ΕΚΔΟΣΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΟΜΟΣ 23ος 2007

ΑΧΑΪΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Περιέχονται αποφάσεις του Εφετείου Πατρών του έτους **2006**
και αναλυτικό ευρετήριο.

**Συλλογή, επιλογή και κατάταξη της νομολογίας,
περιλήψεις αποφάσεων,
αναλυτικό ευρετήριο και επιμέλεια της έκδοσης**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Φ. ΖΗΝΟΖΗΣ
Επίτιμος Πρόεδρος
του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών

και
του Λ.Ε.Δ.Ε

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΚΙΤΣΟΣ
Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

Εικοστός τρίτος τόμος
της
Αχαϊκής Νομολογίας

Παραδίδεται στους αγαπητούς συνδρομητές μας ο 23ος τόμος της Αχαϊκής Νομολογίας με την ελπίδα ότι και η προσφορά μας αυτή θα βοηθήσει τους δικηγόρους και τους δικαστές στο δύσκολο έργο τους.

Πάτρα
Νοέμβριος 2007

Ο Πρόεδρος	Ο Αντιπρόεδρος	Ο Γενικός Γραμματέας	Ο Ταμίας
Ιωάννης Κίτσος	Γεώργιος Καλαπόδης	Αθανάσιος Καφέζας	Νικόλαος Παπάκος

Τα μέλη

Αγγελακόπουλος Ανδρ.	Διαμαντόπουλος Αθανάσιος	Παπαδόπουλος Παν.
Αμπατζής Αθανάσιος	Ζούπας Αθανάσιος	Τσαούσογλου Δημήτριος
Ανδριόπουλος Ευάγγελος	Λάφης Παναγιώτης	Τσούκαλη-Πολύχρου Μιράντα
Βγενόπουλος Αθανάσιος	Λέων Κων/νος	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ.

Συνεργάτης του τόμου 1

Χαιρετισμός της διοίκησης του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών 3

Αποφάσεις Εφετείου Πατρών

1. Γενικές Αρχές 9-25

2. Ενοχικό Δίκαιο 26-141

3. Εμπράγματο Δίκαιο 142-178

4. Οικογενειακό Δίκαιο 179-223

5. Κληρονομικό Δίκαιο 224-249

6. Πολιτική Δικονομία 250-435

7. Εμπορικό Δίκαιο 436-486

9. Εργατικό Δίκαιο 487-565

11. Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσια Έργα - Απαλλοτριώσεις 566-614

12. Αυτοκίνητα 615-660

13. Δίκαιο πολυκατοικίας 661-698

14. Δικηγόροι 699-713

15. Πολεοδομική Νομοθεσία 714-719

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ 721-830

Παρατηρήσεις
Δημητρίου Φ. Ζηνόζη

Κατά το έτος 2006, στο Εφετείο Πατρών δημοσιεύθηκαν συνολικά 1480 αποφάσεις. Δηλαδή δημοσιεύθηκαν περισσότερες αποφάσεις από τα προηγούμενα δικαστικά έτη σε ένα ποσοστό 20% περίπου. Από τις αποφάσεις αυτές απορριπτικές των εφέσεων είναι οι 504, ενώ αντίθετα, δέχθηκαν τις εφέσεις 563. Στον πιο κάτω πίνακα σημειώνεται ο αριθμός των απορριπτικών αποφάσεων και εκείνος των αποφάσεων που δέχθηκαν τις εφέσεις κατά πρωτοδικείο και ο μέσος όρος στις αποφάσεις όλης της περιοχής του Εφετείου Πατρών.

Αποφάσεις Εφετείου Πατρών			
Πρωτοδικείο	**Δέχτηκαν την έφεση**	**Απέρριψαν την έφεση**	**Ποσοστό % εσφαλμένων αποφάσεων**
Πατρών	289	241	54,42%
Αγρινίου	76	41	35,04%
Αιγίου	36	36	50%
Αμαλιάδας	20	25	40,81%
Ζακύνθου	16	21	43,24%
Ηλείας	35	46	43,20%
Καλαβρύτων	11	8	57,89%
Κεφαλληνίας	13	32	28,88%
Λευκάδας	23	19	55,81%
Μεσολογγίου	44	35	55,69%
Συνολικά	563	504	52,76%
Μέσος όρος εσφαλμένων αποφάσεων	-	-	52,76%5

Το συμπέρασμα είναι ότι και κατά το έτος 2007 είχαμε, σχετικά με τα προηγούμενα έτη, το ίδιο ποσοστό εσφαλμένων αποφάσεων. Χρειάζεται κάποια βελτίωση στο σύστημά μας.

Πάτρα, Νοέμβριος 2007
Δημ. Ζηνόζης

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

236/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας**Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Μπουρμπούλης, Χρυσόστομος Γασπαράτος**).

Διαλυτική αίρεση με την οποία ορίζεται ότι η δικαιοπραξία που περιορίζει την εξουσία διάθεσης περιουσιακού δικαιώματος, εφόσον ο νόμος ορίζει κάτι άλλο έχει ενοχική μόνο ενέργεια και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης (177 ΑΚ). Όμως εκείνος που μεταβιβάζει απαλλοτριωτό δικαίωμα έχει τη δυνατότητα να προσδώσει στην ουσία εμπράγματη ενέργεια στη σχετική συμφωνία, οπότε σε περίπτωση μεταβίβασης το δικαίωμα επανέρχεται αυτοδίκαια στον αρχικό δικαιούχο. Χρησικτησία και απαγόρευση διάθεσης. Περιστατικά.

Με την από 6-3-2002 αγωγή της, την οποία άσκησε ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα ισχυρίστηκε τα ακόλουθα: Ότι με το αναφερόμενο σ΄ αυτή (αγωγή) συμβόλαιο, το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα, μεταβίβασε στον Π. Γ., λόγω πώλησης, το αναφερόμενο σ΄ αυτή ακίνητο, ότι με το συμβόλαιο αυτό συμφωνήθηκε η μη περαιτέρω εκποίηση του ακινήτου αυτού από τον αγοραστή ή τους κληρονόμους του παρά μόνο σ΄ αυτή (ενάγουσα) ή τους κληρονόμους της, ότι η μη περαιτέρω εκποίηση του ακινήτου αυτού διατυπώθηκε στο συμβόλαιο αυτό ως διαλυτική αίρεση, ότι με το αναφερόμενο σ΄ αυτή (αγωγή) δεύτερο συμβόλαιο, που μεταγράφηκε νόμιμα, ο αγοραστής του ακινήτου αυτού μεταβίβασε στην εναγόμενη και ήδη εφεσίβλητη την ψιλή κυριότητα του ακινήτου αυτού, παρακρατώντας την επικαρπία αυτού, ότι με τη μεταβίβαση αυτή πληρώθηκε η προαναφερόμενη διαλυτική αίρεση και έτσι επανήλθε αυτοδικαίως η προηγούμενη κατάσταση με αποτέλεσμα, μετά το θάνατο του καθ΄ ού η προαναφερόμενη απαγόρευση να είναι κυρία του ακινήτου αυτού και ότι η εναγόμενη αμφισβητεί την πλήρωση της διαλυτικής αυτής αίρεσης. Μετά από αυτά η ενάγουσα ζήτησε να αναγνωριστεί ότι έχει πληρωθεί η διαλυτική αίρεση, καθώς και ότι είναι κυρία του ακινήτου αυτού και να υποχρεωθεί η εναγόμενη να της αποδώσει αυτό. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αφού δέχτηκε ότι η διαλυτική αίρεση της μη περαιτέρω εκποίησης του ακινήτου έχει ενοχική μόνο ενέργεια και δεν επιδρά στο κύρος της περαιτέρω εκποίησης, απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη, με την προσβαλλόμενη απόφασή του. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται η ενάγουσα, με την κρινόμενη έφεσή της, με την οποία ζητάει να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν εφάρμοσε ορθά το νόμο και να γίνει δεκτή η αγωγή της.

Από τη διάταξη του άρθρου 177 του ΑΚ, με την οποία ορίζεται ότι δικαιοπραξία που περιορίζει την εξουσία διάθεσης απαλλοτριωτού δικαιώματος, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει κάτι άλλο, έχει ενοχική μόνο ενέργεια και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης, προκύπτει ότι είναι δυνατό

να ταχθεί από την ιδιωτική βούληση, δηλαδή με σύμβαση ή με μονομερή δήλωση βούλησης, απαγόρευση διάθεσης, για οποιοδήποτε δικαίωμα δεκτικό απαλλοτρίωσης, όπως είναι η κυριότητα επί ακίνητου πράγματος. Η απαγόρευση αυτή, έχει, κατ΄ αρχήν, ενοχική μόνο ενέρ-γεια και θεμελιώνει, στην περίπτωση της παράβασης του σχετικού όρου, αγωγή του δανειστή της αξίωσης για παράλειψη της διάθεσης για παροχή σ΄ αυτόν του διαφέροντος, αλλά δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης και αν ακόμη ο τρίτος γνώριζε την απαγόρευση. (ΕφΑθ 3672/1991 ΕλλΔνη 33.883, Μπαλής: Γεν. Αρχές 8η έκδ. (1961) παρ. 63 σελ. 178 επ., Τούσης: Γεν. Αρχ. παρ. 95 IV, Γεωργιάδης – Σταθόπουλος: Αστ.Κώδ. Γεν. Αρχ. Άρθρ. 175-177 ΙΙ 1 αρ. 6 σελ. 272-273). Εκείνος που μεταβιβάζει απαλλοτριωτό δικαίωμα έχει τη δυνατότητα να προσδώσει στην ουσία εμπράγματη ενέργεια στη θετική συμφωνία και έτσι να αποτρέψει την περαιτέρω μεταβίβαση του δικαιώματος διατυπώνοντας τον όρο αυτό ως διαλυτική αίρεση της πρώτης μεταβίβασης, οπότε η νέα μεταβίβαση του δικαιώματος θα είναι ανίσχυρη και το δικαίωμα θα επανέρχεται αυτοδικαίως στον αρχικό δικαιούχο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 20 και 206 του ΑΚ (ΕφΑθ 3672/1991 ό.π., Μπαλής παρ. 63 σελ. 178 επ., Παπαντωνίου: Γεν. Αρχ. (1983) παρ. 73 ΙΙΙ σελ. 428, Γεωργιάδης – Σταθόπουλος :ό.π. άρθρ. 175-177 ΙΙ 1 αρ. 6 σελ. 272-273, Κιτσαράς: Ενοχικές δεσμεύσεις της εξουσίας διάθεσης κατά το άρθρο 177 ΑΚ παρ. 9 Δ σελ. 199). Στην προκείμενη περίπτωση, με το αναφερόμενο στην προηγούμενη σκέψη της απόφασης αυτής περιεχόμενο, η αγωγή, επί της οποίας εκ-δόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, είναι νόμιμη και στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 177, 202, 206, 1094 του ΑΚ, 70 ΚΠολΔ. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχτηκε το αντίθετο, έσφαλε, ως προς την εφαρμογή του νόμου και, συνεπώς, ο σχετικός πρώτος λόγος της κρινόμενης έφεσης είναι ουσιαστικά αβάσιμος. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτή κατ΄ ουσίαν η έφεση, να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο αυτό και να εξεταστεί η αγωγή κατ΄ ουσίαν (άρθρ. 535 παρ.1 του ΚΠολΔ).

Η δικαιοπραξία με την οποία περιορίζεται η εξουσία διάθεσης απαλλοτριωτού δικαιώματος είναι έγκυρη, από την άποψη της περίληψης σ΄ αυτή του σχετικού όρου, με την επιφύλαξη της μη αντίθεσης της στα χρηστά ήθη, με τη μορφή, δηλαδή, της υπέρμετρης δέσμευσης της οικονομικής ελευθερίας του αποκτώντος καθ΄ ου ο περιορισμός, πράγμα που ερευνάται όχι μόνο από το σύνολο των περιστάσεων που υπήρχαν κατά το χρόνο της κατάρτισής της (ΕφΑθ 3672/1991 ό.π., Μπαλής: ό.π. παρ. 64 σελ. 181 επ., Τούσης: ό.π. παρ. 96 σελ. 504 επ., Παπαντωνίου: ό.π. παρ. 73 ΙΙΙ σελ. 428, Κιτσαράς: όπ. παρ. 9 Δ1 σελ. 199-200). Παρόλο που η κρίση για το ζήτημα αν η αξίωση για παράλειψη της διάθεσης δεσμεύει υπέρμετρα την οικονομική ελευθερία του οφειλέτη είναι κατ΄ αρχήν ποσοτική, το ποσοτικό στοιχείο της αξιολόγησης δεν αφορά μονομερώς στη διάρκεια της δέσμευσης. Συνεκτιμώνται πάντοτε το μέγεθος της αντιπαροχής, η οικονομική κατωτερότητα του υποβαλλόμενου στη δέσμευση, η δυνατότητα του να λάβει υπόψη του, κατά την ανάληψη της υποχρέωσης, τις μελλοντικές συνθήκες, η φύ-ση του δικαιώματος του οποίου η διά-θεση περιορίζεται κλπ. (βλ. Μπαλή: ό.π. παρ. 64 σελ. 181 επ., Παπανικολάου: Σκέψεις πάνω στη ratio της απαγόρευσης των καταδυναστευτικών συμβάσεων

(ΑΚ 179) ΝοΒ 43, σελ. 193 επ. και ιδίως 201-203, Κιτσαράς: ό.π. παρ. ΙΙ Δ αρ. 5 σελ. 55, Πελλένη – Παπαγεωργίου: Η αντιμε-τώπιση από τη νομολογία του άρθρου 179 περ. α΄ του ΑΚ ΕλλΔνη 35 σε. 59 επ. και ιδίως 63). Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1045 και 1051 του ΑΚ, η κυριότητα του ακινήτου μπορεί να αποκτηθεί και με έκτακτη χρησικτησία για την οποία απαιτείται φυσική εξουσία αυτού με διάνοια κυρίου για είκοσι έτη, για τη συμπλήρωση των οποίων δικαιού-ται ο καθολικός ή ειδικός διάδοχος να προσμετρήσει στο χρόνο της δικής του νομής και το χρόνο χρησικτησίας του δικαιοπαρόχου του. Επίκληση, όμως, του συνυπολογισμού αυτού δεν μπορεί να γίνει προκειμένου να αντιταχθεί η εικοσα-ετής αποσβεστική παραγραφή ή η κυριό-τητα με έκτακτη χρησικτησία, κατά του δικαιο-παρόχου ή κατ΄ εκείνου στον οποίο μετα-βιβάστηκε η κυριότητα του ακινήτου (ΑΠ 1033/2003 ΕλλΔνη 45. 1685, ΑΠ 13/2003 ΕλλΔνη 44.704, ΕφΘεσ 1762/2003 Αρμ ΝΗ΄ 123). Εξάλλου, από την απαγόρευση της διάθεσης αντικειμένου δεν εμποδίζε-ται η απόκτηση από τρίτο της κυριότη-τας αυτού με έκτακτη χρησικτησία (ΑΠ 1157/2003 ό.π., ΑΠ 993/1987 ΝοΒ 36.1230, ΑΠ 632/1986 ΝοΒ 35. 541). Περαιτέρω με την διάταξη του άρθρου 251 ΑΚ, η παραγραφή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξή της. Για την έναρξη της παραγραφής, επομένως, απαιτείται να συντρέχουν οι δύο όροι της γένεσης της αξίωσης και του δικαστικού επιδιώ-ξιμου αυτής. Όταν πρόκειται για αρνητική ενοχή, η αξίωση γεννιέται μεν πριν επιχει-ρηθεί η πράξη που πρέπει να παραλειφθεί, όμως η παραγραφή αρχίζει μόνο από την επι-χείρηση της πράξης αυτής (Μπαλής: ό.π. 145 σελ. 385). Η διεκδικητική αγωγή, ως αξίωση, υπόκειται στη γενική εικοσα-ετή παραγραφή του άρθρου 249 του ΑΚ (ΑΠ 171/2004 ΧρΙΔ 2004 σελ. 512, ΑΠ 1157/2003 ΕλλΔνη 46.494, ΑΠ 1833/1999 ΕλλΔνη 41.1623). Η παραγραφή της διε-κδικητικής αγωγής αρχίζει από τη στιγμή κατά την οποία προσβάλλεται το δικαίωμα της κυριότητας με τη δημιουργία κατά-στασης αντιτιθέμενης σ΄ αυτό και επέρ-χεται από μόνη την παράλειψη του δικαι-ούχου να ασκήσει το δικαίωμα χωρίς να ερευνάται το είδος της νομής ή κατοχής που ασκεί ο προσβολέας ούτε αν η νομή αυτή μπορεί να οδηγήσει στην κτήση κυριότητας με χρησικτησία (ΑΠ 1157/2003 ό.π., ΑΠ 1332/2000 ΕλλΔνη 43.448, ΑΠ 1833/1999 ό.π., ΑΠ 1078/1993 ΕλλΔνη 35.360, ΕφΑθ 6099/2002 ΕλλΔνη 46.498, ΕφΑθ 3176/2000 ΕλλΔνη 41.1375, ΕφΑθ 10611/1998 ΕλλΔνη 40.1105, ΕφΘεσ 688/2005 ΕλλΔνη 46.1549). Περαιτέρω κατά την έννοια της ουσιαστικής διάταξης του άρθρου 281 του ΑΚ, κατά την οποία η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνι-κός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώμα-τος, το δικαίωμα θεωρείται ότι ασκείται καταχρηστικά, όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε ή η πραγμα-τική κατάσταση που διαμορφώθηκε κατά το χρόνο που μεσολάβησε ή οι περι-στάσεις που μεσολάβησαν, χωρίς να επά-γονται την απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή τη μεταγενέστερη άσκησή του κατά τις αντιλήψεις περί δικαίου και ηθικής του μέσου κοινωνικού ανθρώπου, αφού η συμπεριφορά αυτή τείνει στην ανατροπή κατάστασης που δημιουργήθηκε υπό ορισμένες ειδικές συνθήκες και διατηρήθηκε για πολύ χρόνο με επακόλουθο να συνεπάγεται επαχθείς συνέπειες για τον υπόχρεο. Απαι-τείται, δηλαδή, για να χαρακτηρισθεί

καταχρηστική η άσκηση δικαιώματος, να έχει δημιουργηθεί στον υπόχρεο, από τη συμπεριφορά του δικαιούχου, σε συνάρ-τηση και με εκείνη του υπόχρεου και, μάλιστα ευλόγως, η πεποίθηση ότι ο δικαιούχος δεν πρόκειται να ασκήσει το δικαίωμά του. (ΑΠ 90/2004 ΕλλΔνη 45.1372, ΑΠ 65/2004 ΕλλΔνη 45.1036, ΑΠ 13/2004 ΝοΒ 52.1198, ΑΠ 1592/2003 ΝοΒ 52.974, ΑΠ 938/2003 ΕλλΔνη 44.1595).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με το συμβόλαιο 987/4-3-1972, που συντάχτηκε από το συμβολαιογράφο Αργοστολίου Π.Μ. και μεταγράφηκε την 6-3-1972 στον τόμο 76 των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Αργοστολίου με αύξοντα αριθμό 58, η ενάγουσα μεταβίβασε, λόγω πώλησης στον Π. Γ., τμήμα ακινήτου, το οποίο βρίσκεται στη θέση Πατέρνα (Φαραώ) του Δήμου Αργοστολίου, έχει έκταση 250 περίπου τ.μ. κλπ. Με όρο που περιλαμβάνεται στο συμβόλαιο αυτό, η μεταβίβαση του ακινήτου αυ-τού έγινε με τη διαλυτική αίρεση της μη περαιτέρω εκποίησης αυτού, με τα κτίσματά του, από τον αγοραστή ή τους κληρονόμους του σε οποιονδήποτε τρίτο, εκτός από την ενάγουσα και τους κληρονόμους της. Με το ίδιο συμβόλαιο ορίστηκε ότι στην περίπτωση κατά την οποία ο αγοραστή δήλωνε την επιθυμία να μεταβιβάσει το ακίνητο, αυτό έπρεπε να μεταβιβαστεί στην πωλήτρια (ενάγουσα) ή τους κληρονόμους της, εκτός αν αυτοί δεν αποδέχονταν, με τίμημα για μεν το έδαφος, το ποσό το οποίο θα προσδιόριζε η αρμόδια Δ.Ο.Υ., για δε την οικία που θα ανεγείρονταν σ΄ αυτό το ποσό το οποίο θα προσδιόριζαν δύο πτυχιούχοι μηχανικοί (ένας από κάθε πλευρά) και στην πε-ρίπτωση της διαφωνίας αυτών, το ποσό του μέσου όρου των εκτιμήσεων των δύο αυτών μηχανικών. Εξάλλου, με το ίδιο συμβόλαιο, επί του ακινήτου αυτού είχε συσταθεί, υπέρ της ενάγουσας, κυρίας του υπολοίπου τμήματος του ακινήτου, η δουλεία της μη ανέγερσης από τον αγοραστή ορόφου πάνω από την ισόγεια οικοδομή την οποία τυχόν θα κατασκεύαζε στο ακίνητο και της οποίας το ύψος δεν έπρεπε να υπερβαίνει τα 4,50 μ. από τη στάθμη του οικοπέδου, σε κάθε δε περίπτωση από τη μέση στάθμη της ιδιωτικής οδού. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο αγοραστής διέμενε, με σύμβαση μίσθωσης, σε ξυλόπηκτη οικία που υπήρχε στο ακίνητο αυτό πριν από το έτος 1972 και συγκεκριμένα από το έτος 1954. Μετά την απόκτηση του ακινήτου αυτού, συνέχισε να διαμένει, με τη σύζυγό του, στην προαναφερόμενη οικία, περιέφραξε αυτό, έκαμε επέκταση στην οικία, φύτευσε σ΄ αυτό δένδρα (λεμονιές, πορτοκαλιές, μανταρινιές, κληματαριές κλπ.), των οποίων συνέλεγε τους καρπούς, φύτευε σ΄ αυτό διάφορα κηπευτικά , κλάδευε τις κληματαριές κλπ. Με το συμβόλαιο 3875/31-8-1999, το οποίο συντάχτηκε από τη συμβολαιογράφο Αργοστολίου και μεταγράφηκε την 17-9-1999 στον τόμο 347 των προαναφερομένων βιβλίων μεταγρα-φών με αύξοντα αριθμό 66, τούτος μετα-βίβασε, λόγω πώλησης, την ψιλή κυριό-τητα του προαναφερόμενου ακινήτου, το οποίο, μετά από νεώτερη εμβαδομέτρη-ση, έχει έκταση 307,12 τμ, από τα οποία 55,50 τ.μ. ρυμοτομούνται και τα υπόλοιπα 251,62 τμ αποτελούν το εναπομένον τμήμα. Διατήρησε, όμως, το δικαίωμα της ισόβιας επικαρπίας επί του ακινήτου αυτού. Έτσι, συνέχισε να διαμένει σ΄ αυτό μέχρι την 12-6-2000, οπότε απεβίωσε. Με τη μεταβίβαση, από τον Π. Γ. κατά του οποίου υπήρχε ο προαναφερόμενος πε-ριορισμός εξουσίας διάθεσης, στην ενα-γόμενη της ψιλής κυριότητας του ακινή-του αυτού, πληρώθηκε η διαλυτική αίρεση της μη περαιτέρω μεταβίβασης του ακινήτου

αυτού με αποτέλεσμα, σύμ-φωνα με όσα αναφέρονται στην προη-γούμενη σκέψη της απόφασης αυτής, να είναι απόλυτα άκυρη η περαιτέρω αυτή μεταβίβαση και να επανέλθει αυτοδικαίως η ψιλή κυριότητα αυτού (ακινήτου) στην ενάγουσα, υπέρ της οποίας είχε τεθεί, ως διαλυτική αίρεση, ο όρος της μη περαιτέ-ρω εκποίησης. Περαιτέρω με το θάνατο του επικαρπωτή κατά την 16-2-2000 αποσβέστηκε η επικαρπία αυτού επί του επίδικου ακινήτου, αφού στο προαναφε-ρόμενο συμβόλαιο 3875/31-8-1999 δεν ορίστηκε διαφορετικά (άρθρ. 1167 εδ. ά του ΑΚ). Έτσι, η ενάγουσα απέκτησε την πλήρη κυριότητα επί του επίδικου ακινή-του. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Π. Γ. ήταν γνωστός στην ενάγουσα πριν από το έτος 1972, αφού διέμενε, όπως προανα-φέρθηκε, στο επίδικο ακίνητο, και ότι μετά το θάνατο του συζύγου αυτής (ενά-γουσας) που επήλθε κατά το έτος 1970, είχε μεταβεί στις ΗΠΑ και είχε εργαστεί στις επιχειρήσεις της προσφέροντας σ΄ αυτή (ενάγουσα) βοήθεια. Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί ότι η ενάγουσα είχε αποφασίσει να πωλήσει το ακίνητο αυτό στον Π. Γ. αφού είχε πεισθεί το αν ο τελευταίος απο-φάσιζε να το μεταβιβάσει, θα το μεταβί-βαζε στην ενάγουσα, αυτό δε είχε ιδιαίτε-ρη σημασία γι΄ αυτή, αφού στο υπόλοιπο τμήμα του αρχικού ενιαίου ακινήτου θα κατασκεύαζε την οικία της και γι΄ αυτό είχε συσταθεί η προαναφερόμενη δουλεία επί του επίδικου ακινήτου. Κατά συνέ-πεια, ο όρος για τον περιορισμό της εξου-σίας διάθεσης του επίδικου ακινήτου δεν έγινε για την ικανοποίηση εγωϊστικών τάσεων της ενάγουσας, όπως ισχυρίζεται η εναγόμενη, αλλά γιατί υπήρχε εύλογο συμφέρον αυτής (ενάγουσας). Περαιτέρω, η συμφωνία για τον περιορισμό της εξου-σίας διάθεσης του επίδικου ακινήτου δεν δέσμευσε υπέρμετρα την οικονομική ελευ-θερία του Π. Γ. και, συνεπώς δεν είναι άκυρη, ως αντίθετη στα χρηστά ήθη, αφού ο Π. Γ.: α) είχε τη δυνατότητα να λάβει υπόψη του, κατά την επανάληψη της υποχρέωσης περιορισμού της εξου-σίας διάθεσης, τις μελλοντικές συνθήκες και β) είχε τη δυνατότητα να αναμεταβι-βάσει το επίδικο ακίνητο στην ενάγουσα. Πρέπει να σημειωθεί ότι το τίμημα της πώ-λησης του ακινήτου αυτού στην εναγό-μενη συμφωνήθηκε στο ποσό των 8.387.000 δραχμών (24.613,35 ευρώ), ενώ η αρμόδια Δ.Ο.Υ. είχε προσδιορίσει την αξία του ακινήτου αυτού στο ποσό των 9.716.000 δραχμών (28.513,57 ευρώ) και ότι αν είχε αναμεταβιβάσει το ακίνητο αυτό στην ενάγουσα, το τίμημα θα ήταν μεγαλύτερο, σύμφωνα με όσα είχαν συμφωνήσει, τα οποία έχουν προ-αναφερθεί. Κατά συνέπεια, ο νόμιμα επα-ναφερόμενος από την εναγόμενη ισχυρι-σμός της ότι η συμφωνία για τον περιορι-σμό της εξουσίας διάθεσης του επίδικου ακινήτου είναι άκυρη, γιατί δέσμευσε υπέρμετρα την οικονομική ελευθερία του Π. Γ. , πρέπει ν΄ απορριφθεί ως αβάσιμος. Περαιτέρω, η εναγόμενη απέκτησε τη νομή του επίδικου ακινήτου την 31-8-1999. Από τότε άρχισε να ασκεί αυτή και ειδι-κότερα επέβλεπε αυτό, φρόντιζε τα δέντρα, συνέλεγε τους καρπούς και το καθάριζε. Ακόμη, μετά το θάνατο του Π. Γ. εκμίσθωνε σε τρίτους. Έτσι, η εναγόμενη άσκησε νομή στο επίδικο ακίνητο από την 31-8-1999 μέχρι την άσκηση της κρινό-μενης αγωγής κατά το έτος 2002, δηλαδή για χρονικό διάστημα μικρότερο του χρόνου της έκτακτης χρησικτησίας. Από το έτος 1972 μέχρι την 31-8-1999 τη νομή του επίδικου ακινήτου ασκούσε ο δικαι-οπάροχος της εναγόμενης Γ. Π., ο οποίος, κατά τη διάρκεια της ισχύος της προανα-φερόμενης διαλυτικής αίρεσης, μπορού-σε να χρησιδεσπόζει αυτό έναντι οποιου-δήποτε, πλην της ενάγουσας υπέρ

της οποίας είχε τεθεί, ως διαλυτική αίρεση, ο όρος του περιορισμού της εξουσίας διάθεσης αυτού (ακινήτου), αφού πριν από την πλήρωση της διαλυτικής αυτής αίρεσης κωλύονταν να διεκδικήσει το ακίνητο αυτό. Εξάλλου, η εναγόμενη δεν μπορεί, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, να επικαλεστεί κατά της ενάγουσας, στην οποία αναμεταβιβάστηκε αυτοδικαίως, με την πλήρωση της διαλυτικής αίρεσης, το επίδικο ακίνητο, το συνυπολογισμό της νομής του Π. Γ. σ΄ αυτό (ακίνητο) προκειμένου να αντιτάξει κατ΄ αυτής (ενάγουσας) κυριότητα επί αυτού (ακινήτου) με έκτακτη χρησικτη-σία. Κατά συνέπεια, η ένσταση ίδιας κυριότητας επί του επίδικου ακινήτου, την οποία νόμιμα έχει επαναφέρει η εναγόμενη, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Περαιτέρω, η παραγραφή της διεκδικητικής του επίδικου ακινήτου αγωγής, ως αξίωσης της ενάγουσας κατά της εναγόμενης, άρχισε κατά το έτος 1999 και συγκεκριμένα κατά την πλήρωση της προαναφερόμενης διαλυτικής αίρεσης, αφού τότε προσβλήθηκε το δικαίωμα κυριότη-τας επί του επίδικου ακινήτου με τη δημιουργία αντιτιθέμενης σ΄ αυτό κατά-στασης και, συνεπώς, δεν συμπληρώθη-κε η εικοσαετής παραγραφή του άρθρου 259 του ΑΚ. Εξάλλου, η εναγόμενη, δεν μπορεί, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, να επικα-λεστεί κατά της ενάγουσας, στην οποία αναμεταβιβάστηκε αυτοδικαίως, με την πλήρωση της διαλυτικής αίρεσης, το επίδικο ακίνητο, το συνυπολογισμό της νομής του Π. Γ. σ΄ αυτό προκειμένου να αντιτάξει κατ΄ αυτής (ενάγουσας) την εικοσαετή αποσβεστική παραγραφή. Κατά συνέπεια, η ένσταση παραγραφής της διεκδικητικής αγωγής, ως αξίωσης, την οποία (ένσταση) νόμιμα έχει επαναφέρει η εναγόμενη, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Περαιτέρω, από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο κάθε έτους του χρονικού διαστήματος από το έτος 1970 τουλάχιστον μέχρι το έτος 2001, η ενάγουσα βρίσκονταν στις ΗΠΑ. Για πρώτη φορά έμαθε ότι ο Π. Γ. είχε μεταβιβάσει στην εναγόμενη την ψιλή κυριότητα του επίδικου ακινήτου κατά το φθινόπωρο του έτους 2000, οπότε αυτό είχε εκμισ-θωθεί από την εναγόμενη σε αλλοδαπούς. Ο ισχυρισμός της εναγόμενης ότι, πριν από την κατάρτιση του συμβολαίου 3875/31-8-1999, η ενάγουσα είχε δηλώσει στον Π. Γ. ενώπιον αυτής (εναγόμενης) ότι ο προαναφερόμενος περιορισμός της εξουσίας διάθεσης του επίδικου ακινήτου δεν είχε πλέον καμιά ισχύ και ό,τι μπορούσε να κάμει ότι ήθελε σε αυτό (ακίνητο) δεν είναι πειστικός, αφού η ενάγουσα από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο και του έτους 1999 βρίσκονταν στις ΗΠΑ. Εξάλλου, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι η εναγόμενη έχει δαπανήσει χρήματα για να βελτιώσει το επίδικο ακίνητο και να αυξήσει την αξία του εν γνώσει της ενάγουσας χωρίς την εναντίωση αυτής. Κατά συνέπεια, η νόμιμα επαναφερόμενη από την εναγόμενη ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της ενάγουσας, σύμφωνα με την οποία (ένσταση), η άσκηση του δικαιώματος αυτής είναι καταχρηστική, αφού, αφενός μεν λόγω της συμπεριφοράς της που προηγή-θηκε, της άσκησης της αγωγής, για την ικανοποίηση εγωϊστικών τάσεων και της δήλωσής της, πριν από την κατάρτιση του συμβολαίου 3875/31-8-1999, ότι δεν έχει καμιά ισχύ ο προαναφερόμενος περιο-ρισμός της εξουσίας διάθεσης του επίδι-κου ακινήτου, αφετέρου δε λόγω των δα-πανών από αυτή (εναγόμενη) για τη βελτίωση του επίδικου ακινήτου και την αύξηση της αξίας του χωρίς την εναντίω-ση της ενάγουσας, εύλογα της δημιουργή-θηκε η πεποίθηση

ότι η ενάγουσα δεν θα ασκούσε το δικαίωμά της, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Σύμφωνα με τις σκέψεις αυτές, πρέπει να γίνει δεκτή κατ΄ ουσίαν η αγωγή, να ανα-γνωριστεί ότι έχει πληρωθεί η προανα-φερόμενη διαλυτική αίρεση, καθώς και ότι η ενάγουσα είναι κυρία του επίδικου ακινήτου και να υποχρεωθεί η εναγόμενη να αποδώσει αυτό στην ενάγουσα.

285/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευθαλία Παπακωνσταντίνου**).

Αθλητικά σωματεία. Τροποποίηση του καταστατικού προς εναρμόνιση με τον ν. 3262/2004 (άρθρο 30 παρ. 8). Γίνεται από το διοικητικό συμβούλιο. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 30 παρ. 8 του Ν. 3262/15-9-2004 «εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος οι αθλητικές ομοσπονδίες, οι επαγγελματικοί σύνδεσμοι, όλα τα αθλητικά σωματεία, οι αθλητικές ενώσεις, οφείλουν να εναρμονίσουν το καταστατικό τους στις διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον απαιτείται. Η τροποποίηση του καταστατικού γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου των προαναφερομένων και αφορά διατάξεις του καταστατικού που χρειάζονται εναρμόνιση... Στην προκείμενη υπό-θεση, από τα προσκομιζόμενα έγγρα-φα αποδεικνύονται τα εξής: Με την 696/1988 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών αναγνωρίστηκε το αθλητικό σωματείο με την επωνυμία «ΤΑΕ KWON DO ΔΥΝΑΜΗ», που εδρεύει στην Πάτρα, του οποίου σκοπός είναι η καλλιέργεια, ανάπτυξη και διάδοση του αθλήματος «ΤΑΕ KWON DO» της ρυθμικής και ενόργανης γυμναστικής, της προσέλκυσης της νεολαίας και γενικά των πολιτών στον αθλητισμό και την ανάπτυξη του ολυμπιακού πνεύματος. Το σωματείο αυτό εδρεύει στην Πάτρα και έχει καταχωρηθεί στα βιβλία των σωματείων του Πρωτοδικείου Πατρών με αριθμό μητρώου 1569/29-12-1998. Με την 422/2000 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών εγκρίθηκε η τροποποίηση του καταστατικού του εν λόγω σωματείου και καταχωρήθηκε στα οικεία βιβλία με αριθμό 1569/2001 και με την επωνυμία «Αθλητικός Σύλλογος Γυμναστικής ΤΑΕ (Λάκτισμα) KWON (Γρόνθος) DO (Πνεύμα) Η ΔΥΝΑΜΗ». Το διοικητικό συμβούλιο του Σωματείου αυτού, προκειμένου να εναρμονιστεί τα καταστατικό του με τις διατάξεις των νόμων 3057/2002, 3207/2003 και 3264/2004 με την από 31-1-2004 απόφασή του αποφάσισε την τρο-ποποίηση του καταστατικού του. Συγκεκριμένα αποφάσισε την τροποποίηση και συμπλήρωση των άρθρων 8 παρ. 2 και 9 παρ. 6 του από 23-1-2000 καταστατικού του Σωματείου, σχετικά με τον ορισμό υπευθύνου ασφαλείας των αγώνων και με την αυτοπρόσωπη

εμφάνιση του εκλέκτορα στις αρχαιρεσίες. Είχε δε το Δ.Σ. τέτοια αρμοδιότητα σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 30 παρ. 8 του Ν. 3262/2004, όπως προαναφέρθηκε. Συνεπώς, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που απέρριψε την αίτηση ως μη νόμιμη για τον λόγο ότι την τροποποίηση των ως άνω άρθρων του καταστατικού αποφάσισε το Δ.Σ. και όχι η Γενική Συνέλευση του Σωμα-τείου, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 9 του ισχύοντος καταστατικού, έσφαλε.

538/2006

Πρόεδρος**: Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
Δικηγόροι**: Χριστόφορος Σαράκης, Νικόλαος Καζαντζής**).

Προσωπικότητα. Προσβολή της. Περιστατικά.

Με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 2, 25 του Συντάγματος και 57-60 του ΑΚ, προστατεύεται από τις παράνομες προσβολές η προσωπικότητα του ανθρώπου, δηλαδή τα αγαθά εκείνα που συνδέονται με την προσωπικότητα του ως αίσθημα εσωτερικής τιμής και κοινωνικής και ηθικής υπόληψης. Τα αγαθά αυτά δεν αποτελούν αυτοτελή δικαιώματα, αλλά μερικότερες εκδηλώσεις – εκφάνσεις ή πλευρές του ενιαίου δικαιώματος στην προσωπικότητα, κατά τρόπο ώστε οποιαδήποτε προσβολή των μερικότερων αυτών πλευρών της προσωπικότητας να συνεπάγεται και την προσβολή αυτών ως ενιαίου δικαιώματος. Κυριότερες από τις μερικότερες αυτές εκφάνσεις της προσωπικότητας του ανθρώπου είναι η ζωή, η σωματική του ακεραιότητα, η υγεία, η ελευθερία, η εικόνα του, το απόρρητο της ιδιωτικής ζωής, η περιουσία του, η τιμή και υπόληψή του (ΟλΑΠ 40/1998 ΕλλΔνη 40.46, ΟλΑΠ 13/1999 ΕλλΔνη 40.753). Όποιος προσβάλλεται στην τιμή και υπόληψή του από παράνομη και υπαί-τια πράξη τρίτου, δικαιούται να ζητήσει την άρση της προσβολής και την παρά-λειψή της στο μέλλον, καθώς και χρη-ματική αποζημίωση προς αποκατάστα-ση της ηθικής βλάβης του, κατ΄ άρθρο 932 ΑΚ. Τέτοιο δικαίωμα αναγνωρίζεται και στα νομικά πρόσωπα όταν προσβάλλεται παρανόμως η φήμη και αξιοπιστία του (βλ. Ερμ. ΑΚ άρθρο 57, ΑΠ 849/85 ΝοΒ 34.836). Στη συγκεκριμένη υπόθεση αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εφεσίβλητη εταιρία με την επωνυμία «Ι.Κ. Α.Β.Ε.Ε.», διατηρεί και εκμεταλλεύεται στη θέση «Αμπάρια» Καινουρίου του Δήμου Θεστιέων, εργοστάσιο επεξεργασίας βρώσιμων ελαιών. Στην ίδια θέση, ο εκκαλών διατηρεί και εκμεταλλεύεται μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας. Ο τελευταίος, την 26-9-2002, μετέβη στο Α΄ Αστυνομικό τμήμα Αγρινίου και κατήγγειλε το θάνατο δύο (2) τόνων ψαριών της ανωτέρω μονάδας του, που επήλθε, κατά τον ισχυρισμό του, από τοξικά απόβλητα του ως άνω εργοστασίου. Ακολούθως ο εκκαλών, συνέταξε και έδωσε προς καταχώρηση στην ημερήσια εφημερίδα «ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΗ», που εκδίδεται στο Αγρίνιο, στο φύλλο

του Σαββάτου, 5-10-2002 και της Κυριακής 6-10-2002, δημοσίευμα αναφερόμενο στην καταστροφή που υπέστη η ιχθυοκαλλιέργειά του από απόβλητα εργοστασίου, φωτογραφίζοντας μ΄ αυτό το εργοστάσιο της εφεσίβλητης. Τέλος, ο εκκαλών προέβη στις ίδιες δηλώσεις για την ύπαρξη τοξικών απο-βλήτων, προερχόμενα από το ανωτέρω εργοστάσιο της εφεσίβλητης, στο τηλεοπτικό κανάλι «ΑΧΕΛΩΟΣ TV», το οποίο είναι μεγαλύτερης εμβέλειας στην περιοχή της Δυτικής Ελλάδας. Η εφεσίβλητη υποστηρίζει ότι τα παραπάνω γεγονότα που διαδόθηκαν και δημοσιεύτηκαν στον τύπο από τον εκκαλούντα είναι ψευδή και συκοφαντικά και οι ενέργειες αυτές του τελευταίου έγιναν με πρόθεση να μειώσουν τη φήμη και την αξιοπιστία στο καταναλωτικό κοινό, καθόσον γνώριζε ότι το παραπάνω εργοστάσιο λειτουργεί νομίμως και έχει την απαιτούμενη άδεια διάθεσης αποβλήτων. Όντως για τη λειτουργία του ως άνω εργοστασίου έχει εκδοθεί η υπ΄αριθμ. πρωτ. ΔΒ1556/5-11-2001 άδεια του Νομάρχη Αιτωλ/νίας, καθώς και η υπ΄ αριθμ. πρωτ. 1984/30-8-2001 άδεια διάθεσης αποβλήτων του Τμήματος Π.Ε. Αγρινίου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκη-σης Αιτωλ/νίας. Τούτο όμως δεν σημαί-νει οπωσδήποτε και ότι από τη διάθεση των παραπάνω αποβλήτων δεν επέρ-χεται μόλυνση του περιβάλλοντος στην περιοχή. Αντιθέτως, η μόλυνση αυτή είναι υπαρκτή, όπως τούτο αποδεικνύ-εται από τα παρακάτω στοιχεία: 1) Από. .. ... ., 2) Από. .. ... 3) Από. .. .. 4) Από. .. ... και 5) Από. .. .. Ο εκκα-λών, όπως προαναφέρθηκε, διατηρεί και εκμεταλλεύεται στην ίδια ως άνω θέση, που βρίσκεται το εργοστάσιο της εφεσίβλητης, μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας. Η μονάδα αυτή κατασκευάστη-κε και λειτουργεί χωρίς άδεια της αρμόδιας υπηρεσίας. Το μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2002, διαπιστώθηκε μαζικός θάνατος ιχθύων της ανωτέρω μονάδας, τον οποίο ο εκκαλών απέδωσε στην μόλυνση του περιβάλλοντος της περιοχής από τα απόβλητα του εργοστασίου της επιχείρησης της εφεσίβλητης, δεδομένου ότι είχε προηγηθεί και η από 17-5-2002 έκθεση αυτοψίας του Επόπτη της Διευθύνσεως Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλ/νίας, από την οποία διαπιστώθηκε ότι τα απόβλητα της παραπάνω επιχείρησης διατίθενται ανεπεξέργαστα και ανεξέλεγκτα σε παρακείμενους αρδευτικούς και αποστραγγιστικούς αύλακες δημιουργώντας ρύπανση περιβάλλοντος. Ακολούθως, ο εκκαλών διαμαρτυρήθηκε με τον ανωτέρω τρόπο, ήτοι με την καταγγελία του γεγονότος στο Α΄ Αστυνομικό τμήμα Αγρινίου, με τη δημοσίευση αυτού στην ημερήσια εφημερίδα «ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΗ» και με τη γνωστοποίησή του στο κοινό με δηλώσεις του στο τηλεοπτικό κανάλι «ΑΧΕΛΩΟΣ TV». Το ως άνω γεγονός της ρύπανσης του περιβάλλο-ντος από τα απόβλητα του εργοστα-σίου της εφεσίβλητης, το οποίο ο εκκαλών κατήγγειλε, δημοσίευσε και γνωστοποίησε με τον παραπάνω τρόπο, δεν είναι ψευδές αλλά αληθινό, αναφορικά δε με το περιστατικό των ψαριών, ο τελευταίος πίστευε βάσιμα ότι η θανάτωσή τους προέρχεται από την ανωτέρω αιτία, ενόψει και της συνταγείσας μέχρι τότε ως άνω εκθέσεως, που ήταν γνωστή σ΄ αυτόν. Οι ενέργειες δε αυτές του εκκαλούντος έγιναν από δικαιολογημένο ενδιαφέρον (άρθρο 367 παρ. 1 περ. γ΄ ΠΚ) ήτοι για την προ-στασία της περιουσίας του, και δεν είχε καμία πρόθεση να μειώσει τη φήμη

και την αξιοπιστία της εφεσίβλητης στο καταναλωτικό κοινό. Συνεπώς, η ως άνω συμπεριφορά του εκκαλούντος δεν είναι άδικη και δεν μπορεί ως εκ τούτου να θεμελιωθεί αξίωση εκ του άρθρου 932 ΑΚ προς επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως, υπέρ της εφεσίβλητης, λόγω ηθικής βλάβης της. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχτηκε νε μέρει την αγωγή της εφεσίβλητης, εσφαλμένα το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις προσαχθείσες αποδείξεις εκτίμησε, κατά παραδοχή, ως βασίμων, των σχετικών λόγων της έφεσης.

608/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθανάσιος Ασημακόπουλος, Νικόλαος Φακατσέλης, Φώτιος Λουμίτης**).

Απάτη ΑΚ. Έννοια. Δεν απαιτείται η συνδρομή των όρων της απάτης του άρθρου 386 Π.Κ. Δικαιοπραξία με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Μπορεί να προσβληθεί ως προϊόν απάτης χωρίς να απαιτείται να κηρυχθεί το έγγραφο ως πλαστό. Βίαιη διακοπή της δίκης λόγω θανάτου του διαδίκου. Μπορεί να επαναληφθεί από τους κληρονόμους με δήλωση στο ακροατήριο και εφόσον δεν αμφισβητηθεί η ιδιότητα του κληρονόμου, ακολουθεί η συζήτηση της υπόθεσης. Απάτη με υπογραφή πληρεξουσίου εγγράφου.

Κατά το άρθρο 147 εδ. α΄ του ΑΚ όποιος παρασύρθηκε με απάτη σε δήλωση βούλησης έχει δικαίωμα να ζητήσει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, απάτη αποτελεί κάθε δόλια συμπεριφορά, η οποία σκοπεύει να παραγά-γει, ενισχύσει ή διατηρήσει μια σφαλε-ρή αντίληψη ή εντύπωση, είτε η συμπεριφορά αυτή συνίσταται στην παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών είτε σε απόκρυψη ή αποσιώπηση ή ατελή ανακοίνωση των αληθινών γεγονότων, τα οποία είτε από την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, είτε από υφιστάμενη ιδιαίτερη σχέση με το άλλο πρόσωπο (ΑΠ 1587/90 ΕΕΝ 1991.698, ΑΠ 355/1968 ΝοΒ 16.950, ΕΑ 3058/1985 ΕλλΔνη 26.279), εκείνος που τα αποκρύπτει ή τα αποσιωπά ή ατελώς τα ανακοινώνει, είχε υποχρέωση ανακοίνωσης χωρίς να απαιτείται και η συνδρομή των όρων της απάτης του άρθρου 386 ΠΚ (ΕΑ 3058/1985 ό.π., ΕΑ 181/1983 Αρμ. 1984.463). Απαιτείται επί πλέον, για την ακύρωση της δικαιοπραξίας από το λόγο αυτό, να αποσκοπεί η απατηλή συμπεριφορά στην πρόκληση της δήλωσης της βούλησης του απατηθέντος, η οποία (δήλωση) και να έχει γίνει λόγω απάτης (ΑΠ 290/1989 ΕΝΝ 1990.69, ΕΑ 6446/1990 ΕλλΔνη 31.1512, ΕφΠατρ 1143/1988 ΑρχΝ 1989.635). Δεν εξετάζεται αν η παραπάνω συμπεριφορά είναι καταλογιστή στον απατήσαντα, αφού ο λόγος στην περίπτωση αυτή, είναι όχι η υπαιτιότητα αυτού, αλλά το ελάττωμα της βούλησης του απατηθέντος (ΑΠ 699/1983 ΝοΒ 32.80, ΕΑ 218/1987 ΕλλΔνη 29.506), ούτε αν η πλάνη που προκλήθηκε από την απάτη είναι συγ-

γνωστή ή ασύγγνωστη, ουσιώδης ή επουσιώδης αρκεί αυτή να υπάρχει κατά το χρόνο δήλωσης της βούλησης του απατηθέντος (ΑΠ 290/89, ό.π., ΕΑ 6446/1990 ό.π., ΑΠ 1993/1984, Νοβ 32.155, ΑΠ 699/1983 ό.π., ΑΠ 249/1976 ΝοΒ 24.785, ΕΑ 218/1987 ό.π., ΕΑ 2058/1985 ΕλλΔνη 26.728), καθώς και αν η παραπλανητική συμπεριφορά αντικειμενικά είναι ικανή να παρασύρει έμφρονα, συνετό άνθρωπο, αρκεί το ότι αυτή αποσκοπούσε στην πρόκληση δήλωσης βούλησης αυτού που απατήθηκε, η οποία και να προκλήθηκε πράγματι εξ αιτίας της απατηλής ενέργειας (Τούσης Γεν. Αρχ. παρ. 80, σελ. 441, Μπαλής Γεν. Αρχ. έκδ. Δ΄ παρ. 48, ΑΠ 1532/1979 ΝοΒ 28.1083, ΑΠ 148/1961 ΝοΒ 9.628, ΕΑ 10867/1986 ΝοΒ 1987.560, ΕΑ 3058/1985 ό.π.). Ακόμα, η πλάνη που προκαλείται από απάτη είναι δυνατόν να αφορά και στο περιε-χόμενο της δικαιοπραξίας (ΕΑ 10261/1983 ΕλλΔνη 25.826) και αυτή, ακόμα και αν αναφέρεται στα παραγωγικά αίτια, είναι ικανή να καταστήσει ακυρώ-σιμη τη δικαιοπραξία (Τούσης Γεν. Αρχ. παρ. 80 σελ. 441 σημ. 3, ΕΑ 10867/1986 και 10261/1983 ό.π.). Εξ άλλου και η δικαιοπραξία που συνάπτεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να προσβληθεί ως άκυρη, όπως ακριβώς και η εγγράφως γενομένη κατά τους ορισμούς του ουσιαστικού δικαίου, χωρίς να απαιτείται να προσβληθεί ως πλαστό, ως δημόσιο έγγραφο, το συμβολαιογραφικό έγγραφο, με το οποίο συνήφθη η δικαιοπραξία, κατά το άρθρο 438 ΚΠολΔ (ΑΠ 1355/1991 ΕλλΔνη 33.1190, ΑΠ 1771/1986 ΝοΒ 1987.1062, ΑΠ 374/1974 ΝοΒ 22.1364, ΕΑ 5864/1977 Αρμ. 32.99), ενώ, τέλος, και η περί την πληρεξουσιότητα δήλωση βούλησης, όπως κάθε δικαιοπραξία, μπορεί να είναι αποτέλεσμα απάτης, πλάνης ή απειλής και συνεπώς ακυρώσιμη, πόσο μάλλον καθόσον η εκδοχή πλάνης συμβαλλομένου, προκληθείσης με απάτη, ως προς το περιεχόμενο των εκατέρωθεν δηλώσεων βούλησης (στο οποίο ανάγεται και η κατά τον νόμο έννοια και σημασία τους), δεν αντιτίθεται, καθεαυτή, στην κατά το άρθρο 438 του ΚΠολΔ αποδεικτική, πλήρους απόδειξης, δύναμη συμβολαιογραφικού εγγράφου για βεβαιούμενα σ΄ αυτό ως γενόμενα ενώπιον του συμβολαιογράφου ή εκ μέρους του, ώστε η παραδοχή τέτοιας εκδοχής να ενέχει παράβαση των ορισμών του άρθρου που προαναφέρεται, με απόδοση στο συμβολαιογραφικό έγγραφο αποδεικτικής δύναμης μικρότερης της εκ του νόμου πραγματικής (ΑΠ 1335/1991 ΕλλΔνη 1992.1190). Τέλος από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 286 εδ. α΄, 287 παρ. 1 και 290 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η βιαία διακοπή της δίκης, που επέρχεται από το θάνατο του διαδίκου, καθώς και η εκουσία επανάληψη αυτής από τους κληρονόμους του, μπο-ρούν να γνωστοποιηθούν με δήλωση στο ακροατήριο, κατά την εκφώνηση της υπόθεσης προς συζήτηση, και εφόσον δεν υπάρξει αμφισβήτηση της ιδιότητάς τους ως κληρονόμων, ακο-λουθεί άμεση συζήτηση της υπόθεσης (ΑΠ 94/2004, Νόμος). Η δήλωση αυτή μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή (ΑΠ 65/2004 Νόμος, ΕφΘεσ. 2072/1992 ΕλλΔνη 1994.626).

Με την κρινόμενη από 25-1-2002 (αριθμ. εκθ. καταθ. 62/2002) αγωγή του ο ως άνω αρχικώς ενάγων ισχυρίζεται ότι οι εναγόμενοι (θυγατέρα και εγγονός του, αντίστοιχα), με πρό-θεση να τον εξαπατήσουν του δημι-ούργησαν την πεπλανημένη εντύπωση ότι έπρεπε

να υπογράψει ειδικό πλη-ρεξούσιο έγγραφο, με το οποίο να τους ορίζει και καθιστά ειδικούς πληρεξου-σίους και αντιπροσώπους του, προκει-μένου αντ΄ αυτού και για λογαριασμό του (ενάγοντος), λόγω της κακής κατά-στασης της υγείας του, να ενεργούν και λαμβάνουν τη σύνταξη που αυτός ελάμβανε από τον ΟΓΑ, καθώς και τα μισθώματα που επίσης ελάμβανε από την εκμίσθωση αγροτικών ακινήτων στον Άγιο Ιωάννη Πύργου Ν. Ηλείας. Ότι πράγματι την 11-10-2001 προέβη στην υπογραφή του υπ΄ αριθμ. 13847/11-10-2001 ειδικού πληρεξουσίου της Συμ/φου Καλλιθέας Αττικής Α.Λ., το περιεχόμενο του οποίου, καθ΄ υπόδειξη των εναγομένων δεν του αναγνώσθηκε από την ως άνω Συμβολαιογράφο. Ότι οι εναγόμενοι του απέκρυψαν δολίως, ότι στο εν λόγω ειδικό πληρεξούσιο, εκτός από τις παραπάνω ειδικές εντο-λές, θα περιλαμβάνονταν και ειδικές εντολές μεταβίβασης των ακινήτων του σ΄ αυτούς (εναγομένους) και μάλιστα με αυτοσύμβαση, γεγονός το οποίο εάν γνώριζε δεν θα προέβαινε στην υπο-γραφή του. Ότι οι εναγόμενοι, κάνοντας χρήση του ως άνω ειδικού πληρεξου-σίου, προέβησαν στις αναφερόμενες αναλυτικώς στην αγωγή μεταβιβάσεις των ακινήτων του, δυνάμει των αναφερο-μένων επίσης σ΄ αυτή (αγωγή) συμβο-λαίων. Κατ΄ ακολουθίαν των ανωτέρω ζητεί, για τους προαναφερόμενους λόγους, να ακυρωθούν, το υπαριθμό 13847/11-10-2001 ειδικό πληρεξούσιο της Συμβολαιογράφου Καλλιθέας Αττικής Α.Κ., καθώς και τα υπαριθμούς 22172/25-10-2001, 22171/25-10-2001 και 22221/7-11-2001 συμβόλαια γονικής παροχής, ανταλλαγής και δω-ρεάς εν ζωή της Συμβολαιογράφου Πύργου Ε.Λ. Η εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη την αγωγή. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο εκκαλών – ενάγων για λόγους που ανάγονται σε κακή εκτί-μηση των αποδείξεων και ζητεί την εξα-φάνισή της, προκειμένου να γίνει δεκτή η αγωγή του.

882/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λάμπρος Κούτσικος, Γεώργιος Καραμέρος**).

Κατάχρηση δικαιώματος. Εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση.

Από τον συνδυασμό των άρθρων 116 του ΚΠολΔ και 281 του ΑΚ προ-κύπτει ότι η τελευταία αυτή διάταξη εφαρμόζεται και στην άσκηση κάθε δι-καιώματος που απορρέει από δια-τάξεις δικονομικού δικαίου συνακόλου-θα και στο δικαίωμα του δανειστή επι-σπεύδοντα όπως επιτύχει με αναγκα-στική εκτέλεση την ικανοποίηση της απαιτήσεώς του, όταν η εκτέλεση αυτή επισπεύδεται με τρόπο αντίθετο προς τη καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, γιατί το γεγονός αυτό αποτελεί ουσιαστικό ελάττωμα του τίτλου, το οποίο μπορεί να προβληθεί με την ανακοπή του άρθρου 933 του ΚΠολΔ (Ολ ΑΠ 44/1984 ΕΕΝ 51, 801, σχόλια Νικ. Κλαμαρή ΝοΒ 30.

4133). Στην υπό κρίση δε περίπτωση η ένσταση κατα-χρηστικής άσκησης δικαιώματος άρ-θρου 281 του ΑΚ που προέβαλε ως λόγο έφεσης και η ανακόπτουσα Λ.Λ είναι αβάσιμη κατ' ουσίαν αφού δεν αποδείκτηκε όπως αυτή επικαλείται εξόφληση του χρέους ολική ή μερική ούτε και με οποιοδήποτε τρόπο ακυ-ρότητα του τίτλου, η δε από μέρους της καθής δανείστριας εταιρείας νόμιμη επιλογή να ζητήσει την καταβολή της απαίτησης ήτοι του ποσού των ένδικων επιταγών απ΄ αυτή, δεν καθιστά την άσκηση του δικαιώματος της κα-ταχρηστική κατά την έννοια άρθρου 281 του ΑΚ.

922/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παντελής Ντάσκαρης, Στέλιος Μπιτσώρης**).

ΔΕΗ. Ευθύνη νομικών προσώπων για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν(71 ΑΚ).ΔΕΗ. Διακοπή ρεύματος και εξ αυτής ζημία-σε επιχειρηματία. Αποζημίωση. Υπολογισμός της ζημίας σε περίπτωση θανάτωσης ζώων εξ αιτίας της διακοπής του ρεύματος. Περιστατικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 71 ΑΚ, το νομικό πρόσωπο ευθύνεται για τις πρά-ξεις ή παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν ,εφόσον η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί και δημιουργεί υποχρέωση αποζημίω-σης. Το υπαίτιο πρόσωπο ευθύνεται επί πλέον εις ολόκληρον. Όταν λοιπόν ο ζημιώσας είναι όργανο, εφαρμόζεται αυτή η διάταξη ως ειδικότερη ως προς το ενδιάμεσο πρόσωπο που προκάλε-σε τη ζημία και όχι η διάταξη του άρ-θρου 922 ΑΚ, ενόψει του ότι με τη διάτα-ξη αυτή καθιερώνεται ευθύνη από πρά-ξη ή παράλειψη των καταστατικών ορ-γάνων ΝΠΙΔ (ΑΠ 415/2006 α΄ δημ. Νό-μος). Η ευθύνη όμως του νομικού προ-σώπου για πράξεις μη οργάνων του (π.χ. περαιτέρω προσώπων που προσ-λαμβάνονται από τα όργανα), θεμελιώ-νεται στο άρθρο 922 ΑΚ (Σταθόπου-λος,ό.π., άρθρο 922, άρ. 9, ΕφΛαρ 274/2004 ΑρχΝ 2005, 178). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 926 ΑΚ αν από κοινή πράξη περισσοτέρων προήλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται παράλ-ληλα περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρον. Το ίδιο ισχύει και αν έχουν ενεργήσει περισσότεροι συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να εξακριβω-θεί τίνος η πράξη επέφερε τη ζημία(ως ζημίας νοούμενης τόσο της περιουσια-κής όσο και της από την αδικοπραξία προξενηθείσης ηθικής βλάβης ή ψυχι-κής οδύνης (ΑΠ 415/2006 α' δημ. Νόμος) σε συνδυασμό με την ως άνω διάταξη του άρθρ. 922 ΑΚ, συνάγεται ότι ο προστήσας ενέχεται εις ολόκληρον μετά του προστηθέντος στην καταβολή της επιδικαζόμενης αποζημίωσης ή (και) χρηματικής ικανοποίησης (ΕφΠειρ 862/2005 ΔΕΕ 2005, 1196). Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα διατηρεί στην ίδια περιοχή μεγάλη χοιροτροφική

μονάδα αναπα-ραγωγής και πάχυνσης χοιρινών, με πληθυσμό περί τα 20.000 ζώα και κατό-πιν σχετικής σύμβασης της με την πρώ-τη εναγόμενη, η τελευταία τροφοδοτεί, από το έτος 1992, με ηλεκτρικό ρεύμα την ανωτέρω επιχείρηση. Στις 8-9-2003 και περί ώρα 6.30 επήλθε βλάβη στον μετασχηματιστή του υποσταθμού της ΔΕΗ που βρίσκεται στην περιοχή Κα-λυβίων του Δήμου Αγρινίου. Εξαιτίας της ανωτέρω βλάβης διακόπηκε η παροχή ρεύματος στην περιοχή. Ο νόμιμος εκ-πρόσωπος της ενάγουσας, ΓΨ ειδοποί-ησε το συνεργείο της πρώτης εναγομέ-νης και μαζί με τον υπάλληλο του Κ.Κ άνοιξαν τα παράθυρα και έθεσαν σε λειτουργία τη γεννήτρια που υπήρχε στην ως άνω επιχείρηση, πλην όμως αυ-τή λειτούργησε μόνο επί δεκάλεπτο πε-ρίπου, αφού στη συνέχεια έπαθε βλά-βη. Το συνεργείο όμως της πρώτης ενα-γομένης, επικαλούμενο την ύπαρξη και άλλων βλαβών, λόγω της κακοκαιρίας που υπήρχε εκείνη την ημέρα, καθυστέ-ρησε να φθάσει στο σημείο της βλάβης, αφού έφθασε εκεί περί ώρα 8.30. Στη συνέχεια, αφού διαπίστωσε ότι ο ως άνω μετασχηματιστής είχε καταστρα-φεί, καθυστέρησε να αποκαταστήσει τη βλάβη, αφού η πρώτη εναγόμενη δεν διέθετε στις εγγύς αποθήκες της μετα-σχηματιστή και χρειάστηκε το ως άνω συνεργείο της να μεταβεί στην Αμφι-λοχία για να τον προμηθευτεί από το εκεί υποκατάστημα της, χάνοντας πο-λύτιμο χρόνο, τελικά δε η βλάβη αποκα-ταστάθηκε περί ώρα 15.00 της ίδιας ημέρας, αφού ήδη, λόγω των ως άνω και της διακοπής λειτουργίας του συ-στήματος κλιματισμού της μονάδας και εξαερισμού αυτής είχε επέλθει ο θάνα-τος 260 χοίρων μικρής ηλικίας και βά-ρους από ασφυξία. Όσον αφορά τα αίτια της βλάβης του ως άνω μετασχη-ματιστή, ο οποίος ευρίσκεται σε από-σταση 30μ. από την ως άνω επιχείρηση της ενάγουσας, αποδεικνύεται αυτή οφείλεται σε πλημμελή συντήρηση του και όχι λόγω πτώσης κεραυνού τούτο δε ενισχύεται από το ότι στη χοιροτρο-φική ως άνω μονάδα της υφίσταται εγκατεστημένο από αυτήν και λειτουρ-γούν ήδη από το έτος 1993 αλεξικέραυ-νο, ύψους 20μ. Αλλά και με την εκδοχή ότι πράγματι η βλάβη του μετασχηματι-στή οφειλόταν σε πτώση κεραυνού σ΄ αυτόν, το περιστατικό αυτό δεν είναι τόσο αιφνίδιο, ακαταμάχητο και απρό-βλεπτο, ώστε να είναι για τις ανθρώ-πινες δυνάμεις αδύνατο να αποτραπεί, έστω και με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης, όπως οι εναγόμενοι ισχυ-ρίζονται, αφού θα μπορούσαν να προ-στατέψουν το δίκτυο και τα μηχανήματα αυτού από τέτοια φυσικά φαινόμενα. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, η αμελής συμπεριφορά του προστηθέντος από την πρώτη εναγόμενη δευτέρου εναγομέ-νου, διευθυντή της περιοχής Αγρινίου, συνίσταται στο ότι αυτός δεν κατέβαλε την απαιτούμενη στις συναλλαγές επι-μέλεια, καθόσον, παρόλο που στα κα-θήκοντα του ανάγεται, πέραν της συντή-ρησης του ηλεκτρικού δικτύου και η άμεση αποκατάσταση των βλαβών του, δεν έδωσε εντολή στο ως άνω επιβε-βλημένο απ΄ αυτόν συνεργείο να φθά-σει αμέσως στο σημείο όπου είχε επέλ-θει η βλάβη, ώστε να αποκαταστήσει έγκαιρα αυτή, όπως είχε υποχρέωση με βάση τη σύμβαση που είχε υπογρά-ψει με την ενάγουσα και η οποία υπο-χρέωνε την πρώτη εναγομένη να παρέ-χει ρεύμα συνεχώς στην επιχείρηση, αλλά και ιδίως λόγω των δυσμενών επι-πτώσεων που θα είχε η καθυστέρηση της επισκευής της βλάβης σε μια τόσο

μεγάλη επιχείρηση, όπως είναι αυτή της ενάγουσας. Επιπλέον δε δεν είχε φροντίσει ώστε να υπάρχει το απαραίτητο υλικό στις εγγύς αποθήκες της πρώτης εναγομένης και να μην απαιτηθεί να αναζητηθεί αλλού το παραπάνω υλικό, οι παραλήψεις του δε αυτές, κατά το χρόνο και με τους όρους που έλαβαν χώρα, ήσαν ικανές κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να επιφέρουν τη ζημία και στη συγκεκριμένη περίπτωση πραγματικά την επέφεραν, αφού, όπως αποδεικνύεται, θανατώθηκαν 260 χοιρινά τα οποία κατά το χρόνο εκείνο ζύγιζαν 40 κιλά το καθένα και θα πωλούνταν στην αγορά προς 2 ευρώ ανά κιλό. Συνεπώς η αξία του κάθε χοίρου, κατά το χρόνο του θανάτου του, ανήρχετο στο ποσό των 80 ευρώ(40 Χ 2) και η συνολική ζημία της ενάγουσας για την αιτία αυτή, ανέρχεται στο ποσό των 20.800 ευρώ(260 Χ 80). Περαιτέρω, από την ίδια ως άνω αιτία η ενάγουσα απώλεσε κέρδη που θα αποκόμιζε με-τά βεβαιότητας αν δε επέρχοταν το ζημιογόνο αποτέλεσμα και συγκεκριμένα αν δεν θανατώνονταν οι παραπάνω χοίροι, με τη σύνηθη πορεία, καθώς σκοπός της επιχειρησής της είναι η πάχυνση με σκοπό την πώληση των χοίρων, μετά από διάστημα 50 ήμερών, τα παραπάνω ζώα θα ζύγιζαν 80 κιλά, και συνεπώς η ενάγουσα απώλεσε το κέρδος που θα αποκόμιζε από την πώληση τους. Θα πρέπει όμως να αφαιρεθεί το κόστος της δαπάνης που θα κατέβαλε για την εκτροφή τους και το οποίο υπολογίζεται σε 50% επί της τιμής πώλησης. Συνεπώς, απώλεσε 80 ευρώ από κάθε χοίρο(40 Χ 2), αφού αφαιρεθεί το 50%, απομένει καθαρό κέρδος 40 ευρώ και το συνολικό διαφυγόν κέρδος της ανέρχεται στο ποσό των 10.400 ευρώ(40 Χ 260). Στην επέλευση όμως της άνω ζημίας συνετέλεσε και πταίσμα της ενάγουσας, η οποία, παρόλο που γνώριζε ότι μέσα στις εγκαταστάσεις της υπήρχε μεγάλος αριθμός ζώων που θα μπορούσαν να πεθάνουν από ασφυξία, δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα συντήρησης της ως άνω γεννή-τριας, ούτως ώστε αυτή να λειτουργεί ανά πάσα στιγμή, στη συνέχεια δε, όταν διαπίστωσε ότι αυτή έπαυσε να λειτουργεί, δεν φρόντισε να εξαερίσει το χώρο με φυσικό οξυγόνο εγκαίρως και αποτελεσματικώς, παρέλειψε δε να μεταφέρει, έστω και ορισμένους χοίρους σε άλλο χώρο και να περιορίσει έτσι την έκταση του ζημιογόνου αποτελέσ-ματος, γενομένης δεκτής και ως ουσία βασίμου της σχετικής, νόμιμης, εκ του άρθρ. 300 ΑΚ, ένστασης των εναγομέ-νων, χωρίς να υφίσταται ανάγκη και δυνατότητα διενέργειας πραγματογνω-μοσύνης, όπως οι εναγόμενοι ζήτησαν, λόγω και της παρόδου μεγάλου χρονι-κού διαστήματος από το ζημιογόνο συμβάν και του αδυνάτου της ανεύρε-σης και του ελέγχου των θανατωθέντων ζώων. Με βάση τα παραπάνω, η συνυ-παιτιότητα των εναγομένων ανέρχεται σε ποσοστό 70%, της δε ενάγουσας σε ποσοστό 30%, της συνολικής ζημίας της ανερχόμενης έτσι σε (31.200-9.360 =) 21.840 ευρώ, το οποίο και πρέπει να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον έκαστος, ως προστήσασα και προστηθείς, αντίστοιχα, κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, να καταβάλουν στην ενάγουσα, με το νόμιμο τόκο από την επόμενη της επί-δοσης της αγωγής και μέχρι την εξόφ-ληση του. Μετά τα παραπάνω ορθώς η εκκαλουμένη ερμήνευσε και εφάρμο-σε το νόμο και ορθώς εκτίμησε τις απο-δείξεις και αφού δέχθηκε ως ορισμένη την αγωγή και τον ως άνω

βαθμό συνυ-παιτιότητας στην επέλευση της ζημίας, απέρριψε δε το αίτημα διενέργειας πραγματογνωμοσύνης, υποχρέωσε τους εναγόμενους, αν και με διάφορη αιτιολογία, να καταβάλλουν στην ενά-γουσα το ως άνω ποσό και επομένως οι αντίθετα υποστηρίζοντες λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν ως αβά-σιμοι και κατ΄ ακολουθία η έφεση

1167/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελισσαίος Ανδρονόπουλος, Κωνσταντίνος Λέων**).

Διαπραγματεύσεις. Έναρξη και λήξη τους. Επιδίκαση του αρνητικού διαφέροντος σε περίπτωση υπαίτιας ματαίωσης της κατάρτισης της σύμβασης.

Σύμφωνα με την Α.Κ. 197, κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη σύμβασης τα μέρη οφείλουν αμοιβαία να συμπεριφέρονται σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Κατά δε την Α.Κ. 198 § 1, όποιος κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη σύμβασης προξενήσει υπαίτια στον άλ-λον ζημία είναι υποχρεωμένος να την ανορθώσει και αν ακόμη η σύμβαση δεν καταρτίσθηκε. Από το συνδυασμό των άνω διατάξεων προκύπτει, ότι το στάδιο των διαπραγματεύσεων αρχίζει από τη στιγμή που θα πραγματοποιηθεί η προ-σέγγιση των προσώπων που ενδιαφέ-ρονται για τη σύναψη ισχυρής μεταξύ τους σύμβασης, για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων σύναψης και καθορισμού των όρων αυτής, και λήγει είτε με την οριστική διακοπή των διαπραγματεύ-σεων, είτε με τη σύναψη της συμβάσεως (προσυμφώνου ή της κυρίας συμβάσε-ως) και φυσικά άμα η σύμβαση αυτή περιληφθεί τον τυχόν απαιτούμενο νόμι-μο ή δικαιοπρακτικό τύπο κατά τις Α.Κ. 158 και 159 § 2. Ακόμη, για τη δη-μιουργία ευθύνης εκ των διαπραγμα-τεύσεων απαιτείται παράνομη υπαίτια συμπεριφορά κατά το ανώτερο στάδιο, συνιστάμενη στην εκ πταίσματος παρά-βαση των αρχών της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών, ήτοι των υπό των αρχών τούτων επιβαλλόμενων κυ-ρίως δύο υποχρεώσεων, εκείνων της δια-φωτίσεως κα της προστασίας του άλ-λου. Η ευθύνη από τις διαπραγματεύ-σεις έχει εφαρμογή και επί ματαιώσεως καταρτίσεως της συμβάσεως σε χρόνο κατά τον οποίο οι διαπραγματεύσεις με-ταξύ των μερών έχουν τερματιστεί ορι-στικώς και δεν υπολείπεται παρά μόνον η τυπική υπογραφή της συμβάσεως, περί της οποίας ο υπαίτιος της ματαιώ-σεως είχε δώσει στον αντισυμβαλλό-μενο σαφείς διαβεβαιώσεις ότι θα πρέ-πει να θεωρείται αυτή ως βεβαία. Στην περίπτωση αυτή, επίσης ο υπαίτιος της ματαιώσεως της συμβάσεως είναι υπό-χρεος να αποζημιώσει τον άλλον, στον οποίο δημιούργησε την εύλογη πεποί-θηση περί βεβαίας συνάψεως της συμ-βάσεως (βλ. ΑΠ 12/2006, Ελλ. Δ/νη 47,777). Ως ζημία νοείται το αρνητικό της συμβάσεως διαφέρον, ήτοι κάθε ζημία θετική ή διαφυγόν κέρδος, που συναρτάται προς το ότι το έτερο μέρος υποβλήθηκε σε δαπάνες ή ματαίωσε άλλη ευκαιρία, εξαιτίας της πεποίθη-σης

του ότι η σύμβαση θα συνήπτετο, όχι δε το διαφέρον εκ της μη εκπλη-ρώσεως της συμβάσεως, δηλ. ζημία, θετική ή αποθετική, που οφείλεται στο ότι δεν εκπληρώθηκε η σύμβαση, αφού τέτοιο διαφέρον προϋποθέτει ότι η σύμ-βαση έχει συναφθεί (βλ. ΑΠ 1346/2000 Ελλ.Δ/νη 43,401).

1331/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος, Σταύρος Νίκας**).

Κατάχρηση δικαιώματος. Σχετική ένσταση. Στοιχεία της για να είναι οριμένη.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 269 παρ. 1 ΚΠολΔ., 281 Α.Κ. και 262 παρ. 1 ΑΚ, με την πρώτη των οποίων σκοπήθηκε να αποτραπεί η παρατηρηθείσα στο παρελθόν κατάχρηση της διάταξης του άρθρου 281 Α.Κ. και της από αυτήν ένστασης, σαφώς συνάγεται ότι για την πληρότητα της τελευταίας και για το παραδεκτό αυτής από άποψη χρόνου προβολής της δεν αρκεί όπως τα συγκροτούντα την κατάχρηση περιστατικά προβάλλονται κατά την πρώτη στον πρώτο βαθμό συζήτηση της υπόθεσης από τον ζητούντα την απόρριψη της αγωγής εναγόμενο, αλλά απαιτείται συγχρόνως να γίνεται επίκληση από αυτόν και της προκύπτουσας από τα περιστατικά αυτά κατάχρησης και να διατυπώνεται συγχρόνως από αυτόν και αίτημα απόρριψης, και για την αιτία αυτή της αγωγής (ΟλΑΠ 472/1983 ΝοΒ 32, 48 ΑΠ 65/2005 ΕλλΔνη 2005, 764).

2. ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

9/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αντώνιος Μπιλιάνης, Αλέξανδρος Λουκόπουλος, Χρήστος Σούφρας, Άγγελος Στεργιόπουλος**).

Πώληση (αυτοκινήτου). Παροχή εγγυήσεων 12 μηνών για τυχόν ελαττώματα κ.λ.π. Εμφάνιση κατασκευαστικού ελαττώματος μέσα στην προθεσμία της εγγυήσεως. Η (εξάμηνη κατά το προϊσχύσαν δίκαιο) προθεσμία παραγραφής άρχεται από τότε που εμφανίσθηκε το ελάττωμα μέσα στην προθεσμία της εγγύησης. Περιστατικά.

Με τον τρίτο λόγο της εφέσεώς της η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι κατά τον χρόνο ασκήσεως της από 23.11.2001 αγωγής και προ αυτής κατά τον χρόνο επιδόσεως της από 4.11.2001 εξώδικης δηλώσεως περί αναστροφής της πωλήσεως το δικαί-ωμα των αγοραστών περί αναστροφής της πωλήσεως που ασκήθηκε με την παραπάνω αγωγή έχει υποπέσει στην εξάμηνη τότε παραγραφή που ίσχυε για τα κινητά. Η ένσταση αυτή παρα-γραφής παραδεκτά προβάλλεται κατ'άρθρο 527 περ.2 του ΚΠολΔ στην κατ'έφεση δίκη λόγω αδυναμίας προ-βολής στην πρωτόδικη δίκη συνεπεία της ερημοδικίας της εκκαλούσας και αποτελεί τον τρίτο λόγο της εφέσεως. Ο λόγος αυτός της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, διότι από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 554,555 και 556 του ΑΚ προκύπτει ότι η παραγραφή της αγω-γής για αναστροφή της πωλήσεως για τα κινητά που είναι έξι μηνών αρχίζει από την εγχείριση του πράγματος στον αγοραστή και αν συμφωνήθηκε προ-θεσμία ευθύνης του πωλητή για το ελάττωμα, αυτό σε περίπτωση αμφι-βολίας σημαίνει πως η παραγραφή για τα ελαττώματα που εκδηλώθηκαν μέ-σα στην προθεσμία αυτή αρχίζει από τότε που εκδηλώθηκαν και στην προ-κειμένη περίπτωση η σύμβαση πωλή-σεως του αυτοκινήτου καταρτίσθηκε στις 18.12.2000, η δεύτερη εναγόμενη πωλήτρια εταιρεία συμφώνησε με τους ενάγοντες αγοραστές προθεσμία ευθύ-νης δώδεκα μηνών για ελάττωμα, το οποίο εμφανίστηκε τον Ιούνιο του 2001 και η από 23.11.2001 αγωγή περί ανα-στροφής της πωλήσεως ασκήθηκε στις 28.11.2001 (βλ. την υπ'αριθμ. 1514/28.11.2001 έκθεση επιδόσεως της δι-καστικής επιμελήτριας στο Πρωτο-δικείο Ιωαννίνων Ε.Λ.), δηλαδή εντός της παραπάνω προθεσμίας ευθύνης, η οποία άρχισε από τον Ιούνιο του 2001 που εκδηλώθηκε το ελάττωμα στο αυ-τοκίνητο, οπότε δεν παρήλθε η εξά-μηνη προθεσμία παραγραφής της αγω-γής αυτής (βλ. Εφ.Θεσ. 2991/1997 Αρχ.Νομ. 1999,662). Συνεπώς, με βάση όσα εκτέθηκαν παραπάνω το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που κατέλη-ξε στην ίδια κρίση και απορρίπτοντας την αγωγή προς τον πρώτο εναγόμενο και τα αιτήματα της αγωγής περί 1) κηρύξεως λυμένης της συμβάσεως

πω-λήσεως λόγω της αναστροφής, 2) αποδόσεως των τραπεζικών επιταγών που εκδόθηκαν από τους ενάγοντες και δεν εξοφλήθηκαν ακόμη ή του ποσού αυτών και 3) καταβολής τόκων από την επίδοση της αγωγής, έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή αυτήν ως κατ'ουσίαν βάσιμη ως προς την δεύτερη εναγομένη και υποχρέωσε αυτή, με την ταυτόχρονη παράδοση σ'αυτήν του εν λόγω αυτοκινήτου από τους ενάγοντες στον τόπο κατοικίας τους στο Μεσολόγγι, να αποδώσει στον πρώτο ενάγοντα το ποσό των 5.341 ευρώ και στην δεύτερη ενάγουσα το ποσό των 5.341 ευρώ και στην δεύτερη ενάγουσα το ποσό των 8.012 ευρώ και τα ποσά αυτά με το νόμιμο τόκο από την 9η .11.2001, επόμενη ημέρα από την επίδοση της δηλώσεως αναστροφής στην δεύτερη εναγομένη και έως την εξόφληση, σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις που προσκομίστηκαν ενώπιόν του και ορθά το νόμο ερμή-νευσε και εφάρμοσε και γι'αυτό πρέπει να απορριφθεί η υπ'αριθμ. 90/2.12.2004 έφεση στο σύνολό της ως κατ'ουσίαν αβάσιμη.

25/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Παπαναστασόπουλος, Γεώργιος Καλαπόδης, Αλέξανδρος Αρβανίτης, Παναγιώτης Σαλαμαλίκης, Αχιλλέας Καρακάσης, Κων/νος Καραγεώργος**).

Ψυχική οδύνη από θανάτωση προσώπου σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δεν δικαιούνται να διεκδικήσουν οι γαμβροί και οι ανεψιοί του θανατωθέντος γιατί δεν ανήκουν στην «οικογένεια».

Ως προς τους λοιπούς όμως ενάγοντες ήτοι γαμβρών και ανεψιών του θανόντος είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, εφόσον αυτοί δεν περιλαμβάνονται στην έννοια του όρου «οικογένεια» που προβλέπει το άρθρο 932 ΑΚ για την αποζημίωση για ψυχική οδύνη (Ολ. ΑΠ 21/2000).

27/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Μαράτος, Νικόλαος Φερμελής**).

Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην

συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε.

Η αγωγή αυτή αναφορικά με την κυρία βάση της και την πρώτη επικουρική είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, διότι η σύμβαση έργου με το σύστημα της αντιπαροχής δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου (Ολ.ΑΠ 850/1982, ΑΠ 1613/1999 ΕλλΔνη 41.439 επ.) και συνεπώς οι ενάγοντες – αγοραστές δεν μπορούν να στραφούν ευθέως κατά των εναγομένων – οικοπεδούχων, ούτε όμως και πλαγιαστικώς στην προκειμένη περίπτωση με την κατ'άρθρο 72 ΚΠολΔ άσκηση της πλαγιαστικής αγωγής εκ των δικαιωμάτων του εργολάβου, εφόσον όπως ιστορείται στην αγωγή αυτός (εργολάβος) έχει πτωχεύσει και δεν νομιμοποιείται πλέον αυτός ενεργητικά σε άσκηση αγωγής. Περαιτέρω και η επικουρική βάση της αγωγής περί αδικοπραξίας των εναγομένων είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, εφόσον τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν αδι-κοπραξία. Περαιτέρω η επικουρική βάση του αδικαιολογήτου πλουτισμού είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 904 επ. Α.Κ., 70 ΚΠολΔ (εφόσον νομίμως οι ενάγοντες περιόρισαν σε αναγνωριστική την αγωγή) μόνο ως προς τα κονδύλια των δαπανών αποπεράτωσης των προαναφερομένων ιδιοκτησιών και ως προς τις δαπάνες σύνδεσης με τα δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, που κατέβαλαν οι ενάγοντες. Ως προς το κονδύλιο του τιμήματος που κατέβαλαν οι ενάγοντες είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, εφόσον το τίμημα αυτό το κατέβαλαν στον εργολάβο και όχι στους εναγομένους – οικοπεδούχους και συνεπώς δεν υπάρχει πλουτισμός τούτων. Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που απέρριψε όλες τις βάσεις της αγωγής ως μη νόμιμες, ενώ έπρεπε να δεχθεί ως νόμιμη εν μέρει την επικουρική βάση του αδικαιολογήτου πλουτισμού, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις παραπάνω διατάξεις και πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως και ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη μόνο ως προς την παραπάνω επικου-ρική βάση της αγωγής, να διακρατηθεί η υπόθεση από το δικαστήριο αυτό και να ερευνηθεί η βάση της αγωγής αυτής ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

30/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Μαράτος, Τάκης Ανδρονόπουλος**).

Αγωγή για αποζημίωση και διαφυγόντα κέρδη (297 και 298 ΑΚ). Τι πρέπει να αναφέρει η αγωγή για να είναι ορισμένη. Η απλή επανάληψη των άρθρων δεν είναι αρκετή. Απώλεια κερδών και αγωγή για αποζημίωση. Στοιχεία της.

Επειδή, κατά τα άρθρα 297 και 298 του ΑΚ, ο υπόχρεος σε αποζημίωση οφείλει να την παράσχει σε χρήμα. Η αποζημίωση περιλαμβάνει την

μείωση της περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία), καθώς και το διαφυγόν κέρδος, δηλαδή εκείνο που προσδοκά κανείς με πιθανότητα, σύμφωνα με την συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Από την διάταξη αυτή προκύπτει ότι τα περιστατικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους, με βάση την κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων πιθανότητα, καθώς επίσης οι ειδικές περιστάσεις και τα ληφθέντα προπαρασκευαστικά μέτρα, πρέπει, κατά το άρθρο 216&1 του ΚΠολΔ, να εκτίθενται στην αγωγή. Δεν αρκεί δηλαδή η αφηρημένη επανάληψη των εκφράσεων του άρθρου 298 του ΑΚ, ούτε του κέρδους που φέρεται συνολικά ως διαφυγόν, αλλά απαιτείται η εξειδικευμένη και λεπτομερής, κατά περίπτωση, μνεία των συγκεκριμένων περιστατικών, περιστάσεων και μέτρων, που καθιστούν πιθανό το κέρδος ως προς τα επί μέρους κονδύλια και ιδιαίτερα επίκληση των κονδυλίων αυτών. Περαιτέρω, όταν ως διαφυγόν κέρδος ζητείται η αξία των απολεσθέντων καρπών πρέπει, για να είναι ορισμένη η αγωγή, να μνημονεύονται και οι δαπάνες που ήταν αναγκαίες για την παραγωγή τους, αφού οι δαπάνες αυτές εμπίπτουν στα ληφθέντα προπαρασκευαστικά μέτρα, τα οποία καθιστούν πιθανή την πραγματοποίηση κερδών (βλ. ΑΠ 998/2003, Δνη 2004,1597), Εξάλλου, αξίωση αποζημιώσεως από αδικοπραξία έχει όχι μόνο ο κύριος του πράγματος που καταστράφηκε αλλά υπό προϋποθέσεις και ο νομέας του πράγματος και ο δυνάμει έννομης σχέσης κάτοχός του που το εκμεταλλεύεται (βλ. ΑΠ 639/1997, Δνη 98,87, 1233/1993 Δνη 95,135). Έτσι όταν ο ζημιωθείς στηρίζει την αξίωσή του στην επί του πράγματος κυριότητα, αρκεί για το ορισμένο της αγωγής η επίκληση του στοιχείου αυτού (βλ. ΑΠ 639/1997 ό.π., 1148/1993, Δνη 95,320, 45/1990 Δνη 90,1257). Εν προκειμένω, ο ενάγων εκθέτει μεταξύ άλλων ότι η εναγομένη είχε αναλάβει την κατασκευή τμήματος της περιμετρικής οδού Πατρών και οι προστηθέντες από αυτήν υπάλληλοι – εργαζόμενοι, που ενεργούσαν κατ' εντολή και για λογαριασμό της, εισήλθαν αυθαίρετα στο περιγραφόμενο στην αγωγή ακίνητο, του οποίου αυτός είναι κύριος, και από αμέλειά τους κα-τέστρεψαν οκτώ (8) ελαιόδενδρα ηλικίας 25 ετών. Ότι κάθε δένδρο παρήγε ετησίως 250 kg ελαιόκαρπο, από το οποίο αποκόμιζε 45 kg λάδι, αξίας 1.000 δρχ. το kg. Ζητούσε δε να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει για διαφυγόντα κέρδη το ποσό των 360.000 δρχ. ετησίως (45 kg χ 1000 δρχ. χ 8 ελαιόδενδρα) για την απώλεια του εισοδήματός του επί μία εικοσαετία που θα απαιτηθεί για την ανάπτυξη και απόδοση των νέων ελαιοδένδρων που θα φυτεύσει, συνολικά δε 7.200.000 δρχ. εντόκως από της επιδόσεως της αγωγής. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή κατά το μέρος που αναφέρεται στην σχέση του ζημιωθέντος με το κα-ταστραφέν πράγμα, είναι επαρκώς ορισμένη αφού σαφώς διαλαμβάνεται ότι είναι κύριος αυτού και από την επι-καλούμενη ιδιότητα μπορεί να προσ-διορισθεί η αιτούμενη αποζημίωση. Καθόσον όμως αφορά την αξίωση αποζημιώσεως για διαφυγόντα κέρδη, η αγωγή είναι απορριπτέα ως αόριστη, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στην αρχή του σκεπτικού, αφού δεν περιέ-χονται όλα τα απαιτούμενα για τον προσδιορισμό του διαφυγόντος κέρ-δους στοιχεία και δη

αναλυτικά οι απαιτηθησόμενες δαπάνες στις οποίες θα υποβαλλόταν για την επίτευξη του κέρδους που ισχυρίζεται ότι απώλεσε.

37/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παύλος Μαρινάκης, Σπύρος Παναγούλιας, Δημήτριος Μάντεσης – Θανασούλας, Αντώνης Λαμπρόπουλος**).

Γονική παροχή. Μπορεί να είναι εικονική και να υποκρύπτει δωρεά ή να υπερβαίνει το επιβαλλόμενο μέτρο. Ανάκληση της δωρεάς και σε περίπτωση συμπεριφοράς του δωρεοδόχου προς τον δωρητή κοινωνικώς αποδοκιμαστέας όπως π.χ. στέρηση διατροφής έστω και αν δεν ανέλαβε τέτοια υποχρέωση. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 505 ΑΚ, ο δωρητής έχει το δικαίωμα να ανακαλέσει την δωρεά, αν ο δωρεοδόχος φάνηκε με βαρύ του παράπτωμα αχάριστος απέναντι στο δωρητή ή στον σύζυγο ή σε στενό συγγενή του και ιδίως αν αθέτησε την υποχρέωσή του να διατρέφει τον δωρητή. Αχαριστία, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, θεωρείται η βαριά αντικοινωνική συμπεριφορά ή διαγωγή του δωρεοδόχου, που αποτελεί παράβαση των κανόνων του δικαίου ή των αντιλήψεων περί ηθικής και ευπρέπειας, οφείλεται δε σε υπαιτιότητά του και μπορεί να καταλογισθεί σ'αυτόν. Έτσι, αχαριστία μπορεί, κατά τις περιστάσεις, να αποτελεί και η χωρίς σοβαρό λόγο αδιαφορία του δωρεοδόχου γενικώς για την τύχη του δωρητή, όταν ο τελευταίος έχει ανάγκη από περίθαλψη, στην οποία περιλαμβάνεται και η διατροφή του. Η αδιαφορία αυτή, λόγω των συνθηκών κάτω από τις οποίες ευρίσκεται ο δωρητής, είναι κοινωνικώς αποδοκιμαστέα, εις τρόπον ώστε, όταν συντρέχει, να δικαιούται ο δωρητής να ανακαλέσει την δωρεά, έστω και αν ο δωρεοδόχος, που αδια-φορεί για την τύχη του, δεν ανέλαβε, με την σύμβαση της δωρεάς, τέτοια υποχρέωση (ΑΠ 1275/1994 ΕλλΔνη 37.640, Εφ.Πειρ. 780/1996 ΕλλΔνη 39.155, Εφ.Θεσ. 2779/1997 Αρμ. 51.1448, Καράκωστας, στον ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, άρθρ. 505 αρ.8).

Αποδείχθηκαν τα εξής: Κατά το έτος 1983 η ενάγουσα μεταβίβασε στον εναγόμενο υιό της, προκειμένου να αποκατασταθεί επαγγελματικά, δια δωρεάς εν ζωή, με το 4870/29.3.1983 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Πύργου Ε.Μ., το 1/16 εξ αδιαιρέτου ενός αγροκτήματος, εκτάσεως κ.λ.π. Μετά τον θάνατο του υιού της Σ.Δ., η ενάγουσα εδώρησε στον εναγόμενο, προκειμένου να τον βοηθήσει επαγγελματικά στην επιχείρηση που δημιούργησε ο ίδιος κατά το έτος 1983, τον μηχανικό εξοπλισμό του υπό του αποβιώσαντος υιού του διατηρουμένου πλυντηρίου – λιπαντηρίου βαρέων οχη-μάτων, ένα μικρό κλειστό φορτηγό αυτοκίνητο του θανόντος και πέντε κυνηγετικά όπλα του τελευταίου. Ακολούθως, κατά το έτος 1990, η ενάγουσα, η οποία διάνυε το 76ο έτος της ηλικίας

της και δεν είχε άλλον πλη-σιέστερο συγγενή πλην του εναγομέ-νου, μεταβίβασε λόγω γονικής παρο-χής στον εναγόμενο, με το 9859/19.10.1990 συμβόλαιο της ανωτέρω συμ/φου, που μεταγράφηκε νόμιμα, την ψιλή κυριότητα των ανηκόντων σ'αυτήν 29/32 εξ αδιαιρέτου ενός ακι-νήτου μετά των εντός αυτού υπαρχό-ντων κτισμάτων, ήτοι παλαιάς ισόγειας οικίας εντός της οποίας κατοικούσε (ενάγουσα) και ισογείου κτίσματος, το οποίο είχε εκμισθώσει από τον Δεκέμ-βριο του έτους 1986 στον ήδη εναγόμενο Α.Δ., προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από τον τελευταίο ως κατάστημα επι-σκευής αυτοκινήτων και εμπορίας ελα-στικών, που βρίσκεται (το ως άνω ακίνητο) στην θέση κ.λ.π. Με το ίδιο ως άνω συμβόλαιο η ενάγουσα παρα-κράτησε για τον εαυτό της το δικαίωμα επικαρπίας και οικήσεως επί του εν λόγω ακινήτου, κατά το προαναφερό-μενο ποσοστό, εφόρου ζωής της. Κατά τον χρόνο της παραπάνω μεταβίβασης το προαναφερόμενο ποσοστό επί του ανωτέρω ακινήτου αποτελούσε το μο-ναδικό περιουσιακό στοιχείο της ενά-γουσας, το οποίο εξασφάλιζε την δια-τροφή της, καθώς και μηνιαίο μίσθωμα αποτελούμενο από 30.000 δραχμές, ενώ η σύνταξη που ελάμβανε από τον ΟΓΑ είχε διακοπεί από το έτος 1987. Εξάλλου, ο εναγόμενος διατηρούσε επιχείρηση φανοποιίας αυτοκινήτων σε ιδιόκτητο κτίσμα, ενώ, εκτός από την επιχείρηση αυτή, ήταν συγκύριος κατά ποσοστό 6/16 εξ αδιαιρέτου του προ-αναφερθέντος κειμένου στην θέση «Παλαιοκλήσι» ή «Παλμαντούρα» της περιφέρειας του Δήμου Πύργου ακι-νήτου, εκτάσεως 37.213,90 τ.μ., μετά των επ'αυτού κτισμάτων, ήτοι διώροφης οικοδομής, στο ισόγειο της οποίας δια-μένει αυτός (εναγόμενος) μέχρι σήμερα και ισόγειας αποθήκης, καθώς και κατά ποσοστό 3/32 εξ αδιαιρέτου του κειμένου επί της οδού Κ. ακινήτου, εκτάσεως τεσσάρων (4) περίπου στρεμ-μάτων, μετά των εντός αυτού κτισμά-των, και επομένως δεν αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα. Συνεπώς, μετά τον υπολογισμό των προαναφερο-μένων δωρεών προς τον εναγόμενο, η γονική παροχή και του ανωτέρω ποσο-στού εξ αδιαιρέτου επί του ακινήτου που βρίσκεται στην θέση «Βρωμόξυλο» ή «Πλέπι», υπερέβαινε το μέτρο που επέβαλλαν οι περιστάσεις και, σύμφω-να με το άρθρο 1509 εδ.α΄ΑΚ, αποτελεί δωρεά από την αρχικώς ενάγουσα – μητέρα του εναγομένου προς αυτόν. Περαιτέρω, από τα ίδια αποδεικτικά μέσα που προαναφέρθηκαν, αποδεί-χθηκε, ότι ο εναγόμενος μετά την κα-τάρτιση της ανωτέρω δικαιοπραξίας, άρχισε να αδιαφορεί παντελώς για την μητέρα του. Ειδικότερα, παρότι η τε-λευταία ήταν προχωρημένης ηλικίας και είχε ανάγκη περίθαλψης και φροντί-δας, ο εναγόμενος παραμελούσε την διατροφή της, την ιατρική της περί-θαλψη και την εν γένει διαβίωσή της, ενώ συγχρόνως εξύβριζε αυτήν. Επί-σης, από την αρχή του έτους 1992 ο εναγόμενος ελάμβανε το μίσθωμα του εκμισθωμένου από την μητέρα του κτίσματος στον Α.Δ., το οποίο και απο-τελούσε το μοναδικό εισόδημά της, ενώ, όταν λόγω της αδιαφορίας του υιού της, αναγκάσθηκε να προσλάβει επ'αμοιβή οικιακή βοηθό για να την φροντίζει και ζήτησε απ'αυτόν (εναγόμενο) να της δίνει το ως άνω μίσθωμα που ελάμβανε από τον Α.Δ., την εξύβρισε, και συγ-χρόνως διέκοψε (εναγόμενος) την υδρο-δότηση της οικίας της μητέρας του δι'αποκοπής του πλαστικού

σωλήνα της παροχής, καθώς και την τηλεφω-νική σύνδεση δι'αποκοπής του εσωτερικού καλωδίου της συνδέσεως της τηλεφωνικής συσκευής και θραύσε-ως αυτής. Προσέτι, ο εναγόμενος, άνευ αδείας της μητέρας του, ανέλαβε από τον τηρούμενο στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος κοινό λογαριασμό τούτων το ποσό των 2.043.848 δραχμών, αφαι-ρώντας κρυφά το σχετικό βιβλιάριο από την οικία της μητέρας του, ενώ κατήγγειλε την τελευταία στην Πολεο-δομία Πύργου για την, κατ'εντολή και λογαριασμό της, κατασκευή άνευ οικοδομικής αδείας λυόμενου κτίσμα-τος από μεταλλοκατασκευή, εμβαδού 260 τ.μ., από τον Α.Δ. στο ίδιο εκμι-σθωθέν από αυτόν ακίνητο. Εξαιτίας αυτής της συμπεριφοράς του ενα-γομένου, η αρχικώς ενάγουσα δωρή-τρια με την από 8.7.1998 δήλωσή της, την οποία επιβεβαίωσε με την 18907/4.8.1998 πράξη της συμβολαιογράφου Πύργου Ε.Α. – Ψ. και επανέλαβε με την από 18.8.1998 δήλωσή της, η οποία περιήλθε (επιδόθηκε) στον ενα-γόμενο στις 26.8.1998, ανακάλεσε την προς αυτόν δωρεά της ψιλής κυριό-τητας των 29/32 εξ αδιαιρέτου του επιδίκου ακινήτου. Με βάση τα ως άνω αποδειχθέντα, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο εναγόμενος φάνηκε με βαριά παρα-πτώματα αχάριστος προς την δωρή-τρια, η οποία εγκύρως κατόπιν τούτου ανακάλεσε την επίμαχη δωρεά. Ο εκκαλών με το δικόγραφο της εφέσεως υποβάλλει για πρώτη φορά ενώπιον του Εφετείου τον ισχυρισμό περί παρο-χής συγγνώμης σ'αυτόν από την ενά-γουσα μητέρα του. Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός προβαλλόμενος για πρώ-τη φορά ενώπιον του Εφετείου, μη προταθείς πρωτοδίκως και μη αποτε-λέσας αντικείμενο δικαιοδοτικής έρευ-νας από το πρωτόδικο δικαστήριο, απαραδέκτως προβάλλεται ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, κατ'άρθρ. 527 ΚΠολΔ, μη συντρεχούσης καμίας εκ των προϋποθέσεων που θέτει η διάταξη αυτή για την υποβολή ενώπιον του Εφετείου νέων ισχυρισμών, που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, που δεν προτάθηκαν όμως πρωτοδίκως.

45/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Όλγα Σχετάκη – Μπονάτου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Ρούφας, Γεώργιος Ρούσσος**).

Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εργολάβου στην εκτέλεση του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη η υπαναχώρηση από την σύμβαση για το μη εκτελεσθέν τμήμα του έργου οπότε οφείλει την αμοιβή για το εκτελεσθέν τμήμα του. Καταγγελία εργοδότη. Ενεργεί για το μέλλον και δεν θίγονται τα μέχρι της καταγγελίας αποκτηθέντα δικαιώματα από τους συμβληθέντες στην σύμβαση έργου που ισχύει μέχρι την ημέρα της καταγγελίας. Ελλείψεις του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη να ζητήσει αποζημίωση για θετική ή αποθετική ζημία που συνδέεται αμέσως και αιτιωδώς με την ύπαρξη του ελαττώματος ή την έλλειψη της ιδιότητας και να κρατήσει το έργο με τις ελλείψεις του.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 382,383,681,694 και 700 ΑΚ ο εργολάβος έχει την υποχρέωση, αφενός να αρχίσει έγκαιρα την εκτέλεση του έργου, αφετέρου να συνεχίσει την εκτέλεσή του, ώστε το έργο να περατωθεί μέσα στα συμβατικά πλαίσια. Αν ο εργολάβος, χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, επιβραδύνει την εκτέλεση του έργου, κατά τρόπο που αντιβαίνει στην σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωσή του, ο εργοδότης έχει δικαίωμα να υπαναχωρήσει από την σύμβαση, χωρίς να περιμένει τον χρόνο παραδόσεως του έργου. Αν δε εκτελέσθηκε ήδη ένα μέρος του έρ-γου, ο εργοδότης έχει το δικαίωμα, εφόσον έχει έννομο συμφέρον, να υπαναχωρήσει μόνο σε σχέση με το τμήμα του έργου που δεν έχει εκτελεσθεί κατά τον χρόνο της υπαναχωρήσεως, οφείλοντας έτσι μόνο αντίστοιχη αμοιβή για τις εργασίες που εκτελέσθηκαν έως τότε. Η προκειμένη υπαναχώρηση ενεργεί στην πραγματικότητα ως κα-ταγγελία της συμβάσεως, αφού ενεργεί για το μέλλον και δεν θίγει την σύμβαση σε σχέση με το μέρος του έργου που εκτελέσθηκε έως την άσκησή της. Το ίδιο συμβαίνει (η δήλωση υπαναχωρήσεως ενεργεί ως καταγγελία) και στην περίπτωση που δεν αποδειχθούν οι λόγοι της υπαναχωρήσεως δηλαδή δεν αποδειχθεί η επιβράδυνση της εκτε-λέσεως του έργου εκ μέρους του εργο-λάβου (ΕφΑθ 7758/2002 ΕλλΔ 46.280). Αν ο εργοδότης καταγγείλει την σύμβαση κατ'άρθρο 700 ΑΚ οφεί-λεται στον εργολάβο η συμφωνημένη αμοιβή, αφαιρείται όμως απ'αυτή η δαπάνη που εξοικονομήθηκε από την ματαίωση της σύμβασης, καθώς και οτιδήποτε άλλο ωφελήθηκε ο εργολά-βος από άλλη εργασία του ή παρέ-λειψε με δόλο να ωφεληθεί, εφόσον ο εργοδότης ισχυρισθεί και αποδείξει σχετική ένσταση για έκπτωση λόγω εξοικονόμησης δαπανών. Η καταγγε-λία ενεργεί για το μέλλον δηλαδή η σύμβαση λύνεται για το μέλλον ο εργο-λάβος υποχρεούται να παραδώσει το μέρος του έργου που εκτελέσθηκε στον εργοδότη (ΑΠ 147/2003 ΕλλΔ 44.1358) και δεν θίγονται τα μέχρι της καταγγε-λίας αποκτηθέντα δικαιώματα από τους συμβληθέντες σε εκτέλεση της εργολαβικής σύμβασης, η οποία ισχύει μέχρι την χρονολογία της καταγγελίας (ΑΠ 696/82 ΝοΒ 30.659, ΕφΑθ 2252/02 ΕλλΔ 45.1515). Τέλος, εφόσον η σύμβαση της μισθώσεως του έργου διατηρείται ισχυρή μέχρι την καταγγε-λία, συνέπεται ότι ο εργοδότης διασώ-ζει τα δικαιώματά του που απορρέουν από τα άρθρα 688-690 ΑΚ για το εκτε-λεσθέν μέχρι την καταγγελία μέρος του έργου (Εφ.Θες. 2487/94 Αρμ. 1995,891). Σύμφωνα δε με το άρθρο 690 ΑΚ αν οι ελλείψεις του έργου, δηλαδή ελαττώματα και έλλειψη συμφωνημένων ιδιοτήτων ή και ύπαρξη ιδιό-τητας, την έλλειψη της οποίας υποσχέθηκε ο εργολάβος, είτε αυτές είναι ουσιώδεις ή επουσιώδεις, οφείλονται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργοδότης έχει δικαίωμα, αντί των δικαιωμάτων που χορηγούνται σ'αυτόν με τις διατάξεις των άρθρων 688 και 689 ΑΚ, να απαιτήσει αποζημίωση για κάθε ζημιά του, η οποία προήλθε εκ του ότι ο εργολάβος δεν ανταποκρίθηκε στις συμβατικές υποχρεώσεις του να κατασκευάσει και να παραδώσει έργο, που να φέρει τις συμφωνημένες ιδιότητες και χωρίς ελαττώματα. Συγκεκριμένα αν ο εργοδότης προτιμήσει να κρατήσει το έργο με τις ελλείψεις του, δικαιούται να του αποκατασταθεί κάθε ζημιά του, θετική ή αποθετική, που συνδέεται αμέ-σως και αιτιωδώς με την ύπαρξη

του ελαττώματος ή την έλλειψη της ιδιότητας (ΑΠ 852/2003 ΕλλΔ 45.172, ΑΠ 1119/83 ΝοΒ 32,665, ΕφΘεσ. 444/95 Αρμ 95.889) και την απαίτησή του αυτή μπορεί να προβάλλει και με ένσταση κατά της αγωγής του εργολάβου για καταβολή της αμοιβής, η οποία μπορεί να έχει και την μορφή ενστάσεως συμψηφισμού με την οφειλή της αμοιβής του εργολάβου (ΑΠ 979/91 ΕλλΔ 33.842, ΕφΠειρ 979/91 ΕλλΔ 33.842, ΕφΑθ 2787/86 ΕλλΔ 26.1160).

48/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Λέων, Γιάννης Αποστολόπουλος**).

Πώληση κινητού. Αδικοπραξία. Μόνη η παράβαση σύμβασης δεν είναι αδικοπραξία. Πότε συμβαίνει η παράβαση σύμβασης να είναι και αδικοπραξία. Η υπερημερία ενός από τους συμβαλλομένους δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνη την αδικοπραξία όπως την εννοεί το άρθρο 914 Α.Κ. Υπεξαίρεση. Στοιχεία για την στοιχειοθέτησή της. Περίπτωση πώλησης κινητού. Με την παράδοση του πράγματος περιέρχεται στην κυριότητα του αγοραστή έστω και αν πιστώθηκε το τίμημα και δεν το καταβάλει στην συνέχεια. Το Εφετείο εξετάζει αυτεπάγγελτα το νόμιμο της αγωγής, το ορισμένο ή το απαράδεκτο και την απορρίπτει αν δεν στηρίζεται στο νόμο. Περιστατικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 513 ΑΚ με την σύμβαση της πώλησης ο πω-λητής έχει την υποχρέωση να μεταβι-βάσει την κυριότητα του πράγματος ή το δικαίωμα, που αποτελούν το αντικείμενο της πώλησης και να παραδώσει το πράγμα στον αγοραστή και ο τελευταίος έχει την υποχρέωση να καταβάλει το τίμημα που συμφωνήθηκε. Για το κύρος της σύμβασης πώλησης που καταρτίσθηκε δεν ασκεί επιρροή αν και πως κατέβαλε ο αγοραστής το τίμημα που συμφωνήθηκε. Εξάλλου κατά τις διατάξεις των άρθρων 1034, 976 ΑΚ για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητού πράγματος απαιτείται παράδοση της νομής αυτού από τον κύριο προς εκείνον που το αποκτά και συμφωνία αμφοτέρων ότι μετατίθεται η κυριότητα. Περαιτέρω μόνη η αθέτηση προϋφιστάμενης ενοχής δεν συνιστά αδικοπραξία. Είναι όμως δυνατόν μία υπαίτια ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη, με την οποία παραβιάζεται η σύμβαση, να θεμελιώνει συγχρόνως και ευθύνη από αδικοπραξία. Τούτο συμβαίνει όταν η ενέργεια αυτή και χωρίς την προϋπάρχουσα συμβατική σχέση θα ήταν παράνομη, ως αντίθετη προς το γενικό καθήκον, που επιβάλλει το άρθρο 914 ΑΚ να μην προκαλεί κανείς σε άλλον υπαιτίως ζημία ή και αν ακόμα πιο γενικά όταν η ενέργεια χωρίς να συνιστά παράβαση συγκεκριμένου απαγορευτικού ή επιτακτικού κανόνα δικαίου, είναι αντίθετη στο γενικότερο πνεύμα του ή στις καθόλου επιταγές της έννομης τάξης, εφόσον ενέχει παράβαση των γενικών υποχρεώσεων, που επιβάλλουν να μην προσβάλει κανείς το πρόσωπο ή τα προστατευόμενα υλικά ή ηθικά αγαθά του άλλου. Στην περί-

πτωση αυτή, λόγω της υφιστάμενης συρροής ενδοσυμβατικής και εξωσυμβατικής από αδικοπραξία ευθύνης, ο δικαιούχος της αποζημιώσεως μπορεί να επιλέξει τη μία από αυτές ή να ασκήσει παράλληλα τις συρρέουσες αυτοτελείς αξιώσεις. Η ευθύνη για την αδικοπραξία θα κριθεί κατά τους γενι-κούς περί αδικοπραξιών όρους. Κατά συνέπειαν όταν το πταίσμα, που επέ-φερε την ζημία ταυτίζεται κατά το πραγ-ματικό αυτού περιεχόμενο με την πα-ραβίαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας. Έτσι η υπερημερία ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνη της αδικοπραξία, όπως την εννοεί το άρθρο 914 ΑΚ, αφού δεν μπορεί να έχει συνέπειες ανεξάρτητες από την συμβατική σχέση, της οποίας αποτελεί ενδεχόμενο επακόλουθο. Περαιτέρω για την στοιχειοθέτηση της προβλεπομένης από το άρθρο 375 παρ.1 ΠΚ πράξης της υπεξαίρεσης απαιτείται η παράνομη ιδιοποίηση ξένου κινητού πράγματος, που περιήλθε στην κατοχή του υπαίτιου με οποιονδήποτε τρόπο. Ξένο θεωρείται το πράγμα που βρίσκεται σε σχέση με τον δράστη, σε ξένη κυριότητα, όπως αυτή ορίζεται στον ΑΚ δεν περιήλθε δε στην κατοχή του τελευταίου με πράξη μεταβιβαστική της κυριότητας. Συνεπώς αν το φερόμενο ως υπεξαιρεθέν πράγμα ανήκει κατά κυριότητα στον δράστη, για τον λόγο ότι περιήλθε σ'αυτόν με έναν από τους τρόπους που ορίζονται στον ΑΚ δεν υπάρχει το έγκλημα της υπεξαίρεσης. Στην περίπτωση της πώλησης κινητού πράγματος, όπου συχνά εμπίπτει χρονικά η ενοχική σύμβαση της πώλησης και η εκποιητική δικαιοπραξία της παράδοσης του πωλουμένου πράγματος στον αγοραστή, οπότε και αν ακόμη πιστώθηκε το τίμημα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 976,1034 ΑΚ, με την παράδοση του πράγματος, περιέρχεται τούτο στην κυριότητα του λαμβάνοντος αγοραστή, ο οποίος όταν δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του προς καταβολή του τιμήματος, δεν διαπράττει υπεξαίρεση, αφού το πράγμα δεν είναι ξένο, με βάση όσα προαναφέρθηκαν. Τέλος από το μεταβιβαστικό αποτέλεσμα της έφεσης, κατά το άρθρο 522 ΚΠολΔ, το δευτεροβάθμιο δικα-στήριο έχει ως προς την αγωγή την ίδια εξουσία, την οποία έχει και το πρωτο-βάθμιο και μπορεί να εξετάσει αυτε-πάγγελτα αν η αγωγή είναι νόμιμη, ορι-σμένη ή παραδεκτή και να την απορ-ρίψει, αν δε στηρίζεται στο νόμο ή στερείται των απαραίτητων στοιχείων για την θεμελίωσή της ή ασκήθηκε απαράδεκτα, με τις διακρίσεις που επιβάλλονται από την λειτουργία του δεδικασμένου (άρ.322 ΚΠολΔ) και την αρχή της απαγόρευσης της έκδοσης επιβλαβέστερης απόφασης για τον εκκαλούντα (άρθρο 536 παρ.1 ΚΠολΔ). Ειδικότερα επί εφέσεως του εναγομένου αν η αγωγή είναι αβάσιμη κατά νόμο ή απαράδεκτη και έγινε πρωτοδίκως κατ'ουσίαν δεκτή το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί και χωρίς την υποβολή ειδικού παρα-πόνου, να εξετάσει αυτεπάγγελτα τις ελλείψεις, αρκεί να ζητάει την απόρ-ριψή της ο εναγόμενος και να μην εκδο-θεί επιβλαβέστερη απόφαση γι'αυτόν, χωρίς αντέφεση του ενάγοντος (βλ. σχ. Ολ.ΑΠ 705/79 ΝοΒ 28,37, ΑΠ 24/99, Δνη 41,245, ΑΠ 1534/2001 Δνη 44,1598, ΑΠ 212/00 Δνη 41,754, ΑΠ 1544/80 ΝοΒ 29,878, ΑΠ 1138/93 Δνη 95,1052, ΑΠ 455/95 Δνη 96,1319, ΑΠ 166/85, Ποιν.Χρ. ΙΕ, 686, ΑΠ 473/83,

Ποιν.Χρ. ΛΓ΄823, ΕφΑθ 7206/93 Δνη 36,1259, Μπαλής Ενοχ.Δ. σελ. 333, Σαμουήλ: Η έφεση έκδ.Δ, παρ.851 επ.). Στην παρούσα υπόθεση ο ενάγων – εφεσίβλητος εκθέτει στην αγωγή, κατ' εκτίμηση του δικογράφου της, ότι συμ-φώνησε με τον εναγόμενο να του πωλή-σει ένα μεταχειρισμένο μηχάνημα, ξε-μονταριστή ελαστικών αυτοκινήτων και βαρέων οχημάτων, αντί τιμήματος 8220 ευρώ, που πιστώθηκε, το οποίο πράγ-ματι στα πλαίσια της συμφωνίας πώλη-σης παρέδωσε στον τελευταίο και αυ-τός το παρέλαβε και το μετέφερε με δικό του μεταφορικό μέσον στο κατά-στημά του. Ότι κατ'αυτόν τον τρόπο ο εναγόμενος «προσποιούμενος τον επί-δοξο αγοραστή» πέτυχε την αφαίρεση παραπάνω μηχανήματος, «αφού απώ-τερος σκοπός του ήταν να το ιδιοποιη-θεί, εξαφανίσθηκε κρατώντας το δικό του μέχρι σήμερα». Ότι από την παρά-νομη και υπαίτια συμπεριφορά του ενα-γομένου υπέστη ζημία 11.220 ευρώ, που αντιπροσωπεύει την αξία του ίδιου μηχανήματος, διαφυγόντα κέρδη από την στέρηση της χρήσης του, καθώς και χρηματική ικανοποίηση για την απο-κατάσταση της ηθικής του βλάβης. Με βάση τα δεδομένα αυτά ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του κατα-βάλει το παραπάνω ποσόν και με προ-σωπική του κράτηση, ως μέσον εκτε-λέσεως της αποφάσεως, λόγω της αδι-κοπραξίας. Η αγωγή με το προαναφε-ρόμενο ιστορικό στηρίζεται αποκλει-στικά στις διατάξεις των άρθρων 513 επ. ΑΚ, περί πωλήσεως και συνεπώς η ευθύνη του εναγομένου και η αντί-στοιχη αξίωση του ενάγοντα είναι συμ-βατική. Δεν περιέχονται στοιχεία από τυχόν συρρέουσα αξίωση από αδικο-πραξία, αφού το επικαλούμενο πταί-σμα, που επέφερε την ζημία του ενά-γοντος, δηλαδή η υπερημερία του εναγομένου ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του ως αγοραστή, δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς την σύμβαση πώλησης στα πλαίσια της οποίας ενήργησε και ταυτίζεται κατά το πραγ-ματικό του περιεχόμενο με την παρα-βίαση της σύμβασης. Εξάλλου η ίδια συμπεριφορά του εναγομένου δε συνι-στά το αδίκημα της υπεξαίρεσης, σύμ-φωνα και με όσα αναφέρονται στην νομική σκέψη που προηγήθηκε, αφού ο ενάγων – πωλητής μεταβίβασε σ'αυτόν την κυριότητα του ενδίκου μη-χανήματος και του παρέδωσε τη νομή του, στα πλαίσια της σύμβασης πώ-λησης που καταρτίσθηκε μεταξύ τους, και συνεπώς ο εναγόμενος – αγορα-στής απέκτησε την κυριότητά του, έστω και αν δεν κατέβαλε το τίμημα και επομένως δεν είναι ξένο ως προς αυτόν το πράγμα. Με βάση τα δεδο-μένα αυτά εσφαλμένα το πρωτοβάθμιο δικαστήριο χαρακτήρισε ως αδικοπρα-κτική την ευθύνη του εναγομένου και εφαρμόζοντας τις σχετικές περί αδικο-πραξιών διατάξεις δέχθηκε την αγωγή ως νόμιμη και κατά ένα μέρος ουσια-στικά βάσιμη, ενώ έπρεπε να την απορρίψει ως μη νόμιμη, σύμφωνα και με όσα αναφέρονται την ίδια νομική σκέψη, που προηγήθηκε.

153/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτα Τζάρου - Δημακοπούλου, Νικόλαος Κυριακόπουλος**).

Αδικοπραξία. Καταστροφή πράγματος και ύψος αποζημίωσης την οποία δικαιούται να αναζητήσει ο κύριος, ο νομέας και ο κάτοχος (μισθωτής). Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 914,297,298 ΑΚ προκύπτει ότι σε περίπτωση παράνομης συμπεριφοράς, δηλ. συμπεριφοράς που βρίσκεται σε αντίθεση με απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, υποβάλλεται ως κύρωση η υποχρέωση αποζημίωσης. Σε περίπτωση δε ολοσχερούς καταστροφής του πράγματος, η αποζημίωση περιλαμβάνει την αξία του και το διαφυγόν κέρδος (βλ. Ολ.ΑΠ 705/79 ΝοΒ 28/37 ΑΠ 508/82 ΝοΒ 31/350, ΑΠ 1326/86 Δνη 28/1026, Βαθρακοκοίλη υπ'άρθρ. 298 ΑΚ). Υπολογίζεται βάσει της αξίας του πράγματος, στην κατάσταση που βρίσκεται και όχι ανάλογα με την δαπάνη που απαιτείται για την απόκτηση του καινούργιου (ΑΠ 2060/83 ΝοΒ 33/25). Σε περίπτωση δε αντι-κατάστασης του καταστραφέντος πράγματος με άλλο καινούργιο, ο ζημιωθείς θα απεκόμιζε και ωφέλεια, πράγμα που θα ήταν αντίθετο στην αρχή του διαφέροντος (ΑΠ 183/1991 Ελλ.Δνη 33,810 Εφ.Αθ. 6488/1994 Ελλ. Δνη 38,865). Η ζημία αποτιμάται με κρίσιμο χρόνο τον χρόνο συζήτησης της αγωγής στον πρώτο βαθμό ΑΠ 853/83 Δνη 24,1399, ΕΑ 6059/85 Δνη 26/1192. Εξάλλου από τις ίδιες ως ανωτέ-ρω διατάξεις των άρθρων 914, 936, 297, 298 ΑΚ προκύπτει ότι δικαιούχος του δικαιώματος αποζημίωσης είναι ο κύ-ριος, ο νομέας και ο κάτοχος (βλ. Βαθρακοκοίλη υπ'άρθρ. 914 ΑΚ). Ο μισθωτής, δικαιούται ν'αναζητήσει τις δαπάνες που έκανε για την αποκατάσταση του πράγματος στην κατάσταση που ήταν πριν από το ζημιογόνο γεγονός (βλ. ΕΑ 5250/79 ΝοΒ 27/1636) ως και εκείνος, ο οποίος δυνάμει οποιασδήποτε εννόμου σχέσεως, κατέχει και εκμεταλλεύεται τούτο, κατά τον χρόνο της βλάβης και υποχρεούται να το επιστρέψει σε κατάσταση επιτρέπου-σα την χρησιμοποίηση και απόλαυση των εξ αυτών ωφελημάτων (ΑΠ 611/1984 ΝοΒ 33,439). Από τον συνδυασμό των προαναφερθεισών διατάξεων προκύπτει μεταξύ άλλων, ότι είναι νό-μιμο το αίτημα για επιδίκαση αποζημίωσης πράγματος ως προς το τμήμα της αξίας του κατά τον χρόνο της βλάβης, αναγομένης στον χρόνο της πρώτης συζήτησης της αγωγής. Συνε-πώς το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που απέρριψε το κονδύλιο γι' ανακατασκευή του περιπτέρου ως μη νόμιμο, έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου για το μέχρι του ποσού της αξίας του καταστραφέντος περιπτέρου κατά τον χρόνο του ατυχήματος, αναγόμενου στο χρόνο της πρώτης συζήτησης της αγωγής.

Η ενάγουσα εκμεταλλεύεται με σύμβαση μίσθωσης, περίπτερο επί της οδού Κορίνθου αρ. 1, εκμισθωμένο από την Π.Χ. και δικαιούται ν'αξιώσει

αποζημίωση από αυτόν που την ζημίωσε, ως κατωτέρω και ορθώς απερρίφθη πρωτόδικα η σχετική περί έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης ένσταση των εναγομένων, που επανέφεραν με τις προτάσεις στην παρούσα συζήτηση. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι την 27 Αυγούστου 1999 κι ενώ η ενάγουσα βρισκόταν εντός του περιπτέρου, ο πρώτος εναγόμενος οδηγώντας το υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ΡΤ-3661 ΙΧΦ αυτοκίνητό του, εισήλθε στην οδό Κορίνθου, η οποία κατ'εκείνο το διάστημα ήταν κλειστή λόγω έργων διαπλάτυνσης της οδού, προσέκρουσε στο νότιο άκρο της πλαστικής τέντας και παρέσυρε το περίπτερο. Αποτέλεσμα της πρόσκρουσης αυτής ήταν να υποστεί το περίπτερο με το εντός αυτού ευρισκόμενο εμπόρευμά του ζημιές. Το ατύχημα αυτό οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου, οδηγού, ο οποίος παραβιάζοντας τα άρθρα 12 παρ.1 και 19 παρ. 1 και 2 του ν. 2696/99, οδηγούσε χωρίς σύνεση και χωρίς να έχει διαρκώς τεταμένη την προσοχή του, ούτε είχε τον πλήρη έλεγχο του οχήματός του, ώστε να μπορεί σε κάθε στιγμή να εκτελέσει τους απαιτούμενους χειρισμούς και να διακόψει την πορεία του οχήματός του, όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι, από την παραπάνω πρόσκρουση, το περίπτερο υπέστη σοβαρότατες υλικές ζημίες καθόσον αυτό ήταν παλαιό και αποσαθρωμένο και συγκεκριμένα, υπέστη απόκλιση των κατακόρυφων περιμετρικών στοιχείων και θραύσεις ή ρηγματώσεις ή χαλαρώσεις με τον υπόλοιπο ξύλινο φέροντα οργανισμό (βλ. κυρίως εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης του Γ. Π. με την εντολή της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΕΕΓΑ και Ε.Ν. μετά από έγγραφο του ΤΕΕ Δυτ. Ελλάδος. Για την ανακατασκευή του περιπτέρου, η ενάγουσα – εκκαλούσα δαπάνησε το συνολικό ποσό των 2.062.300 δρχ. (ήτοι 1.180.000 δρχ. για τον ξύλινο σκελετό, για την κατασκευή περιπτέ-ρου, 3 ρολά περιπτέρου, 3 άξονες ρο-λών, 5 μαρκίζες και 3 ζεύγη λουκιών 826.000 δρχ. και για σύνδεση ηλε-κτρικής ενέργειας 56.300 δρχ.). Η ζη-μία δε που υπέστη η ενάγουσα αναγο-μένη στην αξία του περιπτέρου κατά τον χρόνο του ατυχήματος, η οποία δεν μετεβλήθη κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, στον χρόνο συζήτησης της αγωγής, στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 1.500.000 δρχ. Επίσης αποδείχθηκε ότι εξαιτίας της πρόσκρουσης, μέρος του εμπορεύματος, εντός του περιπτέρου καταστράφηκε, ήτοι α) 30 τεμάχια σοκολάτες προς 300 δρχ. το τεμάχιο αξίας 9.000 δρχ., β) 15 τεμάχια μπισκότα προς 300 δρχ. το τεμάχιο αξίας 4.500 δρχ. και γ) 20 τεμάχια κρουασάν προς 200 δρχ. το τεμάχιο αξίας 4.000 δρχ. συνεπώς καταστρά-φηκε εμπόρευμα συνολικής αξίας 17.500 δρχ. Επιπλέον αποδείχθηκε ότι, από την εκμετάλλευση του περι-πτέρου η ενάγουσα είχε εισόδημα 30.000 δρχ. ημερησίως. Λόγω όμως του ατυχήματος, το περίπτερο για χρονι-κό διάστημα από 27-8 έως 31-12-1999 δηλ. μέχρι την ανακατασκευή του υπολειτουργούσε, στην κατάσταση που βρισκόταν μετά την πρόσκρουση με αποτέλεσμα να έχει μειωθεί η οικονομική του απόδοση και ν'απωλέσει η ενάγουσα το ποσό των 5.000 δρχ. ημε-ρησίως, το οποίο θα εισέπραττε με πι-θανότητα και κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, από την λειτουργία του περιπτέρου. Συνεπώς το εισόδημα που στερήθηκε η ενάγουσα μέχρι την

ανα-κατασκευή του περιπτέρου, δηλαδή για χρονικό διάστημα 108 ημερών ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 540.000 δρχ. Επιπλέον το περίπτερο παρέμεινε κλειστό επί τρεις ημέρες για τις εργασίες ανακατασκευής του, με αποτέλεσμα, μέχρι να επαναλειτουργήσει το νέο και σύγχρονο πλέον περίπτερο, η ενάγουσα ν'απωλέσει το πο-σό των 90.000 δρχ. (30.000 Χ 3 ημέρες) το οποίο θα εισέπραττε κατά πιθανότητα και κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων. Τέλος εν όψει κυρίως των συνθηκών που έγινε η πρόσκρουση, του είδους των ζημιών, του βαθμού του πταίσματος του πρώτου εναγομένου, της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των μερών το Δικαστήριο κρίνει, ότι πρέπει να επιδικασθεί, στην ενάγουσα το χρηματικό ποσό των 300.000 δρχ. το οποίο κρίνεται δίκαιο και εύλο-γο για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη κατ'άρθρο 932 Α.Κ.

173/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Καζαντζής, Παναγιώτα Τζάρου, Βιβή Κοπανάκη**).

Οικογένεια. Θανάτωση μέλους και αγωγή για ψυχική οδύνη. Τέτοια μέλη είναι ο (η) σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες (γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, οι αδελφοί και οι αγχιστείς πρώτου βαθμού). Δεν περιλαμβάνονται οι αγχιστείς πέραν του πρώτου βαθμού (σύζυγοι αδελφών) και τα παιδιά των αδελφών καθώς και τα αδέλφια των γονέων και οι θείοι. Το ποσό που επιδικάζεται απόκειται στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής. Δύναται το δικαστήριο να οδηγηθεί στον αποκλεισμό είτε όλων των ανωτέρω προσώπων είτε κάποιων είτε κάποιου από αυτά. Στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους της

Ως μέλη της οικογένειας περιλαμβάνονται ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες (γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, οι αδελφοί και οι αγχιστείς πρώτου βαθμού – βλ. ΑΠ 1114/2000 Δ/νη 41.1593, ΑΠ 1577/1998, ΕΕΝ 2000.335, ΑΠ 1054/1998, Δ/νη 39.1551, ΑΠ 185/1998, Δ/νη 39.838). Αντιθέτως δεν περιλαμβάνονται στα μέλη της οικογένειας οι αγχιστείς πέραν του πρώτου βαθμού, όπως οι σύζυγοι των αδελφών (2ος βαθμός εξ αγχιστείας εκ πλαγίου) και τα παιδιά των αδελφών καθώς και τα αδέλφια των γονέων, θείοι (3ος βαθμός εξ αίματος εκ πλαγίου) (ΑΠ 868/2002, ΝοΒ 51,55). Περαιτέρω, ο προσδιορισμός του κατα-βλητέου σε κάθε πρόσωπο της οικο-γένειας ποσού, λόγω της ψυχικής του οδύνης μπορεί να διαφέρει κατά περί-πτωση και απόκειται στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου (βλ. ΑΠ 451/2001, ΝοΒ 50.521, ΑΠ 745/2000, ΑΠ 749/2000, ΑΠ 758/2000, Δνη 42, σελ. 76), με βάση τα υποβαλλόμενα στην κρίση του περιστατικά, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λο-γικής (βλ. ΑΠ 1433/2000, ΑΠ 1117/2000, Δνη

41 σελ. 673 και 1591) ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι η επιδίκαση της από το άρθρο 932 εδ. 3 ΑΚ προβλεπόμενης χρηματικής ικανοποιήσεως στα δικαιούμενα πρόσωπα, τελεί υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, που συνιστά πραγματικό ζήτημα της ύπαρξης κατ'εκτίμηση του δικαστή, μεταξύ αυτών και του θανατωθέντος, όταν ο τελευταίος ζούσε, αισθημάτων αγάπης και στοργής, η διαπίστωση της ανυπαρξίας των οποίων μπορεί να οδηγήσει στον αποκλεισμό είτε όλων των προσώπων αυτών είτε κάποιων ή κάποιου απ'αυτούς από την επιδίκαση της εν λόγω χρηματικής ικανοποιήσεως (βλ. Ολ.ΑΠ 21/2000, ΑΠ 160/2000, όπως ανωτ.). Στην προκειμένη περί-πτωση με την δεύτερη έφεση αποδί-δεται στην εκκαλουμένη απόφαση η πλημμέλεια ότι κατ'εσφαλμένη ερμη-νεία και εφαρμογή της αναλυομέ-νης στην νομική σκέψη διατάξεως του άρ-θρου 932 εδ.3 ΑΚ απέρριψε ως ενερ-γητικά ανομιμοποίητη την αγωγή ως προς τους γαμβρούς από αδελφές (5ος και 7ο) και τα (6) ανήψια – παιδιά των αδελφών – του θανόντος (έκτων και ογδόων των εκκαλούντων) όπως αυτά παραστάθηκαν δια των ασκούντων την γονική μέριμνα γονέων τους). Η έφεση αυτή κατά τον δεύτερο λόγο της πρέπει ν'απορριφθεί, καθόσον η εκκαλουμένη κατά τα αναφερόμενα στην νομική σκέ-ψη, κατ'ορθή ερμηνεία του άρθρου 932 εδάφιο 3 του ΑΚ έκρινε ότι οι εκκα-λούντες ενάγοντες, που συνδέονται με τον θανόντα οι μεν πέμπτος και έβδομος με δεύτερο βαθμό εξ αγχιστείας εκ πλαγίου οι δε λοιποί (6 ανήψια), με τρίτο βαθμό εξ αίματος εκ πλαγίου, δεν περιλαμβάνονται στην έννοια της οικογένειας και ως εκ τούτου δεν νομι-μοποιούνται ενεργητικά για την άσκη-ση της κρινόμενης αγωγής.

Αποδείχθηκε ότι κατά τον χρόνο του θανάτου του ο ανωτέρω 39χρονος Α.Σ. (συμπληρωμένα τα 39 χρόνια-γεννήθηκε 28.12.1968 σύμφωνα με το από 1.4.2002 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του Δήμου Αγρινίου, ήταν γιος της πρώτης ενάγουσας της κυρίας αγωγής Φ. χήρας Ι.Σ. και αδελφός της δεύτερης, τρίτης και τετάρτης των εναγουσών. Αποτελούσαν όλοι τους μια αρμονική και άρρηκτα συνδεόμενη αισθηματικά οικογένεια και διατηρούσαν δεσμούς εξαιρετικής αγάπης και στοργής, αισθήματα τα οποία ήταν αμοιβαία ανεξαρτήτως αν η τετάρτη αυτών – αδελφή του – Μ. σύζυγος Μ. Σ. διέμενε στην Λάρισα με την οικογένειά της και όχι στο Αγρίνιο, όπως τα υπόλοιπα μέλη σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη. Έτσι, εξαιτίας του απροσδόκητου και αιφνιδίου θανάτου του μοναδικού γιού και αδελφού τους οι ανωτέ-ρω ενάγουσες υπέστησαν έντονη ψυχι-κή οδύνη, για την άβλυνση της οποίας το Δικαστήριο τούτο λαμβάνοντας υπό-ψη τις συνθήκες του ενδίκου ατυχή-ματος, το βαθμό υπαιτιότητας του οδη-γού του φορτηγού και της συνυπαιτιότητας του θανατωθέντος οδηγού της μοτ/τας κατά 30%, την ηλικία του θανόντος, τον βαθμό συγγενείας και τους δεσμούς στοργής και αγάπης που, είχε με τις ενάγουσες, συγγενείς του και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των διαδίκων μερών – φυσικών προσώπων χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η περιουσιακή κατάσταση της τρίτης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρείας στην κυρία αγωγή είναι εγγυητική (ΑΠ 609/1992, Δνη 34.1068) κρίνει με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και της λογικής ότι η εύλογη χρηματική ικανο-

ποίηση για την ως άνω αιτία πρέπει να καθοριστεί σε 65.000 ευρώ για την πρώτη και σε 40.000 ευρώ για καθεμία από τις αδελφές, 2η, 3η και 4η των εναγουσών.

174/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θανάσης Βγενόπουλος**).

Αποζημίωση για ζημία που προξενήθηκε από ζώο. Ευθύνη κατόχου ζώου.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 924 του ΑΚ ο κάτοχος ζώου ευθύνεται για την ζημιά που προξενήθηκε απ'αυτό σε τρίτον. Αν η ζημιά έγινε από κατοικίδιο ζώο, που χρησιμοποιείται για το επάγγελμα, την φύλαξη της κα-τοικίας ή την διατροφή του κατόχου του αυτός, δεν ευθύνεται αν αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει κανένα πταίσμα ως προς την φύλαξη και την εποπτεία του ζώου. Όπως συνάγεται από την διατύ-πωση της διατάξεως αυτής με την πρώ-τη παράγραφο καθιερώνεται με γενικό κανόνα ότι ο κάτοχος ζώου ευθύνεται αντικειμενικά για την ζημία που προξένησε αυτό σε τρίτο απλώς και μόνο λόγω της ιδιότητός του αυτής ως κατόχου ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υπαιτιότητά του. Και τούτο διότι ο κάτοχος που έχει τα ωφελήματα από το ζώο πρέπει να φέρει και τον κίνδυνο κάθε ζημιάς, που προξενείται απ'αυτό. Το ανωτέρω καθιστά υπεύθυνο τον κάτοχο του ζώου για οιασδήποτε φύσεως ζημία και αν έπαθε ο τρίτος από την ενέργεια του ζώου. Ως προς το βά-ρος της αποδείξεως ο ενάγων για αποζημίωση, για ζημιά που προξενήθηκε σ'αυτόν από ζώο πρέπει να απο-δείξει : α) ότι η ζημία του προήλθε αι-τιωδώς από την συμπεριφορά του ζώου, β) να καθορίσει την έκτασή της και γ) ότι ο κάτοχος του ζώου είναι ο εναγόμενος (Ζέπου Ενοχικό Δίκαιο, σελ. 798, 2α, Ερμηνεία ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, άρθρο 924 ΑΚ, Νο 1,8,9 και 12, Εφ.Αθ. 2107/1987, Δ/νη 29 (1988), 1600). Εκτός απ'αυτά δεν απαιτείται τίποτε άλλο.

190/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σπυρίδων Μπουρμπούλης, Λίλα Καππάτου**).

Ψυχική οδύνη από θανάτωση προσώπου. Επιδικάζεται αποζημίωση στους συγγενείς εξ αγχιστείας πρώτου βαθμού δηλαδή πεθερό, πεθερά, γαμβρό και νύφη.

Κατά την αληθή έννοια της εν λόγω διατάξεως (932 ΑΚ), που απορρέει από τον σκοπό της θεσπίσεώς της, στην οικογένεια του θύματος περιλαμβάνονται οι εγγύτεροι και στενώς συνδεόμενοι συγγενείς του θανατωθέντος, που δοκιμάστηκαν ψυχικά από την απώλειά του, και στην ανακούφιση του ηθικού πόνου τους στοχεύει η διάταξη αυτή, αδιαφόρως αν συζούσαν μαζί του ή διέμεναν χωριστά (Ολ.ΑΠ 762/1992 ΝοΒ 40.919). Στην κατηγορία αυτή των συγγενών συμπεριλαμβάνονται και οι συγγενείς εξ αγχιστείας πρώτου βαθμού, ήτοι πεθερός, πεθερά, γαμβρός και νύφη (ΑΠ 434/2005 ΕλλΔικ 46.1060, ΑΠ 723/2002 ΕλλΔικ 44.708). Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που απέρριψε την αγωγή, ως μη νόμιμη, αναφορικά με τον τέταρτο ενάγοντα, γαμβρό του θανόντος, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή της ανωτέρω διατάξεως.

213/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νίκος Παρασκευόπουλος**).

Πώληση. Υποχρεώσεις πωλητή και αγοραστή. Πίστωση του τιμήματος. Δεν υπάρχει τοκοδοσία. Αρχίζει, όμως χωρίς όχληση από τη λήξη της προθεσμίας που μπορεί να προκύπτει ειτε από ορισμένη ημέρα που καθορίζεται στη συμφωνία είτε έμμεσα από άλλα γεγονότα που προσδιορίζουν τη λήξη, όπως π. χ. από την παρέλευση ενός μηνός από την παράδοση του εμπορεύματος.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 513 του ΑΚ, με τη σύμβαση πώλησης ο πωλητής έχει την υποχρέωση να μεταβιβάσει την κυριότητα του πράγματος και να παραδώσει το πράγμα και ο αγοραστής έχει την υποχρέωση να πληρώσει το τίμημα που συμφωνήθηκε. Από την προαναφερθείσα διάταξη σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 216 του ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η αγωγή του πωλητή κατά του αγοραστή, με την οποία επιδιώκεται η κα-ταβολή του τιμήματος πωληθέντων εμπορευμάτων, για να είναι ορισμένη, πρέπει να αναφέρει την κατάρτιση της σύμβασης πωλήσεως, τα πωληθέντα και παραδοθέντα πράγματα και το τίμημα που συμφωνήθηκε (ΑΠ 540/1986, ΕλλΔνη 87, 827, ΕΠ 675/2001 Αχ. Νομ. 2002, 126, ΕΠ 37/2001 Α Νομ. 2002, 62). Ο τρόπος της καταβο-λής του τιμήματος δεν είναι ουσιώδες στοιχείο της σύμβασης πώλησης, ούτε είναι αναγκαίο στοιχείο του δικογράφου της αγωγής περί καταβολής του τιμήματος (ΕΑ 9561/1998 Ελ Δ/νη 99, 430). Κατά το άρθρο 529 του ΑΚ, εάν δεν πιστώθηκε το τίμημα, ο αγοραστής οφείλει γι΄ αυτό τόκους αφότου παίρνει τα ωφελήματα του πράγματος. Από τη διάταξη αυτή, που είναι ενδοτικού δι-καίου, συνάγεται ότι, αν πιστώθηκε το τίμημα, δηλαδή αν δόθηκε στον αγο-ραστή προθεσμία εξόφλησης του πράγματος και απόληψης των ωφελημάτων του, η τοκοδοσία (νόμιμος τό-κος) αρχίζει να τρέχει από τότε που πέρασε η προθεσμία της πίστωσης και,

κατά το άρθρο 341 του ιδίου Κώ-δικα, δεν απαιτείται για το λόγο αυτό όχληση, όταν η λήξη της προθεσμίας είναι ορισμένη. Ορισμένη δε είναι η πίστωση, κατά την έννοια του νόμου, όχι μόνον όταν από τη συμφωνία προκύ-πτει έμμεσα ο ακριβής απώτατος χρό-νος εκπλήρωσης, έστω και αν ο χρο-νικός προσδιορισμός δεν εντοπίζεται σε ορισμένη ημέρα. Έτσι πίστωση του τιμήματος, μετά την πάροδο της οποίας αρχίζουν οι συνέπειες του άρθρου 529 του ΑΚ, χωρίς να απαιτείται όχληση, υπάρχει και όταν συμφωνήθηκε, ως προθεσμία πληρωμής αυτού, ένα μήνας από την παράδοση του πράγ-ματος, καθόσον και στην περίπτωση αυτή ο αγοραστής γνωρίζει ότι η ακραία ημέρα πληρωμής του τιμήμα-τος είναι ένας μήνας από την παράδοση σ΄ αυτόν των πραγμάτων και από τότε έχει υποχρέωση, αν δεν προβεί στην καταβολή να πληρώσει τόκους (ΑΠ 1635/2001 ΕλλΔνη 2002,765).

216/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Φώτης Λεπίδας, Αλκαίος Βγενόπουλος, Βασίλειος Ζορμπάς, Αιμιλία Αγγελοπούλου**).

Αναπηρία ή παραμόρφωση. Προϋποθέσεις επιδίκασης της σχετικής αποζημίωσης. Φροντιστήρια ή κατ΄ οίκον διδασκαλία. Χωρίς σχετική άδεια η διδασκαλία είναι παράνομη. Έτσι αν ο διδάσκων τραυματιστεί από τρίτον, δεν δικαιούται να διεκδικήσει αποζημίωση για το διαφυγόν κέρδος. Κτίσμα. Ευθύνη του κυρίου για ζημίες σε βάρος τρίτου από πτώση του. Προσεπίκληση. Προϋποθέσεις άσκησης. Εργολάβος. Πότε ευθύνεται. Περιστατικά.

Η αποζημίωση (του άρθρου 931 ΑΚ), προϋποθέτει ότι η αξίωσή της είναι θεμελιωμένη σε άλλη διάταξη. Αναφέρεται, στο επί πλέον ποσό, που από την αναπηρία ή παραμόρφωση απαιτείται, ώστε ο παθών, να δημιουργήσει ή να διατηρήσει οικονομική ή οικογενειακή αυτοτέλεια του ίδιου επιπέδου, που θα ήταν και χωρίς την παρεμβολή του ατυχήματος ΕισΝ 97/84 Αρμ. 38/457. Η επιδίκασή της γίνεται με τη μορφή προσθέτου κεφαλαίου, εκτός, αν στη συγκεκριμένη περίπτω-ση, δικαιολογείται, σε περιοδική παρο-χή ΕΑ 5746/1985 ΕΣυγκ.Δ. 1986/364. Για το ορισμένο της αγωγής, γι΄ αποζημίωση, με βάση τις διατάξεις του ΑΚ 931, πρέπει να εκτίθενται, συγκεκριμένα στοιχεία, που συγκροτούν την έννοια της αναπηρίας, ο τρόπος με τον οποίο τέτοια συνέπεια αποκλείει ή περιορίζει την επαγγελματική οικονομική ή κοινωνική εξέλιξη του παθόντος, καθώς και την ζημία που επέρχεται εξαιτίας της αναπηρίας (ΑΠ 1599/2002 Χρ. ΙΔ Γ, 522, ΑΠ 1582/2001 ΕλλΔνη 43.701).

Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 2545/40 προβλέπονται ειδικά προσόντα, για τους διδάσκοντες στα φροντιστήρια και ποινικές κυρώσεις και διοικητική ποινή, στους παραβάτες των διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία των φροντιστηρίων (ΣτΕ 2185/1991 Τ.Σ. 18,127). Για την διδασκαλία, σε

φροντιστήριο ή κατ΄ οίκον, απαιτείται άδεια διδασκαλίας από την Δ/νση ή το Γραφείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευ-σης, σύμφωνα με τα άρθρα 68, 70 του αν. 2645/40. Έτσι ιδιώτης εκπαιδευτι-κός, που εργάζεται σε φροντιστήριο ή κατ΄ οίκον, αν τραυματισθεί σε ατύχη-μα για το οποίο ευθύνεται τρίτος, δεν μπορεί να διεκδικήσει ως αποζημίωση, το διαφυγόν εισόδημα, που θα απεκό-μιζε χωρίς να έχει εφοδιαστεί με σχετι-κή άδεια διδασκαλίας (ΣτΕ 1608/1985 Δ. ΕφΑθ 415/1996 Δ.Δνη 9,148). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 925 ΑΚ προκύπτει ότι, ο κύριος ή ο νομέας κτίσματος ή άλλου έργου που συνέχεται με το έδαφος, ευθύνεται για τη ζημία που προξενήθηκε σε τρίτο, εξαιτίας ολικής ή μερικής πτώσης του, εκτός αν αποδείξει ότι η πτώση δεν οφείλεται σε ελαττωματική κατασκευή ή πλημμελή συντήρησή του. Η διάταξη αυτή, καθιερώνει γνήσια αντικειμενική ευθύνη του κυρίου ή νομέα κτίσματος ή άλλου έργου, για τη ζημία που προκάλεσε σε τρίτο η πτώση. Αυτός απαλλάσσεται, αν αποδείξει ότι η πτώση δεν οφειλόταν σε ελαττωματική κατασκευή ή πλημμελή συντήρηση. Δεν απαιτείται πταίσμα του κυρίου ή νομέα ή προστηθέντων ως ενδεχομένως ο κα-τασκευαστής ή ο δικαιοπάροχός του. Συνεπώς ο ενάγων, πρέπει να απο-δείξει τη πτώση του κτίσματος ή άλλου έργου τη ζημία του και τον αιτιώδη σύν-δεσμο μεταξύ πτώσης και ζημίας για την παθητική δε νομιμοποίηση, ότι ο εναγόμενος ήταν κατά το χρόνο της πτώση, νομέας του κτίσματος (κύριος ή μη).

Δεν χρειάζεται ν΄ αποδειχθεί, ότι η πτώση οφείλεται σε ελαττωματική ή πλημμελή συντήρηση αυτού, αυτό τεκμαίρεται, ούτε οποιοδήποτε πταίσμα του νομέα. Ο εναγόμενος, για ν΄ απαλλαγεί, πρέπει να προτείνει με ένσταση και ν΄ αποδείξει, ότι η πτώση οφείλεται σε τρίτη αιτία καταρρίπτοντας έτσι το τεκμήριο, ότι οφειλόταν σε ελαττωμα-τική κατασκευή ή πλημμελή συντήρη-ση (βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλο, υπ΄ άρθρο ΑΚ 925, Βαθρακοκοίλη υπ΄ άρθ. 925 ΑΚ, Εφ. Πειρ. 688/1989 Αχ.Ν. 6.404).

Σε περίπτωση, που τρίτη αιτία, προκάλεσε την πτώση, επειδή βρήκε πρόσφορο έδαφος, την ελαττωματική κατασκευή, η ευθύνη θα κριθεί με βάση την αιτιώδη συνάφεια (Α. Γεωργιάδη Ν. Σταθόπουλος). Η έννοια κτίσμα, περιλαμβάνει κάθε αυτοτελή δυναμικό έργο και κάθε άλλο κατασκεύασμα ή εγκατάσταση που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με το έδαφος. Συνεπώς, ο σχετικός λόγος έφεσης του εκκαλούντος πρέπει να απορριφθεί. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 86, 87 και 88 ΚΠολδ ο ενάγων ο εναγόμενος και όποιος άσκησε κύρια παρέμβαση, έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν στη δίκη, εκείνους από τους οποίους έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν αποζημίωση, σε περίπτωση ήττας. Η προσεπίκληση, η οποία προϋποθέτει εκκρεμή δίκη, στηρίζεται σε μία έννομη σχέση η οποία μπορεί ν΄ απορρέει από το νόμο ή από σύμβαση ή από αδικοπραξία, μεταξύ προσεπικαλούντα και προσεπικαλουμένου και η οποία, αναφέρεται στο διαφιλονικούμενο στη κύρια δίκη αντικείμενο και θεμελιώνει δικαίωμα αποζημίωσης του προσεπικαλούντος, σε περίπτωση ήτ-τας του στην εναντίον του δίκη (βλ. Βαθρακοκοίλη υπ΄ άρθρ. 88 ΚΠολΔ). Κατά συνέπεια, απαραίτητο στοιχείο, για τη νομιμότητα της προσεπίκλησης και της τυχόν ενωμένης αγωγής αποζημίωσης, είναι ν΄ αναφέρεται σ΄ αυτήν, η ύπαρξη μεταξύ προσεπικαλούντος και

προσεπικαλουμένου έννομης σχέσης (ΑΠ 21202/1994 Δ. 1995, 362). Ο ένας από τους εις ολόκληρον συνοφειλέτης, από αδικοπραξία, μπορεί να προσεπικαλέσει, αν ενάγεται και τον άλλο, αφού έχει εναντίον του δικαίωμα αναγωγής (927) ΑΠ 690/85 Δ. 1987.505, ΕΑ 2873/81 Αρμ.36/301. Επίσης μεταξύ προστήσαντα και προστηθέντα, υπάρχει σχέση δικονομικής εγγύησης ΕΑ 271/1978 ΝοΒ 27/1128.

Ενώ από τις διατάξεις των άρθρων 681, 688-691 του ΑΚ, προκύπτει ότι, ο εργοδότης, δεν ευθύνεται για τα πταίσματα του εργολάβου, κατά την εκτέλεση του έργου εκτός αν είχε διαφυλάξει για τον εαυτό του, τη διεύ-θυνση και επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου, οπότε ο εργολάβος, ως υπα-κούων στις οδηγίες του, θεωρείται προστηθείς του εργοδότη (ΑΠ 684/999 Ελ.Δ. 2000.344, ΑΠ 464/2000 Ελ.Δ. 2001,576).

Εν προκειμένω, η εκκαλούμενη, ορθά απέρριψε ως απαράδεκτη, την από 8-10-2002 ανακοίνωση δίκης-προσεπίκληση, με ενωμένη αγωγή αποζημίωσης που άσκησαν οι τέσσερις, πρώτοι εναγόμενοι της κύριας αγωγής, κατά του προσεπικαλούμενου παρεμπιπτόντως εναγόμενου, ο οποίος ανέλαβε έναντι αμοιβής να κατασκευάσει και να συντηρεί το τεχνικό έργο (ανασυρόμενο μεταλλικό προπέτασμα), καθόσον δεν εκτίθενται στο δικόγραφό τους, ποια είναι η ιδιότητα του προσεπικαλούμενου ως συνυποχρέου, ήτοι τα στοιχεία της επικαλούμενης ευθύνης αυτού, είτε εξωδικαιοπρακτικά, με βάση τα στοιχεία της πρόστησης, οπότε να υπάρχει δικαίωμα αναγωγής, με βάση την έννομη σχέση που διέπει τις σχέσεις προστήσαντα και προστηθέντα. Και συγκεκριμένα, ότι οι εναγόμενοι – προσεπικαλούντες, είχαν διαφυλάξει για τον εαυτό τους, τη διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου, είτε μα βάση τις διατάξεις των άρθρων 926 και 927 ΑΚ, οπότε θα έπρεπε να επικαλεστούν συνυπαιτιότητα του παρεμπιπτόντως εναγομένου – προσεπικαλουμένου, είτε δικαιοπρακτικά, διότι δεν εκθέτουν στο δικόγραφο, την ευθύνη του εναγόμενου, από άλλη σχέση σύμβασης εργασίας, εντολή κλπ. που να συνέδεε αυτούς, με βά-ση την οποία, ο παρεμπιπτόντως ενα-γόμενος – προσεπικαλούμενος να ενήργησε ως βοηθός εκπλήρωσης και από πταίσμα του, να επήλθε ζημία στον τρίτο (ΑΚ 334), ώστε να μπορούν να στραφούν εναντίον του αναγωγικά και να ζητήσουν την καταβληθείσα σε τρίτο αποζημίωση για παράβαση συμβατικής υποχρέωσης. Επομένως, ο σχετικός λόγος έφεσης των εκκα-λούντων. ... .. κλπ. της από 8-9-2004 έφεσης, πρέπει ν΄ απορριφθεί σαν αβάσιμος στην ουσία του.

Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι, ο ενάγων, που είχε ολοκληρώσει τις σπουδές Αγγλικής Φιλολογίας στην Αγγλία, είχε τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για ν΄ απασχοληθεί ως καθηγητής σε Κέντρο Ξένων Γλωσσών και σε ιδιαίτερα μαθήματα κυρίως στο Κέντρο Ξένων Γλωσσών που διατηρεί η μητέρα του στην Πάτρα. Εξαιτίας, όμως της μόνιμης αναπηρίας του από τον ακρωτηριασμό του ποδιού του, είναι αδύνατο, γι΄ αυτόν ν΄ ασκήσει το επάγγελμα του καθηγητή, που απαιτεί ορθοστασία, βάδιση, καλή φυσική κατάσταση για την διδασκαλία με τα παιδία και την επίβλεψή τους, τις μετακινήσεις για ιδιαίτερα μαθήματα και την ενεργή συμμετοχή του, στις δραστηριότητες των παιδιών, που απαιτούν την υπερένταση των ψυχικών δυνάμεων του

διδάσκοντας. Έτσι, με τον τραυματισμό του, διεκόπη οριστικά η δυνατότητα ν΄ ασκήσει το επάγγελμα του καθηγητή και των επιδράσεων, από την μόνιμη αναπηρία του στην κοινωνική, επαγγελματική και οικονομική του κατάσταση ενώ του απομένει, μόνο η δυνατότητα ν΄ ασχοληθεί με τη διεύθυνση λειτουργίας κέντρου ξένων γλωσσών, στερούμενος της δυνατότητας διδασκαλίας. Επειδή η αναπηρία του θα προκαλέσει στο μέλλον δυσχέρειες και προκειμένου, να εξισσοροπηθούν οι δυσμενείς επιδράσεις για το επαγγελματικό του μέλλον και την ένα γένει οικονομική του κατάσταση, οι εναγό-μενοι έχουν την υποχρέωση ν΄ αποκα-ταστήσουν την περιουσιακή του ζημία, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 100.000 ευρώ, κατά μερική παραδοχή του σχετικού αναγνωριστικού αιτήμα-τος της αγωγής ενώ οι σχετικοί λόγοι έφεσης των εκκαλούντων πρέπει να γίνουν εν μέρει δεκτοί.

219/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικολία Διαμαντοπούλου, Δημήτριος Δημητρουλόπουλος**).

Αδικοπραξία. Τέτοια συνιστά και η απόκρυψη της εγκυμοσύνης από σχέση που είχε με άλλον άνδρα κατά το στάδιο του αρραβώνα. Επιδικάζεται αποζημίωση για ηθική βλάβη του συζύγου για την απόκρυψη της εγκυμοσύνης και της πατρότητας του κοινού τέκνου που όμως δεν έχει πατέρα το σύζυγο.

Για τη γέννηση ευθύνης προς αποζημίωση, κατ΄ άρθρο 914 ΑΚ, πρέ-πει να υπάρχει α) συμπεριφορά παρά-νομη και υπαίτια, β) επέλευση ζημίας και γ) αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στην παράνομη συμπεριφορά και στη ζημία (ΑΠ 1514/2001, ΕλλΔνη 2003, 1556, ΑΠ 1658/2002 ΕλλΔνη 2003,1558). Η παράνομη συμπεριφορά μπορεί να συνίσταται είτε σε θετική ενέργεια είτε σε παράλειψη. Ο χαρακτηρισμός της παράλειψης ως παράνομης συμπεριφοράς προϋποθέτει την ύπαρξη νομικής υποχρέωσης για επιχείρηση της θετικής ενέργειας που παραλείφθηκε. Τέτοια νομική υποχρέωση μπορεί να προκύπτει είτε από αδικοπραξία είτε από ειδική διάταξη νόμου είτε από τις γενικές αρχές των άρθρων 281 και 919 ΑΚ (ΑΠ 1514/2001, ΕλλΔνη 2003/1556, ΑΠ 1466/2003, ΝοΒ 2004, 776). Αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Κατά το μήνα Σεπτέμβριο 1994 οι διά-δικοι τέλεσαν αρραβώνα και στη συνέ-χεια την 30-4-1995 νόμιμο θρησκευτικό γάμο. Στην απόφαση να συνάψει γάμο με την εφεσίβλητη (εναγόμενη) Ο εκκα-λών (ενάγων) οδηγήθηκε από τα αισθή-ματα που έτρεφε προς αυτή και όχι εξαιτίας πιέσεων και απειλών αυτής και των γονέων της, όπως ισχυρίζεται. Κα-τά τη διάρκεια του γάμου των διαδίκων, ήτοι την 9-8-1995 γεννήθηκε ένα θήλυ τέκνο, που έλαβε το όνομα Μ. Το

καλοκαίρι του 1997 εξαιτίας διενέξεων των διαδίκων επήλθε διακοπή της έγ-γαμης συμβίωσής τους και στην συνέ-χεια ο γάμος τους λύθηκε με συναι-νετικό διαζύγιο δυνάμει της 946/1-10-2001 απόφασης του Μονομελούς Πρω-τοδικείου Ηλείας. Ο ενάγων αγαπούσε το παιδί που γεννήθηκε κατά τη διάρ-κεια του γάμου του με την εναγόμενη και μετά το χωρισμό του με αυτήν επι-κοινωνούσε μαζί του και ενδιαφερόταν για αυτό, είχε διεκδικήσει και έλαβε τη γονική μέριμνα αυτού από κοινού με την εναγόμενη και πλήρωνε δια-τροφή γι΄ αυτό. Την 18 Απριλίου 2002 η εναγόμενη αποκάλυψε στον ενάγοντα ότι κατά τη διάρκεια του αρραβώνα τους είχε σχέσεις με άλλον άνδρα, τον Δ. Χ. από τον οποίο και έμεινε έγκυος και ότι το ανήλικο ως άνω τέκνο, που γεννή-θηκε κατά τη διάρκεια του γάμου τους δεν ήταν παιδί του αλλά του Δ. Χ., ο οποίος και θέλει να το αναγνωρίσει. Μετά από πιέσεις του ενάγοντος έγινε εξέταση καθορισμού πατρότητας με ανάλυση DNA και επιβεβαιώθηκε ότι πατέρας του παιδιού δεν ήταν ο ενάγων. Από τη συμπεριφορά αυτή της εναγόμενης, που παρέλειψε να ενημερώσει τον ενάγοντα για τη σύλλη-ψη του τέκνου κατά τη διάρκεια του αρραβώνα τους από τη σχέση της με άλλο άνδρα, η οποία εκφεύγει των ηθι-κώς ανεκτών ορίων του μέσου κοινω-νικού ανθρώπου και αντιβαίνει στα χρη-στά ήθη και την καλή πίστη ο ενάγων προσεβλήθη παράνομα στην προσωπι-κότητά του, αφού προκλήθηκε σ΄ αυτόν μεγάλος ψυχικός πόνος και επι-βάρυνση της ψυχικής του υγείας, υπέ-στη δε ηθική βλάβη για την αποκατά-σταση της οποίας η εύλογη χρηματική ικανοποίηση που πρέπει να του επι-δικαστεί εν όψει κυρίως των συνθηκών που έγινε η προσβολή, καθώς και της κοινωνικής και οικονομικής καταστά-σεως των διαδίκων μερών, ανέρχεται στο ποσό των δέκα πέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

232/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Κότσυφας, Δημήτριος Πιτσούνης**).

Συμβιβασμός. Δεν απαγορεύεται να περιλαμβάνει τη ρύθμιση αξιώσεων του παθόντος για το παρελθόν και το μέλλον. Ανατρέπεται όμως όταν επέρχεται μεταβολή περιστατικών μεταγενεστέρων του συμβιβασμού. Εξαίρεση που δημιουργεί κραυγαλέα διάσταση ή δυσαναλογία μεταξύ συμβιβασμού και της ζημίας. Αυτό ισχύει και για τα αυτοκινητικά ατυχήματα. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 871 ΑΚ με τη σύμβαση του συμβιβασμού οι συμβαλ-λόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχω-ρήσεις μία φιλονικία τους ή μία αβε-βαιότητα για κάποια έννομη σχέση. Με αβέβαιη σχέση εξομοιώνεται και η επι-σφαλής απαίτηση. Από το παραπάνω άρθρο του ΑΚ προκύπτει ότι ο συμ-βιβασμός είναι σύμβαση και συνεπώς για την ολοκλήρωσή του απαιτείται πρόταση και αποδοχή (άρθρο 185 του ΑΚ). Ο συμβιβασμός είναι σύμβαση

υποσχετική, αμφοτεροβαρής και αιτιώδης. Μπορεί να συναφθεί με αίρεση αναβλητική ή διαλυτική. Ο συμβιβασμός μετά την έγκυρη σύναψή του δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις μόνο μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, δηλαδή μεταξύ του δικαιούχου και ενός από τους εις ολόκληρον υπόχρεους. Κατά κανόνα η σύμβαση συμβιβασμού δεν υπόκειται σε ορισμένο τύπο, εκτός αν αναφέρεται στη δημιουργία δικαιωμάτων για τα οποία απαιτείται τήρηση ορισμένου τύπου. Όταν τα μέρη συνάπτουν το συμβιβασμό επιθυμούν να ρυθμίσουν όλες τις αξιώσεις του παθόντος που απορρέουν από το ατύχημα. Οποιαδήποτε δε αξίωση είτε παρούσα είτε μέλλουσα που έχει ως πηγή το ατύχημα εμπίπτει στη ρύθμιση του συμβιβασμού. Οι συμ-βαλλόμενοι στη σύμβαση συμβιβασμού ρυθμίζοντας τις αμοιβαίες πα-ραχωρήσεις τους για την άρση της έρι-δας ή της αβεβαιότητας ξεκινούν με αφετηρία την υπάρχουσα κατάσταση, αλλά και την εξέλιξη των πραγμάτων σε ορισμένη προβλεπτή έκταση. Αν τα πράγματα εξελιχθούν κατά τρόπο διαφορετικό απ΄ ό,τι τα είχαν προβλέψει τα μέρη, τίθεται το ερώτημα αν μπορεί να ανατραπεί ένας τέτοιος συμβιβα-σμός. Η απάντηση κατ΄ αρχήν πρέπει να είναι αρνητική. Το αντίθετο θα ανέτρε-πε τη φύση και τη λειτουργία του συμβιβασμού, σκοπός του οποίου είναι ο οριστικός τερματισμός της έριδας ή αβεβαιότητας. Μέρος της αβεβαιότητας αυτής είναι και η μέλλουσα εξέλιξη της υγείας του παθόντος. Εξάλλου, σε συμβιβασμό που έχει ως περιεχόμενο τη ρύθμιση όλων των αξιώσεων για το παρελθόν και το μέλλον περιλαμβανομένων των εμφανών και μη ζημιών, κατά κανόνα, φαίνεται αποκλειόμενη η δυνατότητα για πρόσθετη στο μέλλον, εκτός του συμβιβασμού αποζημίωση. Προβληματική είναι η περίπτωση στην οποία, μετά τη σύναψη του συμβιβασμού με τον οποίο έχει ρυθμιστεί «καθολικά» η διαφορά των μερών, επέρχονται συνέπειες, συνήθως δυσμενείς, που βρίσκονται έξω από την κανονική ανθρώπινη πρόβλεψη. Στην παραπάνω εξαιρετική περίπτωση εμφανίσεως μεταγενεστέρων απρόβλεπτων συνεπειών πρέπει να υπάρχει κραυγαλέα διάσταση ή δυσαναλογία μεταξύ του ποσού του συμβιβασμού και της ζημίας σε τέτοιο βαθμό ώστε η εμμονή του υπόχρεου στο περιεχόμενο του συμβιβασμού θα αντέκειτο στην καλή πίστη. Η απόκρουση στο ζημιωθέντα περαιτέρω αξιώσεως αποζημιώσεως λόγω του ήδη γενόμενου συμβιβασμού πρέπει να αποτελεί μεγάλη σκληρότητα, η οποία αντίκειται στην καλή πίστη (άρθρα 287 και 288 του ΑΚ). Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραπάνω περιπτώσεως στο δικαιούχο που συμβιβάστηκε αναγνωρίζεται μία πρόσθετη αξίωση αποζημιώσεως για τις μεταγενέστερες δυσμενείς συνέπειες του ατυχήματος. Αυτό σημαίνει ότι το περιεχόμενο του συμβιβασμού, χωρίς να ανατρέπεται, προσαρμόζεται στις νέες σχέσεις που μεταβλήθηκαν (βλ. Αθανασίου Κρητικού, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, τρίτη έκδοση, 1998, σελ. 834-839).

...Ο ενάγων πριν τη συζήτηση της παραπάνω αγωγής δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου που ενεργούσε με εντολή του και για λογαριασμό του έλαβε από την τρίτη εναγόμενη ασφα-λιστική εταιρεία, στην οποία ήταν ασφαλισμένος ο παραπάνω γεωργικός ελκυστήρας, το ποσό του 1.800.000 δρχ. σε πλήρη εξόφληση των απαιτή-

σεών του για τις θετικές και αποθετικές ζημίες του, καθώς και για την αποκατάσταση της ηθικής του βλάβης που υπέστη από το ατύχημα. Εξάλλου, ο ενάγων δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του δήλωσε ότι ικανοποιήθηκαν όλες οι απαιτήσεις του και δεν έχει καμία άλλη αξίωση παρούσα ή μέλ-λουσα κατά της ασφαλιστικής εται-ρείας , καθώς και κατά του οδηγού και κυρίου του γεωργικού ελκυστήρα. Τέ-λος, δήλωσε ότι ρητά παραιτείται από το δικόγραφο και το δικαίωμα της από 23-3-2001 αγωγής με δικάσιμο την 27-9-2001 ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας, καθώς και από το δικαίωμα ασκήσεως της πολιτικής αγωγής σε σχετική με το ατύχημα ποινική δίκη, όπως τα παραπάνω προκύπτουν από την από 2-8-2001 απόδειξη πληρωμής της τρίτης εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρείας. Από το περιεχόμενο της παραπάνω αποδείξεως προκύπτει ότι επιτεύχθηκε συμβιβασμός, με τον οποίο ρυθμίστηκαν όλες οι αξιώσεις του ενάγοντος για το παρελθόν και για το μέλλον. Έτσι η συζήτηση της από 23-3-2001 αγωγής του ενάγοντος κατά των εναγομένων που είχε οριστεί για τις 27-9-2001 ματαιώθηκε. Στη συνέχεια ο ενάγων άσκησε κατά των εναγομένων την από 22-2-2002 αγωγή του ισχυριζόμενος ότι συνεπεία του τραυματισμού του κατέστη παντελώς ανίκανος προς εργασία από τις 23-3-2001 μέχρις τις 22-2-2002, καθόσον όλο το παραπάνω χρονικό διάστημα εμφανίστηκαν επιπλοκές και συγκεκριμένα μετατραυματικός πόνος που δυσκολεύει τη βάδιση. Ενόψει δε της καταστάσεως αυτής της υγείας του ο ενάγων με την από 22-2-2002 αγωγή του ζήτησε από τους εναγομένους να υποχρεωθούν να του καταβάλλουν εις ολόκληρον ο καθένας το συνολικό ποσό των 5.364.000 δρχ. ή 15.741 ευρώ ως πρόσθετη αποζημίωση λόγω απώλειας εισοδημάτων από την εργασία του ως εργάτη γης, για τη δαπάνη για τις φυσικοθεραπείες στις οποίες υποβλήθηκε και τέλος ως συμπληρωματική χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθι-κής βλάβης του. Από τα προσκομιζόμενα από τον ενάγοντα πιστοποιητικά και ειδικότερα από τα υπ΄ αριθμ. 4545/16-11-2001, 10521/14-12-2001 πιστοποιητικά του γιατρού ... της Ορθοπεδικής Κλινικής του Περιφερειακού Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πατρών προκύπτει ότι ο ενάγων παρουσιάζει μετατραυματικό πόνο με αποτέλεσμα να δυσκολεύεται στη βάδιση, ενώ από την από 20-2-2003 γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του ΙΚΑ Αμαλιάδας προκύπτει ότι αυτός κατέστη ανάπη-ρος σε ποσοστό 30% και όχι παντελώς ανίκανος προς εργασία κατά το επίδικο χρονικό διάστημα. Εξάλλου, από τα προσκομιζόμενα από 9-12-2002 και 27-1-2003 σημειώματα της Ορθοπεδικής Κλινικής του Γενικού Νοσοκομείου Πατρών «Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» δεν προκύπτει πλήρης ανικανότητα του ενάγοντος για εργασία. Ενόψει των παραπάνω πιστοποιητικών αποδεικνύεται ότι εμφανίστηκε στον ενάγοντα μία μετα-γενέστερη απρόβλεπτη δυσμενής συνέ-πεια στην κατάσταση της υγείας του (μετατραυματικός πόνος που δυσκολεύει τη βάδιση και αναπηρία σε ποσοστό 30%). Αλλ΄ όμως στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει δυσαναλογία μεταξύ του ποσού του συμβιβασμού που επιτεύχθηκε και της ζημίας που ενάγων υπέστη, ώστε να επιδικαστεί στον ενάγοντα που συμβιβάστηκε η πρόσθετη αξίωση αποζημιώσεως που ζητεί με

την από 22-2-2002 αγωγή του για τις πα-ραπάνω μεταγενέστερες συνέπειες του ατυχήματος και γι΄ αυτό πρέπει να απορριφθεί η από 22-2-2002 αγωγή.

233/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας**).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός**).
(Δικηγόροι: **Αλκαίος Βγενόπουλος, Ιωάννης Παπαναστασόπουλος**).

Μίσθωση. Μεταβολή των συνθηκών και αγωγή για μείωση του μισθώματος και των ποσοστών της αναπροσαρμογής. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 288 του ΑΚ ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη. Η διάταξη αυτή του παραπάνω άρθρου εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, άσχετα αν αυτή, απορρέει από σύμβαση ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή ή από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν προβλέπεται άλλη ανάλογη ειδική προστασία ή αν συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 του ΑΚ. Η διάταξη αυτή παρέχει στο δικαστή τη δυνατότητα, όταν λόγω συνδρομής συνθηκών η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που επιβάλλονται στις συναλλαγές, να την επεκτείνει ή περιορίζει με βάση αντικειμενικά κριτήρια, κατά τις αντιλήψεις που κρατούν στις συναλλαγές, στο επίπεδο εκείνο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συναλλακτικής καλής πίστεως. Έτσι από την παραπάνω διάταξη σε συν-δυασμό με εκείνες του άρθρου 7 του π.δ. 34/1995 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων» προκύπτει ότι ο μισθωτής έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την αναπροσαρμογή του οφειλομένου αρχικού ή μετά από αναπροσαρμογή συμβατική ή νόμιμη μισθώματος, εφόσον εξαιτίας προβλεπτών ή απρόβλεπτων επήλθε αδιαμφισβήτητα τόσο ουσιώδης αύξηση της μισθωτικής αξίας του μισθίου, ώστε με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες η εμμονή του μισθωτή στην καταβολή του ίδιου μισθώματος να είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και να επιβάλλεται, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, η αναπροσαρμογή του μισθώμα-τος στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά την διαταρα-χθείσα καλή πίστη (ΟΛΑΠ 9/1997 ΕλλΔνη 38, 767, ΑΠ 976/1999 ΕλλΔνη 41, 118).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει συμβάσεως μισθώσεως που καταρτίστηκε στην Πάτρα την 1-4-2000 μεταξύ του ενάγοντος και του Γ. Κ. ο τελευταίος εκμίσθωσε στον ενάγοντα ένα ισόγειο κατάστημα του εμβαδού 128 τ.μ., που βρίσκεται επί της οδού Ευβοίας 165 στην Πάτρα. Μετά το θάνατο του αρχικού μισθωτή περί τα τέλη του 2000 στην παραπάνω μίσθωση και στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις από τη μίσθωση αυτή υπεισήλθαν οι εναγόμενοι ως καθολικού διάδοχοι αυτού δυνάμει

εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής. Με βάση την παραπάνω σύμβαση συμφωνήθηκε όπως το μίσθιο κατάστημα χρησιμοποιείται ως καφενείο – καφετέρια – αναψυκτήριο. Επίσης η συμβατική χρονική διάρκεια της μισθώσεως συμφωνήθηκε για έξι (6) χρόνια με χρόνο ενάρξεως την 1-5-2000 και λήξεως την 30-4-2006. Επίσης το μηνιαίο μίσθωμα ορίστηκε σε 300.000 δραχμές μέχρι τις 30-4-2001 ενόψει των εργασιών βελτιώσεως του μισθίου από τον ενάγοντα και θα αναπροσαρμοζόταν κατά ποσοστό 14% για καθένα από τα λοιπά χρόνια της συμβατικής διάρκειας της μισθώσεως και το ποσοστό αυτό θα υπολογιζόταν επί του καταβαλλόμενου μισθώματος του προηγούμενου έτους της αναπροσαρμογής. Επίσης συμφωνήθηκε όπως βαρύνει τον ενάγοντα μισθωτή το ½ του τέλους χαρ-τοσήμου, δηλαδή το 1,8% επί του εκάστοτε καταβαλλόμενου μισθώμα-τος. Έτσι το δεύτερο χρόνο της μισθώ-σεως το αρχικό μίσθωμα αναπροσαρ-μόστηκε στο ποσό των 1.003,67 ευρώ, τον τρίτο χρόνο της μισθώσεως στο πο-σό των 1.144,18 ευρώ και τον τέταρτο χρόνο της μισθώσεως στο ποσό των 1.307,37 ευρώ, το οποίο ήδη έχει αρχί-σει να καταβάλλεται από την 1-5-2003 και εφεξής. Το μίσθιο κατάστημα βρίσ-κεται στο ισόγειο μιας γωνιακής οικο-δομής και απέναντι από το σούπερ – μάρκετ «ΚΡΟΝΟΣ» στην οδό Ευβοίας στα Ζαρουχλέϊκα Πατρών. Αυτό ανακαινίστηκε από τον ενάγοντα, ο οποίος άλλαξε τις τζαμαρίες του, τα πλακάκια και τις υδραυλικές εγκαταστάσεις του. Η εμπορική θέση του καταστήματος αυτού είναι πλεονεκτική. Αυτό έχει αυξημένη κίνηση πελατών, αφού στο ίδιο κατάστημα λειτουργούσε από παλιά καφενείο με το διακριτικό τίτλο «ΕΛΑΤΟΣ». Στην περιοχή του μισθίου καταστήματος, υπάρχουν πολλά καταστήματα , όπως το παραπάνω σούπερ – μάρκετ, αλλά και ψησταριές, γεγονός που σημαίνει ότι δεν μειώθηκε η εμπορικότητα της περιοχής όπου βρίσκεται το μίσθιο κατάστημα και έτσι δεν απαι-τείται διενέργεια αυτοψίας για το σχη-ματισμό δικανικής πεποιθήσεως περί αυτού και γι΄ αυτό πρέπει να απορ-ριφθεί το σχετικό αίτημα των εκκα-λούντων. Αναφορικά με τη μισθωτική αξία του μισθίου ο ενάγων προσκομίζει και επικαλείται, όπως και στο πρω-τόδικο δικαστήριο, τα παρακάτω συγ-κριτικά στοιχεία: Από τα επικαλού-μενα από τους διαδίκους συγκριτικά στοιχεία τα πλέον πρόσφορα είναι τα προσκομιζόμενα απ΄ αυτούς και τα οποία έχουν σχέση με την άσκηση σ΄ αυτά ομοειδούς επιχειρήσεως. Ενόψει όσων εκτέθηκαν παραπάνω αποδεί-χτηκε ότι από την 1-5-2001 που οι διά-δικοι αναπροσάρμοσαν συμβατικά το μηνιαίο μίσθωμα από 880,41 ευρώ σε 1.003,67 ευρώ το δεύτερο χρόνο, σε 1.144,18 ευρώ τον τρίτο χρόνο, δηλαδή από την 1-5-2002 έως τις 30-4-2003 και σε 1.304,37 ευρώ τον τέταρτο χρόνο, δηλαδή από την 1-5-2003 έως 30-4-2004, δεν επήλθε ουσιώδης μείωση της μισθωτικής αξίας του μισθίου, ώστε η καταβολή του τελευταίου μισθώματος να είναι αντίθετη προς την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Τέλος, ιδιαίτερης βαρύτητας είναι το γεγονός ότι η αύξηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ανερχόταν στο δεύτερο χρόνο της συμ-βατικής διάρκειας της μίσθωσης σε 3,4%, τον τρίτο χρόνο σε 3,6%, τον τέταρτο χρόνο σε 3,5% με αυξήσεις μισθών τα αντίστοιχα χρόνια 2,2%, 2,5% και 2,5% αντίστοιχα, ενώ το έτος 2004 η αύξηση του Δείκτη Τιμών Κατα-ναλωτή ανερχόταν σε 3,4% με

αυξή-σεις μισθών 6,5%. Με βάση όσα εκτέ-θηκαν παραπάνω το ποσοστό ετήσιας αναπροσαρμογής του μηνιαίου μισθώ-ματος των 1.304,37 ευρώ του μισθίου καταστήματος από την 1-5-2004 που ζητεί ο ενάγων με την αγωγή του πρέ-πει σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστεως και των χρηστών συναλλακτικών ηθών να μειωθεί από 14% σε 7% ετησίως επί του καταβαλλόμενου μισθώματος μέχρι τη λήξη της συμβατικής διάρκειας της μισθώσεως.

301/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Λαμπρόπουλος, Νίκος Ζαφειρόπουλος**).

Αδικοπραξία και διεκδίκηση αποζημίωσης από απάτη. Υπόσχεση μεσάζοντος για τη λήψη επιχορήγησης από τον ΕΟΜΜΕΧ. Η τέτοια συμπεριφορά αποτελεί απάτη αλλά και παραβίαση του Ν. 5227/1931 περί μεσαζόντων. Υπάλληλος ΕΟΜΜΕΧ που συμφωνεί αμοιβή για μελέτες και προώθηση των μελετών για την έγκριση της επιχορηγήσεως διαπράττει αδικοπραξία. Περιστατικά.

Από τη διάταξη του άρθρ. 914 ΑΚ προκύπτει, ότι γενεσιουργό λόγο της υποχρέωσης προς αποζημίωση αποτελεί και η απάτη σε βάρος του ζημιωθέντος, η οποία υπάρχει όταν κά-ποιος από δόλο προκαλεί, ενισχύει ή διατηρεί με κάθε μέσο ή τέχνασμα σε άλλον τη σφαλερή αντίληψη πραγματικών γεγονότων, ένεκα της οποίας αυ-τός προβαίνει σε δήλωση βούλησης ή επιχείρηση πράξης, από την οποία υφίσταται ζημία, εφόσον το χρησιμοποιηθέν απατηλό μέσο υπήρξε αποφασιστικό για τη γενόμενη δήλωση βούλησης ή την επιχειρηθείσα πράξη, ενώ δεν αποκλείεται η τυχόν χρησιμοποιηθείσα για την απάτη ψευδής παράσταση να αναφέρεται και σε μελλοντικό γεγονός (ΑΠ 893/2004 Δνη 45.1600, ΑΠ 1516/99 Δνη 44.1274, ΑΠ 683/95 ΝοΒ 45.607). Εξάλλου, κατά την έννοια της παραπάνω διάταξης, ερ-μηνευόμενης ενόψει και του άρθρ. 27 του ΠΚ, δόλος συντρέχει όχι μόνον όταν ο δράστης επιδιώκει την πρόκληση ζημίας σε άλλον, αλλά και όταν, χωρίς να την αποσκοπεί, προβλέπει και αποδέχεται την επέλευση της ζημίας αυτής είτε ως αναγκαία, είτε ως ενδεχόμενη συνέπεια της παράνομης συμπεριφοράς του. Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρ. 298 εδ. β του ΑΚ προκύπτει ότι η απαραίτητη για τη θε-μελίωση της αξίωσης αποζημίωσης αι-τιώδης συνάφεια μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της προκληθείσας ζημίας υπάρχει όταν η πιο πάνω συμπεριφορά κατά την κοινή πείρα και τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις, κατατείνει αντικειμενικά στην παραγωγή της ζημίας (ΑΠ 893/2004, ΑΠ 1516/99 ο.π.). Τα προαναφερόμενα ισχύουν και όσον αφορά στο του άρθρ. 11 του ν. 5227/1931 «περί μεσαζόντων», το οποίο τελείται και στην περίπτωση που κάποιος, πα-ριστάνοντας ψευδώς ή αληθώς, ότι λόγω των σχέσεων ή της ιδιότητας ή εν γένει της επιρροής και του κύρους

του μπορεί να επιτύχει υπέρ άλλου τη σύναψη οποιασδήποτε σύμβασης με το Δημόσιο ή κρατική επιχείρηση ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή και ασχέτως προς κάθε σύμβαση να προκαλέσει οποιαδήποτε πράξη ή πα-ράλειψη των προσώπων αυτών, των υπαλλήλων, αντιπροσώπων ή των οργάνων αυτών, λαμβάνει αμοιβή ή άλλα ανταλλάγματα ή αποσπά υπό-σχεση τέτοιας αμοιβής ή ανταλλάγματος για τον εαυτό του ή τρίτο (ΕφΠειρ 104/1997 Δνη 38.1888). Στην ερευνώμενη υπόθεση με την από 3-1-2002 αγωγή του, ο . . . . . (ήδη εκκαλών) εξέθεσε ότι ο εναγόμενος . . . . (ήδη εφεσίβλητος), που είναι υπάλληλος του ΕΟΜΜΕΧ, γνωρίζοντας ότι προτίθεται να αγοράσει νέο μηχανολογικό εξοπλισμό για τη βιομηχανία κατασκευής χαλκοσωλήνων, φιλτροσωλήνων και λοιπών συναφών ειδών και να λάβει επιχορήγηση από το Υπουργείο Βιομηχανίας με επιδότηση ποσοστού 40% της αξίας του εν λόγω εξοπλισμού από τα προγράμματα της Ε.Ο.Κ., τον Ιούνιο του 1997, στο Λάππα Αχαΐας, παρέστησε εν γνώσει ψευδώς σ΄ αυτόν ότι μπορεί να μεσολαβήσει, προκειμένου να λάβει την επιδότηση αυτή. Ότι ο ενάγων πείσθηκε στις ψευδείς αυτές διαβεβαιώσεις του εναγομένου και κατά το χρονικό διάστημα από 18-6-1997 έως 8-3-2000 έδωσε σ΄ αυτόν χρηματικά ποσά συνολικού ύψους 17.754,95 ευρώ, των τμηματικών καταβολών προσδιοριζομένων ειδικότερα στην αγωγή κατά ποσό χρονολογία, τα οποία θα έδινε δήθεν αυτός στη συνέ-χεια σε σημαντικά πρόσωπα του Υπουργείου Βιομηχανίας, γνωστά στον ίδιο και άγνωστα στον ενάγοντα, για να προωθήσουν το θέμα και να λάβει ο ενάγων την επιχορήγηση. Ότι ο εναγόμενος προέβη στις πιο πάνω ψευδείς παραστάσεις με σκοπό να ιδιοποιηθεί τα χρηματικά ποσά, τα οποία πράγματι ιδιοποιήθηκε, χωρίς να πράξει όσα υποσχέθηκε στον ενάγοντα, αφού αυτός δεν έλαβε την επιχορήγηση από το Υπουργείο Βιομηχανίας. Ότι οι πιο πάνω πράξεις του εναγομένου στοιχει-οθετούν τα εγκλήματα της απάτης και της παραβίασης των άρθρ. 1 και 11 του ν. 5227/1931 περί μεσαζόντων. Ότι με τις αξιόποινες αυτές πράξεις ο εναγό-μενος προκάλεσε στον ενάγοντα ζημία ύψους 17.754,95 ευρώ, καθώς και ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας πρέπει να του επιδικαστεί ποσό 2.934,79 ευρώ. Ζήτησε δε, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 20.689,65 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής, και να απαγγελθεί εναντίον του προσωπική κράτηση διάρκειας ενός (1) έτους ως μέσον αναγκαστικής εκτελέσεως της απόφασης. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή είναι πλήρως ορισμένη, περιέχοντας όλα τα κατ΄ άρθρο 216 ΚΠΟλΔ αναγκαία προς δικαστική αυτής θεμελίωση στοι-χεία, και νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρ. 914, 932, 297, 298 εδ. α, 229, 346 ΑΚ, 951 και 1047 ΚΠολΔ.

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Ο εναγόμενος είναι χημικός μηχανικός και παρέχει την εργασία του στον Ελληνικό Οργανισμό Μικρών – Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ), που από τις 25-6-1997 έχει μετατραπεί σε ανώνυμη εταιρεία του Δημοσίου, ως τακτικός υπάλληλος του κλάδου ανώ-τατης εκπαίδευσης (ΑΤ), με σύμβαση έργου αορίστου χρόνου και όχι, όπως ο ίδιος αβάσιμα ισχυρίζεται, με σύμβαση έργου. Εξάλλου το έτος 1997 ο ενάγων, που διατηρούσε στο Λάππα Αχαΐας επιχείρηση κατασκευ-

ής και πώλησης χαλκοσωλήνων, χαλύβδινων φιλτροσωλήνων γεωτρήσεων και λοιπών συναφών ειδών, ήθελε να αγοράσει νέο μηχανολογικό εξοπλισμό για την κατασκευαστική βιοτεχνία του, εκμεταλλευόμενος αντίστοιχα πρόγραμμα της Ε.Ο.Κ., με το οποίο επιδοτούνταν δια του Υπουργείου Βιο-μηχανίας η δαπάνη αγοράς του εξο-πλισμού αυτού σε ποσοστό 40%. Τα προαναφερόμενα τα γνώριζε ο εναγό-μενος λόγω της θέσης του στον ΕΟΜΜΕΧ, υπάλληλοι του οποίου αξιολογούσαν, μετά από σχετικό έλεγχο, αν υπήρχαν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη χορήγηση της παραπάνω επιδότησης, και της γνωριμίας του με τον ενάγοντα από τις αρχές της δεκαετίας του 1980. Έτσι, κατά μήνα Μάιο ή Ιούνιο του 1997, ο εναγόμενος συνάντησε τον ενάγοντα και τον διαβεβαίωσε ότι είχε τις κατάλληλες γνωριμίες με άγνωστα σ΄ αυτόν (εκκαλούντα) σημαντικά σε πρόσωπα του Υπουργείου Βιομηχανίας, και μπορούσε να μεσολαβήσει, για να λάβει την Κοινοτική επιχορήγηση από το προαναφερόμενο Υπουργείο, αν κατέβαλε τα παρακάτω αναφερόμενα ποσά, που στη συνέχεια αυτός (εναγόμενος) θα τα έδινε στα προαναφερόμενα πρόσωπα, έτσι ώστε να προωθηθούν απρόσκοπτα οι απαιτούμενες μελέτες. Οι παραστάσεις αυτές ήσαν ψευδείς και ο εναγόμενος τελούσε εν γνώσει τούτου, αλλά προέβη σ΄ αυτές με σκοπό να ιδιοποιηθεί παρανόμως τα χρήματα που θα κατέβαλε ο ενάγων. Ωστόσο ο τελευταίος πείσθηκε στις ψευδείς αυ-τές διαβεβαιώσεις του εναγόμενου και κατέβαλε σ΄ αυτόν, με επιταγές και κατάθεση μετρητών σε τραπεζικό λο-γαριασμό του, για την παραπάνω πα-ράνομη αιτία τα εξής ποσά: α) στις 18-6-1997 200.000 δραχμές, β) στις 4-2-1999 1.000.000 δραχμές, γ) στις 7-9-1999 1.650.000 δραχμές, δ) στις 15-9-1999 2.200.000 δραχμές και ε) στις 8-3-2000 1.000.000 δραχμές, δηλαδή συνολικά 6.050.000 δραχμές, που αντιστοιχούν σε 17.754,95 ευρώ. Εκτός από τα προαναφερόμενα ποσά ο ενάγων κατέβαλε αρχικά στον εναγόμενο και ποσό 1.200.000 δρχ. σε μετρητά χρήματα, για τη συμβολή του στη σύνταξη των δύο πρώτων αιτήσεων – μελετών, οι οποίες υποβλήθηκαν αρμοδίως το Μάιο του 1997 και την 1-2-1999, με βάση οικονομικά στοιχεία του λογιστή της επιχείρησης του ενά-γοντος . . . . . και της βοηθού του και τεχνικά στοιχεία του μηχανολόγου . . . Οι προαναφερόμενες αιτήσεις εγκρίθη-καν και το ποσό των 1.200.000 δεν ανα-ζητείται από τον ενάγοντα με την υπό κρίση αγωγή. Κατά την ίδια διαδικασία συμπληρώθηκε, στις αρχές Μαρτίου 1999, και τρίτη αίτηση – μελέτη, αλλά δεν προωθήθηκε προς έγκριση, γιατί ο εναγόμενος ζητούσε από τον ενά-γοντα και άλλα χρήματα. Ο τελευταίος διατείνεται ότι τα πιο πάνω χρηματικά ποσά αποτελούν μέρος της αμοιβής που συμφώνησε ο ενάγων να του κατα-βάλει για την κατάρτιση των μελετών αυτών, η οποία ανερχόταν για την πρώ-τη σε ποσοστό 4% επί του εγκεκρι-μένου προϋπολογισμού των 57.000.000 δραχμών, για τη δεύτερη σε ποσοστό 3% επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού των 280.000.000 δραχμών και για την τρίτη σε ποσοστό 1% επί του υπό έγκριση προϋπολογισμού των 80.000.000 δραχμών, δηλαδή ότι η αμοιβή του για τη συμβολή του στην συμπλήρωση ή κατάρτιση των πιο πάνω αιτήσεων – μελετών ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 11.400.000 δραχμών, που αντιστοιχεί σε 33.455,61

ευρώ. Η κατάρτιση των επικαλούμενων συμβάσεων, ανεξαρτήτως του ότι δεν ήταν επιτρεπτή στον εναγόμενο, αφού είχε την ιδιότητα του υπαλλήλου του ΕΟΜΜΕΧ, που προέβαινε στην αξιολόγηση των σχετικών αιτήσεων – μελετών, δεν αποδεικνύεται και μάλιστα με έγγραφο που να έχει αποδεικτική δύναμη, καθόσον η απόδειξη με μάρτυρες ή δικαστικά τεκμήρια απαγορεύεται στην προκείμενη περίπτωση από τις διατάξεις των άρθρ. 393 παρ. 1 και 395 του ΚΠολΔ και δεν συντρέχει κάποια από τις αναφερόμενες στο άρθρο 394 παρ. 1 εξαιρέσεις του εμμαρτύρου τούτου μέσου. Σε κάθε όμως περίπτωση ούτε από τη κατάθεση του μάρτυρα του εναγομένου, ο οποίος κατέθεσε ότι δεν γνωρίζει τον ενάγοντα και για το τι συνηθίζεται στην αντίστοιχη αγορά εργασίας, δηλαδή ότι υπάρχει πάγια αμοιβή (την οποία δεν προσδιόρισε) για την κατάρτιση μελετών, αν αυτές εγκριθούν η αμοιβή ανέρχεται σε ποσοστό 3 - 4%. Από τα προαναφερόμενα είναι πρόδηλο ότι ο εναγόμενος προξένησε στον ενάγοντα περιουσιακή ζημία ύψους αντίστοιχου προς τα χρηματικά ποσά, τα οποία του απέσπασε με τις πιο πάνω παράνομες ενέργειές του, δηλαδή 6.050.000 δραχμών που αντιστοιχούν σε 17.754,95 ευρώ. Περαιτέρω λαμβανο-μένων υπόψη κυρίως, των συνθηκών τέλεσης των πράξεων του εναγόμενου, της έντασης του δόλου αυτού, της έκτασης της ζημίας του ενάγοντος και της περιουσιακής και της κοινωνικής καταστάσεως των διαδίκων, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να επιδικαστεί στον ενάγοντα ως χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, που υπέστη από τα αδικήματα του εναγομένου, το ποσό των 500 ευρώ. Κατ΄ ακολουθίαν η υπό κρίση αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει και ως κατ΄ ουσία βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγοντα ποσό 18.254,95 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής. Εξάλλου, το Δικαστήριο, εκτιμώντας ιδίως τη βαρύτητα των αδι-κοπραξιών του εναγόμενου και το μέγεθος της απαίτησης του ενάγοντος, κρίνει ότι πρέπει να απαγγελθεί εναντίον του εναγομένου προσωπική κρά-τηση διάρκειας τριών (3) μηνών ως μέ-σον αναγκαστικής εκτέλεσης της πα-ρούσας απόφασης.

310/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελένη Ράπτη, Αλέξανδρος Αρβανίτης, Σπύρος Δερμιτζάκης, Χαράλαμπος Μπουγιούκος**).

Αναπηρία ή παραμόρφωση του παθόντος από αυτοκινητιστικό ατύχημα (931 ΑΚ). Αυτοτελής αξίωση που στηρίζεται σε περιστατικά πέρα από εκείνα που απαιτούνται για τη θεμελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 ΑΚ. Στοιχεία της αγωγής για αποζημίωση προς θεραπεία του τραυματισθέντος για να μην είναι αόριστη. Ιστορικό της αγωγής που στηρίζεται στο άρθρο 931 ΑΚ για να είναι ορισμένη. Νοσήλια για τη

θεραπεία. Τι περιλαμβάνουν. Περιλαμβάνουν και έξοδα συγγενών που παραμένουν πλησίον του σε άλλη πόλη (έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακινήσεων). Ένσταση συνυπαιτιότητας γιατί ο επιβάτης δέχτηκε να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο που ο οδηγός του δεν είχε άδεια οδήγησης και για μη πρόσδεση με ζώνη ασφαλείας. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 931 του ΑΚ, η αναπηρία ή παραμόρφωση, που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης, εάν επιδρά στο μέλλον του. Από τη διάταξη αυτή σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 298, 299, 914, 929 και 932 του ΑΚ προκύπτει ότι η αναπηρία ή παραμόρφωση, που προξενείται στον παθόντα ανεξαρτήτως φύλλου, εκτός από την επίδραση που μπορεί να ασκήσει τόσο στο ύψος των οποιωνδήποτε χρηματικών ποσών που θα στερείται ο παθών στο μέλλον ή θα ξοδεύει επί πλέον εξαιτίας της αύξησης των δαπανών του, σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας του, όσο και στο ύψος της χρηματικής ικανοποίησης που θα επιδικαστεί σ΄ αυτόν για την ηθική του βλάβη, μπορεί να θεμελιώσει και αυτοτελή αξίωση για αποζημίωση εάν επιδρά στο μέλλον του. Η διατύ-πωση της διάταξης του άρθρου 931 του ΑΚ παρέχει τη βάση για τέτοια αξίωση εάν και εφόσον, κατά την αληθινή έννοιά της, η αναπηρία ή η παραμόρ-φωση επιδρά στο οικογενειακό, κοινω-νικό και οικονομικό μέλλον του πα-θόντος, που δεν μπορεί να καλυφθεί εντελώς με τις παροχές που προβλέ-ονται από τις διατάξεις των άρθρων 929 και 932 του ΑΚ. Επομένως, για τη θεμελίωση της αυτοτελούς αξίωσης από το άρθρο 931 του ΑΚ απαιτείται να συντρέχουν περιστατικά πέρα από εκείνα που απαιτούνται για τη θε-μελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 του ΑΚ, τα οποία συνθέτουν την παραπάνω έννοια της αναπηρίας ή παραμόρφωσης στο μέλλον του παθόντος (ΑΠ 477/2001, ΕΑ 7648/2002 αδημ. σε νομ. περιοδ.) Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 218 του ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η αγωγή για να θεωρηθεί σαφής και ορισμένη και, συνεπώς επιδεκτική δικαστικής εκτίμησης, πρέπει να περιέχει, εκτός από τα τυπικά στοιχεία, που ορίζουν τα άρθρα 117-118 του ΚΠολΔ: α) έκθεση των γεγονότων που την θεμε-λιώνουν και δικαιολογούν την άσκησή της, β) Ακριβή περιγραφή του αντι-κειμένου της διαφοράς και γ) ορισμένο αίτημα. Διαφορετικά, η αγωγή απορ-ρίπτεται ως απαράδεκτη. Στην προκεί-μενη περίπτωση ο ενάγων εξέθεσε στην από 9-1-2002 και με αρ. κατ. 5/2002 αγωγή, υπό την ιδιότητά του ως δικαστικού συμπαραστάτη του τέκνου του ότι αυτός (τέκνο) είχε καταστεί τετραπληγικός, συνεπεία του επίδικου ατυχήματος, είναι αναγκαίο να μεταβεί το εξωτερικό, προς νοσηλεία σε Κέντρο Αποκατάστασης, για να μη χειροτερεύσει η κατάσταση της υγείας του και για να δυνηθεί να κινήσει ελάχιστα τα χέρια του. Ότι η αντίστοιχη δαπάνη για το ταξίδι, πρόσληψη συνοδού και νοσήλια ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 50.000.000 δραχμών, ζήτησε δε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν το ποσό αυτό. Το κονδύλιο, όμως, αυτό είναι αόριστο και ανεπίδεκτο δικαστικής εκτιμήσεως, διότι δεν εκτίθεται στην αγωγή σε ποιο κέν-τρο αποκατάστασης των ΗΠΑ θα νοσηλευτεί, σε ποια συγκεκριμένη θερα-πεία θα υποβληθεί στο κέντρο αυτό, ότι αυτή

δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα για την βελτίωση της κατά-στασης της υγείας του, για πόσο χρό-νο είναι αναγκαίο να παραμείνει στο κέντρο αυτό, εάν υπάρχει αντίστοιχο κέντρο αποκατάστασης στην Ελλάδα και σε ποίο ποσό θα ανέλθει: α) η δαπάνη για την μετάβασή του από την Ελλάδα στις ΗΠΑ και για επιστροφή, β) Η δαπάνη για τα νοσήλια στο ως άνω Κέντρο, γ) η δαπάνη για τον αναγκαίο συνοδό του, ήτοι για έξοδα μετάβασης και επιστροφής και για έξοδα διαμονής και διατροφής αυτού, αλλά αναγράφεται στην αγωγή μόνο η συνολική δαπάνη στην οποία θα υποβληθεί ο ενάγων, για την προανα-φερθείσα αιτία. Επομένως, η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί, ως προς το κονδύλιο αυτό, ως απαράδεκτη, λόγω της ως άνω αοριστίας της. Κατά συνέ-πεια, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε τα ίδια και απέρριψε το ως άνω κονδύλιο, ως αόριστο, ορθά ερμή-νευσε και εφάρμοσε το νόμο και πρέπει να απορριφθεί, ως αβάσιμος ο σχετι-κός λόγος έφεσης του εκκαλούντος ενάγοντος. Περαιτέρω ο ενάγων εξέθε-τε στην αγωγή, υπό την προεκτεθείσα ιδιότητά του, ότι η αναπηρία που προ-κλήθηκε στο τέκνο του, συνεπεία του επίδικου τραυματισμού του, θα έχει δυσμενή επίδραση στο μέλλον του και ειδικότερα, στην προσωπική, οικογε-νειακή και εν γένει κοινωνική του ζωή, διότι αυτός θα αδυνατεί να αυτοεξυπη-ρετείται και δεν είναι δυνατόν να σπου-δάσει και να δημιουργήσει οικογένεια καθώς και κοινωνικές συναναστροφές. Με βάση τα παραπάνω ζήτησε να επι-δικαστεί στον . . . ., ως ιδιαίτερη αποζη-μίωση, κατ΄ άρθρο 931 του ΑΚ, το ποσό των 50.000.000 δραχμών. Το κον-δύλιο αυτό, είναι σύμφωνα με τις νο-μικές σκέψεις που προαναφέρθηκαν, επαρκώς ορισμένο και νόμιμο στηρι-ζόμενο στο άρθρο 931 του ΑΚ. Κατά συνέπεια, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του, έκρινε το ως άνω κονδύλιο ως ορισμένο και νόμιμο, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, οι σχετικοί λόγοι έφεσης των εκκαλούντων Δ. Σ. και της ασφαλιστικής εταιρείας «ΕΘΝΙ-ΚΗ ΑΕΕΓΑ».

Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 914, 929 και 930 παρ. 3 του ΑΚ, προκύπτει ότι σε περίπτωση αδι-κοπραξίας από την οποία βλάπτεται το σώμα ή υγεία του προσώπου, αξί-ωση αποζημιώσεως, στην έκταση που διαγράφει ο νόμος, έχει το πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αδικο-πραξία και από την οποία αυτό ζημιώ-νεται. Δηλαδή δικαιούχος της απο-ζημιώσεως είναι το άμεσο υποκείμενο της εκ της αδικοπραξίας προσβολής. Ειδικότερα, η νοσηλεία προκαλεί ζημιά περιουσιακή, αφού συνεπάγεται δα-πάνες. Η ζημιά αυτή βαρύνει την πε-ριουσία του παθόντος, έστω και αν αυτός στερείται πράγματι περιουσια-κών στοιχείων. Από το συμπτωματικό αυτό γεγονός, δεν παύει το πρόσωπο που τραυματίστηκε να είναι φορέας του δικαιώματος που έχει προσβληθεί. Τρίτα πρόσωπα έστω και του οικο-γενειακού περιβάλλοντος του άμεσου θύματος της αδικοπραξίας, τα οποία υφίστανται βλάβη στα περιουσιακά τους συμφέροντα από την κατά του άμεσου θύματος αδικοπραξία, είναι εμμέσως και όχι αμέσως ζημιογόνα και η ζημιά τους δεν εμπίπτει στο πεδίο του νόμου παρά μόνο στις οριζόμενες στο νόμο εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως είναι αυτές των άρθρων 928 εδ. β΄ και 929 εδ. β΄ του ΑΚ, που δεν επιδέχονται

ανάλογη εφαρμογή (ΑΠ 1582/2001 ΕλλΔνη 2002.705, ΑΠ 62/1991 ΕΕΝ 1992.45). Περαιτέρω στην έννοια των νοσηλίων, κατά το άρθρο 929 του ΑΚ, περιλαμβάνεται και η δαπάνη στην οποία υποβάλλεται ο παθών για τα εν γένει έξοδα του συνοδού του σε περίπτωση μετακινήσεώς του σε άλλη πόλη, εφόσον η παρουσία του συνοδού κρίνεται αναγκαία στη συγκεκριμένη περίπτωση (Κρητικός «Αποζημίωση από Τροχ. Αυτ/κά Ατυχήματα έκδ. 1998 παρ. 228, ΕΑ 5965/1999, ΕΑ 1476/2004 ΕΣΔ 2005.107). Εν προκειμένω, ο ενάγων υπό την ιδιότητα του δικαστικού συμπαραστάτη του τέκνου του, ζήτησε με την από 9-1-2002 αγωγή του να υποχρεωθούν οι εναγό-μενοι να του καταβάλλουν, υπό την εκ-τεθείσα ιδιότητά του, ως αποζημίωση, τα ποσά των 676.000 δραχμών, 1.640.000 δραχμών και 200.000 δραχμών, που δαπάνησε ο παθών κατά το χρονικό διάστημα από 10-6-2001 έως 31-8-2001, κατά το οποίο νοσηλευόταν στο Νοσοκομείο Ιωαννίνων, για έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακινήσεων των στενών συγγενών του, οι οποίοι είχαν έλθει από την Αθήνα στα Ιωάννινα, για να τον φροντίζουν και των οποίων η παρουσία και οι φροντίδες ήταν απολύτως αναγκαίες λόγω της σοβαρής κατάστασης της υγείας του. Τα ως άνω κονδύλια είναι, σύμφω-να με τις νομικές σκέψεις που προαναφέρθηκαν, ορισμένα και νόμιμα, στηριζόμενα στο άρθρο 929 του ΑΚ, αφού οι ως άνω δαπάνες περιλαμβάνονται στα υπό ευρεία έννοια, νοσήλια, τα οποία κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, δαπάνησε ο παθών, ο οποίος και αξιώνει την καταβολή τους με την αγωγή. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, με την εκκαλούμενη απόφασή του, απέρριψε τα ως άνω κονδύλια, ως μη νόμιμα, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και πρέπει να γίνει δεκτός, ως βάσιμος ο σχετικός λόγος έφεσης του εκκαλούντος – ενάγοντος.

Είναι ουσιαστικά αβάσιμες οι στηριζόμενες στο άρθρο 300 του ΑΚ ενστάσεις του πρώτου εναγομένου και της τρίτης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας, περί συνυπαιτιότητας του παθόντος στην πρόκληση του επίδικου τραυματισμού του, για το λόγο: α) ότι αυτός δεν είχε προσδεθεί με τη ζώνη ασφαλείας και β) ότι δέχτηκε να επιβιβαστεί στο ζημιογόνο αυτοκίνητο, μολονότι γνώριζε ότι ο οδηγός του δεν είχε άδεια οδήγησης. Επίσης, είναι ουσιαστικά αβάσιμη η στηριζόμενη στο άρθρο 300 του ΑΚ, ένσταση του πρώτου εναγόμενου, περί συνυπαιτιότητας του παθόντος στην πρόκληση του επίδικου τραυματισμού του, για το λόγο ότι αυτός αγνόησε την προτροπή του και δεν έλαβε κανένα προστατευτικό μέτρο για να παραμείνει σταθερός στο κάθι-σμά του.

324/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Μαριάνθη Νέγκα, Ελισάβετ Κανελλοπούλου**).

Σύμβαση έργου. Υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλει την αμοιβή στον εργολάβο

με την παράδοση του έργου. Αν έχει ελαττώματα ή ελλείψεις είτε ουσιώδεις είτε επουσιώδεις που καθιστούν το έργο ελαττωματικό ή μη σύμφωνο με τη σύμβαση και οφείλεται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργολάβος έχει υποχρέωση χρηματικής αποζημίωσης για κάθε θετική ή αποθετική από αυτές ζημία. Ο εργοδότης δεν έχει το δικαίωμα να προτείνει την ένσταση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της συμβάσεως και έτσι δεν μπορεί να καταστήσει ανενεργό το δικαίωμα του εργολάβου για την κατά το άρθρο 694 ΑΚ αμοιβή του, εκτός αν το έργο που παραδόθηκε είναι τελείως διαφορετικό από το συμφωνημένο. Καταγγελία της σύμβασης από τον εργοδότη (700 ΑΚ). Η καταγγελία ισχύει για το μέλλον και ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή για το μέρος του έργου που παραδόθηκε. Περιστατικά.

Επειδή από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 681, 689, 690, 692, και 694 του ΑΚ προκύπτει ότι ο εργοδότης από την παράδοση του έρ-γου οφείλει να καταβάλει στον εργο-λάβο τη συμφωνημένη γι΄ αυτό αμοιβή, εάν δε αυτό έχει ελλείψεις είτε ουσιώ-δεις είτε επουσιώδεις οι οποίες το καθι-στούν ελαττωματικό ή μη σύμφωνο με τις ιδιότητες τις οποίες κατά τη σύμ-βαση πρέπει να έχει και αυτές οφεί-λονται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργοδότης έχει κατά του τελευταίου που έτσι υπαίτια δεν ανταποκρίθηκε στις συμβατικές του υποχρεώσεις απαίτηση χρηματικής αποζημίωσης για κάθε θετική ή αποθετική από αυτές ζημία (βλ. ΑΠ 1271/2003 Δνη 2004.481, 979/1991 Δνη 92.842). Ο εργοδότης δεν έχει για τον παραπάνω λόγο την ένστα-ση της μη εκπλήρωσης ή μη προσή-κουσας εκπλήρωσης της συμβάσεως και έτσι δεν μπορεί να καταστήσει ανενεργό το δικαίωμα του εργολάβου για την κατά το άρθρ. 694 ΑΚ αμοιβή του, εκτός αν εξαιτίας των ελλείψεων και των ελαττωμάτων το έργο που πα-ραδόθηκε ή προσφέρθηκε είναι εντε-λώς διαφορετικό από συμφωνημένο, πράγμα που δεν συμβαίνει εκ μόνου του λόγου ότι το έργο έχει ουσιώδη ελαττώματα που το καθιστούν άχρη-στο για τη συμφωνημένη χρήση του (βλ. ΑΠ 403/2000 Δνη 20001369). Ο εργοδότης που επιδιώκει αποζημίωση κατά τα άνω οφείλει να εκθέτει στην αγωγή ή την ένστασή του κατά τρόπο σαφή και ορισμένο τις ελλείψεις που έχει το έργο και την ζημία που υπέστη από τις ελλείψεις αυτές και η οποία τελεί σε λογική ακολουθία με το ποσό της αποζημίωσης που ζητεί (βλ. ΑΠ 610/190 Δνη 91.980, ΕφΑθ 2492/1998 Δνη 98.932). Περί του ότι για να κριθεί δεκτική δικαστικής εκτιμήσεως η ένστα-ση πρέπει να περιέχει στοιχεία ανά-λογα εκείνων που είναι αναγκαία για την τυπική παραδοχή και συνακόλουθα δικαστική εκτίμηση της αγωγής, άλλως αν τα περιστατικά που συνιστούν την ιστορική βάση της ενστάσεως δεν εκτί-θενται κατά τρόπο πλήρη αυτή απορ-ρίπτεται ως αόριστη αυτεπαγγέλτως (βλ. ΑΠ 886/2004 Δνη 2004.1636, 858/2001 Δνη 2000.1639). Την απαίτησή του δε αυτή ο εργοδότης μπορεί να συμψη-φίσει στην οφειλή για την αμοιβή του εργολάβου (βλ. ΑΠ 979/1991, ο.π.). Εξάλλου, από το άρθρ. 700 του ΑΚ προκύπτει ότι ο εργοδότης έχει δικαίω-μα έως την αποπεράτωση του έργου να καταγγείλει οποτεδήποτε και με οποιονδήποτε τρόπο τη σύμβαση έργου. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκήσει και μετά την άπρακτη παρέ-

λευση της συμβατικής προθεσμίας πε-ράτωσης του έργου και μέχρι την πραγματική εκτέλεσή του. Αν γίνει καταγγελία, κύρια συνέπεια της οποίας είναι η λύση της συμβάσεως για το μέλ-λον, ο εργολάβος υποχρεούται να πα-ραδώσει το μέρος του έργου που εκτε-λέστηκε στον εργοδότη, αντίστοιχα δε ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει στον εργολάβο τη συμφωνημένη αμοιβή του, δηλαδή εκείνη που θα του κατέβαλε ο εργοδότης αν δεν ασκούσε το δικαίω-μα της καταγγελίας για το μέχρι αυτήν εκτελεσθέν έργο και μάλιστα ασχέτως υπαιτιότητάς του για τη μη εμπρό-θεσμη παράδοση του έργου ή ακόμη μη παράδοσης του μέρους του έργου που εκτελέστηκε (βλ. ΑΠ 147/2003 Δνη 2003.1358, 96/2001 Δνη 2001.738, 979/1991 ο.π., ΕφΑθ 2252/2002 Δνη 2004.1515).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εκκαλών είναι επαγγελματίας εργολάβος κατα-σκευαστής κτιρίων. Την 27-12-2000 συνήψε σύμβαση έργου με την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΑΣΠΙΣ ΣΤΕ-ΓΑΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ» δυνάμει της οποίας ανέλαβε τη γενική επισκευή και ανακαίνιση του καταστήματός της στην Πάτρα, το οποίο στεγάζεται σε μισθω-μένο διατηρητέο κτίριο επί των οδών Αγ. Ανδρέου αρ. 28 και Όθωνος Αμαλίας αρ. 3, με του ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο υπό την αυτή ημερο-μηνία ιδιωτικό συμφωνητικό. Στη συνέ-χεια, την 10-3-2001 καταρτίστηκε μετα-ξύ του εκκαλούντος και του πρώτου εφεσιβλήτου σύμβαση έργου δυνάμει της οποίας ο δεύτερος ανέλαβε την εκ-τέλεση των εργασιών χρωματισμού του κτιρίου. Ειδικότερα, στο οικείο ιδιωτικό συμφωνητικό που υπέγραψαν οι συμ-βαλλόμενοι, αναγράφονταν λεπτομε-ρώς οι εργασίες που έπρεπε να εκτε-λεστούν, τα υλικά που θα χρησιμο-ποιηθούν και τα οποία θα προμήθευε ο εργοδότης, η αμοιβή κατά μονάδα εργασίας και ο τρόπος καταβολής της, καθώς και ο χρόνος παράδοσης του έργου, συγκεκριμένα δε οι εργασίες αυτές ήταν σε γενικές γραμμές οι ακό-λουθες με την αντίστοιχη για καθεμιά αμοιβή: α) . . . . ., β) . . . . . , γ) . . . . . Ο εφεσίβλητος εκτέλεσε τις εργασίες με συνεργεία της επιλογής του και με υλικά που του προμήθευσε, όπως ελέ-χθη, ο εργοδότης. Κατά τη συμφωνία των μερών το έργο έπρεπε να παρα-δοθεί το αργότερο μέχρι 22-4-2001 (με υποχρέωση καταβολής ποινικής ρή-τρας ποσού 100.000 δρχ. για κάθε ημέρα καθυστέρησης) και η αμοιβή του εργολάβου θα καταβαλλόταν με την πρόοδο των εργασιών, αλλά θα παρα-κρατείτο ποσοστό 3% έως την πλήρη αποπεράτωση. Το έργο που εκτέλεσε ο πρώτος εφεσίβλητος παραδόθηκε την 28-4-2001 αλλά με ελαττώματα και ελ-λείψεις. Με την από 14-5-2001 εξώδικη διαμαρτυρία του, που κοινοποιήθηκε αυθημερόν στον εφεσίβλητο, ο εκκαλών ανέφερε λεπτομερώς τις κακοτεχνίες, ελαττώματα και ελλείψεις του έργου, δήλωνε ότι θα αντικαταστήσει ο ίδιος τα ελαττώματα και τις κακοτεχνίες και ότι θα αξίωνε από τον εφεσίβλητο να τον αποζημιώσει και ακόμη κατήγγειλε τη σύμβαση «για το μη εκτελεσθέν μέ-ρος της». Ανεξαρτήτως του ότι η ύπαρ-ξη ελαττωμάτων και ελλείψεων δεν κα-θιστά το έργο μη περατωμένο ή εκτε-λεσμένο (βλ. ΕφΑθ 2554/2004 Δνη 2005.278, 6553/1996 Δνη 2000.191), ώστε να υφίσταται στάδιο καταγγελίας της συμβάσεως, η άσκηση του δικαιώ-ματος αυτού στην κρινόμενη υπόθεση ουδεμία έννομη επιρροή συνεπάγεται,

αφού η καταγγελία δεν αναιρεί, όπως προαναφέρθηκε, την υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλει στον εργολάβο τη συμφωνημένη αμοιβή. Με αίτηση του εφεσιβλήτου (ο οποίος στην από 15-5-2001 εξώδικη απάντησή του αρνήθηκε σχεδόν στο σύνολό τους τις αιτιάσεις του εκκαλούντος για ελαττώματα και ελλείψεις του έργου και ότι πάντως οφείλονται σε υπαιτιότητά του και ακόμη έκαμε λόγο για πρόσθετες εργασίες που εκτέλεσε κατόπιν κοινής συμφωνίας και ότι ήδη απευθύνθηκε στο ΤΕΕ για τη διενέργεια αυτοψίας) διορίστηκε από το ΤΕΕ/Τμήμα Δυτικής Ελλάδας ως πραγματογνώμονας ο πολιτικός μηχανικός . . . . . ., ο οποίος παρουσία των συμβαλλομένων ή (και) των αντιπροσώπων τους διενήργησε αυτοψία στο κτίριο και συνέταξε την από 10-9-2001 αναλυτική και εμπεριστατωμένη έκθεση πραγματογνωμοσύνης, που επικαλούνται και προσκομίζουν αμφότερα τα διάδικα μέρη. Έτσι, έχοντας υπόψη τη σύμβαση προέβη σε επακριβή επιμέτρηση των εργασιών που εκτέλεσε ο εφεσίβλητος, η οποία δεν αμφισβητείται και με βάση αυτή η αμοιβή που οφείλεται στον τελευταίο έχει ως ακολούθως: α) . . . . , β) . . ., γ) . . . Κατά συνέπεια η συνολική αμοιβή του εφεσιβλήτου ανέρχεται σε 4.045.975 δρχ. και οφείλεται το υπόλοι-πο ποσό των 2.245.975 δρχ. (4.045.975 – 1.800.000 το ποσό που ο τελευταίος συνομολογεί ότι έλαβε). Με τις προτάσεις του ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ο εκκαλών, επικαλούμενος τις λεπτομερώς εκτιθέμενες κακοτεχνίες, ελαττώματα και ελλείψεις του έργου και τις οποίες θα υποχρεωθεί αυτός να αποκαταστήσει με δικές του δαπάνες σύμφωνα με τη σύμβαση που έχει υπογράψει με τον κύριο του έργου, πρότεινε σε συμψηφισμό την απαίτησή του από την αιτία αυτή κατά του εφεσιβλήτου για την ζημία που υπέστη από υπαιτιότητα του τελευταίου ανερχόμενη στο ποσό των 14.094,89 ΕΥΡΩ και για την οποία έχει ασκήσει σχετική αγωγή. Με το περιεχόμενο αυτό η ένσταση συμψηφισμού είναι αόριστη, διότι ο ενιστάμενος ουδόλως αναφέρει τις δαπάνες που απαιτούνται για την αποκατάσταση των αντιστοίχων κακοτεχνιών και ελλείψεων αλλά αρκείται μόνο στη μνεία του συνολικού ποσού που επιδιώκει με την αγωγή του. Η εκκαλούμενη απόφαση, επομένως, που έκρινε ότι ο εφεσίβλητος δικαιούται να αξιώσει την αμοιβή του κατά τα άνω και απέρριψε ως αόριστη την ένσταση συμψηφισμού, ορθώς εφάρμοσε τον νόμο και όσα αντίθετα διαλαμβάνονται στους δύο πρώτους λόγους της εφέσεως δεν είναι βάσιμα.

353/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας**, Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Γκάτσης, Χριστόφορος Παλιογιώργος, Τάκης Σπηλιόπουλος, Παύλος Καταφυγιώτης**).

Ψυχική οδύνη σε αυτοκινητικό ατύχημα. Συνυπαιτιότητα θανατωθέντος σε ποσοστό 20%. Επιδικαζόμενα ποσά σε γονείς, αδελφούς, γιαγιάδες και παππούδες.

Συνυπαίτιος όμως της παραπάνω συγκρούσεως και του επελθόντος θανάτου του, ήταν και ο ίδιος ο θανών Χ. Γ., κατά ποσοστό 20% ο οποίος ενεργώντας από αμέλεια, ενώ ξεκίνησε με τη μοτοσικλέτα του από παρόδιο δρόμο, διέσχισε ανεπίτρεπτα την οδό που έγινε το ατύχημα, από τα δεξιά προς τα αριστερά σε σχέση με την πορεία του αυτοκινήτου, χωρίς να έχει την απαιτούμενη ορατότητα, λόγω της ανωφέρειας της οδού και της ώρας (νύκτα), με αποτέλεσμα όταν η μοτοσικλέτα είχε σχεδόν εισέλθει στο κανονικό ρεύμα πορείας της προς Αγρίνιο να αιφνιδιαστεί ο οδηγός του αυτοκινήτου και προκειμένου να αποφύγει την σύγκρουση να στρίψει λανθασμένα προς αριστερά και να εισέλθει στο ρεύμα πορείας της μοτοσικλέτας, όπου και επέφερε την ένδικη και θανατηφόρα σύγκρουση. Τέλος προέκυψε ότι ο αιφνίδιος θάνατος του Χ. Γ. που ήταν ηλικίας 23 ετών, προκάλεσε έντονο ψυχικό πόνο στους δύο πρώτους ενάγοντες, που ήσαν γονείς του, στην τρίτη και τέταρτη ενάγουσα που ήσαν αδελφές του, στο πέμπτο που ήταν παππούς του από τη πατρική γραμμή και στην έβδομη ενάγουσα, που ήταν γιαγιά από τη μητρική γραμμή και δικαιούνται επομένως χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης, το ύψος της οποίας, αφού ληφθούν υπόψη οι συνθήκες του ατυχήματος, η συνυπαιτιότητα του οδηγού του αυτοκινήτου και της μοτοσικλέτας, ο δεσμός συγγενείας ενός εκάστου των εναγόντων προς τον αποθανόντα και η οικονομική και κοινωνική κατάσταση των διαδίκων πρέπει να προσδιοριστεί στο ποσό των 75.000 ΕΥΡΩ για τον κάθε γονέα, στο ποσό των 60.000 ΕΥΡΩ για τον κάθε αδελφό και στο ποσό των 20.000 ΕΥΡΩ στον κάθε παππού και γιαγιά, ποσά που είναι εύλογα.

361/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης**, Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Αλεβίζος-Αντωνόπουλος, Ζαχαρίας Παπαθανασόπουλος**).

Χρηστά ήθη. Ζημιά σε βάρος τρίτου κατά παράβαση του άρθρου 919 ΑΚ. Προϋποθέσεις. Η ζημιά μπορεί να είναι υλική ή ηθική και να την υποστεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Τράπεζα που κλείνει τον ανοικτό λογαριασμό αιφνιδίως. Πότε ενεργεί με τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 919 ΑΚ, όποιος με πρόθεση ζημίωσε άλλον κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη, έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Από τη διάταξη αυτή, που είναι ειδική και συμπληρώνει εκείνη του άρθρου 914 ΑΚ, αφού επε-κτείνει την αδικοπρακτική ευθύνη και στις περιπτώσεις που ευθέως δεν προσβλήθηκε ορισμένο δικαίωμα ή προστατευόμενο συμφέρον, με σαφήνεια προκύπτει ότι προϋποθέσεις εφαρμογής της είναι: α) συμπεριφορά του δράστη (πράξη ή παράλειψη, αναγόμενη είτε σε άσκηση δικαιώματος είτε όχι) που αντίκειται στα χρηστά ήθη, β) η

συμπεριφορά αυτή να συνοδεύεται από πρόθεση επαγωγής ζημίας, έστω και με τη μορφή του ενδεχόμενου δόλου, γ) να προκλήθηκε πράγματι ζη-μία σε άλλον και δ) να υπάρχει αιτιώ-δης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφο-ράς του δράστη και της ζημίας (βλ. Σταθόπουλο – Γεωργιάδη στο άρθρο 919 σελ. 722, ΑΠ 598/86 ΝοΒ 35.370, ΑΠ 211/80 ΝοΒ 28.1483). Συνεπώς, η ειδική μορφή του άρθρου 919 ΑΚ, είναι ευρύτερη και δεν καλύπτεται, εννοιολογικώς από τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, που αναφέρεται μόνο σε άσκηση, όχι και σε παράλειψη, δικαιώματος, νομίμου ή συμβατικού (ΑΠ 211/80 ΝοΒ 28.1483). Αλλά από τη διάταξη αυτή (919 ΑΚ) δεν προσαπαιτείται, ο δράστης να προέβη στη ζημιογόνο πράξη ή παράλειψη, με μόνο το σκοπό τη ζημία του άλλου, αλλά αρκεί η γνώση του, ότι με τη συμπεριφορά του αυτή, ήταν δυνατή η επέλευση ζημίας στον άλλον και, παρά ταύτα, αυτός δεν θέ-λησε να αποστεί απ΄ αυτή (ΕΑ 5025/90 ΕλλΔνη 1992 σελ. 193). Εξάλλου, αντίθεση προς τα χρηστά ήθη υπάρχει, όταν, κατά αντικειμενική κρίση, σύμ-φωνα με τις αντιλήψεις του «χρηστώς και εμφρόνως σκεπτομένου μέσου κοινωνικού ανθρώπου» η συμπεριφορά του δράστη, αντίκειται στην κοινωνική ηθική και στις θεμελιώδεις δικαιϊκές αρχές, πάνω στις οποίες στηρίζεται το θετικό δίκαιο (ΑΠ 598/86, ΑΠ 211/80 ό.π.). Τέλος, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 330, 361, 297, 298, 914 και 919 ΑΚ, προκύπτει ότι, όταν υπάρχει συμβατικός δεσμός ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα πρόσωπα, μπορεί, στα πλαίσια των συμβατικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων τους, από μία ή περισσότερες πράξεις ή πα-ραλείψεις ενός από τους συμβαλλομένους, να γεννηθεί, εκτός από την ενδοσυμβατική ευθύνη και εξωδικαιοπρακτική ευθύνη του, για αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε στον άλλον, κατά τους ορισμούς των άρθρων 914 και 919 ΑΚ. Συνακόλουθα, αυτός που ζημιώθηκε με την συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων του άρθρου 919 ΑΚ, μπορεί να ασκήσει αυτοτελή αγωγή, κατά τις διατάξεις του άρθρου τούτου, ζητώντας την αποκατάσταση της ζημίας του. Αυτή η ζημία του μπορεί να είναι είτε υλική, υπό τη μορφή θετικής ζημίας, ισουμένης με τη μείωση της περιουσίας του ή αποθετική εκ της μη επαυξήσεως αυτής, είτε ηθική, προς αποκατάσταση της οποίας απαιτείται ανάλογη χρηματική ικανοποίηση. Η τελευταία (ηθική βλάβη) μπορεί να συμβεί και στα νομικά πρόσωπα (ΑΠ 598/86 ό.π., ΑΠ 1043/87 ΝοΒ 36.1432). Την ίδια υποχρέωση προς αποζημίωση του βλαβέντος έχουν και τα διάφορα πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες κ.λ.π.) όταν, με μία αντίθετη προς τα χρηστά ήθη συμπεριφορά αρμοδίων οργάνων τους, προκάλεσαν ζημία στον αντισυμβαλλόμενο πελάτη τους (ΕΑ 5025/1990 ό.π.).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη εφεσίβλητη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» συνήψε με την εκκαλούσα ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία «Δ. Δ. ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ» τις παρακάτω συμβάσεις αλληλόχρεου λογαριασμού και τις πρόσθετες πράξεις αυτών: Ήτοι α) . . . . β) . . . . . και γ) . . . .

Σε εκτέλεση των συμβάσεων αυτών και των προσθέτων πράξεών τους, η πρώτη εφεσίβλητη τράπεζα χο-ρήγησε στην εκκαλούσα εταιρία πίστωση συνολικού ποσού 29.800.000 δραχμών, η οποία διατηρούσε εργο-

στάσιο παραγωγής πλαστικών σωλήνων στο Ροδοδάφνη Αιγίου. Επειδή, όμως η τελευταία αδυνατούσε να εξοφλήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της, η παραπάνω εφεσίβλητη έκλεισε, την 31-1-1992, τους σχετικούς λογαριασμούς, όπως είχε δικαίωμα βάσει του άρθρου 47 παρ. 2 του ν. δ/τος 17.7/13-8-1923 και του έβδομου όρου των συμβάσεων, οπότε αυτοί εμφάνισαν χρεωστικό υπόλοιπο σε βάρος της εκκαλούσας ύψους 26.876.882 δραχμών. Ακολούθως, η εφεσίβλητη τράπεζα, βάσει του ως άνω χρεωστικού υπολοίπου, ζήτησε και πέτυχε την έκδοση της υπ΄ αριθ. 25/1992 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αιγίου, με την οποία η εκκαλούσα διατάχθηκε να πληρώσει στην πρώτη (τράπεζα) το ανωτέρω ποσό, νομιμοτόκως από 3-9-1992. Η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι το κλείσιμο των παραπάνω λογαριασμών έγινε από το δεύτε-ρο εφεσίβλητο, υπάλληλο της πρώτης εφεσίβλητης τράπεζας, κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη, ήτοι αιφνιδίως και γνωρίζοντας ότι η καθυ-στέρηση πληρωμής των ληξιπροθέσμων χρεών της ήταν παροδική οφειλόταν σε ασθένεια της συζύγου του ομόρρυθμου μέλους της Δ. Δ. , αλλά και αδικαιολογήτως, γιατί οι εμπράγματες ασφάλειες, που δόθηκαν στην εφεσίβλητη τράπεζα για τη χορήγηση των πιστώσεων, υπερκάλυπταν την ως άνω απαίτησή της. Με βάση αυτά εκείνη (εκκαλούσα) ζήτησε να αναγνωριστεί ότι οι εφεσίβλητοι είναι υποχρεωμένοι να της καταβάλουν α) το ποσό των 194.000.000 δραχμών, για τη ζημία που υπέστη συνεπεία της διακοπής της λειτουργίας του εργοστα-σίου της, λόγω του κλεισίματος των παραπάνω λογαριασμών και της παύσεως της δανειοδοτήσεώς της και β) το ποσό των 50.000.000 δραχμών, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθι-κής βλάβης, που υπέστη από τη μείω-ση της εμπορικής της φήμης της και της αξιοπιστίας της. Τα ανωτέρω, όμως υποστηριζόμενα από την εκκαλούσα , κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα. Κι΄ αυτό γιατί α) αποδείχτηκε ότι το κλείσιμο των παραπάνω λογαριασμών δεν έγινε αιφνιδίως, αλλά αφού προηγουμένως ειδοποιήθηκε η εκκαλούσα και δόθηκαν σ΄ αυτή διευκολύνσεις προς εξόφληση των χρεών της. Ειδικότερα, όπως αποδεικνύεται από τις υπ΄ αριθ. 6230/1-5-1991, 7333/21-11-1991 και 7334/21-11-1991 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αιγίου Κ. Α., η εφεσίβλητη τράπεζα με ισάριθμες σχετικές επιστολές της προς την εκκαλούσα, γνωστοποίησε σ΄ αυτήν την 2-5-1991 και 21-11-1991 το ύψος των ληξιπροθέσμων οφει-λών της από τις προαναφερόμενες συμβάσεις, το οποίο ανερχόταν την 23-4-1991 σε 12.289.608 δραχμές και την 18-11-1991 σε 14.862.206 δραχμές και την κάλεσε να τακτοποιήσει τις εν λόγω οφειλές της το αργότερο μέχρι την 30-4-1991 την πρώτη φορά και μέχρι την 28-11-1991 τη δεύτερη φορά. Ενόψει των επιστολών αυτών της εφεσίβλητης, έγινε ρύθμιση σε δόσεις των ληξιπροθέσμων οφειλών της εκκαλούσας, από τις οποίες (δόσεις) η πρώτη ποσού 4.000.000 δραχμών συμφωνήθηκε να καταβληθεί μέχρι την 30-5-1991 και οι υπόλοιπες δόσεις σε ισόποσες των πέντε (5) μηνών. Παρά την ανωτέρω ρύθμιση, η εκκαλούσα δεν φάνηκε και πάλι συνεπής προς τις υποχρεώσεις της, οπότε η πρώτη εφεσίβλητη με νέα επιστολή της που επιδόθηκε σ΄ αυτή την 26-11-1991, όπως τούτο προκύπτει

από την υπ΄ αριθ. 7345/26-11-1991 έκθεση επιδόσεως του ως άνω δικαστικού επιμελητή, την κάλεσε να συμμορφωθεί προς τη γενόμενη ρύθμιση των χρεών της, άλλως από την 10-12-1991 θα επεδίωκε την αναγκαστική είσπραξη του συνόλου των απαιτήσεών της, όπως και έπραξε με το κλείσιμο των λογαριασμών της την 31-1-1992 και την έκδοση σε βάρος αυτής της προαναφερόμενης διαταγής πληρωμής, αφού εκείνη (εκκαλούσα) δεν συμμορφώθηκε προς τους όρους της νέας ρύθμισης της οφει-λής της. Επομένως, το κλείσιμο των παραπάνω λογαριασμών δεν έγινε αιφνιδίως, αλλά ύστερα από προη-γούμενη έγγραφη ειδοποίηση της εκ-καλούσας και διευκόλυνση της τελευταίας με νέα ρύθμιση προς εξόφληση των ληξιπροθέσμων χρεών της, β) Δεν αποδείχθηκε ότι η καθυστέρηση των ληξιπροθέσμων χρεών της εκκαλούσας ήταν παροδική και ότι αυτή οφειλόταν σε λόγους ανώτερη βίας, λόγω της ασθενείας της συζύγου του ομόρρυθμου μέλους της Δ. Δ. Αντιθέτως, αποδείχτηκε ότι η μη πληρωμή των παραπάνω χρεών της οφειλόταν σε μόνιμη οικονομική της αδυναμία που άρχισε μέσα στο πρώτο εξάμηνο του έτους 1989. Τούτο συνάγεται από τα εξής: 1) κατά το χρονικό διάστημα από του μηνός Ιουνίου 1989 έως και του μηνός Ιουνίου 1990, η εκκαλούσα είχε εκδώσει συνολικά τριάντα μία (31) επιταγές, συνολικού ποσού 8.175.000 δραχμών και μέχρι τον μήνα Ιούλιο του έτους 1992 συνολικά σαράντα επτά (47) επιταγές, συνολικού ποσού 14.779.000 δραχμών, οι οποίες, μολονότι εμφανίστηκαν εμπροθέσμως στις πληρώτριες τράπεζες προς πληρωμή, δεν πληρώθηκαν ελλείψει διαθεσίμων κεφαλαίων στους αντίστοιχους λογαριασμούς της, και 2) κατά το χρονικό διάστημα από 19-9-1990 και μέχρι 24-4-1991, επισπεύτηκαν σε βάρος της εκκαλούσας τα υπ΄ αριθ. 84 Α/19-6-1990, 120Β/1-10-1990 και 572/21-12-1990 προγράμματα αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτων και κινητών της για απαιτήσεις τρίτων εις βάρος της, των μεν δύο πρώτων του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αιγίου Κ. Α., του δε τρίτου του δικαστικού επιμελητή στο ίδιο Πρωτοδικείο Θ. Τ., και γ) κινδύνευε να μην ικα-νοποιηθεί η απαίτηση της πρώτης εφε-σίβλητης, παρά την εμπράγματη εξασ-φάλιση που δόθηκε γι΄ αυτή, λόγω της ως άνω κακής οικονομικής καταστάσεως της εκκαλούσας. Και ναι μεν η τελευταία με την από 22-7-1991 επιστολή της προς την εφεσίβλητη τράπεζα γνωστοποίησε σ΄ αυτή ότι επρόκειτο να κλείσει συντόμως συμφωνία με τον Ο.Τ.Ε. για παραγωγή πλαστικών σωλήνων στο εργοστάσιό της, συνολικού ύψους 200.000.000 δραχμών, οπότε και θα ανέκαμπτε οικονομικά και εξοφλούσε κατά τον ισχυρισμό της την οφειλή της , πλην όμως το περιστατικό αυτό μόνο δεν ήταν αρκετό για να μην προβεί η ανωτέρω τράπεζα στο κλείσιμο των λογαριασμών και στη διακοπή της δανειοδοτήσεως της εκκαλούσας, γιατί εάν για οποιοδήποτε λόγο δεν καταρτιζόταν τελικά η παραπάνω συμφωνία, θα ήταν αδύνατη η ικανοποίηση του αυξημένου πλέον χρεωστικού καταλοίπου των εν λόγω λογαριασμών, ενόψει και των προαναφερομένων απαιτήσεων τρίτων, για τις οποίες, σύμφωνα με τα παραπάνω, είχε επισπευσθεί ήδη αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της εκκαλούσας εταιρίας. Υπό τα εκτι-θέμενα πραγματικά περιστατικά, η συμπεριφορά της εφεσίβλητης τράπεζας, αναφορικά με το κλείσιμο

των παραπάνω λογαριασμών και της διακοπής της δανειοδοτήσεως της εκκαλούσας, εκφραζόμενη μέσω του δευτέρου εφεσιβλήτου υπαλλήλου της, δεν αντιβαίνει στα χρηστά ήθη, σύμφωνα με την αντίληψη του υγιώς κατά το δίκαιο σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που απέρριψε την αγωγή της εκκαλούσας, με την οποία, επικαλούμενη τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 919 ΑΚ, ζήτησε τα προαναφερόμενα ποσά ως αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λό-γω ηθικής βλάβης, σωστά το νόμο ερ-μήνευσε και εφάρμοσε και προσηκόντως τις προσαχθείσες αποδείξεις εκτίμησε και ως εκ τούτου πρέπει να απορριφθούν, ως αβάσιμοι, οι σχετικοί λόγοι της έφεσης με τους οποίους υποστηρίζονται τα αντίθετα.

451/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Τζαμαλούκας, Νικόλαος Φερμελής**).

Οριζόντια ιδιοκτησία υπό κατασκευή. Κατασκευαστής που είναι συγχρόνως και πωλητής. Η σχετική σύμβαση είναι μικτή και εφαρμόζονται οι διατάξεις για την πώληση (για τη μεταβίβαση των ποσοστών και της οριζόντιας ιδιοκτησίας) και μισθώσεως έργου για την κατασκευή (χρόνος αποπεράτωσης της ανοικοδόμησης κλπ.). Ελαττώματα του έργου μετά την πώληση. Ουσιώδη και επουσιώδη. Δικαιώματα αγοραστή. Επιλογή ενός μέτρου. Δεν μπορεί να παραιτηθεί και να ζητήσει τη λήψη άλλου μέτρου. Έγκριση του αγοραστή. Συνέπειες. Κανονική εξέταση. Έννοια. Πταίσμα που επέφερε τη ζημία. Ταυτίζεται κατά το πραγματικό αυτού περιεχόμενο με την παραβίαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας και δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας, Π.χ. σε περίπτωση υπαιτίων ελλείψεων του έργου από αμέλεια του κατασκευαστή δεν μπορεί να γίνει λόγος περί συρροής αξιώσεων αποζημίωσης από σύμβαση (690 ΑΚ) όσον και από αδικοπραξία (914 ΑΚ). Περιορισμός ποσού της αγωγής. Έννοια και συνέπειες. Περιστατικά.

Η αγοραπωλησία αυτοτελούς οριζόντιας ιδιοκτησίας (διαμερίσματος) υπό κατασκευή πολυκατοικίας, όταν ο πωλητής είναι και κατασκευαστής αυτής, είναι μικτή σύμβαση, που ενέχει χαρακτήρα πωλήσεως και μισθώσεως, επί της οποίας εφαρμόζονται, ανάλογα με τη βούληση των μερών και το αποτέλεσμα προς το οποίο αυτά απέβλεψαν, τόσον οι διατάξεις για την πώληση, όσον και εκείνες για τη μίσθωση έργου. Έτσι, καθόσον μεν αφορά τη μεταβίβαση των ποσοστών του οικοπέδου και την οριζόντια ιδιοκτησία, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις για την πώληση, καθόσον δε αφορά την αποπεράτωση της πολυκατοικίας και του ημιτελούς διαμερίσματος αυτής, σύμφωνα με τους όρους της συμβάσεως, καθώς και την ύπαρξη ελλείψεων και ελαττωμάτων, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις για τη μίσθωση έργου και ειδικότερα εκείνες των άρθρων 688 – 693 ΑΚ, γιατί θεωρείται ότι στο αποτέλεσμα αυτό

κυρίως δηλαδή στην εκτέλεση του έργου κατά τους όρους της σύμβασης, απέβλεψαν τα μέρη. Η ύπαρξη δε των ελλείψεων ή ελαττωμάτων κατά το χρόνο παραδόσεως της αυτοτελούς ιδιοκτησίας δεν επηρεάζει και το χαρακτηρισμό της συμβάσεως, έτσι ώστε αν οι ελλείψεις ή τα ελαττώματα υπήρχαν κατά την παράδοση, να πρόκειται για πώληση και να εφαρμόζονται οι διατάξεις για την πώληση και στην αντίθετη περίπτωση να πρόκειται για μίσθωση έργου και να εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη μίσθωση έργου. Περαιτέρω από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 688 – 690 ΑΚ, οι οποίες καθορίζουν την ευθύνη του εργολάβου μετά την αποπεράτωση του έργου ανάλογα με τη φύση των ελαττωμάτων και ελλείψεων, που φέρει τούτο, προκύπτει ότι ο εργοδότης δικαιούται να ζητήσει αδιακρίτως του χαρακτηρισμού του ελαττώματος ως ουσιώδους ή επουσιώδους και της υπάρξεως ή μη υπαιτιότητας του εργολάβου τη διόρθωση αυτών ή την ανάλογη μείωση της αμοιβής σε περίπτωση επουσιωδών ελαττωμάτων. Στην περίπτωση υπάρξεως ουσιωδών ελαττωμάτων, που καθιστούν το έργο άχρηστο ή έλλειψης συνομολογηθεισών ιδιοτήτων πλην των παραπάνω δικαιωμάτων και αντί αυτών μπο-ρεί να ζητήσει την αναστροφή της συμ-βάσεως. Τέλος στην περίπτωση κατά την οποία οι ελλείψεις του έργου, που ανάγονται σε ουσιώδη ή επουσιώδη ελαττώματα όσον και συμφωνημένες ιδιότητες, οφείλονται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργοδότης δικαιούται αντί της αναστροφής ή μείωσης της αμοιβής, να απαιτήσει αποζημίωση από κάθε ζημία, η οποία προήλθε από το γεγονός ότι ο εργολάβος υπαίτια δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του από τη σύμβαση, να κατασκευάσει και να παραδώσει χωρίς ελαττώματα το έργο, και σύμφωνα με τις ιδιότητες που υποσχέθηκε. Η ζημία συνίσταται στην περιουσιακή διαφορά που ανακύπτει από την κατάσταση που δημιουργείται από την πλημμελή αυτή εκτέλεση του έργου και από εκείνη που θα είχε δημιουργηθεί από την υποθετικά απαλλαγμένη από το ελάττωμα εκτέλεσης της σύμβασης. Το δικαίωμα επιλογής μεταξύ των παραπάνω δικαιωμάτων ανήκει στον εργοδότη, ο οποίος επιλέ-γοντας και ασκώντας ένα από αυτά δεν μπορεί να παραιτηθεί από αυτό και να ασκήσει το άλλο. Και τούτο, καθόσον σύμφωνα με τον κανόνα του άρθρου 306 ΑΚ, ο οποίος εφαρμόζεται και επί διαζευκτικής συρροής δικαιωμάτων, η παραπάνω επιλογή, που μπορεί να γίνει με άτυπη μονομερή και απευθυ-ντέα δήλωση προς τον εργολάβο, είναι αμετάκλητη και αναλίσκεται με τη δή-λωση του εργοδότη ότι ασκεί ένα από τα παραπάνω δικαιώματα. Σε περί-πτωση επιλογής της διόρθωσης των ελλείψεων απαιτείται όπως ο εργο-δότης τάξει στον εργολάβο προθεσμία προς διόρθωση αυτών, ο δε εργολάβος πρέπει να επιφέρει τις διορθώσεις μέσα σ΄ αυτήν την προθεσμία. Εξάλλου κατά την διάταξη του άρθρου 692 ΑΚ μετά την έγκριση του έργου από τον εργοδό-τη ο εργολάβος απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη για τις ελλείψεις του, εκτός αν αυτές δεν μπορούσαν να διαπι-στωθούν με κανονική εξέταση όταν έγινε η παραλαβή του έργου ή αν ο εργολάβος τις απέκρυψε με δόλο. Κα-τά την έννοια της διατάξεως αυτής η έγκριση προϋποθέτει πραγματική πα-ράδοση του έργου, μπορεί δε να είναι ρητή με την έννοια ότι ο εργοδότης δή-λωσε ότι το έργο εκτελέστηκε σύμφωνα με τους

όρους και τις προδιαγραφές της εργολαβικής σύμβασης που κα-τήρτισε με τον εργολάβο ή σιωπηρή, που μπορεί να συναχθεί από την ανεπι-φύλακτη ή χωρίς διαμαρτυρία παρα-λαβή του έργου από τον εργοδότη. Ως κανονική εξέταση νοείται εκείνη που γίνεται είτε από τον ίδιο τον εργοδότη είτε από ειδικό, που έχει τις αναγκαίες για το εκτελεσθέν έργο γνώσεις, όταν ανάλογα με τις συνθήκες της συγκε-κριμένης περίπτωσης, εκτιμώμενες κατά την καλή πίστη και τις αντιλήψεις των συναλλαγών, πρόκειται για ελλεί-ψεις που δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτές από οποιονδήποτε. Παρά την έγκριση του εργοδότη ο εργολάβος ευθύνεται για τις ελλείψεις του έργου, αν αυτές δεν μπορούσαν να διαγνω-σθούν με την παραπάνω εξέταση αυ-τού κατά την παραλαβή του και μάλιστα είτε έγινε η κανονική εξέταση είτε όχι, ή αν από τη φύση τους, δεν μπορούσαν παρά να διαγνωσθούν βραδύτερα δηλαδή μετά την παρα-λαβή. Περαιτέρω μόνη η αθέτηση προ-ϋφιστάμενης ενοχής δεν συνιστά αδικο-πραξία. Είναι όμως δυνατόν μια υπαίτια ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη, με την οποία παραβιάζεται η σύμβαση, να θεμελιώνει και ευθύνη από αδικοπρα-ξία. Τούτο συμβαίνει όταν η ενέργεια αυτή και χωρίς την προϋπάρχουσα συμβατική σχέση θα ήταν παράνομη, ως αντίθετη προς το γενικό καθήκον, που επιβάλλει το άρθρο 914 ΑΚ, να μην προκαλεί κανείς σε άλλον υπαιτίως ζημία ή και αν ακόμα πιο γενικά όταν η ενέργεια χωρίς να συνιστά παράβα-ση συγκεκριμένου απαγορευτικού ή επιτακτικού κανόνα δικαίου, είναι αντί-θετη στο γενικότερο πνεύμα του ή στις καθόλου επιταγές της έννομης τάξης, εφόσον ενέχει παράβαση των γενικών υποχρεώσεων, που επιβάλλουν να μην προσβάλει κανείς το πρόσωπο ή τα προστατευόμενα υλικά ή ηθικά αγαθά του άλλου. Κατά συνέπεια όταν το πταίσμα που επέφερε τη ζημία ταυτί-ζεται κατά το πραγματικό αυτού περιε-χόμενο με την παραβίαση της σύμ-βασης κα τη δημιουργία της παρα-νομίας δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας. Έτσι και στην περίπτωση των υπαιτίων ελλεί-ψεων έργου, που συνίστανται στην από αμέλεια του εργολάβου αδόκιμη από τεχνική άποψη κατασκευή της υγρο-μόνωσης, δεν μπορεί να γίνει λόγος περί συρροής αξιώσεων αποζημίωσης τόσο από τη σύμβαση (άρθρο 690 ΑΚ), όσον και από αδικοπραξία (άρθρο 914 ΑΚ), αφού η ζημιογόνος συμπεριφορά του εργολάβου, που πραγματοποιή-θηκε όχι ανεξάρτητα ή απλώς εξ΄ αφορμής του παραπάνω έργου, αλλά συνιστά πλημμελή εκτέλεση αυτού, που προϋποθέτει αναγκαίως την περί τούτου σύμβαση και για το λόγο αυτό η ευθύνη του εργολάβου από την πα-ραπάνω συμπεριφορά διέπεται απο-κλειστικά από τις διατάξεις των άρθρων 688 – 693 ΑΚ. Τέλος από το συνδυασμό των διατάξεων 223 – 295 ΚΠολΔ, προ-κύπτει ότι σε περίπτωση περιορισμού του αιτήματος της αγωγής με παραί-τηση, με οποιονδήποτε τρόπο, ο ενά-γων πρέπει να προσδιορίσει περαιτέρω το ποσόν του περιορισμού για κάθε μια από τις περιεχόμενες στην αγωγή δια-κεκριμένες αξιώσεις (περισσότερα κον-δύλια) των οποίων την αναγνώριση και την προς τούτο καταψήφιση του εναγο-μένου επιδιώκει, για να καθίσταται έτσι εφικτός ο καθορισμός των αποδείξεων, διαφορετικά αν ο περιορισμός του αιτή-ματος είναι γενικός, η αγωγή καθίστα-ται αόριστη και συνεπώς απορριπτέα για έλλειψη προδικασίας. Από τον πε-

ριορισμό αυτό διαφέρει ο διαχωρισμός του αιτήματος της αγωγής με τις προτάσεις για λόγους καταβολής δικα-στικού ενσήμου σε καταψηφιστικό κα-τά ένα μέρος, για το οποίο καταβάλ-λεται δικαστικό ένσημο, ενώ για το υπόλοιπο του αρχικού ποσού ο ενάγων περιορίζεται μόνο στην αναγνώριση της οφειλής, αφού το σύνολο της επίδικης σχέσης, όπως διατυπώθηκε στην αγωγή, εξακολουθεί να αποτελεί αντι-κείμενο δίκης. Γι΄ αυτό ακόμα και όταν το αίτημα της αγωγής είναι άθροισμα επί μέρους κεφαλαίων δεν επέρχεται, αοριστία από την διαμόρφωση του αιτήματος που επακολουθεί κατά τον παραπάνω τρόπο, καθόσον θεωρείται ότι ο περιορισμός γίνεται τουλάχιστον κατά τον ίδιο λόγο (βλ. σχ ΑΠ 927/2004 Δνη 45.1676, ΑΠ 930/04 Δνη 46.1710, ΑΠ 1804/2001 Δνη 43.1429, ΑΠ 972/94 ΑρχΝ 45.498, Α) 103/1997 Δνη 39.217 Γεωργιάδης – Σταθόπουλος ΑΚ στα άρθρα 668 επ, Καυκάς: Ενοχ. Δικ στα άρθρα 688 επ, Βαθρακοκοίλη: ΚΠολΔ άρθρ. 223).

Με την από 11-6-1999 αγωγή, που άσκησε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, η ήδη εφεσίβλητη, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά το νόμιμο περιορισμό του αιτήματός της, από καταψηφιστικό σε κατά ένα μέρος αναγνωριστικό, ισχυρίστηκε ότι αγόρασε από τους εναγόμενους ένα διαμέρισμα πολυόροφης οικοδομής, που κατασκευάστηκε από τους ίδιους, ως εργολήπτες, κατά το σύστημα της αντιπαροχής, στα πλαίσια σχετικής συμβάσεως έργου με τον οικοπεδούχο, μη αποπερατωμένο και ότι στο μεταξύ των υποχρεώσεών τους από την ίδια σύμβαση ήταν και η υγρομόνωση της πλάκας επικάλυψης του δώματος. Ότι αυτοί κατά παράβαση των κανόνων της τέχνης και της επιστήμης προέβησαν σε κακότεχνη κατασκευή της υγρομόνωσης, έτσι ώστε όταν ολοκληρώθηκε η κατασκευή του και κατοικήθηκε, να υπάρχει εισροή υγρασίας στην πλάκα του δώματος, που αποτελεί την οροφή του διαμερίσματός της και δια μέσου αυτής εισροή υγρασίας, στους εσωτε-ρικούς χώρους τούτου. Ότι οι εναγό-μενοι μετά από διαμαρτυρίες της προ-σπάθησαν κατ΄ επανάληψη χωρίς απο-τέλεσμα να αποκαταστήσουν τα πράγ-ματα, πείθοντας αυτήν δολίως να ανέχε-ται τη διαμορφωθείσα λόγω των παρα-πάνω ελαττωμάτων κατάσταση, ενώ απέκρυψαν διαφορετικά παρασιώπη-σαν ότι δε θα εκτελούσαν το έργο της αποπεράτωσης του διαμερίσματός της με βάση την παραπάνω σύμβαση και τους κανόνες της τέχνης και της επι-στήμης και έτσι αποκόμισαν παράνομο όφελος. Ότι από την υπαίτια και αντι-συμβατική συμπεριφορά των εναγομέ-νων υπέστη τις αναφερόμενες σ΄ αυτήν φθορές, το διαμέρισμά της, που συνδέ-ονται αιτιωδώς με την κατασκευή της υγρομόνωσης, για την αποκατάσταση των οποίων με τους επικαλούμενους τρόπους θα απαιτηθεί δαπάνη 7.377.360 δρχ. διαφορετικά 5.900.000 δρχ. Με βάση τα περιστατικά αυτά ζή-τησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να της καταβάλουν τα παραπάνω ποσά, καθώς και χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά τους, κατά τα οποία άλλωστε κατέστησαν οι τε-λευταίοι πλουσιότεροι σε βάρος της χωρίς να υπάρχει νόμιμη αιτία. Η αγω-γή, κατά την κυρία βάση της με το προ-αναφερόμενο ιστορικό στηρίζεται απο-κλειστικά στις διατάξεις των άρθρων 681,690 ΑΚ, περί μισθώσεως έργου,

σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στην νομική σκέψη που προηγήθηκε, καθόσον πρόκειται περί αγοραπωλησίας μη αποπερατωμένου διαμερίσματος, στην ολοκλήρωση του όποίου απέβλεψαν οι συμβαλλόμενοι διάδικοι κατά τους όρους αυτής και στην ύπαρξη ελαττωμάτων και ελλείψεων από υπαιτιότητα των εργολάβων πωλη-τών και συνεπώς η ευθύνη των εναγομένων και η αντίστοιχη αξίωση της ενάγουσας είναι συμβατική. Δεν περιέχονται στοιχεία από τυχόν συρρέουσα αξίωση από αδικοπραξία, αφού το επικα-λούμενο πταίσμα, που επέφερε τη ζη-μία της ενάγουσας δηλαδή οι υπαίτιες ελλείψεις του έργου, δεν μπορεί να νοη-θεί χωρίς τη σύμβαση έργου στα πλαί-σια της οποίας ενήργησαν οι εναγό-μενοι και ταυτίζεται κατά το πραγματι-κό του περιεχόμενο με την παραβίαση της σύμβασης. Συνεπώς εσφαλμένα το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι συρρέει στην προκείμενη περίπτωση και αδικοπρακτική ευθύνη των εναγομένων, εφαρμόζοντας τόσον τις διατάξεις περί μίσθωσης έργου, όσον και τις διατάξεις περί αδικοπραξιών. Με βάση τα δεδομένα αυτά η αγωγή πρέπει κατά την κυρία βάση αυτής να ερευνη-θεί ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, μέσα στα πλαίσια των παραπάνω διατάξεων, χωρίς να εξαφανιστεί, αφού στο στάδιο αυτό δεν προκύπτει σφάλμα της σε σχέση με την ουσιαστι-κή βασιμότητα της αγωγής (βλ. σχ. ΕφΑθ 2616/1987 Δνη 29.150). Θα πρέ-πει να σημειωθεί ότι η αγωγή είναι ορισμένη, καθόσον περιέχει τα στοιχεία των παραπάνω διατάξεων δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά της ένδικης αξίωσης της ενάγουσας, που είναι η κατάρτιση της εργολαβικής σύμβασης, με την οποία ανέλαβαν οι εργολάβοι εναγόμενοι την εκτέλεση του έργου, ότι το έργο εκτελέστηκε, ότι τούτο έχει ελ-λείψεις και η ζημία που υπέστη η ενά-γουσα από αυτές, η οποία τελεί σε λογική ακολουθία με το ποσό της αποζημιώσεως που ζητάει (ΑΠ 610/1990 Δνη 32.980). Εξάλλου δεν κατέστη αόριστη η αγωγή, σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, από το διαχωρισμό του αιτήματός της σε καταψηφιστικό κατά ένα μέρος, για λόγους καταβολής δικαστικού ενσήμου, ενώ για το υπόλοιπο περιορίζεται η ενάγουσα στην αναγνώριση της οφειλής, αφού το σύνολο της επίδικης σχέσης, όπως διατυπώθηκε σ΄ αυτήν εξακολουθεί να αποτελεί αντι-κείμενο της δίκης. Συνεπώς όσα αντί-θετα περί αοριστίας της αγωγής υπο-στηρίζονται με την έφεση, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

456/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αικατερίνη Μαραγκού, Παναγιώτα Τζάρου – Δημακοπούλου**).

Αποζημίωση. Διεκδίκησή της εξ ολοκλήρου εφάπαξ επειδή υπάρχει σπουδαίος λόγος.

Σπουδαίος λόγος για την εφάπαξ καταβολή. Έννοια. Δικαιούται ο ενάγων με τις

προτάσεις να ζητήσει την καταβολή με δόσεις περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό παραδεκτά το αίτημα της αγωγής. Ιατροί. Δώρα από τους νοσηλευόμενους.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 930 παρ. 1 ΑΚ η αποζημίωση των δύο προηγουμένων άρθρων, που αναφέ-ρονται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα. Όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος η αποζη-μίωση μπορεί να επιδικαστεί σε κεφά-λαιο εφάπαξ. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η αποζημίωση των άρθ-ρων 928 και 929 ΑΚ, που αναφέρεται στο μέλλον, ήτοι για στέρηση διατροφής ή υπηρεσιών ή για απώλεια εισοδημά-των καταβάλλεται κατά κανόνα σε χρη-ματικές δόσεις κατά μήνα. Κατ΄ εξαί-ρεση δε, μπορεί το Δικαστήριο όταν το ζητήσει ο δικαιούχος και συντρέχει σπουδαίος λόγος να την επιδικάσει σε κεφάλαιο εφάπαξ. Σπουδαίος λόγος υπάρχει, όταν συγκεντρωμένη η αποζη-μίωση μπορεί να εξυπηρετήσει καλύ-τερα τα συμφέροντα του δικαιούχου της αποζημιώσεως ή όταν υπάρχουν δυσμενείς προσωπικοί ή οικονομικοί λόγοι στην πλευρά του υπόχρεου της αποζημιώσεως. Ο ενάγων δικαιούχος, μπορεί να ζητεί με την αγωγή του την επιδίκαση της αποζημιώσεως σε κεφάλαιο εφάπαξ για σπουδαίο λόγο, να αναφέρει δε και τα περιστατικά, που τον συνιστούν. Περαιτέρω, κατά την έννοια του άρθρου της ανωτέρω διατά-ξεως του άρθρου 930 παρ. 1 ΑΚ ως κεφάλαιο εφάπαξ νοείται το σύνολο των μελλοντικών περιοδικών δόσεων και δεν υπόκειται σε μείωση για οποιοδήποτε λόγο, (Ολ.ΑΠ 66/1990 Δνη 32 (1991). 507, ΑΠ 608/2001 Δνη 43 (2002), 97). Στην προκείμενη περίπτωση η εν λόγω εκκαλούσα με το σχετικό λόγο της εφέ-σεως της ισχυρίζεται, ότι έσφαλε η εκ-καλουμένη απόφαση, που δέχτηκε ότι υπάρχει αοριστία κονδυλίου ύψους 48.150.000 δρχ. ή 141.305,94 ευρώ για μέλλουσα αποθετική ζημιά για τα επό-μενα δέκα πέντε χρόνια από την επί-δοση της αγωγής διάστημα κατά το οποίο θα εργαζόταν με τις ίδιες συνθή-κες λόγω της αφερεγγυότητας της ενα-γομένης εφεσίβλητης εταιρίας στο μέλ-λον. Σύμφωνα όμως με όσα αναφέρθη-καν στη νομική σκέψη η εκκαλουμένη δεν έσφαλε που απέρριψε το εν λόγω κονδύλιο ως αόριστο, καθόσον δεν ανα-φέρει καν περιστατικά που συνιστούν τον σπουδαίο λόγο. Εξάλλου, η ενά-γουσα μπορούσε με τις προτάσεις να ζητήσει την καταβολή της με δόσεις πε-ριορίζοντας με τον τρόπο αυτό παρα-δεκτά το αίτημα της αγωγής κατ΄ άρ-θρο 223 ΚΠολΔ. Αλλά και τότε το ύψος και η διάρκεια της περιοδικής προσό-δου, πρέπει να καθορίζεται στην αγω-γή ή αντίστοιχα στις προτάσεις κατά τρόπο ορισμένο, το οποίο στην προκεί-μενη περίπτωση δεν υφίσταται. Επομέ-νως, η εκκαλουμένη απόφαση ορθώς το νόμο εκτίμησε και απέρριψε το κονδύλιο ως αόριστο γι΄ αυτό και ο σχε-τικός λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως νομικά αβάσιμος. Επί-σης ορθώς απέρριψε (η εκκαλουμένη απόφαση) ως μη νόμιμο το κονδύλιο περί αποκαταστάσεως της δαπάνης αυτής (α΄ ενάγουσας) προς παροχή δώρων προς το νοσηλευτικό προσωπι-κό ενταγμένο στο ΕΣΥ (εργαζόμενους στο Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Πύργου) ύψους 200.000 δρχ., σύμφω-να με τις διατάξεις των άρθρων 174, 178, 281, 288 ΑΚ και 236 και 236 ΠΚ, διότι άλλως θα σήμαινε έμμεση νομιμο-ποίηση μίας παράνομης και

αξιόποινης πρακτικής (εκτός άλλων ΕφΑθ 1642/2000 Δνη 42.173 και εκεί παραπομπές στη θεωρία και νομολογία) και δεν έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου και επομένως το σχετικό αγω-γικό αίτημα που επαναφέρεται και στο παρόν Δικαστήριο με τον τρίτο λόγο της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο, όπως και ο λόγος αυτός (της εφέσεως).

457/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευάγγελος Ανδριόπουλος, Παναγιώτης Μπιτσαξής, Ευστάθιος Θεοδωρακόπουλος**).

Πρόστηση. Ευθύνη προστήσαντος. Αμοιβαία κεφάλαια. Διάθεση μεριδίων από αντιπρόσωπο. Ευθύνη της εταιρίας διαχειρίσεως αν ο αντιπρόσωπος δεν απέδωσε το αντίτιμο της συμμετοχής στον θεματοφύλακα ή στην εταιρία διαχείρισης.

Κατά τη διάταξη των άρθρων 922 ΑΚ ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μιαν υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία, που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι μία από τις προϋποθέσεις της ευθύνης του προστήσαντος έναντι εκείνου που ζημιώθηκε από παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του προστηθέντος είναι να συντελέστηκε η εν λόγω συμπεριφορά κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, που του ανατέθηκε από τον προστήσαντα στον προστηθέντα. Ειδικότερα, πρέπει η συμπεριφορά να έχει γίνει κατά την εκτέλεση της ανωτέρω υπηρεσίας είτε κατά κατάχρηση αυτής, η οποία υπάρχει όταν η ζημιογόνος πράξη τελέστηκε εντός των ορίων των καθηκόντων του, να υπάρχει δε μεταξύ της ζημιογόνου συμπεριφοράς του προστηθέντος και της υπηρεσίας που του ανατέθηκε σ΄ αυτόν εσωτερική συνάφεια, υπό την έν-νοια ότι η συμπεριφορά αυτή δεν θα ήταν δυνατό να υπάρξει χωρίς την πρόστηση (ΑΠ 555/2000 Δνη 41.1577, ΑΠ 911/2002 Δνη 43.1614, ΑΠ 959/1999 Δνη 41.46). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 20 παρ. 4 και 22 του Ν. 1969/1999 προκύπτει ότι στη περίπτωση διαθέσεως μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων με αντιπρόσωπο η εταιρία διαχειρίσεως ευθύνεται κατά τις διατάξεις περί προστήσεως αντικειμενικής έναντι του ζημιωθέντος τρίτου επενδυτή, όταν η ζημία προήλθε από καταχρηστική συμπεριφορά του αντιπροσώπου ο οποίος εισέπραξε χρηματικό ποσό, ως αντίτιμο συμμετοχής σε αμοιβαίο κεφάλαιο, χωρίς ποτέ να αποδώσει αυτό στο θεματοφύλακα ή στην εταιρία διαχειρίσεως (ΕΠ 1022/2001, αδημ.).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Η δεύτερη εναγομένη – β΄ εκκαλούσα Ανώνυμη Ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία «INTERTRUST Ανώνυμη Εταιρία ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ» για τη διάθεση των μεριδίων των αμοιβαίων κεφαλαίων «INTERAMERICAN» είχε προστήσει ως αντιπρόσωπό της τον Ν. Α., διευθυντή γραφείου

του Ομίλου εταιριών «INTERAMERICAN», τον οποίο είχε εφοδιάσει με έντυπα αιτήσεων συμμετοχής που συμπληρώνονταν από τους υποψήφιους επενδυτές. Τα έντυπα αυτά περιείχαν τους τρόπους καταβολής του αντιτίμου για την απόκτηση μεριδίου ενώ αυτός δεν είχε το δικαίωμα να εισπράξει χρήματα από τους επενδυτές. Ειδικότερα, στις έντυπες αιτήσεις προβλέπονταν ως τρόπος καταβολής της αγοράς του μεριδίου: α) κατάθεση στο λογαριασμό του αντίστοιχου αμοιβαίου κεφαλαίου β) επιταγή σε διαταγή «INTERTRUST ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ» ενώ με μικρά γράμματα αναγραφόταν «Δεν επιτρέπεται η παράδοση μετρητών ή αξιογράφων σε οποιονδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο πλην των Τραπεζών και των Money Centers, που αναφέρονται όπισθεν. Η εταιρία δεν αναγνωρίζει και δεν κάνει δεκτή αίτηση για την οποία δεν έχουν τηρηθεί οι παραπάνω διατυπώσεις». Οι ενάγοντες από το έτος 1995 είχαν επενδύσει διάφορα μι-κροποσά σε αμοιβαία κεφάλαια INTRA-MERICAN, που διαφημίζονταν για την υψηλή ασφαλή τους απόδοση. Έτσι, και στις αρχές Σεπτεμβρίου 1999 ο πρώτος ενάγων Ν. Κ., συνταξιούχος του ΟΓΑ επισκέφθηκε τον Ν. Α. στο γραφείο του, ο οποίος τον έπεισε για την αποδοτικότητα των επενδύσεων σε αμοιβαία κεφάλαια INTERAMERICAN, οι οποίες έφθαναν μέχρι και 86% ετησίως, οπότε οι ενάγοντες αποφάσισαν να επενδύσουν στο πρόγραμμα αυτό. Στις 8-9-1999, ο πρώτος ενάγων, ο οποίος ενεργούσε για λογαριασμό της δεύτερης ενάγουσας Ι.Κ., συζύγου του, ως εντολοδόχος αυτής κατέβαλε σ΄ αυτόν το ποσό των 6.000.000 δρχ. με τη ρητή εντολή να το επενδύσει για λογαριασμό του αλλά και για λογαριασμό της δεύτερης εναγόμενης σε αμοιβαία κεφάλαια της «INTRAMERICAN ΔΥΝΑΜΙΚΟ». Μάλιστα προς το σκοπό αυτό ο πρώτος συμπλήρωσε και παρέδωσε στον ανωτέρω διευθυντή την με αριθμό 4984/10-9-1999 έντυπη αίτηση αγοράς μεριδίου «ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΑΜΟΙΒΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ» την οποία υπέγραψαν και οι δύο. Το ποσό αυτό ο Ν. Α. δεν επένδυσε στην εκπροσωπούμενη απ΄ αυτόν β΄ εναγομένη και το υπεξαίρεσε. Για την πράξη του αυτή σε βάρος των εναγόντων και άλλων επενδυτών (Α. Κ., Α.Π.) καταδικάστηκε σε κάθειρξη οκτώ (8) ετών με την 348-349/2001 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Πατρών. Για την αδικοπραξία αυτή του προστηθέντος αντιπροσώπου (άρθρα 914 ΑΚ, 375 ΠΚ) ευθύνεται η προστήσασα αυτόν δευτέρα εναγομένη, καθόσον εκείνος ενήργησε επ΄ ευκαιρία της ιδιό-τητας του αντιπροσώπου στη διάθεση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων και αντίθετα προς τις εντολές της ως προς τον τρόπο καταβολής της αξίας της αγο-ράς των μεριδίων που ήταν γνωστός σ΄ αυτόν και τον απέκρυψε, μεταξύ δε της απατηλής συμπεριφοράς του και του υπεξαιρεθέντος ποσού των 6.000.000 δρχ. υπάρχει εσωτερική συνάφεια, αφού η υπεξαίρεση αυτή δεν θα γινόταν χωρίς την ιδιότητα του προστηθέντος αντιπροσώπου στη διάθεση των μεριδίων του αμοιβαίου κεφαλαίου. Εξάλλου, μεταξύ του Ν. Α. και της πρώτης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία «INTERAMERICAN ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ» δεν υπήρχε σχέση προστήσεως λόγω της ιδιότητας του πρώτου ως διευθυντού του υποκαταστήματος Αιγίου της πρώτης, καθόσον

η δραστηριότητα του Ν. Α. στη διάθεση των αμοιβαίων κεφαλαίων δεν εντάσσεται στο πεδίο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της πρώτης εναγομένης αλλά της δεύτερης εναγομένης, που είχε και τη διαχείριση των αμοιβαίων κεφαλαίων ούτε δημιουργείται τέτοια σχέση από το γεγονός ότι και οι δύο εναγόμενες εταιρίες είναι θυ-γατρικές του Ομίλου Εταιριών της INTERAMERICAN. Περαιτέρω η παράλειψη του πρώτου ενάγοντος ν΄ αναγνώσει την αίτηση ώστε να λάβει γνώση του τρόπου καταβολής των χρημάτων αγοράς των μεριδίων δεν θεμελιώνει στην προκείμενη περίπτωση την από το άρθρο 300 ΑΚ ένσταση για μη επιδίκαση αποζημιώσεως, καθόσον από τη σύγκριση της βαρύτητας των πταισμάτων μεταξύ του α΄ των εναγόντων με την προαναφερόμενη ιδιότητά του και του προστηθέντος αντιπροσώπου της δεύτερης, ο οποίος ενήργησε δολίως και απέκρυψε απ΄ αυτόν ότι δεν είχε την εξουσία να εισπράττει χρήματα, η συντρέχουσα αμέλεια του πρώτου να μην αναγνώσει την αίτηση δεν λαμβάνεται υπόψη, καθόσον από το σύνολο των περιστάσεων και ειδικό-τερα της ιδιότητος του Ν. Α. ως αντιπροσώπου της δεύτερης εναγομένης άνω των 15 ετών στο Αίγιο της επί έτη συνερ-γασίας τους (από το 1994) και της διαβεβαιώσεώς του ότι ήταν εξουσιοδοτημένος να εισπράττει χρήματα, δεν είναι δυνατόν σε συνήθη επιμελή άνθρωπο ν΄ αναγνώσει τη μηχανογραφημένη αίτηση, λαμβάνοντας γνώση του τρόπου καταβολής των χρημάτων για ν΄ αποφύγει ζημία του. Τέλος, αποδείχτηκε ότι οι ενάγοντες στεναχωρήθηκαν, ταλαιπωρήθηκαν και επομένως έπαθαν ηθική βλάβη, προς αποκατάσταση της οποίας, το Δικαστήριο μετά από στάθμιση των κατά νόμο στοιχείων (κοινωνική και οικονομική κατάσταση των μερών, βαθμού υπαιτιότητας του προστηθέντος διευθυντού) κρίνει ότι πρέπει να τους επιδικάσει το εύλογο χρηματικό ποσό των 1.173,88 ευρώ και μάλιστα 586,94 ευρώ στον καθένα απ΄ αυτούς. Έτσι το συνολικό ποσό των αγωγικών αξιώσεων των εναγόντων ανέρχεται σ΄ αυτό των 18.782,10 ευρώ (17.608,22 € + 1173,88 €).

464/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Μαρία Γεροσιδέρη**).

Σύμβαση έργου. Μη έγκαιρη έναρξη ή καθυστέρηση στην πρόοδο του έργου χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη. Δικαίωμα εργοδότη να υπαναχωρήσει χωρίς να απαιτείται και υπερημερία του εργολάβου. Υπερημερία του εργολάβου. Τότε ο εργοδότης έχει δικαίωμα υπαναχωρήσεως (383-385 ΑΚ). Τότε καταργείται η σύμβαση έργου ex tunc και αποσβήνεται η υποχρέωση προς παροχή και αναζητείται ληφθείσα παροχή αυτούσια ή η αξία της. Έννοια. Καταγγελία σύμβασης έργου (700 ΑΚ). Υποχρεώσεις του εργοδότη έναντι του εργολάβου. Δεν αποτελεί καταγγελία όταν ο εργοδότης επικαλείται αντισυμβατική συμπεριφορά του εργολάβου. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 686 εδ. α΄ του ΑΚ, αν ο εργολάβος δεν αρχίσει εγκαί-ρως την εκτέλεση του έργου ή, αν χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, επιβραδύνει την εκτέλεση στο σύνολό της ή εν μέρει με τρόπο που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου, ο εργοδότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, χωρίς να περιμένει το χρόνο της παραδόσεως του έργου. Για την άσκηση της εν λόγω υπαναχωρήσεως του εργοδό-τη αρκεί η απλή καθυστέρηση του ερ-γολάβου, χωρίς να απαιτείται και η υπερημερία του (ΑΠ 413/1990 Δνη 1990.1020, ΑΠ 1199/1986 ΝοΒ 1987.903, Δελήγιάννης-Κορνηλάκης, Ενοχ. Δικ. 1, παρ. 218, σ. 155-156). Αν όμως έχει παρέλθει ο συμβατικός χρόνος παραδόσεως και ο εργολάβος έχει περιέλθει σε υπερημερία, ο εργοδότης έχει τα δικαιώματα των άρθρων 383 έως 385 του ΑΚ, μεταξύ των οποίων καταλέγεται και η υπαναχώ-ρηση, η οποία είναι μονομερής δικαιο-πραξία διαπλαστικού χαρακτήρα, άτυ-πη, ρητή ή σιωπηρή και μπορεί να γίνει και με την άσκηση της αγωγής, μη υποκείμενη σε χρονικά όρια (σχετ. ΕφΑθ 4435/1986 Δνη 1987.644, βλ. Γαζή ΕρμΑΚ, άρθρο 390 αριθμ. 2, Γεωργιάδη – Σταθόπουλου Σχολ. ΑΚ, άρθρο 390 αριθμ. 1-3). Αποτέλεσμα της υπαναχωρήσεως κατά το άρθρο 389 του ΑΚ που εφαρμόζεται και επί νόμιμης υπαναχωρήσεως (ΑΠ 1138/1989 ΒΝ Συμπλ. 1993,601) σε συν-δυασμό με τα άρθρα 904 και 911 του ΑΚ είναι ότι η σύμβαση έργου καταργείται ex tunc, αποσβήνεται η υποχρέωση προς παροχή και οι παροχές που δόθηκαν αναζητούνται κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, ήτοι ex causa finita και αποδίδεται η ληφθείσα παροχή αυτούσια ή η αξία της, καθώς και ο νόμιμος τόκος από την υπαναχώρηση, διότι έκτοτε έπρεπε να προβλεφθεί η αναζήτηση (ΕφΑθ 5183/2001 Δνη 43.245). Επομένως, θεωρείται αποσβεσθείσα η υποχρέωση του εργοδότη προς καταβολή της αμοιβής του εργολάβου, ο οποίος για τη μέχρι την υπαναχώρηση εργασία του έχει αξίωση μόνο προς απόδοση του απ΄ αυτήν πλουτισμού του εργοδότη (ΑΠ 787/1996 Δνη 38.625). Τέλος, από τη διάταξη του άρθρου 700 του ΑΚ προκύπτει ότι η άσκηση του δικαιώματος καταγγελίας, που παρέχεται στον εργοδότη κατά πάντα χρόνο μέχρι την αποπεράτωση του έργου, έχει ως συνέπεια την υποχρέωσή του να καταβάλει στον εργολάβο τη συμ-φωνημένη αμοιβή και επί πλέον απο-δίδονται οι δαπάνες στις οποίες υποβ-λήθηκε ο εργολάβος σε εκτέλεση της συμβάσεως έργου μέχρι το χρόνο καταγγελίας της συμβάσεως (ΕφΑθ 7221/1976 ΝοΒ 25.749) Η καταγγελία αποτελεί άσκηση διαπλαστικού δικαιώματος, είναι άτυπη και μπορεί να γίνει και σιωπηρά. Αρκεί να συνάγεται αναμφίβολα βούληση του εργοδότη ότι επιθυμεί να δώσει τέλος στη σύμβαση έργου. Όμως δεν αποτελεί καταγγελία δήλωση του εργοδότη που τείνει στη λύση της συμβάσεως, όταν επικαλείται αντισυμβατική συμπεριφορά του εργολάβου. Πολύ δε περισσότερο δεν αποτελούν σιωπηρή καταγγελία παράπονα του εργοδότη, αντιρρήσεις κατά του τρόπου εκτελέσεως του έργου ή επι-πλήξεις του εργολάβου (ΕφΑθ 6533/1096 Δνη 41.191).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων ασκεί το επάγγελμα του τεχνίτη μαρμαρά. Με βάση προφορική συμφωνία που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων στα τέλη Απριλίου 2001 ο εναγόμενος ανέ-

θεσε στον ενάγοντα να εκτελέσει εργασίες στην οικοδομή του που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Νικίου και Σφακτηρίας στην Εγλυκάδα Πατρών. Ειδικότερα ο ενάγων ανέλαβε να εκτελέσει στα πλαίσια της παραπάνω συμφωνίας τις παρακάτω εργασίες: 1). .. .. .., 2). .. .. ., 3). .. .. 4). ... ., 5). ... ., 6). .. ., 7). ... , 8). ... Η αμοιβή για όλες τις παραπάνω εργασίες συμφωνήθηκε στο ποσό των 2.345.800 δρχ. ή 6.884,23 ευρώ συνολικά. Εξάλλου, ο εναγόμενος είχε αναλάβει την προμήθεια των υλικών και ειδικότερα των πλακιδίων από προμηθευτές της δικής του επιλογής. Οι εργασίες από το συνεργείο του ενάγοντος στην οικοδομή του εναγομένου άρχισαν στις αρχές Μαΐου 2001. Επίσης οι διάδικοι συμφώνησαν να περατωθεί και παραδοθεί το έργο στον εναγόμενο σε ένα μήνα από τη σύναψη της συμβάσεως έργου. Καίτοι πέρασε χρονικό διάστημα δύο και πλέον μηνών από την έναρξη των εργασιών και ο ενάγων δεν είχε περα-τώσει το έργο και η επιβράδυνση στην εκτέλεση του έργου αυτού ήταν αντίθε-τη στη σύμβαση έργου και είχε περά-σει η συμφωνημένη ημερομηνία παρα-δόσεως του έργου, ο εναγόμενος απέ-στειλε στον ενάγοντα την από 9-8-2001 εξώδικη πρόσκληση – διαμαρτυρία που επιδόθηκε σ΄ αυτόν στις 13-8-2001. Με την παραπάνω εξώδικη διαμαρτυρία του διαμαρτυρόταν στον ενάγοντα για αδικαιολόγητη αργοπο-ρία και καθυστέρηση αυτού στις εργα-σίες επιστρώσεως της οικοδομής του με τα πλακίδια και για κακοτεχνίες στην πλακόστρωση και ζητούσε απ΄ αυτόν να σταματήσει κάθε εργασία στην οικοδομή του και να αποχωρήσει από το έργο με όλο τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό του εντός τριών ημερών από τη λήψη της παραπάνω εξώδικης δια-μαρτυρίας. Στη συνέχεια ο εναγόμενος με την από 21-8-2001 αίτησή του προς το Τεχνικό Επιμελητήριο Τμήμα Δυτικής Ελλάδος ζήτησε να οριστεί πραγματογνώμονας για την εξέταση της νεοανεγειρόμενης διώροφης οικοδομής του για τη διαπίστωση και βεβαίωση κακοτεχνιών κατά την τοποθέτηση των πλακιδίων στους χώρους υγιεινής και στις βεράντες της οικοδομής αυτής. Με βάση το υπ΄ αριθμ. πρωτ. 1654/27-8-2001 έγγραφο του παραπάνω Τεχνικού Επιμελητηρίου ορίστηκε πραγματογνώμονας ο Σ. Ρ., πολιτικός μηχανικός. Αυτός συνέταξε την από 6-9-2001 έκθεση πραγματογνωμοσύνης, αφού επικοινώνησε και συναντήθηκε χωριστά με τους διαδίκους, οι οποίοι του εξέθεσαν τις απόψεις τους. Από τους διαδίκους ο μεν ενάγων είπε στον πραγματογνώμονα αυτόν ότι η καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών οφειλόταν στο γεγονός ότι ο εναγόμενος καθυστερούσε στην έγκαιρη παράδοση των πλακιδίων και στη μη ολοκλήρωση των εργασιών του υδραυλικού, ενώ ο εναγόμενος είπε σ΄ αυτόν ότι η καθυστέρηση οφειλόταν στον ενάγοντα ο οποίος είχε ανα-λάβει και άλλη εργασία συγχρόνως με την οικοδομή του και ότι υπήρχε πληθώρα κακοτεχνιών στις επιστρώσεις των πλακιδίων σ΄ όλους τους χώρους και κυρίως στους αρμούς. Πράγματι ο πραγματογνώμονας αυτός στην παραπάνω έκθεσή του αναφέρει ότι μετά από αυτοψία που έκανε διαπίστωσε ότι υπήρχε καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών, η οποία ήταν εμφανής και ότι συνομολογούνταν και από τα δύο μέρη. Επίσης αυτός στην έκθεσή του αυτή αναφέρει ότι διαπίστωσε ότι 1) η τοποθέτηση των πλακιδίων κλπ., 2) έχουν τοποθετηθεί όλα τα πλακάκια

κλπ., 3) οι αρμοί σε όλες τις βεράντες κλπ., και 4) στην πλακόστρωση κλπ. Περαιτέρω δεν αποδείχτηκε ότι η καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών οφειλόταν στο ότι ο εναγόμενος δεν είχε προμηθευτεί τα πλακίδια, δεδομένου ότι στην οικοδομή αυτή υπήρχαν τα υλικά πριν ξεκινήσει ο ενάγων το έργο. Εξαιτίας των κακοτεχνιών και της καθυστερήσεως του έργου που διαπιστώθηκαν και από τον παραπάνω πραγματογνώμονα ο εναγόμενος εργοδότης με την παραπάνω από 9-8-2001 εξώδικη πρόσκληση – διαμαρτυρία του κατήγγειλε τη σύμβαση έργου, δεδομένου ότι μ΄ αυτήν επικαλείται αντισυμβατική συμπεριφορά του ενάγοντος εργολάβου και μεγάλη καθυστέρηση στην αποπεράτωση του έργου. Έτσι ο εναγόμενος με την παραπάνω εξώδικη πρόσκλησή του υπαναχώρησε από τη σύμβαση. Αποτέλεσμα της υπαναχωρήσεως κατά το άρθρο 389 του ΑΚ που εφαρμόζεται και επί νόμιμης υπαναχωρήσεως σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 904 και 911 του ΑΚ είναι ότι η σύμβαση καταργείται ex tunc, αποσβήνεται η υποχρέωση προς παροχή και οι παροχές που δόθηκαν αναζητούνται κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Ενόψει αυτών θεωρείται ότι αποσβέστηκε η υποχρέωση του εργοδότη – εναγομένου προς καταβολή της αμοιβής του εργολάβου – ενάγοντος, ο οποίος για τη μέχρι την υπαναχώρηση εργασία του έχει αξίωση μόνο προς απόδοση του απ΄ αυτήν πλουτισμού του εργοδότη – εναγομένου. Επομένως, η από 26-10-2001 αγωγή του ενάγοντος εργολάβου, με την οποία ζητείται η κατα-βολή της αμοιβής του συνεπεία καταγ-γελίας της συμβάσεως από τον εργο-δότη – εναγόμενο πρέπει να απορ-ριφθεί ως αβάσιμη.

468/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Τρίγκας, Βασίλειος Λαδάς**).

Αδικοπραξία (του ΑΚ). Δεν εφαρμόζεται αναλογικά η διάταξη του άρθρου 308 παρ. 3 ΠΚ (δικαιολογημένη αγανάκτηση κλπ.).

Απορριπτέος ως μη νόμιμος είναι και ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι ενήργησε από δικαιολογημένη αγανάκτηση, κατ΄ άρθρο 308 παρ. 3 ΠΚ, εξαιτίας των αμέσως προηγουμένων πράξεων του ενάγοντος σε βάρος των ανηλίκων, δεδομένου ότι η διάταξη του άρθρου 308 παρ. 3 ΠΚ δεν εφαρμό-ζεται αναλογικά στις αδικοπραξίες του ΑΚ (βλ. σχετ. Κορνηλάκη Ειδικό Ενο-χικό Δίκαιο τ. Ι παρ. 86 5), όπως ορθά έκρινε και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Ενόψει των ανωτέρω, αποκλειστικά υπαίτιος του τραυματισμού του ενά-γοντος είναι ο εναγόμενος.

488/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Νικολόπουλος, Γεώργιος Μακρυστάθης**).

Εικονικότητα πώλησης ενώ πρόκειται για δωρεά. Η αγωγή ακύρωσης της πώλησης υπάγεται στο Πολυμελές Πρωτοδικείο όπου και παραπέμπεται από το Εφετείο.

Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο λόγω του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης (άρθρ. 522, 525 παρ. 1 ΚΠολΔ) έχει την εξουσία και χωρίς ειδικό προς τούτο παράπονο, να ερευ-νήσει αυτεπαγγέλτως την υλική αρμο-διότητα του πρωτοβαθμίου Δικαστη-ρίου. Αν από την έρευνα αυτή διαπιστώ-σει ότι τούτο ήταν υλικά αναρμόδιο, εξαφανίζει την εκκαλουμένη απόφαση και παραπέμπει την υπόθεση στο αρ-μόδιο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, σύμ-φωνα με τα άρθρα 46, 535 παρ. 2 ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 368/1978 ΝοΒ 27.365, ΑΠ 365/1976 ΝοΒ 79.171, ΕφΑθ 12066/1990 Δνη 32.1086, ΕφΘεσ 988/1993 Αρμ. 47.749, Σαμουήλ: Η έφεση Δ΄ έκδοση σελ. 280 επ.), περαιτέρω κατ΄ άρθρο 18 ΚΠολΔ στην αρμοδιότη-τα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου υπά-γονται όλες οι ανεπίδεκτες χρηματικής αποτίμησης διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, που συγχρόνως δεν υπάγον-ται στην εξαιρετική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου. Στην προ-κείμενη περίπτωση, τόσον η αναγνώ-ριση της επικαλούμενης σύμβασης της πωλήσεως άκυρης ως εικονικής, η αναγνώριση της βασιμότητας των λό-γων ανακλήσεως της δωρεάς, δεν έχουν περιουσιακό χαρακτήρα και δεν μπο-ρούν από τη φύση τους να αποτιμηθούν σε χρήμα, καθόσον αντικείμενό τους δεν είναι το ακίνητο που πωλήθηκε ή δωρήθηκε, αλλά η έρευνα της βού-λησης των συμβληθέντων μερών δηλαδή η έλλειψη συναλλακτικής πρό-θεσης τούτων για την κατάρτιση σύμ-βασης πώλησης και το κύρος της καλυπτόμενης δωρεάς, καθώς και η διαπίστωση της ύπαρξης ή όχι παραπτώματος του δωρεοδόχου, που να δικαιολογεί την ανάκληση της δωρεάς. Επομένως αρμόδιο υλικά δικαστήριο για την εκδίκαση της αγωγής είναι το Πολυμελές Πρωτοδι-κείο. Συνεπώς το πρωτοβάθμιο δικα-στήριο, που δέχτηκε ότι ήταν υλικά αρ-μόδιο για την εκδίκαση αυτής, έσφαλε και πρέπει σύμφωνα με όσα αναφέ-ρονται στη νομική σκέψη που προηγή-θηκε, να γίνει δεκτή η έφεση, να εξαφα-νιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, για καθ΄ ύλην αναρμοδιότητα του πρωτο-βαθμίου δικαστηρίου αυτεπάγγελτα και να παραπεμφθεί στο υλικά και το-πικά αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο Πατρών.

510/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Πολυχρονόπουλος, Ελευθέριος Σταύρου**).

Αδικοπραξία. (Αυτοκινητικό ατύχημα). Πενταετής παραγραφή. Αγωγή αποζημίωσης για ορισμένο χρόνο. Τελεσιδικία της απόφασης. Παραγραφή τότε εικοσαετής (268 εδ. α ΑΚ). Η εικοσαετία περιλαμβάνει και την απαίτηση για την οποία δεν είχε εγερθεί αγωγή, υπό τον όρο ότι δεν είχε παραγραφεί η αξίωση για τον υπόλοιπο χρόνο κατά το χρόνο της τελεσιδικίας της πρώτης απόφασης. Αν έχει παραγραφεί, τότε δεν αναβιώνει η αξίωση που έχει παραγραφεί. Περιστατικά.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 247, 251, 298, 914, και 937 παρ. 1 ΑΚ συνάγεται ότι σε περίπτωση αδικοπραξίας αφότου εκδηλώθηκε το ζημιογόνο γεγονός, γεννάται υπέρ του ζημιωθέντος αξίωση αποζημιώσεως για την όλη ζημία, θετική και αποθετική, παρούσα ή μέλλουσα αν είναι προβλεπτή κατά τη συνήθη πο-ρεία των πραγμάτων και εφόσον η δικα-στική της επιδίωξη είναι δυνατή η δε παραγραφή της αξιώσεως αυτής είναι πενταετής και αρχίζει να τρέχει για όλες τις ζημίες ενιαίως από τότε που ο ζημιωθείς έμαθε τις πρώτες επιζήμιες συνέπειες και τον υπόχρεο σε αποζημίωση. Εξάλλου, από τις συνδυαζόμενες διατάξεις του άρθρου 261 εδ. α΄ ΑΚ και 221 παρ. 1 προκύπτει ότι σε περίπτωση ασκήσεως αγωγής για μέρος μόνο της αξιώσεως για αποζημίωση η επίδοση της αγωγής διακόπτει την παραγραφή μόνο για το μέρος αυτό ως προς το οποίο δημιουργείται αντι-στοίχως εκκρεμοδικία. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 268 εδ. α΄ ΑΚ κατά την οποία «κάθε αξίωση, που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό παραγράφεται μετά είκοσι χρόνια και αν ακόμη η αξίωση καθεαυτή υπαγόταν σε συντομότερη παραγραφή», εάν βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση η ύπαρξη αξιώσεως για θετική και αποθετική ζημία από αδικοπραξία, η οποία υπόκειται κατ΄ αρχήν στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 παρ. 1 ΑΚ, από την τελεσιδικία αρχίζει εικοσαετής παραγραφή και ως προς το μέρος της όλης αξιώσεως για αποκατάσταση της αποθετικής ζημίας, η οποία ανάγεται σε χρό-νο μεταγενέστερο εκείνου για τον οποίο επιδικάστηκε αποζημίωση. Και αυτό γιατί το μέρος αυτό της αξιώσεως αν και δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική διάταξη στην απόφαση θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με δύναμη δεδικασμένου (άρθρο 331 ΚΠολΔ), με την παρεμπίπτουσα δικαστική κρίση, η οποία ήταν αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημιώσεως του παθόντος γενικά, για κάθε ζημία από την αδικοπραξία. Η νέα όμως αυτή (εικοσαετής) πα-ραγραφή προϋποθέτει αναγκαίως κα-τά την έννοια του άρθρου 268 ΑΚ την ύπαρξη αξιώσεως, που δεν έχει ήδη υποκύψει στην μέχρι της τελεσιδικίας ισχύουσα βραχυχρόνια παραγραφή (ΟλΑΠ 24/2003 Δνη 44(2003). 1262, ΟλΑΠ 23/1994 38.1996), δεδομένου ότι η τελεσίδικη επιδίκαση της επιδίκου τότε αξιώσεως δεν επιφέρει αναβίωση της αξιώσεως και κατά το μέρος, που δεν έχει ασκηθεί και έχει πλέον αποσβεστεί λόγω παραγραφής, η οποία διέδραμε χωρίς διακοπή, κατ΄ άρθρο 261 ΑΚ. Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Με την 41/1996 τελεσίδικη απόφαση του Εφετείου Πατρών, που εκδόθηκε μετά από έφεση, που άσκησαν τότε οι εναγόμενοι κατά της 73/1994 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου

Πατρών κρίθηκε ότι το ένδικο ατύχημα, που είχε ως συνέπεια τον θανάσιμο τραυματισμό του Η.Μ. οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα της πρώτης εναγόμενης οδηγού του ΙΧΕ αυτοκινήτου. Ο Η.Μ., κατά το χρόνο θανάτου του ήταν 26 ετών και είχε τελέσει νόμιμο γάμο με την ενάγουσα, από τον οποίο είχαν αποκτήσει μία θυγατέρα, που γεννήθηκε στις 11-5-1991. Ο θανών, κατά το χρόνο του θανάτου του (1991) ασκούσε το επάγγελμα του διακοσμητή καταστημάτων και διατηρούσε ξυλουργικό εργαστήριο κερδίζοντας καθαρό μηνιαίο εισόδημα ανερχόμενο σε 300.000 δρχ. Οι αποδοχές του αυτές κατά την επίδικη χρονική περίοδο από 18-7-1998 και για μία διετία κατά την οποία λόγω της ηλικίας του, της καταστάσεως της υγείας του και των εν γένει συνθηκών ασφαλώς θα ζούσε, με πιθα-νότητα και κατά την συνηθισμένη πο-ρεία των πραγμάτων ενόψει και της εξε-λίξεως των οικονομικών συνθηκών θα ανερχόταν στο ποσό των 650.000 δρχ. μηνιαίως. Η ανήλικη, θυγατέρα της ενάγουσας και του θανόντος δεν έχει εισοδήματα ή περιουσιακά στοιχεία για να διαθρέψει τον εαυτό της και κατά το χρόνο του θανάτου του πατέρα της είχε δικαίωμα διατροφής έναντι και των δύο (2) γονέων της. Αυτή κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα θα διήγε το 8ο και 9ο έτος της ηλικίας της και για τις ανάγκες της, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τις συνθήκες της ζωής της για την αντιμετώπιση της διατροφής της (τροφή, κατοικία, ένδυση, εκπαίδευση, ψυχαγωγία κλπ.) απαιτείται ποσό 150.000 δραχμές μηνιαίως. Εξάλλου με την προαναφερόμενη 41/1996 τελε-σίδικη απόφαση του Δικαστηρίου τού-του κρίθηκε ότι η ενάγουσα για το διά-στημα από το θάνατο του συζύγου της μέχρι 18-9-1995 συνεισέφερε στη δια-τροφή της ανήλικης θυγατέρας της με τις προσωπικές της υπηρεσίες, που αποτιμώνται σε 20.000 δραχμές το μήνα, ενώ για το μεταγενέστερο χρόνο και μέχρι 17-7-1996 σε 30.000 δραχμές το μήνα. Επίσης, με την 562/1999 τελεσίδικη απόφαση του Δικαστηρίου τούτου η ως άνω ενάγουσα κρίθηκε ότι συνεισέφερε στη διατροφή της κόρης της το ποσό των 50.000 δραχμών το μήνα για το διάστημα από 18-7-1996 και για μία διετία. Με βάση τα ανωτέρω η εναγόμενη υποχρεώθηκε να καταβάλει ως αποζημίωση λόγω στερήσεως διατροφής για λογαριασμό της ανηλίκου τα ποσά των 50.000 και 40.000 δραχμών αντιστοίχως μηνιαίως με την προαναφερόμενη χρονική διάκριση από το ατύχημα μέχρι 18-9-1995 και από 18-9-995 έως 17-7-1996 και το ποσό των 80.000 δραχμών μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 18-7-1996 και για μία διετία. Η αξίωση για την οποία ασκήθηκε η από 15-7-1998, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση δεν είχε υποκύψει ως προς την εναπομείνασα εκκαλούσα πλέον Π.Τ. στη βραχυχρόνια παραγραφή του άρθρου 937 παρ. 1 ΑΚ, η οποία αρχίζοντας αφότου η ανήλικη, όπως εκπροσωπείται έλαβε γνώση της ζημίας και του προς αποζημίωση υποχρέου (ήτοι από 17-7-1991) δεν είχε παρέλθει μέχρι τη δημοσίευση (15-1-1996) της άνω 41/1996 τελεσιδίκου αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου που με βάση την πρώτη από 12-5-1992 αγωγή επιδίκασε μέρος της αξιώσεως της ενάγουσας λόγω στερήσεως της διατροφής εξαιτίας του θανάτου υποχρέου προς τούτο πατέρα της, όπως προαναφέρθηκε κατά το χρονικό διάστημα 1992 έως 1995 αλλά επιμηκύνθηκε σε εικοσαετή, που

άρχισε από την τελεσιδικία της ανωτέρω αποφάσεως (41/15-1-1996), διότι και για το μέρος αυτό της αξιώσεως, που ασκήθηκε με την ένδικη αγωγή για το μεταγενέστερο του αρχικού χρονικό διάστημα αν και δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική διάταξη στην ως άνω απόφαση θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με δύναμη δεδικασμένου με την ως άνω παρεμπίπτουσα δικαστική κρίση, η οποία ήταν αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος της παθούσας γενικά για κάθε ζημία από την αδικοπραξία. Συνεπώς, η εκκαλουμένη που απέρριψε την από την εναγόμενη προβληθείσα ένσταση πενταετούς παραγραφής της ενδίκου αξιώσεως δεν έσφαλε αλλά ορθώς εφήρμοσε το νόμο και η επαναφερομένη στην παρούσα δίκη ένσταση από την εκκαλούσα – εναγομένη με τον σχετικό λόγο εφέσεως πρέπει ν΄ απορριφθεί ως νομικά αβάσιμη.

536/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Κυριαζής, Δήμητρα Σγούρα**).

Σύμβαση έργου. Υπαναχώρηση εργοδότη με επίκληση κάποιας από τις περιπτώσεις νόμιμης υπαναχώρησης, που αναφέρονται στο άρθρο 686 ΑΚ. Η σύμβαση καταργείται από την αρχή (ex tunc) και συνεπώς αποσβήνονται όλες οι από αυτήν υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι οποίοι πλέον υποχρεώνονται να αποδώσουν κάθε τι που έλαβαν σε εκτέλεση της συμβάσεως, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 686 ΑΚ, αν ο εργολάβος δεν αρχίσει εγκαίρως την εκτέλεση του έργου ή αν, χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, επι-βραδύνει την εκτέλεση στο σύνολό της ή εν μέρει με τρόπο που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου, ο εργο-δότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, χωρίς να περιμένει το χρόνο παράδοσης του έργου. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 389 παρ. 2 του ίδιου κώδικα, η υπαναχώρηση επιφέρει απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχές που πηγάζουν από τη σύμβαση και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 387 παρ. 2 του ως άνω κώδικα, στο δικαίωμα της (συμβατικής) υπαναχώρησης κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 389 έως 396. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών, σαφώς προκύπτει ότι εάν ο εργοδότης υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, επικαλούμενος κάποια από τις περιπτώσεις νόμιμης υπαναχώρησης, που αναφέρονται στο άρθρο 686 ΑΚ, η σύμβαση καταργείται από την αρχή (ex tunc) και συνεπώς αποσβήνονται όλες οι από αυτήν υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι οποίοι πλέον υποχρεώνονται να αποδώσουν κάθε τι που έλαβαν σε εκτέλεση της συμβάσεως, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, οπότε ο εργοδότης δεν έχει υποχρέωση από τη σύμβαση να αμείψει τον εργολάβο, ο οποίος

αντιστοίχως δεν έχει αξίωση για την αμοιβή του, έχει όμως αξίωση από το άρθρο 904 ΑΚ, εφόσον ο πρώτος κατέ-στη πλουσιότερος άνευ νομίμου αιτίας, μάλιστα δε όταν το έργο που εκτελέ-στηκε μέχρι την υπαναχώρηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί απ΄ αυτόν (Καυ-κάς, Ενοχ. Δικ. άρθρο 686 σελ. 819, ΟλΑΠ 568/75 ΝοΒ 32.1080, ΑΠ 1093/73 ΝοΒ 21.776, ΕΑ 11998/90 ΕλλΔνη 1992.911). Ο ισχυρισμός του εναγο-μένου – εργοδότη περί υπαναχωρήσε-ως από τη σύμβαση, αποτελεί όχι γνή-σια, αλλά καταχρηστική ένσταση, δη-λαδή μ΄ αυτή ο τελευταίος αντιτάσσει άρνηση του αναφερόμενου στην αγωγή δικαιώματος του εργολάβου περί κατα-βολής της αμοιβής του με βάση τη σύμ-βαση, οπότε, σε περίπτωση που απο-δεχθεί τέτοια υπαναχώρηση απορρί-πτεται η αγωγή (βλ. Γ. Μπαλή, Ενοχ. Δίκ. Έκδ. 3η σελ. 323 παρ. 91 αριθ. 6). Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγ-ματικά περιστατικά : Ο ενάγων είναι εργολάβος οικοδομών. Δυνάμει του από 27-3-2001 ιδιωτικού συμφωνητι-κού, που καταρτίστηκε μεταξύ αυτού και του εναγομένου, ο τελευταίος του ανέθεσε την κατασκευή του ξυλοτύπου και το ρίξιμο του μπετόν σε οικοδομή του, που βρίσκεται στην περιοχή των Ζαρουχλέϊκων Πατρών, και επί της παρόδου Ερέτριας. Ειδικότερα, ο ενάγων, βάσει του ως άνω συμφωνητι-κού, θα εκτελούσε τις παρακάτω εργασίες : 1) ..., 2) ..., 3) ..., 4) ..., 5) ... , και 6) ... . Ως αμοιβή του για την εκτέλεση του ανωτέρω έργου συμφωνή-θηκε το ποσό των 2.600.000 δραχμών, το οποίο συμφωνήθηκε να καταβληθεί ως εξής : α) 500.000 δραχμές, με τη ρίψη του μπετόν της θεμελίωσης, β) 500.000 δραχμές, με τη ρίψη του μπε-τόν της πλάκας του ισογείου και γ) 1.600.000 δραχμές, με τη ρίψη του μπε-τόν της πλάκας της οροφής του ισο-γείου ορόφου. Το έργο αυτό συμφωνή-θηκε προφορικά να περατωθεί μέσα σε τρεις μήνες από την κατάρτιση του ως άνω συμφωνητικού. Την 2-4-2001, ο ενάγων άρχισε την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών και μέχρι την 6-4-2001, είχε προβεί στη ρίψη του μπε-τόν καθαριότητας και στην κατασκευή – τοποθέτηση του ξυλοτύπου των θεμελίων της οικοδομής. Τον ως άνω χρόνο (6-4-2001), ο εναγόμενος επι-σκέφθηκε την οικοδομή του, έχοντας μαζί του και τους τεχνίτες που θα τοπο-θετούσαν τα σίδερα. Οι τελευταίοι εντό-πισαν δύο κακοτεχνίες κατά την κατα-σκευή του ως άνω ξυλοτύπου : α) οι πεδιλοδοκοί ήταν φτιαγμένοι στο 1,10 μ. αντί του 1,30 μ. και β) στα περιμε-τρικά δοκάρια των πεδιλοδοκών υπήρ-χαν τρουπόξυλα, που εισέρχονταν μέσα σ΄ αυτά 5 εκ. περίπου. Οι κακο-τεχνίες αυτές θα δημιουργούσαν προ-βλήματα η μεν πρώτη στη στήριξη της οικοδομής, η δε δεύτερη στη στεγανο-ποίηση της οικοδομής. Ο ενάγων αρνήθηκε να προβεί στη διόρθωση των πιο πάνω κακοτεχνιών, υποστηρίζοντας ότι οι κατασκευές αυτές είναι σύμφωνες με τους κανόνες της τέχνης και με την από 9-4-2001 αίτησή του ζήτησε από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης. Προ-βλέποντας ο εναγόμενος ότι θα καθυ-στερούσε η εκτέλεση του έργου, κοινο-ποίησε στον ενάγοντα, την 10-4-2001, το από 9-4-2001 εξώδικο έγγραφό του (βλ. την προσκομιζόμενη 8120Β/10-4-2001 έκθεση επιδόσεως του δικαστι-κού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Πατρών Δ.Α.), με το οποίο τον καλούσε την επόμενη ημέρα να προβεί στη διόρθωση των γενομένων κακοτεχνιών και στη συνέχιση του έργου, γιατί

διαφορετικά θα υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, όπως και έγινε, δεδομένου ότι ο τελευταίος (ενάγων) εξακολούθησε να εμμένει στην άποψή του ότι δεν υπήρχε πρόβλημα κακοτεχνιών και αρνήθηκε να προβεί στη διόρθωσή τους. Η άρνησή του όμως αυτή ήταν αδικαιολόγητη, αφού όντως υπήρχε τέτοιο πρόβλημα, το οποίο διαπιστώθηκε και από τον πραγματογνώμονα Δ.Ν., πολιτικό μηχανικό, που διόρισε το Τεχνικό Επιμελητήριο κατόπιν της ανωτέρω αιτήσεώς του, όπως τούτο προκύπτει από την συνταχθείσα απ΄ αυτόν έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Με βάση τα ανωτέρω, ο εναγόμενος νομίμως υπαναχώρησε από τη σύμβαση και με τη γενόμενη αυτή υπαναχώρηση, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, η σύμβαση έργου καταργήθηκε από την αρχή και ως εκ τούτου αποσβέστηκαν όλες οι υπ΄ αυτήν υποχρεώσεις των συμβαλλομένων. Συνεπώς, ο εναγόμενος δεν έχει υποχρέωση από τη σύμβαση να κατα-βάλει στον ενάγοντα τη δαπάνη στην οποία υποβλήθηκε για το ξεκαλούπωμα και τη μεταφορά της ξυλείας του από την οικοδομή του, ούτε να αμείψει τον τελευταίο, ο οποίος αντιστοίχως δεν έχει αξίωση για την αμοιβή του, έχει όμως αξίωση από το άρθρο 904 ΑΚ για το έργο που εκτέλεσε μέχρι την υπαναχώρηση, ήτοι τη ρίψη του μπετόν καθαριότητας, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον άνω εργοδότη, αλλά ούτε και να αποζημιώσει τον ως άνω εργολάβο για διαφυγόντα κέρδη από τη μη χρησιμοποίηση της ξυλείας του σε άλλη οικοδομή, κατά το αντίστοιχο χρονικό διάστημα, αφού όπως προαναφέρθηκε, η εργολαβία δεν ολοκληρώθηκε από υπαιτιότητα δική του. Επίσης, ο ενάγων δεν δικαιούται τη δαπάνη, στην οποία υποβλήθηκε για τη διενέργεια της παραπάνω πραγματογνωμοσύνης, καθόσον αυτή έγινε χωρίς να συντρέχει κανένας λόγος, δοθέντος ότι οι προαναφερόμενες κακοτεχνίες του έργου ήταν εμφανείς και δεν χρειαζόταν για τη διαπίστωσή τους ιδιαίτερες γνώσεις επιστήμης.

540/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γιάννης Παπαναστασόπουλος, Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Καταδολίευση δανειστών. Προϋποθέσεις. Ποιος δικαιούται να ζητήσει τη διάρρηξη της δικαιοπραξίας. Τέτοιος είναι ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία, αρκεί η απαίτηση αυτή να είναι ληξιπρόθεσμη μέχρι την πρώτη στο ακροατήριο συζήτηση της αγωγής περί διαρρήξεως. Υπόκεινται σε διάρρηξη τόσο οι επαχθείς, όσο και οι χαριστικές δικαιοπραξίες (γονική παροχή). Απαιτείται για τη διάρρηξη η γνώση του τρίτου. Όταν ο τρίτος είναι ανήλικος τότε η γνώση θα κριθεί από τη γνώση των γονέων του. Δικαστική δαπάνη στη σχετική δίκη. Τρόπος υπολογισμού της. Περιστατικά.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 939, 941, 942 και 943 ΑΚ, σαφώς συνάγεται ότι οι δανειστές δικαιούνται να απαιτήσουν τη διάρρηξη κάθε απαλλοτρίωσης που έγινε από τον οφειλέτη προς βλάβη τους, εφόσον η υπόλοιπη περιουσία δεν αρκεί για ικανοποίησή της. Προϋποθέσεις δε προστασίας των δανειστών είναι : 1) Απαλλοτρίωση εκ μέρους του οφειλέτη. 2) Απαλλοτρίωση με πρόθεση βλάβης των δανειστών, η οποία πρόθεση θεωρείται ότι υπάρχει, όταν αυτός (οφειλέτης) γνωρίζει ότι με την απαλλοτρίωση του περιουσιακού του στοιχείου θα περιέλθει σε τέτοια οικονομική κατάσταση. Ώστε η περιουσία που του απομένει να μην αρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών, αφού στην περίπτωση αυτή είναι προφανές ότι ο οφειλέτης γνωρίζει ότι συνέπεια της πράξεώς του είναι η βλάβη των τελευταίων, την οποία αποδέχεται, και 3) γνώση του τρίτου ότι ο οφειλέτης απαλλοτρι-ώνει προς βλάβη των δανειστών, η οποία γνώση τεκμαίρεται, όταν ο τρίτος είναι, κατά την απαλλοτρίωση, ο σύζυ-γος του οφειλέτη ή συγγενής σε ευθεία γραμμή ή σε πλάγια γραμμή εξ αίματος έως και τον τρίτο βαθμό, ή από αγχι-στείας έως το δεύτερο, το οποίο τεκμή-ριο δεν ισχύει αν πέρασε ένα έτος από την απαλλοτρίωση έως την έγερση της περί διαρρήξεως αγωγής, ενώ η ανωτέ-ρω γνώση δεν απαιτείται αν η απαλλο-τρίωση έγινε από χαριστική αιτία (ΑΠ 88/1998 ΕλλΔνη σελ. 843, ΑΠ 2045/1986 ΝοΒ 35.1236, ΕΑ 4169/1999 ΕλλΔνη 1999 σελ. 1160). Εξάλλου, κατά τη σαφή έννοια των διατάξεων των άρθρων 939 επ. ΑΚ αυτός που εγείρει την αγωγή διαρρήξεως πρέπει να έχει την ιδιότητα του δανειστή κατά το χρόνο που ο οφειλέτης του επιχειρεί την απαλλοτρίωση. Τέτοια ιδιότητα λογίζε-ται ότι έχει και ο φορέας ενοχικής απαί-τησης που τελεί υπό αίρεση ή προθε-σμία, αρκεί η απαίτηση αυτή να είναι ληξιπρόθεσμη μέχρι την πρώτη στο ακροατήριο συζήτηση της αγωγής περί διαρρήξεως (ΟλΑΠ 709/1974 ΝοΒ 23.300, ΑΠ 121/1998 ΝοΒ 43.52, ΑΠ 1279/1990 ΕλλΔνη 1991 σελ. 1215). Περαιτέρω, σε διάρρηξη υπόκεινται, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες δια-τάξεις τόσο οι επαχθείς, όσο και οι χαριστικές δικαιοπραξίες, καθώς και κάθε παροχή από ηθικό καθήκον, μεταξύ των οποίων είναι και οι αφορώσες τις παροχές των γονέων προς τα τέκνα τους που προβλέπονται και ρυθμίζονται από το άρθρο 1509 ΑΚ (ΑΠ 1265/1994 ΕλλΔνη 1996 σελ. 316, ΕΑ 4169/1999 ΕλλΔνη 1999, όπου και οι εκεί παραπομπές.

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Δυνάμει της υπ΄ αριθμ. 758/1995 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε κατόπιν αιτήσεως του εφεσιβλήτου κατά του πρώτου εκκαλούντος, ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει στον ως άνω εφεσίβλητο το ποσό των 13.645.000 δραχμών, πλέον τόκων και εξόδων. Η παραπάνω διαταγή πληρω-μής εκδόθηκε με βάση την υπ΄ αριθμ. 77-29-4201 επιταγή της Εθνικής Τρά-πεζας της Ελλάδος. Η τραπεζική αυτή επιταγή εκδόθηκε από τον πρώτο εκ-καλούντα λευκή κατά το ποσό και ημε-ρομηνία εκδόσεως, με τη συμφωνία να την συμπληρώσει ο εφεσίβλητος, σε διαταγή του οποίου είχε εκδοθεί η εν λόγω επιταγή, με το ποσό που αντιστοιχούσε στο σύνολο των προς αυτόν οφειλών του ως άνω εκκαλούντος, προερχομένων από διάφορες οικονομικές

διευκολύνσεις του προς τον τελευταίο κατά το χρονικό διάστημα από το έτος 1989 έως το έτος 1993, δεδομένου ότι διατηρούσαν μεταξύ τους φιλικές σχέ-σεις. Με βάση τη συμφωνία τους αυτή, ο εφεσίβλητος συμπλήρωσε την ανωτέ-ρω επιταγή την 11-10-1995 με το ποσό στο οποίο ανέρχονταν συνολικά οι παραπάνω οφειλές του πρώτου εκκαλούντος. Κατά της προαναφερόμενης διαταγής πληρωμής, ασκήθηκε ανακοπή από τον ως άνω εκκαλούντα, η οποία απορρίφθηκε τελεσίδικα με την 9/2002 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και έτσι η εν λόγω διαταγή πληρωμής απέκτησε ισχύ δεδικασμένου. Ο πρώτος εκκαλών ήταν κύριος κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου α) ενός οικο-πέδου, άρτιου και οικοδομήσιμου, εμβαδού 419 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση «ΛΕΓΚΑ» της κτηματικής περιφέρειας της Κοινότητας Μαζαρακίου Αχαΐας και εντός του οικισμού της, β) ενός οικοπέδου, άρτιου και οικοδομήσιμου, εμβαδού 399 τ.μ. που βρίσκεται στην ίδια θέση και γ) μιας ισόγειας ημιτελούς οικοδομής, επιφανείας 160 τ.μ., κτισμένης σε οικόπεδο, εμβαδού 987,70 τ.μ., που βρίσκεται επίσης στην παραπάνω θέση. Ο ως άνω εκκαλών, την 9-1-1995, μεταβίβασε τα ακίνητα αυτά στους υπόλοιπους εκκαλούντες ως ακολούθως : 1) Τα υπό στοιχεία α΄ και β΄ ακίνητα κατά ψιλή κυριότητα στο τέταρτο εκκαλούντα γιο του, που τότε ήταν ανήλικος, δυνάμει του υπ΄ αριθμ. 18203/9-1-1995 συμβολαίου γονικής παροχής της Σ/φου Πατρών Α.Σ., που μεταγράφηκε νόμιμα και 2) το υπό στοιχείο γ΄ ακίνητο κατά το 1/4 εξ αδιαιρέτου και κατά πλήρη κυριότητα στην τρίτη εκκαλούσα θυγατέρα του και κατά το υπόλοιπο 1/4 εξ αδιαιρέτου και κατά πλήρη κυριότητα στη δεύτερη εκκαλούσα σύζυγό του, δυνάμει του υπ΄ αριθμ. 18204/9-1-1995 συμβολαίου γονικής παροχής και δωρεάς εν ζωή, αντιστοίχως της ιδίας Σ/φου, που κι΄ αυτό μεταγράφηκε νόμιμα. Οι απαλλοτριωτικές αυτές πράξεις έγιναν από τον πρώτο εκκαλούντα με πρόθεση βλάβης του εφεσιβλήτου δανειστή του και συγκεκριμένα με το σκοπό να ματαιω-θεί η ικανοποίηση της ανωτέρω απαιτήσεώς του κατ΄ αυτού, καθόσον γνώριζε ότι με τις μεταβιβάσεις αυτές θα περιέλθει σε τέτοια οικονομική κατάσταση, ώστε να είναι αδύνατη η ικανοποίηση της εν λόγω απαιτήσεως του ως άνω δανειστή του, όπως και έγινε, αφού από την επιβληθείσα κατάσχεση, με την επίσπευση του εφεσιβλήτου, επί της οικίας του, που βρίσκεται στο Μαζαράκι Αχαΐας, δεν ικανοποιήθηκε η προαναφερόμενη απαίτηση του τελευταίου, λόγω υπάρξεως προηγουμένων υποθηκών επ΄ αυτού υπέρ της ΑΤΕ (βλ. και τον προσκομιζόμενο 2275/11-12-2002 πίνακα κατάταξης του Σ/φου Φαρρών Θ.Λ.), ενώ δεν αποδείχτηκε ότι ο ως άνω εκκαλών έχει και άλλη μη βεβαρημένη ακίνητη περιουσία από την κατάσχεση της οποίας είναι δυνατή η ικανοποίηση της επίδικης αξιώσεως. Περαιτέρω, αποδείχτηκε ότι η τρίτη των εκκαλούντων, θυγατέρα του πρώτου εκκαλούντος, γνώριζε ότι η γενόμενη προς αυτήν μεταβίβαση, σκόπευε στη ματαίωση της ικανοποιήσεως της παραπάνω απαιτήσεως της εφεσιβλήτου, αφού διέμενε μαζί με τους γονείς της, είχε αρμονικές σχέσεις μ΄ αυτούς και συζητούνταν στο οικογενειακό περι-βάλλον τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε ο πρώτος των εκκαλούντων πατέρας της. Η γνώση του τέταρτου εκκαλούντος ότι η γενόμενη προς αυτόν μεταβίβαση είχε τον

ανωτέρω σκοπό, θα κριθεί από το πρόσωπο των δύο πρώτων εκκαλούντων γονέων του, που τον εκπροσωπούσαν κατά την ως άνω δικαιοπραξία, αφού όπως προαναφέρθηκε, κατά το χρόνο της καταρτίσεώς της ήταν ανήλικος (βλ. σχετ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλο ΑΚ Τόμος Ι, άρθρα 214-215 αριθ. 3, Σημαντήρα Γεν. Αρχαί, έκδ. 1973 σελ. 534 παρ. 952, ΕΑ 6701/1996 Αρμ. 1998 σελ. 431). Για τον πρώτο δε εκκα-λούντα δεν τίθεται τέτοιο ζήτημα, γιατί αυτός είναι ο μεταβιβάσας το ακίνητο προς τον ανήλικο γιο του, ενώ η γνώση της δεύτερης εκκαλούσας ότι η γενό-μενη από το σύζυγό της προς τον ανή-λικο γιο της ανωτέρω μεταβίβαση σκό-πευε στη μη ικανοποίηση της απαιτή-σεως του εφεσιβλήτου, αποδεικνύεται από το γεγονός ότι αυτή ως σύζυγος γνώριζε τις οικονομικές δυσχέρειες του ως άνω εκκαλούντος, αφού συζητούσε μαζί του το θέμα τούτο και προσπαθούσαν να βρουν τρόπο αντιμετωπίσεώς του. Συνεπώς, συντρέχουν οι προϋποθέσεις διάρρηξης των γενόμενων ως άνω μεταβιβάσεων, η οποία (διάρρηξη) δεν μπορεί να περιοριστεί σε μία απ΄ αυτές, καθόσον δεν είναι δυνατόν εκ των προτέρων να είναι γνωστό το ποσό του εκπλειστηριάσματος που θα επιτευχθεί από τον αναγκαστικό πλειστηριασμό και υπάρχει κίνδυνος σε τέτοια περίπτωση να μην ικανοποιηθεί και πάλι η ανωτέρω απαίτηση του εφεσιβλήτου. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχτηκε την αγωγή και διέταξε τη διάρρηξη των παραπάνω μεταβιβάσεων ως καταδολιευτικών, σωστά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και προσηκόντως τις προσαχθείσες αποδείξεις εκτίμησε και ως εκ τούτου πρέπει να απορριφθούν, ως αβάσιμοι, οι σχετικοί λόγοι της έφεσης με τους οποίους υποστηρίζονται τα αντίθετα. Τέλος, οι εκκαλούντες παραπονούνται με τον τελευταίο λόγο της έφεσής τους, ότι εσφαλμένα η εκκαλούμενη απόφαση προσδιόρισε την εις βάρος τους δαπάνη στο ποσό των 940 €. Ο λόγος αυτός της έφεσης κρίνεται εν μέρει βάσιμος, γιατί το αντικείμενο της ανωτέρω αγωγής δεν είναι δεκτικό χρηματικής αποτίμησης (ΑΠ 31/1993 ΝοΒ 41.1082) και η δικαστική δαπάνη έπρεπε να προσδιοριστεί, με βάση τις διατάξεις του Κώδικα περί δικηγόρων και με τα κατώτατα όρια αμοιβής τους, στο ποσό των 820 €. Ειδικότερα, η παραπάνω δικαστική δαπάνη έπρεπε να προσδιοριστεί ως εξής : 1) για τη σύνταξη της αγωγής, στο ποσό των 35.000 δραχμών (άρθρο 100 παρ. 4), 2) για την παράσταση της πρώτης συζητήσεως της αγωγής, στο ποσό των 40.000 δραχμών (άρθρο 109), 3) για τις προτάσεις της άνω συζητήσεως, στο ποσό των 35.000 δραχμών (άρθρο 107 παρ. 4), 4) για τις διεξαγωγές, στο ποσό των 50.000 δραχμών (άρθρο 118), 5) για την κλήση της αγωγής προς δεύτερη συζήτησή της, στο ποσό των 35.000 δραχμών (άρθρο 106 παρ. 4), 6) για την παράσταση της μετ΄ απόδειξη συζήτησης αυτής, στο ποσό των 70.000 δραχμών (άρθρα 107 παρ. 4, 109) και 7) για την επίδοση της αγωγής, της προδικαστικής αποφάσεως και της κλήσης της αγωγής για τη δεύτερη συζήτηση, στο ποσό των 14.400 δραχμών και συνολικά στο ποσό των 279.400 δραχμών, που αντιστοιχεί σε 820 €. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση κατά το ως άνω λόγο της και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη από-φαση ως προς τη διάταξη της περί δικαστικής δαπάνης.

582/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Πάνος Παπαχρήστου, Πάνος Καραμπούλιας**).

Σύμβαση έργου. Καταγγελία από τον εργοδότη. Τι δικαιούται να ζητήσει ο εργολάβος. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 681 και 700 ΑΚ προκύπτει ότι, αν καταγγελθεί από τον εργοδότη η εργολαβική σύμβαση πριν από την αποπεράτωση του έργου, ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει στον εργολάβο, την αμοιβή που είχαν συμφωνήσει, δηλαδή όλες τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ο εργολάβος, μέχρι το χρόνο της καταγγελίας της σύμβασης για την έως τότε εκτέλεση του έργου και το εργολαβικό κέρδος. Άλλη περαιτέρω αξίωση προς αποζημίωση δεν έχει ο εργολάβος κατά του εργοδότη, όπως για διαφυγόν κέρδος που θ΄ αποκέρδαινε, αν αποδεσμευόταν από τη σύμβαση, διότι οποιαδήποτε ζημία περιλαμβάνεται στην αμοιβή που οφείλεται για ολόκλη-ρο το έργο σαν να ήταν περατωμένο (ΑΠ 1500/1992 ΕλλΔνη 35.432, ΕφΚερκ 43/2000 ΙΟΝΕΠΙΘΔ 2001/63). Συνεπώς, το κονδύλιο της αποθετικής ζημίας, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε 4.440.000 δρχ. και αφορά στην παραμονή των αναφερομένων στην αγωγή τριών μηχανημάτων του ενά-γοντα, στο χώρο εκτέλεσης του έργου, για το χρονικό διάστημα από το τέλος Αυγούστου μέχρι τις 15-9-2001 και για 10 εργάσιμες ημέρες, ορθά απορρί-φθηκε σαν μη νόμιμο από την εκκαλουμένη. Ως εκ τούτου δε, πρέπει ν΄ απορριφθεί και ο σχετικός 2ος λόγος έφεσης της έφεσης του εκκαλούντα Α.Τ. σαν αβάσιμος στην ουσία του.

Ο ενάγων, ο οποίος είναι ιδιοκτήτης σκαπτικών μηχανημάτων, ανέλαβε δυνάμει συμβάσεως έργου, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων, τα τέλη του μηνός Ιουλίου 2001, να ισοπε-δώσει με μηχανήματα της ιδιοκτησίας του, ένα αγρό ιδιοκτησίας του εναγομέ-νου, που βρίσκεται στη θέση «Λάχα-να» της κτηματικής περιφέρειας Στάμνας του Δήμου Αιτωλικού, συνολι-κής επιφάνειας επτά περίπου στρεμ-μάτων. Η αμοιβή του ενάγοντα συμφω-νήθηκε προφορικά κατά τον εξής τρόπο: Για τις τρεις πρώτες ημέρες από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου, οπότε εκτελέστηκαν εργασίες προερ-γασίας με προωθητήρα χωμάτων (μπουλντόζα) οι οποίες ήταν τεχνικά απαραίτητες, για να προετοιμάσουν τις εργασίες των άλλων μηχανημάτων, στο ποσό των 160.000 δρχ. την ημέρα και συνολικά το ποσό των 480.000 δρχ. ενώ για το υπόλοιπο έργο, στο ποσό των 320 δρχ. ανά κυβικό μέτρο (και συγκεκριμένα 100 δρχ. ανά κυβικό μέτρο για τις εργασίες του προωθητήρα χωμάτων και 220 δρχ. ανά κυβικό μέτρο για τις εργασίες των μηχανημάτων τσάπας και φορτηγού – τάμπερ). Επίσης, συμφωνήθηκε η αμοιβή να καταβληθεί τμηματικά ως εξής: στο τέλος της πρώτης εβδομάδας από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου ο ενάγων θα ελάμβα-νε 1.000.000 δρχ. ενώ το υπόλοιπο πο-σό της αμοιβής για το σύνολο του έργου θα κατέβαλε ο εναγόμενος μετά την τελική επιμέτρησή του. Κατά τη διάρκεια όμως

της εκτέλεσης του έργου, προέκυψαν διαφωνίες ως προς το συνολικό όγκο του έργου, καθώς και ως προς τον όγκο των ήδη εκτε-λεσθεισών εργασιών εκ μέρους του εναγόμενου, με αποτέλεσμα να σταμα-τήσουν οι εργασίες και ο ενάγων με την από 7-9-2001 εξώδικη πρόσκληση διαμαρτυρία, την οποία κοινοποίησε στον εναγόμενο στις 11-9-2001, να προβεί στην καταγγελία της σύμβασης.

... Η αμοιβή λοιπόν του ενάγοντα, για το έργο που εκτέλεσε μέχρι τη καταγγελία της σύμβασης και το οποίο παρέλαβε ο εναγόμενος, ανέρ-χεται σε 480.000 δρχ. για τα έργα προεργασίας 1.499.520 δρχ. (320 Χ 4.686 κ.μ.) για τις εργασίες του προω-θητήρα χωμάτων και για τις εργασίες των μηχανημάτων τσάπας και φορτη-γού – τάμπερ και συνολικά, στο ποσό των 1.979.520 δρχ. από το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 1.040.000 δρχ., το οποίο ο εναγόμενος, κατέθεσε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, υπέρ του ενάγοντος (βλ. τη με αριθμ. 8.214 πράξη κατάθεσης γραμματίου παρακαταθήκης της συμ-βολαιογράφου Αγρινίου Α.Π.). Συνε-πώς, ο εναγόμενος εξακολουθεί να οφείλει στον ενάγοντα το υπόλοιπο της αμοιβής του για το μέχρι της καταγγε-λίας εκτελεσθέν έργο, εκ δραχμών 939.520 (1.979.520 μείον 1.040.000).

599/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Χαράλαμπος Κουνιάκης, Ιωάννης Θεριανός**).

Ηθική βλάβη και χρηματική ικανοποίηση. Βασική προϋπόθεση για την πρόκληση ηθικής βλάβης είναι η ικανότητα του φυσικού προσώπου να δέχεται επιδράσεις από τον εξωτερικό κόσμο ώστε να μπορεί ν΄ αντιληφθεί τις συνέπειες της άδικης πράξης και να προκληθούν σ΄ αυτόν διάφορα συναισθήματα π.χ. λύπης ή στενοχώριας. Αν αμέσως μετά την αδικοπραξία το θύμα χάσει τις αισθήσεις του και ασκηθεί αγωγή από το δικαστικό συμπαραστάτη του και το θύμα δεν ανακτήσει ποτέ τις αισθήσεις του και αποβιώσει μέχρι την τελεσιδικία της αγωγής, τότε δεν επιδικάζεται αποζημίωση.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική αποζημίωση λό-γω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 933 ΑΚ, η αξίωση του προηγούμενου άρθρου δεν εκχωρείται ούτε κληρονομείται, εκτός αν αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε γι΄ αυτήν αγωγή. Βασική προϋπόθεση για την πρόκληση ηθικής βλάβης είναι η ικανότητα του φυσικού προσώπου να δέχεται επιδράσεις από τον εξωτερικό κόσμο ώστε να μπορεί ν΄ αντιληφθεί τις συνέπειες της άδικης πράξης και να προκληθούν σ΄ αυτόν διάφορα συναισθήματα π.χ. λύπης ή

στενοχώριας. Στην περίπτωση που το θύμα αδικοπραξίας χάσει τις αισθήσεις του αμέσως μετά την πράξη και συνεπεία αυτής και ασκηθεί αγωγή από το δικαστικό συμπαραστάτη του και το θύμα δεν ανακτήσει ποτέ τις αισθήσεις του και αποβιώσει μέχρι την τελεσιδικία της αγωγής, τότε δεν επιδι-κάζεται αποζημίωση λόγω ηθικής βλά-βης, εφόσον το θύμα δεν υπέστη τέτοια, αφού δεν ήταν ικανό να δεχθεί επιδράσεις από τον εξωτερικό κόσμο και ν΄ αντιληφθεί τις συνέπειες της αδικοπραξίας. Η άποψη (Κρητικός Αποζημίωση από αυτοκίνητα παρ. 991 σελ. 348 έκδ. 1998) ότι στην περίπτωση αυτή δεν επιδικάζεται χρηματική ικανοποίηση διότι η αγωγή ασκήθηκε με την προοπτική έγκρισης από τον ίδιο τον παθόντα όταν θ΄ ανακτούσε τις αισθήσεις του, και δεν επιτρέπεται κατά το νόμο η έγκριση να γίνει από τους κληρονό-μους του, μη εφαρμοζομένης της διάτα-ξης 933 ΑΚ, προϋποθέτει ότι ο παθών ήταν σε θέση να αντιληφθεί την κατά-σταση που του προκάλεσε η άδικη πράξη και συνεπώς υπέστη ηθική βλάβη.

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Τις πρωινές ώρες της 22-12-2002 ο δεύτερος εναγόμενος οδηγώντας το υπ΄ αριθμ. ΥΚΑ 2491 Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας του πρώτου εναγομένου, το οποίο ήταν ασφαλισμένο στην τρίτη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία και στο οποίο επέβαινε ο ενάγων εκινείτο επί της επαρχιακής οδού Αμφιλοχίας – Λευκάδας με κατεύθυνση προς Λευκάδα. Στο 49ο χιλιόμετρο της παραπάνω οδού το Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο εξετράπη της πορείας του, προσέκρουσε στο χωμάτινο δεξιό έρεισμα της οδού και στη συνέχεια ημιανετράπη και σύρθηκε με το πλάγιο μέρος του για πολλά μέτρα στην παραπάνω οδό πριν σταματήσει επ΄ αυτής. Λόγω της σφοδρότητας της πρόσκρουσης έσπασε ο οπίσθιος ανε-μοθώρακας του αυτοκινήτου και ο ενάγων, ο οποίος καθόταν στο οπίσθιο μέρος, εκτινάχθηκε στο οδόστρωμα όπου κτύπησε στο κεφάλι με αποτέλεσμα να υποστεί βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση όπως με λεπτομέρεια παρακάτω αναφέρεται. Η παραπάνω εκτροπή του αυτοκινήτου και ο εντεύθεν τραυματισμός του ενάγοντος οφειλόταν σε αποκλειστική υπαιτιότητα του εναγομένου οδηγού ο οποίος αφενός μεν δεν είχε εντείνει την προσοχή του στην οδήγηση, αφού λίγο πριν την εκτροπή προσπαθούσε να τοποθετήσει μια μαγνητοταινία στο κασετόφωνο του αυτοκινήτου, αφετέρου έβαινε με μη επιτρεπομένη ταχύτητα τουλάχιστον 100 χιλ. ωριαίως, λαμβανομένου υπόψη ότι ήταν νύκτα, υπήρχε έλλειψη τεχνητού φωτισμού, η επαρχιακή οδός ήταν μικρού πλάτους (μια λωρίδα κυ-κλοφορίας ανά κατεύθυνση) και έμπροσθέν του ήταν κλειστή αριστερή στροφή. Ο ισχυρισμός της εκκαλούσας ότι ο οδηγός του Ι.Χ.Ε. ήταν υπό την επήρεια οινοπνεύματος και βρισκόταν σε κατάσταση μέθης και τούτο το γνώριζε ο ενάγων και δέχθηκε να επιβιβαστεί στο αυτοκίνητο αυτό και συνεπώς είναι συνυπαίτιος του τραυματισμού του κατά 70% είναι αβάσιμος και απορριπτέος, εφόσον από κανένα αποδεικτικό στοιχείο αποδείχθηκε ότι ο οδηγός του αυτοκινήτου αυτού ήταν υπό την επήρεια οινοπνεύματος. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο ενάγων υπέστη βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση, εγκεφαλικό οίδημα, υπαραχνοειδή ενδοκοιλιακή αιμορραγία και σε κωματώδη κατάσταση μεταφέρθηκε στα νοσοκομεία Λευκάδας και Ιωαννίνων στα

οποία και νοσηλεύτηκε, παραμένοντας στην ίδια κατάσταση «άγρυπνο κώμα» (βλ. ιδία το από 7-3-2005 πιστοποιητι-κό του Νοσοκομείου Λευκάδας) μέχρι το θάνατό του, ο οποίος επήλθε στις 7-10-2005, μετά την άσκηση της αγωγής, από την παρπάνω αιτία. Από τον τραυματισμό του ο ενάγων ζημιώ-θηκε τα παρακάτω χρηματικά ποσά: Α. 24.000 ευρώ για την απασχόληση σε δύο βάρδιες αποκλειστικής νοσο-κόμου για το χρονικό διάστημα από 22-12-2002 μέχρι 30-4-2004 (25 ευρώ ανά οκτάωρο Χ 2 οκτάωρα ημερησίως επί 16 μήνες)... Περαιτέρω απο-δείχθηκε ότι ο ενάγων παρέμεινε ανίκανος για εργασία μέχρι το θάνατό του (7-10-2005)... Περαιτέρω το κονδύλιο των 100.000 € που ζήτησε ο ενάγων σύμ-φωνα με τη διάταξη του άρθρου 931 ΑΚ πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστι-κά αβάσιμο, εφόσον ο ενάγων ήδη απεβίωσε και συνεπώς δεν έχει εφαρ-μογή η διάταξη αυτή που αφορά την επίδραση της αναπηρίας του στο μέλλον του. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο ενάγων με τον προαναφερόμενο τραυματισμό του έχασε αμέσως τις αισθήσεις του και περιέπεσε σε κώμα και παρέμεινε στην ίδια κατάσταση μέχρι τον επισυμβάντα, στις 7-10-2005, θάνατό του. Αυτός δεν δεχόταν επιδρά-σεις από τον εξωτερικό κόσμο και δεν είχε οποιαδήποτε συνείδηση της κατά-στασής του ούτε μπορούσε ν΄ αντι-ληφθεί το αποτέλεσμα της σε βάρος του άδικης πράξης. Συνεπώς, δεν μπορούσαν να προκληθούν διάφορα συναισθήματα (λύπης – στενοχώριας) σ΄ αυτόν από τη γενομένη σε βάρος του αδικοπραξία. Επομένως δεν υπέστη αυτός ηθική βλάβη και πρέπει το σχετι-κό κονδύλιο ν΄ απορριφθεί ως ουσιαστι-κά αβάσιμο. Επομένως οι συνολικές ζημιές του αρχικού ενάγοντος ανέρχο-νται σε ... €.

617/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Δημήτριος Γεωργακόπουλος, Γεώργιος Μακρυστάθης**).

Κλοπή πράγματος. Δικαιώματα του κυρίου. Καταδίκη του κλέπτη από το ποινικό δικαστήριο. Θέματα για την αποζημίωση της ηθικής βλάβης. Απαραίτητη η διατύπωση της επιφύλαξης στο ποινικό δικαστήριο για να δικαιούται να ζητήσει μεγαλύτερο ποσό από το αστικό δικαστήριο. Εξαίρεση του κανόνα. Κλοπή ζώων (αιγοπροβάτων). Τρόπος καθορισμού της αποζημίωσης.

Από τον συνδυασμό των διατά-ξεων των άρθρ. 297, 298, 934 και 935 του ΑΚ προκύπτει, ότι στην περίπτωση που αφαιρέθηκε πράγμα με παράνομη πράξη, ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει την αυτούσια απόδοση αυτού, καθώς και αποζημίωση για τη στέρησή του. Δικαιούται όμως να ζητήσει και πλήρη αποζημίωση σε περίπτωση αδυναμίας αυτούσιας απόδοσης του πράγματος ή έλλειψης συμφέροντος αυτού στην αυτούσια απόδοσή του (ΑΠ 1576/1995 ΕλλΔνη 38.1945, ΕφΑθ 3747/2002 ΕλλΔνη 43.1437). Επομένως, αν μετά

την παράνομη αφαίρεση, ο ενάγων δεν έχει συμφέρον στην ανάκτηση του πράγματος, δικαιούται να ζητήσει απ΄ ευθείας αποζημίωση σε χρήμα λόγω αδικοπραξίας, για τη θεμελίωση της οποίας δεν απαιτείται να ισχυρισθεί και ότι το πράγμα δεν σώζεται ή ότι είναι πλέον άχρηστο γι΄ αυτόν (βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλου Αστικός Κώδιξ στο άρθρο 934 αριθμ. 21 και 13 σελ. 826 και 825 αντιστοίχως, ΑΠ 492/1966 ΝοΒ 15.333, ΕφΑθ 3747/2002 ό.π., ΕφΠατρ 53/76 ΝοΒ 24.908).

Στην κρινόμενη υπόθεση, ο ενάγων εξέθεσε με την ένδικη αγωγή του, ότι η κλοπή των αμνών του από τον ενα-γόμενο έγινε τις νυκτερινές ώρες της 23ης προς την 24η Ιανουαρίου 1998 και ότι από το αδίκημα αυτό του εναγομένου υπέστη τις προαναφερόμενες στην αγωγή ζημίες (θετική και διαφυγόντα κέρδη), την αποκατάσταση των οποίων ζητεί. Από το περιεχόμενο της αγωγής συνάγεται, ότι ο ενάγων, θεωρώντας ότι δεν έχει πλέον συμφέρον στην απόδοση των κλεμμένων ζώων του, ζήτησε νομίμως πλήρη αποζημίωση. Κατ΄ ακολουθίαν, ορθώς το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε νόμιμη την αγωγή και ο πρώτος λόγος της έφεσης, με τον οποίο ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί, κα-θόσον δεν αναφέρεται σ΄ αυτή ότι τα κλαπέντα ζώα δεν βρίσκονται πλέον στην κατοχή αυτού (εναγομένου), πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Από το σύνολο των διατάξεων των άρθρ. 63, επ. ΚΠοινΔ και 321, 322, 325 και 331 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι η τελεσίδικη απόφαση του ποινικού δι-καστηρίου που έκρινε επί πολιτικής αγωγής για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης παράγει δεδικασμένο κατά την έννοια των άρθρ. 321, 324 του ΚΠολΔ. Ειδικότερα, αν από το ποινικό δικαστήριο επιδικάστηκε ολόκληρο το αιτηθέν ποσό χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, ο δικαιούχος προκειμένου να μπορέσει να απαιτήσει με μεταγενέστερη αγωγή ενώπιον του αστικού δικαστηρίου με-γαλύτερο ποσό, θα πρέπει να έχει δια-τυπώσει επιφύλαξη στο ποινικό δικα-στήριο, καθιστώντας έτσι σαφές ότι ασκεί μέρος της αξιώσεώς του. Εξαίρε-ση ισχύει στην περίπτωση που η παρά-σταση της πολιτικής αγωγής γίνεται για συμβολικό ποσό για την υποστήριξη και μόνο της κατηγορίας πράγμα που μπορεί να συνάγεται ερμηνευτικά (ΑΠ 374/2001 ΕλλΔνη 43.157, ΕφΑθ 6492/98 ΝοΒ 47.263, ΕφΑθ 1580/86 ΑρχΝ 37.213). Στην ερευνώμενη υπόθεση ο ενάγων εξέθεσε με την αγωγή του, ότι από το αδίκημα του εναγόμενου υπέ-στη ηθική βλάβη, για την αποκατάστα-ση της οποίας πρέπει να του επιδικα-στεί χρηματική ικανοποίηση 1.000.000 δραχμών. Ο εναγόμενος προέβαλε, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, ένσταση δεδικασμένου, ισχυριζόμενος ότι με την υπ΄ αριθμ. 709/2003 τελεσίδικη απόφαση του Ποινικού Εφετείου Πατρών, επιδικάστηκε στον ενάγοντα για χρηματική ικανοποίησή του από το έγκλημα της ζωοκλοπής το ποσό που ζήτησε, δηλαδή 44,02 ευρώ. Από την πιο πάνω απόφαση του Τριμελούς (για τα Πλημμελήματα) Εφε-τείου Πατρών αποδεικνύεται η επιδί-καση της προαναφερόμενης χρηματι-κής ικανοποίησης, καθώς και ποσού 586,94 ευρώ για αποζημίωση του ενάγοντος, Όμως, από το γεγονός ότι ο ενάγων ζήτησε να του επιδικασθεί ως χρηματική ικανοποίηση το ευτελές αυτό ποσό, που αντιστοιχεί σε 15.000

δραχμές και είναι το συνήθως ελάχιστο ζητούμενο για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ενώπιον όλων των ποινικών δικαστηρίων ενώ μπορούσε να ζητήσει τουλάχιστον το διπλάσιο της αποζημίωσης που του επιδικάστηκε, δηλαδή 1.173,88 ευρώ, κατά το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 1300/1982 «Μέτρα για την πρόληψη και την καταστολή της ζωοκλοπής και ζωοκτονίας», συνάγεται ερμηνευτικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 173 και 200 του ΑΚ, ότι επιφυλάχθηκε του δικαιώματός του να ζητήσει μεγαλύτερο ποσό ενώπιον του αρμοδίου πολιτικού δικαστηρίου. Η εκκαλουμένη λοιπόν απόφαση, που απέρριψε την παραπάνω ένσταση του εναγομένου με την ίδια αιτιολογία, δεν έσφαλε κα ο δεύτερος λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

701/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Τόγιας, Βασίλειος Σαφρίδης**).

Πώληση. Εικονικότητα. Δωρεά με τρόπο (διατροφής, συνοίκησης κλπ.). Εγκατάλειψη της πωλήτριας – δωρήτριας και αγωγή ακύρωσης της πωλήτριας με αίτημα την δήλωση βούλησης για επαναμεταβίβαση. Απόσβεση του δικαιώματος ανάκλησης λόγω παρόδου της ετήσιας αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 510 ΑΚ. Αν τα πραγματικά περιστατικά (της εγκατάλειψης της δωρήτριας) συνιστούν λόγο αχαριστίας και παράλληλα παράβαση του τρόπου είναι εξακολουθητικά, θεωρούνται και λαμβάνονται υπόψη ως ενιαίο σύνολο, οπότε η προθεσμία αρχίζει από την τέλεση του τελευταίου

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα που δεν απέκτησε δική της οικογένεια, μέχρι του έτος 1999 διέμενε μόνη, στο ιδιόκτητο διαμέρισμά της, που ευρίσκεται στην Πάτρα στον πρώτο όροφο πολυκατοικίας επί της διασταυρώσεως των οδών Θεσσαλονίκης και Θράκης, εκτάσεως 54. τ.μ. Από το έτος 1994 ανέπτυξε με τους εναγόμενους (ανηψιά και σύζυγο) στενές σχέσεις και τους επι-σκεπτόταν συχνά στην οικία τους. Από το έτος 1999 οι εναγόμενοι άρχισαν να επιδεικνύουν έντονο ενδιαφέρον για την διατροφή και περιποίηση της ενάγου-σας και ταυτόχρονα εκδήλωσαν το εν-διαφέρον τους να συγκατοικήσει η τε-λευταία στην οικία τους, προκειμένου να την φροντίζουν και περιποιούνται με τον καλύτερο τρόπο. Η ενάγουσα που ήταν 84 ετών δέχθηκε να συγκατοικήσει με τους εναγόμενους και υποσχέθηκε στους τελευταίους να τους δωρήσει το παραπάνω διαμέρισμά της, με τον όρο να την περιθάλπουν και να την περιποιούνται. Οι εναγόμενοι συμφώνησαν και την 20-5-1999 καταρτίστηκε το υπαριθμό 489/1999 συμβόλαιο της Σ/φου Πατρών Ε. Π., που μεταγράφηκε νομίμως με το οποίο η ενάγουσα φέρεται ότι πώλησε στους εναγόμενους ½ εξ αδιαιρέτου στον καθένα, αντί του τιμήματος 6.706.800 δρχ. το παραπάνω διαμέρισμα. Η πώληση όμως αυτή ήταν εικονική και οι δηλώσεις περί πωλήσεως, τόσο της ενάγουσας όσον και των

εναγομένων, που περιέχονται στο παραπάνω συμβόλαιο, δεν έγιναν σοβαρά μόνο φαινομενικά, γιατί οι διάδικοι ούτε ήθελαν να καταβληθεί το τίμημα, ούτε συμφώνησαν για την καταβολή αυτού, αλλά ήθελαν να ισχύσει η παραπάνω σύμβαση ως δωρεά με τρόπο. Ειδικότερα το τίμημα της παραπάνω πωλήσεως δεν κατεβλήθη στην ενάγουσα ανεξάρτητα αν οι εναγόμενοι προσεκόμισαν έγγραφη δήλωσή της με ημερομηνία 5-3-2000 στην οποία δηλώνει ότι έλαβε από τους εναγομένους σε με-τρητά το ποσό των 6.500.000 δρχ. προ-κειμένου να συντηρείται, να παίρνει τα φάρμακά της και ότι άλλο χρειαστεί, η οποία όμως έγγραφη δήλωση δεν λαμβάνεται υπόψη, δεδομένου δεδομένου ότι το γνήσιο της υπογραφής της δεν είναι θεωρημένο από το οικείο Αστυνομικό τμήμα, η ίδια δε εξεταζομένη ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου αρνήθηκε το γνήσιο της υπογραφής της. Επί πλέον οι εναγόμενοι δεν προσεκόμισαν παραστατικά έγγραφα από Τράπεζα ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα, που να προκύπτει η ημερομηνία και το ποσό της ανάληψης των 6.500.000 δρχ., είτε από το λογαριασμό κάθε εναγομένου είτε από κοινό λογαριασμό, αλλά και ούτε προσεκόμισαν παραστατικά έγγραφα κίνησης του λογαριασμού της ίδιας της ενάγουσας σε οποιαδήποτε τράπεζα ή άλλο πιστωτικό Ίδρυμα, που να προκύπτει η αντίστοιχη κατάθεση του ποσού αυτού, καθώς και οι επί μέρους αναλήψεις από 25-5-1999 μέχρι 2-9-2002, δε-δομένου ότι κατά το διάστημα αυτό οι ίδιοι και ιδίως η δεύτερη εναγομένη εί-χαν πρόσβαση σε όλους τους λογαριασμούς που διατηρούσε, εισέπρατταν δε τη σύνταξη του ΟΓΑ και το επίδομα Πρόνοιας. Ενισχυτικό στοιχείο της εικονικότητας και της υποκρυπτόμενης υπ΄ αυτήν δωρεάς υπό τρόπο είναι και το γεγονός ότι η πωλήτρια ενάγουσα με το παραπάνω συμβόλαιο παρακράτη-σε για τον εαυτό της και εφ΄ όρου ζωής το δικαίωμα συνοίκησης στο πωλούμε-νο διαμέρισμα, δικαίωμα το οποίο συμβιβάζεται περισσότερο με χαριστική σύμβαση και όχι με αμφοτεροβαρή όπως είναι η πώληση, αφού δεν είναι δυνατόν οι εναγόμενοι – αγοραστές οι οποίοι ήθελαν να εκμεταλλευτούν το διαμέρισμα, το οποίο αγόρασαν καταβάλλοντας το τίμημα, να αποδεχόταν τον όρο της συνοίκησης της πωλήτριας – ενάγουσας εφ΄ όρου ζωής της. Η συγκατοίκηση της ενάγουσας, στην οικία των εναγομένων άρχισε την 25-5-1999 και αρχικά ήταν ομαλή χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, όμως μετά το διάστημα των τριών μηνών οι εναγόμενοι δεν της επέτρεπαν να έχει επαφή με φιλικά της πρόσωπα. Ακολούθως επέδειξαν αδιαφορία, δεν την φρόντιζαν όπως είχαν υποσχεθεί και επί πλέον της εξύβριζαν και την απειλούσαν. Για την παραπάνω συμπεριφορά των εναγομένων πειστική είναι η κατάθεση του μάρτυρα Κ. Θ., ο οποίος κατέθεσε ότι «... τους 3 πρώτους μήνες επικοινωνούσαμε κανονικά. Μετά δεν μας την έδινε στο τηλέφωνο. Όταν τελικά την είδαμε, είχε τα χάλια της, αδυνατισμένη και ήθελε να φύγει... Μου παραπονέθηκε η ενάγουσα ότι δεν την άφηνε να πλυθεί, την κλείδωνε δεν την τάϊζε... Τον Σεπτέμβριο 2002 επικοινώνησε μαζί μας και μάθαμε την κακή μεταχείριση που είχε... Την έβριζαν την απειλούσαν πήγαν να την πνίξουν, Θέλησε να αυτοκτονήσει... Η γερόντισσα δεν έλεγε ψέματα σε ότι μου έλεγε. Εξαιτίας της παραπάνω προσβλητικής συμπεριφοράς των εναγομένων, η ενάγουσα την 2-9-2002 εκμεταλλευόμενη την απουσία από την οικία τους, έφυγε

και έκτοτε φιλοξενείται στην οικογένεια Θ., στην οποία ήταν εσωτερική βοηθός μέχρι του έτους 1983. Η προπεριγραφόμενη συμπεριφορά των εναγομένων συνιστά βαρύ παράπτωμα με το οποίο εκδήλωσαν την αχαριστία τους προς την ενάγουσα και παράλληλα αποτελεί και υπαίτια παράβαση του όρου της δωρε-άς για φροντίδα και περιποίησή της. Συνεπώς η ανάκληση της δωρεάς που έκανε με την αγωγή της η ενάγουσα είναι νόμιμη. Η προβαλλόμενη από τους εναγομένους ένσταση περί καταχρηστικής ασκήσεως της κρινόμενης αγωγής, που συνίσταται στο ότι η ενάγουσα από το έτος 1994 επισκεπτόταν την οικία τους και το έτος 1999 ήλθε και συγκατοίκησε με αυτούς και ενώ ήταν ευχαριστημένη και χωρίς κανένα πρόβλημα, επηρεασθείσα από ενέργειες τρίτων προσώπων απεχώρησε από την οικία τους, ενώ είχε την δυνατότητα να αποχωρήσει το πρώτο ή δεύτερο έτος και ότι τα αναφερόμενα στην αγωγή της είναι ψευδή, είναι απορριπτέας ως μη νόμιμη διότι τα παραπάνω αναφερόμενα περιστατικά και αν ακόμη ήσαν αληθή δεν επαρκούσαν για την θεμελίωση του άρθρου 281 ΑΚ, δηλαδή δεν συνιστούν υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή ο οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Επίσης η ένσταση των εναγομένων περί αποσβέσεως του δικαιώματος ανακλήσεως της ενάγουσας, λόγω παρόδου της ετήσιας αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 510 ΑΚ είναι απορριπτέα ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη, διότι τα πραγματικά περιστατικά που αναφέρονται παραπάνω και συνιστούν το λόγο της αχαριστίας και παράλληλα την παράβαση του τρόπου είναι εξακολουθητικά, θεωρούνται δε και λαμβάνονται υπόψη ως ενιαίο σύνο-λο, οπότε η προθεσμία αρχίζει από την τέλεση του τελευταίου παραπτώματος (ΑΠ 1043/2000 Δνη 42.402), που στην συγκεκριμένη περίπτωση τελέστηκε την 2-9-2002, ότε η ενάγουσα, εξακολουθουμένης της εχθρικής συμπεριφοράς των εναγομένων και της παραβάσεως του τρόπου, απεχώρησε από την οικία των η δε άσκηση της αγωγής έγινε την 8-4-2003, δηλαδή πριν από την πάροδο του έτους.

705/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Κορφιάτης, Γεώργιος Μακρυστάθης, Βασίλειος Λαδάς**).

Γονείς. Θανάτωση γονέων. Στέρηση του δικαιώματος διατροφής στα τέκνα. Απαραίτητα στοιχεία της σχετικής αγωγής. Σύζυγος. Θανάτωσή του σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δικαιώματα του συζύγου που επιζεί. Επιδίκαση αποζημίωσης για πρόσληψη οικιακής βοηθού προς εξυπηρέτηση του σχιζοφρενούς συζύγου. Προσδιορισμός ποσού αποζημίωσης για κάθε έτος (από το 2004-2009). Προσαύξηση της μηνιαίας αποζημίωσης κατά 15 ΕΥΡΩ για κάθε έτος. Πρόωρη άσκηση αγωγής για μεταγενέστερο χρόνο. Οικογένεια. Μέλη της για δικαίωμα είσπραξης αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. Περιλαμβάνονται ο σύζυγος, τέκνα, αδελφοί. Ποσά επιδικαζόμενα. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 928 εδ. β΄, 1486 και 1493 ΑΚ προκύπτει, ότι σε περίπτωση θανατώσεως ενός από τους γονείς, στην αγωγή απο-ζημιώσεως του τέκνου για την αποκα-τάσταση της ζημίας του από τη στέρη-ση του δικαιώματός του διατροφής πρέ-πει να μνημονεύονται τα ακόλουθα στοι-χεία: α) η γονική μέριμνα μεταξύ δικαι-ούχου και υποχρέου, β) Η θανάτωση του υποχρέου από παράνομη και υπαί-τια πράξη του εναγομένου, γ) ο πιθανός χρόνος ζωής του υποχρέου σε διατροφή γονέα, δ) η αδυναμία του δικαιούχου να διατρέφει τον εαυτό του από την πε-ριουσία του ή από εργασία κατάλληλη για την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του και τις λοιπές βιοτικές του συνθήκες, ενόψει και των τυχόν αναγκών της εκπαίδευσής του και αν πρόκειται για ανήλικο, η ανεπάρκεια των εισοδη-μάτων της περιουσίας του ή του προϊό-ντος εργασίας του, ε) το ποσό της κατα-βλητέας σ΄ αυτό διατροφής με βάση τις ανάγκες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις συνθήκες της ζωής του και στ) ότι συνεπεία του θανάτου θ΄ αποστε-ρείται αυτό (τέκνο) στο μέλλον της δικαι-ούμενης ανάλογης διατροφής (ΑΠ 255/1993 ΕλλΔνη 35.1523, ΕφΑθ 2014/2000 ΕλλΔνη 42.1646, ΕφΑθ 6912/1996 ΕλλΔνη 38.1599, ΕφΠατρ 632/2002 ΑχΝομ 19.78).

…… Περαιτέρω αποδείχθηκε, ότι ο πρώτος ενάγων, ηλικίας κατά το χρόνο του ατυχήματος 48 ετών, πάσχει από χρόνια παρανοϊκή σχιζοφρένεια και είναι για το λόγο αυτό ανίκανος προς εργασία. Λαμβάνει σύνταξη από τον ΟΓΑ ύψους 153 ΕΥΡΩ το μήνα και επί-δομα πολυτέκνου 71 ΕΥΡΩ το μήνα. Συνεπεία του θανάτου της συζύγου του στερήθηκε τις υπηρεσίες που προσέ-φερε αυτή στο συζυγικό οίκο και οι οποίες αφορούσαν ιδιαιτέρως την περι-ποίηση και φροντίδα του λόγω της ασθένειάς του (φαρμακευτική αγωγή, φύλαξη, συνοδεία λόγω της αναπηρίας του). Για την αναπλήρωση των παραπάνω υπηρεσιών αναγκάστηκε να προσλάβει τη Ν. Δ., στην οποία κατέβαλε για το χρονικό διάστημα από 12-3-2003 έως 12-3-2004 το ποσό των (365 ημέρες Χ 30 ΕΥΡΩ την ημέρα =) 10.950 ΕΥΡΩ. Από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί ποσό 3.285 ΕΥΡΩ που αντιστοιχεί στο ποσό της συντρέχουσας αμέλειας της θανατωθείσας και να του επιδικαστεί για την αξίωση αυτή το ποσό των 7.665 ΕΥΡΩ. Εξάλλου αποδείχτηκε, ότι θα συνεχίσει και στο μέλλον κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, τουλάχιστον μέχρι την 12-6-2009, δηλ. για πέντε έτη, να στερείται της συνεισφοράς των υπη-ρεσιών της συζύγου του, με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαία η συνέχιση πρόσληψης από αυτόν και απασχόλησης άλλου προσώπου προς αναπλήρωση των υπηρεσιών της θανούσης. Η σχετική δε δαπάνη που απαιτείται για το ως άνω χρονικό διάστημα, ανέρχεται στο ποσό των 60 ΕΥΡΩ κάθε μή-να, το οποίο θα αυξάνεται κατά 15 ΕΥΡΩ ανά έτος. Επομένως, ο πρώτος ενάγων από την αιτία αυτή δικαιούται αποζημιώσεως, η οποία, λαμβανομένης υπόψη της συνυπαιτιότητας θανούσης, αναλύεται ως εξής: α) για το χρονικό διάστημα από 12-6-2004 έως 12-6-2005 δικαιούται μηνιαίας αποζημιώ-σεως 420 ΕΥΡΩ, β) για το χρονικό διά-στημα από 12-6-2005 έως 12-6-2006 μηνιαία αποζημίωση 430,50 ΕΥΡΩ, γ) για το χρονικό διάστημα από 12-6-2006 έως 12-6-2007 μηνιαία αποζημίωση 441 ΕΥΡΩ, δ) για το χρονικό διάστημα από 12-6-2007 έως 12-6-2008 μηνιαία απο-ζημίωση 451,50 ΕΥΡΩ και ε) για

το χρονικό διάστημα από 12-6-2008 έως 12-6-2009 μηνιαία αποζημίωση 462 ΕΥΡΩ. Η απαίτηση του ενάγοντος από την αιτία αυτή για το μεταγενέστερο χρο-νικό διάστημα δεν είναι από τώρα προ-βλεπτή (βλ. ΟλΑΠ 38/1996 ΕλλΔνη 38.41) κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και γι΄ αυτό κρίνεται πρόω-ρη, καθόσον το Δικαστήριο δεν μπορεί από τώρα να σχηματίσει πλήρη δικανι-κή πεποίθηση περί της συνδρομής των αυτών προϋποθέσεων για το μεταγε-νέστερο χρονικό διάστημα, ενόψει της αβέβαιης εξέλιξης της ασθένειας του ενάγοντος, ο οποίος μπορεί στο μέλλον να χρειαστεί νοσηλεία σε ψυχιατρική κλινική, όπως έχει γίνει στο παρελθόν και να μην είναι απαραίτητη η οικιακή βοηθός ή να βελτιωθεί η κατάσταση της υγείας του με καταλληλότερη φαρμα-κευτική αγωγή και να χρειάζεται λιγότε-ρη βοήθεια. Επομένως, το πρωτόδικο δικαστήριο που επιδίκασε στον πρώτο ενάγοντα αποζημίωση για στέρηση υπηρεσιών του συζύγου για το χρονικό διάστημα από 12-3-2003 μέχρι 12-6-2009 τα ίδια χρηματικά ποσά, δεν έσφαλε στην εκτίμηση των αποδείξεων και τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τους σχετικούς λόγους των εφέσεων και της αντέφεσης κρίνονται απορριπτέα ως αβάσιμα. Περαιτέρω, η θανούσα, ηλι-κίας 51 ετών κατά το χρόνο του ατυχή-ματος, εργαζόταν στο Νοσοκομείο Άγιος Ανδρέας των Πατρών και απο-κέρδαινε από την εργασία της αυτή το ποσό των 1.012 ΕΥΡΩ το μήνα. Ο πρώ-τος ενάγων, όπως προαναφέρθηκε, ελάμβανε ως σύνταξη αναπηρίας από τον ΟΓΑ και επίδομα πολυτέκνου το πο-σό των 224 ΕΥΡΩ το μήνα. Οι δεύτερος και τέταρτη των εναγόντων, τέκνα της θανούσης και του πρώτου ενάγοντος, ηλικίας κατά το χρόνο του ατυχήματος 25 κα 20 ετών αντίστοιχα, κατά το επίδι-κο χρονικό διάστημα, ήτοι από 12-3-2003 έως 12-3-2005, δεν είχαν πε-ριουσία και εισοδήματα από αυτήν ή οποιουσδήποτε άλλους πόρους και δεν εργάζονταν από λόγους αντικειμενικούς και συγκεκριμένα γιατί υπήρχε αδυνα-μία εξεύρεσης εργασίας, ήταν δε γραμ-μένοι απ΄ αυτό το λόγο στο ταμείο ανερ-γίας. Επομένως, έχουν αξίωση διατρο-φής έναντι της θανούσας μητέρας τους, η οποία ήταν και η διαθέτουσα προς αυτούς τα προς το ζην, αφού ο ενάγων πατέρας τους έχει πολύ μικρά εισοδή-ματα με τα οποία ικανοποιεί τις δικές του μόνο διατροφικές ανάγκες. Κατά συνέπεια, πρέπει να επιδικαστεί στους δεύτερο και τέταρτη από τους ενάγοντες αποζημίωση για στέρηση διατροφής από τη θανάτωση της μητέρας τους, η οποία κατά την πιθανή πορεία των πραγμάτων θα ζούσε και κατά το επίδι-κο χρονικό διάστημα, το ποσό των 160 ΕΥΡΩ το μήνα στον καθένα, το οποίο πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας της θανούσης και να επιδικαστεί τελικά ως αποζημίωση το ποσό των 112 ΕΥΡΩ στον καθένα (24 μην. Χ 112 ΕΥΡΩ). Από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί ποσό 3.427,07 ΕΥΡΩ, το οποίο η τρίτη εναγόμενη ασφαλιστική εταιρεία έχει ήδη καταβά-λει στους δεύτερο και τέταρτη από τους ενάγοντες σε εκτέλεση της 2327/2003 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδι-κείου Πατρών, με την οποία επιδικάστη-κε προσωρινή αποζημίωση στον καθένα 100 ΕΥΡΩ μηνιαίως, ήτοι ποσό 1.713 ΕΥΡΩ για τον καθένα, το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί από τους αρχαιότερους επίδικους μήνες, από 12-3-2003 έως 21-6-2004 και επομένως απομένει να κατα-βληθεί στον καθένα ποσό 975 ΕΥΡΩ από 22-6-2004 έως 12-3-2005, κατά πα-

ραδοχή του αιτήματος έκπτωσης (προαφαίρεσης) της εναγομένης (βλ. Σχετ. ΕφΑθ 5949/2001 ΕπΣυγκΔ 2002.639, ΕφΑθ 7517/1986 ΕλλΔνη 28.1080, ΕφΘεσ 876/1997 Αρμ 51.648, Κρητικού Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, 1998 παρ. 390). Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που επιδίκασε στους δεύτερο και τέταρτη των εναγόντων αποζημίωση για στέρηση διατροφής 126 ΕΥΡΩ το μήνα από 27-4-2004 έως 12-3-2005, αντί του ορθού 112 ΕΥΡΩ το μήνα από 22-6-2004 έως 12-3-2005, εσφαλμένα τις αποδείξεις εκτίμησε ως προς το κεφάλαιο αυτό, κατά παραδοχή ως βασίμου του σχετικού λόγου των εφέσεων. Περαιτέρω, η θανούσα ηλικίας κατά το χρόνο του ατυχήματος, όπως προαναφέρθηκε, 51 ετών, ήταν σύζυγος του πρώτου από τους ενάγοντες, μητέρα των δευτέρου, τρίτου και τετάρτης και αδελφή των πέμπτης, έκτης, έβδομης, ογδόου και δεκάτης. Όλοι οι ανωτέρω, που περιλαμβάνονται στην «οικογένεια» κατά την έννοια του άρθρου 932 ΑΚ, ενόσω η θανούσα ζούσε, διατηρούσε με αυτήν στενό συναισθηματικό δεσμό και εξαιτίας του θανάτου της εδοκίμασαν στεναχώρια, δικαιούμενοι για το λόγο αυτό εύ-λογης χρηματικής ικανοποίησης, το πο-σό της οποίας ενόψει κυρίως του βαθ-μού συνυπαιτιότητας του πρώτου ενα-γομένου και της παθούσας, της κοινω-νικής και περιουσιακής κατάστασης των διαδίκων, εκτός της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρείας, η ευθύνη της οποίας είναι εγγυητική, του είδους της προσβολής, καθώς και των διδαγμάτων της κοινής πείρας και λογικής και των λοιπών εν γένει συνθηκών, πρέπει να οριστεί στο ποσό των 65.000 ΕΥΡΩ για τον σύζυγο, στο ποσό των 40.000 ΕΥ-ΡΩ για κάθε τέκνο, αφαιρουμένου του ποσού των 40 ΕΥΡΩ προκειμένου να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο και στο ποσό των 4.000 ΕΥΡΩ για τον αδελφό και κάθε μία αδελφή. Επομένως, το πρωτόδικο δικαστήριο που με την εκκα-λούμενη απόφασή του καθόρισε τη χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης σε ποσά μικρότερα από τα ανωτέρω, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις, κατά παραδοχή του σχετικού με το κεφάλαιο αυτό της αποφάσεως λόγου της αντέφεσης ως κατ΄ ουσίαν βασίμου και απορριπτομένου ως αβα-σίμου του αντιστοίχου λόγου των εφέ-σεων.

706/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελευθερία Ζαπαντιώτη – Παπαναστασίου, Ευθύμιος Σιδέρης**).

Θανάτωση αδελφού. Ψυχική οδύνη που επιδικάστηκε σε αδελφή του θανατωθέντος

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο θανών, ηλικίας κατά το χρόνο του θανάτου του 56 ετών, ήταν αδελφός των εναγόντων. Οι τελευταίοι (ενάγοντες) περιλαμβάνονται στην «οικογένεια» κατά την έννοια του άρθρου 932 ΑΚ, ενόσω ο θανών ζούσε, διατηρούσαν με αυτόν στενό συναισθηματικό δεσμό και εξαιτίας του

θανάτου του εδοκίμασαν στενοχώρια, δικαιούμενοι για το λόγο αυτό εύλογης χρηματικής ικανοποίησης, το ποσό της οποίας ενόψει κυρίως του βαθμού πταίσματος του εναγομένου οδηγού, του συντρέχοντος πταίσματος του θανόντος στο θανάσιμο τραυματισμό του, της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των διαδίκων, εκτός της ασφαλιστικής εταιρείας, η ευθύνη της οποίας είναι εγγυητική, του είδους της προσβολής, των διδαγμάτων της κοινής πείρας και των λοιπών εν γένει συνθηκών, πρέπει να ορισθεί στο ποσό των 15.000 ΕΥΡΩ για τον καθένα.

731/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευστάθιος Θεοδωρακόπουλος, Δημήτριος Αλεβίζος**).

Μίσθωση. Διαφορά για φθορές του μισθίου. Τι πρέπει να περιέχει η αγωγή για να είναι ορισμένη. Περιστατικά.

Το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να έχει ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς. Ειδικότερα, για την επιδίκαση αποζημίωσης λόγω φθο-ρών που προκλήθηκαν στο μίσθιο, πρέ-πει να προσδιορίζονται με σαφήνεια α) πόσα μέρη του μισθίου υπέστησαν ολι-κή ή μερική φθορά (είδος, ποσότητα και ποιότητα) και β) πόση η απαιτούμε-νη δαπάνη σε υλικά (ποσότητα και ποι-ότητα αυτών) και αμοιβή εργατοτεχνι-κού προσωπικού για την αποκατάστα-ση των εν λόγω φθορών (αριθμός, ειδι-κότητα προσωπικού και ημέρες απα-σχόλησης). Στην περίπτωση που δεν περιέχει τα παραπάνω στοιχεία, η αγω-γή είναι απορριπτέα ως αόριστη (ΑΠ 762/2000 ΕλλΔνη 42.143, ΕφΑθ 6394/2003 ΝοΒ 52.811, ΕφΑθ 5212/2002 ΕΔΠ 2003.172, Κατράς ό.π. παρ. 37 αρ. 1 σελ. 168).

Η αγωγή ως προς το υπαριθμό 3 αίτημά της είναι αόριστη και ως τέτοια απορριπτέας, καθόσον δεν αναφέρο-νται στο δικόγραφό της οι συγκεκρι-μένες φθορές που προξένησε ο εναγό-μενος κατά τη διάρκεια της μισθώσεως στο μίσθιο, ούτε προσδιορίζεται η ποσό-τητα κάθε απαιτούμενης για την απο-κατάσταση των φθορών εργασίας σε υλικά κα ημερομίσθια και η κατά μονά-δα αξία τους.

739/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Ράπτης, Βασίλειος Βλαχογιάννης**).

Αδικοπραξία. Αν από το ζημιογόνο γεγονός προκύψει και ωφέλεια, πραγματική ζημία είναι ότι υπολείπεται μετά την αφαίρεση της ωφέλειας. Η ωφέλεια όμως αυτή πρέπει να τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με το ζημιογόνο γεγονός. Τέτοιος σύνδεσμος δεν υπάρχει

όταν η ωφέλεια και η ζημία στηρίζονται – η κάθε μία – σε διαφορετική αιτία και ιδίως όταν η ωφέλεια οφείλεται σε εξαιρετική και ελεύθερη δραστηριότητα αυτού τούτου του ζημιωθέντος, κείμενη έξω από την συνήθη πορεία των πραγμάτων.

Περαιτέρω από τις διατάξεις των άρθρων 298 και 914 ΑΚ προκύπτει ότι ο παρά το νόμο ζημιώσας άλλον υπαιτίως υποχρεούται σε αποζημίωση, που περιλαμβάνει τη διαφορά μεταξύ της ενεστώσας περιουσιακής κατάστασης του ζημιωθέντος και εκείνης που θα είχε αυτός, αν δεν συνέβαινε το ζημιογόνο γεγονός. Για το λόγο αυτό οσάκις εξ αυτού προκύπτει ωφέλεια, πραγματική ζημία είναι ότι υπολείπεται μετά την αφαίρεση της ωφέλειας. Η ωφέλεια όμως αυτή πρέπει να τελεί σε αιτιώδη με το ζημιογόνο γεγονός σύνδεσμο, να ήταν δηλαδή το γεγονός αυτό πρόσφο-ρο να παραγάγει το όφελος, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων (ΑΠ 523/1995 ΕΕΝ 1996.426, ΑΠ 298/1974 ΝοΒ 22.1285, ΑΠ 807/1973 ΝοΒ 22.391). Τέτοιος σύνδεσμος δεν υπάρχει όταν η ωφέλεια και η ζημία στηρίζονται – η κάθε μία – σε διαφορετική αιτία (ΕΑ 545/1978 Αρμ. 1978.441) κα ιδίως όταν η ωφέλεια οφείλεται σε εξαιρετική και ελεύθερη δραστηριότητα αυτού τούτου του ζημιωθέντος, κείμενη έξω της συνήθους πορείας των πραγμάτων (ΑΠ 394/1997 ΕλλΔνη 38.1783), μάλιστα δε αντίκειται στην καλή πίστη ο καταλογισμός του οφέλους, όταν αυτό απορρέει από έκτακτη προσπάθεια του ζημιωθέντος, λ.χ. από ενεργητικότητα η οποία υπερτείνει το μέτρο κατά το οποίο αυτός οφείλει, κατά το άρθρο 300 παρ. 1 εδ. β΄ ΑΚ, να περιορίσει τη ζημία (ΑΠ 523/1995 ό.π.).

...Η παρά το νόμο από τα αρμόδια όργανα της εναγομένης, κατά την άσκηση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί (σύνταξη του πίνακα κατάταξης), μη πρόσληψη της ενάγουσας, συνιστά αδικοπραξία εις βάρος της και γεννά υποχρέωση της εναγομένης προς αποκατάσταση της ζημίας που η ενάγουσα υπέστη από την ως άνω παράνομη παράλειψη των αρμοδίων οργάνων της εναγομένης. Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι, η ενάγουσα αν δεν είχε παρανόμως παραλειφθεί από τα αρμόδια όργανα της εναγομένης, θα απασχολείτο στην τελευταία, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, το χρονικό διάστημα από 15-6-2000 έως 15-10-2000, χρονικό διάστημα που πράγματι απασχολήθηκε η προσληφθείσα στη θέση της Φ.Γ. (βλ. από 16-10-2000 σχετική βεβαίωση της εναγομένης) και θα ελάμβανε, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, με βάση τις τότε ισχύουσες συμβάσεις εργασίας για την συγκεκριμένη ειδικότητα συνολικά 4.069,08 ΕΥΡΩ. Και ναι μεν αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα στις 17-7-2000 προσελήφθη από την εταιρεία «ΝΟΥΛΑΣ ΔΗΜ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΕ» ως καμαριέρα στο ξενοδοχείο «ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ» και εργάστηκε μέχρι τις 30-12-2000, οπότε και απολύθηκε. Η απόληψη όμως αυτή εκ μέρους της ενάγουσας εισοδημάτων από την ως άνω εργασία της σε άλλον εργοδότη, κατά το ως άνω χρονικό διάστημα, δεν πηγάζει από το ζημιογόνο γεγονός, αλλά οφείλεται σε έκτακτη προσπάθεια και ελεύθερη δραστηριότητα αυτής ταύτης της ζημιωθείσης ενάγουσας, κεί-μενη έξω της συνήθους πορείας των πραγμάτων και επομένως δεν συνιστά ωφέλειά της, αφαιρουμένη από την ως άνω ζημία της, κατά την αναφερθείσα

ως άνω έννοια του νόμου. Επομένως, πρέπει να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα το ως άνω ποσό των 4.069,08 ΕΥΡΩ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, ως αποζημίωσή της για την ζημία που υπέστη εξαιτίας της ως άνω σε βάρος της αδικοπραξίας.

741/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Τάτσης, Χριστόφορος Σαράκης, Μάριος Θεοδωρόπουλος, Χριστόφορος Παλιογιώργος**).

Αδικοπραξία. Αυτοκινητικό ατύχημα με ακρωτηριασμό του ποδιού του ζημιωθέντος. Επιδίκαση αποζημίωσης του άρθρου 931 ΑΚ. Περιστατικά.

Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων συνεπεία του τραυματισμού του υπέστη ακρωτηριασμό του δεξιού ποδιού και έχει καταστεί μονίμως και διαρκώς ανάπηρος και ολικά ανίκανος για εργασία, έχει δε κριθεί, ως συνταξιούχος του ΤΕΒΕ, ανάπηρος με ποσοστό ανα-πηρίας 85% (βλ. και την από 13-6-2003 ιατρική γνωμοδότηση του χειρουργού – ορθοπεδικού και τραυματιολόγου Δ. Κ και τη με αριθμό 341/5-12-2002 γνωμάτευση της Α/βάθμιας Υγειο-νομικής Επιτροπής ΤΕΒΕ). Και είναι αλήθεια ότι λόγω της ηλικίας του (63 ετών κατά το χρόνο του ατυχήματος) δεν αναμένεται να ξεκινήσει μία νέα επαγγελματική σταδιοδρομία, όμως η αναπηρία του αυτή θα έχει οπωσδήποτε επίπτωση στο μέλλον του, ήτοι στην κοινωνική αλλά και στην οικονομική του δραστηριότητα, δεδομένου ότι δεν θα μπορεί να απασχολείται σε αγροτικές εργασίες, αφού είναι αγρότης – ελαιοπαραγωγός. Κατά συνέπεια, ο ενάγων δικαιούται ιδιαίτερης αποζημίωσης για την ανωτέρω αιτία (άρθρο 931 ΑΚ) η οποία κατά την κρίση του Δικα-στηρίου ανέρχεται στο ποσό των 20.000 €.

756 /2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος, Ιωάννης Κούτσης**).

Μίσθωση εμπορική. Καταγγελία από το μισθωτή (άρθρο 43 π.δ. 34/95). Απαραίτητο έγγραφο της καταγγελίας. Το έγγραφο όμως είναι συστατικός τύπος για την καταγγελία της μίσθωσης και όχι για την επίδοση του εγγράφου που μπορεί να γίνει με κάθε αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες.

Επειδή κατά το άρθρο 43 του ΠΔ 34/95 ο μισθωτής έχει δικαίωμα να κα-

ταγγείλει τη μίσθωση οποτεδήποτε μετά την πάροδο διετίας από την έναρξη αυτής. Η καταγγελία γίνεται εγγράφως και επιφέρει τα αποτελέσματά της μετά την παρέλευση εξαμήνου από την επί-δοση αυτής χωρίς να απαιτείται η συν-δρομή κάποιου λόγου (βλ. ΕφΑθ 1001/95 Δνη 97.1585). Ο έγγραφος τύπος αποτελεί συστατικό στοιχείο του κύ-ρους της καταγγελίας, μόνο για τη δή-λωση αυτής (και όχι για την επίδοση του εγγράφου της που μπορεί να γίνει με κάθε αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες), εάν δε δεν τηρηθεί δεν συντελείται η καταγγελία και δεν επέρχεται η λύση της μίσθωσης μετά εξάμηνο από αυτήν (βλ. ΑΠ 285/99 Δνη 99.1353). Στην πε-ρίπτωση καταγγελίας της μίσθωσης κατά τα άνω ο μισθωτής οφείλει επί πλέον (πέραν δηλαδή της υποχρεώσεως κατά βολής του μισθώματος κατά το χρονικό διάστημα των έξι μηνών) λόγω αποζημιώσεως το καταβαλλόμε-νο κατά το χρόνο της καταγγελίας μίσ-θωμα τεσσάρων (4) μηνών, ανεξάρτητα από τη ζημία του εκμισθωτή (βλ. ΑΠ 594/2000 Δνη 2000.1367, ΕφΑθ 1993/2001 Δνη 2001.955, ΕφΑθ 10049/99 Δνη 2000.843, 1001/95 ό.π.).

787/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Χρυσούλα Καπάτου, Δημήτριος Γαλάνης, Άγγελος Στεργιόπουλος**).

Αδικοπραξία. ΙΚΑ. Δικαίωμα του ασφαλισμένου ή των μελών της οικογενείας του αξίωσης αποζημίωσης για ζημία που επήλθε λόγω ασθενείας, αναπηρίας ή θανάτου του υποχρέου σε διατροφή τους.Η αξίωση αυτή μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ για το όποιο ποσό οφείλει αυτό ασφαλιστικές παροχές στο δικαιούχο αποζημίωσης. Αν συνομολογείται από τον ενάγοντα ότι είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ ή προβάλλεται από τον εναγόμενο ότι ο ενάγων δικαιούται να απαιτήσει από το ΙΚΑ αποζημίωση χωρίς όμως συγκεκριμενοποίηση του ποσού που δικαιούται, τότε αναβάλλεται η συζήτηση της υπόθεσης για την προσκόμιση βεβαίωσης από το ΙΚΑ από την οποία να προκύπτει αν έλαβε ή όχι ασφαλιστική παροχή ο παθών, σε ποιο ποσό και για

Από τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 5 του ν.δ. 4104/1960 προκύπτει ότι επιφυλασσομένης της εφαρμογής των διατάξεων 34 παρ. 2 και 60 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 ο υπαίτιος του θανά-του ή βλάβης της υγείας ή της σωματι-κής ακεραιότητας ασφαλισμένου ή συν-ταξιούχου υποχρεούται να καταβάλει στο ΙΚΑ παν ότι τούτο κατέβαλε ή μέλ-λει να καταβάλει για παροχές ασθε-νείας σε είδος και σε χρήμα στον πα-θόντα ή στους δικαιούχους του, το δε ΙΚΑ έχει ευθεία αγωγή κατά του υπαι-τίου κατά το μέρος που επιβαρύνεται αυτό. Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4476/1965 η παρ. 5 του άρ-θρου 10 του ν.δ. 4104/1960 αντικαθί-σταται ως ακολούθως: «5 επιφυλασσο-μένης της εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 34 παρ. 2 και 60 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 εφόσον ο ασφαλισμένος ή τα μέλη της οικογενείας του δύνανται

να αξιώσουν με άλλους νόμους αποζη-μίωση για ζημία που επήλθε σ΄ αυτούς συνεπεία ασθενείας, αναπηρίας ή θανά-του του υποχρέου σε διατροφή αυτών η αξίωση αυτή μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ, για όποιο ποσό οφείλει αυτό ασφα-λιστικές παροχές στο δικαιούχο αποζη-μιώσεως, όπως ειδικότερα θέλει ρυθμι-στεί με β.δ. που θα εκδοθεί με πρότα-ση του Υπουργού Εργασίας μετά από γνώμη του ΔΣ του ΙΚΑ. Έτσι στη διά-ταξη του άρθρου 18 του ν. 1654/1986 ορίζονται τα ακόλουθα: «Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρ. 10 του ν.δ. 4104/1960, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4476/1965 προστίθεται διάταξη ως εξής: «η παραπάνω μεταβίβαση επέρ-χεται αυτοδικαίως από τότε που γεννή-θηκε η αξίωση. Συμβιβασμός του δικαι-ούχου, παραίτηση ή εκχώρηση ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο αλλοίωση της αξιώσεώς του για αποζημίωση είναι άκυρη κατά το μέρος που αφορά τις παραπάνω αξιώσεις του ΙΚΑ από πα-ροχές». Αλλ΄ όμως ανακύπτουν δυσχέ-ρειες όταν συνομολογείται από τον ενά-γοντα ότι είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ ή προβάλλεται αυτό από τον εναγόμενο και δεν αμφισβητείται από τον ενάγοντα, χωρίς όμως καμία περαιτέρω συγκεκρι-μενοποίηση του ποσού το οποίο ο παθών δικαιούται να απαιτήσει από το ΙΚΑ. Σε μία τέτοια περίπτωση ανακύ-πτει ανάγκη αποσαφηνίσεως του θέμα-τος της θεμελιώσεως και της εκτάσεως του δικαιώματος του παθόντος να απαι-τήσει ασφαλιστικές παροχές από το ΙΚΑ, οπότε ακολούθως σε καταφατική περίπτωση θα γίνει συσχετισμός των παροχών του ΙΚΑ με την απαίτηση αποζημιώσεως του ενάγοντος κατά του υποχρέου. Διευκόλυνση προς την κα-τεύθυνση αυτή προσφέρει η διάταξη του άρθρου 249 του ΚΠολΔ σύμφωνα με την οποία αν η διάγνωση της διαφοράς εξαρτάται ολικά ή εν μέρει από την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας έννομης σχέ-σης ή από διοικητική αρχή, το δικα-στήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστε-ρα από αίτηση κάποιου διαδίκου να διατάξει την αναβολή της συζητήσεως ωσότου περατωθεί τελεσίδικα ή αμε-τάκλητα. ... ή ωσότου εκδοθεί από τη διοικητική αρχή απόφαση που δεν μπορεί να προσβληθεί... .». Σημειώ-νεται ότι η διάταξη του παραπάνω άρ-θρου εφαρμόζεται για πρώτη φορά και στην ενώπιον του εφετείου δίκη (ΕφΑθ 8146/1989 Δ 22.384).

.. .. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο ενάγων ασχολούνταν κατά το χρόνο του ατυχήματος ως οικοδόμος και ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ με αριθμό μη-τρώου 3089159 (βλ. την υπ΄ αριθμ. 586/18-7-2003 γνωμάτευση της Α/θμιας Υγειονομικής Επιτροπής του ΙΚΑ Πα-τρών). Αυτός στην από 8-4-2003 αγωγή του ισχυρίστηκε ότι λόγω του τραυμα-τισμού του κατέστη ανίκανος για εργα-σία για το χρονικό διάστημα από 7-10-2002 έως και τις 8-4-2003, δηλαδή για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, κατά το οποίο αυτός με πιθανότητα και κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων θα πραγματοποιούσε 20 ημερομίσθια το μήνα προς 44 ευρώ κάθε ημερο-μίσθιο και ότι συνέπεια της ανικανότη-τάς του αυτής απώλεσε το ποσό των 5.280 ευρώ για το παραπάνω χρονικό διάστημα, δηλαδή 20 ημερομίσθια Χ 44 ευρώ το ημερομίσθιο = 880 ευρώ Χ 6 μήνες, ποσό το οποίο αυτός ζητεί με την αγωγή του ως αποζημίωση για δια-φυγόντα κέρδη. Αλλ΄ όμως ο ενάγων δεν προσκόμισε κατά την πρωτόδικη δίκη σχετική βεβαίωση του ΙΚΑ από την οποία να προκύπτει αν έλαβε ή όχι

ή αν δικαιούται να λάβει από το ΙΚΑ για το παραπάνω χρονικό διάστημα που κατέστη ανίκανος για εργασία ασφαλιστική παροχή, ενώ στην κατ΄ έφεση δίκη αυτός προσκομίζει την υπ΄ αριθμ. πρωτ. Σ7159/9-4-2003 απόφαση του Διευθυντή του ΙΚΑ Πατρών, με την οποία χορηγήθηκε σ΄ αυτόν σύνταξη αναπηρίας από τις 6-4-2003 μέχρι τις 31-3-2004 και στην απόφαση αυτή αναφέρε-ται ότι ο ενάγων επιδοτήθηκε από το ΙΚΑ από τις 6-10-2002, ημέρα του ατυ-χήματος έως τις 5-4-2003, χωρίς να ανα-φέρεται το ποσό της ασφαλιστικής πα-ροχής. Όμως η εκκαλουμένη απόφαση καίτοι είχε προς τούτο λόγο δεν ερεύ-νησε το ζήτημα υπό το πρίσμα των δια-τάξεων που αναφέρονται στην παρα-πάνω νομική σκέψη και επεδίκασε στον ενάγοντα το ποσό των 2.700 ευρώ για διαφυγόντα κέρδη έξι (6) μηνών αντί του παραπάνω ποσού που ζητήθηκε με την αγωγή. Με την υπ΄ αριθμ. 725/9-12-2005 έφεσή τους οι εναγόμενοι επανέρχονται εκ νέου στο παραπάνω θέμα, το οποίο επιβάλλεται να ερευνηθεί. Για το σκοπό αυτό πρέπει κατ΄ εφαρμογή του άρθρου 249 του ΚΠΟλΔ να ανα-βληθεί η συζήτηση της υποθέσεως αυ-τής μόνο ως προς το κονδύλιο των διαφυ-γόντων κερδών ωσότου προσκομιστεί σχετική βεβαίωση του ΙΚΑ Πατρών από την οποία να προκύπτει αν ο ενάγων έλαβε ή όχι ασφαλιστικές παροχές από το ΙΚΑ, σε ποια έκταση, για ποιο λόγο και για ποιο χρονικό διάστημα μετά το ατύχημα που συνέβη στις 6-10-2002 και εφόσον ο νόμος δεν δια-κρίνει σχετικά περί του υποχρέου για δυνατότητα προσκλήσεως της σχετικής αποφάσεως της αρμόδιας αρχής του ΙΚΑ και προσαγωγής στης στο δικα-στήριο, τέτοιο δικαίωμα έχει οποιοσδή-ποτε από τους διαδίκους της σχετικής δίκης.

797/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευάγγελος Ματσούκης, Χαράλαμπος Σκανδάμης, Σπύρος Παπαδόπουλος**).

Πώληση. Η παραγραφή του άρθρου 543 ΑΚ αναφέρεται σε πραγματικά ελαττώματα του πωληθέντος ή έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας και όχι σε αγωγή που εγείρει ένας από τους συμβαλλόμενους στην πώληση και ζητεί αποζημίωση λόγω μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της σύμβασης όπως είναι η αγωγή ένεκα νομικών ελαττωμάτων που υπάγεται σε εικοσαετή παραγραφή. Παραγραφή. Η εικοσαετής παραγραφή διακόπτεται με την ανακοίνωση της δίκης με προσεπίκληση, με άσκηση έφεσης κατά της πρωτόδικης απόφασης, με την επίδοση της τελεσίδικης απόφασης, με την έκδοση απόφασης, καθώς και με άλλες διαδικαστικές πράξεις. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 554 ΑΚ οι αγωγές για αναστροφή ή μείωση του τιμήματος ή για αποζημίωση λόγω ελαττώματος ή έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας παραγράφονται μετά την πάροδο δύο ετών για τα ακίνητα και έξι μηνών για τα κινητά. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι στη σύντομη αυτή παραγραφή υπάγεται η κατά το άρθρο

543 ΑΚ αγωγή αποζημιώσεως που ασκεί ο αγοραστής στην περίπτωση ύπαρξης πραγματικού ελαττώματος ή έλλειψης συμφωνημένης ιδιότητας του αγορασθέντος πράγματος και όχι η αγωγή που εγείρει ένας από τους συμβαλλόμενους στην πώληση και ζητεί αποζημίωση λόγω μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της συμβάσεως (όπως είναι και η αγωγή ένεκα νομικού ελαττώματος: ΑΚ 516), η οποία αγωγή υπόκειται στη γενική εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 249 ΑΚ (ΑΠ 908/2001 ΕλλΔνη 2003.190). Ενόψει των ανωτέρω ο ισχυρισμός της εκκαλούσας, που αποτελεί και λόγο εφέσεως, ότι η αξίωση των εναγόντων, που στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 514 και 516 ΑΚ, έχει υποκύψει στην παραγραφή του άρθρου 554 ΑΚ, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, κα-θόσον η αξίωση αυτή υπόκειται σε εικο-σαετή παραγραφή (άρθρ. 249 ΑΚ), που αρχίζει από τότε που γεννήθηκε αυτή (αξίωση) και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη (άρθρ. 251 ΑΚ). Περαιτέρω, και η εικοσαετής παραγραφή έχει διακοπεί και αν δεν έχει συμπληρωθεί, όπως και οι εφεσίβλητοι – ενάγοντες υποστηρίζουν, προτείνοντες αντένσταση, με την από 5-12-1997 ως άνω ανακοίνωση της δίκης μετά προσεπικλήσεως, με την άσκηση εφέσεως κατά της πρωτόδικης αποφάσεως 577/1984 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, με την επίδοση της τελεσίδικης αποφάσεως (1985) κλπ., καθόσον με την άσκηση της αγωγής, που διακόπτει την παραγραφή εξομοιώνεται και η εκ μέρους του δικαιούχου προσεπίκληση του οφειλέτη του, καθώς και άλλες διαδικαστικές πράξεις, όπως η έκδοση απόφασης κλπ. μετά δε από κάθε διακοπή αρχίζει νέα ισόχρονη παραγραφή (ΟλΑΠ 1143/1983 ΝοΒ 32.672).

834/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Ρήγας, Πάνος Παπαχρήστος, Βασίλειος Χρονόπουλος**).

Αναπηρία ή παραμόρφωση από αδικοπραξία τρίτου (931 ΑΚ). Στοιχεία της σχετικής αγωγής. Παραγραφή διετής από αυτοκινητικό ατύχημα. Αν η ζημιά από αυτό εμφανίζεται μετά τη διετία, τότε η παραγραφή αρχίζει από τη στιγμή που αντικειμενικά καθίσταται δυνατή η πρόβλεψή της νέας δυσμενούς κατάστασης του παθόντος. Περιστατικά αναπηρίας και επιδίκαση αποζημίωσης γι΄ αυτήν και για διαφυγόντα κέρδη λόγω ανικανότητας παροχής υπηρεσιών ως ηλεκτρολόγος τα οποία μειώνονται σε ποσοστό 50% γιατί δύναται να ασκήσει άλλη εργασία (κλητήρας, θυρωρός, κλπ.).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 931 ΑΚ η αναπηρία ή παραμόρφωση που προξενήθηκε στον πα-θόντα, λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης αν επιδρά στο μέλλον του. Προϋπόθεση εφαρμογής της είναι η από άδικη πράξη, πρόκληση αναπηρίας ή παραμόρφωσης κατά τη γενική αντίληψη της ζωής, κυρίως όμως εφόσον ασκεί στο μέλλον του προσώπου το οποίο ταυτί-

ζεται με την επαγγελματική οικονομική και κοινωνική εξέλιξη του προσώπου στην τελευταία από τις οποίες επιδρά και ο γάμος. Η αποζημίωση προϋποθέτει ότι η αξίωσή της είναι θεμελιουμένη σε άλλη διάταξη. Αναφέρεται στο επιπλέον ποσό που από την αναπηρία ή παραμόρφωση απαιτείται, ώστε ο παθών να δημιουργήσει ή να διατηρήσει οικονομική ή οικογενειακή αυτοτέλεια, του ίδιου επιπέδου, που θα ήταν και χωρίς την παρεμβολή του ατυχήματος (ΕΑ 10097/1984 Αρμ 38/457). Η επιδίκαση γίνεται με τη μορφή προσθέτου κεφαλαίου, εκτός αν στη συγκεκριμένη περίπτωση, δικαιολογείται σε περιοδική παροχή (ΕΑ 5746/1985 ΕΣυγκΔ 1986/364), Για το ορισμένο της αγωγής γι΄ αποζημίωση, με βάση τις διατάξεις του ΑΚ 931, πρέπει να εκτί-θενται συγκεκριμένα στοιχεία, που συγκροτούν την έννοια της αναπηρίας, ο τρόπος με τον οποίο τέτοια συνέπεια αποκλείει ή περιορίζει την επαγγελματική, οικονομική ή κοινωνική εξέλιξη του παθόντος καθώς και την ζημία που επέρχεται εξαιτίας της αναπηρίας (ΑΠ 1599/2002 ΧρΙΔΔ 522, ΑΠ 1582/2001 ΕλλΔνη 43.701). Συνεπώς ορθά η εκ-καλουμένη δέχτηκε ότι το αγωγικό κον-δύλιο του άρθρου 931 ΑΚ είναι ορισμέ-νο, κατ΄ άρθρο 216 ΚΠολΔ αφού περιέ-χονται σ΄ αυτήν (αγωγή) όλα τα ανωτέ-ρω απαραίτητα στοιχεία και ο περί αντιθέτου λόγος έφεσης στις από 10-5-2005 και 8-4-2005 εφέσεις πρέπει να απορριφθεί σαν αβάσιμος στην ουσία της.

Κατά το άρθρο 10 παρ. 2 του ν. 489/1976, η αξίωση του ζημιωθέντος τρίτου κατά του ασφαλιστή παραγράφεται μετά την πάροδο δύο ετών από την ημέρα του ατυχήματος επιφυλασσομένων των κειμένων διατάξεων, για την αναστολή και διακοπή της παρα-γραφής. Από το συνδυασμό της διατά-ξεως αυτής, προς τη διάταξη του άρ-θρου 241 παρ. 1 ΑΚ προκύπτει ότι η διετής παραγραφή αρχίζει από την επομένη ημέρα του ατυχήματος, μέσα δε στη διετία πρέπει να ολοκληρωθεί η κατά το άρθρο 251 ΑΚ άσκηση της αγωγής, χωρίς να έχει σημασία αν και πότε έλαβε γνώση της ζημίας ο ζημιω-θείς. Πρόβλημα όμως ανακύπτει στην περίπτωση που απρόβλεπτη από την αρχή ζημία του παθόντος συνδεόμενη αιτιωδώς με το ατύχημα, εμφανίζεται μεταγενέστερα ή ακόμη μετά την πάρο-δο διετίας από την ημέρα του ατυχήμα-τος. Στη περίπτωση αυτή, αν ως ατύχη-μα, από την επέλευση του οποίου αρ-χίζει η παραγραφή θεωρηθεί η εξωτε-ρική και αιφνίδια επέμβαση στον οργα-νισμό του παθόντος εκ μέρους τρίτου, η διετής παραγραφή αρχίζει από την στιγμή που αντικειμενικά καθίσταται δυνατή η πρόβλεψη της νέας δυσμε-νούς καταστάσεως του παθόντος, διότι από τότε γεννιέται η αξίωση και δύναται να επιδιωχθεί δικαστικά κατά το άρθρο 251 ΑΚ (βλ. Α. Κρητικού «Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα» έκδ. Γ΄ παρ. 2127 σελ. 717 επ.). Στην προκείμενη περίπτωση, όπως συνομο-λογείται, το ατύχημα έλαβε χώρα την 7-6-1999 ενώ η πρώτη από 30-5-2003 αγωγή, επιδόθηκε στην 3η εναγόμενη ασφαλιστική εταιρεία στις 5-6-2003 (βλ. υπ΄ αριθμ. 1159Γ/5-6-2003 αποδει-κτικό επιδόσεως του δικαστικού επιμε-λητή του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης Τ. Τ.). Από τα επικαλούμενα και προ-σκομιζόμενα από τον ενάγοντα έγγρα-φα, αποδεικνύεται ότι ο ίδιος, είχε ασκήσει ενώπιον του ιδίου Δικαστηρίου και κατά της ήδη τρίτης εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρείας την από 14-2-

2000 αγωγή, με την οποία ζητούσε από αυτήν, ως έχουσα αναλάβει με έγκυρη και ισχυρή κατά το χρόνο του ατυχήματος σύμβαση ασφαλίσεως των έναντι τρίτων, αστική ευθύνη του ζημιογόνου οχήματος (μοτοποδηλά-του), να καταβάλει εις ολόκληρο με τους άλλους εναγόμενους: α) 25.000.000 δρχ. ως αποζημίωση του άρθρου 931 ΑΚ, β) 25.000.000 δρχ. για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και γ) 2.608.249 δρχ. για δαπάνη νοσηλίων. Επί της αγωγής αυτής που ασκήθηκε εντός της διετίας από του ατυχήματος, εκδόθηκε η υπ΄ αριθμ. 1776/1-6-2001 απόφαση αυτού, η οποία επιδόθηκε στην εναγόμενη αυτή στις 28-6-2001 (βλ. υπ΄ αριθμ. 1146Β/28-6-2001 έκθεση επιδόσεως του πιο πάνω δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης) και με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα της καταβολής αποζημιώσεως του άρθρου 931 ΑΚ «ως προώρως ασκηθέν». Από της τελευταίας αυτής διαδικαστικής πράξεως (28-6-2001) μέχρι της επιδόσεως της πρώτης ένδικης αγωγής (5-6-2003) δεν πέρασε το χρονικό διά-στημα της διετίας που άρχισε λόγω της διακοπής της παραγραφής με την πρώτη αγωγή (άρθρ. 261 ΑΚ) κι΄ επομένως, η ένσταση παραγραφής της αξιώσεως αυτής, την οποία πρότεινε παραδεκτά με τις προτάσεις της πρώτης συζήτησης η τρίτη εναγόμενη, πρέπει ν΄ απορριφθεί ως αβάσιμη, κατά παραδοχή της αντενστάσεως διακοπής αυτής, που πρότεινε επίσης παραδε-κτά με τις προτάσεις του ο ενάγων. Αναφορικά όμως, με την συνεκδικαζόμενη αγωγή, με την οποία ο ενάγων ζητά για πρώτη φορά, την καταβολή των διαφυγόντων κερδών του χρονικού διαστήματος από 2-6-2003 έως της συμπληρώσεως του 65ου έτους της ηλικίας του (Μαΐος 2047), η αξίωση του ενάγοντος, υπέπεσε στην πιο πάνω ειδική παραγραφή των δύο ετών κατά τη βάσιμη ένσταση της 3ης εναγόμενης, διότι από του χρόνου του ατυχήματος (7-6-1999) μέχρι της ασκήσεως της αγωγής, την 18-6-2003 (βλ. υπ΄ αριθμ. 1212Γ/18-6-2003 αποδεικτικό επιδόσεως του πιο πάνω δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης), πέρασε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της διετίας. Ο ενάγων, παραδεκτά με τις εμπροθέσμως κατατεθείσες προτάσεις του, ισχυρίστηκε ότι όλες οι επικαλούμενες στην αγωγή του ζημίες, «γεννήθηκαν μετά την άσκηση της α΄ αγωγής και φυσικά ήταν απροσδόκητες και απρόβλεπτες, με αποτέλεσμα για την αποκατάσταση αυτών (ζημιών), να αρχίζει νέα αυτοτελής παραγραφή, αφότου εγώ ως παθών έλαβα γνώση αυτών και της αιτιώδους συνάφειάς τους με την αδικοπραξία». Ο ισχυρισμός αυτός, πρέπει ν΄ απορριφθεί ως αβάσιμος, αφενός μεν διότι δεν ασκεί έννομη επιρροή για την έναρξη της διετούς παραγραφής, το αν και πότε έλαβε γνώση της ζημίας ο ενάγων κατά τα προεκτεθέντα, αφετέρου δε, διότι δεν επικαλείται ο ενάγων γιατί ήταν απρόβλεπτες οι ζημίες αυτές.

Ο ενάγων δεν μπορεί να ασκήσει την εργασία του ως βοηθού ηλεκτρολόγου, σίγουρα όμως μπορεί να απασχοληθεί σε οποιαδήποτε άλλη εργασία που δεν απαιτεί ανεβοκατέβασμα σε κλίμακες και ανώμαλα εδάφη. Από την αναπηρία του αυτή συνεπεία της αστάθειας δυσκαμψίας και αρθρίτιδας του ΑΡ γόνατος, καθώς και της παραμόρφωσης της ΑΡ κνήμης, θα επηρεαστεί η επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική του εξέλιξη, ανεξάρτητα από την αιτούμενη με τη δεύτερη αγωγή

αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη, ενόψει και του νεαρού της ηλικίας του και επομένως για την αντιμετώπιση των δυσμενών αυτών συνεπειών, πρέπει να επιδικασθεί σ΄ αυτήν η εύλογη, κατά την κρίση του Δικαστηρίου αποζημίωση των 50.000 ευρώ γενομένου εν μέρει δεκτού του σχετικού αγωγικού κονδυ-λίου και του σχετικού λόγου, της από 18-5-2005 έφεσης του Γ. Χ. κι απορρι-πτομένου του αντιθέτου λόγου, στην από 8-4-2005 έφεσης της INTERLIFE ΑΑΕΓΑ και στην από 10-5-2005 έφεση των Ε. Τ. κλπ. Το ανωτέρω ποσό πρέ-πει να υποχρεωθεί να καταβάλει η εναγομένη ασφαλιστική εταιρεία, σε ολόκληρο με τους δύο πρώτους εναγό-μενους και καθένας απ΄ αυτούς κατ΄ ισομοιρία.

Περαιτέρω αν δεν συνέβαινε το ατύχημα, ο ενάγων θα υπηρετούσε την στρατιωτική του θητεία από 20-5-2003 έως 20-5-2004, οπότε και δεν θα είχε εισοδήματα κι επομένως η αγωγή κατά το μέρος που ζητάει ο ενάγων επιδίκα-ση αποζημιώσεως, για διαφυγόντα κέρδη του χρονικού αυτού διαστήματος και ειδικότερα από 20-6-2003 μέχρι 20-5-2004 πρέπει ν΄ απορριφθεί ως ουσιαστική αβάσιμη (βλ. Α. Κρητικό ό.π. παρ. 277 σελ. 108). Από την πιο πάνω γνωμάτευση των πραγματο-γνωμόνων δεν αποδεικνύεται με βεβαιό-τητα ότι οι σωματικές βλάβες που προαναφέρθηκαν, θα καταστήσουν τον ενάγοντα εφόρου ζωής ανίκανο για εκτέλεση κάθε εργασίας. Αντίθετα προ-κύπτει ότι, με βεβαιότητα, για χρονικό διάστημα μιας πενταετίας περίπου δηλ. μέχρι 20-5-2009 ο ενάγων δεν μπο-ρεί ν΄ ασχοληθεί με το επάγγελμα του βοηθού ηλεκτρολόγου και του ηλε-κτρολόγου εγκαταστάσεων, για το οποίο κατά την κατάθεση του μάρτυρα πατέρα του, περάτωσε τις σπουδές του στο 1ο ΤΕΕ Αγρινίου, θα μπορέσει όμως, να προσφέρει τις υπηρεσίες του, σε εργασία που δεν απαιτεί καταπόνη-ση του ΑΡ σκέλους, όπως υπάλληλος καταστήματος ηλεκτρικών ειδών, κα-θώς και εμπορικών καταστημάτων γενι-κά, θυρωρός ή κλητήρας σε δημόσια ή ιδιωτική επιχείρηση. Από την εργασία του όμως αυτή, με πιθανότητα και με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμά-των, αν δεν τραυματιζόταν, θ΄ αποκομί-σει εισοδήματα κατά 50% μικρότερα των αποδοχών, η οποία συνιστά την πραγματική του ζημία, κατά τη βάσιμη από το άρθρο 300 ΑΚ ένστασή τους (βλ. Αθ. Κρητικό ό.π. παρ. 191 σελ. 76 υποσημ.) Ειδικότερα η ζημία αυτή από τη διαφορά των μισθών, δώρων εορτών Πάσχα-Χριστουγέννων κι επι-δομάτων αδειών ανέρχεται: 1) από 20-5-2004 έως 31-12-2004 στο συνολικό ποσό των 3.150 ευρώ (400 ευρώ Χ 8 μήνες και 10 ημέρες), 2) από 1-1-2005 έως 31-12-2005 στο συνολικό ποσό των 5.880 ευρώ (420 ευρώ Χ 14), 3) από 1-1-2006 έως 31-12-2006 στο συνολικό ποσό των 6.174 ευρώ (441 ευρώ Χ 14), 4) από 1-7-2007 έως 31-12-2007 στο συνολικό ποσό των 6.482 ευρώ (463 ευρώ Χ 14), 5) από 1-1-2008 έως 31-12-2008 στο συνολικό ποσό των 6.804 ευρώ (486 ευρώ Χ 14) και 6) από 1-1-2009 έως 20-5-2009 στο συνολικό ποσό των 3.060 ευρώ (510 ευρώ Χ 6), τα οποία είναι καταβλητέα, στην αρχή κάθε μήνα οι μισθοί, στο τέλος Απριλί-ου τα δώρα Πάσχα, στο τέλος Ιουλίου τα επιδόματα αδείας και τέλος Δεκεμ-βρίου τα δώρα Χριστουγέννων. Για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα, από 21-5-2009 έως 31-12-20047 η αγωγή εφό-σον δεν αποδεικνύεται με βεβαιότητα η ανικανότητα για εργασία του ενά-γοντα, πρέπει να απορριφθεί ως προώ-ρως

ασκηθείσα απορριπτομένου δε και του σχετικού λόγου έφεσης του ενά-γοντος Γ. Χ., αλλά και του αντιθέτου τοιούτου των εναγομένων – εκκαλού-ντων Ε. Τ. και Π. Τ.

837/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτες).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Κακογιάννης, Αλέξανδρος Τσακνής**).

Εποπτεία ανηλίκου. Έννοια. Περιστατικά Τραυματισμός ανηλίκου με βράχυνση του δεξιού σκέλους κατά 2 εκ κ.λ.π. Επιδίκαση αποζημίωσης για ηθική βλάβη 75.000 ευρώ και για την αναπηρία 45.000 ευρώ. Περιστατικά.

Περαιτέρω, δεν αποδείχθηκε οποιοδήποτε πταίσμα των παρεμπιπτόντως εναγομένων γονέων του ανηλίκου για παραμέληση εποπτείας επ΄αυτού , ούτε δύναται να νοηθεί ως εποπτεία η συνεχής επίβλεψη και συνοδεία του ανηλίκου σε οποιαδή-ποτε κινησή του(βλ. σχετ. ΕφΑθ 5437/1982 Νο Β 31.64, Εφ Πατρ 415/1998 ΑχΝομ 1999 αρ.203) δεδομένου μάλιστα, ότι δεν τους είχε προηγου-μένως πει , ότι θα πήγαινε για αγορά παγωτού από το περίπτερο που βρι-σκόταν απέναντι από την οικία , όπου φιλοξενούνταν. Επομένως, το πρωτό-δικο δικαστήριο που έκρινε συνυ-παίτιους (σε ποσοστό 30%) του ατυχή-ματος και του τραυματισμού του ανηλί-κου τους εναγομένους της από 4.10.2003 αγωγής (αναγωγής) και γο-νείς του ανηλίκου, εσφαλμένα τις απο-δείξεις εκτίμησε ως προς το σημείο αυτό.

Τέλος, ο ανήλικος εξετάσθηκε στις 6.3.2003 από τον χειρουργό ορθοπεδικό Χ.Κ, οπότε διαπιστώθηκε κατά την ακτινολογική εξέταση πλήρης πώ-ρωση του κατάγματος αλλά με σημαντική εφίππευση, ενώ κατά την κλινική εξέταση βράχυνση του δεξιού σκέλους κατά 2 εκ., ατροφία μυών μηρού και χωλότητα στη βάδιση. Η χωλότητα δε αυτή θα παραμείνει ισόβια λόγω της βράχυνσης του σκέλους , με συνέπεια οργανική επίπτωση στις αρθρώσεις , ιδία του αντιθέτου σκέλους και την οσφϋική μοίρα της σπονδυλικής στήλης (βλ. ιδίως την από 6.3.2003 ιατρική γνωμάτευση του ανωτέρου ορθοπεδικού γιατρού). Τα ανωτέρω, εξάλλου, όσον αφορά την ισόβια χωλότητα του ανηλίκου, δεν αναιρούνται από την από 29.9.2003 γνωμάτευση του ορθοπεδικού ιατρού Γ.Ζ (που προσκομίζουν οι εναγόμενοι), ο οποίος εκφράζει επιφυλάξεις ως προς το περιστατικό αυτό, λόγω της ανάπτυξης των οστών στην παιδική ηλικία. Επομένως, το αίτημα των εναγομένων που περιέχεται στον σχετικό λόγο εφέσεως περί διενέργειας ιατρικής πραγματοσύνης για τη διαπίστωση της ισόβιας χωλότητας του παθόντος είναι απορριπτέο ως αβάσι-μο. Περαιτέρω, το Δικαστήριο σταθμί-ζοντας και λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπό-ψη τις συνθήκες τελέσεως του ατυχή-ματος, τον βαθμό πταίσματος του ενα-γομένου οδηγού, τον σοβαρό τραυματισμό του ανηλίκου, τις ταλαιπωρίες

στις οποίες υποβλήθηκε εξαιτίας του, τη μερική αναπηρία του και ειδικότερα την ισόβια χωλότητα που θα εμφανίζει όσον αφορά το δεξιό σκέλος του και τις επιπτώσεις, σωματικές, αλλά και ψυχολογικές κυρίως μιας τέτοιας αναπηρίας για ένα παιδί ηλικίας 9 ετών, κρίνει ότι ο ανήλικος υπέστη ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας ανάλογη χρηματική ικανοποίηση είναι το ποσό των 75.000 ευρώ. Εξάλλου, το πιο πάνω μόνιμο πρόβλημα της υγείας του ανηλίκου, που συνιστά αναπηρία, είναι βέβαιο ότι μελλοντικά θα επιδράσει δυσμενώς στην επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική του εξέλιξη. Ειδικότερα, ο ανήλικος Χ.Γ λόγω της αναπηρίας του αυτής θα έχει στο μέλλον περιορισμούς όσον αφορά την επαγγελματική του αποκατάσταση, αφού πολλά επαγ-γέλματα απαιτούν σωματική αρτιμέ-λεια και καλαίσθητη εμφάνιση. Επί-σης, η αναπηρία του αυτή θα έχει δυσ-μενείς επιπτώσεις στην εν γένει κοινωνι-κή του εξέλιξη, αλλά και στην προσω-πική του ζωή. Δικαιούται , επομένως, μιας κατ'αποκοπήν αποζημίωσης κατ΄αρθρο 931 ΑΚ (ΑΠ 1073/2001 Νο Β 50.1835), η οποία, λαμβανομένης κυρίως υπόψη της αναπηρίας του αυτής, καθώς και των εν γένει επιπτώ-σεων που θα έχει η αναπηρία αυτή στο μέλλον του, σε συνδυασμό και με την ηλικία του, πρέπει να καθοριστεί στο ποσό των 45.000 ευρώ.

851/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτες).
(Δικηγόροι: **Μαρία Τζεφριού, Αριστείδης Μαργέλης, Τάκης Διονυσόπουλος, Γεώργιος Κοπακάκης, Στάθης Τζεφριός**).

Διατροφή συζύγων και τέκνων από τον υπαίτιο θανάτωσης του συζύγου και πατέρα. Διεκδίκαση διατροφής μέχρι το έτος 2013. Αναπροσαρμογή του επιδικασθέντος ποσού σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Το σύνολο των οικονομικών δυνά-μεων αμφοτέρων των συζύγων ανερχό-ταν σε 1.150€. Η ενάγουσα, όπως προ-αναφέρθηκε, δεν εργαζόταν και δεν πιθανολογείται ότι κατά το επίδικο χρονικό διάστημα μπορεί να εργαστεί λόγω της μεγάλης της ηλικίας της (άνω των 45 ετών) και της έλλειψης προσό-ντων (εκπαίδευση, εμπειρία). Εξάλλου τα ανήλικα τέκνα στερούνται περιου-σίας και εισοδήματος και διατρεφόταν από τον πατέρα τους. Από το παρα-πάνω οικογενειακό ποσό των 1.150€ για τον ανήλικο ενάγοντα Α. εδαπα-νούντο 350€ και για την ανήλικη ενά-γουσα Ζ. 300€. Έτσι ο θανών βαρυ-νόταν με 304,34€ και 260,86€, αντιστοί-χως, για καθέναν τους. Εξάλλου η συνεισφορά του θανόντος στη διατροφή της ενάγουσας συζύγου του ανερχόταν, με βάση τα προαναφερόμενα οικονομι-κά στοιχεία, σε 300€ μηνιαίως. Τα ποσά αυτά είναι υποχρεωμένη η εναγομένη να καταβάλει στους ενά-γοντες. Τα ποσά

αυτά πρέπει να ανα-προσαρμοστούν κατά 4% για το χρονικό διάστημα από 1.1.2005 έως 31.12.2006, κατά 3,5% για κάθε διετία για το χρονικό διάστημα από 1.1.2007 μέχρι 31.12.2012, και κατά 3% για κάθε διετία από 1.1.2014, λόγω της μετά πιθανότητας αντιστοίχου αυξή-σεως των εισοδημάτων του θανόντος κα-τά το παραπάνω επίδικο χρονικό διά-στημα.

892/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτα Τζαμαλούκα, Γιάννης Κολέσης, Μαρία Παπαγεωργίου**).

Πρόστηση. Ο εργολάβος είναι προστηθείς αν ο κύριος του έργου διεφύλαξε για τον ευατό του τη διεύθυνση και την επιβλεψη του έργου. Προστηθείς –Χρησημοποίηση από αυτού τρίτου προσώπου για την εκτέλεση του έργου με τη βούληση του προστήσαντος. Τότε αυτός (ο προστήσας) ευθύνεται για τις δικαιοπραξίες τρίτου. Δημόσια έργα. Ισχύουν και σ΄ αυτά τα πιο πάνω δηλαδή ισχύει και σ' αυτά το άρθρο 922ΑΚ. ΔΕΥΑΠ. Είναι προστήσασα γιατί έχει αναλάβει την επίβλεψη του έργου με τους μηχανικούς της που εκπόνησαν την μελέτη. Άρθρο 34 του ε.δ. 609/1985 αφορά τις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ κύριου του έργου και του αναδόχου και δεν απαλλάσσεται ο εργοδότης έναντι του τρίτου. Άρθρο 54 ε.δ. 609/85. Αφορά και τις εσωτερικές σχέσεις ενάγοντος- αναδόχου και ο τελευταίος ευθύνεται έναντι τρίτων για ζημίες μετά την παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε μηνών. Περιστατικά.

Από το άρθρο 922 ΑΚ προκύπτει ότι προϋπόθεση της ευθύ-νης του προστήσαντος είναι ότι ο προ-στηθείς, κατά την τέλεση της άδικης πράξης, τελούσε υπό τις οδηγίες και εντολές του προστήσαντος ως προς τον τρόπο εκπληρώσεως των καθη-κόντων του. Εξάλλου από τα άρθρα 682, 688-691 ΑΚ προκύπτει ότι ο εργο-λάβος, που δε βρίσκεται σε σχέση εξαρτήσεως, δε θεωρείται προστηθείς του εργοδότη και επομένως δεν ευθύνε-ται αυτός για τα πταίσματα του εργολά-βου κατά την εκτέλεση του έργου, εκτός αν ο εργοδότης έχει διαφυλάξει για τον εαυτό του τη διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου, οπότε αφού υπακούει στις οδηγίες του ο εργολάβος, θεωρείται προστηθείς του εργοδότη. Περαιτέρω με τη βούλη-ση του προστήσαντος ο αρχικός προ-στηθείς έχει τη δυνατότητα να χρησιμο-ποιεί τρίτους (υποπροστηθέντες) στη διεκπεραίωση της υποθέσεως του προστήσαντος, ο τελευταίος ευθύνεται και για τις αδικοπραξίες των υποπρο-στηθέντων, χωρίς να απαιτείται να ασκεί έλεγχο ή να δίνει οδηγίες και εντολές σ΄ αυτούς. Τα προαναφερό-μενα ισχύουν και επί εκτελέσεως δη-μοσίου έργου, δεδομένου ότι η έναντι των τρίτων ευθύνη του κυρίου του έργου, ως προστήσαντος δεν απο-κλείεται από τη διάταξη του άρθρου 34 παρ. 3 του ΠΔ/τος 609/1985, που εκδόθηκε κατ΄ εξουσιοδότηση του άρθρου 27 του Ν.1418/1984.

κατά την οποία «ο ανάδοχος σε κάθε περίπτω-ση βαρύνεται…, με τις δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιον-δήποτε τρίτο…», αφού η διάταξη αυτή ρυθμίζει τις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ αναδόχου και κυρίου του έργου, χωρίς να τροποποιεί την κατά το άρθρο 922 ΑΚ ευθύνη του τελευταίου απέναντι στο ζημιωθέντα. Περαιτέρω η ευθύνη του αναδόχου έναντι των τρίτων για την αποκατάσταση της ζημίας τους, δεν αποκλείεται από τη διάταξη του άρθρου 54 του ίδιου ΠΔ/τος , που ορίζει ότι «ο χρόνος εγγύησης κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρηση του … ορίζεται σε δεκαπέντε μήνες» και με-τά την παρέλευση τελευταίας προ-θεσμίας, αφού και αυτή ρυθμίζει τις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ του αναδό-χου και κυρίου του έργου και δεν τρο-ποποιεί την ευθύνη του αναδόχου κατ' άρθρο 914 ΑΚ, ως αδικοπραγήσαντος, απέναντι στο ζημιωθέντα τρίτο η απαίτηση του οποίου παραγράφεται μετά την πενταετία από τη γνώση της ζημίας και του υπόχρεου σε αποζημίω-ση κατ΄ άρθρο 937 ΑΚ (βλ. σχ. ΑΠ 22/04 Δνη 45, 715 ΑΠ 464/2000 Δνη 41, 1576, ΑΠ 926/04 Δνη46, 1658, ΑΠ 1592/1998 Δνη 40, 147,ΑΠ 933/1993 Δνη 1995, 320.

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη των εναγομένων, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχεύτεσης Πατρών (ΔΕΥΑΠ), που είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, προκήρυξε μειοδοτι-κό διαγωνισμό για την κατασκευή του έργου «Συλλεκτήρας ομβρίων Σ1-12 και λυμάτων γ96.19» στην περιοχή Εγλυκάδας –Κυδωνίων, κατά τον οποίο αναδείχθηκε τελευταία μειοδότρια η δεύτερη εναγομένη, εργολήπτρια δημο-σίων έργων. Έτσι καταρτίσθηκε μεταξύ τους σύμβαση μίσθωσης έργου, για την οποία συντάχθηκε το από 6-10-1997 ιδιωτικό έγγραφο, με βάση την οποία ανέλαβε η τελευταία την υποχρέωση να εκτελέσει και να της παραδώσει το παραπάνω έργο, με δικές της δαπάνες και εργατοτεχνικό προσωπικό και σύμ-φωνα με τους κανόνες που αφορούν τα δημόσια έργα, πέραν από τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου. Περαιτέρω συμφωνήθηκε ότι η εκτέλεση του έργου θα γινόταν με την επίβλεψη της ΔΕΥΑΠ, που επιφύλαξε στον ευατό της το δικαίωμα διεύθυνσης αυτού και παροχής οδηγιών στην εργολήπτρια εταιρεία , σύμφωνα με μελέτη που είχε εκπονήσει η τεχνική της υπηρεσία. Με βάση την ίδια μελέτη η εργολήπτρια εταιρεία έπρεπε κατά μήκος της χάραξης των αγωγών αποχέτευσης, που ενδιαφέρει στην παρούσα υπόθε-ση, να καθαιρεί τις εξωτερικές συνδέ-σεις των ακινήτων με τον κεντρικό παλαιό αγωγό αποχέτευσης και να τις ανακατασκευάζει μέχρι το πεζοδρόμιο, όπου και θα κατασκευάζει επιπλέον φρεάτιο προσαρμογής. Στην περιοχή όπου εκτελείτο το έργο και ειδικότερα στη συμβολή των οδών Γιαννακοπούλου αρ.5 και Κυδωνίων, βρίσκεται πολυώ-ροφη οικοδομή, το υπόγειο της οποίας, επιφάνειας 300 τ.μ, ανήκει στη συγκυ-ριότητα των εναγόντων. Η οικοδομή αυτή συνδεόταν με τον παλαιό αποχε-τευτικό αγωγό με τρείς παροχές. Κατά την εκτέλεση του παραπάνω έργου οι προστηθέντες από την εργολήπτρια εταιρεία καθαίρεσαν τις τρείς αυτές παροχές, σύμφωνα με την παραπάνω μελέτη, πλην όμως από παράλειψή τους κ.λ.π.

Με βάση τα δεδομένα αυτά στην προκειμένη περίπτωση και αφού η πρώτη των εναγομένων ΔΕΥΑΠ είχε αναλάβει την επίβλεψη του επιδίκου έργου, με τους μηχανικούς της που

εκπόνησαν την σχετική για την εκτέλε-ση του μελέτη υπάρχει σχέση πρόστη-σης μεταξύ αυτής και της εργολή-πτριας δεύτερης των εναγομένων και περαιτέρω η ευθύνη της για την αποκα-τάσταση της ζημίας των εναγόντων, λόγω της αδικοπραξίας των προστη-θέντων της τελευταίας. Εξάλλου ο ισχυρισμός της ΔΕΥΑΠ, που πρότεινε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ήδη επαναφέρει με σχετικό λόγο εφέσεως, περί ελλείψεως παθητικής νομιμοποιή-σεως της αγωγής ως προς αυτήν, για το λόγο ότι με την εργολαβική σύμβα-ση, που παραπέμπει στις διατάξεις των νόμων περί δημοσίων έργων και ειδικότερα σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 34 παρ. 3 του ΠΔ/τος 609/1985, η εργολήπτρια ανέλαβε και τη σχετική ευθύνη για τις ζημίες προς τρί-τους, πρέπει να απορριφθεί ως αβά-σιμος, καθ' όσον με βάση και όσα ανα-φέρονται στη νομική σκέψη που προη-γήθηκε, η σχετική διάταξη ρυθμίζει τις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ κυρίου του έργου και αναδόχου και δεν τροπο-ποιεί την ευθύνη του εργοδότη απέναντι στο ζημιωθέντα τρίτο, που προβλέ-πεται από το άρθρο 922 ΑΚ. Για τον ίδιο λόγο πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της εργολήπτριας δεύτερης εναγομένης, περί παραγραφής της ένδικης αξίωσης των εναγόντων, λόγω παρέλευσης της προθεσμίας των δεκα-πέντε μηνών από την παράδοση του έργου, στην οποία καθορίζεται και η εγγυητική της ευθύνη και η υποχρέωση για τη συντήρηση του έργου κατ' άρθρο 54 του ίδιου Π.Δ/τος, η οποία παρήλθε κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής, καθ΄ όσον και η διάταξη αυτή ανάγεται στις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ του κυρίου του έργου και του αναδόχου και δεν αναιρεί την ευθύνη του τελευταίου, ως αδικοπραγήσαντος, για τη ζημία του τρίτου, και μετά την παρέλευση της παραπάνω προθεσμίας, η σχετική αξίωση του οποίου παραγράφεται με-τά πενταετία κατ' άρθρο 937 ΑΚ από τη γνώση της ζημίας και του υπόχρεου σε αποζημίωση. Συνεπώς ορθώς απορρίφθηκαν από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο οι παραπάνω ισχυρισμοί και όσα αντίθετα υποστηρίζονται με τις εφέσεις, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Περαιτέρω ο ισχυρισμός της εργολήπτριας, δεύτερης εναγομένης, περί αοριστίας της αγωγής, τον οποίο πρότεινε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ήδη επαναφέρει με σχετικό λόγο εφέσεως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθ΄ όσον αναφέρονται σ' αυτήν με πληρότητα τα παραγωγικά γεγονότα της ένδικης αξίωσης των εναγόντων και ειδικότερα η υπαιτιότητα των υπόχρεων- εναγομένων, ο παρά-νομος χαρακτήρας της πράξης τους, η ζημία και η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της πράξης και της ζημίας (άρθρ. 914 ΑΚ, 216 ΚΠολΔ). Επίσης επαρκώς περιγράφεται το ακίνητο των ενα-γόντων, η ιδιότητα τους ως συγκυριών αυτού για τη θεμελίωση της ενεργητι-κής τους νομιμοποίησης, χωρίς να απαιτείται να αναφέρεται στην αγωγή ο τίτλος κτήσης του ιδίου ακινήτου και η μεταγραφή του. Τέλος ορισμένο επαρκώς είναι και το κεφάλαιο της αγωγής με το οποίο αξιώνουν οι ενάγοντες αποζημίωση λόγω διαφυ-γόντων κερδών από την έλλειψη δυνα-τότητας εκμίσθωσης του ακινήτου τους, αφού εκτίθενται σ' αυτήν η προσδοκία κέρδους, σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων από την εκμίσθωση αυτού και η απώλεια των μισθωμάτων, λόγω της αδικοπρακτικής συμπεριφοράς των εναγομένων , χωρίς να είναι ανάγκη να αναγράφεται και ότι δεν εξοικονόμησαν

δαπάνη ή να προσδιορίζουν και να αφαιρούν την τυχόν εξοικονομηθείσα, γιατί ο προ-σδιορισμός και ή αφαίρεση της δαπά-νης αυτής μπορεί να ερευνηθεί από τις αποδείξεις μετά από πρόταση του εναγομένου ή αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο(ολ ΑΠ 22/95 Δνη 36,1538).

893/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεράσιμος Θεοδωράτος, Ιωάννης Μπουρπούλης, Αθανάσιος Αυγερινός**).

Μίσθωση. Μίσθιο με ελαττώματα. Δικαιώματα του μισθωτή. Συμψηφισμός. Στοιχεία του. Ανταπαίτησε σε ξένο νόμισμα και απαίτηση σε εγχώριο μπορούν να συμψηφιστούν αν δεν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο. Ο συμψηφισμός επέρχεται "δια" της προτάσεως του και "από" την πρόταση τους. Περιστατικά.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 574, 575 και 576 ΑΚ προκύπτει ότι με τη σύμβαση της μίσθωσης ο εκμισθωτής υποχρεούται να παραχωρήσει στο μισθωτή το μίσθιο κατάλληλο για τη χρήση που συμφωνήθηκε και να το διατηρεί κατάλληλο για τη χρήση αυτή, καθόλη τη διάρκεια της σύμβασης. Ο μισθωτής υποχρεούται σε αντάλλαγμα για τη χρήση ή τη δυνατότητα χρήσης του μισθίου να καταβάλει στον εκμισθωτή το μίσθωμα που συμφωνήθηκε. Αν κατά το χρόνο παράδοσης του μισθίου στο μισθωτή αυτό έχει ή κατά τη διάρκεια της μίσθωσης εμφανίσει ελάττωμα ή έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας, που εμποδίζει μερικά ή ολικά τη συμφωνημένη χρήση, ο μισθωτής έχει το δικαίωμα μείωσης ή μη καταβολής του μισθώματος. Έτσι η παραπάνω υποχρέωση του εκμισθωτή γεννά αντίστοιχο δικαίωμα του μισθωτή να μην καταβάλει το συμφωνημένο μίσθωμα, αν η χρήση του μισθίου παρακωλύθηκε ολικά ή μερικά εξαιτίας του ελαττώματος και για όσο χρόνο διαρκεί η κατάσταση αυτή ή να ζητήσει ανάλογη μείωση του μισθώματος. Αν όμως ο μισθωτής παρά την ύπαρξη του πραγματικού ελαττώματος ή της έλλειψης της συμφωνημένης ιδιότητας, έκανε χρήση του μισθίου, έχει υποχρέωση να καταβάλει το μίσθωμα, που οφείλεται σε αντάλλαγμα της χρή-σης που έγινε. Τόσον δε στην περίπτω-ση της ολικής όσον και της μερικής παρακώλυσης, ο μισθωτής έχει το δι-καίωμα να μην καταβάλει η να κατα-βάλει μειωμένο μίσθωμα, προβάλλοντας το δικαίωμα του κατ' ένσταση, σε περίπτωση αγωγής του εκμισθωτή για την καταβολή του μισθώματος. Οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή σύμ-φωνα με τα΄ άρθρα 638 και 620 ΑΚ και στη μίσθωση προσοδοφόρου πράγματος. Περαιτέρω κατά τη διάταξη του άρθρου 440 ΑΚ ο συμψηφισμός επιφέρει απόσβεση του μεταξύ δύο

προσώπων αμοιβαίων απαιτήσεων, όσο καλύπτονται, αν είναι ομοειδείς κατ΄ αντικείμενο και ληξιπρόθεσμες. Αμοι-βαίες απαιτήσεις κατά την έννοια της παραπάνω διάταξης μπορούν να χαρα-κτηρισθούν δυο απαιτήσεις όταν ο οφειλέτης της κύριας απαίτησης είναι και δανειστής της ανταπαίτησης δηλαδή της προβαλλόμενης σε συμψηφισμό και αντίστοιχα ο δανειστής της κύριας απαίτησης είναι συγχρόνως και οφειλέτης ανταπαίτησης. Από την προϋπόθεση της αμοιβαιότητας προκύπτει ότι οι απαιτήσεις που συμψηφίζονται, πρέπει να υπάρχουν και να είναι έγκυρες και ως ομοειδείς χαρακτηρίζονται οι απαιτήσεις, που οι παροχές τους έχουν τα ίδια γνωρίσματα, συνηθέστερη περίπτωση των οποίων είναι οι χρηματικές, έχουν δηλαδή ως αντικείμενο το εγχώριο νόμισμα. Αν η μια απαίτηση είναι σε αλλοδαπό νόμισμα και η άλλη σε εγχώριο, τότε εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 291 ΑΚ ο οφειλέτης του ξένου νομίσματος μπο-ρεί να συμψηφίσει, αν δεν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο την ανταπαίτηση του με την κύρια απαίτηση σε εγχώριο νόμισμα, με βάση την ισοτιμία του ξένου νομίσματος κατά το χρόνο πρότασης του συμψηφισμού. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 441 ΑΚ ο συμψη-φισμός επέρχεται, αν ο ένας τον επικα-λεσθεί με δήλωση προς τον άλλο. Η πρόταση του συμψηφισμού επιφέρει απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων από τότε που συνυπήρξαν. Ο συμψη-φισμός κατά συνέπεια επέρχεται «δια» της προτάσεως του και «από» την πρόταση, η δε δήλωση του οφειλέτη περί συμψηφισμού είναι διαπλαστική μονομερής δικαιοπραξία απευθυντέα προς το δανειστή της κύριας απαίτησης, που περιέχει διάθεση της ανταπαίτησης. Ο συμψηφισμός μπορεί να προταθεί και εξώδικα και κατά τη διάρκεια της δί-κης. Αν ο διάδικος επικαλεσθεί κατά τη διάρκεια της δίκης μονομερή συμψηφισμό, που έγινε πριν από τη δίκη, τότε πρόκειται για απλή ένσταση εξοφλήσεως με συμψηφισμό. Για να είναι δε ορισμένη η σχετική ένσταση πρέπει να περιέχει με κάθε πληρότητα τα κατά το ουσιαστικό δίκαιο παραγωγικά γεγονότα της προτεινόμενης σε συμψηφισμό ανταπαίτησης, καθώς και τα στοιχεία εκείνα, που συνδέουν την προ-τεινόμενη προς συμψηφισμό αντα-παίτηση προς το πρόσωπο του ενί-σταμένου διαδίκου (βλ. ολ ΑΠ 399/04 Δνη 45, 1420, ΑΠ 83/2002 Δνη 43, 1054, ΑΠ 1325/02 Δνη 43, 1072, ΑΠ 1839/1990 Δνη 32, 1248, ΑΠ 1425/1986 Δνη 28, 1031, Γεωργιάδη-Σταθόπουλου Αστικός Κώδιξ στα άρθρα 291, 440 επ. 575, 576, Δεληκωστόπουλου –Σινανιώτη Ερμηνεία ΚπολΔβ΄, σελ. 281, Φραγκίστα Ερμ ΑΚ 442 επ, Γάζης: ΕρμΑΚ 291 επ).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα περιστατικά : Μεταξύ του ενάγοντος και του νόμιμου εκπροσώπου της δεύτερης εναγομένης, εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, που έχει έδρα στο Λονδίνο, καταρτίσθηκε στο Αργοστόλι Κεφαλληνίας εγγράφως την 15-6-01, σύμβαση μισθώσεως, με βάση την οποία ο ενάγων, ως εκμισθωτής, εκμίσθωσε στην τελευταία ένα ακίνητο που λειτουργεί ως τουριστικό κατάλυμα και αποτελείται από επτά δωμάτια, με κοινόχρηστους και βοηθητικούς χώρους και τον εξοπλισμό τους, που βρίσκεται στους Πετανούς Παλικής Κεφαλληνίας. Η μίσθωση συμφωνήθηκε για το χρονικό διάστημα από 30-4 μέχρι 31-10- των ετών 2002, 2003 και 2004 και το μίσθωμα στον ποσόν των 38. 149

ευρώ για κάθε χρόνο, που θα κατέβαλε τμηματικά η μισθώτρια και ειδικότερα ανά 3.900.000 δρχ. την 31-3 την 30-6 και 31-8 και την 15-10 το ποσόν των 1.950.000 δρχ. Περαιτέρω συμφωνήθηκε ότι 1) σε περίπτωση που ο εκμισθωτής αδυνατούσε για οποιοδήποτε λόγο να παραχωρήσει εμπρόθεσμα στη μι-σθώτρια τη χρήση του παραπάνω ακινήτου θα κατέβαλε ως ποινική ρήτρα το ποσόν των 50 λιρών Αγγλίας για κάθε δωμάτιο και για όσο χρονικό διάστημα διαρκούσε η υπερημερία του και 2) ο εκμισθωτής, που είχε αναλάβει με τη μισθωτική σύμβαση και την παροχή όλων των υπηρεσιών προς τους ενοίκους του συγκροτήματος- πελάτες της μισθώτριας, κατά τη διαμονή τους σ' αυτό ανέλαβε και την ευθύνη, σε περίπτωση που δεν ανταποκρινόταν στην υποχρέωση του αυτή και η τελευταία αποζημίωνε λόγω παροχής πλημμελών υπηρεσιών τους πελάτες της, το οποίο θα αφαιρούσε η ίδια από το συμ-φωνημένο μίσθωμα. Ο ενάγων δεν υπήρξε συνεπής ως προς τις υποχρεώσεις του από τη μισθωτική σύμβαση και ενώ είχε υποχρέωση να παραδώ-σει τη χρήση του μισθίου ακινήτου στη μισθώτρια την 30-4-2002, για λόγους που τον αφορούν παρέδωσε σ' αυτήν την 19-5-02, οπότε και η μισθώτρια έκανε πλέον χρήση αυτού. Τον Ιούλιο του ιδίου έτους, απέστειλε ο ενάγων προς το νόμιμο εκπρόσωπό της εναγομένης –μισθώτριας επιστολή με την οποία ζητούσε από την τελευταία να συναινέσει στη λύση της σύμβασης, για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα «λόγω προβλημάτων που προέκυψαν από τη λειτουργία του καταλύματος». Μέχρι τότε η μισθώτρια είχε καταβάλει εμ-πρόθεσμα τις δυο δόσεις του μισθώματος δηλαδή την 31-3 και 30-6 ανά 3.900.000 δρχ. Την παραπάνω πρόταση του ενάγοντος, που δε συνιστά καταγγελία της μισθωτικής σύμβασης, δεν αποδέχθηκε αμέσως η μισθώτρια, η οποία συνέχισε να χρησιμοποιεί το μίσθιο μέχρι και την 10 Οκτωβρίου 2002, οπότε παρήλθε σχεδόν η συμφωνημένη χρονική διάρκεια για τον πρώτο χρόνο της ένδικης σύμβασης. Την ίδια ημερομηνία απέστειλε η τελευταία στον ενάγοντα επιστολή της, με την οποία αποδεχόταν την πρόταση του για τη λύση της συμβάσεως πριν από την παρέλευση του συμφωνημένου ορι-σμένου χρόνου αυτής. Έτσι έληξε έκτο-τε με συμφωνία των παραπάνω διαδίκων η ένδικη μισθωτική σύμβαση. Η μισθώτρια παρά το γεγονός ότι χρησιμοποιούσε το μίσθιο ακίνητο μέχρι και την παραπάνω ημερομηνία δεν κατέβαλε το υπόλοιπο του μισθώματος για το 2002 συνολικού ποσού 15.259 ευρώ. Η ίδια ισχυρίζεται ότι η άρνηση της να καταβάλει τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η χρήση του μισθίου παρακωλύθηκε από την ύπαρξη πραγματικών ελαττωμάτων, και την έλλειψη συμ-φωνημένων ιδιοτήτων του μισθίου, που προέκυψαν κατά τη διάρκεια αυτής και ειδικότερα από υπερβολικό θόρυβο που προερχόταν από κατασκευές που πραγματοποιούσε στο μίσθιο ακίνητο ο ενάγων, από έλλειψη εξοπλισμού στα δωμάτια, όπως πυροσβεστήρων, καθώς και από τη μη λειτουργία του μπαρ. Πράγματι αποδείχθηκε ότι προ-έκυψαν οι προαναφερόμενες ελλείψεις στο μίσθιο ακίνητο, χωρίς να εξακριβω-θεί η έκταση αυτών, πλήν όμως ανεξάρτητα από την ύπαρξή τους ή εναγομένη μισθώτρια έκανε χρήση του μισθίου μέχρι τον Οκτώβριο του 2002 και συνεπώς σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, έχει

υποχρέωση να καταβάλει το συμφωνημένο μίσθωμα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τον παραπάνω ισχυρισμό της δε ζητάει επικουρικά μείωση του μισθώματος. Με βάση τα δεδομένα αυτά ο ισχυρισμός της για τη καταβολή του μισθώματος για το λόγο ότι παρακωλύθηκε στη χρήση του μισθίου, πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Περαιτέρω επικουρικά ή εναγομένη – μισθώτρια πρότεινε σε συμψηφισμό της παραπάνω απαίτησης του ενά-γοντος, ανταπαίτηση της κατ' αυτού, 14.000 λιρών Αγγλίας, που αντιπροσωπεύουν το ποσόν της ποινικής ρή-τρας που κατέπεσε λόγω του ότι ο τελευταίος παραβίασε τον όρο της μισθωτικής σύμβασης, αφού δεν παραχώρησε εμπρόθεσμα τη χρήση αυτού και περιήλθε σε υπερημερία, αλλά και αποζημίωση που υποχρεώθηκε να καταβάλει στους πελάτες της, λόγω παροχής πλημμελών υπηρεσιών και την οποία, με βάση την ίδια σύμβαση, όπως ήδη έχει αναφερθεί ,ανέλαβε την ευθύνη να της καταβάλει ο ίδιος, το συμψηφισμό δε αυτό είχε προτείνει στον τελευταίο, εξώδικα με την παραπάνω επιστολή της τον Οκτώβριο του 2002. Η ένσταση αυτή εξοφλήσεως με συμψηφισμό, είναι ορισμένη μόνο κατά το μέρος που αφορά την ανταπαίτηση της εναγομένης –μισθώτριας από την κατά-πτωση της ποινικής ρήτρας, κατά το υπόλοιπο σκέλος αυτής, που αφορά στην αποζημίωση των πελατών της, είναι αόριστη καθ΄ όσον δεν αναφέρει η τελευταία σαφή περιστατικά, παραγωγικά της απαιτήσεώς της κατά του ενάγοντος. Ειδικότερα δεν αναφέρει σε σχέση με κάθε πελάτη της ποια ήταν η ζημία την οποία υπέστη κατά την παραμονή του στο μίσθιο ακίνητο και από ποια αιτία, ποια είναι η σχέση της ζημίας αυτής με τις συμβατικές υπο-χρεώσεις του ενάγοντος ως προς την παροχή υπηρεσιών προς τους πελάτες της και ποιο ποσόν κατέβαλε σε καθένα τούτων. Συνεπώς πρέπει η σχετική ένσταση να απορριφθεί κατά το παραπάνω σκέλος αυτής, ως απα-ράδεκτη, λόγω της αοριστίας της. Ως προς το πρώτο σκέλος αυτής, που αφορά, όπως ήδη έχει αναφερθεί στην κατάπτωση της ποινικής ρήτρας, πρέ-πει η ένσταση να γίνει δεκτή, ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη, για το ποσόν των 6125 λιρών Αγγλίας (19 ημ x 7 δωμάτια x 50 λίρες), το οποίο με βάση την ισοτι-μία της λίρας Αγγλίας κατά το χρόνο συζήτησης της αγωγής στο πρωτο-βάθμιο δικαστήριο, που προβλήθηκε ο σχετικός ισχυρισμός, σε 1,5 ευρώ ανήλθε στο ποσό των 9.185 ευρώ, και να αποσβεσθούν οι αμοιβαίες απαιτή-σεις των ίδιων διαδίκων κατά το ποσόν αυτό.

895/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λάμπρος Κουτσίκος, Μαρία Τζεφριού, Χριστόφορος Παλαιογιώργος, Μάριος Θεοδωρόπουλος**).

Ανήλικος. Εποπτεία και ευθύνη από την έλλειψη της. Προϋποθέσεις ευθύνης του εποπτεύοντος. Διατροφή συζύγου και τέκνου θανατωθέντος. Στοιχεία της αγωγής.

Η διάταξη του άρθρου 923 ΑΚ, που ορίζει ότι «όποιος έχει κατά νόμο την εποπτεία ανηλίκου ή απαγορευμένου ευθύνεται για τη ζημία, που τα πρό-σωπα αυτά προξενούν παράνομα σε τρίτον εκτός αν αποδείξει ότι άσκησε την προσήκουσα εποπτεία ή ότι η ζημιά δεν μπορούσε να αποτραπεί» έχει σκο-πό την προστασία του τρίτου, που ζη-μιώνεται από παράνομη πράξη του ανηλίκου. Οι προϋποθέσεις ευθύνης του εποπτεύοντος είναι οι ακόλουθες: 1) να υπάρχει υποχρέωση εποπτείας ανηλίκου ή απαγορευμένου που πηγάζει από το νόμο ή τη σύμβαση. Εποπτευόμενοι κατ' αρχήν είναι οι ανή-λικοι, που δε συμπλήρωσαν το 18ο έτος της ηλικίας τους (ΑΚ 127) κατά το χρόνο της πράξης. Υπόχρεοι επο-πτείας ανηλίκου από το νόμο είναι οι γονείς του στα πλαίσια άσκησης της γονικής μέριμνας (ΑΚ 1510, 1513, 1514, 1515). Όταν οι εποπτεύοντες είναι περισσότεροι, όπως οι γονείς του ανηλίκου, που ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα, ευθύνονται εις ολόκληρον κατά την ΑΚ 926 .2). Ο εποπτεύων να παραμέλησε υπαίτια την εποπτεία, που του ανατέθηκε από το νόμο. Κατά την ΑΚ 923 τεκμαίρεται μαχητά ότι σε περίπτωση, που ο εποπτευόμενος προκάλεσε παράνομα ζημία σε τρίτον, ο εποπτεύων από υπαιτιότητα του πα-ραμέλησε την εποπτεία αυτή. Η τεκμαιρόμενη αυτή υπαιτιότητα είναι το θεμέλιο ευθύνης του εποπτεύοντος. 3) Ο εποπτευόμενος να προξένησε παρά-νομα, ζημία σε τρίτον. Θα πρέπει δη-λαδή η ζημιογόνος συμπεριφορά του εποπτευομένου να στοιχειοθετεί την αντικειμενική υπόσταση μιας αδικο-πραξίας από τις προβλεπόμενες στην ΑΚ 914, χωρίς να απαιτείται οπωσδή-ποτε και πταίσμα του εποπτευομένου. Στην περίπτωση που ο εποπτευόμενος είναι ικανός για καταλογισμό και ενήρ-γησε υπαίτια ευθύνεται και ο ίδιος προ-σωπικά σε αποζημίωση (ΑΚ 914) και διατηρείται η εις ολόκληρον συνευθύνη του εποπτεύοντος. (ΑΚ 923, 926). 4) Θα πρέπει περαιτέρω να υπάρχει αιτι-ώδης συνάφεια στην παραμέληση της εποπτείας από τον εποπτεύοντα και στη ζημιογόνα συμπεριφορά του επο-πτευομένου. Η συνδρομή τέτοιας αιτιώ-δους συνάφειας τεκμαίρεται μαχητά από την ΑΚ 923. Με τη συνδρομή των προαναφερομένων προϋποθέσεων σε βάρος του εποπτεύοντος γεννιέται ευ-θύνη προς αποκατάσταση της περιου-σιακής ζημίας που ο εποπτευόμενος προκαλεί σε τρίτον. Πέραν από την παραπάνω ευθύνη σε βάρος του ίδιου του εποπτεύοντος γεννιέται και υπο-χρέωση για χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης του τρίτου με βάση την ΑΚ 932. Εξάλ-λου κατά τη διάταξη του άρθρου 928 εδ. β. ΑΚ, σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου από αδικοπραξία, ο υπεύ-θυνος υποχρεούται να αποζημιώσει εκείνον, που κατά το νόμο είχε δικαίω-μα να απαιτεί από το θανόντα διατροφή ή παροχή υπηρεσιών, τις οποίες και στερείται πλέον με το θάνατο του υπό-χρεου. Δικαιούχοι δε σύμφωνα με το άρθρα 190, 1485, 1488 ΑΚ είναι, πλήν άλλων, η σύζυγος και τα τέκνα του θανόντος. Η διαπίστωση όμως αν ο επιζών σύζυγος και το τέκνο υφίστανται ζημία από οικονομική άποψη, λόγω της θανάτωσης του άλλου συζύγου και πατέρα αντίστοιχα, θα βρεθεί κατά τις διατάξεις του οικογενειακού δικαίου και συνδέεται αναγκαστικά με το συσχετισμό των εκατέρωθεν δυνατο-τήτων. Για το ορισμένο της αγωγής όσον αφορά την επιζώσα σύζυγο, πρέπει να εκτίθενται

στο δικόγραφο τα εισοδή-ματα και οι γενικότερες οικονομικές δυνατότητες του θανατωθέντος, όπως και οι ανάγκες και η αναφορά της απο-τίμησης της συνεισφοράς της συζύγου, ζήτημα που μπορεί να θεμελιώσει καταλυτικό ισχυρισμό του εναγομένου. Όσον αφορά το τέκνο για το ορισμένο της αγωγής αποζημιώσεως, κατά τα άρθρα 1486-1489 ΑΚ, πρέπει να εκτί-θενται στο δικόγραφο εκτός από τις παραπάνω οικονομικές δυνατότητες του πατέρα και ότι το ίδιο στερείται πόρων και εισοδημάτων επαρκών για τη διατροφή του, καθόσον η αξίωση διατροφής προϋποθέτει αδυναμία του τέκνου να διατρέφει τον εαυτό του. Διατροφή δικαιούται και το ενήλικο τέκνο αν λόγω εκπαιδεύσεως, στην τρι-τοβάθμια συνήθως εκπαίδευση, αδυνατεί να βρεί εργασία κατάλληλη και να αποκομίσει εντεύθεν εισοδήμα-τα. Η αποζημίωση εξάλλου, του δικαι-ούχου από τη στέρηση του δικαιώμα-τος του διατροφής, εφόσον μεν αναφέ-ρεται στο χρόνο μέχρι την άσκηση αγω-γής μπορεί να πληρωθεί με καταβολή κεφαλαίου εφάπαξ, αν όμως αναφέ-ρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα. Σε περίπτωση που υπάρχει σπουδαίος λόγος, ο όποιος και πρέπει να εκτίθε-νται στην αγωγή, μπορεί και η αναφε-ρόμενη στο μέλλον αποζημίωση να επιδικασθεί σε κεφάλαιο εφάπαξ (βλ. σχ. ΑΠ 336/1994 ΝοΒ 43.241, ΑΠ 747/1996 Δνη 96.1544, ΕφΑθ 1502/1986 Δνη 27.534, ΕφΑθ 7212/1984 ΝοΒ 32.1561, Κρητικός: Αποζημίωση από Τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα γ΄ έκδ. παρ. 528 επ., 57επ., 1086 επ., 348.353, Γεωργιάδη- Σταθόπουλου ΑΚ 923).

921/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Βελλόπουλος, Μάκης Αβραμίδης**).

Οικιακή βοηθός. Σύμβαση με τον αποβιώσαντα εργοδότη ότι θα «της άφηνε» ένα διαμέρισμα. Η σύμβαση με αντικείμενο τη διάθεση ορισμένων υφισταμένων αντικειμένων δεν είναι άκυρη γιατί ή ακυρότητα του άρθρου 368 εδ. α' ΑΚ αφορά ολόκληρη την κληρονομιά ή ποσοστό αυτής. Αγωγή για ειθισμένους μισθούς. Απορρίπτεται αν δεν υπήρχε σύμβαση εργασίας αλλά ελεύθερη συμβίωση.

Από τη διάταξη του άρθρου 368 εδ. α' ΑΚ που ορίζει ότι «σύμβαση για την κληρονομιά προσώπου που ζει είτε με το ίδιο είτε με τρίτο πρόσωπο, είτε για ολόκληρη είτε για ποσοστό της, εί-ναι άκυρη», συνάγεται ότι η προβλεπό-μενη από αυτήν απόλυτη ακυρότητα πλήττει συμβάσεις, οι οποίες αφορούν στο σύνολο της κληρονομιάς ή σε πο-σοστό αυτής, όχι όμως και συμβάσεις με αντικείμενο τη διάθεση ορισμένον η ορισμένων υφισταμένων αντικειμένων της(ΑΠ 617/2004 α΄ δημ. Νόμος). Πε-ραιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 181 και 368 Α.Κ. προκύπτει ότι, εάν η συμφωνία που πλήττεται από την απα-γόρευση του άρθρου 368 Α.Κ. αποτε-λεί μέρος κάποιας δικαιοπραξίας, η ακυρότητα της κληρονομικής αυτής

συμφωνίας δεν παρασύρει σε ακυρότη-τα όλη τη δικαιοπραξία, εκτός εάν τα μέρη δεν θα την επιχειρούσαν χωρίς το άκυρο μέρος, με την απόδειξη δε της ολικής ακυρότητας βαρύνεται αυτός που την επικαλείται. Τέλος, από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων με εκείνες των άρθρων 648,649 και 653 Α.Κ. προκύπτει ότι, αν συμφωνήθηκε η παροχή εργασίας προς τον κληρονο-μούμενο αντί αμοιβής, η οποία συνίστα-ται στην εγκατάσταση αυτού που υπο-σχέθηκε την παροχή της εργασίας ως κληρονόμου, η ακυρότητα της ρήτρας για αμοιβή(δηλαδή της υποχρέωσης για σύνταξη διαθήκης) δεν παρασύρει σε ακυρότητα τη σύμβαση εργασίας και αυτός που έχει παράσχει την εργα-σία δικαιούται να ζητήσει το νόμιμο ή ειθισμένο μισθό εάν: α)υπάρχει συμ-φωνία για παροχή εργασίας και β)κατά τις συνήθεις περιστάσεις η εργασία πα-ρέχεται μόνο με μισθό(ΑΠ 340/2000 ΕΕΔ 2001, 555, ΑΠ 583/1994 ΕλλΔνη 1995, 161 ΔΕΝ 1996, 115, ΑΠ 583/1994 ΝοΒ 43, 810). Αποδείχθηκαν τα ακό-λουθα πραγματικά περιστατικά :Ο πα-τέρας των εναγομένων Α.Α κατοικούσε, μετά τον επισυμβάντα το έτος 1989 θά-νατο της συζύγου του και μητέρας των εναγομένων στην επί της οδού Ακρωτη-ρίου 217 στην Πάτρα ιδιόκτητη οικία του μαζί με τα τέκνα του. Το έτος 1993 σύνη-ψε ερωτικό δεσμό με την ενάγουσα και από το έτος 1995 συζούσε με αυτήν σε ελεύθερη συμβίωση και συγκατοικούσε μαζί της σε μισθωμένο απ΄ αυτήν διαμέ-ρισμα επί της οδού Αγ. Γεωργίου 112 στην Πάτρα μέχρι τον Αύγουστο του 2000, οπότε και απεβίωσε. Ο ως άνω πατέρας των εναγόμενων και η ενά-γουσα, από τη στιγμή που συγκατοίκη-σαν, είχαν κοινή σίτιση, κοινό οικογενει-ακό εισόδημα, σταθερότητα εγκατά-στασης και στις σχέσεις έναντι των τρί-των (κοινωνικές εκδηλώσεις, ανταλλα-γή επισκέψεων με φιλικά ζευγάρια εν γένει διασκεδάσεις με το φιλικό τους κύκλο, εμφανίζονταν ως ζεύγος, ουδό-λως δε αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα, η οποία για πρώτη φορά προβάλλει αξι-ώσεις με την ένδικη αγωγή, που άσκησε επτά μήνες μετά το θάνατο του Α.Α., είχε συνάψει μ΄ αυτόν σύμβαση παρο-χής εξαρτημένης εργασίας και τελούσε σε νομική εξάρτηση από τον ως άνω πατέρα των εναγομένων, για να προσ-φέρει σε αυτόν τις υπηρεσίες της ως εσωτερική οικιακή βοηθός, αλλά και ως πρακτική νοσοκόμος, όπως ή ίδια στην αγωγή της ισχυρίζεται, αλλά ούτε και κατά τις συνήθεις περιστάσεις η τυχόν βοήθεια της στην αντιμετώπιση των οικιακών αναγκών και της φροντίδας του συντρόφου της, ο οποίος μάλιστα έφερε το σύνολο των οικονομικών βαρών, τό-σον των δικών του όσων και της ενά-γουσας(ενοίκιο, έξοδα διατροφής κλπ), παρέχεται μόνο με μισθό. Επομένως η ενάγουσα, πέραν του ότι δεν αναφέρει στην αγωγή της αν το ως άνω διαμέρι-σμα το οποίο υποσχέθηκε ο ως άνω πατέρας των εναγόμενων «να της το γράψει», ήταν το μόνο ή όχι περιουσια-κό στοιχείο του, δεν δικαιούται τους αι-τούμενους με την αγωγή «ειθισμένους μισθούς», δεν έχει δε αντίστοιχες αξιώ-σεις ούτε βάσει των διατάξεων για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, εκ του λό-γου ότι η παροχή των υπηρεσιών της (οικιακές εργασίες και φροντίδα του συντρόφου της) δεν έγινε χωρίς νόμιμη αιτία, αλλά αιτία αυτής ήταν η συμβίω-ση της σε ελεύθερη σχέση με τον ως άνω θανόντα. Συνεπώς η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη.

926/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Λαλιώτης, Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Αναπηρία ή παραμόρφωση (931 ΑΚ). Επιδικάζεται εύλογο χρηματικό ποσό παράλληλα με τη χρηματική ικανοποίηση του άρθρου 932ΑΚ. Παραγραφή. Διακοπή με την έγερση της αγωγής. Απόρριψη για τυπικούς λόγους(αοριστία) και έγερση νέας της αγωγής. Έννοια. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 931 ΑΚ η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψιν κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης αν επιδρά στο μέλλον του, δηλαδή στην επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική του εξέλιξη. Από τη διάταξη αυτή σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 289. 299. 914, 929 και 932 ΑΚ, προκύπτει ότι η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενείται στον παθόντα, ανεξαρτήτως φύλου, εκτός από την επίδραση που μπορεί να ασκήσει στις παροχές που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 929 και 932 ΑΚ, μπορεί να θεμελιώσει και αυτοτελή αξίωση για αποζημίωση αν επιδρά στο μέλλον του. Η διατύπωση της διάταξης του άρθρου 931 ΑΚ παρέχει βάση για τέτοια αξίωση αν και εφόσον η αναπηρία ή η παραμόρφωση επιδρά στο οικονομικό η κοινωνικό μέλλον του παθόντος, που δεν μπορεί να καλυφθεί με τις παροχές που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 929 και 932 ΑΚ. Έτσι η αξίωση από το άρθρο 931 ΑΚ, που δεν καλύπτεται από τις αξιώσεις των άρθρων 929 και 932 ΑΚ είναι ιδιαίτερη αξίωση χρηματικής ικανοποίησης του παθόντος κατά το μέτρο αποκα-τάστασης της κοινωνικής και επαγγελ-ματικής απαξίωσης από την αναπηρία ή την παραμόρφωση που υπέστη και πρέπει το εύλογο προς τούτο χρηματι-κό ποσόν να επιδικάζεται παράλληλα με τη χρηματική ικανοποίηση του άρ-θρου 932 ΑΚ, στα πλαίσια της οποίας εντάσσεται χωρίς να καλύπτεται από αυτήν, όπως και δεν καλύπτεται από την περιουσιακή ζημία του άρθρου 929 ΑΚ. Για τη θεμελίωση της αυτοτελούς αυτής αξίωσης, απαιτείται να συντρέ-χουν περιστατικά, πέραν όσων απαι-τούνται για τη θεμελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 ΑΚ, τα οποία να συνθέτουν την έννοια της ανα-πηρίας ή της παραμόρφωσης στο μέλ-λον του παθόντος. Απαιτείται δηλαδή να συντρέχουν περιστατικά ιδιάζοντα από τα οποία προκύπτουν οι ιδιαίτεροι λόγοι και τρόποι, εξαιτίας των οποίων γεννώνται δυσμενείς συνέπειες στην οικονομική και κοινωνική πλευρά της μελλοντικής ζωής του. Περαιτέρω κατ΄ άρθρο 263 ΑΚ, κάθε παραγραφή που διακόπηκε με την έγερση της αγωγής θεωρείται σα να μη διακόπηκε, αν ο ενάγων παραιτηθεί από την αγωγή ή η αγωγή απορριφθεί τελεσίδικα για λόγους μη ουσιαστικούς. Αν ο δικαιούχος εγείρει και πάλι την αγωγή μέσα σε έξη μήνες η παραγραφή θεωρείται ότι έχει διακοπεί με την προηγούμενη αγωγή. Ως απόρριψη της αγωγής για λόγους μη ουσιαστικούς νοείται η απόρριψη για λόγους, που δεν αναφέρονται στο υπο-

στατό της αξιώσεως δηλαδή δικονομικούς, όπως είναι η αοριστία της αγωγής, που στηρίζεται στην ίδια ιστορική και νομική αιτία(βλ σχ ΑΠ 197/2004 Δνη 45, 1349, ΑΠ 289/2004 ΝοΒ 53, 284, ΑΠ 1002/2001 Δνη 44, 413). Αποδεί-χθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περι-στατικά: Η ενάγουσα με προγενέστερη της υπό κρίσιν αγωγής, που άσκησε κατά των ίδιων εναγομένων, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, ισχυρίσθηκε ότι από αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου τούτων κατά την οδήγηση οχήματος, ασφαλισμένου για ζημίες τρίτων στη δεύτερη ασφαλιστική εταιρεία, συνέβη ατύχημα κατά το οποίο τραυματίσθηκε και ζήτησε να υποχρεωθούν οι τελευταίοι να της καταβάλουν το ποσόν των 10.116.070 δρχ, που αντιπροσωπεύει αποζημίωση για τη θετική της ζημία, το διαφυγόν κέρδος, καθώς και χρηματική ικανοποίηση τόσον για την απόκατάσταση της ηθικής του βλάβης(ΑΚ 932), όσον και για την αναπηρία και παραμόρφωση του σωματός της(ΑΚ 931) που επιδρά στο μέλλον της. Επί της αγωγής εκδόθηκε η 275/02 απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, που δέχθηκε αυτήνως κατά ένα μέρος ουσιαστικά βάσιμη, η οποία εξαφανίσθηκε με την 815/2003 απόφαση του δικαστηρίου τούτου, που δίκασε αντίθετες εφέσεις των διαδίκων. Ειδικότερα η τελευταία απόφαση δέχθηκε τελεσίδικα ότι το παραπάνω αυτοκινητικό ατύχημα οφείλεται σε συνυπαιτιότητα τόσον του εναγόμενου οδηγού, όσον και της ενάγουσας κατά ποσοστό 50% καθενός τούτων και επιδίκασε σ' αυτήν μέρος της αιτούμενης θετικής της ζημίας, των διαφυγόντων κερδών με την έννοια της ανικανότητας προς εργασία και απόκτησης από αυτήν εισοδημάτων(ΑΚ 929), καθώς και χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη από το ατύχημα (ΑΚ 932). Με την ίδια απόφαση απορρίφθηκε ως αόριστο το κεφάλαιο της αγωγής για την ειδική αποζημίωση του άρθρου 931 ΑΚ, το οποίο στηριζόμενο στην ίδια ιστορική και νομική αιτία, επαναφέρει η ενάγουσα με την υπό κρίσιν αγωγή. Οι εναγόμενοι ισχυρίσθηκαν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο ότι η ένδικη αξίωση της τελευταίας έχει παραγραφεί, λόγω παρέλευσης κατ΄ άρθρο 10 παρ1, 2 του Ν. 483/76 διετίας από την ημέρα του ατυχήματος και τούτο ως προς τη δεύτερη των εναγομένων-ασφαλιστική εταιρεία, αλλα και πενταετίας ως προς τον πρώτο τούτων κατ' άρθρο 937 ΑΚ. Τον ισχυρισμό αυτό ήδη επαναφέρουν με σχετικό λόγο εφέσεως. Πλήν όμως αποδείχθηκε ότι η υπό κρίσιν αγωγή ασκήθη-κε ενός εξαμήνου από την τελεσίδικη απόρριψη για τυπικούς λόγους του ένδικου αντικειμένου της, που είχε ασκηθεί με την προγενέστερη αγωγή, αφού η παραπάνω απόφαση του δικαστηρίου τούτου δημοσιεύθηκε την 31-7-03 και η αγωγή ασκήθηκε με την κατάθεση του δικογράφου της στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο την 29-10-03 και επιδόθηκε στους εναγόμενους την 4-11-03 (βλ την 9041/6-11-03 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Γ.Σ και την 6898β/4-11-03 του δικαστι-κού επιμελητή Σπ. Η-Κ). Συνεπώς και σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, δεν έχει παραγραφεί η ένδικη αξίωση της ενάγουσας, αφού θεωρείται ότι διακόπηκε η παραγραφή με την προηγούμενη αγωγή, κατ' αποδοχή ως ουσιαστικά βάσιμης της αντένστασης της ενάγουσας περί διακοπής της παραγραφής για τον προαναφερόμενο λόγο και ο σχετικός

λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί κατ΄ ουσίαν. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα υπέστη από το ατύχημα βαρεία θλάση του θώρακα μετά καταγμάτων πλευρών του δεξιού ημιθωρακίου, θλάση της οσφυϊκής μοίρας και της σπονδυλικής στήλης και βαρεία κάκωση της λεκάνης μετά κατάγματος αμφοτέρων των ηβοϊσχιακών κλάδων. Για την αποκατάσταση της υγείας της νοσηλεύθηκε αμέσως μετά το ατύχημα στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών μέχρι την 18-6-1998, οπότε μετά την εξοδό της συνέχισε να παραμένει κλινήρης και σε ακινησία στην οικία της, εμφάνισε δε μετατραυματικά επιμολυνθέν αιμάτωμα δεξιού γλουτού με αποκόλληση ιστών. Έτσι εισήχθη στη χειρουργική κλινική του Γενικού Νοσοκομείου Πατρών «Ο Άγιος Άνδρεας», όπου υποβλήθηκε σε πλαστική χειρουργική επέμβαση για την κάλυψη ελλείματος των ιστών στο δεξιό γλουτό και παρέμεινε προς τούτο νοσηλευόμενη από 10-7-1998 μέχρι 31-7-98 και από 8-9-1998 μέχρι 10-9-98. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι λόγω της ακινησίας για μακρό χρονικό διάστημα υπέστη μετεγχειρητική φλεβοθρόμβωση του αριστερού κάτω άκρου. Συνέπεια του σοβαρού τραυματισμού της, που εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στη βαρεία κάκωση της λεκάνης με τα κατάγματα αμφοτέρων των ηβοϊσχιακών κλάδων, υπήρξε η εμβύθιση της αριστερής κοτύλης με στρέψη της ιερολαγωνίου άρθρωσης αριστερά, εκφυλιστική αλλοίωση της αριστερής ιερολαγωνίου άρθρωσης, αρθρίτιδα του αριστερού ισχύου και βράχυνση του αριστερού σκέλους, έτσι ώστε να δημιουργούνται λειτουργικά προβλήματα στη βάδιση. Εξάλλου λόγω και της θρόμβωσης της αριστερής κοινής και επιπόλής μηρίαίας φλέβας, δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να στέκεται σε όρθια θέση για πολλή ώρα, καθ΄ όσον αυξάνεται το οίδημα, η δυσκαμψία και το άλγος στο αριστερό κάτω άκρο. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή της ζωή, αφού εμποδίζει κατ΄ αρχήν την κινητικοτητά της και την αντοχή της σε ορθοστασία. Άλλωστε αυτές οι βλάβες και οι λειτουργικές ανεπάρκειες της ενάγουσας, ηλικίας κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής 45 ετών, είναι μόνιμες και διαρκείς και δεν έχουν πιθανότητα βελτίωσης, αντίθετα επιδείνωσης με την πάροδο του χρόνου. Η ενάγουσα δεν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει πλέον το επαγγελμά της οικιακής βοηθού, όπως εργάζοταν πριν από το ατύχημα, ούτε και κάποιο άλλο σχετικό επάγγελμα που απαιτεί σωματι-κές δυνάμεις και αντοχή, ορθροστασία και κόπωση. Έτσι μειονεκτεί σε σχέση με άλλους υγιείς εργαζόμενους της ίδιας επαγγελματικής απασχόλησης, λόγω της παραπάνω αναπηρίας ,που επιδρά στη μείωση της προσωπικότητας της και στη μελλοντική οικονομική και κοινωνική της εξέλιξη. Για την αντιμετώπιση όλων αυτών των δυσμενών επιπτώσεων δικαιούται η ενάγουσα αποζημίωση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 931 ΑΚ, πλέον εκείνης που επιδικάσθηκε σ΄ αυτήν από τις διατάξεις των άρθρων 929 και 932 ΑΚ, η οποία ανέρχεται στο ποσόν των 4.000 ευρώ.

943/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αναστάσιος Καλύβας, Σωτήριος Πολύδωρος**).

Καταδολίευση δανειστών (939 ΑΚ). Η γονική παροχή είναι «απαλλοτρίωση» ανεξάρτητα αν υπερβαίνει ή όχι το ανάλογο μέτρο που επιβάλλουν οι περιστάσεις, δηλαδή αν αποτελούν δωρεές εν όλω ή εν μέρει.

Ως απαλλοτρίωση, κατά την έν-νοια της διάταξης του άρθρου 939 του ΑΚ, νοείται κάθε διάθεση, αδιάφορα αν αυτή έγινε από επαχθή ή χαριστική αι-τία. Επομένως, αποτελούν απαλλοτρί-ωση, που υπόκεινται σε διάρρηξη από τους δανειστές, και οι παροχές των γο-νέων προς το τέκνο τους, οι οποίες προ-βλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 1509 του ΑΚ, κατά το οποίο « η παροχή περιουσίας στο τέκνο από οποιονδή-ποτε γονέα του, είτε για τη δημιουργία ή τη διατήρηση οικονομικής οικογενειακής αυτοτέλειας, είτε για την έναρξη ή την εξακολούθηση επαγγέλματος, απο-τελεί δωρεά μόνο ως προς το ποσό που υπερβαίνει το μέτρο το οποίο επιβάλ-λουν οι περιστάσεις (ΑΠ 325/1995 αδημ., ΕΑ 2344/2002 ΕλλΔνη 2002, 1716, ΕΑ 5639/1998 ΕλλΔνη 40,1157). Το αναφερόμενο στη διάταξη αυτή μέ-τρο που επιβάλλουν κάθε φορά οι περι-στάσεις πέρα από το οποίο οι αναφε-ρόμενες παροχές των γονέων προς τα τέκνα αποτελούν δωρεές, έχει αξία μόνο για την εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 942 του ΑΚ, κατά το οποίο δεν απαιτείται η γνώση του τρίτου, να γνωρί-ζει δηλαδή ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώ-νει προς βλάβη των δανειστών του, ενώ αντιθέτως ως προς τις παροχές που εί-ναι κατώτερες του μέτρου και δεν αποτε-λούν δωρεές απαιτείται και μάλιστα τεκμαίρεται η γνώση των τέκνων, σύμφω-να με τη διάταξη του άρθρου 941 παρ. 2 του ΑΚ. Έτσι, οι γονικές παροχές υπόκεινται σε διάρρηξη, κατά το άρθρο 939 του ΑΚ, ανεξάρτητα αν υπερβαί-νουν ή όχι το ανάλογο μέτρο που επι-βάλλουν οι περιστάσεις, άσχετα δηλα-δή αν αποτελούν δωρεές εν όλω ή εν μέρει, δεδομένου μάλιστα ότι οι παρο-χές αυτές δεν αποτελούν νομική υπο-χρέωση των γονέων, αλλά εκδήλωση ηθικού καθήκοντος και σαν τέτοιες είναι προφανές ότι πρέπει να έπονται των ενοχικών υποχρεώσεων (ΕΑ 2344/2002 ΕλλΔνη 2002,1716, ΕΑ 2085/2000

992/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Θεριανός, Θεόδωρος Αχείμαστος**).

Κοινωνία. Απόφαση πλειοψηφίας για τον τρόπο τακτικής διοίκησης και εκμετάλλευσης

του κοινού πράγματος(στην ένδικη περίπτωση λεωφορείου). Η πλειοψηφία σχηματίζεται όχι κατά κεφαλήν αλλά με βάση το μέγεθος των μερίδων. Πότε είναι άκυρη η απόφαση της πλειοψηφίας. Άκυρη και αν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 789 του ΑΚ με απόφαση της πλειοψηφίας των κοινωνών μπορεί να καθοριστεί ο τρόπος της τακτικής διοίκησης και εκμε-τάλλευσης που αρμόζει στο κοινό πράγμα. Η πλειοψηφία υπολογίζεται με βάση το μέγεθος των μερίδων. Κατά την έννοια δε της διάταξης αυτής, η από-φαση κάθε κοινωνού αφορά μόνο τη μερίδα του, η δε πλειοψηφία σχη-ματίζεται από το άθροισμα των επί μέ-ρους μερίδων (ΑΠ 212/2003 ΕλλΔ 45.466). Επομένως η πλειοψηφία που αποφασίζει νοείται κατά μερίδες και όχι κατά κεφαλήν, στη περίπτωση δε που υπάρχουν περισσότεροι από δύο συγ-κύριοι κοινωνοί πλειοψηφία νοείται και ένας αν έχει μεγαλύτερη του ημίσεως (50%) μερίδα. Για τη λήψη αποφάσεως στη περίπτωση αυτή δεν απαιτείται συν-ταγμένη σύσκεψη όλων των κοινωνών ούτε άλλη τυπική διαδικασία για λήψη αποφάσεως αλλά αρκεί η υπό μόνου του πλειοψηφούντος κοινωνού ενέργεια της πράξεως. Η απόφαση του αυτή κατ΄ ενάσκηση του δικαιώματος του δεν μπορεί να θεωρηθεί αδικοπραξία (ΕΑ 2657/1996 ΕλλΔ 37.1642). Εξάλλου από το συνδυασμό των άρθρων 725-729 του ΑΚ προκύπτει ότι η πλειοψηφία των κοινωνών μπορεί με απόφαση της που λαμβάνεται όπως έχει εκτεθεί κατά το μέγεθος των μερίδων να καθορίσει τον τρόπο χρησιμοποιήσεως και εκμετάλ-λευσης του κοινού πράγματος υπό τους περιορισμούς των άρθρων 789, 790, 729 του ΑΚ. Οι διατάξεις αυτές απαγορεύουν στην πλειοψηφία τον κα-θορισμό τρόπου διοίκησης και εκμετάλ-λευσης του κοινού πράγματος, ο οποί-ος είναι ασυμβίβαστος με τη φύση και τον προορισμό του και με τους κανόνες της επιμελούς και επ' ωφελεία όλων των κοινωνών διαχειρίσεως ή συνεπάγεται ο τρόπος αυτός της διοίκησης και εκμε-τάλλευσης του κοινού ουσιώδη μετα-βολή του κοινού πράγματος ή δυσα-νάλογη δαπανηρή προσθήκη ή αποστε-ρεί κάποιον από τους κοινωνούς κατά το όλον ή μέρος της προσήκουσας ανα-λογίας επί των ωφελημάτων του κοινού πράγματος. Η μη συμμόρφωση στους άνω περιορισμούς καθιστά άκυρη και ανίσχυρη την απόφαση της πλειοψη-φίας σύμφωνα με τις διατάξεις άρθρων 174 και 180 του ΑΚ την οποία μπορεί να επικαλεστεί η μειοψηφία των κοινω-νών. Απόφαση των κοινωνών που δεν συνιστά παραβίαση των περιορισμών αυτών μπορεί να αποκρουστεί από τη μειοψηφία των κοινωνών ως καταχρηστι-κή κατά την έννοια του άρθρου 281 του ΑΚ όταν από ορισμένα γεγονότα που έχουν σχέση με την ίδια απόφαση της πλειοψηφίας η άσκηση του δικαιώμα-τος που εμπεριέχεται σ' αυτή υπερβαί-νει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν τα χρηστά ήθη ή η καλή πίστη ή ο κοι-νωνικός και οικονομικός σκοπός του δι-καιώματος (ΑΠ 212/2003 ΕλλΔ 45.466).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα : Οι διάδικοι μαζί με τον Κ.Α.Λ κάτοικο Λευκάδας είναι συγκύριοι του ΕΥΑ-2693 ΔΧ υπεραστικού λεωφορείου 50 θέσεων μάρκας MERCEDES 704 ενταγμένου στο ΚΤΕΛ Λευκάδος με πο-σοστό συγκυριότητος του ενάγοντος 28% αδιαιρέτως, του Κ.Λ 10% αδιαιρέ-τως και του εναγομένου 62% αδιαι-

ρέτως. Το επίκοινο τούτο λεωφορείο αποφέρει κέρδη σε καθένα των συγκυριών ανάλογα με την μερίδα του, τα οποία μετ' αφαίρεση των λειτουργικών εξόδων και των εξόδων συντήρησης του λεωφορείου από τα έσοδα του, εκκαθαρίζονται από την αρμόδια υπηρεσία του ΚΤΕΛ Λευκάδος και αποδίδονται σ'αυτούς. Ο εναγόμενος αγόρασε το ποσοστό συγκυριότητος του στο επίκοινο λεωφορείο το έτος 1997 και από τότε ο ίδιος το οδηγεί με τη σύμφωνη γνώμη και των άλλων συγκυριών αφού έχει και την απαιτούμενη γι αυτό επαγγελματική άδεια. Ποτέ δεν είχε συμφωνηθεί η οδήγηση του επικοίνου λεωφορείου να γίνεται εκ περιτροπής από τους διαδίκους ανάλογα με την μερίδα συγκυριότητος του καθενός τους. Ο ενάγων άλλωστε ήταν και εξακολουθεί να είναι ιδιοκτήτης και οδηγός αυτοκινήτου ταξί στην Λευκάδα ήτοι του με αριθμό ΤΑΖ-8642 τοιούτου και επομένως ούτε είχε ούτε και έχει δυνατότητα να ασκεί συγχρόνως και το επάγγελμα του οδηγού λεωφορείου ενταγμένου στο ΚΤΕΛ Λευκάδος. Εξάλλου οι μηνιαίες αποδοχές του εναγομένου ως οδηγού του λεωφορείου ανέρχονται σε 1.052,33 ευρώ ενώ οι αποδοχές του ενάγοντος ως οδηγού του λεωφορείου, λόγω προηγούμενης προϋπηρεσίας του πριν την αγορά του ταξί θα ανερχόντουσαν κάθε μήνα σε 1.340,28 ευρώ, πράγμα ασύμφορο για όλους τους συγκυρίους αφού τα λειτουργικά έξοδα του λεωφορείου με τα έξοδα συντηρήσεως του και τον μισθό του οδηγού του θα ήταν υψηλότερα κά-θε μήνα κατά το ποσό των 287,45 ευ-ρώ. Πρέπει να αναφερθεί ότι το θέρος 1999 κατά τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο, Σεπτέμβριο, ο εναγόμενος ασθένησε 44 ημέρες και τον αντικατέστησε στην οδήγηση του λεωφορείου ο Χ.Λ κάτοικος Λευκάδος και όχι ο ενάγων ο οποίος αρνήθηκε, γιατί προφανώς δεν μπορούσε να ανταποκριθεί και στα καθήκοντα οδηγού ταξί που ήταν το κύριο επάγγελμά του όπως και στην υπό κρίση περίπτωση και σε εκείνη του οδηγού λεωφορείου. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω η απόφαση του εναγομένου επιμελούς και εμπείρου οδηγού που έχει την πλειοψηφία των μερίδων του επικοίνου λεωφορείου ενταγμένου στο ΚΤΕΛ Λευκάδος να οδηγεί μόνος αυτός τούτο, δεν αντιβαίνει στη φύση και τον προορισμό αυτού ούτε προς τους κανόνες της επιμελούς και προς το συμφέρον όλων των κοινωνών τακτικής εκμεταλλεύσεως του και δεν αποστερεί από κάποιο κοινωνό επομένως και από τον ενάγοντα τα ανα-λογούντα σαυτόν ωφελήματα, η δε υφι-στάμενη κατάσταση και οδήγηση του επικοίνου λεωφορείου αποκλειστικά από τον εναγόμενο δεν έρχεται σε αντίθεση με τις επιταγές του άρθρου 281 του ΑΚ και δεν είναι καταχρηστική όπως αντιθέτως θα συνέβαινε στη περίπτωση της εκ περιτροπής οδήγησης του λεωφορείου και από τους δύο διαδίκους δοθέντος μάλιστα της ασθενούς οικονομικής κατάστασης του εναγομένου ο οποίος διαμένει με τους μη εργαζόμενους σύζυγο και τέκνα 2 τον αριθμό και συνεπώς άνεργους σε μισθωμένη κατοι-κία και από τα ωφελημματά του ως ιδιο-κτήτη του επικοίνου λεωφορείου και τον μισθό του ως οδηγού αποζεί η οικο-γένεια του σε αντίθεση με τον ενάγοντα που έχει μεν 4 τέκνα βρίσκεται όμως σε ανθηρή οικονομική κατάσταση και διαμένει σε ιδιόκτητη κατοικία του και έχει σημαντικής αξίας οικόπεδα στη Λευκάδα, είναι δε ιδιοκτήτης και οδηγός του προαναφερόμενου αυτοκινήτου ταξί και έχει τη δυνατότητα να ζήσει την οικο-γένεια του και συνεπώς η αγωγή

και κατά το άνω κύριο αίτημα της που εκ-καλείται και κατά το δεύτερο της χρηματικής αξίωσης, αφού ο επικαλούμενος από τον μισθό του πλουτισμός του εναγομένου δεν είναι αδικαιολόγητος και σε κάθε περίπτωση η απόφαση της πλειοψηφίας των μερίδων για την υπ' αυτού οδήγηση του λεωφορείου ήταν σύννομη και σύμφωνη με τους κανόνες τακτικής εκμετάλλευσης του λεωφορείου και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούσε αδικοπραξία κατά την έννοια άρθρου 914 του ΑΚ, πρέπει να απορριφτεί ως αβάσιμη.

1072/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σωτήριος Κολλιόπουλος, Κωνσταντίνος Σκουζές**).

Αναπηρία ή παραμόρφωση (931 ΑΚ). Επιδίκαση αποζημίωσης γιατί η σωματική κάκωση δημιουργεί προβλήματα ψυχολογικής και αισθητικής φύσεως κοινωνικής απαξίωσης και αποτελούν σοβαρό εμπόδιο για την άσκηση του επαγγέλματος του λιμενικού στις ειδικές δυνάμεις. Αποζημίωση 38.000 ευρώ που μειώνεται λόγω συνυπαιτιότητας του τραυματισμού σε ποσοστό 20%.

Ο ενάγων κατά το χρόνο του ατυ-χήματος ήταν 26 ετών, άγαμος και ασκούσε το επάγγελμα του λιμενικού στις ειδικές δυνάμεις. Η παραπάνω μό-νιμη δια βίου παραμόρφωση στο πρό-σωπο του, ενόψει και της ηλικίας του, οπωσδήποτε επιδρά δυσμενώς στο μέλλον του, αφού είναι μόνιμη και εμφανής και ειδικότερα θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις κοινωνικές και επαγγελματικές. Τούτο δε, διότι η παραμόρφωση αυτή στο πρόσωπο, α) του δημιουργεί προβλήματα ψυχολογικής και αισθητικής φύσεως και κοινωνικής απαξίωσης και μειονεκτεί ως άτομο έναντι του μέσου υγειούς ανθρώπου και επηρεάζονται δυσμενώς οι κοινωνικές του συνα-ναστροφές και γενικά η κοινωνική του εξέλιξη και η κοινωνική του ένταξη και β) αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για την άσκηση του επαγγέλματος του λιμενικού στις ειδικές δυνάμεις, καθόσον με την παραμόρφωση αυτή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις που πρέπει να έχουν οι υπηρετούντες στο σώμα των ειδικών δυνάμεων σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό. Επομένως, για την αιτία αυτή, που λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη από το Δικαστήριο αυτό ο ενάγων δικαιούται και ιδιαίτερη αποζημίωση κατά το άρθρο 931 του Α.Κ. που δεν μπορεί να καλυφθεί εντελώς από τις άλλες παροχές των άρθρων 929 και 932 του Α.Κ. που του επιδικάστηκαν, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 38.000 ευρώ, από την οποία όμως δικαιούται από τους εναγόμενους λόγω της συνυπαιτιότητας του στον τραυματισμό του κατά ποσοστό 20%, που είχε κριθεί τελεσίδικα, όπως προαναφέρθηκε, το ποσό των 30.400 ευρώ (38.000 Χ 80%) (βλ. σχετικά και Α.Π. 1466/2003 Ελλ. Δ/νη 46, 1060).

1122/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεράσιμος Γαντζίας, Ασπασία Γρηγόρη**).

Κοινωνία και συγκυριότητα. Χρησιμοποίηση του κοινού από συγκύριο αποκλειστικά. Υποχρεούται να αποζημιώσει τους λοιπούς συγκύριους είτε είχαν κάνει αυτή την χρήση του κοινού είτε όχι. Αρκεί η αποκλειστική χρήση για την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης ενώ σε περίπτωση αστικού ακινήτου ισούται με την μισθωτική αξία. Αγωγή αποζημίωσης από αδικοπραξία δεν αποκλείεται αρκεί να συντρέχουν οι προϋποθέσεις

Από το συνδυασμό των άρθρων 785, 786, 787, 792 παρ. 2, 794 ΑΚ, οι οποίες εφαρμόζονται και επί συγκυριότητας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρ-θρου 1113 ΑΚ, προκύπτει ότι σε περί-πτωση αποκλειστικής χρήσης του κοι-νού αντικειμένου από έναν από τους κοι-νωνούς, δικαιούνται οι υπόλοιποι και αν ακόμα δεν προέβαλαν αξίωση περί συγχρήσεως, να απαιτήσουν από αυ-τόν, που κάνει αποκλειστική χρήση ανά-λογη μερίδα από το όφελος, που ο τε-λευταίος αποκόμισε και το οποίο συνί-σταται στην αξία της χρήσης του κοινού. Προκειμένου δε περί αστικού ακινήτου, που προορίζεται από κατασκευής ως κατοικία, ή για την άσκηση σ' αυτό επαγγελματικής δραστηριότητας, το όφελος αυτό συνίσταται στη μισθωτική αξία της μερίδας των εκτός χρήσης κοι-νωνών, κατά το χρόνο της αποκλειστι-κής χρήσης, η οποία δεν αποτελεί μίσ-θωμα, αφού δεν υπάρχει μισθωτική σχέση, αλλά ωφέλεια αποδοτέα με βά-ση τις παραπάνω διατάξεις. Το προ-αναφερόμενο δικαίωμα των συγκοινω-νών δεν εξαρτάται από την προηγούμε-νη παρακώλυση του στη σύγχρηση του κοινού πράγματος. Αρκεί ότι τούτο χρη-σιμοποιείται αποκλειστικά από άλλον κοινωνό και ο ίδιος δεν αξιώνει για τον ευατό του τη σύγχρηση κατά τον προο-ρισμό του πράγματος. Δεν αποκλείεται όμως ο κοινωνός να διεκδικήσει την αναλογία του στους καρπούς και τα ωφελήματα του επικοίνου με τη μορφή της αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας εξαιτίας της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς του συγκοινωνού, που κάνει αποκλειστικά χρήση τούτου, τα περιστατικά της οποίας (συμπεριφο-ράς) πρέπει να εκθέτει στην αγωγή (βλ. σχ. ΑΠ 440/2000 Δνη 41, 1628, ΑΠ 321/1988 Δνη 88,1667, ΑΠ 554/1998 Δνη 98,1317, ΑΠ 163/1994 Δνη 36.173, ΑΠ 276/1984 Δνη 84,1548, ΕφΑθ 2211/2000 Δνη 41.826, Γεωργιάδης- Σταθό-πουλος ΑΚ 787, Καυκά Ενοχικό Δίκαιο στο άρθρο 787). Από τις καταθέσεις των μαρτύρων, που εξετάσθηκαν ενόρκως στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου δι-καστηρίου και περιέχονται στα 502/2004 πρακτικά συνεδριάσεως αυτού, σε συνδυασμό και με το περιεχόμενο των εγγράφων, τα οποία προσκομίζουν νόμιμα και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματι-κά περιστατικά: Οι τελευταίοι, που υπήρξαν σύζυγοι, είναι συγκύριοι κατά ποσοστό ¼ εξ αδιαιρέτου η ενάγουσα και 2/4 ο εναγόμενος μιας οικοδομής, που αποτελείται από το ισόγειο, επιφά-νειας 200 τ.μ. και δύο ορόφους πάνω από αυτό, εμβαδού, του καθενός τούτων

επίσης 200 τ.μ., που βρίσκεται στον οικισμό Μ.Αυλακίου του Δη-μοτικού Διαμερίσματος Νεοχωρίου του Δήμου Ελλομένου Λευκάδας και διαθέ-τει ακάλυπτο χώρο οικοπέδου 306 τ.μ. περίπου. Το ακίνητο έχει κατασκευ-ασθεί έτσι ώστε οι δύο όροφοι, από τους οποίους ο δεύτερος είναι ημιτελής, να χρησιμοποιηθούν ως κατοικία και το ισόγειο και για επαγγελματική χρήση. Ειδικότερα ο πρώτος όροφος αποτελεί-ται από έξι διαμερίσματα των 30 τ.μ. το καθένα (στούντιο), που διαθέτουν ένα ενιαίο χώρο και μπάνιο, υπάρχει δε και χώρος 20 τ.μ., που μπορεί να χρησιμο-ποιηθεί ως κουζίνα κοινής χρήσης για τις ανάγκες όλων των διαμερισμάτων. Σε ένα από τα διαμερίσματα αυτά κα-τοικεί από το 1996, που διακόπηκε η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων, ο ενα-γόμενος και σε δύο ακόμα κατοικούν τα τέκνα τους. Στα υπόλοιπα τρία δεν έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες κατα-σκευής τους, όπως προκύπτει και από την από 26.5.2004 τεχνική περιγραφή του πολιτικού μηχανικού Κ.Β, που προ-σκομίζει και επικαλείται ο εναγόμενος και την οποία συνοδεύουν φωτογραφίες που απεικονίζουν την ένδικη οικοδομή, τη γνησιότητα των οποίων δεν αμφι-σβήτησε η ενάγουσα, ούτε το περιεχό-μενο της αναιρείται από άλλο αποδει-κτικό μέσον. Συνεπώς δεν είναι δυνατή η χρήση αυτών, ως χώρων κατοικίας, για την παραπάνω αιτία και πράγματι δεν τα χρησιμοποιεί ο εναγόμενος ούτε άλλωστε θα μπορούσε και η ενάγουσα να τα χρησιμοποιήσει. Περαιτέρω απο-δείχθηκε ότι στο ισόγειο λειτουργεί επι-χείρηση γυμναστηρίου, την οποία εκμε-ταλλεύεται ο τελευταίος. Δεν αποδεί-χθηκε ότι ο ίδιος χρησιμοποιεί τον ακά-λυπτο χώρο του μείζονος επικοίνου ως χώρο στάθμευσης οχημάτων των πελατών του, ούτε ότι η ενάγουσα εμποδίσθηκε από τον ίδιο στο δικαίωμα της σύγχρησης του χώρου αυτού. Εξάλλου αποδείχθηκε ότι μεταξύ των διαδίκων καταρτίσθηκε την 23.2.2000 έγγραφη συμφωνία για τη ρύθμιση της κοινής τους περιουσίας ,σύμφωνα με την οποία «θα υπάγουν στο θεσμό της οριζόντιας ιδιοκτησίας την παραπάνω οικοδομή, η ψιλή κυριότητα των διαμε-ρισμάτων αυτής θα περιέλθει εξ αδιαι-ρέτου στα τέκνα τους, η επικαρπία του ισογείου και του πρώτου ορόφου θα περιέλθει στον εναγόμενο, και η επι-καρπία του δευτέρου ορόφου στην ενά-γουσα, ότι θα εξέλθει της κοινωνίας ο εναγόμενος σε σχέση με το ακάλυπτο οικόπεδο του μείζονος ακινήτου, το οποίο θα περιέλθει κατά το ½ εξ αδιαι-ρέτου στην τελευταία και κατά το υπό-λοιπο στα τέκνα τους, ότι για όλα αυτά θα συνταχθούν τα απαραίτητα συμβο-λαιογραφικά έγγραφα…..που θα γί-νουν μέσα σε διάστημα δύο μηνών από την έκδοση αποφάσεως, που θα επι-τρέπει στα ανήλικα τέκνα τους (ως συγ-κυρίων) τη διανομή του επικοίνου…». Από τη συμφωνία αυτή, που δεν υλοποιήθηκε μέχρι σήμερα, προκύπτει σαφής βούληση των διαδίκων για τη διανομή του παραπάνω μείζονος ακινή-του, δε συνάγεται όμως και αμοιβαία συναίνεση για την αποκλειστική χρήση από τον καθένα τούτων των ακινήτων, που θα περιέλθουν σ' αυτούς από τη μέλλουσα να γίνει διανομή, μέχρι το χρόνο που αυτή θα πραγματοποιηθεί. Έτσι δεν μπορεί να γίνει λόγος για απο-κλειστική χρήση των παραπάνω ακινή-των των διαδίκων από τον εναγόμενο στα πλαίσια καθορισμού της χρήσης τους με κοινή συμφωνία των συγκυρίων. Σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά η ενά-γουσα έχει την αξίωση ανάλογης μερί-

δας από το όφελος που αποκόμισε ο εναγόμενος κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι 31.12.2003, που χρησιμοποιεί αποκλειστικά τα επίκοινα δηλαδή το ισόγειο και ένα διαμέρισμα του πρώτου πάνω από αυτό ορόφου και η οποία συνίσταται στη μισθωτική αξία της μερίδας της δηλαδή του ¼. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η μισθωτική αξία του ισογείου κατά το χρονικά διάστημα από 1.1.1999 μέχρι 31.12.2001 ανήρχετο στο ποσόν των 470 ευρώ μηνιαίως και του διαμερίσματος στο ποσόν των 150 ευρώ μηνιαίως και από 1.1.2002 μέχρι 31.12.2003 στα ποσά των 500 ευρώ και 160 ευρώ μηνιαίως αντίστοιχα. Συνεπώς η μισθωτική αξία του ¼ ανέρχεται στο ποσόν των 9.540 ευρώ (150+470 ευρώ χ 36 μήνες +160+500 ευρώ χ 24 μήνες : ¼). Επομένως και αφού στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και όσα αντίθετα υποστηρίζονται με τις εφέσεις πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Επομένως πρέπει να απορριφθούν οι εφέσεις ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμες. Τα δικαστικά έξοδα του δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας πρέπει να συμψηφισθούν μεταξύ των διαδίκων, καθόσον καθένας νίκησε και νικήθηκε κατά ένα μέρος σ΄ αυ-τήν τη δίκη (άρθρ.178, 183 ΚΠολΔ.).

1137/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Ρόδης, Διονύσιος Κρέστος, Αθανάσιος Ασημακόπουλος**).

Πώληση. Πραγματικά ελαττώματα στο πωληθέν πράγμα. Τέτοιο ελάττωμα αποτελεί και η εν γένει ελαττωματική κατάσταση του πράγματος που κατ' αντικειμενική κρίση καθιστά το πράγμα ελαττωματικό για το σκοπό που προορίζεται. Δικαίωμα του αγοραστή να ζητήσει την μείωση του τιμήματος. Στοιχεία της σχετικής αγωγής του αγοραστή .Τρόπος υπολογισμού της μείωσης του τιμήματος. Πώληση διαμερίσματος υπό κατασκευή από τον εργολάβο. Ύπαρξη ελαττωμάτων. Ευθύνη του εργολάβου. Κατασκευή πολυκατοικίας με αντιπαροχή. Έχουμε πώληση και σύμβαση έργου όταν

Κατά το άρθρο 534 του ΑΚ ο πωλητής ευθύνεται αν κατά το χρόνο που ο κίνδυνος μεταβαίνει στον αγοραστή, το πράγμα που πουλήθηκε είχε πραγματικά ελαττώματα που αναιρούν ή μειώνουν ουσιωδώς την αξία ή τη χρησιμότητα του. Στην έννοια του πραγματικού ελαττώματος κατατάσσεται η εν γένει ελαττωματική κατασκευή του πω-λούμενου πράγματος, η οποία κατ΄ αντικειμενική κρίση καθιστά το πράγμα ελαττωματικό για το σκοπό για τον οποίο αυτό προορίζεται στις συναλλαγές, αν ληφθεί υπόψη και ο σκοπός στον οποίο απέβλεψαν οι συμβαλλόμενοι. Το χαρακτηριστικό δε γνώρισμα του πραγματικού ελαττώματος είναι η ατέλεια του πράγματος κατά τον κρίσιμο χρόνο ευθύνης του πωλητή και ότι η ατέλεια αυτή έχει αρνητική επίδραση στην αξία ή στη χρησιμότητα αυτού (ΕΑ 6073/1980 ΝοΒ 28, 1581). Εξάλλου,

κα-τά την έννοια των άρθρων 540 και 541 του ΑΚ εάν υπάρχει πραγματικό ελάττωμα ή λείπει η ιδιότητα του πωλούμενου που συμφωνήθηκε, ο αγοραστής έχει το δικαίωμα να ζητήσει μετα-ξύ άλλων και τη μείωση του τιμήματος. Για να διαφυλάσσεται δε η περί του τιμήματος συμβατική βούληση, η μείωση της αξίας του πράγματος από την παραπάνω αιτία υπολογίζεται με βάση την αναλογία, η οποία υπάρχει κατά το χρόνο μεταστάσεως του κινδύνου, μεταξύ της αγοραίας τιμής ελαττωματικού και μη πράγματος, οπότε το αντίστοιχο προς αυτήν ποσό αφαιρείται από το τίμημα που συμφωνήθηκε (ΑΠ 642/1992 Ελλ.Δνη 35,1365, ΑΠ 127/1991 ΝοΒ 40.865) και σε περίπτωση που έχει καταβληθεί από τον αγοραστή ολόκληρο το τίμημα ζητείται απ΄ αυτόν η επιστροφή της προαναφερόμενης διαφοράς (βλ. Σπηλιόπουλο, στην Ερμ ΑΚ άρθρο 540, αριθμ. 48-50). Επομένως, για το ορισμένο της αγωγής, με την οποία ζητείται η μείωση του τιμήματος λόγω υπάρξεως πραγματικών ελαττωμάτων στο πράγμα που πουλήθηκε, πρέπει αφενός μεν να διαλαμβάνεται σ΄ αυτή συγκεκριμένα το πραγματικό ελάττωμα, δηλαδή να καθορίζεται το είδος και η φύση του ελαττώματος που παραβλάπτουν τη λειτουργία του πράγματος που πουλήθηκε, αφετέρου δε να αναφέρεται στην αγωγή η αναλογία που προεκτέθηκε μεταξύ της αγοραίας αξίας, την οποία είχε το πράγμα χωρίς το ελάττωμα και αυτήν την οποία είχε το πράγμα με εκείνο κατά το χρόνο μεταστάσεως του κινδύνου στον αγοραστή (Εφ.Θεσ 1085/1995 Αρμ. 1995, 760, ΕΑ 1308/1987 Ελλ.Δνη 29, 595). Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 513, 681 και 683 του ΑΚ προκύπτει ότι αν σε μία σύμβαση υπάρχουν στοιχεία της πωλήσεως και της μισθώσεως έργου, όπως συμβαίνει σε σύμβαση, κατά την οποία ο εργολάβος κατασκευαστής οικοδομής σε ξένο οικό-πεδο συμφωνεί την πώληση σε τρίτο αυτοτελούς διαμερίσματος αυτής από εκείνα που περιέρχονται σ΄ αυτόν με βάση τη συμφωνία του με τον κύριο του οικοπέδου ως αντάλλαγμα του ποσο-στού κυριότητας που αναλογεί στο οικόπεδο και το διαμέρισμα μέλλει να κατασκευαστεί με βάση ιδιαίτερη μεταξύ τους συμφωνία και κατά τους όρους αυτής υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι οι συμβαλλόμενοι απέβλεψαν τόσο στην πώληση όσο και στην κατασκευή του πωλούμενου, σκοπείται αφενός ή μεταβίβαση της κυριότητας του διαμερίσματος που πουλήθηκε και η παράδοση αυτού και αφετέρου η κατασκευή του. Έτσι ο πρώτος σκοπός (μεταβίβαση της κυριότητας) που περιέχεται στην πώληση εκπληρώθηκε με την κα-τάρτιση της συμβάσεως πωλήσεως και έτσι απομένει από τη σύμβαση εν λει-τουργία αφενός η εκπλήρωση του δεύ-τερου σκέλους του πρώτου σκοπού (παράδοση), αφετέρου η εκπλήρωση του δεύτερου σκοπού (κατασκευή του έργου) που περιέχεται στη μίσθωση του έργου και ως εκ τούτου σε περίπτωση υπάρξεως πραγματικών ελαττωμάτων ή αντίθετης προς τη σύμβαση κατασκευής ή ελλείψεως συνομολογημένων ιδιοτήτων του πράγματος που πουλήθηκε (διαμερίσματος) η ευθύνη του εργολάβου πωλητή κρίνεται, αφού ληφ-θούν υπόψη και οι περιστάσεις και η όλη φύση της σχέσεως κατά τις δια-τάξεις των άρθρων 688-693 του ΑΚ (ΕΑ 581/1980 ΝοΒ 28,1198, Εφ. Θεσ. 275/1978 Αρμ. 32,223).

1149/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Τρίγκας, Αλέξανδρος Μονοκρούσος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Τραυματισμός τρίτου. Επιδίκαση αποζημίωσης κατά το άρθρο 931 ΑΚ λόγω αναπηρίας η παραμόρφωσης του παθόντος.

…….Περαιτέρω, εξαιτίας της μερικής αναπηρίας του ο ενάγων έχει μειωθεί κοινωνικά, καθόσον η παραπάνω αναπηρία του έχει επηρεάσει τις κοινωνικές του συναστροφές που έχει ο μέσος υγιής άνθρωπος, ενώ είναι αδύνατη η εκτέλεση απ΄ αυτόν εργασιών που απαιτούν ορθοστασία, βάδιση, γεγονός που θα έχει επίδραση στη μελλοντική του επαγγελματική εξέλιξη και πρόο-δο. Επομένως, έχει αυτοτελή αξίωση από το άρθρο 931 ΑΚ προς αποκατά-σταση της μελλοντικής του περιουσια-κής ζημίας, η οποία δεν καλύπτεται από το άρθρο 932 ΑΚ (ΑΠ 1599/2002 ΕλλΔνη 44.416, ΑΠ 1255/2002 ΕλλΔνη 44.122) και πρέπει να του επιδικασθεί ως αποζημίωση το ποσό των 25.000 ευ-ρώ.

1201/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Άγγελος Στεργιόπουλος, Κώστας Ελευθερίου Πετρόπουλος**).

Πώληση. Κατά γένους ορισμένου πράγματος. Ο πωλητής υποχρεούται να αποζημιώσει τον αγοραστή όταν από δόλο απέκρυψε το πραγματικό ελάττωμα ή δεν υπάρχει η συμφωνημένη ιδιότητα στο πράγμα όταν παραδίδεται αυτό. Μπορεί να θεμελιωθεί και αξίωση από αδικοπραξία όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση η διαπραττόμενη πράξη ή παράλειψη θα ήταν παράνομη γιατί είναι αντίθετη στο άρθρο 914 ΑΚ. Περιστατικά. Καθορισμός αποζημίωσης. Δεδικασμένο. Σε ποιές ενστάσεις εκτείνεται.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 534, 535 και 561 ΑΚ, όπως ίσχυσαν πριν από την τροποποίηση τους από το Ν. 3043/2002, στη σύμβαση πωλήσεως πράγματος ορισμένου κατά γένος, ο πωλητής υποχρεούται να αποζημιώσει τον αγοραστή για τη μη εκτέλεση της συμβάσεως, αν κατά το χρόνο που ο κίνδυνος μεταβαίνει στον αγοραστή, δηλαδή κατά την παράδοση του πράγματος, που πωλήθηκε, λείπει η συμφωνημένη ιδιότητα ή αν ο πωλητής απέκρυψε με δόλο το υφιστάμενο τότε πραγματικό ελάττωμα του πράγματος. Περαιτέρω, η υπαίτια ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη, με την οποία παραβιάζεται η σύμβαση, μπορεί να θεμελιώσει εκτός από τη συμβατική και αξίωση από

αδικοπραξία, όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση η διαπραττόμενη πα-ραπάνω πράξη ή παράλειψη θα ήταν παράνομη, διότι αντίκειται στο επιβαλ-λόμενο από το δίκαιο, κατ΄ άρθρο 914 ΑΚ, γενικό κανόνα του να μην ζημιώνει κανείς άλλον υπαιτίως, χωρίς να απαι-τείται προς τούτο και η συνδρομή κά-ποιου άλλου στοιχείου. Η ευθύνη από την αδικοπραξία θα κριθεί κατά τους γενικούς περί αδικοπραξιών όρους. Ειδικότερα, στην περίπτωση που υπάρ-χει ενδοσυμβατική ευθύνη από την έλ-λειψη συμφωνημένης ιδιότητας ή πραγ-ματικό ελάττωμα σε πράγμα που πω-λήθηκε, ως κατά γένος ορισμένο, για τη θεμελίωση της εξωσυμβατικής από αδικοπραξία ευθύνης του πωλητή, θα πρέπει η έλλειψη της ιδιότητας αυτής ή η ύπαρξη του ελαττώματος αυτού, κατά το χρόνο που ο κίνδυνος του πράγματος μεταβαίνει στον αγοραστή, να αποδίδεται σε υπαίτια συμπεριφορά του πωλητή, με την οποία αυτός από πρόθεση επιδιώκει να παραγάγει, ενι-σχύει ή διατηρήσει πεπλανημένη αντί-ληψη ή εντύπωση στον αγοραστή σε σχέση με την έλλειψη της ιδιότητας ή με την ύπαρξη του ελαττώματος του πράγματος, ανεξάρτητα αν η συμπερι-φορά αυτή συνίσταται σε παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών ή σε απόκρυψη ή αποσιώπηση ή ατελή ανα-κοίνωση των αληθών γεγονότων, των οποίων η αποκάλυψη στον αγοραστή, που τα αγνοεί, ήταν επιβαλλόμενη από την καλή πίστη ή από την υφισταμένη μεταξύ πωλητή και αγοραστή (βλ. σχετ. Ολ ΑΠ 967/1973 ΝοΒ 22.505, ΑΠ 1600/2002 ΕλλΔνη 44. 768, ΑΠ 1272/1999 ΕλλΔνη 42.437, ΑΠ 1709/1999 ΕλλΔνη 41.1035, Εφ.Αθ. 6493/1999 ΕλλΔνη 41.187, Εφ Αθ. 108/1998 ΕλλΔνη 39.1683, Εφ. Πατρ. 440/2004 Αχ.Νομ. 21.63, Κορνηλάκη- Δεληγιάν-νη: Μαθήματα Ειδικού Ενοχικού Δικαίου σελ. 130 επ.).Σύμφωνα με το αναλυτικά στην προηγούμενη σκέψη εκτιθέμενο περιεχόμενο της, η παρα-πάνω αγωγή είναι σαφώς και επαρκώς ορισμένη, αφού περιέχει τα πιο πάνω αναγκαία στοιχεία και τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν τις επί-δικες αξιώσεις της ενάγουσας κατά του εναγομένου από παράβαση συμβά-σεως πωλήσεως και αδικοπραξία. Επομένως, εφόσον η εκκαλούμενη από-φαση έκρινε την αγωγή ως ορισμένη και απέρριψε σιωπηρώς την περί αοριστίας του δικογράφου αυτής ένσταση του εναγομένου, δεν έσφαλε, γι΄ αυτό τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τον σχετικό λόγο της εφέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Κατά το άρθρο 330 ΚΠολΔ, το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν, καθώς και σε εκείνες που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν εξαιρούνται εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι για να θεωρηθεί μια ένσταση ως προταθείσα θα πρέπει το δικαστήριο να χώρησε σε ουσιαστική έρευνα και κρίση και συνεπώς επέφερε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Αν όμως δεν εξετάσθηκε η ένσταση στην ουσία γιατί απορρίφθηκε για τυπικό λόγο ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας ή για άλλο λόγο ή ως νόμω αβάσιμη, δεν καλύπτεται από το δεδικασμένο, αλλά εξομοιώνεται προς μη προταθείσα ένσταση και συνεπώς αν πρόκειται για ένσταση που στηρίζεται σε αυτοτελές δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί με κύρια αγωγή (βλ. ΑΠ 1233/1999 ΕλλΔνη 42.394, ΕφΑθ. 4200/2003

ΕλλΔνη 44.1656, Εφ.Θεσ. 3401/2000 ΕλλΔνη 42.767, Βαθρακοκοίλη, ΚΠολΔ τ.Η΄ άρθ. 330 αρ. 1)….Η ενάγουσα είναι κατά κύριο επάγγελμα παραγωγός αγροτικών προϊόντων στην περιοχή του Απιδεώνα Αχαΐας και για τις ανάγκες της δραστηριότητας της αυτής μίσθωνε αγροτικά ακίνητα τρίτων. Τον Αύγουστο του έτους 1999 μίσθωσε από τον ΑΜ ένα αγροτεμάχιο εμβαδού 16 στρεμμάτων περίπου, σε τμήμα του οποίου εμβαδού 8 στρεμμάτων περίπου επρόκειτο να προβεί στην καλλιέργεια βρώσιμης πατάτας. Με σκοπό να προβεί στην πιο πάνω παραγωγή την καλλιεργητική περίοδο Αυγούστου-Δεκεμβρίου 1999, συμφώνησε με τον εναγόμενο, ο οποίος ασκεί επιχείρηση εμπορίας και εισαγωγής αγροτικών εφοδίων και συναφών ειδών, μέσω του συζύγου της ΑΓ, ο οποίος ενεργούσε κατ΄ εντολή και για λογαριασμό της, να της πωλήσει τον απαιτούμενο σπόρο για την καλ-λιέργεια και παραγωγή πατάτας. Ήδη ο εναγόμενος από την 25.7.1999 είχε υποβάλει στη διαδικασία προβλαστήσεως είκοσι πέντε χιλιάδες κιλά πατάτας σε προβλαστήριο του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καγκαδίου. Σε εκτέλεση της παραπάνω συμφωνίας ο εναγόμενος παρέδωσε στην ενάγουσα 2.500 κιλά πατατόσπορο στις 14.8.1999, τον οποίο παρέλαβε ο σύζυγος της από το εν λόγω προβλαστήριο. Ο προβλαστημένος σπόρος ήταν συσκευασμένος σε σακκίδια των 25 κιλών, έχοντας εξωτερικά την ένδειξη ότι επρόκειτο για σπόρο ποικιλίας «LISETA». Κατά τη σύναψη της ως άνω συμφωνίας ο εναγόμενος διαβεβαίωσε αναληθώς την ενάγουσα ότι επρόκειτο για σπόρο πατάτας αρίστης ποιότητας τύπου LISETA-πρώτης γενεάς, με την υπό-σχεση ότι επρόκειτο να έχει αυξημένη παραγωγή, η οποία θα της απέδιδε παραγωγή σε ποσοστό 40% πάνω από την καλλιέργεια του ίδιου πατατόσπο-ρου σε σχέση με τις παλαιότερες καλ-λιεργητικές περιόδους και ειδικότερα ότι θα παρήγαγε 3.000 κιλά ανά στρέμ-μα. Αμέσως μετά την παραλαβή η ενά-γουσα προέβη στην εμφύτευση του προβλαστημένου σπόρου σε τμήμα μισθωμένου από την ίδια αγροτεμαχίου στην περιοχή του Απιδεώνα, ακολου-θώντας τις ειθισμένες καλλιεργητικές μεθόδους. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους η ενάγουσα διαπίστωσε ότι ο σπόρος που είχε φυτεύσει για την καλλιέργεια πατάτας στο παραπάνω ακίνητο ήταν διαφορετικός από τον συμφωνηθέντα και επρόκειτο για ποικιλία τύπου «SPUDA». Μετά την επίσκεψη του τό-που καλλιέργειας από τον γεωπόνο ΝΝ, ο οποίος διεξήγαγε σχετική πρα-γματογνωμοσύνη μετά από παρακο-λούθηση των φυτών πατάτας που είχε φυτεύσει η ενάγουσα, διαπιστώθηκε ότι μακροσκοπικά το φύτρωμα παρουσία-ζε από την έναρξη του καθυστερημένο φύλλωμα, ανώμαλες επιφάνειες των φύλλων πατάτας με χαρακτηριστικό ήχο κατά το σπάσιμο τους, μωσαϊκώ-σεις, ασυνήθιστες και ελάχιστες μικρού μήκους απολήξεις (βελόνες) από τον λαιμό των φυτών έως τους κονδύλους, ενώ από τους σχηματισθέντες κονδύ-λους οι περισσότεροι ήταν μικρού μεγέ-θους και ελάχιστοι μεγάλου με ασυνή-θιστες παραμορφώσεις, εκβλαστήσεις και επιφανειακά σκασίματα με χαρακτηριστικούς δακτυλίους στους οφθαλμούς των κονδύλων. Με βάση την παρα-πάνω εικόνα οι εμπορεύσιμοι κόνδυλοι ανέρχοταν σε 1-2 ανά φυτό, ενώ από τον ίδιο γεωπόνο διαπιστώθηκε ότι δεν επρόκειτο για την ποικιλία πατάτας τύπου LISETA, που αγόρασε

η ενάγου-σα, αλλά για ποικιλία πατατόσπορου SPUDA. Το γεγονός αυτό προέκυψε και από τη συγκριτική θεώρηση του υπολοίπου ακινήτου, στο οποίο είχε φυτευθεί σπόρος πατάτας από άλλο προμηθευτή, αλλά δεν διαπιστώθηκαν τέτοιες αποκλίσεις στην καλλιέργεια του ίδιου προϊόντος (βλ. κυρίως την από 3.12.1999 έκθεση πραγματογνωμοσύ-νης του γεωπόνου ΝΝ. Έτσι, ενώ κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων από την καλλιέργεια του πατατόσπορου LISETA, όπως είχε συμφωνηθεί και υποσχέθηκε ο εναγόμενος, η ενάγουσα θα εξήγαγε 3.000 κιλά βρώσιμης πα-τάτας ανά στρέμμα και συνολικά (3.000 κιλά Χ 8 στρέμματα) 24.000 κιλά, η ενάγουσα εξήγαγε τελικώς 800 κιλά πατάτας ανά στρέμμα από την καλλιέρ-γεια του πιο πάνω ελαττωματικού σπό-ρου και συνολικά (800 κιλά Χ 8 στρέμ-ματα) 6.400 κιλά μη βρώσιμης πατάτας. Με βάση τα κρατούντα στη συναλλα-κτική πρακτική και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων η ενάγουσα θα πωλούσε την αναμενόμενη από την παραγωγή ποσότητα βρώσιμης πατά-τας σε διάφορους εμπόρους αντί τιμήμα-τος 100 δραχμών ανά κιλό και θα κέρ-διζε με βεβαιότητα ως εισόδημα το πο-σό των (24.000 κιλά Χ 100 δρχ =) 2.400.000 δραχμών. Από την παραγω-γή μη βρώσιμης πατάτας λόγω του πα-ραπάνω ελαττωματικού πατατόσπο-ρου, η οποία τελικά πωλήθηκε ως ζωο-τροφή αντί τιμήματος 30 δρχ. ανά κιλό, η ενάγουσα εισέπραξε το συνολικό πο-σό των (6.400 κιλά Χ 30 δρχ. =)192.000 δραχμών. Κατά συνέπεια, η ενάγουσα απώλεσε διαφυγόν εισόδημα ανερχό-μενο στη διαφορά μεταξύ του αναμενό-μενου κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και αυτού που πράγματι εισέπραξε από την πώληση ελαττωμα-τικής ποσότητας πατάτας, ήτοι απώ-λεσε συνολικά το ισόποσο σε ευρώ των (2.400.000 – 192.000 =) 2.208.000 δραχμών, ήτοι ποσό από 6.479,82 ευ-ρώ, η οποία παριστά την τελικώς κατα-βληθείσα αποζημίωση λόγω μη εκτέ-λεσης της σύμβασης, που δικαιούται η

1266/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθηνά Τάσσου, Χρήστος Παπαδημητρίου**).

Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εκτέλεσης του έργου. Δικαιώματα του εργοδότη(υπαναχώρηση). Σε περίπτωση υπερημερίας του εργολάβου ο εργοδότης έχει τα δικαιώματα του άρθρου 383-387 ΑΚ. Σύμβαση εκτελεστέα με διαδοχικές τμηματικές παροχές .Καθυστέρηση σε μια τμηματική παροχή. Δικαίωμα του εργοδότη να υπαναχωρήσει από την καθυστερούμενη παροχή και να ζητήσει αποζημίωση. Τύχη των υπολοίπων τμηματικών παροχών. Υπαναχώρηση. Λύεται η σύμβαση αναδρομικά(ex tuuc). Αναζητούνται οι παροχές με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό είτε αυτούσιες είτε σε χρήμα. Δεν απαιτείται τύπος για την υπαναχώρηση ούτε όχληση.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 686 ΑΚ, αν ο εργολάβος δεν αρχίσει έγκαιρα την εκτέλεση του έργου, ή αν χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη επι-

βραδύνει την εκτέλεση στο σύνολο της, ή εν μέρει, με τρόπο που ν' αντιβαίνει στην σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου, ο εργο-δότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, χωρίς να περιμένει τον χρόνο παράδοσης του έργου. Όταν υπάρχει υπερημερία του εργολάβου διατη-ρούνται ακέραια τα δικαιώματα που έχει ο εργοδότης εξαιτίας της. Τα δι-καιώματα αυτά, είναι τα οριζόμενα από τα άρθρα 383 έως 387 του ΑΚ, για την περίπτωση υπερημερίας του οφειλέτη, στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις, καθό-σον επί υπαναχωρήσεως του εργοδότη όταν ο εργολάβος τελεί σε υπερημερία, η διάταξη του άρθρου 686 ΑΚ δεν είναι δυνατόν, όπως συνάγεται απ' αυτή, να θεωρηθεί ότι ρυθμίζει αυτοτελώς και ει-δικώς την έκταση των περιεχομένων στον εργοδότη δικαιωμάτων, αλλά σε συν-δυασμό προς τις προαναφερθείσες γε-νικές διατάξεις περί αμφοτεροβαρών συμβάσεων στις οποίες υπάγεται και η μίσθωση έργου (βλ. Ολ ΑΠ 568/1975 ΝοΒ 23. 10080). Σύμφωνα τώρα, με τη διάταξη του άρθρου 386 ΑΚ, εάν η σύμ-βαση είναι εκτελεστέα κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές και ο οφειλέτης πε-ριήλθε σε υπερημερία ή υπαίτια αδυ-ναμία ως προς μια τμηματική παροχή, ο δανειστής έχει δικαίωμα ν΄ απαιτήσει αποζημίωση και να υπαναχωρήσει ως προς μόνη την παροχή αυτή. Τα ίδια δικαιώματα, έχει, ως προς τις υπολει-πόμενες παροχές, μόνο αν η καθυστέ-ρηση ή αδυναμία ως προς την τμηματική παροχή είναι τόσο ουσιώδη, ώστε ο δανειστής δεν έχει πια συμφέρον για το υπόλοιπο μέρος της σύμβασης ή αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι δεν θα εκ-πληρωθούν οι υπολειπόμενες παροχές. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 389 παρ. 2 του ιδίου κώδικα, η άσκηση του δικαιώματος της υπαναχώρησης, επιφέρει κατάργηση της όλης ενοχικής σχέσης και μάλιστα αναδρομικά (ex tuuc) ώστε αφού έληξε η αιτία, για την οποία οι παροχές καταβλήθηκαν, γεν-νιέται εκ του νόμου υποχρέωση απόδο-σης αυτών, κατά τις περί αδικαιολό-γητου πλουτισμού διατάξεις., η σύμβα-ση θεωρείται ότι δεν καταρτίστηκε ποτέ (βλ. Τριανταφυλλόπουλος Αι Εκθ. Ενοχ. ΑΚ σελ. 195, Μπαλής παρ. 89, 91, Γαζής Ερμ. ΑΚ εδ. 382, 391 αρ.5 επ. και 389 αρ. 5 επ.). Αν η ληφθείσα παροχή σώζεται πρέπει κατ΄ ΑΚ 908 ν΄ αποδοθεί αυτούσια .Επί παροχών που από τη φύση τους η αυτούσια από-δοση είναι αδύνατη, αποδοτέα είναι η αξία τους σε χρήμα κατά τον χρόνο πα-ροχής. Γενικά δε επί αδυναμίας από-δοσης της ληφθείσας παροχής, αυτού-σια, οφείλεται κατά τη διάταξη του άρθ-ρου 908 ΑΚ, το ληφθέν απ΄ αυτόν τυχόν αντάλλαγμα (βλ. Γεωργ. – Σταθ. Ερμην. ΑΚ υπ' άρθρο 389 σελ. 379 παρ. 5). Τήρηση ορισμένου τύπου για την περί υπαναχώρηση δήλωση δεν απαιτείται ούτε βεβαίως απαιτείται να προηγηθεί αυτής όχληση (βλ. Γεωργ.- Σταθ. ό.π. άρθρο 390 σελ. 380-381 παρ. 2 και 3). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 387 ΑΚ, στις περιπτώσεις που ασκεί ο δανειστής το δικαίωμα υπαναχώρησης, δύναται με αίτηση του, κατά την εν λόγω κρίση του Δικαστηρίου, να του επιδικασθεί απο-ζημίωση για τυχόν ζημία από τη μη εκ-πλήρωση της σύμβασης, πρόκειται για εύλογη αποζημίωση (βλ. Γεωργ.- Σταθ. ό.π. σελ. 364 παρ. 3). Η ενάγουσα, η οποία διατηρεί κατάστημα εμπορίας επίπλων στο Μεσολόγγι, ανέθεσε στον εναγόμενο, ο οποίος ασκεί το επάγ-γελμα του ξυλουργού ,δυνάμει έγγρα-φης σύμβασης που κατήρτισαν στις

29.9.1999 στο Μεσολόγγι, το έργο της κατασκευής επίπλων με δικά του υλικά, για τις ανάγκες της εμπορίας της. Ο εναγόμενος, σύμφωνα με τη συμφωνία τους ανέλαβε την υποχρέωση να παραδώσει στην ενάγουσα την 31.11.1999, έτοιμα προς μεταπώληση από τα υπό κατασκευήν είδη επίπλων κρεββατοκάμαρες, σιφονιέρες και έπιπλα τηλεοράσεων, συνολικής αξίας 1.000.000 δρχ. ή 2.934,70 ευρώ, τα οποία του παρήγγειλε προφορικά ή ενάγουσα, συγχρόνως με την υπογραφή της σύμβασης. Συμφωνήθηκε επίσης ότι η επόμενη παράδοση των υπό κατασκευή επίπλων, αξίας 4.000.000 δρχ. ή 11.138,81 ευρώ θα γινόταν από τον εναγόμενο την 31.12.1999, κατόπιν παραγγελίας της ενάγουσας, σχετικά με τα υπό κατασκευή είδους και τον αριθμό τεμαχίων εκάστου είδους, ώστε να συμπληρώνεται η συμφωνηθείσα συνολική αξία των παραγγελλομένων ειδών. Οι επόμενες παραδόσεις, θα γίνονταν κατά τον ίδιο τρόπο δηλαδή κατόπιν παραγγελίας της ενάγουσας σχετικά μετά υπό κατασκευή είδη επίπλων, ώστε να συμπληρώνεται η συμφωνηθείσα συνολική αξία των παραγγελλομένων ειδών ως εξής: Στις 28.2.2000 θα παραδίδονταν έπιπλα αξίας 1.500.000 δρχ. κ.λ.π.…Δηλαδή ,ο εναγόμενος, όφειλε έως την 31.7.2000, να παραδώσει στην ενάγουσα, εμπορεύματα συνολικής αξίας 17.500.000 δρχ. ή 51.357,30 ευρώ και όχι 62.157,01 ευρώ, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η ενάγουσα, αφού δεν αποδείχθηκε συμφωνία για παρά-δοση εμπορευμάτων (επίπλων) την 31.7.2000 ποσού 10.799,71 ευρώ. Έλαβε δε από την τελευταία, σε μετρη-τά κι επιταγές, το αντίστοιχο της αξίας των παραδοτέων σ΄ αυτήν, κατά τα ανω-τέρω εμπορευμάτων. Συγκεκριμένα, έλαβε το ποσό 2.580.000 δρχ. κ.λ.π.…Περαιτέρω, αποδείχθηκε, ότι, ο εναγόμενος, την 30.11.1999 δεν παρέ-δωσε στην ενάγουσα, όπως είχαν συμ-φωνήσει έπιπλα αξίας 2.934,70 ευρώ, παρά το γεγονός ότι η τελευταία του είχε παραγγείλει προφορικά κατά την κατάρτιση της ως άνω συμφωνίας τους τα είδη των υπό κατασκευή επίπλων, με αποτέλεσμα να καταστεί υπερήμερος. Συνεπώς ο σχετικός λόγος έφεσης (τρίτος) πρέπει ν' απορριφθεί ως ουσία αβάσιμος. Περαιτέρω η ενάγουσα, αφού προηγουμένως είχε οχλήσει και προφορικά τον εναγόμενο να εκτελέσει την πρώτη ως άνω συμφωνηθείσα τμη-ματική παροχή, την 13.12.1999 υπανα-χώρησε από τη σύμβαση, με την από 13.12.1999 εξώδικη δήλωση της, προς τον εναγόμενο (βλ. υπ΄ αριθμ. 9725/13.12.1999 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Μεσολογγίου ΓΧ) καθόσον υπήρχε βάσιμος λόγος ότι ο εναγόμενος δεν θα εκπληρώσει και τις λοιπές συμφωνηθείσες παροχές όπως βασίμως ισχυρίζεται η ενάγουσα. Ο ισχυρισμός του εναγόμενου και σχετικός λόγος έφεσης ότι η παροχή του κατέστη αδύνατη από υπαιτιότητα της ενάγουσας, διότι η τελευταία δεν προέβη όπως είχαν συμφωνήσει σε παραγγελία συγκεκριμένης κατηγορίας επίπλων και ποσότητας της αντίστοιχης κατηγορίας και δεν του πα-ρέδωσε σχέδια, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, αφού όπως εκτίθεται παραπάνω η ενάγουσα κατά την κατάρτιση της συμφωνίας τους, του παρήγγειλε συγκεκριμένη κατηγορία και ποσότητα επίπλων, που θα της παρέδιδε ο εναγόμενος την 31.11.1999, του έδωσε δε και σχέδια για την κατασκευή αυτών. Η ως άνω υπαναχώρηση σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην μείζονα σκέψη, επέφερε κατάργηση της όλης

ενοχικής σχέσης και μάλιστα αναδρομικά, ώστε αφού έληξε η αιτία για την οποία οι παροχές καταβλήθηκαν γεννιέται εκ του νόμου, υποχρέωση απόδοσης αυτών, κατά τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις. Συνεπώς, ο εναγόμενος, οφείλει ν' αποδώσει στην ενάγουσα, τις ληφθείσες κατά τα ανωτέρω παροχές και συγκεκριμένα τις ως άνω έξι (6) επιταγές και αν είναι αδύνατη, η αυτούσια απόδοση τους, το αντίστοιχο χρηματικό ποσό, με τον νόμιμο τόκο, από την ημερομηνία πληρωμής των επιταγών αυτών καθώς και το ποσό των 7.571,53 ευρώ με τον νόμιμο τόκο από 30.9.1999. Ας σημειωθεί δε, ότι τις ένδικες επιταγές, ο εκκαλών, τις μεταβί-βασε μετά την έγερση της αγωγής, σ' εκπλήρωση υποχρεώσεων του προς την εταιρεία με την επωνυμία «ΤΖΕΓΚΑ Γ. ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ», η οποία εξέδωσε σε βά-ρος της ενάγουσας τις υπ΄ αριθμ. 216/2000, 217/2000 και 276/2000 διαταγές πληρωμής τις οποίες και πλήρωσε αυτή (βλ. κυρίως και το από 14.3.2001 ιδιω-τικό συμφωνητικό απορριπτομένου και του σχετικού λόγου έφεσης ως κατ' ου-σίαν αβάσιμου.

1275/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελισσαίος Ανδρονόπουλος, Φώτης Ραβαζούλας**).

Σύμβαση έργου. Ανάθεση κατασκευής πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής. Καθυστέρηση περάτωσης του έργου. Δικαίωμα υπαναχώρησης του οικοπεδούχου. Δικαιώματα οικοπεδούχου αν πριν την υπαναχώρηση είχαν μεταβιβάσει προς τρίτους με υπόδειξη του εργολάβου ποσοστά οικοπέδου. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 389 επόμ. ΑΚ, προκύπτει ότι στη σύμβαση οικοπεδούχου και εργολάβου, με την οποία, αναλαμβάνει ο τελευταίος την ανέγερση πολυκατοικίας σε οικόπεδο του εργοδότη, που είναι υποχρεωμένος να μεταβιβάσει, ως αμοι-βή ποσοστό του οικοπέδου, με τα δια-μερίσματα που αντιστοιχούν σ' αυτό, το συμβατικό δικαίωμα του οικοπεδούχου εργοδότη να κηρύξει έκπτωτο τον εργολάβο σε περίπτωση υπερημερίας αυτού, περί την αποπεράτωση του έργου, λόγω μη εμπρόθεσμης εκτέλεσης του, είναι δικαίωμα συμβατικής υπαναχώρησης. Το άρθρο 399 ΑΚ, καθιερώνει τον ερμηνευτικό κανόνα, ότι, συνέπεια της συνομολόγησης σε σύμβαση της ρήτρας έκπτωσης του εργολάβου, από τα συμβατικά δικαιώματα, είναι η γένεση για τον οικοπεδούχο εργοδότη του δικαιώματος υπαναχώρησης, επί του οποίου εφαρμόζονται οι γενικές περί υπαναχώρησης διατάξεις των άρθρων 389-396 ΑΚ. Η άσκηση του δικαιώματος της υπαναχώρησης, έχει σαν αποτέλεσμα, τη διάλυση ολόκληρης της ερ-γολαβικής σύμβασης με αναδρομική ενέργεια (άρθρ. 389 π.2 ΑΚ). Έτσι, επέρχεται απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχή, που πηγάζουν από τη σύμβαση και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση ν' απο-δώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις

για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό και συγκεκριμένα, ο εργοδό-της, δικαιούται ν' απαιτήσει το προκατα-βληθέν της εργολαβικής αμοιβής (Εφ. Αθ 3205/95 Ελλ.Δ 38.932, ΕφΘεσ 2238/1990 Ελ.Δ 32,1365, ΕφΑθ 9499/1986 Ελ.Δ. 28.870). Συνεπώς, ο σχε-τικός λόγος έφεσης, περί μη υπάρξεως αδικαιολόγητου πλουτισμού, σε βάρος των εναγόντων, μετά την υπαναχώρηση τους από την εργολαβική σύμβαση πρέ-πει ν' απορριφθεί…..Ωστόσο, ο εναγό-μενος, παρέβη τους παραπάνω όρους της σύμβασης, ειδικότερα καθυστέρησε την έκδοση της οικοδομικής άδειας και δεν παρέδωσε τις οριζόντιες ιδιοκτησίες, που θα περιέρχονταν στους ενάγοντες, κατά το συμφωνημένο χρόνο. Πιο συγ-κεκριμένα, υπέβαλε τα δικαιολογητικά, για την έκδοση της οικοδομικής άδειας στις 19.12.1996, η δε άδεια, εκδόθηκε στις 17.10.1997. Στη συνέχεια, άρχισε την εκτέλεση του έργου και αφού προέ-βη, σε εκσκαφή των θεμελίων και κατα-σκεύασε τα θεμέλια, την πλάκα του δαπέδου του υπογείου και τις κολώνες του υπογείου, σταμάτησε την εκτέλεση του έργου. Ενόψει των ανωτέρω, οι ενά-γοντες, με την από 15.2.1999 εξώδικη δήλωση, που επιδόθηκε στον εναγό-μενο στις 17.2.1999, διαμαρτυρήθηκαν, για την καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών και τον κάλεσαν, να τους γνω-στοποιήσει, μέσα σε προθεσμία οκτώ ημερών από την επίδοση, το λόγο της καθυστέρησης και το χρόνο, που θα τους παραδοθούν οι παραπάνω ορι-ζόντιες ιδιοκτησίες. Ο εναγόμενος δεν απάντησε στην πρόσκληση αυτή και ακολούθως, οι ενάγοντες, μετά την πά-ροδο του συμφωνημένου χρόνου παρά-δοσης, με την από 8.6.1999 εξώδικη δήλωση τους που επιδόθηκε στον ενα-γόμενο την ίδια μέρα, τον κάλεσαν να τους παραδώσει το έργο μέχρι τις 18.7.1999 δηλώνοντας ότι σε αντίθετη περίπτωση στις 19.7.1999, υπανα-χωρούν από τη σύμβαση και τον κηρύσ-σουν έκπτωτο. Ο εναγόμενος, δεν παρέ-δωσε το έργο, ούτε στις 18.7.1999 κι έτσι μετά την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης εκ μέρους των εναγό-ντων, λύθηκε η σύμβαση. Ο εναγόμε-νος, ισχυρίζεται ότι η καθυστέρηση στην εκτέλεση του έργου, οφείλεται σε γεγο-νός, για το οποίο δεν έχει ευθύνη και συγκεκριμένα, επειδή χωρίς δική του υπαιτιότητα καθυστέρησε η έκδοση της οικοδομικής άδειας καθώς επίσης και στο ότι όμορος ιδιοκτήτης με το όνομα Παπαγεωργίου του οικοπέδου που θ' ανεγειρόταν η οικοδομή, εμπόδισε την έναρξη των εργασιών, προβάλλοντας αξιώσεις επί του τμήματος του οικοπέ-δου κ.λ.π….Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι, οι ενάγοντες,σε εκτέλεση της σύμ-βασης, με το υπ' αριθμ. 50038/25.11.1998 συμβόλαιο του Συμ/φου Πατρών ΚΣ, που μεταγράφηκε νόμιμα στα οικεία βιβλία του Υποθηκοφυλα-κείου Πατρών (τ. 2224 αρ. 430) ύστερα από υπόδειξη του εναγόμενου, μεταβί-βασαν, στους Σ συζ. ΠΝ και στον ΠΝ, κατά κυριότητα κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου στον καθένα, με αιτία την πώληση, τα 115/1000 εξ αδιαιρέτου του οικοπέδου, που αντιστοιχούσαν στο με στοιχεία Ε1-2 διαμέρισμα του πέμπτου πάνω από το ισόγειο ορόφου εμβαδού 144,10 τ.μ. Τίμημα της πώλησης συμ-φωνήθηκε το ποσό των 32.886.141 δρχ., εκ του οποίου, ποσό 6.886.141 δρχ. συμφωνήθηκε να καταβληθεί από τους αγοραστές, στις 3.3.1999 και το υπόλοιπο με δάνειο ποσού 12.000.000 δρχ. από τον ΟΕΚ και ποσού 14.000.000 δρχ., από το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο. Το τίμημα αυτό καταβλή-

θηκε. Ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι από το τίμημα αυτό καταβλήθηκε μόνο το ποσό των 6.800.000 δρχ. ενώ το υπόλοιπο, δεν καταβλήθηκε, επειδή δεν χορηγήθηκαν τα δάνεια, χωρίς όμως να προσκομίζει έγγραφα των παραπάνω νομικών προσώπων, για μη χορήγηση δανείου. Έτσι πρέπει ν΄ απορριφθεί ο σχετικός λόγος έφεσης. Μετά την άσ-κηση δε του δικαιώματος υπαναχώρησης ο εναγόμενος έχει υποχρέωση ν΄ αποδώσει στους ενάγοντες κατά το λόγο της συγκυριότητας του στο οικόπεδο, ήτοι κατά ποσοστό 340/1000 στον ενάγοντα και 660/1000 στην ενά-γουσα, το παραπάνω ποσό που εισέ-πραξε ως τίμημα και αποτελούσε προ-καταβολή της εργολαβικής αμοιβής του, δεδομένου ότι κατά το ποσό αυτό έγινε πλουσιώτερος από την περιουσία των εναγόντων χωρίς νόμιμη αιτία αφού η σύμβαση λύθηκε, αυτός δε δεν εκτέλεσε το έργο, απορριπτομένου και του σχετικού λόγου έφεσης.

1447/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Στεφανία Καρατζά,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αναστάσιος Τζουανόπουλος, Μαρίνος Σκανδάμης**).

Ψυχική οδύνη. Επιδικαζόμενα ποσά σε σύζυγο, τέκνο, γονείς, αδελφούς και πεθεράς και πεθερού.

.....υπέστησαν ψυχική οδύνη από το θάνατο της τελευταίας, για την ικανοποίηση της οποίας, ενόψει των συνθηκών τελέσεως της ενδίκου αδικοπραξίας και του εξ αυτής θανάτου της Α.Γ, ηλικίας 34 ετών, του είδους της προσβολής την οποία υπέστησαν του βαθμού του πταίσματος της εναγομένης, αλλά και της θανούσης και της κοινωνικής και οικονομικής καταστάσεως των διαδίκων εκ των οποίων ο πρώ-τος ενάγων είναι δημόσιος υπάλληλος, απαιτούνται τα εύλογα ποσά των ευρώ: α) 40.000 για τον πρώτο και 75.000 για το ανήλικο τέκνο της θανούσης β) 20.000 για καθένα των δεύτερου και τρί-της (γονείς της θανούσης), γ) 15.000 για καθένα των τέταρτου και πέμπτης (αδέλφια της θανούσης), δ) 7.000 για καθένα των έκτου και εβδόμης (πεθε-ρός, πεθερά

1305/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Στεφανία Καρατζά,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Ζαχαρόπουλος Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., Γεώργιος Τάτσης**).

Καταδολίευση δανειστών (939 ΑΚ). Η διάρρηξη της απαλλοτριωτικής πράξεως γίνεται δεκτή αν αυτός υπέρ του οποίου έγινε γνώριζε ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών του. Η αφερεγγυότητα του οφειλέτη πρέπει να υπάρχει κατά

το χρόνο της άσκησης της αγωγής. Καταδολίευση σε βάρος του ελληνικού δημοσίου που είχε λαμβάνειν από τον πωλητή- οφειλέτη απαίτηση από υπεξαίρεση χρημάτων. Χωρίς έννομη σημασία αν η πράξη καταλογισμού έγινε μετά την καταδολιευτική μεταβίβαση. Περιστατικά και διατακτικό της αποφάσεως.

Σύμφωνα με το άρθρο 941 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, η απαλλοτρίωση υπόκειται σε διάρρηξη, αν αυτός υπέρ του οποίου έγινε (τρίτος) γνώριζε ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών του. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι η διάρρηξη της απαλλοτριωτικής πράξε-ως του οφειλέτη χωρεί μόνον αν έγινε με πρόθεση βλάβης του δανειστή, η οποία θεωρείται ότι υπάρχει όταν ο οφειλέτης γνωρίζει ότι με την απαλλο-τρίωση του περιουσιακού του στοιχείου θα περιέλθει σε τέτοια οικονομική κα-τάσταση ώστε η περιουσία που του απομένει να μην επαρκεί για την ικανο-ποίηση του δανειστή. Πρέπει δε η αφε-ρεγγυότητα αυτή του οφειλέτη, η οποία αποτελεί ένα από τα στοιχεία της βάσε-ως της περί διαρρήξεως αγωγής, να υπάρχει κατά το χρόνο της ασκήσεως αυτής, που είναι ο κρίσιμος χρόνος για τον προσδιορισμό της βλάβης του δανει-στή. Περαιτέρω την κατά τα άνω πρόθε-ση του οφειλέτη πρέπει να γνωρίζει και ο αποκτών τρίτος. Αποδείχτηκαν τα πα-ρακάτω πραγματικά περιστατικά : Ο δεύτερος των εναγομένων είχε αρχική οφειλή προς το Ελληνικό Δημόσιο ύψους 16.921.154 δραχμών, η οποία λόγω προσαυξήσεων εκπροθέσμου κα-ταβολής, κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής ανήρχετο σε 89.759.254 δραχ-μές και προέκυψε από υπεξαίρεση που τέλεσε ο ίδιος, ενώ υπηρετούσε στην Πολεμική Αεροπορία ως Ανθ/στής ΥΤΑ, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως διαχειριστή δαπανών της 132 Στρα-τιωτικής Μονάδας Αεροπορίας κατά το διάστημα από 9/5/1988 έως 29/7/1992. Την 30/7/1993 με το υπ΄ αριθμ. 58335/1993 συμβόλαιο του Συμ/φου Αγρινίου Κ.Μ πώλησε στον πρώτο εναγόμενο το μοναδικό περιουσιακό του στοιχείο, την ψιλή κυριότητα του υπό στοιχεία Ι δια-μερίσματος ισογείου ορόφου επί οικο-δομής κειμένης επί οικοπέδου 231, 85 τ.μ. στην περιοχή «Τσίτα ή Φούσκαρη» Αγρινίου, με εκτιμηθείσα από την αρμό-δια ΔΟΥ Αγρινίου αντικειμενική αξία της ψιλής κυριότητας 3.618,339 δρχ. Η με-ταβίβαση αυτή έγινε εν γνώσει της ύπαρ-ξης κατ' αυτού απαίτησης του ενά-γοντος, η οποία προερχόταν από την προηγηθείσα εκ μέρους του υπεξαί-ρεση και έγινε με το σκοπό και μόνο να ματαιωθεί η ικανοποίηση της παραπά-νω απαιτήσεως του ενάγοντος με αντί-στοιχη βλάβη του, αφού γνώριζε ότι η υπόλοιπη περιουσία του δεν επαρκού-σε για την ικανοποίηση αυτής. Αλλά ούτε και κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής είχε ο ανωτέρω οφειλέτης οποι-οδήποτε περιουσιακό στοιχείο. Κρίσι-μος χρόνος γενέσεως της αξιώσεως σε βάρος του δευτέρου των εναγομένων είναι ο χρόνος τέλεσης της υπεξαίρεσης (1988-1992), οπότε και γεννήθηκε η αξίωση της αποζημίωσης του Ελληνι-κού Δημοσίου λόγω αδικοπραξίας πριν τη σύναψη της ένδικης μεταβίβασης και όχι ο χρόνος που έγινε ο καταλογισμός του υπεξαιρεθέντος ποσού. Η πράξη καταλογισμού του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (Φ. 846/ΑΔ 1027/Σ. 3729)

που επακολούθησε στις 30/6/1993 συντάχθηκε προκειμένου να χωρήσει αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΕΔΕ σε βάρος της περιουσίας του οφειλέτη και δεν επιδρά καθ΄ οιονδήποτε τρόπο στην ιδιότητα του ενάγοντος ως δανειστή πριν τη σύναψη της ένδικης σύμβασης αφού ως προς τη στοιχειοθέτηση της δεν απαιτείτο η πράξη καταλογισμού αλλά η ζημία που είχε προηγηθεί σε βάρος της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου συνεπεία των παρανόμων πράξεων που είχε τελέσει ο δεύτερος εναγόμενος. Συνεπώς ο ισχυρισμός του τελευταίου ότι κατά το χρόνο σύνταξης του συμβολαίου δεν είχε επιδοθεί σαυτόν η πράξη καταλογισμού η οποία και του κοινοποιήθηκε στις 2/8/1993 δεν ασκεί καμμία έννομη επιρροή, ο ίδιος δε εγνώριζε σαφώς την οφειλή του προς το Δημόσιο από υπεξαίρεση, εγνώριζε τις ακολουθούμενες διαδικασίες και ότι αναμενόταν σε βάρος του σύντομα ο καταλογισμός του άνω ποσού. Τον κα-ταλογισμό αυτό και τη στη συνέχεια αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της περιουσίας του, θέλησε να προλάβει, για ματαίωση ικανοποίησης της ήδη γεγεννημένης και συγκεκριμένης απαίτησης του Δημοσίου και είναι αδιάφορη η λήψη πιστοποιητικού της ΔΟΥ Αγρινί-ου περί φορολογικής ενημερότητας αυτού. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι η επίδικη δικαιοπραξία αφορούσε τη μεταβίβαση όχι της πλήρους κυριότη-τας, αλλά μόνον της ψιλής κυριότητας διαμερίσματος στον α΄ εναγόμενο ο οποίος ήταν εργολάβος οικοδομών, ηλικίας 52 ετών, ενώ η επικαρπώτρια μητέρα του πωλητή ήταν μόλις 56 ετών και υγιέστατη. Ο πρώτος εναγόμενος έμπειρο πρόσωπο ως προς τις συναλ-λαγές τέτοιου είδους ως εκ του επαγγέλματος του, ουδέποτε θα προέβαινε σε μια τέτοια αγοραπωλησία από την οποία όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό ουδέν όφελος θα απεκόμιζε λόγω της προρρηθείσης νεαρής ηλικίας της επικαρπώτριας η οποία θα το εκαρπούτο κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων για τουλάχιστον 20-30 έτη και με δεδομένο ότι μετά την πάροδο τόσων ετών η αξία του ακινήτου μειώνεται λόγω παλαιότητας. Κατ΄ ακολουθίαν μόνος σκοπός της συνάψεως της επίδικης δικαιοπραξίας ήταν εκείνος της παροχής εξυπηρέτησης στο δεύτε-ρο εφεσίβλητο από τον πρώτο. Ο τελευταίος γνώριζε όταν αποκτούσε το παραπάνω ακίνητο το δόλο(πρόθεση) του δευτέρου εφεσιβλήτου να βλάψει το ενάγον με τη ματαίωση της ικανοποίησης της ανωτέρω απαιτήσεως του. Περί τού-του σαφείς είναι και οι καταθέσεις των μαρτύρων απόδειξης Μ.Α και ΑΜ. Συνεπώς, εφόσον το ως άνω ακίνητο που απαλλοτριώθηκε ήταν το μοναδικό πε-ριουσιακό στοιχείο του δευτέρου εφεσιβλήτου, με αποτέλεσμα να μην μπο-ρεί να ικανοποιηθεί από την άλλη πε-ριουσία του η προαναφερόμενη απαίτη-ση του εκκαλούντος, πρέπει να διαρρη-χθεί η γενόμενη απαλλοτρίωση του ακι-νήτου. Για τους λόγους αυτούς δικάζει την αντιμωλία των διαδίκων…….Δέχεται αυτή. Διαρρηγνύει την απαλλοτρίωση του ακινήτου ήτοι του υπό στοιχεία Ι (γιώτα) διαμερίσματος επιφάνειας 142, 17 τ.μ., ισογείου ορόφου, επί οικοδομής κειμένης επί οικοπέδου κ.λ.π.

3. ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

17/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Βασιλόπουλος, Τάκης Ανδρονόπουλος, Σωτήριος Οικονόμου**).

Κοινόχρηστη δημοτική ή κοινοτική οδός. Πώς προσδίδεται ο χαρακτήρας αυτός σε ακίνητο.

Τον χαρακτήρα κοινοχρήστου δημοτικής ή κοινοτικής οδού μπορεί να προσδώσει: 1) η σύμφωνα με τις διατά-ξεις περί σχεδίου πόλεων πράξη της αρμόδιας διοικητής αρχής, που περι-λαμβάνει την σχετική λωρίδα εδάφους στο ρυμοτομικό διάγραμμα του σχεδίου πόλεως, 2) η βούληση του ιδιοκτήμο-νος, που εκδηλώνεται με σχετική δι-καιοπραξία (διαθήκη, δωρεά υπό τρό-πο ή εγκατάλειψη με σκοπό να κατα-στεί το ακίνητο αδέσποτο ή κοινό-χρηστο), 3) η παραγραφή του αμνημο-νεύτου χρόνου κατά τον ν.3 παρ.παν. 43.7 (Μπαλή Γεν. Αρχαί, έκδ.8η, παρ. 204 σελ. 528-529, ΑΠ 1836/1981 ΝοΒ 30.1077, Εφ.Αθ. 1989/80 ΝοΒ 28.858, Εφ.Αθ. 3622/80 ΝοΒ 28.1558), η οποία υφίσταται όταν δύο στην συνέχεια γενε-ές έτσι γνώρισαν την παρούσα κατά-σταση, υπό την προϋπόθεση πάντως, ότι η αρχαιότητα αυτή ήταν συμπλη-ρωμένη μέχρι της εισαγωγής του Α.Κ. (23-2-1946), μετά την οποία απο-κλείεται η συμπλήρωση της αμνημο-νεύτου χρόνου αρχαιότητας, διότι δεν προβλέπει αυτήν ο Α.Κ. (Α.Π 1836/81 ό.π., Εφ.Αθ. 5116/79 ΝοΒ 27.1636). Στην προκειμένη περίπτωση ο εναγό-μενος ισχυρίσθηκε ενώπιον του Πρωτο-βαθμίου Δικαστηρίου, ότι η περιγρα-φόμενη στην αγωγή εδαφική λωρίδα είναι κοινόχρηστος (κοινοτική) οδός, χω-ρίς να αναφέρει κατά ποιο τρόπο απέ-κτησε την ιδιότητα αυτή. Η εκκαλου-μένη λοιπόν απόφαση, που απέρριψε τον προαναφερόμενο ισχυρισμό του εναγομένου ως αόριστο, δεν έσφαλε.

21/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Κοραντζόπουλος, Μαρία Τζεφριού, Χρίστος Σοφής**).

Διανομή. Η απόφαση που εκδίδεται έχει διαπλαστικό χαρακτήρα και κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το πραγματικό γεγονός ότι διαπλάσθηκε κάποια έννομη σχέση. Μετά την μεταγραφή της δικαστικής αποφάσεως ο μέχρι τότε συγκύριος καθίσταται αποκλειστικός κύριος του όλου ή μέρους του ακινήτου με πρωτότυπο

τρόπο. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει για την εξίσωση των μερίδων να πληρώσει στους άλλους κοινωνούς χρηματικό ποσό ή σύσταση δουλείας. Αν δεν καταβληθεί το ποσό δεν ανατρέπεται η διανομή γιατί απλά ο δικαιούχος έχει ενοχική απαίτηση κατά του υποχρέου. Περιστατικά.

Επειδή το δικαίωμα του κοινωνού για λύση της κοινωνίας (άρθρο 785 επ., 795, 798 και 799 του ΑΚ), το οποίο στην περίπτωση της δικαστικής δια-νομής ασκείται, κατ'άρθρο 478 του ΚΠολΔ, με αγωγή είναι δικαίωμα δια-πλαστικό. Και η απόφαση όμως που εκδίδεται στη δίκη της διανομής δεν είναι απονεμητική προϋπάρχοντος δι-καιώματος, αλλά έχει επίσης διαπλαστικό χαρακτήρα, διότι καταλύει την ήδη μεταξύ των κοινωνών υπάρχουσα κοινωνία και υποκαθιστά στο δικαίωμα κάθε κοινωνού άλλο με διαφορετική μορφή από αυτό που προϋπήρχε. Η διαπλαστική ενέργεια της αποφάσεως έχει την έννοια ότι δημιουργεί δέσμευση έναντι πάντων, οι οποίοι οφείλουν να σεβασθούν τη γενόμενη διάπλαση, δηλαδή ουδείς πλέον μπορεί να αμφισβητήσει το πραγματικό περιστατικό ότι κάποια έννομη σχέση διεπλάσθη. Μετά την τελεσιδικία της αποφάσεως που διατάσσει τη διανομή δεν υπάρχει πλέον κοινωνία, ώστε να μην είναι δυνατή η άσκηση αγωγής για αναγνώ-ριση ενεργού δικαιώματος συγκυριό-τητας. Από δε και δια της μεταγραφής της δικαστικής αποφάσεως που δια-τάσσει την διανομή του κοινού πράγμα-τος, ο μέχρι τούδε συγκύριος καθίσταται αποκλειστικός κύριος του όλου ή μέρους του ακινήτου και μάλιστα κατά πρωτότυπο τρόπο (βλ. ΑΠ 87/2001, Δνη 2002, 720, 938/96, Δνη 97, 1073, 606/73, ΝοΒ 22,29, ΕφΑθ 5640/99, Δνη 2000,454, 3503/90, Δνη 92,581). Εξάλλου, κατά την διάταξη του άρθρου 481 αρ.2 του ΚΠολΔ, το δικαστήριο μπορεί για την εξίσωση άνισων μερών να αποφασίσει ότι οι κοινωνοί που λαμβάνουν ορισμένο μέρος θα καταβάλουν σε άλλους κοινωνούς ορισμένο χρηματικό ποσό ή να συστήσει δουλεία σε ορισμένα μέρη υπέρ άλλων κοινωνών. Το χρηματικό ποσό που υποχρεώνεται να καταβάλει ο κοινωνός προς τον έτερο κοινωνό για την εξίσωση του άνισου μέρους που έλαβε ο τελευταίος έχει αποζημιωτικό χαρακτήρα (βλ. Βαθρακοκοίλη, υπ'άρθρ. 481, αρ.4) και ο δικαιούχος του παραπάνω χρηματικού ποσού έχει ενοχική αξίωση κατά του κοινωνού που υποχρεώθηκε να το κα-ταβάλει. Επομένως, τυχόν μη καταβολή αυτού για οποιαδήποτε αιτία δεν έχει ως συνέπεια να θεωρείται ότι είναι ανέφικτη η αυτούσια διανομή ούτε επιφέρει αναβίωση της τελεσιδίκως καταλυθείσας κοινωνίας και δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ή να ζητηθεί η ανατροπή της έννομης σχέσεως που διαπλάσθηκε με την τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Εν προκειμένω, στην αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, όπως το περιεχόμενό της εκτιμάται από το Δικαστήριο, εκτίθεται ότι ο ενάγων και ο πρώτος εναγόμενος (ήδη εκκαλών και πρώτος εφεσίβλητος αντίστοιχα) ήταν συγκύριοι κατά ποσοστό 4/16 ο ένας και 12/16 ο άλλος του επακριβώς περιγραφομένου ακινήτου (αγρού), που ευρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια της Κοινότητας Πογωνίας Αιτωλοακαρνανίας, συνολικής εκτάσεως 31.075,50 τ.μ., το οποίο διαχωριζόταν από κοινοτικό δρόμο σε δύο τμήματα, το ένα προς νότο του κοινοτι-

κού δρόμου, εμβαδού 24.451 τ.μ. και το άλλο προς βορά του κοινοτικού δρόμου εμβαδού 6.623,50 τ.μ. Με την 28/92 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λευκάδος, που κατέστη τελεσίδικη, διετάχθη η αυτούσια διανομή του κοινού ακινήτου και ο μεν πρώτος εφεσίβλητος έλαβε το προς νότο τμήμα εμβαδού 24.451 τ.μ., ο δε εκκαλών το προς βορά εμβαδού 6.623,50 τ.μ., λόγω δε του ότι αυτό υπολειπόταν κα-τά 1.145,12 τ.μ. του μεριδίου του, υπο-χρεώθηκε με την ίδια απόφαση ο πρώ-τος εφεσίβλητος να καταβάλει ως απο-ζημίωση το ποσό των 1.374.144 δρχ. προς συμπλήρωση (εξίσωση) του μέ-ρους που του επιδικάσθηκε. Ο πρώτος εφεσίβλητος όμως δεν κατέβαλε το ποσό αυτό, δοθέντος ότι η επικαλούμενη δημόσια κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων – Γραφείο Κέρκυρας, δεν είναι σύννομη, και επί πλέον προέβη σε μεταγραφή της αποφάσεως που διέταξε την διανομή και σε μεταβίβαση τμήματος του ακινήτου που περιήλθε σε αυτόν με την διανομή στους υπό στοιχ. 2 έως 6 εκ των εναγομένων – εφεσιβλήτων. Ζητείται δε με την αγωγή να αναγνωρισθεί ότι δεν επήλθαν τα αποτελέσματα της δια της 28/92 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λευκάδος διαταχθείσας αυτούσιας διανομής, εφόσον ο υπόχρεος για την καταβολή του ορισθέντος προς συμπλήρωση του άνισου μέρους του εκκαλούντος ποσού πρώτος εφεσίβλητος δεν κατέστη αποκλειστικός κύριος του περιελθόντος με την απόφαση περί διανομής τμήματος του κοι-νού ακινήτου και αφετέρου ότι ο εκκα-λών είναι συγκύριος κατά ποσοστό 4/16 εξ αδιαιρέτου σε ολόκληρο το ενιαίο ως άνω περιγραφόμενο ακίνητο συνο-λικού εμβαδού 31.074,50 τ.μ., στο οποίο περιλαμβάνονται και τα τμήματα που μεταβιβάσθηκαν κατά τα άνω και κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή στους 2 έως 6 εκ των εφεσιβλήτων. Με το προαναφερθέν περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή δεν είναι νόμιμη σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην αρχή του σκε-πτικού, διότι με την παραπάνω τελεσί-δικη απόφαση επήλθε κατάλυση της κοινωνίας που υφίστατο μεταξύ του εκ-καλούντος και του πρώτου εφεσιβλήτου και διεπλάσθη άλλη έννομη σχέση, η οποία δεν εξαρτάται ούτε επη-ρεάζεται από την καταβολή της αποζημιώσεως που διετάχθη προς εξίσωση των μερών, αφού κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από το νόμο, η δέσμευση δε που δημιουργείται έναντι πάντων δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από κανένα. Η εκκαλουμένη απόφαση, επομένως, που είπε τα ίδια και απέρριψε την αγω-γή ως μη νόμιμη, ορθώς εφάρμοσε τον νόμο και όσα αντίθετα ισχυρίζεται ο εκ-καλών με την έφεσή του δεν είναι βά-σιμα.

79/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέξανδρος Λουκόπουλος, Σπύρος Λυμπεράτος**).

Διεκδικητική αγωγή. Απαιτείται ακριβής περιγραφή του ακινήτου ως προς την έκταση, την θέση, τα όρια και την ιδιότητα, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για την ταυτότητά

τους. Οι πλευρικές διαστάσεις του ακινήτου δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται.

Από την διάταξη του άρθρου 1094 του ΑΚ, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 216 παρ.1 περ.α΄του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι για την πλη-ρότητα του δικογράφου της διεκδικητι-κής αγωγής ακινήτου απαιτείται, μετα-ξύ άλλων, ακριβής περιγραφή του ακι-νήτου, δηλαδή προσδιορισμός αυτού ως προς την θέση, την έκταση, την ιδιό-τητα και τα όρια, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για την ταυτότητά του (Εφ. Αθ. 8660/2002 ΕλλΔνη 44.797, ΕφΑθ 2722/1996 Αρμ ΝΑ΄348, Εφ Πειρ 889/1996 ΕλλΔνη 39.599, Παπαδόπουλος: Αγωγές εμπράγματου δικαίου 1989 παρ.101 σελ. 237). Δεν απαιτείται, όμως, για το ορισμένο της αγωγής αυ-τής να αναφέρονται στο δικόγραφό της οι πλευρικές διαστάσεις του ακινήτου (ΑΠ 230/1993 ΝοΒ 42.658, Εφ.Αθ. 8660/2002 ό.π., Παπαδόπουλος ό.π. παρ. 103 σελ. 240). Στην προκείμενη περίπτωση, από το περιεχόμενο της αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, προκύπτει ότι στο δικόγραφό της περιγράφονται ως προς την θέση, την έκταση, την ιδιό-τητα και τα όρια, τόσο ολόκληρο το επίδικο ακίνητο, όσο και το τμήμα αυ-τού, το οποίο έχει καταληφθεί σύμφω-να με τους ισχυρισμούς του πρώτου εφεσίβλητου – ενάγοντος, από τον εκ-καλούντα. Ειδικότερα, το επίδικο ακί-νητο εξειδικεύεται πλήρως, αφού περι-γράφεται ως αγροτεμάχιο με αριθμό 462, το οποίο βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο του κτήματος Λεσινίου στην θέση «Βαλτί» της περιφέρειας του Δήμου Αστακού του Νομού Αιτωλοακαρνα-νίας, έχει εμβαδό 22.625 τμ και συνο-ρεύει ανατολικά με αγροτικό δρόμο, δυτικά με υδροφόρο αύλακα, βόρεια με εκτάσεις του Δημοσίου (τεμάχια 463 και 464) και νότια με υδροφόρο αύλακα. Εξάλλου, και το τμήμα αυτού, το οποίο φέρεται ότι έχει καταληφθεί από τον εκκαλούντα, εξειδικεύεται πλήρως, αφού περιγράφεται ως τμήμα ακινήτου που καταλαμβάνει το μεσαίο – κεντρικό και βόρειο τμήμα του επί-δικου ακινήτου, έχει εμβαδό 15.000 τ.μ. και συνορεύει ανατολικά με αγρο-τικό δρόμο, δυτικά με υδροφόρο αύλα-κα, βόρεια με εκτάσεις του Δημοσίου (τεμάχια 463 και 464) και νότια με το υπόλοιπο τμήμα του επίδικου ακινή-του. Πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέ-ψης αυτής, δεν είναι απαραίτητο, για το ορισμένο της αγωγής αυτής, να αναφέρονται στο δικόγραφό της οι πλευρικές διαστάσεις του επίδικου ακινήτου και του προαναφερόμενου τμήματός του. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχθηκε ότι η αγωγή είναι επαρκώς ορισμένη και απέρριψε, έστω και σιωπηρά, την ένσταση του εκκαλούντος – πρώτου εναγομένου περί αοριστίας αυτής, ορθά έκρινε και, συνεπώς, ως προς το πρώτο σκέλος του, ο τέταρτος λόγος της κρινόμενης έφεσης με τον οποίο υποστηρίζει το αντίθετο, είναι ουσιαστικά αβάσιμος.

108/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Άλκηστη Κατσούνη, Ευτυχία Αναστασιάδου**).

Ιόνια νησιά. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε ακίνητο. Προϋποθέσεις. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία για τα ακίνητα του Δημοσίου και των Μονών.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 593,2092 και 2063 του Ιονίου Αστικού Κώδικα προκύπτει ότι για την κτήση κυριότητας ακινήτου με τριακονταετή παραγραφή, απαιτείται διακατοχή συνεχής, αδιάκοπη, ει-ρηνική, δημόσια, αναμφίβολη και με λόγο κυριότητας. Έτσι για την κτήση κυριότητας ακινήτου στα Ιόνια νησιά για τον χρόνο πριν από την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα με τριακονταετή πα-ραγραφή είναι κατ'αρχήν αδιάφορη η καλή ή η κακή πίστη του διακατέχοντος και απαιτείται διακατοχή συνεχής και αδιάκοπη, ειρηνική δηλαδή, ήσυχη και απαλλαγμένη από βία, δημόσια δηλα-δή φανερά ασκούμενη έναντι εκείνων, οι οποίοι έχουν συμφέρον να γνωρίζουν (για να αντιλέξουν) την ενέργεια των πράξεων διακατοχής, αναμφίβολη δη-λαδή ασκούμενη όχι με πράξεις, που επιδέχονται διττή ερμηνεία ως προς τον χαρακτήρα τους και με λόγο κυριότη-τας δηλαδή ασκούμενη με διάνοια κυ-ρίου. Περαιτέρω από την διάταξη του άρθρου 21 του ΝΔ/τος 22.4/16.5.1926 «περί διοικητικής αποβολής από των κτημάτων του Δημοσίου, της Αεροπο-ρικής Αμύνης κ.λ.π.», που διατηρή-θηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, κατ'άρθρο 53 Εισ.Ν.ΑΚ, μετα-ξύ των οποίων ακινήτων κτημάτων περι-λαμβάνονται και εκείνα των Ιερών Μο-νών, προκύπτει ότι τα εμπράγματα δι-καιώματα επ'αυτών δεν υπόκεινται σε καμία παραγραφή στο μέλλον, η δε αρξάμενη ουδεμία έχει συνέπεια, αν μέ-χρι την δημοσίευση του διατάγματος δεν έχει συμπληρωθεί η τριακονταετής κατά τους νόμους του προϊσχύσαντος βυζαντινορωμαϊκού δικαίου παραγρα-φή και συνακόλουθα για την ταυτότητα του νομικού λόγου και η τριακονταετής χρησικτησία. Περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.ΔΞΗ/1912 και των διαταγμάτων περί δικαιοστασίου που έληξε το 1930, προκύπτει ότι, ενώ μέχρι την 11.9.1915 ήταν δυνατόν να χωρήσει έκτακτη χρησικτησία των κτημάτων αυτών, αφού συντρέξουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, μετά την ημερομηνία αυτή δεν μπορεί να επέλθει χρησικτη-σία.. Εξάλλου κατά το άρθρο 62 παρ. Ν.580/1977 «περί καταστατικού χάρ-του της Εκκλησίας της Ελλάδος», τις διατάξεις των άρθρων 4 και 23 του Α.Ν. 1539/1938 «περί προστασίας των δη-μοσίων κτημάτων», που ανήκουν στα αναφερόμενα στο άρθρο 1 παρ.4 του νόμου αυτού νομικά πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και οι Ιερές Μονές, σε συν-δυασμό με το άρθρο 4 αυτού, προκύ-πτει ότι τα επί των ακινήτων δικαιώματα του Δημοσίου δεν υπόκεινται σε παρα-γραφή και η παραγραφή δικαιώματος του Δημοσίου επί ακινήτου κτήματος, που έχει αρχίσει πριν από την ισχύ του νόμου αυτού, ουδεμία νόμιμη συνέπεια έχει, αν αυτή δεν συμπληρώθηκε μέχρι τότε, 12.9.1915, κατά τους προϊσχύ-

σαντες τότε νόμους. Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ.3 του ΝΔ/τος 3432/1955 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της περί ΟΔΕΠ νομοθεσίας και κυρώσεως της υπ'αριθμ. 1064 από 14.6.1955 πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου» η διάταξη της παρ.3 του άρθρου 6 του (κωδικο-ποιημένου με το ΠΔ/μα της 24.10/2.11.1931 «περί κωδικοποιήσεως των νόμων περί ταμείου Εθνικού Στόλου») Ν.4944/1931 εφαρμόζεται και επί των ακινήτων των Ιερών Μονών, καθώς και επί της γενικότερης εκκλησιαστικής περιουσίας, την οποία διαχειρίζεται ο ΟΔΕΠ. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη το Ταμείο Εθνικού Στόλου θεωρείται ότι έχει αδιαλείπτως την νομή ακινήτου κτήματος από την κτήση της κυριότητάς του, άσχετα με κάθε αφαίρεσή της από μέρους τρίτου. Από τον συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων, συνάγεται ότι για την κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία σε ακίνητο που ανήκει σε Ιερά Μονή και προς παραγραφή της εμπράγματης αξίωσης της Μονής επί ακινήτου αυτής απαι-τείται νομή σαράντα χρόνων, που πρέ-πει να συμπληρώνεται μέχρι την 12.9.1915 και ότι έκτοτε οι τελευταίες θεωρούνται κατά πλάσμα δικαίου νο-μείς συνεχώς και ανεξάρτητα από την άσκηση των πράξεων φυσικής εξου-σιάσεως στα ακίνητα αυτά, με την προϋπόθεση ότι τα ίδια ακίνητα περι-ήλθαν με κάποιο νόμιμο τρόπο στην κυριότητά τους (βλ. σχ. ΑΠ 777/2001 Δνη 43,1354, ΑΠ 1558/2001 Δνη 44,1650, ΑΠ 1041/1977 ΝοΒ 26,925, Κ. Παπαδόπουλου- Αγωγές Εμπραγ-μάτου Δικαίου σελ. 44).

175/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ξενοφών Νικολάου, Φώτιος Λεπίδας**).

Νομή. Αγωγή για διατάραξη της νομής. Στοιχεία της για να είναι ορισμένη. Προσβολή από συννομέα. Αγωγή εναντίον του συννομέα. Περιστατικά διατάραξης.

Από τον συνδυασμό της διατάξεως των άρθρων 984&1 και 989 εδ.α ΑΚ προκύπτει ότι στοιχεία της βάσεως της αγωγής διαταράξεως της νομής εί-ναι ότι ο ενάγων είχε την νομή του επι-δίκου δηλαδή την κατοχή με διάνοια κυρίου, τόσο κατά τον χρόνο της διαταράξεως όσο και κατά τον χρόνο της επι-δόσεως της αγωγής και προσβολή αυ-τής από τον εναγόμενο με παράνομη διατάραξη και χωρίς την θέληση του νομέα (ΑΠ 52/1999, Δνη 46.628). Από δε τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 994,789,790,282 και 284 ΑΚ συνάγεται ότι η νομή μπορεί ν'ανήκει κατά το περιεχόμενό της σε περισσότερα από ένα πρόσωπα, οπότε υπάρχει κοινωνία κατ'ιδανικά μέρη, δηλαδή συννομή, η οποία αν προσβάλλεται παράνομα από τρίτο πρόσωπο, οι συν-νομείς έχουν πλήρη την προστασία από τη νομή, εάν δε η συννομή προσβάλλεται από συννομέα τότε εάν η έριδα στρέφεται περί την ύπαρξη της συν-νομής του συννομέα, αυτός έχει πλήρη την προστασία της νομής όπως όταν

η νομή προσβάλλεται από τρίτο (δικαστική και αυτοδύναμη) (ΑΠ 79/1992, ΕΕΝ 1993,215, ΕφΠειρ 468/1994, Δνη 35,697).

Η πρώτη εναγομένη δεν άσκησε ποτέ αποκλειστική νομή στο επίδικο όπως ισχυρίστηκε με την από 28.6.2002 εξώδικη δήλωσή της που κοινοποίησε στις ενάγουσες. Στις 11.11.2002 υπέβαλε αίτηση στον Δήμο Συμπολιτείας στην οποία το εμφάνισε ψευδώς ότι ανή-κε στην αποκλειστική νομή και κυριό-τητα και έτσι πέτυχε την έκδοση πιστοποιητικού ιδιοκτησίας ελαιοκτημάτων στο οποίο βεβαιώνουν ότι αυτή είχε δικαίωμα αποκλειστικής κυριότητας στο επίδικο. Στην συνέχεια, στις 26.11.2002 και ενώ ένα συνεργείο εργατών συνέλεγε κατόπιν εντολής και με την εποπτεία της πρώτης ενάγουσας τον ελαιόκαρπο από τα δέντρα του ακινήτου ο δεύτερος των εναγομένων – δεύτερος εκκαλών Μ.Ε. του Χ., σύζυγος της πρώτης εναγομένης κάλεσε τα αστυνομικά όργανα Αιγίου και επιδεικνύοντας σ'αυτά το ανωτέρω ψευδές πιστοποιητικό ισχυριζόμενος συγχρόνως ότι το επίδικο ανήκει στην τελευταία και η πρώτη ενάγουσα κλέβει τον καρπό πα-ρεμπόδισε την συλλογή του ελαιοκάρπου. Την ίδια ημέρα χρονολογία και κατά τις νυκτερινές ώρες ο τρίτος των εναγομένων κατ'εντολή των λοιπών εναγομένων παρέλαβε ελαιόκαρπο, που είχε συλλέξει η πρώτη ενάγουσα χωρίς την θέλησή τους (εναγουσών). Με τις ενέργειές τους αυτές οι εναγόμενοι προσέβαλαν την συννομή των ενα-γουσών στο επίδικο ακίνητο με διατά-ραξη, με αποτέλεσμα να τους παρέχε-ται η προστασία η οποία ζητείται με την ένδικη αγωγή, αφού εξαιτίας της διαταράξεως προκλήθηκαν μεταξύ των ως άνω διαδίκων έριδες και διαπληκτισμοί (η πρώτη ενάγουσα κατέθεσε μήνυση εναντίον του Μ.Ε. για εξύβριση που έλαβε χώρα την 26.11.2002 – βλ. και το από 26.11.2002 κατηγορητήριο Εισαγγελέως Πλημ/κών Πειραιώς.

185/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεωργία Σταυροπούλου – Ραυτογιάννη, Ιωάννης Ψαρρής**).

Διανομή ακινήτων. Δεκτό το αίτημα του ενάγοντος να λάβει το ένα ακίνητο και να καταβάλει προς εξίσωση της αξίας του άλλου ακινήτου που λαμβάνουν οι εναγόμενοι και χρηματικό ποσό. Δικαστική δαπάνη σε δίκη διανομής (για πρωτοδικείο και εφετείο). Περιστατικά.

Μετά από αυτά πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως και κατ'ουσίαν βάσιμη και αφού εξαφανισθεί η εκκαλου-μένη και κρατηθεί η υπόθεση στο δικα-στήριο τούτο και δικασθεί από αυτό κατ'ουσίαν (άρθρ. 535 &1 του ΚΠολΔ) να γίνει δεκτή η ένδικη αγωγή κατά την κύρια βάση της (ανωτέρω διατάξεις άρ-θρων 480&&2-3, 480 Α&2, 481 αρ.2, 486 &2 του ΚΠολΔ) και να διαταχθεί η αυτούσια διανομή των επίδικων ακινή-των κατά τον προρρηθέντα τρόπο της επιδικάσεως του πρώτου από αυτά στην ενάγουσα και του δευτέρου στις εναγόμενες, με

παράλληλη υποχρέω-ση της ενάγουσας να καταβάλει στις εναγόμενες το ποσό των 2.077,25 ευρώ προς εξίσωση των άνισων, κατά 59,35 τ.μ. οικοπέδου, μερών που δημιουργεί-ται (59,35 Χ 35€), κατά τα προεκτε-θέντα. Η δικαστική, τέλος, δαπάνη της δίκης διανομής, όπως και η παρούσα, βαρύνει την διανεμητέα περιουσία και συμψηφίζεται μεταξύ των διαδίκων – κοινωνών κατά τον λόγο της συγκυ-ριότητάς τους στο κοινό πράγμα (αντί πολλών Κ.Παπαδόπουλος, Αγωγές εμπραγμάτου δικαίου &204). Η δικαστική αυτή δαπάνη των διαδίκων κατά τον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας ανήλθε σύμφωνα με τα άρθρα 100 επ. του κώδικα περί δικηγόρων και 189 του ΚΠολΔ στο συνολικό ποσό των 557 ευρώ, ήτοι στο ποσό των 352 ευρώ της ενάγουσας και 205 των εναγομένων, ανέρχεται δε στον παρόντα βαθμό (δύο συζητήσεις) στο ποσό των 1.730 ευρώ, ήτοι στο ποσό των 970 ευρώ της ενά-γουσας –εκκαλούσης και στο ποσό των 760 ευρώ των εναγομένων – εφεσι-βλήτων, και συνολικά, στους δύο βαθ-μούς δικαιοδοσίας, στο ποσό των 2.287 ευρώ από το οποίο βαρύνει την ενάγουσα ποσόν 1.358 ευρώ (2.287 Χ 19/32) και τις εναγόμενες ποσόν 929 ευρώ (2.287 Χ 13/32). Επομένως και αφού σύμφωνα με τα ανωτέρω η ενάγουσα έχει καταβάλει συνολικά το πο-σό των 1.322 (352+970) ευρώ, πρέπει οι εναγόμενες να καταβάλουν σ'αυτήν το ποσό της διαφοράς εκ τριάντα έξι (36) ευρώ (1.358-1.322) ως δικαστική δαπάνη της τελευταίας.

256/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Παππάς, Γιάννης Καρέλας**).

Αρνητική αγωγή. Εκδικάζεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο. Χωρεί και κατά του συγκυρίου.

Κατά την άποψη που έχει επικρατήσει, αρμόδιο καθ΄ ύλην Δικαστήριο προς εκδίκαση της αρνητικής αγωγής είναι, σύμφωνα με το άρθρο 18 αριθ. 1 ΚΠολΔ, το πολυμελές πρωτοδικείο, διότι το αντικείμενό της δεν είναι δεκτικό χρηματικής αποτίμησης, αφού σκοπός της αγωγής είναι ή άρση της προσβολής της κυριότητας του ενάγοντος και η παράλειψή της στο μέλλον, πράγμα που αποβλέπει απο-κλειστικά στην ομαλή λειτουργία της ίδιας της κυριότητας, χωρίς να ενδια-φέρεται για τα αποτελέσματα της προσβολής επάνω στο δικαίωμα ή στην υλική υπόστασή του (βλ. Κ. Παπαδόπουλου, Η αρνητ. Αγωγή (1984) σελ. 153, Α. Γεωργιάδης, σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλου Α.Κ., V, άρθρο 1108, αριθ. 28, σελ. 623, ΕφΑθ 1115/2000 Δνη 41.797, ΕφΠειρ 353/90 Δνη 33.410, ΕφΘεσ 1530/89 Αρμ. ΜΓ΄ 1123, ΕφΑθ 3690/85 Δνη 26.1173).

Η κατά το άρθρο 1108 ΑΚ αρνητική αγωγή μπορεί να ασκηθεί και κα-τά του συγκυρίου, που με πράξη ή πα-ράλειψη επηρεάζει την άσκηση της κυ-ριότητας (συγκυριότητας) του ενά-

γοντος. Από τη διάταξη του άρθρου 994 ΑΚ περί νομής περισσοτέρων κατ΄ ιδανικά μέρη δεν προκύπτει το αντί-θετο, αφενός μεν διότι η νομή του πράγ-ματος δεν είναι αναγκαία προϋπόθεση της αρνητικής αγωγής, αφετέρου δε διότι με την αγωγή αυτή δεν σκοπείται η προστασία της νομής, ούτε πρόκειται περί των ορίων της προσήκουσας από τον καθένα χρήσεως του πράγματος (ΑΠ 665/1981 ΝοΒ 30, 226).

375/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Πατηνιώτης δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., Ιωάννης Μπουρμπούλης**).

Αιγιαλός. Προκύπτει μόνο από φυσικά φαινόμενα και δεν δημιουργείται με πράξη της Πολιτείας και ανήκει ο χαρακτηρισμός μόνο στον τακτικό δικαστή και όχι στη διοίκηση. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 967 του ΑΚ, μεταξύ των κοινής χρήσεως πραγμάτων καταλέγεται και ο αιγιαλός, κατά δε άρθρο 1 του α.ν. 2344/1940, που διατηρήθηκε σε ισχύ και υπό το κράτος του ΑΚ με το άρθρο 53 του Εισ.Ν. αυτού, αιγιαλός είναι η «περιστοιχούσα την θάλασσαν χερσαία ζώνη, η βρεχόμενη από τας μεγίστας, πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων, ουχί όμως και από τας εκτάκτους πλημμύρας». Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό και προς εκείνη του άρθρου 968 ΑΚ, σαφώς προκύπτει, ότι αιγιαλός είναι λωρίδα γης που περιβάλλει τη θάλασσα με όρια προς την ξηρά, το σημείο εκεί-νο μέχρι το οποίο φθάνουν τα συνήθως μεγαλύτερα κύματα και κατά νομική επιταγή ανήκει στο Δημόσιο, τόσο κατά τις διατάξεις του προϊσχύσαντος του Α.Κ. δικαίου (ν. 93 βασ. Β.β., ν.96, 112 πανδ. 50.16, άρθρο 15 του νόμου «διακρίσεως κτημάτων της 10-7-1837), όσο και κατά τις προπαρατιθέμενες διατά-ξεις των άρθρων 967, 968 Α.Κ. και 1 παρ. 1 του α.ν. 2344/1940. Η κυριότητα στην οποία ο Α.Κ. υπάγει τα δημόσια κτήματα είναι η κυριότητα του αστικού δικαίου, η οποία εξακολουθεί να υπάρ-χει και όταν αυτά (δημόσια κτήματα) παύσουν κατά το άρθρο 971 ΑΚ, να υπηρετούν την κοινή χρήση, παύσουν δηλαδή τα κοινής χρήσεως πράγματα να είναι εκτός συναλλαγής (βλ. ΑΠ 1398/2003, ΕλλΔνη 46.737). Μόνος δε ο καθορισμός των ορίων αυτού (αιγια-λού) από την διοικητική επιτροπή, που προβλέπεται στα άρθρα 2 και 3 του α.ν. 2344/1940, με απόφασή της, με τη σύνταξη του εκεί αναγραφομένου τοπογραφικού και υψομετρικού δια-γράμματος, που συνοδεύεται από σχε-τική έκθεση, δεν είναι ικανός να προσ-δώσει την ιδιότητα του αιγιαλού σε τμή-μα γης το οποίο στερείται τα παρακά-τω χαρακτηριστικά. Και τούτο διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, ο κύριος του εδάφους, που κατά πλάνη περιλή-φθηκε στα όρια του αιγιαλού θα απο-ξενούνταν από την ιδιοκτησία του με απλή πράξη της διοικήσεως, κατά παράβαση των συνταγματικών ορισμών, ενόψει ακριβώς των οποίων και θεσπί-

στηκαν τα όσα στο άρθρο 4 του ιδίου α.ν. 2344/1940 διαλαμβάνονται, κατά τα οποία τμήματα ιδιωτικών κτημάτων, που χαρακτηρίστηκαν από την προαναφερόμενη επιτροπή ως μη τέτοια, αλλά ως ανήκοντα στον αιγιαλό λογίζονται ότι κηρύχθηκαν απαλλοτριωτέα αναγκαστικώς υπέρ του δημοσίου συγχρόνως με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της εκθέ-σεως και του διαγράμματος της ίδιας επιτροπής εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά ως προς την αποζημίωση των ιδιοκτητών της διαδικασίας του α.ν. 1731/1939 (ν.δ. 797/1971). Έτσι η ιδιό-τητα του αιγιαλού προκύπτει από φυ-σικά και μόνο φαινόμενα και δεν δημι-ουργείται με πράξη της πολιτείας, ο δε σε κάθε περίπτωση καθορισμός της εκτάσεως του αιγιαλού ανήκει στην εκτίμηση του τακτικού δικαστή και όχι της διοικήσεως (βλ. ΑΠ 1398/2003 ΕλλΔνη 46.737, ΑΠ 721/2001 ΕλλΔνη 43.763, ΑΠ 1522/2002 ΕλλΔνη 44.123). Στην προκείμενη περίπτωση από τα έγγραφα που προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι πιθανολογήθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το υπ΄ αριθμ. 903/31-5-2002 πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης δημοσίου κτήματος της Προϊσταμένης της Κτηματικής Υπηρεσίας Κεφαλληνίας (αρμοδίας προς έκδοσή του μετά το Π.Δ. 551/1988) καθορίστηκε αποζημίωση υπέρ του δευτέρου των εκκαλούντων Ελληνικού Δημοσίου και σε βάρος των εφεσιβλήτων ποσού πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για την αυθαίρετη χρήση όπως αναφέρεται σ΄ αυτό (πρωτόκολλο) «του κτιρίου που βρίσκεται εντός του ΒΚ 220 δημοσίου ακινήτου Κατελειού εμβαδού 42 τ.μ. και επί πλέον εξωτερικού χώρου αυτού, εμβαδού 48 τ.μ. για χρονικό διάστημα από 1999-2001 (τριετία) . . . .». Το επίδικο αυτό ακίνητο, ήτοι το κτίριο εμβαδού 42 τ.μ. μετά του χώρου που καταλαμβάνει και ο εξωτερικός αυτού χώρος εμβαδού 48 τ.μ. αποτελεί τμήμα μεγαλύτερης έκτασης εμβαδού 2.084 τ.μ., που έχει καταγραφεί ως Δημόσιο κτήμα με αριθμό 220 στο Γενικό Βιβλίο Καταγραφής Δη-μοσίων Κτημάτων στις 15-10-1989. Σύμφωνα δε με το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του Γενικού Βιβλίου Καταγραφής Δημοσίων Κτημάτων το εν λόγω Δημόσιο Κτήμα δημιουργήθηκε (προήλθε) από παλαιό Αιγιαλό, βρίσκεται στο χωριό Κατελειός και συνορεύει ανατολικά κλπ. Στο προσκομιζόμενο και επικαλούμενο απόσπασμα του διαγράμματος Χάραξης ορίων αιγιαλού παραλίας περιοχής Κατελειού Ν. Κεφαλληνίας, το Δημόσιο αυτό κτήμα αποτυπώνεται με τα στοιχεία «6΄-16΄΄- 17΄΄- 18΄΄- 19΄΄- 20΄΄- 21΄΄- 8΄- 7΄-6΄), εκτεινόμενο δυτικά και ανατολικά υπάρχοντος ρέμματος, βόρεια δε αμφοτέρων των τμημάτων (δυτικού και ανατολικού ρέμματος) αποτυπώνεται ιδιοκτησία Σδριν, το επίδικο δε βρίσκεται στο τμήμα δυτικά του ρέμματος και σε επαφή μ΄ αυτό (ρέμμα). Οι ανακόπτοντες ήδη εφεσίβλητοι με τις ένδικες ανακοπές αμφισβητούν την κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου επί του επιδίκου και δη ότι αυτό είναι παλαιός Αιγιαλός και ισχυρίζονται περαιτέρω ότι αυτό ανήκει κατά κυριότητα στον εξ αυτών Δήμο Ελειού – Πρόννων κατά παράγωγο τρόπο αλλά και πρωτότυπο (τακτική και έκτακτη χρησικτησία), διότι αυτό μεταβιβάστηκε από τον κύριο αυτού με έκτακτη χρησικτησία, διότι το νεμόταν επί συνεχή 30ετία ενεργώντας επ΄ αυτού τις πράξεις

που προσιδίαζαν στη φύση του και δη ως τμήμα μεγαλυτέρου ακινήτου το επέβλεπε και το εξουσίαζε, Α. Σ. με το υπ΄αριθμ. 3079/8-4-1970 συμβό-λαιο του Συμβολαιογράφου Αργοστο-λίου Ι.Μ., που μεταγράφηκε νόμιμα, λόγω δωρεάς εν ζωή, στην πρώην Κοι-νότητα Μαρκοπούλου Κεφαλληνίας, της οποίας ο εξ αυτών Δήμος Ελειού – Πρόννων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2539/1997 τυγχάνει οιονεί καθολι-κός διάδοχος από 1-1-1-1999, οπότε αυτή καταργήθηκε και μαζί με άλλες κοινότητες αποτέλεσε τον εν λόγο Δήμο και τόσον η πρώην Κοινότητα Μαρκοπούλου από το 1970 έως 1-1-1999 όσο και στη συνέχεια ο εν λόγω Δήμος κατείχαν αυτό με διάνοια κυρίου, καλή πίστη και τον πιο πάνω νόμιμο τίτλο, ενεργώντας επ΄ αυτού τις διακατοχικές πράξεις που προσι-δίαζαν στη φύση του και δη το επέ-βλεπαν και το εξουσίαζαν και το εκμί-σθωναν σε τρίτους και εισέπρατταν το μίσθωμα, τελευταίος δε μισθωτής από το 1999 τυγχάνει ο εξ αυτών (ανα-κοπτόντων) Φ.Μ., η δε πρώην Κοινό-τητα Μαρκόπουλου είχε κατασκευάσει και το υπάρχον επ΄ αυτού κτίσμα από το 1970, το οποίο και συντηρούσε με δαπάνες της.

... Συνεπώς, αφού πιθανολογή-θηκε ότι το επίδικο δεν αποτελεί πα-λαιό αιγιαλό, δεν ανήκει κατά κυριό-τητα στο Ελληνικό Δημόσιο, ούτε του προσέδωσε την ιδιότητα του παλιού αιγιαλού ο καθορισμός των ορίων από τη διοικητική επιτροπή, σύμφωνα με όσα στη μείζονα νομική σκέψη αναφέρ-θηκαν και απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι αντίθετοι ισχυρισμοί που προέβαλαν πρωτόδικα οι καθών οι ανακοπές ήδη εκκαλούντες.

383/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λεωνίδας Τσαούσης,** Αργύρης Κωστής).

Προσημείωση. Πλειστηριασμός. Κατάταξη της απαίτησης «τυχαίως» Προϋποθέσεις. Επικουρική κατάταξη για την περίπτωση που δεν οριστικοποιήθηκε η απαίτηση του προσημειούχου. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 977 παρ. 3 ΚΠολΔ, το ποσό που απο-μένει, μετά την ικανοποίηση των απαι-τήσεων των άρθρων 975 και 976 διανέ-μεται συμμέτρως στους υπόλοιπους δανειστές που έχουν αναγγελθεί. Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων των προνομιούχων – γενικών και ειδι-κών- δανειστών, εφόσον υπάρχουν τέ-τοιοι, οι δανειστές που δεν έχουν προ-νόμιο, δηλαδή οι αποκαλούμενοι εγχει-ρόγραφοι δανειστές, ικανοποιούνται συμμέτρως. Σύμμετρη ικανοποίηση ση-μαίνει ικανοποίηση ανάλογη με το μέγε-θος της απαιτήσεως κάθε δανειστή (ΑΠ 99/2004 ΕλλΔνη 45.1039). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1277, 1279 ΑΚ, 978 και 1007 του ΚΠολΔ προκύπτει, ότι η προση-μείωση χορηγεί δικαίωμα για απόκτη-ση υποθήκης, η οποία, μετά

την τελεσίδικη επιδίκαση της ασφαλιζόμενης απαίτησης και τη νομότυπη με-τατροπή της προσημείωσης σε υπο-θήκη, λογίζεται ότι έχει εγγραφεί κατά την ημέρα της προσημείωσης και επά-γεται από τότε τις έννομες συνέπειές της. Αν πριν από την τροπή την προ-σημειώσεως σε υποθήκη, χώρησε ανα-γκαστικός πλειστηριασμός του ακινή-του, η απαίτηση υπέρ της οποίας έχει εγγραφεί η προσημείωση κατατάσ-σεται τυχαίως, δηλαδή υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδίκασής της και κατά τη σειρά της εγγραφής της προ-σημείωσης. Σε αυτή την περίπτωση η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη καθίσταται αδύνατη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1005 παρ. 3 ΚΠολΔ, 1323 και 1330 σε συνδυασμό με το άρθρο 1318 παρ. 3 ΑΚ, από την καταβολή του πλειστηριάσματος από τον υπερθεματιστή, αφού αυτή επιφέρει την απόσβεση της προσημειώσεως που υπάρχει στο ακίνητο που εκπλειστηριάστηκε, ο δε υπερθεματιστής έχει δικαίωμα να ζητήσει, μετά την κα-ταβολή του πλειστηριάσματος, την εξά-λειψη της προσημειώσεως (ΑΠ 240/1997 ΝοΒ 46.1227, ΕφΑθ 6270/2002 ΕλλΔνη 44.1000). Αν κατά το χρόνο συντάξεως του πίνακα εκκρεμεί δίκη μεταξύ του δανειστή και του καθού η εκτέλεση, ο συντάκτης του πίνακα οφείλει να θέσει ως προϋπόθεση της οριστικότητας της κατατάξεως την έκ-δοση τελεσίδικης αποφάσεως, ενώ αν δεν εκκρεμεί δίκη περί της κατατα-κτέας απαιτήσεως, οφείλει αυτός να θέσει ως προϋπόθεση την άσκηση της σχετικής αγωγής (ΑΠ 1098/1996 ΕλλΔνη 38.1084, Μπρίνιας, Αναγκ. Εκτ. Β΄ έκδοση, κάτω από το άρθρο 978, παρ. 424, σελ. 1149). Τέλος, επει-δή κατά το άρθρο 978 παρ. 2 ΚΠολΔ μία απαίτηση που κατετάγη τυχαίως, ενδεχομένως να μην οριστικοποιηθεί, ο συντάκτης του πίνακα κατάταξης οφεί-λει με τον πίνακα να προβλέψει την τύχη του πλειστηριάσματος σ΄ αυτή την περίπτωση με επικουρική κατάταξη (Μπρίνιας, ό.π., σελ. 1150, ΕφΑθ 6270/2002 ό.π.). Στην προκείμενη υπόθεση, από τα επικαλούμενα κα προσκομιζόμενα έγγραφα, αποδεικνύονται τα εξής: Δυνάμει της 6503/25-2-1998 εκθέσεως δημόσιου αναγκαστικού πλειστηριασμού της συμβολαιογράφου Καλαβρύτων Γ.Χ. εκπλειστηριάστηκαν με επίσπευση της εφεσίβλητης Ελληνικής Τράπεζας Βιομηχανικής Αναπτύξεως (ΕΤΒΑ), η οποία συγχωνεύτηκε με την Τράπεζα Πειραιώς και προς ικα-νοποίηση χρηματικών απαιτήσεών της συνολικού ποσού 261.900.336 δραχ-μών που προκύπτουν από το 30125/1980 δανειστικό συμβόλαιο του συμβο-λαιογράφου Πατρών Κ. Σ., τέσσερα αγροτικά ακίνητα που είχαν κατα-σχεθεί αναγκαστικά με την 240/3-6-1997 έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Καλαβρύτων Α.Ρ. Τα παραπάνω εκπλειστηριασθέντα ακίνητα κατακυρώθηκαν αντί του συνολικού ποσού των 18.010.000 δραχμών στην υπερθεματίστρια ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «ΨΥΓΕΙΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.», η οποία και κατέβαλε το ποσό αυτό. Επί των εν λόγω εκπλειστηριασθέντων ακινήτων η εκκαλούσα έχει εγγράψει στις 6-6-1988 και 5-11-1993 δύο προσημειώσεις υποθήκης για τα ποσά των 8.000.000 δραχμών και 7.000.000 δραχμών, αντιστοίχως. Επίσης, επί των ιδίων ως άνω ακινήτων η εφεσίβλητη είχε εγγράψει στις 13-2-1996 προσημείωση υποθήκης για το ποσό των 40.000.000 δραχμών. Στον ανωτέρω πλειστηριασμό αναγγέλθηκε,

μεταξύ των άλλων δανειστών της οφειλέτριας ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΨΥΓΕΙΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ Α.Ε.», η εκκαλούσα Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος για τα ποσά των 6.157.622 δραχμών πλέον τόκων από 1-7-1998, 62.276 δραχμών για έξοδα και 50.000 δραχμών για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, εντόκως τα δύο τελευταία κονδύλια από 20-12-1998. Η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος ως άνω συμβολαιογράφος, αφού αφαίρεσε από το επιτευχθέν πλειστηρία-σμα το ποσό των 2.541.668 δραχμών ως έξοδα εκτελέσεως και επειδή το εναπομείναν πλειστηρίασμα των 15.468.332 δραχμών δεν αρκούσε για την ικανοποίηση των αναγγελθεισών απαιτήσεων, συνέταξε τον 6997/14-10-1998 πίνακα κατατάξεως δανειστών, στον οποίο κατέταξε προνομιακά τους έχοντες γενικά και ειδικά προνόμια αναγγελθέντες δανειστές για το ποσό των 4.908.186 δραχμών κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα σ΄ αυτόν, την ανακόπτουσα – εκκαλούσα Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος στην τέταρτη τάξη για το πο-σό των 7.183.266 δραχμών τυχαίως, υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδι-κάσεως της απαιτήσεώς της και την κα-θής η ανακοπή – εφεσίβλητη ΕΤΒΑ Α.Ε. για το υπόλοιπο ποσό των 3.376.860 δραχμών σε εξόφληση μέρους της απαιτήσεώς της. Σύμφωνα με όσα ανα-φέρθηκαν στη μείζονα σκέψη, τόσο η απαίτηση της εκκαλούσας όσο και η απαίτηση της εφεσίβλητης, κατά το χρόνο διενέργειας του παραπάνω πλειστηριασμού, δεν ήταν εξοπλισμένες με κανένα προνόμιο, αφού οι εγγραφείσες υπέρ αυτών προσημειώσεις δεν είχαν τραπεί σε υποθήκες (όπως αυτό αποδεικνύεται κυρίως από το 14647/1997 πιστοποιητικό του Υποθηκοφυλακείου Καλαβρύτων που έχει επισυναφθεί στην 5963/13-6-1997 πράξη της ως άνω συμβολαιογράφου Καλαβρύτων). Εξάλλου, η απαίτηση της εκκαλούσας, για την οποία είχε αναγγελθεί, δεν είχε επιδικαστεί οριστικά με τελεσίδικη απόφαση, ενώ η εφεσίβλητη και επισπεύδουσα τον πλειστηριασμό είχε τί-τλο εκτελεστό το προαναφερόμενο 30125/1980 δανειστικό συμβόλαιο για ποσό άνω των 300.000.000 δραχμών. Πρόκειται, συνεπώς, για εγχειρόγραφους δανειστές, τους οποίους η εν λόγω υπάλληλος του πλειστηριασμού ορθώς κατέταξε στον ανακοπτόμενο πίνακα συμμέτρως και δη την μεν ανακόπτουσα τυχαίως, την δε καθής σε εξόφληση μέρους της απαίτησής της αφού είχε τίτλο εκτελεστό. Επίσης, ορθώς η ως άνω συμβολαιογράφος ορίζει στον ανακοπτόμενο πίνακα, ότι σε περίπτωση μη ευδοκιμήσεως της αγωγής της ανακόπτουσας το ποσό των 7.183.266 δραχμών, για το οποίο κατέταξε αυτήν τυχαίως και υπό τον όρο της τελεσίδικης επιδίκασης της απαίτησής της, να περιέρχεται στην καθής, σε εξόφλη-ση μέρους της παραπάνω απαίτησής της. Το πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφαση δέχτηκε τα ίδια και απέρριψε την ανακοπή, με την οποία η ανα-κόπτουσα ισχυρίζεται, ότι έπρεπε να καταταγεί για ολόκληρο το εναπομείναν ποσό των 10.560.146 δραχμών, μετά την ικανοποίηση των προνομιούχων δανειστών, σωστά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και τα αντίθετα υποστηριζόμενα με όλους τους λόγους της εφέσεως κρίνονται απορριπτέα ως αβάσιμα.

394/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βλάσης Σαφαρίκας, Νικόλαος Κορδόσης**).

Υποθηκοφύλακας. Άρνηση μεταγραφής συμβολαίου (αποδοχής κληρονομίας) με το οποίο, κατά την άποψη του Υποθηκοφύλακα δημιουργείται δρόμος. Κρίση του Εφετείου. Ένορκες βεβαιώσεις για την δίκη του Εφετείου. Νόμιμη η λήψη τους.

Από την 4155/2005 ένορκη βεβαίωση ενώπιον της συμβολαιογράφου Ναυπάκτου, που λήφθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα μετά την έκδοση της εκκαλουμένης αποφάσεως και πριν από τη συζήτηση της έφεσης (άρθρ. 270, 741 ΚΠολΔ), σε συνδυασμό και με το περιεχόμενο των εγγράφων, τα οποία προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το 3394/2004 συμβόλαιο αποδοχής κληρονομίας της συμβολαιογράφου Ναυπάκτου Μ.Δ., οι αιτούσες αποδέχτη-καν την κληρονομία του θανόντος πατέ-ρα τους, που περιήλθε σ΄ αυτές με τις από 3-3-1990 και 9-1-2000 ιδιόγραφες διαθήκες του, που δημοσιεύτηκαν νόμιμα με το 190/2003 πρακτικό συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου. Ειδικότερα η πρώτη τούτων αποδέχτηκε μεταξύ άλλων έναν αγρό κλπ.. Η δεύτερη των αιτούντων αποδέχεται μεταξύ άλλων έναν αγρό κλπ.. Η τρίτη των αιτουσών αποδέχεται μεταξύ άλλων έναν αγρό κλπ. Η τέταρτη των αιτουσών αποδέχεται μεταξύ άλλων έναν αγρό κλπ. Το παραπάνω συμβόλαιο η προαναφερόμενη συμβολαιογράφος ζήτησε από την αρμόδια Υποθηκοφύλακα Ναυπάκτου με την από 18-11-2004 αίτησή της να το μεταγράψει στα οικεία βιβλία μεταγραφών. Η υποθηκοφύλακας αρνήθηκε τη μεταγραφή και συνέταξε επί της αιτήσεως την από 18-11-2004 πράξη αρνήσεώς της, στην οποία αναφέρει ότι «επειδή κατά το άρθρο 411 παρ. 1 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (ΠΔ/γμα 27/1999 ΦΕΚ 580 ΤΔ΄) δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε μεταβίβαση της κυριότητας μέρους ή όλου του γη-πέδου, στο οποίο ο ιδιοκτήτης σχημάτισε ή αναγνώρισε κοινόχρηστους χώρους που τυχόν σχηματίστηκαν χωρίς τη θέλησή του (ιδιωτικές οδούς, πλατείες κλπ.) ή δεν τους σχημάτισε ούτε τους αναγνώρισε, αλλά επιδιώκει το σχηματισμό ή την αναγνώρισή τους με τη μεταβίβαση αυτή. Στην έννοια, του σχηματισμού κοινοχρήστων χώρων περιλαμβάνεται ο περιορισμός ή η παραίτηση δικαιωμάτων στα παραπάνω γή-πεδα, που γίνεται με οποιονδήποτε τρόπο, με ιδιωτική πρωτοβουλία ή συμφωνία με σκοπό τον άμεσο ή έμμεσο σχηματισμό των χώρων αυτών. Κάθε μεταβίβαση της κυριότητας που γίνεται κατά παράβαση των παραπάνω διατάξεων είναι αυτοδικαίως άκυρη. Η διάταξη αυτή περί ακυρότητας ισχύει και αν ακόμα δεν έχει γίνει σε κάποια επίσημη πράξη σαφής μνεία του σχηματισμού των παραπάνω κοινοχρήστων χώρων, αλλά εμμέσως προκύπτει από τις μεταβιβάσεις που έγιναν ότι αυτές έχουν σκοπό το σχηματισμό των χώρων αυτών και εν γένει την εφαρμογή ιδιωτικού

σχεδίου ρυμοτομίας . . . . . Σύμφωνα όμως με το 7516/1983 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Ναυπάκτου Χ.Δ., που έχει νόμιμα μεταγραφεί, το οποίο είναι ο τίτλος κτήσεως του κληρονομού-μενου Α.Μ. και το 11607/1959 συμ-βόλαιο του συμβολαιογράφου Ναυπά-κτου Π.Λ., που έχει νόμιμα μεταγραφεί, το οποίο είναι ο τίτλος κτήσεως της προκτήτορος του κληρονομουμένου, οι ξηρικοί αγροί, που αποδέχονται οι αιτούσες τόσον στη θέση Γουρνούλες ή Γουρνούλα Ράχη, όσον και στη θέση Ψωροσυκιές είναι ενιαίοι αγροί, που δεν συνορεύουν με αγροτικό δρόμο, πολύ δε περισσότερο δε διασχίζονται από αγροτικό δρόμο, που να κατατέμνει αυτούς σε δύο επί μέρους αγρούς . . . . . Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι δρόμοι που αναφέρονται στην 3394/2004 πράξη αποδοχής κληρονομίας, που ζητείται η μεταγραφή της και οι οποίοι διασχίζουν και κατατέμνουν τους παραπάνω αγρούς δεν αναφέρονται στα συμβόλαια των ετών 1959 και 1983 και δημιουργήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 411 παρ. 1 του ΠΔ/τος 27/1999. Κατόπιν τούτων απορρίπτεται η αίτηση». Η άρνηση της υποθηκοφύλακος δεν είναι νόμιμη, καθόσον με την αποδοχή της κληρονομίας οι αιτούσες αποδέχονται τα παραπάνω ακίνητα, που περιήλθαν σ΄ αυτές με βάση τις ιδιόγραφες διαθήκες του θανόντος πατέρα τους, με την οποία (αποδοχή της κληρονομίας) δε σχηματίζονται κοινόχρηστοι χώροι και ειδικότερα οι αγροτικές οδοί, που διασχίζουν τα ίδια ακίνητα, οι οποίες άλλωστε ούτε με τις διαθήκες αποδεικνύεται ότι έχουν διαμορφωθεί. Περαιτέρω η υποθηκοφύλακας επεκτάθηκε, χωρίς να έχει αρμοδιότητα προς τούτο, σε ουσιαστικό έλεγχο της βασιμότητας του τρόπου με τον οποίο δημιουργήθηκαν οι προαναφερόμενες αγροτικές οδοί και απέκτησαν την ιδιότητα του κοινοχρήστου. Ανεξάρτητα τούτων οι ίδιες οδοί πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν ενταχθεί από το Δήμο Αντιρρίου στους δημοτικούς δρόμους του ΔΔ Μακύνειας και έχουν εκτελεστεί επ΄ αυτών δημόσια έργα διευθέτησης ρείθρων ομβρίων υδάτων. Με βάση τα δεδομένα αυτά πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη.

465/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθανάσιος Βγενόπουλος, Γεώργιος Λαμπρόπουλος, Αθανάσιος Χαλδαίος**).

Επικαρπία. Δικαιώματα επικαρπωτή.

Η διάταξη του άρθρου 1147 του ΑΚ αναγνωρίζει στον επικαρπωτή το δικαίωμα νομής στο πράγμα, χωρίς όμως να προσδιορίζει και το περιεχόμενο αυτής. Το περιεχόμενο όμως αυ-τής είναι η περιορισμένη φυσική εξου-σίαση του πράγματος με διάνοια δικαι-ούχου, δηλαδή οιονεί νομή, διότι πρό-κειται για περιορισμένης φύσεως εμπράγματο δικαίωμα, το οποίο σύμφωνα με το άρθρο 975 του ΑΚ έχει το παραπάνω περιεχόμενο. Το δικαίωμα

οιονεί νομής είναι απόλυτο, γι΄ αυτό ο επικαρπωτής έχει δυνατότητα προστασίας και απέναντι στον τρίτο με τις αυ-τές αγωγές για τη νομή, την αυτο-δύναμη προστασία (άρθρο 965 του ΑΚ), τη δυνατότητα λήψεως ασφαλι-στικών μέρων (άρθρα 733-734 του ΚΠολΔ), την αναγνωριστική αγωγή οιο-νεί νομής, αδικαιολόγητου πλουτισμού, ανακοπή κατά της εκτελέσεως (άρθρο 936 του ΚΠολΔ) και αγωγή αποζημι-ώσεως για αδικοπραξία (βλ. Βασίλη Βαθρακοκοίλη, Αναλυτική Ερμηνεία – Νομολογία Αστικού Κώδικα, Β΄ τόμος, υπ΄ άρθρο 1147, σελ. 1652).

516/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Κυριαζής, Ανδρέας Ρούφας**).

Κυριότητα. Προσβολή από κύριο γειτονικού ακινήτου με την οποία εξαφανίστηκε ή μειώνεται το νερό από πηγή που βρίσκεται στο ακίνητο. Πότε η αγωγή είναι νομικά

Από τη διάταξη του άρθρου 1108 ΑΚ, προκύπτει ότι η αρνητική αγωγή εγείρεται από τον κύριο ή συγκύριο ενός ακινήτου εναντίον εκείνου που τον προσέβαλε στο δικαίωμα κυριότητάς του με οποιασδήποτε φύσεως διαταρακτικές πράξεις (ΑΠ 665/81 ΝοΒ 30.226, ΕΑ 7337/87 ΕλλΔνη 31.118, Κ. Παπαδόπουλου, η αρνητική αγωγή, έκδ. 1984 σελ. 84.154). Εξάλλου, κατά μεν τα άρθρα 953 και 954 παρ. 3 του ίδιου κώδικα, μεταξύ των συστατικών στοιχείων του ακινήτου, που δεν μπορούν να αποχωριστούν από το κύ-ριο πράγμα χωρίς βλάβη αυτού του κύ-ριου πράγματος, είναι και το νερό κάτω από το έδαφος και η πηγή, κατά δε τα άρθρα 973 και 1000 του αυτού κώ-δικα ο κύριος του πράγματος μπορεί, εφόσον δεν προσκρούει στο νόμο ή σε δικαιώματα τρίτων, να το διαθέτει κατ΄ αρέσκεια και να αποκλείει κάθε ενέρ-γεια τρίτου πάνω σ΄ αυτό. Το απόλυτο δε τούτο δικαίωμα της κυριότητας πά-νω σε ακίνητο εκτείνεται, κατά το άρθρο 1001 του ως άνω κώδικα, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, στο χώρο πάνω και κάτω από το έδαφος, με μόνη την εξαίρεση ότι ο κύριος δεν μπορεί να απαγορεύσει ενέργεια που επιχειρείται σε τέτοια ύψος ή βάθος ώστε να μην εξαρτά κανένα συμφέρον από την απαγόρευση. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών, σαφώς προκύπτει, ότι ο κύριος του εδάφους επί του οποίου αναβλύζει πηγή ή βρίσκεται φρέαρ, είναι κύριος της πηγής και του φρέα-τος, το ύδωρ των οποίων χρησιμοποιεί μη καταλιπών τούτο στην ελεύθερη και αέναο ροή και ότι ο κύριος του ακινήτου μπορεί ακωλύτως να ενεργεί κάθε πρά-ξη εντός του ακινήτου του, εφόσον αυτή δεν απαγορεύεται από ειδική διάταξη νόμου ή από τις διατάξεις περί πε-ριορισμού κυριότητας (άρθρο 1003 ΑΚ), σε οποιοδήποτε ύψος ή βάθος αυτού, δίχως η τοιαύτη ενέργεια να συνιστά παρανομία. Συνεπώς, εφόσον δεν υφίσταται κάποια απαγόρευση για την εκτέλεση έργων πάνω στο ακίνητο,

εκ των οποίων να επέρχεται η αποκοπή ύδατος (των φλεβών) από φρέαρ ή πηγή που βρίσκονται σε ξένο ακίνητο, εξαιρέσει της πηγής ή του φρέατος των οποίων το ύδωρ χρησιμοποιείται για τις ανάγκες των κατοίκων χωρίου (άρθρο 1027 ΑΚ), ο κύριος του ακινήτου μπορεί να σκάψει σε οποιοδήποτε βάθος, έστω και αν έτσι αποκόπτεται το νερό σε γειτονικό ακίνητο, χωρίς να προσβάλλεται με τον τρόπο αυτό η κυριότητα του τελευταίου ακινήτου, εκτός εάν η παραπάνω ενέργεια έγινε με δόλο και μοναδικό σκοπό τη ζημία του γείτονος, οπότε μπορεί να γεννηθεί αξίωση απο-ζημιώσεως κατά τις διατάξεις των άρθρων 281, 914, 999 και 287 επ. ΑΚ (ΕΑ 8099/1977 Αρμ. 32.446, άρθρο 1001 ΑΚ σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλο, τόμος V σελ. 322). Περαιτέρω, περιορισμοί της κυριότητας εισάγονται και με κανόνες δημοσίου δικαίου, οι οποίοι αποβλέπουν στη θεραπεία ευρύτερων σκοπών, όπως δημόσιας ασφάλειας, υγείας καθαριότητας, πολεοδομικής ανάπτυξης, γι΄ αυτό και σε παράβαση των διατάξεων του δημοσίου δικαίου ο κύριος του γειτονικού ακινήτου δεν έχει εκ τοιαύτης παράνομης συμπεριφοράς του γείτονα αξίωση κατ΄ αυτού προς άρση της προσβολής, δυνάμενος μόνο να καταγγείλει την παράβαση στην αρμόδια διοικητική αρχή, εκτός εάν η συμπεριφορά του προσβάλλει ταυτόχρονα τα συμφέροντα του άλλου κατά τρόπο που αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 1003 και 1032 ΑΚ. Τέτοιες δια-τάξεις δημοσίου δικαίου αποτελούν και οι διατάξεις του Ν. 1739/1987 περί δια-χείρισης των υδάτινων πόρων, αφού κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του νόμου αυτού το νερό αποτελεί φυσικό αγαθό για την ικανοποίηση κοινωνικών αναγ-κών και η διαχείρισή του ασκείται όπως ορίζει ο νόμος αυτός, χωρίς και να γεν-νιέται ιδιωτικό δικαίωμα ή αξίωση από τις παραβάσεις των ρυθμίσεων του νόμου υπέρ του γείτονος (ΑΠ 1855/1984 ΝοΒ 33.1142). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι ενάγοντες, με την από 15-3-1994 αγωγή τους, εκθέτουν ότι είναι κύριοι των αναφερομένων σ΄ αυτή ακινήτων, την κυριότητα των οποίων απέκτησαν παραγώγως, ότι στη νότια πλευρά του ακινήτου του πρώτου από αυτούς και σε απόσταση 2 ½ περίπου μέτρων από το σύνορο του ακινήτου του εναγόμενου υπάρχει από αρχαιοτάτων χρόνων μία πηγή, η οποία έχει υδατο-μαστευθεί και το νερό της συγκεντρώ-νεται σε μικρή δεξαμενή και χρησιμο-ποιείται απ΄ αυτούς για την άρδευση των αγρών τους και για τις οικογενεια-κές ανάγκες τους και ότι ο εναγόμενος, ο οποίος είναι κύριος του γειτονικού ακινήτου, στα τέλη του μηνός Ιουνίου του έτους 1990, παρανόμως και δολίως έσκαψε με εκσκαπτικό μηχάνημα σε τέτοιο βάθος το ακίνητό του, ώστε να αποκοπούν οι φλέβες της ανωτέρω πη-γής και να περιοριστεί η παροχή της στο ελάχιστον, αποβλέποντας με την ενέργεια αυτή να καταστήσει το ακίνητό του ποτιστικό και να στερήσει από αυτούς το ύδωρ της εν λόγω πηγής. Ζητούν δε με την αγωγή αυτή να υπο-χρεωθεί ο εναγόμενος να άρει την πα-ραπάνω προσβολή και να παραλειφθεί αυτή στο μέλλον, με την απειλή εναντίον του χρηματικής ποινής και προσωπικής κρατήσεως, καθώς και να υποχρεωθεί ο τελευταίος να τους καταβάλει τα ανα-φερόμενα σ΄ αυτή (αγωγή) χρηματικά ποσά για τη ζημία που υπέστησαν από τη μη άρδευση των ακινήτων τους, συνεπεία της ανωτέρω παράνομης ενέργειας αυτού. Το Πρωτοβάθμιο Δι-καστήριο, με την 35/1995 εν μέρει ορι-στική του

απόφαση, απέρριψε την αρνητική αγωγή ως ενεργητικά ανομι-μοποίητη κατά το μέρος που ασκείται από τα δεύτερο ενάγοντα, γιατί κύριος του αγρού που φέρεται ότι διατα-ράχθηκε η κυριότητα, κατά τα εκτιθέ-μενα σ΄ αυτή (αγωγή), είναι μόνο ο πρώτος ο ενάγων, ενώ κατά τα λοιπά έκρινε νόμιμη την εν λόγω αγωγή και τη σωρευομένη αγωγή αποζημιώσεως και διέταξε αποδείξεις. Επίσης, οι ενά-γοντες ζητούν την προστασία τους και με βάση τις διατάξεις του Ν. 1739/1987, κατά την οποία βάση της κρίθηκε και πάλι νόμιμη η αγωγή με την προ-αναφερόμενη απόφαση. Ακολούθως, η αγωγή φέρθηκε προς περαιτέρω μετ΄ απόδειξη συζήτηση, οπότε αυτή απορ-ρίφθηκε στο σύνολό της ως μη νόμιμη με την εκκαλούμενη απόφαση. Η πα-ραπάνω κρίση της τελευταίας απο-φάσεως και της συνεκκληθείσας πρώ-της εν μέρει οριστικής αποφάσεως (άρθρο 513 παρ. 2 ΚΠολΔ), σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, δεν είναι εσφαλμένη, καθόσον α) η αρνητική αγωγή ασκείται από τον κύριο ή συγκύριο του ακινήτου και τέτοια ιδιότητα δεν επικαλείται ο δεύτερος ενάγων ότι έχει επί του ως άνω αγρού, β) ο κύριος του ακινήτου μπορεί να σκάψει σε οποιοδήποτε βάθος, έστω και αν έτσι αποκόπτεται το νερό σε γειτονικό ακίνητο, χωρίς να προσβάλ-λεται με τον τρόπο αυτό η κυριότητα του τελευταίου ακινήτου, γ) για να θε-μελιωθεί αξίωση αποζημιώσεως, κατά τις διατάξεις των άρθρων 281, 914, 919 και 287 επ. ΑΚ, πρέπει η ανωτέρω ενέργεια του κυρίου του ακινήτου να έγινε με δόλο και με μοναδικό σκοπό τη ζημία του γείτονος, ενώ σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αγωγή, ο εναγό-μενος απέβλεπε με την εν λόγω ενέρ-γειά του στην απόκτηση ύδατος και για το δικό του ακίνητο και δ) οι διατάξεις του ν. 1739/1987 είναι δημοσίου δικαί-ου και δεν γεννιέται ιδιωτική αξίωση από τις παραβάσεις αυτές υπέρ του γείτονος ενάγοντος. Επομένως, το πρω-τοβάθμιο Δικαστήριο, κρίνοντας κατά τα ανωτέρω, σωστά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και πρέπει να απορρι-φθούν, ως αβάσιμοι οι σχετικοί λόγοι της έφεσης.

530/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Τσιμπούκης, Λάμπρος Κούτσικος**).

Κυριότης. Απεριόριστο το δικαίωμα του κυρίου φύτευσης δένδρων. Έστω και αν από τα δένδρα αυτά επέρχεται σκίαση του γειτονικού ακινήτου. Για κλάδους και ρίζες που εισχωρούν στο γειτονικό ακίνητο χωρεί αρνητική αγωγή.

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 173, 1000 του ΑΚ στον κύριο πράγμα-τος συνεπώς και ακινήτου αναγνωρί-ζεται κάθε εξουσία επ΄ αυτού εξαιρου-μένων των εξουσιών που αποκλείονται ειδικώς από το νόμο ή αφαιρούνται από εμπράγματα δικαιώματα τρίτων. Τέτοι-ος αποκλεισμός εξουσιών του κυρίου ορίζεται από διάφορες διατάξεις δημο-σίου ή ιδιωτικού δικαίου στις οποίες

περιλαμβάνονται και εκείνες του γειτο-νικού δικαίου άρθρων 1003 έως 1031 του ΑΚ. Ούτε όμως από τις διατάξεις αυτές ή από έτερη διάταξη απαγο-ρεύεται στον κύριο ακινήτου μέσα στα όρια αυτού, η φύτευση δένδρων (πεύ-κων κλπ.) έστω και αν από την ανά-πτυξή τους επέρχεται σκίαση γειτο-νικού ακινήτου ή εισχωρούν οι ρίζες και παραφυάδες ή εκτείνονται οι κλάδοι πέραν των κοινών ορίων στο γειτονικό ακίνητο γιατί η κατά φύση επέκτασή τους δεν συνιστά καθεαυτή προσβολή της κυριότητας. Αν δε από την εισχώ-ρηση αυτή των ριζών ή την έκταση των κλάδων στο γειτονικό ακίνητο εμπο-δίζεται η χρήση του γειτονικού ακινήτου από τον κύριο αυτού λόγω πτώσης λ.χ. πευκοβελόνων στα κεραμίδια παρακεί-μενης οικίας που αποφράσσουν τα αυλάκια της σκεπής και τις υδρορροές και υπάρχει κίνδυνος πλημμύρας ο κύριος αυτού δικαιούται εκτός από όσα ορίζει η διάταξη του άρθρου 1008 του ΑΚ να ασκήσει την αρνητική αγωγή άρθρου 1108 ΑΚ και να ζητήσει την άρση της διατάραξης με την εκκοπή αυτών (κλάδων) ήτοι τη κατάλυση της επ΄ αυτών, ως συστατικών του δένδρου, κυριότητος (Γ. Μπαλλής Εμπρ.Δ. σελ. 106, ΕΘ 487/1968 ΝοΒ 17.854).

607/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευάγγελος Ματσούκης, Νικόλαος Φιλόπουλος**).

Υποθήκη που γράφτηκε ως τοκοφόρος. Ασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από την κατάσχεση από οποιονδήποτε και αν ενεργήθηκε αυτή καθώς και τους τόκους μετά την κατάσχεση ως την εξόφληση του χρέους ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. Πότε ασφαλίζονται οι τόκοι. Περιστατικά με αναλυτικούς υπολογισμούς.

Κατά το άρθρο 1289 του ΑΚ, αν το κεφάλαιο της απαίτησης που ασφα-λίζεται με υποθήκη γράφηκε ως τοκο-φόρο, η υποθήκη σε οποιουδήποτε την κυριότητα και αν βρίσκεται το ακίνητο, ασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από την κατάσχεση, από οποιονδήποτε και αν ενεργήθηκε αυτή, καθώς και τους τόκους μετά την κατάσχεση ως την πληρωμή του χρέ-ους ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνα-κας κατάταξης. Κατά δε το άρθρο 1269 εδάφ. α΄ και β΄ του ίδιου Κώδικα, η εγγραφή της υποθήκης γίνεται πάν-τοτε για ορισμένη χρηματική ποσότητα και, αν στον τίτλο δεν περιέχεται ορι-σμένη ποσότητα, αυτός που ζητεί την εγγραφή πρέπει να την ορίσει κατά προσέγγιση. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει: α) ότι για την κάλυψη κατά την τάξη και τη σειρά της υποθήκης των τόκων του περιορι-σμένου χρονικού διαστήματος του άρθρου 1289 ΑΚ πρέπει η απαίτηση να έχει εγγραφεί στο βιβλίο υποθηκών ως τοκοφόρος, χωρίς να απαιτείται για την τήρηση της αρχής της δημοσιότητας να καθορίζεται και το ποσό των τόκων, αφού το ποσοστό αυτών καθορίζεται

από το νόμο και β) ότι αν η υποθήκη γράφηκε για ποσό μεγαλύτερο του κεφαλαίου της ασφαλιζομένης απαίτη-σης, ώστε να καλύπτονται και τόκοι αυτής, οι τόκοι δε του ανωτέρω χρονι-κού διαστήματος, του άρθρου 1289 ΑΚ, προστιθέμενοι στο κεφάλαιο υπερβαίνουν μαζί με αυτό τη χρηματική πο-σότητα για την οποία έχει εγγραφεί η υποθήκη, δεν ασφαλίζονται με αυτή κα-τά το μέρος που υπερβαίνει το υποθηκικό όριο. Μόνο στην περίπτωση κατά την οποία, σε αρμονία με τη σύμβαση, η υποθήκη εγγράφεται για ορισμένο χρηματικό ποσό που καλύπτει το κεφάλαιο και λοιπά συναφή κονδύλια, ταυτοχρόνως δε και πέραν του ποσού αυτού εγγράφεται τούτο ως τοκοφόρο για εξασφάλιση των τόκων στα χρονικά πλαίσια του άρθρου 1289 ΑΚ, η υποθήκη ασφαλίζει όλους τους τόκους του προβλεπομένου στη διάταξη αυτή χρονικού διαστήματος. Και τούτο διότι στην περίπτωση αυτή η ασφάλιση των τόκων έχει ρητά συμφωνηθεί και εγγραφεί πέ-ραν και επί πλέον της ορισμένης χρη-ματικής ποσότητας για την οποία εγ-γράφεται η υποθήκη (ΑΠ 1444/2005 ΕλλΔνη 47.190, ΑΠ 2/2005 ΕλλΔνη 46.834). Στην προκείμενη περίπτωση από τα έγγραφα που προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι αποδείχθηκαν τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά: Με επίσπευση του πρώτου καθού η ανακοπή ήδη εκκαλούντος εκπλειστηριάστηκαν στις 27-1-1999 ενώπιον της Συμβολαιογράφου Πατρών Α.Σ. τα αναφερόμενα και περιγραφόμενα στην υπ΄ αριθμ. 26814/27-1-1999 έκθεση πλειστηριασμού της εν λόγω συμβολαιογράφου, που συντάχθηκε, ακίνητα, ήτοι δύο (2) διαμερίσματα Γ-Γ και Γ-Δ του τρίτου και τέταρτου, αντίστοιχα, πάνω από την πιλοτή ορόφων της πολυκατοικίας που βρίσκεται εντός της πόλεως των Πατρών, στη θέση «Μέση Αγυιά» και στη διασταύρωση των οδών Αμερικής και Πραξιτέλους, της κυριότητας της οφειλέτριας Α.Κ. Τα ανωτέρω ακίνητα κατασχέθηκαν με την υπ΄ αριθμ. 3976/16-9-1998 έκθεση αναγκα-στικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Πατρών Α.Κ. Το πλειστηρίασμα που επιτεύ-χθηκε και για τα δύο ακίνητα ανήλθε στο ποσό των 36.200.000 δραχμών. Λόγω του ότι το αναφερόμενο πλειστη-ρίασμα δεν αρκούσε για να ικανο-ποιηθούν πλήρως ο υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και οι λοιποί δανειστές που αναγγέλθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως η προαναφερομένη συμβολαιογράφος Πατρών υπάλληλος του πλειστηριασμού συνέταξε τον προσβαλλόμενο υπ΄ αριθμ. 27243/14-4-1999 πίνακα κατάταξης. Στον πίνακα αυτόν, μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως εξ 860.894 δραχμών, το ποσό που απέμεινε των 36.200.000 δρχ. το χώρισε σύμφωνα με το άρθρο 977 παρ. 1 εδ. ά ΚΠολΔ σε 1/3 και 2/3 (11.779.702 και 23.59.404 δραχμές αντίστοιχα) λόγω συρροής ειδικών και γενικών προνομίων. Περαιτέρω στο 1/3 κατέταξε το Ελληνικό Δημόσιο για προνομιακές απαιτήσεις ποσού 4.255.788 δραχμών και το Ι.Κ.Α. Πατρών για προνομιακές απαιτήσεις ποσού 2.382.681 δραχμών και συνο-λικά για ποσό 6.638.469 δραχμών (4.255.788 + 2.382.681). Το υπόλοιπο του 1/3 ποσό των 5.141.293 δραχμών (11.774.702 – 6.638.469) πρόσθεσε στο ποσό των 2/3. Στο ποσό των 28.700.697 δραχμών (23.559.404 + 5.141.293) που προήλθε από την πρόσθεση αυτή κατέταξε την ανακόπτουσα ήδη πρώτη των εφεσιβλήτων για ποσό 12.000.000 δραχμών, λόγω πρώτης

υποθήκης και τον πρώτο των καθών η ανακοπή ήδη εκκαλούντα για το σύνολο της απαιτήσεώς του 15.422.000 δραχμών προς εξασφάλιση της οποίας υπήρχε στα ακίνητα που εκπλειστηριάστηκαν προσημείωση υποθήκης μέχρι του ποσού των 20.000.000 δραχ-μών. Το συνολικό ποσό των ανωτέρω δύο κατατάξεων ανέρχεται σε 27.422.000 δραχμές (12.000.000 + 15.422.000 δραχμών μετά την αφαί-ρεση των 27.422.000 δραχμών απέ-μεινε ποσό 1.248.697 δραχμών (28.700.697 – 27.422.000) στο οποίο κατέταξε για απαιτήσεις των κατωτέρω αναφερομένων δανειστών, οι οποίες δεν απολάμβαναν κανενός προνομίου (εγχειρόγραφες) και ανάλογα με το ύψος της απαιτήσεως καθενός δανει-στή (συμμέτρως): α) την ανακόπτουσα για ποσό 931.818 δραχμών και β) το τρίτο των καθών η ανακοπή (ΙΚΑ Πατρών) για ποσό 346.879 δραχμών.

Ο παραπάνω πλειστηριασμός, όπως προαναφέρθηκε, έγινε με επίσπευση του πρώτου των καθών η ανακοπή ήδη εκκαλούντος και σε εκτέ-λεση του πρώτου εκτελεστού απογρά-φου της υπ΄ αριθμ. 882/1998 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών και για τα ακόλουθα ποσά, που του όφειλε η καθής η εκτέλεση δυνάμει της εν λόγω διαταγής πληρωμής και της επιταγής προς πληρωμή κάτωθι αντιγράφου α΄ απογράφου εκτελεστού αυτής, που κοινοποιήθηκε σ΄ αυτή (καθής η εκτέλεση) με την υπ΄ αριθμ. 15040Δ/10-9-1998 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Πατρών Α.Κ: 1) Για κεφάλαιο 13.200.000 δραχμές με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από 5-9-1998 και μέχρις εξοφλήσεως, 2) 298.700 δραχμές για τη σύνταξη της επιταγής προς πληρωμή για απόγραφο, αντίγραφο, τέλη απογράφου, αντιγραφικά κλπ., 3) 5.000 δραχμές για την επίδοση και 4) 335.000 δραχμές για δικαστική δαπάνη που επιδίκασε η διαταγή πληρωμής και τα κονδύλια 2, 3 και 4 με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της επιταγής μέχρις εξοφλήσεως. Η απαίτηση αυτή ήταν ασφαλισμένη με προσημείωση υποθήκης επί των πιο πάνω πλειστηριασθέντων ακινήτων, δεύτερη στη σειρά, που είχε εγγραφεί από 26-5-1995 στον τόμο 570 και με αριθμό 95509 των οικείων βιβλίων Υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών. Με την 2802/8-8-1991 σύμβαση δανείου σε συνδυασμό με την 2611/11-6-1991 πράξη λήψεως αυτού της συμβολαιογράφου Πατρών Κ.Κ., η Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. της οποίας οιονεί καθολική διάδοχος λόγω συγχωνεύσεως είναι η ανακόπτουσα ήδη πρώτη των εφεσιβλήτων, χορήγησε στην καθής η εκτέλεση Α.Κ. τοκοχρεωλυτικό δάνειο 12.000.000 δραχμών με επιτόκιο 25% ετησίως. Με την 2602/6-6-1991 σύμβαση εγγραφής υποθήκης της ιδίας παραπάνω συμβολαιογράφου η καθής η εκτέλεση παραχώρησε στη δανείστρια του παραπάνω δανείου δικαίωμα εγγραφής πρώτης υποθήκης επί των πιο πάνω ακινήτων της που πλειστηριάστηκαν. Στον 7ο όρο της συμβάσεως αυτής αναφέρονται επακριβώς τα εξής για την παραχώρηση του δικαιώματος εγγραφής πρώτης υποθήκης: «Σε ασφάλεια της δανείστριας για τις κατά του οφειλέτη απαιτήσεις που προέρχονται από το προκείμενο δάνειο δηλαδή από το κεφάλαιο, τους τόκους, τους τόκους υπερημερίας και ανατοκισμού, τα έξοδα πυρασφάλειας και σεισμασφαλίσεως

του ενυποθήκου, τον ειδικό φόρο τρα-πεζικών εργασιών και κάθε άλλο τέλος, εισφορά, φόρο επί του δανείου και της εξυπηρετήσεώς του, τα δικαστικά έξοδα εκτελέσεως γενικά καθώς και κάθε άλλου οιασδήποτε φύσεως εξόδου που απορρέει από το ανωτέρω δάνειο με τους τόκους και τους τόκους υπερημερίας και ανατοκισμού αυτών μέχρι τελείας εξοφλήσεως, η οφειλέτρια παραχωρεί στην αποδεχόμενη δανείστρια το δικαίωμα να εγγράψει χωρίς κοινοποίηση της μιας περιλήψεως στα βιβλία υποθηκών του Δήμου Πατρέων υποθήκη πρώτη για το ποσό των δραχμών δώδεκα εκατομμυρίων (12.000.000) . . . . με τη ρητή συμφωνία ότι η υποθήκη που θα εγγραφεί θα ασφαλίζει με την ίδια τάξη εγγραφής εκτός του ανωτέρω ποσού και τους προβλεπόμενους από το άρθρο 1298 του Αστικού Κώδικα τόκους του δανείου». Με βάση τον παραπάνω τί-τλο η δανείστρια ενέγραψε στις 6-6-1991 στον τόμο 537 και αριθμό 89684 των βιβλίων Υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών, Α΄ υποθήκη επί των ανωτέρω διαμερισμάτων της οφειλέτιδάς της, για το ποσό των 12.000.000 δραχμών, για την εξασφάλιση ων απαιτήσεών της από το κεφάλαιο του δανείου, τα χρεώλυτρα, τους συμβατικούς τόκους, τους τόκους υπερημερίας και ανατοκισμού, πέραν του άρθρου 1289 ΑΚ κατά ρητή συμφωνία των συμβαλλομένων, τα έξοδα δανείου κλπ. (βλ. προσκομιζόμενη και επικαλούμενη από 6-8-91 περίληψη για εγγραφή υποθήκης με κάτω απ΄ αυτή από 7-6-91 πιστοποίηση του Υποθηκοφύλακα Πατρών για εγγραφή της αναφερομένης σ΄ αυτή υποθήκης στα βιβλία υποθηκών του Δήμου Πατρέων). Με την υποθήκη αυτή, σύμφωνα με όσα στη μείζονα σκέψη αναφέρθηκαν, το υποθηκικό όριο, ήτοι το συνολικό χρηματικό ποσό, για το οποίο είχε εγ-γραφεί η υποθήκη, ισούται με το άθροι-σμα, του ορισθέντος χρηματικού ποσού των 12.000.000 δραχμών, που κατά τη συμφωνία τους και την εγγραφή ασφαλίζει κεφάλαιο και τόκους κλπ. μέχρι να συμπληρωθεί το ποσό αυτό, και των τόκων του περιορισμένου χρονικού διαστήματος του άρθρου 1289 αφού για την εξασφάλισή τους έγινε συμφωνία και γράφτηκε πρώτη υποθήκη πέραν του ποσού των 12.000.000 δραχμών, χωρίς να απαι-τείται να καθορίζεται αριθμητικώς και το ποσό των τόκων αυτών, αφού το ποσοστό τους ορίζεται από το νόμο.

Η ανακόπτουσα και ήδη πρώτη των εφεσιβλήτων αναγγέλθηκε στην υπάλληλο του πλειστηριασμού με την από 4-2-1999 έγγραφη αναγγελία της ως οιονεί καθολική διάδοχος της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. λόγω συγχωνεύσεως, για απαίτησή της κατά της καθής από την πιο πάνω σύμβαση δανείου εκ 33.702.508 δραχμών και ειδικότερα: α) Για υπόλοιπο κεφαλαίου 10.331.193 δραχμών, β) Για χρεώλυτρα (δηλαδή κεφάλαιο που περιλαμβάνεται στις απαιτητές τοκοχρεωλυτικές δόσεις του δανείου) μέχρι της 27-1-99, δραχμές 1.668.807 δραχμών, γ) για έξοδα δικαστικά 572.405 δραχμών, δ) για έξοδα ταχυδρομικά 1.839 δραχμών, ε) για έξοδα πυρασφάλειας των εκπλειστηριασθέντων ακινήτων 137.691 δραχμών, στ) για τόκους υπερημερίας από της 15-11-96 μέχρι και της 27-1-99, 8.317.508 δραχμών, με τη διευκρίνιση ότι οι τόκοι του άρθρου 1289 του ΑΚ είναι για το χρονικό διάστημα ένα χρόνο πριν την κατάσχεση (16-9-1997) έως

την ημέρα του πλειστηριασμού (11-2-1999) συνολικά 9.652.450 δραχμές εκ των οποίων 3.641.231 δραχμές τόκοι κεφαλαίου και 6.011.219 δραχμές τόκοι υπερημερίας. Ζήτησε δε την προνομιακή της κατάταξη ως ενυπόθηκη δανείστρια με υποθήκη πρώτη για ολό-κληρο το πιο πάνω ποσό. Από την αναγγελθείσα όμως αυτή απαίτησή της, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, ασφαλίζονταν με την πιο πάνω πρώτη υποθήκη και απολάμβαναν του προνομίου του άρθρου 1007 παρ. 1 σε συνδ. Με το άρθρο 976 αριθ. 2 του ΚΠολΔ, πέραν του συνολικού ποσού των 12.000.000 δραχμών κα ιοι τόκοι του δανείου του χρονικού διαστήματος του άρθρου 1289 του ΑΚ που ανέρχονται συνολικά σε 9.652.450 δραχμές (3.641.231 δραχμές τόκοι κεφαλαίου και 6.011.219 δραχμές τόκοι υπερημε-ρίας) και όχι ολόκληρη η απαίτησή της για την οποία αναγγέλθηκε. Συναφώς προς τα ανωτέρω η ανακόπτουσα έπρεπε να καταταγεί στον προσβαλ-λόμενο πίνακα και στα 2/3 του πλειστηριάσματος μετά την αφαίρεση των εξόδων και στο υπόλοιπο του 1/3, ήτοι στο ποσό των 28.700.697 δραχ-μών, ως ενυπόθηκη δανείστρια με υποθήκη πρώτη μόνο για το υποθηκικό όριο, ήτοι για συνολικό ποσό για το οποίο είχε εγγραφεί η πρώτη υποθήκη στα πλειστηριασθέντα ακίνητα και ισούται, όπως προαναφέρθηκε, με το άθροισμα του ορισθέντος χρηματικού ποσού, των 12.000.000 δραχμών, που ασφαλίζει το κεφάλαιο μετά των τόκων μέχρι τη συμπλήρωση του ποσού αυτού και των τόκων του χρονικού δια-στήματος του άρθρου 1289 του ΑΚ που ανέρχονται συνολικά σε 9.652.450 δραχμές (3.641.231 δραχμές τόκοι κεφαλαίου και 6.011.219 δραχμές τό-κοι υπερημερίας), ήτοι συνολικά για 21.652.450 δραχμές (12.000.000 + 9.652.450) και όχι για 12.000.000 δραχμές που κατατάχθηκε από τον υπάλληλο προνομιακά και για 931.918 δραχμές ως εγχειρόγραφος δανεί-στρια, ούτε για ολόκληρο το ποσό των 28.700.697 δραχμών όπως έκρινε η εκκαλουμένη. Στο υπόλοιπο ποσό των 28.700.696 δραχμών, ήτοι στο ποσό των 7.048.247 δραχμών (28.700.697 – 21.652.450) έπρεπε να καταταγεί ο πρώτος καθού η ανακοπή ήδη εκκαλών επισπεύδων την εκτέλεση για μέρος της πιο πάνω απαιτήσεώς του των 15.422.000 δραχμών, που απόλαυε του προνομίου ως ασφαλισμένη με προσημείωση υποθήκης δεύτερης στη σειρά, προνομιακά (άρθρ. 1007 παρ. 1 σε συνδ. 976 παρ. 2, 977 παρ. 2 ΚΠολΔ).

Με βάση τα παραπάνω η ένδικη ανακοπή, η οποία είναι ορισμένη κατ΄ άρθρ. 216 ΚΠΟλΔ και όχι αόριστη όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο εκκαλών, καθόσον σ΄ αυτή ειδικότερα αναφέρεται τόσο η απαίτηση για την οποία αναγγέλθηκε αναλυτικά όσο κα ότι ασφαλίζονταν με το προνόμιο της α΄ υποθήκης ολόκληρη άλλως επικου-ρικά πέραν του ποσού των 12.000.000 δρχ. και οι τόκοι του άρθρου 1289 ΑΚ, ως προς τον πρώτο καθού πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη και δη ως προς τον επικουρικό λόγο της και να μεταρρυθμιστεί ο προσβαλλόμενος πίνακας, έτσι ώστε αποβαλλομένου του πρώτου καθού η ανακοπή για το επιπλέον ποσό των 8.373.753 δραχμών (15.422.000 – 7.048.247) για το οποίο κατατάχθηκε και που αντιστοιχεί σε 24.574,48 €, να καταταγεί για το ποσό αυτό η ανακό-πτουσα ως πρώτη ενυπόθηκη δανεί-στρια.

Συνεπώς η εκκαλουμένη κρίνα-

σα ότι ασφαλίζονταν και απολάμβαναν του προνομίου του άρθρου 1007 παρ. 1 σε συνδυασμό 976 αριθμ. 2 ΚΠολΔ πέραν του ποσού των 12.000.000 δρχ. και των τόκων του άρθρου 1289 ΑΚ και το σύνολο των απαιτήσεων της εκκαλούσης για τις οποίες αναγγέλθηκε και αποβάλλοντας από τον προσβαλλόμενο πίνακα εξ ολοκλήρου τον καθού η ανακοπή και κατατάξασα στη θέση του την εκκαλούσα, αντί για ένα μέρος, όπως παραπάνω, έσφαλε κρίνοντας ότι ασφαλίζονταν πέραν του ποσού των 12.000.000 δρχ. και οι τόκοι του άρθρου 1289 ΑΚ και ότι η ανακοπή ήταν ορισμένη και απορριπτέοι οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες λόγοι της υπό κρίση έφεσης ως κατ΄ ουσίαν αβάσι-μοι.

Δεκτού γενομένου του πιο πάνω λόγου έφεσης πρέπει να γίνει δεκτή ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη η έφεση κατά το μέρος που στρέφεται κατά της πρώτης εφεσιβλήτου και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη ως προς τις διατάξεις της που αφορούν την από 27-4-1999 (αριθμ. εκθ. κατ. 2957-642/99) ανακοπή κατά του υπ΄ αριθμ. 27243/14-4-1999 πίνακα κατατάξεως της Συμβολαιογράφου Πατρών Α.Σ. και κατά το μέρος που στρέφεται κατά του πρώτου καθού η ανακοπή. Στη συνέχεια πρέπει να κρατηθεί η υπόθεση κατά το ίδιο μέρος από το Δικαστήριο αυτό και να ερευνηθεί κατ΄ ουσίαν και να γίνουν δεκτά τα παραπάνω και στο διατα-κτικό ως προς την ανακοπή κατά του πρώτου των καθών. Τέλος η δικαστική δαπάνη και για τους δύο βαθμούς δι-καιοδοσίας πρέπει να συμψηφιστεί ολικά μεταξύ των παρόντων διαδίκων, λόγω εύλογης αμφιβολίας αυτών ως προς την έκβαση της παρούσης δίκης, που δικαιολογείται λόγω του δυσερμη-νεύτου των πιο πάνω διατάξεων που εφαρμόσθηκαν (άρθρ. 179, 183 ΚΠολΔ).

663/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος, Γεράσιμος Παρασκευόπουλος**).

Επιταγή (ν. 5960/33). Αυτός που δέχεται επιταγή γνωρίζοντας ότι αυτή δεν έχει αντίκρυσμα, δεν απαλλάσσει μεν με τη συμπεριφορά του τον εκδότη από την ποινική ευθύνη του άρθρου 79 του ν. 5960/1933, παρέχει όμως σ΄ αυτόν το δικαίωμα να αποκρούσει την αγωγή επικαλούμενος ότι με βάση ιδιαίτερη μεταξύ τους συμφωνία ο κομιστής έλαβε την επιταγή τελώντας σε γνώση της έλλειψης αντικρύσματος και με τη συμπεριφορά του αυτή που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο και προς τη ζημία και προς τη ζημιογόνο πράξη, δεν βρίσκεται σε καλή πίστη επιδιώκοντας την πληρωμή του ποσού της επιταγής, αφού έχει αποδεχθεί τον κίνδυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδοση ακάλυπτης επιταγής. Ανάκληση της επιταγής ισχύει μόνο μετά την εκπνοή της προθεσμίας εμφανίσεως. Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος από

Από τις διατάξεις των άρθρων 281, 300, 288 και 914 ΑΚ συνάγεται ότι αυτός, που δέχεται επιταγή γνωρίζοντας ότι αυτή δεν έχει αντίκρυσμα, δεν απαλλάσσει μεν με τη συμπεριφορά του τον εκδότη από την ποινική ευθύνη του άρθρου 79 του Ν. 5960/1933, παρέχει όμως σ΄ αυτόν το δικαίωμα να αποκρούσει την αγωγή (είτε αυτή στηρίζεται στην αδικοπραξία είτε στο νόμο περί επιταγών) επικαλούμενος ότι με βάση ιδιαίτερη μεταξύ τους συμφωνία ο κομιστής έλαβε την επιταγή τελώντας σε γνώση της ελλείψεως αντικρύσματος και ότι με τη συμπεριφορά του αυτή που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο και προς τη ζημία και προς τη ζημιογόνο πράξη, δεν βρίσκεται σε καλή πίστη επιδιώκοντας την πληρωμή του ποσού της επιταγής, αφού έχει αποδεχθεί τον κίνδυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδοση ακάλυπτης επιταγής (εκτός άλλων βλ. ΕφΑθ 6234/2003 ΕλλΔνη 45 (2004).539, ΕφΑθ 8610/2000 και ΕφΑθ 7279/2000 ΕλλΔνη 43 (2002) και 42 (2001) αντιστοίχως, σελ. 1075 και 785, Ι. Μάρκου Δίκαιο Επιταγής, έκδοση 1995, σελ. 311.

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα σε σχέση με τον μοναδικό λόγο εφέσεως: Στις 15-7-1999 ο εναγόμενος εξέδωσε στο Καπελέτο Ηλείας την 8275972-1 Τραπεζική επιταγή της Αγροτικής Τράπεζας ποσού 3.500.000 δρχ. από τον με αριθμό 043043328 λογαριασμό του, πληρωτέας σε διαταγή Π. Χ. (νομίμου εκπροσώπου της), ο οποίος με τη σειρά του τη μεταβίβασε νομίμως στην ενάγουσα Εισαγωγική – Εξαγωγική Α.Ε. Η τελευταία ως νόμιμη κομίστρια από οπισθογράφηση εμφάνισε για πληρωμή την επιταγή στο υποκατάστημα της Θεσ/κης, επί της οδού Λέοντος Σοφού στις 15-7-1999, ήτοι εντός της 8ήμερης προθεσμίας προς εμφάνισή της (επιταγής), σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 5960/1933 «περί επιταγής», η οποία όμως δεν πληρώθηκε, όπως προκύπτει από τη σχετική επισημείωση επί του σώματος αυτής όχι γιατί ο εκδότης δεν είχε τα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα αλλά γιατί όπως βεβαιώνουν οι υπογράφοντες υπάλληλοι της ΕΤΕ η ένδικη επιταγή είχε ανακληθεί από τον εκδότη μολονότι υπήρχαν επαρκή διαθέσιμα στο λογαριασμό του. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου η ανάκληση της επιταγής ισχύει μόνο μετά την εκπνοή της προθεσμίας εμφανίσεως, γι΄ αυτό το λόγο η ενάγουσα – εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι έπρεπε να πληρωθεί η επιταγή, καθόσον αυτή εμ-φανίστηκε εμπροθέσμως προς πλη-ρωμή η δε έλλειψη αντιστοίχων κεφα-λαίων υπάρχει και όταν βρίσκονται τέτοια κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα όπως στην προκείμενη περίπτωση αλλά δεν είναι διαθέσιμα, όπως στην περίπτωση της ανακλήσεως της επιταγής από τον εκδότη κατά τα αμέ-σως ανωτέρω. Όμως, όπως αποδει-κνύεται, η ενάγουσα κομίστρια τελούσε σε κακή πίστη όταν εμφάνισε την επι-ταγή προς πληρωμή, διότι αυτή (επιτα-γή), εκδόθηκε από τον Κ. Φ., μετα-χρονολογημένη μετά ένα εξάμηνο σε διαταγή του νομίμου εκπροσώπου της (ενάγουσας) και δόθηκε σ΄ αυτόν τον Ιανουάριο του 1999, σύμφωνα και με τον μάρτυρα της ενάγουσας Π. Χ., χωρίς να τον συνδέει συναλλακτική σχέση μ΄ αυτή, αλλά χάριν εξυπηρετήσεως προς κάλυψη οφέλους του γιού του Η. Φ., παραγωγού πατάτας, ο οποίος κατά το διάστημα από 28-1-1999 έως 9-3-1999 είχε αγοράσει και παραλάβει κατά τις διατάξεις 513 επ. ΑΚ πατατόσπορο διαφόρων ποικιλιών από

την «ΑΓΚΡΙΜΠΟΥΣ ΑΕ» - ενά-γουσα αντί συνολικού τιμήματος 3.906.144 δρχ. και έναντι του τιμήματος αυτού ο παρών εναγόμενος εξέδωσε την επιταγή. Ο πατατόσπορος όμως που του πώλησε η ενάγουσα ως γαλλικό, αρίστης ποιότητας και μεγάλης αποδόσεως (τουλάχιστον 3.000 κιλά το στρέμμα), όταν φυτεύτηκε σε καλλιεργήσιμη έκταση 70 στρεμμάτων του Η. Φ. στο Καπελέτο Ηλείας δεν εξελίχθηκε καλώς λόγω ελλείψεως των συνομολογημένων ιδιοτήτων του, γι΄ αυτό ο Η. Φ. τον Ιούνιο του 1999 διαμαρτυρήθηκε στον νόμιμο εκπρόσωπο της ενάγουσας Π. Χ. και αρνήθηκε την εξόφληση. Η ενάγουσα άσκησε κατά του Η. Φ. την από 10-2-2000 αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδι-κείου Αμαλιάδας, με αριθμό καταθέ-σεως 169/ΤΜ/55/2000 ζητώντας να υποχρεωθεί να της καταβάλει το τίμημα των 3.756.144 δρχ. από την οφειλή του πατατόσπορου. Επί της αγωγής εκδόθηκε η 47/2002 οριστική απόφαση, η οποία συμψήφισε την απαίτηση αυτή της ενάγουσας με ανταπαίτηση αποζημιώσεως που έχει ο γιός του νυν εναγομένου – εναγόμενος σ΄ εκείνη την αγωγή Η. Φ. και έτσι επήλθε οριστική απόσβεση της αγωγικής αξιώσεως. Η απόφαση αυτή, η οποία απέρριψε για τον ως άνω λόγο την αγωγή της ενάγουσας τελεσιδίκησε με την 623/2006 απόφαση του Εφετείου Πατρών απορρίπτοντας την έφεση της εκκαλούσας – ενάγουσας. Συνεπώς, η επιδίωξη της πληρωμής της επιταγής υπερβαίνει προφανώς τα όρια της καλόπιστης εκπληρώσεως των ενοχών, αφού με το δικό της πταίσμα η ενάγουσα συνετέλεσε ουσιωδώς στην πρόκληση της ζημιάς της από τη μη πληρωμή τελικώς της επιταγής αφού γνώριζε ότι αυτή δεν ενσωμάτωσε απαίτηση καθόσον ανε-τράπη αναδρομικά η πώληση για το τίμημα της οποίας είχε δοθεί, εξέλιπε η νόμιμη αιτία για την οποία δόθηκε, σύμφωνα με τα αναφερόμενα, στη νο-μική σκέψη, γενομένης δεκτής της ενστάσεως οικείου πταίσματος, του εναγομένου – εφεσιβλήτου, που επαναφέρεται στο παρόν Δικαστήριο και στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 361, 281, 288, 300, 914 ΑΚ και 22 του Ν. 5960/1933. Εξάλλου, δεν μπορεί κατά τ΄ ανωτέρω η ενάγουσα να επιδιώκει διπλή φορά την είσπραξη του τιμήματος της αγοραπωλησίας ύψους 3.500.000 δρχ. για το οποίο ποσό της δόθηκε η ένδικη επιταγή στρεφομένη από τη μία με αγωγή εναντίον του γιού του εναγομένου, διεκδικώντας το τίμημα της μεταξύ τους αγοραπωλησίας προς ασφάλεια του οποίου εδόθη απ΄ αυτόν – νυν εναγόμενο η επιταγή (δικαιοπρακτική ευθύνη) και από την άλλη να στρέφεται παράλληλα και εναντίον του νυν εναγομένου ως εκδότη αυτής (αδικοπρακτική ευθύνη). Συνακόλουθα, πρέπει ν΄ απορριφθεί η αγωγή από ου-σιαστική άποψη.

690/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Ευάγγελος Ματσούκης, Γεώργιος Νιάρος, Γεώργιος Γαλάνης**).

Αλληλόχρεος λογαριασμός. Αγορά εμπορευμάτων με πίστωση του τιμήματος και καταβολή τμηματικών χρηματικών καταβολών έναντι του πιστωθέντος τιμήματος. Δεν πρόκειται για αλληλόχρεο λογαριασμό.

Επειδή από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 581 ΕΝ, 361, 874 του ΑΚ και 112 του ΕισΝΑΚ συνάγεται ότι ο αλληλόχρεος λογαριασμός είναι η σύμβαση μεταξύ δύο προσώπων από τα οποία το ένα τουλάχιστον είναι έμπορος, με την οποία αυτά συμφωνούν ότι οι μεταξύ τους δοσοληψίες από κάποια οικονομική συναλλαγή θα κα-ταχωρούνται σε ενιαίο λογαριασμό υπό τύπο κονδυλίων πιστώσεων και χρεώσεων, τα οποία από την καταχώρησή τους αποβάλλουν την αυτοτέλειά τους μεταβαλλόμενα σε αριθμητικά κονδύλια και ότι θα οφείλεται μόνο το κατάλοιπο που θα προκύψει από το κλείσιμο του λογαριασμού από την αντιπαράθεση των κονδυλίων του. Έτσι, για την ύπαρξη αλληλόχρεου λογαριασμού απαιτείται να υπάρχει η δυνατότητα να προκύψουν από τη μεταξύ τους οικονομική συναλλαγή απαιτήσεις και οφειλές και για τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, ώστε να μην είναι από πριν γνωστό ποίο από αυτά κατά την τελική εκκαθάριση των δοσοληψιών του θα είναι οφειλέτης ή πιστωτής του άλλου. Επομένως, δεν υπάρχει αλλη-λόχρεος λογαριασμός όταν λόγω της φύσεως της συμβάσεως ο ένας συμβαλλόμενος γίνεται μόνο οφειλέτης και ποτέ πιστωτής, δικαιούμενος απλώς να εξοφλεί το χρέος του με τμηματικές καταβολές που γίνονται προς αντίστοιχη απαλλαγή του από το χρέος. Αυτό συμβαίνει και όταν πελάτης εμπόρου αγοράζει εμπορεύματα με πί-στωση του τιμήματος εν όλω ή εν μέρει και καταβάλει σε εξόφληση του πιστωθέντος τιμήματος διάφορα χρηματικά ποσά, αφού στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η δυνατότητα να καταστεί ο πωλητής οφειλέτης του αγοραστή και ο τελευταίος πιστωτής του πωλητή, αλλά υπάρχουν περισσότερες μεταξύ τους πωλήσεις με πίστωση τιμήματος, το οποίο είναι καταβλητέο τμηματικώς (βλ. ΕφΑθ 2355/1999 Δνη 2000.144, ΕφΑθ 13655/1988 Δνη 91.151).

814/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Φατούρος, Ιωάννης Μιμμής**).

Πτώχευση. Απαραίτητα στοιχεία της αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης (ν. 2479/97). Αν δεν αναφέρονται τα στοιχεία αυτά στην απόφαση μπορούν να συμπληρωθούν κατά το άρθρο 227 ΚΠολΔ.

Κατά το άρθρο 6 παρ. 18 περ. α΄ του ν. 2479/1997, που τροποποίησε το τρίτο βιβλίο του ΕμπΝ, σε κάθε αίτηση για την κήρυξη της πτώχευσης και σε κάθε δήλωση αναστολής των πληρωμών αναγράφονται το όνομα, το επώ-νυμο, το πατρώνυμο, ή η ακριβής επω-νυμία, καθώς και η διεύθυνση της αστικής και εμπορικής κατοικίας ή της

έδρας και της επαγγελματικής εγκατάστασης του εμπόρου, φυσικού ή νομικού προσώπου. Όταν πρόκειται για πτώχευση νομικού προσώπου αναγράφεται επίσης, σε κάθε περίπτωση, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και η ακριβής διεύθυνση κατοικίας και επαγγελματικής εγκατάστασης του διαχειριστή ή των διαχειριστών ή του διευθύνοντος συμβούλου ή άλλου εκπροσώπου του. Αν τα στοιχεία αυτά δεν έχουν αναγραφεί, ή εφόσον δεν συμπληρώθηκαν κατά το άρθρο 227 του ΚΠολΔ, η αίτηση ή δήλωση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του παραπάνω νόμου, η αναγραφή των προαναφερομένων στοιχείων έχει ως στόχο να διευκολύνει τις εργασίες της πτώχευσης και ειδικότερα να εξασφαλιστεί η έγκαιρη ανεύρεση του ενεργητικού της πτώχευσης και η ταχύτερη και ασφαλέστερη σφράγιση και διαφύλαξη των στοιχείων της πτωχευτικής περιουσίας. Στην ένδικη αίτηση δεν αναγράφονται τα στοιχεία του εκπροσώπου της καθής. Όμως τα στοιχεία αυτά συμπληρώθηκαν παραδεκτώς από τον αιτούντα (ΕφΚερκ 91/1999 ΔΕΕ 5/2000 σελ. 514), όπως αναφέρεται στην εκκαλούμενη απόφαση, και μνημονεύονται στο διατακτικό αυτής. Συνεπώς, ο υπ΄ αριθμ. 7 λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

945/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Καλαπόδης, Γεώργιος Λαμπρόπουλος, Εύαγγελος Ματσούκης**).

Γειτονικά ακίνητα. Ανοχές από καπνό, αιθάλη κ.λ.π.(1003 ΑΚ). Ο κύριος που θίγεται έχει την αρνητική αγωγή και αν υπάρχει και ζημία την αγωγή του άρθρου 914ΑΚ. Παραγραφή αξιώσεως από αδικοπραξία. Τρέχει για όλες τις ζημίες, παρούσες και μέλλουσες εκτός από τις απρόβλεπτες για τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον είναι γνωστά όλα τα στοιχεία της αδικοπραξίας. Αν λείπει κάποιο, τότε ισχύει η εικοσαετής παραγραφή. Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας.

Κατά το άρθρο 1003 Α.Κ. « ο κύριος ακινήτου έχει υποχρέωση να ανέ-χεται την εκπομπή καπνού, αιθάλης αναθυμιάσεων θερμότητας, θορύβου, δονήσεων ή άλλες παρόμοιες επενέργειες που προέρχονται από άλλο ακίνητο, εφόσον αυτές δεν παραβλάπτουν σημαντικά τη χρήση του ακινήτου του ή προέρχονται από χρήση συνήθη για ακίνητο της περιοχής του κτήματος από το οποίο προκαλείται η βλάβη». Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με εκεί-νες των άρθρων 1108, 1000, 914, 297 και 298 του ιδίου Κώδικα συνάγεται ότι ο κύριος ακινήτου έχει μεν την υποχρέωση ν΄ ανέχεται κάθε εκπομπή από τις αναφερόμενες ενδεικτικά στην παραπάνω διάταξη που προέρχεται από χρήση συνηθισμένη για ακίνητο της πε-ριοχής του κτήματος από το οποίο προ-καλείται η βλάβη, προστατεύεται με την αρνητική αγωγή, ενώ αν συντρέχει

και υπαιτιότητα και ζημία και με τις διατά-ξεις για τις αδικοπραξίες. Στην περίπτω-ση αυτή ο ενάγων, που μπορεί να στρα-φεί και κατά του κατόχου του γειτονικού ακινήτου που προκάλεσε τη ζημία, αποδεικνύει, εκτός των άλλων, και ότι έγινε η επιβλαβής επενέργεια ενώ ο εναγόμενος για να καταλύσει την αγω-γή οφείλει να ισχυρισθεί και ν΄ αποδείξει ότι η εκπομπή βρίσκεται μέσα στα πλαί-σια της διάταξης του άρθρου 1003 Α.Κ. και δεν υπερβαίνει το θεμιτό όριο(ΑΠ. 869/2000 Ελ. Δνη 43.74, ΑΠ. 247/1990 Ελ. Δνη 33. 972). Η συνδρομή των προ-ϋποθέσεων του άρθρου 1003 Α.Κ., δεν παρακωλύει τον ζημιωθέντα από αυτές να θεμελιώσει δικαίωμα αποζημίωσης, εάν υφίσταται αμέλεια του κυρίου του βλάπτοντος ακινήτου περί τη λήψη προσθέτου υπαγορευόμενου πρόσφο-ρου μέτρου για την αποτροπή ζημίας διότι σ΄ αυτή την περίπτωση το γενεσι-ουργό αίτιο της ζημίας είναι η υπαιτιότη-τα και όχι η εκπομπή των επενεργειών των προερχόμενων εκ του βλάπτοντας ακινήτου(Εφ. Αθ. 10668/84 Ελ Δνη 26,509, Εφ Αθ. 1773/1982 Αρμ. 1983, 215). Περαιτέρω στο εδ΄ β΄ του άρθρου 926 Α. Κ. αν έχουν ενεργήσει περισσότε-ροι συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπο-ρεί να εξακριβωθεί τίνος η πράξη επέφε-ρε τη ζημία, ενέχονται όλοι εις ολόκλη-ρον (Εφ. Αθ. 1191/2001 Ελ. Δνη 43, 1066). Εξάλλου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 247,251,298 και 938 § 1 Α.Κ., σε περίπτωση αδικοπραξίας, αφότου εκδηλώνεται το ζημιογόνο γεγο-νός, με οποιαδήποτε μορφή ζημίας, θε-τικής ή αποθετικής, γεννάται υπέρ του ζημιωθέντος αξίωση αποζημίωσης για την όλη ζημία, παρούσα και μέλλουσα, εάν είναι αυτή προβλεπτή κατά τη συνή-θη πορεία των πραγμάτων και, εφόσον η δικαστική επιδίωξη είναι δυνατή, αρχί-ζει η παραγραφή της σχετικής αξίωσης προς αποζημίωση, η οποία είναι πενταετής, από τότε που ο ζημιωθείς έμαθε τη ζημία και τον υπόχρεο σε αποζημίωση. Τρέχει δε από τότε ο χρόνος της παραγραφής για όλες τις επελθούσες και μέλλουσες ζημίες, εκτός από εκείνες των οποίων δεν είναι δυνατή η πρόβλεψη κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων(ΑΠ 57/2003, Ελ Δνη 44,497). Η προϋπόθεση για την έναρξη της πενταετούς παραγραφής της αξίω-σης που προήλθε από αδικοπραξία είναι η γνώση από τον παθόντα όλων εκείνων των πραγματικών περιστατικών που παρέχουν σε αυτόν τη δυνατότητα αν ασκήσει ορισμένη αγωγή εναντίον συγκεκριμένου προσώπου. Εάν ένα από τα στοιχεία αυτά δεν είναι γνωστά, η αξίωση παραγράφεται μετά είκοσι έτη από την τέλεση της αδικοπραξίας. Από τις ίδιες διατάξεις του νόμου σε συνδυα-σμό προς τη διάταξη του άρθρου 338 Κ.ΠολΔ. προκύπτει ότι, το βάρος από-δειξης ότι ο δικαιούχος της αποζημίω-σης γνώριζε από ορισμένο χρονικό σημείο τη ζημία και τον υπόχρεο προς αποζημίωση, φέρει εκείνος που επικα-λείται πενταετή παραγραφή της αξίω-σης, δηλαδή, ο εναγόμενος, ο δε ισχυ-ρισμός του ενάγοντος ότι η ζημία δεν ήταν από τότε προβλεπτή και ότι έλαβε γνώση σε μεταγενέστερο χρόνο, από τον οποίο αυτή ήταν προβλεπτή, απο-τελεί αιτιολογημένη άρνηση τους(ΑΠ 807/1997 Ελ.Δνη 39, 88). Αποδείχθη-καν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, τα ακόλουθα πραγματικά περι-στατικά ….. Οι ενάγοντες άσκησαν ενώπιον του Ειρηνοδικείου Δύμης την από 17.3.1992 αγωγή τους κατά των εναγομένων εταιρειών με την οποία ζήτη-σαν να υποχρεωθούν αυτές να άρουν τις ενοχλήσεις που προκαλούσαν

από την πλημμελή λειτουργία των λατομείων τους στα ως άνω ακίνητα τους και συγκεκριμένα να παύσουν να εκπέ-μπουν από τις επιχειρήσεις τους δο-νήσεις, θορύβους, σκόνη και αιθάλη (άρθρ. 1003 ΑΚ). Το Δικαστήριο αυτό με την 28/1992 απόφασή του, η οποία κατέστη τελεσίδικη μετά την απόρριψή των εφέσεων των εναγομένων με την 686/1993 απόφαση του Πολυμελούς Πρω-τοδικείου Πατρών, υποχρέωσε τις εναγόμενες να παύσουν τη διατάραξη του δικαιώματος κυριότητας των εναγόντων στα ακίνητά της και συγκεκριμένα να παύσουν να εκπέμπουν από τις επιχειρήσεις τους δονήσεις, θορύ-βους σκόνη και αιθάλη.

Οι παραπάνω βλαπτικές επενέργειες είχαν ως αποτέλεσμα την κάλυψη των αγροκτημάτων των εναγόντων με προϊόντα διαφυγής, πέτρες, λατομική σκόνη, πίσσα και αιθάλη από την παραγωγή ασφαλτομείγματος τα οποία με τη διασπορά τους από τους βορείους ανέμους της περιοχής κάλυψαν τις καλλιέργειες και επηρέασαν τη γονιμότητα του εδάφους, λόγω των τοξικών αποτελεσμάτων (αύξηση αλκαλικότητος) Επίσης μείωσαν την παραγωγή της αυτοφυούς βλάστησης των βοσκοτόπων και προκάλεσαν αναπνευστικά προβλήματα στα αιγοπρόβατα, καθώς και προβλήματα υγείας(όρασης κ.λ.π.). Οι παραπάνω εκπομπές και η συνεπεία αυτών μόλυνση των γεωργικών καλλιεργειών και των βοσκοτόπων, καθώς και η προσβολή των αιγοπροβάτων κατά το επίδικο χρονικό διάστημα των ετών 1989-1994 οφείλονται σε υπαιτιότητα και ειδικότερα αμέλεια των φυσικών προσώπων που αποτελούσαν τη διοίκηση των εναγομένων εταιρειών ως προς την τήρηση των επιβαλλομένων μέτρων για την εγκατάσταση και λειτουργία των επιχειρήσεων τους και την παραγωγική διαδικασία καθώς και των υπευθύνων προστηθέντων τεχνιτών κατά την εκτέλεση των εργασιών εξόρυξης, θραύσης, ταξινόμησης, αποθήκευσης και μεταφοράς των αδρανών υλικών και επιπλέον του ασφαλτομείγματος παραγωγής της πρώτης των εναγομένων, συνισταμένη στην έλλειψη της προσήκουσας προσοχής την οποία όφειλαν από τις περιστάσεις να καταβάλουν και ειδι-κότερα παρότι αυτοί γνώριζαν ότι επι-βάλλονται νόμιμες υποχρεώσεις προς λήψη μέτρων για την αποτροπή των εκ-πομπών εντούτοις παρέλειψαν να λά-βουν αυτά, που αφορούσαν στην προ-στασία του περιβάλλοντος τόσο ως προς τη λειτουργία των λατομείων όσο και των σπαστηροτριβείων και εγκαταστάσεων ασφαλτομείγματος. Συγκεκριμένα οι παραλείψεις των παραπάνω συνίστανται :α) στην μη τήρηση των διατάξεων του κανονισμού μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών ως προς τις ποσότητες της χρησιμοποιούμενης κάθε φορά εκρηκτικής ύλης και τον τρόπο διεξαγωγής τους σύμφωνα με τους όρους αδειών τους για να αποφεύγεται η εκτόξευση των προϊόντων των εκρήξεων και της λατομικής σκόνης και των επιβαλλομένων από τις άδειες λειτουργίας λοιπών όρων ως η δενδροφύτευση του περιβάλλοντος τα λατομεία χώρου, β) στην παράλειψη τοποθέτησης φίλτρων και κονιορτοσυλλεκτών στις μηχανικές εγκαταστάσεις τους, καθώς και δικτύου μόνιμων ακροφυσίων καταιονισμού σε κάθε σημείο των εγκαταστάσεων των σπαστηροτριβείων, όπου υπήρχε εκπομπή σκόνης για τη διαβροχή του υλικού και την αύξηση της υγρασίας του, ώστε να μειώνεται η εκπομπή σκόνης σε ελάχιστα επίπεδα και μόνιμου συστήματος καταιονισμών κάτω από το οποίο θα διέρχονταν τα φορτηγά

αυτοκίνητα για τη μείωση της εκπομπής σκόνης κατά τη μεταφορά των αδρανών υλικών και γ) παράλειψη διαβροχής των χώρων εκπομπής.

Αποτέλεσμα της παραπάνω παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς της διοίκησης των εναγομένων και των προστηθέντων της τεχνιτών ήταν η επέλευση περιουσιακής ζημίας στους ενάγοντες από τις βλαπτικές επενέργειες που προκάλεσε η επικάλυψη των αγρο-κτημάτων τους με λατομική σκόνη. Ειδι-κότερα οι ενάγοντες θα ελάμβαναν κατ΄ έτος α) γάλα από πρόβατα 13.000 κιλά (130 ζώα Χ 100 κιλά ανά ζώο) αξίας 1.950.000 δρχ. (13.000 κιλά Χ 150 δρχ. μέσος όρος εξαετίας 1989-1994), β) γάλα από γίδια 13.000 κιλά (130 ζώα Χ 100 κιλά ανά ζώο), αξίας 1.300.000 δρχ. (13.000 κιλά Χ 100 δρχ. μέσος όρος),β) κρέας αιγοπροβάτων 2.600 κιλά (260 ζώα Χ 10 κιλά κατά μέσο όρο κάθε ζώο), αξίας 19.500 δρχ.(130 Χ 150 δρχ.) και συνολικά 5.869.500 δρχ. και μετ΄ αφαίρεση των εξόδων, ύψους 3.640.000 δρχ.(260 ζώα Χ 14.000 δρχ. ανά ζώο), 2.229.500 δρχ. κατ΄ έτος και επί μία πενταετία 11.147.500 δρχ. Όμως επειδή η παραγωγή τους μειώθηκε σε ποσοστό 25% η ζημιά τους ανέρχεται για την επίδικη πενταετία σε 2.786.875 δρχ.(11.147.500Χ25%) ή 8.179 ευρώ. Περαιτέρω, για τη διατήρηση ζωικού κε-φαλαίου 260 ζώων χρειάζονται 312 στρέμματα (260 ζώα Χ 0,15 ζωικές μονά-δες = 39Χ 8 στρεμ.), το ενοίκιο των οποίων ανέρχεται σε 4.000 δρχ. ανά στρέμμα, ήτοι 312 Χ 4.000 Χ 25% μείω-ση της βοσκοϊκανότητος Χ 5 έτη = 1.560.000 δρχ. ή 4.578 ευρώ, θα επι-βαρυνθούν οι ενάγοντες για την ενοικία-ση αντίστοιχης βοσκολειβαδικής έκτα-σης. Επίσης λόγω των αναπνευστικών προβλημάτων των ζώων αυξήθηκαν τα έξοδα της κτηνοτροφαρμακευτικής περίθαλψης και οι ενάγοντες ζημιώθη-καν κατά το ποσόν των 1.080.625 δρχ. ή 3.171 ευρώ (ήτοι:α) για περίθαλψη 260 ζώα Χ 5 δρχ./ ζώο Χ 365 ημέρες Χ 5 έτη Χ 25%, ήτοι 593.125 δρχ. και β) για διατροφή τους με συμπυκνωμένες ζωοτροφές, φυράματα ιχνοστοιχεία, άλατα βιταμίνες 260 ζώα Χ 1500 δρχ./ ζώο Χ 5 έτη Χ 25%=487.500 δρχ.)

Άλλη ζημία δεν αποδείχθηκε ότι υπέστησαν οι ενάγοντες. Ειδικότερα δεν αποδείχθηκε ότι καλλιεργούσαν τον αγρό των 70 στρεμμάτων με υπερπρώϊ-μη ανοιξιάτικη πατάτα και ότι αυτός κατέστη ακατάλληλος για εκμετάλλευ-ση και ότι αυτός χρειάζεται ιδιαίτερες, πέραν των συνήθων, καλλιεργητικές φροντίδες για να καταστεί γόνιμος. Επο-μένως, η συνολική ζημία ως προς τα ακίνητα ανέρχεται σε 15.928 ευρώ (8.179 +4.578+3.171). Από το ποσό αυτό η ζημία της αρχικώς πρώτης ενά-γουσας ανέρχεται σε 3.982 ευρώ για τον καθένα(15.928Χ3/20). Ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι απαλλάσσονται της ευθύνης προς αποζημίωση των ενα-γόντων, διότι οι εκπομπές προέρχονται από χρήση συνήθη για ακίνητα της πε-ριοχής, είναι αβάσιμος και απορριπτέος διότι η ζημία των εναγόντων οφείλεται σε υπαιτιότητα αυτών (εναγομένων). Πε-ραιτέρω, οι εναγόμενες προτείνουν έν-σταση πενταετούς παραγραφής της επίδικης αξίωσης αποζημίωσης για το λόγο ότι οι ενάγοντες γνώριζαν προ του έτους 1988 την εκδήλωση των ζημιο-γόνων περιστατικών και μπορούσαν να προβλέψουν την μέλλουσα ζημία τους λόγω της πολύχρονης λειτουργίας των επιχειρήσεων τους στην περιοχή. Όμως, δεν αποδείχθηκε ότι οι ενάγοντες γνώριζαν και μπορούσαν να προβλέ-ψουν την επιβάρυνση από τη λειτουργία

των εγκαταστάσεων των εναγομένων στα ακίνητα τους από το παρελθόν αφού η περιβαλλοντική επιβάρυνση εξελίχθηκε προοδευτικά μετά δε την εγκατάσταση των σπαστηροτριβείων και της μονάδας ασφαλτομείγματος της πρώτης εναγομένης αλλά και του σπαστηροτριβείου της δεύτερης σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της παραγωγικής δραστηριότητας τους κατά τα τελευταία έτη λόγω της εκτέλεσης μεγάλων δημοσιών έργων και την χρησιμοποίηση των μηχανολογικών εγκαταστάσεων, έγινε φανερή η βλάβη της περιουσίας τους. Έτσι οι ενάγοντες το έτος 1989 έμαθαν τη ζημία τους ενόψει της δικαστικής διαφοράς τους για την οποία εκδόθηκε η 28/1992 απόφαση του Ειρηνοδικείου Δύμης κατόπιν δε άσκησαν αγωγή αυτή η οποία επιδόθηκε στις εναγόμενες την 25.10.1994 και 27.10.1994, αντίστοιχα, απορρίφθη-κε με την υπ΄ αριθμ. 114/1996 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου ως αόριστη στη συνέχεια ασκήθηκε η ένδικη από 30-7-1996 αγωγή, εντός εξαμήνου (άρθρ. 263 Α.Κ.) Επομένως, δεν συντρέχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις της παραγραφής της αξίωσης που προτείνουν οι εναγόμενοι, αφού οι ενάγοντες έλαβαν γνώση των στοιχείων της αξίωσης τους κατά το έτος 1989 έκτοτε δε μέχρι την άσκηση της πιο πάνω πρώτης αγωγής τους δεν παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της πενταετίας, με την έγερ-ση της οποίας κατ΄ άρθρο 261 Α.Κ. διακόπηκε η παραγραφή μετά δε την επανέργεση της ένδικης αγωγής η παραγραφή θεωρείται ότι έχει διακοπεί με την προηγούμενη αγωγή. Πρέπει, λοιπόν η σχετική ένσταση να απορριφθεί ως ουσιαστική αβάσιμη. Ο ισχυρισμός των εναγομένων περί συνυπολογισμού στην ζημία των εναγόντων της ωφελείας που είχαν από την επιδότηση δεν συνδέεται αιτιωδώς με την ζημία. Κατ΄ ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη και αν υπο-χρεωθούν οι εναγόμενες εις ολόκληρον η κάθε μια να καταβάλουν στους ενά-γοντες τα παραπάνω ποσά.

956/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθανάσιος Καφέζας, Διονυσία Σχοινά**).

Δίκη διανομής. Προσεπίκληση των ενυπόθηκων δανειστών, των ενεχυρούχων κλπ(491 ΚΠολΔ). Πρόσθετα εξασφαλιστικά μέτρα υπέρ όλων αυτών. Ο αριθμός των προσεπικαλούμενων είναι καθοριστικός και αποκλείεται η προσεπίκληση άλλων προσώπων. Οι προσεπικληθέντες μπορούν να ασκήσουν κύρια παρέμβαση. Ενυπόθηκος δανειστής για ένα μέρος της απαίτησης του και εγχειρόγραφος με το υπόλοιπο. Το δικαστήριο της διανομής δεν διατάσσει την καταβολή της εγχειρόγραφης

Κατ΄ άρθρο 491 παρ. 1 του ΚΠολΔ «στη δίκη διανομής προσεπικαλούνται υποχρεωτικά με επιμέλεια εκείνου που επισπεύδει τη συζήτηση όσοι έχουν δικαίωμα υποθήκης ή ενεχύρου ή επικαρπίας, καθώς και όσοι

έχουν επιβάλει συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση στη μερίδα κάποιου από τους κοινωνούς». Η διάταξη αυτή θεσπίστηκε γιατί ο νομοθέτης, ενόψει των σοβαρών συνεπειών που επιφέρει η διανομή κοινού πράγματος, στο οποίο τρίτοι έχουν δικαιώματα υποθήκης ή ενεχύρου η επικαρπίας η έχουν επιβάλει συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση στην ιδανική μερίδα ενός από τους συγκυρίους, θέλησε οι προαναφερόμενοι τρίτοι, όχι να λαμβάνουν απλώς γνώση της δίκης διανομής αλλά και να συμμετέχουν υποχρεωτικώς σ' αυτή, αφού από την τελεσιδικία της σχετικής αποφάσεως, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 492 παρ.1 ΚΠολΔ, που εισήγαγε νέα ρύθμιση, διαφορετική από εκείνη του Α.Κ. (άρθρ.803) η υποθήκη ή το ενέχυρο περιορίζονται εφεξής μόνο στα μέρη που περιήλθαν στον οφειλέτη. Ακόμη ο νόμος (άρθρ. 492 παρ. 2 και 3 ΚΠολΔ), προκειμένου να εξασφαλίσει πληρέστερα τα συμφέροντα του εν λόγω υποχρεωτικώς προσεπικαλούμενου ενυπόθηκου ή ενεχυρούχου δανειστή, του παρέχει το δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο που διατάζει τη διανομή να διατάξει υπέρ αυτού τα πρόσθετα εξασφαλιστικά μέτρα: α)της συστάσε-ως υποθήκης η ενεχύρου σε αντικείμενα που με τη διανομή περιέρχονται στον οφειλέτη του, στα οποία δεν είχε συσταθεί υποθήκη ή ενέχυρο, και β) της εξοφλήσεως (εν όλω ή εν μέρει) ύστερα από αίτηση του ενυπόθηκου η ενεχυρούχου δανειστή, της ασφαλισμένης με την υποθήκη ή το ενέχυρο απαιτήσεως του, έστω και αν αυτή δεν είναι ληξιπρόθεσμη κατά το χρόνο της διανομής, με την καταβολή εκ μέρους κάποιου άλλου κοινωνού ολόκληρου ή μέρους του ποσού στον κοινωνό που η μερίδα του βαρύνεται με υποθήκη ή ενέχυρο, προκειμένου να εξισωθούν οι μερίδες τους (βλ. Ολ. ΑΠ 20/1995, ΕλλΔ/νη 36, 1534). Η απαρίθμηση των προσώπων που προσεπικαλούνται υποχρεωτικά στην δίκη διανομής κατά το πιο πάνω άρθρο (491 παρ.1 ΚΠολΔ) είναι περιοριστική (βλ. Βαθρακοίλη Κώδικας Πολ.Δ. τόμος Γ΄, άρθρ. 491 σελ. 75, Εφ. Αθ. 5357/91, Ελλ. Δ/νη 33, 558) και συνεπώς αποκλείεται η προσεπίκληση άλλων προσώπων όπως εγχειρόγραφων δανειστών. Οι προσεπικληθέντες, που περιοριστικά απαριθμούνται στο πιο πάνω άρθρο, μπορεί ν΄ ασκήσουν κύρια παρέμβαση, ενόψει της με αυτή επιδιωκόμενης διάγνωσης και στη συνέχεια διάπλασης των εμπραγμάτων δικαιωμάτων της υποθήκης, του ενεχύρου και της επικαρπίας και της δεσμευτικότητας που επιφέρει από το νόμο η συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση στο εξ αδιαιρέτου μερίδιο συγκυριότητας του οφειλέτη του (βλ. Β. Βαρθακοκοίλη, όπου παραπάνω, σελ. 77). Εξ άλλου ,η απόφαση που διατάσ-σει πλειστηριασμό του επικοίνου ακινή-του, πρέπει να περιέχει εκτός των άλλων τις αξιώσεις των ενυπόθηκων δανειστών (βλ. Κ. Παπαδόπουλου, αγωγές εμπράγματου δικαίου, σελ. 442, 443). Ο πλειστηριασμός που διατάσσει το δικαστήριο κατά το άρθρο 484 ΚΠολΔ είναι δημόσιος, αλλά εκούσιος, όχι ανα-γκαστικός, με την έννοια του άρθρου 1021 ΚΠολΔ. Περαιτέρω κατά το άρθρο 484 παρ. 2 ΚΠολΔ στην περίπτωση που το δικαστήριο διατάσσει την πώληση του κοινού πράγματος με πλειστηρια-σμό, με την καταβολή του πλειστηριά-σματος επέρχεται απόσβεση της υπο-θήκης ή του ενεχύρου, που υπάρχει στα πράγματα, τα οποία έχουν πλει-στηριασθεί. Ο ενυπόθηκος και ο ενεχυ-ρούχος δανειστής έχουν

δικαίωμα να εισπράξουν το ποσό, που όρισε η απόφαση, η οποία διέταξε τον πλειστη-ριασμό και είναι αδιάφορο αν είχαν λάβει μέρος στη δίκη διανομής. Οι πα-ραπάνω μπορούν να κατάσχουν στα χέρια του Συμβολαιογράφου, ως τρίτου, το ποσό του πλειστηριάσματος, που αναλογεί στο ιδανικό μερίδιο του οφει-λέτη τους κοινωνού, όπως και άλλοι εγχειρόγραφοι δανειστές (βλ. Κ. Παπα-δόπουλου, αγωγές εμπράγματου δι-καίου, σελ. 449).

Στην προκειμένη περίπτωση, η προσεπικληθείσα κυρίως παρεμβάσα ήδη εκκαλούσα, ισχυρίζεται με τον πρώ-το λόγο της υπό κρίση έφεσης, «ότι η εκκαλούμενη ορθά έκρινε ότι το ασφα-λιζόμενο με υποθήκη στο υπό διανομή ακίνητο και στο μερίδιο της εναγομένης ποσό της απαίτησης της ανέρχεται σε 5.869,41 ευρώ (ή 2.000.000 δρχ.) πλέον των ασφαλιζομένων με την υποθήκη τόκων του ποσού αυτού κατά το άρθρο 1289 Α.Κ. μέχρι το χρόνο εξόφλησης και διέταξε την υπάλληλο του πλειστη-ριασμού να της το καταβάλλει» και κατ΄ αυτό το μέρος δεν την προσβάλλει. Ισχυρίζεται περαιτέρω, ότι «για το υπό-λοιπο ποσό της απαιτήσεως της εκ δα-νείου, που δέχθηκε ότι υφίστατο, πλην όμως δεν ασφαλίζοταν με υποθήκη επί του ιδανικού μεριδίου της εναγούσης επί του επικοίνου, έπρεπε να διατάξει την υπάλληλο του πλειστηριασμού να της το καταβάλλει ως εγχειρόγραφη δανεί-στρια». Ο τελευταίος αυτός ισχυρισμός-λόγος έφεσης ,πρέπει ν' απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμος, διότι ορθά η εκ-καλούμενη συμπεριέλαβε στο διατα-κτικό της διάταξη για εξασφάλιση μόνο της ενυπόθηκης απαίτησης της κυρίως παρεμβαίνουσης από τον διενεργηθη-σόμενο πλειστηριασμό, με τον οποίο θα επέλθει απόσβεση του προνομίου της υποθήκης επί του διανεμητέου και όχι της υπόλοιπης μη ασφαλιζομένης με υποθήκη απαίτησης, αφού, σύμφωνα με όσα στη μείζονα νομική σκέψη ανα-φέρθηκαν, η απαρίθμηση των προσώ-πων που προσεπικαλούνται στη δίκη διανομής και μπορούν ν΄ ασκήσουν και κύρια παρέμβαση είναι περιοριστική και δεν περιλαμβάνονται και οι εγχειρό-γραφοι δανειστές και την κύρια παρέμ-βαση άσκησε η εκκαλούσα ως ενυπό-θηκη δανείστρια για ολόκληρο

962/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λάμπρος Βασιλόπουλος, Γεώργιος Μακρυστάθης**).

Αρνητική αγωγή. Καλώς ενάγεται ο μισθωτής που ενήργησε τη διατάραξη.

Από το άρθρο 1108 ΑΚ προ-κύπτει ότι: α) Η αρνητική αγωγή ασκεί-ται από τον κύριο η συγκύριο ενός ακι-νήτου εναντίον εκείνου, που τον προσέ-βαλε στο δικαίωμα της κυριότητας του με οποιασδήποτε φύσεως διαταρακτι-κές πράξεις (Α.Π. 49/1998 Ελ.Δ/νη 39. 1271, Α.Π. 665/1981 ΝοΒ 30. 2226, Κ. Παπαδοπούλου, Η αρνητική αγωγή, έκδ. 1984, σελ. 84). Β) Κατά της αρνητι-κής αγωγής δικαιούται μεν ο εναγόμε-νος να αντιτάξει ότι την επέμβασή του στην κυριότητα του ενάγοντος ενεργεί δυνάμει δικαιώματος που έχει, αλλά η άσκηση αυτού του δικαιώματος προϋ-πόθεση

έχει ότι τούτο πηγάζει από έν-νομη σχέση, η οποία δεσμεύει τον ενά-γοντα και όχι από προσωπική ενοχική σχέση που συνδέει τον εναγόμενο με τρίτους (Α.Π. 63/1990 Ελ.Δ/νη 31.813).Γ) Καλώς ενάγεται ο μισθωτής που ενήργησε τη διατάραξη (Μπαλή Εμπράγματον Δίκαιον, έκδ. 4η, § 135, σημ. 9γ, σελ. 610). Επομένως, οι δια-λαμβανόμενοι στην έφεση ισχυρισμοί της εναγομένης, κατά τους οποίους η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί:1) ως αόριστη, καθόσον δεν αναφέρονται σ΄ αυτή οι λοιποί συνιδιοκτήτες της πολυ-κατοικίας και τα ποσοστά της κυριό-τητας τους στους κοινόχρηστους χώ-ρους, και 2) ως μη νόμιμη, διότι δεν έπρεπε να εναχθεί η ίδια, που είναι μισ-θώτρια καταστήματος της πολυκατοι-κίας, αλλά ο εκμισθωτής, είναι αβάσι-μοι και πρέπει να απορριφθούν.

998/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Αντωνόπουλος, Νικολία Διαμαντοπούλου**).

Γ.Ο.Κ. Περιορισμοί της κυριότητας του ακινήτου. Προβλέπονται από το γειτονικό δίκαιο(άρθρα 1003 έως 1032 ΑΚ) αλλά και από τους ειδικούς διοικητικούς νόμους όπως είναι ο εκάστοτε ισχύων Γ.Ο.Κ. Ανοίγματα στους μεσότοιχους ή του οικοδομήματος που εφάπτεται στο κοινό όριο με άλλη ιδιοκτησία. Κλείνεται με δικαστική απόφαση και όχι με πράξη της διοίκησης. Σχετική αγωγή για το κλείσιμο. Διαφέρει από την αρνητική αγωγή και την περί νομής. Η αξίωση για το κλείσιμο των ανοιγμάτων δεν υπόκειται

Επειδή νόμιμοι περιορισμοί της κυριότητας επιβάλλονται από το λεγόμενο γειτονικό δίκαιο (ιδιωτικό γειτονικό δίκαιο) των άρθρ. 1003 έως 1032 του ΑΚ αλλά και από τους ειδικούς διοικητικούς νόμους, όπως είναι ο εκάστοτε ισχύον ΓΟΚ (δημόσιο γειτονικό δίκαιο, βλ. ΕφΑθ. 7997/99 Δνη 2001, 447). Με την 48977/3068/27-6/30-6-1989 απόφαση του Υπουργού Δημοσίων Έργων, που τροποποίησε την 3046/304/30-1-89 όμοια, άρθρ. 10 παρ. 8 και 10 και ή οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρ. 26 του Ν. 1577/1985(ΓΟΚ), ορίζεται ότι στους μεσότοιχους και τους εξωτερικούς τοίχους του κτιρίου που ανεγείρονται σε επαφή με το κοινό όριο των ιδιοκτησιών απαγορεύεται η διάνοιξη ανοιγμάτων (παρ. 9) και στην παρ. 10 ότι ανοίγματα που προϋπήρχαν του ΝΔ 8/1973 (ΓΟΚ 1973) και αντιβαίνουν στην απαγόρευση της προηγούμενης παραγράφου δεν κλείνονται με πράξη της Διοικήσεως αλλά ύστερα από δικαστική απόφαση, που εκτελείται κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ. Οι παραπάνω διατάξεις των παρ. 9 και 10 της υπουργικής αποφάσεως είναι όμοιες με τις διατάξεις του ΓΟΚ 1973(άρθ. 26 παρ. 9) και του ΓΟΚ 1955 (άρθρ. 50 παρ. 3) και παρέχουν αυτοτελή ενοχική αγωγή στον κύριο του ακινήτου που έχει κοινό όριο με το κτίριο, στον τοίχο του οποίου έγιναν τα ανοίγματα να απαιτήσει το κλείσιμο των ανοιγμάτων αυτών. Η αγω-γή αυτή εκτός του ενοχικού της χαρα-κτήρα, διαφέρει από την αρνητική αγω-γή του άρθρ. 1108 του ΑΚ και ως

προς την ιστορική βάση και την παθητική νομιμοποίηση και το αίτημα, καθόσον η πρώτη στηρίζεται απλώς και μόνο στο γεγονός της υπάρξεως των ανοιγμάτων στον τοίχο του οικοδομήματος που εφάπτεται στα όρια, έστω και αν δεν προκαλείται κάποια βλαπτική επενέργεια από τα ανοίγματα αυτά στην ιδιοκτησία του ενάγοντος, στρέφεται κατά του εκάστοτε κυρίου του οικοδομήματος, αδιάφορα αν είναι αυτός που κατασκεύασε τα ανοίγματα και το αίτημα της περιορίζεται σε ορισμένη θετική πράξη του εναγομένου(κλείσιμο ανοιγμάτων), ενώ η αρνητική αγωγή προϋποθέτει επενέρ-γειες στο ακίνητο του ενάγοντος διατα-ρακτικές της κυριότητας του, απευθύ-νεται εναντίον εκείνου από τον οποίο προήλθε η διατάραξη, ανεξάρτητα αν αυτός συνδέεται με κάποιο γειτονικό ακίνητο, ως κύριος, νομέας, επικαρπωτής κλπ. και ως αίτημα έχει την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον. Επίσης διαφέρει από την αγωγή περί διαταράξεως της νομής του άρθρ. 982 του ΑΚ, αφού η τελευταία αυτή αγωγή παρέχεται στον νομέα του πράγματος, ο οποίος διαταράχθηκε παράνομα στη νομή του από οποιονδήποτε τρίτο και έχει αίτημα την παύση της διαταράξεως και την παράλειψη της στο μέλλον. Μόνο η ύπαρξη ανοιγμάτων σε τοίχο οικοδομήματος που είναι σε επαφή με το κοινό όριο δεν αποτελεί διατάραξη της νομής του όμορου προς τον τοίχο αυτόν ακίνητου(βλ. ΑΠ 308/97, ΝοΒ 46, 510, Εφ.Αθ. 377/2004, Δνη 2004, 1692, όπου πλείονες παραπομπές, 6157/2001, Δνη 2003, 195, 4128/2001, Δνη 2003, 851, ΕφΠειρ. 57/97, Δνη 97,1617).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το 2328/2002 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Ελευσίνος-Πελοποννήσου Α.Κ, που έχει μεταγραφεί νόμιμα, ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος έγινε κύριος με αγορά από τους αληθείς κυρίους αδελφούς Π και ΚΠ ενός ακινήτου που ευρίσκεται εντός του οικισμού του Δ.Δ Κοντοβαζαί-νης του Δήμου Τροπαίων, εμβαδού 126,95 τ.μ., όπως αυτό περιγράφεται επακριβώς κατά θέση και όριο στο πα-ραπάνω συμβόλαιο και στο επισυ-ναφθέν σε αυτό από 22-11-2002 τοπο-γραφικό διάγραμμα του πολιτικού μη-χανικού ΓΜ. Η κυριότητα του ενάγοντος και των δικαιοπαρόχων του επί του ακινήτου δεν αμφισβητείται από τους ενα-γόμενους (εκκαλούντες).Η δεύτερη των εκκαλούντων Μ. σύζ.Θ.Σ είναι απο-κλειστική κυρία όμορου ακινήτου που ευρίσκεται στη νότια πλευρά της ιδιο-κτησίας του ενάγοντος, δηλαδή ενός οικοπέδου εμβαδού 180 τ.μ., στο οποίο υπάρχει διώροφη οικία εμβαδού 106 τ.μ.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι κατά την ανέγερση της οικίας της το έτος 1983 η δεύτερη εκκαλούσα, εκμεταλλευόμενη και το γεγονός της απουσίας των δικαιοπαρόχων του εφεσίβλητου στο εξωτερικό (Η.Π.Α.), άφησε κάθ' υπέρβαση της οικοδομικής αδείας στον βόρειο τοίχο της οικίας της, που ευρίσκεται σε επαφή με το νότιο μέρος της ιδιοκτησίας των τότε δικαιοπαρόχων του εφεσίβλητου, δύο ανοίγματα – παράθυ-ρα διαστάσεων 1.20μ. Χ 0.80 μ. το καθένα κατά παράβαση του άρθρ. 26 παρ. 9 του ισχύοντος τότε ΓΟΚ (ΝΔ 8/1973). Ο εκ δικαιοπαρόχων του εφεσιβλήτου Π.Π (που εξετάσθηκε ως μάρτυρας) σε επίσκεψη του στην Ελλάδα κατά το έτος 1985 διαπίστωσε το άνοιγμα των παραθύρων και απευθύνθηκε στο Πολεοδομικό Γραφείο Λαγκαδίων, το οποίο με το 712/85/17-6-1987 έγγραφό του προς τη δεύτερη εκκα-

λούσα ζήτησε να προβεί στο κλείσιμο των ανοιγμάτων, που μετά από αυτοψία διαπιστώθηκε ότι είχε αφήσει προς την ιδιοκτησία του Π.Π καθ' υπέρβαση της 607/83 οικοδομικής άδειας χωρίς να έχει την απαιτούμενη από τον ΓΟΚ από-σταση των 2,50 μ. Ο ίδιος μάρτυρας κατέθεσε ότι προς στιγμή η δεύτερη εκ-καλούσα συμμορφώθηκε και έκλεισε τα παράθυρα, αλλά μόλις αυτός ανα-χώρησε για την Αμερική τα άνοιξε εκ νέου. Ο εφεσίβλητος αμέσως μετά την αγορά του ακινήτου απευθύνθηκε στο αρμόδιο Πολεοδομικό Γραφείο Λαγκα-δίων και ζήτησε να ενεργήσει για το κλείσιμο των παραθύρων, αυτό δε τον ενημέρωσε με το 1080/2002/6-3-2003 έγγραφό του ότι από την αυτοψία που διενήργησε υπάλληλος του διαπιστώ-θηκε η ύπαρξη των παραθύρων στο όριο της ιδιοκτησίας του με την ιδιο-κτησία της δεύτερης εκκαλούσας αλλά αυτά δεν κλείνονται με πράξη της Διοι-κήσεως (πολεοδομίας) αλλά με από-φαση των πολιτικών δικαστηρίων. Τέλος, με τον τρίτο λόγο της εφέσεως τους οι εκκαλούντες ισχυρίζονται ότι εσφαλμένα η εκκαλούμενη απόφαση απέρριψε την ένσταση παραγραφής της επίδικης αξιώσεως καθόσον από το άνοιγμα των παραθύρων το έτος 1982, που γεννήθη-κε η αξίωση, μέχρι την άσκηση της αγω-γής παρήλθε χρονικό διάστημα μεγα-λύτερο της εικοσαετίας. Ο λόγος αυτός της εφέσεως είναι πρωτίστως απορρι-πτέος ως απαράδεκτος, διότι οι εκκα-λούντες δεν είχαν προτείνει την ένσταση παραγραφής ενώπιον του Πρωτο-βάθμιου Δικαστηρίου, το οποίο και δεν ασχολήθηκε με αυτήν. Πάντως και αν ακόμη ήθελε να κριθεί ότι παραδεκτώς προβάλλεται το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, κατ΄ εφαρμογή των διατάξεων των άρθρ. 527 και 269 παρ. 2 του ΚΠολΔ, παρότι δεν επικαλούνται ότι συντρέχει κάποια από τις εξαιρετικές περιπτώσεις των εν λόγω διατάξεων, η ένσταση είναι απορριπτέα ως μη νόμιμη κατά την εφαρμοζόμενη και στην ένδικη υπόθεση διάταξη του

1203/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεράσιμος Μπετίνης, Αθανάσιος Βγενόπουλος**).

Διανομή ακίνητου. Αυτούσια διανομή με σύσταση οριζοντίων ιδιοκτησιών. Πρέπει να υποβάλλεται σχετικό αίτημα έστω και με τις προτάσεις.

Από τη διατύπωση της διατά-ξεως του άρθρου 480 Α ΚΠολΔ ευθέως προκύπτει ότι η αυτούσια διανομή του κοινού ακινήτου με σύσταση οριζοντίων ή καθέτων ιδιοκτησιών, προϋποθέτει ρητό αίτημα κοινωνού προς τούτο, έστω υποβαλλόμενο με τις προτάσεις, δηλα-δή το δικαστήριο δεν έχει τη δυνατότητα να επιλέξει αυτόν τον τρόπο αυτούσιας διανομής αυτεπάγγελτα, ακόμη και εάν είναι καταφανώς ο μόνος εφικτός τρό-πος αυτούσιας διανομής και χωρίς αυτό το διανεμητέο θα οδηγηθεί σε πλειστη-ριασμό (βλ. σχετ. ΑΠ 572/2002 ΕλλΔνη 44.436, ΑΠ 1053/1993 ΕλλΔνη 35.1577, ΕφΑθ 8828/2001, Εφ Πειρ 20/2000 ΝΟ-ΜΟΣ, Λήδα Πίψου, Δικαστική διανομή, έκδ. 2006, παρ. 12 σελ. 295-296).

4. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

7/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας**, Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελένη Κιέκα, Αναστάσιος Καλύβας**).

Διαζύγιο. Ισχυρός κλονισμός. Δεν εξετάζεται η υπαιτιότητα. Το δεδικασμένο της διαπλαστικής απόφασης του διαζυγίου δεν εκτείνεται σε ζητήματα υπαιτιότητας σε καμιά περίπτωση ούτε και στην δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο (1442 ΑΚ). Άσκηση δύο αντιθέτων αγωγών από τους δύο συζύγους για διαζύγιο από ισχυρό κλονισμό. Αν το δικαστήριο δέχθηκε και τις δύο τότε καθένας από τους συζύγους θεωρείται ότι νίκησε και δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση που αν ασκηθεί, απορρίπτεται

Επειδή κατά το άρθρο 1439 παρ.1 του ΑΚ, ο καθένας από τους συζύγους μπορεί να ζητήσει διαζύγιο, όταν οι μεταξύ τους σχέσεις έχουν κλονισθεί τόσο ισχυρά από λόγο που αφορά στο πρόσωπο του εναγομένου ή και των δυο συζύγων, ώστε βάσιμα η εξακολούθηση της έγγαμης σχέσεώς του να είναι αφόρητη για τον ενάγοντα. Με την διάταξη αυτή καθιερώνεται ως λόγος διαζυγίου ο αντικειμενικός κλονισμός της έγγαμης σχέσεως χωρίς να απαιτείται το στοιχείο της υπαιτιότητας για να δύναται να ζητηθεί το διαζύγιο. Έτσι ο ενάγων για την θεμελίωση και παραδοχή της αγωγής του θα πρέπει να επικαλεσθεί και αποδείξει ότι ο γά-μος έχει κλονισθεί από ορισμένα γεγο-νότα που αναφέρονται στο πρόσωπο του εναγομένου ή και των δύο συζύγων με την έννοια της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου ανάμεσα στα αντικειμενικώς πρόσφορα κλονιστικά της έγγαμης σχέσεως χωρίς να απαιτείται το στοιχείο της υπαιτιότητας για να δύναται να ζητηθεί το διαζύγιο. Έτσι ο ενάγων για την θεμελίωση και παραδοχή της αγωγής του θα πρέπει να επικαλεσθεί και αποδείξει ότι ο γάμος έχει κλονισθεί από ορισμένα γεγονότα που αναφέρονται στο πρόσωπο του εναγομένου ή και των δύο συζύγων με την έννοια της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου ανάμεσα στα αντικειμενικώς πρό-σφορα κλονιστικά της έγγαμης σχέ-σεως γεγονότα αυτά και στο πρόσωπο του εναγομένου συζύγου του ή και των δύο και ότι ο κλονισμός είναι τόσο ισχυρός, ώστε βασίμως η εξακολού-θηση της συμβιώσεως έχει καταστεί γι' αυτόν αφόρητη. Αν το κλονιστικό γεγο-νός αφορά και τους δύο συζύγους, το προς διάζευξη δικαίωμα γεννάται ανε-ξαρτήτως από τον ποιο από τους δύο βαρύνει περισσότερο η ύπαρξή του και από το αν υπάρχει υπαιτιότητα στο πρόσωπο του ενός μόνο. Αν όμως το κλονιστικό γεγονός συνδέεται απο-κλειστικώς με το πρόσωπο του ενά-γοντος δεν γεννάται υπέρ αυτού δικαί-ωμα διαζεύξεως με βάση την πιο πάνω διάταξη του άρθρου 1439 παρ.1 του ΑΚ (βλ. ΑΠ 669/2005, Δνη 2005,1074, 359/2004, ΝοΒ 53,479, 512/2001, ΝοΒ 50,525, 1751/99, Δνη 2000,986, 1305/99, ΝοΒ 48, 1560, 1260/99, Δνη 2001,395). Το ότι για την λύση του γά-

μου είναι πλέον αδιάφορο αν ο κλονισμός οφείλεται σε υπαίτιο ή ανυπαίτιο κλονιστικό γεγονός σημαίνει ότι στην δίκη του διαζυγίου δεν δικαιολογείται σε καμία πλευρά έννομο συμφέρον για την έρευνα της υπαιτιότητας, το δε-δικασμένο δε της διαπλαστικής απόφασης του διαζυγίου δεν εκτείνεται σε ζητήματα υπαιτιότητας σε καμία περίπτωση ούτε και στην δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο, όπως προβλέπει το άρθρο 1442 του ΑΚ, ενόψει της διατάξεως του άρθρου 1444 παρ.1 του ίδιου κώδικα (βλ. ΑΠ 1751/99, ο.π. 1260/99, ο.π.). Αντικείμενο της δίκης διαζυγίου είναι όχι η δικαστική διάγνωση του λόγου διαζυγίου που δικαιο-λογεί την απαγγελία του διαζυγίου αλ-λά το διαπλαστικό αποτέλεσμα της λύσης του γάμου. Κατά συνέπεια, αν ασκηθούν δυο αντίθετες αγωγές διαζυ-γίου για ισχυρό κλονισμό από λόγο που αφορά στο πρόσωπο του άλλου συζύγου και το δικαστήριο της ουσίας δέχθηκε και τις δύο, τότε, ενόψει του κατά τα άνω αντικειμένου της δίκης περί διαζυγίου και του δεδικασμένου που παράγεται από την απόφαση αυ-τή, καθένας από τους συζύγους θεω-ρείται ότι νίκησε, διότι με την παραδοχή και των δύο αγωγών επήλθε η έννομη συνέπεια που αμφότεροι οι διάδικοι επιδίωκαν με το αίτημα των αγωγών τους. Το γεγονός ότι η απόφαση περιέ-χει δυσμενείς για τον καθένα αιτιο-λογίες, δέχεται δηλαδή ότι ο ισχυρός κλονισμός της έγγαμης σχέσης επήλθε εξαιτίας γεγονότων που αφορούν και το πρόσωπό του, δεν ασκεί καμία δυσ-μενή επιρροή στις έννομες σχέσεις του, αφού από τις αιτιολογίες αυτές, που δεν έχουν προσόντα διατακτικού, δεν ιδρύεται δεδικασμένο για ζητήματα υπαιτιότητας, το οποίο μπορεί να χρησιμεύσει κατά τα προεκτεθέντα σε άλλη δίκη. Επομένως, ουδείς από τους διαδίκους συζύγους έχει στην περίπτωση αυτή, αν και νίκησε, έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης (βλ. ΑΠ 669/2005, ο.π.). Το έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68,73 και 532 του ΚΠολΔ, αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης και η συνδρομή του ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, η έλλειψή του δε συνεπάγεται την απόρριψη του ένδικου μέσου ως απαραδέκτου. Εν προκειμένω, με την από 24-4-2000 (αρ. κατ. 521/ΤΠ/170/2000 αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη ζήτησε να λυθεί ο υφιστάμενος μεταξύ αυτής και του εναγομένου γάμος λόγω ισχυ-ρού κλονισμού που επήλθε από γεγο-νότα που αναφέρονται στο πρόσωπο του εναγομένου. Με την αγωγή συνεκδικάσθηκε και η παραδεκτώς ασκηθείσα με τις προτάσεις της πρώτης συ-ζητήσεως ανταγωγή του τελευταίου με την οποία ζητούσε και αυτός την λύση του γάμου για ισχυρό κλονισμό από λόγο που αφορά στο πρόσωπο της ενάγουσας. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αφού απέρριψε ως μη νόμιμο το αίτημα που υπέβαλε εκάτερος των διαδίκων περί κηρύξεως του ετέρου ως αποκλειστικά υπαιτίου του διαζυγίου, έκαμε δεκτή την αγωγή και την ανταγωγή και απάγγειλε την λύση του γάμου συνεπεία ισχυρού κλονισμού από λόγους που αφορούν και τους δύο συζύγους. Με την κρινόμενη έφεσή του, όπως αυτή εκτιμάται από το Δικαστήριο, ο εκκαλών (εναγόμενος – αντενάγων) πα-ραπονείται, διότι η εκκαλουμένη από-φαση, εκτιμώντας εσφαλμένα τις αποδείξεις, έκαμε δεκτή την αγωγή, ενώ έπρεπε να αναγνωρίσει ότι απο-

κλειστικά υπαίτιος για τον κλονισμό της σχέσεώς τους είναι η ενάγουσα, η παντελής δε έλλειψη ευθύνης του ιδίου θα αποδεικνυόταν χωρίς την παραμικρή αμφιβολία εάν το πρωτόδικο Δικαστήριο χορηγούσε νέα προθεσμία διεξαγωγής των αποδείξεων για να περατωθεί η κατάθεση της μάρτυρός του Ε. Β., η οποία από λόγους ανωτέρας βίας (ασθένεια) δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει την κατάθεσή της. Υπό τα εκτεθέντα περιστατικά η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη για έλλειψη έννομου συμφέροντος σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην αρχή του σκεπτικού, καθόσον από τις δυσμενείς και εσφαλμένες κατά τον εκκαλούντα αιτιολογίες της εκκαλουμένης αποφάσεως ότι ο ισχυρός κλονισμός της έγγαμης σχέσεως επήλθε εξ αιτίας γεγονότων που αφορούν και το πρόσωπό του, δεν ασκείται καμία δυσμε-νής επιρροή στις έννομες σχέσεις του, αφού από τις αιτιολογίες αυτής δεν ιδρύεται δεδικασμένο για ζητήματα υπαιτιότητας, που μπορεί κατά τα προεκτεθέντα να χρησιμεύσει σε άλλη δίκη.

8/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Κολοκούρης, Μαρία Ψαρράκου**).

Τέκνα συζύγων που βρίσκονται σε διάσταση. Προδικασία του άρθρου 681 Γ ΚΠολΔ. Είναι περιττή αν οι διάδικοι συμφωνούν σε ποιόν από τους γονείς πρέπει να ανατεθεί η επιμέλεια των τέκνων.

Επειδή με την αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση η ενάγουσα ζητούσε, εκτός άλλων, να της ανατεθεί οριστικά η επιμέλεια των ανήλικων τέκνων των διαδίκων Α. και Α., την οποία εν τοις πράγμασι ασκούσε από του μηνός Οκτωβρίου του έτους 2003, που διεκόπη η έγγαμη συμβίωση με τον εναγόμενο. Ο τελευταίος με τις προτάσεις του ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και με την κρινόμενη έφεσή του ισχυρίζεται ότι η αγωγή κατά το μέρος αυτό θα έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη, διότι δεν τηρήθηκε η προδικασία που προβ-λέπεται από το άρθρο 681 Γ του ΚΠολΔ περί απόπειρας συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς. Η τήρηση της προδικασίας του παραπάνω άρθρου είναι υποχρεωτική επί ποινή απαραδέκτου της συζητήσεως (και όχι της αγωγής) και ερευνάται και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Η απόπει-ρα για συμβιβαστική επίλυση της δια-φοράς αποσκοπεί στην παροχή ευχέ-ρειας στους διαδίκους, ενόψει της φύ-σεως της υποθέσεως και των επιπτώ-σεων στα τέκνα, να αποτρέψουν την συζήτηση στο δικαστήριο (βλ. Εφ.Αθ. 1457/2004, Δνη 2004, 836, 2105/2000, Δνη 2001,177, 1898/2000, Δνη 2001, 455, Εφ.Πειρ. 846/2004, Δνη 2005, 502). Εν προκειμένω, ο εναγόμενος δεν αμφισβητεί ούτε την ουσιαστική ενάσ-κηση της επιμέλειας των τέκνων από την ενάγουσα μετά την διάσπαση

της έγγαμης συμβίωσης χωρίς σχετική δι-καστική απόφαση ούτε και μετά την άσκηση της ένδικης αγωγής στην δίκη ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και ακόμη και με την κρινόμενη έφεσή του, αποδεχόμενος εμμέσως πλην σαφώς ότι το συμφέρον των τέκνων επιβάλλει και τυπικά πλέον την ανάθεση της επιμέλειας αυτών στην ενάγουσα. Υπό τα πραγματικά αυτά περιστατικά, η προδικασία του άρθ-ρου 681 Γ παρίσταται άνευ σημασίας, αφού και οι δύο γονείς συμφωνούν πράγματι στην ανάθεση της επιμελείας στην ενάγουσα και η εμμονή του ενα-γομένου στην τήρησή της μόνο παρέλ-κυση και επιβάρυνση της δίκης θα επι-φέρει. Επομένως, ο συναφής πρώτος λόγος της εφέσεως δεν είναι βάσιμος.

114/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Γεωργακόπουλος, Αθανάσιος Βγενόπουλος**).

Αποκτήματα. Περιστατικά για τη συνεισφορά της γυναίκας και διεκδίκηση μεριδίου από τα αποκτήματα.

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι τέλεσαν νόμιμο γάμο στις 5-10-1980 στην πόλη της Ζακύνθου, από τον οποίο δεν απέκτησαν τέκνα. Η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων διασπάστηκε τον Ιούλιο του 1995. Ο γάμος τους αυτός λύθηκε με την υπ΄ αριθμ. 181/1998 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ζακύνθου, η οποία κατέστη αμετάκλητη. Κατά το χρόνο τελέσεως του παραπάνω γάμου η περιουσία του εναγόμενου ήταν μηδενική. Ακολούθως, δυνάμει της υπ΄ αριθμ. 128/1992 αδείας οικοδομής στο όνομα του εναγό-μενου αυτός προέβη στην οικοδόμηση μιας διώροφης οικοδομής ενοικιαζομένων δωματίων συνολικής επιφανείας 304, 38 τ.μ. σε οικόπεδο 410 τ.μ. που βρίσκεται στη θέση «ΛΑΓΑΝΑΣ» της Ζακύνθου και περιήλθε σ΄ αυτόν δυνά-μει του υπ΄ αριθμ. 37936/13-4-1998 συμβολαίου γονικής παροχής της συμ-βολαιογράφου Ζακύνθου Α. Β. που μεταγράφηκε νόμιμα. Η αξία της παρα-πάνω οικοδομής κατά το χρόνο ασκή-σεως της αγωγής ανερχόταν σε 45.000.000 δρχ. Επίσης ο εναγόμενος το έτος 1993 αγόρασε ένα Ι. Χ.. επιβατηγό αυτοκίνητο μάρκας DAIHATSU FEROZA υπ΄ αριθμ. κυκλοφορίας ΜΥΑ 7613 αντί τιμήματος 4.800.000 δρχ. Η αξία του παραπάνω αυτοκινήτου κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής ανερχόταν σε 3.000.000 δρχ., αν ληφθεί υπόψη η παλαιότητα του. Στην απόκτηση της παραπάνω ακίνητης περιουσίας του εναγόμενου συνεισέφεραν οι γονείς του, οι οποίοι δώρισαν σ΄ αυτόν ατύπως το ποσό των 3.500.000 δρχ. για την ανέγερση της πιο πάνω οικοδομής και αυτό προήλθε από την πώληση ιδιόκτητου διαμερίσματός τους στην Κυψέλη του Δήμου Αθηναίων δυνάμει του υπ΄ αριθμ. 1881/5-9-1998 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Αθηνών που μεταγράφηκε νόμιμα. Η χρηματική αποτίμηση του ποσού αυτού κατά το

χρόνο της ασκήσεως της αγωγής δεν προέκυψε και έτσι το ποσό αυτό θα αφαιρεθεί από την αξία της τελικής περιουσίας του εναγόμενου. Κατά το χρόνο της λύσεως του γάμου (έτος 1998) που συμπίπτει με το χρόνο συμ-πληρώσεως τριετίας από τη διάσπαση έγγαμης συμβιώσεως, που είναι ο κρίσιμος χρόνος για την ανεύρεση της τελικής περιουσίας του εναγόμενου, αυτή ανερχόταν στο ποσό των 44.500.000 δρχ. η αξία του επιβατικού αυτοκινήτου μείον 3.500.000 δρχ. η δωρεά χρημάτων στον εναγόμενο από τους γονείς του (ΑΠ 406/2003 Ελλ. Δνη 44,1570). Η ενάγουσα από την έναρξη της έγγαμης συμβιώσεως το έτος 1980 έως τις αρχές του 1991 που οι διάδικοι εγκαταστάθηκαν μόνιμα στη Ζάκυνθο παρείχε τις υπηρεσίες της στη φρον-τίδα του συζύγου της και του οικογε-νειακού οίκου. Η παροχή της εργασίας της στην οικία τους γινόταν αποκλει-στικά από την ίδια και έτσι αυτή εξαν-τλούσε το μέτρο της συνεισφοράς της στις οικογενειακές ανάγκες και αποτιμάται από τον Ιανουάριο του 1981 έως και το Δεκέμβριο του 1987 το ποσό των 25.000 δρχ. το μήνα. Εξάλλου, η ενά-γουσα κατά το παραπάνω χρονικό διά-στημα από το 1981 έως το 1991 εργα-ζόταν στην Αθήνα ως λογίστρια σε εται-ρία υγραερίου, καθώς και στην ΕΡΤ. Το εισόδημα της ενάγουσας από την εργασία της αυτή αντιστοιχούσε στο βασικό μισθό των υπαλλήλων τα αντί-στοιχα διαστήματα και ανερχόταν από το 1981 έως το 1982 σε 18.000 δρχ. το μήνα, από το 1983 έως το 1985 σε 40.000 δρχ. το μήνα, από το 1986 έως το 1988 σε 57.000 δρχ. το μήνα και από το 1989 έως το 1991 σε 100.000 δρχ. το μήνα. Αλλ΄ όμως η ενάγουσα μετά την εγκατάσταση των διαδίκων στην Ζάκυνθο από το 1991 και εφεξής και μάλιστα κατά τη διάρκεια ανεγέρ-σεως της παραπάνω οικοδομής δεν εργαζόταν. Αυτή όμως συμμετείχε στη διαδικασία επιβλέψεως της ανεγέρ-σεως της οικοδομής αυτής και συγκε-κριμένα επέβλεπε τα συνεργεία, αλλά και επέλεγε τα οικοδομικά υλικά. Η συνεισφορά της ενάγουσας σε εργασία αντιστοιχεί στην αμοιβή που έπαιρνε άλλο άτομο των ιδίων προσόντων μ΄ αυτήν για τις αντίστοιχες υπηρεσίες και η αποτίμηση αυτής ανέρχεται σε 100.000 δρχ. το μήνα για το χρονικό διάστημα από το 1991 έως το 1992. Για το χρονικό διάστημα μετά το 1992 και μέχρι τη διάσπαση της έγγαμης συμβιώσεως η ενάγουσα δεν επικαλεί-ται άλλη συνεισφορά, εκτός απ΄ αυτήν που αφορούσε την αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας. Ενόψει όσων εκτέθηκαν σε σχέση με τη συνεισφορά της ενάγουσας στις ανάγκες της οικο-γένειας και με τη συνεισφορά της για την παροχή χωρίς αμοιβή των υπηρε-σιών της στην ανέγερση της παραπάνω οικοδομής δεν αποδείχτηκε η συμμε-τοχή της ενάγουσας στην αύξηση της τελικής περιουσίας σε ποσοστό ½, αλ-λά αποδείχτηκε η συμμετοχή της σ΄ αυτήν σε ποσοστό 1/3. Έτσι το ποσό συμμετοχής της ενάγουσας σε σχέση με την τελική περιουσία αντιστοιχεί σε 14.833.333 δρχ., δηλαδή 44.500.000 δρχ. η τελική περιουσία επί 1/3. Επο-μένως, πρέπει να απορριφθούν ως κατ΄ ουσία αβάσιμοι ο τρίτος λόγος της εφέ-σεως, με τον οποίο ο εκκαλών – εναγό-μενος ισχυρίζεται ότι δεν υπήρχε καμ-μία συμβολή της ενάγουσας στην αύξη-ση της περιουσίας του και ότι η συμβο-λή της ήταν κάτω του 1/3, ο οποίος συνιστά ένσταση και κρίθηκε νόμιμη από την εκκαλούμενη οριστική απόφα-ση και απορρίφθηκε ως αόριστη,

καθώς και ο τέταρτος λόγος εφέσεως, με τον οποίο ο εκκαλών αμφισβητεί τη συμβολή της ενάγουσας στην αύξηση της περιουσίας του και αναβιβάζει την αξία της τελικής περιουσίας σε 32.000.000 δρχ. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι μετά τη διάσπαση της έγγαμης συμβιώσεως η ενάγουσα έλαβε από τον εναγόμενο το ποσό των 2.500.000 δρχ. στις 13-3-1996 για τη μεταβίβαση του παραπάνω Ι.Χ. αυτοκινήτου στο όνομά του. Επίσης αποδείχτηκε ότι η ενάγουσα στις 3-7-1995 ανέλαβε από τον κοινό λογαριασμό στην Τράπεζα Εργασίας το ποσό των 5.127.000 δρχ. Όσον αφορά τον ισχυρισμό του εναγομένου για ανάληψη από την ενάγουσα ποσού 20.000.000 δρχ. από την εκμετάλλευση των ενοικιαζομένων δωματίων της παραπάνω διώροφης οικοδομής δεν αποδείχτηκε αυτός, αφού προέκυψε ότι η σύμβαση χρησιδανείου που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων ήταν εικονική και έγινε μόνο για φορολογικούς λόγους για να φορολογείται το ποσό αυτό ως εισόδημα της ενάγουσας και μην αθροίζεται στο εισόδημα του εναγόμενου. Εξάλλου, όσον αφορά τον ισχυρισμό του εναγόμενου για λήψη από την ενάγουσα κατά την έναρξη της διασπάσεως της έγγαμης συμβιώσεως του κινητού εξοπλισμού της συζυγικής οικίας αξίας 3.000.000 δρχ. δεν απο-δείχτηκε από καμμία μαρτυρική κατάθεση, αλλά περί αυτού καταθέτει η μάρτυρας του εναγόμενου Α. Β., της οποίας η κατάθεση δεν κρίνεται πειστική ενόψει της φιλικής της σχέσεως με τον εναγόμενο. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτός εν μέρει ως κατ΄ ουσίαν βάσιμος ο πέμπτος λόγος εφέ-σεως, με τον οποίο ο εκκαλών – εναγό-μενος ισχυρίζεται ότι η αξίωση της ενά-γουσας για συμμετοχή στα αποκτήματα αποσβέστηκε με την καταβολή σ΄ αυτήν των παραπάνω ποσών 1) 2.500.000 δρχ. και 2) 5.127.000 δρχ. και συνιστά ένσταση εξοφλήσεως της αξιώσεως της ενάγουσας για συμμετοχή στα αποκτήματα. Ενόψει της μερι-κής παραδοχής της ενστάσεως αυτής το ποσό που θα επιδικαστεί στην ενάγουσα για τη συμμετοχή στα αποκτήματα ανέρχεται σε 7.206.333 δρχ. ή 21.148,44 ευρώ, δηλαδή 14.833.333 δρχ. ποσό συνεισφοράς της ενάγουσας στην τελική περιουσία του εναγόμενου μείον 2.500.000 δρχ. που ανέλαβε αυτή για τη μεταβίβαση του Ι.Χ. επιβα-τικού αυτοκινήτου στον εναγόμενο μείον 5.127.000 δρχ. που ανέλαβε από τον κοινό λογαριασμό και τα χρήματα αυτά ανήκαν στον εναγόμενο.

182/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια**: Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Έφη Μπούμπουλα, Μαρίνα Μπεβούδα**).

Γονική μέριμνα. Κριτήρια για την ανάθεση στο γονέα. Ανήλικος. Ακρόαση του. Κριτήρια για την ωριμότητα. Πάντως η γνώμη του ανηλίκου δεν είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 1511 και 1513 ΑΚ συνάγεται ότι βασικό

κριτήριο για την ανάθεση της γονικής μέριμνας σ΄ ένα εκ των γονέων όταν συν-τρέχει περίπτωση, όπως επί διαζεύ-ξεως αυτών είναι το συμφέρον του τέκ-νου. Το συμφέρον αυτό λαμβάνεται υπό ευρεία και γενική έννοια και προς διαπί-στωση της συνδρομής του εξετάζονται όλα τα επωφελή και πρόσφορα για το ανήλικο στοιχεία και περιστάσεις. Ανά-λογα με την ωριμότητα του τέκνου πρέ-πει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του, εφόσον αυτή έχει αναπτυ-χθεί φυσιολογικά και αβίαστα ως προϊόν της ελεύθερης και ανεπηρέα-στης επιλογής του ανηλίκου, καθώς και οι δεσμοί του τέκνου με τους γονείς του, και οι τυχόν συμφωνίες των τελευταίων σχετικά με την επιμέλεια και τη διοίκη-ση της περιουσίας του [βλ. ΑΠ 1111/2002 Δικ/νη 43. 1622, ΑΠ 1785/2002, Δικ/νη 45 (2004)]. Μόνη η ηλικία του τέκνου δεν αποδεικνύει και την ωρι-μότητα του [βλ. ΑΠ 1111/2002, οπ. αδημ., ΑΠ 56/2003, Δικ/νη 45 (2004), 1029]. Πάντως δεν είναι απαραίτητο ν΄ αναφέρεται στην απόφαση του Δικα-στηρίου η γνώμη του ανηλίκου (επιχ. από το άρθρο 681 Γ παρ. 4 στο τέλος ΚΠολΔ), ούτε βεβαίως επιβάλλεται από το Δικαστήριο να συμμορφώνεται προς τη γνώμη του ανηλίκου. Η από-φαση του Δικαστηρίου πρέπει να σέβε-ται την ισότητα μεταξύ των γονέων και να μην κάνει διακρίσεις εξαιτίας του φύλλου αυτών, της φυλής, της γλώσ-σας, της θρησκείας, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων τους, της ιθαγέ-νειας, της εθνικής ή κοινωνικής προελεύ-σεως ή της περιουσίας τους. Για την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου, η οποία περιλαμβάνει κατά την ένδικη απαρίθμηση του άρθρου 1518 παρ. 1 ΑΚ κάθε θέμα, που συνάπτεται με την ανάπτυξη της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής προσωπικότητας του τέκν-ου, λαμβάνεται υπόψη πάντοτε το συμ-φέρον αυτού, που καθορίζεται από ορι-σμένα κριτήρια, όπως η ηλικία, το φύλο του ανηλίκου, οι ειδικές ανάγκες του, οι προσωπικές ιδιότητες των γονέων, η επαγγελματική απασχόληση τους, ο χρόνος που κάθε γονέας μπορεί να δια-θέσει για την προσωπική επιμέλεια του παιδιού (βλ. 1785/2002, Ελ/κή Δικ/νη 45,95).

Αποδεικνύονται σε σχέση με το λόγο εφέσεως τ΄ ακόλουθα πραγματι-κά περιστατικά: οι διάδικοι τέλεσαν νό-μιμο γάμο, σύμφωνα με τους κανόνες της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας στις 6-12-1992, από τον οποίο απέκτησαν ένα αγόρι (10-3-1993) τον Αναστάσιο, ηλικίας σήμερα 12 ½ ετών. Μετά την τέλεση του γάμου τους οι διάδικοι εγκαταστάθηκαν στην οικία των γονέων του ενάγοντος – εναγομένου – εκκαλούντος στον Πύργο Ηλείας, όπου διέμεναν και τα δύο ανήλικα αδέλ-φια του. Ο γάμος των διαδίκων λύθηκε με την 430/2001 απόφαση του Εφετείου Πατρών, που εκδόθηκε επί αντιθέτων αγωγών των διαδίκων και κατέστη αμε-τάκλητη. Με την 507/1993 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, που δίκασε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και ενόσω οι διά-δικοι βρίσκονταν σε διάσταση ανατέ-θηκε προσωρινά η επιμέλεια του ανηλί-κου τέκνου των διαδίκων στην εναγόμενη – ενάγουσα – εφεσίβλητη μητέρα του και έκτοτε το ανήλικο τέκνο ζούσε αρχι-κά με την μητέρα του στο πατρικό σπίτι της τελευταίας στο χωριό Κορακοχώρι του Δήμου Πύργου και μετέπειτα, του-λάχιστον από το 2001 έως σήμερα σε διαμέρισμα στον Πύργο Ηλείας μαζί της. Ο Ενάγων – εκκαλών με την από 3-4-2002 αγωγή του ζήτησε, κατά τα ειδι-κότερα εκτεθέντα σ΄ αυτή να ανατεθεί αποκλειστικά σ΄ αυτόν η άσκηση της γονικής μέριμνας άλλως η επιμέλεια του ανηλίκου, γιατί αυτό επιβάλλεται από το αληθινό συμφέρον του ανηλίκου. Με την εκκαλούμενη απόφαση απορ-ρίφθηκε η

αγωγή του εκκαλούντος και έγινε δεκτή η αγωγή της εφεσίβλητης με το σκεπτικό ότι το συμφέρον του τέκνου επιβάλλει η επιμέλεια του να παραμείνει στη μητέρα ως στοργική και αφοσιωμένη στην φροντίδα και υπη-ρεσία του ανηλίκου, σε αντίθεση προς τον εκκαλούντα, που λόγω της φύσεως του επαγγέλματός του ως παιδοψυχο-λόγου στον Πύργο είναι βέβαιο ότι θα αναθέσει περαιτέρω την άσκηση της στην ηλικιωμένη μητέρα του, δεδομένου ότι αυτό διαμένει με τους γονείς του στην πατρική του οικία. Πράγματι από τα προαναφερόμενα αποδεικτικά στοιχεία πλήρως αποδείχτηκε ότι η ενάγουσα - εναγόμενη – εφεσίβλητη, ηλικίας ήδη 35 ετών είναι ηθική, έντιμη και στοργική μητέρα έναντι του τέκνου της και συμ-βάλλει θετικά στην περαιτέρω ομαλή ψυχοσωματική και ψυχοπνευματική του ανέλιξη. Η ενάγουσα – εναγόμενη είναι απόφοιτος Λυκείου και εργάζεται ως λογίστρια σε εταιρία και διαμένει με τον ανήλικο σε μισθωμένο από αυτή διαμέρισμα στον Πύργο της Ηλείας, όπως προαναφέρθηκε, ενώ κατά τις ώρες, που αυτή απουσιάζει από την οικία της λόγω της εργασίας της το τέ-κνο της βρίσκεται στο Γυμνάσιο αφού είναι μαθητής της Α΄ Γυμνασίου. Το εν-διαφέρον και η προσοχή για αυτό (ανή-λικο) είναι τα ίδια από την πρώτη ημέρα της γεννήσεως του και το γεγονός ότι έχει δημιουργήσει ήρεμο και περιβάλ-λον που βοηθά στην συναισθηματική στήριξη και ανάπτυξη του τέκνου της επιβεβαιώνεται τόσο από τις άριστες επιδόσεις του στη σχολική ζωή όσο και στις εξωσχολικές του δραστηριότητες (βλ. προσκομιζόμενους και επικαλού-μενους ελέγχους, βραβεία και την από 8-11-2005 βεβαίωση της διευθύντριας του 2ου Γυμνασίου Πύργου, όπου φοιτά που μαρτυρούν αφενός ότι ο ανήλικος είναι επιμελής μαθητής αφετέρου ότι η συμπεριφορά του είναι αρμόζουσα χωρίς να υπάρχει κάποια απόκλιση της απ΄ αυτή ενός φυσιολογικού παιδιού της ηλικίας του). Η τυχόν συναισθηματι-κή σχέση που μπορεί να έχει η μητέρα του ανηλίκου με τρίτο πρόσωπο και μά-λιστα αρκετά χρόνια μετά την λύση του γάμου της με τον πατέρα αυτού (ανηλί-κου), από λόγο που αφορούσε απο-κλειστικά το πρόσωπο του τελευταίου (βλ. προαναφερόμενη από 430/2001 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου) δεν αποδείχτηκε ότι λειτουργεί σε βάρος του γιού τους. Αντίθετα αποδείχτηκε ότι αυτή δεν έχει επιτρέψει να αντιληφθεί σεβόμενη την ευαισθησία και την κτητι-κότητα που αναπτύσσουν τα παιδιά σ΄ αυτή την ηλικία προς τους γονείς τους. Απεναντίας ο εκκαλών, ο οποίος είναι 41 ετών, ασκεί το επάγγελμα του παι-δοψυχολόγου στον Πύργο εργάζεται πρωί και απόγευμα: καθόσον διατηρεί γραφείο κατά τη μάρτυρα του. Λόγω της φύσεως του επαγγέλματος του παρά τη στοργή και αγάπη που τρέφει για το γιό του δεν μπορεί εξ΄ αντικειμέ-νου να διαθέσει χρόνο για την απαραίτη-τη λόγω ηλικίας και μαθητικής ιδιότη-τας του τέκνου, φροντίδα και επιμέλεια για το πρόσωπο του και τις ήδη σχολι-κές υποχρεώσεις του, η αντικατάσταση δε της εναγόμενης – ενάγουσας μητέ-ρας του από την ηλικιωμένη μητέρα του – καθόσον κατοικεί με τους γονείς του και τον αδελφό του στην πατρική του κατοικία – κρίνεται ασύμφορη για το ανήλικο, ενόψει της ηλικίας του και των μαθητικών του καθηκόντων. Η παραμο-νή του ανήλικου με τον πατέρα του αντί-θετα από την βούληση και την επιθυμία που εκδήλωσε ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου θα έχει δυσμενείς επιπτώ-σεις στην ψυχοδιανοητική του ανάπτυ-ξη, γιατί φαίνεται ότι η αντιδικία αυτού με την πρώην σύζυγο του – μητέρα του ανηλίκου για τη λύση του γάμου τους ενώ δεν δημιούργησε εχθρική διάθεση της τελευταίας κατ΄ αυτού τουναντίον σ΄ αυτόν δημιούργησε μία αποστροφή αν

όχι και έχθρα κατά της εναγόμενης – ενάγουσας, και του περιβάλλοντός της, το οποίο θεωρεί κατώτερο του δι-κού του, κοινωνικά και πνευματικά, την οποία θέλει να εμφυσήσει στην αγνή ψυχή του ανήλικου, επιδιώκοντας την οριστική αποκοπή του ανηλίκου από την μητέρα του. Έτσι, πριν την έκδοση της εκκαλούμενης αποφάσεως και ενώ είχε εκδοθεί η 507/1993 απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας με την οποία είχε ανατεθεί η επιμέλεια αυτού (ανηλίκου) στην μητέρα του και ρυθμίστηκε το δικαίωμα επικοινωνίας με τον πατέρα περί τα μέσα Ιανουαρίου 2003 ο εκκαλών αφαίρεσε το ανήλικο από τη μητέ-ρα του και δεν το επέστρεψε, παρά μό-νο μετά από μηνυτήρια αναφορά που κατέθεσε η εφεσίβλητη και είχε ως συνέ-πεια την καταδίκη του εκκαλούντος για την πράξη της αρπαγής ανηλίκου από το Μονομελές Πλημ/κείο Πύργου στις 21-7-2003 (βλ. την 4817/2003) απόφα-ση του Μ.Π.Π.).Έκτοτε ο ανήλικος επέ-στρεψε στη μητέρα του. Επίσης, προ της συζητήσεως των αντιθέτων αγωγών και της εκδόσεως της εκκαλουμένης και ενόψει αυτών διενεργήθηκε κοινωνική έρευνα από αρμόδια κοινωνική λειτουρ-γό και στους δύο γονείς σύμφωνα με την οποία «ο ανήλικος στο χώρο της μητέ-ρας του είναι ήρεμος, πρόσχαρος και ξέγνοιαστος και στις συζητήσεις του, εκδη-λώνει αγάπη και για τους δύο γονείς.... Από τη διενέργεια κοινωνικής έρευνας πιστοποιήθηκαν θετικά στοιχεία για το πρόσωπο της μητέρας.... » (βλ. την από 5-11-2002 έκθεση της κοινωνικής έρευ-νας της....), ενώ σε προκαθορισμένη επίσκεψη στο χώρο εργασίας του πα-τέρα του το ανήλικο «εξέφρασε, έντονα συναισθήματα απέχθειας και μίσους για τη μητέρα του και το άμεσο συγγε-νικό της περιβάλλον». Τέλος, με την 31-7-2003 αναφορά – καταγγελία του όπως αυτή συμπληρώθηκε με την από 29-4-2003 ένορκη κατάθεση του που επέχει θέση εγκλήσεως σε βάρος της πρώην συζύγου του, την κατήγγειλε ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημ/κών Ηλείας ότι του ασκεί (ανηλίκου) έντονη ψυχολογική πίε-ση σε συνδυασμό με ακραίες συμπερι-φορές, ιδίως με απειλές που στόχο έχουν να αποτρέψουν το ανήλικο από οποια-δήποτε εκδήλωση συμπάθειας προς το πρόσωπο του, τελώντας έτσι σε βάρος του το έγκλημα της σωματικής βλάβης ανηλίκου (άρθρο 312 Π.Κ.). Η αναφορά όμως αυτή απορρίφθηκε με την από 17/2004 διάταξη του Εισαγγελέα Πλημ/κών Ηλείας, η οποία έκρινε ότι δεν προκύ-πτουν στοιχεία για να κινηθεί η ποινική δίωξη αλλ΄ αντιθέτως διαγνώστηκαν στοι-χεία περί του ότι ο εγκαλών υποκινεί εχθρότητα του παιδιού προς τη μητέρα του ενώ η εγκαλούμενη παρέχει ήρεμο και ομαλό οικογενειακό περιβάλλον κα-τάλληλο για την ομαλή ψυχολογική και συναισθηματική ανάπτυξη του ανηλί-κου. Με τα δεδομένα αυτά δεν αποδει-κνύεται χαλάρωση στο ενδιαφέρον και στην προσοχή της εναγομένης – ενά-γουσας για το τέκνο και γενικά μεταβο-λή των συνθηκών ώστε να μπορεί να δι-καιολογηθεί από το συμφέρον του τέκ-νου η μεταρρύθμιση της εκκαλουμένης αποφάσεως. Επομένως το πρωτοβά-θμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλου-μένη απόφασή του κατέληξε στο ίδιο αποτέλεσμα, δηλαδή απέρριψε την από 3-4-2002 αγωγή του ενάγοντος – εκκαλούντος και έκανε δεκτή την από 5-6-2002 αγωγή της τελευταίας κατά του πρώτου, δεν έσφαλε στην εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού αλλά ορθά ερ-μήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις τα αντίθετα δε υποστηριζόμενα από τον εκκαλούντα – ενάγοντα με τους λόγους της κρινόμενης εφέσεως κρίνονται κατ΄ ουσίαν αβάσι-μα και απορριπτέα, όπως και η κρινό-μενη έφεση στο σύνολο τους.

183/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασιλική Καραγιάννη,** Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Ιωάννης Κούτσης**).

Επίδομα γάμου και τέκνων (οικογενειακό επίδομα). Δίδεται και στους δύο συζύγους. Σύζυγος που εργάζεται στην Υπηρεσία Αποκαταστάσεως Σεισμοπλήκτων με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου και σύζυγος που εργάζεται στην Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ). Δικαιούνται αμφότεροι να λαμβάνουν το επίδομα. Οικογένεια με τέσσερα τέκνα. Τρόπος υπολογισμού του επιδόματος. Παραγραφή δικαιώματος προς λήψη.

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Η ενάγουσα εργάζεται στο εναγόμενο ελληνικό δημόσιο με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και με την ειδικότητα της εργοδηγού στην Υπηρεσία Αποκαταστάσεως Σεισμοπλήκτων Πατρών του ΥΠΕΧΩΔΕ από το έτος 1994, εξομοιούμενη βαθμολογικά και μισθολογικά με τους δημοσίους υπαλλήλους. Η ίδια είναι έγγαμη και μητέρα τεσσάρων τέκνων, που γεννήθηκαν την 20-1-1978, την 24-8-1979, την 23-8-1982 και την 10-5-1992, αντίστοιχα. Το πρώτο από τα τέκνα αυ-τά (Γ.Π.) εισήχθη στο Τ.Ε.Ι. Πατρών την 1-9-1995, διέκοψε τις σπουδές του λό-γω στρατεύσεως την 26-9-2001 και από της απολύσεώς του (26-9-2002) τις συνεχίζει, το δεύτερο (Ν.Π.) εισήχθη στο δημόσιο Ι.Ε.Κ. Πατρών την 1-10-1997 και αποφοίτησε από αυτό την 2-7-1999, το τρίτο (Ι.Π.) υπηρετούσε την στρατιωτική του θητεία από την 25-1-2001 και μέχρι πέρατος του επίδικου χρονικού διαστήματος (31-12-2001), και το τέταρτο (Α.Π.) καθ'όλο το επίδικο χρονικό διάστημα από 1-1-1999 έως 31-12-2001 ήταν ανήλικο. Το εναγόμενο ελληνικό δημόσιο αρνείται να καταβάλει στην ενάγουσα το κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις οικογενειακό επίδομα (επίδομα γάμου και τέκνων) για τον λόγο ότι τούτο καταβάλλεται στον σύζυγό της, που εργάζεται ως υπάλληλος στην Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (Ε.Β.Ο.). Η άρνηση αυτή του εναγομένου είναι παράνομη, αφού το εν λόγω επίδομα, ως αντάλλαγμα εξ αιτίας της παρεχόμενης εργασίας, είναι καταβλητέο και στους δύο συζύγους (που εργάζονται) βάσει της συνταγματικής επιταγής της ίσης νομοθετικής μεταχείρισης των ομοίων του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος (Ολ.ΑΠ 6/2001 Ελλ.Δ. 42.380, Α.Ε.Δ. 3/2001 Ελλ.Δ. 42.368 για την όμοια περίπτωση του προϊσχύσαντος άρθρ. 11 παρ.6 του ν.1505/84, και ήδη άρθρ. 26 του ν. 3205/03 με το οποίο καθορίζεται ο χρόνος καταβολής του ανωτέρω επιδόματος και στον σύζυγο που δεν το λαμβάνει, από 1-3-2001 μέχρι 30-6-2002), όπως ορθώς έκρινε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την προσβαλλόμενη απόφασή του, είναι δε αβάσιμα και απορριπτέα τα αντίθετα που το εναγόμενο ελληνικό δημόσιο υποστηρίζει με τον πρώτο λόγο της κρινόμενης έφεσής του. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα και βάσει του άρθρου 12 παρ. 1-2 του ν.2470/97 που καθόρισε το επίδομα γάμου σε 12.000 δραχμές, το επίδομα για το κάθε ένα από τα δύο πρώτα

τέκνα σε 6.000 δραχμές, το επίδομα για το τρίτο τέκνο σε 12.000 δραχμές και το επίδομα για το τέταρτο τέκνο σε 16.000 δραχμές, χορηγούμενο για τα άγαμα τέκνα που δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 19ο εφόσον φοιτούν στην Μέση Εκπαίδευση, για τα τέκνα δε που φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές ή σε Ι.Ε.Κ. μόνο κατά τον χρόνο της φοίτησής τους, όπως αυτός προβλέπεται από τον Οργανισμό της κάθε σχολής, σε καμιά όμως περίπτωση πέρα από την συμ-πλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους, η ενάγουσα δικαιούται για το ειρημένο (επίδικο) χρονικό διάστημα των τριών ετών (36 μηνών) από 1-1-1999 ως 31-12-2001 τα ακόλουθα ποσά, ήτοι α) για επίδομα γάμου δραχμές 432.000 (12.000 Χ 36μ.) και μετά την αφαίρεση του ποσού των 24.000 δραχμών, το οποίο έλαβε από 1-12-2001 έως 21-12-2001 (12.000 Χ2μ), δραχμές 408.000, β) για επίδομα πρώτου τέκνου δραχμές 36.000, ήτοι του διαστήματος από 1-1-1999 έως 30-6-1999, οπότε συμπληρώθηκε ο χρόνος της κανονικής φοίτησής του (τετραετία) στο ανωτέρω Τ.Ε.Ι. (6.000 Χ 6μ.), γ) για επίδομα δεύτερου τέκνου επίσης δραχμές 36.000 του διαστήματος από 1-1-1999 έως την 30-6-1999, οπότε αποφοίτησε από το δημόσιο Ι.Ε.Κ. Πατρών (6.000 Χ 6μ), δ) για επίδομα τρίτου τέκνου δραχμές 288.000 του χρονικού διαστήματος από 1-1-1999 έως την 31-12-2000 που ενη-λικιώθηκε (άρθρο 12 παρ.3 του ν.2470/97), ήτοι 12.000 δρχ. χ 24μ., και ε) για επίδομα τέταρτου τέκνου (ανήλικου) δραχμές 576.000 (16.000 Χ 36μ), συνο-λικά δε το ποσό των 1.344.000 δραχ-μών, όσο το άθροισμα των πιο πάνω ποσών, και ήδη των 3.944,24 ευρώ. Οι αναφερόμενες στο έτος 1999 ως άνω αξιώσεις της ενάγουσας δεν έχουν υπο-πέσει στην κατά το άρθρο 90 παρ.3 του ν.2362/95 περί δημοσίου λογιστικού διετή παραγραφή, αφού η παραγραφή αυτή αρχίζει από το τέλος του οικονο-μικού έτους στο οποίο γεννήθηκαν οι αξιώσεις και ήταν δυνατή η δικαστική τους επιδίωξη (άρθρ. 91 εδ.α΄του ν.2362/95), εν προκειμένω δε από την 1-1-2000 (άρθρ. 241 παρ.1, 243 παρ.3 του ΑΚ βλ. υπό την ισχύ της όμοιας διάταξης του άρθρου 93 του ν.δ 321/69 περί δημοσίου λογιστικού Ολ.ΑΠ 1471/77 ΝοΒ 26.1192, ΑΠ 535/92 ΕλλΔ 34.1478), μη συμπληρωθείσα μέχρι την κατά την 28-12-2001 επίδοση της ένδικης αγωγής στο εναγόμενο ελληνικό δη-μόσιο, όπως ορθώς έκρινε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που απέρριψε την σχετική ένσταση του εναγομένου, και είναι αβάσιμα και απορριπτέα τα αντίθετα που το τελευταίο υποστηρίζει με τον δεύτερο λόγο της εφέσεώς του.

198/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Μπακόπουλος, Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος**).

Γνησιότητα τέκνου. Τεκμήριο πατρότητας του συζύγου της μητέρας κατά τον κρίσιμο

Από τις διατάξεις του άρθρου 1465 και 1467 επ. ΑΚ προκύπτει ότι το τέκνο που γεννήθηκε κατά την διάρ-κεια του γάμου της μητέρας του ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από την λύση ή την ακύρωσή του τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον σύζυγο της μητέρας. Η ιδιό-τητα δε του τέκνου ως προς το οποίο συντρέχει ένα από τα τεκμήρια των άρθ-ρων 1465 και 1466 ως τέκνου γεννημέ-νου σε γάμο, μπορεί να προσβληθεί δι-καστικώς, αν αποδειχθεί ότι η μητέρα δεν συνέλαβε πράγματι από τον σύζυγό της ή ότι κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης ήταν φανερά αδύνατο να συλ-λάβει από αυτόν, ιδίως εξαιτίας ανικα-νότητας ή αποδημίας του ή επειδή δεν είχαν σχέσεις. Περαιτέρω, προκύπτει η δυνατότητα ανατροπής του τεκμηρίου πατρότητας, με δικαστική απόφαση με-τά από κύρια ή παρεμπίπτουσα αγω-γή. Έως την έκδοση αμετάκλητης από-φασης που δέχεται την αγωγή, το τέκνο έχει το τεκμήριο καταγωγής από τον γάμο με πατέρα τον σύζυγο της μητέ-ρας του. Η απόδειξη των πραγματικών περιστατικών των θεμελιωτικών της αγωγής προσβολής της πατρότητας, μπορεί να γίνει κατ'αρχήν, με όλα τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στον ΚΠολΔ 339 με τις ειδικότερες αποκλίσεις των άρθρων 614 επ. και 650 ΚΠολΔ. Εξάλλου από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 614 &1 εδ.α΄και 615 &1 και 3 εδ.β΄ΚΠολΔ, συνάγεται ότι προκειμένου ν'αποδει-χθούν οι ισχυρισμοί του ενάγοντος συζύ-γου της μητέρας για την βιολογική ή μη πατρότητά του, απαιτούνται να επι-βληθούν από το δικαστήριο ιατρικές εξετάσεις (ιδιόρρυθμη πραγματογνωμο-σύνη), ως αναγκαίο αποδεικτικό μέσο για την διαπίστωση της πατρότητας οι οποίες να είναι πρόσφορες, υπό την προϋπόθεση βεβαίως της νομότυπης κλήτευσης των διαδίκων αυτών, κατ' άρθρο 615 &3 εδ.β ΚΠολΔ, η οποία συμπορεύεται προς την επιβαλλόμενη από το άρθρο 343 ΚΠολΔ γενικότερης αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως των διαδίκων στην αποδεικτική διαδικασία. Αν παραληφθεί η κλήτευση αυτή, ατο-νεί το αμάχητο τεκμήριο της παρ.1 του άρθρου 615 ΚΠολΔ η δε προαναφερό-μενη ιατρική παρακολούθηση, υπόκει-ται σε ακύρωση κατ' άρθρο 159 αρ.3 ΚΠολΔ (Βαθρακοκοίλης Ερμ. ΚΠολΔ 2Γ υπό το άρθρο 615 αρ.10 ο ίδιος το Νέο Οικογενειακό Δίκαιο 2000 υπό το άρθρο 1467 αρ.23) με την συνδρομή βεβαίως του στοιχείου της βλάβης που δεν μπορεί να αποκατασταθεί άλλως παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότη-τας (βλ. σχετικά Βαθρακοκοίλης υπ' αριθμ. 159 ΚΠολΔ σελ. 955 ΑΠ 1065/91 Δνη 33/841, ΑΠ 709/85, ΝοΒ 33/554, ΑΠ 250/74, ΝοΒ 22/1186 Αρχ.Ν. 25/647, ΑΠ 618/69, ΝοΒ 18/427).

Πέραν τούτων, από τις διατάξεις του άρθρου 1471 ΑΚ προκύπτει ότι η προσβολή της πατρότητας, από τον σύζυγο της μητέρας αποκλείεται, αν αυτή αναγνωρίσει ότι το τέκνο είναι δικό του πριν γίνει αμετάκλητη απόφαση για την προσβολή. Η αναγνώριση αυτή, αποτελεί μονομερή οιονεί δικαιοπραξία δεν είναι αποτέλεσμα κατευθυνόμενης βούλησης του συζύγου και οριοθετείται χρονικά, ως προς το απώτατο χρονικό σημείο που μπορεί να γίνει δηλαδή από την αμετάκλητη απόφαση για την προσ-βολή (βλ. σχετικά Δεληγιάννη – Κού-σουλα οπ κκ., Κουνωγύρη Μανωλιδάκη οπ 38, Παπαζήση, επ ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου 1471 αρ.5 Κουμάντο Οικ.Δικ. 52, Βαθρακοκοίλη Νέο Οικο-γενειακό Δίκαιο υπ'άρθρ. 1471). Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάσθηκαν ενώπιον

του ορισθέντος με την υπ'αριθμ. 10/1996 προδικαστική απόφαση Εισηγητή Δικαστή, οι οποίες περιέχονται στην υπ'αριθμ. 72/1996 Εισηγητική έκθεση αυτήν που προσκομίζονται και επικαλούνται και από τις δύο πλευρές, τα έγγραφα που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, την υπ'αριθμ. 125/2002 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πραγματογνώμονα Κ.Π. Υφηγητή Γενε-τικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατ-ρών, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων και η πρώτη εναγομένη τέλεσαν νόμιμο θρησκευτικό γάμο κατά τους κανόνες της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στις 2-10-1993 στον Καρδαμά Ηλείας όπου και εγκαταστάθηκαν. Έκτοτε συμβίωσαν μέχρι τις 8-2-1994, οπότε η έγγαμη συμβίωσή τους διασπάσθηκε οριστικά με την αποχώρηση της ενάγουσας από την συζυγική κατοικία και την μετοίκησή της στην πατρική της οικία στον Πειραιά Αττικής. Στην συνέχεια, ο ενάγων άσκησε την από 18-4-1997 αγωγή διαζυγίου ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας κατά της συζύγου του και εκδόθηκε η υπ'αριθμ. 234/1997 απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου η οποία έκανε δεκτή την ως άνω αγωγή και απήγγειλε την λύση του μεταξύ τους γάμου. Διαρκούντος του γάμου των διαδίκων η πρώτη εναγομένη, γέννησε στην Αθήνα στις 11-12-1993 θήλυ τέκνο, το οποίο εκπροσωπήθηκε στην δίκη από την δεύτερη εναγομένη, με την ιδιότητά της ως προσωρινής ειδικής επιτρόπου αυτής διορισμένης με την υπ'αριθμ. 5/1994 απόφαση του Αντιεισαγγελέα Πρωτοδικών Αμαλιάδας. Περαιτέρω αποδείχθηκε, ότι κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα της σύλληψης του τέκνου αυτού το οποίο τοποθετήθηκε χρονικά από 14-2-1993 (300η ημέρα πριν από τον τοκετό) δηλαδή σε χρόνο προγενέστερο της τέλεσης του γάμου της πρώτης εναγομένης με τον ενάγοντα οι τελευταίοι είχαν ερωτικές σχέσεις με σαρκική συνάφεια. Το ως άνω τέκνο, όμως, δεν είναι τέκνο του ενάγοντος με την πρώτη εναγομένη, αλλά καρπός των σαρκικών σχέσεων που είχε αυτή κατά το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα, με άλλο τρίτο πρόσωπο. Εξάλλου, το γεγονός αυτό συνο-μολόγησε η δεύτερη εναγομένη με την ιδιότητά της ως προσωρινής ειδικής επι-τρόπου του ανηλίκου της πρώτης ενα-γομένης, κατά την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως κατά την οποία είχε παρα-σταθεί στο Δικαστήριο, της ομολογίας αυτής συνεκτιμωμένης ελευθέρως, σε συνδυασμό με τις λοιπές αποδείξεις σύμφωνα με τα άρθρα 60 &1 και 614 &1 του ΚΠολΔ. Πέραν τούτων η ανω-τέρω κρίση του Δικαστηρίου ενισχύεται περαιτέρω και από την προσκομιζόμενη και επικαλούμενη από 2-7-2002 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πραγματο-γνώμονα Κ.Π., Υφηγητή Γενετικής Σχο-λής του Πανεπιστημίου Πατρών, ύστερα από ανάλυση από περιφερικό αίμα, πολυμορφισμών του DNA των διαδίκων που έγιναν με την τεχνική αλυσιδωτή αντίδραση της πλυμεράσης (PCR), η οποία θεωρείται διεθνώς αναγνωρισμένη μέθοδος προορισμού της πατρότητας (βλ. Β. Βαθρακοκοίλη το Νέο Οικογε-νειακό Δίκαιο β΄έκδοση σελ. 663), κρί-θηκε ότι αποκλείεται η σχέση φυσικού πατέρα – παιδιού ανάμεσα στον ενάγο-ντα και το εναγόμενο τέκνο της πρώτης εναγομένης. Ενόψει των ανωτέρω πλήρως αποδεικνύεται ότι ο ενάγων δεν είναι πατέρας του ως άνω ανηλίκου ενώ δεν συντρέχει λόγος ακυρότητας κατ'άρθρ. 154 επ. ΚΠολΔ της διαταχθείσης

ιατρικής πραγματογνωμοσύνης και επανάληψη αυτής (όπως εγένετο και με την υπ'αριθμ. 69/2000 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας) καθόσον και αν ακόμη δεν έλαβε χώρα κλήτευση των εναγομένων (δεν προσκομίζονται εκθέσεις επίδοσης) η εναγομένη και το τέκνο της συμμετείχαν στην ιατρική πραγματογνωμοσύνη του Κ.Π., τους ελήφθη αίμα, ο πραγματογνώμονας κατέληξε σε συμπέρασμα μη επιδεχόμενο αμφισβήτησης, ώστε να μην συντρέχει εν προκειμένω το στοιχείο της δικονομικής βλάβης της εναγομένης, κατά τα αναγραφόμενα στην αρχή της παρούσης. Περαιτέρω δεν αποδείχθηκε ότι το δικαίωμα του ενάγοντος να προσβάλλει την τεκμαιρόμενη κατ'άρθρο 1465 &1 ΑΚ πατρότητα αυτού έχει αποσβεστεί, επειδή ούτος συμπεριεφέρετο προς το τέκνο αυτό με εκδηλώσεις στοργής και αγάπης και το αναγνώρισε ως δικό του, καθόσον ο ενάγων καθ' όλη την διάρκεια της συμβίωσής του με την εναγόμενη ήτοι τέσσερις μήνες μετά την τέλεση του γάμου τους, επέδειξε προς το τέκνο αγάπη και ενδιαφέρον ανταποκρινόμενος στις ανάγκες του. Η συμπεριφορά του όμως αυτή δεν αποδεικνύει αναγνώριση του τέκνου ως δικό του, καθόσον ο ενάγων διατηρούσε αμφιβολίες για την πατρότητα του τέκνου, οι οποίες ενισχύθηκαν περισσότερο μετά την διάσπαση της έγγαμης συμβίωσής του με την εναγόμενη μητέρα αυτού, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτό εντάχθηκε στην νεοσυσταθείσα οικογένειά του και επί πλέον υπαγορεύθηκε από τα κρατούντα ήθη στην Ελληνική επαρχία και στην κλειστή κοινωνία του Καρδαμά Ηλείας όπου διέμεναν. Συνεπώς πρέπει ν'απορριφθεί η σχετική ένσταση του άρθρου 1471 &2 αρ. 1 ΑΚ που προέβαλε η α΄ εναγομένη ως κατ' ουσίαν αβάσιμη.

237/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής**: Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι**: Χρήστος Μούλιας, Μαρία Σιάτου**).

Διατροφή συζύγου μετά από διάσταση. Στοιχεία. Και αν διακοπεί η συμβίωση, υπάρχει υποχρέωση διατροφής του που είναι συνέπεια της υποχρέωσης συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες και δεν εξομοιώνεται με τη συνηθισμένη διατροφή από το νόμο που ρυθμίζεται από τα άρθρα 1485 επ. ΑΚ.

Από τις διατάξεις των άρθρων 1389, 1390 και 1391 του ΑΚ, προκύπτει ότι οι σύζυγοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση για διατροφή τους, ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του, ανεξάρτητα από το αν ένας από αυτούς είναι εύπορος και ο άλλος άπορος, το μέτρο δε της διατροφής καθενός από αυτούς προσδιορίζεται με βάση της ανάγκες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις συνθήκες οικογενειακής ζωής και, εφόσον κάποιος από αυτούς διέκοψε την έγγαμη συμβίωση για εύλογη αιτία, η διατροφή που του οφείλεται από τον άλλο, πληρώνεται σε χρήμα κάθε μήνα προκαταβολικά και προσδιορίζεται, αφού ληφθούν υπόψη και οι συνθήκες της χωριστής διαβίωσης. Ειδικότερα

από τις διατάξεις των άρθρων 1389 και 1390 του ΑΚ, προκύπτει ότι το μέτρο της συνεισφοράς κάθε συζύγου, ανάλο-γα με τις δυνάμεις του, για την αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας προσδιορίζεται από τις συνθήκες της οικογενειακής ζωής και η εκπλήρωσή του γίνεται με την προσωπική εργασία, τα εισοδήματα και την περιουσία των συζύγων (ΑΠ 272/2004 ΕλλΔνη 46.420, ΑΠ 132/2003 ΕλλΔνη 44.1302, ΑΠ 1382/2000 ΕλλΔνη 42.688). Η διακοπή της έγγαμης συμβίωσης από εύ-λογη αιτία περιλαμβάνει και την εγκα-τάλειψη του δικαιούχου συζύγου από τον υπόχρεο σύζυγο (ΑΠ 613/1999 Ελλ.Δνη 41.73, ΑΠ 897/1988 ΕλλΔνη 30. 1328, ΑΠ 645/1985 ΝοΒ 34. 408, Ματθίας: Η συμβολή των συζύγων στις οικογενειακές δαπάνες και η αξίωση διατροφής ΕλλΔνη 31 σελ. 146 επ. και ιδίως 1484). Η διατροφή ενόσω υπάρχει γάμος, έστω και αν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση είναι συνέπεια της υποχρέωσης συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες και δεν εξομοιώνεται με τη συνηθισμένη διατροφή από το νόμο, που ρυθμίζεται από τα άρθρα 1485 επ. του ΑΚ (ΑΠ 272/2004 ό.π., ΑΠ 132/2003 ό.π., ΑΠ 1382/2000 ό.π.).

244/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής**: Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι**: Ευστάθιος Θεοδωρακόπουλος, Μαρία Μπιρπανάγου**).

Διατροφή τέκνων. Προϋποθέσεις. Αποκλήρωση του κατιόντος. Προϋποθέσεις για την περίπτωση στέρησης της διατροφής του ανιόντος διαθέτη από τον υπόχρεο

Από τις διατάξεις των άρθρων 1485, 1486, 1487 και 1491 του ΑΚ προκύπτει ότι ο ανιών έναντι του κατιόντος έχει δικαίωμα διατροφής μόνο επί απορίας του , δηλαδή όταν δεν μπορεί να διατρέφει τον εαυτό του από την περιουσία, την εργασία του ή τα εν γένει εισοδήματά του και συγχρόνως ο υπόχρεος κατιών είναι σε θέση να την δώσει χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του διατροφή εν όψει και των λοιπών υποχρεώσεών του, εκτός αν ο δικαιούχος ανιών είναι έγγαμος, οπότε η υποχρέωση του κατιόντος για διατροφή του υπάρχει μόνο αν ο σύζυγος του δικαιούχου δεν είναι σε θέση να του παρέχει την οφειλόμενη διατροφή χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του. Εξ άλλου από τις διατάξεις των άρθρων 1839, 1840 αριθμ. 4 και 1843 του ιδίου Κώδικα προκύπτει ότι ο διαθέτης ανιών μπορεί με τη διαθήκη του να στερήσει το μεριδούχο κατιόντα (τέκνο του) γνήσιο ή θετό, από τη νόμιμη μοίρα, εκτός των άλλων λόγων, και όταν ο κατιών αθέτησε κακόβουλα την υποχρέωση που είχε από το νόμο να διατρέφει το διαθέτη, εφόσον ο συγκεκριμένος αυτός λόγος αποκλήρωσης ανα-φέρεται στη διαθήκη και υπάρχει κατά το χρόνο που συντάσσεται αυτή. Αν ο λόγος της αποκλήρωσης δεν είναι βά-σιμος, τότε άκυρη δεν είναι όλη η δια-θήκη, αλλά μόνο η διάταξη αυτής που αναφέρεται στην αποκλήρωση (ΑΠ 129/1991 ΕλλΔνη 33 σελ. 551), ενώ κακό-βουλη αθέτηση της υποχρέωσης για διατροφή υπάρχει, όταν ο κατιών, τελώ-ντας εν γνώσει ότι υπάρχουν οι

προϋ-ποθέσεις αυτής, δηλαδή η απορία του δικαιούχου κλπ., παραλείπει την εκ-πλήρωσή της, αν και είναι σε θέση να παράσχει τη διατροφή (ΑΠ 1389/1990 ΕΛΔνη 33 σελ. 331).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Το έτος 1973 ο ηλικίας τότε περίπου 23 ετών ενάγων εφεσίβλητος κηρύχτηκε θε-τό τέκνο των Α και Β με την 525/1973 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικεί-ου Πατρών, έχοντας έκτοτε έναντι αυτών (γονέων του) όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις γνησίου τέκνου. Την 1 Δε-κεμβρίου 1997 πέθανε στο Αίγιο σε ηλι-κία περίπου 82 ετών η θετή μητέρα του εφεσιβλήτου σύζυγος, κάτοικος εν ζωή Σελινούντα Αιγίου και θεία των εκκα-λουσών εναγομένων από την αδελφή της, αφήνοντας την από 10 Δεκεμβρίου 1995 ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία δημοσιεύτηκε νομίμως με το υπ΄ αριθμ. 1/13-1-1998 πρακτικό δημόσιας συνε-δρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αιγίου, ενώ εννέα (9) μήνες αργότερα και συγκεριμένα την 18 Αυγούστου 1998 σε ηλικία 87 ετών πέθανε ο θετός πατέρας του, κάτοικος στη ζωή επίσης Σελινούντα Αιγίου, που άφησε και αυ-τός την με ημερομηνία 10 Ιουλίου 1998 ιδιόγραφη διαθήκη (δημοσιεύτηκε νομί-μως με το υπ΄αριθ. 9/12-1-1999 πρακτι-κό του ιδίου δικαστηρίου), εγκαθι-στώντας κληρονόμους του τον εφεσί-βλητο (θετό τέκνο του) και τα παιδιά του, που ο τελευταίος απόκτησε από γάμο που έκανε το έτος 1978 ή 1979, δηλαδή μετά πάροδο πέντε (5) ή έξι (6) ετών από την υιοθεσία του. Με την ιδιόγραφη διαθήκη της που συνέταξε την 10 Δεκεμβρίου 1995 η θετή μητέρα του εφεσιβλήτου άφησε την περιουσία της στο σύζυγό της και στις εκκαλού-σες ανεψιές της από αδελφή, τον δε εφεσίβλητο θετό γιο της τον απο-κλήρωσε με τη διαθήκη, επειδή αυτός αθέτησε κακόβουλα την υποχρέωση που είχε από το Νόμο να την διατρέφει, λόγο που συμπεριέλαβε σαφώς στην ιδιόγραφη διαθήκη, χρησιμοποιώντας φράσεις εννοιολογικά ταυτόσημες με αυτές που χρησιμοποιεί το άρθρο 1840 αριθ. 4 του ΑΚ για να περιγράψει το σχετικό λόγο αποκλήρωσης του μερι-δούχου. Ενώ λοιπόν ο λόγος αυτός αναφέρεται στη διαθήκη από τη δια-θέτιδα, στην πραγματικότητα δεν υπήρχε την 10 Δεκεμβρίου 1995, όταν αυτή συνέταξε τη διαθήκη (ιδιόγραφη) με την αποκληρωτική πράξη, διότι και η ίδια η διαθέτις και ο σύζυγός της ήταν εύποροι, ικανοί να διατραφούν από την κτηματική τους περιουσία που είχαν στη περιοχή, τα εισοδήματα που αποκό-μιζαν από αυτήν, πωλώντας τους καρ-πούς (όπως λεμόνια, πορτοκάλια, λάδι, σταφύλια, αμύγδαλα), τις ετήσιες επι-δοτήσεις, τις αγροτικές τους συντάξεις και τέλος από τις αποταμιεύσεις τους. Άλλωστε η καλή οικονομική κατάσταση των θετών γονέων του εφεσιβλήτου επιβεβαιώνεται και από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα των εκκαλου-σών Κ, ο οποίος είναι σύζυγος της πρώ-της τούτων από το έτος 1985 και πατέ-ρας της ανήλικης Μ, στο όνομα της οποίας η θετή μητέρα του εφεσιβλήτου την 26 Σεπτεμβρίου 1996, δηλαδή εννέα (9) μήνες μετά τη σύνταξη της διαθήκης της, άνοιξε λογαριασμό στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (κατάστημα Αιγί-ου) με το ποσό των 5.000.000 δραχμών, όπως τούτο προκύπτει από την προ-σκομιζόμενη μετ΄ επικλήσεως απόδειξη κατάθεσης με προθεσμία ποσού 5.000.000 δραχμών της Αγροτικής Τρά-πεζας και με ημερομηνία 26 Σεπτεμ-βρίου 1996. Ειδικότερα, το ετήσιο εισό-δημα αμφοτέρων των θετών γονέων του

εφεσιβλήτου μαζί με τις αγροτικές του συντάξεις και τις ετήσιες επιδοτήσεις από την πώληση των αγροτικών τους προϊόντων δεν ήταν μικρότερο των 4.000.000 δραχμών το έτος 1995 (10 Δεκεμβρίου), δοθέντος ότι, εκτός από το κρασί, παρήγαγαν ετησίως περίπου 3,5 τόνους λεμονοπορτόκαλα και 1,5 τόνους ελαιόλαδο, τα οποία και πωλούσαν πολλές φορές και στην αγορά των Αθηνών. Εκτός αυτού η θετή μητέρα του εφεσιβλήτου κατά τον κρίσιμο χρόνο (10-12-1995) είχε στην κατοχή της από δικές της αποταμιεύσεις 10.000.000 δραχμές, δοθέντος ότι 5.000.000 δραχμές βρέθηκαν κάτω από το στρώμα του κρεβατιού της, όταν αυτή πέθανε (1-12-1997), και παραδόθηκαν αμέσως στο σύζυγό της από τη γυναίκα του εφεσιβλήτου, ενώ με το υπόλοιπο ποσό η διαθέτις, όπως προαναφέρθηκε, άνοιξε μετά τη σύνταξη της διαθήκης της, κοινό τραπεζικό λογαριασμό στην Αγροτική Τράπεζα με συνδικαιούχο την ανήλικη τότε Ν, κόρη της πρώτης εκκαλούσας. Εν όψει όλων αυτών την 10 Δεκεμβρίου 1995, όταν η θετή μητέρα συνέτασσε την ιδιόγραφη διαθήκη της με την αποκληρωτική για τον εφεσίβλητο θετό κατιόντα της διάταξη, ο εφεσίβλητος δεν είχε απέναντι στη διαθέτιδα μητέρα του ενεργό από το νόμο υποχρέωση να τη διατρέφει, αφού ούτε αυτή, ούτε ο σύζυγός της, που πέθανε εννέα (9) μήνες αργότερα, ήσαν άποροι και επομένως η αποκληρωτική για τον εφεσίβλητο διάταξη της διαθήκης της, στηριζόμενη στον προβλεπόμενο από το άρθρο 1840 αριθ. 4 του ΑΚ λόγο, είναι άκυρη, όπως ορθώς δέχτηκε και η εκκαλούμενη απόφαση, αν και με άλλες, συναφείς όμως, αιτιολογίες, κάνοντας στη συνέχεια δεκτή κατ΄ ουσίαν την αναγνωριστική αγωγή ακυρότητας της ως άνω διάταξης της διαθήκης. Επομένως η έφεση πρέπει να απορριφθεί στην ουσία της και να καταδικαστούν οι εκκαλούσες ως ηττηθείσες στα δικαστικά έξοδα του εφεσιβλήτου του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (άρθρα 183, 176 ΚπολΔ).

452/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Μακρυστάθης, Τάσος Αναστασόπουλος, Γεώργιος Παπανδρινόπουλος**).

Προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης (1672 ΑΚ). Νομιμοποιείται να ασκήσει και σχετική αγωγή και όχι μόνο στην άσκηση ασφαλιστικού μέτρου.

Επειδή με την 874/24-7-2000 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών που εκδόθηκε κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας ο ενάγων Γ. Κ. διορίστηκε προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης της συζύγου του Ν., η οποία τραυματίστηκε σο-βαρά κατά το ως άνω ατύχημα κα όπως θα εκτεθεί παρακάτω είναι κατάκοιτη και δεν επικοινωνεί με το περιβάλλον, ευρισκόμενη έτσι σε αδυναμία να φροντίσει τον εαυτό της και την περιουσία της. Επομένως, παραδεκτώς ασκήθηκε η αγωγή της προαναφερ-

θείσας εκπροσωπουμένης νόμιμα από τον κατά τα άνω διορισθέντα δικαστικό συμπαραστάτη, η εξουσία του οποίου, σύμφωνα με το άρθρο 1672 του ΑΚ, περιλαμβάνει κάθε ασφαλιστικό μέτρο απαραίτητο για να αποφευχθεί σοβαρός κίνδυνος για το πρόσωπο ή την περιουσία του συμπαραστατέου, πρωτίστως δε και την άσκηση της σχετικής αγωγής. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λό-γος της εφέσεως των εναγομένων με τον οποίο ισχυρίζονται ότι εσφαλμένα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν απέρριψε ως απαράδεκτη την αγωγή της εν λόγω παθούσας, αφού η άσκηση της αγωγής από τον δικαστικό συμπαραστάτη δεν εμπίπτει στη διαγραφόμενη από το παραπάνω άρθρο εξουσία του τελευταίου, διότι δεν αποτελεί ασφαλιστικό μέτρο και ακόμη διότι δεν αναφέρεται σε τι είδους δικαστική συμπαράσταση έχει υποβληθεί η παθούσα, δεν είναι βάσιμος.

535/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Σπυρόπουλος, Γεώργιος Μαμάσης**).

Αποκτήματα. Διετής παραγραφή της αξίωσης από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου. Μετά την παραγραφή δεν υπάρχει αξίωση ούτε από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Διατηρείται αν και έχει παραγραφεί η αξίωση στις εξαιρετικές περιπτώσεις της παραγραφής της αξίωσης από αδικοπραξία και της αξίωσης προς απόδοση της νομής. Άσκηση αγωγής για αποκτήματα. Παραίτηση από το δικόγραφο (263 ΑΚ). Παρέλευση έξι μηνών χωρίς να ασκηθεί άλλη αγωγή. Η αξίωση έχει παραγραφεί. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 1401 εδ. γ΄ΑΚ η αξίωση συμμετοχής του συζύγου στα αποκτήματα του άλλου συζύγου παραγράφεται δύο χρόνια μετά τη λύση ή ακύρωση του γάμου. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 904 ΑΚ, όποιος έγινε πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία άλλου, έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια. Η υποχρέωση αυτή γεννιέται ιδίως στην περίπτωση παροχής αχρεώστητης ή παροχής για αιτία που δεν επακολούθησε ή έληξε ή αιτία παράνομη ή ανήθικη. Με παρο-χή εξομοιώνεται και η συμβατική αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει χρέ-ος. Κατά την αληθινή έννοια της διατάξεως αυτής, όταν παραγραφεί αξίωση, που να απορρέει από δικαιοπραξία είτε από το νόμο, δεν καταλείπεται υπέρ του δανειστή αξίωση από αδικαιολόγητο πλουτισμό, αφού σε τέτοια περίπτωση η παραγραφή αναγνωρίζεται ως νόμιμος λόγος της γενόμενης περιουσιακής μεταβιβάσεως (βλ. Μ. Σταθόπουλο, σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλο ΑΚ άρθρο 904 αριθ. 113, ΑΠ 995/83 ΝοΒ 32.500, ΑΠ 259/81 ΝοΒ 29.1486, ΑΠ 49/80 ΝοΒ 28.1154, ΕΑ 4061/94 ΝοΒ 43.720, ΕφΘεσ 3307/97 Αρμ. ΝΒ.37). Η αξίωση του αδικαιολόγητου πλουτισμού διατηρείται μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις της παραγραφής της αξιώσεως από αδικοπραξία (ΑΠ

14/83 ΕλλΔνη 24.623, ΑΠ 226/82 ΕλλΔνη 42.22, ΑΠ 1036/80 ΝοΒ 29.479) και της αξιώσεως προς απόδοση της νομής (ΑΠ 1510/81 ΝοΒ 30.917, ΑΠ 681/77 ΝοΒ 26.362, ΑΠ 80/74 ΝοΒ 22.892). Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η αξίωση της εκκαλούσας περί συμμετοχής της στα αποκτήματα του συζύγου της, υπέκυψε στην ως άνω διετή παραγραφή του άρθρου 1401 εδ. γ΄ ΑΚ, αφού από την 14-9-1992, που κατέστη αμετάκλητη η υπ΄ αριθμ. 1945/92 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία λύθηκε ο γάμος των διαδίκων συναινετικώς, μέχρι την άσκηση της αγωγής (4-2-1998) πέρασε πολύ μεγαλύτερο των δύο ετών χρονικό διάστημα. Η εκκαλούσα υπο-στηρίζει ότι η παραγραφή αυτή διακό-πηκε με την προηγούμενη από 14-6-1994 όμοια αγωγή της. Η άσκηση όμως της αγωγής αυτής δεν επέφερε τα έν-νομα αποτελέσματα της διακοπής της παραγραφής του άρθρου 263 ΑΚ, γιατί η εκκαλούσα παραιτήθηκε του δικογράφου της κατά τη συζήτησή της, που έλαβε χώρα κατά τη δικάσιμο της 17-1-1995, με δήλωση που καταχωρήθηκε στα πρακτικά (βλ. υπ΄ αριθμ. πρακτικά Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αιγίου) και δεν άσκησε την νέα αγωγή της μέσα σε έξι μήνες, σε τρόπο ώστε να θεωρείται, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, ότι έχει διακοπεί η παραγραφή με την προηγούμενη αγωγή. Ενόψει τούτων, μετά την παραγραφή της αξιώσεως της εκκαλούσας περί συμμετοχής της στα αποκτήματα του συζύγου της, δεν κα-ταλήφθηκε υπέρ αυτής αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού, η οποία να απορρέει από το ίδιο βιοτικό συμβάν και συνεπώς είναι απορριπτέα και η στηριζόμενη στις διατάξεις του άρθρου 904 αγωγή (ΕΑ 4061/1994 ό.π. και οι εκεί παραπομπές).

633/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σωτήριος Πολύδωρος, Ανδρέας Τζαβάρας**).

Αποκτήματα. Η σχετική αγωγή πρέπει να περιέχει ορισμένα στοιχεία αλλιώς απορρίπτεται ως αόριστη. Περιστατικά.

Κατά τα άρθρα 522 και 525 παρ. 1 του ΚΠολΔ με την άσκηση της εφέσεως μεταβιβάζεται η υπόθεση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, που έχει την ίδια εξουσία όπως και το πρωτοβάθμιο και μπορεί χωρίς την υποβολή ειδικού παραπόνου να εξετάσει αυτεπαγγέλ-τως αν η αγωγή είναι νόμιμη ή ορισμένη και να την απορρίψει αν δεν έχει τα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος, αρκεί ο εκκαλών να ζητεί την απόρριψή της έστω και για άλλο λόγο (ΑΠ 1544/1980 ΝοΒ 29.878, ΑΠ 414/1976 ΝοΒ 29.414, ΑΠ 622/1974 ΝοΒ 23.173, ΕΑ 6868/1980 ΝοΒ 29.557). Εξάλλου, από τα άρθρα 522 και 536 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι το εφετείο εξαφανίζοντας την πρωτόδικη απόφαση κατ΄ άρθρο 535 ΚΠολΔ και κρατώντας την υπόθεση για περαιτέρω συζήτηση γίνεται κύριο της υποθέσεως και υποκαθιστά το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και είναι αρμόδιο να εξετάσει και

λύσει όλα τα ζητήματα που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως και είναι αναγκαία για την οριστική διάγνωση της διαφοράς, δυνάμενο ακόμη και να χειροτερεύσει τη θέση του εκκαλούντος (ΑΠ 1294/1976 ΝοΒ 25.910, ΑΠ 867/1975 Δ 7.273, ΑΠ 575/1975 ΝοΒ 24.27, ΑΠ 314/1975 ΝοΒ 23.1076). Περαιτέρω κατά τη διάταξη του άρθρου 216 παρ. 1 του ΚΠολΔ το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει εκτός των άλλων στοιχείων και τα περιστατικά πάνω στα οποία ο ενάγων στηρίζει την επιδιωκόμενη αξίωσή του. Τα περιστατικά αυτά πρέπει να εκτίθενται κατά τρόπο σαφή, συγκεκριμένο και ορισμένο, ώστε να παρέχεται η ευχέρεια στο μεν εναγόμενο να αμυνθεί στο δε δικαστήριο να τάξει τις αποδείξεις που χρειάζονται. Στην περίπτωση αυτή που τα περιστατικά αυτά δεν αναφέρονται κατά τον παραπάνω τρόπο στο δικόγραφο της αγωγής η τελευταία απορρίπτεται ως αόριστη και αυτεπαγγέλτως. Εξάλλου, κατά το άρθρο 1400 του ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 1329/1983, αν ο γάμος λυθεί ή ακυρωθεί και η περιουσία του ενός συζύγου έχει, αφότου τελέστηκε ο γάμος, αυξηθεί, ο άλλος σύζυγος, εφόσον συνέβαλε με οποιονδήποτε τρόπο στην αύξηση αυτή, δικαιούται να απαιτήσει την απόδοση του μέρους της αυξήσεως το οποίο προέρχεται από τη δική του συμβολή. Τεκμαίρεται ότι η συμβολή αυτή ανέρχεται στο 1/3 της αυξήσεως, εκτός αν αποδειχθεί μεγαλύτερη ή μικρότερη ή καμία συμβολή. Η προηγούμενη παρά-γραφος εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση διαστάσεως των συζύ-γων που διήρκεσε περισσότερο από τρία χρόνια. Κατά το άρθρο 54 του Ν. 1329/1983 οι διατάξεις αυτού του νόμου που αφορούν τις σχέσεις των συζύγων από το γάμο, εφαρμόζονται και στους γάμους που τελέστηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του (18-2-1983). Τέλος, κατά την ερμηνευτική διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 εδ. β΄ του Ν. 1649/1986 οι διατάξεις των άρθρων 1400 και 1402 του ΑΚ, όπως αντικα-ταστάθηκαν με το άρθρο 15 του Ν. 1329/1983, αφορούν και περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του εν λόγω νό-μου, εφόσον ο γάμος δεν έχει λυθεί ή ακυρωθεί ποτέ. Από τις παραπάνω δια-τάξεις προκύπτει ότι καθένας από τους συζύγους, εφόσον συνέβαλε κατά τη διάρκεια του γάμου στην αύξηση της περιουσίας του άλλου, έχει δικαίωμα συμμετοχής στα αποκτήματα, δηλαδή στη χρηματική επαύξηση της περιουσίας αυτής, που επήλθε και με δική του συμβολή από την τέλεση μέχρι τη λύση ή ακύρωση του γάμου ή την παρέλευση τριετίας από τη διάσταση των συζύγων. Η διάταξη του άρθρου 1400 του ΑΚ εφαρμόζεται και στους γάμους οι οποίοι τελέστηκαν πριν από την ισχύ του Ν. 1329/1983 (18-2-1983), αλλά και σε αυξήσεις (αποκτήματα) που έλαβαν χώρα πριν από την παραπάνω ημερο-χρονολογία (18-2-1983). Η αξίωση από τις παραπάνω διατάξεις είναι ενοχική, προσωποπαγής και γεννιέται με τη λύ-ση ή ακύρωση του γάμου ή με τη συμπλήρωση τριετίας από τη διάσταση των συζύγων. Για το προσδιορισμό της προσαυξήσεως, θα γίνει απογραφή της περιουσίας του εναγομένου συζύγου κατά το χρόνο τελέσεως και κατά το χρόνο λύσεως ή ακυρώσεως του γάμου ή συμπληρώσεως τριετίας από τη διάσταση ή αποτίμηση αυτής, σύμφωνα με την αξία που έχει η περιουσία αυτή κα-τά το τελευταίο τούτο χρονικό σημείο (λύση του γάμου κλπ.). Με άλλα λόγια

με την αξία του χρόνου αυτού θα εκτιμηθεί η περιουσία αυτή τόσο όπως ήταν κατά το χρόνο τελέσεως του γά-μου όσο και όπως διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια και μέχρι τη λύση κλπ. αυ-τού, η δε διαφορά που προκύπτει απο-τελεί απόκτημα. Έτσι για το ορισμένο της σχετικής αγωγής, αν ο ενάγων θεμελιώνει αυτή στον πραγματικό υπολογισμό, δηλαδή ζητεί να του επιδικαστεί πέραν του 1/3 επί των αποκτημάτων, οφείλει να διαλάβει στην αγωγή του την τέλεση του γάμου, τη λύση ή ακύρωση ή τριετή διάσταση, την κατά τα παραπάνω χρονικά διαστήματα επαύξηση της περιουσίας αναφέροντας ειδικά και συγκεκριμένα τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία κατά το χρόνο λύσεως του γάμου ή ακυρώσεως ή κατά την έναρξη της διακοπής της συμβιώσεως, την αξία καθενός περιουσιακού στοιχείου, τη συμβολή του στην επαύξηση της περιουσίας, προσδιορίζοντας τον τρόπο της συμβολής, δηλαδή άσκηση ιδίου επαγγέλματος, παροχή εργασίας στο επάγγελμα του συζύγου, καθώς και το ύψος (ποσό) της συμβολής, διαφορετικά η αγωγή τυγχάνει αόριστη και ως εκ τούτου απορριπτέα (Γ. Σταθέας, Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα, παρ. 110, 111, 125, σελ. 174, 175, 185, 186, ΕφΑθ 2913/1992 ΝοΒ 41.301, ΕφΠατρ 166/1986 Αχαϊκή Νομολογία έτος 3ο σελ. 105).

Στην από 17-9-2001 αγωγή της η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη ισχυρίστηκε ότι με τον εναγόμενο και ήδη εκκαλούντα τέλεσε νόμιμο θρησκευτικό γάμο στην Αμαλιάδα στις 19-9-1981 και ότι από το γάμο τους αυτό απέκτησαν τέσσερα τέκνα. Ότι η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων διακόπηκε στις 10-9-1998, όταν ο εναγόμενος και ήδη εκκαλών την εξεδίωξε από τη συζυγική οικία με τα τρία από τα τέσσερα τέκνα τους και έκτοτε μέχρι της άσκησή της (αγωγής) βρίσκονται συνεχώς σε διά-σταση Ότι ο εναγόμενος και ήδη εκκα-λών κατά το χρόνο τελέσεως του γάμου τους στερούνταν περιουσίας, αλλά κατά τη διάρκεια του γάμου τους και συγκεκριμένα το έτος 1989 και μέχρι τη διάστασή τους ολοκλήρωσε την κατασκευή μιας οικίας σε οικόπεδο που του παραχώρησε ο πατέρας του στην 5η πάροδο αριθμ. 9 της οδού Καρακανδά στην Αμαλιάδα. Ότι το κόστος κατασκευής της οικίας αυτής ανήλθε σε 33.500.000 δρχ., από τις οποίες 5.500.000 δρχ. ήταν προϊόν δανείου που συνήφθη μεταξύ του εναγομένου και ήδη εκκαλούντος και του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας. Ότι στη δα-πάνη κατασκευή της παραπάνω οικίας με την οποία επήλθε επαύξηση της πε-ριουσίας του εναγομένου και ήδη εκκα-λούντος κατά τη διάρκεια του γάμου, συνέβαλε και η ίδια κατά το ποσό των 14.000.000 δρχ., δηλαδή σε ποσοστό 1/2, αφού από τη συνολική δαπάνη κατασκευής των 33.500.000 δρχ. αφαι-ρείται το ποσό του δανείου των 5.500.000 δρχ. Ότι η συμβολή της αυτή συνίσταται στην παράδοση στον ενα-γόμενο και ήδη εκκαλούντα των εισο-δημάτων της που αποκόμιζε από γεωρ-γικές καλλιέργειες (σιτάρι) και από την εργασίας της ως καθαρίστριας σε διά-φορα σπίτια, στην εξοικονόμηση μισθω-μάτων κατά τα έτη 1985-1992 από τη δωρεάν παραχώρηση από τον πατέρα της οικίας για να διαμένουν και κατα-στήματα για να ασκεί ο σύζυγός της το επάγγελμά του, στην προσφορά από τον πατέρα της του εξοπλισμού του καταστήματος αυτού και διαφόρων τροφίμων για τις οικογενειακές τους ανάγκες και τέλος στην παροχή των πάσης

φύσεως οικιακών υπηρεσιών της προς το σύζυγό της και τα τέκνα τους πέραν του μέτρου που επιβάλλεται για τη συμβολή της στις οικογενειακές ανάγκες. Γι΄ αυτό ζήτησε αυτή να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της αποδώσει αυτούσιο το ποσοστό της συγκυριότητας επί της παραπάνω οικίας που αναλογεί στη δική της συμβολή, άλλως να υποχρεωθεί να της καταβάλει το ποσό των 14.000.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και έως την εξόφληση. Με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή είναι αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, καθόσον η ενάγουσα δεν προσδιορίζει το μέγεθος της συμβολής της για την επαύξηση της περιουσίας εναγομένου, διότι αυτή θεμελιώνει την αγωγή της στον πραγματικό υπολογισμό, δηλαδή ζητεί να της επιδικαστεί πέραν του 1/3 των αποκτημάτων και ειδικότερα δεν αναφέρει τα ποσά των εισοδημάτων που παρέδιδε στον εναγόμενο από καλλιέργειες γεωργικών προϊόντων και από την εργασία της ως καθαρίστριας ούτε αναφέρει το σύνολο των μισθωμάτων που εξοικονόμησε ο εναγόμενος διαμένοντας σε ιδιόκτητη οικία του πατέρα της και ασκώντας το επάγγελμά του σε κατάστημα που ο πατέρας της του είχε παραχωρήσει δωρεάν ούτε τέλος κάνει αυτή αποτίμηση σε χρήμα των οικιακών υπηρεσιών που προσέφερε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, αφαιρώντας συγχρόνως το ποσό υπο-χρεώσεώς της για συνεισφορά στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγ-κών, στοιχεία απαραίτητα για να προκύψει το ποσό της συμβολής της στην επαύξηση της περιουσίας του εναγομένου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο το οποίο έκρινε την αγωγή ορισμένη κατά το υπό του τεκμηρίου του 1/3 καλυπτόμενου ποσοστού της συμμετοχής της ενάγουσας στην επαύξηση της περιουσίας του εναγομένου έσφαλε και γι΄ αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση, η οποία ζητεί την απόρριψη της αγωγής για άλλους λόγους και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση ως προς όλες τις διατάξεις της. Στη συνέχεια δε, αφού κρατηθεί και δι-καστεί η υπόθεση από το Δικαστήριο αυτό, πρέπει να απορριφθεί η από 17-9-2001 αγωγή ως αόριστη.

689/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθανάσιος Ασημακόπουλος, Γεώργιος Ντόας**).

Αποκτήματα. Προϋποθέσεις για την ευδοκίμηση της αγωγής. Ενστάσεις κατά της αγωγής. Περιστατικά.

Επειδή από τη διάταξη του άρθρ. 1400 του ΑΚ συνάγεται ότι για τη θεμελίωση της αξιώσεως συμμετο-χής του ενός των συζύγων στα αποκτήματα του άλλου απαιτείται η συνδρομή των παρακάτω στοιχείων: α) λύση ή ακύρωση του γάμου ή συμπλήρωση τριετούς διαστάσεως των συζύγων, β) επαύξηση της περιουσίας του υποχρέου συζύγου, η οποία αποτελεί το κατά την έννοια των άρθρ. 1400 του ΑΚ από-κτημα και συνίσταται στη διαφορά που προκύπτει από την αποτίμηση της

αξί-ας της αρχικής κατά την τέλεση του γά-μου και της τελικής κατά τη γέννηση της αξιώσεως περιουσίας του υποχρέ-ου και γ) συμβολή του δικαιούχου στην αύξηση της περιουσίας του υποχρέου για την οποία καθιερώνεται από το νόμο μαχητό τεκμήριο ότι ανέρχεται στο 1/3 της αύξησης (βλ. ΑΠ 944/2003 Δνη 2004.1608, ΑΠ 814/2004 Δνη 2004.1608, ΑΠ 3/2003 Δνη 2003.1570). Από την ίδια διάταξη συνάγεται ότι η συμβολή του δικαιούχου συζύγου στην αύξηση της περιουσίας μπορεί να συνί-σταται όχι μόνο σε παροχή κεφαλαίου με οποιαδήποτε μορφή αλλά και υπη-ρεσιών σε χρήμα αποτιμωμένων, όταν και σε όποιο μέτρο οι παροχές αυτές δεν επιβάλλονται από την υποχρέωση συνεισφοράς στις οικογενειακές δαπά-νες και οι οποίες πρέπει να προσδιορί-ζονται κατ΄ είδος και αξία (βλ. ΑΠ 3/2003 ό.π., 1740/2002 ΝοΒ 51.1226 και Δνη 2003.1567, ΑΠ 430/2002 Δνη 2002.1624). Το δικαστήριο ανεξάρτητα από τον υπολογισμό (πραγματικό ή τεκ-μαρτό) που κάνει ο ενάγων στην επαύ-ξηση της περιουσίας του εναγομένου, μπορεί κατά την εκδίκαση της σχετικής αγωγής, αν δεν αποδεικνύεται η πραγ-ματική, να δεχθεί ότι υπάρχει τεκμαρτή συμβολή αυτού στην παραπάνω επαύ-ξηση (βλ. ΕφΑθ 3993/2000 Δνη 2003.808, ΕφΑθ 2614/2000 Δνη 2001.179, ΕφΠειρ 356/97 Δνη 99.362). Εξάλλου, το εκ του άρθρου 1400 παρ. 1β του ΑΚ τεκμήριο λειτουργεί αμφιμε-ρώς, δηλ. υπέρ αμφοτέρων των διαδί-κων, με την έννοια ότι αν ο ενάγων ζητή-σει με την αγωγή του ποσοστό συμβο-λής πλέον του καλυπτομένου από το νόμιμο τεκμήριο, δηλαδή ποσοστό με-γαλύτερο από το 1/3, αυτός μεν υπο-χρεούται να αποδείξει το μεγαλύτερο του τεκμαρτού ποσοστό της συμβολής του, ο δε εναγόμενος μπορεί να προβά-λει και να αποδείξει ότι ο ενάγων είχε μικρότερη συμβολή της τεκμαιρομένης ή καμία συμβολή. Για να γίνει δεκτή η ανυπαρξία συμβολής που αποκλείει την αξίωση συμμετοχής στα αποκτήμα-τα θα πρέπει ο εναγόμενος σύζυγος να επικαλεσθεί και αποδείξει ότι δικαιού-χος της αξιώσεως συμμετοχής σύζυγος είτε δεν μπορούσε εκ των πραγμάτων είτε δεν ήθελε να συμβάλει και ότι η επαύξηση της περιουσίας οφείλεται μόνο σε αυτόν. Και στις δύο περιπτώ-σεις ο ισχυρισμός του εναγομένου συνι-στά ένσταση που αποδεικνύεται από αυτόν, κατ΄ άρθρ. 338 παρ. 2 του ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 406/2003 Δνη 2003. 1570, ΑΠ 251/2002 Δνη 2003.130). Ακόμη, οι διατάξεις του άρθρου 1400 του ΑΚ, σύμφωνα με το άρθρ. 54 παρ. 1 του Ν. 1329/83, όπως αντικαταστά-θηκε με το άρθρ. 12 του Ν. 1649/86, αφορούν και περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν και πριν την έναρξη της ισχύος του Ν. 1329/83, εφόσον ο γάμος δεν έχει λυθεί ή ακυρωθεί μέχρι τότε (βλ. ΑΠ 174./2002 ό.π., ΑΠ 1658/2001 Δνη 2002.1036).

Εν προκειμένω από τις καταθέ-σεις των μαρτύρων αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι, που γεννήθηκαν το έτος 1945 και 1951 αντίστοιχα, συνήψαν νόμιμο γάμο στον Πύργο την 11-6-1972 και απέκτησαν δύο θυγατέρες τη Γεωργία το έτος 1973 και τη Χρυσούλα το έτος 1975. Η συμβίωσή τους διήρκησε μέχρι το έτος 1987, οπότε διεσπάσθη οριστι-κά (επακολούθησε δε και η λύση του γάμου το έτος 1993). Κατά τη διάρκεια του γάμου τους και συγκεκριμένα με το 6037/21-12-1973 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Πύργου Μ. Α., που έχει μεταγραφεί νόμιμα, ο πατέρας της εναγομένης συνέστησε υπέρ αυτής

προίκα αποτελούμενη από μία χαμώγειο πλινθόκτιστη πεπαλαιωμένη οικία επί οικοπέδου συνολικού εμβαδού 140,58 τ.μ. επί της οδού Αναπαύσεως αρ. 17 στον Πύργο. Στις αρχές του 1979 οι διάδικοι κατεδάφισαν το παλαιό κτί-σμα, το οποίο ουδεμία αξία είχε και από τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους δυνάμει της 523/30-1-1979 οικοδομικής αδείας άρχισαν να ανεγείρουν νέα οικοδομή αποτελούμενη από ισόγειο και με θεμελίωση ικανή για την ανοικοδόμηση τριών ορόφων. Τον Δεκέμβριο του 1979 οι διάδικοι με τα τέκνα τους εγκαταστάθηκαν στην ακόμη ημιτελή νεοανεγερθείσα οικία, όπου διέμεναν έκτοτε καθόλο το χρονικό διάστημα που διήρκεσε κατά τα άνω η κοινή συμβίωση. Η οικία, δηλαδή το ισόγειο της οικοδομής, είναι υπερυψωμένη με τρία ή τέσσερα σκαλοπάτια από το έδαφος και έχει συνολικό εμβαδόν 100,69 τ.μ., αποτελείται δε από δύο υπνοδωμάτια, καθιστικό, σαλόνι και λοιπούς βοηθητικούς χώρους. Οι εργασίες κατασκευής διεκόπησαν παντελώς μέχρι το έτος 1985, οπότε συνεχίστηκαν εκ νέου με την το-ποθέτηση πατωμάτων, εσωτερικής βα-φής, κατασκευής τζακιού, κεντρικής θέρμανσης, χωρίς όμως να ολοκληρωθούν πλήρως, αφού δεν έγιναν εξωτερικά επιχρίσματα και βαφή των μπαλκονιών. Η οικία είναι καλής εργολαβι-κής κατασκευής («συμβατική» κατά την έκφραση της πραγματογνώμονος), επενδυμένη με δρύινα πατώματα, πλην της κουζίνας και του λουτρού, που έχουν πλακάκια. Η αξία του ακινήτου (οικοπέδου και οικίας) κατά τον κρίσιμο χρόνο για τη γέννηση της ένδικης αξιώσεως που είναι αυτή της ασκήσεως της αγωγής (βλ. ΑΠ 1658/2001 ό.π., ΑΠ 1584/2001 Δνη 2002.712) και που δεν διαφοροποιείται από εκείνη της συμπληρώσεως της τριετούς διάστασης της συμβιώσεως, ανέρχεται σε 11.733.120 δρχ. (αναλυτικά δε 19.000 δρχ. το τ.μ. η αξία του οικοπέδου ή 2.671.020 δρχ. (140,58 Χ 19.000) και 90.000 δρχ. το τ.μ. η αξία της οικίας ή 9.062.100 δρχ. (100,69 Χ 90.000 βλ. ιδίως έκθεση πραγματογνωμοσύνης, όπου παρατίθενται αναλυτικά οι αντίστοιχες τιμές της εφορίας και της αγοράς που ίσχυαν κα-τά τον κρίσιμο χρόνο). Η εναγομένη, επομένως, κατά τη συμπλήρωση της τριετούς διάστασης αύξησε την περιουσία της με την ανέγερση της ως άνω οι-κοδομής, η οποία περιουσία μετ΄ αφαί-ρεση της αξίας του οικοπέδου αποτελεί κατά την έννοια του άρθρ. 1400 του ΑΚ απόκτημα. Για την ανέγερση της οικο-δομής στο αρχικό στάδιο η εναγομένη έλαβε ενυπόθηκο δάνειο ποσού 405.000 δρχ. από την Εθνική Κτηματι-κή Τράπεζα της Ελλάδος (σχετικό το 17840/1979 δανειστικό συμβόλαιο) έντοκο με ποσοστό 5% κατά το ποσό των 200.000 δρχ. και άτοκο κατά το ποσό των 205.000 δρχ. διαρκείας 25 ετών. Επίσης, για την αποπεράτωση της οικοδομής ο εναγόμενος έλαβε από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας τον Οκτώβριο του 1985 δάνειο ύψους 915.000 δρχ. (σχετική η 28496/1985 σύμβαση δανείου), προς εξόφληση του οποίου η εναγομένη παραχώρησε δικαίωμα εγγραφής δεύτερης υποθήκης στο ακίνητό της. Η αξία των δανείων αυτών, οι δόσεις των οποίων, όπως δεν αμφισβητείται, βαρύνουν και εξοφλούνται από την εναγομένη, κατά τον κρίσιμο χρόνο γέννησης της αξιώσεως του ενάγοντος αποτιμώνται στο συνομολογούμενο ποσό των 3.960.000 δρχ. Ακόμη κατά το αρχικό στάδιο ανέγερσης της οικοδομής το έτος 1979 η εναγομένη ενισχύθηκε με το ποσό των 200.000 δρχ.

από τον πατέρα της ως συνδρομή για την απόκτηση δικής της στέγης, το οποίο διέθεσε για την κατασκευή της οικίας. Επομένως η καθαρή αξία του ακινήτου της εναγομένης μετά την αφαί-ρεση των παραπάνω δανείων, της αξίας του οικοπέδου και του ποσού των 200.000 δρχ. που εισέφερε για την κα-τασκευή της οικίας ανέρχεται σε 4.902.120 δρχ. (11.733.120 – (2.671.000 + 3.960.000 + 200.000) 6.831.000). Ο ενάγων από την τέλεση του γάμου εργαζόταν ως τεχνίτης οικο-δόμος (καλουπιτζής). Πρόσφερε την προσωπική του εργασία στην ανέγερση της οικίας κυρίως κατά το πρώτο στάδιο το έτος 1979 κατά την κατασκευή του σκελετού της οικοδομής και της θεμε-λίωσης. Την εργασία, αυτή παρείχε όχι μόνο στον τομέα της ειδικότητάς του αλ-λά και σε άλλες παρεμφερείς εργασίες ως εκ της εμπειρίας που είχε αποκτήσει λόγω της επαγγελματικής του ενασχό-λησης ως οικοδόμος και ως βοηθός των τεχνικών άλλων ειδικοτήτων, απασχο-λείτο δε μετά το πέρας της εργασίας του σε τρίτους είτε όταν δεν εργαζόταν αλλαχού και κατά το χρονικό διάστημα από τον μήνα Μάρτιο μέχρι τον μήνα Δεκέμβριο του 1979έκαμε 10 ημερο-μίσθια τον μήνα αξίας 800 δρχ. το κα-θένα και συνολικά 80.000 δρχ. (10 ημερ. Χ 10 μην. Χ 800 δρχ.). Ομοίως και κατά το δεύτερο στάδιο των εργα-σιών από τον Οκτώβριο του 1985 που ελήφθη το δάνειο από τον Ο.Ε.Κ. μέχρι τον Μάιο του 1986 πρόσφερε κατά τον ίδιο ως άνω τρόπο προσωπική εργα-σία, σε μικρότερη όμως έκταση λόγω της φύσεως των εκτελουμένων εργα-σιών, πραγματοποιώντας έτσι 5 ημερο-μίσθια τον μήνα αξίας 3.000 δρχ. το καθένα και συνολικά 120.000 δρχ. (5 ημ. Χ 8 μην. Χ 3.000). Η παραπάνω προσωπική εργασία του ενάγοντος συνιστά την συμβολή του στην κατα-σκευή της οικίας της εναγομένης και εντεύθεν στην επαύξηση της περιουσίας της. Περαιτέρω, ο ενάγων διέθετε τα εκ της εργασίας του εισοδήματα για την αντιμετώπιση των αναγκών διαβιώσεως της οικογενείας του, αποτελουμένη από τους ήδη διαδίκους και τις ανήλικες τότε θυγατέρες τους. Δεν αποδείχθηκε ότι είχε την ευχέρεια και πάντως δεν διέθε-σε χρήματα για την αγορά υλικών και την αμοιβή εργατοτεχνιτών κατά την κα-τασκευή υης οικίας. Αυτό συνάγεται και εκ του ότι οι εργασίες της κατασκευής διακόπηκαν τον Δεκέμβριο του 1979 και επαναλήφθηκαν με τη λήψη του δανείου από τον Ο.Ε.Κ. Ούτε αποδείχθηκε ότι κατά την επί τετράμηνο απασχόλησή του στη Λιβύη στις αρχές του 1980 απο-κόμισε κάποιο χρηματικό ποσό που διέθεσε στην κατασκευή της οικίας, η οποία κατασκευή της οικίας, όπως ελέ-χθη άλλωστε, είχε διακοπεί από τα τέλη του 1979. Κατά συνέπεια, η κατά τα άνω συμβολή του ενάγοντος, αναγο-μένη σε τρέχουσες τιμές κατά το χρόνο γέννησης της αξιώσεώς του, ανέρχεται σε ποσοστό 1/3 της επαύξησης της πε-ριουσίας της εναγομένης και συγκε-κριμένα σε 1.634.040 δρχ. (4.202.120 Χ 1/3). Κατ΄ ακολουθίαν των προεκτε-θέντων, η εκκαλουμένη απόφαση ορ-θώς μεν έκρινε ότι οι σχετικές περί των αποκτημάτων διατάξεις του άρθρ. 1400 του ΑΚ εφαρμόζονται και επί των πε-ριουσιακών στοιχείων που αποκτήθη-καν πριν από την έναρξη της ισχύος του Ν. 1329/1983 και οι περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της εφέσεως της εκκα-λούσας με τον οποίο ισχυρίζεται ότι λό-γω της ιδιότητας του ακινήτου της αρχι-κά ως προικώου, ο ενάγων έχει αξίωση για τη συμβολή του από 18-2-1983, που με την κατάργηση της προίκας το ανω-

τέρω περιήλθε σε αυτήν κατά πλήρη κυριότητα, εσφαλμένα όμως έκρινε αφενός μεν ότι η αξία του ακινήτου ανέρχεται σε 10.340.000 δρχ. και αφετέρου ότι η συμβολή του ενάγοντος στην επαύξηση αυτή ανέρχεται στα 2/3 και οι συναφείς λόγοι της εφέσεως είναι βάσιμοι. Επομένως, η έφεση πρέπει να γίνει δε-κτή και ως ουσία βάσιμη, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να διακρατηθεί η υπόθεση και εκδικαζομένη κατ΄ ουσίαν, να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα το ισοδύναμο σε ΕΥΡΩ ποσό των 1.634.040 δρχ. εντόκως από της επιδόσεως της αγωγής. Ακόμη, η εναγομένη πρέπει να καταδικαστεί σε μέρος της δικαστικής δαπάνης του ενάγοντος και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, κατ΄ άρθρ. 178 και 183 του ΚΠολΔ.

697/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Ζαχαρόπουλος Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος, Παντελής Αγγελόπουλος**).

Διεθνής σύμβαση Χάγης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (ν. 2102/1992). Οι διαφορές δικάζονται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, επιτρέπεται όμως έφεση. Ο δικαστής αποφαίνεται όχι με πιθανολόγηση αλλά με πλήρη δικανική πεποίθηση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή του παιδιού αν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη

Επειδή η αστική διαφορά από τη διεθνή απαγωγή παιδιών, περί της οποίας προβλέπουν οι διατάξεις της από 25-10-1980 Σύμβασης της Χάγης για τα αστικά θέματα απαγωγής παι-διών, που κυρώθηκε με τον Ν. 2102/1992 «Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγω-γής παιδιών», δεν είναι ασφαλιστικό μέ-τρο με την έννοια του άρθρου 682 του ΚΠολΔ αλλά για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας εκδικάζεται κατά τη διαδικασία του επείγοντος χαρακτήρος (άρθρ. 2 και 11 παρ. 2 του Ν.2102/92), που κατά τα ισχύοντα στην Ελλάδα είναι η διαδικασία των ασφαλιστικών μέ-τρων. Η σχετική απόφαση τέμνει ορι-στικά τη διαφορά της παράνομης διεθ-νούς απαγωγής παιδιών, η οποία δια-χωρίζεται και σαφώς διακρίνεται για την αυτοτέλειά της με την αντίστοιχη διαφο-ρά της υπόθεσης της επιμέλειας των παιδιών των άρθρων 16 και 17 της Συμ-βάσεως (βλ. Χαρούλα Απαλαγάκη, Δ 34.650) και υπόκειται συνεπώς σε έφε-ση (βλ. ΑΠ 1382/95 Δνη 98.540). Επο-μένως η κρινόμενη έφεση κατά της 5825/2005 οριστικής αποφάσεως του μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασ-φαλιστικών μέτρων και με την οποία απορρίφθηκε κατ΄ ουσία η αίτηση του ήδη εκκαλούντος με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί η εφεσίβλητη σύζυγός

του να αποδώσει σε αυτόν τα ανήλικα τέκνα τους Αγγελική και Γεώργιο στον τόπο της κύριας κατοικίας τους στις ΗΠΑ, είναι παραδεκτή και έχει ασκηθεί νομίμως και εμπροθέσμως. Έτσι, πρέπει να γίνει τύποις δεκτή και να εξεταστεί κατ΄ ουσίαν.

Επειδή κατά το άρθρ. 690 παρ. 1 του ΚΠολΔ σε υποθέσεις που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα είναι υποχρεωτική η προαπόδειξη και αρκεί η πιθανολόγηση των ισχυρισμών. Η εφαρμογή της διατάξεως αυτής όμως ως προς τις θεσπιζόμενες δυνατότητες του δικαστηρίου να αποφασίζει βάσει πιθανολόγησης των ισχυρισμών των διαδίκων αποκλείεται από την ως άνω Διεθνή Σύμβαση της Χάγης από την οποία επιβάλλεται στο δικαστή να αποφαίνεται επί των εν λόγω διαφορών κατά πλήρη δικανική πεποίθηση, που σχηματίζεται βάσει των λοιπών κανόνων που διέπουν τη διαδικασία αυτή και όχι απλώς κατά πιθανολόγηση, όπως συνάγεται ιδίως από τις διατάξεις των άρθρων 12-24 της Σύμβασης, που στις προβλεπόμενες σε αυτά περιπτώσεις κάνουν λόγο για απόδειξη (και όχι απλώς πιθανολόγηση) των περιστατικών που αξιώνουν για την εφαρμογή τους (βλ. ΑΠ 1382/95 ό.π.). Επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση που αποφάνθηκε βάσει απλής πιθανολόγησης των γενομένων δεκτών πραγματικών περιστατικών και όχι κατά πλήρη δικανική πεποίθηση, εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο και ο συναφής δεύτερος λόγος της εφέσεως είναι βάσιμος. Επειδή κατά το άρθρο 1 στοιχ. α΄ της Διεθνούς Σύμβασης που προαναφέρθηκε, αυτή έχει ως σκοπό να διασφαλίσει την άμεση επιστροφή των παιδιών που μετακινήθηκαν ή παρακρατήθηκαν παράνομα σε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη. Ως παράνομη κατά το άρθρ. 3 θεωρείται η μετακίνηση ή η κατακράτηση παιδιού ηλικίας μέχρι 16 ετών, εφόσον, α) έγιναν κατά παράβαση του δικαιώματος επιμελείας, το οποίο, κατά το άρθρο 5 στοιχ. α΄, περιλαμβάνει το δικαίωμα που αφορά στη μέριμνα για το πρόσωπο του παιδιού και ιδίως το δικαίωμα του καθορισμού του τόπου διαμονής του, αναγνωρισμένο είτε απευθείας από ο νόμο είτε από δικαστική ή διοικητική απόφαση ανάλογα στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οργάνωση είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους, από το δίκαιο του Κράτους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμο-νή του αμέσως πριν τη μετακίνηση ή κατακράτησή του και β) το δικαίωμα αυτό ασκείτο πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή θα είχε ασκηθεί κατ΄ αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά. Κατά το άρθρο 12 παρ. 1 της Σύμβασης, εφόσον ένα παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατήθηκε παράνομα και από τη μετακίνηση ή κατακράτησή του μέχρι τον χρόνο της κατάθεσης της αίτησης ενώπιον της δικαστικής ή διοικητικής αρχής του συμβαλλομένου κράτους όπου μετακινήθηκε το παιδί, διέρρευσε χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους, η επιληφθείσα αρχή διατάσσει την άμεση επιστροφή του, κατά δε την παρ. 2 του ίδιου άρθρου η άμεση επιστροφή πρέπει να διατάσσεται και μετά την πάροδο ενός έτους, εκτός αν αποδειχθεί ότι το παιδί έχει ήδη προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον. Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Σύμβασης, παρά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου δεν υπάρχει δέσμευση να διαταχθεί η επιστροφή εφόσον το πρόσωπο ή η οργάνωση που είχε τη μέριμνα του προσώπου του παιδιού δεν ασκούσε

πραγματικά το δικαίωμα επιμέλείας κατά το χρόνο μετακίνησης ή κατακράτησης ή είχε συναινέσει σε αυτήν ή την είχε εγκρίνει εκ των υστέρων ή εφόσον αποδειχθεί ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η επιστροφή του παιδιού να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε μία αφόρητη κατάσταση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί επίσης να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή του παιδιού, εάν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη του. Κατά την εκτίμηση των περιστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, οι δικαστικές ή διοικητικές αρχές οφείλουν να λάβουν υπόψη τις πληροφορίες για την κοινωνική κατάσταση του παιδιού που παρέχονται από την Κεν-τρική Αρχή ή άλλη υπηρεσία του κρά-τους της συνήθους διαμονής του. Οι δια-τάξεις αυτές, που επιτρέπουν την άρνη-ση της επιστροφής των παιδιών, εφαρ-μόζονται είτε έχει παρέλθει έτος από την ημέρα της μετακίνησης είτε δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί έτος από την ημέ-ρα αυτή έως την υποβολή της αίτησης (βλ. ΑΠ 63/2001 ΝοΒ 49.1313 και Δνη 2001.902, ΕφΘεσ 3662/96 Δνη 97.854).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι, ηλικίας 42 και 29 ετών αντίστοιχα, τέλεσαν νόμιμο πολιτικό γάμο με την 11-6-98 και θρησκευτικό κατά τους Κανόνες της Ορθόδοξης Ανατολικής του Χριστού Εκκλησίας την 17-4-1999 στην Αλμπουκέρκη της Πολιτείας του Νέου Μεξικού των ΗΠΑ και απέκτησαν δύο τέκνα, την Αγγελική που γεννήθηκε την 8-7-2001 και τον Γεώργιο, που γεννήθηκε την 5-12-2003. Από την τέλεση του γάμου η μόνιμη κατοικία τους ήταν επί της οδού Χάννετ αρ. 4608 ΝΕ στην Αλμπουκέρκη, όπου ο εκκαλών. που γεννήθηκε στην Ελλάδα αλλά έχει και την Αμερικανική υπηκοότητα, εργάζεται ως καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση. Στον παραπάνω τόπο διέμεναν όλοι μαζί, ασκώντας ως φυσικοί γονείς την επιμέλεια των παιδιών, όπως δεν αμφισβητείται αμέσως μετά την γέννησή τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του δικαίου για την επιμέλεια των ανηλίκων της Πολιτείας του Νέου Μεξικού (NMSA, ιδίως παρ. 40-4-9.1 και 40-10Α – 102 επ.) μέχρι την 19-7-2005, που η εφεσίβλητη με τα παιδιά ήλθαν για διακοπές στην Ελλά-δα και για να επισκεφθεί τους οικείους της και δεν επέστρεψαν πάλι στην Αμε-ρική την 26-8-2005, όπως είχε προγραμματιστεί κατά την αποχώρησή της από την Αμερική αλλά παρέμειναν στην Πάτρα, στην οικία της γιαγιάς της επί της οδού Αγ. Τριάδος αρ. 57. Σημειωτέον ότι οι γονείς της εφεσίβλητης (που πρωτοδίκως εξετάστηκαν ως μάρτυρες ο μεν πατέρας της με επιμέλεια του εκ-καλούντος, η δε μητέρα της με επιμέλει-α της ιδίας) είναι χωρισμένοι από πολλά χρόνια κι έχουν αποκτήσει δική τους οικογένεια. Όπως ελέχθη, η εφεσίβλη-τη, όπως είχε συμφωνήσει με το σύζυγό της και ανέγραφε το εισιτήριο που διέ-θετε, έπρεπε να ταξιδέψει για την Αμερι-κή μαζί με τα παιδιά την 26-8-2005 με ώρα αναχώρησης από το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» την 06:15. Την προηγούμενη όμως ημέρα και ώρα 14:00 μετέβη στο Ε΄ Αστυν. Τμήμα Πατρών και δήλωσε ότι δεν επιθυμεί πλέον να επιστρέψει στην Αμερική, διότι φοβάται για τη σωματική της ακεραιό-τητα εξαιτίας ανάρμοστης συμπεριφο-ράς του συζύγου της, ο οποίος από «αρκετά χρόνια μου

δημιουργεί προ-βλήματα χτυπώντας, απειλώντας και εξυβρίζοντάς με προκαλώντας μου έτσι ψυχολογική και σωματική βία. Για τους λόγους αυτούς δεν επιθυμώ να επιστρέ-ψω στον σύζυγό μου, εγκαταλείπω τη συζυγική μου στέγη και παραμένω στην οικία της μητέρας μου» (βλ. το 1010/1/3306-9/05 απόσπασμα από το βιβλίο συμβάντων του άνω Α/Τ). Ο εκκαλών, που δεν είχε καμία σχετική ενημέρωση ως προς την απόφαση της εφεσίβλητης να μην επιστρέψει στις ΗΠΑ, την ανέ-μενε ματαίως την καθορισμένη ημέρα και ώρα στο αεροδρόμιο και με μεγάλη δυσκολία, διότι δεν του απαντούσε στο τηλέφωνο, μπόρεσε τις επόμενες ημέ-ρες να πληροφορηθεί την άρνησή της να επιστρέψει η ίδια και τα παιδιά στην Αμερική. Η άρνησή της ήταν αποτέ-λεσμα σκέψεων που είχε λάβει το αμέ-σως προηγούμενο χρονικό διάστημα εν αγνοία του εκκαλούντος, όπως συνά-γεται ιδίως από τις παρακάτω ενέργειες που προϋπόθεταν εκτός άλλων και νομική καθοδήγηση : α) την από 29-8-2005 εξώδικη δήλωσή της προς τον εκκαλούντα, που απεστάλη την ίδια ημέρα με συστημένη επιστολή και με την οποία του γνωστοποίησε την από-φασή της να παραμείνει με τα παιδιά στην Ελλάδα και ότι «για τις λεπτομέ-ρειες των σχετικών νομικών και δικαστι-κών διαδικασιών θα επικοινωνήσουν μαζί του» οι δικηγόροι που αναφέρονται στο έγγραφο, β) την από 1-9-2005 αγωγή διαζυγίου που κατέθεσε την ίδια ημέρα στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Πατρών (αρ. κατ. 3359/1385/1-9-2005). Ο εκκα-λών μόλις περιήλθε σε γνώση του η απόφαση της συζύγου του να κατακρα-τήσει τα παιδιά στην Ελλάδα κίνησε αμέσως της προβλεπόμενη από τη Σύμ-βαση της Χάγης διαδικασία για την επι-στροφή των παιδιών υποβάλλοντας σχε-τική αίτηση προς το Υπουργείο Δικαι-οσύνης και εξουσιοδοτώντας το Ελληνι-κό Δημόσιο να τον εκπροσωπήσει και να ενεργήσει για λογαριασμό του (βλ. και το από 9-9-2005 συμπληρωμένο έντυπο σχετικής αιτήσεώς του που απευθύνεται προς το Υπουργείο Δικαι-οσύνης με συνημμένα σε αυτό έγγρα-φα), στη συνέχεια δε επακολούθησε την 14-10-2005 η υποβολή της αιτήσεως επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλου-μένη απόφαση. Από τα προεκτεθέντα αποδείχθηκε αφενός μεν ότι ο τόπος της συνήθους διαμονής των παιδιών ήταν η πόλη της Αλμπουκέρκης στο Νέο Μεξικό των ΗΠΑ, ότι η επιμέλεια αυτών ασκείτο πραγματικά από τον εκκαλού-ντα από κοινού με τη σύζυγό του και ότι η μετακίνηση των παιδιών στην Ελ-λάδα ήταν νόμιμη, αφού υπήρξε συνα-πόφαση και των δύο γονέων κα αφετέ-ρου ότι από την 26-8-2005 η εφεσίβλητη κατακρατεί παράνομα στην Ελλάδα τα δύο ανήλικα τέκνα τους κατά παράβα-ση του δικαιώματος επιμελείας που αναγνωρίζεται και στους δύο σύμφωνα με το δίκαιο για την επιμέλεια των ανη-λίκων της Πολιτείας του Νέου Μεξικού που προαναφέρθηκε. Η εφεσίβλητη ισχυρίστηκε ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ότι α) ο αιτών εκ των υστέ-ρων ενέκρινε την αλλαγή του τόπου δια-μονής των ανηλίκων, όπως αποδεικνύε-ται από την επιστολή που της απέστειλε και β) υπάρχει σοβαρός κίνδυνος ότι η επιστροφή των παιδιών στην Αμερική θα τα εκθέσει σε φυσική και ψυχική δοκι-μασία ή θα τα περιαγάγει σε αφόρητη κατάσταση και σε κάθε περίπτωση τα παιδιά αντιτίθενται σ΄ αυτό. Οι ισχυρι-σμοί αυτοί της εφεσίβλητης δεν είναι βάσιμοι. Ειδικότερα, τα παιδιά δεν έχουν την ηλικία και την απαιτούμενη

ωριμότητα να εκφέρουν γνώμη περί επιστροφής των στην Αμερική και οι τυχόν αντιρρήσεις της μεγαλύτερης Αγγελικής, όπως μεταφέροντα στις καταθέσεις ορισμένων εκ των μαρτύρων και στην περίπτωση ακόμη που έχουν λεχθεί, δεν αποτελούν προϊόν ώριμης σκέψης και δεν μπορούν να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Εξάλλου, ο εκκαλών ουδόλως ενέκρινε την εγκατάσταση των ανηλίκων στην Ελλάδα.

Εκτός από την άμεση κίνηση της διαδικασίας που προβλέπει η Σύμβαση κατά τα άνω, με αίτηση που υπέβαλε την 6-9-2005 ενώπιον του αρμοδίου Δικαστηρίου του τόπου κατοικίας των δια-δίκων και των παιδιών ζήτησε την άμεση επιστροφή των παιδιών από την Ελλά-δα, καθώς και την ρύθμιση της επιμελεί-ας και τον καθορισμό του συνήθους τόπου διαμονής τους. Η αίτηση αυτή επεδόθη στην εφεσίβλητη την 15-9-2005 και συζητήθηκε μετά από προη-γούμενη τηλεφωνική ακρόασή της εκδό-θηκε δε η προσκομιζόμενη στο πρω-τότυπο και σε επίσημη μετάφραση DM-2005-03688/26-9-2005 απόφαση του Δεύτερου Δικαστηρίου της Επαρχίας του Μπερναλίλο στην Πολιτεία του Νέου Μεξικού, με την οποία α) κατά το εφαρμοστέο ως εκ της συνήθους διαμονής των παιδιών δίκαιο της Πολιτείας του Νέου Μεξικού, με την οποία α) κατά το εφαρμοστέο ως εκ της συνήθους διαμονής των παιδιών δίκαιο της Πολιτείας του Νέου Μεξικού θεωρείται «άδικη» η δεδηλωμένη πρόθεση άρνησης της εφεσίβλητης να επιστρέψει τα ανήλικα παιδιά στις ΗΠΑ, β) δεν προέκυψε ότι η επιστροφή των παιδιών θα τα εκθέσει σε ηθική βλάβη ή άλλως θα τους δημιουργήσει αφόρητη κατάσταση και γ) υποχρεώνει την εφεσίβλητη να επιστρέψει τα παιδιά το αργότερο έως την 14-10-2005, οπότε, εάν συμμορφωθεί, αμ-φότεροι οι γονείς θα έχουν κοινή επιμέλεια των ανηλίκων, ενώ ο εκκαλών υποχρεούται να παραδώσει τη συζυγική οικία στην εφεσίβλητη καταβάλλοντας και το ποσό των 800 δολ. ΗΠΑ μηνιαίως ως προσωρινή βοήθεια για όσο διάστημα θα εκκρεμούν οι διαδικασίες διευθέτησης της διαφοράς, αρχής γενο-μένης από την ημέρα επιστροφής της και ακόμη (ο εκκαλών) θα προκατα-βάλει το ποσό των 1500 δολ. ΗΠΑ σε δικηγόρο που θα εκπροσωπήσει την εφεσίβλητη στη σχετική δίκη. (Σε περί-πτωση που δεν επιστρέψει μέχρι 14-10-2005, την επιμέλεια των παιδιών θα έχει ο εκκαλών μέχρι νεότερης αποφά-σεως του Δικαστηρίου). Ομοίως και από τις προσκομιζόμενες δύο επιστολές που δεν φέρουν ημερομηνία ανακύπτει διάχυτη η αγωνία του εκκαλούντος για το μέλλον του γάμου τους, που επιθυμεί να διασώσει και για την επιστροφή των παιδιών τους με τα οποία κατά το χρόνο εκείνο η εφεσίβλητη δεν επέτρεπε να επικοινωνήσει ούτε τηλεφωνικά. Περαιτέρω, δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη σοβαρού κινδύνου ότι η επιστροφή των παιδιών στην Αμερική θα τα εκθέσει σε φυ-σική ή ψυχική δοκιμασία ή θα τα περια-γάγει σε αφόρητη κατάσταση. Η εφεσί-βλητη ισχυρίστηκε ότι η συμπεριφορά του εκκαλούντος προς αυτήν ήταν κακή και ανάρμοστη από την αρχή της έγγαμης συμβίωσης και ότι δημιουρ-γούσε επεισόδια παρουσία των τέκνων, γεγονός που εγκυμονεί σοβαρό κίνδυνο για την ψυχική τους υγεία και ανάπτυξη εάν βρεθούν στο ίδιο οικογενειακό περι-βάλλον και συνέχιζαν την ίδια οικογε-νειακή ζωή. Τα περιστατικά που επικα-λείται η εφεσίβλητη για τη θεμελίωση των ισχυρισμών της δεν

βεβαιώθηκαν. Οι διάδικοι επισκέπτονταν εξακολουθη-τικά την Ελλάδα κάθε καλοκαίρι από τότε που τέλεσαν τον γάμο τους με τα παιδιά και έκαναν διακοπές με τους οικείους της. Οι γονείς της εφεσίβλητης επίσης μετέβησαν κατ΄ επανάληψη στην Αμερική, ο πατέρας της δύο φορές και έμεινε από ένα μήνα και η μητέρα της τέσσερις φορές. Από κανένα πειστι-κό αποδεικτικό στοιχείο, δηλαδή κά-ποιο στοιχείο εκτός από τις μαρτυρικές καταθέσεις που έχουν δοθεί μετά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, προκύ-πτει ότι η εφεσίβλητη είχε διαμαρτυρη-θεί για τη συμπεριφορά του συζύγου της, γεγονός που θα είχε συμβεί αν ήταν βάσιμα, έστω και κατά ένα μέρος, όσα καταθέτουν μετά την άσκηση της κρινό-μενης αγωγής οι μάρτυρες που εξετά-σθηκαν με επιμέλειά της. Ειδικότερα, οι μάρτυρες αυτοί κατέθεσαν ότι, όπως πληροφορήθηκαν από την ίδια μετά την τελευταία επίσκεψή της στην Ελλάδα, ο σύζυγός της από την αρχή του γάμου τους φερόταν εξυβριστικά, ενίοτε χειρο-δικούσε εις βάρος της, όπως έκαμε και πριν της αναχώρησή της από την Αμερι-κή και για τον λόγο αυτό την είδαν με σημάδια στο πρόσωπο, ότι αυτός έκα-με χρήση ναρκωτικών (μαριχουάνας και μερικές φορές κοκαΐνης) και προσπά-θησε να μυήσει και την ίδια στα ναρκω-τικά και ακόμη ότι είχε εξωσυζυγικές σχέσεις εξαιτίας των οποίων της μετέφε-ρε μεταδοτικό νόσημα (έρπη). Επί πλέον, η μητέρα της εξεταζομένη στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικα-στηρίου κατέθεσε ότι κατά τις επισκέ-ψεις της στην Αμερική είχε αντιληφθεί την απότομη συμπεριφορά του γαμβρού της προς την θυγατέρα της, την οποία μείωνε συνεχώς («μόνο ξυλοδαρμό δεν είδα.. Απ΄ ότι μου είπε (η εφεσίβλητη) μετά το 1998 έτρωγε ξύλο»). Όλοι δε οι παραπάνω μάρτυρες κατέθεσαν ότι σε σχετική ερώτησή της προς την τε-τραετή Αγγελική, αυτή απάντησε ότι δεν θέλει να επιστρέψει στην Αμερική, διότι ο μπαμπάς της κτυπάει τη μαμά της. Οι καταθέσεις αυτές, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και δεν ενισχύ-ονται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία με εξαίρεση τα σημάδια που ανέφεραν ότι είδαν στο πρόσωπό της και περί των οποίων κατέθεσε και ο πατέρας της, που την παρέλαβε στο αεροδρόμιο κατά την άφιξή της στην Ελλάδα. Ο εκκαλών είναι καθηγητής σε δημόσιο σχολείο της πόλεως που διέμεναν, γνω-στό μέλος της ελληνικής παροικίας και δεν ζούσε απομονωμένος με τη σύζυγο και τα παιδιά τους. Παρακολουθούσαν τακτικά την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλη-σία και είχαν κοινωνικές επαφές και σχέσεις με άλλα άτομα ιδίως ελληνικής καταγωγής. Καθόλο το χρονικό διάστη-μα των οκτώ ετών που διέρρευσε μέχρι την τελευταία επίσκεψή της στην Ελλά-δα προκύπτει ότι όχι μόνο δεν επιζή-τησε κάποιου είδους συνδρομή ή συμ-παράσταση από κάποια αρχή, ίδρυμα ή φυσικό πρόσωπο αλλά ούτε καν πα-ραπονέθηκε για επιλήψιμη διαγωγή του συζύγου της προς αυτήν και τα τέκνα. Ο πατέρας της εξεταζόμενος στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κατέθεσε ότι ουδέποτε στο παρελθόν η εφεσίβλητη είχε αναφέρει περί βιαιοπραγιών του συζύγου της παρά μόνο για μικροκαυ-γαδάκια, ότι αποκλείει να συνέβησαν αυτά που ισχυρίζεται, ότι δεν πείσθηκε από τα λεγόμενά της και ότι η αλλαγή οφείλεται στην επιρροή της μητέρας της και στην επιθυμία της εφεσίβλητης να εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα. Από τις προσκομιζόμενες με επίκληση από

τον εκκαλούντα ένορκες ενώπιον συμβολαιογράφου βεβαιώσεις, ιδίως δε των Α.Π., Γ. Π., Β.Μ., και Ε.Μ., κατοί-κων Αλμπουκέρκης, ελληνικής κατα-γωγής, οι οποίοι συνδέονταν με την οικογένεια των διαδίκων και αντάλλασ-σαν επισκέψεις (Α.Π., «είχα κοινωνικές επαφές με τον Ι. και Γ. Χ. τουλάχιστον τρεις ή τέσσερις φορές την εβδομάδα πριν και μετά το γάμο τους», Γ.Π., «Γνω-ρίζω την οικογένεια Χ. πολύ καλά και θεωρώ τον εαυτό μου τον καλύτερο φίλο της Γ. Χ. στις ΗΠΑ. Συναντούσα την Γ. τουλάχιστον μία ή δύο φορές την εβδο-μάδα», Β.Μ., «Η Γ. θα ερχόταν στο σπί-τι μου μία φορά την εβδομάδα μαζί με τα παιδιά για να συζητήσουμε. Η Γ. και εγώ είμαστε από την ίδια πόλη, Πάτ-ρα, Ελλάδα» και Ε.Μ., «Συναντιόμαστε με τον Ι. Χ. τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα γιατί τα παιδιά μας πήγαιναν μαζί στο προνηπιαγωγείο»), προκύπτει ότι οι διάδικοι συμβίωναν σε ένα ήσυχο περιβάλλον, φρόντιζαν τα παιδιά τους, στα οποία παρείχαν ότι χρειάζονταν και αυτά απολάμβαναν εξίσου την αγάπη των γονέων τους, εκκλησιάζονταν οικο-γενειακώς τις Κυριακές, αντάλλασσαν επισκέψεις και ποτέ δεν έγιναν (οι μάρ-τυρες) αποδέκτες ανησυχιών εκ μέρους της εφεσίβλητης λόγω κακής συμπερι-φοράς του συζύγου της ούτε υπέπεσε στην αντίληψή τους κάτι τέτοιο. Οι τρεις πρώτοι από αυτούς την επισκέφθηκαν πριν αναχωρήσει για διακοπές στην Ελλάδα και τους έδωσε την εντύπωση ότι θα επέστρεφε κανονικά στο τέλος του καλοκαιριού. Και οι ισχυρισμοί, εξάλλου, περί εξωσυζυγικών σχέσεων και χρήσεως ναρκωτικών ουσιών δεν βε-βαιώθηκαν. Ιδιαίτερα δε η χρήση ναρκω-τικών ουσιών και μάλιστα σε σταθερή βάση όπως ισχυρίζεται η εφεσίβλητη, θα ήταν πολύ ευχερές να διαπιστωθεί εάν είχε η ίδια προβεί ποτέ σε σχετική καταγγελία λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία εκπαιδευτικού (βλ. και κα-τάθεση πατέρα εφεσίβλητης «ποτέ δεν πίστεψα ότι ήταν ναρκομανής ο γαμ-βρός μου».). αναφορικά δε με τα σημά-δια που είχε κατά την άφιξή της στην Ελλάδα, πρέπει να επισημανθεί ότι, ενώ η ίδια ισχυρίστηκε ότι προκλήθηκαν από το σύζυγό της λίγες ημέρες πριν αναχωρήσει για την Ελλάδα και ότι τα είδαν και οι οικογενειακοί της φίλοι Α. και Γ. Π., που την επισκέφθηκαν για να την αποχαιρετήσουν ενόψει της αναχώρησής της με τα παιδιά για διακοπές στην Ελλάδα (βλ. την από 31-3-2006 αγωγή ενώπιον του Μονομελούς Πρωτ. Πατρών (αρ. κατάθ. 1249/2006) περί γονικής μέριμνας κλπ., σελ. 8), οι τελευταίοι στις ένορκες βεβαιώσεις τους κατέθεσαν ότι δεν είδαν την εφεσίβλητη να έχει κανένα μώλωπα ή γρατζουνιά. Σε κάθε περίπτωση, το επεισόδιο που επικαλείται η εφεσίβλητη δεν αποδεί-χθηκε ότι ήταν τέτοιας εντάσεως και βαρύτητας, που να μπορεί να δικαιολο-γήσει άρνηση της επιστροφής των παιδιών λόγω συνδρομής της παρ. β΄ του άρθρ. 13 της Συμβάσεως. Εξάλ-λου, επί αιτήσεως της εφεσίβλητης που συζητήθηκε την ίδια ημέρα με την ήδη κρινόμενη αίτηση εκδόθηκε η 579/12-12-2005 απόφαση του ίδιου Δικαστη-ρίου που ανέθεσε προσωρινά την επι-μέλεια των παιδιών στην εφεσίβλητη και επιδίκασε προσωρινή διατροφή για την ίδια και τα παιδιά. Από την απόφαση αυτή δεν παράγεται δεδικασμένο, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η εφεσίβλητη με τις προτάσεις της, πρωτίστως διότι αντι-κείμενο της παρούσας δίκης είναι η επι-στροφή των ανηλίκων που μετακινή-θηκαν ή κατακρατήθηκαν παράνομα και όχι η ρύθμιση της επιμελείας. Άλλω-στε,

εφόσον είχε ήδη κινηθεί η διαδικα-σία που προβλέπεται από τη Σύμβαση, απαγορεύεται κατ΄ άρθρ. 16 αυτής, στις δικαστικές ή διοικητικές αρχές του Κράτους στο οποίο μεταφέρθηκαν τα παιδιά να κρίνουν επί θέματος επιμελείας, μέχρι να διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχει περίπτωση επιστροφής των. Κατ΄ ακολουθίαν όσων έχουν προεκτεθεί, δεν αποδείχθηκε ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η επιστροφή των παιδιών να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή κατά οποιοδήποτε άλλο τρόπο να τα περιαγάγει σε μία αφόρητη κατάσταση. Τέτοιες δυσμενείς καταστάσεις δεν υφίσταντο ούτε πριν από την κατακράτηση των ανηλίκων στην Ελλάδα και η κατά το παρόν στάδιο δυσαρμονία στις συζυγικές σχέσεις δεν εγκυμονεί την επέλευση τέτοιων συνεπειών και δεν πρέπει να αποβεί σε βάρος του συμφέροντος των παιδιών. Στο σημείο αυτό είναι χαρακτηριστική η κρίση της προαναφερθείσας DM-2005-03/688/2005 αποφάσεως του αλλοδαπού Δικαστηρίου που διαχώρισε το ζήτημα της επιμελείας των παιδιών από τη διάσταση απόψεων των συζύγων και αφού διέγνωσε ότι από την επιστροφή τους δεν υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να εκτεθούν σε φυσική βλάβη ή άλλως να δημιουργηθεί κάποια αφόρητη κατάσταση, παρείχε την δυνατότητα ενάσκησης της επιμέλειας σε αμφότερους με τις ειδικότερες ρυθμίσεις που όρισε ότι θα ισχύουν όσο διαρκούν οι διαδικασίες επίλυσης της διαφοράς. Επομένως, δεν συν-τρέχει καμία από τις περιπτώσεις που παρέχουν την ευχέρεια στο δικαστήριο να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή των παιδιών στον τόπο της συνήθους διαμονής τους, η εκκαλουμένη από-φαση δε, που αποφάνθηκε αντιθέτως, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις και ο οικείος δεύτερος λόγος της εφέσεως είναι βάσιμος. Έτσι η έφεση πρέπει να γίνει δεκτή και ως ουσία βάσιμη, να εξα-φανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να διακρατηθεί η υπόθεση και εκδικαζομέ-νη κατ΄ ουσίαν, να γίνει

719/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Στεφανία Καππάτου, Ελένη Χαλιώτη**).

Διατροφή μεταξύ συζύγων. Στοιχειώδης διατροφή. Προβολή σχετικής ένστασης. Πρέπει να αναφέρεται και το ποσό της στοιχειώδους διατροφής αλλιώς η ένσταση

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1392 εδ. β΄ και 1495 του ΑΚ, προκύπτει ότι η διατροφή που δικαιούται κάποιος σύζυγος από τον άλλον είναι στοιχειώδης, περιλαμβάνουσα μόνο τα απολύτως αναγκαία για τη συντήρησή του, εάν υπάρχει βάσιμος λόγος διαζυγίου που ανάγεται σε υπαιτιότητά του. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στην περίπτωση που και ο υπόχρεος για τη διατροφή σύζυγος υπέπεσε σε παράπτωμα που αποτελεί υπαίτιο λόγο διαζυγίου, έστω και αν το παράπτωμα αυτό είναι εκείνο που αποτελεί την εύλογη για το δικαιούχο της διατροφής αιτία της διακοπής της έγγαμης συμβίωσης και δικαιολογεί την πληρωμή διατροφής σε χρήμα, κατά το άρθρο 1391 παρ. 1 του ΑΚ (βλ.

ΑΠ 804/1992 ΕλλΔνη 35.108). Για το ορισμένο της προβολής του πιο πάνω ισχυρισμού – ένσταση κατ΄ άρθρο 216 ΚΠολΔ πρέπει να συνδυάζεται με συγκεκριμένο αίτημα επιδικάσεως ηλαττωμένης διατροφής με προσδιορισμό και του ποσού αυτής (βλ. ΑΠ 351/1992 ΕλλΔνη 34.1466). Στην προκείμενη πε-ρίπτωση ο εναγόμενος με τις πρωτόδικες έγγραφες προτάσεις του ισχυρίσθηκε γι΄ αντίκρουση της αγωγής διατροφής της συζύγου του ότι αυτή είναι υπαίτια της διακοπής της έγγαμης συμβιώσεως εξαιτίας της αναφερομένης σ΄ αυτές υπαίτιας αντιγαμικής συμπεριφοράς. Ο ισχυρισμός αυτός εκτιμώμενος ως ένσταση επιδικάσεως μειωμένης διατροφής είναι απορριπτέος ως; αόριστος διότι δεν συνδυάζεται με συγκεκριμένο αίτημα επιδικάσεως μειωμένης δια-τροφής με προσδιορισμό και του ποσού αυτής.

773/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Τζωρτζόπουλος, Ελένη Μιχοπούλου, Χριστόφορος Παλιογιώργος, Δημήτριος Παπαγεωργίου**).

Διατροφή μεταξύ συζύγων. Μηνιαία εισοδήματα της συζύγου (800 €) και του συζύγου (300 €). Αποτίμηση προσωπικής εργασίας της συζύγου στην οικία της (700 € μηνιαία). Θανάτωση της συζύγου. Ο υπαίτιος της θανάτωσης είναι υπόχρεος να πληρώνει μηνιαία διατροφή στον σύζυγο 200 €. Επιδίκαση διατροφής από το 2004 μέχρι 31-10-2019. Τρόπος υπολογισμού της μηνιαίας διατροφής- Περιστατικά.

Αποδείχθηκε ότι η σύζυγος του πρώτου ενάγοντος Μ. Χ. κατά το χρόνο του ατυχήματος ήταν 50 ετών. Αυτοί ζούσαν μαζί στο Αγρίνιο Αιτωλοακαρνανίας. Η θανούσα ήταν υγιής. Από το γάμο της με τον πρώτο ενάγοντα είχε αποκτήσει τρία τέκνα, τη δεύτερη, τρίτη και τέταρτη ενάγουσες. Ενόψει της ηλι-κίας της και της καταστάσεως της υγεί-ας της αυτή θα ζούσε κατά την συνηθι-σμένη πορεία των πραγμάτων και με πιθανότητα μέχρι τις 31-10-2019. Τα κα-θαρά εισοδήματα της θανούσας συζύ-γου του πρώτου ενάγοντος κατά το χρό-νο του θανάτου της ανέρχονταν σε 800 ευρώ το μήνα από την εργασία της ως καθαρίστριας στο ξενοδοχείο «ΛΗΤΩ». Παράλληλα η θανούσα εν ζωή προ-σέφερε και προσωπική εργασία στην οικία τους που αποτιμήθηκε στο 700 ευρώ το μήνα. Εξάλλου, ο πρώτος ενά-γων εργαζόταν ως οικοδόμος και ελάμ-βανε από την εργασία του το ποσό των 300 ευρώ το μήνα. Ενόψει των διατάξεων των άρθρων 1389 και 1390 του ΑΚ η θανούσα σύζυγος του πρώτου ενάγο-ντος ήταν υποχρεωμένη να συνεισφέρει ανάλογα με τις δυνάμεις της στην αντι-μετώπιση των αναγκών της οικογένειας και ειδικότερα να διατρέφει το σύζυγό της. Έτσι αν ζούσε η θανούσα σύζυγος του πρώτου ενάγοντος, ο τελευταίος θα διατηρούσε κατά τη συνηθισμένη πο-ρεία των πραγμάτων και με πιθανότητα αξίωση διατροφής απ΄ αυτήν μέχρι τις 31-10-2019 το

ποσό των 200 ευρώ το μήνα, δηλαδή 800 ευρώ + 700 ευρώ + 300 ευρώ = 1.800 ευρώ: 2 = 900 ευρώ – 700 ευρώ (αποτίμηση της προσωπι-κής εργασίας στην οικία τους). Το ποσό αυτό ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σε συνδυασμό με τις οικονομικές δυνατότητες της υπόχρεης θανούσας με μέτρο τις συνθήκες της οικογενειακής τους ζωής. Το παραπάνω ποσό το δικαιούται ο πρώτος ενάγων σύζυγος της θανούσας προς συμπλήρωση της δικής του

802/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ασπασία Γρηγόρη, Δημήτριος Γεωργόπουλος**).

Διατροφή φοιτητού ΤΕΙ. Μπορεί να εργαστεί τους θερινούς μήνες που διακόπτονται τα μαθήματα καθώς και τα σαββατοκύριακα και έτσι να εισπράττει κάποιο ποσό για τις δαπάνες του. Το υπόλοιπο ποσό θα διατεθεί από τους γονείς του.

Η εκκαλούσα μέχρι το εικοστό έτος της ηλικίας της διέμενε με τη μητέρα της στην Πρέβεζα. Την 17-9-2003 γράφτηκε για πρώτη φορά στο πρώτο χειμερινό εξαμήνου του Τμήματος Αισθητικής και Κοσμητολογίας της Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ Αθήνας. Οι σπουδές της στο Τμήμα αυτό διαρκούν οκτώ εξάμηνα. Για το λόγο αυτό έχει εγκατασταθεί στην Αθήνα, όπου διαμένει σε μισθωμένο διαμέρισμα του Κ. Π., για το οποίο καταβάλλεται μηνιαίο μίσθωμα 300 ευρώ. Περαιτέρω, η εκκαλούσα δεν έχει δική της περιουσία. Εξάλλου δεν εργάζεται, πλην όμως μπορεί όπως συνήθως γίνεται με την πλειονότητα των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κα-ταγωγής του και δεν έχουν επαρκείς οικονομικούς πόρους, να εργαστεί σε χρονικά διαστήματα που δεν θα εμποδίζουν τη συνέχιση των σπουδών της και συγκεκριμένα μπορεί να εργαστεί με πενθήμερη επί οκτάωρο απασχόληση κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο κάθε έτους, οπότε το ΤΕΙ κλείνει για διακοπές και δεν υπάρχουν εξεταστικές περίοδοι, έναντι μηνιαίου μισθού 500 τουλάχιστον ευρώ και κατά τους υπόλοιπους μήνες τα Σαββατοκύριακα, οπότε δεν γίνονται παραδόσεις μαθημάτων στο ΤΕΙ, με ημερομίσθιο 25 περίπου ευρώ. Έτσι η εκκαλούσα μπορεί να αποκομίσει ετήσιο εισόδημα 3.000 ευρώ [(500 ευρώ Χ 2 μην.) + [(25 ευρώ Χ 8 ημ.) Χ 10 μην.). Με τον τρόπο αυτό μπορεί να καλύψει ένα μέρος των αναγκών της διατροφής της η οποία αποτιμάται, ενόψει των συνθηκών της ζωής της, στο ποσό των 600 ευρώ μηνιαίως και περιλαμβάνει όλα όσα είναι αναγκαία για τη συντήρησή της (οίκηση), τροφή ένδυση, περίθαλψη κλπ.) κι΄ ακό-μη τα έξοδα που απαιτούνται για την ανατροφή και την εκπαίδευσή της. Το υπόλοιπο τμήμα της διατροφής της, για το οποίο τίθεται ζήτημα συνεισφοράς των γονέων της, αφού η διατροφή του ενήλικου τέκνου μειώνεται κατά το ποσό του εισοδήματος, το οποίο μπορεί να αποκτήσει από κατάλληλη γι΄ αυτό εργασία (βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπου-λο: Αστ. Κώδ. Οικογ. Δίκ. Άρθρο 1486 ΙΙΙ 2β αρ. 72 σελ. 710-711), ανέρχεται στο ποσό των 350 ευρώ (600 ευρώ – 250

ευρώ).

811/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Μαράτος, Γεώργιος Μάρκου**).

Αποκτήματα. Λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου 1400 ΑΚ. Χρόνος κρίσιμος για την εξεύρεση της τελικής περιουσίας του υπόχρεου συζύγου και χρόνος αποτίμησης της αξίας. Κρίσιμα στοιχεία της αγωγής.

Η συμμετοχή του ενός συζύγου στην περιουσιακή επαύξηση του άλλου είτε με την παροχή υπηρεσιών είτε με την παροχή κεφαλαίων θα πρέπει να μην επιβάλλεται από την υποχρέωση συμμετοχής στις οικογενειακές ανάγκες (ΑΚ 1390). Καθόσον αν ολόκληρη η πραγματική συνεισφορά του συζύγου εξαντλείται στο ποσόν αυτό, τότε δεν τίθεται θέμα συμμετοχής στα αποκτή-ματα, αφού δεν συνέβαλε στην αύξηση της περιουσίας του συζύγου του, αλλά εκπλήρωσε την υποχρέωσή του από το νόμο. Αν όμως συνεισέφερε στις ανάγκες της οικογένειας περισσότερα από όσα του αναλογούσαν με βάση τις δυνάμεις του, το επί πλέον αυτό συνιστά συμβο-λή κατά την έννοια του άρθρου 1400 ΑΚ. Περαιτέρω δε ως επαύξηση της περιουσίας νοείται η επί πλέον διαφορά της περιουσίας του άλλου συζύγου κατά το χρόνο της γέννησης της παρα-πάνω αξιώσεως δηλαδή κατά το χρόνο λύσεως ή της ακυρώσεως του γάμου ή της συμπλήρωσης τριετίας από τη συζυ-γική διάσταση (τελική περιουσία) σε σχέση με την περιουσία του κατά το χρόνο της τελέσεως του γάμου (αρχική περιουσία). Ο χρόνος λύσεως ή της ακυρώσεως ή της συμπληρώσεως τριε-τίας από τη συζυγική διάσταση είναι κρίσιμος για την εξεύρεση της τελικής περιουσίας του υποχρέου συζύγου, υπό την έννοια όμως του καθορισμού των επί μέρους περιουσιακών στοιχείων που απαρτίζουν την περιουσία αυτή. Για την περαιτέρω όμως αναγωγή σε χρήμα των περιουσιακών αυτών στοιχείων δη-λαδή για την εξεύρεση της αξίας του σε χρήμα, κρίσιμος είναι ο χρόνος της παροχής της έννομης προστασίας δη-λαδή εκείνος της ασκήσεως της αγωγής και της τυχόν, μέχρι της πρώτης συζη-τήσεως στο ακροατήριο του πρωτο-βαθμίου δικαστηρίου αυτής, επερχο-μένης διαφοροποιήσεως. Εξάλλου το άρθρο 1400 ΑΚ προβλέπει δύο τρό-πους σύμφωνα με τους οποίους υπο-λογίζεται η συμμετοχή του ενός συζύ-γου στην περιουσιακή επαύξηση του άλλου. Ο πρώτος έχει ως βάση την πραγματική συμβολή και ο δεύτερος την τεκμαρτή συμμετοχή. Στην τελευταία περίπτωση ο τεκμαρτός υπολογισμός έχει σαν προϋπόθεση μόνο την επαύ-ξηση της περιουσίας του υποχρέου συ-ζύγου, οπότε ο άλλος σύζυγος δικαι-ούται 1/3 από την αύξηση αυτή, χωρίς να αποδείξει τη συμβολή του. Το τεκμή-ριο όμως αυτό είναι μαχητό και γι΄ αυτό μπορεί να ανατραπεί είτε από την πλευ-ρά του ενάγοντος συζύγου αν ισχυ-

ρισθεί και αποδείξει μεγαλύτερη συμμετοχή είτε από την πλευρά του εναγομένου συζύγου αν αυτός ισχυριστεί και αποδείξει ότι η συμβολή του ενάγοντος ήταν μικρότερη από το 1/3 ή ότι δεν υπήρξε συμβολή. Περαιτέρω από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1400 ΑΚ, 216 ΚΠολΔ συνάγεται ότι για το ορισμένο της αγωγής που έχει αντικείμενο την επιδίκαση αξίωσης συμμετοχής του ενάγοντος συζύγου στα απο-κτήματα του εναγομένου συζύγου, απαιτείται να γίνεται με το δικόγραφο της αγωγής σαφής επίκληση των ακολούθων περιστατικών, που αποτελούν τις προϋποθέσεις καθίδρυσης της παραπάνω αξίωσης 1) της λύσης ή της ακύρωσης του γάμου ή της συμπλήρωσης τριετίας από τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης, 2) της αρχικής κατά την τέλεση του γάμου και της τε-λικής κατά τη γέννηση της αξίωσης πε-ριουσίας του υποχρέου συζύγου με την αποτίμηση της αξίας τους, από την δια-φορά των οποίων προκύπτει η επελ-θούσα κατά τη διάρκεια του γάμου αύ-ξηση της περιουσίας του υποχρέου συζύγου, η οποία αποτελεί κατά την έννοια του άρθρου 1400 ΑΚ απόκτημα, 3) του είδους της αποτίμησης της συμβολής του δικαιούχου στην αύξηση της περιουσίας του υποχρέου συζύγου, όταν η αξιούμενη συμβολή υπερβαίνει το 1/3 της αύξησης για το οποίο καθιερώνεται από το νόμο το μαχητό τεκμήριο ότι προήλθε από τη συμβολή του ενάγοντος, που όταν συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών στο συζυγικό οίκο, πρέπει στο δικόγραφο της αγωγής να υπάρχει επίκληση ότι αυτές οι υπηρεσίες υπερβαίνουν την από τη διάταξη του άρθρου 1438 ΑΚ υποχρέωση συνει-σφοράς στην αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας. Τέλος από το συνδυ-ασμό των διατάξεων των άρθρων 522, 535 παρ. 1, 536 παρ. 2 ΚΠολΔ προ-κύπτει ότι τι Εφετείο, στο οποίο με την άσκηση της έφεσης μεταβιβάζεται η υπόθεση στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και το οποίο σε σχέση με την αγωγή έχει την ίδια εξουσία, που είχε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, όταν κατά παραδοχή λόγου εφέσεως, που έκρινε βάσιμο, εξαφανίζει την πρωτόδικη απόφαση, κρατεί την υπόθεση και δικάζει κατ΄ ουσίαν. Αν το αίτημα της αγωγής στηρίζεται σε μία κύρια βά-ση και έκρινε περιττό να εξετάσει την επικουρική, το δευτεροβάθμιο δικαστή-ριο, που δέχθηκε την έφεση και εξαφά-νισε την εκκαλουμένη απόφαση, κατά το μέρος που δέχθηκε τη μία βάση οφείλει να εξετάσει την επικουρική, που δεν απορρίφθηκε, όπως θα έκανε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, στη θέση του οποίου υπεισέρχεται μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και υποκαθιστά τούτο σε όλα τα δικαιώματά του, δικάζοντας από την αρχή την αγωγή και όχι την έφεση (βλ. σχ. ΟλΑΠ 28/1996, ΑΠ 477/2005 Δνη 46.1411, ΑΠ 897/2005 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ, ΑΠ 411/2004 Δνη 2004.1356, ΑΠ 400/2003 Δνη 44.1571, ΑΠ 3/2003 Δνη 44.1570, ΑΠ 16652/2003 Δημ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1658/2001 Δνη 43.1037, ΑΠ 430/2002 Δνη 43.1624, ΑΠ 76/1997 ΝοΒ 46.780, Π. Νικολόπουλος: Η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα των συ-ζύγων 1993, σελ. 123, 130-

832/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Παπανικολάου, Παναγιώτης Ανδρονόπουλος**).

Επιμέλεια τέκνων. Διατροφή ανηλίκων μετά τη λύση του γάμου με διαζύγιο. Αγωγή ατομική μητέρας με την οποία ζητεί την προσωπική επικοινωνία του άρθρου 1520 ΑΚ. Η αγωγή απορρίπτεται γιατί τέτοια αγωγή ασκεί μόνο ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο και δεν ασκεί γονική μέριμνα η επιμέλεια τέκνου.

Η αντικειμενικά σωρευμένη ατομική αξίωση της ενάγουσας ως ασκούσα προσωρινά την επιμέλεια των ανηλίκων τέκνων της, και σχετικούς λόγους έφεσης για να ρυθμιστεί οριστικά από το Δικαστήριο η άσκηση του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας του εναγομένου γονέα των ανηλίκων τέκνων της, με τον οποίο δεν διαμένουν τα εν λόγω ανήλικα τέκνα της ενάγουσας και ο οποίος δεν ασκεί την επιμέλεια ή τη γο-νική τους μέριμνα αυτεπαγγέλτως κατ΄ άρθρα 68 και 73 του ΚΠολΔ. σε συν-δυασμό με τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 1520 του ΑΚ, είναι απορριπτέα ως απα-ράδεκτη ελλείψει ενεργητικής νομιμο-ποίησης της ενάγουσας, για την άσκη-ση της εν λόγω αξίωσης, διότι το δικαί-ωμα προσωπικής επικοινωνίας του με το τέκνο, με το οποίο δεν διαμένει και την επιμέλεια ή γονική μέριμνα του οποίου δεν ασκεί, ενώ δεν μπορεί να είναι ενάγων της σχετικής αγωγής ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο, ο οποίος ασκεί τη γονική του μέριμνα ή επιμέλεια (Κ. Παπαδόπουλου ό.π. παρ. 233 σελ. 323) δηλαδή ο ασκών την επιμέλεια ή γονική μέριμνα του τέκνου του γονέας, δεν νομιμοποιείται ενεργητικά να ζητήσει τη ρύθμιση του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας του άλλου γονέα με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο, και ο οποίος δεν ασκεί την επιμέλεια ή τη γο-νική μέριμνα του τέκνου (Εφ Θεσ 2473/1989 Δνη 32.1344).

839/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Απόστολος Τσινιάς, Πάνος Νικολόπουλος**).

Διατροφή συζύγων. Στοιχεία αγωγής για να είναι ορισμένη.

Περαιτέρω από τις ίδιες διατάξεις των άρθρων 1389, 1390, 1391 ΑΚ στοι-χεία θεμελιωτικά του δικαιώματος δια-τροφής συζύγου, τα οποία πρέπει σύμ-φωνα με το άρθρο 216 ΚΠολΔικ να πε-ριέχονται στη σχετική αγωγή , για το ορισμένο αυτής είναι η συζυγική ιδιό-τητα, η διακοπή της συμβιώσεως από εύλογη αιτία και οι ανάγκες του ενά-γοντος χωρίς αναφορά των οικονομικών

δυνάμεων ούτε του ενάγοντα ούτε του εναγομένου και χωρίς σύγκριση αυτών (ΑΠ 804/1992 Δνη 35/108 ΑΠ804/1994 Δνη 37/1997 ΑΠ 897/1988 Δνη 30/1328, ΕΑ 4793/1993 Δνη 35/450. Και η αδυναμία του ενάγοντα να διατραφεί από δικούς του πόρους είναι στοιχείο (ΑΠ 804/1994 Δνη 37/1997 ΕΑ 4793/1993 Δνη 35/450). Οι ανάγκες του ενάγοντα αρκεί ν΄ αποτιμώνται συνολικά στο ποσό που αξιώνεται με την αγωγή , χωρίς να απαιτείται αναλυτική παράθεσή τους, ούτε προσδιορισμός του προσώπου είναι αναγκαίο για την κάλυψη κάθε μιας από τις ανάγκες αυτές (ΑΠ 235/1994 ΕΕΝ 1995/2004 Βασ. Βαθρακο-κοίλη το Νέο Οικογενειακό Δίκαιο υπ΄ άρθρ.1391 ΑΚ 257,258).

868/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας, Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτες).
(Δικηγόροι: **Αναστάσιος Τελώνης, Παναγιώτης Μεταξάς**).

Ανήλικος. Ανάθεση της γονικής μέριμνας σύμφωνα με το συμφέρον του ανηλίκου.

Επειδή από τις διατάξεις των άρθρ. 1511 και 1513 του ΑΚ συνάγεται ότι βασικό κριτήριο για την ανάθεση της γονικής μέριμνας σε ένα εκ των γονέων όταν συντρέχει περίπτωση , όπως επί διασπάσεως της έγγαμης συμβιώσεως ή επί διεζεύξεως, είναι το συμφέρον του τέκνου. Το συμφέρον αυτό λαμβάνεται υπό ευρεία και γενική έννοια και προς διαπίστωση της συνδρομής του εξετάζονται όλα τα επωφελή και πρόσφορα για το ανήλικο στοιχεία και περιστάσεις. Ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του , εφόσον αυτή έχει αναπτυχθεί φυσιολογικά και αβίαστα ως προϊόν της ελεύθερης και ανεπηρέαστης επιλογής του ανηλίκου, καθώς και οι δεσμοί του τέκνου με τους γονείς του και οι τυχόν συμφωνίες των τελευταίων σχετικά με την επιμέλεια και τη διοίκηση της περιουσίας του. Πάντως, δεν εί-ναι απαραίτητο να αναφέρεται στην απόφαση του δικαστηρίου η γνώμη του ανηλίκου ούτε επιβάλλεται στο δικαστήριο να συμμορφώνεται προς γνώμη του ανηλίκου. Η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να σέβεται την ισότητα μεταξύ των γονέων και να μην κάνει διακρίσεις εξ αιτίας του φύλου αυτών , της φυλής, της γλώσσας, της θρησκείας, των θρησκευτικών ή όποιων άλλων πεποιθήσεων τους, της ιθαγένειάς, της εθνικής η κοινωνικής προέλευσης τους ή της πε-ριουσίας τους. Για την ανάθεση της επι-μέλειας του τέκνου, η οποία περιλαμβάνει κατά την ενδεικτική απαρίθμηση του άρθρ.1518 §1 ΑΚ κάθε θέμα που συνάπτεται με την ανάπτυξη της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής προσωπικότητας του τέκνου, λαμβάνεται πάντοτε το συμφέρον αυτού που καθορίζεται από ορισμένα κριτήρια , όπως η ηλικία , το φύλο του ανηλίκου, οι ειδι-κές ανάγκες του, οι προσωπικές ιδιότη-τες των γονέων , η επαγγελματική απα-σχόλησή τους, ο χρόνος που κάθε γο-νέας μπορεί να διαθέσει για την προ-σωπική επιμέλεια του παιδιού (βλ. ΑΠ 561/2003, ΝοΒ 52,93 και Δνη 2004,

1029, 1785/2002, Δνη 2004,95).

888/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Γιαννόπουλος, Νικόλαος Κορφιάτης**).

Διαζύγιο. Αντικειμενικός κλονισμός του γάμου. Στοιχεία της αγωγής και απόδειξης. Αν τα κλονιστικά γεγονότα αναφέρονται και στους δύο συζύγους ο γάμος λύεται. Αν όμως αναφέρονται μόνο στον ενάγοντα , η αγωγή απορρίπτεται. Περιστατικά.

Με τη διάταξη του άρθρου 1439 παρ.1 του ΑΚ καθιερώνεται ο αντικειμενικός κλονισμός του γάμου ως λόγος διαζυγίου και προσδιορίζονται γενικά όρια μέσα στα οποία θα κινηθεί ο δικαστής, χωρίς να γίνεται εξειδίκευση των κατ' ιδίαν λόγων διαζυγίου. Οι προϋποθέσεις είναι οι ίδιες όπως και του παλαιότερου άρθρου 1442 του ΑΚ, μόνο που δεν τίθεται με τη νεώτερη ρύθμιση η υπαιτιότητα ως βάση του ισχυρού κλονισμού και επομένως τα γεγονότα που μπορούν να προκαλέσουν ισχυρισμό κλονισμό μπορεί και να είναι συνυπαίτια και δεν έχει σημασία ποιός από τους συζύγους δημιούργησε πρώτος τον λόγο κλονισμού της έγγαμης συμβίωσης τους. Ο ενάγων για την θεμελίωση της αγωγής του θα πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι ο γάμος έχει κλονιστεί από ορισμένα γεγονότα που αναφέρονται στο πρόσωπο του εναγομένου ή και των δύο συζύγων με την έννοια της υπάρξεως αιτιώδους συνδέσμου ανάμεσα στα αντικειμενικώς πρόσφορα κλονιστικά της έγγαμης σχέσης γεγονότα και στο πρόσωπο του εναγομένου συζύγου ή και των δύο και ότι ο κλονισμός είναι τόσο ισχυρός ώστε βασίμως η εξακολούθηση της συμβίωσης τους αποβαίνει γι αυτόν αφόρητη. Αν το κλονιστικό γεγονός αφορά και τους δυο συζύγους το προς διάζευξη δικαίωμα γεννάται ανεξαρτήτως από τον ποίο από τους δύο βαρύνει περισσότερο η ύπαρξη του και από το αν υπάρχει υπαιτιότητα στο πρόσωπο του ενός μόνο. Αν όμως το κλονιστικό γεγονός συνδέεται αποκλειστικώς με το πρόσωπο του ενάγοντος δεν γεννάται υπέρ αυτού δικαίωμα διαζεύξεως με βάση την διάταξη του άρθρου 1439 παρ.1ΑΚ ακόμη και αν στη περίπτωση αυτή έχει κλονιστεί αντικειμενικά η έγγαμη σχέση τους και ο γάμος τους έχει απονεκρωθεί και δεν υπάρχει στην ουσία (ΑΠ 670/2001 Νο Β 50.701, ΕΠ 46/2002 ΕλλΔ 44.1396).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα περιστατικά. Την 9.7.1977 οι διάδικοι τέλεσαν στην Αθήνα νόμιμο θρησκευτικό γάμο κατά τους θείους και ιερούς κανό-νες της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλη-σίας και από το γάμο τους αυτό απέ-κτησαν ένα τέκνο τον Α.Κ που είναι ήδη 26 ετών. Οι διάδικοι μετά το γάμο τους εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα όπου ζού-σαν ομαλά χωρίς προβλήματα μαζί με τον άνω ανήλικο τότε γιό τους. Το έτος 1985 οι διάδικοι μετακόμισαν οικογενειακώς στη Λευκάδα, τόπο καταγωγής των αμφοτέρων όπου ο ενάγων άρχισε να ασκεί το επάγγελμά του ως δικηγόρος, η δε εναγομένη ασχολούταν με τις οικιακές εργασίες της οικογενείας

τους και ανατροφή του τέκνου τους. Η ζωή τους συνέχισε να είναι ομαλή και στο τόπο της νέας κατοικίας τους στη Λευκά-δα και ο μέν ενάγων ασχολούταν με το επάγγελμα του, η δε εναγομένη ως αφοσιωμένη σύζυγος του, τον περιποι-ούταν και τον φρόντιζε. Ήταν δε η εναγο-μένη λογική και αξιοπρεπής και φερό-ταν στον ενάγοντα σύζυγο της με ευγέ-νεια και καλοσύνη. Όμως από του έτους 1993 η έγγαμη συμβίωσή τους άρχισε να διαταράσσεται από λόγους που αφορούν αποκλειστικά τον ενάγοντα. Ειδικά το έτος εκείνο ο ενάγων συνήψε ερωτικές σχέσεις με πελάτισσα του γραφείου του μικρότερης ηλικίας και άρχισε να αδιαφορεί για την εναγομένη και τον συζυγικό οίκο τους και μάλιστα εγκατέλειψε την εναγομένη και τη συζυ-γική οικία τους 9 μήνες. Η εναγομένη όλο αυτό το χρόνο ήταν αξιοπρεπής και μάλιστα συγχώρεσε τον ενάγοντα την συμπεριφορά του αυτή για χάρη της οικογενείας της και του τέκνου τους που τότε ήταν μόλις 13 ετών. Η κατάσταση ομαλοποιήθηκε και οι διάδικοι ζούσαν αγαπημένοι στη Λευκάδα με τους συγ-γενείς τους και με τις συντροφιές (πα-ρέες) τους που είχαν δημιουργήσει. Το μήνα Δεκέμβριο 2002 όμως ο ενάγων χωρίς λόγο ή αφορμή συνήψε και πάλι ερωτικές σχέσεις με έτερη πελάτισσα του γραφείου του με το βαπτιστικό όνο-μα Κ. ηλικίας 27 ετών κατά πολύ μικρό-τερή του αφού εκείνος ήταν 53 ετών και άρχισε να γίνεται νευρικός και οξύθυμος και να αδιαφορεί για την οικογένεια του και την εναγομένη, την οποία και εγκα-τέλειψε την 13.6.2003 και συζεί με αυτή σε δικό του σπίτι στα Ασπρογερακάτα Λευκάδος, χωρίς από τότε να ενδια-φερθεί για την εναγομένη σύζυγο του και την οικογένεια τους. Η εναγομένη όλο αυτό το χρόνο επέδειξε καλή και αξιοπρεπή συμπεριφορά απέναντι του και από κανένα στοιχείο δεν επιβεβαιώ-νεται ο ισχυρισμός του ότι αυτή τον εξύ-βριζε και επιδείκνυε επιθετική απέναντι του συμπεριφορά. Ο ενάγων ισχυρίστη-κε ότι τον μήνα Μάρτιο 2004 η εναγο-μένη εισήλθε στο γραφείο του και τον κτύπησε αλλά τέτοιο γεγονός δεν απο-δείχτηκε. Η εναγομένη είναι αληθές ήταν φιλόζωη και διατηρούσε στην οικία της ένα σκυλάκι το οποίο έφερε σ 'αυτή ο ενάγων σύζυγος της και ένα ή δύο γάτες. Το γεγονός όμως αυτό δεν μπο-ρεί να θεωρηθεί κλονιστικό για το γάμο τους αφού η περίθαλψη τους γινόταν με τη θέληση και των δύο. Η εναγομένη τέλος κατά τη διάρκεια της ασθένειας της πεθεράς της, μητέρας του ενάγοντος το έτος 1997 της συμπαραστάθηκε κατά τον καλύτερο τρόπο αφού καθημε-ρινά της πήγαινε φαγητό στην οικία της και όταν ακολούθως νοσηλεύτηκε στο Νοσοκομείο λόγω του εγκεφαλικού που είχε υποστεί ήταν διαρκώς δίπλα της και κοιμόταν πλησίον της και όταν η τελευταία απεβίωσε αυτή ετοίμασε τη σωρό της συνεπής στα καθήκοντα της ως σύζυγος του ενάγοντος και νύφη της. Ενόψει αυτών αφού αποδεικνύεται ότι ο κλονισμός του γάμου των διαδίκων συζύγων οφείλεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του ενάγοντα, ο τελευταίος δεν έχει για τον επικαλούμενο στην αγω-γή λόγο , δικαίωμα προς διάζευξη και ή αγωγή του έπρεπε να απορριφθεί.

951/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Αναστάσιος Τελώνης, Αιμιλία Αγγελοπούλου, Τάκης Ανδρονόπουλος, Νικόλας Παρασκεύοπουλος, Δημήτριος Παρασκευόπουλος, Δημήτριος Τσαούσογλου**).

Αποκτήματα. Στοιχεία της σχετικής αγωγής. Αγωγή συζύγου κατά των κληρονόμων του άλλου συζύγου που αποβίωσε. Περιστατικά.

Από τη διάταξη του άρθρου 1400ΑΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 216 ΚΠολΔ προκύπτει ότι τα στοιχεία για το ορισμένο της αγωγής, που αφορά την αξίωση συμμετοχής του ενός συ-ζύγων στα αποκτήματα του άλλου, εί-ναι α)ή λύση ή ακύρωση του γάμου ή η συμπλήρωση τριετούς διαστάσεως των συζύγων, β) η αρχική και η τελική, κατά τη γέννηση της αξιώσεως, περιουσία του υποχρέου συζύγου με την αποτίμηση της αξίας τους, από τη διαφορά των οποίων προκύπτει η επελθούσα κατά τη διάρκεια του γάμου ,αύξηση της περιουσίας του υποχρέου, η οποία αποτελεί το απόκτημα και γ)το είδος και η αποτίμηση της συμβολής του δικαιούχου στην αύξηση της περιουσίας του υποχρέου, όταν η αξιούμενη συμβολή υπερβαίνει το 1/3 της αύξησης, για το οποίο καθιερώνεται από το νόμο τεκμήριο(μαχητό) ότι προήλθε από τη συμβολή του ενάγοντος, άλλα δε πραγματικά στοιχεία ,που θεωρούνται κρίσιμα από το δικαστήριο, δεν ανάγονται στο νόμω βάσιμο, αλλά στην ουσία βάσιμο της αγωγής και θα προκύψουν από τις αποδείξεις (ΑΠ 430/2002 Ηλεκτρονική Συλλογή «ΝΟΜΟΣ»), εφόσον αντικείμενο δίκης με την έγερση σχετικής αγωγής γίνεται ή αξίωση για συμμετοχή στην περιουσιακή επαύξηση, ανεξάρτητα αν ζητείται η πραγματική συμβολή ή η τεκμαρτή συμμετοχή (ΕφΑθ 3993/2002 ΕλλΔνη 44.810 ΕφΑθ 2614/2000 ΕλλΔνη 42.182). Εξ άλλου ο ισχυρισμός του εναγομένου, ο οποίος συνιστά ένσταση, ότι η συμβολή του ενάγοντος ήταν κάτω από το ένα τρίτο ή ότι δεν υπάρχει καμιά συμβολή ενεργεί και ως προς τους δύο συζύγους, ο δε ενάγων, έστω και αν δεν αποδείξει τη δική του συμβολή, θα δικαιούται οπωσδήποτε το 1/3 της αυξήσεως της περιουσίας του εναγομένου (ΑΠ 406/2003 Ηλεκτρονική Συλλογή «ΝΟΜΟΣ»). Ακόμη, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων 1400, 1401 και 1402 ΑΚ η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα είναι μεν ενοχική στρεφόμενη μόνον από τον ένα σύζυγο κατά του άλλου συζύγου, όχι δε κατά τρίτων, με μοναδικές εξαιρέσεις τις περι-πτώσεις του άρθρου 1401 εδ.α § β' ΑΚ, όπου μόνον ο επιζών σύζυγος μπορεί να προβάλει την εν λόγω αξίωση και κατά των κληρονόμων του συζύγου που πέθανε, όχι δε και αντιστρόφως, ή αν έχει αναγνωρισθεί συμβατικά ή έχει επιδοθεί αγωγή γι΄ αυτήν ,όχι όμως πάντοτε, δηλαδή σε κάθε περίπτωση, χρηματική, με την έννοια ότι αποκλείεται η αυτούσια απόδοση του αποκτήματος, που συνιστά του ποσοστό συμβολής του δικαιούχου συζύγου στην επαύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου

κατά τη διάρκεια του γάμου τους, δικαιούμενος (ο δικαιούχος σύζυγος) κατ' αρχήν, να ζητήσει αυτούσια την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων της αυ-ξήσεως κατά το λόγο της συμβολής του(ΑΠ 245/2001 ΝοΒ 2002.329). Στην περίπτωση λύσεως του γάμου με το θάνατο η αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα του επιζώντος συζύγου κατευθύνεται κατά των λοιπών συγκληρονόμων του, κάθε δε συγκληρονόμος θα βαρύνεται ανάλογα με το κληρονομικό του ποσοστό με την εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης προς τον επιζώντα σύζυγο, στο πρόσωπο του οποίου (και) ως κληρονόμου θα συνενωθούν ως προς την αξίωση συμμετοχής οι ιδιότητες δανειστή και οφειλέτη και θα επέλθει απόσβεση με σύγχυση κατ' άρθρο 453 εδ.α' ΑΚ (ΕφΑθ 9775/1998 41.146).

Στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον η ένδικη αγωγή της ενάγουσας, με την οποία αυτή αξίωνε από τους συγκληρονόμους της το ποσοστό της πραγματικής συμβολής της από τη συμμετοχή στα αποκτήματα του ανωτέρω θανόντος συζύγου, διελάμβανε όλα τα προαναφερθέντα αναγκαία κατά νόμο στοιχεία, αντικείμενο της δίκης με την έγερση σχετικής αγωγής έγινε η αξίωση της για συμμετοχή στην περιουσιακή επαύξηση του ανωτέρω, ανεξάρτητα αν ζητήθηκε η πραγματική συμβολή ή η τεκμαρτή συμμετοχή της σ' αυτά, αποτελούσε δε αντικείμενο αποδείξεως η συμβολή της (πραγματική ή τεκμαρτή), η οποία, εάν αποδεικνυόταν ότι υπήρξε αύξηση της περιουσίας του εναγομένου, θα ανερχόταν σε κάθε περίπτωση στο κατά νόμο ποσοστό της τεκμαρτής συμμετοχής της(1/3). Επομένως έσφαλε η εκκαλουμένη απορρίπτοντας την ένδικη αγωγή ως αόριστη και έτσι πρέπει κατά παραδοχή ως βάσιμου του μοναδικού λόγου έφεσης να εξαφανισθεί, να κρατηθεί δε η υπόθεση και να δικασθεί κατ΄ ουσίαν η ένδικη αγωγή

970/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευάγγελος Ματσούκης, Γεώργιος Αμπατζής**).

Αποκτήματα. Η αύξηση της περιουσίας του συζύγου επί αγωγής πριν λυθεί ο γάμος αλλά για διάσταση για μια τριετία, υπολογίζεται κατά τον χρόνο της άσκησης της αγωγής για τα αποκτήματα. Περιστατικά.

Όπως προκύπτει από το άρθρο 1400 παρ. 2 ΑΚ η αξίωση της παρ. 1 του ιδίου άρθρου για συμμετοχή στα αποκτήματα του ενός συζύγου λόγω της συμβολής του στην αύξηση της περιουσίας του άλλου εφαρμόζεται στην περίπτωση διάστασης τους που διάρκεσε περισσότερο από τρία χρόνια. Με την ανωτέρω διάταξη δεν ορίζεται όμως και το συγκεκριμένο χρονικό σημείο μετά τη συμπλήρωση της τριετίας, κατά το οποίο πρέπει να κρίνεται το αν επήλ-θε ή όχι η αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου. Η αύξηση άρα αυτή δεν αποκλείεται να συνεχίζεται και μετά τη συμπλήρωση της τριετίας έως και του απωτάτου χρονικού σημείου που ορίζεται από το νόμο, δηλαδή της λύσεως

ή ακύρωσης του γάμου κατ΄ άρθρο 1400 παρ. 1 εδ. α΄ ΑΚ. Επομένως επί αγωγής συμμετοχής στα αποκτήματα στηριζομένης στην συμπλήρωση τριετούς διαστάσεως, το ζήτημα, αν επήλθε ή όχι από της τελέσεως του γάμου αύξηση της περιουσίας του υπόχρεου και πόση, εκτιμάται στο χρόνο της ασκήσεως της αγωγής (ΑΠ 1653/2003 ΕλλΔνη 46.1662, ΑΠ 430/2002 Ηλεκτρονική Συλλογή «ΝΟΜΟΣ»). Συνεπώς η συνεκκληθείσα ανωτέρω μη οριστική απόφαση κατά την παραπάνω οριστική της διάταξη έσφαλε κατά την προεκτεθείσα μείζονα σκέψη κρίνοντας ότι δεν ήταν νόμιμη η ένδικη αγωγή για συμμετοχή στα αποκτήματα στηριζόμενη στην συμπλήρωση τριετούς διαστάσεως για τα μετέπειτα από το έτος 1988 έτη οπότε συμπληρώθηκε η τριετής διά-σταση των διαδίκων, περιουσιακά στοι-χεία που απέκτησε ο εναγόμενος και συνεπώς πρέπει κατά παραδοχή ως βάσιμου του υπό στοιχ. Α. Ι λόγου της από 24.11.2005 κρινομένης εφέσεως να εξαφανισθεί και να κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο αυτό δικαζόμενη κατ' ουσίαν κατά το μέρος αυτό (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), εφόσον δε δεν έχουν ταχθεί αποδείξεις για την αύξηση της περιουσίας του εναγομένου, όπως ισχυρίζεται η ίδια, και τη μη συμβολή της ενάγουσας στα αποκτηθέντα από τον εναγόμενο περιουσιακά στοιχεία, όπως ισχυρίζεται εκείνος, για το μετά έτος 1988 χρονικό διάστημα μέχρι το Νοέμβριο 1993, όπως η ίδια ζητεί στην ένδικη αγωγή της, να ταχθούν περί τούτου αποδείξεις και με μάρτυρες κατά το διατακτικό αναβαλλόμενης της οριστικής απόφασης του Δικαστηρίου αυτού κατά τα λοιπά.

1252/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Μαριάνθη Νέγκα**).

Διατροφή τέκνων. Οι προϋποθέσεις επιδίκασης διατροφής και ο καθορισμός της έκτασης και του ύψους της κρίνονται κατά το χρόνο της έγερσης της αγωγής ή επί αιτήματος για την επιδίκαση από την υπερημερία από το χρόνο επέλευσης. Το σχετικό πάντως δικαίωμα πρέπει να έχει γεννηθεί κατά την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Περιστατικά που δικαιολογούν την αύξηση του ποσού της διατροφής αν και γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση παρεμπίπτουσας ή αυτοτελούς μεταρρυθμιστικής αγωγής. Γεγονότα που μπορούν να έχουν ως επακόλουθο την παύση ή μείωση του ποσού της διατροφής, ο εναγόμενος- εκκαλών μπορεί να τα προτείνει κατά την έκκλητη δίκη

Από τις διατάξεις των άρθρων 1389, 1390, 1391 επ., 1485 επ. του ΑΚ, 223, 224, 269 παρ. 2, 334, 525, 526 και 527 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις επιδίκασης διατροφής και ο καθορισμός της έκτασης και του ύψους αυτής κρίνονται από το χρόνο έγερσης της αγωγής ή επί αιτήματος για την επιδίκαση από την υπερημερία, από το χρόνο επέλευσης της, το σχε-τικό πάντως δικαίωμα πρέπει να γεννη-θεί κατά την πρώτη συζήτηση στο ακρο-

ατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (Ολ. ΑΠ 2/1994 ΑρχΝ 1994, 300, ΕλλΔνη 1994, 352, ΕΕΝ 1994, 379, ΑΠ 1626/2000 ΕλλΔνη 2001, 711). Επομένως τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν την αγωγή, τα οποία πρέπει να έχουν συντελεσθεί μέχρι την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, απαράδεκτα προτείνονται με τις πρωτόδικες προτάσεις, την έφεση ή τις προτάσεις που υποβάλλονται στο Εφετείο, σε περίπτωση δε που συνιστούν μεταβολή των προσδιοριστικών του ύψους της διατροφής στοιχείων που δικαιολογούν την αύξηση του ποσού της, αποτελούν νέα περιστατικά, που αν και γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση παρεμπίπτουσας ή αυτοτελούς μεταρρυθμιστικής αγωγής (βλ. Ολ. ΑΠ 2/1994 ό.π., ΑΠ 626/1982 ΝοΒ 31, 496 ΕφΔωδ 237/2005 α' δημ. Νόμος). Αντιθέτως, τα καταλυτικά του δικαιώματος που ασκείται με την αγωγή γεγονότα και οι αντενστάσεις, τα οποία δεν αφορούν πραγματικούς ισχυρισμούς που μεταβάλλουν τη βάση της αγωγής, μπορούν να προταθούν μέχρι την τελευταία επί της ουσίας της υπόθεσης συζήτηση, τό-σο στο πρωτοδικείο, όσο και στο εφετείο, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 269 παρ. 2 και 527 του ΚΠολΔ. Έτσι, στη δίκη για την επι-δίκαση διατροφής, ο εναγόμενος ως εκ-καλών μπορεί να προτείνει παραδεκτώς, το πρώτο κατά την έκκλητη δίκη, οψιγενή ισχυρισμό (ένσταση), στηριζόμενο στην επελθούσα μεταβολή των προσδιοριστικών του ύψους της διατροφής στοιχείων, η οποία θα μπορούσε να έχει ως επακόλουθο την παύση ή τη μείωση του ποσού της διατροφής (βλ. Ολ. ΑΠ 2/1994 ό.π., ΑΠ 900/2005 ΕλλΔνη 2005, 1078, ΑΠ 1626/2000 ό.π.).

5. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

41/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Όλγα Σχετάκη – Μπονάτου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Αναστάσιος Φραντζής, Νικόλαος Φιλιππόπουλος**).

Κατάχρηση δικαιώματος. Αν η αδράνεια του δικαιούχου συνοδεύεται από ειδικές περιστάσεις που συνδέονται με προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου και ο ίδιος μεταβάλλοντας την στάση του επιχειρεί εκ των υστέρων ανατροπή της κατάστασης που έχει διαμορφωθεί και παγιωθεί δεν είναι απαραίτητο να προκαλούνται αφόρητες ή δυσβάσταχτες για τον υπόχρεο συνέπειες αλλά αρκεί να επέρχονται δυσμενείς απλώς για τα συμφέροντά του επιπτώσεις. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να καταστεί μη ανεκτή κατά την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη και συνεπώς καταχρηστική και απαγορευμένη. Εφαρμογή του άρθρου 281 ΑΚ σε όλα τα ιδιωτικά δικαιώματα και στην περί κλήρου αγωγή. Αγωγή για κληρονομικό μερίδιο. Τρόπος υπολογισμού παροχών του έτους 1973 με θανάτους του 1993 και 1999. Περιστατικά που αποδεικνύουν την καταχρηστικότητα της αγωγής περί κλήρου.

Το δικαίωμα θεωρείται ότι ασκείται καταχρηστικά και όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου πριν από την άσκησή του καθώς και η πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε στο διάστημα που μεσολάβησε δεν δικαιολογούν την μεταγενέστερη άσκησή του και καθιστούν αυτή μη ανεκτή κατά τις περί δικαίου αντιλήψεις του μέσου κοινω-νικού ανθρώπου (ΑΠ 545/2002 ΕλλΔ 2002, 1640, ΑΠ 7/2002 ΝοΒ 2003,648). Απαιτείται δηλαδή, για να χαρακτηρι-σθεί καταχρηστική η άσκηση του δικαι-ώματος να έχει δημιουργηθεί στον υπό-χρεο από την συμπεριφορά του δικαιού-χου σε συνάρτηση και με εκείνη του υποχρέου, και μάλιστα ευλόγως, η πε-ποίθηση ότι ο δικαιούχος δεν πρόκειται να ασκήσει το δικαίωμά του (ΑΠ 321/2002, ΕλλΔ 2003,143, ΑΠ 1026/2001 Ελλ.Δ. 2003.440). Απαιτείται ακόμα οι πράξεις του υποχρέου και η υπ'αυτού δημιουργηθείσα κατάσταση, που συνε-πάγεται ιδιαιτέρως επαχθείς για τον υπόχρεο επιπτώσεις, να τελούν σε αιτι-ώδη σχέση με την προηγούμενη συμπε-ριφορά του δικαιούχου (Ολ.ΑΠ 62/90), το ζήτημα δε αν οι συνέπειες που συνε-πάγεται η άσκηση του δικαιώματος είναι επαχθείς για τον υπόχρεο πρέπει να αντιμετωπίζεται και σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες συνέπειες που μπο-ρούν να επέλθουν σε βάρος του δικαι-ούχου από την παρακώλυση της ικανο-ποίησης του δικαιώματός του (ΑΠ 231/2002 οπ). Μόνη η αδράνεια του δικαιού-χου για την άσκηση του δικαιώματος επί χρόνο μικρότερο από τον απαιτού-μενο για την παραγραφή, καθώς και η καλόπιστη πεποίθηση του υποχρέου ότι δεν υπάρχει το δικαίωμα κατ'αυτού ή ότι δεν πρόκειται τούτο να ασκηθεί εναντίον του, έστω και αν αυτή δημιουρ-γήθηκε από την αδράνεια του

δικαιού-χου, δεν αρκεί κατ'αρχή για να κατα-στήσει καταχρηστική την άσκηση του δικαιώματος (ΑΠ 1150/2002 ΕΕΝ 2003,613). Αν όμως η αδράνεια συνοδεύεται από ειδικές περιστάσεις που συνδέονται με προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου και ο ίδιος, μεταβάλλοντας την στάση του, επιχειρεί εκ των υστέρων ανατροπή της κατάστασης που έχει ήδη διαμορφωθεί και παγιωθεί δεν είναι απαραίτητο να προκαλούνται αφόρητες ή δυσβάσταχτες για τον υπόχρεο συνέπειες, αλλά αρκεί να επέρχονται δυσμενείς απλώς για τα συμφέροντά του επιπτώσεις. Στην περίπτωση αυτή η άσκηση του δικαιώματος μπορεί να καταστεί μη ανεκτή κατά την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη και συνεπώς καταχρηστική και απαγορευμένη (ΑΠ 731/2003 ΔΕΝ 2003,1512). Η άσκηση κάθε δικαιώματος υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ, προκειμένου να μετριασθεί ο άκρατος ατομικισμός και η τάση για αντικοινωνική συμπεριφορά του δικαιούχου (ΑΠ 861/98 ΕλλΔ 40.88) και φυσικά κρίνεται καταχρηστική η άσκηση του δικαιώματος όταν η προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου και η πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε δεν δικαιολογούν επαρκώς την μεταγενέστερη άσκησή του (Ολ ΑΠ 7/2002 Νόμος, 308650, ΑΠ 219/99 ΕλλΔ 40.628). Η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ έχει έντονο χαρακτήρα δημόσιας τάξης, εφαρμόζεται στην άσκηση όλων των ιδιωτικών δικαιωμάτων και στην περί κλήρου αγωγή (ΑΠ 79/1997 ΕΕΝ 1998, 414, ΑΠ 326/1995 ΕΕΝ 1996, 270 ΑΠ 1176/1994 Νόμος 77051, ΑΠ 816/1993 Νό-μος 63870, ΑΠ 37/1992 ΕΕΝ 1993.196).

Αποδεικνύονται τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά: Στις 25-11-1993 πέθανε στο Αίγιο, όπου ζούσε, ο Ι. Α., πατέρας της ενάγουσας, του πρώτου και δεύτερου των εναγομένων και παππούς του τρίτου και τετάρτου των εναγομένων, χωρίς να αφήσει διαθήκη. Ο θανών κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από την σύζυγό του Α.Α., τα παιδιά του δηλαδή την ενάγουσα και τους δύο πρώτους εναγομένους καθώς και από τους εγγονούς του, τρίτο και τέταρτο των εναγομένων παιδιά του προαποβιώσαντος του 1987 υιού του Ν.Α. κατά ποσοστό 8/32 εξ αδιαιρέτου από την σύζυγό του ΑΑ., 6/32 εξ αδιαιρέτου από τον πρώτο εναγόμενο, 6/32 εξ αδιαιρέτου από τον δεύτερο εναγόμενο και 3/32 εξ αδιαιρέτου από καθένα από τους τρίτο και τέταρτο των εναγομένων. Ο κληρονομούμενος κατά τον χρόνο του θανάτου του ήταν κύριος, κατείχε και νεμόταν τα παρακάτω ακίνητα, που περιλαμβάνονται στην κληρονομιαία περιουσία του αξίας κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου (25-11-1993) της έναντι εκάστου ακινήτου αναφερομένης: 1) Ένα ελαιοστάσιο έκτασης πέντε (5) στρεμμάτων περίπου…… 2)….3)….4)….5)…. Με βάση τα παραπάνω η κληρονομιαία περιουσία του αποβιώσαντος Ι.Α. αποτελείται από τα πιο πάνω ακίνητα συνολικής αξίας κατά τον χρόνο του θανάτου του 7.700.000 δραχμών ή 22.597,21 ευρώ. Η κληρονομική μερίδα της Α.Α. επί των πιο πάνω κληρονομιαίων ακινήτων του συζύγου της Ι.Α. αποτελείται από τα 4/16 ή 2/8 εξ αδιαιρέτου επί των πιο πάνω ακινή-των. Στις 28-8-1999 από τους άνω κληρονόμους του Ι.Α. πέθανε η σύζυγός του Α.Α. μητέρα της ενάγουσας, του πρώτου και δεύτερου των εναγομένων και γιαγιά του τρίτου και τετάρτου των εναγομένων, χωρίς να αφήσει διαθήκη και κληρονομήθηκε από τους ως άνω διαδίκους σε ποσοστά εξ αδιαιρέτου

4/16 από καθένα των τριών τέκνων της (ενάγουσα, πρώτο και δεύτερο των εναγομένων) και 2/16 από καθένα των εγγόνων της (τρίτο και τέταρτο των εναγομένων). Επίσης στην κληρονομιά της πιο πάνω κληρονομουμένης περιλαμβάνονταν τα πιο πάνω ακίνητα τα οποία αυτή κατείχε και νεμόταν με διάνοια κυρίου κατά τον χρόνο του θανάτου του αξίας κατά τον ίδιο χρόνο (28-8-1999) της έναντι εκάστου ακινήτου αναφερομένης: 1) Ένα οικόπεδο …2)…3)…4)…. Σημειώνεται ότι από τα πιο πάνω κληρονομιαία ακίνητα μόνο τα έξι (6) πρώτα από την κληρονομιά του συζύγου της έχουν αγοραστική αξία καθώς και η επί της οδού Α.Λ. αρ. 17 πατρομητρική οικία. Αντίθετα τα υπόλοιπα ακίνητα από την κληρονομιά του συζύγου της κληρονομουμένου, είναι άγονοι αγροί (ξεροχώραφα) στην ορεινή και με ελάχιστους κατοίκους περιοχή Βάλτας Καλαβρύτων με μικρή αγοραστική αξία που δεν υπερβαίνει τις 50.000 δραχμές ή 146,74 ευρώ ανά στρέμμα ή δεν μπορούν να πωληθούν, όπως βεβαίωσε και ο μάρτυρας των εναγομένων Κ.Γ., που κατάγεται από την ίδια περιοχή. Επί-σης τα δύο προαναφερόμενα οικόπεδα στην Μάνδρα Μεγάρων έχουν μικρή αξία και δεν μπορούν να αξιοποιηθούν, γιατί βρίσκονται σε περιοχή εκτός σχε-δίου χωρίς φως και νερό και δεν είναι δυνατή η δόμησή τους. Η ενάγουσα δεν εξέτασε κανένα μάρτυρα για να απο-δείξει την αξία της κληρονομιαίας περι-ουσίας, ως προς την αξία της οποίας κατά το μέρος που αφορά τα κληρονο-μιαία ακίνητα από τον αποβιώσαντα πιο πάνω σύζυγο της κληρονομουμένης δεν διαφοροποιείται μεταξύ του χρόνου του θανάτου της κληρονομουμένης (28-8-1999) και που κατά την αγωγή της ανέρχεται συνολικά σε 13.420.000 δραχμές (39.383,71 ευρώ). Ούτε επίσης προς απόδειξη της επικαλούμενης από αυτήν αξίας της κληρονομιαίας περιουσίας επικαλέσθηκε και προσκόμισε κάποιο έγγραφο αποδεικτικό στοιχείο. Επομένως, εφόσον το Δικαστήριο σχημάτισε δικανική πεποίθηση με βάση τα παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία ως προς την αξία της κληρονομιαίας περιουσίας δεν κρίνεται αναγκαία η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης κατ'άρθρο 368 &1 ΚΠολΔ. Το σχετικό λοιπόν αίτημα της ενάγουσας που υπέβαλλε με τις έγγραφες προτάσεις της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αιγίου, το οποίο επαναφέρει και ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού με λόγο έφεσης είναι απορριπτέο ως αβάσιμο. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο παραπάνω πατέρας της ενάγουσας και η κληρονομουμένη μητέρα της Α.Α. με το 6921/24-2-1973 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αιγίου Γ.Γ., που νόμιμα μεταγράφηκε, δώρισαν εν ζωή κατά το ½ εξ αδιαιρέτου ο καθένας στην ενάγουσα μια ισόγειο οικία με δύο δωμάτια και λοιπούς βοηθητικούς χώρους συνολικής έκτασης με την περιοχή της 200 τ.μ. στην θέση «Ελληνικό» του Δήμου Αιγίου, που συνορεύει … με τον όρο της συνεισφοράς και συνυπολογισμού αυτής στο πατρομητρικό κληρονομικό της μερίδιο και καταλογισμού στις νόμιμες μοίρες, στις οποίες οι δωρεοδόχοι γονείς της την περιο-ρίζουν (άρθρο 1895 περ.δ ΑΚ, όπως ίσχυε πριν το Ν.1329/83). Η αξία του πιο πάνω δωρηθέντος ακινήτου ανήρ-χετο κατά τον χρόνο της δωρεάς (24-2-1973) σε 60.000 δραχμές. Επίσης κατά τον ίδιο χρόνο οι γονείς της ενάγουσας προέβησαν σε παροχή προς αυτή ποσού 60.000 δραχμών δηλαδή 30.000 ο καθένας, ενόψει τέλεσης του γάμου της με τον Η.Φ., για να χρησιμοποιηθεί το

εν λόγω ποσό για την αποκατάσταση του ιδίου αυτής οίκου (αγορά οικιακού εξοπλισμού και ειδών ρουχισμού). Η εν λόγω παροχή επίσης συνεισφέρεται εφόσον δεν όρισε άλλως ο κληρονομούμενος ανιών (άρθρο 1895 περ.β. ΑΚ όπως ίσχυε πριν το Ν.1329/1983), είναι δε αδιάφορο αν η παροχή αυτή χρησιμοποιήθηκε για αυτοπροίκιση της ενάγουσας (Εφ.Πατρ. 341/1986 ΝοΒ 35,565). Την παροχή του εν λόγω ποσού δεν αμ-φισβητεί ειδικά η ενάγουσα με όσα ισχυρίσθηκε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο με τις προτάσεις της και την προσθήκη αυτών. Η ενάγουσα λοιπόν έλαβε από την κληρονομούμενη μητέρα της συνεισενεκτέες παροχές αξίας κατά την 24-2-73 (χρόνο παροχών) σε 60.000 δραχμές (120.000: 2). Επειδή όμως από τότε που έγιναν οι παροχές αυτές μέχρι το χρόνο θανάτου της κληρονο-μουμένης (28-8-1999), που είναι και ο κρίσιμος κατά το άρθρο 1831 ΑΚ για τον υπολογισμό της αξίας της κληρο-νομίας, έχει μεσολαβήσει νομισματική υποτίμηση και σοβαρή διακύμανση, πρέπει, κατά την αρχή της καλής πί-στεως, που διέπει οποιαδήποτε ενοχή και την άσκηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που πηγάζουν από αυ-τήν και καθιερώνεται με το άρθρο 288 ΑΚ, η αξία αυτή του χρόνου των παρο-χών να υπολογισθεί σε δραχμές, της αυτής όμως πραγματικής αξίας, την οποία αυτές είχαν κατά τον χρόνο του θανάτου της κληρονομουμένης. Η αξία δηλαδή του χρόνου των παροχών θα αναχθεί με βάση το άρθρο 288 ΑΚ στο ισάξιο της κατά τον χρόνο του θανάτου της κληρονομουμένης, αφού ληφθεί υπόψη η αγοραστική αξία της χρυσής λίρας Αγγλίας κατά τον χρόνο της παρο-χής και στην συνέχεια του θανάτου της κληρονομουμένης και η μεταξύ τους σύγκριση αλλά και η αύξηση του τιμά-ριθμου (ΑΠ 165/2003 ΕλλΔ 2003 1330). Η τιμή της χρυσής λίρας Αγγλίας, κατά μεν την 24-2-1973 (χρόνο παροχής) ανερχόταν σε 547,86 δραχμές και κατά την 28-8-1999 (χρόνο θανάτου της κλη-ρονομουμένης) σε 18.730 δραχμές. Έτσι το ποσό των 60.000 δραχμών αντιστοι-χούσε κατά την 24-2-1973 σε 109,517 χρυσές λίρες Αγγλίας (60.000 δραχμές: 547,86 δραχμές τιμή της χρυσής λίρας). Επίσης λαμβανομένης υπόψη της σχέ-σης της τιμής της χρυσής λίρας Αγγλίας δια του ύψους του τιμαρίθμου του μηνός Φεβρουαρίου 1973 δηλαδή 547,86: 2,436 = 224,901 και της σχέσης της χρυσής λίρας Αγγλίας δια του ύψους του τιμαρίθμου του μηνός Αυγούστου 1999 δηλαδή 18730: 99,742 = 184776 η αγοραστική δύναμη κάθε χρυσής λί-ρας Αγγλίας του μηνός Φεβρουαρίου 1973 είναι ίση με την αγοραστική δύνα-μη 1,21715 αυτής (224,901: 184,776 = 1,21715) του μηνός Αυγούστου 1999. Επομένως οι 109,51 χρυσές λίρες Αγ-γλίας του μηνός Φεβρουαρίου 1973 αντιστοιχούν σε 133,298 χρυσές λίρες Αγγλίας του μηνός Αυγούστου 1998 (109,51 χρυσές λίρες Αγγλίας Χ 1,21715) και τελικά μετατρεπομένου του ποσού των λιρών αυτών σε δραχμές με την τιμή της χρυσής λίρας Αγγλίας του μηνός Αυγούστου 1999 προκύπτει ποσό 2.496.671 δραχμές (133,298 Χ 18.730) (βλ. και από 10-4-2002 βεβαί-ωση Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος για τις τιμές της χρυσής λίρας Αγγλίας και από 15-4-2002 πιστοποιητικά Γενικής Γραμματείας Εθνικής Στατιστικής Υπηρε-σίας της Ελλάδος για την μεταβολή του γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή). Δηλαδή οι από 60.000 δραχμές παροχές κατά την 24-2-1973 της κληρονομουμένης προς την ενάγουσα αντιστοιχούν

σε 2.496.671 δραχμές κατά το χρόνο του θανάτου αυτής στις 28-8-1999, ενώ η κληρονομική μερίδα της ενάγουσας, ανεξάρτητα από την διαδικασία υπολογισμού με βάση την συνεισφορά, ανέρχεται σε 2.981.250 δραχμές (11.925.000 δραχμές αξίας κληρονομίας: 4) Η αξία της πιο πάνω δωρεάς, όσο και της παροχής προς αποκατάσταση ιδίου οίκου της ενάγουσας συνολικού ύψους κατά την 24-2-1973 από 60.000 δραχμές ήταν σημαντική λαμβάνοντας υπόψη ότι το δωρηθέν ακίνητο ήταν και εξακολου-θεί να είναι ένα σημαντικό περιουσιακό στοιχείο, αφού πρόκειται για ακίνητο σε κεντρικό σημείο της πόλεως του Αι-γίου επί της οδού Πυθαγόρα αρ.7 σε σχέση με τα υπόλοιπα ακίνητα της κληρονομιαίας περιουσίας που αποτελείται κυρίως από αγροτικά ακίνητα αρκετά μικρότερης αξίας έως ασήμαντης, εκτός από την επί της οδού Αγίας Λαύρας πατρομητρική οικία. Επίσης η αξία των παροχών αυτών προς την ενάγουσα ήταν σημαντική και εξακολουθεί να είναι σημαντική τόσο σε σχέση με την τότε αξία της μητρικής περιουσίας, η οποία από το Φεβρουάριο του 1973 (χρόνο παροχών) μέχρι τον Αύγουστο του 1999 (χρόνο θανάτου της κληρονομουμένης) δεν αυξήθηκε και ανερχόταν κατά τον Φεβρουάριο του 1973 με βάση την προαναφερόμενη αναγωγή σε χρυσές λίρες Αγγλίας και του τιμαρίθμου σε 240.317 δραχμές, δηλαδή 10.000.000 δραχμές: 18730 δραχμές τιμή χρυσής λίρας Αγγλίας αντιστοιχούν σε 533,902 χρυσές λίρες Αγγλίας τον Αύγουστο του 1999, οι οποίες λαμβάνοντας υπόψη την τιμή της χρυσής λίρας Αγγλίας τον Φεβρουάριο του 1973 από 547,86 δραχμές και τον Αύγουστο του 1999 από 18.430 δραχμές δια του ύψους των τιμαρίθμων αντίστοιχα από 2,436 και 99,742 δηλαδή 184,776: 224,901 ίσον 0,82159 και επομένως οι 533,902 Χ 0,82159 – και αυτές αντιστοιχούν σε 240.317 δραχμές δηλαδή 438,648 χρυσές λίρες Αγγλίας Χ 547,86 δραχμές όσο και σε σχέση με την αξία της κληρονομιαίας μητρικής περιουσίας από 11.925.000 δραχμές κατά τον χρόνο του θανάτου της κληρονομουμένης. Για τον λόγο αυτό η ενάγουσα δήλωσε και καταχωρήθηκε στο πιο πάνω δωρητήριο συμβόλαιο ότι με το πιο πάνω ακίνητο που της δωρήθηκε ικανοποιήθηκε πλήρως και ουδεμία άλλη αξίωση έχει ή διαφυλάσσει επί της υπόλοιπης πατρομητρικής πειρουσίας και κληρονομιάς παραιτούμενη ρητά και ανεπιφύλακτα από τα δικαιώματά της στην πατρομητρική περιουσία. Έτσι μετά το γάμο της με τον Η.Φ. και αφού έλαβε από την μητέρα της και το ποσό των 30.000 δραχμών προς αποκατάσταση ιδίου οίκου αποξενώθηκε από την πατρομητρική περιουσία, δηλώνοντας τόσο προς τους γονείς της όσο και τους συγκληρονόμους της ότι με τις πιο πάνω παροχές των γονέων της προς αυτή ικανοποιήθηκε πλήρως και δεν προτίθεται πλέον να διεκδικήσει ή να προβάλ-λει αξίωση επί της υπόλοιπης κληρονο-μιάς των γονέων της. Ειδικότερα αυτή από το χρόνο του γάμου της (1973) αποξενώθηκε από την πατρομητρική περιουσία, δεν είχε καμία ανάμειξη στην διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση αυτής, η οποία αξιοποιήθηκε από τους συγκληρονόμους αδελφούς της και ανίψια της με την προσωπική τους εργασία εν γνώσει της και χωρίς καμία διαμαρτυρία από το 1973 μέχρι και το 2000. Ουδέποτε από το 1973 μέχρι το 2000 έδω-σε στους εναγομένους την εντύπωση ότι πρόκειται να ασκήσει τα δικαιώματά της τόσο επί της πατρικής όσο και επί της μητρικής κληρονομιαίας

περιουσίας και ειδικότερα επί του πιο πάνω ακινή-του επί της οδού Αγία Λαύρας αρ.17, το οποίο αποτελούσε ανέκαθεν και την πατρική οικία των διαδίκων, όπου διέμεναν μέχρι του θανάτου τους οι γονείς της ενάγουσας και τα αδέλφια της, εκ των οποίων ο πρώτος εναγόμε-νος είχε αναλάβει την φροντίδα και επί-βλεψη των γονέων τους. Ο τελευταίος (πρώτος εναγόμενος) το 1991, εν όψει τέλεσης του γάμου του με την Θ.Π. ανα-καίνισε την επί της οδού Αγίας Λαύρας αρ.17 πατρομητρική οικία διαθέτοντας το χρηματικό ποσό των 2.000.000 δραχμών (5869,41 Ευρώ), το οποίο ανήκε στην σύζυγό του. Για την προανα-φερόμενη ανακαίνιση, η οποία επαύξη-σε σημαντικά την αξία της πιο πάνω πατρομητρικής οικία και η οποία (ανα-καίνιση) έγινε εν γνώσει της ενάγουσας, η τελευταία ουδέποτε διαμαρτυρήθηκε ούτε προέβαλε επιφύλαξη για τυχόν διεκδίκηση δικαιωμάτων της στην εν λόγω οικία. Για πρώτη φορά η ενάγου-σα μετά τον θάνατο της μητέρας της στις 28-8-99 με την από 20-7-2000 εξώ-δικη πρόσκλησή της προς τον πρώτο εναγόμενο αδελφό της προέβαλε κλη-ρονομικό δικαίωμα επί της οδού Αγίας Λαύρας αρ… πατρομητρικής οικίας, όχι όμως και στα υπόλοιπα πιο πάνω ακί-νητα, τα οποία προφανώς θεωρούσε ασήμαντης αξίας. Σημειώνεται ότι για την επί της οδού Αγίας Λαύρας αρ.17 πατρομητρική οικία η ενάγουσα είχε διαβεβαιώσει και την σύζυγο του πρώ-του εναγομένου – μάρτυρα Θ.Π. ότι δεν θέλει μερίδιο επί της οδού Αγίας Λαύ-ρας αρ.17 οικίας. Επίσης πρέπει να λεχθεί ότι η προαναφερόμενη δήλωση της ενάγουσας που περιέχεται στο 6921/24-2-1973 δωρητήριο συμβόλαιο περί παραιτήσεως από το κληρονομικό της δικαίωμα επί της πατρικής και μη-τρικής περιουσίας είναι μεν άκυρη ως κληρονομική σύμβαση κατ'άρθρο 368 ΑΚ (ΑΠ 340/2000 ΕΕ Δ 60,555, ΑΠ 583/1994 ΔΕΝ 53,1251), ωστόσο όμως το περιστατικό αυτό (δήλωση παραίτη-σης) συνεκτιμάται για την κρίση του δικαστηρίου ως προς την βασιμότητα της ένστασης εκ του άρθρου 281 ΑΚ σε συνδυασμό με το γεγονός ότι κατά το χρονικό διάστημα από την δήλωση αυτή (24-2-1973) μέχρι τον θάνατο της μητέρας της (28-8-1999) δεν μεσολά-βησε αύξηση της μητρικής περιουσίας και δεν λαμβάνεται ως παραίτηση από το κληρονομικό της δικαίωμα. Το ίδιο ισχύει και για την προς την ενάγουσα παροχή από την κληρονομούμενη μητέ-ρα της του ποσού των 30.000 δραχμών για την αυτοπροίκισή της, που συνεκτι-μάται από το δικαστήριο στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 281 ΑΚ και όχι ως συνεισενεκτέα παροχή κατ'άρθρο 1895 ΑΚ, όπως ίσχυε πριν από το Ν.1329/1983. Με την προαναφερόμενη συμπεριφορά της η ενάγουσα και επει-δή αυτή είχε λάβει παροχές με την μορ-φή της δωρεάς και προς αποκατάστα-ση του οίκου της – αυτοπροίκιση, που αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα της μητρικής της περιουσίας δημιούργησε στους εναγομένους εύλογα την πεποί-θηση ότι κανένα δικαίωμα δεν αξιώνει ούτε οπωσδήποτε θα αξιώσει στο μέλ-λον σε βάρος τους σχετικά με το κληρο-νομικό της δικαίωμα επί της μητρικής περιουσίας. Συνεπώς η άσκηση του δι-καιώματός της να διεκδικήσει μερίδιο από την μητρική της περιουσία υπερ-βαίνει προφανώς τα όρια τα επιβαλλό-μενα από την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος, η άσκηση του οποίου ελάχιστη ωφέλεια θα της προ-σπορίσει

εμπρός στο μέγεθος της ζη-μιάς και των δυσμενών συνεπειών που θα επέλθουν στους εναγόμενους με την αποδοχή της αγωγής της, εφόσον θα ανατραπεί γι'αυτούς η διαμορφωθείσα από το 1973 περιουσιακή τους κατά-σταση σε σχέση με την κληρονομιά της Α.Α. και με βάση την πεποίθηση που η ενάγουσα δημιούργησε στους εναγο-μένους.

210/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σωτήρης Κολλιόπουλος, Πάνος Σταυρόπουλος**).

Διαθήκη ιδιόγραφη χωρίς ημερομηνία. Άκυρη. Πότε μπορεί να είναι έγκυρη.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1721 του ΑΚ, η ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφε-ται απ΄ αυτόν. Από τη χρονολογία πρέ-πει να προκύπτει η ημέρα, ο μήνας και το έτος. Ψευδής ή εσφαλμένη χρονολο-γία δεν επάγεται από μόνη της, την ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 1718 του ΑΚ, η διαθήκη, για τη σύνταξη της οποίας δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1719 κα ι1757 του ΑΚ είναι άκυρη, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. Από το συνδυασμό των ως άνω δια-τάξεων προκύπτει ότι η χρονολογία είναι στοιχείο απαραίτητο για το κύρος της ιδιόγραφης διαθήκης. Και τούτο διότι, εκτός των άλλων από τη χρονολογία κρίνεται η δικαιοπρακτική ικανότητα του διαθέτη για τη σύνταξη της διαθήκης καθώς και σε περίπτωση περισσοτέρων διαθηκών, η χρονολογική σειρά αυτών. Όταν ελλείπει η χρονολογία της ιδιόγραφης διαθήκης αυτή είναι άκυρη. Επιτρέπεται, όμως, ο καθορισμός της διαθήκης ακόμη και με τη χρησιμοποίηση γεγονότων εκτός αυτής κειμένων και χρηζόντων αποδείξεις, τούτων, όμως, μόνο προς το σκοπό αποσαφηνίσεως των περιεχομένων στη διαθήκη από τα οποία πιθανολογείται η χρονολογία συντάξεώς της (ΟΛ ΑΠ 79/1979, ΝοΒ 79, 1085, ΑΠ 107/2000 δημοσίευση στη ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 509/1983 ΝοΒ 1984, 55, ΕΑ 9269/86Γ, ΕΑ 2235/1992 ΕλλΔνη 94, 479). Συνεπώς, εάν μεν είναι εφι-κτός, με τον τελευταίο τρόπο, ο προσ-διορισμός της χρονολογίας της διαθή-κης, ώστε να προκύπτουν όλα τα απαι-τούμενα για το κύρος αυτής στοιχεία, ήτοι η ημέρα, ο μήνας και το έτος, η διαθήκη έχει πλήρη χρονολογία και δεν τίθεται θέμα ακυρότητας της, λόγω ελ-λείψεως αυτής. Εάν, όμως δεν καθίστα-ται δυνατόν να καθοριστούν όλα τα ως άνω στοιχεία και αυτή παραμένει ελλιπής, ως προς ένα ή περισσότερα απ΄ αυτά, η ιδιόγραφη διαθήκη είναι άκυρη σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις (ΑΠ 107/2000 οπ. παρ.).

. . . . . Ο ως άνω αποβιώσας κατέλειπε μία ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία δημοσιεύτηκε ύστερα από αίτηση της εναγόμενης στο Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών, με τα υπ΄ αρ. 346/2002 πρακτικά συνεδριάσεως αυτού και με την οποία εγκατέστησε μοναδική κληρονόμο του την εκκαλούσα - εναγόμενη εφ΄ όλης της κινητής και ακίνητης

περιουσίας του. Η διαθήκη αυτή έχει το εξής περιεχόμενο: «Η διαθήκη μου. Εγώ ο . . . . ., κάτοικος Πατρών, θέλω να κανονίσω την περιουσία μου μετά το θάνατό μου κε ορίζω τα εξής: αφήνω κληρονόμο την αδελφή μου . . . . . στην οποία αφίνο όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία μου». Στο τέλος του κειμένου της υπάρχει η υπογραφή του διαθέτη. Δεν αναγράφεται, όμως στην ως άνω διαθήκη η χρονολογία συντάξεώς της, κατά τον βάσει του ημερολογίου προσδιοριζόμενο συνήθη τρόπο, ήτοι δεν αναγράφεται σε κάποιο σημείο αυτής η ημέρα, ο μήνας και το έτος συντάξεώς της, ούτε η χρονολογία αυτή προκύπτει από το περιεχόμενο της διαθήκης. Περαιτέρω, στο προεκτεθέν περιεχόμενο της διαθήκης δεν αναφέρονται στοιχεία από τα οποία να πιθανολογείται η χρονολογία συντάξεώς της, ώστε να είναι δυνατόν να αποσαφηνιστούν αυτά περαιτέρω με τη χρησιμοποίηση γεγονότων, που κείνται εκτός του περιεχομένου της και χρήζουν αποδείξεως. Η εκκαλούσα – εναγόμενη συνομολογεί την έλλειψη χρονολογίας συντάξεως της διαθήκης, υποστήριξε, όμως, πρωτοδίκως και υποστηρίζει ήδη με την υπό κρίση έφεση ότι η διαθήκη συντάχτηκε από το διαθέτη στο τέλος Απριλίου του έτους 2002, στο Νοσοκομείο του Ρίου, όπου αυτός νοσηλευόταν και ότι αυτό μπορεί να αποδειχθεί με μάρτυρες. Ο ως άνω ισχυρισμός της είναι απορριπτέος, ως νομικά αβάσιμος, καθόσον αυτή δεν ισχυρίζεται συγχρόνως ότι η προαναφερθείσα χρονολογία συντάξεως της διαθήκης πιθανολογείται από κάποιο στοιχείο του περιεχομένου της διαθήκης, σύμφωνα δε με τις νομικές σκέψεις, που προαναφέρθηκαν, ο καθορισμός της παντελώς ελλείπουσας χρονολογίας σύνταξης της διαθήκης με την χρησιμοποίηση γεγονότων κειμένων εκτός αυτής και χρηζόντων αποδείξεως συγχωρείται μόνο προς το σκοπό αποσαφήνισης στοιχείων τα οποία περιέχονται στο κείμενο της διαθήκης και από τα οποία πιθανολογείται η χρονολογία σύνταξής της. Ύστερα απ΄ αυτά, αφού ελλείπει παντελώς η χρονολογία σύνταξης της διαθήκης και δεν μπορεί αυτή να αναπληρωθεί από όλο το περιεχό-μενο της, η επίδικη ιδιόγραφη διαθήκη είναι άκυρη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1721 κα ι1718 του ΑΚ.

241/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Νικάκης, Δημήτριος Τσιμπούκης**).

Συγκληρονόμοι. Πότε χωρεί έκτακτη χρησικτησία. Απαιτείται γνωστοποίηση του κατέχοντος τα κληρονομιαία προς τους άλλους συγκληρονόμους είτε ρητά είτε με πράξεις που αποδεικνύουν την άσκηση της νομής μόνο για λογαριασμό του. Απαιτείται γνώση και των άλλων συγκληρονόμων ότι ο νεμόμενος τα κληρονομιαία, νέμεται μόνο για τον εαυτό του και όχι ως αντιπρόσωπος και των λοιπών.

Από τις διατάξεις των άρθρων 980, 981, 9832, 984, 994, 1113 και 1884 του ΑΚ, οι οποίες εφαρμόζονται και στην κοινωνία μεταξύ συγκληρονόμων,

συνάγεται ότι ο συγκληρονόμος, αν κατέχει ολόκληρο το κληρονομιαίο (κοινό) πράγμα, θεωρείται ότι κατέχει αυτό και στο όνομα των λοιπών συγκληρονόμων και δεν μπορεί να αντιτάξει κατ΄ αυτών αποσβεστική ή κτητική παραγραφή (έκτακτη χρησικτησία) προτού καταστήσει σ΄ αυτούς γνωστό ότι αποφάσισε να νέμεται το κοινό πράγμα ολό-κληρο ή κατά ποσοστό μεγαλύτερο από τη μερίδα του αποκλειστικώς στο όνομά του και για δικό του λογαριασμό ως κύριος και περάσει από την γνωστοποίηση αυτήν η προθεσμία της εν λόγω (αποσβεστικής ή κτητικής) παραγραφής. Τέτοια γνωστοποίηση προς τους συγκληρονόμους μπορεί να γίνει είτε ρη-τώς είτε σιωπηρώς με πράξεις που εμφαίνουν την πιο πάνω απόφαση του συγκληρονόμου που κατέχει το πράγμα, ενώ η για αντιποίηση της νομής γνώ-ση των λοιπών συγκληρονόμων μπορεί να προέλθει είτε από σχετική δήλωση εκείνου, που αντιποιείται τη νομή του κοινού, είτε από αλλού και έτσι αρκεί η γνώση των συγκληρονόμων για την αντι-ποίηση του κατέχοντος το κοινό από οποιονδήποτε και αν προέρχεται (ΑΠ 1415/2002 ΕλλΔνη 44.177, ΑΠ 1386/2002 ΝοΒ 51.1032, ΑΠ 795/2001 ΕλλΔνη 43.1431, ΕφΘεσ 2067/2003 Αρμ 59.532).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα περιστατικά: Το επίδικο είναι ένα οικόπεδο, εκτάσεως 1.567,76 τ.μ., εντός του οποίου υπάρχει παλαιά ισόγεια οικία, εμβαδού 35 τ.μ. και αποθήκη, εμβαδού 50 τ.μ., βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια του δημοτικού διαμερίσματος Νέας Αβώρανης του Δήμου Θεσιέων Τρι-χωνίδας. Του ακινήτου αυτού κύριος ήταν ο Α. Β., ο οποίος απεβίωσε το έτος 1965 χωρίς να αφήσει διαθήκη και κληρονομήθηκε από τη σύζυγό του Μ και από τα τέκνα του.. .(πατέρα των εναγόντων),. ... (πρώτη εναγόμενη) και …

Μετά το θάνατο του.... τόσο η σύζυγός του, όσο και τα τέκνα του. …, δεν επελήφθησαν της νομής του επιδίκου, αλλά αυτό κατέλαβε και νεμόταν εξ ολοκλήρου συνεχώς από το θάνατο του ανωτέρω κυρίου ο πατέρας των εναγόντων. ... μέχρι του θανάτου του το έτος 1996, ασκώντας κάθε πράξη νομής που ταίριαζε στη φύση και τον προορισμό του. Συγκεκριμένα, κατοικούσε μαζί με την οικογένειά του στην παραπάνω οικία, αφού φρόντισε και για τη σύνδεσή της το έτος 1965 με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, καλλιεργούσε αυτό με καπνά, συνέλεγε τον ελαιό-καρπο από τα υπάρχοντα σ΄ αυτό ελαι-όδενδρα, χρησιμοποιούσε την αποθήκη για τη φύλαξη των προϊόντων που πα-ρήγαγε και γενικά το εξουσίαζε ως δικό του, απαγορεύοντας συνάμα κάθε διαταρακτική ενέργεια τρίτων. Το ότι ο ανωτέρω... νεμόταν το επίδικο αποκλειστι-κά σαν δικό του το έκαμε ρητά γνωστό στους εν λόγω συγκληρονόμους του το έτος 1965, όταν ζήτησε την ηλεκτροδότηση ως άνω οικίας, αλλά και σιωπηρά, καθόσον διενεργούσε τις παραπάνω διακατοχικές πράξεις υπό το όμματα των συγκληρονόμων του, χωρίς οι τελευταίοι να αντιδράσουν ή να αξιώσουν κάποιο δικαίωμα στο επίδικο, αφού τέτοια ήταν και η επιθυμία του κληρονομουμένου. Έτσι μέχρι το χρόνο του θανάτου του (1996) ο. .. .. είχε γίνει κύριος του επιδίκου ακινήτου με έκτακτη χρησικτησία, γιατί μέχρι τότε είχε συμπληρώσει εικοσαετία και πλέον στην αποκλειστική του νομή (άρθρ. 1045 ΑΚ). Ο τελευταίος κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τους ενάγοντες, που είναι τέκνα του, οι οποίοι και αποδέχτηκαν την κληρονομιά αυτού, στην οποία περι-

λαμβανόταν και το επίδικο ακίνητο, με την 27381/3-12-2002 δήλωση αποδοχής του συμβολαιογράφου Αγρινίου..., η οποία μεταγράφηκε νομίμως στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Αγρινίου Β΄ στις 5-12-2002 (στον τόμο 17 και αριθμό 370). Επομένως, οι ενάγοντες έγιναν συγκύριοι του επιδίκου ακινήτου, κατά ½ εξ αδιαιρέτου ο καθένας με κληρονομική διαδοχή.

248/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Αντώνιος Παπαντωνόπουλος, Σταύρος Νικολόπουλος**).

Διαθήκη ιδιόγραφη. Μη δημοσίευσή της και μη κήρυξή της κυρίας. Δεν επιδρά στο κύρος της διαθήκης. Περιστατικά.

Με την αναιρετική απόφαση εκτός από την 464/2002 οριστική απόφαση του δικαστηρίου τούτου, συναναιρέθηκε εν μέρει και η προεκδοθείσα 900/1997 προδικαστική απόφαση του ιδίου δικαστηρίου κατά το σκέλος που αυτή έκρινε ως άρνηση τον συνιστώντα κατά την αναιρετική απόφαση ένσταση εκ του άρθρου 1710 παρ. 2 του ΑΚ αυτοτελή ισχυρισμό της εναγομένης εφεσίβλητης ότι ως προς το επίδικο ακίνητο είχε χωρήσει η εκ διαθήκης διαδοχή με βάση την με ημερομηνία 8 Μαρτίου 1954 ιδιόγραφη διαθήκη του εν έτει 1956 (30 Σεπτεμβρίου) αποβιώσαντος Κ για τον οποίο (ισχυρισμό) δεν πρέπει να ταχθεί θέμα αποδείξεως, παρά το γεγονός ότι η ως άνω διαθήκη ούτε δη-μοσιεύτηκε, ούτε κηρύχθηκε κυρία για να έχει τις συνέπειες που ορίζει η ΑΚ 1777 (η μη τήρηση εξ άλλου των ως άνω διατυπώσεων δεν επιδρά στο κύρος της ιδιόγραφης διαθήκης και ούτε επι-φέρει ακυρότητα αυτής κατ΄ ΑΚ 1779), δοθέντος ότι η διαθήκη αυτή, προσα-χθείσα στη δίκη από την εναγομένη, δεν αμφισβητήθηκε από τους ενάγοντες, που βλάπτονται από την ύπαρξή της, ούτε η εξ ολοκλήρου γραφή του περιε-χομένου της με το χέρι του διαθέτη, ούτε η χρονολόγηση, ούτε η γνησιότητα της υπογραφής του διαθέτη, με αποτέ-λεσμα να τεκμαίρεται γνήσια (457 παρ. 2 και 3 του ΚΠολΔ).

400/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γιάννης Παπαναστασόπουλος, Ανδρέας Κακογιάννης, Ζωή Κακογιάννη**).

Διαθήκη ιδιόγραφη. Χρονολογία ψευδής ή εσφαλμένη. Προσδιορισμός της χρονολογίας με στοιχεία εκτός της διαθήκης αν είναι εφικτό και βάσει στοιχείων που αναφέρονται στην διαθήκη. Ένσταση καταχρηστικής άσκησης του

δικαιώματος. Μπορεί να προταθεί από πρόσωπο που αντλεί δικαιώματα από τη διαθήκη (υπό προϋποθέσεις) εναντίον εκείνου που επικαλείται ακυρότητά της. Περιστατικά. Καταχρηστική προσβολή της διαθήκης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1721 ΑΚ, «Η ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφεται απ΄ αυτόν. Από τη χρονολογία πρέπει να προκύπτει η ημέρα, ο μήνας και το έτος. Η ιδιόγραφη διαθήκη δεν υποβάλλεται σε κανένα άλλο τύπο... ψευδής ή εσφαλμένη χρονολογία δεν επάγεται μόνη την ακυρότητα της διαθήκης». Πε-ραιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 1718 ΑΚ «Διαθήκη, για τη σύνταξη της οποίας δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1717 έως 1757 ΑΚ είναι άκυρη, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά». Κατά την αληθή έννοια της πρώτης των ως άνω για τα στοιχεία της χρονολογία διατάξεως, η μη τήρηση της οποίας επάγεται, κατά τη δεύτερη αυτών διάταξη, ακυρότητα της διαθήκης, πέραν του προσδιορισμού αυτών (στοιχείων της χρονολογίας της διαθήκης) με αναφορά στο ημερολόγιο ή με τη χρήση σ΄ αυτή (διαθήκη) άλλων αναλόγου δυνά-μεως εκφράσεων, προς δήλωση αυτών, συγχωρείται ο καθορισμός και της παντελώς ελλείπουσας χρονολογίας και με τα στοιχεία εκτός από τη διαθήκη, εφόσον από το περιεχόμενό της πι-θανολογείται ο χρόνος σύνταξής της (ΑΠ 509/83 ΝοΒ 32.55, ΑΠ 1234/82 ΝοΒ 31.1171). Συνεπώς, αν με τον τελευταίο τρόπο είναι εφικτός ο προσδιορισμός της χρονολογίας της διαθήκης του διαθέτη, κατά τρόπο, ώστε να προ-κύπτουν όλα τα απαιτούμενα για το κύ-ρος της στοιχεία, δηλ. η ημέρα, ο μήνας και το έτος, η διαθήκη έχει πλήρη χρο-νολογία και θέμα ακυρότητάς της δεν τίθεται. Αν όμως δεν καθίσταται εφικτό, να καθοριστούν κατά τους προαναφερ-θέντες τρόπους, όλα τα ως άνω στοιχεία της χρονολογίας και αυτή παραμένει ατελής ή ελλειπής, η ιδιόγραφη διαθήκη παραμένει άκυρη, κατά τα άρθρα 1718 και 1721 ΑΚ (βλ. Βαθρακοκοίλη υπ΄ άρθρ. 1721 ΑΚ και ΑΠ 107/2000 ΕλλΔνη 41.102, ΑΠ 511/2000 ΕλλΔνη 41.1646). Εξάλλου η ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης για τον προαναφε-ρόμενο λόγο, όπως και κάθε δικαιο-πραξίας χωρεί αυτοδικαίως και δεν απαιτείται να κηρυχθεί με δικαστική απόφαση. Όποιος έχει έννομο συμφέ-ρον από την ακυρότητα μιας διαθήκης, μπορεί να το ζητήσει από το Δικαστήριο με αναγνωριστική αγωγή. Στοιχεία αγω-γής ακυρότητας είναι ο διαθέτης, ο θά-νατός του, η διαθήκη που προσβάλ-λεται, ο λόγος για τον οποίο είναι άκυρη και τα περιστατικά νομιμοποίησης του ενάγοντα (βλ. Ολ.ΑΠ 97/79 ΝοΒ 27.1085, ΑΠ 755/81 ΝοΒ 30.237, Εφ Πειρ. 1188/1995 ΕλλΔνη 37.1139). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 281 ΑΚ προκύπτει ότι, η άσκη-ση του δικαιώματος απαγορεύεται, αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη, ή τα χρηστά ήθη, ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Η διάταξη αυτή, έχει έννομο χαρακτήρα δημοσίας τάξεως και δεν αποκλείεται η εφαρμογή της, όταν ασκείται δικαίωμα που πηγάζει επίσης από διατάξεις δημοσίας τάξης, όπως είναι αυτή του άρθρου 1721 ΑΚ, καθόσον η ιδιωτική βούληση, δεν μπορεί να παραμερίσει έστω και κατά το ελάχιστο, τις διατυπώσεις σύν-ταξης που ορίζει ο νόμος. Η έννομη συνέπεια

της ακυρότητος, επέρχεται πάντοτε σε περίπτωση παράβασης του τύπου (βλ. Παπαντωνίου στην Ερμ. ΑΚ 1721 αρ. 16 και Γεωργιάδη – Σταθό-πουλο Ερμ. Αστ. Κώδικα τόμος ΙΧ σελ. 120). Έτσι, αυτή που αντλεί δικαιώματα από τη διαθήκη, μπορεί υπό προϋπο-θέσεις να προβάλει εναντίον εκείνου που επικαλείται την ακυρότητα της δια-θήκης την ένσταση καταχρήσεως δικαι-ώματος. Οι ειδικές συνθήκες της κάθε περιπτώσεως, έχουν οπωσδήποτε με-γάλη σημασία για την κρίση του ζητή-ματος και την εφαρμογή της ΑΚ 281 αρκεί η παράβαση να είναι τέτοια, ώστε για την αποφυγή αφόρητων συνεπειών, να επιβάλλεται να ισχύσει ο περιορι-σμός της άσκησης του δικαιώματος που επιτάσσει η εν λόγω διάταξη (βλ. ΑΠ 992/1999 ΕλλΔνη 40.1717, Γεωργιάδη – Σταθόπουλο Ερμηνεία Αστικού Κώδι-κα τόμος ΙΧ υπό το άρθρο 1721 σελ. 119, Βουζίκα παρ. 37 113 σ. 286 Γεωρ-γιάδη του ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλο άρθρ. 281 αρ. 36, Κουράκη κατάχρηση δικαιώματος παρ. 36 σ. 133 και κυρίως 139 επ. όπου, τονίζεται το στοιχείο της επελεύσεως βλάβης στον αντίδικο, Κλαμαρή – Η καταχρηστική άσκηση δι-καιώματος εις το αστικό δικονομικό δί-καιο Β, 1980 σελ. 428 επ.)

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το υπ΄ αριθμ. 54/1996 πρακτικό συνεδρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, δημοσιεύτηκε η ιδιόγραφη διαθήκη του Κ. Λ. που απεβίωσε στην Πάτρα στις 31-12-1995. Με την διαθήκη αυτή, της οποίας η γνησιότητα δεν αμφισβητείται, ο διαθέτης εγκατέστησε μοναδική κλη-ρονόμο σ΄ όλη την περιουσία την εναγο-μένη σύζυγό του. Στο κείμενο της εν λό-γω ιδιόγραφης διαθήκης, το οποίο έχει επί λέξει ως εξής: « εγώ ο Κ. Λ. σε πε-ρίπτωση θανάτου μου αφήνω γενικό κληρονόμο τη σύζυγό μου Κ.Λ.» λείπει παντελώς η χρονολογία ενώ με βάση το ανωτέρω περιεχόμενο της διαθήκης, δεν μπορεί να πιθανολογηθεί η χρονο-λογία σύνταξής της. Πέραν τούτου, σύμ-φωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσης, στην προκείμενη περίπτωση, για τον καθορισμό της χρο-νολογίας της επίδικης διαθήκης δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν γεγονότα εκτός αυτής, αφού από το ίδιο το σώμα της διαθήκης δεν υπάρχει έρεισμα για πιθανολόγηση του χρόνου σύνταξής της, δεδομένου ότι τα εξωτερικά στοι-χεία έχουν μόνο συμπληρωματική και αποσαφηνιστική λειτουργία. Συνεπώς, η παντελής έλλειψη χρονολόγησης της διαθήκης, έχει ως αποτέλεσμα την απόλυτη ακυρότητα αυτής. Οι ενάγο-ντες – εκκαλούντες, αδέλφια του αποβι-ώσαντος διαθέτη, πλην του δευτέρου που είναι τέκνο του προαποβιώσαντος στις 10-3-1971 αδελφού του διαθέτη Γ.Λ. (βλ. και το υπ΄ αριθμ. πρωτ. 23564/10-7-2000 πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου Πατρέων και το υπ΄ αριθμ. πρωτ. 13457/23-5-2003 έγγραφο του Δήμου Πατρέων) έχουν έν-νομο συμφέρον να ζητήσουν τη δικαστι-κή αναγνώριση της ακυρότητας της προαναφερόμενης ιδιόγραφης διαθή-κης, αφού θα κληθούν οι ίδιοι ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του θανόντος, αφού η ανωτέρω διαθήκη ως άκυρη δεν παράγει έννομα αποτελέσματα. Περαι-τέρω αποδείχτηκε ότι οι ενάγοντες γνώριζαν ήδη από το έτος 1996 την ύπαρξη, το περιεχόμενο και την ακυρό-τητα της ανωτέρω ιδιόγραφης διαθήκης και την αποδέχονταν ως έγκυρη και ισχυρή, ενώ η εφεσίβλητη από τον χρό-νο του θανάτου του διαθέτη και μέχρι την άσκηση της κρινόμενης

αγωγής, νε-μόταν αυτή αποκλειστικά τα κληρονο-μιαία ακίνητα, τα οποία κατέλιπε σ΄ αυτήν ο διαθέτης, υπό τα όμματα των εναγόντων, χωρίς ποτέ να ενοχληθεί από αυτούς, οι οποίοι επειδή γνώριζαν την αφοσίωση και την συμπαράσταση που είχε επιδείξει σειρά ετών στο σύζυ-γό της, δεν είχαν καμία αξίωση από την περιουσία του. Πέραν τούτου η εφεσί-βλητη αφού αποδέχτηκε την κληρονο-μιά του συζύγου της, δυνάμει της υπ΄ αριθμ. 112922/23-10-1996 πράξης αποδοχής κληρονομίας και κατέβαλε τον αναλογούντα φόρο κληρονομίας (βλ. υπ΄ αριθμ. 5016503, 5016504 δι-πλότυπα είσπραξης της ΔΟΥ Α΄ Πατ-ρών, την από 5-6-1996 αρχική δήλωση φόρου κληρονομίας, την υπ΄ αριθμ. 61/98 πράξη προσδιορισμού φόρου κλη-ρονομίας και την από 29-10-1998 πρά-ξη επιβολής προστίμου) προέβη στη μίσθωση των ακινήτων (βλ. κυρίως την από 25-10-1996 και 10-4-1999 μισθω-τήρια συμφωνητικά για τη μίσθωσή του στη θέση «Τρανή Λάκκα» αγροτικού κτήματος στον Ι.Κ. Επίσης ενέμετο και τα ζώα της κληρονομίας (βλ. κυρίως την από 15-2-99 αίτησή της για πριμο-δότηση επιλεξίμων ζώων κληρονομίας του συζύγου της, τρία έτη μετά το θάνα-τό του.

Η κρίση του Δικαστηρίου ενισχύεται για την γνώση των εναγόντων για το περιεχόμενο της διαθήκης και από το γεγονός ότι, με το υπ΄αριθμ. 1921/4-8-1999 συμβόλαιο του Σ/φου Πατρών Γ.Τ., με το οποίο η εναγόμενη μεταβίβασε κατά κυριότητα ένα κληρονομιαίο ακίνητο στους Χ.Λ. και Ν. Λ., τέκνα του πέμπτου ενάγοντος Α.Λ., που παραστάθηκαν κατά την υπογραφή του ανωτέρω συμβολαίου με το νομικός τους παραστάτη, ο οποίος είχε ελέγξει για λογαριασμό των εντολέων του τους τίτλους κυριότητας της εναγόμενης, γίνεται αναφορά της ανωτέρω διαθήκης, χωρίς ν΄ αναφέρεται η χρονολογία σύνταξής της, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι αγοραστές αυτοί (τέκνα του μεριδούχου) αποδέχτηκαν αυτή ως έγκυρη και προχώρησαν στην αγορά του κληρονομιαίου ακινήτου. Έτσι λοιπόν οι ενάγοντες επί τέσσερα έτη (1996-2000) γνώριζαν την ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης του διαθέτη, αποδεχόμενοι την δημιουργηθείσα με βάση αυτήν πραγματική κατάσταση και αδρανώντας ως προς την άσκηση του νομίμου δικαιώματός τους για δικαστική αναγνώριση της ακυρότητας της ανωτέρω διαθήκης, με αποτέλεσμα, με την ανωτέρω συμπεριφορά τους να δημιουργήσουν στην εναγόμενη την εύλογη πεποίθηση ότι δεν πρόκειται ν΄ ασκήσουν πλέον το δικαίωμά τους αυτό, μόλις τον Ιούλιο του έτους 2000 άσκησαν την κρινόμενη αγωγή, ενοχλημένοι προφανώς από το γεγονός ότι τον Οκτώβριο του έτους 1999, η εναγόμενη τέλεσε δεύτερο γάμο με τον νυν σύζυγό της Δ.Κ. Με αυτά τα δεδομένα, η εκκαλούμενη υπ΄ αριθμ. 64/2004 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, με πλήρη και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, ορθά αποδέχτηκε ότι το ένδικο δικαίωμα των εναγόντων, ασκείται καταχρηστικά, με την έννοια ότι η επίκληση της ακυρότητας είναι καταχρηστική, δεδομένου ότι η συμπεριφορά τους πριν την άσκησή του, καθώς και η κατάσταση που μεσολάβησε μέχρι την άσκηση της κρινόμενης αγωγής δεν δικαιολογούν την μεταγενέστερη άσκησή του, ενώ με την άσκηση αυτής προκύπτει προφανώς υπέρβαση των ορίων που θέτει η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ για την άσκηση του ενδίκου δικαιώματος, κατά τα αναφερόμενα στην αρχή της

πα-ρούσας κατ΄ αποδοχή της σχετικής ένστασης καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος των εναγόντων που προέβαλε η εναγόμενη και οι σχετικοί επ΄ αυτού λόγοι έφεσης πρέπει να απορριφθούν.

435/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Γεώργιος Μακρυστάθης**).

Αποδοχή κληρονομίας. Όροι για να μην είναι άκυρη.

Η δήλωση για την αποδοχή της κληρονομίας, η οποία είναι μονομερής δικαιοπραξία, που δεν έχει ανάγκη ανακοινώσεως σε άλλον, με την οποία γίνεται η δήλωση του κληρονόμου ότι θέλει να είναι κληρονόμος, τελειούται συγχρόνως με τη δήλωση και δεν υπόκειται σε ανάκληση. Η δήλωση όμως αυτή είναι άκυρη: 1) αν έγινε από ανίκανο για δικαιοπραξία, χωρίς να τηρηθούν οι νόμιμες γι΄ αυτό διατυπώσεις, 2) αν έγινε από πλάνη για το λόγο της επαγωγής, 3) αν έγινε πριν από την επαγωγή και 4) αν έγινε με αίρεση ή προθεσμία ή μερικώς, ενώ προσέτι μπορεί να ακυρωθεί για πλάνη, απάτη ή απειλή βάσει των διατάξεων που ισχύουν γενικώς για τις δικαιοπραξίες (άρθρ. 1526, 1527, 1625, 1851, 1857, 140 επ., 147 επ., 150 επ. ΑΚ) (Μπαλής, κληρ. Δίκ. Παρ. 173 και 174, σελ. 269 επ., Τούσης, Κληρ. Δίκ., παρ. 136, σελ. 335 κα ιπαρ. 137, σελ. 338, Αστ. Γεωργιάδης, στον ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, άρθρ. 1849-1851 αρ. 4,7 και 14-16 άρθρ. 1857 αρ. 2, ΕφΑθ 117/1993 ΕλλΔνη 35.651). Σύμφωνα με το εκτιθέμενο στην προηγούμενη παράγραφο περιεχόμενό της η αγωγή κατά το σωρευόμενο αίτημά της για την αναγνώριση της ακυρότητας της επίδικης δήλωσης αποδοχής κληρονομίας είναι μη νόμιμη και απορριπτέα. Επομένως το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε νόμιμο το εν λόγω αίτημα της αγωγής, έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου, κατά τον βάσι-μο σχετικό λόγο της εφέσεως.

744/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Ρούσσος, Αλέξανδρος Παπακωνσταντίνου**).

Διαθήκη. Ακυρώσιμη λόγω πλάνης (1783 ΑΚ). Η πλάνη στη διαθήκη είναι ουσιώδης όταν αναφέρεται στην ταυτότητα του προσώπου ή αντικείμενο της κληρονομίας. Έννοια της πλάνης αυτής. Παραγωγικά αίτια της βούλησης. Κατ΄ αντίθεση με τις δικαιοπραξίες εν ζωή, η πλάνη στα παραγωγικά αίτια είναι δυνατόν να καταλήξει σε ακύρωση της διαθήκης. Περιστατικά. Δεδικασμένο. Προϋποθέσεις. Λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα ακόμα και αν η τελεσίδικη απόφαση δεν προκύπτει από τα

στοιχεία της δικογραφίας, εφόσον η έκδοσή της είναι γνωστή στο δικαστήριο από άλλη δικαστική του ενέργεια. Δίκη διανομής. Μετά την τελεσιδικία της απόφασης για τη δικαστική διανομή οι διάδικοι δεν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν τη

Επειδή κατά το άρθρο 1783 του ΑΚ η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη αν ο διαθέτης βρισκόταν σε πλάνη ως προς την ταυτότητα του τιμώμενου που ήθελε είτε του αντικειμένου που ήθελε να αφήσει. Η εσφαλμένη ονομασία ή περιγραφή προσώπου ή αντικειμένου δεν παραβλάπτει το κύρος της διαθήκης. Κατά το επόμενο άρθρο 1784 η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη αν υπήρξε αποτέλεσμα πλάνης από αίτια που μνημονεύονται στη διαθήκη και ανάγονται στο παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον χωρίς τα οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη. Από τις διατάξεις αυτές συνδυαζόμενες με εκείνες των άρθρ. 140-143 του ίδιου κώδικα συνάγεται ότι προκειμένου για διαθήκη η πλάνη είναι ουσιώδης όταν αναφέρεται στην ταυτότητα του τιμώμενου ή του αντικειμένου της κληρονομίας. Πλάνη για την ταυτότητα του τιμώμενου υπάρχει όταν ο διαθέτης από λά-θος που δεν μπορεί να διορθωθεί με ερμηνεία της διαθήκης, αναγράφει άλ-λον από αυτόν που ήθελε να τιμήσει, ενώ πλάνη για το αντικείμενο που ήθελε να αφήσει υπάρχει όταν αυτό που αναφέρεται στην διαθήκη δεν είναι εκείνο που ήθελε ο διαθέτης αλλά διαφορετικό και αναγράφηκε έτσι από λάθος του. Εξάλλου, σε αντίθεση με τις εν ζωή δικαιοπραξίες, η πλάνη στα παραγωγικά αίτια της βούλησης είναι δυνατόν να καταλήξει σε ακύρωση της διαθήκης. Για να γίνει όμως αυτό πρέπει 1) ο διαθέτης να οδηγήθηκε στην κατάρτιση της τελευταίος διάταξης από άγνοια ή εσφαλμένη γνώση της πραγματικής κατάστασης, 2) το περιστατικό της πλάνης να αναφέρεται στο παρελθόν, παρόν ή το μέλλον, 3) να ήταν τέτοιο που χωρίς αυτό ο διαθέτης δεν θα προέβαινε στην διάταξη και 4) πρέπει να μνημονεύεται στη διαθήκη. Αν όλα αυτά συντρέχουν είναι δυνατή η δικαστική κήρυξη της διαθήκης ως άκυρης μετά από αγωγή όποιου έχει έννομο συμφέρον (βλ. ΑΠ 312/92 ΝοΒ 41.869 και Δνη 94.617). Εν προκειμένω, με την αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, ζητείται εκτός άλλων, κατ΄ ορθή εκτίμηση του δικογράφου της, να κηρυχθεί άκυρη από το Δικαστήριο λόγω πλάνης η διάταξη της 7379/1991 δημόσιας διαθήκης του συμβολαιογράφου Αιγίου Ε.Μ., κατά το μέρος που με τη διάταξη αυτή η διαθέτις, Π.Τ. (μητέρα του ενάγοντος που απεβίωσε την 4-7-1999) δηλώνει ότι «εις την θυγατέρα μου Μ. αφήνω και το οποιοδήποτε αδιαίρε-το μερίδιό μου επί του μοναδικού κτή-ματος το οποίο κληρονόμησα από το υιό μου Κ., καθόσον, α) από τη δήλωσή της συνάγεται ότι η κληρονομουμένη δεν γνωρίζει ποίο και πόσο είναι το μερίδιό της ούτε πώς και εκ ποίου λόγου (εκ διαθήκης ή εξ αδιαθέτου) είναι κληρονόμος του υιού της Κ. και β) η κληρονομουμένη φέρεται να καταλείπει στη θυ-γατέρα της Μ. «αδιαίρετο μερίδιο» επί ολοκλήρου του περί ου ο λόγος ακινή-του, που έχει συνολικό εμβαδόν 4260,63 τ.μ., το οποίο όμως ουδέποτε απέκτησε, αφού κατά τα λεπτομερώς εκτιθέμενα στην αγωγή μεταξύ ενάγουσας και Η.Κ. , στους οποίους και μόνο είχε περιέλθει αρχικά εξ αδιαιρέτου και κατ΄ ισομοιρίαν ολόκληρο το εν λόγω ακίνητο, είχε γίνει άτυπη διανομή από το έτος 1962 με συνέπεια ο ενάγων να

καταστεί με έκτακτη χρησικτησία αποκλειστικός κύριος του συγκεκριμένου τμήματος ακινήτου εκτάσεως 2.193,32 τ.μ. Με αυτό το ιστορικό και αίτημα η αγωγή κατά το μέρος αυτό δεν είναι νόμιμη, διότι στη διάταξη της διαθήκης, που ζητείται να κηρυχθεί άκυρη, η κληρονομούμενη δηλώνει με σαφήνεια το τιμώμενο πρόσωπο αλλά και το αντικεί-μενο της κληρονομίας που του αφήνει, όπως προκύπτει από τη φράση «οιοδή-ποτε αδιαίρετο μερίδιο» επί του ακινή-του, χωρίς να ασκεί επιρροή πόσο είναι το μερίδιό της (περιστατικό που δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικα-στικής διενέξεως χωρίς να θίγεται το κύρος της διαθήκης) ούτε πως το απέκτησε (από διαθήκη ή εξ αδιαθέτου). Η εκκαλουμένη απόφαση, επομένως, που απέρριψε κατά το μέρος αυτό την αγωγή ως μη νόμιμη, αν και με ελλιπή αιτιολογία, ορθώς κατ΄ αποτέλεσμα έκρινε και ο συναφής λόγος της εφέσεως δεν είναι βάσιμος.

Επειδή, κατά το άρθρ. 321 του ΚΠολΔ, δεδικασμένο, το οποίο κατά το άρθρο 322 του ίδιου κώδικα λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης, εμποδίζει δε το δικαστήριο να ερευνήσει την ίδια υπόθεση και πάλι, δημιουργούν όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακο-πή ερημοδικίας ή έφεση, δηλαδή οι τε-λεσίδικες. Κατά το άρθρ. 324 το δεδικα-σμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προ-σώπων, με την ίδια ιδιότητα, μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και για την ίδια ιστορική και νομική αιτία, ενώ κατά το άρθρ. 331 εκτείνεται και σε ζητήματα που κρίθηκαν παρεμπιπτόντως και αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση του κυρίου ζητήματος, αν το δικαστήριο ήταν καθύλην αρμόδιο να αποφασίσει για τα παρεμπίπτοντα αυτά ζητήματα. Αν υπάρχει δεδικασμένο, εφόσον δεν επήλθε μεταβολή του νομικού καθεστώτος που διέπει την έννομη σχέση ή των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν προϋπόθεση της σχέσης αυτής, αποκλείεται η σε μεταγενέστερη δίκη αμφισβήτηση της έννομης σχέσης που αποτελεί τη βάση της αξιώσεως (βλ. ΑΠ 166/99 Δνη 99.1040, ΑΠ 1156.95 Δνη 97.823). Εν προκειμένω ο ήδη ενάγων άσκησε κατά του πρώτου εναγομένου τις από 6-2-2001 και 7-9-2001 αγωγές μικροδιαφοράς ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αιγιαλείας, με τις οποίες ζητούσε να υποχρεωθεί να του καταβάλει τα αναφερόμενα σε κάθε αγωγή ποσά ως αποζημίωση για την ζημία που υπέστη από την εκ μέρους του πρώτου εναγομένου παράνομη συλλογή, κατά τα έτη 1999-2001, των καρπών από το τμήμα του επίδικου ακινήτου (αυτού που, κατά τα προεκτεθέντα, είχε περιέλθει αρχικά εξ αδιαιρέτου και κατ΄ ισομοιρίαν στον ίδιο και τον αδελφό του Κ.), που ανήκε αποκλειστικά στον ενάγοντα. Με τις 2 και 20/2002 αποφάσεις του ανωτέρω Δικαστηρίου έγινε δεκτό ότι ο ενάγων καλλιεργούσε το τμήμα το ακινήτου αποκλειστικά για τον εαυτό του μέχρι το έτος 1998 κατόπιν άτυπης συμφωνίας που συνήφθη αρχικά μεταξύ των δύο συγκυρίων (ενάγοντος και αδελφού του Κ.) και η οποία συνεχίστηκε και μετά το θάνατο του τελευταίου με τους λοιπούς συγκληρονόμους, επιδίκασε δε αποζημίωση 60.000 και 30.000 δρχ. αντίστοιχα με κάθε απόφαση, που αναλογούσε στην καθαρή αξία των καρπών που συνέλεξε παράνομα ο πρώτος εναγόμενος κατά την ως άνω χρονική περίοδο. Οι παραπάνω αποφάσεις όμως δεν αποτελούν δεδικα-

σμένο για το αντικείμενο της παρούσας δίκης που είναι η αναγνώριση της αποκλειστικής κυριότητος του ενάγοντος επί του συγκεκριμένου τμήματος του όλου ακινήτου, διότι το Δικαστήριο που τις εξέδωσε δεν ήταν καθύλην αρμόδιο και μάλιστα κατά την διαδικασία των μικροδιαφορών, να κρίνει επί του ζητήματος της κυριότητας του επιδίκου, αν εισαγόταν ενώπιόν του ως κύριο ζήτημα, ανεξαρτήτως του ότι δεν κρίθηκε ως προδικαστικό ζήτημα η κυριότητα του επιδίκου αλλά μόνο η ύπαρξη συμφωνίας περί ρυθμίσεως της χρήσης αυτού. Η εκκαλουμένη απόφαση επομένως, που απέρριψε τον ισχυρισμό του ενάγοντος περί υπάρξεως δεδικασμένου περί του ζητήματος της αποκλειστικής κυριό-τητάς του επί του επιδίκου, ορθώς εφάρμοσε τον νόμο και ο περί του αντιθέτου λόγος της εφέσεως, με τον οποίο ο ενάγων ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το δεδικασμένο που παρήχθη από τις 2 και 20/2002 ανέκκλητες αποφά-σεις του Ειρηνοδικείου Αιγιαλείας, δεν είναι βάσιμος.

Επειδή, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, κατά το άρθρ. 321 του ΚΠολΔ, οι οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων που δεν υπόκεινται σε ανα-κοπή ερημοδίκίας και έφεση είναι τελε-σίδικες και αποτελούν δεδικασμένο. Η οριστική απόφαση καθίσταται τελεσίδικη εκτός άλλων και όταν το ένδικο μέσο που ασκήθηκε κατ΄ αυτής απορρίφθηκε ως απαράδεκτο για το λόγο ότι δεν στρεφόταν κατά των αναγκαίων ομοδίκων, αφού και στην περίπτωση αυτή απαγορεύεται η άσκηση δεύτερης έφεσης, κατ΄ άρθρ. 514 του ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 1857/1986 Βασική Νομολογία Συμπλ. ΙΙ. 191, ΕφΠειρ 570/96 Δνη 97.680), η επέλευση δε της τελεσιδικίας συμπίπτει προς το χρονικό σημείο της κηρύξεως ως απαραδέκτου του ένδικου μέσου (βλ. ΑΠ 1116/2000 Δνη 2000.1601, ΕφΑθ 2073/2001 Δνη 2001.1682 όπου και άλλες παραπομπές, 9827/96 ΝοΒ 45.1134.) Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 332. 303 παρ. 2, 312 παρ. 1, 336 παρ. 2 και 438 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι δεδικασμένο που πηγάζει από προηγούμενη απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου μπορεί να ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως, ακόμη και αν η τελεσίδικη απόφαση δεν προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας, εφόσον η έκδοσή της είναι γνωστή στο δικαστήριο από άλλη δικα-στική του ενέργεια, αφού ως προς το περιεχόμενό της παράγεται πλήρης απόδειξη για όλους για τη γνώμη που εκφέρει το δικαστήριο (βλ. ΑΠ 662/2001 Δνη 2001.1561). Ακόμη, κατά την έννοια του άρθρου 331 του ΚΠολΔ, που έχει προαναφερθεί, στη δίκη διανομής λόγω της φύσεως του σκοπού της οποίας πρέπει υποχρεωτικώς, με ποινή απαραδέκτου, να συμμετέχουν όλοι οι κοι-νωνοί, προδικαστικό ζήτημα για τη διά-πλαση της νέας έννομης σχέσης που επιδιώκεται είναι συγκυριότητα των κοι-νωνών και το μέγεθος των μερίδων τους. Αυτό σημαίνει ότι με την τελεσιδικία της αποφάσεως για τη δικαστική διανομή οι διάδικοι δεν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν ούτε τη συγκυριότητα επί του διανεμητέου ακινήτου ούτε το μέγεθος των ιδανικών τους μεριδίων (βλ. ΑΠ 1287/2003 Δνη 2005.417, Γεσίου-Φαλτσή, γνωμ. Δνη 92.279-280), η δέσμευση δε αυτή από το δεδικασμένο ισχύει και αν ακόμη η τελεσίδικη κρίση περί του κριθέντος ζητήματος είναι εσ-φαλμένη (βλ. ΟλΑΠ 1/2005 Δνη 2005.377, ΑΠ 580/2001 Δνη 2002.1375). Εν προκειμένω, με την

εκ-καλουμένη απόφαση απορρίφθηκε ως ουσία αβάσιμη η αγωγή του εκκαλούντος κατά το μέρος που ζητούσε να αναγνωριστεί ότι είναι αποκλειστικός κύριος του τμήματος του επίδικου ακινή-του (που είχε περιέλθει αρχικά ολό-κληρο εξ αδιαιρέτου στον ίδιο και τον αδελφό του Κ. από διαθήκη του πατέ-ρα τους Δ.Τ.), εμβαδού 2.192,32 τ.μ. Συγκεκριμένα η εκκαλουμένη απόφαση δέχτηκε ότι δεν αποδείχτηκε ο ισχυ-ρισμός του εκκαλούντος, που αποτε-λούσε και τη βάση της αγωγής του, περί άτυπης διανομής του όλου ακινή-του μεταξύ αυτού και του Κ. από το έτος 1962 αλλά αντίθετα ότι ασκούσε διακατοχικές πράξεις επί του ακινήτου διανοία συγκυρίου και όχι διαιρετώς επί του άνω τμήματος. Κατόπιν όμως της από 28-5-2002 αγωγής των ήδη τεσσάρων πρώτων εκ των εφεσιβλήτων κατά του ενάγοντος και της απολειπομένης πέμπτης εφεσίβλητης εκδόθηκε η 106/2003 απόφαση του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου με την οποία κρίθηκε ότι οι διάδικοι είναι συγκύριοι του όλου ακινήτου (συμπεριλαμβανομένου δηλαδή και του τμήματος που αποτελεί αντι-κείμενο της παρούσας δίκης) κατά πο-σοστό 8/14 ο εκκαλών, κατά 2/14 η τετάρτη των εφεσιβλήτων και κατά 1/4 έκαστος των λοιπών, διετάχθη δε η δια πλειστηριασμού πώληση, διότι η αυ-τούσια διανομή είναι ασύμφορη. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν χω-ριστές εφέσεις ο εκκαλών και η απο-λειπόμενη εφεσίβλητη Α.Τ., οι οποίες συζητήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού κατά τη δικάσιμο της 3-11-2005. Επί των εφέσεων αυτών που συνεκδι-κάστηκαν εκδόθηκε, όπως είναι γνωστό στο Δικαστήριο αυτό από άλλη δικαστι-κή του ενέργεια, η 348/31-3-2006 από-φαση του Δικαστηρίου αυτού με την οποία η μεν έφεση της πέμπτης εφεσί-βλητης απορρίφθηκε ως ανυποστήρικτη λόγω της ερημοδικίας της, η δε έφεση του ήδη εκκαλούντος απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, διότι δεν στρεφόταν κατά των αναγκαίων ομοδίκων και δη κατά της συνεναγομένης του Α.Τ. Έτσι η από-φαση κατέστη τελεσίδικη για τον εκκα-λούντα κι εφόσον με αυτήν έχει κριθεί ότι οι διάδικοι είναι συγκύριοι και του επίδικου τμήματος, η αγωγή κατά το μέρος που ζητείται να αναγνωριστεί ότι ο εκκαλών είναι αποκλειστικός κύριος του επίδικου ακινήτου είναι προεχόντως απορριπτέας λόγω δεδικασμένου.

946/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Μακρυστάθης, Αλέκος Καρώκης**).

Νόμιμη μοίρα. Αναπροσαρμογή παροχών προς τον μεριδούχο σε παλαιότερο χρόνο. Αναπροσαρμογή της αξίας της παροχής. Είναι αόριστος ισχυρισμός αν δεν περιέχει οριστικά στοιχεία(αύξηση τιμών, τιμή χρυσής λίρας κ.λ.π.).

Το αίτημα της εναγόμενης να αναχθεί το ανωτέρω ποσό της παροχής κατά το χρόνο που έγινε σε αξία δραχμών κατά το χρόνο θανάτου της κληρονομούμενης λόγω υποτίμησης του νομίσματος, πρέπει να απορριφθεί ως αόρι-

στο, καθόσον δεν γίνεται αναφορά αύξησης τιμών συγκεκριμένων ουσιωδών ειδών βιοτικής ανάγκης κατά τα ανωτέρω χρονικά διαστήματα, ούτε εκτίθεται η ποσοστιαία αύξηση του τιμα-ρίθμου και ο δείκτης τιμών καταναλωτή του χρόνου της παροχής και του θανά-του της κληρονομούμενης (Α.Π. 493/1992 ΕλλΔνη 35.1333, ΕφΘεσ 2336/91,866), καθόσον η αξία του χρόνου της παροχής για να αναχθεί στο ισάξιο της κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, λαμβάνεται υπόψη η τιμή και η αγοραστική αξία της χρυσής λίρας Αγγλίας σε κυκλοφορούσες δραχμές, τόσο κατά το χρόνο της παροχής όσο και κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου και γίνεται μεταξύ τους σύγκριση, αλλά και η αύξηση του τιμαρίθμου που επήλθε στο μεταξύ, όχι δε και η αξία του αντικειμένου της παροχής (ΑΠ 1306/99 ΝοΒ 48. 1562, ΑΠ 1924/88 ΝοΒ 37.738).

1011/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σωτήριος Κολλιόπουλος, Κωνσταντίνος Καραγεώργος**).

Αποκλήρωση. Έννοια και περιεχόμενο. Διαθήκη. Λόγος ακύρωσης της λόγω πλάνης του διαθέτη περί τα παραγωγικά αίτια της βούλησης του. Διαθήκη εντελώς ασαφής και αόριστη. Είναι άκυρη. Αν υπάρχει όμως βάση για την ερμηνεία της τότε η ασάφεια αίρεται με την ερμηνεία με την οποία θα αναζητηθεί η αληθινή βούληση του διαθέτη, εννοούμενη από άποψη υποκειμενική και όχι αντικειμενική. Πάντως το άρθρο 200 του ΑΚ δεν εφαρμόζεται στην ερμηνεία της διαθήκης. Περιστατικά.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1713 ΑΚ ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη να αποκληρώσει από την εξ αδιαθέτου διαδοχή ορισμένο συγγε-νή του με την επιφύλαξη των διατάξεων για τη νόμιμη μοίρα. Κατά τη διάταξη δε του άρθρου 1839 ΑΚ ο διαθέτης μπο-ρεί για ορισμένο λόγο που αναφέρεται στο νόμο να στερήσει το μεριδούχο από τη νόμιμη μοίρα με διάταξη τελευταίας βούλησης(αποκλήρωση). Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1825, 1829, 1840 ΑΚ συνάγεται ότι ο κληρονομούμενος με διάταξη τελευταίας βούλησης μπορεί να αποκληρώσει ρητώς ή σιωπηρώς κάποιον συγγενή του από την εξ αδιαθέτου διαδοχή εγκαθιστώντας άλλους κληρονόμους ή και χωρίς τέτοια εγκατάσταση (αποκλήρωση με ευρεία έννοια), αλλά τέτοιος αποκλεισμός αναγκαίου κληρονόμου δεν στερεί αυτόν από τη νόμιμη μοίρα, εκτός αν η αποκλήρωση γίνεται για υφιστάμενο νόμιμο λόγο και αυτός αναφέρεται στην τελευταία διάταξη (αποκλήρωση με στενή έννοια). Σε περίπτωση, που δεν είναι νόμιμος ο λόγος της αποκλήρωσης ή είναι αναληθής ο αποκλεισμός ισχύει για την εξ αδιαθέτου διαδοχή και ο μεριδούχος λαμβάνει τη νόμιμη μοίρα του, ενώ κατά το επί πλέον διατηρούνται οι διατάξεις της διαθήκης. Ο αποκληρούμενος όμως έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την ακύ-ρωση των εγκαταστάσεων στη διαθήκη των άλλων κληρονόμων, επικαλούμενος και αποδεικνύων ότι ο διαθέτης πιστεύ-

οντας από πλάνη στην ύπαρξη ή την αλήθεια νόμιμου λόγου αποκλεισμού προέβη στις διατάξεις αυτής (διαθή-κης) περί εγκαταστάσεως άλλων και αποκλήρωσης αυτού και ότι χωρίς την πλάνη δε θα προέβαινε σ΄ αυτές. Εξάλλου από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1783, 1784, 140, 141 ΑΚ συνάγεται ότι για να είναι ακυρώσιμη η διαθήκη λόγω της πλάνης του διαθέτη περί τα παραγωγικά αίτια της βούλη-σης του, πρέπει ο διαθέτης να προέβη στη σύνταξη της διαθήκης ορμώμενος από ορισμένα νομικά ή πραγματικά περιστατικά, που μνημονεύονται σ' αυτήν. Τα περιστατικά αυτά εφόσον αναφέρονται στο παρελθόν πρέπει να μην αληθεύουν και ο διαθέτης να μην είχε κατά τη σύνταξη της διαθήκης γνώση των περιστατικών αυτών ή να είχε εσφαλμένη γνώση περί αυτών, η δε πλάνη του για τα ίδια περιστατικά να είναι τόσο σημαντική, ώστε αυτός αν γνώριζε την πραγματικότητα δε θα προέβαινε στη σύνταξη της διαθήκης. Τέλος από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 173, 1781 ΑΚ συνάγεται ότι αν η διάταξη της διαθήκης, δεν είναι εντελώς ασαφής και αόριστη, οπότε είναι ανεπίδεκτη ερμηνείας και επομέ-νως άκυρη, αλλά υπάρχει βάση για την ερμηνεία αυτής, τότε η ασάφεια αίρεται με την ερμηνεία, με την οποία θα αναζητηθεί, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, η αληθινή βούληση του διαθέτη, σκοπούμενη από άποψη υποκειμενική και όχι αντικειμενική, κατά την έννοια της οποίας η βούληση αυτή θα προσδιοριζόταν κατά τις αντιλήψεις τρίτων, σύμφωνα με τη συναλλακτική πίστη την προβλεπόμενη από το άρθρο 200 ΑΚ, το οποίο όμως δεν εφαρμόζεται στην ερμηνεία των διαθηκών (βλ σχ ΑΠ 1349/2005 Δημοσίευση Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ, ΑΠ 312/1992 Δνη 94, 617, ΑΠ 383/92 Δνη 94, 620, ΑΠ 469/1990 Δνη 90, 1018, Ν. Παπαντω-νίου: Κληρονομικά Δίκαιο, 5η έκδοση παρ. 24, 62, 80). Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Την 16-1-2001 πέθανε στην Πάτρα σε ηλικία 95 ετών η ΒΑ, μητέρα της πρώτης των εναγόντων και των εναγομένων και γιαγιά της δεύτερης και τρίτου των εναγόντων, που είναι τέκνα του προαποβιώσαντος από το 1996, γυιού της Κ, οι οποίοι (διάδικοι) ήταν και οι πλησιέστεροι συγγενείς της. Η θανούσα με την από 1019/18-7-00 δημόσια διαθήκη της, που συντάχθηκε ενώπιον της συμβολαιογράφου Πατρών Ε.Π και δημοσιεύθηκε νόμιμα με τα 197/2001 πρακτικά συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών εγκατέστησε μοναδικούς κληρονόμους της τους εναγόμενους- γυιούς της, αποκλήρωσε δε την ενάγουσα-κόρη της, και τους λοιπούς ενάγοντες εγγονούς της από την εξ αδιαθέτου διαδοχή. Ειδικότερα με την ίδια διαθήκη εγκατέστησε και ονόμασε κληρονόμους της τους εναγόμενους, στους οποίους άφησε όλη την περιουσία της, ενώ με ρητή δήλωση που περιέχεται στη διαθήκη αποκλήρωσε τους ενάγοντες για τον εξής λόγο «δεν αφήνω τίποτα (αποκληρώνω) την κόρη μου ΑΑ, τον αποβιώσαντα γυιό μου ΧΑ και τα τέκνα του δηλαδή τους εγγονούς μου Κ και ΒΑ. Τους αποκληρώνω γιατί ενώ ήξεραν πολύ καλά την ανάγκη διατροφής και φροντίδων που είχα, αφού είμαι κατάκοιτη 14 ολόκληρα χρόνια και αν και είχαν την δυνατότητα να μου προσφέρουν τις φροντίδες τους και να με θρέψουν και αν και γνώριζαν ότι δεν έφ-θαναν οι φροντίδες των άλλων παιδιών μου δεν το έκαναν με πρόθεση τους». Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η

διαθέτης το 1986 μετά από ατύχημα που υπέστη και αφού ολοκληρώθηκε η νοσηλεία της σε κλινική της πόλης των Πατρών και μέχρι το θάνατο της παρέμεινε στην οι-κία των εναγομένων μετά από συμφωνία των τέκνων της, καθ' όσον είχε άμεση ανάγκη περίθαλψης, λόγω της αδυνα-μίας της να αυτοεξυπηρετείται από τον τραυματισμό της. Πλην όμως η ίδια διέθετε ικανά εισοδήματα κατά τον προαναφερόμενο χρόνο, αλλά και κατά το χρόνο σύνταξης της ένδικης διαθήκης και του θανάτου της, από τα οποία μπορούσε να διαθρέψει τον εαυτό της και να τον φροντίζει και με την πρόσλη-ψη τρίτου προσώπου, κατά τρόπο ανάλογο προς την κοινωνική της θέση, χωρίς να έχει την ανάγκη οικονομικής βοήθειας από τους διαδίκους.Τα εισο-δήματα αυτά ανήρχοντο από το 1986 στο ποσό των 100.000 δρχ μηνιαίως, προερχόμενα από συντάξεις (ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, πολυτέκνων) καθώς και από το μίσθωμα ισογείου καταστήματος στην οδό Υψηλάντου αρ. 152 της πόλης των Πατρών, που άνηκε στην κυριότητα της και είχε εκμισθώσει σε τρίτον. Το 2000 τα εισοδήματα της ανήρχοντο στο πο-σόν των 2.925.318 δρχ, όπως αποδει-κνύεται από το επικαλούμενο και προ-σκομιζόμενο εκκαθαριστικό σημείωμα της Β΄ ΔΟΥ Πατρών. Το 1989 εισέπραξε από την πώληση ιδανικού ποσοστού συγκυριότητας, που είχε σε ακίνητο που βρίσκεται στην οδό Μαιζώνος και Κανά-ρη της ίδιας πόλης το ποσόν των 725.000 δρχ (βλ το 7668/89 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Πατρών Μ.Α). Το 1994 εισέπραξε το ποσόν των 4.500.000 δρχ από την πώληση επίσης μεριδίου συγκυριότητας, που είχε σε αγροτεμάχιο με οικία στη θέση Άνω Οβρυά της ίδιας πόλης (βλ το 34731/94 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Πατρών ΧΤ). Τέλος το 2000 εισέπραξε το ποσόν των 28.777.078 δρχ, ως απο-ζημίωση από αναγκαστική απαλλο-τρίωση ακινήτου της στην οδό Υψη-λάντου της ίδιας πόλης. Τα τελευταία αυτά χρήματα εισέπραξαν με πληρε-ξούσιο για λογαριασμό της οι εναγό-μενοι γυιοί της, καθ' όσον η ίδια ήταν πλέον υπέργηρη και αδυνατούσε να μετακινείται. Τα έξοδα διατροφής και περίθαλψης της διαθέτου κατέβαλαν οι τελευταίοι, πλην όμως δαπανούσαν δικά της χρήματα αφού αυτοί διαχειρί-ζονταν την περιουσία της. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενάγοντες επισκέ-πτονταν αυτήν όσο οι υποχρεώσεις τους το επέτρεπαν, είχαν δε και τηλε-φωνική επικοινωνία μαζί της και γενικά διατηρούσαν καλή σχέση. Άλλωστε η ίδια δεν εξέφρασε την επιθυμία να δια-μένει μαζί τους, καθ΄ όσον προτιμούσε να ζει με τους γυιούς της. Με βάση τα περιστατικά αυτά αποδείχθηκε ότι η διαθέτης είχε τη δυνατότητα να διατρέ-φεται και να συντηρείται με ευχέρεια από τα δικά της εισοδήματα και επομέ-νως ο αναφερόμενος στη διαθήκη λόγος αποκλήρωσης των εναγόντων, για δήθεν κακόβουλη αθέτηση της υποχρέωσης τους προς διατροφή αυτής είναι αναλη-θής και δεν ανταποκρίνεται στην πραγ-ματικότητα. Ο ίδιος λόγος όμως δεν στηρίζεται σε προσωπική εκτίμηση και αντίληψη των πραγμάτων από την τελευταία (διαθέτη), αλλά σε υποβο-λιμαίες παραστάσεις και επιρροές των εναγομένων, πρόσφορες κατ΄ αποτέ-λεσμα λόγω της άμεσης εξάρτησης της από αυτούς και της εμπιστοσύνης που τους έδειχνε, έτσι ώστε, χωρίς να γνω-ρίζει την πραγματική οικονομική της κατάσταση, αλλά εκείνη ,την αναληθή, που της παρουσίαζαν οι ίδιοι, είχε την εσφαλμένη εντύπωση ότι

δεν επαρκούν τα εισοδήματα της και με τη συνει-σφορά των εναγόντων, οι οποίοι αν και γνώριζαν τούτο και είχαν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν, σκόπιμα αδιαφόρη-σαν. Σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά η διαθέτης επλανάτο, όσον αφορά την βασιμότητα του παραπάνω λόγου απο-κλήρωσης και δεν ανταποκρίνεται στη βούληση της, ο αποκλεισμός των ενα-γόντων, καθ΄ όσον αν γνώριζε την πραγ-ματικότητα δε θα προέβαινε στη σύντα-ξη της διαθήκης και δεν θα περιλάμβανε τη διάταξη της αποκλήρωσης τους. Πλην όμως στο κείμενο της ίδιας διαθή-κης ή διαθέτης όρισε ακόμα ότι «….σε κάθε περίπτωσή τους περιορίζω (τους ενάγοντες) στη νόμιμη μοίρα τους». Έτσι το δικαστήριο ερμηνεύοντας τη διάταξη της ίδιας διαθήκης κι αν ακόμα γνώριζε ότι δεν είναι αληθής ο λόγος της απο-κλήρωσης, περιορίζοντας όμως τους ενάγοντες στη νόμιμη μοίρα, κατά το ποσοστό της οποίας συντρέχουν οι ίδιοι στην κληρονομιά της.

1015/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Φωτόπουλος, Αθανάσιος Ασημακόπουλος**).

Καταπίστευμα. Απαγόρευση διάθεσης με διάταξη τελευταίας βούλησης. Σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι(1927 ΑΚ). Περιστατικά για καταπίστευμα, νόμιμη μοίρα και συνεισφορά.

Επειδή κατά τη διάταξη του άρθρ. 1923 παρ. 1 του ΑΚ ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονο-μιά που απέκτησε ή ποσοστό της σε άλλον (καταπιστευματοδόχο). Για την σύσταση του καταπιστεύματος δεν είναι ανάγκη να γίνει χρήση πανηγυρι-κών εκφράσεων, ούτε καν της λέξεως «καταπίστευμα», μπορεί δε να γίνει και με έμμεση δήλωση του διαθέτη, αρκεί πάντως να προκύπτει από τη διαθήκη η θέληση του διαθέτη να γίνει κάποιος κληρονόμος του μόνο για ορισμένο χρο-νικό διάστημα και μετέπειτα να γίνει κληρονόμος του άλλος (βλ. ΑΠ 1171/2003, Δνη 2004,465, 16/2003, Δνη 2003, 1327, 490/94, Δνη 97,115). Καταπίστευμα δεύτερου, τρίτου κλπ βαθμού, δηλαδή διαδοχικό καταπί-στευμα απαγορεύεται, αντίθετη δε διά-ταξη στη διαθήκη είναι ανίσχυρη και άκυρη(βλ. Εφ. Αθ. 6364/99, Δνη 2001, 793). Κατά το άρθρο 1927 του ΑΚ αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομιάς ή τη διά-θεση της με διάταξη τελευταίας βού-λησης, σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι. Με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται ειδικός ερμηνευτικός κανόνας που αποδίδει την παραπάνω έννοια στη δήλωση της βουλήσεως του διαθέτη τότε μόνο όταν ο τελευταίος δεν προσδιόρισε στη διαθήκη το πρόσωπο για χάρη του οποίου έταξε την απα-γόρευση(βλ. ΑΠ 1265/97. Δνη 98, 844, Εφ. Αθ.519/92, Δνη 94,478). Κατά τη διάταξη δε των άρθρων 173 και 1781

του ΑΚ, αν το δικαστήριο διαπιστώσει ότι υπάρχει ασάφεια στη διαθήκη μπορεί να την άρει με την ερμηνεία προς ανεύρεση της αληθούς βουλήσεως του διαθέτη χωρίς προσήλωση στις λέξεις και κατά την υποκειμενική άποψη διαθέτη(βλ. ΑΠ 1265/97, ο.π. 953/96, Δνη 98,846).Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 3-8-1998 απεβίωσε ο ΠΚ του Ι, ο οποίος άφησε πλησιέστερους συγγενείς τη σύζυγο του Α και τα οκτώ τέκνα του, μεταξύ των οποίων είναι ο ενάγων και οι πρώτος και τρίτος εναγόμενοι (ο δεύτερος εναγόμενος είναι υιός του τρίτου εναγομένου).Κατά το χρόνο του θανάτου του ο κληρονομούμενος, όπως συνομολογείται, ήταν κύριος ενός οικοπέδου κ.λ.π. Με την από 12-2-1987 ιδιόγραφή διαθήκη του, που δημοσιεύθηκε νόμιμα με τα 248/2000 πρακτικά συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, όρισε τα ακόλουθα σχετικά με το παραπάνω ακίνητο: « διαθέτω μιαν πατρική μου οικίαν ευρισκομένη εις Βροχίτσα εις τον υιό μου Γ.Π.Κ …με ρητήν εντολή μου δε θα έχει το δικαίωμα να τη χρεώνει ούτε να την πουλάει ούτε να την μεταβιβάζει ή να την διαθέτει σε άλλον αλλά θα έρχε-ται από κληρονόμον σε κληρονόμον του ίδιου γένους. Τα ανωτέρω θα τηρηθούν αυστηρώς ή δε άλλως η διαθήκη μου θα είναι άκυρη. Εις περίπτωση που αποθάνω εγώ πρώτα δεν θα έχει το δικαίωμα να διαταράξει τη μάνα του, θα είναι κυρία και κάτοχος αυτή, αλλά δεν θα έχει το δικαίωμα να την μεταβιβάσει σε άλλον. Και πάλι εάν δεν τηρηθούν όλα τα ανωτέρω η διαθήκη μου θα είναι άκυρη». Με την προεκτειθείσα διάταξη της διαθήκης, ερμηνευμένης λόγω της σχετικής ασάφειας που ενυπάρχει και της αδόκιμης σύνταξης που χρησιμοποιείται με βάση μόνο την υποκειμενική άποψη του διαθέτη, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, προς ανεύρεση της πραγματικής του θέλησης, ο τελευταίος εγκατέστησε ως κληρονόμο επί του ανωτέρου περιουσιακού στοιχείου τη σύζυγο του βεβαρημένη με καταπίστευμα υπέρ του υιού του Γ.(πρώτου εναγομένου). Αυτό συνάγεται από το ότι όρι-σε ότι «σε περίπτωση που αποθάνω εγώ πρώτος δεν θα έχει (ο πρώτος εναγόμενος) το δικαίωμα να διαταράξει τη μάνα του, θα είναι κυρία και κάτοχος αυτή, αλλά δεν θα έχει το δικαίωμα να τη μεταβιβάσει σε άλλον». Η θέληση του δηλαδή ήταν να είναι κληρονόμος ή σύζυγος του («θα είναι κυρία και κάτοχος αυτή»), στην οποία περαιτέρω απαγορεύει να μεταβιβάσει την οικία σε τρίτο («δεν θα έχει το δικαίωμα να τη μεταβιβάσει σε άλλον») γεγονός που επίσης ενισχύει την άποψη ότι εγκατέστησε ως κληρονόμο τη σύζυγο του, αφού μόνο η εγκατάσταση της στην επίδικη οικία προσπορίζει σε αυτήν κυριότητα, όπως επιθυμούσε ο διαθέτης και η οποία (κυριότητα) της παρέχει τη δυνατότητα διάθεσης (που απαγορεύει ο διαθέτης). Η σειρά της διατύπωσης των δύο ως άνω διατάξεων στη διαθήκη και ειδικότερα το ότι προτάσσεται η εγκατάσταση του πρώτου εναγομένου και έπεται η εγκατάσταση της συζύγου του αποβιώσαντος δεν αποτελεί καθοριστικό κριτήριο της χρονικής σειράς εγκατάστασης καθενός εξ αυτών ούτε είναι δηλωτικό της θελήσεως του διαθέτη αλλά εξηγείται εκ του ότι ο τελευταίος επιθυμούσε μετά τον θάνατο και της συζύγου του ως τελικό και οριστικό κληρονόμο του επί του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου τον υιό του Γ. Η εγκατάσταση του πρώτου εναγομέ-νου συνοδεύθηκε με ποινή ακυρότητας της

διαθήκης σε περίπτωση που αυτός μεταβίβαζε ή πωλούσε το κληρονομιαίο ακίνητο σε τρίτο. Η ίδια η απαγόρευση μεταβίβασης με την ίδια ποινή ακυρότητας της διαθήκης συνόδευε και την εγκατάσταση της συζύγου του διαθέτη. Και καθόσον μεν αφορά την τελευταία, εφόσον ήταν βεβαρημένη με καταπίστευμα, η σχετική απαγόρευση διαθέσεως θα ίσχυε και χωρίς να υπάρχει ρήτρα στη διαθήκη, αφού επιβάλλεται από το άρθρο 1937 παρ. 2 του ΑΚ. Καθόσον δε αφορά τον πρώτο εναγόμενο καταπιστευματοδόχο η σύσταση περαιτέρω καταπιστεύματος σε βάρος του, εν προκειμένω δε επαναλαμβανόμενο σε πολλούς βαθμούς («να έρχεται από κληρονόμο σε κληρονόμο του ίδιου γένους») απαγορεύεται (άρθρ. 1928 και 1923 παρ. 2 του ΑΚ). Μετά τον θάνατο της συζύγου του κληρονομούμενου την 8-11-1999 και την επαγωγή του καταπιστεύματος στον πρώτο εναγόμενο, ο τε-λευταίος το μεταβίβασε αιτία πωλήσεως στον δεύτερο εναγόμενο ανεψίο του (υιό του τρίτου εναγόμενου) με το 22518/2002 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Πύργου ΕΑ-Ψ. Η μεταβίβαση αυτή δεν εμπίπτει στην απαγόρευση διάθεσης που περιείχε η διαθήκη κατά τα άνω και συνεπώς δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης (η οποία μεταβίβαση, πάντως ακυρώθηκε εκ των υστέρων από τους συμβληθέντες με το 22665/2002 συμβόλαιο της ίδιας συμβολαιο-γράφου). Επομένως, η αγωγή κατά την κυρία της βάση με την οποία ο ενάγων ισχυρίζεται ότι με τη διαθήκη ο πρώτος εναγόμενος εγκαταστάθηκε ως κληρο-νόμος βεβαρημένος με καταπίστευμα και ότι μετά την πώληση του ακινήτου στον δεύτερο εναγόμενο κατά παρά-βαση της περιεχόμενης στη διαθήκη ρή-τρας περί απαγορεύσεως της διάθεσης τους επίδικου σε τρίτους ή διαθήκη είναι άκυρη, ως εκ τούτου δε επήλθε η εξ αδιαθέτου διαδοχή και ζητούσε την αναγνώριση του κληρονομικού της δικαιώματος επί του 1/8 εξ αδιαιρέτου και την απόδοση του σε αυτόν, είναι απορριπτέα ως ουσία αβάσιμη, αφού κατά τα προεκτεθέντα ως προς το επίδικο ακίνητο ο διαθέτης κληρονομήθηκε με βάση την ως άνω ιδιόγραφή διαθήκη από τη σύζυγο του ως κληρονόμο και από τον πρώτο εναγόμενο ως καταπιστευματοδόχο, ο οποίος εγκύρως μεταβίβασε το κληρονομιαίο μετά την επαγωγή του καταπιστεύματος σε αυτόν. Η εκκαλούμενη απόφαση που είπε τα ίδια και απέρριψε την αγωγή κατά την κυρία της βάση ως ουσία αβάσιμη ορ-θώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και ο πρώτος λόγος της εφέσεως με τον οποίο ο ενάγων ισχυρίζεται τα αντίθετα δεν είναι βάσιμος. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η κληρονομιαία οικία – κάθετη ιδιοκτησία- αποτελείται ….Η αξία του ακινήτου κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου ανερχόταν σε 10.000.000 δραχμές. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθούν και οι παρακάτω παροχές που είχε κάμει εν ζωή ο κληρονομούμενος στους κατιόντες του: α) Με το 16674/1974 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Πύργου Ι.Τ ως δωρεά προς τον τρίτο εναγόμενο ένα ακίνητο αξίας 100.000 δρχ, με τον όρο του καταλογισμού στη νόμιμη μοίρα του, β) με την 6755/1984 πράξη της συμβολαιογράφου Πύργου Ε.Α-Ψ. ως γονική παροχή προς τον παραπάνω κατιόντα την αέρινη στήλη της περιγραφόμενης στην εν λόγω πράξη οικίας αξίας 80.000 δρχ., γ) με την 5394/83 πράξη της ιδίας της συμβολαιογράφου ως γο-νική παροχή προς τον ενάγοντα ένα ακί-νητο

(κήπο) αξίας 80.000 δρχ., δ)με την γονική παροχή προς τον πρώτο εναγόμενο ένα ακίνητο αξίας 1.155.000 δρχ., ε) με την 6110/84 πράξη της ιδίας συμβολαιογράφου ως γονική παροχή προς τον υιό του Χ ένα ακίνητο αξίας 200.000 δρχ., στ) με την 6109/84 πράξη της ιδίας συμβολαιογράφου ως γονική παροχή προς τον υιό του Δ ένα ακίνητο αξίας 170.000 δρχ., ζ) με την 6749/84 πράξη της ιδίας συμβολαιογράφου ως γονική παροχή στη θυγατέρα του Ε. ένα ακίνητο αξίας 100.000 δρχ., η) επί-σης ο κληρονομούμενος λίγους μήνες πριν από το θάνατο του έδωσε λόγω δωρεάς στον ενάγοντα, όπως δεν αμφι-σβητείται από αυτόν, ένα κυνηγετικό όπλο αξίας 100.000 δρχ. Με τα δεδο-μένα αυτά η αξία της πραγματικής ομά-δας της κληρονομιάς ανέρχεται σε 10.000.000 δρχ. Από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθούν 700.000 δρχ. που αντιστοιχούν στα έξοδα κηδείας του κληρονομούμενου και ακόμα ποσοστό Ό που αποτελεί την εξ αδιαθέτου μερί-δα της συζύγου του αποβιώσαντος, δηλαδή 2.325.000 δρχ. και έτσι η αξία της πραγματικής ομάδας της κληρονο-μίας διαμορφώνεται στο ποσό των 6.975.000 δρχ. (10.000.000-700.000 +2.325.000). Στο ανωτέρω ποσό πρέπει να προστεθούν και οι συνεισενεκτέες παροχές προς εξεύρεση της πλασματικής ομάδας της κληρονομίας με την αξία που είχαν κατά τον χρόνο που έγιναν. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ενάγων δεν ισχυρίσθηκε με την αγωγή ότι από τον χρόνο συστάσεως των παροχών μέχρι τον θάνατο του κληρονομούμενου επήλθε ουσιώδης υποτίμηση της αξίας της δραχμής και δεν υπέβαλε αίτημα αναγωγής της αξίας των παροχών σε δραχμές κατά τον χρόνο που έγιναν στο ισάξιο του ποσού αυτών κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου. Τέτοιο αίτημα υπέβαλαν μόνο οι εφεσίβλητοι καθόσον αφορά την παροχή του κληρονομούμενου προς τον ενάγοντα δυνάμει του 5394/1983 συμβολαίου που προαναφέρθηκε ισχυριζόμενοι ότι από τον χρόνο της παροχής μέχρι τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου μεσολάβησε σοβαρότατη νομισματική υποτίμηση και επήλθε υποτετραπλασιασμός της αξίας της δραχμής με ανάλογη αύξηση του τιμαρίθμου και ότι λαμβάνο-ντας υπόψη και την αγοραστική αξία της χρυσής λίρας Αγγλίας κατά τους δύο κρίσιμους χρόνους, η αξία της πα-ροχής των 80.000 δρχ. κατά το χρόνο που έγινε ισοδυναμεί με ποσό 320.000 κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου. Το αίτημα αυτό όμως του εφεσίβλητου έτσι διατυπωμένο είναι απορριπτέο ως αόριστο, διότι δεν διαλαμβάνει αναλυτικά και συγκεκριμένα τα στοιχεία εκείνα από τα οποία θα κρι-θεί εάν επήλθε και σε ποίο βαθμό νομισματική υποτίμηση από το χρόνο της παροχής μέχρι το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου και ειδικότερα την αγοραστική αξία της χρυσής λίρας Αγγλίας κατά το χρόνο της παροχής και κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου και την εν τω μεταξύ χωρήσασα μεταβολή (αύξηση) του τιμάριθμου. Ούτε τα περιστατικά αυτά προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία. Επομένως, η αξία της πλασματικής ομάδας της κληρονομιάς ανέρχεται σε 8.960.000 δρχ (6.975.000 + 100.000 + 80.000 + 80.000 +1.115.000+200.000 +170.000+100.000+100.000). Η αξία της εξ αδιαθέτου μερίδας καθενός εκ των οκτώ κατιόντων του κληρονομού-μενου ανέρχεται σε 1.120.000 δρχ. Από το ποσό αυτό αφαιρούνται οι συνεισενεκτέες παροχές του ενάγοντος ύψους

180.000 δρχ., δηλαδή 1.120.000-180.000 =940.000 δρχ. και η νόμιμη μοίρα του ανέρχεται σε 470.000 δρχ (940.000:2) και μετ΄ αφαίρεση του ½ των άνω παροχών που είναι καταλο-γιστέες σε 380.000 δρχ. (470.000-90.000). Έτσι σχηματίζεται κλάσμα με αριθμητή το ποσό αυτό των 380.000 δρχ και παρανομαστή στο ποσό των 7.675.000 δρχ, στο οποίο ανέρχεται η πραγματική ομάδα της κληρονομιάς χωρίς την αφαίρεση των δαπανών κηδείας. Άρα η νόμιμη μοίρα του ενά-γοντος στην πραγματική κληρονομιαία περιουσία ανέρχεται σε 380.000/7.675.000 ή

1153/2006

(Πρόεδρος: **Σαράντης Δρινέας,** Προεδρεύων Εφέτης).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτα Παπαδοπούλου, Ιωάννης Γιαννόπουλος**).

Διαθήκη. Ασάφεια και αοριστία της. Αναζητείται η αληθινή βούληση του διαθέτη (άρθρα 173 και 1781 ΑΚ) χωρίς να έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 200 του ΑΚ. Λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία εκτός της διαθήκης και μπορεί να διαταχθεί και

Από τα άρθρα 173 και 1781 ΑΚ προκύπτει, ότι για την ερμηνεία των δια-τάξεων της τελευταίας βουλήσεως ανα-ζητείται η αληθινή βούληση του διαθέτη χωρίς προσήλωση στις λέξεις και δεν έχουν εφαρμογή τα κριτήρια του άρ-θρου 200 Α.Κ. Αποσκοπείται δηλαδή η ανεύρεση της υποκειμενικής απόψεως του διαθέτη χωρίς να ερευνάται η αντι-κειμενική έννοια της δηλώσεως του (αυ-τή που θα αντιλαμβάνονταν οι τρίτοι κα-τά τη συναλλακτική καλή πίστη). Τα πα-ραπάνω εφαρμόζονται όταν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, δεν προκύπτει από το περιεχόμενο της διαθήκης η έννοια της δηλώσεως βουλήσεως είτε γιατί ο διαθέτης δεν εκφράστηκε σαφώς είτε γιατί εκφράστηκε ατελώς. Στις περι-πτώσεις αυτές συγχωρείται για άρση της ασάφειας ή του κενού ή της ατέλειας της δηλώσεως, που μπορεί να γίνει και με προσφυγή σε στοιχεία που βρίσ-κονται έξω από τη διαθήκη εφόσον βοη-θούν στη διασάφηση της έννοιας της και με τη διάταξη ακόμη και μαρτυρικών αποδείξεων (ΑΠ 1312/2001 NoB 50.1457, ΑΠ 363/2001 43.100, ΑΠ 337/1999 ΕλλΔνη 40.1351, ΑΠ 221/1999 ΕλλΔνη 40.1076, ΕφΑθ 5548/2001 Αρμ 56.800).

6. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

4/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Εμμανουήλ Κοντογιάννης**).

Ομοδικία αναγκαστική (δίκη διανομής). Έφεση. Πρέπει να στρέφεται και εναντίον όλων των ομοδίκων.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 76 παρ.1 και 4 και 478 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι επί αναγκαστικής ομοδικίας, η οποία προκύπτει σε δίκη για την διανομή, είναι αναγκαία η εναγωγή όλων των κοινωνών, κατ'άρθρο 478 του ΚΠολΔ. Περαιτέρω, στην δίκη για την διανομή, ο εναγόμενος, ασκώντας έφεση, πρέπει, με ποινή απαραδέκτου, να απευθύνει αυτή και κατά του στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας αναγκαίου ομοδίκου του (συνεναγομένου), σύμφωνα με το άρθρο 517 εδ.β΄του ΚΠολΔ, γιατί στην ειδική αυτή περίπτωση, δεν εφαρμόζεται η παρ.4 του άρθρου 76 του ΚΠολΔ, κατά την οποία «η άσκηση ενδίκων μέσων από κάποιον από τους ομοδίκους της παρ.1 έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους» (Ολ.ΑΠ 321/1983, ΑΠ 1495/2000 Ελλ. Δνη 42.708, ΑΠ 550/90 ΕΕΝ 91,119, ΕΑ 10446/90 Ελλ.Δνη 92,586).

23/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Στέφανος Καραμπίνας, Αθανάσιος Καφέζας**).

Κακοδικία. Σχετική αγωγή κατά συμβολαιογράφου. Δεν απαιτείται καταβολή παραβόλου όπως στην αγωγή κακοδικίας κατά δικαστή. Προθεσμία προς άσκηση της αγωγής κακοδικίας έξι μηνών από την γνώση της παράλειψης ή πράξης και του υπαιτίου και όχι από την τέλεση της πράξης. Καθυστέρηση σύνταξης του πίνακα κατάταξης μετά από τρίμηνο, επί 38 ημέρες. Ο οφειλέτης οφείλει τόκους μέχρι την σύνταξη του πίνακα κατάταξης, άρα δημιουργείται σε βάρος του ζημία και μπορεί να ζητήσει αποζημίωση ο οφειλέτης από τον συμβολαιογράφο. Γεγονότα που αποκλείουν

Κατά την διάταξη του άρθρου 73 παρ.3 του Εισ.Ν. ΚΠολΔ στην αγωγή κακοδικίας κατά δικηγόρου, συμβολαιογράφου κ.λ.π. επισυνάπτονται επί ποινή απαραδέκτου α) τα αποδεικτικά έγγραφα που ο ενάγων επικαλείται για να υποστηρίξει τους λόγους της αγωγής, σε πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα, β) ειδικό πληρεξούσιο στον δικηγόρο που υπογράφει την αγωγή. Από την διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι για το παραδεκτό της αγωγής κακοδικίας κατά των παραπάνω δεν

απαιτείται η καταβολή παραβόλου πέντε χιλιάδων δραχμών, όπως απαιτείται κατά την διάταξη του άρθρου 9 παρ.2 ν.693/1977, όπως αντικ. με άρθρ. 34 ν.1366/83 για την αγωγή κακοδικίας κατά δικαστών. Και ναι μεν στην αγωγή του άρθρου 73 Εισ. Ν. ΚπολΔ εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις της αγωγής του ν.693/77, όχι όμως ως προς την υποχρέωση κατα-βολής παραβόλου εφόσον ρητώς στην παραπάνω διάταξη του άρθρου 73 Εισ.Ν.ΚπολΔ προβλέπονται μόνο οι προαναφερόμενες δύο περιπτώσεις απαραδέκτου. Στην προκείμενη περίπτωση με την εκκαλούμενη απόφαση απορρίφθηκε η ασκηθείσα αγωγή κακοδικίας κατά της εναγομένης συμβολαιογράφου ως απαράδεκτη, διότι δεν είχε επισυναφθεί γραμμάτιο καταβολής παραβόλου 5.000 δραχμών. Σύμφωνα όμως με την προηγούμενη σκέψη ο νόμος δεν απαιτεί καταβολή τέτοιου πα-ραβόλου για την κρινόμενη αγωγή και συνεπώς έσφαλε το πρωτοβάθμιο δικα-στήριο ως προς την ερμηνεία και εφαρ-μογή των παραπάνω διατάξεων και πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως και ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση και να διακρατηθεί η υπόθεση από το δικαστήριο αυτό.

Κατά την διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 73 Εισ.Ν.ΚπολΔ, δεν επιτρέπεται αγωγή κακοδικίας όταν πε-ράσουν έξι μήνες από την πράξη ή πα-ράλειψη που επικαλείται ο ενάγων. Με την διάταξη αυτή θεσπίζεται ειδική βρα-χεία αποσβεστική προθεσμία. Ως χρό-νος έναρξης της προθεσμίας αυτής λογί-ζεται όχι ο χρόνος τέλεσης της πράξης ή παράλειψης αλλά της γνώσης αυτής και του υπαιτίου από μέρους του ζη-μιωθέντος (ΑΠ 1584/2003 Ελλ. Δνη 44,1470, ΟλΑΠ 18/1999, Ολ.ΑΠ 28/2000). Στην προκείμενη περίπτωση η εναγομένη ισχυρίζεται ότι έχει αποσβεστεί το δικαίωμα του ενάγοντος προς άσκηση της κρινόμενης αγωγής, εφόσον η αγωγή αυτή ασκήθηκε μετά την πάροδο έξι μηνών από την τέλεση της πράξης και της γνώσης της από τον ενάγοντα. Η ένσταση αυτή είναι αβάσιμη και απορριπτέα διότι από τις 12-4-2001, που η εναγομένη κοινοποίησε τον πίνακα κατάταξης μέχρι τις 12-10-2001 που ασκήθηκε η κρινόμενη αγωγή δεν είχαν παρέλθει 6 μήνες. Περαιτέρω η ένσταση έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης του ενάγοντος που προβάλλει η εναγομένη για τον λόγο ότι δεν έχει έννομο συμφέρον εφόσον δεν υποχρεούται σε καταβολή τόκων μετά τον πλει-στηριασμό και την καταβολή του πλει-στηριάσματος, είναι αβάσιμη και απορ-ριπτέα εφ'όσον ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης μέχρι την σύνταξη του πίνακα κατάταξης οφείλει τόκους στους αναγ-γελθέντες δανειστές.

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 29-11-2000 με επίσπευση της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος διενεργήθηκε δημόσιος αναγκαστικός πλειστηριασμός ενώπιον της εναγομένης συμβολαιογράφου ως επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, τριών ακινήτων του ενάγοντος. Με την υπ'αριθμ. 2308/29-11-2000 έκθεση της εναγομένης κατακυρώθηκαν τα ακίνητα αυτά στην Γ.Κ., η οποία πλειοδότησε αυτοπροσώπως και δια του Δ.Σ. έναντι επιτευχθέντος εκπλειστηριάσματος για όλα τα εκπλειστηριαζόμενα ακίνητα 56.002.000 δραχμών. Επειδή το εκπλειστηρίασμα δεν επαρκούσε για την επισπεύδουσα και τους αναγγελθέντες δανειστές έπρεπε να συνταχθεί πίνακας κατάταξης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 972 και 974 του ΚΠολΔ το απώτατο νόμιμο όριο σύνταξης του πίνακα κατάταξης από την εναγομένη ήταν η 1 Μαρτίου 2001. Ειδικότερα στις 29-11-2000 διενεργήθηκε ο πλειστηριασμός. Με αφετηρία την ημερομηνία αυτή πρέπει να προστεθούν 15 ημέρες (άρθρο 972 ΚΠολΔ) + 5 ημέρες + 10 ημέρες + 2 μήνες (άρθρ.974 ΚΠολΔ). Η εναγομένη όμως συνέταξε τον πίνακα κατάταξης στις 9-4-2001 και κοινοποίησε αυτόν στον ενάγοντα στις 12-4-2001. Η κατά 38 ημέρες καθυστέρηση σύνταξης του πίνακα αυτού σε καμιά περίπτωση δεν οφειλόταν σε δόλο αυτής. Από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε οποιοσδήποτε δόλος αυτής. Η μάρτυρας απόδειξης Γ.Κ., αδελφή του ενάγοντος κατέθεσε «δεν ξέρω αν η κ.Κ. (ενα-γομένη) έκανε την καθυστέρηση με σκοπό να τον ζημιώσει». Περαιτέρω από τα ίδια αποδεικτικά μέσα δεν αποδείχθηκε ότι η παραπάνω καθυστέρηση οφειλόταν σε βαρειά αμέλεια της εναγομένης. Πιο συγκεκριμένα αποδείχθηκε ότι η εναγομένη συμβολαιογράφος η οποία κατά τον παραπάνω χρόνο είχε μικρή πείρα, αφού ασκούσε λίγο χρόνο το επάγγελμά της, αντιμετώπιζε ιδιαίτερο φόρτο εργασίας λόγω της κατά το μήνα Φεβρουάριο του 2001 αύξησης των αντικειμενικών αξιών ακινήτων. Πέραν τούτου αυτή βρισκόταν στους πρώτους μήνες κύησης του τέκνου της και αντιμετώπιζε προβλήματα, τα οποία την εμπόδιζαν να εργαστεί εντατικά για να ανταπεξέλθει στις επαγγελματικές της υποχρεώσεις. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η «Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ» άσκησε κατά της προαναφερόμενης έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης την από 20-12-2000 ανακοπή της με την οποία ζήτησε την ακύρωση του πλειστηριασμού και η οποία κοινοποιήθηκε στην εναγομένη. Η τελευταία πίστευε, εσφαλμένα μεν συγγνωστώς δε, ότι δεν έπρεπε να συντάξει τον πίνακα κατάταξης μέχρι ν'αποφανθεί το δικαστήριο επί της παραπάνω ανακοπής. Ενόψει όλων των παραπάνω η κατά 38 ημέρες καθυστέρηση σύνταξης του πίνακα κατάταξης από την εναγομένη οφείλεται σε ελαφρά αμέλεια αυτής και όχι σε δόλο ή βαρειά αμέλειά της. Επομένως πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη.

46/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Όλγα Σχετάκη-Μπονάτου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αντώνιος Ραγιάς, Γεωργία Σταυροπούλου-Ραυτογιάννη**).

Εφετείο. Δεκτή η έφεση και εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης που είχε δεχθεί την κύρια βάση της αγωγής. Το Εφετείο εξετάζει και χωρίς παράπονο την επικουρική βάση της αγωγής.

Από τον συνδυασμό των άρθρων 106,525,527 και 535 παρ.1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, όταν το Εφετείο μετά από παραδοχή της εφέσεως του εναγομένου, απορρίπτει την αγωγή κατά την κύρια βάση της, πρέπει να ερευνήσει χωρίς ειδικό παράπονο, την επικουρική της βάση, εφόσον το πρωτόδικο δικα-

στήριο παρέλειψε να την εξετάσει, μη έχοντας, άλλωστε δικαίωμα και να το πράξει, αφού η αγωγή έγινε δεκτή κατά την κύρια βάση της (ΑΠ 45/1986 Ελλ.Δ. 27,480). Στην συγκεκριμένη περίπτωση το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, μετά την παραδοχή της αγωγής κατά την κύρια βάση της, δεν ερεύνησε την επικουρική. Επομένως, το δικαστήριο αυτό πρέπει, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν, να ερευνήσει, μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης και την απόρριψη της αγωγής κατά την κύρια βάση, την επικουρική βάση της αγωγής.

50/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διομήδης Αποστολόπουλος, Αναστάσιος Τσατάς**).

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης. Αν για την διάγνωση της εκτελεστέας αξιώσεως εφαρμόζεται κάποια ειδική διαδικασία όπως π.χ. η διαδικασία των διαφορών από πιστωτικούς τίτλους, η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και για την εκδίκαση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Σώρευση ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής (632 ΚΠολΔ) και της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ δεν εμποδίζεται αν οι δύο ανακοπές υπάγονται στο ίδιο είδος διαδικασίας και η σύγχρονη εκδίκασή τους δεν επιφέρει σύγχυση. Επανάληψη της συζητήσεως στο Εφετείο χωρίς εξαφάνιση της πρωτόδικης

Από το άρθρο 933 ΚΠολΔ δεν καθιερώνεται ειδική διαδικασία για την εισαγωγή και εκδίκαση της ανακοπής κατά της εκτελέσεως, αλλά τέθηκαν μό-νο ορισμένοι ειδικοί κανόνες. Έτσι αν για την διάγνωση της εκτελεστέας αξιώ-σεως εφαρμόζεται κάποια ειδική διαδι-κασία, όπως είναι η διαδικασία των δια-φορών από πιστωτικούς τίτλους (άρθρ. 635 επ. ΚΠολΔ), η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και για την εκδίκαση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Η σώρευση δε στο ίδιο δικόγραφο της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής του άρθρου 632 ΚΠολΔ και της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, με την οποία προβάλλονται οι αντιρρήσεις που αφορούν την εκτελουμένη απαίτηση, δεν εμποδίζεται αν οι δυο ανακοπές υπάγονται στο ίδιο είδος διαδικασίας και η σύγχρονη εκδίκασή τους δεν επιφέρει σύγχυση (βλ. σχ. Εφ.Αθ. 4711/2002 Δνη 2003,528, ΕφΑθ 2497/1998 Δνη 98,916). Περαιτέρω σύμφωνα με την διά-ταξη του άρθρου 254 ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται και στην διαδικασία της κατ'έφεση δίκης (άρθρ. 524 παρ.1 ΚΠολΔ), το δευτεροβάθμιο δικαστήριο προκειμένου να κρίνει για το βάσιμο ή μη των προβαλλομένων λόγων εφέσεως, μπορεί χωρίς να εξαφανίσει την πρωτόδικη απόφαση, να διατάξει την επανάληψη της συζητήσεως στο ακροατήριο, η οποία έχει κηρυχθεί περαιωμένη, όταν κατά την μελέτη της υποθέσεως ή κατά την διάσκεψη παρουσιάζονται κενά ή αμφίβολα σημεία, τα οποία έχουν ανάγκη συμπληρώσεως ή επεξηγήσεως. Η εξουσία που παρέχεται από την παραπάνω διάταξη περιλαμβάνει το δικαίωμα του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου να διατάξει μεταξύ

άλλων την εκ νέου εξέταση των μαρτύρων, που εξετάσθηκαν πρωτοδίκως αν αυτό επιβάλλεται για την συμπλήρωση ή διευκρίνιση των καταθέσεών τους, καθώς και την αυτοπρόσωπη εμφάνιση στο ακροατήριο των διαδίκων ή των νομίμων αντιπροσώπων τους για την υποβολή ερωτήσεων ή την παροχή διασαφήσεων επί της υποθέσεως (βλ. σχ. ΑΠ 108/1987 Δνη 29,295, ΑΠ 132/1988 Δνη 29,1600). Στην παρούσα υπόθεση η καθ'ής η ανακοπή και ήδη εφεσίβλητη με τις προτάσεις της ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ισχυρίσθηκε ότι τα κοσμήματα, που συμφώνησε ο ανακόπτων να αγοράσει, παραδόθηκαν σ'αυτόν, όπως προκύπτει από σχετικά τιμολόγια και δελτία αποστολής, που φέρουν την υπογραφή του ως παραλαβόντος το σχετικό εμπόρευμα και συνεπώς η παραπάνω επιταγή αντιπροσωπεύει χρέος του. Τα τιμολόγια όμως αυτά και τα δελτία αποστολής δεν τα εξειδικεύει περαιτέρω, καθ'όσον δεν αναφέρει τον αριθμό τους, την ημερομηνία εκδόσεώς τους και το είδος των εμπορευμάτων. Τα ίδια έγγραφα δεν εξειδικεύει ούτε με τις προτάσεις της παρούσης συζητήσεως. Αντίθετα ο εκκαλών ισχυρίζεται, όπως ήδη έχει αναφερθεί, ότι ουδέποτε παραδόθηκαν σ'αυτόν τα παραγγελθέντα κοσμήματα για την εξόφληση του τιμήματος των οποίων εκδόθηκε η παραπάνω επιταγή, που δεν αντιπροσωπεύει χρέος του. Ενόψει των προαναφερομένων ασαφών και αμφίβολων σημείων και των αντιθέτων ισχυρισμών των διαδίκων, που δεν διευκρινίσθηκαν από τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα αποδεικτικά μέσα, το δικαστήριο για να καταλήξει σε ασφαλή δικανική κρίση ως προς την βασιμότητα των λόγων της έφεσης, κρίνει αναγκαίο να διαταχθεί αυτεπάγγελτα και πριν εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση την επανάληψη της συζητήσεως, ώστε κατά την νέα συζήτηση της υποθέσεως, να προσκομισθούν νόμιμα τα διαλαμβανόμενα στο διατακτικό έγγραφα και να εμφανισθούν αυτοπροσώπως ο εκκαλών και ο νόμιμος αντιπρόσωπος της εφεσίβλητης για την υποβολή ερωτήσεων και την παροχή διασαφήσεων ως προς την ένδικη διαφορά.

51/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Μαριάνθη Νέγκα, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος,** δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Αναγκαστική εκτέλεση. Έξοδά της. Ποια θεωρούνται. Δεν περιλαμβάνονται τα δικαστικά έξοδα κάθε δανειστή για την δικαστική επιδίωξη της απαίτησής τους. Αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης συνιστά πράξη διανομής του πλειστηριάσματος και προσβάλλεται μόνο με ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ. Στρέφεται και κατά του συμβολαιογράφου για έξοδα έκδοσης αντιγράφου του πίνακα και κοινοποιήσεών του με δικαστικό επιμελητή που δεν είναι έξοδα της εκτέλεσης και κακώς έχουν προαφαιρεθεί. Περιστατικά. Επιταγή προς εκτέλεση που συντάσσεται από δικηγόρο. Τα έξοδά της είναι έξοδα εκτέλεσης και προαφαιρούνται. Αν η επιταγή περιλαμβάνει μεγαλύτερο

ποσό από το προβλεπόμενο από τον Κώδ. Δικηγόρων τότε επιβάλλεται εκκαθάριση της αμοιβής που απαιτείται να γίνει με ιδιαίτερη αγωγή και καταδίκη του οφειλέτη προς πληρωμή. Περιστατικά. Αν ακυρωθεί ο πίνακας, τότε το ποσό της διαφοράς περιέρχεται στον ανακόψαντα και όχι σε όλους τους δανειστές. Περιστατικά.

Επειδή από τις διατάξεις των άρθρων 932 και 975 του ΚΠολΔ συνάγεται ότι επί πλειστηριασμού υπέγγυο στους δανειστές είναι το ποσό του πλειστηριάσματος που απομένει μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως, τα οποία προαφαιρούνται για να γίνει η κατάταξη. Στα έξοδα εκτελέσεως εμπίπτουν όλες οι δαπάνες που αποβλέπουν στο γενικό συμφέρον όλων των δανειστών και αφορούν τόσο την εκτέλεση καθ' εαυτήν όσο και στην όλη διαδικασία της από την έναρξη μέχρι την περάτωσή της. Ειδικότερα, στα έξοδα εκτελέσεως περιλαμβάνονται τα αναγκαία έξοδα για την έναρξη, κίνηση και γενικά την διαδικασία της εκτελέσεως, βάσει της οποίας επιτεύχθηκε το εκπλειστηρίασμα που διανέμεται στους δανειστές με αφετηρία τα έξοδα και δικαιώματα για την έκδοση απογρά-φου, η σύνταξη αντιγράφων και επιτα-γής προς εκτέλεση. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτελέσεως τα δικαστικά έξοδα του επισπεύδοντος ή των αναγγελθέντων δανειστών, δηλαδή τα έξοδα για δικαστική επιδίωξη της απαίτησής του, απόκτηση εκτελεστού τίτλου, αναγγελία, κατάθεση τίτλων, τα έξοδα εξόφλησης των απαιτήσεων κάθε δανειστή του πίνακα κατατάξεως και τα έξοδα προς εξακρίβωση της περιουσιακής καταστάσεως του οφειλέτη προς επιβολή της κατασχέσεως (βλ. ΑΠ 1359/1998, Δνη 99,307, ΕφΑθ 4896/1999, Δνη 2000,490, 2801/1998, Δνη 99,394, 5038/1996, Δνη 98,432, 1787/1994 Δνη 95,1264). Η κατά τα άνω αφαί-ρεση των εξόδων εκτελέσεως γίνεται ύστερα από αυτεπάγγελτη εκκαθάριση του συντάκτη του πίνακα κατατάξεως, ο οποίος προσδιορίζει τον δικαιούχο και το ύψος αυτών με βάση τα έγγραφα και τις αποδείξεις που κατατέθηκαν και βρίσκονται στον φάκελο του πλειστηριασμού. Η εκκαθάριση απαιτείται να είναι λεπτομερής και πλήρως αιτιολογημένη, ώστε να υπάρχει ευχέρεια του ελέγχου αυτών από τον καθού η εκτέ-λεση και τους δανειστές (βλ. ΑΠ 578/1995, Δνη 97,1087). Η αφαίρεση των εξόδων συνιστά πράξη διανομής του πλειστη-ριάσματος κι επομένως προσ-βάλλεται μόνο με την ανακοπή του άρθρ. 979 του ΚΠολΔ. Εάν προβάλλονται αιτιάσεις ως προς τα προαφαιρεθέντα με τον προσβαλλόμενο πίνακα δι-καιώματα και έξοδα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, η ανακοπή παραδεκτώς απευθύνεται κατά του τελευταίου, που έχει άμεσο συμφέρον στην έκβαση της σχετικής δίκης (βλ. Εφ.Αθ. 2694/1997, Δνη 98,900, Μπέης, σχολ. υπό την ΜπρΑγρ.20/2001, Δ 32,1220). Τα δικαιώματά του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου για την διενέργεια του πλειστηριασμού και την κατακύρωση αποτελούν έξοδα εκτελέσεως υπό την έννοια του άρθρου 932 και αφαιρούνται από το εκπλειστηρίασμα. Σε αυτά περιλαμβάνονται εκτός άλλων και τα έξοδα των σχετικών, κατ'άρθρ. 979&1 του ΚΠολΔ, προσκλήσεων των δανειστών για να λάβουν γνώση του συνταγέντος πίνακα (βλ. ΑΠ 520/1991, Δνη 92,83). Ως προς την πρόσκληση των δανειστών ο νόμος αρνείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση και δεν απαιτείται έγγραφη

ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνα-κα ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυ-τού. Αν ο συμβολαιογράφος, αντί να κοινοποιήσει, κατά τα προεκτεθέντα, έγγραφη πρόσκληση για να λάβουν γνώση τον πίνακα, κοινοποιήσει σε αυτούς αντίγραφα του συνταγέντος πίνακα, δεν δικαιούται να εισπράξει δι-καιώματα για την έκδοση αντιγράφων του πίνακα, εφόσον κατά νόμο δεν απαι-τείτο η έκδοση και κοινοποίηση αυτών, σε περίπτωση δε που από υπερβάλ-λουσα πρόνοια εκδοθούν για κοινοποί-ηση αντίγραφα του πίνακα, η σχετική δαπάνη δεν εμπίπτει στα έξοδα εκτε-λέσεως και δεν βαρύνει το πλειστη-ρίασμα αλλά εκείνους που τα λαμβά-νουν (βλ. Εφ.Αθ. 2989/1999, Δνη 2001,198). Εν προκειμένω, από τα έγ-γραφα που προσκομίζονται με επίκλη-ση αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγ-ματικά περιστατικά: Με επίσπευση της εκ των εκκαλουσών Κ.συζ.Α.Μ. και προς ικανοποίηση απαιτήσεώς της βά-σει της 1113/1998 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτο-δικείου Πατρών εκπλειστηριάσθηκαν ενώπιον της υπάλληλου του πλειστη-ριασμού συμβολαιογράφου Πατρών Ε.Ρ. (εφεσίβλητης στην υπό στοιχ. Β΄ έφεση) οι περιγραφόμενες στην 15848/2000 έκθεση αναγκαστικού πλειστη-ριασμού και κατακυρώσεως ακινήτων χώροι σταθμεύσεως της επί της οδού Πέντε Πηγαδίων και Θράκης πολυκα-τοικίας στην Πάτρα. Στον πλειστηρια-σμό αναγγέλθηκε για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του και το Ελληνικό Δημόσιο και ειδικότερα η Α΄ Δ.Ο.Υ. Πατρών για ποσό 7.383.540 δρχ. και η Β΄Δ.Ο.Υ. Πατρών για ποσό 63.121.480 δρχ. Το εκπλειστηρίασμα ανήλθε σε 8.253.000 δρχ. και λόγω ανεπαρκείας αυτού για την ικανοποίηση όλων των δανειστών, η υπάλληλος του πλειστηριασμού συνέ-ταξε τον 16107/29.1.2001 πίνακα κατα-τάξεως και μετά την αφαίρεση των εξό-δων εκτελέσεως κατέταξε στο υπόλοι-πο πλειστηρίασμα ανερχόμενο σε 6.173.391 δρχ. προς μερική ικανο-ποίηση των απαιτήσεών τους έναντι του οφειλέτη, τη μεν επισπεύδουσα (της οποίας η συνολική απαίτηση εκ δρχ. 13.781.897 εξασφαλιζόταν με υποθήκη μέχρι του ποσού των 6.000.000 δρχ.) στα 2/3 αυτού και στο 1/3 το Ελληνικό Δημόσιο. Μεταξύ των εξόδων εκτελέ-σεως που προαφαίρεσε η υπάλληλος του πλειστηριασμού για δικαιώματα και έξοδα ήταν και το ποσό των 72.111 δρχ. για δικαιώματα έκδοσης έξι (6) αντιγρά-φων του πίνακα κατατάξεως για κοινο-ποίηση προς τους αναγγελθέντες δανει-στές και του καθού η εκτέλεση. Με τον μοναδικό λόγο της εφέσεώς του το εκ-καλούν Ελληνικό Δημόσιο ισχυρίζεται ότι τα έξοδα αυτά έγιναν από υπερβάλ-λουσα πρόνοια της υπαλλήλου του πλειστηριασμού, αφού ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση των ενδιαφερομένων. Ο λόγος αυτός της εφέσεως, σύμφωνα με όσα έχουν προε-κτεθεί, είναι βάσιμος και η δαπάνη για την έκδοση των αντιγράφων του πίνακα για την κοινοποίηση αυτών στους ενδια-φερομένους δεν έπρεπε να περιλη-φθούν στα έξοδα που αφαίρεσε η υπάλληλος του πλειστηριασμού. Το πρωτόδικο Δικαστήριο που έκρινε αντι-θέτως εσφαλμένα ερμήνευσε το νόμο κι επομένως, η έφεση πρέπει να γίνει δε-κτή και ως ουσία βάσιμη, να εξαφα-νισθεί κατά το μέρος αυτό η εκκαλου-μένη απόφαση, καθώς και κατά την διάταξη της περί δικαστικής δαπάνης, να διακρατηθεί η υπόθεση και εκδικα-ζομένη κατ'ουσίαν να μεταρρυθμιστεί ο προσβαλλόμενος πίνακας ως προς το

ύψος των εξόδων που έχουν προαφαιρεθεί για λογαριασμό της υπαλλήλου του πλειστηριασμού και κατά το ποσό των 72.111 δρχ., στο οποίο πρέπει να καταταγεί το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο, που είναι ο μόνος δανειστής που άσκησε ανακοπή κατά του σχετικού κονδυλίου, όπως ορίζεται στο διατακτικό.

Επειδή κατά το άρθρο 127 του Ν.Δ. 3026/1954 ο συντάσσων την επιταγή δικηγόρος δικαιούται αμοιβής, η οποία περιλαμβάνεται στα έξοδα της εκτελέσεως. Καθορίζεται δε αυτή κατά το κατώτατο όριο αναλόγως του είδους του εκτελούμενου τίτλου και ειδικότερα στις αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 25 μεταλ. Δρχ., ανερχομένη στο ποσό των 3.500 δρχ. (140 μονάδες ο συντελεστής υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών χ 25). Εάν η εν λόγω αμοιβή προσδιορίζεται με την επιταγή στο οριζόμενο από το νόμο κατώτατο όριο εισπράττεται με την εκτέλεση του τίτλου για την απαίτηση. Εάν όμως η σύνταξη της επιταγής έχει δυσκολία και δικαιολογεί ποσό μεγαλύτερο του προσδιοριζόμενου από το νόμο ως ελά-χιστου ορίου, επιβάλλεται η εκκαθάριση να γίνει με ιδιαίτερη αγωγή και η καταδίκη του οφειλέτη προς πληρωμή. Ας σημειωθεί δε ότι ο καθιερούμενος με το άρθρο 13 του Ν. 3790/1957 περιορισμός, σύμφωνα με τον οποίο σε κάθε περίπτωση η αμοιβή για την σύνταξη επιταγής προς εκτέλεση, τα οποία (έξοδα) και υπολογίζονται κατά τα εκτιθέμενα στην ανακοπή. Από τον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάξεως προκύπτει ότι η υπάλληλος πράγματι προαφαίρεσε το συνολικό ποσό των 571.052 δρχ. για έξοδα εκτελέσεως της δικηγόρου της επισπεύδουσας «βάσει του πίνακά της εξόδων, τελών και δικαιωμάτων, που προσαρτάται στον φά-κελο του πλειστηριασμού», χωρίς να γίνεται ειδικότερη ανάλυση του ποσού που αφαιρέθηκε. Ανεξαρτήτως του ότι πράγματι η εκτιθέμενη στον πίνακα κατατάξεως εκκαθάριση των εξόδων αυτών είναι εντελώς αόριστη (και για τον λόγο αυτό είναι αβάσιμος ο λόγος της εφέσεως της εν λόγω εκκαλούσας με τον οποίο ισχυρίζεται ότι η ανακοπή κατά το μέρος αυτό έπρεπε να απορριφθεί ως αόριστη και καταχρηστική, διότι δεν αναφέρονται δήθεν τα επί μέρους κονδύλια που το ανακόπτον θεωρούσε απορριπτέα ως μη νόμιμα, αφού κανένα μερικότερο κονδύλιο δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα κατατάξεως αλλά μόνον, όπως ελέχθη, το συνολικό ποσό των εξόδων που προαφαιρέθηκαν), ορθώς η εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε ότι σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Κώδ. περί Δικηγόρων, η αμοιβή της δικηγόρου για λήψη απογράφου, τέλη απογράφου, αντίγραφα εξ απογράφου, σύνταξη επιταγής προς πληρωμή και επίδοση ανέρχεται στο ποσό των 29.867 δρχ. συνολικά, το οποίο και δεν αμφισβητεί ειδικά με την έφεσή της η εκκαλούσα. Ομοίως, ορθώς η εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε ότι στα έξοδα δεν περιλαμβάνονται και οι τόκοι που αναλογούσαν στην δικαστική δαπάνη που επιδικάσθηκε με την οικεία διαταγή πληρωμής περί της απαιτήσεως της επισπεύδουσας και με την οικεία δικαστική απόφαση με την οποία επετράπη κατά την διαδικασία του άρθρου 1022 του ΚΠολΔ η κατάσχεση των εκπλειστηριασθέντων πραγμάτων, καθόσον πρόκειται για έξοδα που αναφέρονται την δικαστική επιδίωξη της απαιτήσεως της επισπεύδουσας και στην απόκτηση εκτελεστού τίτλου. Επομένως, οι περί

του αντιθέτου αιτιάσεις της εν λόγω εκκαλούσας δεν είναι βάσιμες και η έφεσή της πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη. Εξάλλου, όπως ελέχθη, η αφαίρεση των εξόδων συνιστά πράξη διανομής κι επομένως, προσβάλλεται μόνο με ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως. Εν προκειμένω, η δεύτερη εκκαλούσα της υπό στοιχ. Α΄ εφέσεως (επισπεύδουσα) παραπονείται με την έφεσή της ότι το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, εφόσον δέχθηκε κατά με-ρική παραδοχή της ανακοπής του Ελληνικού Δημοσίου ότι ποσό 550.673 δρχ., που είχε προαφαιρεθεί ως έξοδα εκτελέσεως, πρέπει να αποτελέσει πλειστηρίασμα, εσφαλμένα κατέταξε σε αυτό μόνο το τελευταίο (Ελληνικό Δημόσιο) και όχι και την ίδια κατά τα αναλογούντα 2/3 και 1/3, όπως είχε ζητήσει επικουρικά με τις προτάσεις της. Ο λόγος αυτός της εφέσεως δεν είναι βάσιμος, διότι το δικαστήριο στο υπόλοιπο του πλειστηριάσματος που προκύπτει μετά την παραδοχή ανακο-πής κατά εξόδων εκτελέσεως κατατάσ-σει τον ανακόπτοντα αν είναι μόνος δικαιούχος ή τους πλείονες ανακό-πτοντες κατά την σειρά του προνομίου τους. Οι δανειστές όμως που δεν πρόσβαλαν τον πίνακα με ανακοπή ως προς τα προαναφερθέντα έξοδα εκτε-λέσεως, έστω και αν προηγούνται κατά το προνόμιο ή την σειρά έναντι του ανα-κόπτοντος ούτε ωφελούνται ούτε βλά-πτονται με την μεταρρύθμιση του πίνα-κα και τον περιορισμό των εξόδων εκτε-λέσεως, όπως ακριβώς συμβαίνει και επί μη προσβολής με ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως (βλ. ΑΠ 796/2001, Δνη 2002,1393). Το σχετικό αίτημα (ανταίτηση) που υπέβαλε με τις προτάσεις της η επισπεύδουσα ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου δεν συνιστά ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως και ορθώς η εκκαλουμένη απόφαση το απέρριψε σιωπηρώς. Επομένως, η έφεσή της πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη.

66/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Λεωνίδας Νησίδης**).

Έφεση. Αναβιώνει η εκκρεμοδικία που δημιουργήθηκε με την άσκηση της αγωγής. Συνεπώς, ο ενάγων έχει το δικαίωμα είτε με δήλωση που καταχωρείται στα πρακτικά είτε με ιδιαίτερο δικόγραφο να παραιτηθεί από την αγωγή οπότε η δίκη θεωρείται καταργημένη. Ο ρόλος του αντιδίκου. Περιστατικά.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 294, 296, 297, 299, 522 και 524 παρ.1 ΚΠολΔ προκύ πτει ότι, με την άσκηση παραδεκτής έφεσης κατά της πρωτόδικης απόφασης, αναβιώνει η εκκρεμοδικία που δημιουργήθηκε με την άσκηση της αγωγής, μέ-σα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση. Συνεπώς, ο ενάγων, έχει έκτοτε το δικαίωμα, να παραιτηθεί από το δι-κόγραφο της αγωγής του, είτε με δή-λωση καταχωρούμενη στα πρακτικά, είτε με δικόγραφο επιδιδούμενο στον εναγόμενο. Η παραίτηση αυτή

επάγε-ται την κατάργηση της δίκης και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας και την έμ-μεση άρση της ισχύος της πρωτόδικης απόφασης, εφόσον γίνει χωρίς αντίρ-ρηση του αντιδίκου, καθώς και όταν αντιλέγει μεν αυτός, αλλά δεν δικαιο-λογεί έννομο συμφέρον προς περάτωση της δίκης με έκδοση οριστικής από-φασης (ΑΠ 398/1997 Ελλ.Δνη 38.1783 ΑΠ 723/1984 ΕλλΔνη 26,28, Εφ.Αθ. 7690/1990 Ελλ.Δνη 33.847 Β. Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ άρθρ. 297, τόμ. Β΄σελ. 357 αριθμ. 10 Σ. Σαμουήλ Η έφεση 1993 παρ.669 σελ. 214).

Δεν απαιτείται και τυπική εξα-φάνιση με την ίδια από διάταξη της εκ-καλουμένης απόφασης, αφού μετά την παραίτηση κηρύσσεται καταργημένη η δίκη και στους δύο βαθμούς δικαιοδο-σίας και αυτό πρέπει ν'αναφέρεται στο διατακτικό της απόφασης (Εφ.Αθ. 4395/1984 ΝοΒ 37.605 Β.Βαθρακο-κοίλη οπ., Σαμουήλ 2003 σελ. 272 ΑΠ 723/1984, ΕλλΔ 26,26, ΑΠ 27/1979 ΝοΒ 1979 σ.957, ΑΠ 69/1996 Ελλ.Δ. 37,1316 ΕΑ 3895/1996 ΝοΒ 1997 σ.798, ΕΑ 7690/1990 Ελλ.Δ. 33,847, ΕΑ 2109/1990 Ελλ.Δ. 32,1342). Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ερευνάται το εμπρόθεσμο της έφεσης αυτε-παγγέλτως από το Δικαστήριο, διότι σε περίπτωση εκπρόθεσμης έφεσης, η πρωτόδικη απόφαση, έχει τελεσιδικίσει κι έτσι περατώθηκε η εκκρεμοδικία και κατ'ακολουθίαν δεν χωρεί πλέον παραί-τηση από την αγωγή (βλ. Εφ.Αθ. 6589/1999 Ελλ.Δνη 41,528, Εφ.Αθ. 1556/83 Ελλ.Δνη 1228 Β.Βαθρακοκοίλης ΚΠολΔ οπ).

Στην προκειμένη περίπτωση, ο ενάγων – εκκαλών Γ.Κ., με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου του στο ακροατήριο, δήλωσε ότι ο τελευταίος παραιτείται του δικογράφου της από 8-4-2003 αγωγής του, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση με αριθμό 30/2005. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί καταργημένη η δίκη σε πρώτο και δεύτερο βαθμό χω-ρίς να περιληφθεί διάταξη για δικαστική δαπάνη αφού λόγω της εκκρεμοδικίας των εφεσιβλήτων δεν υποβάλλεται σχε-τικό αίτημα, να οριστεί όμως παράβολο για την περίπτωση ασκήσεως ανακο-πής ερημοδικίας, από τους δικαζόμε-νους ερήμην εφεσιβλήτους (άρθρ. 501, 505 παρ.2 σε συνδ. με άρθρ. 764 παρ.3 ΚΠολΔ).

70/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών)
(Εισηγητής: **Όλγα Σχετάκη –Μπονάτου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Πολυχρονόπουλος, Γεώργιος Κανάκης, Νίκος Σαββόπουλος, Ηλίας Ζαρναβέλης, Γεώργιος Γιαννακόπουλος**).

Μηχανικοί. Αμοιβή για μελέτες. Άσκηση της αγωγής από το ΤΕΕ. Πρόσθετη παρέμβαση του δικαιούχου μηχανικού. Είναι αναγκαστική ομοδικία. Άρα η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά του ΤΕΕ και του παρεμβαίνοντος μηχανικού, αλλιώς απορρίπτεται η έφεση. Περιστατικά.

Η κρινόμενη α) από 3-2-2003 (αρ. κατ. 62/2003) έφεση του ενα-

γομένου Χ. Δ. κατά της 1000/2002 ορι-στικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 677 επ. ΚΠολΔ, οι με τις προτάσεις του εκκαλούντος – εναγομένου (άρθρο 681, 674 παρ.1 ΚΠολΔ) πρόσθετοι λόγοι της έφεσης και γ) η από 8-2-2005 (αρ. κατ. 21/2005) πρόσθετη παρέμβαση του Δ.Λ.-Τ. υπέρ του εφεσιβλήτου – ενάγοντος Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ» πρέπει να συνεκδικασθούν (άρθρο 246 ΚΠολΔ).

Σύμφωνα με το άρθρο 517 ΚΠολΔ η έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδίκων ή των κληροδόχων τους. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία, η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδίκων, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η έννοια της τελευταίας διατάξεως είναι ότι η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των αντιδίκων του εκκαλούντος, οι οποίοι τελούσαν στην πρωτόδικη δίκη σε αναγκαστική ομοδικία και όχι κατά των ομοδίκων του (Σ. Σαμπής «Η έφε-ση» κατά τον ΚΠολΔ έκδ. 2003 παρ.337). Τέτοια αναγκαστική ομοδικία υπάρχει στις περιπτώσεις του άρθρου 76 παρ.1 ΚΠολΔ, το οποίο όμως άρθρο εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 83 του ίδιου Κώδικα, και στις σχέσεις μεταξύ προσθέτως παρεμβαίνοντος και του υπέρ ου η παρέμβαση κύριου διαδίκου, όταν η ισχύς της στην κύρια δίκη από-φασης εκτείνεται και στις έννομες σχέ-σεις εκείνου που άσκησε πρόσθετη πα-ρέμβαση προς τον αντίδικό του, δηλαδή επί της καλούμενης αυτοτελούς πρόσ-θετης παρέμβασης (ΑΠ 1248/1998). Εξ άλλου, από τις για τις αμοιβές των μη-χανικών διατάξεις του πδ 696/1974, όπως τροποποιήθηκε με το πδ 515/1989 και του βδ 19/12.2.1938, όπως τροποποιήθηκε με τα βδ της 15/20-1-1951, 628/1960, 241/1961, 42/1969, που εκδόθηκαν κατά νομοθετική εξουσιοδότηση από το άρθρο 59 του νδ 17.7/16-8-1923, όπως τούτο τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο του νδ 2726/1953 και ισχύει σήμερα με το άρθρο 15 Ν 2308/1995, σαφώς προκύπτει, ότι στην πρόσθετη παρέμβαση του πολιτικού μηχανικού υπέρ του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, στην κατά τις εν λόγω διατάξεις δίκη μεταξύ του τε-λευταίου και του υπόχρεου για καταβολή της αμοιβής πολιτικού μηχανικού, η ισχύς της απόφασης εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του παρεμβαίνοντος προς τον αντίδικό του, αφού δι' αυτής κρίνεται υποχρεωτικά για τους δύο μαζί αυτούς το ζήτημα της οφειλόμενης αμοιβής από το δεύτερο στο πρώτο. Από αυτά παρέπεται, ότι στις μεταξύ προσθέτως παρεμβαίνοντος μη-χανικού και υπέρ ου η πρόσθετη – παρέμβαση Επιμελητηρίου σχέσεις στη δίκη έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αναγκαστικής ομοδικίας (ΑΠ 91/2005 Ελλ.Δνη 46.742, ΑΠ 163/1980 ΝοΒ 1980,1461) και ότι, συνεπώς η έφεση που ασκείται κατά του ενός εξ αυτών πρέπει να απευθύνεται και κατά του άλλου με ποινή απαραδέκτου, λαμβανομένου υπόψη και αυτεπάγγελτα κατ' άρθρο 517 εδ.β΄ΚΠολΔ.

Στην προκείμενη περίπτωση με την από 8-10-2001 (αρ. 4207/1507/2001) αγωγή του το ενάγων Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος», ως υποκατάστατο του μέλους του, διπλωματούχου πολιτικού μηχανικού Δ.Λ.-Τ., ισχυρίσθηκε ότι ο εναγόμενος ανέθεσε στο πιο πάνω μέλος του την εκπόνηση των αναφε-

ρομένων στην αγωγή μελετών καθώς και την επίβλεψη του τεχνικού έργου και ότι αρνείται την καταβολή σ'αυτόν (πολιτικό μηχανικό) της νόμιμης αμοιβής του, αν και ο τελευταίος (μηχανικός) εκτέλεσε και παρέδωσε το συμφωνηθέν έργο. Ζήτησε δε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει το ποσό των 20.817.364 δραχμών, νομιμότοκα με τις επί μέρους διακρίσεις της αγωγής. Κατά την συζήτηση της κρινόμενης αγωγής στην δικάσιμο της 21-3-2002 στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο ο πολιτικός μηχανικός Δ.Λ.-Τ., τον οποίο υποκαθιστά το ενάγον, άσκησε υπέρ του ενάγοντος ΤΕΕ πρόσθετη παρέμβαση. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη 1000/2002 οριστική του απόφαση, συνεκδίκασε την πιο πάνω αγωγή με την πρόσθετη παρέμβαση, έκρινε νόμι-μες την αγωγή και πρόσθετη παρέμβα-ση και δέχθηκε κατ'ουσίαν την αγωγή κατά ένα μέρος. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο εκκαλών – εναγ-όμενος με την έφεσή του και τους πρόσ-θετους λόγους για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου καθώς και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη με σκο-πό να απορριφθεί η κατ'αυτού αγωγή. Την έφεσή του όμως αυτή απαράδεκτα, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στην μείζονα σκέψη, απευθύνει μόνο κατά του αντιδίκου του – ενάγοντος Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος και όχι κατά του αντιδίκου του προσθέ-τως υπέρ του ΤΕΕ παρεμβαίνοντος πο-λιτικού μηχανικού Δ.Λ.- Τ., οι οποίοι (ενάγον ΤΕΕ και προσθέτως παρεμβαί-νων μηχανικός) τελούσαν στην πρωτο-βάθμια δίκη σε αναγκαστική ομοδικία. Επομένως, κατ'αυτεπάγγελτη έρευνα του δικαστηρίου, η έφεση πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτη και συνα-κόλουθα λόγω του παρακολουθηματικού τους χαρακτήρα σε σχέση με την έφεση (Εφ.Αθ. 8073/1990 Ελλ.Δνη 33.897) να απορριφθούν οι πρόσθετοι λόγοι της έφεσης.

77/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελευθερία Μακρή, Κωνσταντίνος Καρπέτας**).

Αποδοχή δικαστικής απόφασης που καθίσταται τελεσίδικη. Η έφεση απορρίπτεται. Περιστατικά.

Η αποδοχή της αποφάσεως, που μπορεί να γίνει ρητώς ή σιωπηρώς, με πράξεις δηλαδή από τις οποίες προκύπτει σαφώς η βούληση για αποδοχή, καθιστά την απόφαση τελεσίδικη και επιφέρει απώλεια του δικαιώματος για άσκηση εφέσεως (βλ. άρθρ. 523&1, 537 του ΚΠολΔ, Κονδύλη, Το δεδικασμένον, 1983, σελ. 104-105, Σαμουήλ, Η έφεση, 2003, &&457,458), έφεση δε που τυχόν ασκήθηκε μετά την αποδοχή αυτή απορρίπτεται ως απαράδεκτη (Σαμουήλ, &&458 επ.). Τέτοιαν σιωπηρή αποδοχή, που αποκλείει την έφεση, συνιστά και η καταβολή του χρηματικού ποσού που επιδικάστηκε στον ενάγοντα με την πρωτόδικη απόφαση, ακόμη και με διάταξη προσωρινώς εκτελεστή, καθώς και της δικαστι-

κής δαπάνης, ως προς την οποία η απόφαση δεν κηρύσσεται προσωρινώς εκτελεστή (άρθρ. 909 αρ.2 του ΚΠολΔ), εφόσον η καταβολή έγινε χωρίς επιφύλαξη (βλ. ΑΠ 86/1997 Ελλ.Δ. 39.313, Σαμουήλ, && 467α, 481,482). Εν προκειμένω η υπό κρίση έφεση στρέφεται κατά της υπ'αριθμ. 120/2004 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών (άρθρ. 647 επ. του ΚΠολΔ) και με την οποία, κατά μερική παραδοχή της από 17-3-2003 αγωγής της ήδη εφεσιβλήτου κατά του εκκαλούντος, υποχρεώθηκε ο τελευταίος (εκκαλών-εναγόμενος) να καταβάλει στην ενάγουσα για την αναφερόμενη σ'αυτήν αιτία (αποζημίωση για κακή χρήση μισθίου καταστήματος) το συνολικό ποσό των 5.903 ευρώ, από το οποίο ποσόν 2000 ευρώ με διάταξη προσωρινώς εκτελεστή, καθώς και την δικαστική δαπάνη της ενάγουσας, ορισθείσα στο ποσό των 300 ευρώ. Όπως όμως προκύπτει από την από 3-3-2004 έγγραφη απόδειξη την οποία προσκομίζει και επικαλείται η εφεσίβλητη, ο εναγόμενος πολύ προ της ασκήσεως της εφέσεως (1-4-2004) κατέβαλε στην τελευταία (εφεσίβλητη – ενάγουσα), μέσω του πληρεξουσίου της δικηγόρου, το ανωτέρω ποσό των 2000 ευρώ ως προς το οποίο η απόφαση κηρύχθηκε προσωρινώς εκτελεστή, κατά τα προεκτε-θέντα, και το ποσό της επιδικασθείσης ως άνω δικαστικής δαπάνης (€ 300), τούτο δε χωρίς καμία επιφύλαξη. Επο-μένως και αφού σύμφωνα με την προη-γηθείσα μείζονα σκέψη η ανεπιφύλακτη αυτή καταβολή ισοδυναμεί με αποδοχή της αποφάσεως, συνιστά δηλαδή πράξη (δήλωση βουλήσεως) σιωπηράς αποδοχής, η εκκαλουμένη αυτή απόφαση έχει καταστεί τελεσίδικη, και η κρινόμενη έφεση πρέπει ν'απορριφθεί ως απαράδεκτη, κατά παραδοχήν της σχετικής ενστάσεως την οποία νομίμως προβάλει η εφεσίβλητη με τις προτάσεις (βλ. Σαμουήλ & 458) και στην οποία, σημειωτέον, δεν απήντησε ο εκκαλών.

99/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελισάβετ Κανελλοπούλου-Σπανού, Γεώργιος Λαμπρόπουλος**).

Ανακοπή κατά αναγκαστικής εκτέλεσης. Ποιο το αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκασή της. Οργανισμός εργατικής κατοικίας (ΟΕΚ). Δάνεια προς τους δικαιούχους. Ακυρότητα κάθε δικαιοπραξίας ή προσύμφωνο διάθεσης του ακινήτου. Πότε υπάρχει. Για την κατάσχεση ακινήτου που αποκτήθηκε με δάνειο του ΟΕΚ απαιτείται πλήρης εξόφληση του δανείου και πάροδος δεκαετίας από την λήψη του δανείου. Περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης μετά την μεταγραφή της και την κοινοποίηση επιταγής για την παραλαβή του ακινήτου που πλειστηριάσθηκε, εφόσον όμως είχε ο οφειλέτης την δυνατότητα για την διάθεση του αντικειμένου. Ανακοπή κατά της εκτέλεσης σε ακίνητο που η διάθεσή του είναι απαγορευμένη πρέπει να ασκηθεί έως την έναρξη

της τελευταίας πράξεως της εκτελέσεως δηλαδή μέχρι την σύσταση εκθέσεως πλειστηριασμού. Αν όμως επιφέρει απαγόρευση διαθέσεως τότε ο πλειστηριασμός δεν επιφέρει την μεταβίβαση του πλειστηριασθέντος. Περιστατικά.

Το άρθρο 933 παρ.1 του ΚΠολΔ ορίζει τα εξής: «Αντιρρήσεις εκείνου κα-τά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, οι οποίες αφορούν την εγκυρότητα του τίτλου, την διαδικασία της αναγκαστ-ικής εκτέλεσης ή την απαίτηση, ασκού-νται μόνο με ανακοπή, που εισάγεται στο Ειρηνοδικείο, εάν ο εκτελεστός τί-τλος στον οποίο βασίζεται η εκτέλεση είναι απόφαση του Ειρηνοδικείου, και στο Μονομελές Πρωτοδικείο σε κάθε άλλη περίπτωση. Στην προκειμένη περίπτωση ο εκτελεστός τίτλος, με βάσει τον οποίο επισπεύδεται η προσβαλλόμενη αναγκαστική εκτέλεση είναι η περίληψη της υπ'αριθμ. 12439/2002 κατακυρωτικής έκθεσης του συμβολαιογράφου Δύμης Σ.Η. Επομένως, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 933 του ΚΠολΔ, καθ'ύλη αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση της ένδικης ανακοπής, με την οποία ζητείται η ακύρωση της επιταγής προς εκτέλεση, που είναι καταχωρημένη κάτω από αντίγραφο πρώτου εκτελεστού απογράφου της ως άνω περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης, είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο και όχι το Ειρηνοδικείο, όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο εκκαλών. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο (Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών), που εκδίκασε την ένδικη ανακοπή ήταν καθ'ύλη αρμόδιο προς εκδίκασή της και πρέπει ν'απορριφθεί η σχετική ένσταση του εκκαλούντος, περί καθ'ύλη αναρμοδιότητας του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, που πρόβαλε πρωτόδικα και επαναφέρει με την υπό κρίση έφεση.

Κατά το άρθρο 175 εδ.α΄του ΑΚ, η διάθεση ενός αντικειμένου είναι άκυρη εάν ο νόμος την απαγορεύει. Με δικαιοπρακτική διάθεση εξομοιώνεται και αυτή που πραγματοποιείται από τον δανειστή με αναγκαστική κατάσχεση και πλειστηριασμό, ο οποίος είναι μία ιδιόρρυθμη σύμβαση εξομοιούμενη με πώληση, που ενεργείται υπό το κύρος της αρχής και τελειώνεται με την κατακύρωση. Η απαγόρευση της διαθέσεως δεν είναι αναγκαίο να διατυπώνεται ρητά στο νόμο, αλλά αρκεί να συνάγεται απ' αυτόν σαφώς η θέληση του νομοθέτη (Ολ.ΑΠ 1688/1983 ΝοΒ 32,1535, ΑΠ 1647/2001 Ελλ.Δνη 43,1044, ΑΠ 797/2000 αδημ.). Εξάλλου κατά το άρθρο 1 του Ν.1641/1986 με τον τίτλο «Μικτά δανειοδοτικά στεγαστικά προγράμματα του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας και άλλες διατάξεις», που άρχισε να ισχύει από τις 5-11-1986, η στεγαστική συνδρομή που παρέχεται με τις διατάξεις του νόμου αυτού στους δικαιούχους, σύμφωνα με τον εκάστοτε κανονισμό του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.), περιλαμβάνει: α) δάνειο για ανέγερση κατοικίας σε ιδιόκτητο οικόπεδο ή σε οικόπεδο που παραχωρεί οποιοσδήποτε στεγαστικός φορέας, β) δάνειο για αγορά κατοικίας από τον δικαιούχο και γ) δάνειο για την αποπεράτωση ιδιόκτητης κατοικίας του δικαιούχου. Με το άρθρο 3 παρ.4 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι για την εξασφάλιση των χορηγουμένων δανείων (έντοκο και άτοκο μέρος) εγγράφεται υπέρ των πιστωτικών οργανισμών του άρθρου 11 και με φροντίδα τους πρώτη υποθήκη στο αποκτώμενο ή οικοδομούμενο με δάνειο ακίνητο. Αν ο δικαιούχος παίρνει μόνο το άτοκο ποσό του δανείου εγγρά-

φεται ισόποση υποθήκη υπέρ του Ο.Ε.Κ. Περαιτέρω στο άρθρο 4 του Ν.1641/1986 ορίζονται τα εξής: «παρ.1. Πριν από την πλήρη εξόφληση του δανείου και επί δεκαετία από την λήψη του, απαγορεύεται και είναι άκυρη κά-θε δικαιοπραξία ή προσύμφωνο διάθε-σης του ακινήτου, που αποκτάται με δάνειο ή σύσταση οποιουδήποτε εμπραγμάτου βάρους ή επιβολή κατά-σχεσής του. παρ.2. Επιτρέπεται η μεταβίβαση της κυριότητας των ακινή-των, που αγοράζονται ή ανεγείρονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού και προ της παρόδου δεκαετίας, εφόσον συντρέχει σπουδαίος λόγος, ο οποίος, ύστερα από αίτηση του ενδια-φερομένου, κρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ο.Ε.Κ. Η παραπάνω μεταβίβαση τελεί υπό την προϋπόθεση της ολοσχερούς εξόφλη-σης του οφειλόμενου δανείου». Από τον συνδυασμό της παραπάνω διάταξης του άρθρου 4 του Ν.1641/1986 με την διάταξη της παρ.13 του άρθρου 6 του Ν.Δ. 775/1964 «περί κωδικοποιήσεως διατάξεων περί λαϊκής κατοικίας», η οποία ορίζει ότι «υφισταμένης υποθή-κης πάσα απαλλοτρίωσις του ακινήτου είναι άκυρος, επιτρεπομένης μόνο της μεταβιβάσεως, λόγω προικός υπέρ κα-τιόντων ή αδελφών», προκύπτει ότι με αυτή θεσπίζεται, για λόγους γενικό-τερου δημοσίου συμφέροντος, απαγό-ρευση διάθεσης και με αναγκαστική εκτέλεση του ακινήτου που αγοράστη-κε ή ανεγέρθηκε, κατά τις διατάξεις του Ν.1641/1986, με χρήματα του ως άνω δανείου, χωρίς να συντρέχουν οι προϋ-ποθέσεις που ορίζονται στην παρα-πάνω διάταξη του άρθρου 4 παρ.1 αυτού, η δε παρά τις προϋποθέσεις αυ-τές γενόμενη διάθεση είναι απολύτως άκυρη (ΑΠ 1642/2002 Ελλ.Δνη 2003, 741, ΑΠ 1647/2001 Ελλ.Δνη 2002, 1045, ΣτΕ 1370/2002 δημ/νη στη ΝΟΜΟΣ). Η απαγόρευση δε της κατα-σχέσεως, η οποία αν επιβληθεί είναι άκυρη, ισχύει αθροιστικώς, έως την πλήρη εξόφληση του δανείου, αλλά, και σε κάθε περίπτωση, δηλαδή και αν έχει εξοφληθεί το δάνειο και επί μία δεκαετία από τη λήψη του δανείου. Επομένως, για την δυνατότητα της κα-τασχέσεως απαιτείται πλήρης εξό-φληση του δανείου και η πάροδος δε-καετίας από την λήψη του δανείου, με συνέπεια η έλλειψη της μιας εκ των ως άνω προϋποθέσεων να αποκλείει την κατάσχεση (ΑΠ 1642/2002 Ελλ.Δνη 2003, 741, ΑΠ 1647/2001 Ελλ.Δνη 2002, 1045, ΕΑ 2880/2001 Αρχ.Ν. 2002,523). Το άρθρο 1005 του ΚΠολΔ ορίζει τα εξής: «παρ.1: Από την στιγμή που ο υπερθεματιστής καταβάλει το πλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλει-στηριασμού του δίνει περίληψη της κα-τακυρωτικής έκθεσης. Με την κατακύ-ρωση και αφότου μεταγραφεί η περίλη-ψη της κατακυρωτικής έκθεσης ο υπερ-θεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση. παρ.2 : Η περίληψη της κα-τακυρωτικής έκθεσης είναι τίτλος εκτε-λεστός. Με βάση αυτή την περίληψη μπορεί να γίνει, κατά το άρθρο 943 του ΚΠολΔ, αναγκαστική εκτέλεση υπέρ του υπερθεματιστή και εναντίον εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση…». Από τον συνδυασμό των διατάξεων 1005 παρ.1,199,513 επ., σαφώς συνά-γεται ότι ο πλειστηριασμός είναι ιδιόρ-ρυθμη σύμβαση πωλήσεως, η οποία ενεργείται υπό το κύρος της αρχής και ολοκληρώνεται με την κατακύρωση. Έτσι, με τον πλειστηριασμό δεν δημι-ουργείται νέο δικαίωμα υπέρ του υπερ-θεματιστή, αλλά ο τελευταίος, ως ειδι-

κός διάδοχος, παραλαμβάνει το πράγμα με όσα δικαιώματα είχε επ'αυτού, κατά τον χρόνο της κατάσχεσης και του πλειστηριασμού, ο καθ'ού η εκτέλεση. Επομένως, η κατάσχεση και ο πλειστηριασμός προϋποθέτει ότι ο οφειλέτης είναι δικαιούχος του δικαιώματος που κατάσχεται και εκπλειστηριάζεται και ότι αυτός έχει την ικανότητα για διάθεση του πράγματος. Η ικανότητα του οφειλέ-τη για την διάθεση του αντικειμένου ή του δικαιώματος που κατάσχεται απο-τελεί ουσιαστική προϋπόθεση της κα-τασχέσεως, η έλλειψη δε της εξου-σίας διαθέσεως, όπως και η έλλειψη κυριότητας του οφειλέτη επί του κατασχεθέντος και εκπλειστηριασθέντος αντικειμένου καθιστά τον πλειστηριασμό απρόσφορο να επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά του, που είναι η μεταβίβαση του αντικειμένου του πλειστηριασμού στον υπερθεματιστή (ΑΠ 384/2002 Ελλ. Δνη 44,445). Εξάλλου, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 933, 934 παρ.1 στοιχ. β΄και 2 και 992 παρ.1 εδ.α΄του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι σε περίπτωση αναγκαστικής εκτελέσεως προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, η ανακοπή που πλήττει το κύρος της αναγκαστικής κατάσχεσης, για τον λόγο ότι αυτή επιβλήθηκε σε ακίνητο, η διάθεση του οποίου είναι κατά νόμο απαγορευμένη και εντεύθεν άκυρη (ΑΚ 175), πρέπει να ασκηθεί έως την έναρξη της τελευταίας πράξεως εκτέλεσης, η οποία είναι η σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως, διαφορετικά, δηλαδή εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, θεραπεύεται η ακυρότητα της κατασχέσεως και καθίστανται απρόσβλητες για τον λόγο αυ-τό (έλλειψη εξουσίας διαθέσεως), οι περαιτέρω πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας, η δε ανακοπή με την οποία ζητείται η ακύρωση του πλειστη-ριασμού και της εκθέσεως κατακυρώ-σεως για τον ανωτέρω λόγο, είναι απορ-ριπτέα, ως απαράδεκτη, εξαιτίας εκ-πρόθεσμης προβολής του σχετικού λόγου (ΑΠ 1647/2001 Ελλ.Δνη 2002, 1045). Ο πλειστηριασμός ακινήτου, που έγινε προ της αποπληρωμής του ληφθέ-ντος από τον Ο.Ε.Κ. δανείου, εάν δεν προσβληθεί με ανακοπή, για έλλειψη εξουσίας προς διάθεση, παραμένει μεν τυπικά έγκυρος, ως διαδικαστική πρά-ξη, πλην, όμως αυτός είναι ανίσχυρος και ανενεργής, ως δικαιοπραξία διαθέ-σεως του ουσιαστικού δικαίου, και δεν επιφέρει την μεταβίβαση της κυριότητας του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου του οφειλέτη στον υπερθεματιστή, που έχει μεταγράψει την περίληψη της κατακυ-ρωτικής έκθεσης. Δηλαδή, παρά το τυ-πικά έγκυρο του πλειστηριασμού, δεν μπορεί να επέλθει το κατά το ουσιαστι-κό δίκαιο έννομο αποτέλεσμα της μετα-βίβασης της κυριότητας στον υπερθε-ματιστή, επειδή υπάρχει νόμιμος λόγος απαγορεύσεως του ακινήτου (Ολ.ΑΠ 1688/1983 οπ. παρ., ΑΠ 1647/2001 οπ. παρ., ΑΠ 384/2002 Ελλ.Δνη 44,445). Ο ανακόπτων, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση ανακοπής του, ζητεί την ακύρωση της από 19-7-2002 επιταγής προς εκτέλεση, που είναι καταχωρημέ-νη κάτω από το αντίγραφο πρώτου εκτελεστού απογράφου της υπ'αριθμ. 12439/2002 περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης του συμβολαιογράφου Δύμης Σ.Η., με την οποία (επιταγή) επιτάσσεται να αποδώσει στον καθ'ού η ανακοπή την αναφερόμενη σ'αυτή διόροφη οικοδομή μετά του οικοπέδου της, κυριότητάς του (ανακόπτοντος), που κατασχέθηκε, εκπλειστηριάσθηκε και κατακυρώθηκε στον καθ'ού η ανακοπή, ισχυριζόμενος ότι ο τελευταίος δεν έχει

καταστεί κύριος του ακινήτου αυτού, για τον λόγο ότι η επιβληθείσα επ'αυτού αναγκαστική κατάσχεση είναι απολύ-τως άκυρη, καθόσον αυτός (ανακόπτων) είχε λάβει, κατά το έτος 1989, δάνειο από τον Ο.Ε.Κ. για την αποπεράτωσή του, το οποίο δεν έχει ακόμη εξοφλήσει. Από όλα τα έγγραφα, που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν νόμιμα, αποδείχθηκαν, σε σχέση με τον δεύτερο λόγο της κρινόμενης ανακοπής, τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά: Με επίσπευση της δανείστριας εται-ρείας «Αφοι Κ. και Σια Ο.Ε.» και σε εκτέλεση της υπ'αριθμ. 7/1994 διατα-γής πληρωμής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, επιβλήθηκε στις 16-4-1997, αναγκαστική κατάσχεση επί του παρακάτω ακινήτου, κυριότητας του οφειλέτη Α.Χ., ανακόπτοντος – εφεσιβλήτου: μιας διώροφης υπερυψωμένης οικοδομής, αποτελούμενης από υπόγειο, ισόγειο και ανώγειο (πρώτο) όροφο, μετά του οικοπέδου της, επιφανείας 152,55 τ.μ., που βρίσκεται στον Δήμο Κάτω Αχαΐας και στην διασταύρωση των οδών Αράτου και Αρισταινέτου. Για την ως άνω κατάσχεση συντάχθηκε η με αριθμ. 1718/16-4-1997 έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Πατρών Α.Μ. Μετά από συνεχείς ματαιώσεις, ο πλειστηριασμός του ως άνω κατασχεθέντος ακινήτου διενεργήθηκε, τελικά, στις 19-1-2000, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 304/25-10-99 Α΄Επαναληπτική περίληψη δήλωσης συνέχισης πλειστηριασμού της δικαστικής επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Αιγίου Ο.Δ. και ύστερα από την, κατ'άρθρο 973 παρ.2 του ΚΠολΔ, δήλωση συνέχισης πλειστηριασμού του δανειστή Β.Χ. που υποκαταστάθηκε στην θέση του αρχικού επισπεύδοντα δανειστή, και σε εκτέλεση των υπ'αριθμ. 29/75 και 772/95 διαταγών πληρωμής των Ειρηνοδικών Δύμης και Πατρών. Για τον ως άνω πλειστηριασμό συντάχθηκε η με αριθμ. 10836/19-1-2000 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού του συμβολαιογράφου Δύμης Σ.Η. Υπερθεματιστής αναδείχθηκε ο καθ'ού η ανακοπή – εκκαλών Α.Κ., ο οποίος εξόφλησε ολοσχερώς το πλειστηρίασμα, συνταχθείσας της με αρ. 10849/2000 σχετικής πράξης του ως άνω συμβολαιογράφου. Στην συνέχεια, συντάχθηκε η υπ'αριθμ. 12439/13-5-2002 περίληψη κατακυρωτικής έκθε-σης του ίδιου ως άνω συμβολαιογρά-φου, που έχει μεταγραφεί νόμιμα. Ο οφειλέτης Α.Χρ. (νυν ανακόπτων – εφε-σίβλητος) είχε ασκήσει την από 3-4-2000 ανακοπή του προς το Ειρηνο-δικείο Δύμης, με την οποία ζήτησε την ακύρωση της ως άνω έκθεσης αναγκα-στικού πλειστηριασμού και της υπ' αριθμ. 304/99 Α΄ Επαναληπτικής περί-ληψης δήλωσης συνέχισης πλειστη-ριασμού της δικαστικής επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Αιγίου Ο.Δ. Με την υπ'αριθμ. 58/2000 απόφαση του Ειρηνοδικείου Δύμης, η ως άνω ανακοπή απορρίφθηκε, ως απαράδεκτη, λόγω εκπροθέσμου ασκήσεώς της. Άλλη ανακοπή δεν έχει ασκήσει ο ως άνω οφειλέτης για ακύρωση κάποιας άλλης πράξης της ως άνω εκτελεστικής διαδικασίας, και ειδικότερα για ακύρωση της ως άνω κατάσχεσης ή της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης. Στην συνέχεια, ο υπερθεματιστής Α.Κ. (νυν καθ'ου η ανακοπή – εκκαλών) επέ-δωσε στον καθ'ου η εκτέλεση οφειλέτη Α.Χ. (νυν ανακόπτοντα – εφεσίβλητο), στις 23-7-2002, αντίγραφο του πρώτου εκτελεστού απογράφου της υπ'αριθμ. 12439/13-5-2002 περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης του συμβολαιο-γράφου

Δύμης Σ.Η. με την καταχωρη-μένη κάτω απ'αυτό με ημερομηνία 19-7-2002 επιταγή προς εκτέλεση, με την οποία (επιταγή) επιτάσσεται ο οφει-λέτης Α.Χ. να παραδώσει σ'αυτόν (υπερ-θεματιστή) το ως άνω κατασχεθέν και εκπλειστηριασθέν ακίνητο αυτού (οφει-λέτη), που κατακυρώθηκε σ'αυτόν (υπερθεματιστή). Για την αποπεράτωση του επιδίκου ακινήτου, για την απόδοση του οποίου επισπεύδεται η προσβαλλό-μενη αναγκαστική εκτέλεση, με την προ-αναφερθείσα επιταγή προς εκτέλεση (υπερυψωμένη διώροφη οικοδομή, αποτελούμενη από υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο μετά του οικοπέδου της, που βρίσκεται στην Κάτω Αχαΐα, στην διασταύρωση των οδών Αράτου και Αρισταινέτου, ο ανακόπτων Α.Χ., κύριος αυτής, είχε λάβει, κατά το έτος 1989, δάνειο, ύψους 900.000 δραχμών από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικί-ας, δυνάμει του υπ'αριθμ. 10842/31-8-1989 δανειστικού συμβολαίου της συμ-βολαιογράφου Πατρών Α.Ρ. Προς εξασ-φάλιση της απαίτησης του Ο.Ε.Κ. εκ του ως άνω δανείου, έχει εγγραφεί σε βάρος του παραπάνω ακινήτου και υπέρ του Ο.Ε.Κ., πρώτη στην σειρά υποθήκη στα βιβλία Υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Δύμης στον τόμο 195 και με αρ.22898. Κατά τον χρόνο, που έλαβε χώρα η προαναφερθείσα αναγκαστική κατάσχεση του ως άνω ακινήτου του οφειλέτη Α.Χ., νυν ανακό-πτοντος – εφεσιβλήτου (16-4-1997), δεν είχε εξοφληθεί από τον τελευταίο το ως άνω δάνειο του Ο.Ε.Κ., αλλά οφειλόταν ολόκληρο το ποσό αυτού (βλ. την υπ' αριθμ. 905/2003 βεβαίωση του Ο.Ε.Κ.). Ούτε αυτό είχε εξοφληθεί, κατά τον χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού του ως άνω κατασχεθέντος ακινήτου (19-1-2000), ο οποίος έγινε με βάσει την προαναφερθείσα έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης (υπ'αριθμ. 1718/16-4-97) και κατά τον οποίο το ως άνω αναγ-καστικώς κατασχεθέν ακίνητο κατακυ-ρώθηκε στον υπερθεματιστή Α.Κ., καθ' ου η ανακοπή- εκκαλούντα. Αφού, όμως, δεν είχε εξοφληθεί το ως άνω δάνειο του Ο.Ε.Κ, κατά τον χρόνο της αναγκαστικής κατάσχεσης του ως άνω ακινήτου, απαγορευόταν εκ του νόμου (άρθρο 4 παρ.1 του Ν.1641/1986) και ήταν απολύτως άκυρη η επιβληθείσα στο ως άνω ακίνητο κατάσχεση καθώς και η περαιτέρω διάθεσή του. Συνεπώς, εφόσον, όπως προαναφέρθηκε, η μεν κατάσχεση δεν προσβλήθηκε με ανακοπή, η δε ασκηθείσα κατά του πλειστηριασμού ανακοπή απορρί-φθηκε ως απαράδεκτη, ο πλειστηρια-σμός του ως άνω ακινήτου, που διενερ-γήθηκε, προ της αποπληρωμής του ως άνω δανείου, είναι μεν τυπικά έγκυρος, ως διαδικαστική πράξη και απρόσ-βλητος δικονομικά, πλην όμως, αυτός (πλειστηριασμός) είναι ανίσχυρος και ανενεργής ως δικαιοπραξία διαθέσεως του ουσιαστικού δικαίου και δεν επέφε-ρε τα έννομα αποτελέσματα του ουσια-στικού δικαίου, ήτοι την μεταβίβαση της κυριότητας επί του κατασχεθέντος ακι-νήτου από τον οφειλέτη Α.Χ. στον υπερθεματιστή Α.Κ., ο οποίος έχει μετα-γράψει την ως άνω υπ'αριθμ. 12439/2002 περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, καθόσον υπάρχει νόμιμος λό-γος απαγόρευσης της διαθέσεως του ακινήτου αυτού. Το γεγονός δε ότι ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) αναγγέλθηκε στην ως άνω αναγκαστική εκτέλεση για την εκ του ως άνω δανείου απαίτησή του κατά του οφειλέτη, ανερχόμενη στο συνολικό πο-σό του 1.192.462 δραχμών (3.499,52 ευρώ),

για κεφάλαιο και νόμιμους τόκους και κατατάχθηκε στον συντα-χθέντα υπ'αριθμ. 12498/10-6-2002 πίνακα κατάταξης του ίδιου ως άνω συμβολαιογράφου και έλαβε, στις 28-2-2005, από τον ίδιο ως άνω συμβολαιογράφο ολόκληρο το προαναφερθέν ποσό (βλ. την υπ'αριθμ. 14301/28-2-2005 πράξη καταβολής πλειστηριάσματος, βάσει πίνακα κατάταξης του ίδιου ως άνω συμβολαιογράφου, η οποία προσκομίζεται, παραδεκτά, για πρώτη φορά στην παρούσα κατ'έφεση δίκη), δεν καθιστά έγκυρη και ισχυρο-ποιεί, εκ των υστέρων, την ως άνω άκυρη κατάσχεση και τον βάσει αυτής διενεργηθέντα πλειστηριασμό, αφού σύμφωνα με τις νομικές σκέψεις, που προαναφέρθηκαν, η ακυρότητα αυτή είναι από-λυτη και ισχύει υπέρ και έναντι πάντων και δεν είναι σχετική υπέρ του χορη-γήσαντα το δάνειο Οργανισμού (Ο.Ε.Κ.), ώστε να μπορεί να προβληθεί μόνο απ'αυτόν. Κατά συνέπεια, ο υπερθεματιστής Α.Κ., καθ'ου η ανακοπή-εκκαλών, δεν κατέστη κύριος του κατασχεθέντος και εκπλειστηριασθέντος ακι-νήτου του οφειλέτη Α.Χ., ανακόπτοντος – εφεσιβλήτου, που κατακυρώθηκε σ' αυτόν (καθ'ου η ανακοπή – εκκαλού-ντα), και, δεν δικαιούται να επιδιώκει, με την προσβαλλόμενη επιταγή προς εκτέλεση, την απόδοση σ'αυτόν του ως άνω ακινήτου από τον οφειλέτη ανακόπτοντα – εφεσίβλητο, ο οποίος εξακολουθεί να είναι κύριος αυτού. Άρα, ο

102/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Πάνος Παπαχρήστου, Απόστολος Τσινιάς**).

Ανακοπή ερημοδικίας. Ο λόγος ανακοπής ότι απουσίαζε στο εξωτερικό και δεν μπόρεσε να εμφανιστεί στο Δικαστήριο, δεν είναι βάσιμος και απορρίπτεται η ανακοπή.

Ως ανώτερη βία νοείται κάθε απρόβλεπτο και εξαιρετικό γεγονός, είτε αντικειμενικό είτε σχετικό με το πρό-σωπο του διαδίκου, που δικάστηκε ερήμην, ή του πληρεξουσίου του δικηγόρου, το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί να αποτραπεί με μέτρα άκρας επιμέλειας και συνέσεως (ΑΠ 904/2002 ΕΛΔ/νη 44, 1284, ΑΠ 623/2000 ΕΛΔ/νη 42,85). Στην προκείμενη περίπτωση με την υπό κρίση ανακοπή ερημοδικίας, ο ανακόπτων ζητεί να εξαφανιστεί η υπ΄ αριθμ. 341/2003 τελεσίδικη απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, που δίκασε ερήμην αυτού και απέρριψε ως ανυποστήρικτη την έφεσή του κατά του καθού η ανακοπή και κατά της υπ΄ αριθμ. 501/1999 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου, επικαλούμενος ότι δεν μπόρεσε να παραστεί κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, που έγινε στις 13-3-2003, διότι απουσίαζε στο Βέλγιο για επαγγελματικούς λόγους και δεν μπόρεσε να ενημερώσει σχετικώς τον δικηγόρο του. Η ανακοπή αυτή ασκήθηκε εμπροθέσμως και κατά τις νόμιμες διατυπώσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 502, 503 και 505 ΚΠολΔ. Όμως η μη παράσταση του ανακόπτοντος (τότε εκκα-

λούντος) στο ακροατήριο του Δικαστηρίου αυτού, κατά τη συζήτηση της έφεσής του, μετά ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου, εξ αιτίας (ενδεχόμενης) απουσίας του στο εξωτερικό, δεν αποτελεί απρόβλεπτο και εξαιρετικό γεγονός, που δεν μπορούσε να αποτραπεί ούτε και με εξαιρετική επιμέλεια του συνετού διαδίκου, που ασφαλώς θα μεριμνούσε για την έγκαιρη ανάθεση της υπόθεσης σε δικηγόρο και την παροχή σ΄ αυτόν σχετικής εξουσιοδοτήσεως. Κατ΄ ακολουθίαν η υπό κρίση ανακοπή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

109/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,**Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Μεταξάς, Ανδρέας Ζήκος**).

Κατάσχεση στα χέρια τρίτου. Αν δεν υποβληθεί δήλωση από τον τρίτο ή είναι ανακριβής αυτή που υποβλήθηκε, ευθύνεται έναντι του κατασχόντος σε αποζημίωση (985 ΚΠολΔ). Στοιχεία της βάσης της σχετικής αγωγής κατά του τρίτου. Περιστατικά

Κατά το άρθρο 985 παρ. 3 ΚΠολΔ στην περίπτωση που ο τρίτος στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε αναγκαστική κατάσχεση, παραλείψει να υποβάλλει δήλωση για το αν υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε στα χέ-ρια τρίτου ή υποβάλλει ανακριβή δήλω-ση, ευθύνεται έναντι του κατασχόντος σε αποζημίωση. Η παράλειψη της δηλώσεως εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση. Η υποχρέωση αποζημιώσεως του τρίτου νομοθετείται μόνον απέναντι στον επισπεύδοντα δανειστή και επιδιώκεται με αυτοτελή αγωγή, στην οποία εφαρμόζονται οι κοινές δικονομι-κές διατάξεις. Η αγωγή αυτή δεν ανοίγει δίκη περί της εκτέλεση, καθ΄ όσον δεν προσβάλλει πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας. Η ευθύνη του τρίτου για αποζημίωση απορρέει από μόνο το γε-γονός ότι παρέλειψε να υποβάλλει τη δήλωση του άρθρου 985 παρ. 1 ΚΠολΔ, υποχρέωση που δημιουργείται με μόνη την επιβολή της κατάσχεσης στα χέρια του, ανεξάρτητα αν υπάρχει η κατασχεμένη οφειλή. Υπόκεινται συνακόλουθα ο τρίτος στην υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεως προς τον επισπεύδοντα δανειστή αν παραλείψει να υποβάλει την παραπάνω δήλωση ακόμα και όταν δεν είναι πλέον οφειλέτης του καθ΄ ού η εκτέλεση στο χρόνο επιβολής της κατάσχεσης. Τα στοιχεία της βάσης της αγωγής αποζημιώσεως του άρθρου 985 παρ. 3 ΚΠολΔ πρέπει να αντληθούν από την τελεολογική ένταξη της προαναφερόμενης διάταξης στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για τις αδικοπραξίες του ουσιαστικού δικαίου (ΑΚ 914 επ.). Γενεσιουργό λόγο ευθύνης του τρίτου, αποτελεί η παράλειψη υποβολής της δήλωσης του τρίτου, αυτή καθεαυτή, χωρίς να χρειάζεται να αποδεικνύεται πρόσθετα και η υπαιτιότητα του. Επομένως τα στοιχεία της βάσης της σχετικής αγωγής είναι 1) ζημιογόνο γεγονός, που στη συγκεκριμένη περίπτωση, συνίσταται στην παράλειψη υποβολής δηλώσεως. 2) ζημία εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση, θετική ή αποθετική και 3) αιτιώδης συνάφεια, με την έννοια ότι η ζημία που επικαλείται

ο κατασχών αποτελεί συνέπεια της πα-ραλείψεως του τρίτου. Η ζημία του κατα-σχόντος μπορεί να φθάσει μέχρι και το ύψος της απαιτήσεως του, ώστε να μπορεί να υποχρεώνεται ο τρίτος και σε ισόποση αποζημίωση, αν και δεν είναι οφειλέτης. Για να συμβεί όμως αυτό πρέπει ο κατασχών να επικαλείται και να αποδεικνύει ότι η αδυναμία εισπράξεως της απαιτήσεώς του, οφείλεται στην παράλειψη του τρίτου να υποβάλλει δήλωση, όπως π.χ. όταν εξαιτίας της μη έγκαιρης πληροφόρησης του, ο κατασχών δεν μπόρεσε να λάβει τα κα-τάλληλα μέτρα για να περιφρουρήσει τα συμφέροντα του ή έχασε τη δυνατότητα να κατάσχει άλλα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη του, από τα οποία θα μπορούσε να ικανοποιηθεί πλήρως. Πρέπει δηλαδή ο κατασχών ενάγων να επικαλεστεί σε κάθε περίπτωση με πληρότητα τα πραγματικά περιστατικά, που βρίσκονται σε αιτιώδη σύνδεσμο με τη ζημία , της οποίας ζητείται η αποκατάσταση όπως π.χ. ότι ο καθού η εκτέλεση οφειλέτης έχει γίνει αναξιόχρεος και δεν είναι πλέον δυνατή η ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή από την περιουσία του. Εξάλλου η άσκηση της αγωγής προς αποζημίωση δεν προϋποθέτει προηγούμενη άσκηση ανακοπής του κατασχόντος κατά παραλείψεως κατ΄ άρθρο 986 ΚΠολΔ (βλ. σχ. Μπρίνια: Αναγκαστική Εκτέλεση Β΄ έκδοση στο άρθρο 985, Π. Γέσιου – Φαλτσή Αναγκαστική Εκτέλεση 2001, Ειδικό μέρος παρ. 64, Εφ. Αθ. 9587/1978 ΝοΒ 27,807).

Με την από 5-12-2000 αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκληθείσα απόφαση, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά το νόμιμο περιορισμό του αιτήματος της από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό (άρθρο 223 ΚΠολΔ), ισχυρίστηκε η ενάγουσα ότι επέσπευσε αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικής απαιτήσεως της, 42.794.000 δρχ., που απορρέει από την 926/2000 διαταγή πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε σε βάρος των οφειλετών της, με την επιβολή κατασχέ-σεως στα χέρια του εναγόμενου του ίδιου ποσού, ως τρίτου, οφειλέτη των τελευταίων (οφειλετών της) ισόποσης χρηματικής απαίτησης. Ότι ο εναγό-μενος παρέλειψε να υποβάλλει τη δή-λωση, που ορίζει το άρθρο 985 παρ. 1 ΚΠολΔ, από την παράλειψη δε αυτή, που εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση, υπέστη ζημία, αντίστοιχη με την προ-αναφερόμενη απαίτηση του, καθόσον η αδυναμία εισπράξεως της οφείλεται στο γεγονός ότι ο τελευταίος απέκρυψε περιστατικά για την ύπαρξη της οφειλής στα χέρια του και ότι οι οφειλέτες της κατέστησαν αναξιόχρεοι και δεν είναι δυνατή η ικανοποίηση της απαίτησής της από την περιουσία τους. Με βάση τα περιστατικά αυτά ζήτησε αν αναγνω-ριστεί ότι ο εναγόμενος οφείλει να της καταβάλει το ποσό των 42.794.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής. Η αγωγή παραδεκτά και νόμιμα ασκήθηκε ενώ-πιον του τοπικά και υλικά αρμοδίου Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών (άρ-θρα 18 παρ. 1,2, ΚΠολΔ) και είναι νόμι-μη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρ-θρων 70, 985 παρ. 3 ΚΠολΔ. Συνεπώς πρέπει να ερευνηθεί και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, αφού απέ-τυχε η απόπειρα συμβιβαστικής επίλυ-σης της ένδικης διαφοράς (άρθρο 214 Α ΚΠολΔ) καθ΄ όσον ο εναγόμενος αν και κλητεύτηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (βλ. την 386/7-12-2000) έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Κ.

Α.) δεν προσήλθε, για να συμμετάσχει στη σχετική απόπειρα, όπως προκύπτει από την από 20-2-2001 δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της ενάγουσας, κατά την παρ. 8 του άρθρου 214 Α ΚΠολΔ.

Ο εναγόμενος συνομολογεί την παράλειψη υποβολής της δήλωσης του άρθρου 985 παρ. 1 ΚΠολΔ και συνε-πώς για το περιστατικό αυτό δεν θα διαταχτεί απόδειξη. Περαιτέρω αρνείται και τα λοιπά περιστατικά που συγκρο-τούν την ιστορική βάση της αγωγής, οπότε θα πρέπει να ταχτεί θέμα απο-δείξεως σε βάρος της ενάγουσας, σύμ-φωνα με τον κανόνα του άρθρου 338 ΚΠολΔ. Εξάλλου η τελευταία προσκο-μίζει και επικαλείται προαποδεικτικά τα δημόσια έγγραφα από τα οποία προκύπτει η ιδιότητα της ως επισπεύ-δουσας την εκτέλεση δανείστριας, κα-θώς και η επιβολή κατασχέσεως χρη-ματικής απαίτησης στα χέρια του ενα-γομένου ως τρίτου και συνεπώς και για τα περιστατικά αυτά δεν πρέπει να διαταχτεί άλλη απόδειξη. Η απόδειξη των θεμάτων με τα οποία βαρύνεται η ενάγουσα θα γίνει με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσον και με μάρτυρες, οι οποίοι επιτρέπονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 339 κα ι394 ΚΠολΔ (βλ. σχ, ΑΠ 459/88 Δνη 30, 961, Εφ. Αθ. 2132/90 Δνη 31, 1523). Οι μάρτυρες, ένας για κάθε διάδικο, θα εξεταστούν στο ακροατήριο του δικαστηρίου τούτου κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό διαλαμβανόμενα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Διάζει κατ΄ αντιμωλία των διαδίκων.

Δέχεται τυπικά και κατ΄ ουσίαν την έφεση. Εξαφανίζει την 982/2001 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών. Κρατεί την υπόθεση και δικάζει την από 5-12-2000 αγωγή. Ανα-βάλλει την έκδοση της οριστικής απο-φάσεως.

Υποχρεώνει την ενάγουσα να αποδείξει με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσον κα ι με μάρτυρες ότι από την παράλειψη υποβολής από τον εναγόμενο της δήλωσης περί του αν υπάρχει στα χέρια του η απαίτηση που κατασχέθηκε από αυτήν, ποσού 42.794.000 δρχ., υπέστη ισόποση ζημία, καθόσον η μη είσπραξη αυτής οφείλεται στη συμπεριφορά του, αφού απέκρυψε ορισμένα περιστατικά ύπαρξης στα χέρια του της προαναφερόμενης απαίτησης (να καθοριστούν ειδικότερα τα περιστατικά αυτά) και ότι έτσι οι οφειλέτες της κατέστησαν αναξιόχρεοι και δεν είναι πλέον δυνατή η ικανοποίηση της δικής της απαίτησης από την περιουσία του.

125/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Λαμπρόπουλος, Αλέξανδρος Αρβανίτης**).

Έφεση από τον εξοφληθέντα δανειστή ενώ έχει υπογράψει εξοφλητική απόδειξη που αναγνωρίζει την εξόφληση χωρεί ένσταση. Η έφεση είναι απαράδεκτη.

Την εκκαλούμενη οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών με αριθμό 830/2003, η οποία δημοσιεύτηκε την 30 Δεκεμβρίου 2003, ο εκκαλών – ενάγων την αποδέχτηκε

την 5 Μαΐου 2004, όπως προκύπτει από την προσαγόμενη μετ΄ επικλήσεως από την εφεσίβλητη εναγόμενη ασφαλι-στική εταιρία με την επωνυμία «Ευρω-παϊκή Πίστη ΑΕΓΑ» έγγραφη εξοφλη-τική απόδειξη με ημερομηνία 5 Μαΐου 2004, στην οποία ο ως άνω εκκαλών δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου, που υπογράφει και το δικόγραφο της κρινόμενης εφέσεως με ημερομηνία 1 Ιουνίου 2004, εισπράττει την επιδικασθείσα σ΄ αυτόν δικαστική δαπάνη και δηλώνει «ότι αποδέχεται την απόφαση σαν τελεσίδικη και αμετάκλητη». Επομένως η έφεση που άσκησε κατά της ως άνω αποφάσεως ο ενάγων μετά την αποδοχή της είναι απαράδεκτη κατά τα άρθρα 532, 533 παρ. 1 ΚΠολΔ και πρέπει για το λόγο αυτό να απορριφθεί κατά παραδοχή της σχετικής ενστάσεως που πρότεινε με τις εγκαίρως κατατεθείσες προτάσεις της η εφεσίβλητη ασφαλιστική εταιρία, αφού ο εν λόγω ισχυρισμός, αν δεν προταθεί από τον εφεσίβλητο νομίμως, δεν λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως.

140/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Παπαδάτος, Παναγιώτης Κομπούγιας**).

Ανακοπή ερημοδικίας. Παράλειψη από την έκθεση επιδόσεως της συνήθους φράσεως «. . . . και αφού βρήκα τον ίδιο παρέδωσα εις χείρας του το δικόγραφο . . . κλπ.». Αυτή η παράλειψη δεν επιφέρει ακυρότητα της επίδοσης.

Όπως προκύπτει από την υπ΄ αριθμ. 7148Β/20-10-2003 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Ζακύνθου, ακριβές αντίγραφο της έφεσης με την κάτω απ΄ αυτή σημείωση της αρμόδιας γραμματέως για ορισμό δικασίμου την 8-1-2004 επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στον εκκαλούντα, ο οποίος και υπέγραψε στη θέση «Ο παραλαβών». Ο ανακόπτων ισχυρίζεται στην έκθεση αυτή ότι δεν αναγράφεται το σύνηθες στις εκθέ-σεις επιδόσεως «. . . και αφού βρήκα τον ίδιο παρέδωσα εις χείρας του το δι-κόγραφο. . . . κλπ.» και από την παρά-λειψη αυτή προκύπτει ότι η έκθεση είναι άκυρη. Ο ισχυρισμός αυτός είναι αβά-σιμος εφόσον για το κύρος του εγγρά-φου αυτού δεν είναι απαραίτητη η πα-ραπάνω συνήθης φράση. Από το κεί-μενο όμως της προαναφερόμενης έκθε-σης επίδοσης ουδεμία αμφιβολία προ-κύπτει ότι αυτή παρελήφθη από τον ίδιο τον ανακόπτοντα, προς τον οποίο απευ-θυνόταν. Επομένως ο πρώτος λόγος αυτής είναι αβάσιμος και

154/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: Ουρανία Παπαδάκη, Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Δικαστικός Αντιπρόσωπος**

ΝΣΚ, Ανδρέας Αγγελακόπουλος).

Πλειστηριασμός. Απαιτήσεις από επιδικασθείσα διατροφή (του οφειλέτη, της συζύγου και τέκνων) αν προέκυψαν τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού κατατάσσονται στη δεύτερη θέση μετά την αφαίρεση των εξόδων. Η απαίτηση πρέπει να προέρχεται μόνο από έξοδα διατροφής και όχι άλλες δαπάνες (π.χ. φωτισμού κλπ.). Περιστατικά.

Από τις διατάξεις του άρθρου 975 παρ. 2 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, στη δεύτερη σειρά κατάταξης μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης, κατατάσσονται απαιτήσεις από την παροχή τροφίμων, αναγκαίων για τη συντήρηση εκείνου, κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, της συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν, κατά τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Από τη λεκτική διατύπωση της διάταξης, η οποία αναφέρεται σε παροχή τροφίμων, προκύπτει ότι, με αυτή, περιορίζεται το προνόμιο σε απαιτήσεις, για παροχή τροφίμων και συνεπώς δεν περιλαμβάνονται οι άλ-λες ανάγκες της οικογένειας, δηλαδή και οι προς φωτισμόν, θέρμανση, ιματισμό, καθαριότητα, οι οποίες, υπό το προισχύον δικονομικό δίκαιο γίνονταν δεκτές, ενόψει της ευρύτερης διάταξης του άρθρου 940 παρ. 5, η οποία αναφερόταν σε «απαιτήσεις ένεκα των προς το ζειν αναγκαίων». Αλλά και από τις παροχές τροφίμων, λαμβάνονται υπόψη μόνο τα απαραίτητα προς συντήρηση των άνω προσώπων και όχι τα πολυτελή δαπανήματα ή τα προς διασκέ-δαση ή προς συντήρηση άλλων προσώ-πων γιατί η κάλυψη των αναγκών, πρέ-πει ν΄ αφορά τα περιοριστικώς στη διά-ταξη αναφερόμενα πρόσωπα. Περαιτέ-ρω, η υπόψη διάταξη, είναι εξαιρετικού δικαίου και κατ΄ ακλουθίαν στενώς ερμηνευτέα. Έτσι, δεν κατατάσσεται προνομιακά, απαίτηση συζύγου και παιδιών, που επιδικάσθηκε με δικαστι-κή απόφαση για διατροφή, γιατί δεν θε-ωρείται απαίτηση για αγορά τροφίμων κατά την έννοια του άρθρου 975 αρ. 2 ΚΠολΔ (ΕΑ 2853/83 Δνη 24,1057, Βα-θρακοκοίλη υπ΄ άρθρο 975, σελ. 950).

Εν προκειμένω, με την από 17-7-2003 ανακοπή, το ανακόπτον Ελλη-νικό Δημόσιο, ζήτησε για τους αναφερόμενους σ΄ αυτή λόγους, τη μεταρρύθμιση του υπ΄ αριθμ. 32251/2003 πίνακα κατάταξης, της συμβολαιογράφου Πατρών Α. Β., ως υπαλλήλου του πλειστηριασμού, με σκοπό αυτό (ανακόπτον), να καταταγεί για το ποσό των 493,72 ευρώ προνομιακά, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 975 παρ. 5 ΚΠολΔ. Με την εκκαλούμενη απόφαση, η ανακοπή απορρίφθηκε ως αβάσιμη. Κατ΄ αυτής, εκκαλουμένης, παραπονείται το εκκαλούν, ζητώντας την εξαφάνιση της και την παραδοχή του λόγου ανακοπής του, που αφορά την μη προ-νομιακή κατάταξη του ποσού των 3.207,73 ευρώ, από διατροφή, επιδικασθείσα με την υπ΄ αριθμ. 580/2002 απόφαση του Μον/λούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Στην προκείμενη περίπτωση, από τα νόμιμα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα από τους διαδίκους έγγραφα, αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Μ΄ επίσπευση της καθής η ανακοπή, δυνάμει της υπ΄ αριθμ. 32019/2003 έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού και κατακύρωσης ακινήτου, σ΄ εκτέλεση της υπ΄ αριθμ. 580/2002 απόφασης του

Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που φέρει εκτελεστήριο τύπο και αριθμό απογράφου 619/2002, πλειστηριάστηκε αναγκαστικά, ένα αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, επιβατικό, με αριθμό κυ-κλοφορίας ΚΧΟ 06063 εργοστασίου κα-τασκευής NISSAN EUROPE τύπου SERENA ιδιοκτησίας του οφειλέτη. Εν συνεχεία, η συμβολαιογράφος Πατρών Α. Β., συνέταξε την υπ΄ αριθμ. 32019/2003 έκθεση πλειστηριασμού και κατα-κυρώσεως, με υπερθεματιστή τον Γ. Δ., στον οποίο κατακυρώθηκε το κινητό αυτό, αντί ποσού 6.015 ευρώ. Επειδή δε το εκπλειστηρίασμα , δεν επαρκού-σε για την ικανοποίηση όλων των αναγγελθέντων δανειστών, συντάχτηκε από την ανωτέρω Συμβολαιογράφο, ο υπ΄ αριθμ. 32251/18-7-2003 πίνακας κατάταξης, στην οποία, κατετάγη η καθής, για το ποσό των 3.207,73 ευρώ, αφού προηγουμένως η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος προέβη στην προαφαίρεση από το εκπλειστηρίασμα διαφόρων ποσών και εξόδων εκτελέσεως. Το ανωτέρω ποσό των 3.207,73 ευρώ, προήρχετο από διατροφή, επιδικασθείσα, με την υπ΄ αριθμ. 580/2002 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Ας σημειωθεί, ότι η συνο-λική επιδικασθείσα διατροφή, ήταν συνολικού ύψους 7.656 ευρώ και τελικά, η καθής, κατετάγη για το ποσό των 3.207,73 ευρώ. Πλην όμως, η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος, εσφαλμένα κατέταξε την απαίτηση αυτή προνομιακά, στο πλειστηρίασμα, καθόσον η διάταξη του άρθρου 975 ΚΠολΔ που καθορίζει τη σειρά των γενικών προνομίων στον πίνακα κατάταξης είναι όπως προαναφέρθηκε εξαιρετικού δικαίου. Ως εκ τούτου, δεν κατατάσσονται προνομιακά απαιτήσεις συζύγου και τέκνων, που επιδικάστηκαν, με δικαστική απόφαση για διατροφή, γιατί δεν θεωρούνται απαιτήσεις γι΄ αγορά τροφίμων αφού μεταξύ αυτών, συμπεριλαμβάνονται και άλλες ανάγκες της οικογένειας, ως λ.χ. για θέρμανση, φωτισμό, εν-δυμασία, καθαριότητα, ενώ η διάταξη, απαιτεί ακόμη και για την αγορά τροφίμων τα απολύτως απαραίτητα. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο επομένως, που με την εκκαλούμενη απόφαση, απέρριψε τον λόγο ανακοπής, που υποβαλλόταν με την από 17-7-2003 ανακοπή, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, κατά το βάσι-μο προς τούτο λόγο έφεσης. Κατ΄ ακολουθίαν, πρέπει η υπό κρίσιν έφεση να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ΄ ουσίαν, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και αφού κρατηθεί και δικαστεί κατ΄ ουσίαν, η υπόθεση από το παρόν δικαστήριο, πρέπει να γίνει δε-κτή η από 17-7-2003 ανακοπή, ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη, να μεταρρυθμιστεί ο με αριθμό 32251/2003 πίνακας κατάτα-ξης, της συμβολαιογράφου Πατρών Α. Β. Μεταρρυθμίζει τον με αριθμό 32251/2003 πίνακα κατάταξης της συμβο-λαιογράφου Πατρών Α. Β., αφαιρώ-ντας, από το καταταγέν ποσό των τριών χιλιάδων διακοσίων επτά ευρώ και εβδο-μήντα τριών λεπτών (3.207,73) € που προέρχεται από την επιδικασθείσα με αριθμό 580/2002 απόφαση διατροφής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, το ποσό των τετρακοσίων ενενήντα τριών ευρώ και εβδομήντα δύο λεπτών (493,72) € και να καταταγεί για το ίδιο ποσό, προνομιακά, το εκκαλούν Ελλη-νικό Δημόσιο.

176/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Επαμεινώνδας Αποστολόπουλος, Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ. , Τρύφων Παναγόπουλος**).

Πλειστηριασμός. Πίνακας Κατάταξης. Έξοδα της εκτέλεσης. Προαφαιρούνται. Πολλοί οι ανακόπτοντες δανειστές. Δεν βρίσκονται σε αναγκαστική ομοδικία. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στρέφεται και κατά του υπερθεματιστή και όχι κατά του Συμβολαιογράφου.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 932 ΚΠολΔ « Τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον, που την επισπεύδει » και κατά το άρθρο 975 του ιδίου Κώδικα: « η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά. Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτελέσεως, που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού κατατάσσονται . . . ». Όπως προκύπτει από τις διατάξεις αυτές, δεύτερη των οποίων γίνεται διάκριση μεταξύ «αφαιρέσεως» των εξόδων και «κατατάξεως» των προνομιακών απαιτήσεων, κατ΄ αντίθεση προς το άρθρο 940 της προισχύσασας Πολιτικής Δικονομίας, με το οποίο δίνονταν προνομιακή δύνα-μη στα έξοδα εκτελέσεως (βλ. για τη διάκριση ΑΠ 1058/1974), υπέγγυο στους δανειστές είναι το ποσό του πλειστηριάσματος, που απομένει μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως, τα οποία δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των προνομίων ούτε κατατάσσονται στον πίνακα αλλά προαφαιρούνται προκειμένου να γίνει η κατάταξη των δανειστών και προσδιορίζονται με τον πίνακα κατατάξεως ή με ιδιαίτερη πράξη, με την οποία ο υπάλληλος του πλειστηρια-σμού θα δικαιολογήσει τα σχετικά κον-δύλια προκειμένου ν΄ αφαιρέσει αυτά από το πλειστηρίασμα. Εξάλλου, ως δικαιούχος των εξόδων εκτελέσεως νοεί-ται όχι μόνο ο καταβάλλων αυτά επι-σπεύδων αλλά και τα όργανα εκτελέ-σεως και ειδικότερα ο δικαστικός επιμε-λητής και ο υπάλληλος του πλειστη-ριασμού (συμβολαιογράφος) αν και τα τελευταία δεν νομιμοποιούνται ν΄ αναζη-τήσουν τα έξοδα αυτά από τον καθού η εκτέλεση και για τούτο δεν έχουν την ιδιότητα του δανειστή αυτού. Για το λόγο αυτό δικαιούνται, όπως συνάγεται από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατά-ξεων προς τις διατάξεις των άρθρων 971 και 1007 ΚΠολΔ να λάβουν τα έξοδα εκτελέσεως δια του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, ο οποίος με αιτιολογημένη πράξη του το αφαιρεί από το πλειστηρίασμα και ακολούθως διανέμει τούτο ή προβαίνει στην κατάταξη των δανειστών του καθού η εκτέλεση σε περίπτωση ανεπαρκείας του για την εξόφληση όλων. Τα ως άνω προαναφερθέντα ποσά των εξόδων εκτελέσεως δεν κατατάσσονται στον πίνακα, η σχετική όμως εκκαθαριστική πράξη του υπαλλήλου του πλειστηριασμού αποτελεί διανομή πλειστηριάσματος και προσβάλλεται με την ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ (ΑΠ 627/1994, Δικ/νη 36, 842), στην οποία μπορεί να σωρευτεί και αιτίαση για κακή κατάταξη αναγγελθέντος δανειστή σε βάρος του ανακόπτοντος προς

το σκοπό όπως καταταχτεί αυτό ολικώς ή μερικώς στη θέση εκείνου. Από τη διάταξη τέλος, του άρθρου 979 παρ. 3 εδ. γ΄ του ΚΠολΔ σε συνδυασμό προς το άρθρο 975 έως 980 ΚΠολΔ προκύπτει ότι όταν το εκπλειστηρίασμα δεν αρκεί για να ικανοποιηθούν ο υπέρ ου η εκτέλεση και όλοι οι δανειστές που αναγγέλθηκαν, η κατάταξη των δανειστών για τη διανομή του γίνεται μεν με ενιαία πράξη ως προς όλους πλην όμως η διαδικασία της κατατάξεως δεν είναι αδιαίρετη. Γι αυτό η ανακοπή δεν είναι αναγκαίο ν΄ απευθύνεται καθ΄ όλων των αναγγελθέντων δανειστών αλλά μόνο κατ΄ εκείνου του οποίου ο ανακόπτων αμφισβητεί την απαίτηση ή προσβάλλει την κατάταξη στον πίνακα. Έτσι δεν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία μεταξύ περισσοτέρων ανακοπτόντων δανειστών υπό την έννοια του άρθρου 76 του ΚΠολΔ (ΑΠ 4/1995, ΝοΒ 44,613) και δεν ωφελείται ο ένας απ΄ αυτούς από τους λόγους ανακοπής, που προτείνει ο άλλος. Πολύ περισσότερο δεν ωφελείται από την ανακοπή ενός δανειστή άλλος δανειστής, που δεν άσκησε ανακοπή. (Ερμην. ΚΠολΔ Κεραμεύς, τ. 2 άρθρο 979, αρ. 19, 20 ΑΠ 190/1998, Δικ/νη 39, 830, ΑΠ 1159/1998, Δικ/νη 39, 1569). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι από το θετικό αποτέλεσμα της ανακοπής ωφελείται αποκλειστικά εκείνος από τους δανειστές, ο οποίος επεδίωξε και πέτυχε την μεταρρύθμιση του πίνακα κατατασσόμενος στη θέση, που επεδίωξε έστω και αν υπάρχουν άλλοι επικρατέστεροι απ΄ αυτόν δανειστές, που χωρίς το σφάλμα του πίνακα θα προηγούνταν του ανακόπτοντος.

Απευθυνομένη, όμως, η ανακοπή, αυτή και κατά του οργάνου της εκτελέσεως, υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού – είναι παθητικώς ανομιμοποίητη ως προς τη δεύτερη και πρέ-πει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ως προς αυτή, σύμφωνα με τις νομικές σκέ-ψεις, που προεκτέθηκαν. Είναι δε νό-μιμη, ως προς την πρώτη καθών η ανακοπή, στηριζόμενη στις διατάξεις, που προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη. Επομένως έσφαλε το πρωτόδικο Δικαστήριο που έκρινε ότι η δεύτερη των καθών νομιμοποιείται παθητικώς στη διεξαγωγή της περί την εκτέλεση της παρούσας δίκης, λόγος, που κρίνε-ται και αυτεπαγγέλτως, κατά την πα-ρούσα δίκη. Επίσης, με το να απορ-ρίψει την ανακοπή και ως προς την πρώ-τη των καθών ως νομικά αβάσιμη, με το σκεπτικό ότι ακόμη και αν υπολογιστούν στο πλειστηρίασμα τα ως άνω φερόμενα ως μη νομίμως προαφαιρεθέντα έξοδα εκτελέσεως αυτό τελικά δεν θα περιέλθει στο ανακόπτον αλλά στην καθής η ανακοπή με αποτέλεσμα να μην ωφελείται το ανακόπτον από την τυχόν μεταρρύθμιση του πίνακα και να μην έχει αυτό έννομο συμφέρον εσφαλμένα το νόμο ερμήνευσε, και εφάρμοσε, κατά παραδοχή ως βασίμου του μοναδικού λόγου της εφέσεως, αφού και στην παρούσα περίπτωση ο ανακό-πτων δεν στερείται εννόμου συμφέροντος έστω και αν υπάρχει άλλος δανειστής, ο οποίος και θα επωφελούνταν από την ευδοκίμηση της δικής του ανακοπής σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην νομική ως άνω σκέψη.

Από τα έγγραφα, που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με επίσπευση της καθής – εφεσίβλητης Ανώ-νυμης Τραπεζικής Εταιρίας με την επω-νυμία «Αγροτική Τράπεζα της Ελλά-δος», νομίμως εκπροσωπουμένης πλει-στηριάστηκαν αναγκαστικά δυνάμει της 1259/19-5-1999 εκθέσεως δημοσίου

αναγκαστικού πλειστηριασμού και κατακυρώσεως της Συμβολαιογράφου

Α. Β. πέντε (5) ακίνητα ιδιοκτησίας κατά ποσοστό Ό εξ αδιαιρέτου στον καθένα των αναφερομένων σ΄ αυτή (ανακοπή) τεσσάρων (4) οφειλετών της επισπεύδουσας, που βρίσκονταν στο Δήμο Λαρισσού Αχαΐας, από τον οποίο (πλειστηριασμό) προέκυψε συνολικό πλειστηρίασμα 20.057.000 δρχ. (ήτοι 76.469,95 ευρώ). Με την 4376/19/25-5-1999 αναγγελία του προϊσταμένου της ΔΟΥ Κάτω Αχαΐας ανήγγειλε το ανακόπτον προς κατάταξη οριστικά και προνομιακά , σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 55 κα ι61 του ν. δ/τος 356/1974 (ΚΕΔΕ) ληξιπρόθεσμη και απαι-τητή απαίτηση του έναντι του οφειλέτη Σπυρίδωνος Δρόσου, συνολικού ύψους 103.768 δρχ. (ήτοι 304,53 ευρώ), η οποία αναλύεται ως ακολούθως: Αριθ-μός χρονολογία τριπλοτύπου βεβαιώ-σεως 165/5-3-1998, ποσά βασικού χρέ-ους από ποινικά χρέη 74.120 δρχ. και προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής 29.648 δρχ. και συνολικά 103.768 δρχ. (74.120 + 29.648 δρχ.). Επειδή το επιτευχθέν πλειστηρίασμα δεν επαρκούσε για την πληρωμή των εξόδων της εκτελέσεως και την ολοσχερή εξόφληση της επισπεύδουσας και των αναγγελθέντων δανειστών η υπάλληλος του πλειστηριασμού συνέταξε κατ΄ άρθρο 974 ΚΠολΔ τον προσκομιζόμενο και επικαλούμενο 1346/1999 πίνακα κατατάξεως με τον οποίο, αφού προαφαίρεσε από το πλειστηρίασμα 653.340 δρχ. υπέρ του εαυτού της και 2.057.000 δρχ. υπέρ της επισπεύδουσας, ως έξοδα εκ-τελέσεως της προδικασίας και της κύ-ριας διαδικασίας του πλειστηριασμού κατέταξε την επισπεύδουσα στο υπόλοιπο πλειστηρίασμα εκ δραχμών 23.942.735 οριστικά και προνομιακά, κατ΄ άρθρο 8 παρ. 1,2,4 του Ν. 4332/1929, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα σε συνδυασμό προς τη διάτξη του άρθρου 52 αρ. 3 ΕισΝΚπολΔ. Με τον ανακοπτόμενο πίνακα προαφαιρούνται ως μη νόμιμα ως έξοδα εκτελέσεως δύο κονδύλια, ήτοι: α) ένα ποσό 70.140 δρχ. υπέρ της υπαλλήλου του πλειστηριασμού για έξοδα και δικαιώματα της για τη σύνταξη της ως άνω εκθέσεως πλειστηριασμού με τρία αντίγραφα, διότι σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 74084/28-12-1996 (άρθρο 2ο) «περί καθορισμού δι-καιωμάτων των συμ/φων», η δαπάνη αυ-τή βαρύνει τον υπερθεματιστή κα ι β) ένα άλλο ποσό 135.680 δρχ. για έξοδα και τέλη από τη σύνταξη του πίνακα κα-τατάξεως με δικαιώματα αντιγράφων και έξοδα επιδόσεως του πίνακα προς την επισπεύδουσα, τους οφειλέτες και τους αναγγελθέντες δανειστές, και τούτο διότι με την προαναφερόμενη ΥΑ, από τα ανωτέρω έξοδα εκτελέσεως προαφαιρούμενα από το πλειστηρίασμα εί-ναι μόνο η αμοιβή της υπαλλήλου του πλειστηριασμού για τη σύνταξη του πί-νακα κατατάξεως, που ανέρχεται στο ποσό των 15.000 δρχ. Επομένως, δεν είναι νόμιμη η προαφαίρεση του επί πλέον ποσού των 120.680 δρχ. (135.680 – 15.000 δρχ. = 120.680 δρχ.) και εσφαλμέ-να προαφαιρέθηκε, από το πλειστηρία-σμα το συνολικό ποσό των 190.820 δρχ. (70.140 + 120.680 δρχ.=190.820) και για τους λόγους, που αναφέρονται ανωτέρω και στη νομική σκέψη συντρέ-χει νόμιμη περίπτωση να μεταρρυθμιστεί ο ανακοπτόμενος πίνακας από το Δικ/ριο, μέρος του ποσού αυτού δρχ. 103.768 ή 304,53 €, να αποτελέσει πλειστηρία-σμα, που θα διανέμεται στους δανειστές και να καταταγεί σ΄ αυτό αποκλειστικά το ανακόπτον, ποσό που

203/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Βόλτης** δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Απόστολος Τσινιάς, Βασίλειος Ροϊδοδήμος, Σπύρος Τουλιάτος**).

Αμοιβές από σύμβαση εργασίας, καταγγελία σύμβασης εργασίας, απαιτήσεις εργαζομένων κατά την πτώχευση. Αμοιβές δικηγόρων. Μετά την κατάταξή τους, επακολουθεί η διαίρεση του πλειστηριάσματος κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ (1/3 και 2/3). Πίνακας κατάταξης. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στοιχεία της. Έξοδα πλειστηριασμού. Είναι και τα έξοδα επαναληπτικού προγράμματος μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού. Νομιμοποίηση διαδίκων. Εξετάζεται από το Εφετείο και χωρίς λόγο έφεσης για την παραπομπή στο Εφετείο αλλά και το Πρωτοδικείο. Δικαστικός επιμελητής. Δεν στρέφεται η ανακοπή εναντίον του για την αμοιβή του αλλά κατά του επισπεύδοντος. Κοινοποίηση του πίνακα στους δανειστές. Δεν είναι έξοδα εκτέλεσης γιατί ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση.

Επειδή κατά το άρθρο 975 του ΚπολΔ η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά «1)... 2)... 3)... οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτημένης εργασίας.... εφόσον προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξη μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού». Με το άρθρ. 31 εδ. Α του Ν. 1545/1985 ορίστηκε ότι στην τρίτη τάξη κατατάσσονται οι απαιτήσεις που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτη-μένης εργασίας, εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλει-στηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευ-σης. Αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσεως εργασίας κατατάσσονται ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν στην τάξη αυτή. Η διαίρεση του εκ-πλειστηριάσματος σε ποσοστό κατά το άρθρο 977 του ΚΠολΔ γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τάξης αυτής. Περαιτέρω, με το άρθρο 6 παρ. 16α του ΚπολΔ ορίστηκε ότι στη διάτα-ξη του άρθρ. 31 του Ν. 1545/1985, υπάγονται και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων είτε αμείβονται κατά υπόθεση είτε με πάγια περιοδική αμοιβή. Προκειμένου περί έμμισθων δικηγόρων υπάγονται και οι απαιτήσεις για αποζημίωση λόγω λύσεως της σύμβασης έμμισθης εντολής. Η παρ. 5 του άρθρου 975 καταργήθηκε, μεταβαλλόμενης αναλόγως της αρίθμησης των επόμενων παραγράφων του ιδίου άρθρου. Έτσι, με τη διάταξη αυτή διευρύνθηκε σημαντικά το προ-βλεπόμενο από την παρ. 3 του άρθρ. 975 προνόμιο των δικηγόρων και κατα-λαμβάνει τις απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημίωση των δικηγόρων χωρίς περιορισμό ως προς α) τον ειδικό-τερο λόγο αμοιβής, β) τον χρόνο που αυτές γεννήθηκαν και γ) τον τρόπο από-δειξής τους. Κατά την έννοια δηλαδή και τον σκοπό της παραπάνω διατά-ξεως κατατάσσονται προνομιακά και οι απαιτήσεις που προέκυψαν μετά την ημέρα ορισμού του αρχικού πλειστηρι-ασμού και έως την ημέρα διενεργείας του (βλ. ΑΠ 681/2004, Χρ. ΙΔ 2004,398, 300,2002 Δνη 2003,152

και Χρ. ΙΔ 2002,541). Εν προκειμένω, το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο με τον πρώτο λόγο εφέσεώς του παραπονείται, διότι η εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε τον κύριο λόγο της ανακοπής επί της οποί-ας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση και με τον οποίο είχε ισχυριστεί ότι η υπάλληλος του πλειστηριασμού κατά τη σύνταξη του πίνακα κατατάξεως εσφαλμένα κατέταξε προνομιακά μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως τον δεύτερο των εφεσιβλήτων δικηγόρο Αγρινίου για ολόκληρη την αναγγελθείσα απαίτησή του ποσού 4.379,19 ευρώ, αν και αυτή γεννήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία που είχε αρχικά οριστεί (23-1-2002) μέχρι και την ημερομηνία που διενεργήθηκε ο πλειστηριασμός (22-10-2003) και ως εκ τούτου δεν απολάμβανε του προνομίου του άρθρ. 975 παρ. 3. Η εσφαλμένη σε προνομιακή κατάταξη του δεύτερου των εφεσιβλήτων είχε ως συνέπεια να καταταγεί το εκκαλούν για μέρος της απαιτήσεώς του λόγω ανεπαρκείας του εκπλειστηριάσματος. Ο λόγος αυτός της εφέσεως δεν είναι βάσιμος σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην αρχή του σκεπτικού, αφού όπως ελέχθη, το προνόμιο των δικηγόρων του άρθρ. 975 αρ. 3 , όπως ισχύει μετά τον Ν. 2479/1997, καταλαμβάνει τις απαιτήσεις των δικηγόρων χωρίς περιορισμό ως προς το χρόνο που γεννήθηκαν. Επειδή από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 979 παρ. 2, 972 παρ. 1 στοιχ. Β΄, 933 κα ι585 παρ. 2 του ΚπολΔ προκύπτει ότι η καταταγείσα στο σχετικό πίνακα απαίτηση είναι δυνατόν να εισαχθεί προς εκδίκαση κα-τόπιν ανακοπής άλλου δανειστή, που επιδιώκει να λάβει τη θέση εκείνου που κατατάχθηκε, οπότε το περιεχόμενο της ανακοπής αυτής μπορεί να περιορίζεται σε απλή άρνηση της απαιτήσεως ή του μεγέθους της απαιτήσεως που κατετάγη πριν από την απαίτηση ή αντί της απαιτήσεως του ανακόπτοντος, η άρνηση δε αυτή αποτελεί λόγο ανακοπής παραδεκτό και ορισμένο και ο καθού η ανακοπή φέρει το βάρος της αποδείξεως των παραγωγικών της απαιτήσεώς του και του μεγέθους αυτής γεγονότων (βλ. ΑΠ 1722/1998, Δνη 99,603). Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρ. 932 και 975 του ΚπολΔ προκύπτει ότι επί πλειστηριασμού υπέγγυο στους δανειστές είναι το ποσό του πλειστηριάσματος που απομένει μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως, τα οποία προαφαιρούνται για να γίνει η κατάτα-ξη, περιλαμβάνουν δε όλες εκείνες τις δαπάνες που έγιναν προς το γενικό συμ-φέρον των δανειστών και ανάγονται στην προδικασία της αναγκαστικής εκτελέ-σεως, με αφετηρία τα έξοδα και δικαιώ-ματα για την έκδοση απογράφου, τη σύνταξη αντιγράφου και αυτά της επι-ταγής προς εκτέλεση, την κατάσχεση, τη συντήρηση των κατασχεμένων, του πλειστηριασμού και την κατάταξη. Υπό την έννοια αυτή αποτελούν έξοδα εκτελέσεως και όσα έγιναν για την έκδοση επαναληπτικού προγράμματος μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού με συμφωνία επισπεύδοντος δανειστή και οφειλέτη – καθού η εκτέλεση, διότι η έκδοση προγραμμάτων μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού αποτελεί ουσιώδη δικονομική προϋπόθεση για τη συνέχιση της εκτελεστικής διαδικασίας και του πλειστηριασμού του ακινήτου και οι σχετικές για την έκδοσή του δα-πάνες από τον επισπεύδοντα γίνονται προς το κοινό συμφέρον όλων των δανει-στών (βλ. ΑΠ 1783/1998, Δ 30,1169, ΕφΑθ 4896/1999, Δνη 2000, 490, 2801/1998,

ΝοΒ 47,62, 5970/1991 Δνη 92,889). Η κατά τα άνω αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως γίνεται ύστερα από αυτεπάγγελτη εκκαθάριση του συντάκτη του πίνακα κατάταξης, ο οποίος προσδιορίζει τον δικαιούχο και το ύψος αυτών με βάση τα έγγραφα και τις αποδείξεις που κατατέθηκαν και βρίσκονται στον φάκελο του πλειστηριασμού. Η εκκαθάριση απαιτείται να είναι λεπτομερής και πλήρως αιτιολογημένη, ώστε να υπάρχει ευχέρεια του ελέγχου αυ-τών από τον καθού η εκτέλεση και τους δανειστές (βλ. ΑΠ 578/1995, Δνη 97/1087, ΕφΑθ 70/1989, ΝοΒ 89, 1437). Η αφαίρεση των εξόδων συνιστά πράξη διανομής του πλειστηριάσματος και επομένως προσβάλλεται μόνο με την ανακοπή του άρθρ. 979 του ΚπολΔ. Εάν προβάλλονται αιτιάσεις ως προς τα προαφαιρεθέντα με τον προσβαλλόμενο πίνακα δικαιώματα και έξοδα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, η ανακοπή παραδεκτώς απευθύνεται κατά του τελευταίου, που έχει άμεσο συμφέ-ρον στην έκβαση της σχετικής δίκης (βλ. ΕφΑθ 2654/1997, Δνη 98,900, Μπέης, σχ. Υπό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου 20,2001, Δ 32,1220). Προκειμένου όμως περί εξόδων που αφορούν το δικαστικό επιμελητή ως όργανο της αναγκαστικής εκτέλεσης, η ανακοπή δεν στρέφεται κατ΄ αυτού αλλά κατά του επισπεύδοντος την εκτέλεση δανει-στή, για λογαριασμό και προς το συμφέ-ρον του οποίου γίνεται η προαφαίρεση των εξόδων (βλ. ΑΠ 1359/1998 Δνη 99,307, ΕφΑθ 8860/2000 Δνη 2003, 999, 1737/1997 Δνη 98,899). Σύμφωνα με το άρθρ. 73 του ΚπολΔ το δικαστή-ριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις των άρθρ. 62 έως το 72 του ιδίου κώδικα. Το εφετείο επομένως, έχει την εξουσία να εξετάσει και χωρίς παράπονο έφεσης την ύπαρξη ή έλλειψη διαδικαστικής προϋποθέσεως, στις οποίες συγκαταλέγονται και η έλλειψη της νομιμοποίησης τόσον ενώπιόν του όσο και κατά τον χρόνο της πρώτης ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου συζήτησης και μετά από εξαφάνιση της εκκαλούμενης αποφάσεως για την αιτία αυτή να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη (βλ. 1781/2002 Δνη 2002.1422, ΕφΑθ 8088/2001 Δνη 2002.475, 9586/1998 Δνη 99.1179, 1172/1998 Δνη 98.698, 455/1998 Δνη 98.599, 75/1998 Δνη 98.1643). Ακόμη, αν η ανακοπή που στρέφεται κατά των εξόδων εκτελέσεως που έχει αφαιρέσει ο υπάλληλος του πλειστηριασμού γίνει δεκτή κατ΄ ουσίαν, το δικαστήριο επαναπροσδιορίζει το προς διανομή υπόλοιπο του πλειστηριάσματος, στο οποίο κατατάσσεται ο ανακόπτων αν είναι μόνος δικαιούχος ή οι πλείονες ανακόπτοντες κατά τη σειρά του προνομίου τους. Οι δανειστές επομένως, που δεν πρόσβαλαν τον πίνακα ως προς τα προαφαιρεθέντα έξοδα εκτελέσεως, έστω και αν προηγούνται κατά το προνόμιο ή τη σειρά έναντι του ανακόπτοντος ούτε ωφελούνται ούτε βλάπτονται με τη μεταρρύθμιση του πίνακα κατατάξεως και τον περιορισμό των εξόδων εκτελέσεως, όπως ακριβώς συμβαίνει και επί μη προσβολής με ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως (βλ. ΑΠ 756/2001 Δνη 2002.1393, ΕφΑθ 8860/2000 ό.π., 10645/1997 Δνη 98.1361). Εν προκειμένω, με την ανακοπή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη από-φαση το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο εξέθεσε ότι με δήλωση του πρώτου των καθών, ο οποίος υποκαταστάθηκε στη θέση της αρχικώς επισπεύδουσας δανείστριας εταιρείας

με την επωνυμία «ΒΙΟΜΠΕΤΟΝ ΑΓΡΙΝΙΟΥ Α.Ε.», εκ-πλειστηριάστηκε ακίνητο (διαμέρισμα) του... και ότι εκτός των άλλων αναγγέλ-θηκε στον πλειστηριασμό και το Ελλη-νικό Δημόσιο για απαίτησή του ποσού 1.516,26 ευρώ. Λόγω ανεπαρκείας του πλειστηριάσματος για την ικανοποίηση όλων των απαιτήσεων η υπάλληλος του πλειστηριασμού (τέταρτη των εφεσίβλητων) συνέταξε τον 2038/2003 πίνακα κατατάξεως. Με την επικουρική βάση της ανακοπής του το εκκαλούν ισχυ-ρίστηκε ότι κατά την προαφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως μέρος από το ποσό που υπολόγισε η υπάλληλος του πλει-στηριασμού για δικαιώματα και έξοδα του τρίτου των εφεσιβλήτων δικαστικού επιμελητή ύψους 1.846 ευρώ συνολικά αφορούν την αμοιβή και τα έξοδά του για τις μνημονευόμενες Α΄, Β΄ και Γ΄ επαναληπτικές περιλήψεις της κατακυ-ρωτικής έκθεσης ανυπόθηκου ακινή-του, από το περιεχόμενο των οποίων όμως προκύπτει ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν διενεργήθηκε ο πλειστηρια-σμός μετά από συμφωνία του επισπεύ-δοντος δανειστή και του οφειλέτη και ως εκ τούτου πρόκειται για έξοδα εκτε-λέσεως που δεν τείνουν προς το κοινό συμφέρον όλων των δανειστών και εσ-φαλμένα προαφαίρεσε από το εκπλει-στηρίασμα. Επίσης μέρος από τα ποσά που υπολόγισε η υπάλληλος του πλειστηριασμού για δικαιώματα και έξοδα της ιδίας ποσού 771 ευρώ δεν ανταποκρίνονται στα πραγματικά κατά νόμο έξοδα και δικαιώματά της και ότι συγκεκριμένα ότι αυτά ανέρχονται σε 225,815 ευρώ συνολικά, όπως αναλύο-νται ειδικότερα στην ανακοπή. Ζητούσε δε να ακυρωθεί η προαφαίρεση του πα-ραπάνω ποσού (1.846 και (771-225, 815) 555,185 ευρώ), στο οποίο να κατα-ταγεί το ανακόπτον προς πλήρη ικανο-ποίηση της απαιτήσεώς του. Με το περιεχόμενο αυτό η ανακοπή είναι επαρκώς ορισμένη, αφού με αυτήν το ανακόπτον αρνείται μερικώς ή στο σύνολό της την ύπαρξη και το μέγεθος των απαιτήσεων των συγκεκριμένων καθών, οι οποίοι και φέρουν το βάρος αποδείξεως των παραγωγικών των απαιτήσεών των περιστατικών, καθώς και το μέγεθος αυτών. Έτσι δεν είναι βάσιμος ο πρωτοδίκως υποβληθείς ισχυρισμός της τετάρτης των καθών υπαλλήλου του πλει-στηριασμού περί αοριστίας του λόγου ανακοπής που την αφορά, διότι δεν αναφέρονται τα επί μέρους ποσά τα οποία αυτή προαφαίρεσε από το πλειστηρίασμα. Καθόσον όμως αφορά την προσβολή του πίνακα για την αφαίρεση των δικαιωμάτων και εξόδων του δικαστικού επιμελητή, η ανακοπή, κατά το μέρος που στρέφεται κατ΄ αυτού ατομικά, είναι προεχόντως απορριπτέα για έλλειψη παθητικής νομιμοποιήσεως, αφού δεν νομιμοποιείται να στραφεί κατά του τελευταίου αλλά μόνο κατά του πρώτου των καθών επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό Συνεταιρισμού. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, επομένως που δέχτηκε την παθητική νομιμοποίηση του εν λόγω καθού (ως προς τον οποίο στη συνέχεια απέρριψε την ανακοπή κατ΄ ουσίαν) εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο και πρέπει ως προς αυτόν να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να διακρατηθεί κατά τούτο η υπόθεση και εκδικαζομένη κατ΄ ουσίαν, να απορριφθεί η ανακοπή ως απαράδεκτη, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην αρχή του σκεπτικού, για έλλειψη παθητικής νομιμοποιήσεως. Ορθώς όμως το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε κατ΄ ουσίαν τον ίδιο λόγο ως προς τον πρώτο των καθών Συνεταιρισμό, αφού, όπως έχει εκτεθεί παραπάνω αποτελούν έξο-

δα εκτελέσεως και όσα έγιναν για την έκδοση επαναληπτικών περιλήψεων της κατασχετήριας έκθεσης μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού με συμφωνία επισπεύδοντος την εκτέλεση και οφειλέτη. Επομένως, ο δεύτερος λόγος της εφέσεως με τον οποίο το ανακόπτον ισχυρίζεται τα αντίθετα, δεν είναι βάσιμος. Εξάλλου, τα δικαιώματα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού για τη διενέργεια του πλειστηριασμού και την κατακύρωση αποτελούν έξοδα εκτελέσεως υπό την έννοια του άρθρ. 932 του ΚΠολΔ και αφαιρούνται από το εκπλειστηρίασμα σύμφωνα με τα άρθρ. 1007 παρ. 1 εδ. β΄ και 975 παρ. 1 εδ. β΄του ΚΠολΔ (βλ. ΕφΑθ 6854/1999 Δνη 2000.160, 1737/1997 Δνη 98.900). Στα έξοδα αυτά περιλαμβάνεται και η αμοιβή του υπαλλήλου του πλειστηριασμού και κατακυρώσεως και η αμοιβή για σύνταξη πίνακα κατατάξεως και τα έξοδα των σχετικών κατ΄ άρθρ. 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ προσκλήσεων των δανειστών για να λάβουν γνώση του συνταγέντος πίνακα (βλ. ΑΠ 520/1991 Δνη 92.83, ΕφΑθ 4692/1990 Δνη 90.1514). Ειδικότερα τα έξοδα για τη σύνταξη της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης, η οποία δεν συνιστά πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας αλλά του ουσιαστικού δικαίου καταλαμβάνονται από το ενδοτικού χαρακτήρα άρθρ. 527 του ΑΚ και ελλείψει συμφωνίας ως προς την πληρωμή τους κατανέμονται κατ΄ ισομοιρίαν μεταξύ των μερών, δηλαδή μεταξύ του καθού η εκτέλεση και του υπερθεματιστή. Επομένως ο υπάλληλος του πλειστηριασμού θα λάβει από το εκπλειστηρίασμα την αναλογία του καθού η εκτέλεση, η μερίδα δε που βαρύνει τον υπερθεματιστή θα καταβληθεί από αυτόν εξ ιδίων και όχι από το εκπλειστηρίασμα (βλ. ΑΠ 520/1991, ό.π. , ΕφΑθ 10760/1991 Δνη 99,387). Ως προς την πρόσκληση των δανειστών ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση και δεν απαιτείται έγγραφη ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνακα ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυτού. Αν ο συμβολαιογράφος αντί να κοινοποιήσει, κατά τα προεκτεθέντα, έγγραφη πρόσκληση για να λάβουν γνώση του πίνακα, κοινοποιήσει σε αυτούς αντίγραφα του συνταγέντος πίνακα, δεν δικαιούται να εισπράξει δικαιώματα για την έκδοση αντιγράφων του πίνακα, σε περίπτωση δε που από υπερβάλλουσα πρόνοια εκδοθούν για κοινοποίηση αντίγραφα του πίνακα, η σχετική δαπάνη δεν εμπίπτει στα έξοδα εκτελέσεως και δεν βαρύνει τον πλειστηριασμό αλλά εκείνους που τα λαμβάνουν (βλ. ΕφΑθ 2189/1999 Δνη 2001.198). Η κατά τα άνω αμοιβή του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρ. 95 του Ν. 640/1970 «περί κώδικος συμβολαιογράφων», ρυθμίζονται από την κατ΄ εξουσιοδότηση αυτού ισχύουσα κατά τον κρίσιμο χρόνο 74084/1996 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Δικαιοσύνης «καθορισμός δικαιωμάτων συμβολαιογράφων». Εν προκειμένω, η υπάλληλος του πλειστηριασμού κατά τη σύνταξη του 2038/2003 πίνακα κατατάξεως προαφαίρεσε για έξοδα και δικαιώματα της ιδίας το ποσό των 771 ευρώ συνολικά. Κατά το άρθρ. 2 παρ. 1 εδ. ά της ανωτέρω Υ.Α. τα δικαιώματα του συμβολαιογράφου περιορίζονται για κάθε ενέργεια πλειστηριασμού κατ΄ ανώτατο όριο στο ποσό των 21.000 δρχ. Έτσι, α) για τη σύνταξη της έκθε-σης πλειστηριασμού και κατακύρωσης η υπάλληλος του πλειστηριασμού

δικαιούται το ποσό αυτό (= 61,63 ευρώ). Επί πλέον, πρέπει να προστεθούν 1.000 δρχ. για κάθε φύλλο εκ των δύο εκδιδομένων αντιγράφων (άρθρο 3β και 3α της ΥΑ), καθώς και τα αναλογούντα τέλη χαρτοσήμου και δικαιώματα τρί-των, δηλαδή 25.600 δρχ. ή 75,13 ευρώ. Επομένως, για την αιτία αυτή δικαιούται 136,76 ευρώ αντί των 213 ευρώ που αφαίρεσε β) για τη σύνταξη του πίνακα κατατάξεως, που αποτελείται από 9 φύλλα, δικαιούται το ποσό των 15.000 δρχ. (άρθρ. 2 παρ. 1β της ΥΑ), στο οποίο πρέπει να προστεθούν 1.000 δρχ. για κάθε επί πλέον του πρώτου φύλλο και 1.110 δρχ. για κάθε φύλλο του εκδοθέντος αντιγράφου. Επομένως, δικαιούται οπωσδήποτε το ποσό των 98 ευρώ (= 33,393,5 δρχ.) που αφαίρε-σε, γ) για τη σύνταξη περίληψης κατα-κυρωτικής εκθέσεως με δύο αντίγραφα το ποσό των 80 ευρώ (άρθρ. 1 παρ.β της ΥΑ) και το οποίο ισούται με το ½ των πλήρων δικαιωμάτων και όχι το ποσό των 185 ευρώ που αφαίρεσε, δ) για τη σύνταξη πράξεως πρόσκλησης αναγγελθέντων με οικεία αντίγραφα το ποσό των 104 ευρώ που αφαίρεσε, ε) για την κοινοποίηση της πράξεως πρόσ-κλησης στον επισπεύδοντα, τον καθού και τους αναγγελθέντες δανειστές το ποσό των 126 ευρώ που αφαίρεσε (16 ευρώ Χ 8) και στ) το ποσό των 30 ευρώ και 15 ευρώ που αφαίρεσε για δικαιώ-ματα του κήρυκα που προσέλαβε και του Δήμου Αγρινίου για τη χρήση της αίθουσας που έγινε ο πλειστηριασμός αντίστοιχα. Έτσι, συνολικά τα έξοδα και δικαιώματα της υπαλλήλου του πλειστηριασμού ανέρχονται σε 589,76 ευρώ συνολικά. Κατά συνέπεια, έπρε-πε να προαφαιρεθεί το προαναφερθέν ποσό των 589,76 ευρώ και όχι το ποσό των 771 ευρώ που αφαιρέθηκε. Έτσι, ο συναφής τρίτος λόγος της ανακοπής έπρεπε να γίνει δεκτός εν μέρει και ως ουσία βάσιμος και η διαφορά των 181,24 ευρώ (771 – 589,76) έπρεπε να υπολογιστεί στο ποσό του καθαρού πλειστηριάσματος στο οποίο θα κατα-ταγεί το ανακόπτον και ήδη εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο προνομιακά σε μερική ισόποση ικανοποίηση της αναγ-γελθείσας απαίτησής του. Η εκκαλου-μένη απόφαση, που απέρριψε ως αόριστο τον λόγο αυτό της ανακοπής, εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο. Κατ΄ ακολουθίαν όσων έχουν προεκτεθεί, πρέπει η έφεση κατά το μέρος που στρέφεται κατά των τριών πρώτων εκ των εφεσιβλήτων να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη και να καταδικαστεί το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο στη δικα-στική τους δαπάνη του παρόντος βαθ-μού δικαιοδοσίας, κατ΄ άρθρ. 176 και 183 του ΚΠολΔ και 22 παρ. 1 του Ν. 3693/1957. Κατά το μέρος που στρέ-φεται κατά της τετάρτης των εφεσιβλή-των η έφεση πρέπει να γίνει δεκτή και ως ουσία βάσιμη, να εξαφανιστεί ως προς αυτήν η εκκαλούμενη απόφαση, να διακρατηθεί κατά τούτο η υπόθεση και εκδικαζομένη κατ΄ ουσίαν, να γίνει εν μέρει δεκτή η ανακοπή ως προς αυ-τήν και να μεταρρυθμιστεί ο ανακοπτό-μενος πίνακας κατά τα αναφερόμενα στο διατακτικό.

206/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Αθανάσιος Ασημακόπουλος**).

Διακοπή της δίκης. Η δίκη επαναλαμβάνεται αυτοδικαίως τριάντα ημέρες μετά τη κοινοποίηση της πρόσκλησης. Ως διάδικος υπέρ του οποίου διακόπτεται η δίκη λόγω θανάτου, θεωρείται ο κληρονόμος του ο οποίος δεν μπορεί να κληθεί για να επαναληφθεί η δίκη που έχει διακοπεί πριν περάσει η προθεσμία της αποποίησης. Ο προσκαλών διάδικος πρέπει να αποδείξει και τη νομιμοποίηση του προσκαλουμένου δηλαδή τη κληρονομική του ιδιότητα.

Από τις διατάξεις των άρθρων 286 περ. α ,291, 292 ΚΠολΔ που εφαρμόζονται κατά το άρθρο 524 ΚΠολΔ και στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης, προκύπτει ότι η δίκη διακόπτεται αν μέχρι να τελειώσει η προφορική συ-ζήτηση, με την οποία εκδίδεται η οριστι-κή απόφαση, πεθάνει κάποιος διάδι-κος, ενώ η διακοπή αυτή επέρχεται από τη γνωστοποίηση προς τον αντίδικο του λόγου διακοπής και ότι ο αντίδικος του διαδίκου υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή της δίκης μπορεί να προκαλέσει την επανάληψη αυτής (δίκης), που έχει διακοπεί, προσκαλώντας τον για το σκοπό αυτό, με κοινοποίηση δι-κογράφου, που περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 118 ΚΠολΔ και κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η δίκη που διακόπηκε. Η πρόσκληση μπορεί να γίνει και με τη κλήση προς συζήτηση της έφεσης και πριν από τη γνωστο-ποίηση του γεγονότος, που προκάλεσε τη διακοπή, θεωρώντας ότι αυτή επήλ-θε. Η δίκη επαναλαμβάνεται αυτοδικαί-ως τριάντα ημέρες μετά την κοινοποίη-ση της πρόσκλησης. Ως διάδικος υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή της δί-κης, στην περίπτωση θανάτου του αρχικού διαδίκου, θεωρείται ο κληρονόμος του, ο οποίος δεν μπορεί να κληθεί για να επαναληφθεί η δίκη, που έχει διακο-πεί, πριν περάσει η προθεσμία απο-ποίησης. Τέλος ο προσκαλών αντίδικος θα πρέπει να αποδείξει και τη νομιμο-ποίηση του προσκαλουμένου δηλαδή την κληρονομική του ιδιότητα, που άλ-λωστε ερευνάται αυτεπάγγελτα κατ΄ άρθρο 73 ΚΠολΔ (βλ. σχ. ΑΠ 1644/2000 Δνη 42, 691, ΑΠ 1278/74 ΑΝ 26, 1419, ΑΠ 866/77 ΝοΒ 26, 697, ΕφΑθ 2732/1987 Δνη 29, 326). Στην παρούσα υπόθεση μετά την έκδοση της πρώτης παραπάνω παρεμπίπτουσας απόφασης του δικαστηρίου τούτου, πέθανε ο εναγόμενος – εφεσίβλητος και κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τα τρία τέκνα του τον Α την Β και την Γ, τα οποία αποποιήθηκαν εμπρόθεσμα την κληρονομιά του με σχετική δήλωση ενώπιον του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Ηλείας (βλ. την 16/18-11-1998 έκθεση αυτού). Έτσι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1856, 1813 ΑΚ, η κληρονομιά του παραπάνω θανόντος περιήλθε στα τέκνα των αποποιηθέντων, που προαναφέρθηκαν, τα οποία απέκτησαν την κληρονομιά του, καθ΄ όσον δεν την αποποιήθηκαν μέσα στην προβλεπόμενη από το άρθρο 1847 παρ. ΑΚ προθεσμία. Ο εκκαλών και πριν από τη γνωστο-

ποίηση του θανάτου του εφεσίβλητου, του οποίου είχε λάβει γνώση και θεωρώντας ότι η δίκη έχει διακοπεί, με την από 27-7-2001 κλήση προς περαιτέρω συζήτηση της εφέσεως και αφού παρήλθε η προθεσμία προς αποποίηση προσκάλεσε τους παραπάνω εξ αδιαθέτου κληρονόμους του αρχικού διαδίκου προς επανάληψη της δίκης. Συνεπώς και σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε νόμιμα επαναλαμβάνεται αναγκαστικά η δίκη ως προς τους προαναφερό-μενους, που υπεισήλθαν στη δικονομι-κή θέση του αρχικού εφεσιβλήτου.

208/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θωμάς Γεωργάκης, Ξενοφών Γράψας).**

Ανακοπή ερημοδικίας. Λόγος ανώτερης βίας και η αιφνίδια ασθένεια του δικηγόρου. Αν πιθανολογηθεί η ανώτερη βία τότε η ανακοπή γίνεται δεκτή. Περιστατικά.

Από τη διάταξη του άρθρου 501 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 2145/1993, προκύπτει ότι η ανακοπή ερημοδικίας κατά αποφάσεως, που έχει εκδοθεί ερήμην, επιτρέπεται αν εκείνος που δικάστηκε ερήμην δεν κλητεύτηκε καθόλου ή δεν κλητεύτηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα ή αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας. Στην έννοια της ανώτερης βίας περιλαμβάνεται κάθε τυχαίο περιστατικό, το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορούσε να προβλεφθεί ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης. Τέτοιο γεγονός μπορεί να θεωρηθεί και η αιφνίδια ασθένεια του πληρεξουσίου δικηγόρου του διαδίκου, από την οποία αυτός δεν μπόρεσε να παραστεί ενώπιον του δικαστηρίου κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ή να ειδοποιήσει τον εντο-λέα του ή άλλο δικηγόρο για την αντικα-τάστασή του. Περαιτέρω από τη διάτα-ξη του άρθρου 509 ΚΠολΔ, όπως αντι-καταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 17 του Ν. 2207/1994, προκύπτει ότι αν η ανακοπή ερημοδικίας ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, το δικαστήριο προβαίνει στην έρευνα των λόγων της και αν πιθανολογεί ότι είναι βάσιμοι εξαφανίζει την ανακοπτόμενη απόφαση, διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου και προχωρεί στην εξέταση της διαφοράς. Διαφορετικά απορρίπτει την ανακοπή αν δηλαδή δεν ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα ή αν δεν πιθανολογείται η βασιμότητα των λόγων της και διατάσσει την εισαγωγή του παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο. Η απόδειξη των λόγων της ανακοπής γίνεται προαποδεικτικώς με βάση τα στοιχεία, που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διά-δικοι, κατά πιθανολόγηση. Συνεπώς κατ΄ άρθρο 347 ΚΠολΔ λαμβάνεται ελεύθερα υπόψιν από το δικαστήριο κάθε πρόσφορο μέσον και πέραν των αναφερομένων στο άρθρο 339 ΚΠολΔ ή μη πληρούντα τους όρους μέσα (βλ. σχετ. ΑΠ 141/2005 ΝοΒ 2005, 1444, ΑΠ 42/2004 ΝοΒ 2004, 1364, ΑΠ 359/2003 ΝοΒ 51,1858, ΑΠ 158/2000, ΑΠ 904/2002 Δνη 44.1284, ΑΠ 739/1988 ΕΕΝ 1989,384, ΕφΘεσ 184/1999 Δνη

40.1389, Γ. Διαμαντόπουλου: Η ανώτερη βία ως λόγος ανακοπής ερημοδικίας 1997 σελ. 159 επ. Νίκα: Η απόδειξη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέ-τρων Δ8, 623, 629-630).

Με το μοναδικό λόγο ανακοπής ισχυρίζεται ο ανακόπτων ότι δεν παρέστη κατά τη συζήτηση της έφεσης, την οποία άσκησε κατά της 95/1999 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λευκάδας, που έγινε ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, κατά τη δικάσιμο της 6-12-2001 με συνέπεια να απορριφθεί η έφεσή του ως ανυποστήρικτη, καθ΄ όσον ο πληρεξούσιος δικηγόρος του στο Πρωτοδικείο Λευκάδας και κάτοικος Λευκάδας Κ. Λ., ο οποίος και θα τον εκπροσωπούσε κατά τη συζήτη-ση αυτής, χωρίς την αυτοπρόσωπη παρουσία του, ως εκκαλούντος, ασθένησε αιφνίδια το πρωί της προαναφερόμενης ημερομηνίας (συζήτησης της έφεσης) , με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η πα-ρουσία του κατ΄ αυτήν, αφού δεν μπο-ρούσε να ταξιδέψει από τη Λευκάδα στην Πάτρα, γεγονός που συνιστά ανωτέρω βία. Για την απόδειξη της ουσιαστικής βασιμότητας του νόμιμου αυτού λόγου ανακοπής, προσκομίζει και επικαλείται ιατρική βεβαίωση χωρίς ημερομηνία εκδόσεως, του ειδικού παθολόγου Λευκάδας Α. Β., από την οποία προκύπτει ο προαναφερόμενος δικηγόρος εξετάστηκε από τον τελευταίο την 6.00 ώρα της 6-12-2001 (ημερομηνία συζήτησης της έφεσης) και διαπιστώθηκε ότι έπασχε από νεφρικό κωλικό, ότι του χορηγήθηκαν αναλγητικά για την αντιμετώπιση του επεισοδίου και του συστήθηκε εργαστηριακός έλεγχος. Η παραπάνω ασθένεια δε συνιστά κατά την κρίση του δικαστηρίου περιστατικό ανώτερης βίας. Καθ΄ όσον δεν πρόκειται για βαριά ασθένεια, που να εξαφανίζει τη φυσική δυνατότητα μετακίνησης του πάσχοντος και μάλιστα μετά τη χορήγηση των αναλγητικών φαρμάκων, αλλά να τη δυσχεραίνει και αφού ληφθεί υπόψιν και το γεγονός, ότι δε συστήθηκε στον τελευταίο από τον προαναφερόμενο γιατρό ούτε να παραμείνει κλινήρης πολύ περισσότερο δε να εισαχθεί σε νοσοκομείο για την αντιμετώπιση αυτής (ασθένειας). Σε κάθε περίπτωση δε δεν πιθανολογήθηκε ότι η επικαλούμενη ασθένεια συνεπαγόταν αδυναμία του ίδιου δικηγόρου να επικοινωνήσει με τον εντολέα του, ανακόπτοντα ή με άλλο δικηγόρο για να τον αντικαταστήσει κατά τη συζήτηση της παραπάνω έφεσης. Συνεπώς πρέπει να απορριφθεί η ανακοπή ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη, να διαταχθεί δε η εισαγωγή του πα-ραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο.

217/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ρήγας Παληοθόδωρος, Θανάσης Βγενόπουλος**).

Αλλοδαποί και δικαιοδοσία Ελληνικών Δικαστηρίων. Συμφωνία για εκδίκαση μελλοντικών διαφορών σε δικαστήρια άλλης χώρας. Είναι παράνομη. Εξαιρέσεις. Μίσθωση. Παρεμπόδιση για τη χρήση του μισθίου. Δικαιώματα μισθωτή.

Σύμφωνα με το άρθρ. 3 παρ. 1 ΚΠολΔ, στη δικαιοδοσία των (ημε-

δαπών) πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται ημεδαποί αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει (κατά τόπον) αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου. Με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται ως κανόνας η διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών πολιτικών δικαστηρίων και επί ιδιωτικών διαφορών, εφόσον αυτές συνδέονται με τα ελ-ληνικά πολιτικά δικαστήρια με κάποιο στοιχείο θεμελιωτικό της αρμοδιότητάς τους, κατά τις διατάξεις των γενικών και ειδικών δικαιοδοσιών. Από τη διάταξη όμως αυτή, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 42-44 ΚΠολΔ προκύπτει, ακόμη, ότι με συμφωνία των μερών μπορεί να αποκλειστεί η διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών πολιτικών δικαστηρίων και να καθοριστεί αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων άλλης πολιτείας επί υφισταμένων μεν διαφορών ρητώς ή σιωπηρώς, ενώ αν πρόκειται για διαφορές που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον από ορισμένη έννομη σχέση, εφόσον τούτο καθορίζεται από τα μέρη κατά τρόπο σαφή. Στην περίπτωση αυτή, με βάση τη γενική αρχή της αυτο-νομίας της ιδιωτικής βουλήσεως, οι διάδικοι με τη σχετική συμφωνία τους εκφράζουν τη βούλησή τους και έτσι προβαίνουν στον καθορισμό του συγκε-κριμένου κατά τόπον αρμοδίου δικαστη-ρίου, η συμφωνία δε αυτή είναι έγκυρη, εκτός αν συντρέχουν άλλοι λόγοι νόμι-μης προσβολής της (Ολ ΑΠ 4/1992 ΝοΒ 40.707, ΕφΑθ 2688/1995 Δ 27.396). Ειδικότερα, η συμφωνία αυτή (περί αποκλεισμού της διεθνούς δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων επί ορισμένων διαφορών και η υπαγωγή τους στην αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων άλλης χώρας) είναι κατ΄ αρχάς καθ΄ όλα έγκυρη και σύμφωνη με το άρθρο 23 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2000 «για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις», ο οποίος άρχισε να ισχύει από 1-3-2002 και εφαρμόζεται απευθείας από τον εθνικό δικαστή, όπως ακριβώς το εθνικό δίκαιο, υπερισχύει δε κατά το άρθρο 249 παρ. 2 (πρώην άρθρο 189) της Συν ΕΚ κάθε αντίθετης και όμοιας διάταξης του εσωτερικού δικαίου. Συγκεκριμένα με το άρθρο 23 παρ. 1 του άνω Κανονισμού 44/2001 επιτρέπεται ρητώς να συμφωνηθεί μεταξύ των μερών, το ένα εκ των οποίων τουλάχιστον πρέπει να έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους, να ορίσουν με γραπτή ή και προφορική συμφωνία (που θα επιβεβαιωθεί γραπτώς), ότι οι διαφορές που έχουν προκύψει ή θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, θα υπάγονται στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου ή των δικαστηρίων κράτους μέλους, οπότε τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία (βλ. σχετ. ΑΠ 1309/1991 ΕλλΔνη 33.1181, ΕφΔωδ 174/1997 Επισκ ΕΔ Α/1998, 125). Κατ΄ εξαίρεση όμως της δυνατότητας αυτής των μερών, με την παρ. 5 του ιδίου άρθρου 23 ορίζεται, ότι οι συμφωνίες διεθνούς δικαιοδοσίας δεν παράγουν αποτελέσματα, εάν τα δικαστήρια των οποίων αποκλείουν τη διεθνή δικαιο-δοσία, είχαν αποκλειστική διεθνή δικαι-οδοσία σύμφωνα με το άρθρο 22 του Κανονισμού. Στο άρθρο 22 παρ. 1 του Κανονισμού αυτού, ορίζεται, ότι σε υποθέσεις εμπραγμάτων επί ακινήτων και μισθώσεων ακινήτων έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, τα δικαστήρια του κράτους μέλους της τοποθεσίας του ακινήτου. Με βάση τα παραπάνω, οι υποθέσεις μισθώσεων ακινήτων τυ-χόν

συμφωνίες παρέκτασης της διεθνούς δικαιοδοσίας δεν παράγουν έννομες συνέπειες αν αποκλείουν την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων κράτους μέλους της τοποθεσίας του ακινήτου του (βλ. Κλαβανίδου, Ζητήματα από την ξενοδοχειακή σύμβαση, ΕλλΔνη 43,24, ΕφΔωδ 174/1997, ό.π.). Στην προκείμενη υπόθεση, ο εναγόμενος προέβαλε πρωτοδίκως την ένσταση έλλειψης δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων για επίλυση της ένδικης διαφοράς, την οποία επαναφέρει ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με λόγο έφεσης, ισχυριζόμενος ότι με ειδικό όρο της συμβάσεως μισθώσεως ορίστηκε, ότι κάθε διαφορά που θα προκύψει από αυτή τη σύμβαση θ επιλύεται από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης Ολλανδίας. Ο όρος αυτός, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, δεν παράγει αποτελέσματα κατά το άρθρο 22 παρ. 1 του άνω Κανονισμού, αφού σύμφωνα μ΄ αυτό για τις διαφορές (υποθέσεις) από τη μεταξύ των διαδίκων σύμβαση εγγυημένες κράτησης που διέπεται από τις διατάξεις του ΑΚ για τη μίσθωση πράγματος (ΑΠ 699/1992 ΕλλΔνη 34.1082, ΕφΔωδ 154/1998 Επισκ ΕΔ Δ/1999 1110, Κουτσουράδης, Τουρισμός και ιδιωτικό Δίκαιο, Επισκ ΕΔ Γ/1998 605, Κλαβανίδου, ό.π.), και μάλιστα προσοδοφόρου πράγματος (ΑΠ 699/1992 ό.π., ΕφΚρητ 595/1997 Αρχ. Νομ. 1999, 260), όπως η κρινόμενη, αποκλειστική δικαιοδοσία έχουν τα δικαστήρια της τοποθεσίας του ακινήτου, δηλαδή της Ζακύνθου. Συνεπώς, ορθώς απορρίφθηκε η παραπάνω ένσταση από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και πρέπει, ακολούθως, να απορριφθεί, ως αβάσιμος, ο δεύτερος λόγος της εφέσεως του εναγομένου, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα.

Από τη διάταξη του άρθρου 584 ΑΚ, προκύπτει ότι ο μισθωτής, αν κατά τη διάρκεια της μισθώσεως παρεμποδίστηκε με οποιοδήποτε τρόπο στη χρήση του μισθίου, δικαιούται να απαιτήσει αποζημίωση, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 335, 36, και 343 ΑΚ (ΑΠ 83/2002 ΕλλΔνη 43.1054, ΑΠ 913/1996 ΕλλΔνη 38.104). Στην περίπτωση αυτή ο μισθωτής, κατά το επόμενο άρθρο 585, έχει επιπλέον το δικαίωμα να καταγγείλει τη μίσθωση, επιτυγχάνοντας έτσι την άρση για το μέλλον της μισθωτικής συμβάσεως και της συνακόλουθης υποχρεώσεώς του να καταβάλει μίσθωμα. Το εν λόγω δικαίωμά του να καταγγείλει τη μίσθωση είναι πρόσθετο, με την έννοια ότι η άσκηση αυτού δεν αποκλείει και την παράλληλη επιδίωξη της αποζημιώσεώς του για οποιαδήποτε θετική ή και αποθετική ζημία του (ΑΠ 984/1976 ΝοΒ 25.361, ΕφΑθ 2153/1986 ΕπΔΠολ 1987.70, Δεληγιάννη – Κορνηλάκη Ενοχ. Δικ. 1992 τόμ. Α΄ σελ. 404). Σύμ-φωνα με το εκτιθέμενο στην προηγού-μενη σκέψη περιεχόμενο της η αγωγή ως προς τα με στοιχ. β και γ κονδύλια είναι νόμιμη, γιατί στηρίζεται στις παρα-πάνω διατάξεις. Επομένως, το πρωτό-δικο Δικαστήριο που απέρριψε τα εν λόγω κονδύλια ως μη νόμιμα, έσφαλε κατά τον βάσιμο σχετικό λόγο της εφέ-σεως της ενάγουσας.

231/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).

(Δικηγόροι: **Νικόλαος Τρίγκας, Ευλαλία Μιχαηλίδου**).

Έφεση εκ μέρους του εναγομένου όταν η αγωγή του ενάγοντος απορρίφθηκε. Απαιτείται έννομο συμφέρον. Πότε υπάρχει τέτοιο. Αξίωση για ικανοποίηση ηθικής βλάβης. Πότε κληρονομείται. Αποζημίωση (θετική ζημία και διαφυγόν κέρδος). Τα περιστατικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους πρέπει να εκτίθενται στην αγωγή. Αλλιώς είναι αόριστη. Περιστατικά. Διάδοση ψευδών ειδήσεων. (920 ΑΚ). Προϋποθέσεις εφαρμογής της.

Επειδή, όπως προκύπτει από την διάταξη του άρθρου 516 παρ. 2 του ΚΠολΔ, δικαιούται να ασκήσει έφεση και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον έχει έννομο συμφέρον, του οποίου η ύπαρξη κρίνεται από την προσβαλλόμενη από-φαση κατά τον χρόνο άσκησης του ένδι-κου μέσου. Υπάρχει δε έννομο συμφέ-ρον όταν ο διάδικος που νίκησε βλάπτε-ται από τις αιτιολογίες της αποφάσεως και ειδικότερα αν από αυτή δημιουργεί-ται δεδικασμένο εις βάρος του σε άλλη δίκη, αν δηλαδή η αιτιολογία της απο-φάσεως αποτελεί στοιχείο του δικαιώ-ματος που κρίθηκε στη δίκη και φέρει έτσι στοιχεία διατακτικού (βλ. ΑΠ 1559/2000, Δνη 2001,741, ΕφΑθ 1039/2001, Δνη 2001,1388, 2840/1998, Δνη 98,896). Το έννομο συμφέρον για την άσκηση του ένδικου μέσου αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης και εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και η έλλειψή του συνεπάγε-ται την απόρριψη του ένδικου μέσου ως απαραδέκτου, κατ΄ άρθρ. 68, 73 και 532 του ΚΠολΔ. Τέτοιο έννομο συμφέ-ρον που να δικαιολογεί την άσκηση εφέ-σεως δεν έχει ο εναγόμενος του οποίου η αγωγή αντί να απορριφθεί ως αόριστη απορρίπτεται κατ΄ ουσίαν, αφού η απόρριψη της αγωγής στην ουσία είναι επωφελέστερη από την απόρριψή της ως αόριστης (βλ. ΑΠ 1467/1998, Δνη 99,1315, ΕφΑθ 647/1994, Δνη 95,94). Εν προκειμένω, οι εναγόμενοι με τους μεν δεύτερο και πέμπτο λόγους της εφέ-σεώς των ισχυρίζονται ότι εσφαλμένα η εκκαλούμενη απόφαση εξέτασε κατ΄ ουσίαν την υπόθεση αντί να απορρίψει από την αρχή την αγωγή ως απαρά-δεκτη και αόριστη, με τους πρώτο δε και έκτο λόγους, όπως αυτοί εκτιμώνται από το Δικαστήριο, παραπονούνται διό-τι η αγωγή δεν απορρίφθηκε κατ΄ ου-σίαν με άλλη αιτιολογία. Οι λόγοι αυτοί είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι για έλλειψη έννομου συμφέροντος, αφού η αγωγή απορρίφθηκε ως ουσία αβάσιμη και το κρίσιμο της αποφάσεως είναι οι διατάξεις αυτής και όχι οι αιτιολογίες.

Επειδή κατά τη διάταξη του άρθρ. 933 του ΑΚ η αξίωση για την ικα-νοποίηση της ηθικής βλάβης δεν εκχω-ρείται ούτε κληρονομείται, εκτός αν αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε γι΄ αυτήν αγωγή. Ως επίδοση πρέπει να θεωρηθεί η άσκηση της αγωγής κατ΄ άρθρ. 215 του ΚΠολΔ (κατάθεση του δικογράφου στην γραμματεία του δικα-στηρίου και επίδοση αντιγράφου στον εναγόμενο), η αγωγή δε μπορεί να είναι καταψηφιστική ή αναγνωριστική (βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλο, υπ΄ αριθμ. 933 σελ. 822). Επομένως, ο τέταρτος λόγος της εφέσεως των εναγομένων με τον οποίο ισχυρίζονται ότι η αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης είναι προσωποπαγής κι εφόσον δεν έχει εκδοθεί ακόμη απόφαση κατά του δικαιοπαρόχου τους, δεν νομιμοποι-

είται ο ενάγων να στραφεί κατ΄ αυτών, δεν είναι βάσιμος, αφού δεν αμφισβητείται ότι αυτοί είναι κληρονόμοι του αρχικού εναγομένου και ότι η αγωγή ασκήθηκε κατ΄ αυτού.

Επειδή σύμφωνα με τα άρθρ. 297 και 298 του ΑΚ, η αποζημίωση περιλαμβάνει τη μείωση της περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία) καθώς και το διαφυγόν κέρδος, δηλαδή εκείνο που προσδοκά με πιθανότητα κατά την συν-ηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προ-παρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Από τη διάταξη αυτή προκύ-πτει ότι τα προαναφερόμενα περιστα-τικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους πρέπει να εκτίθε-νται στην αγωγή. Δεν αρκεί δηλαδή η αφηρημένη επίκληση των παραπάνω εκφράσεων του άρθρ. 298 του ΑΚ αλλά απαιτείται εξειδικευμένη και λεπτομε-ρής κατά περίπτωση μνεία των συγκε-κριμένων περιστατικών, περιστάσεων και μέτρων που καθιστούν πιθανό το κέρδος, ως προς τα επί μέρους κονδύ-λια, καθώς και αναφορά αυτών για να μπορούν να γίνουν αντικείμενο απόδει-ξης (βλ. ΑΠ(Ολ) 20,1992, Δνη 92,1435, ΑΠ 849/2002, Δνη 2002,1613, 1457/1995, Δνη 97.1932). Και ακόμη προϋ-πόθεση της ευθύνης για αποζημίωση κατά τις παραπάνω διατάξεις είναι η συνδρομή αιτιώδους συναφείας μεταξύ ζημιογόνου γεγονότος και της ζημίας που προήλθε. Αιτιώδης δε συνάφεια υπάρχει όταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας η πράξη ή παράλειψη του υπαιτίου ήταν μόνη της ικανή και μπορούσε με αντικειμενική εκτίμηση να επιφέρει κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων το επιζήμιο αποτέλε-σμα. (βλ. ΑΠ 1147/2003, Δνη 2005, 388). Εν προκειμένω, στην αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση ο ενάγων εκθέτει ότι εξ αιτίας των περιγραφόμενων άδικων και ψευδών κατηγοριών του εναγόμενου κλονίστηκε η εμπιστοσύνη των πελατών του στο πρόσωπό του και επηρεάστηκε αρνητικά η μελλοντική και εν δυνάμει πελα-τεία του, που απέφυγε να του αναθέσει τις υποθέσεις της, με συνέπεια κατά το χρονικό διάστημα των πέντε (5) ετών από της υποβολής της μηνύσεως μέχρι της απαλλαγής του από τις σχετικές κατηγορίες να απωλέσει το ποσό των 10.000.000 δρχ. ετησίως και συνολικά 50.000.000 δρχ., το οποίο με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα αποκέρδαινε από την επαγγελματική του δραστηριότητα, αφού ασκούσε δικηγορία επί 8-9 χρόνια περίπου και είχε σημαντική κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή είναι αόριστη, διότι δεν γίνεται καμία αναφορά στα εισοδήματα που είχε ο ενάγων από την επαγγελματική του δραστηριότητα πριν από την τέλεση της αδικοπραξίας, περιστατικό απολύτως αναγκαίο για να μπορέσει το δικαστήριο να διερευνήσει την πιθανότητα βάσιμης προσδοκίας επίτευξης του επικαλούμενου διαφυγόντος κέρδους. Η εκκαλούμενη απόφαση, επομένως, που απέρριψε κατά το μέρος αυτό την αγωγή ως αόριστη, ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις και ο συναφής δεύτερος λόγος της εφέσεως του ενάγοντος δεν είναι βάσιμος.

Επειδή κατά το άρθρ. 920 του ΑΚ, όποιος γνωρίζοντας ή υπαίτια αγνοώντας υποστηρίζει ή διαδίδει αναληθείς ειδήσεις που εκθέτουν σε κίνδυνο την πίστη, το επάγγελμα ή το μέλλον άλλου έχει την υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Από τη διάταξη αυτή προκύ-πτει

ότι προϋπόθεση για την εφαρμογή της είναι α) η υποστήριξη ή διάδοση αναληθών ειδήσεων. Υποστήριξη είναι ο ισχυρισμός των ειδήσεων μπροστά σε τρίτους με επιχειρήματα υπέρ της αλη-θείας τους, διάδοση δε είναι η απλή ανακοίνωσή τους. Ως ειδήσεις νοούνται οι πληροφορίες που αναφέρονται σε οποιαδήποτε περιστατικά, σχέσεις ή καταστάσεις, οι οποίες εκθέτουν σε κίν-δυνο κατά το χρόνο της υποστηρίξεως ή διαδόσεως ένα από τα περιοριστικώς αναφερόμενα στην εν λόγω διάταξη αγαθά, δηλαδή την πίστη, το επάγ-γελμα ή το μέλλον του θιγόμενου. Οι υποστηριζόμενες ή διαδιδόμενες ειδή-σεις πρέπει να είναι σαφείς και συγκε-κριμένες, αναφερόμενες σε ορισμένα γεγονότα και όχι αόριστες υπόνοιες, χωρίς αναφορά σε ορισμένα γεγονότα, διότι τότε δεν αποτελούν «ειδήσεις». Περαιτέρω, οι υποστηριζόμενες ή διαδι-δόμενες ειδήσεις πρέπει να αποδει-κνύονται τελικώς και αναληθείς, δηλαδή να μην αληθεύει εξ ολοκλήρου το γε-γονός ή παρουσιάζεται αυτό παραποι-ημένο, β) Γνώση ή υπαίτια άγνοια της αναλήθειας. Δηλαδή αυτός που υπο-στηρίζει ή διαδίδει τις αναληθείς ειδήσεις πρέπει να γνωρίζει ή υπαίτια (δηλαδή από αμέλεια) να αγνοεί την αναλήθεια αυτών. Η ζημία του βλαπτόμενου προ-σώπου πρέπει να προήλθε αιτιωδώς από τη διάδοση ή υποστήριξη των ανα-ληθών ειδήσεων, γ) κίνδυνος για την πί-στη, το επάγγελμα ή το μέλλον του προσώπου. Οι διαδιδόμενες ή υποστη-ριζόμενες αναληθείς ειδήσεις πρέπει επί πλέον να εκθέτουν αιτιωδώς και πραγ-ματικά σε κίνδυνο ένα από τα περιο-ριστικώς αναφερόμενα στο παραπάνω άρθρο αγαθά φυσικού ή νομικού προ-σώπου και δεν αρκεί η διαπίστωση ότι είναι αφηρημένα ικανές να εκθέτουν τα εν λόγω αγαθά σε κίνδυνο, δ) ζημία, η οποία πρέπει να αποδεικνύεται ότι προ-κλήθηκε αιτιωδώς από την έκθεση σε κίνδυνο ενός των ανωτέρω αγαθών. Επί-σης, ο θιγόμενος μπορεί να ζητήσει με βάση το 920 του ΑΚ χρηματική ικανο-ποίηση για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης την οποία υπέστη από την αδικοπραξία, ο ενάγων δε πρέπει να αναφέρει στην αγωγή και να αποδείξει τις παραπάνω προϋποθέσεις (βλ. ΕφΑθ 10169/2002, Δνη 2004,1060, ΕφΠατρ. 1341/1990, Δνη 91,1335).

246/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Γεώργιος Τζογάνης**).

Αυτοκινητικό ατύχημα από εξάρτημα γεωργικού ελκυστήρα. Υπάγεται στο Μονομελές Πρωτοδικείο που δικάζει με την ειδική διαδικασία για ζημίες από αυτοκίνητα και σε καμία περίπτωση από το Πολυμελές Πρωτοδικείο λόγω ποσού. Περιστατικά.

Με την αγωγή του ο εκκαλών ζή-τησε να του επιδικαστεί αποζημίωση υπερβαίνουσα τα 44.000 ευρώ λόγω του σοβαρού τραυματισμού του στο δεξί μάτι από τη λειτουργία του ανασφά-λιστου γεωργικού ελκυστήρα με το συζευγμένο σ΄ αυτόν εξάρτημα κοπής χόρτου ιδιοκτησίας του απολειπομένου πρώτου εφεσίβλητου και οδηγού αυτού, κατά του οποίου παρεμπί-πτουσα

αγωγή εξ αναγωγής άσκησε και το εφεσίβλητο και τότε εναγόμενο (2ο) Επικουρικό Κεφάλαιο. Επί των αγωγών αυτών εκδόθηκε η ως άνω εκκαλουμένη απόφαση, η οποία παρέ-πεμψε λόγω αναρμοδιότητας την υπό-θεση στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αγρι-νίου για να την δικάσει κατά την τακτική διαδικασία λόγω ποσού, επειδή το συ-ζευγμένο στον γεωργικό ελκυστήρα μη-χάνημα κοπής χόρτου, το οποίο και προκάλεσε τον τραυματισμό του ενάγο-ντος, λειτουργώντας στη συγκεκριμένη περίπτωση προεχόντως ως εργαλείο κοπής χόρτου και όχι ως μέσον μεταφοράς. Κρίνοντας όμως έτσι το πρωτο-βάθμιο δικαστήριο, έσφαλε, διότι η προκληθείσα στον εκκαλούντα ζημία είχε αναμφιβόλως ως αίτιο τη λειτουργία του συγκεκριμένου γεωργικού ελκυστή-ρα με το εζευγμένο σ΄ αυτόν μηχάνημα κοπής χόρτου, ανεξαρτήτως αν σ΄ αυτήν (ζημία) συνετέλεσε λόγω της πλημμε-λούς συντήρησής του το παρελκόμενο, αλλά απολύτως συμβατό με το λειτουρ-γικό αυτό σκοπό του κυρίως οχήματος χορτοκοπτικό εξάρτημα και επομένως η καταχθείσα σε δίκη διαφορά ήταν προεχόντως διαφορά από αυτοκινητικό ατύχημα, υπαγόμενη στην καθύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδι-κείου Αγρινίου ,πολλώ δε μάλλον, όταν τέτοια διαφορά συνιστά λ.χ. η ζημία που προκαλείται στον τρίτο από το μεταφερόμενο με το όχημα φορτίο. Οι τυπικοί κίνδυνοι που συνδέονται με την εν γένει λειτουργία του αυτοκινήτου υπό την ευρεία έννοια του όρου, δηλαδή του οχήματος που κινείται επί του εδάφους δια μηχανικής δυνάμεως, είναι επαρκές κριτήριο για την υπαγωγή της διαφοράς στην ειδική διαδικασία του άρθρου 681 Α του ΚΠολΔ, που προσδιορίζει συγ-χρόνως και το αρμόδιο καθύλην δικαστήριο. Επομένως η έφεση πρέπει να γίνει δεκτή και κατ΄ ουσίαν, να εξαφα-νιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και ακο-λούθως η υπόθεση να παραπεμφθεί στο καθύλην και κατά τόπον αρμόδιο Μονομελές Πρωτοδικείο Αγρινίου (άρ-θρο 535 παρ. του ΚΠολΔ), το οποίο θα την δικάσει κατ΄ ουσίαν με την ειδική διαδικασία του άρθρου 681 Α ΚΠολΔ.

269/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λεωνίδας Μαργαρίτης, Γεώργιος Παναγιώτου**).

Δεδικασμένο. Τι καλύπτει σε σύμβαση εργασίας για διαφορά που αναφέρεται σε μισθούς υπερημερίας. Δικαστική απόφαση τελεσίδικη, άδικη ή εσφαλμένη. Αποτελεί δεδικασμένο. Περιστατικά. Κατάχρηση δικαιώματος εκ μέρους του εργαζόμενου που επί μια δεκαετία απέφυγε να βρει άλλη εργασία. Στοιχεία της για να είναι ορισμένη

Από τα άρθρα 324 και 330 ΚΠολΔ συνάγεται ότι το δεδικασμένο καλύπτει ολόκληρο τον δικανικό συλλο-γισμό βάσει του οποίου τα δικαστήριο κατέληξε στην αναγνώριση της επίδικης έννομης σχέσης. Ειδικότερα, όταν ζη-τούνται μισθοί υπερημερίας, η τελε-σίδικη μεταξύ των αυτών διαδίκων από-φαση επί αγωγής με το ίδιο αντικείμενο για τον ίδιο ή προγενέστερο χρόνο πα-ράγει

δεδικασμένο ως προς τα διαγνω-σθέντα ζητήματα που ήσαν αναγκαία για τη στήριξη του διατακτικού της αρχι-κής αποφάσεως καθώς και τις ενστά-σεις που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Επομένως, ενόψει της διατάξεως, του άρθρου 656 ΑΚ, συνά-γεται ότι καλύπτονται από το δεδικα-σμένο το κύρος της σύμβασης εργα-σίας, το είδος της συμφωνημένης και παρεχομένης εργασίας και τα πραγμα-τικά περιστατικά που διαμορφώνουν εκάστοτε, σύμφωνα με τις διατάξεις αυ-τές το ύψος των αποδοχών (ΑΠ 1331/2001 ΕλλΔνη 2002.1562). Εξάλλου από τις διατάξεις των άρθρων 321, 322, 324 και 331 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι δεδικασμένο αποτελεί και η ενδεχομέ-νως άδικη ή εσφαλμένη τελεσίδικη από-φαση.

Το δεδικασμένο ανατρέπεται μό-νο με την επιτυχή άσκηση των έκτακτων ένδικων μέσων της αναίρεσης ή της ανα-ψηλάφησης κατά της απόφασης που αποτελεί δεδικασμένο. Ειδικότερα η τε-λεσίδικη απόφαση επί αγωγής του ερ-γαζομένου κατά του εργοδότη με την οποία ζητήθηκε διαφορά αποδοχών, για ορισμένο χρονικό διάστημα, αποτε-λεί δεδικασμένο ως προς το δικαίωμα που κρίθηκε, για μεταγενέστερη δίκη, μεταξύ των ιδίων διαδίκων αντικείμενο της οποίας είναι η με βάση τις ίδιες διατάξεις, επιδίωξη καταβολής δια-φοράς αποδοχών, για μεταγενέστερο διάστημα, κατά το οποίο, εκτός από το χρόνο, δεν άλλαξαν τα λοιπά περι-στατικά, με άλλα λόγια δεν έχει επέλθει αλλαγή του νομικού καθεστώτος που διέπει την εργασιακή σχέση, έστω και αν οι ίδιες νομικές διατάξεις έχουν ερμη-νευτεί και εφαρμοστεί εσφαλμένα (ΑΠ 1174/1999 ΕλλΔνη 2000.694). Αποδεί-χτηκαν τα ακόλουθα: Ο ενάγων προσ-λήφθηκε από τον εναγόμενο το έτος 1989, με σύμβαση εξαρτημένης εργα-σίας ορισμένου χρόνου, ως ανειδίκευτος εργάτης. Η σύμβαση αυτή παρατάθηκε αλληλοδιαδόχως μέχρι την 30-9-1990 όταν έπαυσε πλέον ν΄ αποδέχεται τις υπηρεσίες του. Ο ενάγων άσκησε την από 20-1-1991 αγωγή του κατά του εναγόμενου με την οποία ζήτησε ν΄ αναγνω-ριστεί ότι η σύμβαση εργασίας του ήταν αορίστου χρόνου και ο εναγόμενος κα-τέστη υπερήμερος ως προς την απο-δοχή των υπηρεσιών του. Επί της αγω-γής αυτής εκδόθηκε η υπ΄ αριθμ. 1303/1995 οριστική απόφαση του Μονομε-λούς Πρωτοδικείου Πατρών, η οποία δέχτηκε την αγωγή, αναγνώρισε ότι η συνδέουσα τους διαδίκους σύμβαση εργασίας ήταν αορίστου χρόνου και ότι ο εναγόμενος έγινε υπερήμερος από 30-9-1990 περί την αποδοχή των υπη-ρεσιών του ενάγοντος και υποχρέωσε τον εναγόμενο ν΄ αποδέχεται τις υπη-ρεσίες του ενάγοντος. Η απόφαση κη-ρύχτηκε προσωρινώς εκτελεστή ως προς την τελευταία διάταξή της, ήτοι της υποχρέωσης αποδοχής των υπη-ρεσιών του ενάγοντος. Ο εναγόμενος δεν συμμορφώθηκε με την παραπάνω διάταξη περί πραγματικής απασχόλη-σης του ενάγοντος και ο τελευταίος με την από 13-5-2000 αγωγή του ζήτησε να του καταβληθούν οι νόμιμες αποδο-χές του για το χρονικό διάστημα από 1-1-1998 έως 3-7-2000, εφόσον ο εναγόμενος έγινε υπερήμερος περί την απο-δοχή των υπηρεσιών του. Το Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών με την υπ΄ αριθμ. 978/2000 απόφασή του έκανε δεκτή ως νόμω και ουσία βάσιμη την αγωγή αυτή. Ασκηθείσης εφέσεως κατά της απόφα-σης αυτής το Εφετείο Πατρών με την υπ΄ αριθμ. 919/2003 τελεσίδικη απόφα-σή του απέρριψε την έφεση. Με

την κρι-νόμενη αγωγή ο ενάγων ζήτησε μισθούς υπερημερίας για μεταγενέστερο χρονι-κό διάστημα, με την ίδια νομική και πραγματική αιτία. Επομένως, από την παραπάνω τελεσίδικη απόφαση του Εφετείου, έστω και αν είναι εσφαλμένη, παρήχθη δεδικασμένο ως προς το κριθέν ζήτημα που στήριζε το διατακτικό της, ήτοι της υποχρέωσης του εναγομένου να απασχολήσει τον ενάγοντα και της εντεύθεν υπερημερίας του. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι ο ενάγων κατά το αγωγικό χρονικό διάστημα προσέφερε πραγματικώς και προσηκόντως τις υπηρεσίες του στον εναγόμενο, ο οποίος αρνήθηκε αυτές και έτσι έγινε υπερή-μερος.

Ο εναγόμενος προέβαλε νομοτύπως την ένσταση της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του ενάγοντος διότι αυτός δολίως απέφυγε επί μία 10ετία να ανεύρει άλλη εργα-σία, ενώ μπορούσε ευχερώς να βρει εργασία στην ειδικότητά του. Η ένσταση αυτή είναι αόριστη και απορριπτέα διότι δεν αρκεί να αναφέρει ο εναγόμενος τα παραπάνω αλλά όφειλε να επικαλεστεί ότι προσφέρθηκε στον εργαζόμενο εργασία ισότιμη με εκείνη που παρείχε σ΄ αυτόν ή ανάλογη προς την ειδικότητα και ικανότητά του την οποία αυτός δεν αποδέχτηκε κακόβουλα (ΕφΑθ 395/2000 ΕλλΔνη 2001.204). Περαιτέρω ο εναγόμενος πρόβαλε πρωτοδίκως την εκ του άρθρου 656 παρ. 2 ένσταση ζη-τώντας να εκπέσει εκ του μισθού του ό,τι ωφελήθηκε από άλλη εργασία που έκανε και επειδή δεν γνωρίζει που εργάστηκε και πόσα χρήματα εισέπραξε επάγει όρκο σ΄ αυτόν περί των παραπάνω πραγματικών περιστατικών. Η ένσταση αυτή είναι αόριστη και απορριπτέα διότι για το ορισμένο της εκ του άρθρου 656 εδ. 2 ΑΚ ενστάσεως πρέπει να κατονομάζεται ο εργοδότης, στον οποίο απασχολήθηκε ο εργαζόμενος κατά το επίδικο χρονικό διάστημα και να προσδιορίζεται το είδος της εργα-σίας που παρείχε αυτός καθώς και το ποσό των αποδοχών που έλαβε.

270/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Γάτσος, Αγγελική Σπηλιοπούλου**).

Πλαστογραφία. Αν αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, προτείνεται σε οποιαδήποτε στάση της δίκης. Αν δεν δημιουργούνται σοβαρές υπόνοιες ενοχής κατά ορισμένου προσώπου το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να αναβάλει τη διαδικασία και να διατάξει αποδείξεις. Περιστατικά. Ανακοπή κατά της εκτέλεσης (934 παρ. 1 ΚΠολΔ). Λεπτομέρειες για το εκπρόθεσμο. Περιστατικά.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 461 και 462 του ΚΠολΔ αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης. Αν δημιουργούνται σοβαρές υπόνοιες πλαστογραφίας εναντίον ορισμένου προσώπου, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το έγγραφο που προσβάλλεται ως πλα-στό είναι κατά την κρίση του ουσιώδες για την διάγνωση της υπόθεσης, είτε να αναβάλει τη δίκη έως το τέλος της

ποινικής δίκης είτε να διατάξει αποδείξεις για την πλαστότητα. Από τις παραπάνω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι σε περίπτωση νόμιμης προβολής της ένστασης της πλαστογραφίας εγγράφου από ορισμένο πρόσωπο, το δικαστήριο, πριν αναβάλει τη δίκη έως το τέλος της ποινικής δίκης ή διατάξει απο-δείξεις για την πλαστότητα, πρέπει προηγουμένως να κρίνει εάν υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες πλαστογραφίας, εναντίον του κατονομαζομένου προσώπου (ΕφΑθ 266/98 ΕλλΔνη 1998.623). Αν δεν δημιουργούνται σοβαρές υπόνοιες ενοχής κατά ορισμένου προ-σώπου το δικαστήριο δεν είναι υποχρε-ωμένο ν΄ αναβάλει τη διαδικασία και να διατάξει αποδείξεις (Κεραμεύς – Κον-δύλης – Νίκας ΚΠολΔ υπ΄ άρθρ. 463). Στην προκείμενη περίπτωση ο εκκαλών με το εφετήριο δικόγραφο αλλά και ενώπιον του δικαστηρίου κατά τη συζήτηση της έφεσης πρόβαλλε κατά το πρώτον την ένσταση πλαστότητας της υπ΄ αριθμ. 2210/19-7-2002 έκθεσης επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Ζακύνθου, τόσο ως προς την υπογραφή της συζύγου του σ΄ αυτήν, όσον και ως προς το βεβαιούμενο σ΄ αυτήν (έκθεση) γεγονός ότι μετέβη αυτή (δικ. επιμελήτρια) στον Παντοκράτορα Ζακύνθου όπου είναι η κατοικία του και εγχείρησε στη σύζυγό του την επαναληπτική έκθεση πλειστηρια-σμού. Κατονόμασε δε ως πλαστογρά-φο την παραπάνω δικαστική επιμελή-τρια και πρότεινε μάρτυρες προς από-δειξη του ισχυρισμού του. Η ένσταση αυτή είναι παραδεκτή και νόμιμη στηρι-ζόμενη στις προαναφερόμενες διατάξεις μη απαιτούμενης ειδικής πληρεξουσιότητας, εφόσον ο εκκαλών παρέστη μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου του στη συζήτηση της έφεσης και πρέπει να ερευνηθεί στην ουσία της. Από την κατάθεση της μάρτυρα Δ. Π. ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, που περιέχεται στα ταυτάριθμα πρακτικά του (η κατάθεση της μάρτυρα Μ. Α. δεν λαμβάνεται υπό-ψη, εφόσον έχει έννομο συμφέρον από την έκβαση της δίκης αυτής) και όλα τα έγγραφα που προσκομίζουν και επι-καλούνται οι διάδικοι δεν δημιουργήθηκαν σοβαρές υπόνοιες ενοχής κα-τά της δικαστικής επιμελήτριας για πλαστογραφία της υπ΄ αριθμ. 2210/19-7-2002 έκθεσης επίδοσης. Ειδικότερα η παραπάνω μάρτυρας, θυγατέρα του εκκαλούντος – ενισταμένου, μολονότι βεβαιώνει ότι η υπογραφή στην παραπάνω έκθεση δεν είναι της μητέρας της κατηγορηματικά καταθέτει και μάλιστα δύο φορές ότι δεν γνωρίζει ποιος έβαλε την υπογραφή «δεν ξέρω ποιος έβαλε την υπογραφή της μητέρας μου... δεν ξέρω ποιος είναι ο πλαστογράφος ....». Εξάλλου από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο προέκυψε τόσο η πλαστότητα της έκθεσης επίδοσης όσο και ότι πλαστογράφος αυτής ήταν η κατονομαζόμενη δικαστική επιμελήτρια. Επομένως, δεν αποδείχτηκαν σοβαρές οι υπόνοιες ενοχής της παραπάνω για πλαστογραφία και πρέπει να απορριφθεί η σχετική ένσταση του ανακόπτοντος – εκκαλούντος ως ουσιαστικά αβάσιμη, χωρίς να διαταχθούν άλλες αποδείξεις ή ν΄ αναβληθεί η δίκη αυτή έως το τέλος της ποινικής δίκης.

Κατά το άρθρο 934 παρ. ΚΠολΔ, ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή α)... , β)... αν αφορά την εγκυρότητα των πράξεων της εκτέλεσης που έγιναν από την πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης, γ) αν αφορά την εγκυρότητα της τελευ-ταίας πράξης εκτέλεσης, μέσα σε έξη μήνες αφότου η πράξη αυτή ενεργηθεί και αν πρόκειται

για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημέρα του πλειστηριασμού ή αναπλειστηρια-σμού, αν πρόκειται για κινητό, και σε ενενήντα ημέρες αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, αν πρόκειται για ακίνητα. Εξάλλου, κα-τά την παρ. 2 του ιδίου άρθρου, αν πρό-κειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, πρώτη μετά την πράξη εκτέλεσης είναι η σύνταξη έκθεσης για κατάσχεση και τελευταία η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης. Τέλος κατά το άρθρο 151 ΚΠολΔ η παρέλευση νόμιμης ή δικαστικής προθεσμίας συνεπάγεται έκπτωση από το δικαίωμα να επιχειρη-θεί η πράξη για την οποία είχε οριστεί η προθεσμία εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Συνεπώς λόγο ανακοπής του άρθρ. 933 παρ. 3 στοιχ. β, που αφορά την εγκυρότητα του προγράμ-ματος πλειστηριασμού, που πρέπει, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, να προβάλλεται μέχρι τη σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, εφόσον η ανακοπή ασκείται μετά την κατά τα ανωτέρω τελευταία πράξη εκτελέσεως (ΑΠ 1257/1997, 1258/1997 ΕλλΔνη 1998.557, 829). Περαιτέρω από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 999, 992 παρ. 2 και 159 ΚΠολΔ συνάγεται ότι μόνο η παράλειψη σύνταξης του προγράμματος πλειστη-ριασμού επάγεται την ακυρότητα αυτού και όχι η πλημμελής περιγραφή των πλειστηριαζομένων πραγμάτων, που ενεργεί ακυρωτικώς μόνο με τη συνδρο-μή του στοιχείου της βλάβης. Η ακυρό-τητα όμως αυτή εκ της πλημμελούς πε-ριγραφής, δεν μπορεί κατά το άρθρο 934 παρ. 1, 2 του ΚΠολΔ, να προβληθεί μετά την έναρξη της σύνταξης της έκθε-σης για τον πλειστηριασμό και την κατα-κύρωση, εκτός αν έχει ήδη, στο χρόνο πραγμάτωσης του πλειστηριασμού, τε-λεσιδίκως απαγγελθεί, η ακυρότητα του προγράμματος με δικαστική από-φαση (ΑΠ 116/1998 ΕλλΔνη 1998.558). Τέλος κατά την αληθινή έννοια του άρθρ. 999 παρ. 3 ΚΠΟλΔ μόνη η ανυπαρξία ή το εκπρόθεσμο της επιδόσεως του προγράμματος πλειστηριασμού στα πρόσωπα που αναφέρονται στη διάτα-ξη αυτή επάγεται ακυρότητα του πλει-στηριασμού, όχι δε και η τυχόν ακυ-ρότητα της εν λόγω επιδόσεως. Αν τηρή-θηκε η διατύπωση αυτή, είναι όμως ελαττωματική, πάσχουσα δικονομική ακυρότητα, για την οποία απαιτείται συνδρομή βλάβης στον προτείνοντα, μη δυναμένη να επανορθωθεί κατ΄ άλλο τρόπο παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, επιδιώκεται η κήρυξη της ακυρότητας της επιδόσεως με ανακοπή (άρθρ. 933 ΚΠολΔ), που ασκείται ως αναγόμενη πλέον στην προδικασία του πλειστηριασμού, μέσα στις προθεσμίες που ορίζονται από το άρθρο 934 ΚΠολΔ, δηλαδή μέχρι τη σύνταξη της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύ-ρωσης (ΑΠ 194/2003 ΕλλΔνη 2003.1313). Στη προκείμενη περίπτωση ο ανακό-πτων με το δεύτερο λόγο της ανακοπής του εκθέτει ότι είναι άκυρη η 1481/2002 επαναληπτική περίληψη της κατασχε-τήριας έκθεσης, με βάση την οποία δι-ενεργήθηκε την 2-10-2002 ο πλειστηρια-σμός του ακινήτου και εκδόθηκε η υπ΄ αριθμ. 15872/2002 έκθεση αναγκαστι-κού πλειστηριασμού της συμβολαιο-γράφου Ζακύνθου, διότι το ακίνητο που εκπλειστηριάστηκε δεν υφίσταται στην πραγματικότητα δεδομένου ότι στη θέ-ση του ακινήτου αυτού με νεώτερες

συμ-βολαιογραφικές πράξεις έχουν δημι-ουργηθεί διαφορετικές ιδιοκτησίες. Συγκεκριμένα σε επιφάνεια 1.583, 69 τ.μ. έχουν δημιουργηθεί κάθετες ιδιοκτησίες που ανήκουν στον ίδιο και τη θυγατέρα του, όπως με λεπτομέρεια εκθέτει στην ανακοπή του. Ότι την ακυρότητα της περίληψης του επαναληπτικού πλειστηριασμού σύμφωνα με το άρθρο 934 παρ. 1β του ΚΠολΔ, έπρεπε να προτείνει μέχρι την έναρξη του πλειστηριασμού, πλην όμως απώλεσε την προθεσμία αυτή, για το λόγο ότι δεν του επιδόθηκε η παραπάνω περίληψη ενώ έλαβε γνώση του πλειστηριασμού την 7-10-2002. Ζήτησε δε την επανα-φορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, ώστε να κριθεί εμπρόθεσμος και παραδεκτός ο λόγος αυτός της ανακοπής. Με τον τρίτο λόγο της ανακοπής εκθέτει ότι είναι άκυρος ο πλειστηριασμός διότι αναφέρεται σε ακίνητο, το οποίο, όπως παραπάνω περιγράφε-ται δεν υπάρχει νομικά και πραγματικά. Με τον τέταρτο λόγο της ανακοπής εκθέτει ότι είναι άκυρη η προαναφερό-μενη έκθεση διότι υπάρχει ελλιπής περιγραφή του προς πλειστηριασμό ακινήτου, εξ αιτίας της οποίας υπέστη βλάβη, εφόσον δεν μπορούσε οποι-οσδήποτε πλειοδότης να γνωρίζει την πραγματική κατάσταση του εκπλειστη-ριαζόμενου και έτσι ουδείς πλειοδότης εμφανίστηκε με αποτέλεσμα να κατακυ-ρωθεί στον επισπεύδοντα στην τιμή της πρώτης προσφοράς. Η αίτηση επανα-φοράς των πραγμάτων στην προηγού-μενη κατάσταση, που προβάλλεται με το δεύτερο λόγο της ανακοπής, ασκή-θηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (153, 155 ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη στηρι-ζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 152 επ. του ΚΠολΔ και πρέπει να ερευνηθεί στην ουσία του. Με την υπ΄ αριθμ. 1320/2001 έκθεση αναγκαστικής κατά-σχεσης του δικαστικού επιμελητή Κ. Λ. κατασχέθησαν τα εις αυτή λεπτομερώς περιγραφόμενα ακίνητα του καθού προκειμένου να ικανοποιηθεί η εκ 13.447.500 δρχ. απαίτηση του επι-σπεύδοντος, βάσει της 30/2001 διατα-γής πληρωμής του Μονομελούς Πρωτο-δικείου Ζακύνθου και ορίστηκε ημερο-χρονολογία πλειστηριασμού η 3-10-2001, η οποία με την 1331/2001 περίλη-ψη κατασχετήριας έκθεσης του ίδιου δικ. επιμελητή ορίστηκε για την 10-10-2001. Ο πλειστηριασμός αυτός δεν έγινε διότι με την υπ΄ αριθμ. 444/2001 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικεί-ου Ζακύνθου, κατόπιν αιτήσεως του καθού και ήδη ανακόπτοντος, διορθώ-θηκε η έκθεση αναγκαστικής κατάσχε-σης ως προς την περιγραφή του κατα-σχεθέντων ακινήτων. Πιο συγκεκριμένα με την απόφαση αυτή έγιναν δεκτά από το δικαστήριο, όσα τώρα αναφέρει ο ανακόπτων ως προς τη περιγραφή του κατασχεθέντος ακινήτου με την κρινό-μενη ανακοπή του και διορθώθηκε η έκθεση κατάσχεσης τόσο ως προς την περιγραφή όσο και προς την τιμή της πρώτης προσφοράς. Νέος πλειστηριασμός ορίστηκε με την απόφαση αυτή η 19-12-2001. Ο πλειστηριασμός αυτός δεν έγινε, λόγω μερικής καταβολής χρημάτων από τον καθού – ανακόπτοντα, και ορίστηκε νέος για την 16-1-2002. Και ο πλειστηριασμός αυτός ματαιώ-θηκε για τον ίδιο λόγο και ορίστηκε για την 20-2-2002, ο οποίος ματαιώθηκε και ορίστηκε νέος για την 12-6-2002, ο οποί-ος και πάλι ματαιώθηκε και ορίστηκε νέος για την 17-7-2002. Και αυτός ο πλειστηριασμός ματαιώθηκε με την 15683/16-7-2002 πράξη της συμβολαιογράφου, αφού συμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων η τμηματική καταβολή της

οφειλής μέχρι την 25-9-2002, ενώ ορίστηκε νέος πλειστηριασμός για την 2-10-2002, οπότε και διενεργήθηκε και έγιναν οι κατακυρώσεις που αναφέρονται στην 15872/2002 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου της προαναφερόμενης συμβολαιογράφου. Ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι δεν έλαβε γνώση του παραπάνω πλειστηριασμού διότι ουδέποτε του επιδόθηκε η έκθεση επαναληπτικού πλειστηριασμού για την παραπάνω ημερομηνία. Όπως όμως προαναφέρθηκε, με την υπ΄ αριθμ. 2210/19-7-2002 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Ζακύνθου, ακριβές αντίγραφο της υπ΄ αριθμ. 1481/2002 ΣΤ΄ Επαναληπτικής Περίληψης Κατασχετήριας Έκθεσης ακινήτου επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στον ανακόπτοντα, εφόσον το έγγραφο αυτό παρέλαβε, λόγω απουσίας του, η σύνοικος σύζυγός του. Ο ισχυρισμός του ανακόπτοντος ότι ουδέποτε η σύζυ-γός του έλαβε τέτοιο έγγραφο και ουδέ-ποτε υπέγραψε την έκθεση επίδοσης, μετά και την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας απόρριψη της ένστασης πλαστότητας, δεν αποδείχτηκε. Αντίθετα αποδείχτηκε ότι αυτή (σύζυγός του) παρέλαβε την προδιαληφθείσα κατασχετήρια έκθεση και υπέγραψε την έκθεση επίδοσης. Εξάλλου και η δικαστική γραφολόγος, στην από 5-11-2002 έκθεσή της, που διενήργησε κατόπιν αιτήσεως του ανακόπτοντος, δεν είναι κατηγορηματική ως προς την πλαστότητα της υπογραφής της συζύγου του εφόσον αναφέρει ότι «υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις» ότι δεν είναι η υπογραφή της συζύγου του στην ένδικη έκθεση επίδοσης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην προαναφερόμενη 15683/16-7-2002 πράξη αναστολής πλειστηριασμού ακι-νήτου της συμβολαιογράφου, με την οποία είχε ανασταλεί ο τελευταίος πλειστηριασμός κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταξύ επισπεύδοντος και καθού, είχε ρητώς συμφωνηθεί μεταξύ των διαδίκων, σε περίπτωση που δεν τηρηθούν οι όροι αυτού, ως νέα ημεροχρονολογία πλειστηριασμού η 2-10-2002 και μάλιστα με την πράξη αυτή δόθηκε εντολή στον δικαστικό επιμελητή, προς έκδοση επαναληπτικής κατασχετήριας έκθεσης για την παραπάνω ημεροχρο-νολογία πλειστηριασμού. Επομένως ο ανακόπτων είχε λάβει γνώση και εξ αυτού του εγγράφου του παραπάνω πλειστηριασμού, εφόσον υπέγραψε την προαναφερόμενη πράξη της συμβολαιογράφου. Συνεπώς δεν υπήρξε στην κρινόμενη υπόθεση κάποια ανώτερη βία εξ αιτίας της οποίας ο ανακόπτων απώλεσε την προθεσμία προσβολής της προδιαληφθείσης έκθεσης κατά-σχεσης και το αίτημα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο. Κατ΄ ακολουθίαν οι δεύτερος, τρίτος και τέταρτος λόγοι της ανακοπής, οι οποίοι προσβάλλουν την έκθεση κατάσχεσης ως προς την περιγραφή του κατασχεθέντος και εκπλειστηρια-σθέντος ακινήτου, είναι απαράδεκτοι και απορριπτέοι, εφόσον σύμφωνα με την αμέσως προηγούμενη σκέψη, οι λόγοι αυτοί έπρεπε να προβληθούν μέχρι τη σύνταξη της έκθεσης πλειστη-ριασμού και κατακύρωσης και όχι μετά απ΄ αυτήν, όπως εν προκειμένω συνο-μολογείται με την ανακοπή. Επομένως η κρινόμενη ανακοπή πρέπει να απορ-ριφθεί στο

283/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Βόλτης** δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Αντώνιος Μπούλης**).

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτέλεσης. Προαφαιρούνται και μετά επακολουθεί η διανομή.
Ανακοπή κατά του πίνακα (άρθρο 979 ΚΠολΔ). Παθητική νομιμοποίηση της ανακοπής. Απαράδεκτη κατά του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου υπέρ των οποίων αναγνωρίζεται με τον πίνακα ποσό εξόδων. Νόμιμη η παθητική νομιμοποίηση μόνον κατά του επισπεύδοντος δανειστή. Έξοδα επιδικασθέντα από διαταγή πληρωμής που εκτελέστηκε και έξοδα κοινοποίησης αντιγράφων του πίνακα κατάταξης, δεν περιλαμβάνονται στα προαφαιρούμενα έξοδα εκτέλεσης. Έξοδα κοινοποίησης

Από τη διάταξη του άρθρου 975 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα κατάταξης γίνεται αφού αφαιρεθούν τα έξοδα εκτέλεσης που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Από την γραμματική διατύπωση της παραπάνω διατάξεως, όπου γίνεται διάκριση μεταξύ αφαίρεσης των εξόδων και κατάταξης των απαιτήσεων, προκύ-πτει, ότι υπέγγυο στους δανειστές είναι το ποσό που απομένει μετά την αφαί-ρεση των εξόδων εκτέλεσης, καθώς και ότι τα έξοδα δεν περιλαμβάνονται μετα-ξύ των προνομίων, ούτε κατατάσσονται στον πίνακα, αλλά μόνον προαφαιρού-νται για να γίνει η κατάταξη των δανει-στών. Η εκκαθάριση των εξόδων γίνεται με τον πίνακα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, που προσδιορίζει τον δικαιούχο των εξόδων και αφαιρεί αυτά από το εκπλειστηρίασμα. Η αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης αποτελεί διανομή του πλειστηριάσματος, όπως και η κατάταξη των δανειστών, και συνεπώς προσβάλλεται μόνο με ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ. Στη δίκη αυτή νομιμοποιείται παθητικά ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής και όχι ο υπάλληλος του πλειστηριασμού (συμ/φος) ή ο δικηγόρος, υπέρ των οποίων προσώπων έγινε η προαφαίρεση των εξόδων, γιατί τα πρόσωπα αυτά δεν είναι δανειστές του καθού η εκτέλεση οφειλέτη (ΑΠ 280/04 ΕλλΔνη 46.429, ΑΠ 756.02 ΕλλΔνη 43.1393, ΑΠ 1359/98 ΕλλΔνη 40.307). Συνεπώς, η ανακοπή, κατά το μέρος που στρέφεται εναντίον του δευτέρου των καθών, δικηγόρου, και της τρί-της των καθών, συμβολαιογράφου, έπρεπε να απορριφθεί από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ως απαράδεκτη και όχι κατ΄ ουσίαν που απορρίφθηκε. Γι΄ αυτό, πρέπει, ενόψει της διατάξεως του άρθρου 522 ΚΠολΔ, βάσει της οποίας παρέχεται η δυνατότητα στο δευτεροβάθμιο Δικαστήριο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το παραδεκτό της ανακοπής, να γίνει δεκτή η έφεση ως προς τους παραπάνω καθών, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς τους τελευταίους, γιατί δεν αρκεί απλή αντικατάσταση της απορριπτικής αιτιολογίας, καθόσον οδηγεί σε διαφορετικό κατ΄ αποτέλεσμα διατακτικό (βλ. Σ. Σα-μουήλ, Η «έφεση» σελ. 332 παρ.

854) και αφού κρατηθεί και εκδικαστεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο κα-τά το άνω μέρος της (άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), να απορριφθεί η ανακοπή κατά το μέρος της αυτό ως απαράδεκτη.

Ως έξοδα εκτελέσεως αναφέρο-νται στον παραπάνω πίνακα, μεταξύ των άλλων, και τα παρακάτω ποσά: 1) το ποσό των 85.620 δραχμών (61.620 δρχ. + 24.000 δρχ.), για τέλη και δικαιώματα της συμβολαιογράφου για την έκδοση έξι (6) αντιγράφων του πίνακα κατάτα-ξης και για έξοδα επιδόσεως αυτού (πί-νακα) στον οφειλέτη και στους δανει-στές. 2) Το ποσό των 83.000 δραχμών, για επιδικασθείσα δικαστική δαπάνη με την υπ΄αριθμ. 3115/1998 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομε-λούς Πρωτοδικείου Αιγίου, και 3) το ποσό των 100.766 δραχμών, για λήψη απογράφου, αντιγραφικά, σύνταξη και επίδοση της ανωτέρω διαταγής πλη-ρωμής. Το πρώτο ποσό των 85.620 δραχμών, δεν εμπίπτει στην έννοια των εξόδων εκτελέσεως και συνεπώς δεν βαρύνουν το εκπλειστηρίασμα. Κι΄ αυ-τό, γιατί ο νόμος (άρθρο 979 παρ. 1 ΚΠολΔ) αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση προς τους ανωτέρω να λά-βουν γνώση του πίνακα και δεν απαιτεί έγγραφη ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνακα, ούτε κοινοποίηση αντιγρά-φου αυτού. Αν ο συμ/φος, αντί να κοινο-ποιήσει προς τα παραπάνω πρόσωπα, όπως πρέπει, σύμφωνα με τα προε-κτεθέντα, έγγραφη πρόσκληση για να λάβουν γνώση του πίνακα, κοινοποιή-σει σ΄ αυτά αντίγραφα του συνταγέντος πίνακα, δεν δικαιούται να εισπράξει δι-καιώματα για την έκδοση αντιγράφων του πίνακα και για τις γενόμενες επι-δόσεις αυτού (ΕΑ 2189/1999 ΕλλΔνη 42.198, όπου και οι εκεί παραπομπές). Το δεύτερο ποσό των 83.000 δραχμών, που αφορά έξοδα για τη δικαστική επι-δίωξη της απαιτήσεως και απόκτηση εκτελεστού τίτλου, δεν περιλαμβάνεται ούτε κι΄ αυτό στα έξοδα εκτελέσεως (ΕΑ 1787/1994 ΕλλΔνη 36.1295, όπου και οι εκεί παραπομπές). Αντιθέτως, το τρίτο ποσό των 100.766 δραχμών, που αφορά δικαιώματα του δευτέρου των καθών για λήψη απογράφου, αντιγρα-φικά, σύνταξη και επίδοση της ανωτέρω διαταγής πληρωμής, περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως, γιατί η εν λόγω δαπάνη ήταν αναγκαία για την έναρξη, κίνηση και γενικά τη διαδικασία εκτε-λέσεως, με βάση την οποία επιτεύχθη-κε το εκπλειστηρίασμα (ΕΑ 1787/1994 ό.π.). Τα ανωτέρω δε έξοδα δεν είναι υπερβολικά, αλλά υπολογισμένα κατά τις διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγό-ρων και ειδικότερα, αναφορικά με τη σύνταξη και επίδοση της παραπάνω επιταγής, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 127 παρ. 1 του ως άνω κώδικα σε συνδυασμό με την υπ΄ αριθμ. 21398/21-2-1989 (ΦΕΚ Β΄ 131) απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και κατά πολύ λιγότερα από το Ό του ποσού οφειλής για την οποία εκδόθηκε η διαταγή πλη-ρωμής (1.972.798 δρχ.). Με βάση αυτά, πρέπει να αφαιρεθούν από τα έξοδα εκτελέσεως τα δύο πρώτα ποσά και συνολικά το ποσό των 168.620 δραχ-μών, που αντιστοιχεί σε 494,85 €, για το οποίο πρέπει να καταταγεί το ανα-κόπτον.

291/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθανάσιος Καφέζας, Ανδρέας Γούναρης**).

Διαταγή απόδοσης μισθίου. Ανακοπή κατ΄ αυτής εμπρόθεσμα λόγω δόλου του εκμισθωτή. Περιστατικά. Απαγόρευση προσωρινής χρήσης του μισθίου. Είναι πραγματικό ελάττωμα του μισθίου. Δικαιώματα μισθωτή. Περιστατικά. Επανεγκατάσταση του μισθωτή. Προϋποθέσεις απαραίτητες.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 152 παρ. 1, 153, 154 και 155 παρ. 1 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο διάδικος ο οποίος από ανώτερη βία ή δόλο του αντιδίκου του δεν μπόρε-σε να τηρήσει κάποια προθεσμία, μπο-ρεί με οποιοδήποτε δικόγραφο διαμεί-βεται κατά τη δίκη ή με τις προτάσεις του ή με αυτοτελές δικόγραφο, να ζητή-σει, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημε-ρών από την άρση του εμποδίου που συνιστούσε την ανώτερη βία ή από γνώ-ση του δόλου του αντιδίκου, την επανα-φορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, με την έννοια της πρόσδο-σης, με δικαστική απόφαση, στην εκ-πρόθεσμη διαδικαστική πράξη, της έν-νομης ενέργειας, την οποία αυτή θα είχε αν ήταν εμπρόθεσμη (ΑΠ 61/2005 ΕλλΔνη 46.1447, ΑΠ 9/2004 ΕλλΔνη 45.752, ΑΠ 1266/2001 ΕλλΔνη 43.125, ΕφΑθ 8208/2003 ΕλλΔνη 46.544, ΕφΑθ 5131/2003 ΕλλΔνη 46.573). Ως ανώτερη βία στη διάταξη αυτή, νοείται το παρακωλυτικό της τήρησης της προ-θεσμίας γεγονός που ήταν απρόβλεπτο και δεν μπορούσε στη συγκεκριμένη πε-ρίπτωση να αποτραπεί ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης (ΑΠ 61/2005 ό.π., ΑΠ 1266/2001 ό.π.). Εξάλ-λου ο δόλος του αντιδίκου είναι κάθε από πρόθεση συμπεριφορά που συνί-σταται στην παράσταση ψευδών γεγο-νότων ως αληθινών ή στην αποσιώπηση των αληθινών και τείνει στην παραγωγή, την ενίσχυση ή τη διατήρηση της κρίσι-μης εσφαλμένης αντίληψης ή εντύπω-σης (ΑΠ 1266/2001 ό.π., ΕφΘεσ 987/1999 Αρμ ΝΔ΄ 246). Δόλο αποτελεί και η επίδοση δικογράφου με θυροκόλληση σε κλειστό μίσθιο κατάστημα, ενώ ήταν γνωστή η διεύθυνση της κατοικίας εκεί-νου προς τον οποίο απευθύνεται αυτό (ΕφΑθ 2490/1992 ΕΔΠ 1994 σελ. 104, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ΕρμΚΠολΔ τόμ. Ι (2000) άρθρ. 152 αρ. 4 σελ. 369). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 662 Α εδ. ά του ΚΠολΔ , κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 662 Β έως Η μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου, αν η μίσθωση αποδεικνύεται εγγράφως, στην περίπτωση καθυστέ-ρησης του μισθώματος από δυστροπία, εφόσον έγγραφη όχληση έχει επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή ένα τουλάχι-στον μήνα πριν την κατάθεση της αίτη-σης. Εξάλλου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 662 ΣΤ του ΚΠολΔ, ο καθού η διαταγή δικαιούται να ασκήσει ανακο-πή ενώπιον του καθ΄ ύλην αρμόδιου, για την εκδίκαση της αγωγής απόδο-σης του μισθίου δικαστηρίου, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε εργασίμων ημε-ρών από της επίδοσης της διαταγής. Η ανακοπή

εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 επ. Οι δια-τάξεις των άρθρων 662 Α επ. του ΚΠολΔ, που διέπουν τη διαταγή από-δοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου, όπως και εκείνες των άρθρων 623 επ. του ιδίου Κώδικα, που διέπουν τη δια-ταγή πληρωμής, δεν ρυθμίζουν το ζήτη-μα της προθεσμίας μέσα στην οποία πρέπει να ασκηθεί η αίτηση για την επαναφορά των πραγμάτων στην προη-γούμενη κατάσταση στην περίπτωση απώλειας της προθεσμίας για την άσκηση της ανακοπής κατά των διατα-γών αυτών. Στην περίπτωση της διατα-γής πληρωμής γίνεται δεκτό ότι η κατά τις διατάξεις των άρθρων 152 επ. του ΚΠολΔ αίτηση του ανακόπτοντος, που απώλεσε την προθεσμία της ανακοπής κατ΄ αυτής (διαταγής πληρωμής) για επαναφορά των πραγμάτων στην προη-γούμενη κατάσταση, ασκείται, κατά τη διάταξη του άρθρου 153 του ΚΠολΔ, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την ημέρα της άρσης του εμποδίου που συνιστούσε την ανώτερη βία ή της γνώσης του δόλου (ΑΠ 1334/1982 Νοβ 31.1186, ΕφΑθ 1541/1994 ΕΕμπΔ ΜΕ΄ 586, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρ. 632 αρ. 11 σελ. 1184). Η ανακοπή κατά διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου δεν αποτελεί ένδικο μέσο και, συνεπώς, δεν εφαρμό-ζονται επί αυτής η διάταξη του άρθρου 652 παρ. 2 του ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία η προθεσμία της αίτησης για επαναφορά των πραγμάτων στην προη-γούμενη κατάσταση είναι οκτώ ημέρες από την ημέρα που αίρεται το κώλυμα, το οποίο συνιστά ανώτερη βία ή από γνώση του δόλου, αλλά ένδικο βοήθημα και συγκεκριμένα είδος της ανακοπής του άρθρου 583 επ. του ΚΠολΔ (Παπα-δάκης: Διαταγές στη μισθωτική διαδικα-σία (2004) παρ. 7 αρ. 115-116 σελ. 56, ίδιος: Παρατηρήσεις κάτω από την ΕφΑθ 7587/1999 ΕΔΠ 1998 σελ. 377, Βαθρακοκοίλης: ΚΠολΔ συμπλρ. τόμ. (2001) άρθρ. 662 ΣΤ΄ αρ. 3 σελ. 644, Παπαδουλάκης: Διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου ΕΔΠ 1997 σελ. 145 επ. και ιδίως 151) και, συνε-πώς στην περίπτωση της απώλειας της προθεσμίας για την άσκηση αυτής (ανα-κοπής), η αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατά-σταση ασκείται όχι μέσα στην προθε-σμία του άρθρου 652 παρ. 2 του ΚΠολΔ, αλλά, λόγω της έλλειψης ειδι-κής ρύθμισης στις διατάξεις των άρθρων 662 Α επ. του ΚΠολΔ, μέσα στην προθεσμία του άρθρου 153του ΚΠολΔ (βλ. Κατρά: Πανδέκτης μισθώσεων και οροφοκτησίας Ε΄ έκδ. (2003) παρ. 250 ΣΤ αρ. 6 σελ. 769, Αλεξίου: Διαταγή απόδοσης μισθίου ΕλλΔνη 41 σελ. 601 επ. και ιδίως 605). Στην προκείμενη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων στο ακροα-τήριο του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, οι οποίες περιέχονται στα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα από αυτούς (διαδί-κους), σε επικυρωμένα φωτοτυπικά αντίγραφα, ταυτάριθμα με την προσβαλ-λόμενη απόφαση πρακτικά αυτού, τις ένορκες βεβαιώσεις του... και της... που περιέχονται στις επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από τον εκκαλούντα σχετικές εκθέσεις 9241/8-12-2003 και 9242/8-12-2003 της Συμβολαιογράφου Πατρών..., έχουν δε δοθεί ύστερα από νόμιμη και εμπρόθεσμη κατά το άρθρο 650 παρ. 1 εδ. γ΄ του ΚΠολΔ, κλήτευση του εφεσιβλήτου, και από όλα τα έγ-γραφα, τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδεί-χθηκαν τα ακόλουθα: Με την 210/2003

διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου, η οποία εκδόθηκε από το Δικαστή του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου επί της από 15-3-2003 σχετικής αίτησης του εφεσιβλήτου, διατάχθηκε ο εκκα-λών να αποδώσει στον εφεσίβλητο το ακίνητο, το οποίο ο τελευταίος είχε εκμισθώσει στον πρώτο με βάση το από 1-12-2000 ιδιωτικό συμφωνητικό και ειδι-κότερα την παλαιά διώροφη οικοδομή που βρίσκεται στην οδό Πανεπιστημίου 195 στην Πάτρα και αποτελείται από ισόγειο εμβαδού 362,68 τμ και πρώτο όροφο εμβαδού 347,24 τμ. Στο ιδιωτικό αυτό συμφωνητικό, στην από 15-3-2003 αίτηση για την έκδοση της προαναφερό-μενης διαταγής και στην από 23-3-2003 έγγραφη όχληση του εφεσιβλήτου προς τον εκκαλούντα για καταβολή των μι-σθωμάτων των μηνών Μαρτίου και Απρι-λίου του έτους 2003, τα οποία καθυ-στερούσε ο εκκαλών από δυστροπία του, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του εφεσιβλήτου, ο εκκαλών φέρεται ως κάτοικος Πατρών (Κοζάνης 39). Κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο του έτους 2003, το μίσθιο ακίνητο ήταν κλειστό λόγω της στράτευσης του εκ-καλούντος. Αντίγραφο της προαναφερό-μενης διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου ακινήτου επιδόθηκε στον εκκαλούντα την 23-5-2003, όπως προ-κύπτει από την έκθεση επίδοσης 4279/23-5-2003 του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Πατρών.... Η επίδοση αυτή έγινε με θυροκόλληση στο μίσθιο ακίνητο, όπως προκύπτει από την προαναφερόμενη έκθεση επίδοσης, παρά το γεγονός ότι η διεύθυνση της κατοικίας του εκκαλούντος ήταν γνωστή στον εφεσίβλητο από το ίδιο το προαναφερόμενο ιδιωτικό συμφωνητικό (μισθωτήριο) και παρά το γεγονός ότι ο εφεσίβλητος γνώριζε πως το μίσθιο ακίνητο ήταν κλειστό. Έτσι, ο εκκαλών δεν έλαβε γνώση της επίδοσης με αποτέλεσμα να παρέλθει η προβλεπόμενη από τη διάταξη των άρθρων 662 ΣΤ εδ. ά του ΚΠολΔ , δεκαπενθήμερη προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής κατά της προαναφερόμενης διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου, γεγονός το οποίο επεδίωκε ο εφεσίβλητος. Πρέπει να σημειωθεί ότι την 17-6-2003, δη-λαδή μετά την πάροδο της προαναφερόμενης προθεσμίας, ο εφεσίβλητος επέδωσε στον εκκαλούντα αντίγραφο του απογράφου της προαναφερόμενης διαταγής στην οδό Κοζάνης αρ. 39. Περαιτέρω, ο εκκαλών, που από την 3-6-2003 μέχρι την 2-7-2003 τουλάχιστον υπηρετούσε στην Ελληνική Δύναμη Κύπρου (2ο Μ/Κ Τάγμα Πεζικού, 1ο Γραφείο), όπως προκύπτει από τη βεβαίωση με ημεροχρονολογία 2-7-2003 του 1ου Γραφείου του προαναφερόμενου Τάγματος, έλαβε γνώση της προαναφερόμενης διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου ακινήτου, της επίδοσης του αντιγράφου της την 23-5-2003 και του προαναφερόμενου σκοπού του εφεσιβλήτου την 17-6-2003, δηλαδή κατά την ημέρα της επίδοσης, στον τόπο της κατοικίας του στην οδό Κοζάνης αρ. 39 στην Πάτρα, του αντιγράφου του απογράφου της δια-ταγής αυτής. Την 25-6-2003 ο εκκαλών κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτο-βάθμιου Δικαστηρίου την από 23-6-2003 ανακοπή του κατά της διαταγής αυτής, στην οποία (ανακοπή) περιέ-λαβε και την αίτηση για την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κα-τάσταση, προκειμένου να θεωρηθεί ότι η ανακοπή αυτή είναι εμπρόθεσμη. Αντίγραφο της ανακοπής αυτής, με την προαναφερόμενη αίτηση, επιδόθηκε στον εφεσίβλητο την 27-6-

2003, όπως προκύπτει από την έκθεση επίδοσης 7939Β/27-6-2003 του δικαστικού επιμε-λητή στο Πρωτοδικείο Πατρών. ... Κατά συνέπεια, η προαναφερόμενη αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προ-ηγούμενη κατάσταση ασκήθηκε μέσα στην τριακονθήμερη προθεσμία, η οποία προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 153 του ΚΠολΔ, που εφαρ-μόζεται, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, και στην προκείμενη περίπτωση, και, επομένως, θεωρείται ότι η ανακοπή είναι εμπρόθεσμη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχτηκε ότι η αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση είναι εκπρόθεσμη, αφού ασκήθηκε μετά την πάροδο οκτώ ημερών από τη γνώση του δόλου του εφεσιβλήτου έσφαλε και, συνεπώς, ο σχετικός πρώτος λόγος της κρινόμενης έφεσης είναι ουσιαστικά βάσιμος. Πρέπει, επομένως, το Δικαστήριο να δε-χθεί κατ΄ ουσίαν την έφεση, να εξαφανίσει την προσβαλλόμενη απόφαση, να κρατήσει την υπόθεση στο Δικαστήριο αυτό και να τη δικάσει κατ΄ ουσίαν, να δεχτεί την αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, να αποφανθεί ότι η ανακοπή είναι εμπρόθεσμη και να δικάσει αυτή κατ΄ ουσίαν (άρθρ. 535 παρ. 1 του ΚΠολΔ). Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 574, 595 εδ. α΄του ΑΚ και 66 του ΕισΝΚΠολ, συνάγεται ότι ο μισθωτής είναι υποχρεωμένος να καταβάλει το μίσθωμα κατά τις συμφωνημένες προθεσμίες χωρίς όχληση από τον εκμισθωτή, η μη καταβολή δε αυτού (μισθώματος) κατά την καθορισμένη για την πληρωμή ημέρα συνεπάγεται, κατά το άρθρο 341 του ΑΚ, την υπερημερία του, η οποία τον καθιστά δύστροπο ως προς την κατα-βολή του μισθώματος, οπότε ο εκμι-σθωτής δικαιούται να ζητήσει την από-δοση του μισθίου και χωρίς την καταγ-γελία της μίσθωσης. Η δυστροπία του μισθωτή αποτελεί μεν προϋπόθεση της αποβολής από το μίσθιο, όμως αυτή τεκμαίρεται από την καθυστέρηση της καταβολής του μισθώματος κατά τη συμφωνημένη ημέρα, αίρεται δε μόνο αν αυτός ισχυριστεί και αποδείξει εύλο-γη αιτία καθυστέρησης, δηλαδή ότι η τελευταία οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη κατά το άρθρο 4342 του ΑΚ (ΑΠ 1529/1998 ΕΔΠ 1998 σελ. 349, ΑΠ 1188/1995 ΕλλΔνη 38.834, ΑΠ 465/1991 ΕλλΔνη 32.1248). Ο ισχυρισμός αυτός αποτελεί ένσταση καταλυτική της αγωγής περί απόδοσης της χρήσης του μισθίου, αλλά και της κατά το άρθρο 662Α του ΚΠολΔ εκδι-δομένης διαταγής απόδοσης της χρή-σης του μισθίου και αν ευδοκιμήσει επι-φέρει την απόρριψη της αγωγής ή την ακύρωση της διαταγής αυτής αντίστοι-χα (ΕφΑθ 7587/1998 ΕΔΠ 1998 σελ. 370). Για τη συγκρότηση της έννοιας του πραγματικού ελαττώματος του μισθίου δεν αρκεί οποιαδήποτε δυσμενής κατά-σταση της υλικής υπόστασης του μι-σθίου πράγματος, αλλά απαιτείται κα-τάσταση τέτοια που να επηρεάζει τη λειτουργική χρήση του μισθίου, που συμφωνήθηκε (ΑΠ 922/2004 ΕλλΔνη 46.1703, ΕφΑθ 256/2005 ΕλλΔνη 46.886). Έτσι, πραγματικό ελάττωμα αποτελεί και η απαγόρευση, με διάτα-ξη νόμου, της συμφωνημένης χρήσης ή η άρνηση χορήγησης άδειας λειτουρ-γίας του καταστήματος από την αρμό-δια αρχή (ΕφΑθ 6711/2001 ΕΔΠ 2002 σελ. 357, ΕφΑθ 1979/1993 ΕλλΔνη 34.1148, ΕφΘεσ 664/1997 ΕλλΔνη 38.1917, Κατράς: ό.π. παρ. 23 Β αρ. 2.1 σελ.

132). Η ύπαρξη κατά το χρόνο της παράδοσης του μισθίου στο μι-σθωτή ή η μεταγενέστερη εμφάνιση ελαττωμάτων που εμποδίζουν, κατά ένα μέρος, τη συμφωνημένη χρήση συνε-πάγεται, εκτός των άλλων, και δικαίωμα του μισθωτή, που μπορεί να αναγνω-ριστεί και δικαστικώς, για καταβολή μειωμένου μισθώματος από την παρά-δοση σ΄ αυτόν του μισθίου ή από την εμφάνιση του ελαττώματος για όσο χρο-νικό διάστημα υπάρχει το ελάττωμα, κατά το ενδιάμεσο δε χρονικό διάστη-μα, δηλαδή μέχρι την έκδοση της τελε-σίδικης απόφασης, ο μισθωτής υπο-χρεούται να καταβάλλει το ποσό του μισθώματος που δέχεται ότι οφείλει, αλλιώς καθίσταται υπερήμερος (βλ. ΑΠ 1325/2001 ΕλλΔνη 43.1672, ΑΠ 1529/1998 ό.π., ΑΠ 379/1997 ΕλλΔνη 38.1818). Η άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν προαπαιτεί υπαιτιότητα ή γνώση του εκμισθωτή σχετικά με την ύπαρξη του ελαττώματος του μισθίου (ΑΠ 256/2005 ό.π., ΕφΑθ 3879/1994 ΕλλΔνη 36.1607, ΕφΑθ 10036/1990 ΕλλΔνη 32.1653, ΕφΑθ 1049/1987 ΕλλΔνη 32.1653). Στην προκείμενη πε-ρίπτωση, από τα αναφερόμενα στην προηγούμενη σκέψη της απόφασης αυ-τής αποδεικτικά μέσα αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Το ακίνητο το οποίο ο καθού η ανακοπή εκμίσθωσε στον ανακό-πτοντα, με το από 1-12-2000 ιδιωτικό συμφωνητικό, μπορούσε, σύμφωνα με τον τέταρτο όρο αυτού (συμφωνητικού), να χρησιμοποιηθεί για τη στέγαση επι-χείρησης παροχής ψυχαγωγικών υπη-ρεσιών με οποιαδήποτε μορφή και συγ-κρότηση, όπως εστιατορίου, κέντρου διασκέδασης, καφέ-μπάρ, αίθουσας ψυχαγωγίας, συναυλιακού χώρου, χώ-ρου φιλοξενίας, δεξιώσεων, εκθεσιακού κέντρου, λούνα πάρκ κλπ. Το μηνιαίο μίσθωμα είχε συμφωνηθεί στο ποσό των 650.000 δραχμών (1.907,56 ευρώ). Για την εκμετάλλευση του ακινήτου αυ-τού ο ανακόπτων συνέστησε με τον..., ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία... και Σία ΟΕ, με το από 15-1-2002 ιδιω-τικό συμφωνητικό. Προκειμένου να χρη-σιμοποιήσει το μίσθιο ακίνητο για το σκοπό για το σκοπό τον οποίο το μίσ-θωσε και ειδικότερα ως κέντρο διασκέ-δασης και κοσμική ταβέρνα, ο ανακό-πτων δαπάνησε, για τη βελτίωσή του το ποσό των 143.000 ευρώ περίπου. Μετά τη βελτίωση αυτή, ο ανακόπτων ζήτησε την έκδοση σχετικής άδειας. Όμως, όπως προκύπτει από το επικα-λούμενο και προσκομιζόμενο από τον ανακόπτοντα έγγραφο 4183/1-4-2002 της Δ/νσης ΧΟΠ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, οι επιτρεπό-μενες χρήσεις γης στο ΟΤ 1823 του σχε-δίου πόλεως των Πατρών, στο οποίο (ΟΤ) βρίσκεται το μίσθιο ακίνητο, είναι η κατοικία και οι ξενώνες μικρού δυνα-μικού. Η απαγόρευση, επομένως της προαναφερόμενης συμφωνημένης, με-ταξύ των διαδίκων, χρήσης του μισθίου ακινήτου, αποτελεί, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, πραγματικό ελάττωμα αυτού (μισθίου ακινήτου). Ο ανακόπτων γνωσ-τοποίησε στον καθού η ανακοπή την έλλειψη δυνατότητας χορήγησης αδεί-ας για τη λειτουργία της προαναφερό-μενης επιχείρησης στο μίσθιο ακίνητο. Μετά από αυτά, ο ανακόπτων έλαβε άδεια λειτουργίας μόνο παραδοσιακού καφενείου στο ισόγειο του μισθίου ακι-νήτου. Όμως, με τα έσοδα από τη λει-τουργία του καφενείου δεν μπορούσε να καταβάλει στον καθού η ανακοπή το μηνιαίο μίσθωμα. Γι΄ αυτό ζήτησε από τον καθού η ανακοπή να του επιτρέψει να

χρησιμοποιεί τον ανώγειο όροφο του μισθίου ακινήτου ως ξενώνα, αφού για τη δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να λάβει τη σχετική άδεια. Όμως, ο κα-θού η ανακοπή δεν του επέτρεψε. Από την ύπαρξη του προαναφερόμενου πραγματικού ελαττώματος του μισθίου ακινήτου, γεννήθηκε το δικαίωμα του ανακόπτοντος να μειώσει το μίσθωμα για όσο χρονικό διάστημα υπήρχε το ελάττωμα, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής. Μετά την προαναφερόμενη άρνηση του καθού η ανακοπή, ο ανακόπτων συνέχισε μεν να χρησιμοποιεί το ισόγειο του μισθίου ακινήτου ως παραδοσιακό καφενείο, άσκησε, όμως το προαναφερόμενο δικαίωμά του δηλώνοντας στον καθού η ανακοπή κατά τον Απρίλιο του έτους 2002 πως ενόψει του ότι γίνονταν μερική χρήση του μισθίου ακινήτου θα μείωνε το μηνιαίο μίσθωμα στο ποσό των 733,68 ευρώ. Ο καθού η ανακοπή δήλωσε στον ανακόπτοντα ότι δέχονταν να μειωθεί το μηνιαίο μίσθωμα μόνο κατά το ποσό των 146,74 ευρώ. Κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο του έτους 2003, το μίσθιο ακίνητο παρέμεινε κλειστό ενόψει της στράτευσης του ανακόπτοντος, όπως αναφέρεται στην προηγούμενη σκέψη της απόφασης αυτής. Ο τελευταίος (ανακόπτων), ασκώντας το προαναφερόμενο δικαίωμά του για μείωση του μηνιαίου μισθώματος και θεωρώντας ότι το οφειλόμενο μέρος αυτού (μηνιαίου μισθώματος) ανερχόταν στο ποσό των 733,68 ευρώ προσφέρθηκε να καταβάλλει στον καθού η ανακοπή το ποσό αυτό. Όμως ο τελευταίος αρνήθηκε να δεχτεί το ποσό αυτό, αφού είχε δεχτεί να μειωθεί το μηνιαίο μίσθωμα κατά το ποσό των 146,74 ευρώ μόνο, όπως κατέθεσαν τόσο ο μάρτυρας του ανακόπτοντος... όσο και οι ... με τις από 8-12-2003 ένορκες βεβαιώσεις τους. Έτσι, η μη καταβολή από τον ανακόπτοντα στον καθού η ανακοπή για τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο του έτους 2003, του ποσού του μισθώ-ματος, το οποίο δέχεται ότι οφείλει σ΄ αυτόν, οφείλονταν σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη και, συνεπώς δεν έχει καταστεί υπερήμερος, με αποτέ-λεσμα να μην μπορεί να εκδοθεί εις βά-ρος του διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου ακινήτου για μη καταβολή από δυστροπία των μισθωμάτων των μηνών Μαρτίου και Απριλίου του έτους 2003. Κατά συνέπεια, ο σχετικός λόγος της κρινόμενης ανακοπής είναι ουσια-στικά αβάσιμος. Σύμφωνα με όλα αυτά, πρέπει να γίνει δεκτή η ανακοπή και να ακυρωθεί η 210/2003 διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου ακινήτου, που εκδόθηκε από το Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 660 παρ. 1 του ΚΠολΔ, αν εξαφανιστεί απόφαση που διατάζει παράδο-ση ή απόδοση της χρήσης του μισθίου και η απόφαση έχει εκτελεστεί, εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, δικαι-ούται να επανεγκατασταθεί στο μίσθιο. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι αναγκαίες προϋποθέσεις της αξίωσης επανεγκατάστασης στο μίσθιο είναι: α) η εξαφάνιση, μετά από άσκηση τακτικού ή έκτακτου ένδικου μέσου, απόφασης που διατάσσει την παράδοση ή από-δοση μισθίου και β) η εκτέλεση της απόφασης που εξαφανίστηκε (ΑΠ 339/1994 ΝοΒ 43.246, Μπέης: Πολ. Δικον. Άρθρο 660 αρ. 4 σελ. 338, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρο 660 αρ. 2 σελ. 1234, Βαθρακοκοίλης: ό.π. άρθρ. 660 αρ. 6-8 σελ. 926). Το άρθρο αυτό ρυθμίζει ειδική εκδήλωση της αξίωσης για επαναφορά των πραγμά-των στην

κατάσταση που βρίσκονταν πριν την εκτέλεση της απόφασης, την οποία (αξίωση) ρυθμίζουν τα άρθρα 525 παρ. 3, 550, 579 παρ. 2 , 581 παρ. 3 , 914 , 940 παρ. 2 του ΚπολΔ (Μπέης: ό.π. άρθρο 660 αρ. 1 σελ. 377, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρο 660 αρ. 1 σελ. 1234, Βαθρακο-κοίλης: ό.π. άρθρο 660 αρ. 1 σελ. 924, Παπαδάκης: Αγωγή επανεγκατάστα-σης στο μίσθιο κατ΄άρθρο 660 ΚΠολΔ ΕλλΔνη 26 σελ. 839 επ. και ιδίως 840). Η γραμματική διατύπωση των διατά-ξεων των άρθρων αυτών δεν καλύπτει και την περίπτωση της εκτέλεσης, που έχει επισπευθεί με άλλο, πλην της δικα-στικής απόφασης τίτλο, όπως είναι η διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισ-θίου ακινήτου(βλ. Κεραμέα – Κονδύλη – Νίκα: ό.π. άρθρο 662 Δ αρ. 1 και 4 σελ. 1243, Βαθρακοκοίλη: ό.π. συμπληρ. Τόμ. (2001) άρθρο 662 Α αρ. 1 σελ. 63, Παπαδάκη: διαταγές στη μισθωτική διαδικασία (2004) παρ. 6 αρ. 101 σελ 53) και στη συνέχεια έχει ανα-τραπεί (ΕφΑθ 4328/2002 ΝοΒ 50.1874, ΕφΘεσ 1302/2000 ΑρχΝ ΝΔ΄ 420). Ο σκοπός όμως των διατάξεων των άρθ-ρων αυτών, που συνίσταται στην ταχύ-τερη προστασία του καθού η εκτέλεση με την απαλλαγή του διαδίκου που νίκησε από την άσκηση νέας αγωγής κατά του αντιδίκου του και τη διεξαγωγή νέας δίκης με απώλεια χρόνου και αδικαιολόγητη δαπάνη, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το κενό που παρατη-ρείται στις φαινομενικά αρρύθμιστες πε-ριπτώσεις εκτέλεσης τίτλων, πλην της δικαστικής απόφασης, μπορεί να καλυ-φθεί με την ανάλογη εφαρμογή τους (ΕφΑθ 4328/2002 ό.π., ΕφΘες 1302/2000 ό.π.). Στην προκείμενη περίπτωση η 210/2003 διαταγή απόδοσης της χρή-σης του μισθίου ακινήτου έχει εκτελε-στεί, όπως προκύπτει από την επικα-λούμενη και προσκομιζόμενη από τον ανακόπτοντα έκθεση αποβολής και εγκατάστασης 266/23-6-2003, που συντάχτηκε από το δικαστικό επιμελη-τή στο Πρωτοδικείο Πατρών. Πρέπει επομένως, κατά παραδοχή του σχετι-κού αιτήματος του ανακόπτοντος, το οποίο έχει περιληφθεί στο δικόγραφο της ανακοπής να διαταχθεί η επανε-γκατάσταση του ανακόπτοντος στο μίσθιο ακίνητο, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 660 παρ. 1 του ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση, σύμφωνα με όσα αναφέ-ρονται στην αρχή της σκέψης αυτής. Τέλος τα δικαστικά έξοδα του ανακό-πτοντος και στους δύο βαθμούς δικαιο-δοσίας πρέπει να επιβληθούν στον

299/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Τσάγας, Διονύσιος Κότσιφας**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Μία αγωγή κατά του Επικουρικού Κεφαλαίου και μία κατά της Εθνικής Ασφαλιστικής. Δεν πρόκειται για αγωγές υπό αίρεση και είναι νόμιμη η άσκησή τους.

Στη δικαζόμενη υπόθεση ο πρώ-τος εφεσίβλητος άσκησε δύο αγωγές,

την πρώτη παραπάνω αναφερόμενη από 28-11-2001 ευθεία αγωγή κατά του Επικουρικού Κεφαλαίου, ισχυριζόμενος ότι το ζημιογόνο αυτοκίνητο του πρώτου εναγομένου κατά το χρόνο του ατυχήματος ήταν ανασφάλιστο και την τρίτη παραπάνω από 30-4-2002 ευθεία αγωγή κατά της εναγόμενης ήδη εκκαλούσης ασφαλιστικής εταιρείας, ισχυριζόμενος ότι το ζημιογόνο αυτοκίνητο κατά το χρόνο του ατυχήματος ήταν ασφαλισμένο σ΄ αυτή. Η χωριστή αυτή εναγωγή του Επικουρικού Κεφαλαίου και της ασφαλιστικής εταιρείας με διαφορετικά δικόγραφα είναι παραδεκτή και δεν αποτελεί διαζευκτική ή υπό αίρεση εναγωγή που απαγορεύεται κατ΄ άρθρ. 219 παρ. 1 ΚΠολΔ. Συνεπώς ορθά κρίθηκε ως νόμιμη η παραπάνω τρίτη αγωγή κατά της εναγομένης ήδη εκκαλούσης από το πρωτόδικο δικαστήριο και απορριπτέος ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμος ο τα αντίθετα υποστηρίζων λόγος της υπό κρίση έφεσης.

307/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγής Γεράκης, Ευτυχία Αναστασιάδου**).

Δικόγραφο αγωγής. Παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής και εκ νέου έγερσή της. Ο εναγόμενος δικαιούται να μην απαντήσει μέχρι να του καταβληθεί η δαπάνη του που προσδιορίζεται από το Δικαστήριο παρεμπιπτόντως χωρίς να απαιτείται προηγούμενη εκκαθάριση. Η δαπάνη περιλαμβάνει και την αμοιβή του δικηγόρου για σύνταξη προτάσεων. Αναβάλλεται η συζήτηση της αγωγής μέχρι την καταβολή της δικαστικής δαπάνης που καθορίζεται από το Δικαστήριο. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 295 του ΚΠολΔ αν η αγωγή από το δικόγραφο της οποίας παραιτήθηκε ο ενάγων ασκηθεί πάλι, ο εναγόμενος μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει στην αγωγή έως ότου καταβληθούν τα έξοδα της πρώτης δίκης. Στα καταβλητέα αυτά έξοδα περιλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες δαπάνες, δικαστικές και εξώδικες, που έγιναν μέχρι τότε (παραίτηση) από τον εναγόμενο για την αντίκρουση της αγωγής, μεταξύ των οποίων είναι και η κατά νόμον αμοι-βή του πληρεξουσίου δικηγόρου του για την σύνταξη των προτάσεων που κα-τέθεσε κλπ. (ΑΠ 857/2003 ΕλλΔνη 45.108, ΕΑ 8717/2004 ΕλλΔνη 46.1722), για το ορισμένο δε της αναβλητικής αυτής ενστάσεως, που προτείνεται κατά την πρώτη συζήτηση (άρθρ. 263 περ. δ΄ του ΚΠολΔ), αρκεί ο συγκεκριμένος προσδιορισμός της δα-πάνης, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη δικαστική εκκαθάρισή της κατά το άρθρο 192 του ΚΠολΔ, η οποία γίνε-ται παρεμπιπτόντως (άρθ. 284 του ΚΠΟλΔ) βάσει των προσκομιζομένων στοιχείων κατά πιθανολόγηση (άρθρ. 190 παρ. 3 του ΚΠολΔ, Μπέης, άρθρ. 295 ΙΙΙ αρ. 6 Σαμουήλ, 2003, παρ. 1011, Βαθρακοκοίλης, αρθρ. 295 αρ. 12 επ., ΕΑ 81/2000 ΕλλΔνη 41.1384). Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα διαδικαστικά έγγραφα που προσκομίζει και επικαλείται ο εκκαλών – εναγόμενος, η εφεσίβλητη είχε ασκήσει εναντίον του, ενώπιον του ιδίου πρωτοβάθμιου δικα-

στηρίου την από 11-8-2003 και υπό α/α καταθέσεως 75/12-8-2003 προηγούμενη, όμοια με την προαναφερθείσα έν-δικη αγωγή της, από το δικόγραφο σε της αγωγής αυτής η ενάγουσα παραιτήθηκε με δήλωσή της που καταχωρή-θηκε στα πρακτικά του ανωτέρω δικα-στηρίου κατά την εκφώνηση της υποθέ-σεως από το οικείο πινάκιο την ορισθεί-σα δικάσιμο της 17-2-2004 (υπ΄ αριθμ. 54/2004 πρακτικά συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας). Προ της συζητήσεως της ένδικης αγωγής κατά τη δικάσιμο της 18-5-2004 (πρώτη συζήτηση) ο εναγόμενος δήλωσε ότι αρνείται να απαντήσει στην αγωγή μέχρις ότου καταβληθούν τα έξοδα της προηγούμενης, από την οποία η ενάγουσα είχε παραιτηθεί, κατά τα προεκτεθέντα, ανερχόμενα στο ποσό των 650 ευρώ, η δήλωση δε αυτή καταχωρήθηκε στα πρακτικά του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη) με περαιτέρω αναφορά στις νομίμως κατατεθείσες προτάσεις του εναγομένου, όπου γίνεται σαφής και συγκεκριμένος προσδιορισμός της δαπάνης κατά δικαστική και εξώδικη ενέργεια του εναγόμενου. Επομένως και σύμφωνα με την προηγηθείσα μείζονα σκέψη η ένσταση του εναγομένου ήταν ορισμένη και έπρεπε να γίνει δεκτή, και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που την απέρριψε ως αόριστη για τον λόγο ότι η δαπάνη δεν εφέρετο ως εκκαθαρισμένη με δικαστική απόφαση έσφαλε στην κρίση του αυτή και απαραδέκτως προέβη στη συζήτηση της υποθέσεως, την οποία έπρεπε να αναβάλει μέχρι να καταβληθούν στον εναγόμενο τα αναφερόμενα έξοδα, όπως βάσιμα ο τε-λευταίος υποστηρίζει ήδη με τον πρώ-το λόγο της έφεσής του. Κατά συνέ-πειαν πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη και αφού εξα-φανιστεί η εκκαλούμενη και κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο τούτο για να δικαστεί από αυτό κατ΄ ουσίαν (άρθρ. 535 παρ. 1 του ΚΠολΔ), να αναβληθεί η συζήτηση της αγωγής μέχρι να καταβληθούν στον εναγόμενο τα ανωτέρω έξοδα (βλ. και ΕφΑθ 81/2000 ΕλλΔνη 41.1383), τα οποίο ανέρχονται κατά τις νόμιμες (άρθρ. 100 επ. του κώδικα των δικηγόρων) διατιμήσεις στα ακόλουθα ποσά, σύμφωνα με τις ενέργειες του εναγομένου, ήτοι στα ποσά των α) 80 ευρώ για παράσταση του πληρεξούσιου δικηγόρου του κατά την αρχική δι-κάσιμο της 18-11-2003, οπότε η ενά-γουσα ζήτησε αναβολή, β) 150 ευρώ για παράσταση του πληρεξούσιου δι-κηγόρου του και διατύπωση αντιρρήσεων κατά την δικάσιμο της 17-2-2004 (υπ΄ αριθμ. 54/2004 πρακτικά Μονομελούς Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας), γ) 200 ευρώ για σύνταξη και δακτυλογράφηση των από 17-2-2004 προτάσεων (σελίδες 28) και ανταγωγής του (η αναφερόμενη δαπάνη για σύνταξη και δακτυλογράφηση μόνης της ανταγωγής για να καταχωρηθεί ως έχει στα πρα-κτικά του δικαστηρίου δεν είναι αποδο-τέα, ως μη αναγκαία, αφού αρκούσε προς τούτο απλό φωτοτυπικό αντί-γραφο της ανταγωγής), δ) 129 ευρώ για σύνταξη και επίδοση της από 16-2-2005 κλήσεως προς εξέταση μαρτύρων την 17-2-2004 και αμοιβή και έξοδα συμβολαιογράφου για σύνταξη δύο ενόρκων βεβαιώσεων (υπ΄ αριθμ. 7026 κα ι7027/17-2-2004), συνολικά δε το ποσό των 559 ευρώ, όσο το άθροισμα των πιο πάνω ποσών. Σημειωτέον ότι η δυνατότητα του εναγομένου να χρησιμοποιήσει κατά τη νέα συζήτηση της υποθέσεως την ίδια ανταγωγή, τις προαναφερθείσες ένορκες βεβαιώσεις κλπ. δεν

ασκεί επιρροή εν προκειμένω, αφού η ειρημένη αξίωση του ιδίου γενεσιουργό αιτία έχει την παραίτηση της ενάγουσας από την προηγούμενη αγωγή, κατά τα προεκτεθέντα (και άρθρ. 188 παρ. 1 του ΚΠολΔ), η σχετική δε ως άνω δικα-στική δαπάνη θα ληφθεί υπόψιν στη νέα δίκη σε περίπτωση νίκης του εναγο-μένου – αντενάγοντος και εφόσον προ-ταθεί από την ενάγουσα – αντεναγόμενη και δεν θα του επιδικαστεί εκ νέου δικα-στική δαπάνη για τις πράξεις αυτές (βλ. ΑΠ 721/1983 ΝοΒ 1983 σελ 81, ΕφΑθ 8717/2004 ΕλλΔνη 46.1722).

317/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παρασκευή Σφαέλου, Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου** δικαστική αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Άγγελος Στεργιόπουλος, Ξενοφών Νικολάου).**

Προσεπίκληση του υπόχρεου προς αποζημίωση και αγωγή αποζημίωσης. Αν δεν ασκήσει παρέμβαση πρόσθετη υπέρ του προσεπικαλούντος και αρνηθεί απλώς την υποχρέωση προς αποζημίωση, δεν καθίσταται διάδικος και επομένως δεν απευθύνεται η έφεση και κατ΄ αυτού. Οριστική απόφαση. Αν συνεκδικαστούν πολλές αγωγές και για μία εκδόθηκε οριστική απόφαση για όλους του διαδίκους ενώ για την άλλη ή τις άλλες αγωγές εκδόθηκε μη οριστική απόφαση για όλους ή για μερικούς διαδίκους, η οριστική απόφαση που εκδόθηκε για όλους τους διαδίκους υπόκειται σε έφεση. Απόφαση πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ερήμην των διαδίκων. Εξαφανίζεται με την έφεση. Λεπτομέρειες. Διόρθωση αποφάσεως. Το αντικείμενο της διόρθωσης μπορεί να αποτελέσει λόγο έφεσης. Πράξη εφαρμογής της πολεοδομικής νομοθεσίας. Με την μεταγραφή της αποκτάται πρωτότυπη κυριότητα επί των αναφερομένων σ΄ αυτήν ιδιοκτησιών. Προϋποθέσεις. Κοινωφελής σκοπός. Έννοια. Η δημιουργία εκπαιδευτικού ιδρύματος εξυπηρετεί κοινωφελή σκοπό, το ίδιο και για θρησκευτικούς σκοπούς ή Μονές. Έκτακτη χρησικτησία. Έναρξη από την εισαγωγή του ΑΚ. Πώς υπολογίζεται ο χρόνος χρησικτησίας. Κληρονομιά. Η κτήση κυριότητας επέρχεται από τη μεταγραφή που ανατρέχει στο χρόνο του θανάτου χωρίς να συνεπάγεται και την κατάργηση δικαιωμάτων τρίτων στα κληρονομιαία ακίνητα τα οποία αποκτήθηκαν νόμιμα μετά το θάνατο του κληρονομούμενου. Κατάχρηση δικαιώματος.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθ-ρου 517 εδ. α΄ του ΚΠολΔ, η έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους. Ως διάδικοι στην περίπτωση αυτή, νοούνται οι νικήσαντες αντίδικοι του εκκαλούντος, οι οποίοι, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι δικάστηκαν με αυτή και όχι εκείνοι που ηττήθηκαν ή ομόδικοί τους, εκτός αν η απόφαση περιέχει επιβλαβή για τον εκκαλούντα διάταξη υπέρ κάποιου από τους ομοδίκους του. Τότε μόνο έχει την ιδιότητα του διαδίκου, στην περί-πτωση αυτή, ο διάδικος που ηττήθηκε, όταν ο εκκαλών δικαιολογεί έννομο προς τούτο συμφέρον, το οποίο προ-κύπτει από το διατακτικό της απόφα-σης και στο οποίο στηρίζει την άσκηση της έφεσης κατά του εφεσιβλήτου αυ-τού (ΕφΠειρ 630/1988 ΑρχΝ 39.535, ΕφΠατρ

143/1993 ΑχΝομ 14.156, ΕφΚερκ 122/2001 ΙονΕπιθΔ 2001 σελ. 111, Σαμουήλ: Η έφεση Ε΄ έκδ. (2003) αρ. 336 σελ. 146 κα ιαρ. 346 σελ. 157). Αν δεν συντρέχει για ορισμένο εφεσί-βλητο, η παθητική νομιμοποίηση, η έφε-ση απορρίπτεται ως προς αυτόν αυτε-παγγέλτως (ΕφΘεσσ 3324/1991 Αρμ ΜΣΤ΄ 357, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ΕρμΚΠολΔ άρθρ. 517 αρ. 1 σελ. 916). Αν ο προς αποζημίωση εναγό-μενος προσεπικαλέσει στη δίκη εκείνον κατά του οποίου, σε περίπτωση ήττας του, δικαιούται να αναχθεί και να αξι-ώσει αποζημίωση για το ποσό που τυχόν ήθελε υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα, ενώσει δε με την προσε-πίκληση και αγωγή αποζημίωσης και ο προσεπικληθείς δεν προσέλθει στη δίκη ή αν προσέλθει δεν ασκήσει πα-ρέμβαση, αλλά αποκρούσει απλώς την προσεπίκληση και αρνηθεί την προς αποζημίωση ενωμένη στην προσεπί-κληση αγωγή αποζημίωσης, δεν καθί-σταται διάδικος στην κύρια δίκη μεταξύ του ενάγοντος και του εναγομένου, ούτε δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία με-ταξύ του εναγόμενου και του προσε-πικαλούμενου. Γι΄ αυτό αν ο ενάγων ασκήσει έφεση κατά της απόφασης, δεν υποχρεούται αλλά και δεν δικαιού-ται να απευθύνει αυτή και κατά του προσεπικληθέντος που δεν άσκησε πα-ρέμβαση στην κύρια δίκη, η οποία άνοι-ξε με την κύρια αγωγή, ούτε άλλωστε έχει έννομο συμφέρον να αναμιχθεί στη δίκη που άνοιξε με την παρεμπίπτουσα αγωγή (ΕφΑθ 877/1986 ΕλλΔνη 27.149, ΕφΑθ1771/1982 Δ 15.309, Βαθρακοκοίλης: ΚΠολΔ άρθρ. 517 αρ. 24 σελ. 220-221). Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 513 παρ. 1 του ΚΠολΔ, έφεση επιτρέπεται μόνο κατά εκδιδομένων στον πρώτο βαθμό οριστι-κών αποφάσεων που περατώνουν όλη τη δίκη ή μόνο τη δίκη για την αγωγή ή ανταγωγή. Αν συνεκδικαστούν περισ-σότερες αγωγές και για τη μία από αυτές εκδόθηκε οριστική απόφαση για όλους του διαδίκους, ενώ για την άλλη ή τις άλλες αγωγές εκδόθηκε μη οριστι-κή απόφαση για όλους τους διαδίκους ή για ορισμένους από αυτούς, η ορι-στική απόφαση που εκδόθηκε για όλους τους διαδίκους υπόκειται σε έφε-ση και πριν από την έκδοση της οριστι-κής απόφασης για τις υπόλοιπες αγω-γές (ΑΠ 405/1986 ΕλλΔνη 28.998, Βαθρακοκοίλης: άρθρ. 513 παρ. 93 σελ. 184-185). Για το χαρακτηρισμό μιας απόφασης ως οριστικής ή μη γί-νεται συνήθως αναδρομή στο διατα-κτικό της. Για τον ορθό χαρακτηρισμό της, όμως, μπορεί να γίνει αναδρομή και στο σκεπτικό της, αν αυτός δεν αποδί-δεται με το διατακτικό της (ΕφΑθ 11336/1990 ΕλλΔνη 32.1083). Εξάλλου, με την έφεση ή την αντέφεση ως λόγος μπορεί να προβληθεί κάθε πλημμέλεια της απόφασης, όπως εκεί-νη που οφείλεται στην παραδρομή του δικαστηρίου και που μπορούσε να απο-τελέσει αντικείμενο διόρθωσης της από-φασης κατά το άρθρο 315 ΚΠολΔ, αρκεί, βεβαίως, εκείνος που ασκεί για το λόγο αυτό την έφεση ή την αντέφεση να έχει έννομο συμφέρον προς τούτο (ΑΠ 1124/1997 ΕλλΔνη 40.332, ΕφΘεσσ 115/1991 Αρμ ΜΕ΄ 62) Περαι-τέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 528 του ΚΠολΔ, αν ασκηθεί έφεση από το διάδικο που δικάστηκε σαν να ήταν παρών, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στο όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προ-τείνει πρωτοδίκως. Με τις διατάξεις

αυτές, παρέχεται στο διάδικο που δικάστηκε σαν να ήταν παρών, η ευκαιρία, ενόψει του ότι δεν εμφανίστηκε ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, όπως μέσα στα όρια του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, ακουστεί και προβάλλει ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου όσους ισχυρισμούς μπορούσε να προτείνει ενώπιον αυτού (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου), επανορθώνοντας με την έφεση και τους πρόσθετους λόγους έφεσης τις συνέπειες που ενδεχομένως η απουσία του επέφερε. Αν αρνηθεί τους πραγματικούς ισχυρισμούς που αποτελούν την ιστορική βάση της αγωγής ή προβάλει εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως προς αυτούς, η απόφαση πλήττεται στο σύνολό της και εξαφανίζεται ως προς όλες τις διατάξεις της, χωρίς να απαιτείται να ευδοκιμήσει προηγουμένως κάποιος λόγος έφεσης, αλλά με μόνη την τυπική παραδοχή της (ΑΠ 1015/2005 ΕλλΔνη 46.1101, ΕφΑθ 6387/2004 ΕλλΔνη 46.869, ΕφΑθ 5960'/2004 ΕλλΔνη 46.868, Σαμουήλ: ο.π. παρ. 228 δ σελ. 100-101). Στην προκείμενη περίπτωση φέρονται για συζήτηση η από 1-4-2003 έφεση των εναγόντων, η από 25-11-2002 εφέσεις του τρίτου και του πέμπτου από τους εναγομένους και η από 19-3-2003 έφεση του τέταρτου από αυτούς (εναγομένους), κατά των οριστικών διατάξεων της 334/2002 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, η οποία εκδόθηκε με την τακτική διαδικασία ερήμην του τρίτου και του πέμπτου από τους εναγόμενους σε διαφορά που αφορά τη διεκδίκηση κυριότητας ακινήτου από τους εκτελεστές ιδιόγραφης διαθήκης. Από τις εφέσεις αυτές, οι οποίες πρέπει να συνεκδικαστούν (άρθρ. 246, 524 παρ. 1 του ΚΠολΔ), οι δύο πρώτες και οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης, είναι κατά το μέρος που στρέφονται κατ΄ εκείνων που είχαν προσεπικληθεί από τους δύο πρώτου εναγόμενους και κατά των οποίων είχε ασκηθεί από αυτούς (δύο πρώτους εναγόμενους) η από 6-7-2001 παρεμπίπτουσα αγωγή, απορριπτέες λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης, εφόσον οι προσεπικληθέντες, ενόψει του ότι δεν είχαν ασκήσει παρέμβαση, δεν είχαν καταστεί διάδικοι στην κύρια δίκη μεταξύ των εναγόντων και εναγομένων, ούτε είχε δημιουργηθεί αναγκαστική ομοδικία μεταξύ των δύο πρώτων εναγομένων και εκείνων. Ως προς υπόλοιπους εφεσίβλητους, οι κρινόμενες εφέσεις και οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης ασκήθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα (άρθρ. 595, 496, 511, 513 παρ. 1 περ. β΄, 516, 517, 518 παρ. 1 του ΚΠολΔ). Ειδικότερα ως προς την από 1-4-2003 έφεση των εναγόντων, που αφορά τους δύο πρώτους από τους εναγόμενους, οι τελευταίοι δεν επικαλούνται ούτε προσκομίζουν έκθεση επίδοσης σ΄ αυτούς της προσβαλλόμενης απόφασης, ούτε ακριβές αντίγραφο αυτής (απόφασης) με την κατά το άρθρο 139 του ΚΠολΔ επισημείωση, από το δικαστικό επιμελητή της ημέρας και ώρας επίδοσης. Ο ισχυρισμός του τρίτου και του πέμπτου από τους εναγομένους ότι η από 1-4-2003 έφεση των εναγόντων είναι εκπρόθεσμη, γιατί αυτή ασκήθηκε μετά την παρέλευση της προθεσμίας των τριάντα ημερών από την επόμενη της επίδοσης σ΄ αυτούς της προσβαλλόμενης απόφασης, πρέπει να απορριφθεί, εφόσον με την έφεση αυτή δεν προσβάλλεται διάταξη της εκκαλούμενης απόφασης που αφορά αυ-τούς. Περαιτέρω, με την από 1-4-2003 έφεση των εναγόντων νόμιμα προ-βάλλεται, σύμφωνα με όσα αναφέ-

ρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, ως λόγος έφεσης, πλημμέλεια της προσβαλλόμενης απόφασης, που μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο διόρθωσης αυτής, κατά τις διατάξεις των άρθρων 315 επ. του ΚΠολΔ, και συγκεκριμένα ότι, ενώ στο σκεπτικό δέχεται ότι η αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, είναι ουσιαστικά βάσιμη, ως προς τα ακίνητα που φέρονται ότι κατέχονται από τους δύο πρώτους εναγόμενους, δεν έχει δια-λάβει στο διατακτικό σχετική διάταξη. Ως προς τα ακίνητα αυτά, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι οριστική, όπως προκύπτει από την αναδρομή στο σκεπτικό της, και, επομένως ο ισχυρισμός των εναγόντων ότι η από 25-11-2002 έφεση των δύο πρώτων εναγομένων και οι από 24-2-2003 πρόσθετοι λόγοι έφεσης είναι απαράδεκτοι, αφού στρέφεται κατ΄ απόφασης που δεν είναι οριστική γι΄ αυτούς, πρέπει να απορριφθεί. Κατά συνέπεια, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, οι κρινόμενες εφέσεις και οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές. Περαιτέρω, οι από 25-11-2002 εφέσεις του τρίτου και του πέμπτου από τους εναγόμενους, που είχαν δικαστεί ερήμην ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, πρέπει ενόψει του ότι οι εκκαλούντες αρνούνται με αυτές την ιστορική βάση της αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, να γίνουν δεκτές και κατ΄ ουσίαν, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, να εξαφανιστεί, ως προς αυτούς, η προσβαλλόμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση, ως προς αυ-τούς, στο Δικαστήριο αυτό και να ερευ-νηθεί περαιτέρω η αγωγή, όσον αφορά αυτούς, ως προς τη νομική και την ουσιαστική βασιμότητά της. Ως προς τις υπόλοιπες εφέσεις και τους πρόσθετους λόγους έφεσης, πρέπει να εξεταστεί το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων τους (άρθρ. 533 παρ. 1 του ΚΠολΔ).

Από τις διατάξεις του άρθρου 12 του Ν. 1337/1983, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 49 παρ. 2 και 3 του Ν. 947/1979, συνάγεται ότι με την κύρωση της πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης οριστικοποιούνται οι αναφερόμενες σ΄ αυτή εδαφικές μεταβολές σε συσχετισμό με τους φερόμενους ως ιδιοκτήτες τους, οι οποίοι από τη μεταγραφή της αποκτούν πρωτοτύπως κυριότητα επί των αναγραφομένων σ΄ αυτή ιδιοκτησιών, με την προϋπόθεση ότι είναι πραγματικοί κύριοι των ακινήτων που αποτέλεσαν την βάση διαμόρφωσής τους, αν δε δεν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή, ο αληθινός κύριος του βασικού ακινήτου μπορεί να διεκδικήσει το αντίστοιχο που διαμορφώθηκε, ασκώντας τη σχετική αγωγή κατά του φερόμενου στον κτηματολογικό πίνακα ως δικαιούχου ή των διαδόχων του (ΑΠ 261/2003 ΕλλΔνη 45.801). Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως που απέρριψε τον ισχυρισμό των δύο πρώτων εναγομένων ότι οι άμεσοι δικαιοπάροχοί τους ... όσον αφορά το επίδικο τμήμα ακινήτου 1 και...όσον αφορά το επίδικο τμήμα ακινήτου 2, είχαν αποκτήσει κυριότητα επί των τμημάτων αυ-τών ακινήτου πρωτοτύπως με τη μετα-γραφή των πράξεων εφαρμογής των σχετικών πολεοδομικών μελετών, αφού μνημονεύονται στους σχετικούς κτημα-τολογικούς πίνακες ως κύριοι των ιδιο-κτησιών, ανεξάρτητα από το αν ήταν πράγματι κύριοι των ακινήτων που αποτελούσαν τη βάση της διαμόρφωσής τους, ορθά, ως προς το αποτέλεσμα, έκρινε και, συνεπώς, ο τέταρτος

λόγος της από 25-11-2002 έφεσης των δύο πρώτων εναγομένων, με τον οποίο υποστηρίζεται το αντίθετο, είναι βάσι-μος.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 του ΑΝ 2039/1939, που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 101 του ΕισΝΑΚ «κοινωφελής σκοπός κατά την έννοια του παρόντος είναι, κατ΄ αντίθεσιν προς τον ιδιωτικόν, πας κρατικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός, εν γένει δε επωφελής εις το κοινόν εν όλω ή εν μέρει σκοπός». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, κοινωφελής είναι ο σκοπός που αποβλέπει στη θεραπεία του κοινού συμφέροντος ή ευρείας κατηγορίας ωφελουμένων προσώπων, ανεξάρτητα από το αν έχει αναχθεί από το νόμο σε κρατικό ή δημόσιο σκοπό. Έτσι, η δημιουργία εκπαιδευτικού ιδρύματος της γενικής ή ειδικής εκπαίδευσης εξυπηρετεί κοινωφελή σκοπό (ΣτΕ 3932/1995 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ 1995»). Εξάλλου, θρησκευτικό κα, συνεπώς κοινωφελή σκοπό επιτε-λούν οι Ιερές Μονές (ΑΠ 385/1992 ΝοΒ 41.874). Περαιτέρω, όταν με διάταξη διαθήκης διατίθεται περιουσία για την εκπλήρωση ορισμένου κοινωφελούς σκοπού, τετιμημένος με αυτή, εφόσον από την ερμηνεία της διαθήκης δεν προκύπτει διαφορετική βούληση του διαθέτη, μπορεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 95, 96 του ΑΝ 2039/1939, να είναι είτε ίδρυμα που συνιστάται για πρώτη φορά με τη σχετική διάταξη της διαθήκης (άρθρ. 109, 114 του ΑΚ), είτε ορισμένο φυσικό ή υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, (ίδρυμα, σωματείο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου), που βαρύνεται με τρόπο (άρθρ. 1715, 2011 επ. του ΑΚ), για την εκπλήρωση του κοινωφελούς σκοπού. Στην πρώτη περίπτωση, πρόκειται πάντοτε για αυτοτελές ίδρυμα. Στη δεύτερη περίπτωση, όταν η εκτέλεση του σκοπού ανατίθεται σε ήδη υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, εφόσον δεν συνάγεται το αντίθετο, ότι δηλαδή και εδώ σκοπήθηκε η σύσταση νέου νομικού προσώπου, πρόκειται για υποτελές ίδρυμα (ΑΠ 1542/1998 ΕΕΝ 2000 σελ. 2003, ΕφΑθ 9628/2000 ΕλλΔνη 4.550, ΕφΑθ 3369/1998 ΕλλΔνη 33.342, Γεωργιάδης – Σταθό-πουλος: Αστ. Κώδ.Κληρ. Δίκ. 1967-2010 IV 2β αρ. 35 σελ. 605-606). Εξάλου, από τις διατάξεις των άρθρων 173 και 1781 του ΑΚ, προκύπτει ότι για την ερμηνεία των διατάξεων της τε-λευταίας βούλησης αναζητείται, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, η πραγματική βούληση του διαθέτη και με βάση μόνο την υποκειμενική άποψή του και δεν ερευνάται η αντικειμενική έννοια της δήλωσης, όπως θα αντιλαμβάνονταν αυτή οι τρίτοι κατά τη συναλλακτική καλή πίστη, δηλαδή σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 200 του ΑΚ, το οποίο δεν έχει εφαρμογή στην ερμηνεία των διαθηκών (ΑΠ 1375/2002 ΝοΒ 51.465, ΑΠ 1374/2002 ΝοΒ 51.463, ΑΠ 1312/2001 ΝοΒ 50.1457, ΑΠ 357/1999 ΕλλΔνη 40.1351, ΑΠ 291/1999 ΕλλΔνη 40.1076, ΑΠ 953/1996 ΕλλΔνη 39.847). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 974 και 1045 του ΑΚ, και των ν. 8 παρ. 1 Κώδ. (7.39), 9 παρ. 1 Βασ. (50-14), 1 Κώδ. (7.31), 7 παρ. 1 και 2 Κώδ. (7.39) κα ι14 Κώδ. (11.61) του προϊσχύσαντος Βυζαντινορωμαϊκού Δικαίου, που εφαρμόζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 64 και 65 του ΕισΝΑΚ, στην έκτακτη χρησικτησία όταν αυτή συμπληρώθηκε πριν από την εισαγωγή του ΑΚ ή και μετά από αυτή πριν όμως συμπληρωθεί εικοσαετία, προκύπτει ότι, υπό την ισχύ του ΑΚ, εκείνος που έχει στη νομή του για μια

εικοσαετία ακίνητο πράγμα γίνεται κύριος αυτού με έκτακτη χρησικτησία και ότι υπό την ισχύ του προϊσχύσαντος Βυ-ζαντινορωμαϊκού Δικαίου κύριος ακινήτου με έκτακτη χρησικτησία γίνονταν όποιος είχε τη νομή αυτού για τριάντα έτη με καλή πίστη που έπρεπε να υπάρχει κατά την έναρξη της χρησικτησίας (ΑΠ 178/2004 ΕλλΔνη 45.1685, ΑΠ 1410/2003 ΕλλΔνη 45.1442, ΑΠ 546/2003 ΕλλΔνη 45.1443). Ως καλή πίστη, κατά την έννοια των ν. 27 Πανδ. (18.1), 15 παρ. 3, 48 Πανδ. (41.3), 11 Πανδ. (51.4), 5 παρ. 5, 1 (41.10) και 109 Πανδ. (50.16), νοείται η ειλικρινής πεποίθηση του χρησιδεσπόζοντος ότι με την κτήση της νομής του πράγματος δεν προσβάλλεται από αυτόν κατ΄ ουσία το δικαίωμα της κυριότητας άλλου επί αυτού (ΑΠ 178/2004 ό.π., ΑΠ 546/2003 ό.π.) Στην περίπτωση κατά την οποία ο ειδικός διάδοχος στη νομή προσμετρά, στο δικό του χρόνο νομής, το χρόνο νομής του προκατόχου δικαιοπαρόχου του, για να συμπληρωθεί ο χρόνος της έκτακτης χρησικτησίας και να γίνει κύριος του πράγματος, αν με το συνυπολογισμό του χρόνου πριν τον ΑΚ υπολείπεται, για τη συμπλήρωση της τριαντακονταετίας, χρόνος μικρότε-ρος των είκοσι ετών, εφαρμόζεται το προϊσχύον δίκαιο και η τριαντακονταετία αρχίζει από την έναρξη τη νομής του δικαιοπαρόχου του και συμπληρώνεται με το συνυπολογισμό του χρόνου που υπολείπεται υπό την ισχύ του ΑΚ, ενώ αν αντίθετα υπολείπεται χρόνος μεγαλύτερος, εφαρμόζεται ο ΑΚ και η οριζόμενη από αυτόν εικοσαετία αρχίζει από την 23-2-1946 (ΑΠ 463/2004 ΕλλΔνη 45.1689). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ΑΝ 1539/1938, που διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, σύμφωνα με το άρθρο 53 του ΕισΝΑΚ, συνάγεται ότι η προϋπόθεση για την εφαρμογή των ρυθμίσεών τους, όπως είναι εκείνη σύμφωνα με την οποία επί των δημόσιων κτημάτων εν γένει νομέας θεωρείται το Δημόσιο έστω και αν δεν έχει ενεργήσει επί αυτών καμία πράξη νομής, είναι ότι το Δημόσιο έχει αποκτήσει κυριότητα επί των κτημάτων με κάποιο νόμιμο τρόπο (ΑΠ 1045/2002 ΕλλΔνη 45.164). Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του ιδίου ΑΝ, κατά την οποία τα δικαιώματα του Δημοσίου επί των ακινήτων κτημάτων δεν υπόκεινται σε παραγραφή συνάγεται μεν ότι οι αξιώσεις του Δημοσίου από δικαιώματα επί ακινήτων δεν υπόκεινται σε πα-ραγραφή, όχι όμως και ότι τρίτος δεν αποκτά νομή επί ακινήτου επί του οποίου προηγουμένως το Δημόσιο είχε νομή χωρίς να έχει αποκτήσει κυριότητα επί αυτού (1045/2002 ό.π.). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1846, 1198 και 1199 του ΑΚ, συνάγεται ότι με την επαγωγή της κληρονομίας δεν επέρχεται αυτοδικαίως μεταβίβαση της κυριότητας επί των ακινήτων της κληρονομίας, αλλά για τη μεταβίβαση αυτή απαιτείται και μεταγραφή αυτής (αποδοχής), η οποία (μεταγραφή), οποτεδήποτε και αν γίνει, ανατρέχει στο χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, δηλαδή έχει αναδρομική ενέργεια. Η αναδρομική αυτή ενέργεια δεν συνεπάγεται και την κατάλυση των δικαιωμάτων τρίτων στα κληρονομιαία ακίνητα, τα οποία (δικαιώματα) αποκτήθηκαν νόμιμα μετά το θάνατο του κληρονομούμενου, όπως είναι η κυριότητα που αποκτήθηκε πρωτοτύπως, με έκτακτη χρησικτησία, που συμπληρώθηκε μέχρι το χρόνο της μεταγραφής της αποδοχής (ΑΠ 1538/1995 ΕλλΔνη 38.1581). Περαιτέρω, στην περίπτωση

της επίκλησης από τον ενάγοντα παράγωγου τρόπου κτήσης κυριότητας ο ισχυρισμός του εναγόμενου ότι η επικαλούμενη από τον ενάγοντα κυριότητα του δικαιοπαρόχου του δεν υπήρχε κατά το χρόνο της μεταβιβαστικής πράξης, γιατί είχε αποκτηθεί από τον ίδιο (εναγόμενο) ή το δικαιοπάροχό του στο μεταξύ με χρησικτησία, ο χρόνος της οποίας συμπληρώθηκε πριν από τη μεταβίβαση, αποτελεί ένσταση, αφού ο ενάγων έχει επικαλεστεί την κυριότητα του δικαιοπαρόχου του, δηλαδή την κτήση της ως στοιχείο αναγκαίο για τη μεταβίβαση σ΄ αυτόν του δικαιώματος, ο δε εναγόμενος δεν αμφισβητεί το γεγονός της κτήσης, αλλά επικαλείται περιστατικά καταλυτικά του δικαιώματος αυτού στο πρόσωπο του δικαιοπαρόχου του (βλ. ΑΠ 694/2000 ΕλλΔνη 42.72, ΕφΑθ 2788/1986 ΕλλΔνη 26.1160). Περαιτέρω, η διεκδικητική αγωγή, ως αξίωση, υπόκειται στη γενική παραγραφή του άρθρου 249 του ΑΚ (ΑΠ 171/2004 ΧρΙδ 2004 σελ. 512, ΑΠ 1157/2003 ΕλλΔνη 46.494, ΑΠ 1833/1999 ΕλλΔνη 41.1623). Η παραγραφή της διεκδικητικής αγωγής αρχίζει από τη στιγμή κατά την οποία προσβάλ-λεται το δικαίωμα κυριότητας με την δη-μιουργία κατάστασης αντιτιθέμενης σ΄ αυτό και επέρχεται από μόνη την παρά-λειψη του δικαιούχου να ασκήσει το δι-καίωμα χωρίς να ερευνάται το είδος της νομής ή κατοχής που ασκεί ο προσβο-λέας, ούτε αν η νομή αυτή μπορεί αν οδηγήσει στην κτήση κυριότητας με χρησικτησία (ΑΠ 1157/2003 ό.π., ΑΠ 1332/2000 ΕλλΔνη 43.448, ΑΠ 1833/1999 ό.π., ΑΠ 1078/1993 ΕλλΔνη 35.360, ΕφΑθ 6099/2002 ΕλλΔνη 46.498, ΕφΑθ 3176/2000 ΕλλΔνη 41.1375, ΕφΑθ 10611/1998 ΕλλΔνη 40.1105, ΕφΘεσσ 688/2005 46.1549). Τέλος, κατά την έννοια της ουσιαστικής διάταξης του άρθρου 281 ΑΚ, κατά την οποία η άσκηση του δικαιώματος απα-γορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονο-μικός σκοπός του δικαιώματος, το δι-καίωμα θεωρείται ότι ασκείται καταχρη-στικά, όταν η συμπεριφορά του δικαιού-χου, που προηγήθηκε ή η πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε κατά το χρόνο που μεσολάβησε ή οι περιστάσεις που μεσολάβησαν, χωρίς να εμποδίζουν κατά το νόμο τη γένεση ή να επά-γονται την απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή τη μεταγενέστερη άσκησή του κατά τις αντιλήψεις περί δικαίου και ηθικής του μέσου κοινωνι-κού ανθρώπου, αφού η συμπεριφορά αυτή τείνει στην ανατροπή κατάστασης που δημιουργήθηκε υπό ορισμένες ειδικές συνθήκες και διατηρήθηκε για πολύ χρόνο με επακόλουθο να συνε-πάγεται επαχθείς συνέπειες για τον υπόχρεο. Απαιτείται, δηλαδή, για να χαρακτηριστεί καταχρηστική η άσκηση του δικαιώματος, να έχει δημιουργηθεί στον υπόχρεο, από τη συμπεριφορά του δικαιούχου, σε συνάρτηση με εκείνη του υπόχρεου και, μάλιστα ευλόγως, η πεποίθηση ότι ο δικαιούχος δεν θα ασκήσει του δικαίωμά του (ΑΠ 90/2004 ΕλλΔνη 45.1372, ΑΠ 66/2004 ΕλλΔνη 45.1036, ΑΠ 13/2004 ΝοΒ 52.1198, ΑΠ 1592/2003 ΝοΒ 52.974, ΑΠ 938/2003 ΕλλΔνη 44.1595). Στην προκείμενη περίπτωση, από τα έγγραφα τα οποία επικαλούνται και προσκομίζουν οι διά-δικοι αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Με την από 1-11-1953 ιδιόγραφη διαθήκη του, η οποία δημοσιεύτηκε νόμιμα με το πρακτικό 14/16-1-1954 του Πρωτο-δικείου

Πατρών, ο Γ. Ζ. που πέθανε την 27-12-1953, όρισε, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα: «... Ορίζω επιτροπήν αποτελουμένην εκ του αδελφού μου, του Ιερέως του Ναού Αγίου Κωνσταντίνου και Αγίας Ελένης ενορίας Αγυιάς, του Διευθυντού του Σχολείου Αγυιάς και του προέδρου του Συνεταιρισμού Αγυιάς, όπως... αφού εκποιήσουν το περιβόλιον και όσα χρήσουν εκποιήσεως εις καλήν τιμήν κατασκευάσουν ένα κατάλληλο οίκημα εις Αγυιάν και να το ονομάσουν Αγροτολέσχην και να δίδονται διαλέξεις Εθνικού, Ηθικού και Γεωργικού περιεχομένου». Ο σκοπός, για τον οποίο καταλείφθηκαν, με τη δια-θήκη αυτή, περιουσιακά στοιχεία, ανά-γονταν στο πεδίο αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Γεωργίας και, συνεπώς, ως κρατικός, ήταν κοινωφελής κατά την έν-νοια του άρθρου 1 του ΑΝ 2039/1939. Με την απόφαση 5135/1972 του Εφετεί-ου Αθηνών, σε συνδυασμό με την κοινή απόφαση Π 6939/2003/2-2-1974 των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 197/18-2-1974 τεύχ. Β΄), ορίστηκε, για επωφελέστερη αξιοποίηση της περιουσίας που έχει καταλει-φθεί με την προαναφερόμενη διαθήκη, ως σκοπός αυτής, η αποπεράτωση του Ιερού Ναού Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης της Αγυιάς Πατρών και η ανέγερση του 48ου Δημοτικού Σχολείου Αγυιάς. Ο σκοπός αυτός ανάγεται στο πεδίο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και είναι κοινωφελής, κατά την έννοια του άρθρου 1 του Αν 2039/1939. Στην προαναφερόμενη διαθήκη δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για σύσταση νέου (μη υπάρχοντος) ιδρύματος ούτε ορίζεται ίδιος τρόπος διοίκησης ενός τέτοιου ιδρύματος. Εξάλλου, δεν έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα που να έχει αναπληρώσει, εκ των υστέρων, την αρχική έλλειψη καταστατικού ή οργανισμού ενός τέτοιου ιδρύματος, ώστε να αποκτήσει αυτό νομική προσωπικότητα και να λειτουργήσει αυτοτελώς για την εκπλήρωση του σκοπού της διαθήκης. Κατά συνέπεια, με τη διαθήκη αυτή τετιμημένος δεν είναι αυθύπαρκτο (αυτοτελές) ίδρυμα κατά την έννοια του άρθρου 95 παρ. 1 του ΑΝ 2039/1939, για την εκπλήρωση του προαναφερομένου σκοπού. Εξάλλου, η περιουσία αυτή δεν έχει καταλειφθεί σε φυσικό ή ήδη υπάρ-χον νομικό πρόσωπο για την εκπλήρω-ση του σκοπού αυτού, οπότε θα επρό-κειτο για υποτελές ίδρυμα ή κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης κατά την έννοια του άρθρου 96 παρ. 1 του ΑΝ 2039/1939. Από όλα αυτά και το ότι δεν κατονομάζεται στη διαθήκη αυτή άλλο πρόσωπο ως κληρονόμος, σε συνδυα-σμό με το ότι ο κοινωφελής σκοπός για την επίτευξη του οποίου έχει καταλει-φθεί η αναφερόμενη στη διαθήκη αυτή περιουσία ανάγεται στο πεδίο των αρ-μοδιοτήτων του Δημοσίου, συνάγεται ότι η πραγματική βούληση του διαθέτη, με βάση την υποκειμενική του άποψη, ως προς το πρόσωπο του τιμωμένου, κατά τα άρθρα 173 και 1781 του ΑΚ, ήταν ο τετιμημένος με αυτή (διαθήκη) είναι το Ελληνικό Δημόσιο, βαρυνόμενο όμως, με την εκπλήρωση του προαναφερό-μενου κοινωνικού σκοπού. Το Πρωτο-βάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέ-χτηκε τα ίδια, ορθά έκρινε και, συνε-πώς, ο δεύτερος λόγος της από 25-11-2002 έφεσης των δύο πρώτων εναγομέ-νων, με το οποίο υποστηρίζεται ότι εσφαλμένα το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχτηκε: α) ότι με την προαναφερόμενη διαθήκη ορίστηκε ως κληρονόμος του το Ελληνικό

Δημόσιο και β) ότι με τη διαθήκη αυτή δεν έχει καταλειφθεί η περιουσία υπέρ αυθύπαρκτου (αυτοτε-λούς) ιδρύματος, καθώς και ο πρώτος λόγος, ως προς το πρώτο σκέλος του, της από 19-2-2003 έφεσης του τέταρτου εναγόμενου, με τον οποίο υποστηρίζεται ότι εσφαλμένα δέχτηκε το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ότι με τη διαθήκη αυτή ορί-στηκε, ως κληρονόμος του Γ. Ζ. το Ελ-ληνικό Δημόσιο είναι ουσιαστικά αβά-σιμοι. Περαιτέρω με την απόφαση 1073883/2405/Αοο11/16-9-1998 του Γενικού Διευθυντή της Δ/νσης Εθνικ. Κληροδ. Του Υπουργείου Οικονομικών, το Ελληνικό Δημόσιο αποδέχτηκε την προαναφερόμενη κληρονομία. Η από-φαση αυτή δημοσιεύτηκε στην Εφημε-ρίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 52/29-9-1998 τεύχ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ), σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ΑΝ 2039/1939. Η αποδοχή της κληρο-νομίας αυτής, μεταγράφηκε την 9-12-1998 στον τόμο 2225 των βιβλίων μετα-γραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατ-ρών με αύξοντα αριθμό 218. Περαιτέρω, ο τρίτος και ο πέμπτος από τους εναγο-μένους, που είχαν δικαστεί ερήμην στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, ισχυρίζονται: α) ότι δεν κατέχουν το επίδικο τμήμα ακινήτου 4, β) ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν απέκτησε κυριότητα στο επίδικο τμήμα ακινήτου 3, αφού κατά το χρόνο του θανάτου του, ο διαθέτης δεν ήταν κύριος αυτού, γιατί την κυριότητα αυτού είχε ήδη αποκτήσει από τον Ιούνιο του έτους 1953 και επικουρικά από το 1996, δηλαδή πριν τη μεταγραφή της αποδοχής, από το ελληνικό Δημόσιο, της κληρονομίας του διαθέτη, ο δικαιο-πάροχος τους Γ. Ζ. ο οποίος άσκησε νομή σ΄ αυτό, με καλή πίστη μέχρι την 23-2-1946, από τον Ιούνιο του έτους 1923 μέχρις το έτος 1995, οπότε με δη-μόσια διαθήκη το άφησε σ΄ αυτούς κατ΄ ιδανικά μέρη και γ) ότι η άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων είναι κατα-χρηστική, γιατί: γα) τόσο ο διαθέτης μέχρι το έτος 1953, όσο και τα μέλη της επιτροπής, την οποία όρισε ο διαθέ-της για την εκπλήρωση του προαναφε-ρόμενου σκοπού, αλλά και τα αρμόδια όργανα του Ελληνικού Δημοσίου από το έτος 1953 μέχρι την άσκηση της αγω-γής, επί της οποίας εκδόθηκε η προ-σβαλλόμενη απόφαση, ενώ γνώριζαν την προαναφερόμενη άσκηση νομής στο επίδικο τμήμα ακινήτου 3, δεν προέβα-λαν το δικαίωμα κυριότητας επί αυτού με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σ΄ αυ-τούς η πεποίθηση ότι δεν θα ασκούσαν το δικαίωμα αυτό και γβ) η ανατροπή της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί στο τμήμα αυτό ακινήτου θα είχε δυσβά-στακτες γι΄ αυτούς συνέπειες, αφού ο μεν πρώτος από αυτούς (τρίτος εναγό-μενος) έχει ανεγείρει σ΄ αυτό, κατά το έτος 1998, οικία, στην οποία διαμένει με την οικογένειά του και για την οποία δαπάνησε το ποσό των 234.776,23 ευ-ρώ, ο δε δεύτερος από αυτούς (πέμπτος εναγόμενος) έχει προβεί σε δαπάνες για την αξιοποίησή του. Ο πρώτος από τους ισχυρισμούς αυτούς αποτελεί άρνηση της ιστορικής βάσης της αγωγής, ενώ ο δεύτερος και ο τρίτος από τους ίδιους ισχυρισμούς αποτελούν ενστάσεις ίδιας κυριότητας και καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος αντίστοιχα, την ιστορι-κή βάση των οποίων αρνούνται οι ενάγο-ντες. Περαιτέρω, ο τέταρτος από τους εναγόμενους ισχυρίστηκε ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου: α) ότι δεν κατέχει το επίδικο τμήμα του ακινήτου 4, β) ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν απέ-κτησε κυριότητα στο επίδικο τμήμα ακι-νήτου 3, αφού την κυριότητα αυτού είχε

ήδη αποκτήσει από το έτος 1955 και επικουρικά το έτος 1966, δηλαδή πριν από τη μεταγραφή της αποδοχής κληρονομίας του, ο οποίος άσκησε νομή σ΄ αυτό, με καλή πίστη μέχρι την 23-2-1946, από το έτος 1935 μέχρι το έτος 1995, οπότε με δημόσια διαθήκη το άφησε σ΄ αυτόν κατ΄ ιδανικό μέρος, γ) ότι η διεκδικητική αγωγή, ως αξίωση των εναγόντων, έχει παραγραφεί με την προσμέτρηση και του χρόνου κατά τον οποίο ο δικαιοπάροχός του βρίσκονταν στην νομή του ακινήτου αυτού και δ) ότι η άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων είναι καταχρηστική για τους πιο πάνω αναφερόμενους λόγους που προβάλλονται από τον τρίτο εναγόμενο. Εξάλλου, οι δύο πρώτοι από τους εναγόμενους ισχυρίστηκαν, ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, τα ακόλουθα: α) ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν απέκτησε κυριότητα επί των επίδικων τμημάτων ακινήτου 1 και 2, αφού πριν από τη μεταγραφή της αποδοχής, από αυτό, της κληρονομίας του, οι δικαιοπάροχοί του είχαν αποκτήσει αυτή, β) ότι η διεκδικητική αγωγή, ως αξίωση των εναγόντων, έχει παραγραφεί με την προσμέτρηση του χρόνου κατά τον οποίο οι δικαιοπάροχοί τους βρίσκονταν στη νομή των τμημάτων αυτών ακινήτου και γ) ότι η άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων είναι καταχρηστική, γιατί τόσο ο διαθέτης Γ. Ζ. μέχρι το έτος 1953, όσο και τα μέλη της επιτροπής, την οποία είχε ορίσει ο διαθέτης για την εκπλήρωση του προαναφερόμενου σκοπού, από το έτος 1953 μέχρι την άσκηση της αγωγής, ενώ γνώριζαν την προαναφερόμενη άσκηση της νομής στα επίδικα τμήματα ακινήτου 1 και 2, δεν εναντιώθηκαν με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σ΄ αυτούς εύλογα η πεποίθηση ότι δεν θα ασκούσαν το δικαίωμα αυτό. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε τις ενστάσεις ίδιας κυριότητας και παραγραφής ως μη νόμιμες. Όμως, η αναδρομική ενέργεια της μεταγραφής της αποδοχής από το Ελληνικό Δημόσιο, της κληρονομίας του διαθέτη δεν μπορεί να καταλύσει το δικαίωμα της κυριότητας των δικαιοπαρόχων του πρώτου, του δεύτερου και του τέταρτου από τους εναγομένους, αν αυτό στο μεταξύ είχε αποκτηθεί από αυτούς με νόμιμο τρόπο, όπως με έκτακτη χρησικτησία που είχε συμπληρωθεί μέχρι το χρόνο της μεταγραφής της αποδοχής, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή σκέψης αυτής. Εξάλλου, όπως αναφέρεται στην αρχή της ίδιας σκέψης, από τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του ΑΝ 1539/1938 συνάγεται ότι οι αξιώσεις του Δημοσίου από δικαιώματα επί ακινήτων δεν υπόκεινται σε παρα-γραφή όχι όμως και ότι τρίτος δεν απο-κτά νομή επί ακινήτου επί του οποίου προηγουμένως το Δημόσιο είχε νομή χωρίς να έχει αποκτήσει κυριότητα επί αυτού. Επίσης, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε ρητώς μεν, ως νομικά αβάσιμη, την ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος των εναγόντων, την οποία είχε προβάλει ο τέταρτος από τους εναγομένους, σιωπηρά δε την ίδια ένσταση την οποία είχαν προβάλει οι δύο πρώτοι εναγόμενοι. Όμως, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία είχαν επικαλεστεί οι εναγόμενοι αυτοί ήταν ικανά, εφόσον ανταποκρίνονταν στην αλήθεια, να οδηγήσουν στην ευδοκίμηση της ένστασης αυτής. Κατά συνέπεια, οι σχετικοί λόγοι της από 25-11-2002 έφεσης των δύο πρώτων εναγομένων, των από 24-2-2003 πρόσθετων λόγων έφεσης αυτών και της από 1-4-2003 έφεσης των εναγόντων, αφού, παρόλο που το Πρωτοβάθμιο Δικα-

στήριο δέχτηκε ότι το Ελληνικό Δημόσιο απέκτησε κυριότητα επί των επίδικων τμημάτων ακινήτου 1 και 2 και απέρριψε τις προαναφερόμενες ενστάσεις των δύο πρώτων εναγομένων, δεν διέλαβε στο διατακτικό της προσβαλλόμενης απόφασης σχετικές διατάξεις για την αναγνώριση της κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου επί των τμημάτων αυτών ακινήτων και την απόδοσή τους σ΄ αυτό. Σύμφωνα με τις σκέψεις αυτές, το Δικαστήριο πρέπει να δεχθεί κατ΄ ουσίαν την από 1-4-2003 έφεση των εναγόντων, την από 25-11-2002 έφεση των δύο πρώτων εναγομένων, τους από 24-2-2003 πρόσθετους λόγους έφεσης των δύο τελευταίων και την από 19-9-2003 έφεση του τέταρτου από τους εναγομένους, να εξαφανίσει την προσβαλλόμενη, ως προς τις διατάξεις της που αφορούν την από 15-6-2000 αγωγή, να κρατήσει την υπόθεση σ΄ αυτό, να εξετάσει αυτή κατ΄ ουσίαν και ενόψει του ότι η προαναφερόμενη αγωγή συζητήθηκε ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου την 20-11-2001 και, συνεπώς, λόγω του ότι ήταν εκκρεμής κατά την έναρξη της ισχύος του Ν. 2915/2001, δηλαδή κατά την 1-1-2002, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν πριν τροποποιηθούν ή καταργηθούν από το νόμο αυτό, να αναβάλει την έκδοση της απόφασης επί της ουσίας της υπόθεσης και να υποχρεώσει τους ενάγοντες και τους εναγόμενους να αποδείξουν, με όλα τα νόμιμα αποδεικτικά μέσα, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποτελούν την ιστορική βάση της αγωγής και των ενστάσεων αντίστοιχα, αμφισβητούνται και δεν έχουν ακόμη αποδειχθεί (άρθρ. 338 παρ. 1, 339, 341, 406 παρ. 1 του ΚΠολΔ, όπως το προτελευταίο και η παρ. 1 του τελευταίου ίσχυαν πριν από την κατάργησή τους με το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2915/2001), όπως ειδικό-τερα

320/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Χηνόπουλος, Γεράσιμος Παρασκευόπουλος, Βασίλειος Λίμουρας**).

Διόρθωση απόφασης (315 επ. ΚΠολΔ) με λόγο εφέσεως. Νόμιμος ο λόγος της

Το αίτημα για διόρθωση της εκκαλουμένης ως προς το σφάλμα αυτό, που παραδεκτά προβάλλεται με λόγο έφεσης (βλ. ΑΠ 1124/1997 ΕλλΔνη 1999.332) και είναι νόμιμο κατ΄ άρθρ. 315 του ΚΠολΔ, από το οποίο συνάγεται, ότι μπορεί να γίνει διόρθωση των σφαλμάτων της απόφασης, που οφείλονται σε ασυμφωνία αυτών, που ήθελε το δικαστήριο και εκείνων που έχουν διατυπωθεί στην απόφαση, έστω και αν από τη διόρθωση της ανακρίβειας της διατύπωσης επέρχεται μεταβολή στο διατακτικό, αφού η μεταβολή αυτή, η οποία επιτρεπομένη από το νόμο δεν ανατρέπει αλλ΄ ορθώς διατυπώνει την αληθή δικαιοδοτική βούληση, δεν αποτελεί παραβίαση του δεδικασμένου (βλ. ΑΠ 1259/2002 ΕλλΔνη 44.130), πρέπει να γίνει δεκτό ως κατ΄ ουσίαν βάσιμο και να διορθωθεί η εκκαλουμένη, όπως ειδικότερα πιο πάνω και στο διατα-κτικό.

Εφόσον με την υπό κρίση έφεση ζητείται μόνο η διόρθωση της εκκαλου-μένης ως προς τις διατάξεις της που αφορούν την πρώτη παραπάνω κύρια αγωγή, όπως προαναφέρθηκε δεν μπο-ρεί να γίνει νέα εκτίμηση των περιστα-τικών που αποτέλεσαν τη βάση της αποφάσεως σχετικά με την αγωγή αυτή.

321/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Ζήκος**).

Ένορκες βεβαιώσεις. Δικαίωμα προσαγωγής μέχρι τρεις ανεξάρτητα από τη φύση της υπόθεσης και τον αριθμό των διαδίκων κάθε πλευράς. Αν προσκομίζονται περισσότερες ο διάδικος που τις προσκομίζει πρέπει να προσδιορίσει ποιες αποσύρει αλλιώς το δικαστήριο θα λάβει υπόψη του μόνο τρεις κάνοντας σχετική μνεία στην απόφαση. Ένορκες βεβαιώσεις με ιδιόγραφο σημείωμα του μάρτυρα,

Σύμφωνα με το άρθρο 270 παρ. 2 του ΚΠολΔ, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τα αποδεικτικά μέσα που πληρούν τους όρους του νόμου, σύμφωνα με την προβλεπόμενη αποδεικτική δύ-ναμη καθενός. Ένορκες βεβαιώσεις ενώ-πιον του ειρηνοδίκη ή Συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη το πολύ τρεις για κάθε πλευρά και μόνο αν έχουν δοθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν τη βεβαίωση. Με την προαναφερθείσα διάταξη οριοθετείται ο αριθμός των ενόρκων βεβαιώσεων, που λαμβάνονται υπόψη, κατ΄ ανώτατο βαθμό σε τρεις για κάθε πλευρά, ανεξάρτητα από την φύση της υπόθεσης και τον αριθμό των διαδίκων κάθε πλευ-ράς, ενόψει της γενικής, χωρίς διακρί-σεις, διατύπωσης της διάταξης. Εάν προσκομίζονται περισσότερες, ο διάδι-κος που τις προσκομίζει πρέπει να προ-σδιορίσει ποιες αποσύρει, αλλιώς το δικαστήριο θα λάβει υπόψη του μόνο τον οριζόμενο στην ως άνω διάταξη αριθμό ενόρκων βεβαιώσεων, και δεν θα λάβει υπόψη του τις πέραν αυτού ένορκες βεβαιώσεις, κάνοντας σχετική μνεία στην απόφασή του (Βασ. Βαθρακοκοίλης «ΚΠολΔ» συμπληρ. Τόμος, έκδ. 2001, σελ. 311). Στην ένδικη υπόθεση, οι εναγόμενοι, οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν όλοι από τον ίδιο πληρεξούσιο δικηγόρο, προσκόμισαν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο (Πολυμελές Πρωτοδικείο Πατρών) τις παρακάτω ένορκες βεβαιώσεις, που λήφθηκαν παρόντος του ενάγοντος: α) την υπ΄ αρ. 654/2003 ένορκη βεβαίωση της Ξ.Π. ενώπιον της συμβολαιογράφου Πατρών. . . . . και β) την υπ΄ αρ. 655/2003 ένορκη βεβαίω-ση των Φ.Α. , Χ.Κ., και Α.Φ. ενώπιον της ιδίας συμβολαιογράφου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έλαβε υπόψη του και τις τέσσερες ως άνω ένορκες βεβαιώσεις και τις συνεκτίμησε με τις λοιπές αποδείξεις, ενώ έπρεπε σύμφωνα με το άρθρο 270 παρ. 2 του ΚΠολΔ, να λάβει υπόψη του μόνο τις ένορκες βεβαιώσεις των Ξ.Π., Φ.Α. και Χ.Κ. και όχι την χρονολογικά τελευταία ένορκη βεβαίωση της Α.Φ. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δι-καστήριο εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και πρέπει να γίνει, εν

μέρει, δεκτός ο σχετικός λόγος έφε-σης του ενάγοντος – εκκαλούντος, με τον οποίο ισχυρίζεται ότι ενόψει του αριθμού των ως άνω ενόρκων βεβαιώ-σεων (4) δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη καμμία απ΄ αυτές.

Οι προαναφερθείσες ένορκες βεβαιώσεις των Ξ.Π., Φ.Α. και Χ. Κ. δεν είναι άκυρες από το γεγονός ότι οι ως άνω μάρτυρες κατέθεσαν ενώπιον της συμβολαιογράφου, κάνοντας χρήση ιδιοχείρων σημειωμάτων τους, καθόσον από καμμία διάταξη νόμου δεν απαγορεύεται η χρήση τέτοιων σημειωμάτων. Τέλος, δεν είναι άκυρες οι προαναφερθείσες ένορκες βεβαιώσεις της Φ.Α. και Χ.Κ. από το γεγονός ότι καθ΄ όν χρόνο εξεταζόταν καθεμία απ΄ αυτές ενώπιον της συμβολαιογράφου παρευ-ρισκόταν και η άλλη μάρτυρας, καθό-σον από καμμία διάταξη νόμου δεν προβλέπεται τέτοια ακυρότητα. Επομέ-νως, πρέπει να απορριφθούν, ως αβά-σιμοι οι σχετικοί λόγοι έφεσης του εκκα-λούντος – ενάγοντος.

330/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Τσαγγανός, Αθανάσιος Τασσόπουλος**).

Αγωγή. Δεν δεσμεύεται το δικαστήριο από τις απόψεις των διαδίκων και χαρακτηρίζει την έννομη σχέση που δικάζεται αυτεπάγγελτα εφαρμόζοντας τον προσήκοντα νόμο. Αποζημίωση από παράβαση σύμβασης. Μπορεί πέραν της αξίωσης από τη σύμβαση να θεμελιώσει και αξίωση από αδικοπραξία όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση διαπραττομένη θα ήταν παράνομη ως αντικείμενη στο γενικό καθήκον να μην ζημιώνει κανείς τον άλλον υπαιτίως. Τότε έχουμε συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής

Επειδή από το συνδυασμό των άρθρ. 106, 216 παρ. 1, 335 και 559 αρ. 8 του ΚΠολΔ συνάγεται ότι ο δικαστής εφαρμόζοντας το νόμο προβαίνει στον προσήκοντα χαρακτηρισμό του αντικειμένου της αγωγής και από το πε-ριεχόμενο αυτής προσδίδει στην προ-σβαλλόμενη με αυτή έννομη σχέση τη νομική έννοια που αρμόζει, χωρίς να δεσμεύεται από τις περί αυτής απόψεις των διαδίκων. Έτσι αρκεί η έκθεση στην αγωγή των παραγωγικών του επίδικου δικαιώματος περιστατικών, χωρίς να είναι ανάγκη να περιέχεται και νομική βάση, τυχόν δε υπαγωγή των εκκαλού-μενων περιστατικών σε νομική διάταξη από τον ενάγοντα δεν δεσμεύει το δικα-στήριο, το οποίο καταλήγοντας σε συμ-πέρασμα διαφορετικό από το προβαλ-λόμενο από τους διαδίκους, δεν λαμβά-νει υπόψη πράγματα που δεν προτά-θηκαν αλλά υπάγει τα προταθέντα από τους διαδίκους στον αρμόζοντα κανόνα δικαίου (βλ. ΑΠ 25/2001 Δνη 2001.681, 1129/2000 Δνη 2001.1330, ΕφΑθ 6686/2004 ΝοΒ 53.104 και Δνη 2005.230, 5415/2003 Δνη 2004.432). Εξάλλου, η υπαίτια ζημιογόνος πράξη ή παράλει-ψη με την οποία παραβιάζεται κάποια σύμβαση μπορεί, πέραν της αξιώσεως από τη σύμβαση, να θεμελιώσει και αξί-ωση από αδικοπραξία όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση διαπραττομένη θα

ήταν παράνομη, ως αντικείμενη στο επι-βαλλόμενο από το άρθρ. 914 του ΑΚ γενικό καθήκον να μην ζημιώνει κανείς τον άλλο υπαιτίως. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει συρροή συμβατικής και αδικο-πρακτικής ευθύνης και ο δικαιούχος έχει δικαίωμα να στηρίζει τη σχετική αξί-ωσή του για αποζημίωση είτε στη σύμ-βαση είτε στην αδικοπραξίας είτε επι-βοηθητικά και στις δύο όταν ζητεί κάτι περισσότερο, όπως λ.χ. απαγγελία προσωπικής κράτησης ως μέσον εκτε-λέσεως της αποφάσεως (βλ. ΑΠ 555/99 Δνη 2000.87, ΕφΑθ 520/2002 Δνη 2002.1495, 6026/2001 Δνη 2004.817, ΕφΠειρ. 198/98 Δνη 98.931). Εν προκειμένω, στην αγωγή επί της οποί-ας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, όπως το δικόγραφό της εκτιμάται από το Δικαστήριο, εκτίθεται ότι περί τα μέ-σα του μηνός Νοεμβρίου 2001 συνήφθη μεταξύ των διαδίκων σύμβαση δανείου δυνάμει της οποίας ο ενάγων παρέδωσε στον εναγόμενο αρχικά το ποσό των 2.100.000 δρχ. μέσω της... που ενήρ-γησε για λογαριασμό του και μετά διή-μερο συμπληρωματικό δάνειο 200.000 δρχ. συνολικά δε 2.300.000 δρχ., που συμφωνήθηκε να επιστρέψει ατόκως μέχρι την 15-1-2002. Για μείζονα εξα-σφάλιση του δανείου ο εναγόμενος εγ-χείρησε στον πρώτο την 42097957-3 επιταγή της Τράπεζας Εργασίας με ημερομηνία εκδόσεως 15-1-2002 και εκδότη τον ... , κάτοικο Ιωαννίνων, με ρητή διαβεβαίωση ότι η επιταγή προέρ-χεται από λίαν φερέγγυο πρόσωπο και θα εξοφληθεί κατά την ημερομηνία εκ-δόσεώς της. Ο ενάγων όμως δεν επέ-στρεψε το ποσό του δανείου ούτε η επιταγή πληρώθηκε, αν και εμφανί-στηκε εμπροθέσμως, ελλείψει διαθεσί-μων κεφαλαίων. Ζητούσε δε να υπο-χρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει το ισοδύναμο σε ΕΥΡΩ ποσό των 2.300.000 δρχ. εντόκως από 15-1-2002 άλλως από 11-2-2002 που τον όχλησε εξω-δίκως άλλως από της επιδόσεως της αγωγής και ακόμη, λόγω συρροής αδι-κοπρακτικής ευθύνης συνισταμένης στο ότι τον έπεισε δολίως με απατηλές διαβεβαιώσεις κατά τη σύναψη του δανείου και την παράδοση της επιταγής ότι ο εκδότης αυτής ήταν φερέγγυο πρό-σωπο, να απαγγελθεί προσωπική κρά-τηση διαρκείας 12 μηνών ως μέσον εκτε-λέσεως της αποφάσεως. Με το περιε-χόμενο αυτό η αγωγή είναι νόμιμη στηρι-ζόμενη στις διατάξεις των άρθρ. 806, 807, 340, 341, 345, 914 του ΑΚ και 1047 παρ. 1 του ΚΠολΔ. Η εκκαλου-μένη απόφαση, επομένως, που έκρινε ότι πρόκειται περί αγωγής αδικαιο-λόγητου πλουτισμού, που άσκησε ο ενάγων ως κομιστής της επιταγής, η οποία είναι επιβοηθητικής φύσεως και (ανεξαρτήτως του ότι δεν είχε απωλέσει την εκ της επιταγής αξίωσή του) μπο-ρούσε και έπρεπε να επιδιώξει να ικα-νοποιηθεί από την υποκείμενη σχέση, έκαμε εσφαλμένη υπαγωγή των εκτιθε-μένων κατά τα άνω περιστατικών και εσφαλμένα απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη. Έτσι, πρέπει κατά παραδοχή του οικείου λόγου να γίνει δεκτή η έφε-ση και ως ουσία βάσιμη, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να διακρα-τηθεί η υπόθεση και να ερευνηθεί η αγωγή

332/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Βόλτης Δικαστικός Αντιπρόσωπος ΝΣΚ, Θεόδωρος Αντωνόπουλος**).

Επαναφορά πραγμάτων (152 επ. ΚΠολΔ). Αναφέρεται σε δικονομικές προθεσμίες που ρυθμίζονται αποκλειστικά από το δικονομικό δίκαιο που είναι δεκτικές παρατάσεως κατά το άρθρο 148 ΚΠολΔ και όχι στις αποσβεστικές προθεσμίες του ουσιαστικού δικαίου. Η προθεσμία του άρθρου 115 παρ. 2 του π.δ. 11/12-11-1929 είναι αποσβεστική προθεσμία και δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 152

Επειδή οι διατάξεις των άρθρ. 152 επ. του ΚΠολΔ περί επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κα-τάσταση σε περίπτωση που κάποιος διάδικος δεν μπόρεσε να τηρήσει κάποια προθεσμία εξαιτίας ανώτερης βίας ή δόλου του αντιδίκου του, εφαρμόζονται μόνο όταν δεν τηρήθηκαν δικονομικές προθεσμίες , δηλαδή προθεσμίες ρυθμιζόμενες αποκλειστικά από το δι-κονομικό δίκαιο, που είναι δεκτικές πα-ρατάσεως κατά το άρθρ. 148 του ΚΠολΔ, από τις οποίες διακρίνονται οι αποσβεστικές προθεσμίες του ουσιαστικού δικαίου. Επί των τελευταίων δεν εφαρμόζονται οι ως άνω διατάξεις των άρθρ. 152 επ. του ΚΠολΔ, αλλά σύμφωνα με τα άρθρ. 279, 280, 255 του ΑΚ, λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας που επιφέρει απόσβεση του αντίστοιχου δικαιώματος και τυχόν ανώτερη βία προκαλεί αυτοδικαίως την αναστολή της, εφόσον προκύπτουν τα θεμελιούντα αυτήν πραγματικά περιστατικά, δοθέντος ότι οι περί αποσβεστικών προθεσμιών διατάξεις είναι αναγκαστικού δικαίου. Η τασσόμενη δε από τη διάτα-ξη του άρθρ. 115 παρ. 2 του ΠΔ 11/12-11-1929 προθεσμία, που δεν ρυθμίζεται αποκλειστικά από το δικονομικό δίκαιο και δεν είναι δεκτική παρατάσεως, είναι αποσβεστική προθεσμία και δεν έχουν επ΄ αυτής εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρ. 152 επ. του ΚπολΔ (βλ. ΕφΑθ 7925/2002 ΝοΒ 51.477, όπου πλείονες παραπομπές). Κατά τη διάταξη του άρθρ. 255 εδ. α΄ του ΑΚ, η οποία έχει κατά τα άνω ανάλογη εφαρμογή και στις αποσβεστικές προθεσμίες, σύμφωνα με το άρθρο 273 του ίδιου κώδικα, η παραγραφή αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου αυτής ο δικαιούχος εμποδίστηκε λόγω ανώτερης βίας να ασκήσει την αξίωσή του, το χρονικό δε διάστημα της αναστολής δεν υπολογίζεται στον χρόνο της παραγραφής και όταν παύσει η αναστολή η παραγραφή συνεχίζεται αλλά σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες ή αν η προθεσμία είναι μικρότερη όταν περάσει η μικρότερη αυτή προθεσμία (βλ. ΑΠ 466/99 Δνη 2000.397, ΕφΑθ 2825/2002 Δνη 2003.557). Ανώτερη βία αποτελεί κάθε γεγονός απρόβλεπτο και εξαιρετικό είτε αντικειμενικό είτε σχετικό με το πρόσωπο του δικαιούχου, το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορούσε να αποτραπεί ούτε με μέτρα άκρας επιμελείας και συνέσεως και εξ αιτίας του οποίου

καθίσταται ανέφικτο στον δικαιούχο να προβεί ο ίδιος ή με τη συνδρομή άλλου προσώπου στην επιβαλλόμενη σε αυτόν ενέργεια (βλ. ΑΠ 1372/2002 Δνη 2003.457, 153/2000 ΝοΒ 49.246, ΕφΑθ 3566/97 Δνη 98.1680).

Πιθανολογήθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Κατά του ανακόπτοντος εκδόθηκε το 32/99 πρωτόκολλο καθορισμού αποζημιώσεως για αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτή-ματος της Κτηματικής Υπηρεσίας Ηλεί-ας με το οποίο καθορίστηκε η κατα-βλητέα αποζημίωση υπέρ του Δημο-σίου στο ποσό των 1.500.000 δρχ. για την αυθαίρετη απόληψη 1.500 Μ3 αμμοχάλικου από την κοίτη του Αλφειού ποταμού στην περιοχή Καμένας της Αρχαίας Ολυμπίας. Το πρωτόκολλο, όπως δεν αμφισβητείται, κοινοποιήθηκε νόμιμα στον ανακόπτοντα την 15-4-1999 και από την επόμενη άρχισε να τρέχει η αποκλειστική προθεσμία των 30 ημερών εντός της οποίας ο ανακόπτων είχε το δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή. Στο διαβιβαστικό έγγραφο που επεδόθη στον ανακόπτοντα μαζί με το πρωτόκολλο ρητώς αναφέρονται οι ενέργειες στις οποίες ο τελευταίος δικαιούται να προβεί και συγκεκριμένα ότι μπορεί να ασκήσει τις αντιρρήσεις του ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την κοινοποίηση του παρόντος, εντός της οποίας (προθεσμίας) πρέπει να κοινοποιήσει και το αντίγραφο της ανακοπής και ακόμη ότι μπορεί να προτείνει την εξώδικη λύση της διαφοράς με αίτησή του προς την Υπηρεσία που εξέδωσε το πρωτόκολλο μέσα στην ίδια προθεσμία που προ-βλέπεται για την άσκηση της ανακο-πής, εάν δε παρέλθει άπρακτη η μη-νιαία προθεσμία το πρωτόκολλο γίνεται οριστικό και το παραπάνω ποσό θα βε-βαιωθεί στο Δημόσιο Ταμείο. Την 12-5-99, δηλαδή λίγες ημέρες πριν από τη συμπλήρωση της προθεσμίας των 30 ημερών, ο ανακόπτων κατέθεσε έγγραφο στην Κτηματική Υπηρεσία Ηλείας με το οποίο αρνείτο ότι έκαμε εξόρυξη αμμοχάλικου από την κοίτη του ποταμού Αλφειού στην περιοχή Καμένας, όπως ισχυριζόταν η Κτηματική Υπηρεσία με το πρωτόκολλο που του κοινοποίησε, γεγονός που κατά τον ανακόπτοντα επιβεβαίωναν με σχετικές βεβαιώσεις και οι Πρόεδροι των Τοπικών Συμβουλίων Λούβρου και Καμένας και ότι το υλικό με το οποίο τροφοδότησε την εταιρεία «ΔΙΑΣΤΑΣΗ – ΔΗΛΑΡΗΣ και ΣΙΑ ΟΕ» προερχόταν αφενός μεν από «ντεπό» του .... και αφετέρου από «ντεπό» του ιδίου του ανακόπτοντος, που το είχε σε δικό του χώρο και το είχε αποκομίσει από εκσκαφές οικοδο-μών που είχε διενεργήσει στο παρελθόν και από την εκσκαφή και διαμόρφωση χώρου σε οικόπεδο της εταιρείας «Γενικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις ΑΕ» στη θέση Δρούβα και για την οποία (εκσκαφή) έχει και τιμολόγια παροχής υπηρεσιών. Το έγγραφο αυτό δεν αποτελούσε κατά κυριολεξία αίτηση για εξώδικη λύση της διαφοράς, αφού ο ανακόπτων αρνείτο εντελώς ότι έκαμε οποιαδήποτε χρήση του ως άνω δημοσίου κτήματος, ούτε διατύπωνε ευθέως κάποιο αίτημα. Την 20-5-99 και αφού είχε παρέλθει η προθεσμία για την άσκηση ανακοπής, ο ανακόπτων υπέβαλε αίτηση προς την Κτηματική Υπηρεσία Ηλείας με αρ. πρωτ. 901/20-5-99 και ζητούσε να «μου απαντήσετε ότι τα στοιχεία που έφερα δεν εκπληρούν τους όρους». Την ίδια ημέρα η παραπάνω Υπηρεσία με το 901/99 έγγραφό της με θέμα «απάντηση σε αίτηση» και σχετικό «με αριθμ. 901/20-5-99»

επέ-στρεψε στον ανακόπτοντα τα φωτο-αντίγραφα των δικαιολογητικών που της είχε προσκομίσει με τις από 12-5-99 και 20-5-99 αιτήσεις του αναφορικά με την επίμαχη ποσότητα αμμοχάλικου και τον πληροφορούσε ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν κρίνονται επαρκή ώστε να προβεί σε ακύρωση του πρωτοκόλλου καθορισμού αποζημιώσεως και ακόμη ότι δεν δέχτηκε τον συμβιβασμό που του είχε προτείνει ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας την 12-5-99 για τον καθορισμό αποζημιώσεως ύψους 1.000.000 δρχ. για ποσότητα 2.000 Μ3.

Από την προσήκουσα εκτίμηση των παραπάνω εγγράφων προκύπτει ότι η αρμόδια Υπηρεσία εξέλαβε το έγγραφο που υπέβαλε ο ανακόπτων την 12-5-99 με διάφορα δικαιολογητικά ως αίτηση για εξώδικη επίλυση της διαφοράς, αφού ο Προϊστάμενός της του πρότεινε προφορικά να συμβιβαστεί στο πο-σό του 1.000.000 δρχ. για ποσότητα 2.000 Μ3 (αντί 1.500 Μ3 που ανέφερε το πρωτόκολλο). Το γεγονός όμως ότι η ως άνω Υπηρεσία δεν απάντησε εγ-γράφως στην από 12-5-99 «αίτησή του» δεν συνιστά ανώτερη βία υπό την προ-διαληφθείσα στην αρχή του σκεπτικού έννοια ώστε να δικαιολογείται η εκπρό-θεσμη άσκηση της ανακοπής, διότι αφενός μεν ο ανακόπτων γνώριζε κα-λώς πότε έληγε η προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής (βλ. διευκρινήσεις του στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο «γνώριζα ότι η προθεσμία της ανακοπής έληγε στις 15 Μαΐου»), όπως άλ-λωστε ρητώς αναγράφεται στο διαβιβαστικό έγγραφο που του κοινοποιήθηκε μαζί με το πρωτόκολλο (και για τον λόγο αυτό και οι ισχυρισμοί του περί σιωπηρής χορήγησης «παράτασης» της προθεσμίας προς άσκηση της ανακοπής και για όσο χρόνο ελέγχονταν τα δικαιολογητικά που προσκόμισε, κρίνονται ανεδαφικοί και αβάσιμοι) και αφετέρου με τη χρήση της μέσης επιμέλειας και συνέσεως (πολύ περισσότερο δε της άκρας) θα μπορούσε και όφειλε να έχει ασκήσει την ανακοπή εντός της νόμιμης προθεσμίας των τριάντα ημερών, αφού μάλιστα είχε ενημερωθεί προφορικά από την ίδια ημέρα ότι τα στοιχεία που επικαλείται δεν κρίνονται βάσιμα και ουδεμία βεβαιότητα (ούτε καν υπόσχεση του είχε δοθεί) περί ενδεχόμενης ανάκλησης του πρωτοκόλλου. Με τα δεδομένα αυτά η μη τήρηση της προθεσμίας για την εμπρόθεσμη άσκηση της ανακοπής οφείλεται μόνο σε υπαιτιότητα και δη αμέλεια του ανακόπτοντος και όχι στη συμπεριφορά των αρμοδίων υπαλλήλων της Κτηματικής Υπηρεσίας, οι οποίοι κατ΄ ουδέν τον απέτρεψαν ή τον παρεμπόδισαν να ασκήσει την ανακοπή. Η εκκαλουμένη απόφαση, επομένως που με τα ίδια περιστατικά δέχτηκε ότι «υπαιτιότητα και μάλιστα αμέλεια δεν μπορεί να απο-δοθεί στον ανακόπτοντα για την εκπρό-θεσμη άσκηση της ανακοπής του αλλά οφείλεται σε ανώτερη βία από τη μετά την εκπνοή της 30θήμερης προθεσμίας απάντηση της Κτηματικής Υπηρεσίας στην πρώτη αίτησή του» και συνακό-λουθα έκρινε ότι, κατ΄ εφαρμογή του άρθρ. 152 του ΚΠολΔ, η ανακοπή ασκήθηκε εμπροθέσμως, εσφαλμένα εφάρμοσε τον νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και ο συναφής πρώτος λόγος της εφέσεως είναι βάσιμος.

348/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Ρούσσος, Αλέξανδρος Παπακωνσταντίνου**).

Διανομή. Σχετική αγωγή και δίκη. Ομοδικία αναγκαστική υπάρχει και στη δίκη αυτή. Ο εναγόμενος που ασκεί έφεση οφείλει με ποινή απαραδέκτου να την απευθύνει και κατά του αναγκαίου ομοδίκου του (συνεναγόμενου). Άρα δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή το άρθρο 76 του ΚΠολΔ. Περιστατικά.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 517 ΚΠολΔ, η έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων τους. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία ή έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδίκων διαφορετικά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εξάλλου στην παρ. 1 του άρθρου 76 ΚΠολΔ ορίζονται οι περιπτώσεις αναγκαστικής ομοδικίας και στην παρ. 4 του ιδίου άρθρου ορίζεται ότι η άσκηση των ενδίκων μέσων από κάποιον από τους ομοδίκους της παρ. 1, έχει ως αποτέλεσμα και για τους άλλους, τούτο δε με την έννοια ότι αν κάποιος αναγκαίος ομόδικος ασκήσει ένδικο μέσο, θεωρούνται από το νόμο ότι το άσκησαν και οι ομόδικοί του, παρά το γεγονός ότι αδράνησαν. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις συνάγεται ότι δεν απαιτείται από το νόμο, όπως η έφεση που ασκείται από κάποιον από τους αναγκαίους ομόδικους, να απευθύνεται με ποινή απαραδέκτου και κατά των ομοδίκων, αφού σε αντίθετη περίπτωση, ο αναγκαίος ομόδικος του εκκαλούντος θα εμφανίζεται να έχει παράλληλα την ιδιότητα του εφεσιβλήτου και του εκκαλούντος, γεγονός το οποίο είναι λογικά και νομικά απαράδεκτο. Ειδικά όμως στην αναγκαστική ομοδικία, που προκύπτει σε δίκη διανομής, από το λόγο, ότι είναι αναγκαία η εναγωγή όλων των κοινωνών κατ΄ άρθρο 478 ΚΠολΔ, τα προαναφερόμενα δεν μπορούν να ισχύσουν. Περαιτέρω όπως συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 798 και 799 ΑΚ, 480 παρ. 3, 481 αρ. 2, 482 παρ. 1, 483, 489 ΚΠολΔ, η αγωγή περί διανομής δεν είναι μόνο διαπλαστική, με την οποία διώκεται η διάπλαση νέας εννόμου σχέσεως για κάθε κοινωνό με τη λύση της κοινωνίας, αλλά είναι και διπλού χαρακτήρα, με την έννοια ότι δημιουργεί δίκη, κατά την οποία εκ προοιμίου και ανεξαρτήτως αυτής, ο ενάγων είναι συγχρόνως και εναγόμενος, όπως και κάθε εναγόμενος είναι αντίδικος του συνεναγομένου του, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα οιουδήποτε των εναγομένων να υποβάλλει αίτηση (η οποία δε φέρει χαρακτήρα ανταγωγής, ώστε να εφαρμοστούν τα οριζόμενα στο άρθρο 268 παρ. 2 ΚΠολΔ) με βάση πραγματικά περιστατικά διαφορετικά της αγωγής ως προς το επίκοινο δικαίωμα και τη διάπλαση αυτού και σε παραδοχή, αυτής (αιτήσεως) να αποβεί η δίκη σε βάρος των λοιπών, όχι με την απόρριψη της αγωγής, αλλά με τη διάπλαση της εννόμου σχέσεως κατά τρόπο διαφορετικό από εκείνον που επιδιώκεται με την αγωγή και συνεπώς να καταλήξει η δίκη σε βάρος του ενάγοντος ή των εναγόντων και του

άλλου ή των λοιπών εναγομένων, οι οποίοι κατά τούτο είναι αντίδικοι μεταξύ τους, δεσμευόμενοι από τη διαπλαστική ενέργεια της αποφάσεως που θα εκδοθεί. Συνακόλουθα η περί διανομής δίκη, που άρχισε, είναι διπλή σε όλη την πορεία της και στο δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας. Το γεγονός ότι κάποιος ή μερικοί από τους κοινωνούς ως επιτιθέμενος ή αμυνόμενος βρίσκεται σε αντί-στοιχη δικονομική θέση κατά την έναρ-ξη του δικαστικού αγώνα σε κάθε στά-διο αυτού, είναι συμπτωματικό, αφού καθένας τούτων ανεξάρτητα από την παραπάνω θέση του, μπορεί να έχει αντίθετα συμφέροντα προς τον άλλο, όπως προαναφέρθηκε και προβάλλοντας αυτά, να είναι ουσιαστικά αντίδικος του άλλου. Επομένως στη δίκη πε-ρί διανομής, ο εναγόμενος που ασκεί έφεση, οφείλει επί ποινή απαραδέκτου να την απευθύνει και κατά του αναγκαίου ομοδίκου του (συνεναγομένου) στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 517 εδ. β ΚΠολΔ, καθόσον στην ειδική αυτή περίπτωση η παρ. 4 του άρθρου 76 ΚΠολΔ, κατά την οποία «η άσκηση των ενδίκων μέσων από κάποιον από τους ομοδίκους της παρ. 1 έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους» δεν εφαρμόζεται. Πράγματι δεν μπορεί να γίνει δεκτόν ότι λογίζεται εκ του νόμου ως αντιπροσωπευόμενος στην άσκηση της εφέσεως από τον εκκαλούντα, ο παραπάνω αναγκαίος ομόδικός του κατά το μέτρο που έχει αντίθετα συμφέροντα προς αυτόν και λόγω του διπλού χαρακτήρα της δίκης αυτής έχει ουσιαστικά και την ιδιότητα του αντιδίκου (βλ. Σχ. ΟλΑΠ 321/1983 ΝοΒ 31.1575, ΑΠ 1527/02 Δνη 44. 436, ΑΠ 1495/00 Δνη 42.707, ΑΠ 213/01 Δνη 42.1565, ΑΠ 1755/85 ΝοΒ 34.1068, ΑΠ 797/89 ΝοΒ 1989.673). Στην παρούσα υπόθεση, όπως αποδεικνύεται από τα έγγραφα της δικογραφίας, η εκκαλούμενη οριστική απόφαση (106/2003) του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αιγίου, εκδόθηκε επί της από 28-5-02 αγωγής των ήδη εφεσιβλήτων περί διανομής του αναφερόμενου σ΄ αυτήν επικοίνου ακινήτου, που τη δέχτηκε ως ουσιαστικά βάσιμη και διέταξε την πώληση αυτού με πλειστηριασμό. Την αγωγή τους οι τελευταίοι έστρεψαν κατά του ήδη εκκαλούντος Γ. Τ. και της Α.Τ. Η υπό κρίσιν όμως έφεση κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως, την οποία άσκησε ο παραπάνω εναγόμενος στην πρωτόδικη δίκη (Γ.Τ.) απευθύνεται μόνον κατά των εναγόντων και όχι κατά της συνεναγομένης του πρωτοδίκως Α.Τ. Συνεπώς, σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Σε βάρος του εκκαλούντος, που νικήθηκε σ΄ αυτήν τη δίκη, πρέπει να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδα των εφεσιβλήτων (άρθρ. 176, 183 ΚΠολΔ).

398/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ηλίας Κολόμβος, Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου Δικαστική Αντιπρόσωπος** Ν.Σ.Κ.).

Αναγγελία σε πλειστηριασμό. Στοιχεία που πρέπει να περιέχει. Αναγγελία του

Ελληνικού Δημοσίου. Στοιχεία. Ανώνυμη εταιρία και συνεταιρισμοί. Ευθύνονται οι διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές για οριστικούς φόρους. Λεπτομέρειες για την ευθύνη τους. Αόριστη αναγγελία. Περιστατικά.

Στην αναγγελία σε πλειστηριασμό, για να είναι αυτή ορισμένη και έγκυρη, αρκεί ότι η περιγραφή της απαίτησης γίνεται κατά τρόπο που παρέχει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού την ευχέρεια να προβεί στη σύγκριση και κατάταξη των απαιτήσεων στον πίνακα, στους άλλους δε δανειστές και στον καθού τη δυνατότητα αντικρούσεως (Ι. Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλεση, Β΄ έκδ., στο άρθρο 972, παρ 380α, σελ. 978 επ., ΑΠ 119/2003 ΕλλΔνη 44.1315, ΑΠ 630/2002 ΕλλΔνη 43.1651, ΑΠ 1783/2001 ό.π.). Όταν γίνε-ται επίκληση και προνομίου της απαίτη-σης στην κατάταξη, πρέπει στην αναγ-γελία να αναφέρονται και τα περιστατι-κά τα οποία την στηρίζουν, εκτός αν συμπίπτουν με εκείνα της απαίτησης (ΑΠ 630/2002) ό.π.). Η αναγγελία, ειδι-κότερα, του Δημοσίου σε πλειστηρια-σμό, επισπευδόμενο από τρίτο, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρ. 55 παρ. 1 και 3 του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974), κατά τις οποίες ο διευθυντής του Δημό-σιου Ταμείου υποχρεώνεται να αναγγεί-λει το δημόσιο για τα βεβαιωμένα στο Ταμείο χρέη του καθού ο πλειστηρια-σμός, με αναγγελία που κοινοποιείται στον επί του πλειστηριασμού υπάλ-ληλο και συνοδεύεται από πίνακα, εμ-φαίνοντα τα χρέη αυτά. Ο πίνακας περι-λαμβάνει το ονοματεπώνυμο του οφει-λέτη, το είδος και το ποσό του χρέους, το οικονομικό έτος στο οποίο ανήκει και μνεία της χρονολογίας βεβαίωσής του και της τυχόν υπάρχουσας ασφάλειας για καθένα από τα χρέη αυτά (Μπρίνια ό.π. σελ. 980, ΑΠ 630/2002, ΑΠ 1783/2001 ό.π.). Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 115 παρ. 1 εδάφ. α, 2 και 3 του ν. 2238/1994 «Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος», όπως η παρ. 3 προστέθηκε με το άρθρο 22 παρ. 6 του ν. 2648/1998, τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, διαχειριστές ή δι-ευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαρι-στές των ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών ή συνεταιρισμών κατά το χρόνο της διά-λυσης ή συγχώνευσής τους, ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για την πληρωμή του φόρου που οφείλεται από αυτά τα νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τον παρόντα, καθώς και του φόρου που παρακρατείται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. Τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, διαχειριστές και γενικά εντεταλμένοι στη διοίκηση του νομικού προσώπου, κατά το χρόνο της διάλυσης των λοιπών νομικών προσώ-πων του άρθρου 1001 (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, οι δημόσιες και δη-μοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύ-σεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις τους, οι ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευ-θύνης και τα ιδρύματα) ευθύνονται προ-σωπικώς και αλληλεγγύως για την πληρωμή του φόρου που οφείλεται από αυτά τα νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τον παρόντα, καθώς και των φόρων που παρακρατούνται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγρ. 1 και 2 ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγ-γύως για τους παρακρατούμενους φό-ρους και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου που εκπροσω-

πούν, ως εξής: α) Αν έχει γίνει η παρακράτηση φόρου, όλα τα πρόσωπα που είχαν μία από τις ως άνω ιδιότητες από τη λήξη της προθεσμίας απόδοσης του φόρου και μετά. β) Αν δεν έχει γίνει η παρακράτηση του φόρου, όλα τα πρόσωπα, που είχαν μία από τις πιο πάνω ιδιότητες κατά το χρόνο που υπήρχε η υποχρέωση παρακράτησης του φόρου. Περαιτέρω, κατά το άρθρ. 22 παρ. 7 του ν. 2648/1998, οι διατάξεις της πα-ραγράφου 3 του άρθρ. 115 του ν. 2238/1994 εφαρμόζονται και για την περί-πτωση β΄ του άρθρ. 45 του ν. 1642/1986, καθώς και για οφειλές φόρου κύκλου εργασιών. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 1 εδ. α΄ του ΚΕΔΕ, το Δημόσιο κατατάσσεται στην αναγκαστική εκτέλεση κινητού ή ακινήτου για τις ληξιπρόθεσμες μέχρι της ημέρας του πλειστηριασμού απαιτήσεις αυτού από κάθε αιτία, με τις προσαυξήσεις και τους τόκους στην υπ΄ αριθ. 5 σειρά του άρθρ. 975 του ΚΠολΔ. Στην ερευνώμενη υπόθεση αναγγέλθηκαν στην πιο πάνω υπάλληλο του πλειστηριασμού, για προνομιούχες απαιτήσεις του Ελληνικού Δημοσίου εναντίον του καθού η εκτέλεση Ι. Π.: α) ως προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της πτωχής εταιρείας Π. Ι., που, όπως ήδη στην ανακοπή αναφέρεται, ήταν ανώνυμη εταιρεία, ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕΕ Αθηνών για χρέη αυτής από ΦΠΑ ύψους 5.567.751 δραχμών (που αντιστοιχούν σε 16.339,69 ευρώ), τα οποία βεβαιώθηκαν οριστικώς στις 26-4-1994, και β) ως διαχειριστή (χωρίς άλλη διευκρίνιση), ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Χαϊδαρίου για χρέη από πρόστιμο ΦΠΑ και ΦΠΑ ύψους 9.495.360 (που αντιστοι-χούν σε 27.866,06 ευρώ), ήδη δε με την ανακοπή το Ελληνικό Δημόσιο εκθέτει ότι πρόκειται για χρέη της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «J.P. CARPETS HELLAS Ε.Π.Ε. ». Η πρώτη από τις αναγγελίες αυτές είναι ορισμένη, καθόσον αναφέρεται η επωνυμία της εταιρείας εις βάρος της οποίας βεβαιώθηκε ο Φ.Π.Α. και η ιδιότητα του καθού η εκτέλεση Ι. Π. ως προέδρου του διοικητικού συμβουλίου αυτής. Μόνη η παράλειψη της αναγραφής της μορφής με την οποία λειτουργούσε η εταιρεία αυτή, ότι δηλαδή επρόκειτο περί ανώνυμης εταιρείας, δεν δημιουργεί στους εκκαλούντες – καθών η ανακοπή βλάβη, δεδομένου μάλιστα και του ότι δεν υπάρχει άλλης μορφής εταιρεία, που να διοικείται από συμβούλιο. Αντιθέτως, στη δεύτερη αναγγελία η περιγραφή της απαίτησης δεν γίνεται κατά τρόπο που να παρέχει στην υπάλληλο του πλειστηριασμού την ευχέρεια να προβεί στη σύγκριση και κατάταξη των απαιτήσεων στον πίνακα και στους εκκαλούντες καθών η ανακοπή τη δυνατότητα αντικρούσεως, αφού αναφέρεται αν ήταν διαχειριστής ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, συνεταιρισμού, ιδρύματος, δημόσιας ή δημοτικής επιχείρησης ή εκμετάλλευσης κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Μόνη η αναγραφή στον πίνακα αυτόν ΑΦΜ διαφορετικού εκείνου του Ι.Π. δεν αρκεί για να προσδώσει ταυτότητα έναντι τρίτων στο νομικό πρόσωπο ή την δημόσια ή δημοτική επιχείρηση, που αφορά το πρόστιμο ΦΠΑ και ο ΦΠΑ. Επομένως, η αναγ-γελία αυτή ως αόριστη ορθώς δεν κατε-τάγη στον ανακοπτόμενο πίνακα κατά-ταξης από την υπάλληλο του πλειστη-ριασμού, το δε Πρωτοβάθμιο Δικαστή-ριο, που τη θεώρησε ορισμένη και την κατέταξε οριστικά και προνομιακά, έσ-φαλε κατά τούτο, όπως βάσιμα υπο-στηρίζουν οι εκκαλούντες με τον αντί-στοιχο λόγο της

421/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Άλκης Αναγνωστόπουλος, Γιώργος Λαμπρόπουλος**).

Έφεση. Απόρριψη αιτήματος αναβολής του πρωτόδικου δικαστηρίου, δεν αποτελεί σφάλμα και συνεπώς δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο εφέσεως.

Η απόρριψη του αιτήματος για αναβολή της συζήτησης, κατά το άρθρο 250 ΚΠολΔ, δεν αποτελεί σφάλμα δεκτικό έφεσης, διότι η αναβολή απόκειται στην κρίση του Δικαστηρίου (Εφ Θεσ. 907/1993 Αρμ. ΜΖ΄ 752, ΕφΑθ 12638/87 Αρμ. ΜΒ 1016). Συνεπώς ο υπ΄ αριθ. 2 λόγος της έφεσης, με το οποίο η εκκαλούσα παραπονείται για την απόρριψη του αιτήματός της περί αναβολής της συζήτησης μέχρις εκδόσεως αμετάκλητης απόφασης από το Ποινικό Δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Εξάλλου το προαναφερόμενο αίτημα, που υποβάλλεται και ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, πρέπει να απορριφθεί, καθόσον η αναβολή της συζήτησης εωσότου περατωθεί αμετάκλητα η εκκρεμής ποινική διαδικασία, θα επιφέρει υπερβολική καθυστέρηση στην εκδίκαση της ένδικης αγωγής αποζημίωσης.

426/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτρης Παπαπαναγιώτου, Βλάσιος Μπουχτάρης, Αριστείδης Σπυρόπουλος**).

Αναγνωριστική αγωγή. Έννοια. Περιστατικά.

Επειδή κατά τη διάταξη του άρθρου 70 του ΚΠολΔ, όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωριστεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης, μπορεί να εγείρει αναγνωριστική αγωγή. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι αντικείμενο της αναγνωριστικής αγωγής είναι η ύπαρξη ή η ανυπαρξία συγκεκριμένης έννομης σχέσης, ως έννομη δε σχέση νοείται κάθε βιοτική σχέση προ-σώπου προς άλλο πρόσωπο ή προ-σώπου προς αγαθό, η οποία ρυθμίζεται από το εξ αντικειμένου δίκαιο. Η αναγνωριστική αγωγή δεν μπορεί να έχει ως αντικείμενο απλά πραγματικά περι-στατικά, τα οποία συνιστούν προϋπόθεση ή έχουν νομική σημασία για την έννομη σχέση του προσώπου αλλά δεν συνιστούν από μόνα τους έννομη σχέση. Ούτε μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγνωριστικής αγωγής η επίλυση αφηρημένων νομικών ζητημάτων χωρίς τη σύνδεσή τους με την έννομη σχέση την οποίας ζητείται με την αγωγή προ-

στασία, καθόσον τα δικαστήρια δεν έχουν γνωμοδοτική εξουσία η άσκηση της οποίας έχει ανατεθεί σε άλλες Δη-μόσιες Αρχές και για ορισμένο κύκλο θεμάτων (βλ. ΑΠ 927/2002 Δνη 2003.1272, 155/2002 Δνη 2002.1346, 563/98 NoB 47.1295, 941/97 Δνη 99.589, 589/96 Δνη 98.813, 1272/95 Δνη 97.780, 4/92 Δνη 93.65). Εν προκειμένω, στην αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση εκτίθεται ότι ο εφεσίβλητος ήταν κύριος ενός αγροκτήματος εμβαδού 5.678,40 τ.μ., που ευρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια της Κοινότητας Ελαιώνα Αιγίου με-τά της επ΄ αυτού παλαιάς οικίας, γνω-στής με το όνομα «Βίλα Ήλιος» και δύο ακόμη μικρών διαμερισμάτων και πρό-τεινε στην εκκαλούσα και τη μη διάδικο Nicol Blattert (θυγατέρα της συζύγου του από άλλο γάμο), που ήταν και οι δύο κάτοικοι Γερμανίας, να τους το με-ταβιβάσει εξ ημισείας λόγω πωλήσεως. Η εκκαλούσα και η Nicol Blattert συμ-φώνησαν και του κατέβαλαν ως προκα-ταβολή 100.000 γερμανικά μάρκα (= 16.600.000 δρχ.) χωρίς να λάβουν απόδειξη. Ακόμη, συμφώνησαν με τον εφεσίβλητο να επιβλέψει χωρίς αμοιβή στην εκ μέρους του αρχιτέκτονα μηχανι-κού Β. Χ. για λογαριασμό των υποψη-φίων αγοραστών ανακαίνιση των υπαρ-χόντων κτισμάτων (παλαιάς οικίας και διαμερισμάτων) και την κατασκευή τριών καινούργιων διαμερισμάτων, που προόριζαν για τουριστική εκμετάλλευ-ση, ώστε να είναι έτοιμα για την θερινή περίοδο του ίδιου έτους. Παρά την κα-κότεχνη, ημιτελή και αντισυμβατική ανα-καίνιση και κατασκευή των διαμερισμάτων που είχαν συμφωνήσει, ο εφεσίβλητος τους έπεισε να μην υπαναχωρήσουν από την εκτέλεση του έργου και να ολοκληρώσουν τη μεταβίβαση του ακινήτου. Έτσι, με το 4553/1-7-99 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αιγίου Α. Π. ο εφεσίβλητος τους μεταβίβασε αιτία πωλήσεως κατ΄ ισομοιρίαν και εξ αδιαιρέτου το ως άνω ακίνητο με τα επ΄ αυτού επικείμενα αντί συνολικού τιμήματος 40.400.000 δρχ. Στη συνέχεια, με νεότερη συμφωνία των ίδιων συμβληθέντων καταρτίστηκε το 5739/9-1-2001 συμβόλαιο του ως άνω συμβολαιογράφου δυνάμει του οποίου η προαναφερθείσα Nicol Blattert μεταβίβασε λόγω πωλήσεως το ιδανικό της μερίδιο εκ 505 στην εκκαλούσα, που αναδέχτηκε το χρέος και ανέλαβε την υποχρέωση, μόνη αυτή να καταβάλει ολόκληρο το τίμημα στον πωλητή. Τόσο στο πρώτο όσο και στο δεύτερο συμβόλαιο αναφέ-ρεται ότι η πώληση εξαρτάται από τη διαλυτική αίρεση εξόφλησης του τιμή-ματος, ότι κάθε καταβολή θα αποδει-κνύεται με απόδειξη του πωλητή θεω-ρημένη επισήμως για το γνήσιο της υπογραφής του και ότι σε περίπτωση πληρώσεως της αιρέσεως θα καταπίπτει κάθε ποσό που εισπράχτηκε από τον τελευταίο (ποινική ρήτρα). Η εκκαλούσα έναντι του τιμήματος κατέβαλε με έμβασμα ή μετρητά τα ακόλουθα ποσά στον εφεσίβλητο α) ποσό 100.000 γερμα-νικών μάρκων, που έχει ήδη προανα-φερθεί, πριν ακόμη από την υπογραφή του πρώτου συμβολαίου, β) ποσό 180.075 γερμανικών μάρκων (= 29.880.000 δρχ. σύμφωνα με τη διαλαμβανόμενη στην αγωγή κατάσταση κατα-βολών με την ένδειξη « καταβολές ANGELIKA REICHARDT, γ) ποσό 50.000 γερμανικών μάρκων (=8.300.000 δρχ.), σύμφωνα με τη διαλαμβανόμενη στην αγωγή κατάσταση με την ένδειξη «καταβολές διάφορες» και δ) ακόμη 8.000.000 δρχ., όπως ρητώς παραδέχεται ο εφεσίβλητος στο δεύτερο εκ

των ως άνω συμβολαίων. Συνολικά δε ο εφεσίβλητος έλαβε ποσό 63.080.000 δρχ., από το οποίο το υπερβαίνον το εκ δρχ. 40.000.000 τίμημα ποσό ύψους 23.080.000 δρχ. αφορά την ως άνω ανακαίνιση και την ανακατασκευή (και για το οποίο επιφυλάσσεται, καθώς και για άγνωστο προς το παρόν ποσό δύο αποδείξεων που έχουν απολεσθεί). Ζη-τείται με την αγωγή επί λέξει «να ανα-γνωριστεί ότι το εκ δρχ. 40.000.000 τί-μημα του επίδικου ακινήτου έχει εξοφ-ληθεί» και «να διαταχθεί σε περίπτωση υλοποίησης της διαλυτικής αιρέσεως ο αρμόδιος Υποθηκοφύλαξ να ακυρώσει τυχόν επανεγγραφή της κυριότητας επί του επιδίκου ακινήτου στο όνομα του εναγομένου». Με το περιεχόμενο αυτό και τα συνακόλουθα αιτήματα η αγωγή κατά το μέρος που ζητείται να αναγνω-ριστεί ότι έχει εξοφληθεί το τίμημα του ακινήτου δεν είναι νόμιμη, διότι η εκκα-λούσα ζητεί τη διαπίστωση πραγμα-τικού γεγονότος, το οποίο δεν αποτελεί παραδεκτό αντικείμενο της αναγνωρι-στικής αγωγής. Το περιεχόμενο δηλαδή του διαγνωστέου με την υπό κρίση αγω-γή αντικειμένου δεν εντάσσεται, σύμφω-να με όσα αναφέρονται στην αρχή του σκεπτικού, στην έννοια της έννομης σχέ-σης, αφού η εξόφληση του τιμήματος αποτελεί καθ΄ εαυτό απλό πραγματικό περιστατικό, η διαπίστωση του οποίου μπορεί να αποτελέσει στοιχείο της ιστο-ρικής βάσης μιας άλλης ενδεχομένως αγωγής με αντικείμενο την κυριότητα του ακινήτου ή του αδικαιολόγητου πλουτισμού και δεν συνιστά έννομη σχέ-ση. Η εκκαλούμενη απόφαση, επομέ-νως, που είπε τα ίδια ορθώς εφάρμοσε τον νόμο και ο κύριος λόγος της εφέ-σεως με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρί-ζεται τα αντίθετα δεν είναι βάσιμος.

430/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστέα Χειμαργιώτη, Γεώργιος Βγενόπουλος**).

Διαταγή πληρωμής. Έναρξη διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Ο οφειλέτης μπορεί να αμυνθεί είτε με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ είτε με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, επικαλούμενος εκτός από άλλους λόγους και λόγους που αφορούν την απαίτηση. Η διαταγή παύει να ισχύει αν δεν επιδοθεί μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την επόμενη της έκδοσής της. Η ακυρότητα αυτή λαμβάνεται υπόψη

Από το συνδυασμό των διατά-ξεων των άρθρων 321, 322, 324, 325 παρ. 1, 330, 331, 632 και 933 του ΚΠολΔ, συνάγεται ότι αν με βάση διατα-γή πληρωμής άρχισε η διαδικασία ανα-γκαστικής εκτέλεσης, ο οφειλέτης κατά του οποίου επισπεύδεται η εκτέλεση, μπορεί να αμυνθεί ασκώντας, ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, αφενός μεν την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ κατά της διαταγής πληρωμής, αφετέ-ρου δε την ανακοπή του άρθρου 933 του ΚΠολΔ κατά των πράξεων της αναγ-καστικής εκτέλεσης επικαλούμενος, πλην άλλων, και λόγους που αφορούν την απαίτηση (ΑΠ 5/2003 ΕλλΔνη 44.963, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ΕρμΚΠολΔ τόμ. 2ος (2000) άρθρ. 632

αρ. 36 σελ. 1190). Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 630 Α εδ. α΄ και β΄ του ΚΠολΔ, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 8 παρ. 6 του Ν. 2819/15-3-2000, και συμπληρώθηκε, ως προς τα δύο τελευταία εδάφια, με το άρθρο 23 παρ. 2 του Ν. 2915/2001, ισχύει δε από την 15-3-2000, σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ν. 2819/15-3-2000, η διαταγή πληρωμής επιδίδεται σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την έκδοσή της ‘ αν η επίδοση δεν γίνει μέσα στην προθεσμία των δύο μηνών, η διαταγή πληρωμής παύει να ισχύει. Η προθεσμία αυτή, που αποτελεί γνήσια δικονομική προθεσμία ενέργειας διαδικαστικής πράξης (Μπέης: Κύρος διαταγής πληρωμής, που επιδόθηκε μετά τη δίμηνη προθεσμία από την έκδοσή της. Γνωμοδ. Δ 33 σελ. 54 επ. και ιδίως 71), αρχίζει από την επομένη της έκδοσης της διαταγής πληρωμής και λήγει με την πάροδο της αντίστοιχης ημέρας του δεύτερου μήνα και αν δεν υπάρχει τέτοια, την τελευταία ημέρα του μήνα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 144 παρ. 1 και 145 παρ. 2 του ΚΠολΔ (Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρο 630 Α αρ. 1 σελ. 1177, Παπαδάκης: Διαταγές στη μισθωτική διαδικασία (2004) παρ. 27/2 αρ. 501 – 502 σελ. 149 – 150). Αν η διαταγή πληρωμής δεν επιδοθεί εγκύρως στον καθού μέσα στην προαναφερόμενη δίμηνη προθεσμία, αποβάλλει αυτοδικαίως την ισχύ της. Η μεταγενέστερη (εκπρόθεσμη) επίδοσή της δεν επηρεάζει τη συνέπεια αυτή. Έτσι, διαταγή πληρωμής δεν παράγει πλέον καμιά έννομη συνέπεια. Τα αποτελέσματά της που τυχόν επήλθαν ανατρέπονται αναδρομικά (Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρο 630 Α αρ. 3-4 σελ. 1177-1178, Βαθρακοκοίλης: Κωδ. Πολ. Δικον. συμπληρωμ. τόμος (2001) σελ. 604, Παπαδάκης: ό.π. παρ. 27/2 αρ. 505 σελ. 150 – 151). Το ανίσχυρο της διαταγής πληρωμής που δεν επιδόθηκε μέσα στην προαναφερόμενη δίμηνη προθεσμία συνιστά δικονομική ακυρό-τητα που επέρχεται αυτοδικαίως κατά το άρθρο 159 περ. 1 του ΚΠολΔ (Κερα-μεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρο 630 Α αρ. 3-4 σελ. 1177, Παπαδάκης: Διαταγές στη μισθωτική διαδικασία (2004) παρ. 27/2 αρ. 505 σελ. 150-151), αφού ακυρότητα κατά τη διάταξη του άρθρου 159 περ. 1 του ΚΠολΔ υπάρχει όχι μόνο όταν ο νόμος προβλέ-πει ρητά τη συγκεκριμένη κύρωση, ως συνέπεια της προσβολής δικονομικής διάταξης, αλλά και όταν χρησιμοποιεί παρεμφερείς, προς την ποινή ακυρότη-τας, εκφράσεις που είναι νομικά ταυτό-σημες ή κατά περιεχόμενο ταυτόσημες, αντίστοιχες ή ισοδύναμες, με αυτή, όπως είναι «η πράξη είναι ανίσχυρη», ή «δεν δύναται να γίνει» ή «απαγορεύε-ται» ή «ισχύει μόνο» ή «δεν ισχύει» (ΕφΚέρκ 96/2000 ΙονΕπιθΔ 2001 σελ. 77, Μπέης: Πολ. Δικον. Άρθρο 159 Ι αρ. 2 σελ. 825, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρο 159 αρ. 9 σελ. 380, Βαθρακοκοίλης: Κωδ. Πολ. Δικον. Άρθρο 159 αρ. 8 σελ. 941). Η ακυρότη-τα αυτή λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγ-γέλτως, αφού οι περιορισμοί τους οποί-ους θέτει το άρθρο 160 αναφέρονται αποκλειστικά στην κατά το άρθρο 159 περ. 3 του ΚΠολΔ ακύρωση ή απαγγε-λία απαραδέκτου, που γίνεται με τη συνδρομή βλάβης του εναντιούμενου διαδίκου, ενώ δεν εφαρμόζονται ως προς την ακυρότητα και το απαράδεκτο που κηρύσσονται κατά το άρθρο 159 περ. 1 και 2 ανεξάρτητα από βλάβη (Μπέης: Πολ. Δικον. Άρθρ. 160 ΙΙΙ αρ. 6 σελ. 844). Στην προκείμενη περίπτωση, από τα έγγραφα τα οποία επικαλούνται και

προσκομίζουν οι διάδικοι αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Με τη διαταγή πληρωμής 1097/2000, η οποία εκδόθηκε από το Δικαστή του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση της εκκαλούσας, την 14-12-2000, δηλαδή από την έναρξη της ισχύος του Ν. 2819/2000, υποχρεώθηκαν οι εφεσίβλητοι να καταβάλουν στην εκκαλούσα το ποσό των 17.853.457 δραχμών (52.394,59 ευρώ). Η διαταγή αυτή πληρωμής δεν επιδόθηκε στους εφεσίβλητους μέσα στη δίμηνη προθεσμία, που προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 630 Α εδ. α΄ του ΚΠολΔ. Η προθεσμία αυτή άρχισε από την επόμενη της έκδοσης της διαταγής πληρωμής , όπως ορίζεται στη διάταξη αυτή. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος της κρινόμενης έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα δέχτηκε το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο πως η προαναφερόμενη προθεσμία άρχισε από την επόμενη της έκδοσης της διαταγής πληρωμής, ενώ έπρεπε να δεχτεί ότι άρχισε από την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου, είναι αβάσιμος. Περαιτέρω, εφόσον η εκκαλούσα δεν επέδωσε στους εφεσίβλητους αντίγραφο της διαταγής αυτής πληρωμής μέσα στην προαναφερόμενη δίμηνη προθεσμία, η διαταγή πληρωμής έπαυσε αυτοδικαίως να ισχύει. Το ανίσχυρο αυτό συνιστά αυτοδίκαιη δικονομική ακυρότητα, κατά το άρθρο 159 περ. 1 του ΚΠολΔ, αφού η έκφραση «παύει να ισχύει» του άρθρου 630 Α εδ. α΄ του ΚΠολΔ είναι παρεμφερής προς την χρησιμοποιούμενη από το άρθρο 159 περ. 1 του ΚΠολΔ, όπως αναφέρεται στην αρχή της σκέψης αυτής. Η δικονομική αυτή ακυρότητα λαμβάνεται αυτεπαγγέλτως υπόψη, αφού οι περιορισμοί τους οποίους θέτει το άρθρο 160 του ΚΠολΔ δεν εφαρμόζονται ως προς την ακυρότητα και το απαράδεκτο που κηρύσσονται κατά το άρθρο 159 περ. 1 και 2 του ΚΠολΔ, ανεξάρτητα από βλάβη όπως αναφέρεται στην αρχή της σκέψης αυτής. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχτηκε ότι η δικονομική αυτή ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως, ορθά έκρινε και, συνεπώς, ως προς το δεύτερο σκέλος του, ο πρώτος λόγος της κρινόμενης έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα υποστηρίζει το αντίθετο, είναι αβάσιμος. Περαιτέρω, αντίγραφο του απογράφου της προαναφερόμενης διαταγής πληρωμής με επιταγή για εκτέλεση επιδόθηκε στους εφεσιβλήτους την 19-7-2002. Έτσι, άρχισε η δια-δικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος αυτών (άρθρ. 924 εδ. α΄ του ΚΠολΔ). Μετά την έναρξη της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης και συγκεκριμένα την 3-9-2002 οι εφεσίβλητοι κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρω-τοβαθμίου Δικαστηρίου την από 2-9-2002 ανακοπή τους, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και με την οποία ζήτησαν να ακυρωθεί η προαναφερόμενη διαταγή πληρωμής και όχι η επιταγή για εκτέλεση. Κατά συνέπεια, ως προς το πρώτο σκέλος του, ο πρώτος λόγος έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έλαβε υπόψη του αυτεπαγγέλτως την προαναφερόμενη δικονομική ακυρότητα, αφού, παρόλο που στο σύστημα της κατά στάδια προσβολής των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης που έχει εισαχθεί με το άρθρο 934 του ΚΠολΔ, αν οι επί μέρους πράξεις της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης παρουσιάζουν ελάττωμα, που μπορεί να οδηγήσει στην ακυρότητα, πρέπει να προσβάλλονται με την ανα-

κοπή του άρθρου 933 του ΚΠΟλΔ, μέ-σα σε ορισμένη προθεσμία, με την άπρακτη παρέλευση της οποίας καθίστανται απρόσβλητες, οι εφεσίβλητοι δεν προέβαλαν με λόγο ανακοπής την προαναφερόμενη δικονομική ακυρότητα, είναι απορριπτέος, εφόσον στηρίζεται σε ανακριβή προϋπόθεση, αφού η ανακοπή επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση στρέφεται όχι κατά της προαναφερόμενης διατα-γής πληρωμής, όπως προαναφέρθηκε.

474/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κων/νος Αργυρόπουλος, Ιωάννης Ρόδης**).

Αγωγή αναγνωριστική. Παρά ταύτα καταδικάζεται ο εναγόμενος να πληρώσει γιατί θεώρησε το δικαστήριο την αγωγή ως καταψηφιστική. Άρα επιδίκασε περισσότερα από τα αιτηθέντα και εξαφανίζεται η απόφαση με το λόγο εφέσεως. Τράπεζα. Κατάθεση χρημάτων. Μεταβιβάζεται η κυριότητα τους στην Τράπεζα που υποχρεώνεται να αποδώσει στον καταθέτη ίση ποσότητα χρημάτων. Ανάληψη των χρημάτων από τρίτο με πλαστά έγγραφα. Ζημιούμενη είναι η Τράπεζα που υποχρεούται να επιστρέψει τα χρήματα στον αληθινό καταθέτη. Παραγραφή. Προβολή το πρώτον ενώπιον του

Στην προκείμενη υπόθεση, η ενάγουσα με την από 12-12-2000 αγωγή της ζήτησε, μετά τον περιορισμό του αιτήματος με τις έγγραφες προτάσεις της από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό, να αναγνωριστεί η υποχρέωση του εναγομένου να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 29.743.605 δρχ., ως αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση για τη ζημία και την ηθική βλάβη που υπέστη από την αναφερόμενη σ΄ αυτή αδικοπραξία. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφασή του, δέχτηκε την αγωγή κατά ένα μέρος και υποχρέωσε τον εναγόμενο και με προσωπική του κράτηση, να κατα-βάλει στην ενάγουσα το ποσό των 49.138 ευρώ. Έτσι, όμως, το δικαστήριο επιδίκασε, αφού δέχτηκε την αγωγή ως καταψηφιστική, περισσότερα από όσα ζητήθηκαν (ΑΠ 377/1988 ΝοΒ 37.253) και θα πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος ο πρώτος λόγος της εφέσεως.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 914 και 932 ΑΚ, δικαίωμα αποζημίωσης έχει εκείνος που ζημιώθηκε άμεσα ή που έχει υποστεί ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη εξαιτίας προσβολής έννομου συμφέροντός του, που προστατεύεται από κανόνες δικαίου και όχι κάθε άλλος, στον οποίο αντανακλούν οι υλικές και ηθικές συνέπειες του εγκλήματος. Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 830, 822 και 806 ΑΚ, προκύπτει ότι στοιχείο της, μη ειδικώς ρυθμιζόμενης, πιστωτικής σύμ-βασης κατάθεσης χρημάτων σε Τρά-πεζα είναι η κατά κυριότητα μεταβίβαση των χρημάτων από τον καταθέτη στην Τράπεζα, η οποία έχει την εξουσία να τα χρησιμοποιεί, υποχρεούμενη να αποδώσει στον καταθέτη ίση ποσότητα χρημάτων όταν της ζητηθεί, εφόσον δεν συμφωνήθηκε άλλως, ο δε καταθέτης

αποκτά ενοχικό δικαίωμα ανάληψής τους (ΕφΑθ 2638/2001 Δνη 44.261). Έτσι, σε περίπτωση που γίνεται χρήση πλαστού εγγράφου και με εξαπάτηση των τραπεζικών υπαλλήλων γίνεται, από τρίτο μη δικαιούχο, ανάληψη από την Τράπεζα χρημάτων, που έχουν κα-τατεθεί σ΄ αυτή, άμεσα ζημιούμενη από τις αξιόποινες πράξεις της χρήσης πλα-στού εγγράφου και της απάτης είναι η Τράπεζα, αφού έγινε κυρία των χρημά-των που έχουν κατατεθεί σ΄ αυτή και υποχρεούται να αποδώσει στον αληθινό καταθέτη το ισόποσο αυτών (Πεντ. Εφ. Πατρ. 173-177/2002 αδημ.).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Η Ε. Ο., κάτοικος Αθηνών, ήταν δικαιού-χος κατάθεσης σε συνάλλαγμα 65.500 δολαρίων ΗΠΑ και αμοιβαίων κεφα-λαίων ΔΗΛΟΣ στο υποκατάστημα της ενάγουσας Εθνικής Τράπεζας της Ελ-λάδος, που βρίσκεται στην οδό Σόλω-νος των Αθηνών. Το Αύγουστο του 1995 άγνωστοι της αφαίρεσαν τα βιβλιάρια καταθέσεών της με αριθμούς 151/83208964 και 151/80640839, που είχε στο παραπάνω κατάστημα της ενάγου-σας. Επίσης, τον ίδιο χρόνο, άγνωστο άτομο αφαίρεσε την αυθεντική σφραγί-δα της συμβολαιογράφου Αθηνών Μ.Μ-Σ. και χρησιμοποιώντας αυτή κατάρτι-σε το 16932/4-8-1995 πλαστό ειδικό πληρεξούσιο, με το οποίο φερόταν ότι η Ε. Ο. δήλωνε, ότι διορίζει ειδικό πλη-ρεξούσιο και αντιπρόσωπό της «τον Π. Π. του Κ.», ο οποίος στην πραγματικό-τητα ήταν ανύπαρκτο πρόσωπο, στο οποίο φερόταν ότι έδινε την εντολή να την εκπροσωπήσει στην ΕΤΕ (ενάγου-σα) και να εισπράξει από τους λογα-ριασμούς της το ποσό του συναλλάγμα-τος των δολαρίων ΗΠΑ και των αμοιβαί-ων Κεφαλαίων, που προαναφέρθηκαν. Την 8 Αυγούστου 1995, ο εναγόμενος, μαζί με τρίτο πρόσωπο, αγνώστων στοι-χείων, μετέβη στο υποκατάστημα της ενάγουσας στα Ζαρουχλέϊκα Πατρών, κατόπιν συνεννοήσεως με τον τότε Διευ-θυντή του υποκαταστήματος αυτού, Κ. Τ., ο οποίος ήταν στενός του φίλος, όπου εμφανίστηκαν στον ταμία του υποκαταστήματος Ν. Ζ., κατέχοντας τα ανωτέρω βιβλιάρια συναλλάγματος της Ε. Ο., το πλαστό πληρεξούσιο, καθώς και το Ι-127442/10-11-1976 δελτίο ταυ-τότητας του «Π.Π.», το οποίο περιήλθε στην κατοχή τους κατ΄ ανεξακρίβωτο τρόπο και παρέστησαν, εν γνώσει τους, ψευδώς σ΄ αυτόν ότι το τρίτο άγνωστο πρόσωπο ήταν ο φερόμενος στο ως άνω πλαστό πληρεξούσιο «Π.Π. του Κ.» και ζήτησαν την ανάληψη, κατ΄ εντολή, δή-θεν, και για λογαριασμό της δικαιούχου των καταθέσεων του ποσού των 65.500 δολαρίων ΗΠΑ, από τους λογαρια-σμούς καταθέσεων αυτής που είχαν καταχωρηθεί στα πιο πάνω βιβλιάρια καταθέσεων, όχι όμως και των αμοιβαί-ων κεφαλαίων ΔΗΛΟΣ, γιατί τον Ιούνιο του 1995 είχαν αυτά μετακινηθεί σε άλλο λογαριασμό. Κατόπιν τούτου, ο ταμίας τους παρέπεμψε στον ανωτέρω διευθυντή του υποκαταστήματος, ο οποίος γνωρίζοντας και αυτός την πλα-στότητα του πληρεξουσίου, έστειλε αυ-τό αρχικά στο Γραφείο Δικαστικού της ενάγουσας, προκειμένου να λάβει γνω-μάτευση για τη νομότυπη ανάληψη των χρημάτων αυτών κατά τους όρους της τράπεζας και στη συνέχεια το παρέ-δωσε στον παραπάνω ταμία, παριστά-νοντας σ΄ αυτόν εν γνώσει του ψευδώς, ότι ο κομιστής του πληρεξουσίου είναι πράγματι ο Π.Π., ειδικός πληρεξούσιος της Ε.Ο., του οποίου υποτίθεται ότι ο ίδιος είχε ελέγξει τα στοιχεία ταυτότη-τας και ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για

την ανάληψη των χρημάτων. Ο παραπάνω ταμίας, πεισθείς από τις ψευδείς παραστάσεις όλων των ανωτέρω συμμετόχων (εναγομένου, «Π» και Διευθυντή του υποκαταστήματος), ότι η ανά-ληψη των χρημάτων από τους εν λόγω λογαριασμούς ήταν σύννομη, έδωσε εσωτερικό σημείωμα στον εκτελούντα την ημέρα εκείνη χρέη κεντρικού ταμία Ι.Κ., για την καταβολή των χρημάτων. Ο τελευταίος παρέδωσε τελικά στον ανωτέρω διευθυντή του υποκαταστήμα-τος το ποσό των 14.743.605 δραχμών, που αποτελεί το ισάξιο των 65.500 δο-λαρίων ΗΠΑ, ο οποίος το παρέλαβε για λογαριασμό των λοιπών συμμετόχων του, αφού αυτοί κατά τη διαδικασία έγκρισης της ανάληψης που διήρκησε αρκετές ώρες, είχαν ήδη αποχωρήσει από την Τράπεζα. Από τα ανωτέρω αποδεικνύεται ανενδοίαστα η συμμετο-χή του εναγομένου στην εξαπάτηση του υπαλλήλου (ταμία) της ενάγουσας προς ανάληψη του προαναφερθέντος ποσού, αφού αυτός συνοδεύοντας ένα πρόσωπο, του οποίου προφανώς γνώρι-ζε τα αληθή στοιχεία, αλλά επιβεβαίω-νε ενώπιον των υπαλλήλων της εναγο-μένης τα ως άνω ψευδή στοιχεία της φερόμενης ταυτότητας του, τα οποία ανήκαν σε άλλο πρόσωπο, τελούσε αναμφισβήτητα σε γνώση τόσον της πλαστότητας του επιδεικνυόμενου πλη-ρεξουσίου, όσον και της μη νόμιμης κατοχής των βιβλιαρίων καταθέσεων της Ε. Ο. και επεδίωκε την ενίσχυση της πλάνης των υπαλλήλων της Τράπε-ζας προς εκταμίευση τελικώς των χρη-μάτων του επίδικου λογαριασμού. Ο ισχυρισμός του εναγομένου, ότι αυτό ουδέποτε εμφανίστηκε την ανωτέρω ημερομηνία στην Τράπεζα μαζί με το παραπάνω άγνωστο πρόσωπο «Π», αφού εκείνη την ημέρα συνόδευε τη σύζυγό του σε επείγουσα ιατρική εξέτα-ση σε ιατρικό κέντρο των Αθηνών, λόγω προβλημάτων κατά την κυοφορία της, δεν αποδεικνύεται βάσιμος από κανένα αξιόπιστο αποδεικτικό μέσο, καθώς μάλιστα δεν προσκομίζεται από αυτόν κανένα ιατρικό πιστοποιητικό από το οποίο να αποδεικνύεται, ότι πράγματι έλαβε χώρα τέτοια εξέταση κατά την ημέρα εκείνη, ούτε αρκεί προς τούτο μόνη η κατάθεση της συζύγου του εναγομένου, η οποία δεν κρίνεται αντικειμενική. Αντίθετα, ο μάρτυρας της ενάγουσας, ταμίας αυτής, Ν.Ζ., για την αξιοπιστία του οποίου το Δικαστήριο δεν έχει λόγο να αμφιβάλλει, καθόσον δεν προσδοκά κανένα πρόδηλο συμφέ-ρον από τη δίκη, τόσον κατά την ενώπι-ον του πρωτόδικου δικαστηρίου εξέτα-σή του, όσον και ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου και κατά την κύρια ανάκρι-ση, κατέθεσε με κατηγορηματικότητα και χωρίς καμία αμφιβολία για την παρουσία του εναγομένου την ημέρα της πιο πάνω ανάληψης στο υποκατά-στημα της ενάγουσας μαζί με τον «Π», αυτός δε αναγνώρισε και ενθυμήθηκε το εναγόμενο με ευκολία, καθόσον ο τελευταίος επισκεπτόταν συχνά το παραπάνω υποκατάστημα για διάφορες συναλλαγές του και κάθε φορά παρέμενε επί αρκετή ώρα στο γραφείο του εν λόγω διευθυντή του υποκαταστήματος και συμμετόχου του στην ένδικη απάτη, Κ.Τ. Η παρουσία δε του εναγομένου μαζί με τον φερόμενο πληρεξούσιο της Ε. Ο. «Π» κατά την ανάληψη του ανωτέρω ποσού, είχε σημασία για την επιτυχή έκβαση της σε βάρος της ενάγουσας απάτης, ιδίως γι΄ αυτό το λόγο, ότι δηλαδή αυτός ήταν γνωστός στο πιο πάνω υποκατάστημα από τις

προηγούμενες συναλλαγές του, ώστε προσέδιδε στην επίδικη συναλλαγή, η οποία ήταν δύσκολο να εγκριθεί, ως ιδιάζουσα, καθώς αφορούσε σε ανάληψη από λογαριασμούς συναλλάγματος ολόκληρου του ποσού αυτών και ελάμβανε χώρα εκτός του υποκαταστήματος, στο οποίο είχαν ανοιχθεί αρχικά οι λογαριασμοί αυτοί, μία πρόσθετη επίφαση νομιμότητας και εγκυρότητας, κατά τρόπο ώστε να μη δημιουργηθούν υποψίες στους αρμόδιους προς εκταμίευση του ποσού υπαλλήλους της Τράπεζας για το παράνομο αυτής. Ούτε και το γεγονός ότι η εν λόγω απάτη σε βάρος της ενάγουσας αποκαλύφθηκε στην αστυνομία από τον ίδιο τον ενα-γόμενο, αποδεικνύει την έλλειψη ανάμι-ξής του σ΄ αυτήν, όπως ο ίδιος ισχυρί-ζεται, αφού η αποκάλυψη αυτής, την οποία μάλιστα επέρριψε εξ ολοκλήρου στον Κ.Τ., δεν έγινε οικειοθελώς από αυτόν σε ανύποπτο χρόνο, αλλά μόνο κατά το χρόνο κατά τον οποίο εκκρε-μούσαν σε βάρος του κατηγορίες για άλλα αδικήματα και αφού είχε συλ-ληφθεί προηγουμένως γι΄ αυτά, προς βελτίωση, ενδεχομένως, της θέσης του. Εξάλλου, σε αντίθετη από την παραπά-νω κρίση, ότι δηλαδή και ο εναγόμενος ήταν συμμέτοχος στις ανωτέρω παράνο-μες ενέργειες, που είχαν σαν αποτέ-λεσμα να ζημιωθεί η ενάγουσα, δεν οδη-γείται το δικαστήριο από την 244-245/2001 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Πατρών, με την οποία αυτός αθωώθηκε για την παραπάνω συμμετοχή του σ΄ αυτές και η οποία έχει ήδη τελεσιδικήσει, μη ασκηθείσης εφέσεως κατ΄ αυτής αναφορικά με τον εναγόμενο, αφού τα κριθέντα με αυτή είναι δεσμευτικά για το παρόν πολιτικό δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη μόνο κατά την συναγωγή δικαστικών τεκμη-ρίων, καθόσον μάλιστα κατά τη δίκη αυτή δεν υποστηρίχτηκε η κατά του εναγομένου κατηγορία από την ενάγου-σα, αφού αυτή αποβλήθηκε από την πολιτική αγωγή για το λόγο ότι δεν ήταν, κατά την κρίση του ως άνω δικαστηρίου, άμεσα, αλλά μόνον έμμεσα, ζημιωθεί-σα από τις προαναφερθείσες αξιόποι-νες πράξεις των κατηγορουμένων συμμετόχων. Πρέπει, όμως, να σημειωθεί στο σημείο αυτό, ότι το Πενταμελές Εφετείο Πατρών, το οποίο επανεξέτασε την υπόθεση ως προς το εκ των συμμετόχων Κ.Τ., ο οποίος δικάστηκε σε πρώτο βαθμό, κατόπιν έφεσής του, στο αιτιολογικό της εκδοθείσας επ΄ αυτής 173-177/2002 απόφασής του δέχεται, ότι κατά τον ανωτέρω τόπο και χρόνο που διαπράχθηκαν οι υπό κρίση παράνομες πράξεις σε βάρος της ενάγουσας, το άγνωστο πρόσωπο «Π» συνοδευόταν από τον εναγόμενο και ότι ο Κ.Τ. μετά την εκταμίευση και παραλαβή από αυτόν των επίδικων χρημάτων, μετέβη στην οικία του εναγομένου, όπου παρέδωσε τα χρήματα στον «Π.Π» και έλαβε αυτός το αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες του, στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν γνώση και συμμετοχή του εναγομένου στη συγκεκριμένη (ένδικη) υπόθεση. Περαιτέρω, συνεπεία της από κοινού με τα ανωτέρω πρόσωπα αδικοπρα-κτικής δράσης του εναγομένου, για την οποία είναι υπεύθυνος έναντι της ενάγουσας, αλληλεγγύως με τους λοιπούς συμμετόχους του και εις ολόκληρον, η ενάγουσα ζημιώθηκε άμεσα κατά το εκταμιευθέν ποσόν των 14.743.605 δραχμών, το οποίο ξέφυγε με τα πιο πάνω απατηλά μέσα από την κυριότητά της και του οποίου ως θεμα-τοφύλακας δυνάμει της μεταξύ αυτής και της Ε. Ο. σύμβασης ανώμαλης πα-ρακαταθήκης είχε καταστεί κυρία, υποχρεούμενη

μόνον ενοχικώς έναντι της αντισυμβαλλομένης της σε απόδοση του ισάξιου αυτού. Επίσης, η ενάγουσα από την αδικοπραξία του εναγομένου υπέστη ηθική βλάβη, καθόσον τα όσα έλαβαν χώρα κατά την προαναφερθεί-σα ημερομηνία στο υποκατάστημά της έγιναν ευρέως γνωστά στην τοπική, κυρίως, κοινωνία των Πατρών, μέσω ιδίως των τοπικών εφημερίδων που ασχολήθηκαν με το θέμα με καθημερινά δημοσιεύματα, κατά τρόπον ώστε ετρώθη η εμπορική και οικονομική της αξιοπιστία και η καλή φήμη προς το καταναλωτικό κοινό και κλονίστηκαν οι συναλλαγές του υποκαταστήματός της. Για το λόγο αυτό πρέπει να της επιδικαστεί ως χρηματική ικανοποίησή της το ποσό των 2.000.000 δρχ., το οποίο το Δικαστήριο κρίνει εύλογο και δίκαιο, σταθμίζοντας κυρίως τις συνθήκες υπό τις οποίες τε-λέστηκαν τα ανωτέρω αδικήματα, το είδος του δόλου του εναγομένου, τη φύ-ση και την έκταση της προκληθείσας στην ενάγουσα ζημίας, καθώς και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση του εναγομένου. Επομένως, το δικαστήριο που δέχτηκε τα ίδια, ορθά το νόμο ερμή-νευσε και εφάρμοσε και σωστά εκτίμη-σε τις αποδείξεις και τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τους δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο λόγους της εφέσεως κρίνονται απορριπτέα ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμα. Περαιτέρω, ο εκκαλών με το δικόγραφο της εφέσεως υποβάλλει για πρώτη φορά ενώπιον του Εφετείου τον ισχυρισμό περί παραγραφής της επίδικης αξιώσεως. Ο ισχυρισμός (ένσταση), όμως, αυτός προβαλλόμενος για πρώτη φορά ενώπιον του Εφετείου, μη προταθείς πρωτοδίκως και μη αποτελέσας αντικείμενο δικαιοδοτικής έρευνας από το πρωτόδικο δικαστήριο, απαραδέκτως προβάλλεται ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, κατ΄ άρθρο 527 ΚΠολΔ, μη συντρεχούσης καμίας εκ των προϋποθέσεων που θέτει η διάταξη αυτή για την υποβολή ενώπιον του Εφετείου νέων ισχυρισμών, που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, που δεν προτάθηκαν όμως

508/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Καραμέρος, Σπήλιος Πουλακίδας**).

Νομιμοποίηση διαδίκων. Αρκεί ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι αυτός και ο εναγόμενος είναι τα υποκείμενα της επίδικης ουσιαστικής έννομης σχέσης, ανεξάρτητα αν είναι ή όχι βάσιμος ουσιαστικά ο ισχυρισμός αυτός. Περιστατικά. Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης. Μετατροπή σε ανώνυμη. Δεν ιδρύεται νέο νομικό πρόσωπο αλλά μεταβάλλεται ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας. Άρθρα 173 και 200 του ΑΚ. Εφαρμογή σε κάθε ερμηνευόμενη σύμβαση και γενικά δικαιοπραξία στην οποία γεννιέται αμφιβολία για τις δηλωθείσες βουλήσεις. Ενοχή. Σε κάθε είδους, ανεξάρτητα αν είναι ετεροβαρής ή αμφοτεροβαρής ή από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει από το νόμο, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ εκτός αν προβλέπεται άλλη ανάλογη προστασία ή συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 ΑΚ.

Για τη νομιμοποίηση προς διεξαγωγή συγκεκριμένης δίκης κατ΄ αρχήν αρκεί ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι αυτός και ο εναγόμενος είναι τα υποκείμενα της επίδικης ουσιαστικής έννομης σχέσης, ότι δηλαδή ο ίδιος είναι φορέας του ασκούμενου επίδικου δικαιώματος και ο εναγόμενος της αντίστοιχης υπο-χρέωσης (ΑΠ 871/2003 ΕλλΔνη 44.1623, ΕφΑθ 8107/2001 ΕλλΔνη 44.225), ανεξάρτητα από το αν είναι ή όχι ουσιαστικά βάσιμος ο ισχυρισμός αυτός (ΕφΑθ 8107/2001 ό.π., ΕφΑθ 3895/1998 ΑρχΝ Ν΄.427), αφού στη δεύτερη περίπτωση η αγωγή απορρίπτεται ως αβάσιμη κατ΄ ουσίαν και όχι ως απαράδεκτη λόγω έλλειψης της νομιμοποίησης ως διαδικαστικής προϋπόθεσης (ΕφΑθ 8107/2001 ό.π. Κεραμεύς: Αστ. Δικον. Δίκ. Τόμ. ΙΙ (1986) παρ. 55 σελ. 108, Μπέης: ΕρμΚΠολΔ άρθρ. 68 παρ. ΙΙΙ 3 α΄ σελ. 360). Κατά συνέπεια, ως προς το δεύτερο σκέλος του, ο πρώτος λόγος της αντέφεσης, με τον οποίο υποστηρίζεται ότι εσφαλ-μένα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δέ-χθηκε ότι νομιμοποιείται η ενάγουσα, αφού κατά το χρόνο της κατάρτισης του συμφωνητικού στο οποίο στηρίζεται η αξίωση αυτής (ενάγουσας), η τελευταία δεν υπήρχε ως νομικό πρόσωπο πρέπει να απορριφθεί ως νομικά αβάσιμος.

Από τις διατάξεις του άρθρου 67 παρ. 1 του Ν. 2190/1920, όπως τροποποιήθηκε με το ΝΔ 4237/1962 και κωδικοποιήθηκε με το ΒΔ 174/1963 συνάγεται ότι με τη μετατροπή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμη, δεν ιδρύεται νέο νομικό πρόσωπο, αλλά μεταβάλλεται απλώς ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας, της οποίας η νομική προσωπικότητα συνεχίζεται στο πρόσωπο της νέας εταιρίας, που υπεισέρχεται σε όλες τις μέχρι τότε υποχρεώσεις οι οποίες είχαν εγκύρως αναληφθεί από την εταιρία περιορισμένης ευθύνης (ΕφΠειρ 13/1995 ΕλλΔνη 37.423, ΕφΛαρ 386/2004 ΕπισκΕμπΔ 2005 σελ. 114)

Περαιτέρω, οι κανόνες που τίθενται με τις διατάξεις των άρθρων 173 και 200 του ΑΚ για την αναζήτηση, κατά την ερμηνεία των δικαιοπραξιών, της αληθινής βούλησης των δικαιοπρακτούντων χωρίς προσήλωση στις λέξεις και για την ερμηνεία των συμβάσεων, όπως απαιτεί η καλή πίστη και αφού λη-φθούν υπόψη τα συναλλακτικά ήθη εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση που υπάρχει κενό στην ερμηνευόμενη σύμβαση και γενικά στη δικαιοπραξία ή γεννιέται αμφιβολία για τις δηλωθείσες βουλήσεις (ΑΠ 1230/2005 ΝοΒ 54.208, ΑΠ 1219/2005 ΝοΒ 54.207). Περαιτέρω, η διάταξη του άρθρου 288 του ΑΚ, κατά την οποία ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, ασχέτως αν αυτή υπάρχει από ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή σύμβαση ή από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 του ΑΚ, παρέχει δε στο δικαστή τη δυνατότητα, όταν, λόγω συνδρομής ειδικών συνθηκών, η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που επιβάλλουν στις συναλλαγές, να την επεκτείνει ή την περιορίσει με βάση αντικειμενικά κριτήρια κατά τις αντιλήψεις που κρατούν στις συναλλαγές, στο επίπεδο εκείνο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συναλλακτικής καλής πίστης (ΑΠ 113/2005 ΝοΒ 54.195). Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 288 του ΑΚ, λαμβάνεται μεν υπόψη από

το δικαστήριο αυτεπαγ-γέλτως όμως η αυτεπάγγελτη λήψη υπόψη της διάταξης αυτής δεν αναφέ-ρεται στα πραγματικά περιστατικά, τα οποία είναι κρίσιμα για την εφαρμογή της και των οποίων πρέπει να γίνεται εμπρόθεσμα επίκληση και αν χρειά-ζεται και απόδειξη ούτε εκτοπίζει την ανάγκη προβολής από τον ωφελούμενο διάδικο του οικείου αιτήματος (Γεωργιά-δης – Σταθόπουλος: Αστ. Κωδ. Γεν. Ενοχ. άρθρ. 288 ΙΙΙ 1 αρ. 67 σελ. 42-43, Βαθρακοκοίλης: Ερμ. Νομολ. Αστ. Κωδ. Β΄ τόμ. Άρθρ. 288 αρ. 18 σελ. 35).

531/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Τσεκούρας, Κυριακή Αθανασιάδη**).

Προσωπική κράτηση για συμβατικές υποχρεώσεις. Απαλλάσσεται ο οφειλέτης μόνο όταν η μη εξόφληση των συμβατικών υποχρεώσεων οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία προς εκπλήρωση. Την αδυναμία θα την επικαλεστεί και την αποδείξει ο οφειλέτης – εναγόμενος. Περιστατικά.

Με το Ν. 2642/1997 κυρώθηκε το «Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα» που συνάφθηκε μεταξύ των κρατών μελών του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη την 16-12-1966 και από την επικύρωσή του αυτή αποτελεί διάταξη κανόνα υπέρτερης νομικής βαθμίδας κατ΄ εφαρμογή του άρθρου 28 παρ. 1 του Συντ. που ισχύει έναντι κάθε άλλης αντίθετης διάταξης. Στο άρ-θρο δε 11 του Συμφώνου αυτού ορίζεται ότι «κανείς δεν φυλακίζεται αποκλειστι-κά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση». Η ίδια διατύπωση του κανόνα αυτού δηλώνει λεκτικά και νοηματικά ότι δεν υπήρξε επιθυμία των συντακτών του Συμφώνου να καταργήσουν την προσωπική κράτηση αλλά μόνο να ορίσουν ως εξαίρεση πως σε περίπτωση αδυναμίας ο οφειλέτης δεν πρέπει να προσωποκρατείται για χρέη. Συνεπώς το άρθρο 1047 παρ. 1 του ΚΠολΔ εξακολουθεί να προβλέπει την προσωπική κράτηση ως μέσα αναγκαστικής εκτελέσεως επί εμπόρων για ενοχικές οφειλές, όταν η μη εξόφληση των συμβατικών υποχρεώσεών του οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία αυτού προς εκπλήρωση. Από τις ανωτέρω διατάξεις άρθρων 216 παρ. 1α και 338 του ΚΠολΔ που ορίζουν αντίστοιχα ότι κάθε διάδικος βαρύνεται με την επίκληση και απόδειξη των γεγονότων που δικαιολογούν σύμφωνα με το νόμο την αξιούμενη απ΄ αυτόν δικαστική προστασία προκύπτει ότι για να είναι ορισμένη η αγωγή με την οποία επιδιώκεται προσωπική κράτηση του εμπόρου για εμπορικές απαιτήσεις δεν είναι αναγκαίο να διαλαμβάνεται στο δικόγραφό της ότι ο εναγόμενος παρόλο που έχει τη δυνατότητα δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του (ΟλΑΠ 23/2005 ΕλλΔνη 46.718) αλλά απόκειται στον εναγόμενο να ισχυριστεί και να αποδείξει κατ΄ ένσταση (άρθρο 262 ΚΠολΔ) ότι η μη εκπλήρωση οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία του (ΟλΑΠ 23/2005 ό.π., ΑΠ

60/2001 ΕλλΔνη 42.920). Η απόφαση δε του Δικαστηρίου με την οποία διατάσσεται η προσωπική κράτηση εμπόρου για εμπορική οφειλή δεν είναι αναγκαίο να διαλαμβάνει στις παραδοχές της ότι ο εναγόμενος παρόλο που έχει τη δυνατότητα από κακοπιστία δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του (ΟλΑΠ 23/2005 ό.π.). Συνεπώς η αίτηση προσωπικής κράτησης του εναγομένου όπως υποβλήθηκε με την αγωγή είναι κατά τις ανωτέρω συνδυαζόμενες διατάξεις σαφώς ορισμένη και νόμιμη αφού δεν αποκλείεται η προσωπική κράτηση εμπόρων για τις ενοχικές (εμπορικές) υποχρεώσεις τους και δεν είναι αναγκαίο για το ορισμένο και νόμιμο της αίτησης προσωπικής κράτησης να αναγράφεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι ο εναγόμενος παρόλο που έχει τη δυνατότητα δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του και ο σχετικός περί αυτών λόγος έφεσης του εναγομένου που υποβλήθηκε και πρωτοδίκως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Τέλος, αποδείχτηκε ότι ο εναγόμενος κατά τον κρίσιμο χρόνο της ανάληψης της υποχρέωσής του από τη σύμβαση μίσθωσης έργου έναντι της ενάγουσας ήταν έμπορος και η οφειλή εκείνου προέρχεται από εμπο-ρική αιτία αφού έγινε χάριν της εμπο-ρίας του και επομένως υπόκειται σε προσωπική κράτηση (ΑΠ 1040/1991 ΕλλΔνη 33.823). Ότι ήδη ο εναγόμενος ασχολείται κατ΄ επάγγελμα με την εκμετάλλευση εσπεριδοειδών προϊόντων και κηπευτικών στη περιοχή Οβρυά Πατρών σε κτήματα της συζύγου του έκτασης περίπου 5 στρεμμάτων και από την εργασία αυτή έχει ικανοποιητικά εισοδήματα της τάξεως των 1.400 ευρώ μηνιαία και έχει τη δυνατότητα να εξοφλήσει το χρέος του. Επομένως πρέπει να απαγγελθεί κατ΄ αυτού προσωπική κράτηση ως μέσον αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης και η διάρκεια αυτής ενόψει του ύψους της απαίτησης και των περιστάσεων που έχουν εκτεθεί πρέπει να οριστεί σε οκτώ (8) μήνες.

566/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Νίκος Κορφιάτης**).

Εκούσια δικαιοδοσία. Έφεση κατά αποφάσεως. Δεν είναι απαράδεκτη η έφεση που δεν στρέφεται καθ΄ όλων εκείνων που έλαβαν μέρος στην πρωτόδικη δίκη. Κατάσχεση ειδικού περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή χώρου που συμφωνήθηκε να μεταβιβαστεί στον εργολάβο έναντι αμοιβής για την ανέγερση πολυκατοικίας (1022 ΚΠολΔ). Αίτηση για παροχή άδειας κατάσχεσης ειδικού περιουσιακού στοιχείου. Απαραίτητο περιεχόμενο.

Στη δίκη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπήρξαν διάδικοι (καθών η αίτηση) και οι Α.Λ και Μ.Λ., κατά των οποίων δεν στρέφεται η έφεση. Εξ αυτού, όμως του λόγου η έφεση δεν είναι απαράδεκτη, αφού, όπως προεκτέθηκε, η έφεση κατ΄ αποφάσε-ως που εκδίδεται κατά την ειδική δια-δικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, πρέπει μεν να απευθύνεται καθ΄ όλων εκείνων που έλαβαν μέρος στη εκκα-λούμενη απόφαση, όχι όμως και με κύ-ρωση το

απαράδεκτο.

Μεταξύ των ειδικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία μπορούν να κατασχεθούν, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1022 επόμ. του ΚΠολΔ, είναι και η εκ του προσυμφώνου και εκ της εργολαβίας παροχή του οικοπεδούχου, ήτοι τα εξ αδιαιρέτου ποσοστά του οικοπέδου τα οποία με το προσύμφωνο ο οικοπεδούχος είναι υποχρεωμένος να μεταβιβάσει στον αντισυμβαλλόμενό του εργολάβο για την από τον τελευταίο εκτέλεση του έργου που συμφωνήθηκε. Ειδικότερα μπορεί να κατασχεθεί ο χώρος της πολυκατοικίας (δηλ. το αντικείμενο της διαιρεμένης ιδιοκτησίας) με το εξ αδιαιρέτου ποσοστό του οικοπέδου που αντιστοιχεί σ΄ αυτόν, ο οποίος (χώρος) συμφωνήθηκε να μεταβιβασθεί στον εργολάβο έναντι της αμοιβής του για την ανέγερση απ΄ αυτόν της πολυκατοικίας. Το δικαίωμα αυτό, εφόσον κατά το ουσιαστικό δίκαιο μπορεί να μεταβιβασθεί, αποτελεί ειδικό περιουσιακό στοιχείο με την έννοια του άρθρου 1022. Περαιτέρω, ενόψει του ότι σύμφωνα με το άρθρο 1023 παρ. 1 ΚΠολΔ την κατάσχεση δικαιωμάτων του άρθρου 1022 διατάζει, ύστερα από αίτηση υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, το μονομελές πρωτοδικείο κατά τη δια-δικασία των άρθρων 741 επ. το ειδικό-τερο περιεχόμενο της αιτήσεως με την οποία ζητείται να διαταχθεί η κατάσχεση ειδικού περιουσιακού στοιχείου, καθορίζεται με βάση το άρθρο 747 παρ. 2 ΚΠολΔ. Επομένως, εκτός από τα γενικά στοιχεία κάθε δικογράφου κα-τά το άρθρο 118 ΚΠολΔ, η σχετική αίτηση πρέπει να περιέχει: 1) την ενερ-γητική και παθητική νομιμοποίηση, δη-λαδή τα περιστατικά που θεμελιώνουν την ιδιότητα του αιτούντος ως δανειστή ορισμένης χρηματικής απαιτήσεως, ο οποίος έχει εκτελεστό τίτλο και έχει κοινοποιήσει επιταγή προς πληρωμή προς τον νομιμοποιούμενο παθητικώς καθού η εκτέλεση, ο οποίος δεν είναι ο τρίτος στα χέρια του οποίου απλώς θα γίνει η αναγκαστική κατάσχεση δικαιώματος του οφειλέτη και ο οποίος (τρίτος) δεν βρίσκεται σε κανένα σύνδεσμο με το επισπεύδοντα, 2) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της κατασχέσεως και ειδικότερα την πλήρη και ακριβή περιγραφή, όπως και την επαρκή εξειδίκευση του ειδικού περιουσιακού δικαιώματος του καθού η εκτέλεση και 3) ορισμένο αίτημα δηλαδή κατά πρώτο λόγο το αίτημα να επιτραπεί η κατάσχεση του παραπάνω δικαιώματος ως ειδικού περιουσιακού στοιχείου με τη διαδικασία των άρθρων 1023 επ. Σκόπιμο είναι επί πλέον να εξειδικεύεται το παραπάνω αίτημα με προσδιορισμό των πρόσφορων μέσων για την αξιοποίηση του δι-καιώματος του οποίου η κατάσχεση επιδιώκεται (ΑΠ 121/2003 ΕλλΔνη 44.965). Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Η αιτούσα πέτυχε την έκδοση υπέρ αυ-τής και εις βάρος του πρώτου των καθών η αίτηση της 384/2004 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, με την οποία ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει σ΄ αυτήν το ποσό των 15.000 €, πλέον νομίμων τόκων και δικαστικών εξόδων. Αντίγραφο του πρώτου εκτελεστού απογράφου της διαταγής πληρωμής αυτής, με συνολικό επιτασσόμενο προς πληρωμή ποσό 16.463,2 € (15.000 € για επιδικασθέν κεφάλαιο, 598,20 € για νόμιμους τόκους, 500 € για δικαστικά έξοδα, 300 € για έκδοση, τέλος απογράφου και σύνταξη επιταγής, 140 € για επιδόσεις και 15 € για σύνταξη πα-ραγγελίας), επιδόθηκε, μετά από πα-ραγγελία της αιτούσας, στον πρώτο

από τους καθών στις 11-11-2004 (βλ. την 7923/11-11-2004 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Πατρών Ε.Τ., που επικαλείται και προσκομίζει η αιτούσα), ο οποίος δεν εξόφλησε την οφειλή του. Με το 2601/18-10-2001 προσύμφωνο μεταβιβάσεως ποσοστών εξ αδιαιρέτου οικοπέδου και εργολαβικό συμβόλαιο, που συντάχθηκε από την συμβολαιογράφο Πατρών Μ.Π., οι δεύτερος και τρίτη των καθών (οικοπεδούχοι) οι οποίοι δεν είναι διάδικοι στην παρούσα δίκη, συνεβλήθησαν με τον πρώτο εξ αυτών εργολάβο, ο οποίος ανέλαβε την υποχρέωση να ανεγείρει, κατά το σύστημα της αντιπαροχής, μία πολυώροφη οικοδομή σε οικόπεδο εμβαδού 735,93 τ.μ., της συνιδιοκτησίας των ως άνω οικοπεδούχων εξ αδιαι-ρέτου και κατ΄ ισομοιρίαν, σε ποσοστό 272/1000, επί τμήματος οικοπέδου εμβαδού 273,77 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση «Μποζαϊτικα» του Δήμου Πατ-ρέων και συνορεύει κλπ. Με το ως άνω προσύμφωνο και εργολαβικό συμβό-λαιο οι οικοπεδούχοι παρακράτησαν για τον εαυτό τους ποσοστό 99,80/1000 εξ αδιαιρέτου επί του εν λόγω οικοπέ-δου, ως αντάλλαγμα δε της δαπάνης του πρώτου των καθών – εργολάβου ανέλαβαν την υποχρέωση να μετα-βιβάσουν σ΄ αυτόν ή σε τρίτους που αυτός θα υποδείξει, ποσοστό 272,20/1000 εξ αδιαιρέτου από το οικόπεδό τους, το οποίο αντιστοιχεί στους χώρους της οικοδομής που περιέρχονται στον εργολάβο, όπως συμφώνησαν. Σε εκτέ-λεση της παραπάνω εργολαβικής συμ-βάσεως ο πρώτος των καθών αποπερά-τωσε πλήρως το αναληφθέν έργο, μετα-ξύ δε των χώρων της οικοδομής, που περιέρχονται στον πρώτο από τους καθών είναι και: α) η με στοιχεία ΥΨΙΛΟΝ ΕΝΑ (Υ-1) κλειστή θέση στάθμευσης αυτοκινήτου (γκαράζ) κλπ. και β) η με στοιχεία ΥΨΙΛΟΝ ΤΕΣΣΕΡΑ (Υ-4) απο-θήκη του υπογείου κλπ. Η αξία των εν λόγω διηρημένων ιδιοκτησιών αρκεί για την κάλυψη της απαιτήσεως της αιτού-σας. Υφίστανται, συνεπώς, οι προϋπο-θέσεις του άρθρου 1022 ΚΠολΔ για την κατάσχεση του ειδικού περιουσιακού στοιχείου του πρώτου των καθών, όπως αυτό αποδεικνύεται από το 2601/18-10-2001 προσύμφωνο και εργολαβικό συμβόλαιο, ενώ λόγω της φύσης του ως άνω ειδικού περιουσιακού στοι-χείου, το μέσο που, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, είναι πιο πρόσφορο για την αξιοποίηση του δικαιώματος είναι η δια πλειστηριασμού διάθεσή του (άρθρ. 1024 ΚΠολΔ) και για το λόγο αυτό πρέπει να οριστεί και ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος, σύμφωνα με το άρθρο 1026 ΚΠολΔ. Κατ΄ ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση ως βάσιμη κατ΄ ουσίαν, κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό οριζόμενα, να οριστεί το νόμιμο παράβολο για την περίπτωση ασκήσεως ανακοπής ερημοδικίας, κατά τα άρθρα 505 παρ. 2 , 741 και 764 παρ. 3 ΚΠολΔ και να καταδικαστεί ο πρώτος των καθών η αίτηση στα δικαστικά έξοδα της αιτούσας και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, διότι αυτός ήταν υπαίτιος για τη διεξαγωγή της δίκης (άρθρ. 746 εδ. β΄ ΚΠολΔ),

577/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγής Γεράκης, Κωνσταντίνος Χαλιώτης**).

Δεδικασμένο από απόφαση που απορρίπτει αγωγή εξώσεως. Τι καλύπτει και τι όχι.

. . . . . Και ενώ κατά τα έτη 1981, 1982 και 1983, ο τελευταίος κατέβαλε στο ενάγον το αναλογούν μίσθωμα, όπως τούτο προκύπτει από το πρόχειρο βιβλίο εσόδων του, το έτος 1984 αρ-νήθηκε να καταβάλει το εκ δραχμών 15.000 ετήσιο μίσθωμα, οπότε το ενάγον με την από 25-10-1984 αγωγή του ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αργοστολίου, ζήτησε την απόδοση του αγροτικού ακινήτου, λόγω δυστροπίας του πατέρα των εναγομένων. Το Ειρηνοδικείο Αργοστολίου εξέδωσε την υπ΄ αριθμ. 29/1985 απόφασή του, με την οποία απέρριψε την αγωγή περί αποδόσεως, αφού δέχθηκε ότι δεν υφίστατο σύμβαση μισθώσεως. Όμως η απόφαση που ακολούθως κατέστη τελεσίδικη, δεν δημιούργησε δεδικασμένο, παρά τα αντιθέτως ισχυριζόμενα από τους εναγομένους με το σχετικό λόγο της εφέσεως, που είναι αβάσιμος, διότι για τις αγωγές προς παράδοση ή απόδοση του μισθίου, όπως στην προκείμενη περίπτωση, η τελεσίδικη απόφαση δημιουργεί δεδικασμένο μόνο ως προς την αξίωση (προς απόδοση ή παράδοση), που κρίθηκε ως κύριο αντικείμενο της δίκης και όχι ως προς τα προδικαστικά ζητήματα, όπως π.χ. ότι ο ενάγων δεν ήταν εκμισθωτής, ούτε ότι ο εναγόμενος μισθωτής του μισθίου (άρθρο 651 ΚΠολΔ, ΑΠ 938/1983 Δ. 15.642). Στη δίκη ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αργοστολίου, ο πατέρας των εναγομένων, για πρώτη φορά, ισχυρίστηκε ότι το ακίνητο ανήκε σ΄ αυτόν και ότι έχει καταστεί κύριος με έκτακτη χρησικτησία. Μετά την έκδοση της παραπάνω αποφάσεως ο πατέρας των εναγομένων συνέχισε να κατέχει το επίδικο ακίνητο και το έτος 1988 με το υπ΄ αριθμ. 68/1998 συμβόλαιο γονικής παροχής της Συμ/φου Αργοστολίου Ε.Π., που μεταγράφηκε νόμιμα, το μεταβίβασε στους εναγομένους υιούς του, κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου στον καθένα. Έκτοτε και μέχρι την έγερση της αγωγής, οι εναγόμενοι κατέχουν το επίδικο, μάλιστα έχουν κατασκευάσει μέσα σ΄ αυτό ένα κτίσμα (αποθήκη) εντός του οποίου λειτουργούν πλυντήριο αυτοκινήτων. Με βάση τα παραπάνω αποδειχθέντα το ενάγον κατέστη κύριο του επιδίκου κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου και ψιλό κύ-ριο κατά το υπόλοιπο ½, αφού νεμήθηκε το επίδικο τόσο αυτό, όσον και ο δι-καιοπάροχός του από το έτος 1939 συνέχεια, χωρίς διακοπή, ειρηνικά, δημόσια, αναμφίβολα λόγω κυριότητας και νόμιμο τίτλο, μέχρι 23-2-1946, έκτο-τε δε διανοία κυρίου καλή πίστη και νόμιμο τίτλο, μέχρι την άσκηση της αγω-γής (1991), ενεργώντας επ΄ αυτού όλες τις πράξεις νομής και κατοχής που προ-σιδιάζουν στην κατά προορισμό χρήση του δηλαδή, συνέτρεξαν οι προϋπο-θέσεις της τακτικής και έκτακτης χρησι-κτησίας.

586/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σπήλιος Πουλακίδας, Ευάγγελος Ματσούκης**).

Δεδικασμένο. Δημιουργείται και όταν το αντικείμενο της νέας δίκης που διεξάγεται μεταξύ των ίδιων προσώπων είναι διαφορετικό από εκείνο που ζητήθηκε στη δίκη που προηγήθηκε, έχει όμως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του δικαιώματος που κρίθηκε κατ΄ αυτή. Πότε συμβαίνει αυτό. Ανατροπή του δεδικασμένου. Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση έναρξης εγκαίρως της εκτέλεσης του έργου που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου. Ο εργοδότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση χωρίς να περιμένει τον χρόνο παράδοσης του έργου. Για την υπαναχώρηση αρκεί απλή καθυστέρηση του εργολάβου χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα ή υπερημερία και η σύμβαση καταργείται ex tunc. Δικαίωμα αποζημίωσης του εργοδότη στην περίπτωση αυτή (387 ΑΚ). Κριτήρια για τον καθορισμό της αποζημίωσης. Περιστατικά. Απαραίτητη η ανάκλησή τους για να γίνει δεκτό το

Επειδή από τη διάταξη του άρθρ. 324 του ΚΠολΔ, που ορίζει ότι το δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ταυτότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία, σε συνδυασμό προς τα άρθρα 321 και 322 του ίδιου κώδικα, προκύπτει ότι το δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση δημιουργείται και όταν το αντικείμενο της νέας δίκης που διεξάγεται μεταξύ των ίδιων προσώπων είναι διαφορετικό από εκείνο που ζητήθηκε στη δίκη που προηγήθηκε, έχει όμως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του δικαιώματος που κρίθηκε κατ΄ αυτή, αυτό δε συμβαίνει όταν στη νέα δίκη πρόκειται να κριθεί η ίδια δικαιολογητική σχέση και το ίδιο νομικό ζήτημα με αυτό που κρίθηκε με την προηγούμενη απόφαση. Εξαίρεση από τον κανόνα αυτό δικαιολογείται όταν επέλθει μεταβολή είτε στο νομικό καθεστώς που διέπει το δικαίωμα είτε στα πραγματικά περιστατικά που του ιδρύουν, καθόσον στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει η προϋπόθεση της ταυτότητας της ιστορικής και νομικής αιτίας που συγκροτεί τη σχέση, από την οποία απορρέει το προσβαλλόμενο δικαίωμα. Η επίκληση της εξαιρέσεως αυτής συνιστά αυτοτελή ισχυρισμό, τον οποίο, εφόσον προβληθεί νομοτύπως, το δικαστήριο οφείλει να ερευνήσει. Εξάλλου κατά το άρθρο 686 εδ. α΄ του ΑΚ, αν ο εργολάβος δεν αρχίσεις εγκαίρως την εκτέλεση του έργου ή αν χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη επιβραδύνει την εκτέλεση στο σύνολό της ή εν μέρει με τρόπο που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου, ο εργοδότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση χωρίς να περιμένει τον χρόνο παράδοσης του έργου. Για την άσκηση της εν λόγω υπαναχώρησης του εργοδότη αρκεί η απλή καθυστέρηση του εργολάβου χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα ή υπερημερία του (βλ. ΑΠ 981/1997 Δνη 98.120, 1619/1995 Δνη 98.129, 413/1990 Δνη 90.1020). Αποτέλεσμα της υπαναχώρησης είναι ότι η σύμβαση του έργου

καταργείται ex tunc και ότι εκτός άλλων ο εργοδότης δικαιούται αποζημίωση, κατ΄ άρθρ. 387 του ΑΚ (βλ. ΕφΑθ 8345/2002 Δνη 2003.861, 5183/2001 Δνη 2001.245). Για τον προσδιορισμό του ποσού της αποζημιώσεως, την οποία επιδικάζει το δικαστήριο στην περίπτω-ση αυτή κατά την εύλογη κρίση του, λαμβάνονται υπόψη το πταίσμα του εργολάβου και η βαρύτητα του πταί-σματος, το ενδεχόμενο πταίσμα του ερ-γοδότη που υπαναχώρησε και η βαρύ-τητα του πταίσματός του, η περιουσια-κή κατάσταση των μερών και η ζημία που πραγματικά προκλήθηκε στον ερ-γοδότη από τη ματαίωση της συμβά-σεως.

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το από 18-3-1987 ιδιωτικό συμφωνητικό οι ενά-γοντες ήδη εφεσίβλητοι ανέθεσαν στον εναγόμενο (εκκαλούντα), που είναι αρχι-τέκτονας μηχανικός, να επιμεληθεί υπό την ρηθείσα ιδιότητά του την έκδοση των παρακάτω οικοδομικών αδειών για την επί της οδού Αγ. Ανδρέου αρ. 61 τετρα-ώροφη οικοδομή τους, όπως αυτή περι-γράφεται στο συμφωνητικό: α) πράξη εγκρίσεως της οικοδομής κλπ. Ακόμη, με ευθύνη του εναγόμενου θα γίνει στα-τική μελέτη (ενίσχυση του όλου κτιρίου) και επίβλεψη από τον ειδικό επί των στατικών μηχανικό Π.Κ., για την εργα-σία του οποίου θα ευθύνεται έναντι των εργοδοτών ο εναγόμενος. Η αμοιβή του τελευταίου ορίστηκε στο ποσό των 4.150.000 δρχ., στην οποία συμπερι-λαμβάνονται οι λεπτομερώς αναφερό-μενες δαπάνες, καταβλητέο δε κατά τα εκτιθέμενα στο συμφωνητικό. Οι ενάγο-ντες κατέβαλαν μέρος μόνο της αμοιβής στον εναγόμενο (κατ΄ αυτούς ύψους 1.180.000 δρχ. συνολικά) και αρνή-θηκαν την καταβολή της υπόλοιπης αμοιβής, ισχυριζόμενοι ότι το έργο (η έκδοση των οικοδομικών αδειών) δεν εκτελέστηκε από υπαιτιότητα του ενα-γομένου και ότι αυτοί υπαναχώρησαν νομίμως από τη σύμβαση. Κατόπιν αυ-τού το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος άσκησε κατά των εργοδοτών για λο-γαριασμό του δικαιούχου μηχανικού (εναγομένου την από 22-7-1988 αγωγή με την οποία ζήτησε να υποχρεωθούν να του καταβάλουν την αμοιβή που εδικαιούτο ο τελευταίος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Στη σχετική δίκη είχε παρέμβει προσθέτως υπέρ του ΤΕΕ και ο ήδη εναγόμενος. Με την 145/1989 απόφαση του Μονομελούς Πρω-τοδικείου Πατρών η αγωγή του ΤΕΕ έγινε δεκτή και οι υπ΄ αυτού εναγόμενοι υποχρεώθηκαν να καταβάλουν συμμέ-τρως στο ενάγον το ποσό των 4.302.288 δρχ. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν έφεση όλοι οι διάδικοι της δί-κης εκείνης και με την 356/1990 από-φαση του Δικαστηρίου αυτού απορρί-φθηκε η έφεση του ΤΕΕ και η υπέρ αυ-τού παρέμβαση του ήδη εναγόμενου μη-χανικού, κατά παραδοχή δε της εφέ-σεως των ήδη εναγόντων εργοδοτών απορρίφθηκε η αγωγή του ΤΕΕ ως ου-σία αβάσιμη, διότι κρίθηκε ότι η μη έκ-δοση των οικοδομικών αδειών οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του μηχα-νικού (η απόφαση επικυρώθηκε με την 354/1995 απόφαση του Αρείου Πάγου). Ειδικότερα, για να καταλήξει στην πα-ραπάνω κρίση το Δικαστήριο αυτό στη-ρίχθηκε σε σειρά εγγράφων του Τμή-ματος Πολεοδομίας Αχαΐας και ιδίως (αναφέρονται με την σειρά που μνημο-νεύονται στην εν λόγω απόφαση) α)... κλπ.

...Στην 356/1990 απόφαση του Δικαστηρίου ρητώς αναφέρεται ότι «στις παραπάνω ελλείψεις που οφείλο-νται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του

αρχιτέκτονα μηχανικού Χ.Σ. (εκκαλούντος) και όχι... σε οποιαδήποτε υπαιτιότητα των εναγομένων (εφεσιβλήτων) ....οφείλεται η μη έκδοση της οικοδομικής άδειας» και ότι «ύστερα από τα παραπάνω η εκκαλούμενη απόφαση (145/1989 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Παρών) που δέχτηκε τα αντίθετα στηριχθείσα στο με αριθμ. 63572/9834/13-9-1988 έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ... όχι στα συγκεκριμένα στοιχεία που προέκυπταν από τα παραπάνω έγγραφα», προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και για το λόγο αυτό την εξαφάνισε, όπως ελέχθη και απέρ-ριψε την αγωγή του εκκαλούντος. Η ως άνω τελεσίδικη 356/1990 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, κατά το μέρος που αποφάνθηκε ότι η μη εκτέλεση της συμβάσεως του έργου οφείλεται σε υπαιτιότητα του εκκαλούντος μηχανικού, αποτελεί κατ΄ αρχήν δεδικασμένο και στη μεταγενέστερη υπό κρίση διαφορά, στην οποία οι εφεσίβλητοι ζητούν την επιδίκαση εύλογης αποζημιώσεως, κατ΄ άρθρ. 686 και 387 του ΑΚ, εκ του λόγου ότι υπαναχώρησαν από τη σύμ-βαση από υπαιτιότητα του εκκαλούντος (περί του ότι το δεδικασμένο που απορ-ρέει από την απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ του ΤΕΕ, ως μη δικαιούχου δια-δίκου και του πελάτη του μηχανικού για λογαριασμό του οποίου άσκησε τη σχε-τική αγωγή κατά του εργοδότη, βλ. Κον-δύλη, Το δεδικασμένο, σελ. 330). Ο τελευταίος με τις προτάσεις του ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ισχυρίστηκε ότι δεν δεσμεύεται από το δεδικασμένο λόγω επιγενόμενης μεταβολής των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχτηκε η κρίση της 356/1990 αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού περί της από υπαιτιότητά του μη εκτέλεσης του έργου. Συγκεκριμένα, ισχυρίστηκε ότι μετά τη δημοσίευση της άνω αποφάσεως αφενός μεν διενεργήθηκε ένορκη διοικητική εξέταση από τον Προϊστάμενο της Δ/νσεως Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Θ.Δ. σε σχέση με τη νομιμότητα και ουσιαστική βασιμότητα των ενεργειών της Πολεοδομίας Αχαΐας που εκφέρονται στα προαναφερθέντα έγγραφά της (σχετικό το από 18-12-1991 πόρισμά του) και αφετέρου εκδόθηκε το 2181/9-7-1996 έγγραφο της Δ/νσεως ΧΟΠ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας με το οποίο ανακλήθηκαν τα προαναφερόμενα Χ8056/1988, Χ 9461/1988 και Χ2937/2949/1989 έγγραφα του Τμήματος Πολεοδο-μίας για τους εκτιθέμενους σε αυτό λό-γους, οι οποίοι αναφέρονται σε διαπι-στώσεις και πραγματικά περιστατικά που εμπεριέχονται σ΄ αυτά. Ο ισχυρι-σμός αυτός παραδεκτώς προτείνεται, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στην αρχή του σκεπτικού, για ανατροπή του εκ της 356/1990 αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού απορρέοντος δεδικασμένου ως προς την υπαιτιότητα του εκ-καλούντος για τη μη εκπλήρωση της συμβάσεως και πρέπει να ερευνηθεί κατ΄ ουσίαν. Μετά την έκδοση της 456/1990 αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού και κατόπιν της από 10-8-1990 αιτήσεως του εκκαλούντος μηχανικού, με την οποία αυτός έθετε συγκεκριμένα ερωτήματα που αφορούσαν τη νομιμότητα των ενεργειών υπαλλήλων κατά το χειρισμό της υπόθεσης για την έκδοση οικοδομικής αδείας των εφεσιβλήτων, με εντολή του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ διενεργήθηκε ένορκη διοικητική εξέταση από τον πολιτικό μηχανικό της Δ/νσεως ΠΕΧΩΔΕ Δυτ. Ελλάδος Θ.Δ., ο οποίος και συνέταξε το από 18-12-1991 εξ εννέα (9) σελίδων πό-

ρισμά του. Στην τελευταία παράγραφο αυτού ο διενεργήσας την ΕΔΕ καταλήγει ότι κατά την άποψή του, για τους λόγους που αναπτύσσονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3, παρ. 3.7-3.10 του πορίσματος, ο Προϊστάμενος του Τμήματος πολεοδομίας Π.Γ. ευθύνεται αποκλειστικά για τη σύνταξη και υπογραφή των Χ8056/1988, Χ 9461/1988 και Χ2937/2949/1989 εγγράφων της Υπηρεσίας του, που είναι συντεταγμένα κατά μη αντικειμενική κρίση και όχι σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις και ερμηνευτικές εγκυκλίους. Με βάση πρωτίστως το πόρισμα αυτό ο Προϊστά-μενος του Τμήματος Οικοδομικών Αδειών της Δ/νσεως ΧΟΠ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, στον οποίο είχε ανατεθεί ο σχετικός έλεγχος, εισηγή-θηκε με το από 20-6-1996 υπηρεσιακό του σημείωμα ότι πρέπει να ανακληθούν τα προαναφερόμενα τρία (3) έγγραφα, δεδομένου ότι δεν έχουν συνταχθεί με αντικειμενικά κριτήρια και δεν είναι σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, επιπρόσθετα δε, διότι η μη ανάκλησή τους προκαλεί γενικότερη σύγχυση στην αντικειμενική κρίση των γεγονότων. Πράγματι, με το 2181/9-7-1996 έγγραφο της Δ/νσεως ΧΟΠ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, το οποίο απευθύνεται στον εκκαλούντα, ανακαλούνται τα εν λόγω τρία (3) έγγραφα «που είχε συντάξει και υπογράψει ο τότε Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Π.Γ., Πολ. Μηχ/κός με Αβ και για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στο από 18-12-1991 πόρισμα της ΕΔΕ και ειδικά στην παράγραφο 4.3 των προτάσεων και στο από 20-6-1996 υπηρεσιακό σημείωμα του Προϊστ. του Τμ. Οικ. Αδειών της Δ/νσεως ΧΟΠ Ν. Αχαΐας». Με το Χ8056/12-8-1988 έγγραφο του τότε Προϊσταμένου της Πολεοδομίας Π.Γ. δόθηκε εντολή στην αρ-μόδια υπάλληλο Β.Δ. να καταχωρηθεί στο αρχείο ο φάκελος των εφεσιβλήτων, διότι προκύπτει ότι δεν έγινε νομιμοποίηση του υφισταμένου κτιρίου, δεδομένου ότι παρήλθε τετράμηνο χωρίς να εκδοθεί ακόμη άδεια. Όπως όμως επισημαίνεται στο πόρισμα, οι εφεσίβλητοι την 27-6-1988 είχαν ανακαλέσει την υπεύθυνη δήλωση του Ν. 105/1969, την οποία είχαν υποβάλλει την 2-11-1987 για να θεωρηθεί το υπάρχον κτίσμα ως νόμιμα υφιστάμενο. Με την ανάκληση της υπεύθυνης δήλωσης ο φάκελος έπαυσε να είναι πλήρης και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να τεθεί στο αρχείο και όχι γιατί παρήλθε τετράμηνο, όπως αναγράφεται εσφαλμένα στο ανακαλούμενο έγγραφο, δοθέντος ότι αν δεν είχε ανακληθεί η υπεύθυνη δήλωση θα μπορούσε να δοθεί νέα τετράμηνη προθεσμία για συμπλήρωση τυχόν ελλείψεων που θα διαπιστώνονταν εκ των υστέρων. Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το ζήτημα της κατανομής της υπαιτιότητας ως προς τη μη εκ-πλήρωση της συμβάσεως, αφού η ανά-κληση της υπεύθυνης δήλωσης έγινε από τους εφεσίβλητους και χωρίς αυτήν ο φάκελος δεν ήταν πλήρης και δεν μπορούσαν να εκδοθούν οι αιτούμενες οικοδομικές άδειες που προϋπόθεταν την υποβολή της. Ας σημειωθεί ότι η 356/1990 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού έκρινε αντίθετα ότι η ανάκληση της υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 105/1969 δεν επηρέασε την έκδοση οικοδο-μικής άδειας, «όπως σαφώς αναφέρεται στο με αριθμ. πρωτ. Χ 2937, Χ 2949/23-3-1989 έγγραφο του Προϊσταμένου της Πολεοδομίας Πατρών, στο οποίο αναφέρεται ρητά ότι η μη έκδοση της αδείας οικοδομής οφείλεται

στο ότι από την ημερομηνία υποβολής του φακέλου στην υπηρεσία ο φάκελος ήταν ελλιπής και δεν ήταν δυνατή η έκδοση της οικο-δομικής αδείας . . .». Και το τελευταίο αυτό έγγραφο όμως ανεκλήθη κατά τα άνω, διότι οι εκφερόμενες διαπιστώσεις του στερούνταν αντικειμενικής κρίσεως και δεν ήταν σύμφωνες με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις. Ειδικότερα, σε αντίθεση με τα αναφερόμενα στο Χ 2937 Χ 2949/1988 ως άνω έγγραφο περιστατικά, στο πόρισμα της ένορκης διοικητικής εξέτασης βεβαιώνονται τα ακόλουθα: α) Οι ελλείψεις του φακέλου που ζητήθηκαν με το Χ 7310/22-6-1988 έγγραφο συμπληρώθηκαν, όπως αποδεικνύεται εκ του ότι εστάλη για έλεγχο στην Αρχιτεκτονική Επιτροπή και τελικά θεωρήθηκε σε χρόνο ανύποπτο και πριν από την ανάκληση της υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 105/1969, β) ο φάκελος (όπως έχει ήδη αναφερθεί) έπρεπε να τεθεί στο αρχείο μετά την ανάκληση της υπεύθυνης δήλωσης από τους ιδιοκτήτες, διότι έτσι έπαυσε να είναι πλήρης και δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα η περί του αντιθέτου προτελευταία παράγραφος του εν λό-γω ανακαλούμενου εγγράφου, γ) Μετά την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Υπηρεσία δεν διέθετε αρχείο για άδειες εκδοθείσες πριν από το έτος 1955, το κτίσμα (που είχε ανεγερθεί πριν από το έτος αυτό) θεωρείται νομίμως υφιστά-μενο και ως εκ τούτου η νομιμοποίηση που εζητείτο με την υποβολή της αιτή-σεως την 27-3-1987 καλύφθηκε και δεν μπορεί να γίνεται λόγος για τυχόν ελλεί-ψεις λόγω μη υποβολής μελέτης νομι-μοποίησης (βλ. αναλυτικά παρ. 3.9 και 3.10 ΙΙ και ΙΙΙ του πορίσματος, ιδίως δε ως προς το εάν οι εφεσίβλητοι επιθυ-μούσαν πράγματι νομιμοποίηση του κτίσματος), δ) Στην προκείμενη διαφορά εφαρμοζόταν το άρθρ. 23 παρ. 5 του ΓΟΚ/1985 κι έτσι η δομήσιμη επιφάνεια ανερχόταν σε 1.123 τ.μ., που υπολό-γισε ο μελετητής του έργου και όχι σε 455 τ.μ., που ανακριβώς αναφέρεται στο ανακαλούμενο έγγραφο (βλ. και την 23708/1997 κατάθεση ενώπιον συμβο-λαιογράφου του πολιτικού μηχανικού Μ.Ρ., ο οποίος παραδέχεται ότι σε σχετική από 7-11-1998 τεχνική έκθεση που συνέταξε ως προς την επιτρεπό-μενη δόμηση του οικοπέδου των εφεσι-βλήτων είχε αποφανθεί εσφαλμένα αντιθέτως, της εκθέσεώς του δε αυτής γίνεται μνεία στο ανακαλούμενο έγγρα-φο από τον συντάκτη αυτού προς ενί-σχυση της απόψεώς του περί μη εφαρ-μογής του άρθρ. 23 παρ. 5) και στο ομοίως ανακαλούμενο 9461/1988, που προβαίνει σε εσφαλμένη εκτίμηση και ερμηνεία της πολεοδομικής νομοθεσίας. Η 356/1990 ως άνω όμως απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, επικαλούμενη και τα δύο αυτά έγγραφα που ανακλήθη-καν, αποφαίνεται ότι η μελέτη που υπε-βλήθη από τον εκκαλούντα με την Χ 3173/27-3-1987 αίτηση (αρχική) δεν ήταν σύμφωνη με τις κείμενες διατάξεις, αφού υπολόγιζε εσφαλμένα συντελε-στή δόμησης μεγαλύτερο από τον επι-τρεπόμενο με αποτέλεσμα να προκύ-πτει κατά τον μελετητή δομήσιμη επιφάνεια 1.123 τ.μ. αντί της επιτρεπομένης των 455 τ.μ. Κατά συνέπεια, υφίστανται εν προκειμένω όλες οι προϋποθέσεις που οδηγούν σε ανατροπή του δεδικασμένου που απορρέει από την 356/1990 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού κατά το ερευνώμενο κρίσιμο για την υπόθεση αυτή μέρος και συγκεκριμένα τα εκτεθέντα πραγματικά περιστατικά και δη η απόφαση ανάκλησης των ως άνω

κρίσιμων εγγράφων είναι μεταγενέστερα της 356/1990 αποφάσεως του Δι-καστηρίου αυτού, αφού δεν υπήρχαν και δεν μπορούσαν να προταθούν σε εκείνη τη δίκη, συνιστούν δε νέα πραγματικά γεγονότα, τα οποία ενέχουν μεταβολή των περιστατικών που συγκροτούν την ιστορική αιτία της κρινόμενης διαφοράς και αναφέρονται στον συγκεκριμένο λόγο για τον οποίο απορρίφθηκε η αγωγή περί καταβολής της αμοιβής του ενάγοντος μηχανικού, δηλαδή την απόδοση υπαιτιότητας σε αυτόν για τη μη εκπλήρωση της συμβάσεως. Η εκκαλουμένη απόφαση, επομένως, που υπέλαβε ότι ο ισχυρισμός του εκκαλούντος – εναγομένου αποτελούσε επίκληση νέων αποδεικτικών μέσων με τα οποία επιδιώκετο απαραδέκτως η ανατροπή του δεδικασμένου εσφαλμένα εφάρμοσε τον νόμο και ο συναφής δεύτερος λόγος της εφέσεώς του είναι βάσιμος. Οι εφεσίβλητοι ισχυρίζονται με τις προτάσεις τους ότι με την 447/1998 τελεσίδικη απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε κατ΄ έφεση επί αγωγής των κατά του εκκαλούντος με την οποία ζητούσαν την επιστροφή της προκαταβληθείσας σε αυτόν αμοιβής λόγω της υπαναχώρησής τους από τη σύμβαση, κρίθηκε και πάλι με δύναμη δεδικασμένου τόσο η υπαιτιότητα του εκκαλούντος για τη μη εκτέλεση του έργου όσο και η νομιμότητα της υπαναχώρησης και το δεδικασμένο αυτό αντιτάσσεται στην παρούσα δίκη προς απόδειξη του ότι νομίμως υπαναχώρησαν από τη σύμβαση, από την άσκηση δε του δικαιώματος υπαναχώρησης απορρέει η ένδικη αξίωση περί καταβολής εύλογης αποζημίωσης. Ο ισχυρισμός τους δεν είναι βάσιμος, διότι το Δικαστήριο αυτό δεσμεύεται από την αναιρετική απόφαση ως προς το νομικό ζήτημα που αυτή επέλυσε. Η ως άνω 447/1998 απόφαση του πολυμελούς Πρωτοδικείου, με την οποία επικυρώθηκε η 121/1996 απόφαση του Ειρηνοδικείου Πατρών, δέχτηκε αναφορικά με την από υπαιτιότητα του εκκαλούντος μη εκτέλεση της συμβάσεως και τη νομιμότητα της υπαναχώρησης των εφεσιβλήτων από τη σύμβαση, την ύπαρξη δεδικασμένου από την 356/1990 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού. Το δεδικασμένο αυτό ο εκκαλών, όπως έχει εκτενώς αναφερθεί, προσέβαλε λόγω επιγενόμενης μεταβολής των πραγματικών περιστατικών και με την αναιρετική απόφαση ο λόγος αυτός έγινε δεκτός και μετά την εξαφάνιση των προηγουμέ-νων 652/2001 και 334/2003 αποφάσεων που είχαν κρίνει αντιθέτως, η υπόθεση παραπέμφθηκε στο παρόν Δικαστήριο για περαιτέρω εκδίκαση. Έτσι, τυχόν παραδοχή του επικαλούμενου από την 447/1998 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών δεδικασμένου, που στηρίζεται στο δεδικασμένο της 356/1990 αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού, του οποίου όμως επιδιώκεται η ανατρο-πή λόγω μεταβολής των πραγματικών περιστατικών που το ιδρύουν και αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δίκης κατ΄ επιταγή της αναιρετικής αποφάσεως, συνεπάγεται ανεπίτρεπτη μη συμμόρφωση προς αυτήν. Επομένως, πρέπει κατά παραδοχή του παραπάνω λόγου εφέσεως να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να διακρατηθεί η υπόθεση και να ερευνηθεί περαιτέρω η αγωγή.

Επειδή από όσα έχουν ήδη προεκτεθεί αποδεικνύεται ότι η μη εκτέλεση του έργου και δη η μη έκδοση της αδείας δεν οφείλεται σε ενέργειες ή παραλείψεις του εκκαλούντος μηχανι-

κού. Από τον «έλεγχο μελέτης» της αρμόδιας Υπηρεσίας προκύπτει ότι κα-τά την υποβολή του την 27-9-1987 ο φάκελος θεωρήθηκε πλήρης. Για την αναπλήρωση της ελλείπουσας αδείας οικοδομής του υφιστάμενου κτίσματος οι ιδιοκτήτες υπέβαλαν την από 2-11-1987 υπεύθυνη δήλωση επί εντύπου του Ν. 105/1969, όπου ανέφεραν ότι τα κτίσματα του ακινήτου έχουν ανεγερθεί νομίμως πριν από το έτος 1955 και ότι έχει απολεσθεί η σχετική άδεια. Το δι-καιολογητικό αυτό ήταν απαραίτητο για την έκδοση της αιτούμενης αδείας προσθήκης και μετά την υποβολή της η Υπηρεσία προχώρησε σε περαιτέρω έλεγχο του φακέλου από την Αρχιτεκτονική Επιτροπή, στατικών θερμομόνωσης κλπ. (βλ. σχετικές επισημειώσεις στον «έλεγχο μελέτης»), γεγονός που «φανερώνει ότι ο φάκελος θεωρήθηκε πλήρης και δεν υπήρχε κάποιο κώλυμα για την έκδοση της αδείας», όπως αναγράφεται επί λέξει στο 63572/9834/13-9-1988 έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ προς τη Νομαρχία Πατρών. Εν τω μεταξύ όμως οι εφεσίβλητοι την 27-6-1988 για δικούς τους λόγους ανακάλεσαν την προαναφερθείσα υπεύθυνη δήλωση, η ανάκληση δε αυτή, κατά το ίδιο έγγραφο, «είχε σαν αποτέλεσμα τη στέρηση του απαραίτητου στοιχείου για την απόδειξη της νομιμότητας του υπάρχοντος κτίσματος και την έκδοση αδείας προσθήκης. Επομένως, συνεπεία της ανάκληση ο φάκελος θεωρείται ότι έπαψε να έχει την προϋπόθεση πληρότητας κατά ΓΟΚ για να προχωρήσει σε παραπέρα ελέγχους και γι΄ αυτό τον λόγο θεωρείται ελλιπής από την 2-11-1987 με αποτέλεσμα να έχει περάσει άπρακτο το τε-τράμηνο χωρίς τη συμπλήρωσή του και να πρέπει... να τεθεί στο αρχείο». Πράγματι, με το Χ 9510/22-9-1988 έγ-γραφο της Πολεοδομίας, στο οποίο μνημονεύεται το προαναφερθέν έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ, γνωστοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες του ακινήτου και μηχανικό, ότι ο φάκελος της μελέτης για την έκδοση οικοδομικής αδείας έχει τεθεί στο αρχείο. Την ίδια άποψη, ότι δηλαδή η αρχειοθέτηση του φακέλου, και η μη έκδοση της αδείας οφείλεται στην ανάκληση της υπεύθυνης δήλωσης των ιδιοκτητών, εξαιτίας της οποίας (ανάκλησης) ο φάκελος έπαυσε να είναι πλήρης, εκφράζει κατά τα προεκτεθέντα και ο διενεργήσας την ΕΔΕ στο από 18-12-1991 πόρισμά του (βλ. σε σχέση με το ως άνω έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ παρ. 3.10V του πορίσματος. Επίσης, την κατάθεση του πολιτικού μηχανικού Λ.Σ., στην 23707/1997 ένορκη βεβαίωση, κατά τον οποίο η υπεύθυνη δήλωση των ιδιοκτητών ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση της αδείας και ότι ο φάκελος τέθηκε στο αρχείο εξαιτίας ακριβώς της ανάκληση της υπεύθυνης δήλωσης, χωρίς οι εφεσίβλητοι να επιδιώξουν την άρση της δυσμενούς γι΄ αυτούς απόφασης του Τμήματος Πολεοδομίας). Κατ΄ ακολουθίαν, ούτε με έγκαιρη έναρξη ούτε επιβράδυνση της εκτέλεσης του έργου κατά τρόπο που να αντιβαίνει στη σύμβαση και να καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του υπήρξε, ώστε να δικαιολογείται η υπαναχώρηση των εργοδοτών από τη σύμβαση, αφού ακόμη και μετά την από δική τους πρωτο-βουλία ανάκληση της υπεύθυνης δήλω-σης υπήρχε η δυνατότητα, αν επιθυ-μούσαν την έκδοση οικοδομικής αδείας, να επανυποβάλουν την υπεύθυνη δήλω-ση και να δώσουν εντολή στον εκκαλού-ντα να συνεχίσει τις εργασίες ολοκλήρω-σης του έργου, οποιαδήποτε δε ζημία που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν οφεί-λεται

στις δικές τους μόνο ενέργειες. Έτσι, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη και να καταδικα-στούν οι ενάγοντες στη δικαστική δα-πάνη του εναγομένου και των δύο βαθ-μών δικαιοδοσίας, κατ΄ άρθρ. 176 και 183 ΚΠολΔ.

Επειδή ο εκκαλών με τις προτάσεις του ισχυρίζεται ότι μετά την τελεσιδικία της αποφάσεως που εξαφανίστηκε κατέβαλε στους εφεσίβλητους προς αποτροπή επισπευδόμενης εις βάρος του εκτελέσεως τα παρακάτω ποσά και ζητεί την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση και συγκεκριμένα να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να τα επιστρέψουν κατ΄ ισομοιρίαν με το νόμιμο τόκο από την επόμενη της καταβολής. Το αίτημα αυτό είναι νόμιμο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρ. 579 παρ. 2 και 581 παρ. 3 του ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 411/2003 Δνη 2003/1604) και πρέπει να εξετασθεί κατ΄ ουσίαν, εκτός από το αίτημα της τοκοδοσίας που είναι νόμιμο από της επιδόσεως της παρούσας (βλ. ΑΠ (Ολ) 5/2001 Δνη 2001.378, ΑΠ 1589/2001 Δνη 2002.731, αλλά και ΑΠ 496/2001 Δνη 2002.410, για οφειλή τόκων από της συζητήσεως, εφόσον το αίτημα υπεβλήθη με τις προτάσεις). Όπως δεν αμφισβητείται από τους εφεσιβλήτους και προκύπτει από τα προσκομιζόμενα με επίκληση έγγραφα, μετά την έκδοση της 334/2003 αποφάσεως του Δικαστηρίου αυτού σε εκτέλεση της ως άνω αποφάσεως του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου (που είχε υποχρεώσει τον εκκαλούντα να καταβάλει αποζημίωση ποσού 1.000.000 δρχ. σε κάθε ενάγοντα και είχε αναγνωρίσει την υποχρέωση του ιδίου να καταβάλει επί πλέον 1.000.000 δρχ. σε κάθε ενάγοντα, νομι-μοτόκως δε από της επιδόσεως της αγωγής) κατέβαλε α) το ποσό των 29.311, € συνολικά για κεφάλαιο, τόκους και έξοδα την 19-6-2003 κατά την κοινοποίηση αντιγράφου από πρώτο εκτελεστό απόγραφο της 1096/1996 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών (η καταβολή του ποσού αυτού προκύπτει από την επισημείωση του δικαστικού επιμελητή Ι.Κ. επί του επιδοθέντος απογράφου με την ένδειξη «εξοφλήθηκε ο παρών τίτλος σύμφωνα με την κοινοποιηθείσα επιταγή καθόλα, Πάτρα, 19-6-2003»), β) το ποσό των 30.000 € συνολικά για κεφάλαιο, τόκους και έξοδα, σύμφωνα με τις προσκομιζόμενες αποδείξεις ποσού 11.000 € της 15-9-2003, 10.000 € της 28-11-2003 και 9.000 € της 30-1-2004 και γ) το ποσό των 1.470 € για επιδίκαση δικαστικής δαπάνης σύμφωνα με την από 19-6-2003 απόδειξη του επί της εκτελέσεως δικαστικού επιμελητή Ι.Κ. Δηλαδή συνολικά κατέβαλε το ποσό των 61.756,66 €. Επομένως, πρέπει το αίτημα να γίνει δεκτό και ως ουσία

616/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Χαλκιόπουλος, Χάρης Μπουγιούκος, Θεοδόσης Καλογερόπουλος**).

Έφεση. Αν η απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά

των οριστικών διατάξεων πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη. Ποία η οριστική απόφαση. Δυνατόν το αποτέλεσμα της δίκης να διατυπώνεται στο αιτιολογικό. Απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση για μερικά κονδύλια επειδή δεν επιδόθηκε η αγωγή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ενώ για άλλα κονδύλια έγινε δεκτή. Δεν

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 513 παρ. 1 του ΚπολΔ, «έφεση επιτρέπεται μόνο κατά αποφάσεων που εκδίδονται στον πρώτο βαθμό: α)..., β) των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν όλη τη δίκη ή μόνο τη δίκη για την αγωγή ή την ανταγωγή. Αν η απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη». Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών με εκείνες των άρθρ. 308, 309, 321, 539, και 553 παρ. 1 στοιχείο β και 2 του ίδιου Κώδικα συνάγεται, ότι οριστική απόφαση είτε του πρωτοβάθμιου είτε του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου είναι εκείνη που περατώνει τη δίκη, με την παραδοχή ή την απόρριψη της αγωγής και απεκδύει το δικαστήριο της εξουσίας του σχετικά με το αγωγικό αίτημα. Το αποτέλεσμα αυτό διατυπώνεται κατά κανόνα στο διατακτικό, δεν αποκλείεται όμως και αναδρομή στο αιτιολογικό αν το αποτέλεσμα της δικανικής κρίσης δεν αποδίδεται στο διατακτικό (ΑΠ 203/1979 Δίκη 10.334, ΕφΑθ 2290/2003 ΕλλΔνη 45.876, ΕφΔωδ. 16/2005 Τράπεζα Νομ. Πληροφοριών ΙΝΤΡΑΚΟΜ – ΝΟΜΟΣ). Εξάλλου, σκοπός της απαγόρευσης άσκησης έφεσης κατά των εν μέρει οριστικών αποφάσεων είναι η αποφυγή κατάτμησης της διαφοράς με-ταξύ των δικαστηρίων πρώτου και δεύ-τερου βαθμού, καθώς και η εξοικονόμηση δαπανών και χρόνου για τον τερματισμό της δίκης. Μετά την οριστική διάγνωση της όλης διαφοράς, έφεση χωρεί κατά και των οριστικών αποφάσεων που έχουν προεκδοθεί. Ως προς τις οριστικές διατάξεις οι άνω αποφάσεις δεν θεωρούνται κατά το νόμο συνεκκληθείσες με την οριστική απόφαση, αλλά πρέπει να προσβληθούν με έφεση αυτοτελώς (Σ. Σαμουήλ, Η Έφεση Δ΄ έκδ. παρ. 223 σελ. 73-74 επ.). Επομένως, εν μέρει οριστική απόφαση, κατά της οποίας δεν χωρεί έφεση ούτε ως προς την οριστική της διάταξη, είναι με-ταξύ άλλων και εκείνη που δέχεται την αγωγή ως προς ορισμένα κονδύλια και κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση λόγω μη επίδοσης της αγωγής στην αρ-μόδια Δ.Ο.Υ. του ενάγοντος όσον αφο-ρά κάποιο άλλο κονδύλιο (Σαμουήλ ό.π., παρ. 24 στοιχ. γ σελ. 74, και παρ. 216 αριθ. 6 και 7 σελ. 72, ΕφΑθ 2714/1989 ΕλλΔνη 32.993, ΕφΔωδ 16/2005 ό.π.). Περαιτέρω, αν λείπει κάποια από τις προϋποθέσεις του παραδεκτού της έφεσης, στις οποίες περιλαμβάνεται και το εκκλητό της εκκαλουμένης από-φασης, το Δικαστήριο απορρίπτει την έφεση ως απαράδεκτη και αυτεπαγ-γέλτως, σύμφωνα με το άρθρο 532 ΚΠολΔ (Σαμουήλ ό.π. παρ. 217 σελ. 72, ΕφΑθ 2727/1999 ΝοΒ 48.52, ΕφΠειρ 615/97 ΕλλΔνη 40.383, ΕφΘεσ 2714/89 ΕλλΔνη 32.1278). Στην ερευνώμενη υπόθεση, όπως ήδη αναφέρθηκε, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε ως προς το κονδύλιο της αγωγής, που αφορούσε σε αποζημίωση του πρώτου ενάγοντος για διαφυγόντα κέρδη αυτού από το αδίκημα του πρώτου εναγομένου. Ειδικότερα ο πρώ-τος ενάγων εξέθετε, ότι πριν από το δυ-στύχημα εργαζόταν ως τεχνίτης

ξυλοτύπων οικοδομών, αντί ημερομισθίου 16.000 δραχμών, και ότι από τη χρονολογία του τραυματισμού του κατέστη ανίκανος προς άσκηση του επαγγέλματός του αυτού για χρονικό διάστημα 215 ημερών, με συνέπεια να απολέσει το ποσό των 3.440.000 δραχ-μών, που θα κέρδιζε κατά την συνη-θισμένη πορεία των πραγμάτων, αν δεν τραυματιζόταν. Ότι το Ι.Κ.Α. του κατέ-βαλε για την προαναφερόμενη αιτία 1.702.440 δραχμές και, συνεπώς, η αντίστοιχη ζημία του ανέρχεται σε 1.737.560 δραχμές. Στο διατακτικό της εκκαλουμένης απόφασης δεν περιέχεται διάταξη περί του προαναφερόμενου κονδυλίου. Όμως στο αιτιολογικό αυτής αναφέρεται επί λέξει ότι: «Η αγωγή... παραδεκτά φέρεται για να συζητηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου... εκτός του μέρους αυτής που αφορά τα διαφυγόντα κέρδη του πρώτου ενάγοντος, ως προς το οποίο η συζήτηση της αγωγής πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη, κατ΄ άρθρο 10 παρ. 5 του Ν. 2741/1999 δε-δομένου ότι ουδόλως προκύπτει ότι ακριβές επικυρωμένο αντίγραφο της υπό κρίση κλήσης (προς συζήτηση της αγωγής) έχει επιδοθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα στη Δ.Ο.Υ. Ζακύνθου». Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με το σα-φές και αναμφίβολο σκεπτικό του κή-ρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση της αγωγής ως προς το παραπάνω κονδύλιο (εσφαλμένα αφού η προαναφερόμενη διάταξη επιβάλει κοινοποίηση της αγωγής και όχι του δικογράφου της κλήσης προς συζήτηση αυτής) και, συνεπώς δεν αποφάνθηκε επί του κονδυλίου αυτού, το οποίο εκκρεμεί ακόμη ενώπιόν του, αλλ΄ επιφυλάχθηκε να επανεξετάσει την υπόθεση κατά τούτο μετά την προσαγωγή της σχετικής έκθεσης επίδοσης, όπότε θα εκφέρει την τελειωτική του κρίση, με την οποία θα τερματίζει τη δίκη και θα τέμνει τελειωτικά την ένδικη διαφορά. Άρα, η εκκαλου-μένη απόφαση είναι εν μέρει οριστική ως προς τον πρώτο ενάγοντα και τους εναγομένους και δεν υπόκειται σε έφεση ούτε κατά τις οριστικές διατάξεις της, που αφορούν στους διαδίκους αυτούς, πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στην (όλη) δίκη, σύμφωνα με όσα εκτίθενται παραπάνω. Συνακόλουθα η υπό κρίση έφεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη και να καταδικασθεί ο εκκαλών στην πληρωμή των αιτουμένων εξόδων των εφεσιβλήτων του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας, που θα επιδικασθούν στον καθένα χωριστά, καθόσον παρέστησαν με διαφορετικούς πληρεξούσιους δικηγόρους, που κατέθεσαν χωριστές προτάσεις (άρθρα 183, 180 παρ. 1 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ).

628/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέξανδρος Παπακωνσταντίνου, Γεώργιος Αμπατζής**).

Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Ν. 1814/88). Διαδικασία. Άσκηση προσφυγής και όχι έφεσης. Περιστατικά.

Επειδή με την Ν. 1814/1988 κυ-ρώθηκε και άρχισε να ισχύει από 1-4-1989 στις σχέσεις της Ελλάδος αφενός και των χωρών της Ευρωπαϊκής ένωσης αφετέρου η Σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, οι διατάξεις της οποίας υπερισχύουν έναντι των διατάξεων του ημεδαπού δικαίου κατ΄ άρθρ. 28 παρ. 1 του Συντάγματος και εφαρμόζονται αυτεπαγγέλτως από τον εθνικό δικαστή (βλ. ΕφΑθ 10698/95 Δνη 96.1402, ΕφΠειρ 1103/95, Δνη 96.1124). Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 31 έως 37 της σύμβασης, που ανήκουν στο Τμήμα 2 αυτής και οι οποίες εφαρ-μόζονται εν προκειμένω ως εκ του χρόνου εκδόσεως των υπό εκτέλεση αποφάσεων που ανάγονται στα έτη 1985-1995, είναι δηλαδή προγενέστε-ρες της 1-3-2002, που άρχισε να ισχύει ο κανονισμός 44/2001 του Συμβουλίου προκύπτουν τα ακόλουθα: α) απόφαση που εκδόθηκε και είναι εκτελεστή σε συμβαλλόμενο κράτος εκτελείται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος με αίτηση των ενδιαφερομένων, β) η αίτηση υπο-βάλλεται κατά το δίκαιο του κράτους της εκτελέσεως και στην Ελλάδα ενώ-πιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της κατοικίας του τόπου εκτελέσεως κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδο-σίας, γ) η αίτηση και η δικάσιμος δεν γνωστοποιείται στον καθού η εκτέλεση, ο οποίος και αν ακόμη έλαβε γνώση της διαδικασίας, δεν δικαιούται να πα-ραστεί στη δίκη ούτε να υποβάλλει πα-ρατηρήσεις, δ) αν επιτραπεί η εκτέλε-ση, το πρόσωπο κατά του οποίου ζη-τείται η εκτέλεση δικαιούται να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως που την επέτρεπε εντός προθεσμίας ενός μηνός από την επίδοσή της και ε) η προ-σφυγή ασκείται κατά τη διαδικασία της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας και στην Ελλάδα στο Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου εντάσσεται το Μονομελές Πρωτοδικείο που κήρυξε την αλλοδαπή απόφαση εκτελεστή. Υπό την έννοια αυτή η προσφυγή κατά τη φύση της εμφανίζει ομοιότητες με την ανακοπή του άρθρου 585 του ΚΠολΔ, αφού ασκείται από πρόσωπο που δεν ήταν διάδικος κατά την έκδοση της απο-φάσεως που κήρυξε εκτελεστή την αλ-λοδαπή απόφαση, το αρμόδιο δε προς εκδίκαση της προσφυγής δικαστήριο (Εφετείο) οφείλει αυτεπαγγέλτως να ερευνήσει πρωτίστως αν αυτή είναι πα-ραδεκτή και στη συνέχεια αν είναι βά-σιμη στην ουσία της. Έτσι, για τη νομό-τυπη άσκηση της προσφυγής απαιτεί-ται η κατάθεση του δικογράφου αυτής στη γραμματεία του αρμοδίου Εφετείου εντός της προαναφερθείσας προθε-σμίας και κατά την ορθότερη άποψη και η επίδοσή της στον αντίδικο του προσφεύγοντος εντός της αυτής ως άνω προθεσμίας (βλ. ΑΠ 1024/2001 Δνη 2002.403, ΕφΠειρ 71/2005 Δνη 2005.533, Μπέης σχόλιο στη Δ 27.392, και Ευαγγελία Μπαλογιάννη σχόλιο στη Δ 28.618 υπό τις αντίθετες ΕφΠειρ 1103/95 και 1220/96 αντίστοιχα, κατά τις οποίες για την απλότητα της άσκη-σης της προσφυγής αρκεί η κατάθεση στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστη-ρίου χωρίς να απαιτείται και επίδοση).

Στην προκείμενη υπόθεση, με την 113/2004 απόφαση του Μονομε-λούς Πρωτοδικείου Αιγίου, που εκδόθη-κε κατόπιν αιτήσεως του ήδη εφεσιβλή-του, κατοίκου Γερμανίας, κηρύχθηκαν εκτελεστές στην Ελλάδα οι αναφερό-μενες σε αυτήν αποφάσεις του Ειρηνοδι-κείου της πόλεως Χαϊδελβέργης της Γερμανίας, που εκδόθηκαν μεταξύ των ετών 1985 και 1995 και με τις οποίες

ο εκκαλών, που είναι κάτοικος Αιγίου, υποχρεώθηκε να καταβάλει στον τελευταίο τα αναφερόμενα σε αυτές χρηματικά ποσά ως διατροφή. Κατά της παραπάνω αποφάσεως, που εκδόθηκε κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας και η οποία κοινοποιήθηκε στον εκκαλούντα την 22-3-2005, ο τε-λευταίος που δεν συμμετείχε στη σχετική δίκη, κατέθεσε την 12-4-2005 στη γραμματεία του εκδόντος την προσβαλλόμενη απόφαση Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου το από 8-4-2005 δικόγραφο «εφέσεώς» του με το οποίο ζητεί για τους επικαλούμενους σε αυτό λόγους την εξαφάνιση της 113/2004 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αιγίου, που κήρυξε εκτελεστές στην Ελ-λάδα τις οικείες αποφάσεις του αλλοδαπού Δικαστηρίου και την απόρριψη της αιτήσεως του εφεσιβλήτου. Σύμφωνα με όσα έχουν προαναφερθεί στην αρχή του σκεπτικού κρινόμενη προσφυγή, όπως κατ΄ ορθή εκτίμηση χαρακτηρίζεται το δικόγραφο της εφέσεως, αφού δεν πρόκειται κατά τα άνω για ένδικο μέσο, είναι απαράδεκτη, καθό-σον δεν κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού, που είναι αρμόδιο για την εκδίκασή της αλλά στη γραμματεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αιγίου και ακόμα δεν ολοκληρώθηκε η άσκησή της με την επίδοση του δικογράφου στον καθού εντός της αυτής μη-νιαίας προθεσμίας (ο εκκαλών ουδέπο-τε κοινοποίησε το δικόγραφο στον εφε-σίβλητο, ο οποίος επιμελήθηκε για τον προσδιορισμό δικασίμου και επίδοση αντιγράφου στον εκκαλούντα). Κατά συνέπεια η προσφυγή αυτή πρέπει να απορριφθεί και να καταδικαστεί ο προ-σφεύγων στη δικαστική δαπάνη του κα-θού, κατ΄ άρθρ. 176 του ΚΠολΔ.

640/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Κορφιάτης, Λευτέρης Σταύρου, Αλέξιος Πελέκης**).

Νομικό πρόσωπο. Η ικανότητά του ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του (άρθρο 10 ΑΚ). Ως έδρα νοείται η πραγματική έδρα, δηλαδή ο τόπος στον οποίο ασκείται πράγματι η διοίκηση του νομικού προσώπου και όχι ο τυχόν διάφορος τόπος που κατονομάζεται απλώς ως έδρα στο καταστατικό του. Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 10 ΑΚ εισάγεται για τις ναυτιλιακές εταιρείες (άρθρο 1 του Ν. 791/78) καθώς και με το άρθρο 24 παρ. 3 εδ. 2 της Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας της 3-8-1951 μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι εταιρείες που η σύστασή τους έγινε δυνάμει του νόμου και των κανονισμών που ισχύουν μέσα στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα Μέρη θα θεωρούνται εταιρείες του Μέρους αυτού και θα αναγνωρίζεται η νομική τους υπόσταση

Κατά το άρθρο 10 του ΑΚ η ικανότητα του νομικού προσώπου ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του. Κα-τά την αληθή έννοια της διάταξης αυτής ως έδρα του νομικού προσώπου, από την οποία κρίνεται και η εθνικότητα του

νομικού προσώπου (Ολομ. ΑΠ 461/78 ΝοΒ 27.271) και προσδιορίζεται μεταξύ άλλων η αρμοδιότητα και η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου κατ΄ άρθρον 3 παρ. 1 του ΚΠολΔ (Ολομ. ΑΠ 2/1999 ΕλλΔνη 40.271), νοείται η πραγματική έδρα, ο τόπος δηλαδή στον οποίο ασκείται πράγματι η διοίκηση του προσώπου, και όχι ο τυχόν διάφορος τόπος που κατονομάζεται απλώς ως έδρα στο καταστατικό του (καταστατική έδρα Ολομ. ΑΠ 461/78, 2/1999 ενθ. ανωτ., 2/2003 ΕλλΔνη Δ 44.388). Απόκλιση από τον θεσπιζόμενο με το άρθρο 10 του ΑΚ ως άνω κανόνα της πραγματικής έδρας του νομικού προσώπου εισάγεται με το άρθρο 1 του Ν. 791/78 ως προς τις ναυτιλιακές εταιρίες, που δεν ενδιαφέρουν εδώ, και με το άρθρο 24 παρ. 3 εδ. 2 της Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου Ναυτιλίας της 3-8-1951 μεταξύ της Ελλάδας και των Ηνωμένων Πολι-τειών της Αμερικής που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54, σύμφωνα με το οποίο άρθρο εταιρείες που η σύστασή του έγινε δυνάμει νόμου και των κανονισμών που ισχύουν μέσα στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα Μέρη θα θεωρούνται εταιρείες του Μέρους αυτού και θα αναγνωρίζεται η νομική τους υπό-σταση μέσα στα εδάφη του άλλου Μέ-ρους και το οποίο (άρθρο), ως εξαιρετικό δίκαιο, συνδέει ρητώς την ικανότητα δικαίου των ειρημένων εταιρειών στην Ελλάδα με το δίκαιο της χώρας της καταστατικής τους έδρας (Ολμ. ΑΠ 2/2003 ενθ. ανωτ.). Εν προκειμένω, με την εκκαλουμένη απόφαση κηρύχθηκε εκτελεστή στην Ελλάδα η από 1-10-2003 οριστική και εκτελεστή κατά το δίκαιο του τόπου της εκδόσεώς της απόφαση του δικαστηρίου της Κομητείας Κουκ (Σικάγο) της Πολιτείας του Ιλλινόϊς των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, με την οποία και για τους αναφερόμενους σ΄ αυτήν λόγους ο ήδη εκκαλών Κ.Μ. υποχρεούται μεταξύ των άλλων να παραδώσει στην αιτούσα – εφεσίβλητη εταιρεία «THEROS INTERNATIONAL GAMING INC» όλες τις μετοχές της εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΙΑ ΑΣΤΕΡΙΑ Α.Ε.» που εδρεύει στο Ρίον Πατρών και της οποίας ο ίδιος είναι μέτοχος. Η αιτούσα και εφεσίβλητη ως άνω εταιρεία έχει την καταστατική της έδρα, όπως άλλωστε συνομολογείται, στο Σικάγο της Πολιτείας Ιλλινόϊς των ΗΠΑ, κατά συνέπειαν δε και σύμφωνα με την προηγηθείσα μείζονα σκέψη και τις αναφερόμενες εκεί διατάξεις (ιδίως άρθρ. 24 παρ. 3 εδ. 2 της ειρημένης Συνθήκης μεταξύ Ελλάδος και ΗΠΑ, που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54) το δικαστήριο του Ιλλινόϊς που εξέδωσε την κηρυχθείσα εκτελεστή στην Ελλάδα ανωτέρω απόφαση είχε κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Δικαίου δικαιοδοσία για την εκδίκαση της υποθέσεως, πληρουμένης έτσι της σχετικής προϋποθέσεως των άρθρων 323 περ. 2 και 905 παρ. 3 του ΚΠολΔ για την κήρυξη εκτελεστής της αποφάσεως αυτής στην Ελλάδα. Ενόψει τούτων είναι αλυσιτελείς και απορριπτέοι οι πέντε πρώτοι, συναφείς δε και αλληλοσυμπληρούμενοι, λόγοι της κρινόμενης έφεσης, με τους οποίους ο εκκαλών υποστηρίζει ότι τα δικαστήρια του Αμερικανικού Κράτους δεν είχαν δικαιοδοσία για την επίλυση της διαφοράς επειδή η πραγματική έδρα της αιτούσης εταιρείας βρίσκεται στο Ρίον Πατρών, όπου και η μοναδική επαγγελματική της δραστηριότητα (εκμετάλλευση του Casino Ρίου), γεγονός που όμως και αληθές υποτιθέμενο δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω, αφού η προαναφερθείσα καταστατική έδρα της αιτούσης Κομητεία Κουκ του Σικάγο

προσδιορίζει και τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων των ΗΠΑ για την επίλυση της υπ΄ όψιν διαφοράς, κατά τα προεκτεθέντα. Η ίδια, τέλος, ως ανωτέρω αλλοδαπή απόφαση (εκτελεστός τί-τλος) δεν είναι αντίθετη προς τα χρηστά ήθη ή προς την Ελληνική δημόσια τάξη, αφού η εκτέλεσή της στην Ελλάδα δεν προσκρούει ευθέως σε βασικές και θε-μελιώδους σημασίας αρχές που διέπουν την ενταύθα κοινωνική συμβίωση (βλ. σχετ. Μπρίνια, άρθρ. 905 παρ. 39 ΙΙ), τέτοια δε αντίθεση δεν συνιστά το αορίστως άλλωστε προβαλλόμενο από τον εκκαλούντα ότι η μεταβίβαση των μετοχών της ειρημένης εταιρείας απα-γορεύεται από τον Ελληνικό νόμο. Επο-μένως ορθώς το πρωτοβάθμιο Δικαστή-ριο δέχθηκε ότι συντρέχει και η σχετική προϋπόθεση του άρθρου 905 παρ. 2 του ΚΠολΔ για την κήρυξη εκτελεστής της ένδικης αποφάσεως του αμερικανι-κού δικαστηρίου, και είναι αβάσιμα και απορριπτέα τα αντίθετα που ο εκκαλών υποστηρίζει με τον έκτο λόγο της εφέ-σεώς του.

649/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παύλος Αναγνωστόπουλος, Αλέξανδρος Αρβανίτης**).

Έφεση που στρέφεται κατά εφεσιβλήτου που απεβίωσε μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως και πριν την άσκηση της εφέσεως. Είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται. Διανομή ακινήτου. Μια τέτοια έφεση απορρίπτεται για όλους τους εκκαλούντες – ενάγοντες γιατί στη δίκη διανομής η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά πάντων των κοινωνών.

Επί της από 4 Νοεμβρίου 1994 αγωγής διανομής ακινήτου των 1)..., 2)..., 3)..., 4)..., 5)... και 6)... κατά της εφεσίβλητης Α. Μ., εκδόθηκαν κατά σειρά από το Πολυμελές Πρωτοδικείο Καλαβρύτων α) η 79/1995 προδικαστική απόφαση που έταξε θέμα αποδείξεως σε βάρος της εφεσίβλητης για τον αυτοτελή ισχυρισμό της περί ιδίας κυριότητος και β) η εκκαλουμένη 40/2002 οριστική του απόφαση, που απέρριψε στην ουσία της την αγωγή δια-νομής, δεχθείσα τον ισχυρισμό της εφε-σίβλητης ότι αυτή κατέστη κυρία του ακινήτου με έκτακτη χρησικτησία. Μετά τη δημοσίευση της εκκαλουμένης απόφασης (16 Αυγούστου 2002) και πριν την άσκηση της εφέσεως με κατάθεση του δικογράφου στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση (26 Ιουλίου 2005) και συγκεκριμένα την 10 Απριλίου 2003 (βλ. το προσαγόμενο απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης θανάτου του ληξιάρχου του Δήμου Αμαρουσίου με αριθμ. πρωτ. 1024/11-4-2003, καθώς επίσης και το πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του αποβιώσαντος του ιδίου Δήμου με αριθμ. πρωτ. 14077/9-5-2003 πέθανε ο εκ των εναγόντων - συγκυρίων Π. Λ. (τέταρτος κατά σειρά τόσο στο δικόγραφο της εφέσεως), συμπεριληφθείς πα-ρά ταύτα, καίτοι θανών, στο μεταγενέστερο του θανάτου δικόγραφο της εφέσεως από 26 Ιουλίου 2005 και όχι οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, αφού από του θανάτου του το φυσικό πρόσωπο δεν μπορεί να είναι υποκείμενο

δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (ΑΚ 34, 35) και επομένως και διάδικος σε πολιτική δίκη κατά τα άρθρα 62 και 73 του ΚΠολΔ. Επομένως, η έφεση που ασκήθηκε και επ΄ ονόματι του αποβιώσαντος συγκυρίου Π. Λ., δηλαδή, προσώπου ανυπάρκτου κατά το χρόνο άσκησης του ενδίκου μέσου, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη για ακυρότητα του δικογράφου αυτής κατά τα άρθρα 118 αρ. 3, 520 παρ. 1 και 532 του ΚΠολΔ και στη συγκεκριμένη περίπτωση ως προς όλους ανεξαιρέτως τους εκκαλούντες, ήτοι και ως προς τους λοι-πούς, πλην του αποβιώσαντος, συγκυ-ρίους, διότι στη δίκη διανομής κοινού πράγματος, όπως η προκειμένη, η έφεση επί ποινή απαραδέκτου πρέπει να απευθύνεται κατά πάντων των κοινωνών, δηλαδή η έφεση και όταν για οποιονδήποτε λόγο δεν ασκείται από τον ομόδικο του εκκαλούντος στην πρωτόδικη δίκη ή από τους κληρονόμους του σε περίπτωση θανάτου του μετά την έκδοση οριστικής απόφασης και πριν την άσκηση της εφέσεως, θα πρέπει να απευθύνεται απαραιτήτως και κατ΄ αυτού ή κατ΄ αυτών (κληρονόμων), αντιστοίχως.

650/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης)
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Παπαγεωργίου, Πάνος Παπαχρήστος**).

Σύμβαση εργασίας. Αγωγή του εργαζομένου με επικουρική βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Στοιχεία απαραίτητα για να είναι ορισμένη η αγωγή. Περιστατικά. Παλαιότερη αντίθετη άποψη. Είναι λόγος που επιτρέπει τον συμψηφισμό της

Το πρωτόδικο δικαστήριο με την ως άνω εκκαλουμένη απόφασή του απέρριψε την κύρια εκ της συμβάσεως εργασίας βάση της αγωγής του Δ. Κ., επειδή ο τελευταίος, προσληφθείς από την εκκαλούσα ως σερβιτόρος για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο κατάστημα ψητοπωλείο – οβελιστήριο που αυτή διατηρούσε στο Αγρίνιο, δεν ήταν εφοδιασμένος με βιβλιάριο υγείας καθόλη τη διάρκεια της εργασιακής του σχέσης, κρίνοντας περαιτέρω ορισμένη, νόμιμη και εν μέρει βάσιμη στην ουσία της την σωρευομένη στο δικόγραφο επικουρική βάση εκ του αδικαιολόγη-του πλουτισμού. Κρίνοντας όμως ορι-σμένη την αγωγή κατά την ως άνω επι-κουρική της βάση από τον αδικαι-ολόγητο πλουτισμό έσφαλε κατά τον βάσιμο περί τούτου λόγο εφέσεως της εναγομένης. Ειδικότερα στο δικόγραφο της αγωγής ο ενάγων διαλαμβάνει επί λέξει τα ακόλουθα ως προς την επικου-ρική βάση του αδικαιολόγητου πλουτι-σμού «Επειδή όλως επικουρικώς η αντίδικος δια της μη καταβολής εις εμέ του ως άνω ποσού κατέστη αδικαιολο-γήτως πλουσιωτέρα άνευ νομίμου αιτίας και εις βάρος της περιουσίας μου και δέον όπως υποχρεωθεί να μου αποδώσει την ωφέλεια, την οποία αποκόμισε από την παρασχεθείσα από εμέ εργασία εις αυτήν. ... », χωρίς ο ίδιος να επικαλείται στο δικόγραφο ακυρότητα της εργασιακής του σύμβασης για οιονδήποτε, έστω και μη εξειδικευόμενο

λόγο. Πουθενά στο δικόγραφο δεν γίνεται από τον ενάγοντα επίκληση της ακυρότητας της συμβάσεως εργασίας του, έλλειψη η οποία δεν μπορεί να αναπληρωθεί από την μεταγενέστερη παραδοχή της εκκαλουμένης ότι η επίδικη εργασιακή του σχέση ήταν άκυρη ελλείψει βιβλιαρίου υγείας. Δηλαδή για να είχε πληρότητα και να ήταν ορισμένη η επικουρική βάση της αγωγής από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό θα αρκούσε εν προκειμένω η απλή γενική επίκληση από τον ενάγοντα εργαζόμενο της ακυρότητας της συμβάσεως χωρίς να απαιτείται να αναφέρονται στο δικόγραφο και οι λόγοι στους οποίους οφείλεται ακυρότητα (βλ. σχετικώς και ΟλΑΠ 23/2003 Νόμος). Επομένως η έφεση της εναγομένης πρέπει να γίνει δεκτή κατ΄ ουσίαν, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη και στη συνέχεια να απορριφθεί η αγωγή ως αόριστη και ως προς την επικουρική της βάση από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, αφού το δικαστήριο τούτο τη κρατήσει και την δικάσει. Τα δικαστικά έξοδα των διαδίκων και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολό τους κατά τα άρθρα 183 και 179 του ΚΠολΔ λόγω της διχογνωμίας που επικρατούσε κατά το χρόνο κατάθεσης της αγωγής (Απρίλιος 2002), ως προς το τι απαιτείται για τη δικονομική πληρότητα της σωρευομένης στο ίδιο δικόγραφο επικουρικής βάσης του αδικαιολόγητου πλουτισμού επί εργατικής διαφοράς, την οποία επέ-λυσε το έτος 2003 η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την ως άνω υπ΄ αριθμ. 23/2003 απόφασή της.

680/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Νικόλαος Παπαϊωάννου**).

Δικαστική απόφαση. Διόρθωση δικαστικής αποφάσεως. Παράλειψη διορισμού συμβολαιογράφου από το εφετείο υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Συμπληρώνεται. Αίτημα για το διορισμό και δικαστικού επιμελητή. Απορρίπτεται.

Από τα έγγραφα που επικαλεί-ται και προσκομίζει ο αιτών αποδείχθηκαν τα ακόλουθα : Με την υπ΄ αριθμ. 1021/2005 οριστική απόφαση του δικαστηρίου τούτου διατάχθηκε η πώληση με δημόσιο πλειστηριασμό του επικοί-νου ακινήτου ήτοι ενός οικοπέδου μετά της εντός αυτού παλαιάς οικίας που βρίσκεται στον οικισμό «ΚΑΤΑΠΟΔΑΤΑ» της κοινότητας Γκριζάτων του Δήμου Σάμης Κεφαλληνίας, όπως με λεπτομέρεια περιγράφεται σ΄ αυτή. Όμως, από προ-φανή παραδρομή, δεν ορίστηκε συμβολαιογράφος ως υπάλληλος του πλειστηριασμού σύμφωνα με τις διατά-ξεις των άρθρων 484, 1021, 1026 ΚΠΟλΔ. Επομένως πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η αίτηση και να διοριστεί συμβολαιο-γράφος ως υπάλληλος του πλειστηρια-σμού, όπως; στο διατακτικό ορίζεται, απορριπτομένου του αιτήματος διορι-σμού και δικαστικού επιμελητή για τις ανάγκες του πλειστηριασμού, εφόσον αυτός διορίζεται από τον Συμβολαιο-γράφο, υπάλληλο του

685/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Παπαδόπουλος, Αθανάσιος Καφέζας**).

Έφεση. Αν στρέφεται και κατά προσώπου που δεν υπήρξε αντίδικος του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Συνεκδίκαση δύο αγωγών.

Στην περίπτωση που η έφεση στρέφεται και κατά προσώπου που δεν υπήρξε αντίδικος του εκκαλούντος στην πρωτόδικη δίκη απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στην παρούσα υπόθεση συνεκδικάσθησαν ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου 1) αγωγή της ΕΠΕ με την επωνυμία «Αφοί Μ. ΕΠΕ» και ήδη δεύτερης των εφεσιβλήτων κατά της ΔΕΗ και ήδη εκκαλούσας και 2) αγωγή της τελευταίας (ΔΕΗ) κατά του Β. Μ. και ήδη πρώτου των εφεσιβλήτων. Επί των αγωγών εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία η 284/2004 εκκαλουμένη απόφαση, που απέρριψε ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμες τις αγωγές. Ήδη κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται με την υπό κρίσιν έφεση μόνον ως προς τις διατάξεις της εκκαλουμένης αποφά-σεως με τις οποίες απορρίφθηκε η αγω-γή της, η ενάγουσα με τη δεύτερη αγω-γή, ΔΕΗ, την οποία στρέφει κατά του εναγομένου με την ίδια αγωγή Β. Μ. και κατά της ενάγουσας με την πρώτη αγωγή ΕΠΕ. Σύμφωνα με όσα αναφέ-ρονται στη νομική σκέψη που προηγή-θηκε η έφεση ως προς την δεύτερη των εφεσιβλήτων ΕΠΕ, πρέπει να απορρι-φθεί ως απαράδεκτη, αφού δεν υπήρξε αντίδικος της εκκαλούσας στην τελευ-ταία αυτή αγωγή. Και ναι μεν τηρήθηκε λόγω της συνεκδίκασης μια κοινή δια-δικασία, πλην όμως από το γεγονός αυτό δεν ανετράπη η αυτοτέλεια κάθε μιας των παραπάνω εννόμων σχέσεων της δίκης, καθώς και η αυτοτέλεια των προϋποθέσεων του παραδεκτού και της βασιμότητας των ενδίκων μέσων κατά της πρωτόδικης απόφασης σε σχέση με κάθε μια από τις αγωγές που συνεκδικάσθησαν (βλ. σχ. Μπέη Πολ Δικ στο άρθρο 246 Δεληκωστόπουλου – Σινανιώτη – Ερμ

691/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Διονύσιος Ζαχαρόπουλος** Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Έφεση. Η επίδοση της κλήσης προς τον εφεσίβλητο για την πρώτη συζήτηση της έφεσης που επισπεύδεται από τον εκκαλούντα γίνεται προσωπικά στον ίδιο (εφεσίβλητο). Μπορεί να γίνει τέτοια επίδοση και στον αντίκλητο που έχει νόμιμα διοριστεί (142 ΚΠολΔ) που είναι και ο δικηγόρος που διορίζεται πληρεξούσιος κατά

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 524, 532, 271 ΚΠολΔ προκύπτει ότι αν ο εφεσίβλητος ερημοδικεί κατά τη συζήτηση της εφέσεως, την οποία επισπεύδει ο εκκαλών, το δικαστήριο ερευνά αυτεπαγγέλτως το νόμιμο και εμπρόθεσμο της κλητεύσεως του. Σε περίπτωση δε, που δεν υπάρχει νόμιμη ή εμπρόθεσμη κλήτευση, η συζήτηση της εφέσεως κηρύσσεται απαράδεκτη. Η επίδοση της κλήσης προς τον εφεσίβλητο για την πρώτη συζήτηση της εφέσεως, που επισπεύδεται από τον εκκαλούντα, γίνεται προσωπικά στον ίδιο (εφεσίβλητο). Τέτοια επίδοση μπορεί να γίνει και στον αντίκλητο του τελευταίου ο οποίος έχει νόμιμα διο-ριστεί κατ΄ άρθρο 142 ΚΠολΔ, που είναι και ο δικηγόρος που διορίζεται πλη-ρεξούσιος κατ΄ άρθρο 96 ΚΠολΔ. Εκεί-νος που επιμελείται την επίδοση προς τον αντίκλητο του αντιδίκου βαρύνεται σε περίπτωση μη εμφάνισης του τελευ-ταίου με την απόδειξη του διορισμού του αντικλήτου του και την έκταση της εξουσίας του, διαφορετικά η επίδοση είναι ανίσχυρη (ΟλΑΠ 728/70 ΑρχΝ 71.200, ΑΠ 207/68 ΑρχΝ 68.525, ΑΠ 683/71 ΑρχΝ 72.211, Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ στα άρθρα 142, 143, Σαμουήλ: Η Έφεση Δ΄ έκδοση παρ. 1078 επ.). Στην παρούσα υπόθεση η συζήτηση της έφεσης κατά της 377/2003 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία, επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης δανειστών, επισπεύ-δεται από το εκκαλούν. Όπως δε απο-δεικνύεται από την 8673Γ/21-1-05 έκθε-ση επιδόσεως του δικαστικού επιμε-λητή Α. Κ., την οποία προσκομίζει νόμι-μα και επικαλείται το εκκαλούν, η επί-δοση της υπό κρίσιν έφεσης με κλήση προς εμφάνιση κατά τη δικάσιμο που ορίστηκε η συζήτηση αυτής και αναφέ-ρεται στην αρχή της αποφάσεως, έγινε με επιμέλεια του τελευταίου ως προς το μη εμφανισθέντα εφεσίβλητο, στο δικηγόρο Ν. Ρ., ως πληρεξούσιο και αντίκλητο αυτού. Το εκκαλούν δεν προ-σάγει απόδειξη περί του ότι ο παραπάνω δικηγόρος διορίστηκε αντίκλητος του εφεσιβλήτου, σύμφωνα με τις προϋ-ποθέσεις που ορίζει το άρθρο 142 ΚΠολΔ. Συνεπώς και με βάση όσα ανα-φέρονται στη νομική σκέψη που προ-ηγήθηκε, η επίδοση είναι άκυρη και αφού δεν κλητεύτηκε νόμιμα ο εφεσί-βλητος, που ερημοδικεί, πρέπει να κη-ρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης.

703/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Σκούρας, Νικόλαος Τζένος, Ανδρέας Οικονόμου**).

Προσεπίκληση. Δικαιούται να ασκήσει ο εναγόμενος για την καταβολή αποζημίωσης προσεπίκληση εναντίον εκείνου κατά του οποίου σε περίπτωση ήττας του, δικαιούται να στραφεί και να ζητήσει αποζημίωση για το ποσό που ενδεχομένως θα υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα και συγχρόνως να ενώσει μαζί με την προσεπίκληση και αγωγή αποζημίωσης. Προσεπικληθείς. Αν ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση έστω

και επικουρικώς υπέρ του προσεπικαλέσαντος, τότε καθίσταται διάδικος και η έφεση του ενάγοντος στην κυρία δίκη πρέπει να στρέφεται και εναντίον του. Αν δεν ασκήσει παρέμβαση αλλά απλά αρνηθεί την υποχρέωση προς αποζημίωση, τότε δεν καθίσταται διάδικος και η έφεση του αρχικού ενάγοντος και κατ΄ αυτού (προσεπικληθέντος) είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται. Το αντίθετο ισχύει για τον παρεμπιπτόντως ενάγοντα

Επειδή από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 80, 88, 89 και 517 ΚΠολΔ συνάγεται ότι, αν ο εναγόμενος προσεπικαλέσει στη δίκη εκείνο κατά του οποίου, σε περίπτωση ήττας του, δικαιούται να εναχθεί να ζητήσει αποζημίωση για το ποσό που ενδεχομένως θα υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα, και συγχρόνως ενώσει μαζί με την προσεπίκληση και αγωγή αποζημιώσεως, ο δε προσεπικληθείς και με την παρεμπίπτουσα αγωγή εναγόμενος προσήλθε στη δίκη, αλλά δεν παρενέβη σ΄ αυτή ούτε επικουρικώς, περιορισθείς μόνο στην απόκρουση της προσεπικλήσεως και την άρνηση της υποχρεώσεώς του για αποζημίωση, δεν καθίσταται διάδικος στην κυρία δίκη μεταξύ του ενάγοντα και του εναγομένου, ούτε δημιουργείται ομοδικία αυτού (προσεπικληθέντα) και του προσεπικαλέσαντος αυτόν εναγομένου. Από αυτά παρέπεται ότι αν γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή και απορριφθεί η προσεπί-κληση και η ενωμένη σ΄ αυτή παρεμπί-πτουσα αγωγή αποζημιώσεως, ο ενά-γων στην κυρία δίκη ασκώντας έφεση κατά των απορριπτικών διατάξεων της πρωτόδικης αποφάσεως, δεν δικαιούται να την απευθύνει και κατά του προσεπικληθέντα και παρεμπιπτόντως ενα-χθέντα, διότι ο τελευταίος, εφόσον δεν παρενέβη, δεν κατέστη διάδικος στην κυρία δίκη, ενώ ο εναγόμενος προσεπι-καλέσας και παρεμπιπτόντως εναγα-γών, δικαιούται να ασκήσει έφεση και κατά του προσεπικληθέντα και παρεμπιπτόντως εναχθέντα (ΑΠ 1318/1980 ΝοΒ 29.665, ΕΑ 877/86 Δνη 27.149). Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ενάγων και ήδη εκκαλών στην από 17-2-2003 έφεσή του, με την από 25-2-2002 αγωγή του εξέθεσε ότι εργαζόμενος στην εναγομένη ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου, την 12-5-2001 και στην θέση ΒΑΛΙΜΗ Ακράτας κατά τη μεταφόρτωση νεροσωλήνων από υπαιτιότητα των προστηθέντων εργατών της τελευταίας, τραυματίστηκε, υποστάς κάταγμα κνημιαίου πλατώ δεξιά, και υποβληθείς σε χειρουργική επέμβαση με εξωτερική οστεοσύνθεση, παρέμεινε επί εξάμηνο ανίκανος προς εργασία. Μετά ταύτα ο ενάγων εξαιτίας του τραυματισμού του, ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη προστήσασα να του καταβάλει το ποσό των 14.630 ΕΥΡΩ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Η εναγομένη επικαλούμενη σύμβαση ασφαλίσεως με την ασφαλιστική εταιρία ΕΘΝΙΚΗ ΑΕΕΓΑ, προσεπικάλεσε την τελευταία και ενώνοντας παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημιώσεως, ζήτησε σε περίπτωση ήττας της να υποχρεωθεί η ασφαλιστική εταιρεία, ως δικονομική εγγυήτρια να καταβάλει σε αυτή ότι υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα. Η ασφαλιστική εταιρεία προσήλθε μεν στη δίκη που έγινε και χωρίς να παρέμβει περιορίστηκε στην απόκρουση της προσεπικλήσεως και την άρνηση της υποχρεώσεώς της για αποζημίωση, όμως δεν κατέστη και διάδικος στην κυ-ρία δίκη μεταξύ του ενάγοντα και ενα-γομένης και ως εκ τούτου η έφεση του ενάγοντα, αφού η αγωγή έγινε εν

μέρει δεκτή και η προσεπίκληση και η παρε-μπίπτουσα αγωγή αποζημιώσεως απορρίφθηκε, απαραδέκτως στρέφεται κατά της παραπάνω προσεπικαλούμενης ασφαλιστικής εταιρείας και είναι απορριπτέας, εξεταζομένου τούτου αυ-τεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Η δι-καστική δαπάνη της δεύτερης εφεσίβλητης ασφαλιστικής εταιρείας πρέπει να επιβληθεί σε βάρος του εκκαλού-ντα, λόγω της ήττας του (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ).

722/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Βολτής δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., Σωτήριος Πολύδωρος, Δημήτριος Γιαννακός, Σπύρος Χαρώνης**).

Δικόγραφο. Έννοια. Ελληνικό Δημόσιο. Μόνο η κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών επιφέρει νόμιμες συνέπειες. Πίνακας κατάταξης. Έννοια και προθεσμίες. Προθεσμία ανακοπής κατά του πίνακα 12 ημερών και για το δημόσιο 30 ημερών είτε η εκτέλεση επισπεύδεται κατά τον ΚΠολΔ είτε κατά τον ΚΕΔΕ. Πρόσκληση του άρθρου 979 ΚΠολΔ (του σ/φου προς τον οφειλέτη, επισπεύδοντα και αναγγελθέντες δανειστές). Αρκεί η κοινοποίηση στον προϊστάμενο της ΔΟΥ και δεν απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών γιατί η πρόσκληση του Σ/φου δεν είναι

Ως δικόγραφο νοείται το διαδικαστικό έγγραφο που συντάσσεται από το διάδικο, το νόμιμο αντιπρόσωπό του ή το δικαστικό πληρεξούσιό του για την πιστοποίηση κάποιας διαδικαστικής πράξεως και γι΄ αυτό προβλέπουν τα άρθρα 118 επ. ΚΠολΔ που έχουν εφαρμογή και σε δίκες του ΚΕΔΕ (ΑΠ 674/1982 ΝοΒ 31.655). Ο όρος δικόγραφο υπό ευρεία έννοια μπορεί να περιλάβει και ορισμένα άλλα έγγραφα, τα οποία συντάσσονται για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων, των πρά-ξεων δηλαδή των διαδίκων ή του δικα-στηρίου ή των δικαστών ή των δικα-στικών υπαλλήλων με τα οποία κινείται η διαδικασία και αποβλέπουν στην επί-τευξη του σκοπού της δίκης (ΑΠ 1432/2002 ΕλλΔνη 2002.1652). Ενόψει αυτών η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Διατ. 26 Ιουν. – 10 Ιουλ. 1944 «περί κώδικος των νόμων περί δικών του Δη-μοσίου» αναφέρεται σε τέτοια δικό-γραφα με τη στενή έννοια και σύμφωνα με τη διάταξη αυτή μόνο οι προς τον Υπουργό των Οικονομικών κατά τις διατάξεις του από 24/28 Μαρτίου 1867 Ν. Ρ/Ρ γενόμενες κοινοποιήσεις οποιου-δήποτε δικογράφου σε δίκες Δημοσίου παράγουν νόμιμες συνέπειες. Περαιτέ-ρω από τα άρθρα 974 και 975 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι σε περίπτωση πλειστηριασμού ακινήτου που υπάρχουν πολλές απαιτήσεις και το πλειστηρίασμα δεν επαρκεί για την ικανοποίηση του επισπεύδοντος και όλων των δανειστών που αναγγέλθηκαν ο υπάλληλος του πλειστηριασμού συντάσσει πίνακα κατατάξεως δανειστών και η κατάταξη γίνεται με τη σειρά που αναφέρεται στο άρθρο 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ. Μέσα σε τρεις ημέρες από τη σύνταξη του πίνακα ο υπάλληλος του πλειστηριασμού καλεί με έγγραφο

εκεί-νον υπέρ του οποίου έγινε και εκείνον κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέ-λεση και τους δανειστές που αναγ-γέλθηκαν, για να λάβουν γνώση του πί-νακα κατατάξεως. Σύμφωνα με την παρ. 2 εδ. α΄ του παραπάνω άρθρου οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ανακόψει τον πίνακα κατατά-ξεως μέσα σε δώδεκα (12) εργάσιμες ημέρες αφότου η πρόσκληση της παρ. 1 του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, οπότε εφαρμόζονται τα άρθρα 933 επ. Αλλ΄ όμως η παραπάνω προθεσμία είναι για το Δημόσιο σε κάθε περίπτωση τριάντα ημερών σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 4 του ΚΕΔΕ και 10 του κώδικα του νόμου περί δικών του Δημοσίου είτε η εκτέλεση επισπεύδεται κατά τον ΚΠολΔ είτε κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Στην προκείμενη περίπτωση με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς του το εκκαλούν Ελ-ληνικό Δημόσιο παραπονείται ότι εφό-σον η πρόσκληση του άρθρου 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ του υπαλλήλου του πλει-στηριασμού επιδόθηκε στον προϊστά-μενο της Α΄ ΔΟΥ Πατρών στις 29-10-1999, αλλά δεν επιδόθηκε στον Υπουρ-γό των Οικονομικών, τότε η επίδοση ης προσκλήσεως αυτής δεν ολοκληρώ-θηκε και αυτή δεν παρήγαγε έννομες συνέπειες και ως εκ τούτου δεν άρχισε να τρέχει η τριακονθήμερη προθεσμία για την άσκηση ανακοπής από μέρους του εκκαλούντος Ελληνικού Δημοσίου και επομένως το πρωτοβάθμιο Δικαστή-ριο που δέχτηκε ότι η ανακοπή του εκ-καλούντος Ελληνικού Δημοσίου ασκή-θηκε εκπρόθεσμα γιατί παρήλθε από την παραπάνω επίδοση προς τον προϊ-στάμενο της Α΄ ΔΟΥ Πατρών η προ-θεσμία των τριάντα ημερών για την άσκη-ση της ανακοπής και γι΄ αυτό το λόγο απέρριψε την ανακοπή αυτή ως απαρά-δεκτη λόγω εκπρόθεσμης ασκήσεώς της, καίτοι δέχθηκε ότι η πρόσκληση δεν επιδόθηκε και στον Υπουργό των Οικονομικών, παρά το νόμο απέρριψε ως απαράδεκτη την ανακοπή αυτή, η οποία ήταν εκπρόθεσμη, αφού δεν είχε αρχίσει η προθεσμία ανακοπής. Ο λό-γος αυτός της εφέσεως πρέπει να απορ-ριφθεί ως αβάσιμος, καθόσον σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην παραπάνω νομική σκέψη η κατά το άρθρο 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ υπ΄ αριθμ. 30904/1999 πρόσκληση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού συμβολαιογράφου Βάρδας Γ. Τ. δεν αποτελεί δικόγραφο, δεδομένου ότι αυτή δεν συντάχτηκε από το διάδικο ή το νόμιμο αντιπρόσωπό του ή το δικαστικό του πληρεξούσιο για την πιστοποίηση κάποιας διαδικαστικής πράξεως ούτε συντάχτηκε για τη διε-νέργεια διαδικαστικής πράξεως του δια-δίκου ή του δικαστηρίου ή του δικα-στικού υπαλλήλου και ως εκ τούτου δεν απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του Διατ. Της 26ης Ιουν. – 10 Ιουλ. 1944 «περί κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου» για την ΄έναρξη της προθεσμίας της ανακοπής του άρ-θρου 9769 παρ. 2 του ΚΠολΔ η επίδοση της παραπάνω υπ΄ αριθμ. 30904/1999 προσκλήσεως του άρθρου 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ του υπαλλήλου του πλει-στηριασμού συμβολαιογράφου Βάρδας Γ. Τ. και στον Υπουργό των Οικονομικών για την έναρξη της τριακονθήμερης προθεσμίας της ανακοπής του άρθρου 979 παρ. 2 του ΚΠολΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 58 παρ. 4 του ΚΕΔΕ και εφόσον η υπαριθμ. 30904/1999 πρό-σκληση του άρθρου 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ επιδόθηκε στον προϊστάμενο της Α΄ ΔΟΥ Πατρών στις 29-10-1999, όπως προκύπτει από την υπ΄ αριθμ. 8860/29-10-1999 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτο-

δικείο Πατρών Α.Μ. και η από 15-12-2000 ανακοπή του ανακόπτοντος Ελληνικού Δημοσίου κατά του υπαριθμ. 30899/1999 πίνακα κατατάξεως κατατέθηκε στη Γραμματεία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου στις 11-1-2000, δηλαδή μετά την πάροδο της τριακονθήμερης προθεσμίας για άσκηση της ανακοπής από μέρους του ανακόπτοντος Ελληνικού Δημοσίου, τότε κατ΄ ορθή εφαρμογή του νόμου το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη λόγω εκπρόθεσμης ασκήσεώς της την από 15-12-2000 ανακοπή του ανακόπτοντος – εκκαλούντος Ελληνικού Δημοσίου.

723/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Βολτής** δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Σωτήριος Πολύδωρος**).

Πίνακας κατάταξης. Δεν απαιτείται έκδοση αντιγράφων και κοινοποίηση του πίνακα κατάταξης προς τους δανειστές. Άρα δεν δικαιούται να ζητήσει του πλειστηριασμού υπάλληλος σχετική αμοιβή για τη δαπάνη έκδοσης αντιγράφων του πίνακα αφού αυτή η δαπάνη δεν είναι έξοδα εκτελέσεως. Ανακοπή κατά του πίνακα που αναφέρεται σε αιτιάσεις για τα έξοδα που προαφαιρέθηκαν με τον προσβαλλόμενο πίνακα. Η ανακοπή κατά του πίνακα είναι απαράδεκτη στρεφόμενη κατά του συμβολαιογράφου. Πλειστηριασμός δύο ακινήτων. Τρόπος υπολογισμού εξόδων κατατάξεως.

Το άρθρο 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ επιβάλλει τη γνωστοποίηση του πίνακα κατάταξης. Προς τούτο καλούνται με έγγραφα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού ο επισπεύδων, ο καθού η εκτέλεση και οι δανειστές που αναγγέλθηκαν να λάβουν γνώση του πίνακα που συντάχτηκε μέσα σε τρεις ημέρες από την σύνταξή του. Ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση προς τους ανωτέρω να λάβουν γνώση του πί-νακα και δεν απαιτείται έγγραφη ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνακα ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυτού. Αν ο συμβολαιογράφος, αντί να κοινοποιήσει προς τους ανωτέρω, όπως πρέπει σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν έγγραφη πρόσκληση για να λάβουν γνώση του πίνακα, κοινοποιήσει σ΄ αυτούς αντίγραφα του πίνακα, δεν δικαιούται να εισπράξει δικαιώματα για την έκδοση αντιγράφων του πίνακα, εφόσον κα-τά νόμο δεν απαιτούνταν η έκδοση και η κοινοποίηση αυτών (αντιγράφων του πίνακα), σε περίπτωση δε που από υπερβάλλουσα πρόνοια του συμβολαιογράφου εκδοθούν (για κοινοποίηση προς τους ανωτέρω) αντίγραφα του πίνακα, η σχετική δαπάνη δεν εμπίπτει στα έξοδα εκτελέσεως και δεν βαρύνει το πλειστηρίασμα, αλλά εκείνους που τα λαμβάνουν (βλ. Ι. Μπρίνια, Αναγκα-στική Εκτέλεση, άρθρο 979 παρ. 429 σελ. 1160 επ., Βας. Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ τόμος Ε΄ σελ. 968, ΕφΑθ 2189/1999 ΕλλΔνη 42.198). Στην περίπτωση που σε δίκη επί ανακοπής κατά πίνακα κατατάξεως καθού η ανακοπή, αλλά και εφεσίβλητος στην κατ΄ έφεση δίκη είναι ο υπάλληλος του πλειστηριασμού

συμβολαιογράφος και οι λόγοι ανακοπής αφορούν αιτιάσεις, οι οποίες ανα-φέρονται σε έξοδα που προαφαιρέθηκαν με τον προσβαλλόμενο πίνακα κατάταξης που έγιναν για τον πλειστηριασμό που διενεργήθηκε, το γεγονός αυτό καθιστά παραδεκτή την ανακοπή κατά πίνακα κατατάξεως, που απευθύνεται κατά συμβολαιογράφου, καίτοι το άρθρο 979 παρ. 2 του ΚΠολΔ αναφέρει αφενός μεν ότι «η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών», ιδιότητα την οποία δεν έχει ο συμβολαιογράφος, αφετέρου δε ότι στον επί του πλειστηριασμού υπάλληλο απλώς επιδίδεται αντίγραφο της ανακοπής (ΑΠ 1722/1998 ΕλλΔνη 40.603, ΕφΑθ 2654/1997 ΕλλΔνη 39.900-901, ΕφΘεσ 1794/1994 Αρμ. 1995.1326-1327).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με επίσπευση της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ» και με βάση την υπ΄ αριθμ. 2300/2000 έκθεση αναγκαστικού πλειστη-ριασμού της συμβολαιογράφου Αμα-λιάδας Μ. Δ. εκτέθηκαν σε δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό τα δύο ακίνητα της οφειλέτριας Ε. Β. που κατασχέθηκαν με την υπαριθμ. 804/2000 έκθεση αναγκαστικής κατασχέ-σεως της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αμαλιάδας Γ. Σ. για την ικανοποίηση απαιτήσεως της παραπά-νω επισπεύδουσας ποσού 13.252.265 δρχ. πλέον τόκων και εξόδων που επιδικάστηκε σ΄ αυτήν με την υπαριθμό 175/1997 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιά-δας. Πιο συγκεκριμένα εκλπειστηριά-στηκαν ένα ισόγειο κλπ. Από τον πλει-στηριασμό των ακινήτων αυτών επιτεύ-χθηκε πλειστηρίασμα συνολικού πο-σού 25.500.000 δρχ., δηλαδή 16.500.000 δρχ. ή 48.422,60 ΕΥΡΩ για το πρώτο ακίνητο και 9.050.000 δρχ. ή 26.559,06 ΕΥΡΩ για το δεύτερο ακίνητο. Στον παραπάνω πλειστηρια-σμό αναγγέλθηκε νομίμως στην υπάλ-ληλο του πλειστηριασμού συμβολαιο-γράφο Αμαλιάδας Μ. Β., εκτός των άλλων και η ΔΟΥ Αμαλιάδας με την από 16-10-2000 αναγγελία του διευ-θυντή της για συνολική απαίτηση 33.156.028 δρχ. Η υπάλληλος του πλειστηριασμού παραπάνω συμβολαιογράφος λόγω ανεπάρκειας του πλειστηριάσματος για την ικανοποίηση της παραπάνω επισπεύδουσας την εκτέλεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν συνέταξε τον προσβαλλόμενο υπαριθμό 2603/2002 πίνακα κατατάξεως δανειστών, από τον οποίο προαφαίρεσε αναλογικά από το πελιστηρίασμα των δύο παραπάνω ακινήτων τα έξοδα εκτελέσεως, τα οποία προσδιόρισε σε 670.625 δρχ. ή 1.968,09 ΕΥΡΩ για την επισπεύδουσα την εκτέλεση και σε 350.660 δρχ. ή 1.029,08 ΕΥΡΩ για την ίδια, δηλαδή συνολικά στο ποσό του 1.021.285 δρχ. ή 2.997,17 ΕΥΡΩ. Στη συνέχεια η υπάλληλος του πλειστηριασμού ενόψει του γεγονότος ότι εκπλειστηριάστηκαν δύο ακίνητα και επιτεύχθηκε διαφορετικό πλειστηρίασμα προέβη σε δύο χωριστές κατατάξεις των δανειστών και αφαίρεσε τα έξοδα εκτελέσεως ξεχωριστά από κάθε πλειστηρίασμα. Έτσι στην Α΄ κατάταξη από το πλειστηρίασμα που επιτεύχθηκε για το ισόγειο κατάστημα ποσού 16.500.000 δρχ. ή 48.422,60 ΕΥΡΩ αφαίρεσε τα έξοδα εκτελέσεως υπολογιζόμενα συμμέτρως (αναλογικά) από 659.539 δρχ. ή 1.935,55 ΕΥΡΩ ως εξής: 433.085 δρχ. ή 1.270,98 ΕΥΡΩ τα απέδωσε στην επισπεύδουσα ανώνυμη τραπεζι-κή εταιρεία με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» και 226.454 δρχ. ή 664,57 ΕΥΡΩ τα απέδωσε στην ίδια και απέμεινε υπό-λοιπο προς διανομή στους δανειστές ποσό 15.840.461 δρχ. ή 46.487,05 ΕΥ-ΡΩ και έτσι κατέταξε το Ελληνικό Δη-μόσιο (ΔΟΥ Αμαλιάδας) οριστικά για το συνολικό ποσό 5.403.577 δρχ. ή 15.857,89 ΕΥΡΩ και την παραπάνω επισπεύδουσα τράπεζα οριστικά για ποσό 10.436.884 δρχ. ή 30.629,16 ΕΥΡΩ. Επίσης στη Β΄ κατάταξη από το πλειστηρίασμα που επιτεύχθηκε για το διαμέρισμα του πρώτου ορόφου ποσού 9.050.000 δρχ. ή 26.559,06 ΕΥΡΩ αφαίρεσε τα έξοδα εκτελέσεως υπολογιζόμενα συμμέτρως (αναλογικά) από 361.746 δρχ. ή 1.061,62 ΕΥΡΩ ως εξής: 237.540 δρχ. ή 697,11 ΕΥΡΩ τα απέδωσε στην παραπάνω επισπεύδουσα τράπεζα και 124.206 δρχ. ή 364,51 ΕΥΡΩ τα απέδωσε στην ίδια και απέμεινε υπόλοιπο προς διανομή στους δανειστές ποσό 8.688.253 δρχ. ή 25.497,44 ΕΥΡΩ και έτσι κατέταξε το Ελληνικό Δημόσιο οριστικά (ΔΟΥ Αμαλιάδας) για ποσό 2.896.085 δρχ. ή 8.499,15 ΕΥΡΩ και την παραπάνω επισπεύδουσα τράπεζα τυχαία για ποσό 5.792.168 δρχ. ή 16.998,24 ΕΥΡΩ. Το Ελληνικό Δημόσιο με την από 14-2-2002 ανακοπή του ζήτησε να μεταρρυθμιστεί ο υπαριθμό 2603/2002 πίνακας κατάταξης ώστε να διανεμηθεί: 1) το ποσό των 200.990 δρχ. που κακώς προαφαιρέθηκε από το πλειστηρίασμα υπέρ της παραπάνω επισπεύδουσας τράπεζας και να καταταγεί το ίδιο σ΄ αυτό και 2) το ποσό των 99.600 δρχ. που κακώς προαφαιρέθηκε από το πλειστηρίασμα υπέρ της υπαλλήλου του πλειστηριασμού συμβολαιογράφου Αμαλιάδας και να καταταγεί το ίδιο στο ποσό αυτό. Επί της παραπάνω ανακοπής του Ελληνικού Δημοσίου εκδόθηκε η εκκαλουμένη υπαριθμό 43/2003 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας, η οποία έκανε δεκτή εν μέρει την ανακοπή και μεταρρύθμισε τον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάξεως της παραπάνω συμβολαιογράφου και μετά από αναλογική μείω-ση του ποσού των εξόδων της επισπεύδουσας τράπεζας που βαρύνουν το εκ 16.500.000 δρχ. ή 48.422,60 ΕΥΡΩ πλειστηρίασμα του πρώτου ακινήτου –ισογείου καταστήματος κατά το ποσό των 39.523 δρχ. ή 115,99 ΕΥΡΩ και μετά από αναλογική μείωση του ποσού των εξόδων της επισπεύδουσας τράπε-ζας που βαρύνουν το εξ 9.050.000 δρχ. ή 26.559,60 ΕΥΡΩ πλειστηρίασμα του δεύτερου ακινήτου – διαμερίσματος του πρώτου ορόφου κατά το ποσό των 21.677 δρχ. ή 63,62 ΕΥΡΩ κατέταξε το ανακόπτον Ελληνικό Δημόσιο στα παραπάνω στα παραπάνω ποσά για ικανοποίηση ισόποσου μέρους της απαιτήσεώς του που αναγγέλθηκε. Αλλ΄ όμως η εκκαλούμενη απόφαση ως προς το ποσό των 99.600 δρχ. ή 292,29 ΕΥΡΩ για έκδοση έξι (6) αντιγράφων του πίνακα κατάταξης απέρριψε την ανακοπή ως μη νόμιμη με την αιτιολογία ότι τα έξοδα αυτά περιλαμβάνονται στα αποδοτέα, δεδομένο ότι αφορούν το συμφέρον όλων των δανειστών και την πρόοδο της εκτελεστικής διαδικασίας. Εν τούτοις το ποσό αυτό των 99.600 δρχ. ή 292,29 ΕΥΡΩ δεν εμπίπτει στην έννοια των εξόδων εκτελέσεως και επομένως δεν βαρύνει το πλειστηρίασμα. Και αυτό, γιατί ο νόμος (άρθρο 979 παρ. 1 του ΚΠολΔ) αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση προς εκείνον υπέρ του οποίου έγινε και εκείνου κατά του οποίου έχει στραφεί η εκτέλεση και τους δανειστές που αναγγέλθηκαν για να

λάβουν γνώση του πίνακα κατατάξεως και δεν απαιτεί έγγραφη ανακοίνωση ούτε κοινοποίηση αντιγρά-φου αυτού. Αν ο συμβολαιογράφος αντί να κοινοποιήσει προς τα παραπάνω πρόσωπα όπως πρέπει σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν έγγραφη πρόσκλη-ση για να λάβουν γνώση του πίνακα, κοινοποιήσει σ΄ αυτά αντίγραφα του πίνακα που συντάχτηκε, δεν δικαιούται να εισπράξει δικαιώματα για την έκδο-ση αντιγράφων του πίνακα κατάταξης και για τις γενόμενες επιδόσεις αυτού (ΕΑ 2189/199 ΕλλΔνη 42.198). επο-μένως, εσφαλμένα η υπάλληλος του πλειστηριασμού δεν προαφαίρεσε από τα έξοδα εκτελέσεως της ίδιας το ποσό των 99.600 δρχ. ή 292,29 ΕΥΡΩ, ώστε να μειωθούν τα έξοδα αυτής προς όφε-λος του ανακόπτοντος Ελληνικού Δημο-σίου αναλογικά από τα πλειστηριάσμα-τα των δύο παραπάνω ακινήτων. Με βάση τα παραπάνω πρέπει να μειω-θούν τα έξοδα εκτελέσεως της ίδιας της υπαλλήλου του πλειστηριασμού αναλο-γικά από τα πλειστηριάσματα των δύο ακινήτων κατά το παραπάνω ποσό των 99.600 δρχ. ή 292,29 ΕΥΡΩ και ειδικό-τερα να μειωθούν τα έξοδα εκτελέσεως της ίδιας που βαρύνον το εκ 16.500.000 δρχ. ή 48.422,60 ΕΥΡΩ πλειστηρίασμα του πρώτου ακινήτου κατά το ποσό των 64.321 δρχ. ή 188,76 ΕΥΡΩ, δηλαδή 99.600 δρχ. Χ 16.500.000 δρχ.: 25.550.000 δρχ. (συνολικό πλειστηρία-σμα των δύο ακινήτων) και τα έξοδα εκτελέσεως που βαρύνουν το εξ 9.050.000 δρχ. ή 26.59,06 ΕΥΡΩ το πλειστηρίασμα του δεύτερου ακινήτου κατά το ποσό των 35.279 δρχ. ή 103,53 ΕΥΡΩ, δηλαδή 99.600 δρχ. Χ 9.050.000 δρχ.: 25.550.000 δρχ. Επο-μένως, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η ανακοπή και να μεταρρυθμιστεί ο υπα-ριθμό 2603/2002 πίνακας κατάταξης της συμβολαιογράφου Αμαλιάδας Μ. Β., ώστε ως προς το ποσό των 61.200 δρχ. ή 179,61 ΕΥΡΩ των εξόδων της εκτελέσεως, το οποίο προαφαιρέθηκε αναλογικά από τα πλειστηριάσματα συνολικού ποσού 25.550.000 δρχ. ή 74.981,66 ΕΥΡΩ και ειδικότερα μετά από αναλογική μείωση του ποσού των εξόδων εκτελέσεως της επισπεύδου-σας τράπεζας με την επωνυμία «ΕΘΝΙ-ΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ» που βαρύνουν το εκ 16.500.000 δρχ. η 48.422,60 ΕΥΡΩ πλειστηρίασμα του πρώτου ακινήτου κατά το ποσό των 39.523 δρχ. ή 115,99 ΕΥΡΩ και μετά από αναλογική μείωση του ποσού των εξόδων της επισπεύδουσας τράπεζας με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ» που βαρύνουν το εξ 9.050.000 δρχ. ή 26.559,06 ΕΥΡΩ πλειστηρίασμα του δεύτερου ακινήτου κατά το ποσό των 21.677 δρχ. ή 63,62 ΕΥΡΩ να καταταγεί το ανακόπτον Ελληνικο Δημόσιο, καθώς επίσης κατά το ποσό των 99.600 δρχ. ή 292,29 ΕΥΡΩ να μειωθούν τα έξοδα της υπαλ-λήλου του πλειστηριασμού συμβο-λαιογράφου Αμαλιάδας Μ.Β. και ειδικότερα κατά το ποσό των 64.321 δρχ. ή 188,76 ΕΥΡΩ από το πλειστη-ρίασμα του πρώτου ακινήτου και κατά το ποσό των 35.279 δρχ. ή 103,53 ΕΥΡΩ από το πλειστηρίασμα του δεύ-τερου ακινήτου και να καταταγεί κατά το ποσό αυτό το ανακόπτον Ελληνικό Δημόσιο και τελικά να καταταγεί αυτό για το συνολικό ποσό των 471,90 ΕΥ-ΡΩ.

730/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Πέτρος Χόρτης, Αλέξανδρος Αρβανίτης, Γεώργιος Κτενάς, Παναγιώτης Γληγόρης**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Εναγόμενοι δύο οδηγοί αυτοκινήτων για ζημιά που προξενήθηκε σε βάρος τρίτου. Αντικείμενο της δίκης είναι μόνο η αξίωση του τρίτου προς αποζημίωση και όχι η εξ αναγωγής ευθύνη του ενός οδηγού προς τον άλλο ή του και εις ολόκληρον ευθυνομένου προς τον άλλο. Ζητήματα ως προς την έναρξη ή την έκταση της ευθύνης ή προς το βαθμό συμμετοχής στο αδίκημα, θα κριθούν στα πλαίσια της μεταξύ τους δίκης αναγωγής. Άρα δεν χωρεί έφεση του ενός οδηγού (ομοδίκου) κατά του άλλου

Στην περίπτωση που ενάγονται δύο οδηγοί αυτοκινήτων ως εκ του ότι προξένησαν από κοινού ζημία σε τρίτο και γενικότερα περισσότεροι εις ολόκληρον ευθυνόμενοι σε δίκη αποζημιώσεως εξ αυτοκινητικού δυστυχήματος, αντικείμενο της δίκης είναι μόνο η αξίωση του τρίτου προς αποζημίωση, όχι δε και η εξ αναγωγής ευθύνη του ενός οδηγού προς τον άλλο ή του ενός εις ολόκληρον ευθυνομένου προς τον άλλο. Στη δίκη αυτή οι εναγόμενοι οδηγοί ή εις ολόκληρον ευθυνόμενοι δεν μπορούν να αντιδικούν μεταξύ τους ούτε ως προς την ύπαρξη, ούτε ως προς την έκταση της ευθύνης τους, ούτε να ζητήσουν από το δικαστήριο να τους προσδιορίσει με την απόφασή του το βαθμό συμμετοχής τους στο δυστύχημα, που θα κριθεί στα πλαίσια της μεταξύ τους δίκης αναγωγής (Κρητικός ό. π. παρ. 1026 σελ. 360, ΑΠ 1417/87 ΕΕΝ 1988.759, ΕφΑθ 2409/96 Αρμ. Ν΄ 1458, ΕφΘεσ 1771/91 ό.π.). Η απόφαση που εκδίδεται στη δίκη που έκρινε την αξίωση αποζημιώ-σεως δεν αποτελεί δεδικασμένο στη δί-κη που τυχόν θα ακολουθήσει για την εξ αναγωγής αξίωση και όταν ακόμη στη δίκη αποζημιώσεως ο εξ αναγωγής εναγόμενος ήταν συνεναγόμενος (Κρητικός ό.π., παρ. 1027 σελ. 360361, ΕφΘεσ 1771/91 ό.π., ΕφΘεσ 1946/89 Αρμ. ΛΕ΄ 291). Επομένως, η έφεση του ενός από τους παραπάνω εις ολόκληρον ευθυνόμενους δεν μπορεί να απευθύνεται και κατά του άλλου, διότι το συμφέρον του εκκαλούντος εξαντλείται στην απόρριψη της αγωγής ως προς αυτόν (Σαμουήλ ό.π. παρ. 338, Κρητικός ό.π. παρ. 2717, ΕφΘεσ 1771/91 ό.π., ΕφΘεσ 2133/83 Αρμ. ΛΖ΄115).

750/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Κορφιάτης, Θωμάς Γεωργάκης**).

Παρέμβαση κυρία. Μπορεί να ασκηθεί το πρώτον και ενώπιον του Εφετείου. Απαραίτητα στοιχεία της. Αν αφορά ακίνητο πρέπει να εγγραφεί στα βιβλία διεκδικήσεων.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 79, 81 και 220 παρ. 1 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι η κυρία παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί το πρώτον και ενώπιον του Εφετείου, ότι αυτή πρέπει να έχει όλα τα στοιχεία του δικογράφου μιας αγωγής και σε περίπτωση που αφορά αναγνώριση κυριότητας ακι-νήτου, να έχει εγγραφεί νομίμως και εμπροθέσμως στα οικεία βιβλία διεκδικήσεων, διαφορετικά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στην κρινόμενη περίπτωση ο Ι. Λ. παρενέβη κυρίως ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, στην μεταξύ των προαναφερομένων διαδίκων δίκη και ισχυριζόμενος ότι αυτός είναι κύριος του επίδικου ακινήτου ζήτησε ν΄ αναγνωριστεί η κυριότητά του επ΄ αυτού. Η κυ-ρία αυτή παρέμβαση ασκήθηκε νομό-τυπα ενώπιον του δικαστηρίου τούτου πλην όμως δεν έχει εγγραφεί στα οικεία βιβλία διεκδικήσεων, σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις, εφόσον ο κυ-ρίως παρεμβαίνων ούτε επικαλείται ούτε προσκομίζει πιστοποιητικό του αρμό-διου υποθηκοφύλακα για εγγραφή αυ-τής στα βιβλία. Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

752/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Φαίδων Κουλούρης, Βασίλειος Λαδάς**).

Διαταγή πληρωμής. Μπορεί να εκδοθεί για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ποία έγγραφα έπρεπε να επισυνάπτονται στην αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ώστε αυτή να γίνει δεκτή. Διαταγή πληρωμής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ. Δεκτή. Αμφισβήτηση της υποχρέωσης προς αποζημίωση γιατί κατά τη σύνταξη της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης παραβιάστηκε ο νόμος. Νόμιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός αυτός και έχει τη δικαιοδοσία το δικαστήριο να ερευνήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης αυτής. Σε απαλλοτρίωση για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων υπόχρεοι προς καταβολή της αποζημίωσης είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι δήμοι. Λεπτομέρειες για την υποχρέωση αυτή. Τόκοι της αποζημίωσης για αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε οφείλονται. Περιστατικά. Αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλεως. Ποιος δικαιούται να προτείνει την ανάκληση. Περιστατικά.

Ο εκκαλών Δήμος Πατρέων με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς του ισχυρί-ζεται ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσ-βαλλομένη διαταγή πληρωμής α) γιατί ο δικαιούχος της αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση μπορεί να επιδιώξει την καταβολή της από τον υπόχρεο μόνο με καταψηφιστική αγω-γή κατ΄ αυτού που εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία και από το καθύλην και κατά τόπο αρμόδιο δικαστήριο κατά τις κοινές διατάξεις και όχι με την έκδοση διαταγής πληρωμής, β) γιατί η διαταγή πληρωμής εκδόθηκε, χωρίς να αποδεικνύεται από τα προσκομισθέντα έγγραφα η απαίτηση αποζημίωσης κατ΄ αυτού λόγω αναγκαστικής απαλλοτρίωσης και ειδικά η ιδιότητα αυτού ως υποχρέου για καταβολή. Ο λόγος αυτός, κατά το πρώτο

σκέλος του, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, αφού μετά από την αναγνώριση του δικαιούχου αποζημιώσεως από αναγκαστική απαλλοτρίωση κατά την ειδική διαδικασία ή μετά από την τελεσίδικη απόφαση αναγνώρισής του κατά την τακτική διαδικασία (άρθρο 26 παρ. ΙΙ του Ν. 2882/2001), ο δικαιούχος μπο-ρεί να ζητήσει έκδοση διαταγής πληρω-μής κατά τα άρθρα 623 έως 634 ΚΠολΔ, η οποία αποτελεί τίτλο εκτε-λεστό (άρθρα 631 και 904 παρ. 2 ΚΠολΔ) για την πληρωμή της απο-ζημίωσης που καθορίστηκε τελεσίδικα. Καθού η αίτηση είναι υπόχρεος απο-ζημίωσης. Για την έκδοσή της απαιτείται υποβολή κατά άρθρα 625 κα ι626 ΚΠολΔ αίτησης, στην οποία επισυνά-πτονται και όλα τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η απαίτηση και το πο-σό της. Κατά την έννοια δε του άρθρου 623 ΚΠΟλΔ, η απόδειξη της απαίτησης οφειλομένου ποσού, του ληξιπροθέσ-μου και της αιτίας της οφειλής, καθώς και των προσώπων του δικαιούχου και του υποχρέου μπορεί να γίνει όχι μόνο με ένα έγγραφο αλλά με συνδυασμό πλειόνων εγγράφων, που έχουν συνταχθεί νομίμως, εκδοχή που ενισχύεται και από τη διατύπωση της διάταξης του άρθρου 626 παρ. 3 ΚΠολΔ. Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται: η τε-λεσίδικη δικαστική απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης ή διαφορετική δικαστική απόφαση και στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η προσωρινή απόφαση έχει καταστεί τελεσίδικη ή έγγραφο δημόσιο ή ιδιωτικό από το οποίο να προκύπτει το ύψος της αποζημίωσης συνολικά ή κατά τιμή μονάδας, β) η δικαστική απόφαση αναγνώρισης δικαιούχου, γ) τα τεχνικά στοιχεία της απαλλοτρίωσης (κτηματολογικός πίνα-κας και διάγραμμα, πράξη τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημίωσης) από τα οποία θα προκύψει το ύψος της οφειλόμενης αποζημίωσης. Αν από την αναγνωριστική απόφαση προ-κύπτουν το εμβαδόν, τα συστατικά και τα μεγέθη τους, δεν είναι αναγκαία τα πιο πάνω τεχνικά στοιχεία. Διαταγή πληρωμής μπορεί να εκδοθεί και να εκτελεστεί αναγκαστικά και κατά του Ελληνικού Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, όπως προκύπτει από το άρθρο 94 παρ. 4 εδ. γ΄ του Συντάγματος. Πε-ραιτέρω καθού η αίτηση διαταγής πλη-ρωμής είναι εκείνος που φέρεται ως υπόχρεος αποζημίωσης από τα στοι-χεία της απαλλοτρίωσης και κατά του οποίου έχει διεξαχθεί η δίκη του καθορισμού της αποζημίωσης. Αν ο φερόμενος ως υπόχρεος της αποζημίωσης και καθού η διαταγή πληρωμής αμφισβητεί την ιδιότητά του ως υποχρέου ή την ποσότητα της οφειλόμενης αποζημίωσης έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής κατά τα άρθρα 632 και 633 παρ. 1 ΚΠολΔ και να αποδείξει τους ισχυρισμούς του αυτούς (βλ. ΕΠ 768/2003 αδημ., ΕΑ 14081/1987 ΝοΒ 36.1457, Ι. Χορομίδης Αναγκ. Απαλλοτριώσεις 2004 σελ. 180 Κ .Χορομίδη Η αναγκαστική Απαλλοτρίωση 1997 σελ. 1134, Β. Βαθρακοκοίλης ΕρμΚΠολΔ (1995) στο άρθρο 623 αρ. 3 και Κ. Μπέης παρατ. στην Δ 7.805). Μόνη η δικαστική απόφαση προσδιορισμού της αποζημίωσης, χωρίς να επισυνάπτεται στην αίτηση και η δικαστική απόφαση ανα-γνώρισης δικαιούχου δεν αρκεί και η σχετική αίτηση απορρίπτεται κατ΄ άρθρο 623 και 628 παρ. Ι στ. α ΚΠολΔ, η δε διαταγή πληρωμής ακυρώνεται κατ΄ άρθρο 623 κα ι628 παρ. 1α ΚΠΟλΔ. Τα ίδια ισχύουν αν επισυνάπτονται στην αίτηση εκδόσεως διαταγής πληρωμής

μόνον οι δικαστικές αποφάσεις προσδιορισμού της αποζημίωσης και αναγνώρισης δικαιούχων της, εάν σε αυτές δεν καθορίζεται ονομαστικά ο υπόχρεος της αποζημίωσης, αλλά μόνον το βα-ρυνόμενο ακίνητο, δηλαδή αόριστα ο οποιοσδήποτε κύριός του (ΑΕ 2352/1979 ΝοΒ 27.1521).

Με το δεύτερο λόγο του δικογράφου της εφέσεώς του ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη διαταγή πληρωμής, γιατί ήδη κατά την έκδοσή της ο ίδιος ουδεμία υποχρέωση αποζημίωσης υπείχε προς τους εφεσιβλήτους αφού αυτοί αυτοαποζημιούνται, άλλως μόνοι υπόχρεοι προς αποζημίωση τυγχάνουν οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και όχι αυτός. Ο ανωτέρω λόγος, με τον οποίο αμφισβητείται η νομιμότητα του καθορισμού του υποχρέου από την πράξη αναλογισμού της αποζημίωσης και όχι τα καθαρά τεχνικά θέματα αυτής είναι παραδεκτός, αφού, όπως προκύπτει από τα άρθρα 6 παρ. 2, 3 και 8 Ν. 5269/1931, όπως τροποποιήθηκε η παρ. 3 αυτού με το άρθρο 2 ΑΝ 625/68 και αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 3 Ν. 653/1977,αν, κατά τη σύνταξη της πράξης αναλογισμού αποζημιώσεως, έχει παραβιαστεί ο νόμος, τα πολιτικά δικαστήρια στην περίπτωση κατά την οποία καλούνται να κρίνουν περί του υποχρέου σε αποζημίωση, έχουν τη δικαιοδοσία να ερευνήσουν παρεμπιπτόντως το κύρος και τη νομιμότητα της πράξεως της διοικήσεως και να αποφανθούν εάν νομίμως έγινε στην πράξη αναλογισμού ο καθορισμός του προς αποζημίωση υποχρέου, αφού δεν έχει θεσπιστεί από διάταξη νόμου ειδική διοικητική διαδικασία για κρίση του θέματος αυτού (ΑΠ 727/1974 ΝοΒ 23.308, ΕφΑθ 633/1993 ΕλλΔνη 36.650). Ο λόγος αυτός στηρίζεται στα άρθρα 6 παρ. 2, 3 κα ι8 Ν. 5269/1931, όπως τροποποιήθηκε η παρ. 3 αυτού με το άρθρο 2 ΑΝ 625/68 και αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 3 Ν. 653/1977. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι επί απαλλοτριώσεως για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων υπόχρεοι για την καταβολή αποζημιώσεως είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι Δήμοι. Η υποχρέωση των τελευταίων προκειμένου για κτίρια, φυτείες, φρέατα και λοιπές εγκαταστάσεις ισχύει χωρίς εξαίρεση. Για την απαλλοτρίωση όμως οικοπέδων, υπέχουν οι δήμοι υποχρέωση για την καταβολή της αποζημίωσης, επί διανοίξεως οδών, για το πλάτος πέραν των τριάντα (30) μέτρων και επί διανοίξεως πλατειών, αλσών και διασταυρώσεως οδών, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η επιβάρυνση των ιδιοκτητών υπερβαίνει το 1/2 του εμβαδού του βαρυνομένου οικοπέδου μετά από την αφαίρεση της υπάρχουσας πρασιάς και σε περίπτωση ρυμοτόμησης του τμήματος που απομένει μετά από την ρυμοτομία τακτοποίηση ή προ-σκύρωση. Σε κάθε άλλη περίπτωση η υποχρέωση βαρύνει τους παρόδιους ιδιοκτήτες. Από τα έγγραφα που μετ΄ επικλήσεως προσκομίζονται αποδεικνύεται ότι με την επίδικη απαλλοτρίωση ρυμοτομείται το σύνολο του ακινήτου των εφεσιβλήτων ήτοι 3.897,70 τ.μ. για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων, ήτοι οδών και χώρων πρασίνου. Επομένως, η 14/96 πρα΄ξη τακτοποίησης, προσκύρωσης και αναλογισμού αποζημιώσεως της Δ/νσεως ΧΟΠ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, η οποία κυρώθηκε και διορθώθηκε με την 643/1997 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας, νομίμως καθόρισε ως υπόχρεο για

αποζημίωση των, εκτός των ωφελουμένων παροδίων ιδιοκτητών και τον ανακόπτοντα Δήμο. Περαιτέρω αφού απαλλοτριώνεται το σύνολο της ιδιοκτησίας τους, οι εφεσίβλητοι δεν είναι παρόδιοι ωφελούμενοι ιδιοκτήτες και δεν μπορεί να επέλθει συμψηφισμός λόγω αυτοαποζημιώσεως γιατί δεν είναι υπόχρεοι αλλά μόνο δικαιούχοι αποζημίωσης.

Με τον όγδοο λόγο της έφεσής του ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη 78/12-3-2003 διαταγή πληρωμής κατά ένα μέρος και ειδικά να ακυρωθεί η διάταξη αυτής που επιδικάζει τόκους επί της αποζημιώσεως κατά το μέρος που αφορά στο χρόνο από την επίδοση αυ-τής (διαταγής πληρωμής) μέχρι κα της συμπλήρωση 18μήνου από τη δημο-σίευση της 70/2002 αποφάσεως του Εφετείου Πατρών που προσδιόρισε απευθείας οριστικά την αποζημίωση, γιατί η απαίτηση της αποζημίωσης από την αναγκαστική απαλλοτρίωση κατέστη ληξιπρόθεσμη και τοκοφόρα από τη συμπλήρωση του ως άνω 18μήνου και όχι νωρίτερα. Ο ανωτέρω λόγος που στηρίζεται στα άρθρα 340 συνδ. 345 εδ. α΄, 346 ΑΚ, 17 παρ. 4 εδ. γ΄ από τα άρθρα του Συντ. και 11 παρ. 1 ΝΔ 797/1971, είναι απορριπτέος ως αβά-σιμος αφού όπως προκύπτει από τα άρθρα 340, 345α και άρθρο 346 ΑΚ για την γέννηση τόκων υπερημερίας ή τόκων επιδικίας απαιτείται εκτός των άλλων και το ληξιπρόθεσμο ή απαιτητό της απαίτησης για το κεφάλαιο. Εξάλλου από τα άρθρα 17 παρ. 4γ του Συντ. και 11 παρ. 1 ΝΔ 797/1971 συνάγεται ότι η αξίωση του καθού η απαλλοτρίωση για καταβολή της αποζημίωσης καθίσταται ληξιπρόθεσμη και απαιτητή ευθύς ως παρέλθει ενάμισυ έτος από τη δημοσίευση της απόφασης για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης και, σε περίπτωση απευθείας αίτησης για οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης, ευθύς ως παρέλθει ενάμισυ έτος από τη δημοσίευση της απόφασης για τον απευθείας οριστικό προσδιορισμό. Από τη συμπλήρωση της 18μηνης αυτής προθεσμίας μπορούν να ζητηθούν, τόκοι στο ποσό της αποζημίωσης είτε τόκοι υπερημερίας, εφόσον επακολουθήσει όχληση, είτε τόκοι επιδικίας εφόσον επακολουθήσει καταψηφιστική αγωγή (ΑΠ 856/2002 ΕλλΔνη 44.1284, ΟλΝΣΚ 225/1993 ΑρχΝ 94.193). Στην προκειμένη δε περίπτωση από τα έγγραφα που μετ΄ επικλήσεως προσκομίζονται αποδεικνύεται ότι η επίδικη αποζημίωση από την αναγκαστική απαλλοτρίωση του ακινήτου των εφεσιβλήτων προσδιορίστηκε προσωρινά με την 888/12-10-1988 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών σε 60.150 δραχμές ανά τ.μ. ακινήτου και σε 2.000 δραχμές ανά τρέχον μέτρο συρμάτινης περίφραξης. Επακολούθησε η 760/15-1-2002 απόφαση του Εφετείου Πατρών, που προσδιόρισε οριστικά την επίδικη αποζημίωση σε 100.000 δραχμές ανά τ.μ. ακινήτου και σε 2.500 δραχμές ανά τρέχον μέτρο συρμάτινης περίφραξης. Επομένως, στο Εφετείο Πατρών δεν υποβλήθηκε απευθείας αίτηση οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης, ούτε αυτό προέβη σε απευθείας οριστικό καθορισμό της αποζημίωσης, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο εκκαλών. Ο οριστικός δε καθορισμός της αποζημίωσης από το Εφετείο Πατρών επακολούθησε του προσωρινού καθορισμού από το Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών. Επομένως και η τασσόμενη από τα άρθρα 17 παρ. 4 γ του Συντ. και 11 παρ. 1 ΝΔ 797/1971 18μηνη προθεσμία άρχισε από την 12-

10-1998 που δημοσιεύτηκε η 888/1998 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης, συμπληρώθηκε δε την 12-4-1999. Από την 12-4-1999, συνεπώς, η αξίωση των εφεσιβλήτων κατέστη ληξιπρόθεσμη και απαιτητή, διαμορφώθηκε δε στο οριστικό της ύψος με την 70/2002 απόφαση του Εφετείου Πατρών. Επομένως η 78/2003 διαταγή πληρωμής, που εκδόθηκε την 12-3-2003, ορθώς επιδίκασε τόκους επί της αποζημιώσεως από την (μεταγενέστερη) επίδοση αυτής που συνιστά όχληση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 17 παρ. 4 γ του Συντ. κα ι11 παρ. 1 του ΝΔ 797/1971 όσο και με τις διατάξεις των άρθρων 340 και 345α ΑΚ. Επομένως και αυτός ο λόγος έφεσης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Με τον ενδέκατο κατ΄ ορθή αρίθμηση λόγο της έφεσής του ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη διαταγή πληρωμής, γιατί η απαίτηση αποζημίωσης για την οποία εκδόθηκε αποσβέστηκε με την ανάκληση της επίδικης απαλλοτρίωσης, που έγινε για εφαρμογή σχεδίου πόλεως, κατόπιν της 5836/1996 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας και της από 15-9-1998 δήλωσης των εφεσιβλήτων ότι επιθυμούν την ανά-κληση της απαλλοτρίωσης. Ο λόγος αυτός της έφεσης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος γιατί ο εκκαλών δεν ισχυρίζεται στην έφεσή του ότι της 5836/1996 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας και της από 15-9-1998 δηλώσεως των εφεσιβλήτων επακολούθησε και διοικητική πράξη άρσης της επίδικης πολεοδομικής απαλλοτρίω-σης, που τροποποίησε το ρυμοτομικό σχέδιο της πόλεως των Πατρών. Το περιστατικό αυτό της έκδοσης πράξης άρσης της ως άνω απαλλοτρίωσης και τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου έπρεπε να εκθέτει ο εκκαλών γιατί η προσβαλλόμενη ανάκληση της επίδικης απαλλοτριώσεως για εφαρμογή σχεδίου πόλεως δεν είναι αυτοδίκαιη, οφειλόμενη σε μη εμπρόθεσμο καθορισμό της αποζημιώσεως και αυτό γαιτί το άρθρο 36 παρ. 2 Ν. 1337/1983 κατήργησε το άρθρο 11 παρ. 2 εδ. β΄ΝΔ 797/1971 και συνεπώς και τον θεσμό της αυτοδίκαιης ανάκλησης της πολεοδομικής απαλλοτρίωσης μετά από την άπρακτη πάροδο οκταετίας από την κήρυξή της. Επί πολεοδομικής απαλλοτριώσεως ο μη καθορισμός της αποζημιώσεως εντός ευλόγου χρόνου από την κήρυξή της, δικαιολογεί την αίτηση του καθού η απαλλοτρίωση προς τη Διοίκηση για άρση της απαλλο-τρίωσης, την εν συνεχεία ακύρωση της σχετικής σιωπηρής αρνήσεως της Διοι-κήσεως με απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας και την υποχρέωση της τελευταίας να άρει, στη συνέχεια, την πολεοδομική απαλλοτρίωση με πράξη της, που θα τροποποιεί το οικείο ρυμο-τομικό σχέδιο (ΣτΕ 5836/1996, ΣτΕ 580/1989 ΕλλΔνη 31.210, ΣτΕ 3998/1987 ΣλλΔνη 29.778). Εξάλλου ο εκκαλών προσθέτως ισχυρίζεται ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλομένη 78/12-3-2003 διαταγή πληρωμής, γιατί η απαίτηση αποζημίωσης για την οποία αυτή εκδόθηκε, αποσβέστηκε με την αυτοδίκαιη ανάκληση της επίδικης απαλλοτρίωσης, που επήλθε στις 12-4-1999, οπότε συμπληρώθηκε δεκαοκτάμηνο από τις 12-10-1998, που δημοσιεύτηκε η 888/1998 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης, χωρίς μέσα στο δεκαοκτάμηνο αυτό να καταβληθεί ή να κατατεθεί στο Ταμείο

Παρακαταθηκών και Δανείων η προσωρινώς καθορισμένη αποζημίωση. Ο λό-γος αυτός κατά το δεύτερο σκέλος του αποτελεί ένσταση αποσβεστική της απαιτήσεως, για την οποία εκδόθηκε η διαταγή πληρωμής, και μπορεί να προταθεί, γιατί η προβαλλόμενη απόσβεση της απαίτησης και τα θεμελιωτικά κατά νόμο πραγματικά περιστατικά της (αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης) έλαβαν χώρα πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης διαταγής πληρωμής. Όμως ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, γιατί ο εκκαλών Δήμος, ως ο υπερού η απαλλοτρίωση και ο υπόχρεος για καταβολή της αποζημίωσης, δεν νομιμοποιείται ενεργητικά να τον προτείνει, και τούτο γιατί, η αυτοδίκαιη άρση (ανάκληση) της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 17 παρ. 4 γ του Συντ. και 11 παρ. 1 του ΝΔ 797/1971 λόγω μη καταβολής ή μη παρακατάθεσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων της αποζημιώσεως που ορίστηκε μέσα στην προθεσμία, που ορίζεται από τις διατάξεις αυτές, δεν λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως και πρέπει να προτείνεται. Μπορεί δε να προταθεί μόνο από τον καθού η απαλλοτρίωση ή τον υπόχρεο καταβολής της αποζημιώσεως. Η ως άνω αυτοδίκαιη ανάκληση αποβλέπει μόνο στο συμφέρον του καθού η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτη, για να μην παραμένει η κηρυγμένη εις βάρος του απαλλοτρίωση επί μακρόν χρόνο εκκρεμής προς βλάβη των συμφερόντων του, λόγω της δεσμεύσεως της ιδιοκτησίας του (ΑΠ 856/2002 ΕλλΔνη 44.1285, ΑΠ 215/2001 ΕλλΔνη 42.1552, ΑΠ 1169/1988 ΕλλΔνη 31.56, ΕΑ 152/1998 ΕλλΔνη 40.641, ΑΠ 817/1992 ΝοΒ 41.89, ΑΠ 2082/1983 ΝοΒ 33.32, ΑΠ 1001/1982 ΝοΒ 31.2002, ΑΠ 768/1971 ΝοΒ 20.474).

767/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σπύρος Λυμπεράτος, Ανδρέας Φραίμης**).

Έφεση. Άσκηση από διάδικο που δικάστηκε ερήμην κατά την πρώτη συζήτηση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Αν ασκηθεί από διάδικο που δικάστηκε ωσάν να ήταν παρών η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται εντός των ορίων που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους.

Από τη διάταξη του άρθρου 501 του ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 9 του Ν. 2145/1993 σε συνδυασμό με εκείνη της παραγράφου 1 του άρθρου 513 του ίδιου κώδικα, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 18 του άρθρου 3 του Ν. 2207/1994, προκύπτει ότι ο διάδικος που δικάστηκε ερήμην κατά την πρώτη συζήτηση ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της αποφάσεως, που έχει εκδοθεί ερήμην, από τη δημοσίευσή της. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 528 ΚΠολΔ, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 16 παρ. 4

του Ν. 2915/2001, που ισχύει από την 1-1-2002, σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. αυτού αν ασκηθεί έφεση από διάδικο, που δικάστηκε ωσάν να ήταν παρών η εκκαλουμένη απόφαση εξα-φανίζεται εντός των ορίων, που καθο-ρίζονται από την έφεση και τους πρό-σθετους λόγους. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλλει όλους τους ισχυρισμούς, που μπορούσε να προτείνει πρωτοδί-κως. Κατά δε τη διάταξη του άρθρου 524 παρ. 2 του ιδίου κώδικα, όπως αντι-καταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 3 του Ν. 2915/2001, η προφορική συζή-τηση κατά τις διατάξεις του άρθρου 270 είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτω-ση του άρθρου 528, στην οποία εφαρμό-ζονται όλες οι διατάξεις του άρθρου 270. Έτσι, αυτός (εκκαλών) αν αρνηθεί τους αγωγικούς ισχυρισμούς ή προβάλει εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως προς τη βάση της αγωγής η απόφαση πλήττεται στο σύνολό της και πρέπει να εξαφανιστεί ως προς όλες τις διατάξεις της (Σαμουήλ Η έφεση (2003) σελ. 100, ΕφΑθ 5950/2004, ΕφΑθ 6387/2004 Δνη 46 (2005), αντίστοιχα 868.869). Στην προκείμενη περίπτωση η έφεση του εναγομένου κατά της 4/2003 οριστικής αποφάσεως του Μονο-μελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου, που εκδόθηκε ερήμην αυτού και έγινε δεκτή εκδικασθείσα σαν να ήταν παρών ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 495, 518 ΚΠολΔ). Είναι επο-μένως παραδεκτή και πρέπει να γίνει δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, εφόσον ο εκκαλών αρνείται εξ ολοκλή-ρου τους αγωγικούς ισχυρισμούς.

775/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σπυρίδων Γιαννόπουλος, Δημήτριος Ρήγας, Τρύφωνας Παναγόπουλος, Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου** δικαστική αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Ποια δαπάνη αφαιρείται από το πλειστηρίασμα ως έξοδα του πλειστηριασμού. Η ανακοπή κατά του πίνακα υποχρεωτικά στρέφεται και κατά του υπαλλήλου του πλειστηριασμού για έξοδα που αυτός αφαίρεσε για δική του αμοιβή που δεν οφείλονται σε πταίσμα του επισπεύδοντος. Γενικό προνόμιο από σύμβαση εργασίας. Δεν ισχύει εφόσον το ποσό προέκυψε πέραν της διετίας πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Περιστατικά. Υπολογισμός του

. . . . . ενώ δεν κατέταξε καθόλου τον ανακόπτοντα – εκκαλούντα Ι.Κ., που είχε αναγγελθεί για το ποσό των 14.336,63 ευρώ των αναφερομένων στην αναγγελία του εργατικών απαιτήσεών του κατά του καθού η εκτέλεση – οφει-λέτη και ο οποίος (Ι.Κ.) θεωρήθηκε εγχειρόγραφος (μη προνομιούχος δανειστής). Μεταξύ των προαφαιρεθέ-ντων ως άνω εξόδων εκτελέσεως περι-λαμβάνονται και τα ποσά α) των 59,91 €, 70,17 €, 65,35 €, 75,77 € και 75,77 επίσης € τα οποία η υπάλληλος του πλειστηριασμού συμβολαιογράφος αφαίρεσε ως αμοιβή της για την έκδοση αντιγράφων των υπ΄ αριθμ. 14868/01, 14991/01, 15302/02,

15418/02, 15527/02 εκθέσεων ματαιώσεως πλειστηρια-σμού λόγω μη εμφανίσεως πλειοδοτών, β) των 150,82 € τα οποία αφαίρεσε ως αμοιβή της για την έκδοση αντιγράφων της υπ΄ αριθμ. 15873/02 εκθέσεως δη-μόσιου αναγκαστικού πλειστηριασμού, που ήταν και έκθεση ματαιώσεως για ορισμένα πλειστηριαζόμενα ακίνητα, και στην οποία (αμοιβή) περιέλαβε και το ποσό των 61,63 ευρώ του άρθρου 2 παρ. 1α της υπαριθμ. πρωτ. 74084/23-10-96 κοινής Υ.Α. των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Δικαιοσύνης για τον καθορισμό των δικαιωμάτων των συμβολαιογράφων και γ) των 190 € τα οποία αφαίρεσε για την έκδοση αντι-γράφων του ανακοπτομένου πίνακα κα-τατάξεως. Τα ποσά αυτά και συνολικά το ποσό των 687,75 ευρώ δεν εμπί-πτουν στα κατά νόμον (άρθρ. 975, 932 του ΚΠολΔ) προαφαιρετέα έξοδα εκτε-λέσεως αφού η έκδοση των ειρημένων αντιγράφων δεν ήταν αναγκαία για τη συνέχιση του πλειστηριασμού και δεν έγινε προς το συμφέρον όλων των δα-νειστών, ειδικότερα δε όσον αφορά το ποσό των 61,63 ευρώ του άρθρου 2 παρ. 1α της ανωτέρω κοινής Υ.Α. τούτο σύμφωνα με την ίδια αυτή διάταξη καταβάλλεται από τον τελευταίο υπερ-θεματιστή και επομένως δεν περιλαμ-βάνεται στα προαφαιρούμενα έξοδα, και περαιτέρω τα έξοδα εκδόσεως αντι-γράφων του πίνακα κατατάξεως βαρύ-νουν εκείνους οι οποίοι λαμβάνουν τα εν λόγω αντίγραφα, αφού ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση προς τους αναγγελθέντες δανειστές κλπ. να λάβουν γνώση του πίνακα και δεν απαιτεί γραπτή ανακοίνωση του πε-ριεχομένου του ούτε κοινοποίηση αντι-γράφου του (σχετ. Μπρίνιας άρθρ. 932 παρ. 146, 975 παρ. 407, 979 παρ. 429, Βαθρακοκοίλης άρθρ. 975 παρ. 16, 979 παρ. 2, με περαιτέρω παραπομπές). Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχτηκε τα ίδια κατά παραδοχή του σχετικού λόγου της ένδικης ανακοπής του ελληνικού δημοσίου μείωσε τα προ-αφαιρετέα έξοδα εκτελέσεως κατά ως άνω ποσά (πλέον του ποσού των 283,20 ευρώ της προσβληθείσης ως μη νομίμου (υπερβολικής) αμοιβής του πληρεξού-σιου δικηγόρου της επισπεύδουσας για την σύνταξη ης επιταγής, για το οποίο δεν ασκήθηκε έφεση), δεν έσφαλε στην κρίση του αυτή, και είναι αβάσιμα και απορριπτέας τα αντίθετα που η εκκα-λούσα συμβολαιογράφος – υπάλληλος του πλειστηριασμού υποστηρίζει με την κρινόμενη έφεσή της. Σημειώνεται ότι η ανακοπή, πέραν της επισπεύδουσας εταιρίας, ως κατ΄ αρχήν νομιμοποιουμέ-νης παθητικά στην άσκησή της για τα προαφαιρούμενα έξοδα εκτελέσεως (βλ. άρθρ. 932, 979 παρ. 2 εδ. γ΄ του ΚπολΔ, ΑΠ 280/04 ΕλλΔνη 46.429, 1359/98 ΕλλΔνη 40.307, ΕΑ 8860/00 ΕλλΔνη 44.999), νομίμως στρέφεται και κατά της υπαλλήλου του πλειστηρια-σμού και ήδη εκκαλούσης συμβολαιο-γράφου για τα έξοδα που αυτή αφαίρε-σε για δική της αμοιβή, κατά τα προε-κτεθέντα, και τα οποία δεν οφείλονται σε πταίσμα της επισπεύδουσας (βλ. ΑΠ 1722/98 ΕλλΔνη 40.603, ΕΑ 1313/03 ΕλλΔνη 45.147, 5038/96 ΕλλΔνη 39.433 αλλά και ΑΠ 1359/98 ΕλλΔνη 40.307). Περαιτέρω, και όσον αφορά την εκκαλούσα Π.Ρ., με την υπ΄ αριθμ. 83/2004 απόφαση του παρόντος δικα-στηρίου επιδικάστηκε σ΄ αυτήν τελεσι-δίκως το ποσό των 187.52 δραχμών (550,41 €) με τον νόμιμο τόκο από την 7-6-2000 ως μισθός υπερημερίας για τον μήνα Μάιο του έτους από την

παρο-χή εξαρτημένης εργασίας προς τον καθού η εκτέλεση Π. Κ., στον οποίο η εκκαλούσα εργαζόταν ως υπάλληλος γραφείου από την 14-6-1996, καθώς και το ποσό των 442.178 δραχμών (1.297,66 €) ως διαφορές αποδοχών από την ίδια σύμβαση εργασίας του χρονικού διαστήματος από 1-1-1997 έως 31-5-1998 που της είχαν επιδι-καστεί και πρωτοδίκως. Από τα ποσά αυτά επομένως του πρώτο (€ 550,41), που προέκυψε από την τελευταία διετία πριν την ημερομηνία ορισμού του πρώ-του πλειστηριασμού 21-3-2001), απο-λαμβάνει του γενικού προνομίου του άρθρου 975 αρ. 3 του ΚΠολΔ (άρθρο 31 εδ. α΄ του Ν. 1545/85), όχι όμως και το υπόλοιπο ως άνω (δεύτερο) ποσό, το οποίο προέκυψε πολύ πριν (πέραν) της ειρημένης διετίας, κατά τα προεκτε-θέντα, και το οποίο θα κατατασσόταν μετά την ικανοποίηση των προνομιούχων απαιτήσεων αν απέμενε υπόλοιπο προς διανομή μετά την ικανοποίηση των πρώτων (άρθρ. 977 παρ. 3 του ΚΠολΔ για την προνομιακή κατάταξη των απαι-τήσεων από την παροχή εξαρτημένης εργασίας βλ. ΟλΑΠ 22/2000 ΕλλΔνη 42.56, ΑΠ 1484/03 ΕλλΔνη 46.1085 και πρόσφατη μελέτη Ιάσ. Δούμπη ΕλλΔνη 46.965 επ.). Επομένως το πρωτο-βάθμιο δικαστήριο που απέβαλε την εκκαλούσα –καθής η ανακοπή Π. Ρ. από την ένδικη κατάταξη καθ΄ όλον το ποσό για το οποίο αυτή είχε καταταγεί, κατά τα προεκτεθέντα, έσφαλε στην κρίση του αυτή, όπως βάσιμα κατά τούτο υποστηρίζει η εκκαλούσα με την κρινόμενη έφεσή της. Τέλος, με την υπ΄ αριθμ. 82/2004 απόφαση του ίδιου τούτου δικαστηρίου επιδικάστηκε τελε-σιδίκως στον ανακόπτοντα-εκκαλούντα Ι. Κ. το συνολικό ποσό των 8.365 ευρώ ως αποζημίωση απολύσεως (€ 1.477) και διαφορές αποδοχών (μισθών, δώ-ρων εορτών κλπ.) από την παροχή εξαρτημένης εργασίας που ο ανακό-πτων είχε προσφέρει ως οδηγός στην επιχείρηση του καθού η εκτέλεση Π. Κ. μέχρι την 29-4-2000. Από το ποσό αυτό ευρώ 4.858,53 των διαφορών αποδοχών κλπ. εμπίπτουν στην τελευ-ταία διετία (21-3-1999 έως 21-3-2001) πριν από την κατά τα ανωτέρω ημερο-μηνία ορισμού του πρώτου πλειστηρια-σμού (21-3-2001) και κατά συνέπεια το εν λόγω ποσό, πλέον του ποσού των 1.477 ευρώ της αποζημίωσης απολύ-σεως, που κατατάσσεται προνομιακά και ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο προέκυψε η σχετική απαίτηση (άρθρο 31 εδ. β΄ του ν. 1545/85 και προ-αναφερθείσες παραπομπές), απολαμ-βάνει του ειρημένου γενικού προνομίου της τρίτης τάξης προνομίων του άρθρου 975 του ΚΠολΔ και έπρεπε ο ανακό-πτων να καταταγεί για το εν λόγω πο-σό, ως μέρος της αναγγελθείσας μείζο-νος απαιτήσεώς του, στον ανακο-πτόμενο πίνακα κατατάξεως, όπως βάσιμα ο ίδιος ο ανακόπτων υποστηρί-ζει με την κρινόμενη έφεσή του παραπο-νούμενος για την αντίθετη παραδοχή της εκκαλουμένης, με την οποία απορρί-φθηκε η ανακοπή. Η κατάταξη όμως του εκκαλούντος, καίτοι η κατατακτέα ως άνω απαίτησή του προηγείται κατά το προνόμιο από την καταταχθείσα στην πέμπτη τάξη των προνομίων του άρθρου 975 του ΚΠολΔ απαίτηση του εφεσιβλήτου ελληνικού δημοσίου (άρθρο 977 παρ. 2 του ΚΠολΔ), θα γίνει εν τέλει μετά την κατάταξη του τε-λευταίου (ελλ. Δημοσίου) και κατά το μέρος κατά το οποίο καλύπτεται από το εναπομένον ποσό πλειστηριάσματος, αφού η ανακοπή του εκκαλούντος απορρίφθηκε ως προς το καθού ελληνι-κό δημόσιο

πρωτοδίκως ως απαρά-δεκτη (λόγω μη επιδόσεώς της και στον Υπουργό Οικονομικών), και η παραδο-χή της ως προς την επισπεύδουσα δανείστρια εταιρία επηρεάζει τη θέση εκείνης και μόνον, όχι δε και του ελληνικού δημοσίου, κατά του οποίου δεν ασκήθηκε νομίμως η ανακοπή και η υπέρ του οποίου διάταξη της εκκα-λουμένης δεν προσβάλλεται με λόγο εφέσεως. Μετά από αυτά πρέπει να απορριφθεί η έφεση της καθής η ανακο-πή συμβολαιογράφου ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη και να καταδικαστεί η εκκα-λούσα στην αναφερόμενη στο διατα-κτικό δικαστική δαπάνη του εφεσιβλή-του ελληνικού δημοσίου (άρθρα 176, 183, 191 παρ. 2 του ΚΠολΔ, 22 παρ. 1 του ν. 3693/57), να γίνει δεκτή η έφεση της καθής η ανακοπή Π. Ρ. ως προς το εφεσίβλητο-ανακόπτον ελληνικό δημό-σιο, υπέρ του οποίου και μόνο αποβλή-θηκε η εκκαλούσα με την εκκαλουμένη, να απορριφθεί, ως παθητικώς ανομιμο-ποίητη, η ίδια έφεση ως προς την εφεσί-βλητη επισπεύδουσα εταιρία «ATELE-ASING A.E.» και την επίσης εφεσίβλη-τη συμβολαιογράφο-υπάλληλο του πλειστηριασμού, καταδικαζομένης της εκκαλούσης και στη δικαστική δαπάνη της πρώτης (επισπεύδουσας), η οποία παρίσταται (άρθρα 1766, 183, 191 παρ. 2 του ΚΠολΔ), να γίνει επίσης δεκτή η έφεση του ανακόπτοντος Ι. Κ. ως προς την καθής-εφεσίβλητη ως άνω επισπεύδουσα εταιρία, όχι όμως ως προς το εφεσίβλητο ελληνικό δημόσιο, ως προς το οποίο είναι απορριπτέα, κατά τα προεκτεθέντα, και στη δικαστι-κή δαπάνη του οποίου πρέπει να κατα-δικαστεί ο εκκαλών (προρρηθείσες δια-τάξεις), να εξαφανιστούν οι εκκαλού-μενες αποφάσεις, και, αφού κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο τούτο και δικαστεί απ΄ αυτό κατ΄ ουσίαν (άρθρ. 535 παρ. 1 του ΚΠολΔ) να γίνουν εν μέρει δεκτές οι ένδικες ανακοπές και να μεταρρυθμιστεί ο ανακοπτόμενος πίνακας κατατάξεως εις τρόπον ώστε να καταταγούν προνομιακώς και οριστι-κά προς μερική ικανοποίηση των αναγ-γελθεισών απαιτήσεών τους, α) η εκκαλούσα Π. Ρ. για το ποσό των 550,41 ευρώ που προαναφέρθηκε, β) το ελληνικό δημόσιο και δη συμμέτρως προς τις αναγγελθείσες απαιτήσεις τους οι ΔΟΥ Ζακύνθου, Αιγίου και Γ΄ Πατρών στο συνολικό ποσό των 10.670,47 ευρω΄(1.306,05 ευρώ της αρχικής, με τον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάξεώς του, πλέον 9.914,83 ευρώ για τα οποίο κατατάχτηκε με την εκκα-λουμένη μετά την προς όφελός του μείωση κατά το ειρημένο ποσό των 970,99 ευρώ των προαφαιρετέων εξό-δων εκτελέσεως και την αποβολή της καθής η ανακοπή – εκκαλούσης Π. Ρ. που είχε καταταγεί για το ποσό των 8.943,84 ευρώ, μείον ποσού 550,41 για το οποίο κατατάσσεται ήδη η εκκαλού-σα Π. Ρ. κατά τα προεκτεθέντα, και γ) ο ανακόπτων – εκκαλών Ι. Κ. στο υπό-λοιπο ποσό των 2.612,08 ευρώ [πλει-στηρίασμα 25.100 € - (11.267,04 τελικά έξοδα εκτελέσεως + 550,41 + 10.267,47 € των προηγουμένων ως άνω κατατασσομένων δανειστών)] της αναγγελθείσης ως ανωτέρω μείζονος προνομιούχου απαιτήσεώς του, απο-βαλλομένης από την κατάταξη της επι-σπεύδουσας εταιρίας «ATELEASING A.E.», για την ικανοποίηση της; οποίας δεν απομένει υπόλοιπο πλειστηριά-σματος κατά τα προεκτεθέντα.

790/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεοδόσης Καλογερόπουλος, Άγγελος Στεργιόπουλος**).

Πλαστότητα εγγράφου. Το άρθρο 463 ΚΠολΔ δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της πλαστότητας του άρθρου 464 ΚΠολΔ. Μετά την κατάργηση της προδικαστικής απόφασης, εφόσον κριθεί παραδεκτή η ένσταση της πλαστότητας το δικαστήριο την εξετάζει στην ουσία της με βάση τα προσκομιζόμενα από τους διαδίκους αποδεικτικά

Ο εναγόμενος κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο που καταχωρήθηκε στα οικεία πρακτικά του, υπέβαλε ένσταση πλαστότητας της προσκομιζόμενης και επι-καλουμένης από τον ενάγοντα υπ΄ αριθμ. 2013/1997 έκθεσης επίδοσης του δικ. επιμελητή Ζακύνθου Δ. Ν. της από 24-6-1997 εξώδικης δήλωσης διαμαρτυρίας του ενάγοντος και συγκεκριμένα ισχυρίζεται ότι ουδέποτε έχει αυτός πα-ραλάβει την παραπάνω εξώδικη διαμαρτυρία. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την ένσταση αυτή ως απαράδεκτη για τους λόγους ότι α) προβλήθηκε εκπροθέσμως με την προσθήκη των προτάσεων, β) δεν υπήρχε ειδική πληρεξουσιότητα και γ) δεν προσκόμισε τα΄ αποδεικτικά της πλαστότητας έγγραφα ούτε και ανέφερε ονομαστικά μάρτυρες. Η ένσταση όμως αυτή, παραδεκτώς προβλήθηκε εφόσον α) μπορεί να προσβληθεί σε κάθε στάση της δίκης και στη συγκεκριμένη περίπτωση προσβλήθηκε κατά τη διάρκεια της εξέτασης του μάρτυρα στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και καταχωρήθηκε στα πρακτικά, όταν το πρώτο έγινε χρήση (όχι επίκληση) του εγγράφου αυτού, β) δεν ήταν αναγκαία η ειδική πληρεξουσιότητα, εφόσον ο διάδικος είχε πα-ραστεί στο δικαστήριο μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου και γ) δεν ήταν αναγκαίο, για το παραδεκτό της η προσαγωγή των αποδεικτικών μέσων πλαστότητας του άρθρου 464 ΚΠολΔ. Επομένως, έσφαλε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε ως απαράδεκτη της παραπάνω ένσταση. Περαιτέρω η παραδεκτώς προβληθείσα (άρθρ. 464 ΚΠολΔ) παραπάνω ένσταση πρέπει ν΄ απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, εφόσον ουδόλως αποδείχτηκε, ότι ο εναγόμενος δεν υπέγραψε την έκθεση επίδοσης του παραπάνω δικαστικού επιμελητή. Ειδικότερα ο ενιστάμενος εναγόμενος δεν απέδειξε την ένστασή του αυτή, εφόσον δεν προσκόμισε οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο τόσο στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο όσο και ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, λαμβανομένου υπόψη ότι ναι μεν το παραπάνω άρθρο 464 ΚΠολΔ προβλέπει, ότι εφόσον συντρέχουν οι αναφερόμενες σ΄ αυτό προϋποθέσεις, «το δικαστήριο διατάσσει αποδείξεις», πλην όμως η φράση αυτή, μετά την κατάργηση της προδικαστικής απόφασης, πρέπει να ερμηνευτεί ότι το δικαστήριο, εφόσον κριθεί παραδεκτή η ένσταση, την εξετάζει στην ουσία της με βάση τα προσκομιζόμενα υπό των διαδίκων και ιδία του ενισταμένου αποδεικτικά μέσα.

801/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ντίνος Δελέγκος, Τάκης Ανδρονόπουλος**).

Έφεση. Εφεσίβλητος που παραστάθηκε στην πρωτόδικη δίκη για τον εαυτό του και ως νόμιμος αντιπρόσωπος άλλου (π.χ. ανηλίκων). Αν η έφεση στρέφεται με την μία ιδιότητα του εφεσιβλήτου θεωρείται ότι στρέφεται και για την άλλη και συνεπώς δεν είναι απαράδεκτη.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 517 εδ. α΄ του ΚΠολΔ, η έφεση απευθύνεται κατ΄ εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, η οποία ρυθμίζει την παθητική νομιμο-ποίηση του εκκαλούντος, αν ο διάδικος κατά την πρωτόδικη δίκη είχε διπλή ιδιό-τητα και παραστάθηκε αφενός μεν για τον εαυτό του, αφετέρου δε ως νόμιμος αντιπρόσωπος άλλου προσώπου, όπως ανηλίκου τέκνου, η δε έφεση απευθύνεται κατ΄ αυτού ατομικώς, η απόφαση θεωρείται ότι έχει εκκληθεί και υπό την άλλη ιδιότητα, όταν από το σύνολο του δικογράφου της έφεσης και τη γενικότερη διαδικαστική εμφάνι-ση του διαδίκου καθίσταται γνωστό στον αντίδικο και το δικαστήριο ότι ο διάδικος ενεργεί και με την άλλη ιδιό-τητα (βλ. ΕφΑθ 4670/1993 ΕλλΔνη 35.1624). Στην προκείμενη περίπτωση, από το σύνολο του δικογράφου της κρι-νόμενης έφεσης και ιδιαίτερα το αιτητικό αυτής προκύπτει ότι η έφεση έχει ασκηθεί κατά της εφεσίβλητης με τη διπλή ιδιότητα με την οποία άσκησε την από 30-12-2003 αγωγή της, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, δηλαδή τόσο με την ιδιότητα του διαδίκου όσο και με εκείνη του νόμιμου αντιπροσώπου των ανηλίκων τέκνων της. Κατά συνέπεια ο ισχυρισμός της εφεσίβλητης ότι η έφεση είναι απαράδεκτη, γιατί δεν στρέφεται κατ΄ αυτής (εφεσίβλητης) υπό την ιδιότητα της ασκούσας την επιμέλεια των ανηλίκων τέκνων της είναι αβάσιμος.

879/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας, Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτες).
(Δικηγόρος: **Βασιλική Καραγιάννη**).

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Απαιτήσεις που έχουν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κήρυξης πτώχευσης. Ποιες απαιτήσεις περιλαμβάνονται και παρεπόμενες απαιτήσεις από τόκους μέχρι την εξόφληση των απαιτήσεων. Τα ίδια ισχύουν και στην πτώχευση. Οι τόκοι απαιτήσεων που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας πρέπει να υπολογίζονται μέχρι την

εξόφληση της κύριας απαίτησης ή τουλάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθ-ρου 975 ΚΠολΔ, η κατάταξη των δα-νειστών στον πίνακα κατάταξης γίνεται με την εξής σειρά «1)…2)…3)… οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτη-μένης εργασίας καθώς και…, εφόσον προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι μήνες μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού», ενώ με τη διάταξη του άρθρου 31 εδ. α' και β' του ν. 1545/1985 « Εθνι-κό σύστημα προστασίας από την ανεργία και άλλες διατάξεις», ορίστη-κε, ότι « στην τρίτη τάξη των (γενικών προνομίων) του πιο πάνω άρθρου (975) κατατάσσονται οι απαιτήσεις που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτη-μένης εργασίας, εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλει-στηριασμού ή της κήρυξης της πτώχευ-σης. Αποζημιώσεις, όμως, λόγω καταγ-γελίας της σχέσεως εργασίας κατατάσ-σονται ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν στην τάξη αυτή. Η διαίρεση του εκπλειστηριάσματος σε ποσοστά κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ γίνεται μετά την ικανοποίήση των απαιτήσεων της τάξεως αυτής». Από την αντιπαραβολή των πιο πάνω διατάξεων προκύπτει, ότι με τη δεύτερη απ΄ αυτές, η οποία, ας σημειωθεί, δεν προσκρούει στις διατά-ξεις των άρθρων 4 παρ.1 και 17 του ισχύοντος Συντάγματος (1975), διευρύν-θηκε σημαντικά ο χρόνος που καλύπτε-ται από το προνόμιο του άρθρου 975 αριθ. 3 για απαιτήσεις από παροχή εξαρτημένης εργασίας (επί μια διετία πριν από τον πρώτο πλειστηριασμό ή την κήρυξη της πτώχευσης) υπήχθησαν στο προνόμιο αυτό και οι αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργα-σίας, ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν αυτές και ορίστηκε ρητά, ότι η διαίρεση του εκπληστηριάσματος σε ποσοστά (άρθρο 977) γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών. Από την ευρύτατη αυτή διατύπωση της πιο πάνω διάταξης(άρθρο 31 του ν. 1545/1985) και το κοινωνικό σκοπό που εξυπηρετεί, ο οποίος έγκειται στην ισχυ-ρή, αλλά δίκαιη προστασία εκείνων , που με την προσωπική τους εργασία βοηθούν στην ανάπτυξη και την εξυγίαν-ση των επιχειρήσεων, προκύπτει, ότι στην προνομιακή κατάταξη των απαιτή-σεων των εργαζομένων περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες των κύριων απαιτή-σεις τους από τόκους (ΑΠ 1547/1991 ΝοΒ 40/80). Εξυπακούεται, ότι περι-λαμβάνονται όχι μόνο ο μισθός και τα κάθε φύσεως επιδόματα, αλλά και οι απαιτήσεις από αδικαιολόγητο πλουτι-σμό, αποζημίωση από αδίκημα, χρημα-τική ικανοποίηση για ηθική βλάβη, απο-ζημίωση για στέρηση άδειας, προσαύ-ξηση για στέρηση άδειας , αποζημίωση για μη χορήγηση άδείας προς ανεύρε-ση άλλης εργασίας, αποζημίωση για μη έκδοση πιστοποιητικού εργασίας , μισθοί υπερημερίας, τόκοι υπερημε-ρίας, έξοδα μετακίνησης οδοιπορικά και, γενικά, κάθε απαίτηση από την παροχή εξαρτημένης εργασίας. Αντί-θετα, δεν περιλαμβάνονται και τα δικα-στικά έξοδα, αφού αυτά δεν αποτελούν παρεπόμενη απαίτηση από την παροχή εξαρτημένης εργασίας ή από την κα-ταγγελία της εργασιακής σχέσεως, αλ-λά αιτία έχουν το δικαστικό αγώνα μεταξύ μισθωτή και εργοδότη (ΑΠ 462/1997 ΕλλΔνη 39, 346, ΑΠ 158/1996 ΕλλΔνη 38, 582, ΑΠ 1348/1995 και 8/1995 ΕλλΔνη 37, 1077 και 333, ΕΑ 308/1993 ΝοΒ 42,196 και εις εκεί πε-

ραιτέρω παραπομπές στη νομολογία). Περαιτέρω, οι παρεπόμενες από τόκους απαιτήσεις δεν συνδέονται με το χρόνο παροχής της εργασίας και γένεσης των απ' αυτές απαιτήσεων, τα στοιχεία, δηλαδή, που αντιστοιχούν στη διατύπωση των προαναφερόμενων διατάξεων (του άρθρου 975 ΚΠολΔ και του άρθρου 31 του ν. 1545/1985), ώστε έσχατο όριο τους να είναι η ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή της κήρυξης της πτώ-χευσης, αλλά (συνδέονται) με την ύπαρξη των προνομιακών αυτών απαιτήσεων, εφόσον δεν προβλέπεται ρητά από το νόμο η διακοπή της τοκοδοσίας ή του προνομίου γι΄ αυτή. Αντίθετη ερμη-νεία, περιορισμός, δηλαδή, του προνο-μίου της τρίτης τάξης του άρθρου 975 ΚΠολΔ μόνο στους μέχρι την ημέρα διενέργειας του πληστειριασμού ή της κήρυξης της πτώχευσης τόκους της αντίστοιχης προνομιούχου απαίτησης , δεν εναρμονίζεται με τη διάταξη του άρθρου 423 παρ.1 ΑΚ, από την οποία προκύπτει, ότι, αν ή απαίτηση αποτελείται από κεφάλαιο και τόκους, η παροχή καταλογίζεται πρώτα στους τόκους, αφού, στην περίπτωση ανεπάρκειας του εκπλειστηριάσματος να καλύψει τους μετά τον πλειστηριασμό ή την κήρυξη της πτώχευσης τόκους, θα ικανοποιείτο μόνο το κεφάλαιο, λόγω του προνομίου του, χωρίς προηγούμενη καταβολή έναντι των τόκων. Ίδια ρύθμιση με την παραπάνω, της εξακολούθησης, δηλαδή, του προνομίου των τό-κων μέχρι την εξόφληση της απαίτησης, παρέχεται επίσης και από τα άρθρα 1289 ΑΚ και 203 του ΚΙΝΔ (ΑΠ 704/1999 ΕλλΔνη 41,388, ΕΑ 8470/2000 ΕλλΔνη 2002,1471). Ειδικότερα, στην προνομιακή κατάταξη των απαιτήσεων των εργαζομένων περιλαμβάνονται και παρεπόμενες απαιτήσεις τους από τους τόκους, που δεν πάουν με την κή-ρυξη της πτώχευσης, σύμφωνα με το άρθρο 536 ΕΝ, ως εξασφαλισμένες με το ίδιο γενικό προνόμιο (ή ενέχυρο ή υποθήκη). Και εφόσον και οι παρεπό-μενες αυτές απαιτήσεις τόκων προέρχο-νται από αποζημίωση λόγω καταγγε-λίας της εργασιακής σχέσεως δεν υπό-κεινται σε κανένα περιορισμό . Εφόσον, όμως, είναι παρεπόμενες άλλων αξιώ-σεων από την εργασιακή σχέση , κατατάσσονται προνομιακώς μόνο αν προέκυψαν την τελευταία διετία, που υπολογίζονται κατά τα πιο πάνω αναφερόμενα(ΑΠ 112/1998 ΕλλΔνη 39,1543 και κάτω απ΄ αυτή Σημείωμα Κων/νου Βαλμαντώνη, ΑΠ 85/2000 ΕλλΔνη 41,1000), όλες όμως ικανοποιούνται , επίσης προνομιακά από την εκποίηση των υπέγγυων στο προνόμιο περιουσιακών στοιχείων(ΑΠ 704/1999 ό.π,. ΕΑ 8470/2000 ό.π.).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με την με αριθμό 1642/17-11-1997 έκ-θεση αναγκαστικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αγρινίου Γ.Τ, κατασχέθηκαν αναγκαστικά τα αναφερόμενα σ΄ αυτή ενυπόθηκα ακίνητα της εδρεύουσας στο Αγρίνιο ΕΠΕ με την επωνυμία «Πλινθοκεραμοποία Αγρινίου-Β.Τ και Κ.Β ΕΠΕ». Στις 18-11-1998, με την επίσπευση της πρώτης των καθών, εδρεύουσας στην Αθήνα ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος», πραγματοποιήθηκε ο πλει-στηριασμός των ακινήτων αυτών, το πλειστηρίασμα δε που επιτεύχθηκε, με-τά από αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης, ανήλθε σε 166.000.000 δραχμές. Η επισπεύδουσα αναγγέλθηκε στην επί του πλειστηριασμού υπάλληλο για συνολικό ποσό 113.860.000, εντόκως από 19-11-1998. Μεταξύ των

νόμιμα αναγγελθέντων δανειστών, αναγ-γέλθηκαν και οι ανακόπτοντες, για συνολικό ποσό 68.394.088 δραχμών, για απαιτήσεις τους που απέρρεαν από συμβάσεις παροχής εξαρτημένης εργασίας, παρασχεθείσης εντός της τελευταίας πριν το πλειστηριασμό διετίας, όπως αυτές βεβαιώθηκαν με την 139/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου και περιλάμβαναν και τους τόκους μέχρι την ημερομηνία της σύνταξης του προσβαλλόμενου πίνακα κατάταξης. Οι απαιτήσεις αυτές, ως προνομιακές, κατατάχθηκαν με τον άνω προσβαλλόμενο πίνακα στην τρίτη τάξη, ενώ στο υπόλοιπο πλειστηρίασμα κατατάχθηκε το1/3 μεταξύ των δευτέρου και τρίτου των καθών (ΙΚΑ και Ελλη-νικού Δημοσίου) και η πρώτη των καθών(ΕΤΕ), για ποσό 58.162.110 δραχμών. Οι απαιτήσεις των ανακοπτόντων κατετάγησαν προνομιακά και οριστικά μόνο για το προσωρινώς εκτελεστό ποσό, προνομιακά και υπό τον όρο τελεσιδικίας της ως άνω απόφασης για τα υπόλοιπα ποσά, ενώ υπολογίσθηκαν οι τόκοι μέχρι την ημέρα σύνταξης του προσβαλλόμενου οι τόκοι μέχρι την ημέρα σύνταξης του προσβαλλόμενου πίνακα κατάταξης (21-10-1999). Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, ασφαλισμένοι με προνόμιο είναι και οι τόκοι της κύριας απαίτησης των ανακοπτόντων, όχι μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης, αλλά μέχρι την ικανοποίηση της κύριας απαίτησης αυτών ή του-λάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας. Συνεπώς, η επί του πλειστηριασμού υπάλληλος έπρεπε να λάβει υπόψη της και να κατατάξει προνομιακά τις απαιτήσεις από τόκους των ανακοπτόντων τουλάχιστον μέχρι και την 25-3-2000, οπότε θα εκδικάζονταν ανακοπή της επισπεύδουσας τον προαναφερόμενο πλειστηριασμό ΕΤΕ και στη συνέχεια θα καθίστατο αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. Έτσι, ο Κ.Β, κατετάγη για ποσό 4.278.816 δραχμών και για το διάστημα από 22-10-1999 μέχρι 25-3-2000 έπρεπε να καταταγεί για τόκους, ποσού 299.519 δραχμών. Ο Α.Η κατετάγη κ.λ.π.

Συνεπώς η εκκαλούμενη , η οποία δέχθηκε με την ίδια αιτιολογία την υπό κρίση ανακοπή και μεταρρύθμισε τον με αριθμό 6.950/21-10-1999 πίνακα κατάταξης δανειστών της επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου συμβολαιογράφου Αγρινίου Α.Π-Α και κατέτα-ξε προνομιακά τις ως άνω εκ τοκοδο-σίας απαιτήσεις των ανακοπτόντων, πλέον των ήδη καταταχθεισών, ορθά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και επο-μένως ο τα αντίθετα υποστηρίζων μόνος λόγος της έφεσης πρέπει να απορ-ριφθεί ως αβάσιμος.

883/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λάμπρος Κούτσικος, Γεώργιος Καραμέρος**).

Αναγκαστική κατάσχεση. Περιγραφή κατάσχεσης ατελής ή ανακριβής. Δεν επιφέρει ακυρότητα της εκτέλεσης. Δίδεται μόνο το δικαίωμα άσκησης ανακοπής

Από τις διατάξεις άρθρων 954 § 2, 999 § 2, 993 § 2, 933 και 159 §3 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι η έκθεση κατασχέσεως ακινήτου και η περίληψη αυτής πρέπει να περιέχουν εκτός από άλλα στοιχεία για τα οποία εδώ δεν ενδιαφέρει και ακριβή περιγραφή του κατασχεμένου ακινήτου ως προς τα όρια, το είδος, τη θέση και την έκταση του, ώστε να μη γεννάται αμφιβολία για τη ταυτότητα του και ότι η ατελής περι-γραφή του κατασχεμένου ακινήτου δεν επιφέρει ακυρότητα της κατασχέσεως παρά μόνο αν κατά τη κρίση του Δικα-στηρίου αυτή επέφερε στον διάδικο που προτείνει την ακυρότητα βλάβη η οποία δεν μπορεί να επανορθωθεί δια-φορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας όπως όριζε ο ΑΠ με την 635/1992 απόφαση του (βλ. 35.86). Ήδη όμως μετά την νομοθετική μεταβολή που επήλθε με το Ν. 2298/1995 άρθρο 4 § 3 αυτού η ατελής ή ανακριβής περιγρα-φή στην έκθεση κατασχέσεως του ακι-νήτου με τα συστατικά του και τα κατα-σχεθέντα παραρτήματα δεν δημιουργεί πλέον ακυρότητα της κατασχέσεως με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης αλλά συγχωρείται μόνο με την προβλεπόμενη από το άρθρο 954 § 4 και 993 § 2 που παραπέμπει σ΄ αυτό ανακοπή διορθώσεως.

910/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεράσιμος Θεοδωράτος, Άννα Τουμαζάτου- Θεοτοκάτου**).

Έφεση που ασκήθηκε εναντίον διάδικου που είχε αποβιώσει. Δεν είναι απαράδεκτη γιατί οι εκκαλούντες δεν γνώριζαν το θάνατο.

Κατά τη διάταξη του άρθρ. 517 ΚΠολΔ ή έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στη πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρ. 286 ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται και στην κατ΄ έφεση δίκη (άρθρ. 524 παρ. 1 ΚΠολΔ) σε περίπτωση θανάτου διάδικου πρέπει τα ένδικα μέσα και συνεπώς και ή έφεση ν΄ απευθύνονται κατά των καθολικών διαδόχων του. Εάν απευθύνονται κατά του αποβιώσαντος είναι άκυρα υπό την προϋπόθεση όμως ότι ο εκκαλών διάδικος είχε λάβει γνώση προτού ασκηθεί η έφεση του, μ' οποιονδήποτε τρόπο του θανάτου του αντίδικου του. Η άποψη αυτή είναι η κρατούσα παγίως στη νομολογία(βλ. ΑΠ 27/1987 ΝοΒ 1988,9, Απ. 1321/1989 Ελλ.Δνη 1991, 795, ΑΠ 347/1996 ΕλλΔνη 1997, ΑΠ 1523/1996 Δ. 1999, 755.) Ο εκκαλών βαρύνεται με την απόδειξη της άγνοιας του θανάτου που κρίνεται με βάση τα προαποδεικτικώς προσκομιζόμενα αποδεικτικά μέσα.(Κεραμεύς-Κονδύλης-Νίκας υπ' αρθ. 517 παρ. Ψ αρ. 16). Στην προκειμένη περίπτωση οι εναγόμενοι άσκησαν έφεση κατά της ύπ΄ αριθμ. 443/2003 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας, που δίκασε την αγωγή με την τακτική διαδικασία. Η έφεση απευθύνεται και κατά της ενάγουσας Άννας Μπαλή. Η τελευταία, όπως προκύπτει από τη ληξιαρχική

πράξη θανάτου της του Ληξιαρχείου Δήμου Αθηναίων αποβίωσε την 23-1-2002. Η κρινόμενη αγωγή συζητήθηκε στις 20-11-2001 και η εκκαλούμενη απόφαση εκδόθηκε στις 26-6-2003. Η κρινόμενη έφεση ασκήθηκε στις 17-7-2003 και απευθύνεται καθ' όλων των εναγόντων και της ήδη αποβιωσάσης Άννας Μπαλή. Όμως αποδείχθηκε ότι οι εκκαλούντες δεν γνώριζαν το θανατό της ενώπιον του δικαστηρίου τούτου και ζήτησαν τη συνέχιση της δίκης με τους κληρονόμους της. Επομένως η έφεση που ασκήθηκε εμπρόθεσμα και νομότυπα (άρθρ. 495,518 ΚΠολΔ) είναι παραδεκτή ως προς όλους τους εφεσίβλητους, εφόσον στη θέση της αποβιωσάσης εφεσιβλήτου παρίστανται ήδη οι κληρονόμοι της και πρέπει να ερευνηθεί στην ουσία της με την ίδια διαδικασία, απορριπτομένων των αντιθέτων υπό των εφεσιβλήτων υποστηριζομένων ,ως αβα-σίμων.

920/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτες).
(Δικηγόροι: **Θανάσης Θεοδόσης, Γιάννης Τσάγας**).

Έφεση. Διαφορετικά τα αποτελέσματα όταν η έφεση ασκηθεί από ερημοδικασθέντα πρωτόδικα (οπότε εξαφανίζεται η εκκαλουμένη) και όταν ασκηθεί έφεση που ηττήθηκε πρωτόδικα οπότε περιορίζεται το εφετείο στην εξέταση των λόγων του δικογράφου και των προσθέτων λόγων.

Το άρθρο 528 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 § του 4 του ν. 2915/2001, ορίζει ότι «αν ασκηθεί έφεση από διάδικο που δικάστηκε σαν να ήταν παρών, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει πρωτοδίκως». Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι, παρά την κατάργηση των τεκμηρίων εκ της ερημοδικίας των διαδίκων (παραίτησης και ομολογίας της αγωγής) που θέσπιζαν τα άρθρα 271 και 272 ΚΠολΔ, μετά την οποία εξέλιπαν πλέον οι λόγοι για τη χορήγηση αναιτιολόγητης ανακοπής και, κατ' επέκταση, έφεσης με όμοια αποτελέσματα, εν τούτοις, η ανωτέρω διάταξη διατήρησε ευθέως τη έφεση κατά ερήμην απόφασης ως υποκατάστατο της αναιτιολόγητης ανακοπής ερημοδικίας. Τούτο, ρητώς ορίζεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου 2915/2001, προκύπτει δε και από την αντι-βολή του άρθρου 528 προς τα άρθρα 522 και 535 του ΚΠολΔ. Ειδικότερα: 1) Το άρθρο 522 θεσπίζει το μεταβι-βαστικό αποτέλεσμα της έφεσης, δια-γράφοντας τα όρια αυτού. Η ίδια ρύθμι-ση επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 528. Η επανάληψη αυτή θα ήταν άσκο-πη και νομοτεχνικά περιττή, αν πράγ-ματι ο νομοθέτης ήθελε να ρυθμίσει κα-τά τον ίδιο τρόπο την έφεση κατά των ερήμην και κατά των αντιμωλία εκδιδό-μενων αποφάσεων. Επειδή όμως τούτο δεν συμβαίνει, δηλαδή ο νομοθέτης δεν θέλησε να δώσει στο άρθρο 528 λει-τουργία διαφορετική

από εκείνη που είχε υπό την ισχύ του ν. 2207/1994, η διατύπωση του παρέμεινε χωρίς καμία ως προς αυτό μεταβολή, υποδεικνύο-ντας ότι η έφεση, όταν λειτουργεί ως αναιτιολόγητη ανακοπή, δεν συνεπά-γεται την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης στο σύνολο της, αλλά στην έκταση που προσδιορίζουν τα όρια του μεταβιβαστικού αποτελέσματος. 2)Το άρθρο 528 ορίζει ότι «αν ασκηθεί έφεση από διάδικο που δικάστηκε σαν να ήταν παρών, η εκκαλούμενη απόφαση εξα-φανίζεται μέσα στα όρια που καθο-ρίζονται από την έφεση και τους πρό-σθετους λόγους». Και μόνη η ύπαρξη του άρθρου αυτού περιορίζει το κανο-νιστικό πεδίο του άρθρου 535 επί των κατ' αντιμωλία εκδιδόμενων αποφάσεων, ορίζοντας σχετικώς ότι «αν ο λόγος της έφεσης κριθεί βάσιμος, η απόφαση που προσβάλλεται εξαφανίζεται και το δευτεροβάθμιο δικαστήριο κρατεί την υπόθεση και τη δικάζει κατ' ουσίαν. Η διαφορά στη φραστική διατύπωση των δύο αυτών ομόλογων άρθρων κατα-δεικνύει ότι την μεν εξαφάνιση της ερή-μην απόφασης, μέσα στα όρια που κα-θορίζονται από την έφεση και τους πρό-σθετους λόγους, επιφέρει η εμπρόθεσμη και παραδεκτή άσκηση έφεσης, ενώ την εξαφάνιση της απόφασης που εκδόθηκε κατ' αντιμωλία επιφέρει η πα-ραδοχή κάποιου λόγου της ως βάσιμου κατ΄ ουσίαν. Αν ο νομοθέτης ήθελε πράγματι να ρυθμίσει κατά τρόπο ενιαίο την τύχη του ενδίκου αυτού μέσου, είτε στρέφεται κατ΄ ερήμην είτε κατ' αντιμω-λία απόφασης, αν δηλαδή ήθελε η εξαφάνιση της εκκαλουμένης να επέρ-χεται μόνο μετά την κατ' ουσίαν παρα-δοχή κάποιου λόγου της έφεσης, αρ-κούσε γι΄ αυτό η διάταξη του άρθρου 535, ενώ το άρθρο 528 θα ήταν περιττό. Την ύπαρξη του δε δεν θα δικαιολο-γούσε ούτε η δυνατότητα που το δεύτε-ρο εδάφιο του παρέχει στον εκκα-λούντα για την κατ΄ εξαίρεση προβολή νέων ισχυρισμών, καθόσον το εδάφιο αυτό ανήκει νομοτεχνικά στο αντικείμενο του άρθρου 527, όπου και όφειλε να ενταχθεί ως τέταρτη εξαίρεση. Η σκό-πιμη συνεπώς διατήρηση του άρθρου 528 με δομή ίδια ουσιαστικά με εκείνη που του είχε προσδώσει ο ν.2207/1994, υποδηλώνει σαφώς ότι για την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, εφόσον αυτή εκδόθηκε σαν να ήταν παρών ο διάδικος, δεν απαιτείται να ευ-δοκιμήσει προηγουμένως κάποιος λό-γος έφεσης, αλλ΄ αρκεί η τυπική παραδοχή της, καθόσον αυτή έχει τα αποτελέσματα της καταργηθείσης αναιτιολόγητης ανακοπής(ΑΠ 1015/2005, α' δήμ. Νόμος).

960/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κώστας Χαλιώτης, Παναγής Γεράκης**).

Εκκρεμοδικία. Όσα ισχύουν για την αγωγή ισχύουν και για την ανταγωγή που είναι κατ' ουσίαν αγωγή. Άσκηση ανταγωγής με τις προτάσεις ενώπιον του κατωτέρου καθ΄ ύλην δικαστηρίου. Απορρίπτεται για έλλειψη προδικασίας. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 221§ 1περίπτ. α του ΚΠολΔ, με την άσκηση της αγωγής σύμφωνα με το άρθρο 215, η κατάθεση της έχει ως συνέπεια την εκκρεμοδικία. Εξάλλου, κατά το άρθρο 222 του ιδίου Κώδικα, όταν επέλθει η εκκρεμοδικία και όσο αυτή διαρκεί, δεν μπορεί να γί-νει σε οποιοδήποτε δικαστήριο νέα δίκη για την ίδια επίδικη διαφορά ανάμεσα στους ίδιους διαδίκους, εφόσον εμφανίζονται με την ίδια ιδιότητα. Τα προαναφερόμενα ισχύουν και όσον αφορά στην ανταγωγή, η οποία, όντας αγωγή κατ΄ ουσίαν, έχει τις δικονομικές συνέπειες της αγωγής (Σταυρόπουλου Ερμ. Κωδ. Πολιτ. Δικον., στο άρθρο 34, παρ. 2β, σελ. 91, Γ. Διαμαντοπούλου. Η ανταγωγή κατά τον ΚΠολΔ, έκδ. 2003, σελ. 335). Έτσι, όπως η εκκρεμοδικία, που δημιουργείται με την άσκηση της αγωγής, οδηγεί σε αναστολή εκδίκασης της ίδιας διαφοράς ενώπιον άλλου δικαστηρίου, κατά τον ίδιο τρόπο στην εκδίκαση της ανταγωγής ορθώνεται το εμπόδιο της εκκρεμοδικίας, επειδή η ίδια διαφορά μεταξύ των ίδιων διαδίκων είναι ήδη εκκρεμής ενώπιον του ιδίου ή άλλου δικαστηρίου(Διαμαντόπουλος ό.π., σελ. 337, πρβλ. Α.Π. 31/1985 Ελ. Δ/νη 26.657).Περαιτέρω, αν η ανταγωγή ασκηθεί με τις προτάσεις ενώπιον κατωτέρου καθ΄ ύλην δικαστηρίου, τότε δεν μπορεί να διατηρηθεί ως αυτοτελής αγωγή του εναγομένου και πρέπει να απορρριφθεί για έλλειψη της προδικασίας που απαιτείται για κάθε αυτοτελή αγωγή (άρθρο 111& 2 ΚΠολΔ, Μπέη Πολιτ. Δικον., στο άρθρο 34 σελ.232). Τέλος, μέσο για την άρση της εκκρεμοδικίας και την αυτονόμηση της ανταγωγής προσφέρει και η παραίτηση του αντενάγοντος, κατά τους όρους των άρθρ. 294, 297 και 299 ΚΠολΔ, από το δικόγραφο της ανταγωγής (Διαμαντόπουλος ό.π και σελ. 405). Στην κρι-νόμενη υπόθεση, κατά τη συζήτηση της ένδικης αγωγής στο Ειρηνοδικείο Αργο-στολίου, ο εναγόμενος άσκησε με τις προτάσεις του ανταγωγή, περί της οποίας γίνεται λόγος και στα από 9-7-1990 πρακτικά συνεδριάσεως του προ-αναφερόμενου δικαστηρίου. Στην αντα-γωγή του αυτή ο εναγόμενος –αντενά-γων εκθέτει ότι έγινε κύριος του επίδικου ακινήτου, την αξία του οποίου προσδιο-ρίζει σε 1.500.000 δραχμές, με έκτατη χρησικτησία και ζητεί να αναγνωρισθεί το δικαίωμα της κυριότητάς του. Η άσκηση της ανταγωγής αυτής, η οποία μάλιστα εγγράφηκε στα βιβλία διεκδι-κήσεων του Υποθηκοφυλακείου Πρόν-νων στις 5-7-1990, είχε μεταξύ άλλων, σύμφωνα με όσα αναφέρονται πιο πάνω, και τη δικονομική συνέπεια της εκκρεμοδικίας. Το Ειρηνοδικείο Αργο-στολίου, με την παραπάνω αναφερόμε-νη υπ΄ αριθμ 131/1990 απόφαση του, έκρινε ότι η αξία του επιδίκου ανέρχεται σε 1.500.000, κηρύχθηκε αναρμόδιο καθ΄ ύλην και παρέπεμψε την αγωγή στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Κεφαλλη-νίας ως καθ΄ ύλην και κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο, χωρίς όμως και να απορρίψει, όπως όφειλε, την ανταγωγή. Με την από 24-12-1990 κλήση της, η ενάγουσα έφερε προς συζήτηση την αγωγή της στο δικαστήριο της παρα-πομπής. Εξάλλου, ο εναγόμενος άσκη-σε και ενώπιον του προαναφερόμενου δικαστηρίου την ίδια ανταγωγή, χωρίς να παραιτηθεί από την εκκρεμούσα ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αργοστο-λίου: α) Με τις από 31-1-1991 προτά-σεις του, τις οποίες κατέθεσε στις 6-2-1991. Και αυτή την ανταγωγή ενέγραψε στα βιβλία διεκδικήσεων του Υποθηκο-φυλακείου Πρόννων στις 25-2-1991. β)Με τις από 24-3-1993 προτάσεις του, τις οποίες κατέθεσε στις 9-2-1994. γ) Με τις από 24-9-1994 προτάσεις του,

τις οποίες κατέθεσε στις 11-10-1994. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο Κεφαλλη-νίας έπρεπε να αναστείλει αυτεπαγ-γέλτως την εκδίκαση των ανταγωγών αυτών μέχρι της άρσεως της εκκρεμο-δικίας είτε με την περάτωση της δίκης επί της ανταγωγής που εκκρεμούσε ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αργοστολίου (άρθρο 222&2) είτε με τη νόμιμη παραί-τηση του εναγομένου από το δικόγραφο της ανταγωγής αυτής. Επομένως, με το να απορρίψει ως απαράδεκτη την τελευταία από τις πιο πάνω ανταγωγές έσφαλε κατά τούτο, όπως βάσιμα υποστηρίζει ο εναγόμενος με τον υπ΄ αριθ.3 λόγο της έφεσης του.

961/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Κορφιάτης, Λεωνίδας Νησίδης**).

Δικαστικό ένσημο. Ερημοδικία εξαιτίας της μη καταβολής. Άσκηση εφέσεως του ερημοδικασθέντος με προβολή όλων των ισχυρισμών του τους οποίους μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως. Περιστατικά.

Ο ενάγων που παρέλειψε πρωτοδίκως την καταβολή του δικαστικού ενσήμου μπορεί εκτός από αιτιολογημένη ανακοπή ερημοδικίας, να ασκήσει έφεση, κατά της ερήμην του εκδοθείσης απορριπτικής αποφάσεως, από της δημοσιεύσεως αυτής (άρθρ. 513&1 εδ. β' ΚΠολΔ). Η νομότυπη και εμπρό-θεσμη άσκηση εφέσεως, όταν συνοδεύ-εται με την καταβολή δικαστικού ενσή-μου, συνεπάγεται την εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως και νέα συζή-τηση της υποθέσεως στο δευτεροβάθ-μιο δικαστήριο, όπου ο ενάγων δικαιού-ται να προτείνει όλους τους πραγματι-κούς ισχυρισμούς τους οποίους μπο-ρούσε να προτείνει και πρωτοδίκως, χω-ρίς να δεσμεύεται από τους περιορι-σμούς του άρθρου 527&3 ΚΠολΔ (Σα-μουήλ ο.π. παρ. 236 σελ. 83-84, Ολ. ΑΠ 624/1972 ΝοΒ 21,21, Εφ.Αθ. 1589/2005 Ελλ.Δ. 47,241). Στην προκειμένη περίπτωση εισάγεται έφεση του ενά-γοντος ήδη εκκαλούντος κατά της 463/2005 οριστικής απόφασης του Μονομε-λούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδό-θηκε κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666, 667, 670 έως 676, 681 Α΄ ΚΠολΔ και απέρριψε την από 11-5-2004 αγωγή του εκκαλούντος λόγω της πλασματικής ερημοδικίας του λόγω μη καταβολής δικαστικού ενσήμου. Η έφεση έχει ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως συνοδεύεται δε με την καταβολή του αναλογούντος για το αντικείμενο της αγωγής δικαστικού ενσήμου(βλ. τα υπ΄ αριθμ. 12805, 15931 και 179600 σειρά Α΄ αγωγόσημα). Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν πρέπει να γίνει τυπικά και ουσιαστικά δεκτή ή έφεση, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη και να ερευνηθεί κατ΄ ουσίαν από το δικαστήριο αυτό η ένδικη υπόθεση κατά την ίδια παρα-πάνω ειδική διαδικασία.

966/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γιάννης Κόττας, Στάθης Τζεφριός**).

Διανομή ακινήτου. Ασύμφορη ή αδύναμη η διανομή. Κριτήρια του δικαστηρίου για να καταλήξει στην άποψη αυτή και να διατάξει τον πλειστηριασμό του κοινού. Η σχετική απόφαση διορίζει συμβολαιογράφο ενώπιον του οποίου θα διενεργηθεί ο πλειστηριασμός. Σκέψεις για τον (εκούσιο) πλειστηριασμό .Αγωγή διανομής διαμερίσματος πολυκατοικίας.

Κατά τα άρθρα 479, 480, 481 παρ. 1 και 484 ΚΠολΔ όταν η διαίρεση του διανεμητέου ακινήτου είναι προδήλως αδύνατη ή ασύμφορη το δικαστήριο δεν υποχρεούται να διατάξει αποδείξεις (ΑΠ 1361/1996 ΕλλΔνη 38. 1793, ΑΠ 231/1996 ΕλλΔνη 37. 1560, ΕφΑΘ 6132/2002 ΕλλΔνη 44. 1401, ΕφΑΘ 4019/1999 ΕλλΔνη 40. 1582). Αν δε αυτή είναι ανέφικτη ή ασύμφορη διατάσσεται η πώληση με πλειστηριασμό. Για τη διαμόρφωση της κρίσης του αυτής το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του, εκτός από τις μερίδες (ποσοστά συγκυριότητας) των κοινωνιών, το είδος, τις δια-στάσεις, το σχήμα το εμβαδόν κ.λ.π του διανεμητέου ακινήτου (ΑΠ 934/1976 ΝοΒ 25.199, ΕφΑΘ 6132/2002 ο.π., ΕφΑΘ 4019/1999 ο.π., ΕφΑΘ 6350/1991 ΕλλΔνη 33.590). Προδήλως αδύ-νατη ή ασύμφορη είναι η αυτούσια δια-νομή, όταν, κατά τους κανόνες της κοι-νής πείρας και της λογικής, το διανεμη-τέο δεν μπορεί να διανεμηθεί σε μέρη ανάλογα με τις μερίδες των κοινωνών, χωρίς να μειωθεί η αξία του και όταν τα μέρη, στα οποία πρόκειται να διανεμη-θεί το κοινό πράγμα, καθίστανται άχρη-στα στο κοινωνικό σύνολο ως οικονο-μικές μονάδες ή η αξία τους, λόγω ακρι-βώς της αδυναμίας τους να χρησιμεύ-σουν ως οικονομικές μονάδες, μειώνεται σε τέτοιο βαθμό, ώστε το σύνολο των μερίδων να υστερεί της αξίας του διανε-μητέου πράγματος ως ενιαίου (ΑΠ 235/1998 ΕλλΔνη 32.291, ΕφΑΘ 6132/2002 ο.π., ΕφΑΘ 4019/1999 ο.π.).Ο πλει-στηριασμός που διατάζει το δικαστήριο για την πώληση του κοινού πράγματος στα πλαίσια της διατάξεως του άρθρου 484 ΚΠολΔ είναι δημόσιος εκούσιος πλειστηριασμός κατά την έννοια του άρθρου 1021 ΚΠολΔ, η νομική φύση του οποίου αποτελεί καθαρή πώληση του ιδιωτικού δικαίου (Κ.Μπέη ΠολΔ εκδ. 1975, τευχ. 8, υπ' άρθρο 484 ΚΠολΔ αρ.ΙΙΙ, Σκούρα στον ΑΚ Γεωργιά-δη- Σταθόπουλου εκδ. 1982, υπ΄ αρ.801 αρ.4-8). Στη διαδικασία του εκούσιου πλειστηριασμού κατ΄ άρθρο 1021 ΚΠολΔ εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 960, 965, 966, 967, 969 παρ. 1, 999, 1001 παρ. 1, 1002, 1003 παρ, 1,2, 1004, 1005 παρ.1, 2 και 1010 ΚΠολΔ, ανάλογα αν πρόκειται για πλειστηρίαση κινητού η ακινήτου, αρχίζει δε η διαδικασία αυτή κατ΄ άρθρο 484 παρ. 2 ΚΠολΔ με την περιγραφή των επικοίνων κατ΄ άρθρο 954 και διεξάγεται όπως ορίζουν τα άρθρα 959 επ., ενώ η σχετική δικαστική απόφαση πρέπει, όταν διατάσσεται ο εκούσιος πλειστηριασμός ακινήτου, εκτός από την αναφερόμενη σ΄ αυτήν λεπτομερή περιγραφή του ακινήτου και των ποσοστών των ιδανικών μεριδίων

όλων των κοινωνών, να διορίζει και συμβολαιογράφο της περιφερείας όπου βρίσκεται το ακίνητο, που θα διενεργήσει αυτόν (άρθρο 998 ΚΠολΔ) και ο οποίος προβαίνει στη διανομή του πλειστηριάσματος προς τους κοινωνούς, αφού αφαιρέσει τα έξοδα διενεργείας του ανάλογα με τα μερίδια που έχει καθορίσει η απόφαση της διανομής (Κ. Μπέη ο.π. αρ.V, IV περ. 11), χωρίς να είναι ανάγκη να καθορίζεται στην ανωτέρω απόφαση και η αξία του πλειστηριαζόμενου επικοίνου ακινήτου, που γίνεται με την επιμέλεια του διορισθέντος συμβολαιογράφου(ΕφΑΘ 863/1999 ΕλλΔνη 41.473).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Οι διάδικοι είναι σύζυγοι και συγκύριοι καθένας κατά ποσοστό1/2 εξ αδιαιρέτου επί ενός διαμερίσματος υπό τα στοιχεία Α-1, του πρώτου υπέρ το ισόγειο ορόφου πολυκατοικίας, που βρίσκεται εντός της πόλεως των Πατρών, στη θέση «Αγυιά» ή «Άγιος Αλέξιος», επί των οδών Κύπρου και Θράκης άρ. 38-40, η οποία είναι κτισμένη εντός οικοπέδου, έκτασης 571,60 τ.μ. που συνορεύει βόρεια κ.λ.π. και η οποία (πολυκατοικία) με την υπ΄ αρ. 15201/11-5-1989 πράξη της συμβολαιογράφου Πατρών Α.Δ. νομίμως μεταγεγραμμένης στον τόμο 2053 και με αύξοντα αρ. 414 του βιβλίου μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών έχει υπαχθεί σε καθεστώς ορι-ζόντιας ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις δια-τάξεις του Ν.3741/1929, του Ν.Δ. 1024/1971, του Ν. 2052/1992 και των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ, αποτελούμενου του ανωτέρω Α-1 διαμερίσματος, από τέσ-σερα κύρια δωμάτια, κουζίνα, τραπε-ζαρία και λουτρό, συνολικού εμβαδού 110,35 τ.μ. και με ποσοστό συνιδιο-κτησίας επί του οικοπέδου 74/1000 αδιαιρέτως, που συνορεύει κ.λ.π.

Η αυτούσια διανομή του παραπάνω κοινού διαμερίσματος είναι προδήλως αδύνατη και ασύμφορη, αφού κατά τους κανόνες της κοινής πείρας και της λογικής, το διανεμητέο δεν μπο-ρεί να διανεμηθεί σε μέρη ανάλογα με τις μερίδες των διαδίκων-κοινωνών, συνεπώς δε πρέπει να διαταχθεί η διανομή του πώληση με εκούσιο πλειστηριασμό κατά τα υπό στοιχ. 1 της μείζονος σκέ-

1002/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ζωή Κωνσταντινοπούλου-Παπαδοπούλου, Ανδρέας Νικολετάτος**).

Προσωρινή διαταγή. Δεν είναι δικαστική απόφαση . Είναι όμως τίτλος εκτελεστός. Απαγόρευση μεταβολής της νομικής κατάστασης με προσωρινή διαταγή. Δικαστική μεσεγγύηση. Επιφέρει νομική δέσμευση του αντικειμένου εάν τίθεται υπό δικαστική μεσεγγύηση που συνίσταται στη απαγόρευση διαθέσεως του που αν πραγματωθεί είναι άκυρη έναντι του υπέρ ού η μεσεγγύηση.

Επειδή κατά το άρθρ. 691§2 του ΚΠολΔ αν το δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχει ανάγκη έχει το δικαίωμα μόλις κατατεθεί αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών

μέτρων και ώσπου να εκδοθεί ή σχετική απόφαση να εκδώσει και αυτεπαγγέλτως προσωρινή διαταγή που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση ή τα πρακτικά σχετικά με τα μέτρα που πρέπει αμέσως να ληφθούν για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος ή τη ρύθμιση της κατάστασης μέχρι να εκδοθεί η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων . Η προσωρινή διαταγή, η οποία αποβλέπει στη διασφάλιση του επικείμενου ασφαλιστικού μέτρου, ώστε να πραγματωθεί ο σκοπός που επιδιώκεται με αυτό σε σχέση με τον τελικό σκοπό της κυρίας δίκης, δεν είναι δικαστική απόφαση, αφού δεν περιέχει αυθεντική διάγνωση της έννομης σχέσης που ρυθμίζει ούτε απαγγέλεται σε δημόσια συνεδρίαση, ως εκ τούτου δε στερείται των στοιχείων εκείνων που κατά τα άρθρ. 93§3 του Συντ. και 305 του ΚΠολΔ ανάγονται σε προϋποθέσεις του κύρους των δικαστικών αποφάσεων. Είναι όμως τίτλος εκτελεστός, από εκείνους που αναφέρονται στο άρθρ. 904 § 2 ζ του ΚΠολΔ, του οποίου μπορεί να γίνει αναγκαστική εκτέλεση, κατ΄ άρθρ. 700 § 3 του ίδιου κώδικα, με βάση σημείωση του δικαστή που την εξέδωσε κάτω από την αίτηση ή τα πρακτικά (βλ. ΑΠ 133/2004, ΝοΒ 52,1549. 561/99, Δνη 99,63, αναλυτικά δε για τις υποστηριζόμενες απόψεις ως προς τη φύση της προσωρινής διαταγής Κράνης, Δνη 99, 1008 επ.) Επομένως, η προσωρινή διαταγή είναι δεσμευτική με την έννοια ότι οι πράξεις που είναι αντίθετες με το περιεχόμενο της στερούνται νομιμότητας, Έτσι, αν το μέτρο που ορίσθηκε με την προσωρινή διαταγή συνίσταται στην απαγόρευση μεταβολής της νομικής κατάστασης, ιδίως δε με τη μορφή της απαγόρευσης διαθέσεως αντικειμένου, η διάθεση αυτή κατά το χρόνο που ισχύει η προσωρινή διαταγή πλήττεται με ακυρότητα που θεμελιώνεται στη διάταξη του άρθρ. 175 του ΑΚ και 691§2 του ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 561/99, ο.π., αλλά και ΑΠ 133/2004, ο.π. (με μειοψηφία) περί αναλογικής εφαρμογής του άρθ. 176 του ΑΚ). Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, εκτός και αν έχει περιορισμένη χρονική διάρκεια (λ.χ. μέχρι τη συζήτηση της αιτήσεως) και ανακαλείται ή μεταρρυθμίζεται με νεότερη διαταγή του δικαστηρίου ,αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως ή με απόφαση κατά τις διατάξεις των άρθρ. 696-698 του ΚΠολΔ, που εφαρμόζονται αναλόγως (βλ. Κράνης, ο.π.). Εξάλλου, η διατασσόμενη ως ασφαλιστικό μέτρο, κατά τις διατάξεις των άρθρ. 725 και 726 του ΚΠολΔ, δικαστική μεσεγγύηση, επιφέρει νομική δέσμευση του αντικειμένου που τίθεται υπό δικαστική μεσεγγύηση, η οποία συνίσταται στην απαγόρευση διαθέσεως του, που αν πραγματωθεί είναι άκυρη έναντι του υπέρ ού η μεσεγγύηση (άρθρ. 727 σε συνδ. με το άρθρ. 715 του ΚΠολΔ).

1010/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονύσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κώστας Χαλιώτης, Ανδρέας Ζήκος, Ιωάννης Μπουρμπούλης**).

Πραγματογνώμονες. Την αμοιβή τους θα την εισπράξουν από τον διάδικο που τους προσκάλεσε σε ορκωμοσία και διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης, έστω και αν κατέληξε σε λανθασμένο συμπέρασμα. Μηχανικός πραγματογνωμοσύνης(σε δίκη διανομής ακινήτου). Δεν προσδιορίζεται η αμοιβή του με βάση το π.δ. 696/74 αλλά από το δικαστήριο κατά δίκαιη κρίση ανάλογα με την απασχόληση του και τις ειδικές

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1,8, 10-15 του ΒΔ/τος της 25-3-1836, που αναφέρεται στα δικαιώματα των μαρτύρων, πραγματογνωμόνων κλπ στις πολιτικές δίκες, 16 παρ. 11, 189 παρ.1, 677 παρ.3, 678 παρ. 3, 173 παρ.3 ΚΠολΔ, 677 παρ.6 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο πραγματογνώμονας που διορίσθηκε σε πολιτική δίκη με δικαστική απόφαση δικαιούται αμοιβής, στην καταβολή της οποίας υποχρεούται ο διάδικος, που γνωστοποίησε στον πραγματογνώμονα το διορισμό του και τον προσκάλεσε σε ορκωμοσία και διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης. Και περιλαμβάνεται μεν η αμοιβή αυτή στα έξοδα της δίκης, που επιβάλλονται σε βάρος του διάδικου, που νικήθηκε, τα οποία μπορούν να συμψηφισθούν στο σύνολο τους ή κατά ένα μέρος (άρθρα 178,179 ΚΠολΔ), αλλά οι διατάξεις αυτές αφορούν τις μεταξύ των διαδίκων σχέσεις και καθορίζουν τον υπόχρεο διάδικο έναντι του αντίδικου του για την πληρωμή των εξόδων, των οποίων η εκκαθάριση και ο συμψηφισμός γίνεται από το δικαστήριο, το οποίο έχει υπόψη του το διάδικο που προσκάλεσε τον πραγματογνώμονα και υπόχρεο στην καταβολή της αμοιβής του από το διά-δικο, που τον προσκάλεσε προς δι-νέργεια της πραγματογνωμοσύνης, έστω και αν κατά το χρόνο άσκησης του δικαιώματος του αυτού έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, που επιβάλλει τα έξοδα της δίκης σε βάρος άλλου διάδι-κου ή τα συμψηφίζει μεταξύ των διαδί-κων. Εξάλλου αν για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης απαιτούνται ειδι-κές γνώσεις επιστήμης και τέχνης, η αμοιβή και τα έξοδα του πραγματογνώμονα προσδιορίζονται από το δικαστήριο, κατά δίκαιη κρίση, ανάλογα με την απασχόληση του και τις ειδικές γνώσεις που απαιτήθηκαν. Αυτά υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραπάνω ΒΔ/τος και όχι σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ/τος 696/1974 ή άλλου νομοθετήματος με το οποίο ρυθμίζονται θέματα αμοιβής μηχανικών για σύνταξη μελετών κλπ. Τέλος η αμοιβή στον πραγματογνώμονα οφείλεται και όταν αυτός λόγω μη προσήκουσας στάθμισης η διάγνωσης των στοιχείων, τα οποία τέθηκαν υπόψη, καταλήξει σε λανθασμένο πόρισμα, αφού η πραγματογνωμοσύνη κατ΄ άρθρο 387 ΚΠολΔ, εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο (βλ. σχ. ΟλΑΠ 525/1979 ΝοΒ 27, 1582, ΑΠ 520/1978 ΝοΒ 27, 380, ΕφΠειρ. 1101/95 Δνη 37, 1100, ΕφΘεσ. 2955/89 Δνη 31, 1294, ΕφΑθ 896/88 Δνη 31, 588, ΕφΑθ 6377/92 Δνη 93, 395).

1016/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).

(Δικηγόροι: **Μιχαήλ Τσουμάνης, Παναγιώτης Παλαμήδης, Παρθένα Πολυζώη, Αναστασία Σταυροπούλου- Κωστομηστοπούλου**).

Αντέφεση. Πότε ασκείται. Περιστατικά.

Το άρθρο 523 παρ. 1 ΚΠολΔ ορίζει ότι ο εφεσίβλητος μπορεί και αφού περάσει η προθεσμία της έφεσης, να ασκήσει αντέφεση ως προς τα κεφά-λαια της απόφασης, που προσβάλ-λονται με την έφεση και ως προς εκείνα που συνέχονται αναγκαστικά με αυτά και αν ακόμα αποδέχθηκε την από-φαση ή παραιτήθηκε από την έφεση. Από τη διάταξη αυτή σε συνδυασμό και με το άρθρο 522 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η άσκηση της αντέφεσης για να είναι παραδεκτή πρέπει να αφορά τα κεφά-λαια της απόφασης που προσβάλ-λονται με την έφεση ή τα αναγκαίως με αυτά συνεχόμενα, δηλαδή ή άσκηση της πρέπει να βρίσκεται μέσα στα όρια του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, αφού με την άσκηση της δε με-ταβιβάζεται στο σύνολο της η υπόθεση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αλλά μόνον κατά τα διαγραφόμενα από την έφεση όρια. Έτσι επί αγωγής αποζη-μιώσεις από αδικοπραξία αν ο εκκαλών με την έφεση προσβάλλει την πρωτό-δικη απόφαση ως προς την υπαιτιό-τητα, μπορεί ο εφεσίβλητος να ασκήσει αντέφεση ως προς το κεφαλαίο της αποζημίωσης για υλικές ζημίες. Δεν ισ-χύει όμως το αντίστροφο, αν εκκαλείται μόνον το κεφάλαιο της αποζημίωσης, που αυτό μόνο μεταβιβάζεται στο Εφε-τείο και δε συνέχεται αναγκαστικά με το κεφάλαιο της υπαιτιότητας (βλ. σχ ΑΠ 1092/2002 Δνη 45.152).

1034/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Παναγής Γεράκης**).

Διανομή κοινού πράγματος. Έφεση δεν επιτρέπεται κατά της αποφάσεως εάν δέχεται συγκυριότητα και διατάσσει πραγματογνωμοσύνη αν είναι δυνατή ή μη η αυτούσια

Στην περίπτωση της δίκης για διανομή κοινού πράγματος σε έφεση υπόκεινται η οριστική απόφαση διανο-μής, με την οποία ο δικαστής αποβάλει κάθε εξουσία στην δικαζόμενη υπόθε-ση. Επομένως η απόφαση η οποία δέ-χεται την αγωγή διανομής ως προς το αναγνωριστικό της συγκυριότητας μέ-ρος και διατάζει την διενέργεια τεχνικής πραγματογνωμοσύνης αν είναι δυνατή ή μη η αυτούσια διανομή των επικοίνων ακινήτων, είναι μη οριστική και ως εκ τούτου δεν υπόκειται σε έφεση(Α.Π. 1062/74 ΝΟΒ 23, 631, ΕΘ 2088/93 Δ 26, 292).

1052/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: Δικαστικός Αντιπρόσωπος του Κράτους **Δημήτριος Βολτής, Νίκος Ραβαζούλας**).

Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα εκτελέσεως που προαφαιρούνται. Ποία είναι. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 932 Κ.Πολ.Δ. τα έξοδα της αναγκαστικής εκτέλεσης, βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει, κατά δε τα άρθρα 975, 978, 1007 του ίδιου κώδικα, ο πίνακας κατάταξης των δανειστών, καταρτίζεται αφού προαφαι-ρεθούν τα έξοδα εκτελέσεως. Από τις διατάξεις αυτές, προκύπτει ότι ως έξο-δα εκτελέσεως νοούνται εκείνα, τα οποία αφορούν στην εκτέλεση καθ΄ ευ-ατήν, από το χρόνο λήψεως του απογράφου μέχρι πέρατος της διαδικασίας εκτελέσεως και είναι αναγκαία, προς έναρξη, κίνηση και περάτωση της αναγκαστικής εκτέλεσης τείνουν δε στο γενικό συμφέρον όλων των δανειστών (Α.Π. 520/1991, Ελ.Δ 1992, 83 ΕΑ 8055/1990 Ελ.Δ. 1991, 1054, Ε Θεσ. 3139/1991 Ελ.Δ 33.1247 ΕΑ 5970/1991 Ελ.Δ 33.889). Δεν αποτελούν έξοδα εκτέλεσης εκείνα, που έγιναν από σφάλμα η γενικότερα από υπαιτιότητα του επισπεύδοντος δανειστή, όσα έγιναν από υπερβολική πρόνοια ή ήταν σε σχέση με τ΄ αναγκαίως απαιτούμενα έξοδα, δυσανάλογα, περισσότερα ή περιττά, καθώς και εκείνα που δημιουργήθηκαν, προς το αποκλειστικό συμφέρον του επισπεύδοντος ή των αναγγελθέντων δανειστών (ΕΑ 5566/1984 Ελ.Δ. 26.62). Προκειμένου για εκτέλεση προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, είναι τα έξοδα κατασχέσεως, μεσεγγυήσεως, προδικασίας και κυρίας διαδικασίας του πλειστηριασμού, τέλος δε τα έξοδα συντάξεως της εκθέσεως πλειστηριασμού, πίνακα κατατάξεως, καθώς και της εκδόσεως ,των αναγκαίων αντιγράφων για κοινοποίηση των παραπάνω και γενικά τα έξοδα προς επιβολή η πραγμάτευση των διαφόρων μέσων εκτελέσεως εφόσον είναι αναγκαία και όχι δυσανάλογα ή περιττά (βλ. Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλεση §146, ΙΙΙ αριθ. 4 σε. 384, προσκομιζόμενες Ε 4652/1990, Μ.Π. Πατρ. 500/1994, Μ.Π. Πατρ 502/1995). Με το μοναδικό λόγο ανακοπής, το ανακόπτων ισχυρίσθηκε ότι, η δεύτερη των καθ΄ ων, η ανακοπή συμβολαιογράφος ως επί του πλειστηριασμού υπάλληλος εσφαλμένα και μη νόμιμα, προέβη σε προαφαίρεση από το πλειστηρίασμα ως έξοδα εκτέλεσης α) πο-σού 34.232 δρχ. για τη σύνταξη της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακυρώσεως και ένα αντίγραφο αυτής, διότι η δαπάνη αυτή βαρύνει τον υπερθεματιστή β) ποσού 75.040 δρχ. για αντιγραφικά δικαιώματα του πίνακα κατάταξης και ποσού 50.000 δρχ. για έξοδα επίδοσης του πίνακα, προς τον επισπεύδοντα, την οφειλέτρια και τους αναγγελθέντες δανειστές, διότι οι δαπάνες αυτές βαρύνουν τους ενδιαφερόμενους δανειστές και γ) ποσού 76.700 δρχ. για έξο-δα απογράφου, αντιγράφου εξ απο-γράφου

της σύνταξης επιταγής και εντο-λή προς εκτέλεση και υπέρβαση των ελαχίστων ορίων αμοιβής, για τις εν λό-γω αιτίες. Όσον αφορά όμως, στο κονδύλιο των 75.040 δρχ. ήτοι 220,25 ευρώ για αντιγραφικά δικαιώματα του πίνακα κατάταξης και ποσού 50.000 δρχ. ήτοι 146,62 ευρώ για έξοδα επί-δοσης του πίνακα, προς τον επισπεύ-δοντα, την οφειλέτρια και τους αναγ-γελθέντες δανειστές, μη νόμιμα προα-φαιρέθηκαν, καθόσον το άρθρο 979§1 Κ.Πολ.Δ. δεν απαιτεί έγγραφη ανακοί-νωση του περιεχομένου του πίνακα, ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυτού και η σχετική δαπάνη δεν εμπίπτει στα έξο-δα εκτέλεσης ούτε βαρύνει το πλει-στηρίασμα αλλ΄ εκείνους που το λαμ-βάνουν (Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλεση άρθρ. 979 σελ. 1160 Βαθρακοκοίλη Κ.Πολ.Δ τεύχ. Ε σελ. 468. Εφ. Πατρ.365/2003 Εφ. Πειρ. 168/2000 αδημ. Εφ. Αθ. 2189/1999 Ελ.Δνη 2001 198 κ.α.). Συνεπώς, ο σχετικός λόγος ανακοπής αλλά και λόγος έφεσης, πρέ-πει να γίνούν δεκτοί κι εξαφανιζόμενης της υπ΄ αριθμ. 103/2001 οριστικής απόφασης του Μονομελούς πρωτοδι-κείου Πατρών, να κρατηθεί, να δικασθεί κατ΄ ουσίαν, να γίνει εν μέρει δεκτή η ανακοπή του Ελληνικού Δημοσίου και να καταταγεί αυτό, εκτός από το ποσό των 7.992.365 δρχ. ήτοι 23.438,02 ευρώ και για το ποσό των 225,05 συν 146,62 ευρώ και συνολικά (23.438,02 συν 225,05 συν 146,62) 23.809,69 ευρώ.

1060/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελένη Χαλιώτου, Ιωάννης Μπουρμπούλης**).

Δικαστικό ένσημο. Μη καταβολή πρωτοδίκως. Απορρίπτεται η αγωγή ως αβάσιμη με την έννοια ότι αν δε θεραπευτεί με την καταβολή του δικαστικού ενσήμου μετά την άσκηση εφέσεως, θα οδηγήσει σε ουσιαστικό δεδικασμένο που εμποδίζει την εκ νέου προβολή της ίδιας αξίωσης. Ανάλογη ερμηνεία έχει δοθεί στα πλαίσια των ειδικών διαδικασιών όπου επίσης η ερημοδικία δεν συνοδευόταν από επαχθείς συνέπειες, αλλά η συζήτηση χωρούσε, σαν να ήταν παρών ο διάδικος που απουσίαζε.

Η πλασματική ερημοδικία, ως συνέπεια σε βάρος του ερημοδικασθέ-ντος ενάγοντος, που δεν κατέβαλε το τέλος του δικαστικού ενσήμου, εξακο-λουθεί να ισχύει, καθ΄ όσον η συγκε-κριμένη κύρωση προβλέπεται από το άρθρο 7 του ΝΔ/τος 1544/1942 «λογί-ζεται ερήμην δικασθείς», που ως ειδικός νόμος, δεν έχει θιγεί από τις διατάξεις του Ν. 2915/20001, από τον οποίο νεό-τερο γενικό νόμο δεν προκύπτει βού-ληση του νομοθέτη να καταργήσει τον παλαιότερο ειδικό νόμο, ο οποίος δε θεωρείται ασυμβίβαστος, λόγω της ειδι-κότητας του προς το ισχύον σύστημα της ερημοδικίας και διατηρείται συνε-πώς σε ισχύ. Η πλασματική ερημοδι-κία, λόγω μη καταβολής του οφειλομέ-νου τέλους δικαστικού ενσήμου, παρά-λειψη που ερευνάται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο, οδηγεί στην απόρ-ριψη της αγωγής, ως αβάσιμης, με την έννοια ότι αν δε θεραπευτεί με την κατα-βολή του δικαστικού ενσήμου, μετά την άσκηση έφεσης, θα οδηγήσει σε ουσια-

στικό δεδικασμένο, που εμποδίζει την εκ νέου, προβολή της ίδιας αξίωσης. Ανάλογη, άλλωστε ερμηνεία με την προαναφερόμενη έχει δοθεί στα πλαίσια των ειδικών διαδικασιών, όπου επίσης η ερημοδικία δε συνοδευόταν από επαχθείς συνέπειες, αλλά η συζήτηση χωρούσε, σαν να ήταν παρών ο διάδικος που απουσίαζε. Αλλά και στις ειδικές διαδικασίες η μη καταβολή του δικαστικού ενσήμου εμπόδιζε την εκδίκαση της υπόθεσης σαν να ήταν παρών ο ενά-γων και οδηγούσε στην απόρριψη της αγωγής ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμης (βλ. σχ. ΑΠ 804/1993 Δνη 36,133, ΑΠ 901/1991 Δνη 92.823, ΑΠ 1504/1990 Δνη 33.132, ΑΠ 195/1973, ΝοΒ 21.935, ΑΠ 980/1994 Δνη 96.686, ΕφΑθ 5262/1983 ΝοΒ 84.307, ΕφΑθ 7873/1987 Δνη 29.1685, ΕφΠειρ 224/1995 Δνη 37.403, Μακρίδου στο συμπλήρωμα Ερμηνεία ΚΠολΔ Κεραμεύς, Κονδύλης, Νίκας στο άρθρο 270). Στην παρούσα υπόθεση, αντικείμενο της πρωτοβάθμιας δίκης υπήρξε διεκδικητική της κυριότητας ακινήτου αγωγή, η αξία του οποίου (επιδίκου ακινήτου), που προσδιορίζει και την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, ανέρχεται κατά τα εκτιθέμενα σ΄ αυτήν (αγωγή) στο ποσόν των 73.000 ευρώ. Η αγωγή αυτή υπόκειται σε αναλογικό τέλος δικαστικού ενσήμου (ΑΠ 798/1973 ΝοΒ 74.218), το οποίο όμως η ενάγουσα δεν κατέβαλε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, όπως αποδεικνύεται από την εκκαλουμένη απόφαση, αλλά και η ίδια η (ενάγουσα) ομολογεί την έφεση, παραπονούμενη μάλιστα κατ΄ αυτής (εκκαλούμενης αποφάσεως),ότι έπρεπε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, λόγω της παράλειψης αυτής να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη και όχι ως ουσιαστικά αβάσιμη. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, από το γεγονός της μη καταβολής του δικαστικού ενσήμου στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο από την ενά-γουσα, το οποίο άλλωστε ούτε και ενώ-πιον του δικαστηρίου τούτου κατά τη συζήτηση της έφεσης κατέβαλε, θεω-ρείται ότι πλασματικά ερημοδικεί η τε-λευταία και έπρεπε η αγωγή, κατ΄ αυτεπάγγελτη έρευνα, να απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη για το λόγο αυτό δηλαδή της πλασματικής ερη-μοδικίας της ενάγουσας επειδή δεν κατέβαλε το δικαστικό ένσημο.

1076/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αγγελική Πανουτσοπούλου, Αντώνιος Πατρινός, Δημήτριος Πιτσούνης, Μαίρη Πατριαρχέα**).

Προσημείωση. Διαταγή πληρωμής. Επίδοση πρώτη στη 4/6/98. Επίδοση δεύτερη την 1/10/98. Χωρεί άσκηση ανακοπής. Δημιουργία δεδικασμένου. Η προσημείωση όμως έπρεπε να μετατραπεί σε υποθήκη μέσα σε 90 ημέρες από την τελεσιδικία- αλλιώς χάνεται το εμπράγματο δικαίωμα. Περιστατικά.

Ειδικότερα οι υπ΄ αριθμ. 7833 και 7834/98 διαταγές πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που εκδόθηκαν με αίτηση της

εκκαλούσας σε βάρος του οφειλέτη Β.Β ως εγγυητή των συμβάσεων πιστώσεως με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό για ποσά 51.562.666 και 19.621.268 δρχ. για την εξασφάλιση των οποίων είχαν εγγραφεί προσημειώσεις υποθή-κης, επιδόθηκαν στον τελευταίο αφενός μεν την 4/6/1998 (βλέπε τις υπ΄ αριθμ. 6426 Β και 6427Β/4-6-98 εκθέσεις επιδόσεις του αρμοδίου δικαστικού επι-μελητή στο Πρωτοδικείο Αθηνών Α.Π) και αφετέρου την 1/10/1998 (βλέπε τις υπ΄ αριθμ. 7053 Β και 7054Β/1-10-98 εκθέσεις επιδόσεως του ίδιου παραπάνω δικαστικού επιμελητή), οπότε απέκτησαν δύναμη δεδικασμένου (άρθρο 633§ 2 ΚΠΟΛΔ) δεδομένου ότι δεν ασκήθηκαν εμπροθέσμως από τον οφειλέτη οι προβλεπόμενες ανακοπές και ως εκ τούτου αφού οι απαιτήσεις αυτές κατέστησαν τελεσίδικες η τροπή των ανωτέρω προσημειώσεων σε υποθήκες έπρεπε να γίνει εντός 90 ημερών από τις 15-10-98 και όχι την 26-10-1999, που εκπροθέσμως τράπηκαν σε υποθήκες. Επομένως λόγω του εκπροθέσμου της τροπής σε υποθήκες των παραπάνω προσημειώσεων, οι τελευταίες αποσβέστηκαν και συνεπώς η εκκαλούσα απώλεσε το εμπράγματο προνόμιο της.

1083/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγής Γεράκης, Σάββας Σαββαόγλου, Ιωάννης Γαβριελάτος**).

Έφεση. Πρέπει να περιέχει και τους λόγους της έφεσης. Λόγοι έφεσης για παράβαση κανόνων δικαίου πρέπει να αναφέρει τον κανόνα που παραβιάστηκε και με ποιόν τρόπο έγινε η παραβίαση, αλλιώς είναι αόριστη Επιταγή προς εκτέλεση. Οι καταβολές του οφειλέτη δεν αποτελούν στοιχείο του περιεχομένου της επιταγής, αναγκαίο για το κύρος της, αλλά βάση ένστασης του οφειλέτη. Αν η επιταγή δεν περιέχει τα νόμιμα στοιχεία, επέρχεται ακυρότητα που κηρύσσεται από το δικαστήριο, εφόσον, κατά την κρίση του, από την αοριστία της επιταγής προκαλείται στον οφειλέτη δικονομική βλάβη, που δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλο τρόπο, παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας. Επιταγή προς πληρωμή για μεγαλύτερο ποσό. Ακυρότητα επέρχεται μόνο για το επί πλέον ποσό αλλά για το πράγματι οφειλόμενο αρχίζει και προχωρεί η αναγκαστική εκτέλεση. Κατάσχεση σε χέρια τρίτων. Στοιχεία απαραίτητα του κατασχετηρίου.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 520 παρ.1 του ΚπολΔ, το έγ-γραφο της έφεσης πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται από τα άρθρα 118 έως 120 και τους λόγους έφεσης. Ως λόγοι έφεσης νοούνται σφάλματα ελλείψεις που αποδίδονται στην εκκαλούμενη απόφαση και συνι-στούν συνήθως παραδρομές του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και μερικές φορές σφάλματα του ίδιου εκκαλούντος, εφόσον, στην τελευταία περίπτωση, περιλαμβάνονται στα όρια που δια-γράφονται από το άρθρο 527 του ίδιου Κώδικα (ΑΠ 408/2000 ΝοΒ 49.811, ΑΠ 156/1996 ΕλλΔ/νη 37.1346, ΕφΑθ 973/2003 ΕλλΔ/νη 46.557, ΕφΑθ 5715/1999 ΝοΒ 49.848). Οι παραδρομές

του δικαστηρίου μπορεί να αναφέρονται είτε σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του ουσιαστικού ή του δικονομικού δικαίου είτε σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων (ΑΠ 356/2002 ΕΕργΔ 62.1174, ΑΠ 1271/1995 ΕλλΔνη 38.781, ΕφΑθ 973/2003 ό.π.). Σε κάθε περίπτωση, όμως, πρέπει οι λόγοι της έφεσης να διατυπώνονται με τόση σαφήνεια, ώστε να καθορίζονται επακριβώς τα σφάλματα που αποδίδονται στην εκκαλούμενη απόφαση και δικαιολογούν τη ζητούμενη εξαφάνιση ή μεταρρύθμιση (ΑΠ 1271/1995 ό.π., ΕφΑθ 973/2003 ό.π., ΕφΑθ 5715/1999 ό.π.). Έτσι, λόγος έφεσης για παράβαση κανόνων ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου είναι αόριστος, αν δεν αναφέρεται σ΄ αυτόν ποιος είναι ο κανόνας δικαίου που παραβιάστηκε και με ποίο τρό-πο έγινε η παραβίαση(ΕφΘεσσ. 1999/1987 Αρμ ΜΒ΄ 330, Μπέης: ΚΠολΔ άρθρ. 520 σελ. 1955, Σαμουήλ: Η έφεση Ε έκδ. (2003) παρ.541 σελ. 220). Περαιτέρω, ο ενάγων, ως εκκα-λών, μπορεί να προτείνει ισχυρισμούς καταλυτικούς των νέων ισχυρισμών, τους οποίους παραδεκτώς, κατά το άρθρο 527 άρ. 1 του ΚΠολΔ, προ-βάλλει το πρώτο κατ΄ έφεση ο εναγό-μενος, ως εφεσίβλητος, καθώς και νέ-ους ισχυρισμούς προς απόκρουση των πρωτοδίκως προταθέντων ισχυρισμών του εναγομένου, αλλά μόνο αν για τους ισχυρισμούς αυτούς συντρέχουν οι όροι του άρθρου 269 του ΚΠολΔ (Σαμουήλ:ό.π. παρ. 704 σελ.287). Στην προκειμένη περίπτωση, με τον έκτο λόγο της κρινόμενης έφεσης, η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έσφαλε, γιατί παραβίασε κανόνες ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου, χωρίς να διευκρινίζει ποιοι κανόνες παραβιάστηκαν και με ποιο τρόπο έγινε η παραβίαση. Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός της έφεσης είναι απορριπτέος ως αόριστος. Ακόμη, απορριπτέος, ως αόριστος, είναι, ως προς το πρώτο σκέλος του, και ο πρώτος λόγος έφεσης με τον οποίο η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έσφαλε, γιατί δεν δέχθηκε στο σύνολο της την ανακοπή και δεν κήρυξε εξ ολοκλήρου άκυρη την από 24-4-1998 κατάσχεση από την πρώτη εφεσίβλητη, στα χέρια της δεύτερης εφεσίβλητης, ως τρί-της, της αξίωσης την οποία είχε αυτή (εκκαλούσα) κατά της δεύτερης εφεσίβλητης, αφού δεν διαλαμβάνονται σ΄ αυτόν (λόγο έφεσης) οι πλημμέλειες της εκκαλούμενης απόφασης. Επίσης, οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης που ασκήθηκαν με το από 15-9-2004 ιδιαίτερο δικόγραφο την 16-9-2004, δηλαδή μετά την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση της έφεσης και με τους οποίους η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι ενώ η συνολική οφειλή της προς την πρώτη εφεσίβλητη, μετά τη ρύθμιση που έγινε κατά το άρθρο 39 του Ν. 3259/2004 δεν υπερβαίνει το ποσό των 598.290,04 ευρώ, η πρώτη εφεσίβλητη έχει εισπράξει από μεν την ίδια(εκκαλούσα) το ποσό των 328.060,02 ευρώ, από δε την κατάσχεση, στα χέρια της δεύτερης εφεσίβλητης, ως τρίτης, απαίτησης αυτής (εκ-καλούσας) για καταβολή μισθωμάτων, το ποσό των 361.383,99 ευρώ, είναι απορριπτέοι, ως απαράδεκτοι, αφού οι λόγοι αυτοί έφεσης δεν αναφέρονται σε παραδρομές του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, δηλαδή σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων του ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου ή σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, ούτε περιέχουν ισχυρισμούς καταλυτικούς νέων ισχυρισμών τους οποίους προέβαλαν παραδεκτά, κατά το άρθρο

527 του ΚΠολΔ, οι καθών η ανακοπή – εφεσίβλητες, ή νέους ισχυρισμούς για την απόκρουση των πρωτοδίκως προτα-θέντων ισχυρισμών των καθών η ανακο-πή- εφεσιβλήτων. Από τις διατάξεις του άρθρου 924 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι η επιταγή με την οποία αρχίζει η ανα-γκαστική εκτέλεση πρέπει να περιέχει σύντομη μνεία του οφειλομένου ποσού, χωρίς να είναι ανάγκη να εκτίθεται το ιστορικό κάθε κονδυλίου. Ειδικότερα, αρκεί να προκύπτει από την επιταγή η αιτία της απαίτησης, η οποία κατ΄ αρ-χήν, θα προκύπτει από το αντίγραφο του τίτλου, κάτω από το οποίο γράφεται η επιταγή, καθώς και η οφειλή κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Εφόσον έχει γίνει ο διαχωρισμός αυτός, η επιτα-γή παρουσιάζει πληρότητα και απόκει-ται στον οφειλέτη να ισχυριστεί και να αποδείξει την απόσβεση της απαίτησης ή την ανακρίβεια των κονδυλίων ή τον εσφαλμένο υπολογισμό ή το παράνομο των τόκων. Οι καταβολές του οφειλέτη δεν αποτελούν στοιχείο του περιεχομέ-νου της επιταγής, αναγκαίο για το κύ-ρος της, αλλά βάση ένστασης του οφει-λέτη. Επίσης, ούτε το ποσό του τόκου χρειάζεται να προσδιορίζεται στην επι-ταγή, αφού το μεν ποσοστό του τόκου ορίζεται από το νόμο, το δε ποσό των τόκων που θα καταβληθεί μπορεί να βρεθεί με απλό μαθηματικό υπολογι-σμό με βάση το ποσοστό αυτού και το χρονικό διάστημα που θα παρέλθει μέ-χρι την ημέρα της εξόφλησης της επιτα-γής. Αν η επιταγή δεν περιέχει τα προ-αναφερόμενα στοιχεία, επέρχεται ακυ-ρότητα που κηρύσσεται από το δικα-στήριο, εφόσον, κατά την κρίση του, από την αοριστία της επιταγής προκα-λείται στον οφειλέτη δικονομική βλάβη, που δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλ-λο τρόπο, παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας (ΑΠ 1777/2001 ΕλλΔ/νη 43.1385, ΑΠ 474/1999 ΕλλΔ/νη 41.81, ΑΠ 194/1995 ΕλλΔ/νη 37.101, ΕφΑθ 2838/2002 ΕλλΔ/νη 43.1460, ΕφΑθ 3009/2001 ΕλλΔ/ΝΗ 42.1371, ΕφΑθ 2535/1998 ΕλλΔ/νη 40.385). Αν η επιταγή έγινε για ποσό μεγαλύτερο από το πράγματι οφειλόμενο, ακυρότη-τα επέρχεται μόνο κατά το επί πλέον ποσό (ΑΠ 1771/2001 ό.π., ΑΠ 675/2001 ΕλλΔ/νη 42.1574, ΑΠ 194/1995 ό.π., ΑΠ 310/1992 Δ 23.813). Δεν πά-σχει, όμως, από καμμία ακυρότητα για το πράγματι οφειλόμενο ποσό για το οποίο νόμιμα αρχίζει και προχωρεί η αναγκαστική εκτέλεση(Μπρίνιας: Αναγκ, εκτελ. τόμ. Α΄ έκδ. Β΄(1983) παρ. 115 σελ. 304). Περαιτέρω, σύμφω-να με τη διάταξη του άρθρου 996 παρ. 3 εδ. α΄ του ΚΠολΔ, από την εγγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο κατασχέ-σεων ο μεσεγγυούχος εισπράττει και καταθέτει δημόσια τις προσόδους του κατασχεμένου πράγματος που προέρ-χονται από έννομη σχέση. Κατά συνέ-πεια, τα μισθώματα κατασχεμένου ακι-νήτου, τα οποία αποτελούν πρόσοδο (Μπρίνιας : ό.π. παρ. 526 Β ² σελ. 1614-1615, Γέσιου – Φαλτσή :Δίκαιο αναγκαστικής εκτέλεσης τομ. Β΄ (2001) παρ. 55 ²²² 1γ αρ. 37 σελ. 261, Κερα-μεύς- Κονδύλης-Νίκας : ΕρμΚΠολΔ άρθρ. 996 αρ. 4 σελ. 1936), υπάγονται στη ρύθμιση του άρθρου 996 παρ. 3 του ΚΠολΔ και, συνεπώς, η δέσμευση τους υπέρ της διαδικασίας της αναγκα-στικής εκτέλεσης έχει ως αφετηρία όχι την επιβολή της κατάσχεσης στο βιβλίο κατασχέσων (Μπρίνιας : ό.π. παρ. 526β ²² και ²²² σελ. 1615, Γέσιου- Φαλτσή :ό.π. παρ. 55 ²²² 1γ αρ. 37 σελ. 261). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάτα-ξη του άρθρου 983 παρ. 1 περ. α΄ και β΄ του ΚΠολΔ, το

κατασχετήριο, με το οποίο επιβάλλεται ή κατάσχεση απαί-τησης του οφειλέτη έναντι τρίτου ή κινη-τών πραγμάτων που ανήκουν στον οφει-λέτη και βρίσκονται στα χέρια τρίτου, πρέπει να περιέχει και την ακριβή περι-γραφή της απαίτησης καθώς και το πο-σό για το οποίο επιβάλλεται η κατά-σχεση .Ως ακριβής περιγραφή της απαίτησης νοείται η αληθής και όχι η λεπτομερής περιγραφή (Μπρίνιας: ό.π. παρ. 450 [22] 1 σελ. 1329, Γέσιου-Φαλτσή: ό.π. παρ. 64V 2β αρ. 150 σελ. 759). Έτσι, το κατασχετήριο πρέπει να προσδιορίζει όχι τα παραγω-γικά γεγονότα, αλλά την αιτία της απαί-τησης κατά τα ουσιώδη αυτής στοιχεία, όταν δε πρόκειται για μελλοντική απαί-τηση με το κατασχετήριο πρέπει να προσδιορίζεται η έννομη σχέση, η οποία συνδέει τον καθού η κατάσχεση με τον τρίτο και η οποία αποτελεί την παράγωγο (δικαιογόνο) αιτία της οφει-λής του τρίτου (Μπρίνιας: ό.π. παρ.450 ΙΙ 2δ σελ.1331, Γέσιου-Φαλτσή:ό.π. παρ. 64V 2β αρ. 150-151 σελ.759-760). Τα στοιχεία αυτά του κατασχετηρίου, όπως, άλλωστε, και τα υπόλοιπα στοι-χεία αυτού, δεν τάσσονται με ποινή ακυ-ρότητας και, συνεπώς, η παράλειψη ή ατέλεια αυτών έχουν ακυρωτική επί-δραση μόνο με τη συνδρομή δικονομικής βλάβης, η οποία δεν μπορεί να αποκα-τασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας κατά το άρθρο 159 του ΚΠολΔ (ΕφΑθ 5986/1993 ΕλλΔ/νη 35.459, Μπρίνιας:ό.π. παρ. 450 [22] 2α σελ. 1330-1331, Γέσιου-Φαλ-τσή:ό.π. παρ. 64V 2β αρ.150 σελ. 759, Καστριώτης:Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου (1986) παρ. 44 σελ. 397).

1085/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Λέων, Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Ανακοπή κατά της έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού. Λόγοι που αναφέρονται σε κάποιο νομικό ελάττωμα του εκπλειστηριασθέντος πράγματος (ακίνητο μη άρτιο) δεν είναι λόγος δικονομικής ακυρότητας για να προσβάλλονται κατά το άρθρο 933 ή 936 Κ.ΠολΔ. αφού ο υπερθεματιστής αποκτά όσα δικαιώματα είχε ο καθού η εκτέλεση, ο οποίος δεν είναι τρίτος δικαιούχος δικαιώματος για να έχει δικαίωμα άσκησης της άνω ανακοπής. Πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν ανακοπή κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης είναι αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 933 παρ. 1 ΚΠολΔ δηλαδή ο καθού η εκτέλεση και ο και κάθε δανειστής που έχει έννομο συμφέρον. Ο υπερθεματιστής δεν νομιμοποιείται για την άσκηση αντιρρήσεων κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης, εκτός από την περίπτωση αναπλειστηριασμού λόγω μη κατάθεσης του πλειστηριάσματος. Αντίθετη άποψη(Μπέης).

Με το δεύτερο λόγο της έφεσης η εκκαλούσα εκθέτει ότι έσφαλε η 662/2002 απόφαση που απέρριψε τον τέ-ταρτο λόγο της ανακοπής κατά της προαναφερόμενης έκθεσης αναγκα-στικού πλειστηριασμού και κατακύ-ρωσης ακινήτου ως μη νόμιμο με το σκε-πτικό ότι με το λόγο της ανακοπής δεν προβάλλονται οι προβλεπόμενοι από το άρθρο 933 Κ.Πολ.Δ. λόγοι αλλά

το νομικό ελάττωμα του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου, που δεν είναι λόγος δικονομικής ακυρότητας του πλειστηριασμού ενώ αυτή είναι τρίτη θιγόμενη άμεσα από την απαγόρευση διάθεσης και συνεπώς νομιμοποιείται στην άσκηση ανακοπής. Στην προκειμένη περίπτωση όσον αφορά στην προαναφερόμενη έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού και κατακύρωσης του ακινήτου ο κρινόμενος λόγος της ανακοπής πρέπει ν΄ απορριφθεί ως μη νόμιμος αφού μ΄ αυτόν δεν προβάλλονται οι προβλεπόμενοι από το άρθρο 933 αρ. 1 Κ.ΠολΔ. λόγοι – ελαττώματα της εκτελούμενης απαίτησης, δικονομική ακυρότητα του εκτελεστού τίτλου και δικονομική ακυρότητα των δικαστικών πράξεων της εκτέλεσης και στην προκειμένη περίπτωση του πλειστηριασμού- αλλά το νομικό ελάττωμα του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου το οποίο είναι ότι επιχειρήθηκε η μεταβίβαση προς αυτή (ανακόπτουσα) της κυριότητας του μη αρτίου τμήματος των 219,112 τ.μ. του οικοπέδου, συνολικής εκτάσεως 242,76 τ.μ. η οποία όμως προσέκρουε στην απαγόρευση διάθεσης του άρθρου 2§1 του ΑΝ 690/1948, που επανήλθε σε ισχύ με το άρθρο 6§1 Ν.Δ. 651/1977, που αποτρέπει τη δυνατότητα μεταβί-βασης του, το οποίο δεν είναι λόγος (δικονομικής) ακυρότητας του πλειστηριασμού (Βαθρακοκοίλης Ερμηνεία Κωδ. Πολ. Δικον, υπό το άρθρο 1017,49.27, Μπρίνιας, Αναγκαστική Εκτέλεση, β΄ έκδοση τ.Ε. 1982 σελ.2167 και 2168) αλλά ούτε και δικαίωμα ανακοπής του άρθρου 936 έχει ο υπερθεματιστής, αφού αυτός αποκτά όσα δικαιώματα είχε ο καθού η εκτέλεση, ο οποίος δεν είναι τρίτος δικαιούχος δικαιώματος για να έχει δικαίωμα άσκησης της άνω ανακοπής. Κατά τη διάταξη του άρθρου 933§1 Κ.Πολ.Δ. ανακοπή προς ακύρωση του πλειστηριασμού και γενικά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης νομιμοποιούνται ν΄ ασκήσουν μόνο τα πρόσωπα, που σ΄ αυτό περιοριστικά αναφέρονται, δηλαδή εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστής του, που έχει νόμιμο συμφέρον. Συνεπώς, ο υπερθεματιστής δηλαδή εκείνος στον οποίο κατακυρώθηκε το πράγμα που εκπλειστηριάσθηκε, δεν νομιμοποιείται για την άσκηση αντιρρήσεων κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης, καθόσον δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των παραγόντων της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης που μνημονεύονται στο ανώτερω άρθρο, στους οποίους και μόνο ο νόμος παρέχει το δικαίωμα της προσβολής των πράξεων αυτής (Μπρίνιας Αναγκ. Εκτέλεση, τεύχος Α, Β' έκδοση, ανατύπωση (1985) § 154, άρθρο 933 σελ. 424). Δικαιούται αυτός ν΄ ασκήσει ανακοπή του άρθρου 933§1 Κ.Πολ.Δ. μόνο όταν επισπεύδεται, κατ΄ αυτού αναπλειστηριασμός, στην περίπτωση μη καταβολής του πλειστηριάσματος στην υπάλληλο του πλειστηριασμού(965§5 Κ.Πολ.Δ,), οπότε επέχει θέση οφειλέτη και προβάλλει αντιρρήσεις κατά της διαδικασίας του αναπλειστηριασμού για ακυρότητα της εκτέλεσης, που επισπεύδεται κατ΄ αυτού (ΕφΑθ. 715/2002, Δικ/νη 44, 1416, ΕφΑθ. 3671/1917, Δικ/νη 39.408), δεν δικαιούται όμως να προσβάλλει τον πλειστηρια-σμό από τον οποίο έχει δικαιώματα δη-λαδή εκείνου, που προηγήθηκε, κατά τον οποίο κατακυρώθηκε σ΄ αυτόν το εκπλειστηριασθέν (ΕφΑθ 1899/1993, Δικ/νη 35,155, Μπρίνιας:Αναγκ. Εκτέλεση, όπως § 655). Ως προς την προαναφερόμενη άποψη όπου επικρατεί στη νομολογία, δηλαδή ότι ο υπερθε-

ματιστής δεν ανήκει στα πρόσωπα που νομιμοποιούνται ενεργητικά ν΄ ασκήσουν ανακοπή για την ακύρωση του πλειστηριασμού από τον οποίο έλκουν δικαιώματα σε οποιαδήποτε, περίπτωση αφού δεν είναι δανειστές των καθών η εκτέλεση έχει διατυπωθεί στην θεωρία διαφορετική άποψη για την ύπαρξη νομικού ελαττώματος στο εκπλειστηριαζόμενο πράγμα. Έτσι έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι στην περίπτωση αυτή θεμελιώνεται ιδιότητα του δανειστή του καθού η εκτέλεση στο πρόσωπο του υπερθεματιστή, που έχει καταβάλει το πλειστηρίασμα του ακινήτου, που πλειστηριάσθηκε και έχει νομικό ελάττωμα, διότι αυτός έχει αξίωση από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό κατά του καθού η εκτέλεση(1017§2 εδγ) και έτσι είναι δανειστής του καθού, κατά την έννοια του άρθρου 933§1 Κ.Πολ.Δ. (έτσι Κ. Μπέης:Παρατηρήσεις, Δ9 (1978), σελ. 572,579). Ο υπερθεματιστής, που κατέβαλε το πλειστηρίασμα, που διανεμήθηκε στους δανειστές αλλ΄ αυτός δεν απέκτησε την κυριότητα του λόγω του νομικού ελαττώματος και εφόσον ο πλειστηριασμός δεν ακυρώθηκε, κατά τις διατάξεις των άρθρων 933 επ., 1005, 1010 Κ.ΠολΔ., είναι ο δικαιούχος της αξιώσεως του αδικαιολόγητου πλουτισμού κατά τις διατάξεις των άρθρων 904 ε.Α.Κ. με υπόχρεο προς τούτο και νομιμοποιούμενο επομένως παθητικά- κατά την κρατούσα γνώμη- όχι τους δανειστές που απώλεσαν οριστικά- στην έκταση που ικανοποιήθηκαν από το πλειστηρίασμα την απαίτηση τους, αλλά του καθού η εκτέλεση οφειλέτη από το χρέος του λόγω του πλειστηριασμού ξένου πράγματος, δηλαδή χωρίς να δώσει αντάλλαγμα, οπότε καθίσταται πλουσιότερος, χωρίς νόμιμη αιτία, γιατί δεν μεταβίβασε την κυριότητα του πλειστηριασθέντος ακινήτου(ΕφΑθ. 436/2000 Δικ/νη 42,1377). Ως προς την ανωτέρω άποψη της θεωρίας έχουν διατυπωθεί σοβαρές αμφισβητήσεις για τη δυνατότητα άσκησης της εκ του άρθρου 933 ανακοπής εκ μέρους δανειστή υπερθεματιστή, διότι ανακοπή του άρθρου 933 έχει ως αντικείμενο την ακύρωση των πράξεων της εκτέλεσης με βάση λό-γους που αναφέρονται στα ελαττώματα της απαίτησης, υπέρ της οποίας έγινε η εκτέλεση την εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου και των διαδικαστικών πράξεων εκτέλεσης(Ι.Μπρίνιας τ.Ε', β΄ έκδοση, ανατύπωση, άρθρο 1017 Κ.Πολ.Δ §657 σελ. 2167). Παρά ταύτα όμως έχει διατυπωθεί η άποψη ότι επιβάλλεται η διασταλτική ερμηνεία των κατά το άρθρο 933 λόγων της ανακοπής του άρθρου αυτού έτσι ώστε να πα-ρασχεθεί στον υπερθεματιστή η δυνατό-τητα προσβολής του πλειστηριασμού προς ακύρωση με λόγο την ύπαρξη νο-μικών ελαττωμάτων επί του πλειστηρι-ασθέντος πράγματος ή δικαιώματος (βλ. Μπρίνιας οπ. §σελ. 2168 Γέσιου-Φαλτσή (ιδιαίτερα επιφυλακτική) Δίκαιο αναγκαστικής εκτέλεσης, σελ. 529 επ.). Η έννοια του νομικού ελαττώματος είναι η εκ του αστικού δικαίου(άρθρο 514 Α.Κ.), κατά την οποία νομικό ελάτ-τωμα είναι η έλλειψη κυριότητας του καθού η εκτέλεση και γενικότερα του μεταβιβαζόμενου δικαιώματος ως εκ του δικαιώματος τρίτου, που διατηρείται και δεν αποσβένυται δια του πλειστηρια-σμού. Κατά τη διάταξη δε του άρθρου 933 Κ. Πολ.Δ. ο νομιμοποιούμενος σε άσκηση ανακοπής πρέπει να δικαιο-λογούν και έννομο συμφέρον προς άσκηση ανακοπής, η ιδιότητα δε του ανακόπτοντος ως δανειστή του καθού αποτελεί αναγκαίο στοιχείο νομιμοποίη-

σης του προς άσκηση ανακοπής, δεν επαρκεί και για τη θεμελίωση εννόμου συμφέροντος προς προσβολή της εκτέλεσης και πρέπει να επικαλείται αυτός γεγονότα, που το θεμελιώνουν λ.χ. ότι λόγω της παραβίασης της διάταξης ή της αποδιδομένης στην πράξη πλημμέλειας ενδέχεται να μειωθούν οι προβλεπόμενες από το νόμο εγγυήσεις, που εξασφαλίζουν τα συμφέροντα του. Εξάλλου κατά την ίδια διάταξη νομιμοποιείται ο τρίτος, ο οποίος θεμελειώνει την ιδιότητα του δανειστή είτε του καθού η εκτέλεση είτε οιουδήποτε των δανειστών. Έτσι δικαιούται ν΄ ασκήσει ανακοπή ο δανειστής του αδρανούντος κα-θού η εκτέλεση. Η ανακοπή, όμως αυτή του τρίτου δανειστή του καθού η εκτέ-λεση οφειλέτου, ασκείται κατά πλαγια-στικό τρόπο κατά το άρθρο 72 Κ.ΠολΔ. (ΕφΑθ 64/1999 Δικ/νη 49 1126). Στην προκειμένη περίπτωση η ανακόπτουσα δεν νομιμοποιείται ενεργητικά στην άσκηση της ανακοπής κατά παραδοχή της ως άνω άποψης που κρατεί στην νομολογία, σύμφωνα με την οποία ο υπερθεματιστής με εξαίρεση την περί-πτωση του αναπλειστηριασμού δεν έχει δικαίωμα προσβολής της αναγκαστικής εκτέλεσης και του πλειστηριασμού με την ανακοπή του άρθρου 933 Κ.Πολ.Δ., γιατί δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των προσώπων που περιοριστικώς ορί-ζονται στην διάταξη αυτή και ούτε θεμε-λιώνει την κατάταξη του δανειστή του καθού η εκτέλεση. Επομένως δεν μπο-ρεί να ισχυριστεί ότι δεν έχει επιδοθεί το πρόγραμμα. Αλλά ακόμη και αν το Δικ/ριο δεχθεί την άποψη ότι εφόσον θεμελιώνεται ευθύνη αδικαιολόγητου πλουτισμού του καθού η εκτέλεση ο υπερθεματιστής καθίσταται δανειστής του στην προκείμενη περίπτωση τα επικαλούμενα από την ανακόπτουσα-υπερθεματίστρια περιστατικά δεν συνιστούν νομικά ελαττώματα στο πλειστηριαζόμενο ακίνητο αλλά άλλες δικονομικές ακυρότητες γι΄ αυτό η ανακοπή ως προς τους δύο αυτούς λόγους πρέπει ν΄ απορριφθεί, διότι δεν μπορεί να τύχει διασταλτικής ερμηνείας του άρθρο 933 Κ.Πολ.Δ., ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα στην τελευταία, που έλκει δικαίωμα από τον πλειστηριασμό να προβάλλει τους ανωτέρω λόγους. Από την άλλη πλευρά μόνη η ιδιότητα της ανακόπτουσας ως δανείστριας της καθής η εκτέλεση που αποτελεί βέβαια αναγ-καίο στοιχείο νομιμοποίησης της προς άσκηση της ανακοπής σύμφωνα με την προηγηθείσα εκδοχή δεν επαρκεί για τη θεμελίωση εννόμου συμφέροντος προς προσβολή της εκτέλεσης, εφόσον αυτή δεν επικαλείται γεγονότα, που το θεμελιώνουν, οι δε δικονομικές ακυρότητες και πλημμέλειες του πλειστηριασμού δεν συνδέονται με την ύπαρξη νομικού ελαττώματος του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου. Τέλος, ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι ανακόπτουσα με τους προαναφερόμενους λόγους ασκεί πλαγιαστικώς, κατά τη διάταξη του άρθρου 72 Κ.Πολ.Δ. τα δικαιώματα της καθής η εκτέλεση καθόσον δεν επικαλείται αδράνεια της τελευταίας σύμφωνα με τη νομική σκέψη. Επομένως επειδή δεν νομιμοποιείται η ανακόπτουσα νομότυπα με τις σκέψεις που προηγήθηκαν ν΄ ασκήσει την ανακοπή οι ανωτέρω λόγοι της (ανακοπής) κρίνονται απαράδεκτοι και γι΄ αυτό το λόγο πρέπει ν΄ απορριφθεί και η ανακοπή στο

1086/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευτυχία Αναστασιάδου, Θεόδωρος Πέππας, Αθανάσιος Αμπατζής**).

Δικόγραφο αγωγής εάν δεν έχει την υπογραφή του δικηγόρου. Δεν είναι άκυρο αναπληρώνεται από την υπογραφή στην έκθεση κατάθεσης.

Η ένδικη από 5-6-2002 (αριθμ. εκθ. κατ. 78/2002) αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη, όπως προκύπτει από το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο επίσημο αντίγραφο της δεν έχει υπογραφή, πλην όμως η έλλειψη της υπογραφής του δικογράφου της, που απαιτείται κατ΄ άρθ. 118 του ΚΠολΔ αναπληρώνεται από την υπάρχουσα υπογραφή της πληρεξουσίας δι-κηγόρου του ενάγοντος στην έκθεση κα-τάθεσης (βλ. Β. Βαθρακοκοίλη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, άρθρ. 118, τόμος Α΄ σελ. 737). Συνεπώς απορριπτέος ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμος ο ισχυρισμός του εναγομένου ήδη εφεσιβλήτου για ακυρότητα του δικογράφου της αγωγής για έλλειψη της υπογραφής, που προέβαλε πρωτόδικα και επαναφέρει και ενώπιον του δικαστηρίου αυτού με τις έγγραφες προτάσεις του γι΄ αντίκρουση της έφεσης.

1140/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Ραβαζούλας, Ανδρέας Φραίμης, Νικόλαος Βουργίδης**).

Πλειστηριασμός πλοίου. Προνόμια επί του πλειστηριάσματος. Κατατάσσονται κατά πρώτο λόγο κατά το άρθρο 205 ΚΙΝΔ προνομιακές απαιτήσεις, οι ενυπόθηκες απαιτήσεις επί του πλοίου και μετά την πλήρη ικανοποίηση των απαιτήσεων τους ακολουθεί η κατάταξη των κατά τα άρθρα 975 και 976 του ΚΠολΔ προνομιούχων απαιτήσεων κατά την έκταση που οι τελευταίες καλύπτονται από το άρθρο 205 ΚΙΝΔ. Οι απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας πλοιάρχου και πληρώματος καθώς και τα δικαιώματα του Ν.Α.Τ. κατατάσσονται στην δεύτερη κατηγορία. Η διαδικασία κατάταξης των απαιτήσεων και τα μεταξύ των δανειστών προνόμια κρίνονται κατά το δίκαιο του χρόνου συντάξεως του πίνακα κατάταξης. Πλοίο με ξένη σημαία. Εφαρμοστέο δίκαιο

Κατά το άρθρο 1012 παρ. 4 του ΚΠολΔ επί πλειστηριασμού κατασχεμένου πλοίου η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα κατατάξεως γίνεται κατά πρώτο λόγο σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου. Κατά δε το άρθρο 205 του ΚΙΝΔ είναι προνομιούχες επί του πλοίου και του ναύλου κατά την τάξη που ορίζεται σ΄ αυτό μόνο οι απαιτήσεις που αναφέρο-

νται σ' αυτό, οι οποίες όλες υπάγονται σε τέσσερις κατηγορίες και προηγούνται της υποθήκης, δηλαδή και της απλής ναυτικής συνθήκης του άρθρου 195 επ. του ΚΙΝΔ και κατ΄ επέκταση της προτιμώμενης υποθήκης του ν. 3899/1958. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι επί κατασχεμένου πλοίου που πλειστηριάστηκε κατατάσσονται κατά πρώτο λόγο οι κατά το άρθρο 205 του ΚΙΝΔ προνο-μιούχες απαιτήσεις, έπειτα οι ενυπό-θηκες απαιτήσεις επί του πλοίου και, μετά την πλήρη ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών, επί του υπολοίπου του εκπλειστηριάσματος που τυχόν απομένει ακολουθεί η κατάταξη των κατά τα άρθρα 975 και 976 του ΚΠολΔ προνομιούχων απαιτήσεων κατά την έκταση κατά την οποία οι τελευταίες δεν καλύπτονται από το άρθρο 205 του ΚΙΝΔ (Εφ. Πειρ. 81/1988 Ελλ. Δνη 30,182). Έτσι από τη διάταξη του άρθρου 205 εδ. α΄ και β΄ του ΚΙΝΔ προκύπτει ότι είναι προνομιούχες επί του πλοίου και του ναύλου περιοριστικά στην πρώτη τάξη οι απαιτήσεις για τα δικαστικά έξοδα που έγιναν προς το κοινό συμ-φέρον των δανειστών, τα τέλη και δι-καιώματα που βαρύνουν το πλοίο, οι συναφείς προς ναυσιπλοΐα φόροι, κα-θώς και τα από τον κατάπλου του πλοί-ου στο τελευταίο λιμάνι έξοδα φυλά-ξεως και συντηρήσεως και στη δεύτερη τάξη οι απαιτήσεις που πηγάζουν από τη σύμβαση εργασίας του πλοιάρχου και του πληρώματος, καθώς και τα από τη ναυτολόγηση αυτών δικαιώματα του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «ΝΑΥΤΙΚΟ ΑΠΟΜΑΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ» (Ν.Α.Τ.) (Εφ. Πειρ. 1112/1986 Ελλ.Δνη 28,493). Η διαδικασία της κατατάξεως των απαιτήσεων στην αναγκαστική εκτέλεση και τα μεταξύ των δανειστών προνόμια κρίνονται κατά το δίκαιο του χρόνου συντάξεως του πίνακα κατατάξεως. Αυτό αποτελεί βασική αρχή του δικαίου των προνομίων και δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι διατάξεις περί προνομίων ανήκουν βασικά στο δικονομικό δίκαιο και έχουν ως αντικείμενο, όχι τις απαιτήσεις αυτές καθεαυτές, αλλά την τάξη κατά την οποία θα ενασκηθεί κάθε απαίτηση. Τα ίδια ισχύουν και για τα ναυτικά προνόμια, τα οποία καθιερώνο-νται με το άρθρο 205 του ΚΙΝΔ, η ύπαρξη όμως των προνομίων αυτών, τα οποία έχουν εμπράγματο χαρακτήρα και αποτελούν ένα είδος νόμιμου ειδικού ενέχυρου, όπως και η ύπαρξη του εμπράγματου δικαιώματος της υπο-θήκης επί πλοίου, ανάγεται στο ουσια-στικό δίκαιο και θα κριθεί βάσει αυτού. Επομένως, ενόψει του άρθρου 9 του ΚΙΝΔ, κατά το οποίο το δίκαιο της πο-λιτείας, της οποίας τη σημαία φέρει το σκάφος, ρυθμίζει τα επ΄ αυτού εμπράγ-ματα δικαιώματα, το καθιερωμένο με τη διάταξη του άρθρου 205 εδ. α΄ του ΚΙΝΔ προνόμιο, που αναφέρεται σε απαιτήσεις από συναφή και βαρύνοντα το πλοίο τέλη και δικαιώματα, θα ισχύ-σει, ως δίκαιο του τόπου της εκτελέ-σεως (lex fori), στη διαδικασία κατατά-ξεως των δανειστών για τη διανομή του πλειστηριάσματος, το οποίο έχει προ-έλθει από την εκποίηση σε αναγκαστι-κό πλειστηριασμό πλοίου υπό ξένη σημαία, μόνο αν το προνόμιο αυτό αναγνωρίζεται από το δίκαιο της χώρας της οποίας τη σημαία έφερε το πλοίο κατά το χρόνο της συντάξεως του πίνα-κα κατατάξεως, ενώ στην αντίθετη περί-πτωση σύμφωνα με την παραπάνω διά-ταξη του άρθρου 9 του ΚΙΝΔ δεν θα ληφθεί υπόψη και η αντίστοιχη απαίτηση δεν θα καταταγεί ως προνομιακή (ΑΠ 70/1992 ΕΝΔ 21,258, ΕφΠειρ.

833/1993 Ελλ.Δνη 35,1701). Τέλος, σύμ-φωνα με το άρθρο 9 του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (τέλη και φορολογικές διατάξεις) νόμου 38(1)/1992 της Κυπριακής Δημοκρατίας οι απαιτήσεις της (Κυπριακής) Δημοκρατίας για τέλη, οφειλές ή φόρους χωρητικότητας που επιβάλλονται και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού συνιστούν προνόμιο επί του πλοίου, το οποίο κατατάσσεται πρώτο σε τάξη και ικανοποιείται κατά προτεραιότητα έναντι οποιασδήποτε απαιτήσεως που βαρύνει το πλοίο….Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που απέρριψε την υπ΄ αριθμ. 129/14.10.2003 ανακοπή του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «ΝΑΥ-ΤΙΚΟ ΑΠΟΜΑΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ» (Ν.Α.Τ.) ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη, έκανε δεκτές τις υπ΄ αριθμ. 123/8.10.2003 και 124/8.10.2003 ανακοπές των ανακοπτου-σών με τις επωνυμίες «ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Α.Ε.» και «ΑΣΤΑΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε.» αντίστοιχα ως κατ' ουσίαν βάσιμες και μεταρρύθμισε τον υπ΄ αριθμ. 197/23.9.2003 πίνακα κατατάξεως της συμβολαιογράφου Ξηρομέρου Αιτωλοακαρνανίας Κ.Ε.Τ. και κατέταξε: Α) στην πρώτη τάξη: 1) την Κυπριακή Δημοκρατία για ποσό 25.189 δολαρίων Η.Π.Α. ή 22.267,93 ευρώ, 2) την ανώ-νυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Α.Ε.» για ποσό 14.718,9 δολαρίων Η.Π.Α. ή 13.011,75 ευρώ, 3) την ανώ-νυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΑΣΤΑ-ΚΟΣ ΤΕΡΜΙΝΑΛ Α.Ε.» για ποσό 50.687,16 δολαρίων Η.Π.Α. ή 44.803,31 ευρώ και Β) στη δεύτερη τάξη το ανακόπτον Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυ-μία «ΝΑΥΤΙΚΟ ΑΠΟΜΑΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ» (Ν.Α.Τ) για μέρος της απαιτήσεως του ποσού 60.904,94 δολαρίων Η.Π.Α. ορθά ερμήνευσε και εφήρμοσε το νόμο, γι΄ αυτό πρέπει να απορριφθεί η υπό κρίση έφεση ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη.

1142/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Νικόλαος Πατινιώτης** Ν.Σ.Κ.).

Έφεση κατά αποφάσεως, που ανέστειλε την εκδίκαση αγωγής έως ότου περατωθεί σχετική δίκη (περί διανομής του κοινού). Είναι μη οριστική και δεν χωρεί έφεση.

Στην προκειμένη περίπτωση η υπ΄ αριθμ. 93/1996 έφεση στρέφεται κατά της υπ΄ αριθμ. 117/1996 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου, με την οποία το Δικαστήριο αυτό ανέστειλε την εκδίκαση της από 18-5-1994 αγωγής για καταβολή του τεκμαρτού ενοικίου από τη μίσθωση του κοινού ακινήτου εωσότου περατω-θεί η δίκη επί της από 31-3-1986 αγω-γής διανομής του ίδιου ενάγοντος κατά της ίδιας εναγομένης, που εκκρεμεί ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Με-σολογγίου. Η απόφαση αυτή είναι μη οριστική, διότι δεν περατώνει τη δίκη, αλλά αντίθετα το Δικαστήριο θα επανεξετάσει την υπόθεση . Κατ΄ ακολουθίαν πρέπει να απορριφθεί η υπ' αριθμ. 93/1996 έφεση ως απαράδεκτη.

1148/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευφροσύνη Φίλιππα, Μαρία Τζεφριού**).

Αλλοδαπός. Ικανότητα δικαστικής παράστασης (63-65 ΚΠολΔ). Κρίνεται κατ΄ αρχήν από το δίκαιο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου. Αν το αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν έχει ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο ιθαγένειας του θεωρείται ικανό να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια εφόσον έχει τέτοια ικανότητα κατά το ημεδαπό δίκαιο. Αν έχει τέτοια ικανότητα το φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατά το δίκαιο της ιθαγένειας του, νόμιμα παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια έστω και αν κατά το ελληνικό δίκαιο δεν έχει τέτοια ικανότητα. Αυτεπάγγελτη εξέταση της ικανότητας παράστασης ανηλίκου. Η ικανότητα δικαστικής παράστασης του κρίνεται κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής. Περιστατικά με ανήλικο. Πακιστανοί. Αναβολή έκδοσης απόφασης για να προσκομισθεί έγγραφο από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου για το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν που διέπει την ικανότητα δικαστικής παράστασης και την

Η ικανότητα δικαστικής παρά-στασης (άρθρ. 63 του ΚπολΔ) καθορί-ζεται κατ΄ αρχήν από το δίκαιο της ιθα-γένειας του φυσικού προσώπου (άρθρ. 7 του ΑΚ) ή από το δίκαιο της έδρας του νομικού προσώπου (άρθρ. 10 του ΑΚ), το οποίο καθορίζει και τα όργανα που το εκπροσωπούν. Αν το αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν έχει, σύμ-φωνα με το δίκαιο της ιθαγένειας του ή, αντίστοιχα, της έδρας του, την ικανό-τητα δικαστικής παράστασης, θεωρεί-ται ικανό να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια, εφόσον έχει την ικανότητα αυτή κατά το ημεδαπό δίκαιο, αν, δη-λαδή, τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθ-ρων 63 έως 65 του ΚπολΔ. Η ρύθμιση αυτή προϋποθέτει τη συνδρομή της αλλοδαπότητας του φυσικού η νομικού προσώπου, όπως και την προηγούμενη διαπίστωση ότι το αλλοδαπό αυτό πρό-σωπο δεν έχει την ικανότητα δικαστικής παράστασης σύμφωνα με το δίκαιο της ιθαγένειας του ή της έδρας του. Αν υπάρχει τέτοια ικανότητα, νόμιμα παρί-σταται το πρόσωπο αυτό αυτοπρο-σώπως στα ελληνικά δικαστήρια, έστω και αν θεωρείται ανίκανο κατά το ελληνικό δίκαιο. Αν ο αλλοδαπός δεν έχει την ικανότητα δικαστικής παράστα-σης τόσο κατά το ημεδαπό όσο και κα-τά το δίκαιο της ιθαγένειας του, τότε με βάση το τελευταίο θα κριθεί ποιό πρό-σωπο και με ποιές διατυπώσεις θα πρέπει να τον εκπροσωπήσει (ΑΠ 258/1996 ΕλλΔ/ΝΗ 37.1557, Κεραμεύς- Κονδύλης-Νίκας: ΕρμΚπολΔ τόμ. Ι (2000) άρθρ. 66 παρ. 1 σελ.137). Πε-ραιτέρω, η ικανότητα δικαστικής παρά-στασης καθώς και η νόμιμη εκπροσώ-πηση του προσώπου που δεν έχει την ικανότητα της δικαστικής παράστασης συνιστούν διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης και ερευνώνται αυτεπαγγέλ-τως σε κάθε στάση της δίκης (ΕφΘεσσ 1935/1994, Αρμ ΜΘ' 1299, Κεραμεύς – Κονδύλης –Νίκας: ό.π. άρθρ. 64 αρ. 9 σελ. 131 και άρθρ.65 αρ. 7 σελ. 135, Βαθρακοκοίλης: ΚπολΔ τόμ. Α (1994) άρθρ. 62 άρ. 7 σελ. 341 και άρθρ. 64 αρ. 2 σελ. 366). Εξάλλου,

η ικανότητα δικαστικής παράστασης του ανηλίκου κρίνεται κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής (ΑΠ 1082/1990 ΕλλΔ/νη 32.794, ΕφΑθ 8071/1991 ΕλλΔ/νη 36.649, Κεραμεύς- Κονδύλης-Νίκας: ό.π. άρθρ. 64 αρ. 8 σελ. 131)…. Πε-ραιτέρω, ο πέμπτος από τους εφεσίβλητους γεννήθηκε την 15-1-1990, όπως προκύπτει από το επικαλούμενο και προσκομιζόμενο από τους εφεσίβλητους πληρεξούσιο 4/23-9-2005 του Διευθυντή του Προξενικού Γραφείου της Ελλάδας στο Ισλαμαμπάντ. Κατά το χρόνο, επομένως, της συζήτησης της αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, δηλαδή κατά την 10-6-2005, ο πέμπτος εφεσίβλητος που είναι, όπως αναφέρθηκε, αλλοδαπός και συγκεκριμένα υπήκοος της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν και που παραστάθηκε τόσο ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού με το δικό του όνομα, είχε ηλικία 15 ετών, και, συνεπώς, κατά το ημεδαπό δίκαιο (άρθρ. 127,128,129, 133-136 του ΑΚ, 62 ,64 του ΚΠολΔ) δεν είχε την ικανότητα δικαστικής παράστασης στη δίκη που άνοιξε με την προαναφερόμενη αγωγή. Όμως, η ικανότητα δικαστικής παράστασης του καθορίζεται κατ΄ αρχήν, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, από το δίκαιο της ιθαγένειας του, δηλαδή το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν, το οποίο όμως δεν είναι γνωστό στο Δικαστήριο. Σύμφωνα, επομένως, με τις διατάξεις των άρθρων 254, 270, 337, 524, 533,534 και 535 παρ.1 του ΚΠολΔ, για την ολοκλήρωση της έρευνας για την ουσιαστική βασιμότητα ή μη του πρόσθετου λόγου έφεσης ότι ο πέμπτος από τους εφεσιβλήτους δεν έχει την ικανότητα δικαστικής παράστασης λόγω της ανηλικότητας, που συνιστά διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης και ερευνάται, άλλωστε, και αυτε-παγγέλτως, το Δικαστήριο πρέπει να αναβάλει να αποφασίσει οριστικά ως προς τον πέμπτο από τους εφεσιβλήτους και να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης της υπόθεσης στο ακροατήριο του όσον αφορά τον πέμπτο από τους εφεσιβλήτους- αντεκκαλούντες, προκειμένου να προσκομιστεί, με την επιμέλεια του ίδιου(πέμπτου από τους εφεσιβλήτους-αντεκαλούντες) έγγραφο του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου για το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν, που διέπει την ικανότητα δικαστικής παράστασης των ανηλίκων και την εκπροσώπηση αυτών στα δικαστήρια.

1166/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου Δικαστική αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., Ευστάθιος Αντίοχος, Φοίβος Ράγκος**).

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτελέσεως. Ποια είναι αναλυτικά. Αμοιβή δικαστικού επιμελητή. Περιλαμβάνονται στα έξοδα που προαφαιρεί ο υπάλληλος του πλειστηριασμού από το πλειστηρίασμα. Δεν νομιμοποιείται συνεπώς να στραφεί ο δικαστικός επιμελητής κατά του οφειλέτη ή να αναγγελθεί για να καταταγεί με τον πίνακα κατάταξης και τυχόν ανακοπή κατά του πίνακα δεν στρέφεται εναντίον του. Η αμοιβή του δικηγόρου για

την σύνταξη της επιταγής περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως.

Με τη διάταξη του άρθρου 975 του ΚΠολΔ ορίζεται ότι η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα κατάταξης που συντάσσεται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού γίνεται όπως έχει αναφερθεί μετά την προαφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως που ορίζονται αιτιολογημένα απ' αυτόν. Στα έξοδα αυτά περιλαμβάνονται όπως έχει πιο πάνω ειπωθεί τα αναγκαία έξοδα για την έναρξη, κίνηση και τη διαδικασία γενικά της εκτέλεσης. Αφετηρία δε αποτελούν τα έξοδα και δικαιώματα για την έκδο-ση απογράφου, σύνταξη αντιγράφου και σύνταξης και κοινοποίησης της επιταγής προς εκτέλεση. Ως έξοδα εκτελέσεως νοούνται όσα γίνονται για την εξυπηρέτηση του συμφέροντος όλων των δανειστών και αφορούν την εκτέλεση με βάση την οποία έχει επιτευχτεί το πλειστηρίασμα από την έναρξη ως το πέρας της ήτοι ως τη σύνταξη της εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακύρωσης (ΑΠ 110/1996 ΕλλΔ 38. 1093). Στα έξοδα εκτέλεσης περιλαμ-βάνονται και όσα προκύπτουν από τη σύνταξη και κοινοποίηση του πίνακα κατάταξης (βλ. Ι. Μπρίνια η αναγκ. εκτέλεση στο άρθρο 932 παρ. 146 σελ. 382). Στα έξοδα αυτά σύμφωνα με τη θεωρία και τη νομολογία περιλαμβά-νονται τα έξοδα της προδικασίας και των προπαρασκευαστικών πράξεων εκτελέσεως (ΕΘ 3139/1991 ΕλλΔ 33.1247) όπως η λήψη απογράφου, η λήψη αντιγράφου του απογράφου, τα έξοδα για τη σύνταξη επιταγής προς εκτέλεση καθώς και τα δικαιώματα του κήρυκα κατά την ημέρα πλειστηριασμού. Επίσης τα τέλη και δικαιώματα του συμβ/φου για τη σύνταξη των πράξεων καταθέσεως των εγγράφων του πλειστηριασμού, τα έξοδα για την έκδοση του προγράμματος πλειστηριασμού ή της περιλήψεως κατασχετήριας έκθεσης με τα αντίγραφα τους, η αμοιβή του συμβ/φου και τα έξοδα προσκλήσεων των δανειστών (Ι. Μπρίνιας η αναγκ. εκτέλεση παρ. 407, ΕΘ 1794/1994 Αρμ. 49. 1336), η αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη επιταγής (ΕΠ 1226/1998 Αρμ. 53.1751), τα έξοδα για την επιβολή κατασχέσεως και την αμοιβή φυλάκων και μεσεγγυούχων (Ι.Μπρίνια η αναγκ. εκτέλεση στο άρθρο 932 παρ. 146 ο.π.), τα έξοδα και δικαιώματα του δικαστικού επιμελητή για την σύνταξη, την έκδοση απογράφων και τις επιδόσεις του προγράμματος ή της περίληψη κατασχετήριας έκθεσης, τα έξοδα για τις δίκες περί την εκτέλεση, εφόσον έχουν γίνει για το κοινό συμφέρον των δανειστών ή αφορούν την πρόοδο της εκτελεστικής διαδικασίας όπως λ.χ. τα ρυθμιστικά μέτρα εκτελέσεως (Ι. Μπρίνιας στο άρθρο 932 σελ. 383), τα δικαιώματα για τη σύνταξη επαναληπτικών περιλήψεων της εκθέσεως κατασχέσεως (ΑΠ 1783/1998 Δ. 29. 1169), τα έξοδα για τη δημοσίευση της περιλήψεως κατασχετήριας έκθεσης σε εφημερίδα (ΕΘ 3139/1991 ό.π.), τα έξοδα του πλειστηριασμού που ματαιώθηκε εφόσον δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του επισπεύδοντα δανειστή και γενικά το σύνολο των εξόδων που βαρύνουν το πλειστηρίασμα όταν ο πλειστηριασμός είχε ματαιωθεί με κοινή συναίνεση δανειστή και οφειλέτη καθώς και τα δικαιώματα για τη σύνταξη κατακυρωτικής εκθέσεως (Χρ. Τριανταφυλλίδης στον Αρμ. 56. 927). Στη περίπτωση δε υποκατάστασης άλλου δανει-

στή κατ΄ άρθρο 973 του ΚΠολΔ προαφαιρούνται μόνο τα έξοδα των διαδικαστικών πράξεων της προηγούμενης διαδικασίας που στηρίζουν την υποκατάσταση αυτή (Ι.Μπρίνιας η αναγκ. εκτέλεση στο άρθρο 932 παρ. 407, Β, Βαθρακοκοίλης στο άρθρο 975 παρ. 18, ΑΠ 335/1960 ΝοΒ 10.18). Δεν περιλαμβάνονται αντιθέτως στα έξοδα εκτελέσεως όσα έγιναν από σφάλμα ή υπαιτιότητα του επισπεύδοντος ή από υπερβολική αυτού πρόνοια καθώς και τα δυσανάλογα και περιττά έξοδα (Ι. Μπρίνιας η αναγκ. εκτέλεση στο άρθρο 932 σελ. 384 ΕΠ 1226/1988 ΕλλΔ 42.470) όπως τα έξοδα για τη δικαστική επιδιώξη του επισπεύδοντος και την απόκτηση του εκτελεστού τίτλου καθώς και τα έξοδα συντάξεως και επιδόσεως προηγούμενων επιταγών με βάση τις οποίες δεν περατώθηκε η εκτέλεση γιατί παρήλθε η ετήσια προθεσμία του άρθρου 926 αρ. 2 του ΚΠολΔ (ΕΑ 1787/1994 ΕλλΔ 36.264), τα έξοδα αναγ-γελίας των δανειστών και καταθέσεων των τίτλων τους στον υπάλληλο του πλειστηριασμού σύμφωνα με τη ρητή ρύθμιση άρθρου 972 παρ. 1 του ΚΠολΔ (ΕΘ 3139/1991 ΕλλΔ 33. 1247), τα οποία βαρύνουν τον αναγγελόμενο, τα τέλη και δικαιώματα του συμβ/φου και του Ταμείου Νομικών, τα οποία εφόσον δεν έχουν καταβληθεί καταβάλλονται κατά τη σύνταξη των πράξεων εξό-φλησης των δανειστών που κατατά-χτηκαν, τα οποία με βάση το άρθρο 425 του ΑΚ βαρύνουν τον οφειλέτη αν και καταβάλλονται από τους καταταγέντες δανειστές κατά την εξόφληση των απαι-τήσεων τους (ΑΠ 1100/1996 ΝοΒ 45. 783), ο φόρος μεταβιβάσεως ακινήτου και ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) που αναλογούν στο πλειστηρίασμα και βαρύνουν αποκλειστικά τον υπερθεματιστή (ΑΠ 837/1994 ΕλλΔ 37. 112), τα δικαστικά έξοδα που είναι ασφαλισμέ-να με υποθήκη για τα οποία δεν γίνεται προαφαίρεση αλλά κατατάσσονται προνομιακά στην τάξη της ενυπόθηκης απαιτήσεως με βάση τα άρθρα 976 παρ. 3 και 1007 του ΚΠολΔ (ΕΑ 6026/1990 ΕλλΔ 34.649), τα έξοδα κατα-σχέσεως εφόσον αυτή έχει ανατραπεί με βάση το άρθρο 1019 του ΚΠολΔ και τα έξοδα για τη σύνταξη περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως, τα οποία σύμφωνα με την ενδοτικού δικαίου διάταξη άρθρου 527 του ΑΚ κατανέ-μονται ισομερώς μεταξύ των μερών (Χρ. Τριανταφυλλίδης στον Αρμ. 56. 928 ο.π.). Το εκκαλούν Ελλ. Δημόσιο με τον πρώτο λόγο της έφεσης του ισχυρίζεται ότι κακώς προαφαιρέθηκε ως έξοδο εκτέλεσης το ποσό των 1.760,82 Ευρώ που αφορά αμοιβή και δικαιώματα της δικ. επιμελήτριας Αιγίου ΕΚ για ενέρ-γειες και πράξεις της κατ΄ εντολή της αρχικώς επισπεύδουσας εταιρείας «Εσπερία Ι.Μ- ΑΕ», γιατί ο πλειστηρια-σμός των ακινήτων εγκαταλείφθηκε τότε με υπαιτιότητα της δανείστριας εκείνης εταιρείας. Ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει να απορριφτεί προεχόντως ως απαράδεκτος εφόσον το εκκαλούν δεν έχει στρέψει την ανακοπή του σύμφωνα με τα προπαρατεθέντα κατά της δανεί-στριας εταιρείας «Εσπερία Ι.Μ-ΑΕ» που μόνη ως προς την απαίτηση αυτή νομιμοποιείται παθητικά και συνεπώς δεν μπορεί να επικαλεστεί τέτοιο λόγο αλλά προσθέτως και ως αόριστος (άρθρο 216 ΚΠολΔ) γιατί το εκκαλούν δεν εκθέτει στο εφετήριο του περιστατικά από τα οποία να προκύπτει ότι η άνω δανείστρια εταιρεία από δική της υπαιτιότητα εγκατέλειψε τον πλειστηριασμό των ακινήτων. Το εκκαλούν Ελλ.

Δημόσιο με το δεύτερο λόγο της έφεσης του ισχυρίζεται ότι κακώς προαφαιρέθηκε ως έξοδο εκτέλεσης το ποσό των 1.006,67 Ευρώ που αφορά αμοιβή και δικαιώματα της δικ. επιμελήτριας Πατρών Π.Δ για ενέργειες και πράξεις της κατ' εντολή της ήδη επισπεύδουσας εταιρείας πρώτης των εφεσιβλήτων γιατί η ανακοπή δεν στρέφεται κατά της ανωτέρω δικ. επιμελήτριας. Ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος γιατί όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρθρων 932 και 975 του ΚΠολΔ ο δικαστικός επιμελη-τής δεν μπορεί να ζητήσει τα έξοδα του απευθείας από τον καθού η εκτέλεση αφού δεν διατελεί μαζί του σε καμία έννομη σχέση ούτε μπορεί να αναγ-γελθεί και να καταταγεί στο πίνακα κατάταξης και δικαιούται μόνο να λάβει τα δικαιώματα του από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ο οποίος τα προαφαιρεί από το πλειστηρίασμα γιαυτόν ακριβώς τον λόγο ήτοι για να τα αποδώσει στον δικαστικό επιμελητή ως εντολοδόχο του επισπεύδοντος δανειστή υπέρ του οποίου γίνεται η προαφαίρεση των εξόδων και συνεπώς μόνο ο δανειστής υπέρ του οποίου έγινε η προαφαίρεση των εξόδων νομιμοποιείται παθητικά στη δίκη που ανοίγεται με την κατά το άρθρο 979 του ΚΠολΔ ανακοπή με την οποία προσβάλλεται η προαφαίρεση αυτή (ΑΠ 1539/1998 ΕλλΔ 40.308, ΕΠ 1055/2004 ΑΝ 21.350), όπως ορθά κατά τούτο αποφάνθηκε και η εκκαλουμένη στην υπό κρίση περίπτωση. Το εκκα-λούν Ελλ. Δημόσιο με τον τρίτο λόγο της έφεσης του ισχυρίζεται ότι κακώς προαφαιρέθηκε ως έξοδο εκτέλεσης το ποσό των 16,87 Ευρώ, το οποίο αντιπροσωπεύει την αμοιβή της υπαλλήλου του πλειστηριασμού συμβ/φου Πατρών ΑΡ για τη σύνταξη της 30874/24.4.2002 εκθέσεως αναγκαστικού πλειστηριασμού και κατακυρώσεως ακινήτων με την έκδοση ενός αντιγρά-φου καθώς και το ποσό των (357,47-44,02=) 313,45 Ευρώ, το οποίο αντι-προσωπεύει τα δικαιώματα της ιδίας υπαλλήλου του πλειστηριασμού για τη σύνταξη του 31.374/10.10.2002 πίνακα κατάταξης αυτής με τα έξοδα κοινοποί-ησης του. Ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει και αυτός να απορριφτεί ως αβάσιμος αφού σύμφωνα με τα προ-αναφερθέντα τόσο η αμοιβή του υπαλ-λήλου του πλειστηριασμού για τη σύν-ταξη εκθέσεως αναγκαστικού πλειστη-ριασμού και κατακυρώσεως με την έκδοση αντιγράφου, όσο και τα δικαιώ-ματα του υπαλλήλου του πλειστηρια-σμού για τη σύνταξη εκθέσεως αναγκα-στικού πλειστηριασμού και κατακυρώ-σεως με την έκδοση αντιγράφου, όσο και τα δικαιώματα του υπαλλήλου του πλειστηριασμού για τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης με τα έξοδα κοινοποίησης αυτού αποτελούν έξοδα εκτέλεσης που έχουν γίνει για το συμφέρον όλων των δανειστών και ορθώς προαφαιρέθηκαν από το επιτευχθέν πλειστηρίασμα.

1209/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Δημήτριος Ρήγας, Θεοδώρα Δρακοπούλου**).

Ένορκες βεβαιώσεις. Ειδικές διαδικασίες. Λαμβάνονται υπόψη και περισσότερες από

τρεις.

Από τη διάταξη του άρθρου 671§1δ του ΚΠολΔ, με την οποία ορίζεται ότι οι ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου λαμβάνονται υπόψη, μόνο αν έγιναν ύστερα από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου πριν από είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες, σε συνδυασμό με το άρθρο 270§2γ΄ ΚΠολΔ, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του από το άρθρο 11 του ν. 2915/2001 με την οποία ορίζεται ότι ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη το πολύ τρεις (3)…και από τη διάταξη του άρθρου 591§ 1 του ίδιου κώδικα με την οποία ορίζεται ότι τα άρθρα 1 έως 590 εφαρμόζονται και στις ειδικές διαδικασίες, εκτός αν αντιβαίνουν προς τις ειδικές διατάξεις των διαδικασιών αυ-τών…. προκύπτει, ότι στις εν λόγω δια-δικασίες, στις οποίες εμπίπτει και εκεί-νη των εργατικών διαφορών λαμβάνο-νται υπόψη ένορκες βεβαιώσεις, χωρίς να ορίζεται αριθμητικός τούτων περιορισμός. Επομένως, στη διαδικασία των εργατικών διαφορών, το δικαστήριο έχει υποχρέωση να λάβει υπόψη ένορκες βεβαιώσεις των οποίων γίνεται επίκληση και για τη σύνταξη τους έχουν τηρηθεί οι προβλεπόμενες από το νόμο διατυπώσεις, έστω και αν αυτές υπερβαίνουν αριθμητικά τις τρεις.

1216/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Λαδάς, Αριστέα Μαρούντα**).

Ένορκες βεβαιώσεις. Δίδονται κατά την ώρα που αναγράφεται στην κλήση με ανοχή αναμονής 15 λεπτών από την ορισθείσα ώρα έναρξης. Αν υπάρχει άλλη υπηρεσιακή απασχόληση του ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, ο κλητευθείς αναμένει αλλά αυτό το γεγονός πρέπει να αναφέρεται στην ένορκη βεβαίωση. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 671 παρ. 1 εδ. τελ. του ΚΠολΔ ένορκες βε-βαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου λαμβάνονται υπόψη μόνο αν έγιναν ύστερα από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου, πριν από είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες . Από τη διάταξη αυτή, ερμηνευόμενη στα πλαίσια της διάταξης του αρθρ. 116 του ίδιου Κώδικα, που επιβάλλει την τήρηση των κανόνων της καλής πίστης κατά την επιχείρηση των διαδικαστικών πράξεων, προκύπτει ότι η ένορκη κατάθεση, αν δεν εμφιλοχωρεί άλλη υπηρεσιακή απασχόληση του ειρηνοδίκη ή του συμβολαιογράφου, της οποίας το πέρας πρέπει να αναμένει ο κλητευθείς και περί αυτού να γίνεται μνεία στην βεβαί-ωση, δίδεται κατά την ώρα που ανα-γράφεται στην κλήση, με ανοχή αναμο-νής, η διάρκεια της οποίας κρίνεται εύ-λογη, μέχρι 15 λεπτών από την ορισθεί-σα ώρα έναρξης, χωρίς να παραβλάπτεται από την καθυστέρηση το κύρος της ένορκης αυτής βεβαίωσης (Ολ ΑΠ 20/2004 ΝοΒ 2005, 65 – ΑρχΝ 2004,

568)…… Η τελευταία των ανωτέρω ένορκων βεβαιώσεων (32807/2004), παρά το γεγονός ότι δεν έγινε στην ώρα (12.30) για την οποία κλητεύθηκε η αντίδικος ενάγουσα, θεωρείται ότι λήφθηκε παραδεκτώς και λαμβάνεται, επομένως, υπόψη, διότι, όπως βεβαιώνεται σ' αυτήν, η ενόρκως βεβαιούσα ΜΠ, επικαλούμενη την κυκλοφοριακή συμφόρηση, έφθασε στο συμβολαιγραφείο με καθυστέρηση ενός τετάρτου, ήτοι εντός ευλόγου, κατά τα προαναφερόμενα, χρόνου, κατέθεσε δε περί ώρα 13.05 λόγω της υπηρεσιακής απασχόλησης της ως άνω συμ/φου και ειδικότερα μετά το πέρας της συνταχθείσης, κατόπιν αίτησης της ενάγουσας, με αριθμό 32806/2004 πράξης της ίδιας ως άνω συμ/φου περί μη εμφάνισης μάρτυρος μέχρι και την 12.45- και συνεπώς ορθώς, αν και με διάφορη αιτιολογία, ελήφθη υπόψη από την εκκαλουμένη, η οποία ουδόλως αναφέρει ότι η ενάγουσα ήταν παρούσα κατά την κατάθεση της ως άνω μάρτυρος και επομένως ο τα αντίθετα υποστηρίζων τρίτος λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

1241/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Τάκης Παπαδόπουλος, Ελένη Μιχοπούλου**).

Αναγκαστική εκτέλεση. Πράξη εάν δεν μπορεί να γίνει από άλλον πλην του οφειλέτου (άρθρο 946. 1 ΚΠολΔ). Καταδίκη από το δικαστήριο του οφειλέτη για την εκτέλεση αυτή. Αυτεπάγγελτα το δικαστήριο καταδικάζει τον οφειλέτη σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να απαγγείλει τα μέσα αυτά του εξαναγκασμού, χωρεί αίτηση διόρθωσης και όχι ιδιαίτερη αίτηση με την οποία να ζητήσει την καταδίκη του οφειλέτη στις προαναφερόμενες ποινές.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 946 παρ. 1 του ΚΠολΔ, αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωση του να επιχειρήσει πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρηση του εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του οφειλέτη, το δικαστήριο τον καταδικάζει να εκτελέσει την πράξη και στην περίπτωση που δεν την εκτελέσει τον καταδικάζει αυτεπαγγέλτως σε χρηματική ποινή έως πέντε χιλιάδες εννιακόσια (5.900) ευρώ υπέρ του δανειστή και σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Αν το δικαστήριο παρέλειψε ν΄ απαγγείλει τα προαναφερόμενα μέσα εξαναγκασμού ή το ένα από αυτά για την περίπτωση της μη συμμόρφωσης του οφειλέτη προς το περιεχόμενο της απόφασης, δεν μπορεί με ιδιαίτερη αίτηση να ζητήσει την καταδίκη του οφειλέτη στις προαναφερόμενες ποινές, αφού τέτοιο δικαίωμα δεν παρέχεται στο δανειστή από την ως άνω διάταξη. Στην περίπτωση αυτή χωρεί διόρθωση της απόφασης κατά τα άρθρα 315 επ. του ΚΠολΔ. Η παρα-δρομή στην ελλιπή διατύπωση του δια-τακτικού της απόφασης υπάρχει όταν έπρεπε να είχε διαταχθεί με την από-φαση, ανεξάρτητα από αίτηση του

ενδιαφερομένου (βλ. Μπρίνια: Αναγκ. εκτέλ. Γ' έκδ. (1983) τόμ. Β' παρ. 222 σελ. 618 σημ. 8, Κεραμέα –Κονδύλη-Νίκα: ΕρμΚΠολΔ Ι(2000) άρθρ. 946 αρ. 3 σελ. 1820, Βαθρακοκοίλη:ΚΠολΔ τόμ. Ε' (1997) άρθρ. 946 αρ. 6 σελ. 551). Περαιτέρω, οι κατά τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης δημιουργούμενες από αυτή (εργασιακή σχέση) υποχρεώσεις των μερών είναι δεκτικές εξαναγκασμού με τα μέσα της παρ. 1 του άρθρου 946 του ΚΠολΔ (βλ. Μπρίνια: ό.π. παρ. 225 ΙΙΙ στ' σελ. 625-626, Κουκιάδη: Εργ. Δίκ. (1984) σελ.643, Βαθρακοκοίλη:ό.π. αρ. 23 σελ. 557, Ντάσιο: Εργ. Δικον.Δίκ. Δ' έκδ. παρ. 245 σελ.338, Βλαστό: ΕΕργΔ 56 σελ. 63-65). Τέλος, αν η αγωγή, η οποία ήταν νομικά αβάσιμη, έγινε πρωτοδίκως δεκτή κατ' ουσίαν (εν όλω ή εν μέρει), το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί και χωρίς την υποβολή ειδικού παραπό-νου να εξετάσει αυτεπαγγέλτως την ως άνω έλλειψη και να την απορρίψει, αρκεί να ζητάει την απόρριψη της ο εναγό-μενος και να μην εκδοθεί επιβλαβέστε-ρη γι' αυτόν απόφαση χωρίς έφεση ή αντέφεση του ενάγοντος (ΑΠ 7/2001 ΕλλΔ/νη 42.925, ΑΠ 1216/1997 ΕλλΔ/νη 39.573, ΑΠ 154/1995 ΕΕΝ 1996 σελ. 159, Σαμουήλ: Η έφεση Ε' έκδ. (2003) παρ. 852 σελ. 332). Στην προκειμένη περίπτωση, ενόψει του περιλαμβανομένου στην προηγούμενη σκέψη της απόφασης αυτής περιεχομένου της αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ο εξαναγκασμός του πρώτου εναγομένου (πρώτου εκκαλούντος) για τη συμμόρφωση του με τη δεύτερη διάταξη της 128/2002 απόφασης του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, με την οποία (διάταξη) διατάχθηκε η παραμονή του ενάγοντος (εφεσιβλήτου) στη θέση του προϊσταμένου του Τεχνικού Τμήματος Υποστήριξης Εμπορικής Λειτουργίας Αγρινίου του πρώτου εναγομένου (πρώτου εκκαλούντος) μπορούσε να επιτευχθεί με τα μέσα της παρ. 1 του άρθρου 946 του ΚΠολΔ, και όχι με βάση το άρθρο 947 παρ.1 του ΚΠολΔ, αφού, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, ο πρώτος εναγόμενος (πρώτος εκκαλών) δεν είχε υποχρέωση για παράλειψη ή ανοχή πράξης, αλλά υποχρέωση για επιχείρηση πράξης εξαρτώμενη αποκλειστικά από τη βούληση του ίδιου. Όμως, εφόσον το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο παρέλειψε, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του ενάγοντος (εφεσιβλήτου) να απαγγείλει τα μέσα αυτά εξαναγκασμού ή το ένα από αυτά για την περίπτωση της μη συμμόρφωσης του πρώτου εναγομένου (πρώτου εκκαλούντος) με το περιεχόμενο της 128/2002 απόφασης του, ο ενάγων δεν μπορεί, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, να ζητήσει με ιδιαίτερη αίτηση παροχής έννομης προστασίας την καταδίκη του οφειλέτη στις ως άνω ποινές και, συνεπώς, η από 16-10-2002 αγωγή, επί της οποίας εκ-δόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, εί-ναι νομικά αβάσιμη.

1263/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέξανδρος Λουκόπουλος, Βασίλειος Βλαχογιάννης**).

Διαιτησία. Η διαφορά πρέπει να αναφέρεται σε ιδιωτικού δικαίου διενέξεις. Τ.Ε.Ε. Ενεργεί για την είσπραξη αμοιβής μηχανικού που προέρχεται από σύνταξη μελέτης. Σε κάθε περίπτωση δικαιούχος της αμοιβής είναι ο μηχανικός που έχει την εξουσία ελεύθερης διάθεσης της αμοιβής του. Συνεπώς, χωρεί συμφωνία περί υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία μεταξύ μηχανικού και πελάτη χωρίς τη σύμπραξη του ΤΕΕ.

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 867, 868 και 869 ΚΠολΔ για να είναι έγκυρη η συμφωνία διαιτησίας, που διέπεται από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου για τις συμβάσεις, ως προϋπόθεση υπαγωγής ορισμένης διαφοράς στη δικαιοδοσία του διαιτητικού δικαστηρίου, κατ' αποκλεισμό της δικαιοδοσίας των πολιτειακών δικαστηρίων, απαιτείται μεταξύ άλλων να αναφέρεται σε ιδιωτικού δικαίου διαφορές και τα μέρη να έχουν την εξουσία διαθέσεως του αντικειμένου της διαφοράς. Έτσι στη συμφωνία διαιτησίας επί ιδιωτικού δι-καίου διαφορών δηλαδή διαφορών που πηγάζουν από έννομη σχέση του ιδιω-τικού δικαίου με αντικείμενο είτε την ύπαρξη είτε την ανυπαρξία της έννομης σχέσης είτε τις επί μέρους εκδηλώσεις της ως προς τα υποκείμενα, το αντικείμενο και το περιεχόμενο του δικαιώματος, τα μέρη πρέπει να έχουν την εξουσία να διαθέτουν ελεύθερα το αντικείμενο της διαφοράς δηλαδή αυτό να είναι απαλλοτριωτό, όπως κατά κύριο λόγο είναι τα περιουσιακά δικαιώματα, ενοχικά και εμπράγματα. Ειδικότερα η εξουσία διαθέσεως στην οποία αναφέρεται το άρθρο 867 ΚΠολΔ είναι η δυνατότητα άσκησης δικαιοπραξιών, των οποίων ο άμεσος σκοπός αποβλέπει στην επίδραση σε ορισμένο υφιστάμενο δικαίωμα, με την έννοια να το μεταβάλουν ή να το καταργήσουν ή να το μεταβιβάσουν. Πρωταρχική μορφή διαθέσεως ενοχικού δικαιώματος, όπως της αξίωσης προς καταβολή οφειλόμενης αμοιβής, αποτελεί η είσπραξη αυτής. Περαιτέρω το τακτικό πολιτικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου προτείνεται η ένσταση περί υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία, προκειμένου να ερευνήσει τη δική του δικαιοδοσία, έχει εξουσία να κρίνει παρεμπιπτόντως και το κύρος της συμφωνίας περί διαιτησίας, καθ' όσον μόνον έτσι μπορεί να διαπιστώσει αν η διαφορά υπάγεται σε διαιτησία (άρθρ. 887 παρ. 2, 897 παρ. 1, 264 ΚΠολΔ). Εξάλλου από τις διατάξεις του άρθρου 2 ΙΙ, IV, V του ΒΔ/τος της 30/31-5-1956 «Περί κανονισμού του τρό-που καταβολής της αμοιβής μηχανικών εν γένει», που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδό-τηση του άρθρου μόνου του Ν. 2726/1953 συνάγεται ότι την αμοιβή του μη-χανικού, συμφωνημένη ή νόμιμη για την εκπόνηση μελέτης δύναται να επιδιώξει δικαστικά εκτός από το μηχανικό και το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, υποκαθιστάμενο εκ του νόμου στα δι-καιώματα του μηχανικού. Σ' αυτήν την περίπτωση το ΤΕΕ ενεργεί τη δίκη, ως μη δικαιούχος διάδικος, στο δικό του όνομα και όχι ως αντιπρόσωπος του δικαιούχου μηχανικού, ούτε υπάρχει μεταξύ τους σχέση αντιπροσώπευσης ως προς την είσπραξη της αμοιβής του τελευταίου, κατ' εξαίρεση της γενικής δικονομικής αρχής ότι ενεργητικώς νομιμοποιείται προς άσκηση αγωγής μόνον ο δικαιούχος και όχι τρίτος. Επομένως η παραπάνω εξαιρετική διάταξη, που ρυθμίζει αποκλειστική ειδική περίπτωση, ενεργητικής νομιμοποίησης μη δικαιούχου, ερμηνεύεται στενώς και απαγορεύεται η ανάλογη εφαρμογή

της και πέραν των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται η προαναφερόμενη δικονομική και ουσιαστική υποκατάσταση του ΤΕΕ στις αξιώσεις του μηχανικού- μέλους του για την είσπραξη της αμοιβής του. Το δικαίωμα της υποκαταστάσεως περιορίζεται αποκλειστικά και μόνον στην είσπραξη αμοιβής για μελέτη τεχνικού έργου, που εκπονήθηκε και παραδόθηκε ή τουλάχιστον για προσφερθείσα μελέτη και η οποία (αμοιβή) προβλέπεται από τις διατάξεις του ΠΔ/τος 696/74, μη επεκτεινόμενο και στην περίπτωση που δεν εκπονείται τέτοια τεχνική μελέτη ή επίβλεψη έργου, αλλά αναζητείται αμοιβή από το μηχανικό στα πλαίσια κάποιου συμβατικού δεσμού για την εκτέλεση άλλης επιστημονικής εργασίας της ειδικότητας του, όπως παροχή υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου. Περαιτέρω κατά τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ 1 του παραπάνω ΒΔ/τος όσοι αναθέτουν σε αρχιτέκτονες και μηχανικούς μελέτες, υποχρεούνται να καταθέσουν στο ΤΕΕ ή τον εξουσιοδοτούμενο από αυτό, το σύνολο της αμοιβής της μελέτης, στερούνται δε του δικαιώματος να καταβάλουν την αμοιβή απευθείας στους δικαιούχους. Συνεπώς η παραπάνω υποχρέωση για την κατάθεση της αμοιβής στο ΤΕΕ συναρτάται με την εκπόνηση ανατεθείσης μελέτης και όχι παροχής οποιασδήποτε άλλης επιστημονικής εργασίας του αρχιτέκτονα- μηχανικού. Με βάση τα δεδομένα αυτά η διαφορά που ανάγεται στην καταβολή αμοιβής διπλωματούχου μηχανικού ανωτάτης σχολής είναι κατ' αρχήν διαφορά ιδιωτικού δικαίου και αναφέρεται σε περιουσιακό αντικείμενο, την είσπραξη δε αυτής, δικαιούται να επιδιώξει δικαστικώς ο δικαιούχος μηχανικός, αλ-λά και το ΤΕΕ υποκαθιστάμενο στα δι-καιώματα του τελευταίου, εφόσον πρό-κειται για αμοιβή, που συναρτάται με την εκπόνηση μελέτης τεχνικού έργου, το οποίο ενεργεί ως εκ του νόμου πλη-ρεξούσιος για την είσπραξη αυτής, χω-ρίς να έχει την εξουσία διάθεσης της αμοιβής. Σε κάθε περίπτωση όμως δικαιούχος της αμοιβής είναι ο μηχανικός, αφού είναι ο ουσιαστικός φορέας της αξίωσης γιαυτήν. Επομένως έχει εξουσία ελεύθερης διάθεσης της αμοιβής του και κατ' ακολουθίαν δικαίωμα κατάρτισης εγκύρως διαιτητικής συμφωνίας γιαυτόν, χωρίς τη σύμπραξη του ΤΕΕ κατ΄ αυτήν (βλ σχ ΑΠ 1511/03 Δνη, 46, 1089, ΟλΑΠ 2085/86, 88/80, 1269/78, 309/73, ΑΕΔ 26/93 ΝοΒ 94, 505, ΕφΠατρ. 991/2004 Αχ Νομ 2005/506, ΕφΑθ 4535/98 Δνη 43,1445, ΕφΠατρ 81/96 ΑχΝομ 97,73, ΕφΝαυπλ 16/90 Δνη 32, 1323, Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ στο άρθρο 867)….Από το ίδιο συμφωνητικό προκύπτει ότι μεταξύ των διαδίκων συμφωνήθηκε διαιτητική επίλυση ενώπιον του πρωτοδίκη, του Πρωτοδικείου Μεσολογγίου, κάθε διαφο-ράς που θα ανέκυπτε ως προς την ερ-μηνεία ή ως προς την εκτέλεση της πα-ραπάνω εργολαβικής σύμβασης και τέ-τοια διαφορά προεχόντως νοείται αυτή που προκύπτει από την παράβαση των συμβατικών υποχρεώσεων των συμβληθέντων, όπως η ένδικη διαφορά, που αφορά στο υπόλοιπο της αμοιβής του, λόγω καταγγελίας από την εργοδότρια της ίδιας σύμβασης. Η συμφωνία αυτή, με βάση και όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, είναι έγκυρη και χωρίς τη σύμπραξη του ΤΕΕ, αφού πρόκειται περί αμοιβής του ενάγοντος μηχανικού, για την παροχή υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου και όχι την εκπόνηση μελέτης τεχνικού έργου και συνεπώς μόνον αυτός νομιμοποιείται

στην άσκηση αγωγής για την είσπραξη της και έχει την εξουσία ελεύθερης διάθεσης αυτής. Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο στο οποίο εισήχθη η υπό κρίση αγωγή δεν έχει δικαιοδοσία να τη δικάσει, λόγω της νόμιμης διαιτητικής ρήτρας, κατ΄ αποδοχή ως βάσιμης της σχετικής δικονομικής ένστασης της εναγομένης, η οποία παραδεκτά προβλήθηκε κατά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, απορριπτομένου ως αβάσιμου του ισχυρισμού του ενάγοντος περί ακυρότητας της διαιτητικής συμφωνίας, λόγω μη σύμπραξης σ΄ αυτήν του ΤΕΕ.

1306/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Στεφανία Καρατζά,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευτυχία Αντωνακοπούλου, Αθανάσιος Ασημακόπουλος, Γεώργιος Μηλιόρδος**).

Βιβλία διεκδικήσεων. Διαγραφή της αγωγής. Δεν επιφέρει κατάργηση της

Η διαγραφή της αγωγής από τα βιβλία διεκδικήσεων δεν επιφέρει κατάργηση της εκκρεμοδικίας, γιατί τόσο η εγγραφή όσο και η διαγραφή σχετίζονται με θέματα προστασίας του συμφέροντος των τρίτων και δεν επηρεάζουν το δικαστικό συνάλλαγμα που έχει αρχίσει μεταξύ των διαδίκων. (ΕΛ 940/1984 ΝοΒ 33, 135, Β. Βαθρακοκοίλη ΚΠολ.Δικ. υπ΄ άρθρο 220 περ. ορ. 15). Συνεπώς ο ισχυρισμός της ενάγουσας περί διαγραφής της αγωγής από τα βιβλία διεκδικήσεων του Υποθηκοφυλα-κείου Πύργου το έτος 1993 χωρίς μάλι-στα την επίκληση της σχετικής δικαστι-κής απόφασης όπως απαιτεί η διάταξη του άρθρου 220 ΚΠολ.Δ, ανεξάρτητα του ότι δεν αποδεικνύεται βάσιμος δεν ασκεί καμμία έννομη επιρροή.

1313/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αικατερίνη Βλάχου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Κούτσης, Ανδρέας Τόγιας**).

Αθέμιτος ανταγωνισμός. Στοιχεία για την ύπαρξη του. Παραγραφή των αξιώσεων από αθέμιτο ανταγωνισμό έξι μηνών δεν εφαρμόζεται το άρθρο 937 Α.Κ. Παραγραφή εν επιδικία. Παράπονο του ενάγοντος ότι χωρίς υπαιτιότητα του ο προσδιορισμός της δικασίμου της αγωγής έγινε μετά την παρέλευση εξαμήνου από φόρτο εργασίας των δικαστηρίων και συνεπώς δεν υπέκυψε στην παραγραφή η αγωγή του. Δεν ευσταθεί το παράπονο του γιατί μπορούσε ο εκκαλών να ζητήσει την προτίμηση της συζήτησης

Η κρινόμενη από 25-11-2004 έφεση κατά της 694/2004 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδι-

κείου Πατρών, που δίκασε κατά την τα-κτική διαδικασία, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 495 παρ. 1, 511, 513 παρ. 1, 516 και 518 παρ. 2 του ΚΠολΔ), αφού οι διάδικοι δεν επικα-λούνται, ούτε άλλωστε προκύπτει επί-δοση της εκκαλουμένης και δεν έχει πα-ρέλθει τριετία από τη δημοσίευση της. Επομένως, είναι τυπικά παραδεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατά την ίδια διαδικασία, ως προς το παρα-δεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 533 παρ. 1 ΚΠολΔ). Ο ενάγων, με την από 24-9-2002 αγωγή του ενώπιον του πιο πάνω Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παραλείψουν τις πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού εις βάρος του που αναφέρονται σ΄ αυτή και να του καταβάλουν, εις ολόκληρον ο καθένας, για τις ίδιες πράξεις, το ποσό των 15.840 ευρώ ως αποζημίωση του χρονικού διαστήματος από 29-10-2001 έως 18-9-2002. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκ-καλούμενη απόφαση του, διέταξε το χωρισμό ως προς την πρώτη αίτηση, την οποία και παρέπεμψε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Πατρών, ως καθύλην αρμόδιο και απέρριψε την αγωγή ως προς τη δεύτερη αίτηση (περί καταβολής αποζημίωσης) ως ουσιαστικά αβάσιμη, αφού δέχθηκε την ένσταση των εναγομένων περί εξάμηνης παραγραφής της αξίωσης του ενάγοντος εν επιδικία, γιατί από την επίδοση της αγωγής στους εναγομένους στις 3-10-2002 έως την εκφώνηση της υπόθεσης κατά την ορισθείσα δικάσιμο της 13-5-2003 αλ-λά και από τις 13-5-2003 έως τις 10-2-2004 που συζητήθηκε μετ΄ αναβολή, παρήλθε η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 19 του ν. 146/1914. Ο ενάγων, με την πιο πάνω έφεση του, παραπο-νείται ότι η εκκαλουμένη κατ΄ εσφαλμέ-νη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου δέχθηκε ότι υπήρχε παραγραφή εν επι-δικία, καθόσον ο ορισμός της δικασίμου κατά την κατάθεση της αγωγής αλλά και μετ΄ αναβολή από τη δικάσιμο της 13-5-2003, πέραν του εξαμήνου, αποτελεί λόγο αναστολής της παραγραφής, γιατί αυτός δεν είχε την εξουσία προσδιορισμού συντομότερης δικασίμου. Ζητεί δε την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την παραδοχή της αγωγής του. Κατά το άρθρο 1 του ν. 146/1914 «περί αθεμίτου ανταγωνισμού» απαγορεύεται κατά τις εμπορικές, βιομηχανικές ή γεωργικές συναλλαγές κάθε συναλλαγή που γίνεται με σκοπό ανταγωνισμού και αντίκειται στα χρηστά ήθη. Ο παραβάτης μπορεί να εναχθεί προς παράλειψη και ανόρθωση της προσγενομένης ζημίας. Για την εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης απαιτείται αφενός η πράξη να έγινε προς το σκοπό ανταγωνισμού και αφε-τέρου να αντίκειται στα χρηστά ήθη. Η έννοια των χρηστών ηθών δεν καθο-ρίζεται στο νόμο αλλά αφήνεται στην κρίση του δικαστή, ο οποίος κρίνει ύστ-ερα από επιμελή εκτίμηση κάθε συγκε-κριμένης περίπτωσης, αποβλέποντας κυρίως στο αν οι ενέργειες του ανταγω-νισμού προσκρούουν στο αίσθημα κάθε ορθώς και δικαίως σκεπτόμενου ανθρώπου και στη βάσει αυτού διαμορφούμενη κοινή συνείδηση(ΑΠ 79/2001, ΕλλΔνη 1001.906, Εθεσσ.7910/2002, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Εξάλλου, κατά το άρθρο 19 του ίδιου πιο πάνω νόμου, οι αξιώσεις που πηγάζουν από τις διατάξεις του για παράλειψη ή αποζημίωση παραγράφονται μετά από έξι μήνες από τότε που αυτός που έχει αξίωση έλαβε γνώση της πράξης και του υπεύθυνου προς αποζημίωση και σε κάθε περίπτωση μετά την πάροδο τριετίας

από την τέλεση της πράξης. Επί πρά-ξεων αθεμίτου ανταγωνισμού, οι οποίες δημιουργούν κατάσταση διαρκούς προ-σβολής, η παραγραφή της αξίωσης για παράλειψη ή αποζημίωση αρχίζει από το χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτός που έχει αξίωση, έλαβε γνώση της πρά-ξης με την οποία προσβλήθηκε η αξίω-ση του και του υπεύθυνου προσώπου. Στην περίπτωση που μια πράξη παρα-βιάζει συγχρόνως τις ειδικές διατάξεις του ν. 146/1914 αλλά και τις γενικές διατάξεις των άρθρων 914, 919 του ΑΚ, τότε εφαρμόζεται μόνον η παραγραφή του άρθρου 19 του ν.146/1914, ως εξαι-ρετική ρύθμιση και όχι η παραγραφή του άρθρου 937 του ΑΚ, γιατί το ποια διάταξη είναι εφαρμοστέα καθορίζεται από το σκοπό και τον ειδικό χαρακτή-ρα της παραγραφής. Η σύντομη πα-ραγραφή του άρθρου 19 του ν. 146/1914 σκοπεύει στην ταχεία εκκαθάριση των διαφορών που πηγάζουν από τις διατάξεις του ανταγωνισμού, αρχή που κρατεί στο εμπορικό δίκαιο και απο-τελεί ειδική ρύθμιση σε σχέση με το δί-καιο των αδικοπραξιών. Περαιτέρω, επί της παραπάνω εξάμηνης βραχυπρό-θεσμης παραγραφής εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 260-270 του ΑΚ. Σύμφωνα με το άρθρο 261 του ΑΚ η παραγραφή διακόπτεται με την έγερση της αγωγής. Η παραγραφή που διακό-πηκε με τον τρόπο αυτό αρχίζει και πά-λι από την τελευταία διαδικαστική πρά-ξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου. Ως διαδικαστική πράξη, κατά την έννοια της προαναφερόμενης διάταξης, είναι κάθε πράξη, η οποία, κατά τον ΚΠολΔ, χρησιμεύει προς κίνηση, διεξαγωγή και περάτωση της δίκης. Όμως για να αρχί-σει εκ νέου η παραγραφή που διακόπη-κε από την τελευταία διαδικαστική πρά-ξη του δικαστηρίου, η οποία είναι ισό-χρονη με αυτή που διακόπηκε, ανεξάρ-τητα από το είδος της ως βραχυπρό-θεσμης ή συνήθους, προϋποτίθεται ότι είναι δυνατή η περαιτέρω προώθηση της υπόθεσης με πράξεις των διαδίκων. Έτσι, με το άρθρο 255 παρ. 1 του ΑΚ αναγνωρίζονται σοβαροί λόγοι, εξαιτίας των οποίων η πάροδος του χρόνου δεν έχει δυσμενείς συνέπειες για το δικαιού-χο. Τέτοιοι λόγοι, αναστολής της παρα-γραφής, είναι το δικαιοστάσιο, η ανώ-τερη βία ή ο δόλος του υπόχρεου, των οποίων κοινό γνώρισμα είναι η αντικει-μενική αδυναμία του δικαιούχου να επι-διώξει την ικανοποίηση της αξίωσης του. Ως ανώτερη βία θεωρείται κάθε γε-γονός απρόβλεπτο στη συγκεκριμένη περίπτωση, το οποίο ήταν αδύνατο να αποτραπεί ακόμη και με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης. Μόνος ο ορι-σμός δικασίμου σε χρόνο πέραν του χρόνου της παραγραφής, λόγω αδυνα-μίας να οριστεί συντομότερη δικάσιμος, εξαιτίας του φόρτου εργασίας των δικα-στηρίων, δεν συνιστά ανώτερη βία, δεδο-μένου ότι ο διάδικος μπορεί, με ειδική αίτηση προτίμησης, προς τον προϊστά-μενο του Πρωτοδικείου, επισημαίνοντας τον άνω άμεσο κίνδυνο παραγραφής εν επιδικία, κατά την κατάθεση του δικο-γράφου, να λάβει συντομότερη δικά-σιμο ή να επισπεύσει, σύμφωνα με το άρθρο 230 παρ. 2 του ΚΠολΔ, τη συζή-τηση με κλήση σε άλλη συντομότερη δικάσιμο. Σε περίπτωση δε που απορ-ριφθεί από το αρμόδιο Πρόεδρο σχετική ως άνω αίτηση προτίμησης με επισή-μανση του κινδύνου παραγραφής εν επιδικία, τότε σαφώς θα συνέτρεχεν ανώτερη βία και λόγω αυτής, αναστολή της παραγραφής. Κατά συνέπεια, εφό-σον η αξίωση έχει καταστεί επίδικη, αν ο αιτών απρακτεί, η παραγραφή μπο=-ρεί

να συμπληρωθεί εν επιδικία, αν δη-λαδή μεταξύ δύο κατά σειρά διαδικα-στικών πράξεων, παρέλθει ισόχρονο διάστημα με την παραγραφή που δια-κόπηκε (Ολ ΑΠ 1143/1983, ΕΕΝ 1984.522, ΑΠ 1285/2005, ΕΕμπΔ 2005.816, ΑΠ 1134/2005 ΝοΒ 2006.1003, ΑΠ 852/2001, ΕλλΔνη 2001.929).

1318/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αικατερίνη Βλάχου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Συμεωνίδης, Χρήστος Ζαγγανάς**).

Προσωπική κράτηση από αδικοπραξία .Ούτε καταργήθηκε ούτε περιορίστηκε από το άρθρο 11 του Συμφώνου για τα ατομικά κ.λ.π δικαιώματα. Δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται στην αγωγή ότι στερείται περιουσιακών στοιχείων. Όταν όμως πρόκειται για προσωπική κράτηση από εμπορική απαίτηση, ο εναγόμενος μπορεί να προτείνει και να αποδείξει ότι η μη εξόφληση των χρεών του οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία του εξόφλησης. Ανώνυμη εταιρία και εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Δεν ευθύνονται οι διοικούντες αυτές για τα χρέη τους. Ευθύνονται όμως για αδικοπραξία προσωπικά (914 ΑΚ) όπως επί υπογραφής ακάλυπτης επιταγής, εν γνώσει ότι δεν υπήρχαν κεφάλαια. Αυτά ισχύουν και όταν η εταιρία πτώχευσε.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 1047 παρ. 1 εδ. α΄ και β΄ του ΚΠολΔ προσωπική κράτηση διατάσσεται, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητώς ο νόμος και κατά εμπόρων για εμπορικές απαιτήσεις. Μπορεί να δια-ταχθεί επίσης και για απαιτήσεις από αδικοπραξίες. Εξάλλου, κατά τη διάτα-ξη του άρθρου 11 του Διεθνούς Συμφώ-νου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώ-ματα, που κυρώθηκε με το ν. 2462/1997, κανείς δεν φυλακίζεται αποκλει-στικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση. Από το συνδυασμό των προαναφερόμε-νων διατάξεων συνάγεται ότι η προσω-πική κράτηση ως μέσον αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση απαιτή-σεων που έχουν γεννηθεί από αδικο-πραξία, δεν καταργήθηκε, ούτε περιο-ρίστηκε από το άρθρο 11 του προανα-φερόμενου Διεθνούς Συμφώνου. Το τε-λευταίο εισάγει απλώς διακωλυτικό κα-νόνα, που αποκλείει την απαγγελία προσωπικής κράτησης κατ΄ εμπόρου για εμπορικές απαιτήσεις, όταν η μη εξόφληση των συμβατικών υποχρεώ-σεων του οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία αυτού προς εξόφληση, την οποία αδυναμία αυτός πρέπει να επι-καλεστεί και να αποδείξει. Έτσι, προ-κειμένου να διαταχθεί προσωπική κρά-τηση για απαίτηση από αδικοπραξία, αρκεί η υποβολή σχετικού αιτήματος και η απαίτηση να αποδειχθεί, χωρίς να είναι αναγκαίο, για το ορισμένο της αγωγής, να αναφέρεται ότι ο εναγό-μενος στερείται περιουσίας, από την οποία θα ήταν δυνατή η ικανοποίηση του δανειστή με άλλα μέσα (ΟλΑΠ 23/2005, ΕλλΔνη 2005. 718, ΑΠ 1010/2005, ΕλλΔνη 2006.137, ΑΠ 1508/2004, ΕλλΔνη 2005.771, ΑΠ 1180/2004, ΔΕΕ 2005.455 και ΤΝΠ ΝΟ-ΜΟΣ). Στην παραπάνω αγωγή της εφεσίβλητης,

ως προς την αίτηση περί απαγγελίας προσωπικής κράτησης εις βάρος του εναγομένου, εκτίθενται σα-φώς οι συνθήκες τέλεσης της αδικο-πραξίας και επιπρόσθετα, χωρίς να είναι αναγκαίο, ότι αυτός στερείται περι-ουσιακών στοιχείων, ικανών για την ικα-νοποίηση της απαίτησης της. Συνεπώς, η αγωγή, ως προς την αίτηση αυτή, είναι πλήρως ορισμένη, αφού, όπως εκτίθε-ται και στην παραπάνω μείζονα σκέψη, δεν απαιτείται και αναφορά της δυνα-τότητας του εναγομένου να εκπληρώσει την υποχρέωση του, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο εκκαλών. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστή-ριο, που δέχθηκε τα ίδια, ορθά ερμήνευ-σε και εφάρμοσε το νόμο και ο τρίτος λόγος της έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Επί ανώνυμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, οι διοικούντες αυτές, δεν έχουν μεν προ-σωπική υποχρέωση για χρέη των εται-ρειών, είναι όμως δυνατή η ευθύνη τους προσωπικά από αδικοπραξία, κατά το άρθρο 914 του ΑΚ, αφού η αρχή της μη ευθύνης κάμπτεται και δεν ισχύει όταν υπάρχει πταίσμα από αδικοπρα-ξία. Στην περίπτωση έκδοσης ακάλυ-πτης επιταγής από νομικό πρόσωπο, υπόχρεος προς αποκατάσταση της σχετικής ζημίας του κομιστή είναι (πέ-ραν του νομικού προσώπου) και ο νόμι-μος εκπρόσωπος αυτού που υπέγραψε την επιταγή, εν γνώσει της έλλειψης διαθέσιμων κεφαλαίων κατά το χρόνο της έκδοσης ή πληρωμής (ΑΠ 29/2006, ΔΕΕ 2006. 503 και ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 25/2000, ΕλλΔνη 2000.712, ΕΘεσσ. 554/2005, Αρμεν. 2005.880). Όταν ενάγεται προς αποζημίωση από τον κο-μιστή ακάλυπτης επιταγής ατομικά το καταστατικό όργανο της εταιρείας, για δική του αδικοπρακτική συμπεριφορά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, για την οποία ευθύνεται σε αποζημίωση ο ίδιος, η πτώχευση της εταιρείας και η συνέπεια αυτής μη πληρωμή της επι-ταγής, δεν έχει ως αποτέλεσμα να θεω-ρείται και γι΄ αυτόν ανυπαίτια η μη πλη-ρωμή (ΑΠ 29/2006, ό.π).

1328/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Γάτσος, Αθανάσιος Σπηλιωτόπουλος**).

Έφεση. Ασκείται κατά οριστικών αποφάσεων. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση δεν είναι οριστική. Απόφαση εν μέρει οριστική. Δεν επιτρέπεται έφεση. Ομοδικία. Αν η απόφαση είναι οριστική για ορισμένους ομοδίκους, δικαιούνται αυτοί να ασκήσουν έφεση.

Κατ΄ άρθρο. 513 § 1 περ. β΄ εδάφιο πρώτο ΚΠολΔ έφεση επιτρέπε-ται μόνο κατά των οριστικών αποφά-σεων που περατώνουν τη δίκη. Δεν είναι οριστική η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση. Ωστόσο ο χαρακτήρας της απόφασης της ορι-στικής ή μη οριστικής μπορεί να κριθεί και από το σκεπτικό, αδιάφορο αν έχει απορριφθεί η αγωγή ως απαράδεκτη

στο διατακτικό (βλ. Εφ. Αθ. 11336/90, Ελλ. Δ/νη 32, 1083). Εξ άλλου κατ΄ άρθρ. 513 § 1 περίπτωση β' εδάφιο τελευταίο του ΚΠολΔ, αν η πρωτόδικη απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων της, πριν εκδοθεί ορι-στική απόφαση για την όλη δίκη. Ο κα-νόνας, όμως, αυτός κάμπτεται στην πε-ρίπτωση κατά την οποία υπάρχει απλή ομοδικία και η πρωτόδικη απόφαση είναι οριστική ως προς έναν ή ορισμέ-νους ομοδίκους, μη οριστική δε ως προς τους λοιπούς, διότι από τις διατάξεις των άρθρων 74, 75§§1 και 2, 76 και 517 εδ. β' του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι στην περίπτωση αυτή η έναντι κάθε ομο-δίκου οριστική διάγνωση έχει αυτοτέ-λεια και η, ως προς αυτόν, κρίση περα-τώνει έναντι του τη δίκη. Έκτοτε, συνε-πώς, η απόφαση είναι ως προς αυτόν εκκλητή και πριν ακόμη εκδοθεί οριστι-κή απόφαση έναντι των λοιπών ομοδί-κων (ολ. ΑΠ 902/1982 Ελλ. Δ/νη 24,39, Ολ. ΑΠ. 40/1981, ΝοΒ 29, 1557, ΑΠ 1264/1995 Ελλ. Δ/νη 38.798).

1332/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δικαστικός αντιπρόσωπος Διονύσιος Ζαχαρόπουλος, Νίκος Ραβαζούλας, Σοφία Μέρμελα**).

Πλειστηριασμός. Πίνακας Κατάταξης. Έξοδα που προαφαιρούνται στον πίνακα κατάταξης. Μεταξύ αυτών είναι και οι αμοιβές του δικαστικού επιμελητή που αφορούν την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων που έγιναν για αναστολή του πλειστηριασμού με συμφωνία μεταξύ επισπεύδοντα και οφειλέτη. Έξοδα του δικηγόρου για σύνταξη επιταγής και εντολής προς εκτέλεση. Ποσά που προαφαιρούνται. Συμβολαιογράφος. Πότε και ποια ποσά προαφαιρούνται για αμοιβή του ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Περιστατικά και λεπτομέρειες σχετικής

Στα έξοδα της εκτέλεσης περι-λαμβάνονται τα αναγκαία έξοδα για την έναρξη, κίνηση και γενικά τη διαδικασία της εκτέλεσης, βάση της οποίας επιτεύ-χθηκε το πλειστηρίασμα που διανέμε-ται στους δανειστές, με αφετηρία τα έξο-δα και δικαιώματα για την έκδοση απο-γράφου, τη σύνταξη αντιγράφου και επι-ταγής προς εκτέλεση. Έτσι, συμφωνίες μεταξύ οφειλέτη και επισπεύδοντος δα-νειστή για την αναστολή κ.λ.π. του πλει-στηριασμού και χωρίς την έκδοση δικα-στικής απόφασης εμπίπτουν στη γενική διαδικασία του πλειστηριασμού ως τεί-νουσες στην διευκόλυνση του οφειλέτη προς ικανοποίηση όλων των δανειστών και οι εντεύθεν δαπάνες για την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων είναι δαπάνες που έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών (βλ. Ι. Μπρίνια, Από την κατάσχεση έως τον πλειστηριασμό σε ΝοΒ 32.1127 επ., ΑΠ 419/1998 αδημ., ΕφΘεσ 2483/2000 ΕλλΔνη 2001, 780, ΕΑ 4896/1999 ΕλλΔνη 2000, 490). Εν προκειμένω, βάση του ανα-κοπτόμενου πίνακα και των εγγράφων του σχετικού φακέλου στα οποία αυτός παραπέμπει, αφαιρέθηκαν ως έξοδα εκτέλεσης υπέρ

της δικαστικής επιμε-λήτριας Ζ.Α. και τα παρακάτω ποσά που αφορούν τους πλειστηριασμούς που επρόκειτο να γίνουν την 16-2-2000, την 21-6-2000, την 1-11-2000, την 16-5-2001, την 26-9-2001 και την 19-12-2001, οι οποίοι ανεστάλησαν με κοινή συμφω-νία επισπεύδοντα και οφειλέτη και προκειμένου ο οφειλέτης να εξοφλήσει αυτόν (τον επισπεύδοντα). Συγκεκριμένα : α) τα κονδύλια που αφορούν τον πλειστη-ριασμό που επρόκειτο να γίνει την 16-2-2000 (1 έως 8 του πίνακα εξόδων της δικαστικής επιμελήτριας), συνολικού ποσού 642,85 ευρώ, β) τα κονδύλια που αφορούν τον πλειστηριασμό που επρόκειτο να γίνει την 21-6-2000 (9 έως 16 του πίνακα εξόδων της δικαστικής επιμελήτριας), συνολικού ποσού 642,85 ευρώ, γ) τα κονδύλια που αφο-ρούν τον πλειστηριασμό που επρόκειτο να γίνει την 1-11-2000(17 έως 24 του πίνακα εξόδων της δικαστικής επιμε-λήτριας), συνολικού ποσού 670,29 ευ-ρώ δ) τα κονδύλια που αφορούν τον πλειστηριασμό που επρόκειτο να γίνει την 16-5-2001 (25 έως 31 του πίνακα εξόδων της δικαστικής επιμελήτριας) συνολικού ποσού 670,29 ευρώ και ε) τα κονδύλια που αφορούν τον πλειστη-ριασμό που επρόκειτο να γίνει την 19-12-2001 (32 έως 38 του πίνακα εξόδων της δικαστικής επιμελήτριας), συνολι-κού ποσού 680,13 ευρώ. Ήτοι συνολι-κά και για τους πέντε ως άνω ανασταλέ-ντες πλειστηριασμούς 3.306,41 ευρώ, σύμφωνα όμως με τα προαναφερόμενα οι δαπάνες αυτές (το ύψος των οποίων δεν βάλλεται με την ανακοπή), ορθώς περιλήφθηκαν ως έξοδα εκτέλεσης στον προσβαλλόμενο πίνακα. Εξάλλου, ούτε το ανακόπτον ισχυρίζεται ότι τα έξοδα αυτά έγιναν από πταίσμα του επισπεύδοντος δανειστή, εκθέτοντας μάλιστα στην ανακοπή του τα πραγματικά περιστατικά, που στοιχειοθετούν την αποδιδόμενη υπαιτιότητα του (ΑΠ 1359/1998 ΕλλΔνη 40, 307, ΕφΛαρ 120/2001 Δικογρ.2001, 225). Συνεπώς ο τα αντίθετα υποστηρίζων λόγος της ανακοπής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Για την αμοιβή των δικαστικών επιμελητών προβλέπουν τα άρθρα 46 και 47 του Ν.Δ. 1210/72«περί Κώδικος Δικαστικών Επιμελητών», ήδη δε βρίσκεται σε ισχύ ή υπ΄ αριθμ. 157838/30-12-1999 κοινή Υπουργική απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Δικαιοσύνης περί κα-θορισμού των δικαιωμάτων των δικαστι-κών επιμελητών. Αποδεικνύεται από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία, ότι, κάθε έναν από τους πέντε ως άνω ματαιωμένους πλειστηριασμούς, αλλά και αυτόν που τελικά έγινε, προαφαιρέθηκε ποσό 10,27 ευρώ για κατάθεση παραγγελίας στην συμβολαιογράφο και 10,27 ευρώ και κατάθεση εγγράφων στην συμβολαιογράφο δηλαδή 20,44 ευρώ για τις δύο καταθέσεις εγγράφων σε κάθε πλειστηριασμό και συνολικά 122,64 ευρώ ενώ σύμφωνα με την ανωτέρω υπουργική απόφαση (περ. Ζ θ), για κάθε κατάθεση εγγράφων δικαιούται ο δικαστικός επιμελητής 1,03 ευρώ. Συνολικά για τους έξι πλειστηριασμούς 12,36 ευρώ. Επομένως η διαφορά (122,64-12,36) 110,28 ευρώ κακώς προαφαιρέθηκε, ο δε σχετικός λόγος της ανακοπής πρέπει να γίνει δεκτός και ως ουσία βάσιμος . Περαιτέ-ρω, κατά το άρθρο 1 του ν. 4109/1929 «περί κηρυκείων δικαιωμάτων», αυτά βαρύνουν τον τελευταίον πλειοδότη ή προκειμένου περί μειοδοτικής δημοπρασίας τον τελευταίο μειοδότη. Επο-

μένως τα κονδύλια με αριθμούς 46, 47 και 48 του πίνακα εξόδων της δικαστικής επιμελήτριας, συνολικού ποσού 53,11 ευρώ για κηρύκεια δικαιώματα, πέραν του ότι στο πρόγραμμα του πλειστηριασμού (1075/21-3-2002 ΣΤ΄ επαναληπτική περίληψη) προβλέπεται ότι τα κηρύκεια δικαιώματα βαρύνουν τον τελευταίο υπερθεματιστή, δεν βαρύνουν το πλειστηρίασμα και κακώς προαφαιρέθηκαν και επομένως ο σχετικός λό-γος της ανακοπής πρέπει να γίνει δε-κτός και ως ουσία βάσιμος. Όσον αφο-ρά τα ποσά, που κατά τους ισχυρι-σμούς του ανακόπτοντος υπερβαίνουν τα ελάχιστα νόμιμα όρια αμοιβής για τις ενέργειες της δικηγόρου του επι-σπεύδοντος καθού και συγκεκριμένα για τη σύνταξη επιταγής και την εντολή προς εκτέλεση του εκτελεστού τίτλου (υπ' αριθμ. 910/1999 διαταγή πληρω-μής του Δικαστή του Μονομελούς Πρω-τοδικείου Πατρών, για ποσό 8.013,24 ευρώ, με το νόμιμο τόκο εκτός από τους τόκους, μέχρι την εξόφληση), με βάση τον οποίον επισπεύσθηκε η αναγκαστι-κή εκτέλεση από τον καθού η ανακο-πή, σύμφωνα με το άρθρο 127 του ν.δ. 3026/1954 «περί του κώδικος των δικηγόρων», για τη σύνταξη επιταγής προς εκτέλεση του ειρηνοδικείου το ελάχιστο όριο αμοιβής είναι 20 μεταλλικές δραχμές, επί αποφάσεως πρωτοδίκου ή προέδρου 25 δραχμές και επί αποφάσεως πρωτοδικείου 40 δραχμές, πολλαπλασιαζόμενες επί τον ισχύοντα κα-τά το χρόνο επίδοσης συντελεστή ο οποίος με την 12398/9-2-1989 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίσθηκε στις 140 μονάδες. Με την προσθήκη που έγινε στο άνω άρθρο 127 με το άρθρο 23 του ν.δ. 3790/1957 ορίσθηκε, ότι «εν πάση περιπτώσει η αμοιβή επί συντάξεως επιταγής προς πληρωμήν ουδέποτε δύναται να υπερβεί το 1/4 του ποσού της δι' ην η επιταγή οφειλής». Η ορθή ερμηνεία της τελευταίας αυτής διάταξης είναι, ότι ο περιορισμός του 1/4 αφορά τα τιθέμενα από το άρθρο 127 ελάχιστα όρια προκειμένου να προστατευθούν οι μικροοφειλέτες και δεν θέτει ανώτατο όριο αμοιβής για τη σύνταξη της επιταγής. Με την έννοια αυτή, ο περιορισμός αφορά τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες το επιδικαζόμενο ποσό είναι μικρό, οπότε εάν η αμοιβή για τη σύνταξη της επιταγής υπολογιζόταν βάση των καθοριζομένων από το άρθρο 127, ήταν δυνατό να ήταν δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση προς την όλη οφειλή. Έτσι, η μεγαλύτερη αμοιβή δικαιολογείται στην περίπτωση δυσκολίας σύνταξης της επιταγής, ανάλογα και με το ποσό της οφειλής. Η αμοιβή αυτή επιβαρύνει τον οφει-λέτη και περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως, αλλά η επιταγή προς εκτέλεση αποτελεί εκτελεστό τίτλο για το ελάχιστο όριο, ενώ, αν η ζητούμενη αμοιβή για τη σύνταξη αυτής υπερβαίνει το ελάχιστο όριο, το δικαστήριο, εφ' όσον έχει ασκηθεί ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως (979 ΚΠολΔ), μπο-ρεί να τη μειώσει λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που ορίζει η διάταξη του άρθρου 98 παρ. 1 του κώδικα δικηγό-ρων. Εάν όμως η σύνταξη επιταγής έχει δυσκολία και δικαιολογεί ποσό μεγα-λύτερο του προσδιοριζόμενου από το νόμο ως ελαχίστου ορίου, η επίλυση της διαφοράς, ως προς το ύψος αυτής, θα γίνει από το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή (ΑΠ 355/1961). Ο καθορι-σμός δε αυξημένης αμοιβής των δικηγό-ρων, σε σχέση με τα οριζόμενα στα άρ-θρα 100 επ. του άνω κώδικα, βάση του άρθρου 98 αυτού απόκειται στη, ρητώς αναφερόμενη στη διάταξη, κρίση τού-του, η οποία δεν

υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με το άρθρο 561 παρ. 1 ΚΠολΔ, διότι αυτή απορρέει από τη συνδρομή και εκτίμη-ση πραγματικών περιστατικών, που προσδιορίζουν τη σπουδαιότητα της παρασχεθείσας επιστημονικής εργα-σίας, την αξία και το είδος της υπόθε-σης και τις λοιπές περιστάσεις και ενέρ-γειες που σχετίζονται με αυτή (ΑΠ 450/2006, ΑΠ 690/2004, ΑΠ 1147/1984). Εν προκειμένω, προαφαιρέθηκε για λογαριασμό του δικηγόρου του επισπεύδοντος, ποσό 353, 63 ευρώ, εκ των οποίων 325, 75 ευρώ αφορούν τη σύνταξη επιταγής και 27, 88 τη σύνταξη εντολής προς εκτέλεση. Σύμφωνα με τα παραπάνω αναφερόμενα και ενόψει του ύψους ποσού της οφειλής με βάση τον ως άνω εκτελεστό τίτλο το προαναφερόμενο ποσό που ζητεί η δικηγόρος του επισπεύδοντος κρίνεται εύλογο, λαμβανομένης υπόψη και της επιστημονικής εργασίας που απαιτήθηκε από μέρους του και επομένως ορθώς έχει προαφαιρεθεί από το πλειστηρίασμα, ο δε τα αντίθετα υποστηρίζων λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Περαιτέρω, τα έξοδα και δικαιώματα του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου για τη διενέργεια του πλειστηριασμού και κατακύρωσης αποτελούν έξοδα της εκτέλεσης, υπό την έννοια του ως άνω άρθρου 932 ΚΠολΔ που αφαιρούνται από το εκπλειστηρίασμα, σύμφωνα με τα άρθρα 1005 παρ. 1 εδ. 2 και 975 εδ. ε. ΚΠολΔ, τα δε δικαιώματα σύνταξης της ως άνω περίληψης εμπίπτουν στη ρύθμιση του άρθρου 527ΑΚ, το οποίο κατανέμει αυτά κατ' ισομοιρία μεταξύ των μερών, ήτοι μεταξύ του καθού η εκτέλεση και του υπερθεματιστή, αλλά και δεν αποκλείει αντίθετη συμφωνία, λόγω του ενδοτικού χαρακτήρα της διάταξης, όπως αυτό συμβαίνει όταν υπάρχει αντίθετος όρος στο πρόγραμμα του πλειστηριασμού τον οποίο αποδέχεται ο υπερθεματιστής με τη συμμετοχή του στον πλειστηριασμό (ΑΠ 520/1991 ΕλλΔνη 1992, 83, ΕφΔωδ 162/2005 α' δημ. Νόμος, ΕΑ 5075/1995 ΔΕΕ 1995, 1080 – βλ. και άρθρο 2 παρ.1α της υπ΄ αριθμ. 74084/23.10/1-11-1996 απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Δικαιοσύνης). Εν προκειμένω, μη νόμιμα προαφαιρέθηκε συνολικό ποσό 120,71 ευρώ υπέρ της υπαλλήλου του πλειστηριασμού για έξοδα και δικαιώματα της για τη σύνταξη της υπ΄ αριθμ. 31.072/19-6-2001 έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης, αφού σύμφωνα με το πρόγραμμα πλειστηριασμού (σελ. 20 της υπ΄ αριθμ. 1075/2002 ΣΤ' επαναληπτικής περίληψης της δικαστικής επιμελήτριας Ζ.Α), τα δικαιώματα του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου βαρύνουν ολοκληρωτικά τον υπερθεματιστή. Επομένως ο σχετικός λόγος της ανακοπής πρέπει να γίνει δεκτός και ως ουσία βάσιμος. Κατά το άρθρο 979 παρ. 1 ΚΠολΔ, επιβάλλεται η γνωστοποίηση του πίνακα κατατάξεως των πιστωτών. Προς τούτο καλούνται εγγράφως, εντός τριών ημερών από τη σύνταξη του πίνακα, από τον υπάλληλο τού πλειστηριασμού ο επισπεύδων, ο καθού η εκτέλεση και οι αναγγελθέντες δανειστές για να λάβουν γνώση του συνταγέντος πίνακος. Ο νόμος αρκείται σε απλή έγγρα-φη πρόσκληση και δεν απαιτεί έγγρα-φη ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνακος, ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυτού. Στην πράξη μάλιστα κοινοποιείται περίληψη του διατακτικού (βλ. Μπρινιά εκδ. β' υπ' αριθ. 979 παρ. 429, σ. 1160, ΕΑ 7408/1999 ΕλλΔνη 2000, 162). Εν προκειμένω η ως άνω υπάλλη-

λος του πλειστηριασμού προαφαίρεσε υπέρ του εαυτού της συνολικά για έξο-δα και τέλη σύνταξης του πίνακα κατά-ταξης και για αντιγραφικά δικαιώματα 7 αντιγράφων του πίνακα κατάταξης και επιδόσεις αυτού 452, 26 ευρώ. Τα δικαιώματα του συμβολαιογράφου για την σύνταξη του πίνακα κατάταξης που περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτέλεσης, σύμφωνα με την ανωτέρω υπουργική απόφαση καθορίζονται κατ' ανώτατο όριο σε 44,02 ευρώ (15.000 δρχ.). για την έκδοση της πρόσκλησης δανειστών, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία φύλλα καθώς και 7 αντιγράφων αυτής για αντίστοιχες επιδόσεις σε αναγγελθέντες, οφειλέτη και επισπεύδοντα δικαιούται (σύνολο 8 μαζί με το πρωτότυπο) (8 Χ 3 φύλλα Χ3 φύλλα Χ 3,23 ανά φύλλο=) 77,48 ευρώ, επίσης για τις 5 επιδόσεις του πίνακα δικαιού-ται το ποσό που κατέβαλε (7Χ13,21=) 92,44 ευρώ (το οποίο θα κατέβαλε και για την επίδοση της πρόσκλησης δανει-στών). Επομένως, οι ανωτέρω δαπάνες, κατά το επιπλέον ποσό των {452,26-(44,02+77,48+92,44)= }238,32 ευρώ δεν αποτελούν έξοδα εκτέλεσης, προαφαιρούμενα από το πλειστηρίασμα ,ο δε σχετικός λόγος της ανακοπής πρέ-πει να γίνει δεκτός και ως ουσία βάσι-μος. Μετά τα παραπάνω, παρανόμως προαφαιρέθηκαν έξοδα και δικαιώματα εκτέλεσης συνολικού ποσού (110,28

1354/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλεξάνδρα Κωτσάκη, Σπήλιος Πουλακίδας, Μιχαήλ Φραγκούλης**).

Πρακτικά δίκης. Τα σφάλματα τους διορθώνονται από το δικαστήριο εκείνο του οποίου τη συνεδρίαση αφορούν και όχι με λόγο έφεσης.

Με τον τρίτο λόγο της υπ΄ αριθμ. 14/16-3-2005 εφέσεως του ο εκκαλών-ενάγων ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα αναφέρεται στην τέταρτη σελίδα και στην παράγραφο δύο των υπ΄ αριθμ. 6/18-12-2002 πρακτικών συνεδριάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καλαβρύτων ότι εμφανίστηκε ένας μάρτυρας του ενάγοντος που ρωτήθηκε για την ταυτότητα του και είπε ότι ονομάζεται Μ.Γ, ενώ αυτός ήταν μάρτυρας των εναγομένων και με την εσφαλμένη αναγραφή του μάρτυρα των εναγομένων ως δικού του είναι σφόρδα πιθανόν να επέλθει σύγχυση σε βάρος του με τα όσα αυτός κατέθεσε, γι' αυτό ζητεί με την έφεση του αυτή να διορθωθεί η ιδιότητα του μάρτυρα Γ.Μ ως μάρτυρα των εναγομένων και όχι ως δικού του στην τέταρτη σελίδα και στην παράγραφο δύο των υπ' αριθμ. 6/18-12-2002 πρακτικών συνεδριάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καλαβρύτων. Το αίτημα αυτό του εκκαλούντος- ενάγοντος για τη διόρθωση των πρακτικών της πρωτοβάθμιας δίκης από το παρόν Δικαστήριο πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο, διότι αρμόδιο για τη διόρθωση των σφαλμάτων των πρακτικών των πολιτικών δικαστηρίων είναι εκείνο του οποίου τη συνεδρίαση αφορούν τα προς διόρ-

θωση πρακτικά και στην προκειμένη περίπτωση αρμόδιο είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο Καλαβρύτων (βλ. Βασίλη Βαθρακοκοίλη, Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, τόμος Β΄, υπ΄ άρθρο 315 αριθμ. 8 και 8α, σελ.431-432).

1373/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αικατερίνη Βλάχου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Βγενόπουλος, Άγγελος Πίγκας**).

Πραγματογνωμοσύνη. Αμοιβή του πραγματογνώμονα. Συνυπολογίζεται κατά τον καθορισμό της δικαστικής δαπάνης.

…….Περαιτέρω, ο τρίτος λόγος της έφεσης του ενάγοντος Δ.Α, με τον οποίο διατυπώνεται παράπονο ότι η εκκαλούμενη κατ΄ εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου απέρριψε ως μη νόμιμο το αίτημα της αγωγής του περί καταβολής ως αποζημίωσης του ποσού των 595 ευρώ που αυτός κατέβαλε για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης επί του έργου από το Τεχνικό Επιμελητήριο, είναι επίσης αβάσιμος και, απορριπτέος, γιατί η προαναφερόμενη δαπάνη δεν αποτελεί μέρος της αμοιβής ή ζημία του ενάγοντος, αλλά δαπάνη για την απόκτηση αποδεικτικού μέσου, η οποία συνυπολογίζεται κατά τον καθορισμό της δικαστικής δαπάνης, όπως ορθά δέχτηκε η εκκαλουμένη (ΕΘεσ. 1543/1993, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) και δεν επικαλεί-ται ο ενάγων ειδική συμφωνία, να βα-ρύνει η δαπάνη τον εναγόμενο, ούτε επι-καλείται εκτέλεση βάσει ειδικής συμ-φωνίας εντολής του εναγομένου, αρκεί-ται δε ο ενάγων αόριστα να επικαλείται τους νομικούς απλώς όρους διατάξεων περί εντολής άλλως αδικαιολόγητου πλουτισμού.

1386/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σπυρίδωνας Μέξας,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: Δικαστική Αντιπρόσωπος του Ν.Σ.Κ **Βασιλική Καραγιάννη**).

Πίνακας κατάταξης. Ο προσδιορισμός των εξόδων πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη πράξη του συμβολαιογράφου. Πίνακες εξόδων που συνάχθηκαν από τον επισπεύδοντα και τον δικαστικό επιμελητή. Πρέπει να κατατίθενται με ιδιαίτερη πράξη του σ/φου και τελικά στον πίνακα κατατάξεως πρέπει να αναφέρεται παράθεση των εξόδων και αιτιολογία για τα επί μέρους κονδύλια. Αλλιώς ο πίνακας κατατάξεως δεν έχει συνταχθεί νόμιμα και μεταρρυθμίζεται από το δικαστήριο.

Με τον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάξεως προαφαιρέθηκαν τα έξοδα εκτελέσεως, ήτοι : (α) Δρχ. 1.501.596

για τον 2ο εφεσίβλητο Δικαστικό Επιμελητή. Η προαφαίρεση αυτή έγινε «…βάσει του από 17-11-1999 πίνακα εξόδων, τελών και δικαιωμάτων, τα οποία αναλύονται στον εν λόγω πίνακα που προσαρτάται στον φάκελο του πλειστηριασμού εξοφλημένος…». (β) Δρχ. 1.620.000 για την 1η εφεσίβλητη-επισπεύδουσα που αφορούν «προκαταβλητέα έξοδα εκτελέσεως». Η προαφαίρεση έγινε «…βάσει των από 17-11-1999 πινάκων της εξόδων, τελών και δικαιωμάτων, τα οποία αναλύονται στους εν λόγω πίνακες, που προσαρτώνται στο φάκελο του πλειστηριασμού εξοφλημένοι…». Από το ως άνω περιεχόμενο του πίνακα κατατάξεως προκύπτει ότι: (1) Ο προσδιορισμός των εξόδων εκτελέσεως δεν έγινε με ιδιαίτερη πράξη της επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου. (2). Για τους κατατεθέντες από τους εφεσίβλητους πίνακες εξόδων δεν συντάχθηκε πράξη καταθέσεως. (3) Ο προσδιορισμός των εξόδων έγινε στον πίνακα κατατάξεως, χωρίς όμως να αναφέρεται η απαιτούμενη από το νόμο αναλυτική παράθεση τους και η αιτιολο-γία για τα επί μέρους κονδύλια, ώστε να καθίσταται εφικτός ο δικαστικός έλεγχος αυτών. Η αναφορά σε «πίνα-κες εξόδων» των δικαιούχων- εφεσίβλητων, οι οποίοι δεν επισυνήφθησαν στον πίνακα κατατάξεως (βλ. Εφ. Δωδ. 164/04, ΝΟΜΟΣ) και για τους οποίους δεν συνετάχθη πράξη καταθέσεως, δεν πληροί την καθιερούμενη από τον νόμο υποχρέωση του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου για αιτιολόγηση των προαφαιρουμένων εξόδων εκτελέσεως στον πίνακα κατατάξεως ή στην ιδιαίτερη πράξη που πρέπει να συντάσσει για τα έξοδα αυτά. Κατά συνέπεια ο 1ος λόγος της ανακοπής, με τον οποίο το ανακόπτον προσβάλλει τον πίνακα κατατάξεως, επειδή δεν έχουν ορισθεί αιτιολογημένα τα έξοδα εκτελέσεως, είναι βάσιμος και πρέπει να μεταρ-ρυθμισθεί ο ως άνω πίνακας κατα-τάξεως.

1388/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σπυρίδωνας Μέξας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Βλαχογιάννης, Παναγιώτα Τζάρου-Δημακοπούλου**).

Αντέφεση με τις προτάσεις. Απαράδεκτη η αντέφεση που ασκείται με την ενσωμάτωση στις προτάσεις ενώπιον του εφετείου των προτάσεων της πρωτόδικης δίκης.

Στην προκειμένη περίπτωση οι εφεσίβλητοι με τις προτάσεις τους της παρούσας συζητήσεως ασκούν αντέφεση, με την οποία ζητούν, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, να μεταρρυθμιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, ως προς τα επιδικασθέντα στην ενάγουσα- εκκαλούσα ποσά σύμφωνα με τα αναφερόμενα στους λόγους της αντεφέσεως. Όσον αφορά τους τελευταίους οι αντεκκαλούντες αναφέρουν κατ΄ αρχήν ως λό-γους αντεφέσεως τους ισχυρισμούς τους επί της αγωγής, τους οποίους πρό-τειναν στην πρωτοβάθμια δίκη, ενσω-ματώνουν δε στις προτάσεις-αντέφεση της παρούσας συζητήσεως τις προτά-σεις της πρωτοβάθμιας δίκης, στις οποίες περιέχονται οι ισχυρισμοί

αυτοί. Η αντέφεση που ασκείται με τον τρόπο αυτό δεν είναι, κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, παραδεκτή και πρέπει οι λόγοι της αντεφέσεως που υποβάλ-λονται με τον τρόπο αυτό να απορρι-φθούν ως απαράδεκτοι (βλ. και ΕφΠειρ 46/1994 ΕΛΔ 1994.1709, ΕΘεσ 3246/1988 ΕΛΔ 30.990).

1443/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Ασπρούλιας, Αθανάσιος Καφέζας**).

Ένορκες βεβαιώσεις. Εκδίκαση εργατικών διαφορών. Λαμβάνονται υπόψη κατά την πλειοψηφούσα γνώμη όσες και αν είναι χωρίς τον περιορισμό του άρθρου 270 παρ. 2 ΚΠολΔ. Αντίθετη μειοψηφία εισηγητή.

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (βλ. ταυτάριθμα με την εκκαλουμένη πρακτικά του ίδιου δικαστηρίου), τα έγγραφα, τα οποία οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται, και τις νομίμως, κατά το άρθρο 671 παρ. 1 εδ. τελ. του ΚΠολΔ, ληφθείσες ένορκες βεβαιώσεις υπ' αριθμ. 29502/12-5-05 της συμβολαιογράφου Πατρών Β.Ρ και 11182, 11183, 11184/11-5-05, 11185/11-5-05 και 11195/13-5-05 της συμβολαιογράφου Πατρών, Α.Κ-Κ, τις οποίες οι διάδικοι, ο εκκαλών την πρώτη και η εφεσίβλητη τις λοιπές, επίσης προσκομίζουν και επικαλούνται και οι οποίες λαμβάνονται όλες υπ΄ όψιν κατά την πλειοψηφούσα γνώμη του δικαστηρίου, αφού στην προκείμενη ειδική διαδικασία (άρθρ. 671 παρ. 1 του ΚΠολΔ) με το να μην τί-θεται ο κατά το άρθρο 270 παρ. 2 του ΚΠολΔ περιορισμός ορίζεται διαφορετικά και επομένως δεν εφαρμόζεται η τελευταία αυτή διάταξη (άρθρ. 591 παρ. 1α' του ΚΠολΔ, πλειοψ. ΑΠ 160/06 ΕλλΔ 47.766. Κατά τη γνώμη όμως του Εισηγητή, οι τελευταίες δύο ένορκες βεβαιώσεις υπ΄ αριθμ. 11185/11-5-05 και 11195/13-5-05, μεταγενέστερες δε των προηγουμένων, της συμβολαιογράφου Αν. Κ-Κ, τις οποίες η εφεσίβλητη προσκομίζει και επικαλείται, δεν έπρε-πε να ληφθούν υπ΄ όψιν, κατά παραδο-χήν και της σχετικής ενστάσεως- πρόσθετου λόγου εφέσεως του εκκαλούντος, αφού προσκομίζονται καθ΄ υπέρβαση του επιτρεπόμενου κατ΄ ανώτατο όριο αριθμού των τριών (3) για κάθε πλευρά ενόρκων βεβαιώσεων σύμφωνα με το άρθρο 270 παρ. 2 του ΚΠολΔ που εφαρμόζεται και στην προκείμενη ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, στις διατάξεις της οποίας δεν ορίζεται διαφορετικά ως προς τον επιτρεπόμενο αριθμό των ενόρκων βεβαιώσεων. βλ. άρθρ. 591 παρ. 1, 671 παρ. 1 του ΚΠολΔ, μειοψ. ΑΠ 160/06 ΕλλΔ 47.766 με σύμφωνη γνώμη Κ.Β), αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά κ.τ.λ.

1465/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Πεντζιάς, Παναγιώτης Κουρής**).

Δικαστικό ένσημο. Μη πλήρης καταβολή. Το δικαστήριο αναβάλλει την έκδοση οριστικής απόφασεως και διατάσσει την επανάληψη της συζήτησης ώστε η ενάγουσα να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση καταβολής του προσήκοντος δικαστικού ενσήμου. Διατακτικό της αποφάσεως.

Συνεκδικάζει αντιμωλία των διαδίκων τις εφέσεις κατά της υπ΄ αριθμ. 33/2005 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καλαβρύτων. Δέχεται τυπικά αυτές. Αναβάλλει να αποφασίσει οριστικώς. Διατάσσει την επανάληψη της συζήτησης ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, συνεδριάζοντος δημόσια στο ακροατήριο του, κατά την πρώτη, μετά την πάροδο εξήντα (60) ημερών από την νόμιμη επίδοση της παρούσης, τακτική δικάσιμο επί των πολιτικών του υποθέσεων, κατά την οποία θα επακολουθήσει και περαιτέ-ρω συζήτηση της υπόθεσης, προκειμέ-νου η ενάγουσα να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση καταβολής του προσή-κοντος τέλους δικαστικού ενσήμου και των επ΄ αυτού ποσοστών υπέρ τρίτων, κατά το μέρος που τα ήδη καταβληθέντα ποσά τυχόν υπολείπονται των νο-μίμων, όπως προσδιορίζονται στο σκε-πτικό της παρούσας.

1466/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Τρύφωνας Παναγόπουλος, Σπύρος Κατηνιώτης, Κων/νος Ράπτης**).

Αγωγή. Απόρριψη για τυπικούς λόγους (αοριστία). Ο εναγόμενος δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση με το λόγο ότι κακώς δεν απορρίφθηκε για ουσιαστικούς λόγους αφού δεν δημιουργείται σε βάρος του δεδικασμένο. Απόρριψη της έφεσης.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 516§2 του ΚΠολΔ «έφεση έχει δικαίω-μα να ασκήσει και ο διάδικος που νίκη-σε, εφόσον έχει έννομο συμφέρον». Έν-νομο δε συμφέρον για την άσκηση εφέ-σεως έχει ο διάδικος που νίκησε στην πρωτοβάθμια δίκη όταν η στρεφόμενη κατ΄ αυτού αγωγή ή ανακοπή ή κύρια παρέμβαση απορρίπτεται για λόγους τυπικούς αντί ν' απορριφθεί στην ουσία της ή όταν από το διατακτικό ή τις αιτιο-λογίες της αποφάσεως παράγεται βλα-πτικό των συμφερόντων του δεδικα-σμένο. Στην περίπτωση όμως που η αγωγή κ.λ.π. απορρίφθηκε για λόγο τυπικό, προϋπόθεση της δυνατότητας άσκησης κατά της αποφάσεως εφέ-σεως από το διάδικο που νίκησε, γιατί δεν απορρίφθηκε η αγωγή κατ΄ ουσίαν,

είναι ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εσφαλμένα απέρριψε την αγωγή για λόγο τυπικό. Συνεπώς, αν η αγωγή απορρίφθηκε νόμιμα για τέτοιο λόγο, δεν υπάρχει έννομο συμφέρον του δια-δίκου που νίκησε για άσκηση εφέσεως, γιατί δεν απορρίφθηκε η αγωγή κατ΄ ουσίαν, αφού στην περίπτωση αυτή και η έφεση του δεν μπορεί να ευστα-θήσει κατά νόμο με παράπονο κατά της απόρριψης της αγωγής για λόγο τυ-πικό. Πολύ δε περισσότερο, στην περί-πτωση αυτή δεν υπάρχει έννομο συμ-φέρον του διαδίκου έναντι του οποίου απορρίφθηκε για τέτοιο λόγο η αγωγή, όταν από την απόρριψη αυτή δεν δημι-ουργείται ουσιαστικό δεδικασμένο βλα-πτικό των συμφερόντων του (Α.Π. 503/1989 ΝοΒ 38, 812, Εφ.Αθ. 2989/2004, Ελλ. Δ/νη 47, 1480, Εφ. Αθ 2840/1998 Ελλ.Δ/νη 39, 896). Τέτοιο δε δε-δικασμένο δε δημιουργείται εις βάρος του εναγομένου όταν η εναντίον του αγω-γή απορρίφθηκε νόμιμα ως αόριστη, αφού η απόφαση αυτή δεν δημιουργεί εις βάρος του κανένα μειονέκτημα, που δεν μπορεί να επανορθωθεί σε μια και-νούργια δίκη, δεδομένου ότι αν δημι-ουργηθεί καινούργια δίκη, με την άσκη-ση από τον ενάγοντα νέας (ορισμένης) αγωγής, ο νικήσας στην πρώτη δίκη εναγόμενος δεν εμποδίζεται να προ-βάλλει κατά της νέας αγωγής οποιον-δήποτε ουσιαστικό ή δικονομικό ισχυρι-σμό προς απόρριψη της αγωγής. Τέλος, ή έρευνα του ορισμένου ή μη της αγω-γής γίνεται αυτεπαγγέλτως από το δι-καστήριο (Α.Π. 111/1999, Ελλ. Δ/νη 40,777) προηγείται δε από την έρευνα του νομίμου ή μη αυτής (Εφ. Αθ. 2989/2004 Ελλ.Δ/νη 47, 1480).

7. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

14/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Τσινούκας, Θεόδωρος Τζαμαλούκας**).

Πτώχευση. Μετά την δημοσίευση της αποφάσεως που κηρύσσεται ο έμπορος ή η εμπορική εταιρεία σε πτώχευση, οι δανειστές δεν μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να συνεχίσουν εκκρεμή δίκη, αλλά οφείλουν προκειμένου να μετάσχουν στην διανομή της πτωχευτικής περιουσίας, να υποβάλλουν τις απαιτήσεις τους στην διαδικασία της επαληθεύσεως των πιστώσεων εκτός αν υπάρχει εμπράγματη ασφάλεια (ενέχυρο ή υποθήκη). Αυτό ισχύει και στην περίπτωση εγγραφής προσημειώσεως πριν την ύποπτη περίοδο μέσα στην οποία μπορούν να μετατρέψουν την προσημείωση σε υποθήκη. Καταδολίευση δανειστών. Την σχετική αγωγή εγείρει ο σύνδικος. Αυτό ισχύει και στην καταδολιευτική μίσθωση. Δάνειο σε βιομηχανικές ή άλλες επιχειρήσεις για το οποίο εγγράφεται υποθήκη. Απαγορεύεται πριν την εξόφληση η εκμίσθωση ή η παραχώρηση της εκμεταλλεύσεως της βιομηχανικής επιχειρήσεως σε τρίτους χωρίς έγγραφη συναίνεση του δανειστού (ν.4112/1929), αλλιώς επέρχεται ακυρότητα της

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 534, 535, 536, 541, 645, 648, 649 και 666 Εμπ.Ν. συνάγεται ο γενικός κανόνας του πτωχευτικού δι-καίου κατά τον οποίο ο δανειστής (πιστωτής) του εμπόρου ή της εταιρείας που κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, δεν μπορούν μετά την δημοσίευση της αποφάσεως που κηρύσσει την πτώχευση ν'ασκήσουν εναντίον τους αγωγή, ούτε να συνεχίσουν εκκρεμή δίκη για να ικανοποιήσουν απαιτήσεις τους αναγόμενες στην πτωχευτική περιουσία, αλλά οφείλουν, προκειμένου να μετάσχουν στην διανομή της πε-ριουσίας αυτής να υποβάλλουν τις απαιτήσεις τους στην διαδικασία της επαληθεύσεως των πιστώσεων (άρθρο 584 Εμπ.Ν.). Μόνο στην περίπτωση που οι απαιτήσεις τους εξασφαλίζονται με εμπράγματη ασφάλεια, δηλ. ενέχυρο ή υποθήκη, υφισταμένη επί ορισμένων πραγμάτων του προσώπου που κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως και εφόσον η ασφάλειά τους δεν αμφισβητείται, οι δανειστές (πιστωτές) μπο-ρούν να ικανοποιηθούν αμέσως από τα υπέγγυα πράγματα, χωρίς ν'ακολου-θήσουν την διαδικασία της επαληθεύ-σεως των πιστώσεων (Ι.Ρόκα Πτωχευ-τικό Δίκαιο &41). Όσοι έχουν προση-μείωση υποθήκης εφόσον η προσημεί-ωση έχει εγγραφεί πριν από την ύπο-πτη περίοδο, δηλαδή κατά το χρονικό διάστημα, από την ημέρα της παύσεως των πληρωμών, μέχρι το πρωί της ημέ-ρας που δημοσιεύθηκε στο ακροατή-ριο, η απόφαση που κηρύσσει την πτώ-χευση (άρθρο 529 Εμπ.Ν.) μπορούν ακόμη και μέσα στην ύποπτη περίοδο να μετατρέψουν την προσημείωση σε υποθήκη (βλ. Ι. Ρόκα ο.π. &62 για την ύποπτη περίοδο && 59-60) και συνα-κόλουθα να επιδιώξουν

την ικανοποίη-ση των αξιώσεών τους ως εμπραγμάτως ασφαλισμένοι χωρίς να υποβληθούν στην διαδικασία της επαληθεύσεως. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 939 επόμ. ΑΚ οι δανειστές έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν κατά τους όρους των επομένων άρθρων, την διάρρηξη κάθε απαλλοτρίωσης, που έγινε από τον οφειλέτη προς βλάβη τους εφόσον η υπόλοιπη περιουσία δεν επαρκεί για την ικανοποίησή τους (βλ. και σχετικά Βαθρακοκοίλη υπ'άρθρ. 939 ΑΚ σελίς 1297 επόμ.) Ενώ σύμφω-να με τις διατάξεις του άρθρου 936 &3 ΚΠολΔ, τρίτος που απέκτησε δικαίωμα από τον καθ'ού η εκτέλεση, με απαλλοτρίωση που διαρρήχθηκε ως καταδολιευτική, κατά το άρθρο 939 επ. του Αστικού Κώδικα, δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα αυτό, κατά του επισπεύδοντος, που πέτυχε την διάρρηξη ούτε κατά του υπερθεματιστή και των διαδόχων του (βλ. σχετ. Β. Βαθρακοκοίλη υπ'άρθρ. 936 ΚΠολΔ σελ. 434 επόμ. και Στ. Ματθία Τροποποιήσεις στην αναγκαστική εκτέλεση με το ν. 2298/1995 Ελλ.Δνη 36.1453). Από τον συνδυασμό των ανωτέρω προαναφερθεισών διατάξεων, συνάγεται ότι αν ο οφειλέτης που πτώχευσε μεταγενέστερα, διέθεσε περιουσιακό στοιχείο, με καταδολιευτική δικαιοπραξία και πριν από την ύποπτη περίοδο, την αγωγή περί διαρρήξεως νομιμοποιείται να εγείρει μόνο ο σύνδικος, ο οποίος εκπροσωπεί την ομάδα των πιστωτών, ζητώντας την επαναφορά του απαλλοτριωθέντος στην πτωχευτική περιουσία (βλ. σχετ. Ε.Α. 3856/98 Ελλ.Δνη 41-1376 Εφ.Αθ. 1962/1992 οπ. Εφ.Αθ. 6215/1982 οπ. Αναστασιάδη Εμπ.Δ. τμ.1 παρ.43 448,449 κ. Ρόκα Πτωχ. Δίκαιο 1972, σελ.188, Βαθρακοκοίλη 4 Πολ.Δικ. τμ.Α σελ. 411, Μπανάκα οπ. αν. αρ.54 και άρθρο 943 αρ.13 Αντιθ. Εφ. Θεσ. 378/1978 Ε.Εμπ.Δ. 26,142, Σταυρόπουλος Ερμ. Εμπ.Δ. 1980 σελ. 559) ενώ αυτοί δεν βλάπτονται από την μεταβίβαση, αφού σε περίπτωση μεταβιβάσεως του πράγματος, αυτοί εξακολουθούν να υφίστανται επ'αυτών (ΠΠΑ 1058/2002 ΔΕΕ 2002 714, ΕΑ 3856/98 Ελλ.Δνη 41.1375). Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 574,575 και 599 ΑΚ ότι η σύμβαση εκμίσθωσης δεν αποτελεί διάθεση αλλά υποσχετική δικαιοπραξία με την οποία δεν μεταβιβάζεται ούτε συνιστάται εμπράγματο δικαίωμα στο πράγμα ούτε καν νομή, αλλά υποχρέωση προς παραχώρηση πρόσκαιρης κατοχής, η δε ενοχή που γεννιέται δεν μειώνει ούτε περιορίζει το επί του πράγματος δικαίωμα του παραχωρούντος αλλά δεσμεύει την βούλησή του (βλ. Ολ.ΑΠ 41/1996 και ΑΠ 442/2000 Ελλ.Δνη 41.1354). Ο προβαλλόμενος λοιπόν από την εκκαλούσα, πρώτος λόγος έφεσης, ήτοι η εκκαλουμένη απόφαση μη ορθά και παρά το νόμο έκρινε ότι η από 27-8-2001 αγωγή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη κατά το σκέλος που ζητείται η διάρρηξη της καταδολιευτικής επιμά-χου μισθώσεως είναι απορριπτέος καθόσον όπως προαναφέρθηκε, μόνο ο σύνδικος της πτωχεύσεως νομιμοποιείται να ασκήσει την αγωγή διαρρήξεως δικαιοπραξίας, αφού η αιτουμένη διάρρηξη ενεργεί υπέρ όλων των πτωχευτικών δανειστών, με την έννοια ότι η απαλλοτρίωση δεν μπορεί ν'αντιταχθεί κατά κανενός εξ αυτών (Ρόκας Πτωχευτικό Δίκαιο 1965, 127, 188, Δεληγιάν-νης Κορνηλάκης, Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο). Πέραν τούτου η ίδια η μίσθωση δεν αποτελεί διάθεση αλλά υποσχετική δικαιοπραξία, με την οποία δεν μετα-

βάλλονται ούτε συνιστώνται εμπράγματα δικαιώματα στο πράγμα, ούτε η νομή, αλλά υφίσταται απλώς υποχρέωση προς παραχώρηση πρόσκαιρης κατοχής, χωρίς να στερείται ο ενυπόθηκος δανειστής της δυνατότητας ικανοποιήσεώς του απ'αυτό. Επομένως η κρινόμενη αγωγή περί διαρρήξεως της ενδίκου συμβάσεως μισθώσεως ως καταδολιευτικής ορθώς απερρίφθη λόγω ελλείψεως ενεργητικής νομιμοποίησης, μετά την πτώχευση της πρώτης εφεσίβλητης δυνάμει της υπ'αριθμ. 1218/2000 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών με το αιτιολογικό ότι μόνο ο σύνδικος δικαιούται στην άσκηση της σχετικής διαρρήξεως προς όφελος μόνο των πτωχευτικών δανειστών. Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 1,4 παρ.2,3 του ν.4112/29 που διατηρήθηκε σε ισχύ με τα άρθρα 68 Εισ.Ν. ΑΚ και 52 παρ.19 Εισ.Ν. ΚΠολΔ προκύπτει ότι επί δανείων ή πιστώσεων που χορηγούνται σε βιομηχανικές ή άλλες επιχειρήσεις προς ασφάλεια των οποίων εγγράφεται υποθήκη εκτός του οικοδομήματος και επί των υπαρχόντων σε αυτό μηχανημάτων, εγκαταστάσεων κλπ απαγορεύεται πριν από την ολοσχερή εξόφληση του δανείου και η εκμίσθωση ή κατ'άλλο τρόπο παραχώρηση της εκμεταλλεύσεως της βιομηχανικής επιχειρήσεως σε τρίτους εκτός αν συναίνεσε σε αυτή προηγουμένως και εγγράφως ο ενυπόθηκος δανειστής. Η παραβίαση της παραπάνω απαγορεύσεως συνεπάγεται αυτοδικαίως, την απόλυτη ακυρότητα της δικαιοπραξίας, την οποία μπορεί να προτείνει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον τέτοιο δε συμφέρον έχει προδήλως και ο υπερθεματιστής του εκπλειστηριασθέντος ενυποθήκου οικοδομήματος, το οποίο ο οφειλέτης, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του δανειστή είχε εκμισθώσει σε τρίτο με συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό έγγραφο βέβαιης χρονολογίας, οπότε υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της μισθώσεως κατά το άρθρο 1009 ΚΠολΔ και 614 Α.Κ. Από δε την διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 4112/29 προκύπτει μεταξύ άλλων ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την σύσταση υποθήκης κατά το ν. 4112/29 είναι η ύπαρξη τίτλου ιδιωτικής βούλησης και όχι βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης (βλ. Α. Γεωργιάδη η εξασφάλιση των πιστώσεων 2001 σελ. 491). Πλην όμως ήδη από τις διατάξεις του άρθρου 31&1 και 2 εδ.α. του ν. 2538/1997 ορίζεται ότι «Η διάταξη του άρθρου 4 του ν.4112/1929 περί συστάσεως υποθήκης επί ακινήτων των οφειλετών ή και επί των μηχανημάτων, εγκαταστάσεων και λοιπών (εγκαταστάσεων) η εκμίσθωση αυτών από τον οφειλέτη ή τον τρίτο κύριο ή νομέα, η παραχώρηση της χρήσεως ή κατοχής τους με βάση άλλη έννομη σχέση, μπορεί να καταγ-γελθεί οπωσδήποτε από την δανείστρια τράπεζα. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι σε περίπτωση που ο ενυπόθηκος δανειστής είναι τράπεζα, μεταβάλλεται το σύστημα του ν. 4112/1929 και στην θέση της αυτοδίκαια επερχόμενης απόλυτης ακυρότητας της μισθώσεως (άρθρ. 4&3 ν.4112/29) θεσπίζεται απλώς δικαίωμα καταγγε-λίας (άρθρ. 31 &2 εδ.α) της άρα έγκυ-ρης μίσθωσης (βλ. Μπέης γνωμ. Δ 31/2000, Γνωμοδότηση Πελαγίας Γέσιου Φαλτσή Δνη 42/631). Συνεπώς πρέπει ν' απορριφθεί και ο προβληθείς από την εκκαλούσα δεύτερος λόγος έφεσης ότι δηλαδή η εκκαλουμένη απόφαση, μη ορθά και παρά το νόμο έκρινε ότι η προαναφερθείσα αγωγή είναι απορρι-

πτέα ως μη νόμιμη, καθόσον όπως κατατέθηκε ανωτέρω, ο νόμος 4112/29 προϋποθέτει ύπαρξη υποθήκης επί του οικοδομήματος δυνάμει τίτλου ιδιωτικής βουλήσεως και όχι βάσει νόμου ή δικαστικής αποφάσεως.

Η επικαλούμενη από την εκκαλούσα προσημείωση υποθήκης αποτελεί τίτλο βάσει δικαστικής απόφασης καθόσον ενεγράφη την 5-5-99 στα βιβλία Υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Δήμου Πατρέων στον τόμο 628 και αριθμό 6482, δυνάμει της υπ'αριθμ. 1200/99 απόφασης του τμήματος Ασφαλιστικών μέτρων του Μον/λούς Πρωτοδικείου Πάτρας και για ποσό 280.000.000 δρχ. (η προσημείωση αυτή ετράπη ολοσχερώς εις υποθήκη την 11-12-2001). Συνεπώς, η εν λόγω προσημείωση δεν ενεγράφη στα πλαίσια του ν.4112/29, διότι ούτε τέτοια βούληση διατυπώθηκε μεταξύ των μερών, ούτε σχετική απόφασή τους να δεσμευθούν από τις σχετικές ρυθμίσεις και να υπα-χθούν στον εν λόγω νόμο. Πέραν τούτου, η προσημείωση ενεγράφη επί του ακινήτου της α΄ εφεσίβλητης ως περιου-σιακού στοιχείου για εξασφάλιση δανείου και όχι ως βιομηχανικό ακίνητο με τα μηχανήματα κι εγκαταστάσεις. Επιπλέον και αν ακόμη ήθελε υποτεθεί ότι υφίσταται υποθήκη υπέρ της εκκαλούσας αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του ν.2538/97, η ένδικη μίσθωση, η οποία συνήφθη μετά την θέσπιση των ανωτέρω διατάξεων θεω-ρείται έγκυρη, με δικαίωμα όμως καταγγελίας εκ μέρους της δανείστριας τράπεζας, τα αποτελέσματα δε και η λύση της μίσθωσης, επέρχονται μετά πάροδο εξαμήνου (βλ. Εφ.Λαρ. 623/2002 αδ. Εφ.Λαρ. 110/2003 αδημ.) χωρίς να θεωρείται ως καταγγελία, η άσκηση της κρινόμενης αγωγής που έχει διάφορη νομική και ιστορική βάση και αίτημα, όπως αβάσιμα υποστηρίζει με τις προτάσεις η εκκαλούσα.

Επιπλέον, οι προαναφερθείσες διατάξεις εφών ερείδεται η κρινομένη αγωγή δεν χρήζει διασταλτικής ερμηνείας ούτε αντίκειται στις διατάξεις του Συντάγματος και των λοιπών ευρωπαϊκών συμβάσεων για την προστασία του ανθρώπου, ενώ η εκκαλούσα δύναται και δι'άλλων νομίμων τρόπων, να ζητήσει την λύση της ένδικης μίσθωσης. Επο-μένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχθηκε τα ίδια ορθά ερμήνευσε το νόμο και απέρριψε την κρινόμενη αγωγή. Γι'αυτό η κρινόμενη έφεση, πρέπει να απορριφθεί στην ουσία της και να κατα-δικασθεί η εκκαλούσα στα δικαστικά έξοδα της β΄εφεσίβλητης του παρόντος βαθμού (άρθρ. 176 και 183

81/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ασπασία Γρηγόρη, Γεώργιος Τσινούκας**).

Πτώχευση. Έφεση κατά αποφάσεως που είχε εκδοθεί πριν την έφεση των εκκαλούντων. Απορρίπτεται γιατί μόνο ο σύνδικος νομιμοποιείται να ασκήσει έφεση και όχι οι

Από τις διατάξεις των άρθρων 2&1 του α.ν.635/1937 και 534 του Εμπ.Ν., που αποτελούν κανόνες αναγκαστικού δικαίου, προκύπτει ότι από

την πρωία της ημέρας δημοσιεύσεως της δικαστικής αποφάσεως που κηρύσσει την πτώχευση ο πτωχεύσας δεν νομιμο-ποιείται ενεργητικώς και παθητικώς στις δίκες που σχετίζονται με την πτωχευτική περιουσία, στις δίκες δε αυτές νομιμο-ποιείται μόνον ο σύνδικος, ως διοικητής της πτωχευτικής περιουσίας, που τις διεξάγει στο δικό του όνομα (Κοτσίρης, ΠτωχΔ 1985 σελ. 183, 184, ΑΠ 1677/2001 ΕλλΔ 45.171, 1520/1999 ΕλλΔ 44.1357). Εν προκειμένω η υπό κρίση έφεση στρέφεται κατά της υπ'αριθμ. 94/2001 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου με την οποία απορρίφθηκε η από 6.8.2000 ανακοπή των ήδη εκκαλούντων κατά της υπ'αριθμ.120/2000 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου που είχε εκδώσει εις βάρος τους η εφεσίβλητη «Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», κατά την άσκηση όμως της εφέσεως αυτής (10.8.2001) οι ανακόπτοντες και ήδη εκκαλούντες είχαν κηρυχθεί σε πτώ-χευση με την προσκομιζόμενη υπ'αριθμ. 122/20.12.2000 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λευκάδος και κατά συνέπειαν, σύμφωνα με την προηγηθείσα μείζονα σκέψη, δεν νομιμοποιούνται να ασκήσουν οι ίδιοι έφεση κατά της ανωτέρω αποφάσεως, στην άσκηση της οποίας νομιμοποιείται ο σύνδικος της πτωχεύσεως (ο οποίος, σημειωτέον, και έχει ασκήσει την από 31.7.2001 έφεσή του κατά της ίδιας αποφάσεως και με τους ίδιους λόγους). Επομένως και αφού η έφεση ασκήθηκε από πρόσωπα που δεν νομιμοποιούνται στην άσκησή της πρέπει ν΄απορριφθεί η έφεση αυτή ως απαράδεκτη (βλ. άρθρ. 532 του ΚΠολΔ, Σαμουήλ. 2003, & 315).

91/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών)
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λάμπρος Βασιλόπουλος, Παναγιώτης Μεταξάς**).

Επιταγή. Μη πληρωμή –Αδίκημα του ν.5960/33 αλλά και κατά το άρθρο 914 Α.Κ. Επιλέγει ο δικαιούχος ποια αγωγή θα ασκήσει κατά τον χρόνο της εμφάνισης. Ο εξ αναγωγής υπόχρεως προς πληρωμή που έγινε κομιστής της επιταγής κατόπιν εξοφλήσεως, δεν είναι δικαιούχος αποζημιώσεως εκτός αν η αξίωση του δικαιούχου από την αδικοπραξία μεταβιβάστηκε στον κομιστή εξ αναγωγής με εκχώρηση.

Από τις διατάξεις των άρθρων 79 Ν. 5960/1933, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν.Δ. 1325/1972 και ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, 914 επ., 297, 298 Α.Κ. προκύπτει ότι εκείνος που εκδίδει επιταγή σε διαταγή εν γνώσει ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα είτε κατά τον χρό-νο της εκδόσεως είτε κατά τον χρόνο της πληρωμής, ζημιώνει παρανόμως τον κομιστή από την μη πληρωμή της επιταγής κατά την εμφάνισή της, δηλαδή παρά την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 79 του Ν.5960/1933 η οποία, χαρακτηρίζοντας την πράξη αυτή του εκδότη της επιταγής ποινικό αδίκημα, εισάγει απαγορευτικό κανόνα δικαίου. Επομένως, ο τελευταίος υποχρεούται σε απο-

ζημίωση του κομιστή, αφού η διάταξη έχει θεσπιστεί για να προστατεύσει όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και το συμφέρον του δικαιούχου της επι-ταγής, το οποίο συνίσταται στη μη διά-ψευση της εμπιστοσύνης εκείνου στην επιταγή ως όργανο πληρωμής κατά το χρόνο της εμφανίσεώς της προς πληρω-μή. Η αξίωση αυτή προς αποζημίωση (ισόποση με την αξία της επιταγής) εκ του άρθρου 914 ΑΚ συρρέει με την αξίω-ση από την επιταγή εκ του άρθρου 40 του Ν. 5960/1933 και απόκειται στον δικαιούχο να ασκήσει αυτήν που προ-κρίνει. Στοιχεία της αγωγής προς αποζημίωση είναι η ύπαρξη ζημίας του δικαιούχου, η οποία προκαλείται υπαίτια με την έκδοση επιταγής χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως ή της πληρωμής και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζημίας του κομιστή και της παράνομης ως άνω συμπεριφοράς του εκδότη. Δικαιούχος της αποζημιώσεως, ως αμέσως ζημιωθείς, είναι ο νόμιμος κομιστής της επιταγής κατά τον χρόνο της εμφανίσεως αυτής και βεβαιώσεως της μη πληρωμής – που είναι και ο χρόνος τελέσεως του αδικήματος – αφού αυτός είναι εκείνος που ζημιώνεται από την έκδοση της ακάλυπτης επιταγής. Αντανακλαστικές συνέπειες στην περιουσία τρίτου από την αδικοπραξία, εξαιτίας της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής, δεν καθιστούν αυ-τόν δικαιούχο αποζημιώσεως, αφού αυ-τός ζημιώνεται εμμέσως. Τούτο συνά-γεται αφ'ενός από την διάταξη του άρ-θρου 914 ΑΚ το οποίο παρέχει δικαίω-μα αποζημιώσεως (μόνον) εις τον «άλ-λον» που ζημιώθηκε παράνομα και υπαίτια και αφετέρου από τις εξαιρέ-σεις που καθιερώνονται περιοριστικώς με τα άρθρα 928 και 929 Α.Κ. Συνεπώς δεν είναι δικαιούχος εκ της άνω δικαιοπραξίας ο εξ αναγωγής υπόχρεος προς πληρωμή, που έγινε κομιστής της επιταγής κατόπιν εξοφλήσεώς της, διότι ναι μεν η εκ της εξοφλήσεως περιουσιακή βλάβη του αιτιοκρατικά ανάγεται στην έλλειψη κεφαλαίων καλύψεως της επιταγής, όμως δεν είναι απότοκος, κατ' αιτιώδη συνάφεια, της από το προαναφερόμενο άρθρο 79 αδικοπραξίας, αλλά της ευθύνης του εξ αναγωγής που προβλέπεται ειδικώς στο νόμο. Έτσι ο μετά την πραγμάτωση του αδικήματος κομιστής εξ αναγωγής δεν είναι δικαιούχος της αποζημιώσεως κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις, εκτός αν η αξί-ωση του δικαιούχου από την αδικοπραξία μεταβιβάστηκε στον κομιστή εξ αναγωγής με εκχώρηση. Παρανόμως ζημιωθείς από την άνω πράξη, κατά την έννοια του άρθρου 914 ΑΚ, είναι μόνον ο κομιστής της επιταγής, ως προς τον οποίο και μόνον η έκδοση της ακάλυπτης επιταγής προκαλεί προσβολή εννόμως προστατευόμενου συμφέροντος (ΟλΑΠ 30/2003, Τράπ. Νομ. Πληρ. «ΝΟΜΟΣ», Εφ.Αθ. 7351/2001, Τράπ. Νομ. Πληρ. «ΝΟΜΟΣ»). Στην προκειμένη υπόθεση, η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη συνεταιριστική οργάνωση με την από 29-6-2000 αγωγή της, εξέθεσε ότι ο εναγόμενος και ήδη εκκαλών την 10.5.1999 εξέδωσε την 4393300-7 επιταγή επί της Τράπεζας Μακεδονίας – Θράκης σε διαταγή της, ποσού 4.000.000 δραχμών, γνωρίζοντας ότι δεν θα υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια Τράπεζα για την πληρωμή της. Ότι την επιταγή αυτή μεταβίβασε με οπισθογράφηση στην εταιρεία με την επωνυμία «ΚΟΛΛΙΟΣ Ο.Ε.», η οποία την εμφάνισε εμπρόθεσμα προς πληρωμή την 17-5-1999 στην πληρώτρια Τράπεζα, πλην όμως δεν πληρώθηκε γιατί δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια και ότι

η ενάγουσα – εφεσίβλητη κατέβαλε το ποσό της επιταγής στην εξ οπισθογραφήσεως κομίστρια αυτής, ανέλαβε δε την επιταγή και έγινε κομίστρια εξ ανα-γωγής. Περαιτέρω, η ενάγουσα εξέθεσε ότι η ως άνω τελευταία νόμιμη κομίστρια αφού εισέπραξε το ποσό της επιταγής, εκχώρησε σ'αυτήν (ενάγουσα) τα δικαι-ώματά της προς αποζημίωση εκ της αδικοπραξίας του εναγομένου, που θε-μελιώνεται στα άρθρα 914, 297 και 298 ΑΚ σε συνδ.με άρθρ. 79 του Ν. 5960/1933, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν.Δ. 1325/1972 και ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος – εκκαλών στην πληρωμή προς αυτήν ως εκδοχέα του ποσού της επιταγής και να διαταχθεί η προσωπική του κράτηση λόγω της αδικοπραξίας, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της αποφάσεως. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, έκρινε νόμιμη την αγωγή (άρθρ. 914, 932, 297, 298, 345, 346 ΑΚ, 79 Ν.5960/1933, 1047, 1049 παρ.1 ΚΠολΔ) και στην συνέχεια την δέχθηκε ως εν μέρει κατ'ουσία βάσιμη και υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλει στην ενάγουσα ως αποζημίω-ση το ποσό των 8.804,11 € (3.000.000 δρχ.), με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και με προσωπική του κράτηση διαρκείας ενός μηνός, ως μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως της αποφάσεως, λόγω της αδικοπραξία. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται ο εκκαλών (εναγόμενος) με την έφεσή του για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της και την απόρριψη της αγωγής.

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εκκαλών – εναγόμενος την 10.5.1999 εξέδωσε στην Πάτρα την 4393300-7 επιταγή επί της Τράπεζας Μακεδονίας Θράκης, πο-σού 4.000.000 δραχμών και ήδη 11.738,81 ευρώ, πληρωτέα σε διαταγή της εφεσίβλητης (ενάγουσας) ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών, από τον 709-00-101-0462677- 0 λογαριασμό του, που τηρούσε στην Τράπεζα αυτή (Υπο-κατάστημα Πάτρας). Η εφεσίβλητη (ενάγουσα) οπισθογράφησε την επιταγή στην εταιρεία με την επωνυμία «ΚΟΛΙΟΣ Ο.Ε.» και η τελευταία την εμφάνισε προς πληρωμή στην πληρώτρια Τράπεζα την 17.5.1999, εντός δηλαδή της νόμιμης προθεσμίας (άρθρ. 29 Ν. 5960/33), πλην όμως δεν πληρώθηκε ελλείψει διαθεσίμων κεφαλαίων στον λογαριασμό του εναγομένου, όπως αυτό βεβαιώθηκε στο σώμα της επιταγής και η ως άνω νόμιμη κομίστρια της επιταγής στράφηκε κατά της εφεσίβλητης (ενάγουσας) η οποία και κατέβαλε το ποσό της επιταγής ως οφειλέτιδα εξ αναγωγής. Ο εναγόμενος (εκκαλών) γνώριζε τόσο κατά τον χρόνο εκδόσεως της επιταγής (10.5.1999), όσο και κατά τον χρόνο πληρωμής αυτής ότι δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια στον λογαριασμό του και παρά ταύτα την εξέδωσε. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η ως άνω νόμι-μη κομίστρια της επιταγής εταιρεία «ΚΟΛΙΟΣ Ο.Ε.» κατόπιν συμβάσεως με την ενάγουσα, που καταρτίσθηκε στις 17-5-1999 εκχώρησε την απαίτησή της για αποζημίωση έναντι του εναγομένου (ήδη εκκαλούντος) από την ως άνω αδικοπραξία αυτού στην ενάγουσα, η οποία νομιμοποιείται έτσι προς άσκηση της ένδικης αγωγής ως εκδοχέας της απαιτήσεως. Τη σύμβαση αυτή εκχωρήσεως (άρθρο 455 ΑΚ) ο εναγό-μενος ουδόλως αμφισβητεί και ως εκ τούτου για το γεγονός αυτό συνάγεται ομολογία, κατ'άρθρο 261 ΚΠολΔ. Ακόμη αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος μετά την επίδοση της ένδικης αγωγής κατέβα-

λε στις 31.3.2001 προς μερική εξόφληση της οφειλής του από την άνω τραπεζική επιταγή το ποσό των 2.934,70 ευρώ (1.000.000 δρχ.), αναγνωρίζοντας έτσι την οφειλή του από την αιτία αυτή (βλ. την από 31.3.2001 απόδειξη είσπραξης)….

Ενόψει των ανωτέρω, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που δέχθηκε εν μέρει την αγωγή και υποχρέωσε τον εκκαλούντα (εναγόμενο) να καταβάλει στην εφεσίβλητη (ενάγουσα) το ποσό των 8.804,11 € ως αποζημίωση από την προεκτεθείσα αδικοπραξία του (έκδο-ση ακάλυπτης επιταγής) και με προ-σωπική του κράτηση μέχρι ενός μηνός, ορθά κατ'αποτέλεσμα έκρινε.

112/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Νταβανέλος, Νικόλαος Μπλάγκας**).

Επιταγή Τραπεζική (ν. 5960/1933). Μη πληρωμή της εμπρόθεσμα. Δικαίωμα του δικαιούχου να ασκήσει την αξίωση του είτε με βάση την αδικοπραξία (914 ΚΠολΔ) είτε με βάση την αγωγή του άρθρου 40 του ν. 5960/1933). Η αξίωση στηρίζεται στην ανυπαρξία κεφαλαίων προς πληρωμή κατά το χρόνο της έκδοσης της επιταγής ή κατά το χρόνο της πληρωμής. Δικαιούχος προς αποζημίωση είναι ο κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφάνισης για πληρωμή και όχι εξ αναγωγής υπόχρεος προς πληρωμή που έγινε κομιστής της επιταγής κατόπιν εξοφλήσεώς της. Νομικά πρόσωπα. Ευθύνη και του υπογράψαντος την επιταγή.

Από τις διατάξεις των άρθρων 79 του Ν. 5960/1933, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν.Δ. 1325/1972 και ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, 914 επ., 297, 298 ΑΚ προκύπτει ότι εκείνος που εκδίδει επιταγή σε διαταγή εν γνώσει ότι δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα είτε κατά το χρόνο εκδόσεως είτε κατά το χρόνο πληρωμής, ζημιώνει παρανόμως τον κομιστή από τη μη πληρωμή της επιταγής κατά την εμφάνιση της, δηλαδή παρά την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 79 του Ν. 5960/1933 η οποία, χαρακτηρίζοντας την πράξη αυτή του εκδότη της επιταγής ποινικό αδίκημα, εισάγει απαγορευτικό κανόνα δικαίου. Επομένως, ο τελευταίος υποχρεούται σε αποζημίωση του κομιστή, αφού η διάταξη έχει θεσπιστεί για να προστατεύσει όχι μόνο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και το συμφέρον του δικαιούχου της επιταγής, το οποίο συνίσταται στη μη διάψευση της εμπιστοσύνης εκείνου στην επιταγή ως όργανο πληρωμής κατά το χρόνο της εμφανίσεως της προς πληρωμή. Η αξίωση αυτή προς αποζημίωση (ισόποση με την αξία της επιταγής) εκ του άρθρου914 ΑΚ συρρέει με την αξίωση από την επιταγή εκ του άρθρου 40 του Ν. 5960/1933 και απόκειται στον δικαιούχο να ασκήσει αυτήν που προκρίνει. Στοιχεία της αγωγής προς αποζημίωση εί-ναι η ύπαρξη ζημίας του δικαιούχου, η οποία προκαλείται υπαίτια με την έκδοση επιταγής χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως ή της πληρωμής και ο αιτιώδης

σύνδεσμος μεταξύ της ζημίας του κομιστή και της παράνομης ως άνω συμπεριφοράς του εκδότη. Δικαιούχος της αποζημιώσεως, ως αμέσως ζημιωθείς, είναι ο νόμιμος κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφανίσεως αυτής και βεβαιώσεως της μη πληρωμής – που είναι και ο χρόνος τελέσεως του αδικήματος – αφού αυτός είναι εκείνος που ζημιώνεται από την έκδοση της ακάλυπτης επιταγής. Αντανακλαστικές συνέπειες στην περιουσία τρίτου από την αδικοπραξία, εξαιτίας της εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής, δεν καθιστούν αυτόν δικαιούχο αποζημιώσεως, αφού αυτός ζημιώνεται εμμέσως. Τούτο συνά-γεται αφ΄ ενός από την διάταξη του άρθ-ρου 914 ΑΚ το οποίο παρέχει δικαίωμα αποζημιώσεως (μόνον) εις τον «άλλον» που ζημιώθηκε παράνομα και υπαίτια και αφετέρου από τις εξαιρέσεις που καθιερώνονται περιοριστικώς με τα άρθρα 928 και 929 ΑΚ. Συνεπώς δεν είναι δικαιούχος εκ της άνω δικαιοπραξίας ο εξ αναγωγής υπόχρεος προς πληρωμή, που έγινε κομιστής της επιταγής κατόπιν εξοφλήσεώς της, διότι ναι μεν η εκ της εξοφλήσεως περιουσιακή βλάβη του αιτιοκρατικά ανάγεται στην έλλειψη κεφαλαίων καλύψεως της επιταγής, όμως δεν είναι απότοκος, κατ΄ αιτιώδη συνάφεια, της από το προαναφερόμενο άρθρο 79 αδικοπραξίας, αλλά της ευθύνης του εξ αναγωγής που προβλέπεται ειδικώς στο νόμο. Έτσι ο μετά την πραγμάτωση του αδικήματος κομιστής εξ αναγωγής δεν είναι δικαιούχος αποζημιώσεως κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις, εκτός αν η αξίωση του δικαιούχου απ΄ την αδικοπραξία μεταβιβάστηκε στον κομιστή εξ αναγωγής με εκχώρηση. Παρανόμως ζημιωθείς από την άνω πράξη, κατά την έννοια του άρθρου 914 ΑΚ, είναι μόνον ο κομιστής της επιταγής, ως προς τον οποίο και μόνον η έκδοση της ακάλυπτης επιταγής προκαλεί προσβολή εννόμως προστατευμένου συμφέροντος (ΟλΑπ 30/2003, Τράπ. Νομ. Πληρ. «ΝΟΜΟΣ»). Περαιτέρω, επί εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής από νομικό πρόσωπο, υπεύθυνο υπό τους όρους του άρθρου 79 Ν 5960/1933, και, άρα, αυτοτελώς υπόχρεο σε αποζημίωση, κατά τα άρθρα 71 εδ. β, 914, 297 και 298 του ΑΚ είναι το φυσικό πρόσωπο το οποίο την εξέδωσε ως καταστατικό όργανο του νομικού προσώπου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Η διάταξη του άρθρου 71 του ΑΚ, κατά την οποία το νομικό πρόσωπο ευθύνεται για τις πράξεις ή τις παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν, εφόσον η πράξη ή παράλειψη έγινε κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί και δημιουργεί υποχρέω-ση αποζημιώσεως και ότι το υπαίτιο πρόσωπο ευθύνεται επί πλέον εις ολό-κληρον, δεν είναι αυτοτελής, διότι για την εφαρμογή της απαιτείται προσφυγή της σε άλλον κανόνα που προβλέπει την υποχρέωση προς αποζημίωση και στην προκείμενη περίπτωση στα άρθρα 914, 297, 298 του ΑΚ κα ι79 του Ν 5960/1933, Η διάταξη του άρθρου 71 ΑΚ αποβλέπει απλώς στον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες επιρ-ρίπτεται στο νομικό πρόσωπο η ευθύνη για ζημιογόνο πράξη που επιχειρήθηκε από τα όργανά του. Η ευθύνη των τελευταίων θεσπίζεται χωρίς την εφαρ-μογή του άρθρου 71, το δεύτερο εδάφιο του οποίου τέθηκε για να μην υποτεθεί ότι η ευθύνη μεταβιβάζεται αποκλει-στικά στο νομικό πρόσωπο (ΑΠ 25/2000 ΕΛΔ 41,713, ΕφΑθ 7351/2001, Τράπ. Νομ. Πληρ. «ΝΟΜΟΣ»). Τέλος, η νομιμοποίηση του διαδίκου, ενεργητική ή παθητική, ήτοι του δικαιώματος

αυτού να υπερασπίζεται την δικαζόμενη υπόθεση ως ενάγων ή εναγόμενος και της εξουσίας του προς διεξαγωγή της δίκης για συγκεκριμένο δικαίωμα ή έννομη σχέση, αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση και πρέπει να υπάρχει γενικά κατά την έναρξη της δίκης και καθόλη τη διάρκεια αυτής, για να καθίσταται δυνατή η έκδοση αποφάσεως, η έλλειψη δε αυτής κατά τον πιο πάνω χρόνο, εξεταζόμενη και αυτεπαγγέλτως (άρθρ. 73 ΚΠολΔ), συνεπάγεται την απόρριψη της αγωγής, ως απαράδεκτης (ΕφΑθ 703/1995, ΑρχΝ 47, 182, ΕφΘεσ 1102/1978, Αρμ. 33,1128).

Στην προκείμενη υπόθεση η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη με την από 15-1-2001 αγωγή της εξέθεσε ότι ο εναγόμενος, με την ιδιότητα του νομίμου εκπροσώπου και διευθύνοντος συμβούλου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία Κ., εξέδωσε σε διαταγή της στη Ναύπακτο και παρέδωσε σ΄ αυτήν τις υπ΄ αριθμ. 8078716/11-10-2000, 8078717/25-10-2000 και 8087218/4-11-2000 μεταχρονολογημένες επιταγές, ποσού 2.700.000, 3.000.000 και 3.500.000 δραχμών αντιστοίχως, πληρωτέες στην Τράπεζα Εργασίας – Κατ/μα Ναυπάκτου. Ότι τις δύο τελευταίες επιταγές μεταβίβασε με οπισθογράφηση στην εταιρεία με την επωνυμία Λ., η οποία τις εμφάνισε εμπρόθεσμα προς πληρωμή την 25-10-2000 και την 7-11-2000, αντίστοιχα στην πληρώτρια Τράπεζα, πλην όμως δεν πληρώθηκαν γιατί δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια και ότι η ενάγουσα – εφεσίβλητη κατέβαλε τα ποσά των επιταγών αυτών στην εξ οπισθογραφήσεως κομίστρια αυτών, ανέλαβε δε τις επιταγές και έγινε κομί-στρια εξ αναγωγής αυτών. Επίσης εκθέτει ότι την πρώτη των επιταγών εμφάνισε η ίδια (ενάγουσα) εμπρόθεσμα στην πληρώτρια Τράπεζα, πλην όμως δεν πληρώθηκε ελλείψει διαθεσίμων κεφαλαίων. Ότι ο εναγόμενος, ενεργώντας ως νόμιμος εκπρόσωπος της παραπάνω εταιρείας και στα πλαίσια των ανατεθιμένων σ΄ αυτόν καθηκόντων, την ζημίωσε κατά τα ποσά των ως άνω τριών επιταγών με πρόθεση, καθόσον γνώριζε κατά την έκδοση των εν λόγω επιταγών ότι η εταιρεία την οποία εκπροσωπούσε δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια για την πληρωμή τους. Με βάση το ιστορικό αυτό και την επίκληση των στοιχείων του άρθρου 79 του Ν 5960/1933 και των άρθρων 914, 297 και 298 του ΑΚ ζήτησε να υποχρεωθεί ο εκκαλών στην πληρωμή του ποσού των επιταγών, συνολικού ύψους 9.200.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγω-γής και να διαταχθεί η προσωπική του κράτηση λόγω της αδικοπραξίας, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της αποφάσεως. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε νόμιμη την αγωγή, κατ΄άρθρ. 914, 932, 297, 298, 345, 346 ΑΚ, Ν. 5960/1933 και υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλει στην ενάγουσα ως αποζημίωση για την προεκτεθείσα αδι-κοπραξία της εκδόσεως των ακάλυπτων επιταγών το ποσό των 26.999,27 € (9.200.000 δρχ.), με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και περαιτέρω διέταξε την προσωπική κράτηση του εναγομένου διαρκείας τεσσάρων (4) μηνών, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της αποφάσεως λόγω της αδικοπραξίας. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται ο εκκαλών (εναγόμενος) με την έφεσή του για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την απόρριψη της αγωγής. Κατ΄ αρχάς υπό τα εκτιθέμενα ως άνω πραγματικά περι-

στατικά ζημιωθείσα από την αδικοπρα-κτική συμπεριφορά του εκκαλούντος σε σχέση με τις δύο τελευταίες επιταγές δεν είναι η εφεσίβλητη (ενάγουσα), διότι κατά το χρόνο της εμφάνισης και της μη πληρωμής αυτών (επιταγών) δεν ήταν κομίστρια και άρα ούτε δικαιούχος της από αυτές απαίτησης και δεν νομι-μοποιούνταν ενεργητικά να στραφεί κα-τά του εκκαλούντος. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που δέχτηκε την αγωγή σε σχέση με τις δύο αυτές επιταγές ως νόμιμη έσφαλε. Ως εκ τού-του πρέπει να εξαφανιστεί η εκκαλου-μένη απόφαση, ακολούθως δε, αφού κρατηθεί αφού κρατηθεί από το Δικα-στήριο αυτό η υπόθεση, πρέπει ν΄ απορ-ριφθεί η αγωγή σε σχέση με τις δύο αυτές επιταγές ως απαράδεκτη, κατ΄ αυτεπάγγελτη έρευνα του Δικαστηρί-ου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, έστω και αν δεν υπάρχει ειδικός και συγκεκριμένος σχετικός λόγος εφέσεως (ΑΠ 7/2001), ΕΛΔ 42, 925, ΑΠ 1216/1997, ΕΛΔ 39, 573, ΑΠ 154/1995, ΕΕΝ 1996, 159). Αντίθετα η ίδια αγωγή, καθόσον αφορά την επιδί-καση αποζημίωσης, ποσού 2.700.000 δρχ. και ήδη 7.923 ευρώ, για την απο-κατάσταση της ζημίας την οποία υπέ-στη από την έκδοση της αριθμ. 8087216/11-10-2000 (πρώτης) ακάλυ-πτης επιταγής, της οποίας είναι νόμιμη κομίστρια, είναι νόμιμη, όπως ορθά και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε.

148/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Μαρία Τζόλα, Κων/νος Τσίτος**).

Αμοιβαία κεφάλαια. Είσπραξη χρημάτων από προστηθέντα της εταιρείας διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων αν και δεν είχε αυτό το δικαίωμα ο εισπράξας προστηθείς. Ο αγοραστής δεν είχε διαβάσει προηγουμένως το έντυπο όπου αναφεροταν η από αυτόν απαγόρευση είσπραξης χρημάτων γιατί έδωσε εμπιστοσύνη στον προστηθέντα που τον διαβεβαίωσε ότι έχει το δικαίωμα της είσπραξης τους. Σε τέτοια περίπτωση η απαλλακτική ρήτρα δεν έχει έννομη σημασία. Περιστατικά.

Για την αδικοπραξία αυτή του προστηθέντος αντιπροσώπου (ΑΚ 914, 375, 380 ΠΚ) ευθύνεται η προστήσασα αυτόν εναγομένη, καθ΄ όσον εκείνος ενήργησε επ΄ ευκαιρία της ιδιότητάς του ως αντιπροσώπου στη διάθεση μερι-δίων και αντίθετα προς τις εντολές της, ως προς τον τρόπο καταβολής της αξί-ας τους, που ήταν γνωστός σ΄ αυτόν και το απέκρυψε από τον ενάγοντα, με-ταξύ δε της απατηλής συμπεριφοράς του και της υπεξαίρεσης του παραπά-νω ποσού του 1.000.000 δρχ., υπάρχει εσωτερική συνάφεια, αφού η υπεξαί-ρεση αυτή δε θα γινόταν χωρίς την ιδιό-τητά του, ως προστηθέντος αντιπρο-σώπου στη διάθεση των μεριδίων του αμοιβαίου κεφαλαίου. Εξάλλου η απαλλακτική ρήτρα περί μη ευθύνης της εναγόμενης για την περίπτωση της καταβολής χρημάτων απευθείας στον παραγωγό για την αγορά του μεριδίου, την οποία προτείνει η τελευταία κατά το άρθρο 334 παρ. 2 ΑΚ, έχει ανάλογη εφαρμογή και στην ευθύνη από την πρόσταση υπό

τους αναγραφόμενους περιορισμούς (βλ. σχ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλου Ενοχ. Δικ. άρθρο 332 αρ. 17, 23, Μιχαηλίδης – Νουάρος Ερμην. ΑΚ στο άρθρο 334). Δεν αποδεί-χτηκε όμως ότι η ρήτρα αυτή αποτέ-λεσε αντικείμενο συμφωνίας κατά την υπογραφή της παραπάνω αιτήσεως από τον ενάγοντα, σε τρόπο ώστε να απαλλαγεί η εφεσίβλητη από την ευθύ-νη της προς αποζημίωση. Αντίθετα αποδείχτηκε ότι ο τελευταίος υπέγρα-ψε την ίδια αίτηση, αγνοώντας ότι συγ-χρόνως συντάσσεται και τέτοια απαλ-λακτική ρήτρα, αφού όπως προαναφέρθηκε, δεν ανέγνωσε το περιεχόμενο της αίτησης που υπέγραψε, καθόσον έδειξε εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του παραπάνω προστηθέντος της εναγόμενης, που ήταν γνωστός στην κοινωνία της πόλης των Πατρών, με αποτέλεσμα αυτή η απαλλακτική ρήτρα να μην είναι ισχυρή (βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλο, ό. π. στο άρθρο 332 αρ. 19). Ούτε δικαιολογείται στην συγκεκριμένη περίπτωση μη επιδίκαση ή μείωση του ποσού της αποζημίωσης κατ΄ εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 300 ΑΚ, για τη μη ανάγνωση του περιεχομένου της παραπάνω αίτησης και ειδικότερα των παραγράφων αυτής ως προς τον τρόπο καταβολής των χρημάτων αγοράς των μεριδίων και της απαλλακτικής ρήτρας, καθ΄ όσον από τη σύγκριση της βαρύτη-τας των πταισμάτων μεταξύ του ενάγο-ντος και του προστηθέντος – αντιπροσώπου της εφεσίβλητης, ο οποίος ενήργησε δολίως και απέκρυψε ότι δεν ήταν εξουσιοδοτημένος να εισπράττει χρήματα, η συντρέχουσα αμέλεια του εκκαλούντος από την παραπάνω παράλειψή του, δεν λαμβάνεται υπόψιν, αφού από το σύνολο των περιστάσεων και κατά κύριο λόγο από την προαναφερόμενη ιδιότητα του . . . . και των διαβεβαιώσεών του να εισπράττει χρήματα, δεν ήταν δυνατόν σε συνήθη επιμελή άνθρωπο να προβεί προηγουμένως σε ανάγνωση της αιτήσεως και να αποφύγει τη ζημία (βλ. Λιτζερόπουλο Ερμ ΑΚ στο άρθρο 300). Συνεπώς η σχετική ένσταση της εναγόμενης πρέπει να απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβά-σιμη. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι ο ενά-γων από την αδικοπραξία του προ-στηθέντος αντιπροσώπου της εναγό-μενης υπέστη ηθική βλάβη για την απο-κατάσταση της οποίας πρέπει να του επιδικαστεί, ως χρηματική ικανοποίη-ση, το ποσόν των 100.000 δραχμών, που είναι ανάλογο με τις συνθήκες της αδικοπραξίας, το μέγεθος της βλάβης, το βαθμό του πταίσματος και την κοινω-νική και οικονομική κατάσταση των δια-δίκων. Με βάση τα δεδομένα αυτά πρέ-πει να γίνει δεκτή η αγωγή, ως κατ΄ ου-σίαν βάσιμη κατά ένα μέρος και να υπο-χρεωθεί η εναγόμενη να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό του 1.100.000 δραχμών, με το νόμιμο τόκο από την επόμενη της επιδόσεως της αγωγής.

149/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Χρονόπουλος, Δημήτριος Τσαούσογλου**).

Αφανής εταιρία. Δεν έχει νομική προσωπικότητα, ούτε περιουσία εταιρική. Οι αφανείς εταίροι μετέχουν μόνο ενοχικά στα αποτελέσματα της δραστηριότητας του εμφανούς

εταίρου και όχι ως κοινωνοί και συνοφειλέτες των υποχρεώσεων που δημιουργεί η δραστηριότητα του οφειλέτη. Εφαρμογή στην αφανή εταιρία των διατάξεων των άρθρων 741 και 765 ΑΚ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρ-θρων 47-50 του Εμπ. Ν. η μετοχική (αφανής εταιρία), είναι η εταιρεία στην οποία ένας ή περισσότεροι εταίροι συμ-μετέχουν στην ασκούμενη από τον εμφα-νή εταίρο εμπορική δραστηριότητα με αντίστοιχη αξίωση συμμετοχής στα κέρ-δη. Κύρια χαρακτηριστικά της αποτε-λούν η έλλειψη νομικής προσωπικό-τητας, η έλλειψη εταιρικής περιουσίας και η απουσία ανάπτυξης εμπορικού δεσμού προς τα έξω. Οι αφανείς εταίροι μετέχουν ενοχικά στα αποτελέσματα της δραστηριότητας και όχι ως κοινωνοί και συνοφειλέτες των υποχρεώσεων που δημιουργεί η δράση του τελευ-ταίου, συμμετέχοντας μόνο στην κατανο-μή των κερδών και ζημιών, που προκύ-πτουν από τη δράση του εμφανούς εταί-ρου. Η αφανής εταιρεία, είναι εταιρεία κατά την έννοια του άρθρου 741 ΑΚ. Συνεπώς κάθε εταίρος έχει υποχρέωση σε εισφορά, η οποία μπορεί να συνίστα-ται και στην προσωπική του εργασία. Η αφανής εταιρεία λύνεται και για τους λόγους για τους οποίους λύνεται και η αστική εταιρεία με εφαρμογή των διατά-ξεων των άρθρων 765 επ. ΑΚ. Μεταξύ των λόγων λύσεως της εταιρείας πε-ριλαμβάνεται και η καταγγελία, τακτική ή έκτακτη, που επιφέρει τα αποτε-λέσματά της, έστω και αν δεν υπάρχει σπουδαίος λόγος, όπως απαιτείται από την ΑΚ 766. Μετά τη λύση της εται-ρείας δεν είναι υποχρεωτικό το στάδιο εκκαθάρισης, λόγω της έλλειψης εται-ρικής περιουσίας, ακολουθεί όμως αυτό μόνον αν υπάρχει αντίθετη συμφω-νία κι αν το δικαστήριο κρίνει ότι επιβάλ-λεται. Κατά το στάδιο αυτό, το οποίο δεν αποτελεί κατά κυριολεξία εκκαθά-ριση, αλλά διακανονισμό των εταιρικών δοσοληψιών, μετά το οποίο θα κριθούν οι ενοχικές αξιώσεις των αφανών εταί-ρων για απόδοση των εισφορών ή για απόληψη κερδών ή και η υποχρέωση αυτών συμμετοχής στις ζημίες εφαρμό-ζονται αναλογικά οι διατάξεις του ΑΚ για την εκκαθάριση. Περαιτέρω κατά το άρθρο 778 ΑΚ αφού λυθεί η εταιρεία, η εκκαθάριση, αν δεν συμφωνήθηκε κάτι άλλο ενεργείται από όλους τους εταίρους μαζί ή από εκκαθαριστή, που έχει διοριστεί με ομόφωνη απόφαση όλων. Σε περίπτωση διαφωνίας ο εκκα-θαριστής διορίζεται ή αντικαθίσταται από το δικαστήριο με αίτηση ενός από τους εταίρους και η αντικατάσταση γίνε-ται μόνο για σπουδαίους λόγους. Σπου-δαίο λόγο αποτελεί κάθε γεγονός που καθιστά αδύνατη ή πολύ δυσχερή την πραγματοποίηση του σκοπού της εκκα-θάρισης ή από τον οποίο προκύπτει η μεταξύ των εκκαθαριστών εχθρότητα ή αδιαφορία στη διεξαγωγή της εκκαθά-ρισης, καθώς και η άρνηση των συνεκ-καθαριστών να συνεργασθούν για την επίτευξη του σκοπού της εκκαθάρισης. Εξάλλου όταν πρόκειται για την αίτηση διορισμού ή την αντικατάσταση εκκα-θαριστή εταιρείας, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται να δικάσει αυτήν, δεν πε-ριορίζεται μόνον στην εξέταση των ου-σιαστικών προϋποθέσεων για το διορι-σμό ή την αντικατάσταση αυτών, αλλά έχει την εξουσία να εξετάσει, κατ΄ άρ-θρο 284 ΚΠολΔ και τις προϋποθέσεις εκκαθάρισης, δηλαδή την ύπαρξη της εταιρικής σχέσης, τη λύση αυτής, τη σχετική συμφωνία για τη διενέργεια

εκκαθάρισης στην περίπτωση της αφανούς εταιρείας, καθόσον η διαπίστωση των προϋποθέσεων αυτών αποτελεί προδικαστικό ζήτημα της δίκης για το διορισμό ή την αντικατάσταση του εκκαθαριστή. Τέλος από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 744, 759 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι στην εκούσια δικαιοδοσία ισχύει το σύστημα της ελεύθερης απόδειξης και το δικαστήριο μπορεί να λαμ-βάνει υπόψη του και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Ακόμα και οι περιορισμοί που ισχύουν κατά το άρθρο 270 ΚΠολΔ δεν εφαρμό-ζονται αναλόγως στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας (βλ. σχ. ΑΠ 1274/01 Δνη 2002, 137, ΑΠ 76/01 Δνη 42, 702, ΑΠ 1363/98 ΕεμπΔ 99, 55, ΑΠ 1096/96 Δνη 38, 1107, ΑΠ 583/1965 ΕεμπΔ 1966, 260, ΑΠ 35/1972 ΕεμπΔ 1972, 344, ΑΠ 289/99 Δνη 40, 1309, ΕφΘες 1442/1991 Αρμ. 1991, 690, ΕφΘες 63/1989 Δνη 89, 1000, ΕφΑθ 3478/1985 ΕεμπΔ 1986/ 287, ΕφΑθ 9096/2000 Δνη 43, 493, ΕφΠειρ. 921/96 Δνη 39, 171, Ελ. Αλεξανδρίδου, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών τεύχος Α΄ Προσωπικές Εταιρείες σελ. 339, Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ άρθρο 778.

197/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεοδώρα Τρουμπούκη, Σπύρος Κωνσταντάρας**).

Ασφαλιστική σύμβαση. Λύση της με σύμβαση μεταξύ ασφαλιστή και ασφαλισμένου. Και πάλι είναι απαραίτητη η περαιτέρω εκ μέρους του ασφαλιστή γνωστοποίηση της λύσεως στον ασφαλισμένο. Ασφαλιστικό ποσό. Πολλές αγωγές για αποζημίωση κατά του ασφαλιστή από παθόντες. Γίνεται σύμμετρος περιορισμός των αξιώσεων. Τρόπος του σύμμετρου περιορισμού και απαλλαγή του ασφαλιστή αν έχει εξαντληθεί το ασφαλιστικό ποσό . Αυτός όμως ο ισχυρισμός πρέπει να προταθεί πρωτόδικα γιατί δεν λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα από το Εφετείο εκτός αν συντρέχουν οι όροι του άρθρου 527

Αβάσιμος επίσης είναι και ο ισχυρισμός της εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρίας, ότι δεν υπέχει ευθύνη έναντι των παθόντων, επειδή δήθεν πριν το ατύχημα με αντίθετη συμφωνία αυτής και του ασφαλισμένου της υπαιτίου οδηγού είχε ακυρωθεί η μεταξύ τους ασφαλιστική σύμβαση χωρίς να είναι απαραίτητη η περαιτέρω εκ μέρους της γνωστοποίηση της λύσεως στον ασφαλισμένο της, αφού η ακύρωση της ασφαλιστικής σύμβασης επήλθε και με τη σύμπραξη του τελευταίου. Ο σκοπός της γνωστοποιήσεως στον ασφαλισμένο της ακυρώσεως, της λήξεως ή της αναστολής της ασφαλιστικής συμβάσεως είναι η άρση κάθε αμφισβήτησης ως προς το χρόνο παύσης της ευθύνης του ασφαλιστή και, επομένως, η αποτροπή της δυνατότητας συμπαιγνίας μεταξύ ασφαλισμένου και ασφαλιστή σε βάρος του ζημιωθέντος τρίτου. Επομένως για την έναντι του ζημιωθέντος τρίτου απαλλαγή της ασφαλιστικής εταιρείας είναι αναγκαία η τήρηση του από το νόμο επιβαλλόμενου τύπου της πιο πάνω γνωστοποιήσεως και αν ακόμη η ακύρωση της ασφαλιστικής συμβάσεως

επήλθε με μεταγενέστερη συμφωνία του ασφαλιστή και του ασφαλισμένου (άρθρ. 11 παρ 2 Ν 489/1976, βλ. ΑΠ 27/2004 Ελλ.Δνη 45. 724, ΑΠ 560/2003 Ελλ. Δνη 44. 1579, ΑΠ 1738/2001 Ελλ.Δνη 43. 391, ΑΠ 739/2000 ΝοΒ 49. 1289, Κρητικός, Συμπλήρωμα, αρ. 2116α).

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 189, 210 του ΕμπΝ, 6 παρ. 1α και 10 παρ. 1 και 3 του ν. 489/1976 προκύπτει ότι η υποχρέωση του ασφαλίσαντος το ζημιογόνο αυτοκίνητο για την καταβολή υπ΄ αυτού των βάσιμων αξιώσεων που έχουν πολλά τρίτα πρόσωπα προερχομένων από το ίδιο ατύχημα μέχρι του ύψους του ασφαλιστικού ποσού επιμερίζεται συμμέτρως μεταξύ των δικαιούχων τούτων όταν το ποσό δεν επαρκεί. Επί χωριστής εκδίκασης των περισσοτέρων αξιώσεων από το αυτό ατύχημα, αν εκδόθηκαν για μερικούς από τους παθόντες τελεσίδικες ή προσωρινώς εκτελεστές αποφάσεις ή αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων που εξαντλούν ή μη το ασφαλιστικό ποσό, οι μετά την τελεσιδικία ή την έκδοση των προσωρινώς εκτελεστών αποφάσεων ή αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων εκδιδόμενες αποφάσεις για άλλους παθόντες από το αυτό ατύχη-μα, ανεξαρτήτως καταβολής των αποζημιώσεων προς τους προηγούμενους, προβαίνουν, αν εξαντλείται το ασφαλιστικό ποσό, σε καταδίκη μετά από σύμμετρο περιορισμό των αξιώσεων των τελευταίων. Δηλαδή, αφού αθροίσουν το επιδικασθέν με τις τελεσίδικες ή προσωρινώς εκτελεστές κλπ. αποφάσεις ποσό και το με τις ίδιες αποφάσεις αναγνωριζόμενο ως οφειλόμενο, προβαίνουν σε σύμμετρο περιορισμό των αξιώσεων των τελευταίων. Στην περίπτωση αυτή, η καταβολή από τον ασφαλιστή σε δικαιούχο ποσού αποζημιώσεως που του επιδίκασε τελεσίδικη ή προσωρινώς εκτελεστή απόφαση ή απόφαση ασφαλιστικών μέτρων σε τέτοια έκταση που να εξαντλεί το ασφαλιστικό ποσό, απαλλάσσει τον ασφαλιστή απέναντι άλλων δικαιούχων που ασκούν ακολούθως αξιώσεις αποζημιώσεως κατά του ασφαλιστή και συνεπώς το επιλαμβανόμενο της υποθέσεως δικαστήριο, μετά τον σύμμετρο ως άνω περιορισμό των αξιώσεων, δεν δύναται να υποχρεώσει τον ασφαλιστή σε καταβολή προς τους τελευταίους ως άνω δικαιούχους οποιουδήποτε ποσού. Στο ασφαλιστικό, εξάλλου, ποσό για θανάτωση ή σωματική βλάβη περιλαμβάνονται και οι αξιώσεις των εμμέσως ζημιουμένων προσώπων του άρθρου 928 Α.Κ. για τα έξοδα κηδείας και τα νοσήλια ως και της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης των μελών της οικο-γένειας του θανατωθέντος τρίτου του άρθρου932 του ιδίου Κώδικα (ΑΠ 755/2000 Νοβ 49. 1298, ΑΠ 1193/1995 Ελλ. Δνη 38. 795, Κρητικός, ό.π. , αριθμ. 2047, 2058, 2059, 2060, 2065, 2068 και 2070).

Περαιτέρω, ο σύμμετρος περιορισμός των απαιτήσεων των περισσοτέρων ζημιωθέντων προσώπων δεν εφαρ-μόζεται αυτεπαγγέλτως από το δικα-στήριο, αλλά αποτελεί περιεχόμενο σχετικής ενστάσεως εκ μέρους του ασφαλιστή (ΑΠ 24/2002 Χρ. Ιδ. 2002, 266, ΑΠ 961/1997 Επ.Εμπ.Δ. 1998, 108), η οποία πρέπει να προβληθεί εγκαίρως (με τις έγγραφες προτάσεις ή με δήλωση προφορικά στο ακροατή-ριο και καταχώρηση στα πρακτικά) και η οποία είναι απαράδεκτη αν προβλη-θεί το πρώτο στο Εφετείο. Εξαίρεση ισχύει στην περίπτωση που συντρέχει ένας από τους λόγους που προβλέ-πονται στο άρθρ. 527 ΚΠολΔ, ιδία η περίπτωση 3 του αρθρ. 527 ΚΠολΔ, δηλαδή όταν

συντρέχουν οι προϋπο-θέσεις του άρθρ. 269 ΚΠολΔ. Τούτο συμβαίνει όταν αποδεικνύεται εγγρά-φως ή με δικαστική ομολογία του αντιδί-κου. Η έγγραφη απόδειξη γίνεται συνή-θως με την επίκληση και προσκομιδή από τον ασφαλιστή του ασφαλιστηρίου συμβολαίου που περιέχει τον όρο για περιορισμένη ευθύνη του ασφαλιστή μέχρι το οριζόμενο με απόφαση του οικείου Υπουργού χρηματικό ποσό, σε συνδυασμό με αναφορά της προβλέπουσας το όριο αυτό υπουργικής αποφάσεως (Κρητικός, ό. π., αριθμ. 2042 β, 2064 και 2075). Στην προκείμενη υπόθεση, αποδείχτηκε, ότι στο πιο πάνω ατύχημα τραυματίστηκε θανάσιμα, εκτός των άλλων και η επιβαίνουσα στο αυτοκίνητο Α. Β., σύζυγος του Κ. Β., μητέρα των εναγόντων, οι οποίοι περι-λαμβάνονται στην «οικογένεια» του θύ-ματος κατά την έννοια του άρθρου 932 ΑΚ και δικαιούνται κατ΄ αρχάς χρηματι-κής ικανοποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης. Όμως, η εκκαλούσα (εναγομένη) ασφαλιστική εταιρεία με τον τρίτο λόγο εφέσεώς της παραπονεί-ται για το αν και προέβαλε στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο τον ισχυρισμό ότι εξαντλήθηκε το όριο ευθύνης της, ανερχόμενο σε 165.000.000 δραχμές για σωματικές βλάβες ή θανάτωση προσώπου από το άνω ατύχημα, εν τούτοις το Δικαστήριο αυτό επιδίκασε στους ενάγοντες – εφεσίβλητους το συνολικό ποσό των 58.694 €, καθ΄ υπέρβαση του ορίου ευθύνης της. Από το προσκομιζόμενο 30019019067 ασφαλιστήριο συμβόλαιο αποδεικνύεται πράγματι ότι το όριο ευθύνης της εναγόμενης για ζη-μίες από σωματικές βλάβες ή θανάτωση προσώπων κατά το χρόνο του ατυ-χήματος (9-11-2000) ανερχόταν μέχρι του ποσού των 165.000.000 δραχμών ή 484.225,97 €. Αποδεικνύεται, επίσης ότι η εναγόμενη εις εκτέλεση της 2460/2002 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που έχει καταστεί τελεσίδικη, κατέβαλε ήδη στους συγγενείς των κατά το ως άνω ατύχημα θανατωθέντων ... το συνολικό ποσό των 128.927.151 δραχμών ή 378.392,23 €. Περαιτέρω δυνάμει της 943/2004 αποφάσεως του Εφετείου Πατρών (που εκδόθηκε επί εφέσεως κατά της 41/2003 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου) επιδικάστηκε και καταβλήθηκε στα αδέλφια και τους γονείς της θανούσας... το ποσό των 105.863,09 € (36.072,849 δρχ.). Οι εφεσίβλητοι, εξάλλου, συνομολογούν ότι η εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρεία πράγματι κα-τέβαλε στους ως άνω δικαιούχους απαιτήσεων λόγω θανάτου των οικείων τους κατά το άνω ατύχημα, σε εκτέλεση των σχετικών δικαστικών αποφάσεων το συνολικό ποσό των 484,225,07 €, ήτοι ολόκληρο το ποσό του ασφαλίσματος (165.000.000 δρχ.). Συνεπώς, εξαντλήθηκε η ευθύνη της εκκαλούσας – εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρείας και επιτρεπτώς αυτή προβάλλει με την έφεσή της το σχετικό ισχυρισμό, καθόσον έχει ήδη καταβάλει ολόκληρο το ποσό μέχρι του οποίου ευθύνεται, δυνάμει προηγουμένων τελεσιδίκων δικαστικών αποφάσεων. Συνεπώς η έφεσή της πρέπει να γίνει δεκτή ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη (βλ. και Κρητικό, ο.π , αριθμ. 2075.

230/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αχιλλέας Παπουτσάκης, Λευτέρης Σταύρου**).

Αθέμιτος ανταγωνισμός. Έννοια. Περιστατικά.

Από τη διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 146/1924 «περί αθεμίτου ανταγωνισμού», κατά την οποία «απαγορεύεται κατά τας εμπορικάς, βιομηχανικάς ή γεωργικάς συναλλαγάς πά-σα προς τον σκοπόν ανταγωνισμού γινομένη πράξις, αντικείμενη εις τα χρηστά ήθη. Ο παραβάτης δύναται να ενα-χθεί προς παράλειψιν και προς ανόρ-θωσιν της γενομένης ζημίας», σαφώς προκύπτει ότι ουσιώδες στοιχείο προς θεμελίωση της αξίωσης επί παραλείψει της πράξης, η οποία φέρεται ως συνι-στώσα αθέμιτο ανταγωνισμό και εκ τού-του απαγορευμένη, είναι και να εκτε-λείται η πράξη αυτή με σκοπό ανταγω-νισμού προς το ασκούμενο από άλλον εμπόριο ή βιομηχανία και να αντίκειται στα χρηστά ήθη, δηλαδή να προσκρούει στο αίσθημα κάθε δικαίως και ορθώς σκεπτόμενου ανθρώπου εντός του συναλλακτικού κύκλου στον οποίο γίνε-ται η πράξη ή να γίνεται χρήση μεθόδων και μέσων αντίθετων προς την ομαλή ηθικότητα των συναλλαγών, έστω και αν η πράξη κατ΄ επιφάνεια ή μεμονο-μένως θεωρούμενη φαίνεται θεμιτή και νομικώς άψογη (Σημίτης, Περί αθεμίτου ανταγωνισμού, παρ. 17, Κ. Καραβάς, Εγχειρ. Εμπ. Δικ., παρ. 169 – 170, Ν. Ρόκας, Αθέμιτος ανταγωνισμός, σελ. 28, ΑΠ 11/1972 ΝοΒ 20.490, ΕΑ 8221/2000 ΔΕΕ 2001.280, ΕφΘεσ 632/1982 Αρμ. 37.973). Ουσιώδης προϋπόθεση για να υπάρχει σχέση ανταγωνισμού εί-ναι η ύπαρξη του ιδίου κύκλου πελατών (Ν. Ρόκας ό.π., 36, Αλεξανδρίδου, Αθέ-μιτος Ανταγωνισμός και προστασία του καταναλωτή, σελ. 73), πράξη δε εμπίπτουσα στην γενική ρήτρα συνιστά και η απόσπαση (προσέλκυση) πελατείας, εφόσον γίνεται με σκοπό ανταγωνισμού, με μέσα ή μεθόδους που αντίκεινται στα χρηστά ήθη (Ν. Ρόκας Αθέμιτος Ανταγωνισμός έκδ. 1981, σελ. 67 επ., Λιακόπουλος, Βιομηχανική ιδιοκτησία ΙΙ, σελ. 239 επ., ΕΑ 698/2003 Δνη 2004.1064, ΕφΘεσ 7910/2002 ΔΕΕ 2003.630). Τέλος η ανόρθωση της ζημίας την οποία και μόνη δύναται να ζητήσει ο ζημιωθείς, ανεξαρτήτως της παράλειψης του αθέμιτου ανταγωνισμού, κρίνεται βάσει των συμπληρωματικώς εφαρμοζομένων σχετικών διατάξεων του ΑΚ (βλ. σχετ. Ν. Ρόκα, ό. π., σελ. 25 επ. και 78 επ., Σ. Σταυρόπουλου, Ερμηνεία ΕμπΔ, σελ. 988, ΑΠ 228/1971, 617/1967 και ΕΑ 632/1982 Αρμ. 37/973). Σύμφωνα με τα παραπάνω, με το ως άνω περιε-χόμενο η κρινόμενη αγωγή είναι αρκού-ντως ορισμένη, κρίνοντας την δε ως τέτοια η εκκαλουμένη ορθά το νόμο εφάρμοσε και συνεπώς ο τα αντίθετα υποστηρίζων δεύτερος λόγος της έφε-σης του εναγομένου πρέπει να απορρι-φθεί ως αβάσιμος. Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων διατηρεί στην Πάτρα επί της οδού Ρήγα Φεραίου 33 και Σατωβριά-νδου εμπορική επιχείρηση κλειθροποι-ΐας και εμπορίας κλειδιών, κλειδαριών, λουκέτων και

συναφών ειδών. Ομοειδή ακριβώς εμπορική επιχείρηση, με το ίδιο ακριβώς αντικείμενο διατηρεί ο εναγόμενος στην ίδια πόλη, στην οδό Καραϊσκάκη 92-98. Στο πλαίσιο της διαφημιστικής προβολής της επιχείρη-σής του, ο ενάγων συνήψε με την ανώνυ-μη εταιρία με την επωνυμία «Πληροφο-ρίες Καταλόγου Ο.Τ.Ε. ΑΕ» και το δια-κριτικό τίτλο «InFOTE» που είναι θυγα-τρική εταιρία του Οργανισμού Τηλεπι-κοινωνιών Ελλάδος, σύμβαση, σύμφω-να με την οποία, για τα έτη 2002 – 2003, εκτυπώθηκε στην πρόσοψη κάθε ονομαστικού τηλεφωνικού καταλόγου και κάθε Χρυσού Οδηγού, που εκδίδε-ται και διανέμεται από τον Ο.Τ.Ε. για την περιοχή των Νομών Αχαΐας, Ζακύν-θου, Ηλείας και Κεφαλληνίας, στην κά-τω αριστερή γωνία της, διαφήμιση της επιχείρησής του, που περιέχει όλα τα στοιχεία αυτής, ήτοι επωνυμία, αντι-κείμενο εργασιών, διεύθυνση και τηλέ-φωνο, καθώς και το διακριτικό γνώρισμα της, δηλαδή ένα γράφημα που δείχνει ένα ανθρωπάκι με μαύρα παπούτσια, μπλε φόρμα, γαλάζιο πουκάμισο και κόκκινο καπέλο που κρατάει στον ώμο του ένα μεγάλο κλειδί χρώματος κίτρι-νου, ενώ γύρω του είναι γραμμένη σε κυκλική μορφή δύο φορές η φράση «Εξυπηρέτηση όλο το 24ωρο», οι δια-στάσεις δε της διαφήμισης αυτής είναι 5,50 εκ. Χ 2,20 εκ. κα έχει έντονα χρώ-ματα. Ενόψει και της προνομιακής θέ-σης της διαφημιστικής αυτής κατα-χώρησης στο εμπρόσθιο εξώφυλλο του τηλεφωνικού καταλόγου και του χρυ-σού οδηγού, όπου υπάρχει ακόμη μόνο μία διαφήμιση, αυτή της Αγροτικής Τρά-πεζας, ο ενάγων κατέβαλε στην ανωτέ-ρω εταιρεία InFOTE το ποσό των 770 ευρώ μηνιαίως και επομένως για τα έτη 2002 και 2003 έχει καταβάλει το ποσό των 18.480 ευρώ (ήτοι 770 ευρώ μηνιαί-ως Χ 24 μήνες). Ο εναγόμενος όμως, προκειμένου να παρεμποδίσει τη δια-φημιστική αυτή προβολή του ενάγοντος και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που πετύχαινε με αυτή η επιχείρηση του τε-λευταίου έναντι της δικής του ομοειδούς επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιεί-ται στο ίδιο αντικείμενο και απευθύνεται στον ίδιο κύκλο πελατών της ευρύτερης περιοχής των Πατρών, είτε ο ίδιος, είτε δια των προστηθέντων υπαλλήλων του καταστήματός του, άρχισε να επικολ-λά σε μη προσδιορισμένο επακριβώς χρόνο, στην κάτω αριστερή γωνία των ως άνω ονομαστικών τηλεφωνικών κατα-λόγων και χρυσών οδηγών των ετών 2002 – 2003, και πάνω ακριβώς στην διαφημιστική καταχώριση του ενάγο-ντος, αυτοκόλλητο διαφημιστικό έντυπο διαστάσεων 6,50 Χ 3,50 εκατοστών, που φέρει τα στοιχεία της δικής του επι-χείρησης, δηλαδή το αντικείμενο της, το διακριτικό τίτλο «Ο ΠΑΝΟΣ», τη διεύθυνση και το κινητό του τηλέφωνο, το οποίο επικαλύπτει πλήρως την ανω-τέρω διαφήμιση του ενάγοντος, κατά τρόπο ώστε αυτή να μην είναι ορατή. Η ενέργεια αυτή του εναγομένου υπέπεσε το πρώτον στην αντίληψη του ενάγοντος περί το Νοέμβριο του 2003, όταν εντο-πίστηκαν σε κεντρικά σημεία των Πα-τρών περί τους 35 – 40 τηλεφωνικούς καταλόγους και χρυσούς οδηγούς, τό-σο του έτους 2002, όσο και του έτους 2003, οι οποίοι ήσαν τοποθετημένοι σε δημόσιους αλλά κα ιδιωτικούς χώρους, όπως σε καταστήματα, καφενεία, περίπτερα, θυρωρεία πολυκατοικιών κλπ., με δυνατότητα πρόσβασης σε αυ-τούς μεγάλου κύκλου προσώπων. Η ανωτέρω ενέργεια του εναγομένου όμως, με την οποία αποσκοπούσε να προσελκύσει πελάτες σε βάρος της ομοειδούς

επιχείρησης του ενάγοντος, ήταν αθέμιτη, ως απαγορευμένη στα πλαίσια των περί ανταγωνισμού διατά-ξεων και ως εκ τούτου παράνομη, αλλά παράλληλα και αντίθετη με τα χρηστά ήθη, καθώς προσκρούει στις αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου για την ηθικότητα που πρέπει να διέπει τις συναλλαγές, καθώς με αυτή επεδίωκε την απόκτηση δικού του οφέλους και ανταγωνιστικού προβαδίσματος με την εν γνώσει του πρόκληση ζημίας στην επιχείρηση του ενάγοντα. Συνεπώς, πρέπει να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να παραλείψει στο μέλλον την με οποιο-δήποτε τρόπο επέμβαση, επικάλυψη και καταστροφή (ιδίως με την επικόλ-ληση αυτοκόλλητων διαφημίσεων της επιχείρησης του) των διαφημιστικών καταχωρίσεων της επιχείρησης του ενά-γοντος διαστάσεων 5,50 Χ 2,20 εκ., που είναι τυπωμένες στην κάτω αριστερή γωνία του εμπρόσθιου εξωφύλλου όλων των ονομαστικών τηλεφωνικών καταλό-γων και Χρυσών Οδηγών του Ο.Τ.Ε. για την περιοχή των νομών Αχαΐας, Ζα-κύνθου, Ηλείας και Κεφαλληνίας για τα έτη 2002 και 2003, απειληθεί δε κατά του εναγομένου προσωπική κράτηση διάρκειας ενός (1) μηνός και χρηματική ποινή πεντακοσίων (500) ευρώ, για κάθε παραβίαση των ως άνω. Ορθώς λοιπόν η εκκαλουμένη, η οποία δέχτηκε τα αυτά ως άνω, ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ορθώς εκτίμησε τις απο-δείξεις και συνεπώς οι τα αντίθετα υπο-στηρίζοντες σχετικοί λόγοι των εφέσεων τόσο του εναγομένου (περί της τέλεσης απ΄ αυτόν των ως άνω πράξεων), όσο και του ενάγοντος (περί της διάρκειας της προσωπικής κράτησης και περί του ύψους της χρηματικής ποινής που απει-λήθηκαν με αυτήν), πρέπει να απορ-ριφθούν αβάσιμοι. Περαιτέρω, δεν απο-δείχτηκε ότι με τις ενέργειες αυτές του εναγομένου ακυρώθηκε στο σύνολο της η διαφημιστική προβολή της επιχείρη-σης του ενάγοντος, που ελάμβανε χώρα με την ανωτέρω διαφημιστική καταχώ-ριση, όπως αυτός ισχυρίζεται, αφού μά-λιστα όπως προαναφέρθηκε, ο ίδιος ο ενάγων μετά από εκτενή έρευνα σε όλα τα κεντρικά σημεία των Πατρών, όπου υπάρχουν τηλεφωνικοί κατάλογοι στη διάθεση του κοινού και όπου μπο-ρούσε, εκ των πραγμάτων να γίνει από πλευράς εναγομένου τέτοια επέμβαση, κατόρθωσε να εντοπίσει μερικούς μόνο (35 – 40) καταλόγους, όπου είχε γίνει αυτή η επικόλληση. Λαμβανομένου όμως υπόψη ότι ο Ο.Τ.Ε., εκδίδει ετη-σίως στην ευρύτερη περιοχή των Πατρών και του Νομού Αχαΐας χιλιάδες καταλόγους, οι περισσότεροι εκ των οποίων διανέμονται σε ιδιώτες συνδρο-μητές, που τους χρησιμοποιούν στις κα-τοικίες τους και σε χώρους στους οποί-ους ουδόλως θα μπορούσε να έχει πρό-σβαση ο εναγόμενος, ώστε να επικολ-λήσει τη δική του διαφήμιση, το αγωγικό κονδύλιο, που αφορά αποζημίωση του ενάγοντος για το κόστος της διαφη-μιστικής του καταχώρισης κατά τα έτη 2002 – 2003, ποσού 18.480 ευρώ, κατά το οποίο αυτός ισχυρίζεται ότι ζημιώ-θηκε με την ανωτέρω ενέργεια του ενα-γομένου,

255/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δήμητρα Σγούρα, Βασιλική Τσουκαλά**).

Προσωπική κράτηση. Αγωγή σχετική από αδικοπραξία. Μπορεί να ασκηθεί και συζητηθεί κατά τη διάρκεια της πτώχευσης αλλά δεν μπορεί να εκτελεστεί παρά μόνο μετά τη λήξη της πτώχευσης (ανάκληση, παύση εργασιών και εφόσον ο πτωχός δεν κηρυχθεί συγγνωστός). Αδικοπραξία. Εναπόκειται στην κρίση του Δικαστηρίου να διακόψει ή όχι την προσωπική κράτηση, και τη διάρκειά της. Κριτήρια για την αποδοχή της αγωγής για προσωπική κράτηση.

Από τις διατάξεις των άρθρων 530, 534, 637 του Εμπ. Νόμου και 69 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι η αγωγή περί απαγγελίας προσωπικής κράτησης κατά του πτωχού για απαιτήσεις από αδικοπραξίες, μπορεί να ασκηθεί και να συζητηθεί ακόμη και κατά τη διάρ-κεια της πτώχευσής του και να διατα-χθεί εναντίον του προσωπική κράτηση, η οποία όμως δεν θα μπορεί να εκτε-λεστεί κατά τη διάρκεια της πτώχευσης, κατά την οποία αναστέλλονται οι ατο-μικές διώξεις των πιστωτών κατά του πτωχού (όπως παραπάνω αναφέρεται), αλλά μόνο μετά την ανάκληση της πτώ-χευσης ή την παύση των εργασιών αυ-τής και εφόσον ο πτωχός δεν κηρυχθεί συγγνωστός (ΕφΑθ 270/2004 ΕλλΔνη 45.859, ΕφΠειρ 912/2000 Πειρ. Νομολ. 2000.432, ΕφΑθ 3755/90 ΕλλΔνη 32.183, ΕφΠατρ 206/1999). Αβασίμως επομένως, ισχυρίζεται ο εκκαλών – ενα-γόμενος με τον υπό στοιχ. Β λόγο έφε-σης, ότι πρέπει να απορριφθεί η σωρευ-μένη στην αγωγή αίτηση περί προσω-πικής κράτησή του, διότι εναντίον της πιο πάνω υπ΄ αριθμ. 188/2002 απόφα-σης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, με την οποία αυτό αποφάν-θηκε ότι δεν είναι συγγνωστός, εκκρεμεί η από 21-5-2002 έφεσή του.

Από τις διατάξεις των άρθρων 951 και 1047 παρ. 1 του ΚΠολΔ προκύ-πτει ότι η επί απαίτησης από αδικο-πραξία εναπόκειται στην κρίση του δικαστηρίου της ουσίας να διατάξει ή όχι την προσωπική κράτηση του οφει-λέτη ως μέσον εκτέλεσης, χωρίς να είναι απαραίτητο, όταν η κρίση του είναι θετι-κή, να αιτιολογήσει περαιτέρω την από-φασή του επί του αιτήματος αυτού. Η διάρκεια δε της προσωπικής κράτησης καθορίζεται ελευθέρως από το δικα-στήριο, ύστερα από εκτίμηση των περι-στάσεων, μεταξύ των οποίων έχουν ιδιαίτερη σημασία η βαρύτητα του ζη-μιογόνου γεγονότος, η αφερεγγυότητα του υπόχρεου και το μέγεθος της απαί-τησης (ΑΠ 289/1997 ΕλλΔνη 39.326, ΕφΠειρ ό.π., ΕφΑθ 4940/91 Ελλ Δνη35.464). Επομένως στην προκείμενη περίπτωση που η απαίτηση του ενά-γοντος προέρχεται από αδικοπραξία του εναγομένου, αφού ο τελευταίος εν γνώσει του εξέδωσε χωρίς αντίκρισμα την ένδικη τραπεζική επιταγή, το Δικα-στήριο αυτό, εκτιμώντας τη βαρύτητα της προαναφερόμενης πράξης, την αφε-ρεγγυότητα του εναγομένου και το μέ-γεθος της αξίωσης του ενάγοντος, κρίνει ότι πρέπει να απαγγελθεί εναντίον του εναγομένου προσωπική κράτηση διαρ-κείας μέχρι τριών (3) μηνών ως

μέσον αναγκαστικής εκτέλεσης της παρού-σας απόφασης.

293/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Τζαμαλούκας, Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Τράπεζα. Τραπεζική εντολή ή αποστολή εμβάσματος. Καταβολή μεγαλύτερου ποσού από την Τράπεζα σε κάποιο πρόσωπο από λάθος υπαλλήλου. Αγωγή τράπεζας κατά του εισπράξαντος το (μεγαλύτερο) χρηματικό ποσό. Σχετική αγωγή της τράπεζας.

Η σύμβαση τραπεζικής εντολής (τραπεζικό έμβασμα) έγκειται στην εντο-λή του πελάτη της τράπεζας να μετρή-σει στο δικαιούχο το ποσό, που κατονο-μάζεται στο έμβασμα. Στις σχέσεις ανά-μεσα στην Τράπεζα και στο δικαιούχο του εμβάσματος όταν είναι τρίτο πρό-σωπο, εφαρμόζονται ανάλογα οι αρχές της συμβάσεως υπέρ τρίτου, επειδή προσαρμόζονται περισσότερο στην ιδιότυπη σύμβαση του εμβάσματος. Με τη σύμβαση αυτή συμφωνείται η επέ-λευση νομικού αποτελέσματος υπέρ τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου, δηλαδή υπέρ προσώπου που είναι αμέ-τοχο στη σύμβαση. Η περιουσιακή επί-δοση στον τρίτο έχει νομική αιτία η οποί-α υπάρχει ή πρόκειται να δημιουργηθεί ανάμεσα στο δέκτη της υποσχέσεως και τον τρίτο. Από τη φύση της νομικής αιτίας εξαρτάται η ύπαρξη και η έκταση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ αυτών. Αν η αιτία αυτή είναι πα-ράνομη ή ανύπαρκτη ο δέκτης της υπο-σχέσεως μπορεί να αξιώσει τον αδι-καιολόγητο πλουτισμό (βλ. Βαθρακο-κοίλη, Ερμηνεία ΑΚ, έκδοση 2003, άρθρο 410, σελ. 459). Εξάλλου, όταν το ίδιο γεγονός υπάγεται σε περισσό-τερες διατάξεις του νόμου με συνέπεια τη γένεση περισσοτέρων της μιας αξιώ-σεων, που έχουν ως αντικείμενο την ίδια παροχή υπάρχει δηλαδή συρροή αξιώ-σεων αυτών και μόνο η ικανοποίηση της μιας έχει ως αποτέλεσμα την από-σβεση της άλλης εκτός αν η τελευταία περιέχει κάτι περισσότερο όπως όταν παρέχει επί πλέον το δικονομικό δικαί-ωμα στο δικαιούχο να ζητήσει την προ-σωπική κράτηση του οφειλέτη ως μέσο εκτελέσεως (βλ. Κονδύλη, το δεδικασ-μένο σελ. 251, ΕφΠειρ. 822/82 ΕλλΔνη 24.1431). Αποδεικνύονται σε σχέση με τους λόγους της εφέσεως τα ακόλουθα: Στις 20-7-2001 κατά τις πρωινές ώρες ο υπάλληλος της ενάγουσας του κατα-στήματος Ασπροπύργου Αττικής, που βρίσκεται στη Λεωφόρο Δημοκρατίας 33, ανέλαβε την εργασία να εμβάσει στον εναγόμενο μέσω του καταστήματος της Κάτω Αχαΐας Πατρών το ποσό των 400.000 δρχ. κατόπιν εντολής του..., πελάτη της, ο οποίος του παρέδωσε το ανωτέρω ποσό σε μετρητά 40 χαρτο-νομίσματα των 10.000 δρχ. συν 1.000 δρχ. για την προμήθεια της ενάγουσας Τράπεζας. Ο ανωτέρω υπάλληλος από λάθος του αντί να πληκτρολογήσει το ποσό των 400.000 δρχ. προέβη σε έκ-δοση εντολής ποσού 4.000.000 δρχ.

προς τον εναγόμενο, ο οποίος αφού ειδοποιήθηκε τηλεφωνικά την ίδια ημέρα εμφανίστηκε στο κατάστημα της ενά-γουσας στην κάτω Αχαΐα επί της Ε.Ο. Πατρών – Πύργου και εισέπραξε το ποσό των 4.000.000 δρχ., ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που δικαιούνταν χωρίς να επιστήσει την προσοχή στον ταμία της Τράπεζας, ο οποίος του κατέβαλε το ανωτέρω (ποσό) μεγαλύτερο κατά 3.600.000 δρχ. (4.00.000 – 400.000 δρχ.). Η διαφορά αυτή εντοπίστηκε από την ενάγουσα την ίδια ημέρα λόγω ασυμφωνίας του ποσού, που καταχωρήθηκε στο ON LINE σύστημα με την ανάλυση μετρητών στο πίσω μέρος του παραστατικού εκδόσεως εντολής στο οποίο αναγράφονταν 40 χαρτονομίσματα Χ 10.000 και στο εμπρόσθιο μέρος της εκδόσεως της εντολής πληρωμής προς τον εναγόμενο που αναγράφονταν ποσό 4.000.000 δραχμών. Ειδοποιήθηκε τηλεφωνικά ο εναγόμενος να επιστρέψει το επιπλέον ανωτέρω ποσό, που παρέλαβε από την ενάγουσα χωρίς νό-μιμη αιτία από λάθος του υπαλλήλου της αλλά αυτός αρνήθηκε. Η ενάγουσα – εφεσίβλητη επανέλαβε το ανωτέρω αίτημά της και επειδή ο εναγόμενος συνέχισε να αρνείται στις 13-8-2001 του απέστειλε εξώδικη δήλωση – πρόσκληση με την οποία τον καλούσε να της καταβάλει το ποσό των 3.600.000 δρχ. που εκ παραδρομής του είχε σταλεί μετά από λανθασμένη πληκτρολόγηση του ποσού εντολής των 400.000 δραχμών που πράγματι κατέθεσε ο πελάτης της . . . . . στο κατάστημα του Ασπροπύργου Αττικής και ο ανω-τέρω υπάλληλος πληκτρολόγησε 4.000.000 δρχ., τα οποία και είχε εισ-πράξει ο εναγόμενος, άλλως του έκανε γνωστό ότι θα κατέφευγε σε όλες τις νόμιμες δικαστικές ενέργειες εναντίον του ενώπιον των ποινικών και αστικών δικαστηρίων. Στην εξώδικη αυτή δήλωσε ποτέ δεν απάντησε ο εναγόμενος ούτε προσκόμισε ποτέ στην ενάγουσα έως τη συζήτηση της κρινόμενης αγωγής παραστατικά έγγραφα από τα οποία να αποδεικνύεται ότι το ποσό των 4.000.000 δραχμών που εισέπραξε πραγματικά το δικαιούνταν.

....Επομένως από όλο τα ανωτέρω αποδεικτικό υλικό αποδεικνύεται ότι ο εναγόμενος εισέπραξε το ποσό των 3.600.000 δρχ., χωρίς νόμιμη αιτία και υπέχει ευθύνη για την απόδοση αυτού του ποσού κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα. Ο ανωτέρω υπάλληλος από προ-φανή αβλεψία και ενώ καταχώρησε στην οπίσθια όψη της εντολής πληρωμής το πράγματι εισπραχθέν από τον... ποσό των 400.000 δρχ. (40 Χ 10.000) πληκτρολόγησε στην έκδοση εντολής πληρωμής το ποσό των 4.000.000 δρχ. Ο εναγόμενος, που παρέλαβε το ποσό αυτό γνώριζε ότι παραλαμβάνει χρημα-τικό ποσό από τον μάρτυρα της αποδεί-ξεως – ταμία της Τράπεζας πολύ μεγα-λύτερο από εκείνο που δικαιούνταν να λάβει και παρόλα αυτά δεν επισήμανε σ΄ αυτόν (ταμία) το λάθος του, όπως όφειλε να πράξει, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστεως και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, που διέπει τις συναλλαγές αλλά αθέμιτα του απέκρυψε το γεγονός αυτό. Μάλιστα όταν στη συνέχεια αποκαλύφθηκε το λάθος του υπαλλήλου της ενάγουσας ο εναγόμενος αρνήθηκε με διάφορες προφάσεις να παραδεχθεί την ανωτέρω παράλειψή του όπως και την επιστροφή των χρημάτων, που καταβλήθηκαν επιπλέον σ΄ αυτόν. Επομένως, ο εναγόμενος, ο οποίος παρανόμως και υπαιτίως προκάλεσε ζη-μία στην ενάγουσα διέπραξε αδικοπραξία αφού συντρέχουν όλα τα στοιχεία

εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 914 ΑΚ (βλ. και ΑΠ 355/2001 αδημοσίευτη σε νομικό περιοδικό). Με τις σκέ-ψεις αυτές πρέπει να γίνει δεκτή η αγω-γή κλπ.

643/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Μαρίνα Μπεβούδα, Λεόντιος Χαραλαμπίδης**).

Επιταγή (Ν. 5960/33). Αμέσως ζημιούμενος μπορεί να είναι μόνο ο νόμιμος κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο εμφανίσεως αυτής και βεβαιώσεως της μη πληρωμής της γιατί τότε τελείται το έγκλημα και επέρχεται η ζημία στον κομιστή. Περιστατικά.

Εκείνος που εκδίδει επιταγή χωρίς να έχει τα αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο της εκδόσεως ή πληρωμής της επιταγής ζημιώνει τον δικαιούχο από αυτήν παρανόμως διότι, κατά το άρθρο 79 Ν. 5960/1993 «περί επιταγής» όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν.Δ. 1325/1972, η έκδοση ακάλυπτης επιταγής τελούμενη από δόλο, αποτελεί ποινικό αδίκημα που θεσπίστηκε για την προστασία όχι μόνο του δημοσίου, αλλά και του ατομικού συμφέροντος εκείνου ο οποίος βλάπτεται αμέσως από την παραβίασή της. Αμέσως δε ζημιούμενος μπορεί να είναι μόνο ο νόμιμος κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο εμφανίσεως αυτής και βεβαιώσεως της μη πληρωμής της, διότι τότε τελείται το έγκλημα και επέρχεται και η από αυτό ζημία του κομιστή (ΟλΑΠ 18/2004 ΕλλΔνη 45.1322, ΟλΑΠ 30/2003, ΑΠ 458/2005 ΕλλΔνη 46.1436, ΑΠ 1442-3/2003 ΕλλΔνη 46.772).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγομένη στις 30-8-2000 εξέδωσε σε διαταγή του ενάγοντος στον Πύργο την 5124237-8 επιταγή, ποσού 4.000.000 δραχμών, πληρωτέα στην Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος. Την επιταγή αυτή ο λήπτης (ενάγων) μεταβίβασε με οπισθογράφηση και λόγω ενεχύρου στην Τράπεζα Εργασίας, ηο ποία την οπισθογράφησε περαιτέρω στην Αγροτική Τράπεζα, η οποία την εμφάνισε εμπροθέσμως (7-9-2000) στην πληρώτρια τράπεζα και δεν πληρώθηκε διότι στο λογαριασμό της εναγομένης δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια. Υπό τα εκτιθέμενα αυτά πραγματικά περιστατικά, ζημιωθείς από την αδικοπρακτική συμπεριφορά της εναγομένης δεν είναι ο ενάγων, διότι κατά το χρόνο της εμφάνισης και μη πληρωμής της επιταγής δεν ήταν κομιστής και άρα ούτε και δικαιούχος της (εξ αδικοπραξίας) απαίτησης απ΄ αυ-τή. Κατά συνέπεια, η αγωγή είναι απορριπτέα ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη.

684/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ηλίας Στεφανόπουλος, Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος**).

Διεκδικητική αγωγή. Ενάγων και εναγόμενος. Ισχυρισμός του εναγομένου για δική του κυριότητα. Πότε είναι ένσταση και πότε άρνηση της αγωγής.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1094 ΑΚ, ο ενάγων με την διεκδικητική αγωγή είναι ο κατά το χρόνο εγέρσεως αυτής κύριος του πράγματος, εφόσον στερείται τη νομή ή την κατοχή αυτού, χωρίς να ενδιαφέρει αν δεν υπήρξε ποτέ νομέας του πράγματος, αν είχε τη νομή και τη στερήθηκε ή αν είναι νο-μέας αλλά δεν έχει την κατοχή (ΕΑ 1372/1999 ΕλλΔνη 40.1105). Εναγό-μενος δε, στην ίδια ως άνω αγωγή, είναι ο κατά το χρόνο εγέρσεως αυτής νομέας ή κάτοχος ο οποίος αμφισβητεί την κυριότητα του ενάγοντα, ανεξαρ-τήτως αν νέμεται για λογαριασμό του ή ως αντιπρόσωπος άλλου (ΑΠ 243/96 ΕλλΔνη 1996.1543, ΑΠ 713/93 ΕλλΔνη 1995.132, ΑΠ 594/92 ΕλλΔνη 1994.1270, ΕΑ 9156/95 ΕλλΔνη 41.1671).

Από τις διατάξεις των άρθρων 1033, 1041 επ. ΑΚ και 262 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, ο ισχυρισμός που προβάλλεται από τον εναγόμενο, ως άμυνα, κατά της εναντίον του διεκδικητικής αγωγής ακινήτου ότι ο ίδιος απέκτησε την κυριότητα του επιδίκου με τακτική ή έκτακτη χρησικτησία, αποτελεί ανατρεπτική ένσταση του αγωγικού ουσιαστικού δικαιώματος αν η αγωγή στηρίζεται σε άλλον παράγωγο ενδεχόμενου τρόπο κτήσεως της κυριότητας ή σε πρωτότυπο τρόπο, εφόσον όμως τα περιστατικά που προτείνονται, αληθή υποτιθέμενα, προσπορίζουν στον προτείνοντα την κυριότητα και είναι μεταγενέστερα αυτών της αγωγής και ο χρόνος που περιέχεται σε αυτά είναι επαρκής για τη συμπλήρωση διπλής χρησικτησίας, άρνηση δε της αγωγής αν τα περιστατικά αυτά συμπίπτουν ή είναι προγενέστερα εκείνων που περιέ-χονται στην αγωγή (βλ. ΑΠ 256/89 ΕλλΔνη 1990.528, ΑΠ 956/85 ΝοΒ 34.683, ΑΠ 1090/83 ΝοΒ 32.84, ΕΑ 10604/95 Αρμ. 51.769). Εν προκειμένω, ο ισχυρισμός του εναγομένου που προ-κύπτει με τις προτάσεις του, ότι από το έτος 1927 έως το έτος 1970, ο δι-καιοπάροχός του Σ.Κ. και από το έτος 1970 και εντεύθεν ο ίδιος, βρίσκονται κατ΄ αντίστοιχα χρονικά διαστήματα, ο καθένας στη συνεχή νομή των επιδίκων ακινήτων, ασκώντας επ΄ αυτών, τις δη-λωτικές διανοία κυρίου, διακατοχικές πράξεις εξουσιασμού τους, χωρίς ποτέ να ενοχληθούν από κανέναν και κατά συνέπειαν είχαν και έχουν καταστεί αντίστοιχα κύριοι αυτών, με τα προ-σόντα της έκτακτης χρησικτησίας συγκροτούν αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής εφόσον τα θεμελιωτικά περιστατικά της με τον ως άνω τρόπο πρωτότυπης κτήσεως της κυριότητας των επιδίκων είναι προγενέστερα εκείνων που αντιστοίχως επικαλείται η ενάγουσα (αφετηριάζονται στο έτος 1991).

738/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κων/νος Αγγελόπουλος, Βασίλειος Μπολοβίνης**).

Νομικό πρόσωπο. Ανώνυμη εταιρεία. Ευθύνη και του εκπροσωπούντος οργάνου μαζί με την εταιρεία (71 ΑΚ). Ακάλυπτη επιταγή. Ευθύνεται και το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την επιταγή. Η ευθύνη αυτού που εκδίδει επιταγή δεν επηρεάζεται από την υποκείμενη σχέση. Αρκεί μόνο η προϋπόθεση της έλλειψης διαθεσίμων κεφαλαίων είτε κατά το χρόνο της έκδοσης είτε κατά το χρόνο πληρωμής και της μη πληρωμής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφάνισης. Επιταγή ευκολίας. Τι ισχύει. Εξαίρεση προσωπικής κράτησης των εκπροσώπων των ανωνύμων εταιρειών (1047 παρ. 3

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 79 του ν. 5960/1933 «περί επιταγής» (όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 1 του ν.δ/τος 1325/1972), 914 επ., 297 και 298 ΑΚ) προκύπτει, ότι εκείνος που εκδίδει επιταγή γνωρίζοντας ότι δεν έχει διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα είτε κατά το χρόνο της έκδοσης είτε κατά το χρόνο της πληρωμής, ζημιώνει τον κομιστή από τη μη πληρωμή της επιταγής κατά την εμφάνισή της παρά το νόμο, δηλαδή, παρά την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 79 Ν. 5960/1933, που χαρακτηρίζει την πράξη του εκδότη τους ποινικό αδίκημα. Επομένως είναι υποχρεωμένος, κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών, σε αποζημίωση του κομιστή και αν ακόμη η επιταγή αυτή είναι μεταχρονολογημένη (ΑΠ 1262/1993 ΕλλΔνη 1995.157), γιατί η διάταξη αυτή του άρθρου 79 Ν. 5960/1933 έχει θεσ-πιστεί για να προστατεύει όχι μόνο το δημόσιο, αλλά και το συμφέρον του δι-καιούχου της επιταγής (ΑΠ 587/2002 ΕλλΔνη 2003.450, ΕΑ 5916/2002 ΕλλΔνη 2003.833, ΕφΠειρ 238/1997 ΕλλΔνη 1997.1634, ΕφΠειρ 459/1991 ΕλλΔνη 1992.150, ΕφΑθ 3770/1990 ΕλλΔνη 1990.1519). Εξάλλου, κατά τη σαφή έννοια της διάταξης του άρθρου 71 ΑΚ, το νομικό πρόσωπο ευθύνεται από τις πράξεις ή τις παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν και εκφράζουν της βούλησή του, εφόσον η πράξη ή παράλειψη έγινε κατά την εκ-τέλεση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί και παράγει υποχρέωση απο-ζημίωσης. Στην περίπτωση δε που η πράξη ή η παράλειψη του αρμοδίου ορ-γάνου είναι υπαίτια και παράγει υπο-χρέωση αποζημίωσης για τον πράξαντα ή παραλιπόντα, ευθύνεται και αυτός εις ολόκληρον μετά του νομικού προσώ-που, δηλαδή, το καταστατικό όργανο έχει πρόσθετη μετά του νομικού προ-σώπου υποχρέωση, ανεξάρτητη αυτής του νομικού προσώπου (ΑΠ 838/2002 ΝοΒ 2003.43, ΑΠ 25/2000 ΕλλΔνη 2000.711, ΑΠ 1285/1980 ΝοΒ 29.554, ΑΠ 217/1976 ΝοΒ 24.766, ΕφΘεσ 1520/1999 Αρμ. 2000, 951, ΕφΠειρ 665/1999 ΕλλΔνη 2000.491, ΕΑ 70‘18/1998 ΕλλΔνη 1999.1139, ΕΑ 4704/1998 ΕλλΔνη 1998.1365). Ειδικότερα, επί ανώνυμης εταιρείας, οι διοικούντες την εταιρεία, όπως ο πρόεδρος του Δ.Σ. αυτής, εφόσον ορίστηκε με το καταστα-τικό (άρθρα 18 παρ. 1, 2, 22 παρ. 1, 3 Ν. 2190/1920),

δεν έχουν μεν προσωπι-κή υποχρέωση για χρέη της εταιρείας, είναι όμως δυνατή η ευθύνη τους προ-σωπικά από αδικοπραξία κατά το άρθρο 914 ΑΚ (βλ. Τούση, Εμπ. Κώδ., έκδ. 6η, τόμ. Α΄ σελ. 713, Πασσιά, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, παρ. 548,561), δηλαδή η αρχή της μη ευθύνης των διοικούντων ΑΕ δεν ισχύει όταν υπάρχει πταίσμα αυτών από αδι-κοπραξία, βάσει των γενικών αρχών (914 ΑΚ), οπότε υπάρχει ευθύνη τους (ΕφΠειρ 239/2001 ΔΕΕ 2001.625, ΕφΘεσ 1517/1999 Αρμ. 2000.44, ΕφΘεσ 542/1998 Αρμ. 1998.1358, ΕφΘεσ 308/1998 Αρμ. 1999.215, Ελ. Λεβαντή, Το Δίκαο των εμπορικών Εταιρειών, έκδ. 1988, τόμ. Β΄ σελ. 780 και 833). Επομένως σε περίπτωση έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από νομικό πρόσωπο, η υποχρέωση για αποζημίωση βαρύνει εις ολόκληρο το νομικό πρόσωπο που υπογράφει την επιταγή το όργανο που έχει την εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου (βλ. και ΕΑ 4704/1998 ΕλλΔνη 1998.1365, ΕΠ 238/1997 ΕλλΔνη 1997.1635, Ι. Μάρκου, Δίκαιο Επιταγής έκδ. 1995 σελ. 311). Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι, από τη διάταξη του άρθρου 79 του Ν. 5960/1933 προκύπτει ότι ο χαρακτήρας της πράξης της έκδοσης επιταγής εν γνώσει της ανυπαρξίας αντίστοιχων διαθεσίμων κεφαλαίων, ως αδικοπραξίας δεν επηρεάζεται από λόγους αναγόμενους στην υποκείμενη σχέση, δηλαδή στην αιτία έκδοσης της επιταγής, γιατί το έγκυρο ή το άκυρο της αιτίας είναι στην περίπτωση αυτή αδιάφορο, καθώς επίσης και η τυχόν έλλειψη αυτής, αρκεί δε μόνο η προϋπόθεση της έλλειψης διαθεσίμων κεφαλαίων, είτε κατά το χρόνο της έκδοσης είτε κατά το χρόνο της πληρωμής και μη πληρωμής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφάνισής της (ΑΠ 165/1992 ΕλλΔνη 1992.688, ΑΠ 74/1991 ΕλλΔνη 1991.1587, ΕφΛαρ 2269/2004 Τραπ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ, ΕφΘεσ 611/1999 Αρμ. 2000.652, ΕφΠειρ 1010/1993 ΕλλΔνη 1994.1703), εντεύθεν δε δεν αποτελεί στοιχείο της ιστορικής βάσης της αγωγής (ΑΠ 165/1992 ΕλλΔνη 33.688, ΑΠ 74/1991 ΕλλΔνη 32.1587, ΕφΠειρ 1010/93 ΕλλΔνη 35.1703, ΕφΘεσ 611/1999 Αρμ. 2000.652). Διάφορη είναι η περί-πτωση της έκδοσης επιταγής «ευκο-λίας», αφού αυτός που δέχεται την επι-ταγή εν γνώσει του ότι δεν έχει αντί-κρισμα ή ότι είναι επιταγή ευκολίας, πα-ρέχει το δικαίωμα στον εκδότη, είτε ενάγεται βάσει του νόμου περί επιταγών, είτε βάσει του αδικήματος, να αποκρούσει την αγωγή, επικαλούμενος όμως ότι βάσει ιδιαίτερης συμφωνίας ο κομιστής, εν γνώσει της έλλειψης αντικρίσματος έλαβε την επιταγή και ότι με τη συμπεριφορά του αυτή που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο και ως προς την αξιούμενη ζημία και ως προς την ζημιογόνο πράξη, βρίσκεται σε κακή πίστη, επιδιώκοντας την πληρωμή του ποσού της επιταγής, αφού είχε αποδεχθεί τον κίν-δυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδοση της ακάλυπτης επιταγής (ΕΑ 5916/2002 ΕλλΔνη 2003.834, ΕΑ 5359/2001 ΔΕΕ 2001.1010, ΕΑ 10480/1999 ΕλλΔνη 41.1393, ΕφΠειρ 459/1991 ΕλλΔνη 33.1503, ΕΑ 297/1075 ΕΕμπΔ ΚΣΤ.606). Τέλος με βάση το άρθρο 1047 παρ. 1 περ. β΄ ΚΠολΔ, με την άσκηση της αξίωσης αποζημίωσης από αδικο-πραξία, παρέχεται στον κομιστή της επιταγής η ευχέρεια να ζητήσει και την απαγγελία προσωπικής κράτησης κα-τά του εναγομένου εκδότη ακάλυπτης επιταγής, ειδικά δε και κατά του φυσι-κού προσώπου, το οποίο υπέγραψε ακάλυπτη επιταγή ως νόμιμος

εκπρό-σωπος και για λογαριασμό της εκδό-τρια αυτής εταιρείας. Σημειώνεται ότι η εξαίρεση, η οποία προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 1047 ΚΠολΔ, αναφέρεται στην απαγόρευση προσωπικής κράτησης εκπροσώπων ανωνύμων εταιρειών και εταιρειών περιορισμένης ευθύνης για χρέη εμπορικά ή από αδικοπραξία, τα οποία βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι για χρέη από αδικοπραξία, τα οποία βαρύνουν το ίδιο το υπαίτιο φυσικό πρόσωπο, έστω και αν αυτό τέλεσε την αδικοπρα-ξία στα πλαίσια των καθηκόντων που του είχαν ανατεθεί (ΑΠ 133/2001 ΕλλΔνη 2001.699, ΑΠ 832/2000 ΕΕμπΔ 2001.64, ΑΠ 25/2000 ό.π., ΕφΘεσ 480/2003 Αρμ. 2003.779).

Αποδεικνύονται τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά: Στις 30-1-1997 ο δεύτερος εναγόμενος, ως διευ-θύνων σύμβουλος και νόμιμος εκπρό-σωπος της εναγομένης εδρεύουσας στο Αίγιο ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ – ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Α.Ε.Β.Ε.», με τον διακριτικό τίτλο «ΑΣΤΕΡΑΣ ΑΕΒΕ», εξέδωσε στο Αίγιο εν γνώσει του ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο έκδοσης και πληρωμής την με αριθμό 9764993-0 επιταγή της Εμπορικής Τράπεζας, ποσού 14.790.000 δρχ., πληρωτέας σε διαταγή του ενάγοντος. Η επιταγή αυτή εμφανίστηκε από τον ενάγοντα, ως νόμι-μο κομιστή της, εμπροθέσμως στην πληρώτρια ως άνω Τράπεζα στις 11-4-1996 και έτσι ο ενάγων ζημιώθηκε κατά το ως άνω ποσό, το οποίο και πρέπει να υποχρεωθεί ο δεύτερος εναγόμενος, εις ολόκληρον με την πρώτη εναγόμενη να καταβάλει, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Ο ισχυρισμός του δευτέρου εναγομένου (ο οποίος δεν αμφισβητεί ότι υπέγραψε την ως άνω επιταγή και μάλιστα και κατά μεταχρονολόγηση, ως νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης), ότι ελλείπει η υποκείμενη αιτία έκδοσης της επιταγής αυτής σε διαταγή του ενάγοντος, αφού αυτός ουδέποτε ήταν προμηθευτής της πρώτης εναγομένης ανώνυμης εταιρείας, ουδέποτε συναλλάχθηκε με αυτήν και ουδέποτε υπήρχε κάποια οφειλή με αυτόν, ο οποίος - μολονότι γνώριζε τα ανωτέρω – παρά ταύτα δέ-χθηκε να λάβει την επιταγή από άγνω-στο σ΄ αυτόν (δεύτερο εναγόμενο) πρόσωπο, ενεργώντας προς βλάβη της ανωτέρω ανώνυμης εταιρείας, τα προαναφερόμενα πραγματικά περιστατικά και με την εκδοχή ότι είναι αληθινά, δεν ασκούν επιρροή στην προκειμένη δίκη, πολύ περισσότερο που ουδόλως επικαλείται ο εναγόμενος αυτός ότι βάσει ιδιαίτερης συμφωνίας ο ενάγων κομιστής, εν γνώσει της έλλειψης αντικρίσματος έλαβε την επιταγή και ότι με τη συμπεριφορά του αυτή που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο και ως προς την αξιούμενη ζημία και ως προς την ζημιογόνο πράξη, βρίσκεται σε κακή πίστη, επιδιώκοντας την πληρωμή του ποσού της επιταγής, αφού είχε αποδεχθεί τον κίνδυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδο-ση της ακάλυπτης επιταγής, κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Συνεπώς η εκκαλουμένη, η οποία, έστω και με διάφορη αιτιολογία, επιδίκασε στον ενάγοντα το ως άνω ποσό, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις, ο δε τα αντίθετα υποστηρίζων πρώ-τος λόγος της έφεσης πρέπει να απορ-ριφθεί ως αβάσιμος.

810/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Κωσταράς, Κωνσταντίνος Χαλιώτης**).

Νομή. Αναγνωριστική αγωγή περί νομής. Λεπτομέρειες.

Ο νομέας έχει τη δυνατότητα όπως συμβαίνει σε κάθε έννομη σχέση, να εγείρει αυτοτελώς αναγνωριστική αγωγή, που και αυτή κατατείνει στην έμμεση προστασία της νομής, δεν είναι ένδικο μέσο (αγωγή) περί νομής, ούτε εισάγει δίκη περί νομής με την έννοια του ΑΚ. Συνεπώς στη δίκη που έχει αντικείμενο την αναγνώριση, απλώς της νομής, δεν υπάρχει εμπόδιο από τη διάταξη του άρθρου 991 ΑΚ και είναι δυνατό να ερευνηθούν δικαιώματα που παρέχουν στον εναγόμενο εξουσία στο πράγμα. Όμως θα πρέπει τα δικαιώ-ματα αυτά να συμπίπτουν χρονικώς με τη νομή του ενάγοντα, ώστε ως επικρα-τέστερα να μεταβάλουν την επιλήψιμη νομή του και ν΄ αναιρούν το δικαίωμά του να νέμεται το πράγμα (βλ. ΑΠ 324/2002 ΕλλΔνη 44.184, ΕφΠειρ. 1471/1989 ΕλλΔνη 1992.397, ΕφΘεσ 551/1971 Αρμ 25.789 και Κ. Παπαδόπου-λου Αγωγή Εμπραγμάτου Δικαίου έκδ. 1989, σελ. 140). Ακόμη περισσότερο, ο εναγόμενος μπορεί να αντιτάξει τη δική του νομή ή συννομή στο επίδικο πράγμα, διότι τέτοιος ισχυρισμός δεν είναι αυτοτελής, αλλά αποτελεί αιτιολο-γημένη άρνηση της αγωγής, που μπορεί να αποδειχθεί ανταποδοτικά, οπότε οδηγεί στην απόρριψη αυτής (ΑΠ 1408/2001 ΕλλΔνη 43.1681 και ΕφΘεσ 584/1981 Αρμ 1982.434). Εξάλλου, σε παραγραφή υπόκεινται μόνο αξιώσεις, δηλ. το δικαίωμα να απαιτήσει κάποιος από άλλον πράξη ή παράλειψη, σύμ-φωνα με το άρθρο 247 ΑΚ. Η αναγνω-ριστική αγωγή δεν περιέχει αξίωση και συνεπώς καθεαυτή σε παραγραφή, εκτός βέβαια αν έχει παραγραφεί η κα-ταψηφιστική την οποία προπαρασκευ-άζει η άσκηση της αναγνωριστικής, οπότε απορρίπτεται για έλλειψη εννό-μου συμφέροντος η αναγνωριστική αγω-γή (ΑΠ 324/2002 και ΕφΠειρ 1471/1989 ό.π.).

838/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Βολτής** Δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Γεώργιος Ντοάς**).

Δασική έκταση. Παραχώρηση από το ελληνικό δημόσιο για γεωργική η δενδροκομική εκμετάλλευση. Η παραχώρηση τελεί πάντοτε και άσχετα από την παρέλευση μακρού χρόνου υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι διατηρείται από τον παραχωρησιούχο ή τους διαδόχους του η δενδροκομική εκμετάλλευση. Αν ελλείψει ο όρος αυτός η

εκχώρηση ανακαλείται αυτοδικαίως μόλις διαπιστωθεί η επιγενόμενη απώλεια της προϋποθέσεως αυτής. Για την ανάκληση της εκχώρησης εκδίδεται διαπιστωτική

Από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο νομοθέτης απέβλεψε στη γεωργική ή δενδροκομική εκμετάλλευση της παραχωρούμενης δασικής εκτάσεως. Η παραχώρηση επιτρεπόταν παρά τη δασική μορφή της εκτάσεως γιατί η αξία της δεν ήταν σπουδαία από δασοπονική άποψη και μπορούσε να ικανοποιηθεί το δημόσιο συμφέρον, με την επωφελή για την εθνι-κή οικονομία γεωργοδενδροκομική εκ-μετάλλευση. Η παραχώρηση όμως αυ-τή αν και ο νομοθέτης δεν εκφράζεται ρητώς, τελεί πάντοτε και άσχετα από την παρέλευση μακρού χρόνου υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, ότι διατηρείται από τον παραχωρησιούχο ή τους καθολικούς ή τους ειδικούς διαδόχους του, η γεωργοδενδροκομική εκμετάλλευση. Αν ελλείψει ο όρος αυτός που αποτελεί το σκοπό της παραχωρήσεως, τότε η παραχώρηση ανακαλείται και μάλιστα αυτοδικαίως, μόλις διαπιστωθεί η επιγενόμενη απώλεια της προϋποθέσεως ή ενεργείας που υποδηλώνουν ασφαλώς την πρόθεση να εγκαταλειφθεί η γεωργική εκμετάλλευση για άλλου είδους εκμετάλλευση, όπως η οικοπεδοποίηση, δηλαδή ενέργειες που συνεπάγονται την αλλοίωση και την μόνιμη μετατροπή της μορφής του κτήματος που παραχωρήθηκε (Διοικ. Πρωτ. Αθ.69/1993 ΕΔΚΑΛΕ 537). Η αυτοδίκαιη άρση της παραχωρήσεως συντελείται άνευ ετέρας προϋποθέσεως μετά την έκδοση σχετικής διαπιστωτικής πράξεως του οικείου νομάρχη (ήδη από 1-9-1997 του γραμματέα της περι-φερείας άρθρ. 8 π.δ. 30/1996 περί δη-μοσίας περιουσίας άρθρ. 1παρ. 2, άρθρ. 2 παρ.1, άρθρ. 5 παρ.1 και 3, άρθρ. 6 παρ. 7 περ. γ΄ εδ. 9 ν. 2503/1997 σε συνδ. Με άρθρα 4 παρ. 1,2,6 ν.2240/1994 και τις διατάξεις του μ.2218/1994 περί του δευτέρου βαθμού τοπικής αυτοδιοικήσεως σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων ν. 2647/1998, 2503/1997), η οποία και για τη διακρίβωση της συνδρομής της σχετικής αρνητικής της παραχωρήσεως προϋπο-θέσεως. Στη διοίκηση λοιπόν εναπόκει-ται αποκλειστικά, η σχετική διαπίστω-ση, η δε οικεία, διοικητική πράξη είναι προσβλητή από τους θιγμένους (παραχωρησιούχος ή διαδόχους του) στα αρ-μόδια διοικητικά δικαστήρια. Ακολούθως σε παραχωρήσεις ήσσονος από δασοκομικής απόψεως εκτάσεως, δε νοείται επ΄ αυτης χρησιδεσποτεία του παραχωρησιούχου έναντι του δημοσίου και κάθε ενέργεια που συνιστά εγκατάλειψη της δραστηριότητος δια την οποία εξεδόθη το παραχωρητήριο απαγορεύεται, η μεταβίβαση δε της εκτάσεως σε τρίτο, είναι δυνατή μετά την εκδοσή του οριστικού παραχωρητηρίου, αποκλειστικά όμως υπό την τήρηση των όρων του παραχωρητηρίου που δεσμεύουν και το νέο κτήτορα (ΑΠ 452/1992 ΕΕΝ 1993, 442) δεδομένου ότι η παραχώρηση, συνδέεται άρρηκτα με την πραγμάτωση του σκοπού της, άσχετα από την έκδοση οριστικού παραχωρητηρίου ή την παρέλευση μακρού χρόνου. Κατά γενική δε αρχή που απορρέει από όλο το πνεύμα της δασικής νομοθεσίας όπως αλληλοδιαδόχως ίσχυσε (ν.4173/1925 ν.δ. 86/1969 ν. 998/79) δραστηριότητα συνεπαγόμενη την αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα της παραχωρηθείσης εκτάσεως που δε θέλπει τους σκοπούς του παραχωρητηρίου είναι

ανακλητέα ανεξάρτητα από χρονικά όρια(ΣΤΕ 3441/98 ΣΤΕ 5222/1996 και ιδίως ΣΤΕ 2430/1993).

Αποδείχθηκαν τ'ακόλουθα: Το επίπεδο ακίνητο είναι μια έκταση 2.401 τ.μ κείμενη στη θέση «ΒΟΥΝΟ» της Κοινότητας Κατακόλου Ηλείας κ.λ.π … Το ακίνητο αρχικά είχε παραχωρηθεί προσωρινά στον απώτερο δικαιοπάροχο του ενάγοντος Δ.Χ με το υπ' αριθμ. 95211/1925 προσωρινό παραχωρητήριο εκδοθέν από το Υπουργείο Γεωργίας για τη δενδροκομική εκμετάλλευση (βλ. το από 22-7-1928 έγγραφο του Υπ. Γεωργίας). Εν συνεχεία δε εξεδόθη την 30-3-1939 οριστικό παραχωρητήριο, δια του οποίου ύστερα από την διαπίστωση της καταβολής του ποσού 6.000 δρχ. εκ μέρους του ιδίου ως άνω δικαιοπαρόχου, που παραχωρήθηκε η έκταση κατά τελεία και πλήρη ιδιοκτησία στον Ι.Β. Ο τελευταίος μεταγράψας το παραχωρητήριο, μεταβίβασε το ακίνητο σε μείζονα έκταση, συμπεριλαμβάνουσα αυτό, στην Δ. συζ. Αθ. Κ. το γένος Ι. Β δυνάμει του υπ' αριθμ. 12973/1959 πωλητηρίου συμβολαίου του συμ/φου Πύργου Β.Μ νομίμως μεταγεγραμμένου στα βιβλία μεταγραφών του δήμου Πύργου (τομ. 262 αρ. 413). Εν συνεχεία, αποβιωσάσης της Δ.Β, το ακίνητο περιήλθε βάσει της από 28-11-1975 διαθήκης της, στον υιο της Ν.Κ, ο οποίος απεδέχθη την κληρονομιά με την υπ΄αριθμ. 5419/24-8-1993 πράξη αποδοχής κληρονομίας της συμ/φου Πειραιώς Μ.Ν μεταγραφείσης στα ίδια βιβλία μεταγραφών τόμος 3 αρ.1425. Εν συνεχεία δε, μεταβίβασε λόγω πωλήσεως το επίδικο δυνάμει του υπ΄αριθμ. 12874/21-1-1994 συμβολαίου της συμ/φου Πύργου Ε.Α.Ψ νομίμως μεταγεγραμένου στον τόμο 6 με αρ.8 των ιδίων βι-βλίων μεταγραφών στον ενάγοντα. Με την υπ΄ αριθμ.714/96 απόφαση του αναπληρωτή περιφερειακού διευθυντή, διετάχθη η κατεδάφιση κτίσματος το οποίο ανήγειρε ο ενάγων επί του ακινήτου αφού προηγουμένως προέβη στην κοπή κορμών δένδρων ηλικίας 30 και πλέον ετών σε έκταση 212 τ.μ Ακολούθως με την υπ' αριθμ. 575/1996 η εκχερσωθείσα έκταση εκηρύχθη αναδασωτέα. Πλήν όμως, ανεξάρτητα από τον παράνομο εξ απόψεως δασικής νομοθεσίας χαρακτήρα των αμέσως ανωτέρω πράξεων το αρμόδιο όργανο δεν προέβη σε ανάκληση παραχωρητηρίου, συνακόλουθα ο ενάγων εξακολούθησε να παραμένει, κύριος της εκτάσεως. Ο ισχυρισμός του δημοσίου ότι λόγω διενεργείας πράξεων που απάδουν προς το χαρακτήρα της δεν-δροκομικής καλλιεργείας η κυριότης αναμεταβιβάζεται αυτόματα στο δημόσιο είναι απορριπτέος ως νόμω αβάσιμος, διότι προϋποθέτει την έκδοση αντιστοίχου διαπιστωτικής πράξης τα δε πολιτικά δικαστήρια στερούνται δικαιοδοσίας διαγνώσεως του status της παραχωρηθείσης εκτάσεως ως προς το ζήτημα της ανακλήσεως δεδομένου ότι αυτό εναπόκειται αποκλειστικά στη διοίκηση. Για τον ίδιο λόγο είναι απορριπτέος και ο σχετικός λόγος έφεσης του εκκαλούντος Ελληνικού Δημοσίου.

873/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Τάκης Παπαδόπουλος, Διονύσιος Κατριμπούζας, Λεωνίδας**

Καρκούλιας).

Χρησικτησία έκτακτη. Δεν απαιτείται καλή πίστη ή νόμιμος τίτλος. Συνυπολογισμός στην νομή του κατόχου και της νομής των δικαιοπαροχών. Αν πρόκειται για ειδική διαδοχή αρκεί αυτή να είναι μόνο στη νομή και όχι ειδική διαδοχή στο δικαίωμα κυριότητας. Αν πρόκειται για καθολική διαδοχή χωρεί συνυπολογισμός της νομής του δικαιοπαρόχου χωρίς να απαιτείται, αν αφορά ακίνητο, αποδοχή της κληρονομιάς με συμβολαιογραφικό έγγραφο και μεταγραφή ή έκδοση κληρονομητηρίου και μεταγραφή του. Μίσθωση από εκμισθωτή που δεν έχει τέτοιο δικαίωμα. Ο κύριος ή νομέας του ακινήτου δεσμεύεται εφόσον ο μισθωτής τελούσε σε καλή πίστη κατά τη σύναψη της μίσθωσης και ο κύριος δεν διαμαρτυρήθηκε εγγράφως κατά του μισθωτή μέσα σε τρεις μήνες από τότε που έλαβε

Όπως σαφώς προκύπτει από το άρθρο 1045 ΑΚ εκείνος που έχει στη νομή του για μια εικοσαετία πράγμα κ-ινητό ή ακίνητο γίνεται κύριος με έκτακτη χρησικτησία, ενώ δεν απαιτείται καλή πίστη ή τίτλος (νόμιμος ή νομιζόμενος). Ακόμη στην έκτακτη χρησικτησία ο καθολικός ή ειδικός διάδοχος μπορεί να συνυπολογίσει στη δική του νομή το χρόνο νομής του δικαιοπαρόχου του κατ΄ άρθρο 1051 ΑΚ, ειδικότερα δε στην ειδική διαδοχή για το συνυπολογισμό στη νομή του χρησιδεσπόζοντος και της νομής του δικαιοπαρόχου δεν απαιτείται ειδική διαδοχή στο δικαίωμα κυριότητας, αλλά μόνο διαδοχή στη νομή, που είναι άτυπη και αν αφορά ακίνητο (ΕφΑΘ 2093/1985 ΝοΒ 33. 1431), ενώ επί καθολικής διαδοχής χωρεί συνυπο-λογισμός στο χρόνο νομής του κληρο-νόμου και του χρόνου νομής του κληρο-νομούμενου, χωρίς να απαιτείται, αν αφορά ακίνητο, αποδοχή της κληρονομιάς με συμβολαιογραφικό έγγραφο και μεταγραφή ή έκδοση κληρονομητηρίου και μεταγραφή του(ΑΠ 617/1980 ΝοΒ 28.1978).

Από τη διάταξη του άρθρου 1095 ΑΚ προκύπτει ότι ο νομέας μπορεί να αρνηθεί την απόδοση πράγματος αν έχει κατά του κυρίου δικαίωμα να νέμε-ται ή να κατέχει το πράγμα. Η ανή-κουσα κατά τη διάταξη αυτή στον ενα-γόμενο με τη διεκδικητική αγωγή γνήσια αναβλητική ένσταση, με την οποία αυ-τός δεν αρνείται τη βάση της αγωγής δηλαδή το δικαίωμα κυριότητας του ενάγοντος, αντιτάσσοντας όμως ένα γε-γονός που μπορεί να έχει ως έρεισμα εμπράγματα (π.χ. δουλεία) ή ενοχικό (π.χ χρησιδάνειο) δικαίωμα και του παρέχει το δικαίωμα να κατέχει ή νέμεται το πράγμα με αντίστοιχη την υποχρέωση του ενάγοντος όπως ανεχθεί αυτό (ΑΠ 584/1998 ΕλλΔνη 39.1271, ΕφΑΘ 6099/2002 ΕλλΔνη 46.498, Κ.Παπαδόπουλο «Αγωγές Εμπράγματου Δικαίου» εκδ. 1989. παρ. 114 σελ. 260-261). Έτσι αν αποδειχθεί η ένσταση αυτή η αγωγή δεν απορρίπτεται εξ ολοκλήρου, άλλα μόνον κατά το καταψηφιστικό της αίτημα για απόδοση του πράγματος (ΑΠ 684/1976 ΝοΒ 25, 42, Κ. Παπαδόπουλο οπ. παρ., Γεωργιάδη στον ΑΚ Γεωργιάδη –Σταθόπουλου τομ. Υ, εκδ. 1985, υπ΄ αρθρ.1095 αρ. 22). Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 14 παρ. 1,2 του Π.Δ 34 της 4/10-2-1995 «για την κωδικοποίηση δια-τάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώ-σεων», αν η μίσθωση συναφθεί από εκ-μισθωτή που δεν έχει τέτοιο δικαίωμα, η μίσθωση δεσμεύει τον κύριο ή νομέα του ακινήτου, εφόσον ο

μισθωτής τελεί σε καλή πίστη κατά τη σύναψη της σύμ-βασης και ο κύριος δεν διαμαρτυρήθήκε εγγράφως προς το μισθωτή μέσα σε τρεις μήνες από τότε που έλαβε γνώση της μίσθωσης, αν δε το ακίνητο που μι-σθώσθηκε είναι κληρονομικό, η προθε-σμία αυτή αρχίζει από τη γνώση της μίσθωσης μετά την αποδοχή της κληρο-νομιάς.

Στην προκειμένη περίπτωση από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέ-σεων των μαρτύρων των διαδίκων και την ανώμοτη κατάθεση του Μ.Γ, Δήμαρ-χου Λευκασίου, που εξετάσθηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικα-στηρίου και περιέχονται στα ταυτάριθ-μα με την εκκαλουμένη οριστική από-φαση πρακτικά δημοσίας συνεδρίασης του ιδίου δικαστηρίου, τις υπ΄ αρ. 4315, 4316 και 4317/1-12-2003 ένορκες βεβαι-ώσεις ενώπιον του Συμβολαιογράφου Κλειτορίας Σ.Π που λήφθηκαν νομότυ-πα κατ΄ άρθρο 270 παρ. 2 ΚΠολΔ (βλ. τις μνημονευόμενες σ' αυτές και μη αμφισβητούμενες υπ΄ αρ. Γ- 4514 και Γ΄ 4515/26-11-2003 εκθέσεις επιδό-σεως του Δικ. Επιμελητή του Πρωτο-δικείου Αθηνών Χ.Γ), απ΄ όλα τα έγγρα-φα που νόμιμα επικαλούνται και προ-σκομίζουν οι διάδικοι, για να χρησι-μεύσουν είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε ως δικαστικά τεκμήρια, κα-θώς και απ΄ όσα συνομολογούνται (261 ΚΠολΔ), αποδείχθηκαν τα ακόλουθα.

Ο εφεσίβλητος- ενάγων δυνάμει άτυπης δωρεάς της μητέρας του Π. Χή-ρας Α.Γ το έτος 1958, νεμόταν έκτοτε έως την έγερση της ένδικης από 1-9-2003 αγωγής, είτε ο ίδιος είτε μέσω αντιπροσώπων του, καλλιεργώντας με σιτηρά, βόσκοντας ζώα και μετά το έτος 1995 επισκεπτόμενος ο ίδιος περί τις 2 φορές κατ΄ έτος, εφόσον δεν κατοικούσε στην περιοχή και αντιμετώπιζε προβλή-ματα υγείας, ένα αγροτεμάχιο που βρί-σκεται στη θέση «Κουρκουλίτσα» του Δημοτικού Διαμερίσματος Τουρλάδος του Δήμου Λευκασίου Αχαΐας εκτάσεως 10.773 τ.μ., όπως αυτό απεικονίζεται στο από Ιουλίου 2003 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Α.Π κ.λ.π

Πρέπει να σημειωθεί ότι το πα-ραπάνω αγροτεμάχιο νεμόταν κάνοντας ανάλογες με τις ως άνω πράξεις νομής η προαναφερθείσα μητέρα του εφεσι-βλήτου – ενάγοντος από το 1942 κατό-πιν άτυπης δωρεάς προς αυτήν του συζύγου της Α.Γ., πατέρα του πρώτου, ενώ ο τελευταίος το νεμόταν από το 1922 κάνοντας παρόμοιες πράξεις νομής σ΄ αυτό, προηγουμένως δε το νε-μόταν οι απώτατοι συγγενείς εκείνου, που είχαν μάλιστα κτίσει σε ανατολικό σημείο του εξωκλήσι με το όνομα του Προφήτη Ηλία. Έτσι ο εφεσίβλητος – ενάγων, νεμόμενος το επίδικο ακίνητο για διάστημα μεγαλύτερο της απαιτού-μενης εικοσαετίας, έγινε κύριος του με έκτακτη χρησικτησία κατά τα προεκτε-θέντα στην υπό στοιχ. 1 μείζονα σκέψη. Ακολούθως ο Δήμος Λευκασίου, στον οποίο είχε παραχωρήσει με άτυπη δωρεά ο Α.Κ την 6-6-2000 600 τ.μ, από τη νοτιοανατολική πλευρά αγροτεμα-χίου του 1000 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση «Κουρκουλίτσα» του Δημοτικού Διαμερίσματος Τουρλάδος, εκμίσθωσε στις εκκαλούσες – εναγόμενες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, χωρίς δικαίωμα, τμήματα του παραπάνω ακινήτου, που ανήκε στον εφεσίβλητο- ενάγοντα, τα οποία, όπως προκύπτει από το προα-ναφερθέν τοπογραφικό διάγραμμα, βρι-σκόταν περί το κέντρο του, θεωρώντας εσφαλμένα ότι αυτά βρισκόταν μέσα στην πιο πάνω παραχωρηθείσα σ΄ αυ-τόν με την ανωτέρω άτυπη δωρεά έκτα-

ση, ειδικότερα δε στη μεν εκκαλούσα-εναγομένη εταιρεία « COSMOTE-ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε» κατόπιν της υπ΄ αρ.73/2001 απόφασης του Δ.Σ. αυτού της συνεδρίασης της 21-6-2001 σε συνδυασμό με το από 28-12-2001 σχετικό ιδιωτικό συμφωνητικό μισθώσεως έκταση 600 τ.μ για εννέα έτη (31-7-2001 – 30-7-2010) αντί μισθώματος για το πρώτο έτος 900.000δρχ, αναπροσαρμοζόμενου ακολούθως κατά 100% του καθοριζομένου από την Τράπεζα της Ελλάδας τιμαρίθμου για τους αμέσως προηγούμενους 12 μήνες, ενώ στην εκκαλούσα – εναγομένη εταιρεία «VODAFONE- ΠΑΝΑΦΟΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩ-ΝΙΩΝ» δυνάμει του από 29-9-2000 σχε-τικού ιδιωτικού μισθώσεως, όπως τρο-ποποιήθηκε την 31-7-2001, έκταση 540τ.μ για εννέα έτη (29.9,2000-28.9.2009) αντί μισθώματος για το πρώτο έτος 800.000 δρχ. αναπροσαρ-μοζόμενου ακολούθως κατά 100% του καθοριζομένου επισήμως τιμαρίθμου για τους αμέσως προηγούμενους 12 μήνες, οι οποίες στη συνέχεια διαμόρ-φωσαν τον ανωτέρω μισθωθέντα από καθεμιά χώρο και περιέφραξαν αυτόν με πασσάλους εγκαταστήσασες κε-ραίες κινητής τηλεφωνίας με τον απαι-τούμενο τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό, τοποθετώντας δε κοντάιϊνερ και δημι-ουργώντας έτσι σταθμούς βάσης κινη-τής τηλεφωνίας. Όμως οι παραπάνω εκκαλούσες- εναγόμενες εταιρείες, μισ-θώτριες των παραπάνω τμημάτων του επιδίκου ακινήτου, τελούσαν σε καλή πίστη κατά τη σύναψη των ανωτέρω συμβάσεων, αφού είναι πρόδηλο ότι δεν μπορούσαν να γνωρίζουν την κυριότητα του εφεσίβλητου- ενάγοντος επί των εκμισθωθέντων τμημάτων, αφού δεν τους είχε γίνει καμιά σχετική όχληση απ΄ αυτόν και έτσι εκείνες έδωσαν προδή-λως εμπιστοσύνη στις διαβεβαιώσεις της προαναφερθείσας αρμόδιας δημο-τικής αρχής περί των δικαιωμάτων της ως εκμισθώτριας, επί πλέον δε ο ανω-τέρω αληθής κύριος της πιο πάνω έκτα-σης δεν διαμαρτυρήθηκε εγγράφως προς εκείνες μέσα σε τρείς μήνες από τότε που έλαβε γνώση της μίσθωσης, εφόσον αν και ο ίδιος, όπως εκθέτει στην ένδικη αγωγή, πληροφορήθηκε για τις πιο πάνω ενέργειες των παραπά-νω εκκαλουσών- εναγομένων εταιρειών το Μάρτιο 2003, άσκησε την ένδικη από 1-9-2003 αγωγή, δηλαδή μετά την παρέλευση της προαναφερθείσας στην υπό στοιχ. 2 μείζονα σκέψη τρίμηνης προθεσμίας από τότε που έλαβε γνώ-ση. Έτσι με βάση τα παραπάνω, εφό-σον οι εκκαλούσες-εναγομένες εταιρείες κατείχαν τις πιο πάνω εκτάσεις δυνάμει των ανωτέρω συμβάσεων μισθώσεως, η ένδικη αγωγή κατά το καταψηφιστικό της αίτημα είναι απορριπτέα ως ουσια-στικά αβάσιμη, πρέπει όμως να γίνει δεκτή κατά το αναγνωριστικό της αίτημα σύμφωνα με όσα σχετικά προαναφέρ-θηκαν στην υπό στοιχ.2 μείζονα σκέψη.

Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απορρίπτοντας τον ισχυρισ-μό των εναγομένων ότι κατέχουν βάσει μισθώσεως τις προαναφερθείσες εκτά-σεις και ότι καλοπίστως πίστευαν ότι ο πιο πάνω εκμισθωτής τους Δήμος Λευ-κασίου ήταν κύριος αυτών εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις απο-δείξεις και πρέπει, αφού εξαφανισθεί η εκκαλουμένη (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ) κατά παραδοχή ως βάσιμων των από 29.9.2005 (αρ. εκθ. κατ. 43/30.9.2005) και 20.9.2005 (αρ. εκθ. κατ. 2005) εφέ-σεων των εκκαλουσών, να κρατηθεί η υπόθεση και να δικασθεί κατ' ουσίαν η ένδικη αγωγή.

Συνεπώς η ένδικη αγωγή η οποία είναι νόμιμη κατά τις προεκτεθείσες δια-τάξεις και εκείνη του άρθρου 79 ΚΠοΛΔ, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη και να αναγνωρισθεί η κυριότητα του εφεσιβλήτου-ενάγοντος επί των εκμισθωθεισών χωρίς δικαίωμα από το Δήμο Λευκασίου στις εκκαλούσες- εναγομένες εταιρείες «COSMOTE» και «VODAFONE- ΠΑΝΑΦΟΝ» εκτάσεων 600 τ.μ και 540 τ.μ αντίστοιχα, που ευρίσκονται περί το κέντρο ευρύτερης έκτασης αγροτεμαχίου του εκ 10.773 τ.μ κειμένου στη θέση « Κουρκουλίτσα» του Δημοτικού Διαμερίσματος Τουρλάδος του Δήμου Λευκασίου Αχαΐας ,όπως αυτό ειδικότερα περιγράφεται στο διατακτικό.

884/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θωμάς Γεωργάκης, Ευστάθιος Τζεφριός**).

Κοινόχρηστα πράγματα. Ο ΑΚ δεν αναγνωρίζει τον τρόπο κτήσεως της ιδιότητας του κοινόχρηστου πράγματος με αμνημόνευτη αρχαιότητα που δεν έχει συμπληρωθεί μέχρι το χρόνο εισαγωγής του ΑΚ.

Από τις διατάξεις άρθρων των 966-971 του ΑΚ δεν αναγνωρίζεται ως τρόπος κτήσεως της ιδιότητος πράγματος ως κοινοχρήστου η αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα από κοινότητα, δήμο ή τους δημότες τους, την οποία προέβλεπε ως τρόπο κτήσεως της ιδιότητος πράγματος ως κοινοχρήστου η διάταξη του ν. 3 παρ. 2 πανδ. (43.7) του προϊσχύσαντος β/ ρωμαϊκού δικαίου. Όμως η διάταξη αυτή συνισταμένη στο ότι δυο(2) κατά συνέχεια γενεές τέτοια γνώριζαν τη χρήση του πράγματος, αρκεί να προσδώσει στο ακίνητο την ιδιότητα του κοινοχρήστου εφόσον η αρχαιότητα στη χρήση του πράγματος της κοινό-τητος, δήμου ή των δημοτών τους υπήρ-ξε συνεχής επί δυο(2) γενεές πριν την 23.2.1946 ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του ΑΚ αφού σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 51 του εισαγωγικού του Κώδικα αυτού Α.Ν 2783/1941 η απόκτηση κυριότητας ακινήτου θα κριθεί με το προϊσχύσαν του κώδικα αυτού, δίκαιο, εφόσον η κτήση της εχώρησε πριν την εισαγωγή του ΑΚ. Συνεπώς από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ιδιότητα του πράγματος ως κοινοχρήστου και κατ' επέκταση η κυριότητα αυτού από κοινό-τητα ή δήμο πρέπει να αποκτάται με την κοινή χρήση του πράγματος από δυο (2) κατά συνέχεια γενεές και η αρ-χαιότητα αυτή στη χρήση να έχει συμπληρωθεί κατά τον χρόνο εισαγωγής του ΑΚ την 23.2.1946 (ΑΠ 1905/1988 ΝοΒ 37.733).

897/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασιλική Καραγιάννη** δικαστικός αντιπρόσωπος του Ν.Σ.Κ., **Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Κοίτη μη πλεύσιμου ποταμού. Ανήκει στους ιδιοκτήτες των παραποτάμιων κτημάτων αν εγκαταλειφθεί (1072 ΑΚ). Έννοια «εγκατάλειψης». Περιστατικά εγκατάλειψης. Σε ποιόν ανήκει το τμήμα που εγκαταλείφθηκε. Ποταμός Γλαύκος. Μείωση της κοίτης

Το άρθρο 1072 ΑΚ ορίζει τα εξής: « Η κοίτη ποταμού μη πλεύσιμου ,που εγκαταλείφθηκε, ανήκει στους κυρίους των παραποτάμιων κτημάτων. Η διάταξη του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως. Οι κύριοι του εδάφους της νέας κοίτης έχουν το δικαίωμα μέσα σε ένα έτος να αποκαταστήσουν το ρεύμα στην προηγούμενη κοίτη». Από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 1072 ΑΚ, σε συνδυασμό και με εκείνες των άρ-θρων 966, 967 και 968 του ιδίου Κώδι-κα, σαφώς συνάγεται, ότι ο ποταμός που ρέει με ελεύθερη και αέναη ροή, δεν είναι όμως πλεύσιμος, και το έδα-φος που καταλαμβάνεται από την κοίτη του είναι κοινής χρήσεως και εκτός συναλλαγής πράγμα και ανήκει στο Δημόσιο, εφόσον δεν ανήκει σε δήμο ή κοινότητα και ότι προϋπόθεση της εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 1072 ΑΚ είναι η ύπαρξη παραποτάμιου κτήματος ή κτημάτων, τα οποία βρίσκο-νται σε επαφή με τον ποταμό, του οποί-ου η κοίτη εγκαταλείφθηκε. Ως εγκατά-λειψη της παλαιάς κοίτης νοείται η πλή-ρης, με το σχηματισμό νέας κοίτης, η οποία αποτελεί φυσικό φαινόμενο μα προοπτική σταθερότητας και διάρ-κειας. Συνεπώς, αν η κοίτη μη πλεύσι-μου ποταμού, η οποία ανήκει στο Δημό-σιο, περιορίστηκε κατά τρόπο, ώστε μεταξύ της ιδιοκτησίας τρίτου και της περιορισθείσης κοίτης του ποταμού να παρεμβάλλεται έκταση, αυτή εξακο-λουθεί να ανήκει στο Δημόσιο και δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 1072 παρ. 1 ΑΚ (Ολ ΑΠ 24/2001 ΕλλΔνη 43.90).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά :Το επίδικο, για το οποίο η κρινόμενη διεκδικητική αγωγή, είναι μια εδαφική έκταση 15 στρεμμάτων, που βρίσκεται στη θέση «Παλαιόπυργος» της κοινότητας Πε-τρωτού Πατρών και συνορεύει βόρεια με έκταση Δημοσίου, παραχωρηθείσα στον Δήμο Πατρέων και στην κοινότητα Πετρωτού, νότια με δρομίσκο και προ-στατευτικό αντιπλημμυρικό μανδρότοι-χο Δημοσίου και πέραν αυτών με κτήμα Θ.Π, ανατολικά με έκταση Δημοσίου, παραχωρηθείσα στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και δυτικά με δημόσιο κτή-μα και εν μέρει με προστατευτικό αντι-πλημμυρικό μανδρότοιχο Δημοσίου. Η έκταση αυτή αποτελεί τμήμα της εγκα-ταλειφθείσας κοίτης του μη πλεύσιμου ποταμού Γλαύκου, συνεπεία εκτελέσε-ως υπό του εναγομένου Δημοσίου κατά τα έτη 1938-1940 τεχνικών έργων και συγκεκριμένα αντιπλημμυρικών μαν-δρότοιχων. Ειδικότερα η επίδικη έκταση παρεμβάλλεται μεταξύ της ιδιοκτησίας τρίτου (Θ.Π.) και της περιορισθείσας εν λόγω κοίτης. Να σημειωθεί, ότι με την

1030/1982 απόφαση του Αρείου Πάγου απορρίφθηκε ως αβάσιμη κατ΄ ουσίαν η από 2-8-1973 αγωγή του προαναφερόμενου Θ.Π (δικαιοπάροχου του ενάγοντος), κατά του Ελληνικού Δημοσίου, με την οποία ζήτησε την αναγνώριση της κυριότητας του επί εδαφικής εκτάσεως 40 στρεμμάτων, τμήμα της οποίας απο-τελεί το επίδικο ακίνητο, κυρίως κατά την περί προσχώσεως διάταξη του άρ-θρου 1072 του ιδίου Κώδικα. Επομένως, η επίδικη εδαφική έκταση, εφόσον αποκαλύφθηκε από το μερικό οριστικό περιορισμό της κοίτης του μη πλεύσιμου ποταμού Γλαύκου, εξακολουθεί να ανή-κει κατά κυριότητα στο εναγόμενο Ελληνικό δημόσιο (άρθρα 967,968 ΑΚ), ο δε ενάγων δεν απέκτησε την κυριότητα αυτής με έκτακτη χρησικτησία, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται. Πρέπει, συνεπώς, η ένσταση του εναγομένου περί ιδίας κυριότητας, για την οποία του τάχθηκε το προσήκον θέμα αποδείξεως, να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη.

902/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτες).
(Δικηγόροι: **Άννα Τουμαζάτου-Θεοτοκάτου, Δήμητρα Τσούτσιου-Τραϊανού**).

Επιταγή. Αντιτάσσονται ενστάσεις κατά του κομιστή εάν στηρίζονται στις προσωπικές σχέσεις με τον εκδότη ή προηγούμενους κομιστές μόνο αν ο κομιστής κατά την απόκτηση της επιταγής ενήργησε με γνώση προς βλάβη του οφειλέτη. Τέτοια ενέργεια υπάρχει όταν ο κομιστής γνωρίζει κατά την απόκτηση του τίτλου ότι με την μεταβίβαση προς αυτόν είναι δυνατόν να ματαιωθεί η προβολή των ενστάσεων αυτών. Ενεχύραση τίτλου σε δανειστή. Γίνεται με οπισθογράφηση σε διαταγή της πιστώτριας στην ανώνυμη εταιρία(τράπεζα) χωρίς να απαιτείται άλλη έγγραφη σύμβαση ενεχυράσεως. Δεν αποκλείεται όμως η ενεχύραση και του κοινού τρόπου ενεχύρασης της απαιτήσεως με την τήρηση των διατυπώσεων των άρθρων 1247 και 1248 ΑΚ. Τίτλος που ενεχυράζονται με οπισθογράφηση είναι η συναλλαγματική, τα γραμμάτια εις διαταγήν και η επιταγή. Ανάληψη υποχρεώσεως με επιταγή για λογαριασμό τρίτου. Είναι δυνατή αλλά αυτό πρέπει να προκύπτει από το κείμενο

Κατά τη διάταξη του άρθρου 22 του Ν. 5960/1993 «περί επιταγής» τα εναγόμενα εξ επιταγής πρόσωπα δεν μπορούν να αντιτάξουν κατά του κομιστή ενστάσεις που στηρίζονται σε προσωπικές τους σχέσεις με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές, εκτός αν ο κομιστής κατά την απόκτηση της επιταγής ενήργησε με γνώση προς βλάβη του οφειλέτη. Από τη διάταξη αυτή, που εκφράζει το αναιτιώδες της ενοχής από επιταγή σαφώς συνάγεται ότι κατ΄ εξαί-ρεση μόνον επιτρέπεται η προβολή τέ-τοιων-ενστάσεων από το εναγόμενο εξ επιταγής πρόσωπο κατά του κομιστή, αν ο κομιστής κατά το χρόνο κτήσεως της επιταγής τελούσε σε γνώση της υπάρξεως των ενστάσεων αυτών κατά του εκδότη ή των πριν απ' αυτόν κομιστών του τίτλου και ενήργησε αυτός προς βλάβη του οφειλέτη. Τέτοια ενέργεια υπάρχει όταν ο κομιστής γνωρίζει

κατά την απόκτηση του τίτλου ότι με την μεταβίβαση του προς αυτόν είναι δυνατόν να ματαιωθεί η προβολή των ενστάσεων τούτων και ότι επιτυγχάνεται έτσι η πληρωμή του τίτλου, η οποία χωρίς τη μεταβίβαση του προς αυτόν δε θα μπορούσε να επιτευχθεί. Περαιτέρω στο άρθρο 1251 ΑΚ ορίζεται ότι για την ενεχύραση τίτλου σε δανειστή, χωρίς να απαιτείται άλλη έγγραφη συμφωνία, ενώ με το άρθρο 1255 παρ. 1 εδ. ο ΑΚ ορίζεται ότι αν αντικείμενο του ενεχύρού είναι τίτλος σε διαταγή, ο ενεχυρούχος δανειστής έχει δικαίωμα να εισπράξει μόνος και αν ακόμα δεν έληξε το ασφαλιζόμενο χρέος. Εξάλλου η ενεχύραση των τίτλων σε διαταγή με οπισθογράφηση και παράδοση έχει θεσπισθεί ως ειδικός τρόπος ενεχυράσεως για ορισμένες ανώνυμες εταιρίες και προς ασφάλεια ορισμένων απαιτήσεων τους, με το άρθρο 38 του ΝΔ/τος 17.7/13-8-1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών, που εξακολουθεί να ισχύει κατά το άρθρο 41 παρ. 1 του ΕισΝακ και ορίζει ότι αν αντικείμενο της ενεχυράσεως είναι δικόγραφο σε διαταγή, η ενεχύραση γίνεται με οπισθο-γράφηση αυτού σε διαταγή της πιστώ-τριας, χωρίς να απαιτείται άλλη έγγρα-φη σύμβαση ενεχυράσεως. Από τις δια-τάξεις αυτές προκύπτει ότι για την ενε-χύραση τίτλου, σε διαταγή αρκεί η οπι-σθογράφηση αυτού σε διαταγή του δα-νειστή, χωρίς να απαιτείται άλλη διατύ-πωση, δεν αποκλείεται δε η επιλογή του κοινού τρόπου ενεχυράσεως της απαιτήσεως, με την τήρηση των διατυ-πώσεων των άρθρων 1247, 1248 ΑΚ. Μεταξύ δε των τίτλων σε διαταγή, που ενεχυράζονται με οπισθογράφηση, κα-τά την διάταξη του άρθρου 1251 ΑΚ είναι και η επιταγή, καθ' όσον από τη μη ύπαρξη στο Ν.5960/1933 «περί επι-ταγής» αντίστοιχης διάταξης του άρθρου 19 του ν.5325/1932, με την οποία προβλέπεται η οπισθογράφηση, λόγω ενεχύρου, των συναλλαγματικών και των γραμματίων εις διαταγήν (άρθρ 77 του Ν. 5325/1932) δεν μπορεί να συναχθεί ότι θεσπίζεται για την επιταγή σχετική απαγόρευση. Η νομιμότητα άλλωστε ενεχυράσεως της επιταγής θεωρείται δεδομένη και από τη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 1 του Ν. 1957/91, που ορίζει ότι επιταγές που προσκομίζονται στις Τράπεζες, για είσπραξη, ενεχύρα-ση ή φύλαξη καταγράφονται υποχρεωτικά σε πινάκια, στα οποία επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου…..,καταργείται δε ρητώς (παρ2) η 238/1979 απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής, που απαγόρευσε την οπισθογράφηση λόγω ενεχύρου προς τις Τράπεζες μεταχρονολογημένων επιταγών. Περαιτέρω από τις δια-τάξεις των άρθρων 11 του Ν. 5960/1933 και 211 ΑΚ συνάγεται ότι είναι δυνατή η ανάληψη υποχρέωσης από επιταγή στο όνομα και για λογαριασμό άλλου είτε φυσικού είτε νομικού ιδίως προ-σώπου. Στην περίπτωση όμως αυτή ή βούληση του αντιπροσώπου ότι ενέρ-γησε στο όνομα άλλου, πρέπει να προ-κύπτει από το κείμενο του τίτλου της επιταγής και όχι από τις περιστάσεις με βάση εξωτερικά στοιχεία, όπως ισχύει στις μη τυπικές δικαιοπραξίες. Ειδικότερα προκειμένου περί του νομικού προσώπου της εταιρείας, έγκυρα τούτο δεσμεύεται από επιταγή, που έχει υπογράψει το αντιπροσωπευτικό της όργανο με την εταιρική επωνυμία ή και με το δικό του μόνο όνομα, εφόσον στη δεύτερη περίπτωση το όργανο αυτό έχει ενεργήσει στο όνομα της εταιρείας και τούτο ορίζεται ρητά στο τίτλο. Στην αντίθετη περίπτωση ενοχή από επιταγή γεννιέται για εκείνον που υπέγραψε ατο-

μικά, κατά του οποίου και μόνον νομιμοποιείται ο κομιστής στην άσκηση του αναγωγικού ή αγωγικού κατά περίπτωση δικαιώματος του. Εξάλλου κατά το άρθρο 21 του Ν. 3190/1955 «περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης «οι διαχειριστές υπογράφουν για την εταιρεία θέτοντες την υπογραφή τους κάτω από την επωνυμία της εταιρίας. Η διάταξη αυτή καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οφείλουν να υπογράφουν για την εταιρεία θέτοντες την υπογραφή τους κάτω από την επωνυμία της εταιρείας. Η διάταξη αυτή καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οφείλουν να υπογράφουν οι διαχειριστές τις δεσμευτικές για την εταιρεία πράξεις και δεν τροποποιεί ού-τε υποκαθιστά τις γενικές αρχές που ισχύουν για το θεσμό της αντιπροσώπευσης και οι οποίες βρίσκουν κατά το άρθρο 68 παρ. 2.ΑΚ αναλογική εφαρμογή και στο χώρο των εμπορικών εταιρειών, που διαθέτουν νομική προσωπικότητα. Τέλος η κατά το άρθρο 632 ΚΠολΔ ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής αποτελεί ειδική μορφή της ανακοπής των άρθρων 583 ΚΠολΔ και ασκείται όπως η αγωγή. Το δικόγραφο της πρέπει να περιέχει με τρόπο σαφή και ορισμένο όλες τις ενστάσεις κατά του κύρους της διαταγής πληρωμής. Νέοι λόγοι, που δεν περιέχονται στο δικόγραφο της ανακοπής δεν επιτρέπεται να προταθούν από τον ανακόπτοντα για πρώτη φορά με διαφορετικό τρόπο από τον οριζόμενο στο άρθρο 585 παρ.2 εδ. β΄ ΚΠολΔ είτε με τις έγγραφες προτάσεις του ανακόπτοντος της πρω-τοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας δίκης ή με το δικόγραφο της έφεσης του κατά της απόφασης που απέρριψε την ανα-κοπή, ακόμα και αν οι λόγοι αυτοί αφο-ρούν ισχυρισμούς, που αναφέρονται στα άρθρα 269 και 527 ΚΠολΔ, καθ΄ όσον έναντι των τελευταίων αυτών γενι-κών διατάξεων κατισχύει λόγω της ειδικότητάς της, η διάταξη του άρθρου 585 παρ. 2 εδ. β΄ ΚΠολΔ, κατά την οποία νέοι λόγοι ανακοπής μπορούν να προταθούν μόνο με πρόσθετο δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίό απευθύνεται η ανακοπή και κοινοποιείται οκτώ ημέρες πριν από τη συζήτηση. Μόνο το περιεχόμενο της παραπάνω ανακο-πής και εκείνο των τυχόν, κατά τον προεκτεθέντα τρόπο, ασκηθέντων προσθέτων λόγων της οριοθετεί το αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής. (βλ. σχ. ΑΠ 50/2004 Δνη 45, 735, ΑΠ 1025/2003 Δνη 45, 115 ΑΠ 1565/2002 Δνη 45, 1039, ΑΠ 124/2003 Δνη 44, 1319, ΑΠ 1436/2003, Δνη 46, 772, ΑΠ 1360/1998 Δνη 40, 345, ΑΠ 1128/94 Δνη 37, 646, Μάρκου: Δίκαιο επιταγής, β΄ έκδοση σελ.120, 162 επ, 177, Ε. Περάκης:Το δίκαιο της ΕΠΕ άρθρο21).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Μετά από αίτηση της καθής η ανακοπή –εφεσίβλητης Τράπεζας, εκδόθηκε η 4/2002 διαταγή πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας με βάση τις 1039072-1, 1039073-2 και 1039074-3, τραπεζικές επιταγές, που φέρεται ότι εξέδωσε ο ανακόπτων-εκκαλών την 1-10-2001, 1-11-2001 και 1-12-2001, ποσού 7.000.000 δρχ., 8.000.000 δρχ. και 7.842.580 δρχ., αντίστοιχα, σε διαταγή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ ΕΛΛΑΣ Ανώνυμη Εταιρεία θέρμανση – κλιματισμός-Πισίνες» και το διακριτικό τίτλο «PRISMATECH HELLAS AE» και των οποίων (επιταγών) η καθής η ανακοπή –εφεσίβλητη είναι νόμιμη κομίστρια με οπιθογράφηση λόγω ενεχύρου. Με τον πρώτο λόγο της ανακοπής

ισχυρίζεται ο ανακόπτων ότι τις προαναφερόμενες επιταγές, με βάση τις οποίες εκδόθηκε η ανακοπτόμενη διαταγή πληρωμής και με την οποία υποχρεώθηκε να καταβάλει στην τελευταία το ποσό των 67.036 ευρώ, εξέδωσε όχι ο ίδιος ατομικά, αλλά ως νόμιμος εκπρόσωπος και διαχειριστής της μονοπρόσωπης ΕΠΕ με την επωνυμία «Τουμαζότος Με-νέλαος Μονοπρόσωπη ΕΠΕ, που εδρεύει στο Αργοστόλι Κεφαλληνίας, με αποτέλεσμα από την πράξη του αυτή δεσμεύεται η εταιρεία και όχι προσωπικά ο ίδιος και συνεπώς πρέπει να ακυρωθεί η ίδια διαταγή πληρωμής, λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης. Ο λόγος αυτός της ανακοπής πρέ-πει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβά-σιμος, καθ ’όσον από τα σώματα των ένδικων επιταγών αποδείχθηκε ότι ο ανακόπτων έχει υπογράψει στη θέση του εκδότη με δική του ιδιόχειρη υπογραφή, χωρίς να γίνεται οποιαδήποτε αναφορά σ΄ αυτές ότι ενεργεί στο όνομα της παραπάνω εταιρείας, με κάποια φράση δηλωτική της ιδιότητας με την οποία ενεργούσε κατά το χρόνο υπογραφής αυτών. Εξάλλου δεν υπάρχει κάτω από τις υπογραφές του σφραγίδα της εταιρείας με την εταιρική επωνυμία. Συνεπώς και σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, αφού δεν αποδείχθηκε από το κείμενο των ίδιων τίτλων, ότι ο ανακόπτων ενήργησε ως αντιπρόσωπος στο όνομα της ΕΠΕ, ευθύνεται ατομικά ως εκδότης αυτών. Το γεγονός ότι οι ίδιες επιταγές κινήθηκαν με χρέωση του 315/440235-96 λογαριασμού όψεως της Εθνικής Τράπεζας, ο οποίος προκύπτει ότι ανήκει στην παραπάνω ΕΠΕ, δεν αρκεί για τη δέσμευση της, ως αντιπροσωπευόμενης κατά το χρόνο της έκδοσης αυτών, από τον ανακόπτοντα δια-χειριστή της. Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε ως αβάσιμο τον παραπάνω λόγο της ανακοπής ορθώς έκρινε και κατά το προαναφερόμενο θέμα και υποστηρίζει τα αντίθετα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Με το δεύτερο λόγο της ανακοπής ισχυρίζεται ο ανακόπτων ότι οι ένδι-κες επιταγές δεν αντιπροσωπεύουν οφειλή του προς την προαναφερόμενη εταιρεία με την επωνυμία «ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ ΕΛΛΑΣ ΑΕ», αλλά είναι αποτέλεσμα απάτης που διέπραξε σε βάρος του η τελευταία και συνεπώς η αξίωση της που θεμελιώνεται σ’ αυτές τις επιταγές είναι άκυρη. Ειδικότερα ισχυρίσθηκε ότι στα πλαίσια σύμβασης δικαιόχρησης (fransching), που είχε καταρτισθεί μεταξύ αυτού και της τελευταίας, αφού πείσθηκε από τους εκπροσώπους της ότι είναι οικονομικά ισχυρή, του παρεχώρησε αυτή το δικαίωμα χρήσης του συστήματος «PRISMATECH, με αντικείμενο δραστηριότητας τη θέρμανση, τον κλιματισμό και λοιπά ηλεκτρομηχανολογικά μηχανήματα αποκλειστικά στην πόλη Αργοστολίου Κεφαλληνίας. Ότι τον Οκτώβριο του 2000 η ίδια εταιρεία τον ενημέρωσε ότι είχε πραγματοποιή-σει εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων κλιματιστικών σε εξαιρετικά συμφέρουσες τιμές και ότι αν αγόραζε κλιματιστικά, με την έκδοση μεταχρονολογημένων επιταγών για να καλύψει το τίμημα των πωλήσεων, θα κέρδιζε από την μεταπώληση τους επί πλέον ποσοστό 10%. Ότι πείσθηκε, σ΄ αυτές τις διαβεβαιώσεις της και εξέδωσε τις ένδικες επιταγές, πλην όμως όλα τα παραπάνω ήταν ψευδή, αφού ούτε εισαγωγή κλιματιστικών είχε πραγματοποιήσει η ίδια η εταιρεία, ούτε ακίνητη περιουσία είχε και αντιμετώπιζε σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Ότι στις διαμαρτυρίες του

η παραπάνω εταιρεία ζήτησε από αυτόν αλλά και από άλλους εμπόρους, με τους οποίους συνεργαζόταν πανελλαδικά επειδή, είχε συμφωνήσει την εξαγορά της από άλλη εταιρεία ζήτησε από αυτόν αλλά και από άλλους εμπόρους, με τους οποίους συνεργαζόταν πανελλαδικά επειδή, είχε συμφωνήσει την εξαγορά της από άλλη εταιρεία στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και επειδή για λόγους διαδικαστικούς έπρεπε να προηγηθεί της εξαγοράς αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, να συμμετάσχουν εικονικά στην αύξηση αυτή, χωρίς να καταβάλλουν χρήματα, παρά μόνο με μια δήλωση ότι επιθυμούσαν αν αγοράσουν μετοχές αυτής με κεφαλαιοποίηση των επιταγών που προαναφέρθηκαν, προκειμένου να ανταπεξέλθει στην επικείμενη οικονομική κατάρρευση. Ότι συναίνεσε στην πρόταση της, αποφασίσθηκε σε έκτακτη γενική της συνέλευση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, η οποία ουδέποτε πραγματοποιήθηκε και δυο μήνες μετά η ίδια εταιρεία κατέθεσε δήλωση παύσης των πληρωμών της και κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως με την 46/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών για οφειλές της σε Τράπεζες και προμηθευτές των προϊόντων που εμπορεύοτανμ 2.500.000.000 δρχ.. Ότι την παραπάνω απατηλή συμπεριφορά της «ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ ΕΛΛΑΣ» γνώριζε η καθ΄ ής Τράπεζα, καθόσον η θυγατρική της εταιρεία με την επωνυμία «ALPFA VENTURES", συμμετέχει στην τελευταία(ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ) κατά ποσοστό 49,9 % και προκειμένου να την ωφελήσει και να βλάψει την προαναφερόμενη ΕΠΕ της οποίας διαχειριστής και νόμιμος εκπρόσωπος είναι ο ανακόπτων, δέχθηκε να αποκτήσει με οπισθογράφηση λόγω ενεχύρου της ένδικες συναλλαγματικές. Ο λόγος αυτός της ανακοπής δεν αποδείχθηκε. Ακόμα και να ήθελε να γίνει δεκτόν ότι η παραπάνω εταιρεία ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ επέδειξε την επικαλούμενη από τον ανακόπτοντα απατηλή συμπεριφορά, δεν αποδείχθηκε ότι η καθής κατά το χρόνο κτήσης των ένδικων επιταγών γνώριζε την ακυρότητα αξίωσης της τελευταίας, που θεμελιώνεται σ΄ αυτές και ότι με την απόκτηση τους ενήργησε προς βλάβη του ανακόπτοντος και της ΕΠΕ αφού γνώριζε ότι η οπισθογράφος ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ δεν μπορούσε να εισπράξει τις επιταγές, λόγω της απάτης που είχε διαπράξει σε βάρος, του εκδότη αυτών και ότι με την μεταβίβαση τους προς αυτήν είναι δυνατόν να ματαιωθεί η προβολή της περί ακυρότητας ενστάσεως κατά της οπισθογράφου και να επιτευχθεί η πληρωμή τους. Η καθής η ανακοπή Τράπεζα, οπωσδήποτε γνώριζε τη δεινή οικονομική κατάσταση της ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ όχι μόνο για το λόγο ότι η παραπάνω θυγατρική της εταιρεία ήταν μέτοχος της τελευταίας, αλλά και από το γεγονός ότι τη χρηματοδοτούσε (την ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ) από το 1996, στα πλαίσια της σύμβασης αλληλοχρέου λογαριασμού, που είχε καταρτισθεί μεταξύ τους, αλλά δεν αποδείχθηκε ότι γνώριζε κατά το χρόνο κτήσης των ένδικων επιταγών και την αιτία για την οποία εκδόθηκαν, την ανυπαρξία απαίτησης της ΠΡΙΣΜΑΤΕΧ κατά του εκδότης τους και την απατηλή συμπεριφορά της τελευταίας. Επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε ως αβάσιμο τον παραπάνω λόγο της ανακοπής, ορθώς έκρινε και κατά συνέπεια ο δεύτερος λόγος της έφεσης, που ανάγεται στο προαναφερόμενο θέμα και υποστηρίζει τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

928/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτρης Γιαννακός, Γεώργιος Καραμέρος**).

Σύμβαση. Ελεύθερος ανταγωνισμός. Ακυρότητα της σύμβασης λόγω αντίθεσης της στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, κρίνεται αναμφιβόλως από τα πολιτικά δικαστήρια και όχι από την επιτροπή ανταγωνισμού. Συμφωνία μεταξύ εταιρίας διάθεσης βενζίνης κλπ(ΤΕΧΑΚΟ) και πρατηριούχου βενζινοπώλου με διάθεση αποκλειστικά των προϊόντων της εταιρίας. Πότε η σύμβαση αυτή είναι άκυρη. Διατακτικό της

Η κρινόμενη από 10 Ιανουαρίου 2005 έφεση του ενάγοντος Κ .Σ. κατά της 275/2004 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που δίκασε κατά την τακτική διαδικα-σία και 1) απέρριψε ως απαράδεκτη κατά την κύρια βάση της την από 23 Δεκεμβρίου 2002 αγωγή του ως άνω εκκαλούντος κατά της εφεσίβλητης ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «SHELL HELLAS AE» για αναγνώριση της ακυρότητας της από 26 Ιουλίου 1996 σύμβασης εμπορικής συνεργα-σίας των διαδίκων κατ΄ εφαρμογή του άρθρου 1 του ν. 703/1977 και β) ως μη νόμιμη την επικουρική βάση της αγωγής εκ του άρθρου 179 του ΑΚ και 2) παρέ-πεμψε λόγω αναρμοδιότητας στο Μονο-μελές Πρωτοδικείο Πατρών το κεφά-λαιο της ως άνω αγωγής για αναγνώ-ριση της ακυρότητας των από 26 Ιουλίου 1996 μισθωτικών συμβάσεων και από-δοση της χρήσης του μισθίου, έχει ασκη-θεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, αφού από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ή πάροδος της προθεσμίας ασκήσεως αυτής ή άλλος λόγος απαραδέκτου. Επομένως, η έφεση πρέπει να γίνει τυ-πικώς δεκτή και να εξεταστεί το βάσιμο των λόγων της μέσα στα όρια του μετα-βιβαστικού της αποτελέσματος. Η εκ-καλούμενη απόφαση, απορρίπτοντας την αγωγή του εκκαλούντος κατά την κύρια βάση με την οποία αυτός ζητούσε την αναγνώριση της ακυρότητας της σύμβασης εμπορικής συνεργασίας κατά το άρθρο 1 του Ν 703/1977 λόγω της περιεχομένης σ' αυτήν ρήτρας που περιορίζει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, διέλαβε επί λέξει ότι «αποκλειστική δι-καιοδοσία να αποφανθεί επ΄ αυτού έχει η επιτροπή Ανταγωνισμού, του δι-καστηρίου έχοντος εξουσία να ερευνή-σει παρεπιπτόντως μόνο την ακυρότητα της ρήτρας στα πλαίσια άλλης συνα-φούς δίκης» Η κρίση της όμως αυτή είναι εσφαλμένη σύμφωνα με τις παραγρά-φους 2 και 3 του άρθρου18 του Ν 703/1977, ερμηνευόμενες κατά το Σύνταγμα και το άρθρο 81 της Συνθ ΕΚ και υπο το πρίσμα του άρθρου 6 του Ευρωπαϊ-κού Κανονισμού 1/2003. Η επιτροπή προστασίας Ανταγωνισμού που είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή, όταν καλείται με απόφαση της να αποφανθεί στα πλαίσια του άρθρου 1 παρ. 3 του Ν 703/1977, ασκεί αποκλειστική δικαι-οδοσία, την οποία ο νόμος ρητώς επιφυ-λάσσει σ΄ αυτήν (επιτροπή ανταγωνι-σμού). Όταν η απόφαση αυτή δεν υφί-σταται, όπως εν προκειμένω, ή όταν δεν υπάρχει δεδικασμένο από απόφαση διοικητικών δικαστηρίων (άρθρο 18 παρ. 1 ν

703/1977), τα πολιτικά δικαστήρια είναι ελεύθερα αν κρίνουν υποθέσεις αναφορικά με τις ιδιωτικού δικαίου συνέπειες των άρθρων 1.2 και 2ο του ν703/1977, κρίνοντας παρεμπιπτόντως την συμβατότητα των συμπράξεων κλπ με τα άρθρα αυτά. Ειδικότερα, η αναγνώριση της ακυρότητας της σύμβασης λόγω αντίθεσης της στο άρθρο 1 παρ. 1 του ως άνω νόμου, αστικού, προεχόντως, δικαίου συνέπεια της απαγόρευσης των συμπράξεων που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό, είναι αναμφιβόλως έργο των πολιτικών δικαστηρίων και όχι της επιτροπής ανταγωνισμού, η οποία, διαπιστώνοντας την αντίθεση ορισμένης συμβατικής ρήτρας προς το άρθρο 1 παρ. 1 του ν 703/1977, δεν απαγγέλει ακυρότητα της σύμβασης, αλλ΄ επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 9 του ν 703/1977 διοικητικές κυρώσεις. Δηλαδή, η αποστο-λή και ο ρόλος που επιφυλάσσει ο νό-μος (703/1977) στην επιτροπή ανταγωνισμού, όταν η τελευταία καλείται να ενεργήσει, ασκώντας την δικαιοδοσία της, όπως λ.χ. στις περιπτώσεις των άρ-θρων 1 παρ. 3 κα 9 του ν. 703/1977, είναι περιορισμένη και σε καμία περίπτωση η διοικητική αυτή αρχή δεν έχει ταχθεί για να υποκαταστήσει στο έργο τους τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια, που από το Σύνταγμα έχουν προορισμό να παρέχουν στους ιδιώτες έννομη προστασία σε διαφορές αμιγώς ιδιωτικού δικαίου, όπως είναι και η προκειμένη για αναγνώριση της ακυρότητας ρήτρας που περιορίζει τον ανταγωνισμό στις κά-θετες συμπράξεις (συμφωνίες). Σε κάθε περίπτωση, αν δεν ήθελε γίνει δεκτή ενόψει των ανωτέρω η προφανής φρα-στική αστοχία της διάταξης του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν 703/1977 (η αληθινή έννοια της ως άνω διάταξης, είναι ότι τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια έχουν την απεριόριστη εξουσία να κρίνουν το κύ-ρος των συμφωνιών του άρθρου 1 παρ. 1 του ν 703/1977, ενόσω δεν υπάρχει δεσμευτικό γι΄ αυτά διοικητικό δεδικα-σμένο του άρθρου 18 παρ 1 και όχι μόνο όταν το κύρος των συμφωνιών αυτών τίθεται ως παρέμπιπτον πρόκριμα άλ-λης κύριας ενώπιον τους δίκης μεταξύ των ιδίων διαδίκων, διότι και στην περί-πτωση αυτή τα δικαστήρια δεν έχουν τέτοια εξουσία παρεμπίπτουσας έρευ-νας, όταν υπάρχει το ως άνω δεδικα-σμένο. Άλλο το ζήτημα ότι από την κρίση τους αυτή δεν δεσμεύονται ούτε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ούτε το Διοι-κητικό Εφετείο Αθηνών και το Συμβούλιο Επικρατείας), ή τελευταία διάταξη ως αντισυνταγματική είναι ανίσχυρη, διότι προσκρούει στις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές της δικαστικής προστασίας (20 Σ) και της διακρίσεως των εξουσιών(26 Σ), διότι δεν είναι δυνατόν να επιφυλλάσσεται με διάταξη νόμου η κρίση για αμιγώς ιδιωτικού δικαίου ζήτημα(αναγνώριση ακυρότητας της σύμβασης) σε διοικητική αρχή. Άλλωστε και στο πλαίσιο του Κοινοτικού δικαίου τα πολιτικά δικαστήρια των κρατών-μελών έχουν αρμοδιότητα να επιλαμβάνονται υποθέσεων με αίτημα την αναγνώριση και εφαρμογή των ιδιωτικού δικαίου έννομων συνεπειών(αναγνώριση ακυρότητας, αποζημίωση) της παράβασης των άρθρων 81 και 82 της Συνθ ΕΚ, γεγονός που επιβεβαιώνει και ο πρόσφατος Κανονισμός 1/2003 της Ένωσης στο άρθρο 6. Επομένως, κατά παραδοχή του πρώτου λόγου εφέσεως, που συνίσταται στην εσφαλμένη ερμηνεία από το πρωτόδικο δικαστήριο του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν. 703/1977, πρέπει η εκκαλούμενη απόφαση να εξαφα-

νιστεί κατά το μέρος που απέρριψε την κύρια βάση της αγωγής του εκκαλούντος για δικαστική αναγνώριση της ακυρότητας της σύμβασης εμπορικής συνεργασίας(αποκλειστικής προμήθειας) που είχε συνάψει με την εφεσίβλητη λόγω της περιεχόμενης σ΄ αυτήν ρήτρας περιορισμού του ελεύθερου ανταγωνισμού και το δικαστήριο τούτο, κρατώντας την υπόθεση, να εξετάσει στην ουσία της την αγωγή ως προς την ως άνω κύρια βάση της. Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Την 26 Ιουλίου 1996 η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Τεξά-κο Ανώνυμος Ελληνική Εταιρία Πετρε-λαίων», η οποία το έτος 2000 κατόπιν τροποποίησης του καταστατικού της μετονομάστηκε σε «ASTRON OIL Ανώ-νυμη Ελληνική Εταιρία Πετρελαίων», και στη συνέχεια το έτος 2001 συγχωνεύθηκε με απορρόφηση της από την ήδη ενάγομενη και εφεσίβλητη ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «SELL HELLAS AE», κατάρτισε με τον ενά-γοντα (εκκαλούντα) και τον αδελφό του ΒΣ τρεις(3) οργανικά συνδεδεμένες και αλληλένδετες μεταξύ τους στο βαθμό που η τύχη της μιας να επηρεάζει αμέσως και την άλλη, διαρκείς ενοχικές συμβάσεις για να εξυπηρετηθεί πρωτίστως ο επιχειρηματικός της σκοπός για αποκλειστική διάθεση από το πρα-τήριο μόνο των δικών της προϊόντων επί δέκα πέντε (15) συνεχή χρόνια. Με την πρώτη οι αδελφοί Σ.Κ. και Β) εκμί-σθωσαν στην εταιρία με συμβολαιο-γραφικό έγγραφο του Συμβολαιογρα-φίου Αθηνών Η Κ δύο συνεχόμενα ακίνητα τους στη θέση «Έξω Αγυιά» Πατρών και στη συμβολή των οδών Νο-ταρά και Αρέθα, τα οποία ήδη από το έτος 1988 ήσαν διαμορφωμένα και λειτουργούσαν ως πρατήριο διάθεσης υγρών καυσίμων και λιπαντικών. Το μί-σθωμα συμφωνήθηκε σε 500.000 δραχ-μές το μήνα για όλη τη διάρκεια της μισθώσεως, η οποία ορίστηκε δεκαπε-νταετής από την ημέρα της υπογραφής του συμβολαίου και προκαταβλήθηκε από την Τεξάκο στους εκμισθωτές για όλη τη 15ετία με την κατάρτιση της σύμ-βασης (90.000.000 δρχ. και επί πλέον 1.620.000 δρχ. που είναι το μισό του χαρτοσήμου). Το μίσθιο συμφωνήθηκε να χρησιμοποιηθεί από την Τεξάκο ως κατάστημα- σταθμός εξυπηρέτησης αυτοκινήτων με πρατήριο πώλησης υγρών καυσίμων, πλυντήριο, λιπαντήριο αυτοκινήτων και πώλησης ανταλλα-κτικών αυτοκινήτων, καθώς και παρα-γώγων του πετρελαίου. Επειδή όμως την εκμετάλλευση του πρατηρίου δεν θα είχε η μισθώτρια εταιρία, αλλά οι εκμισθωτές, συμφωνήθηκε ότι αυτή θα έχει το δικαίωμα υπεκμίσθωσης για να υπηρετηθεί έτσι η κυρίαρχη ενοχική σχέση που ήταν η σύμβαση εμπορικής συνεργασίας των διαδίκων με διάθεση από το πρατήριο μόνο των προϊόντων της μισθώτριας για όλο το χρόνο της υπομίσθωσης που συμπίπτει με αυτόν της μισθώσεως (δεκαπενταετία). Με τη δεύτερη ,που καταρτίστηκε την ίδια ημέρα, η Τεξάκο υπομίσθωσε το πρατήριο στους εκμισθωτές για 15 χρόνια με την υποχρέωση οι τελευταίοι (υπομισθωτές) καθόλη τη διάρκεια της υπομίσθωσης να προμηθεύονται προς διά-θεση και να χρησιμοποιούν μόνο δικά της καύσιμα (του σηματός της) και όχι άλλης εταιρίας πετρελαιοειδών. Οι όροι των συμβάσεων αυτών περιέχονται στο από 26 Ιουλίου 1996 ιδιωτικό συμφωνη-τικό «εμπορικής συναλλαγής με παρε-πόμενη υπομίσθωση», που επικα-λούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι . Ήδη από το έτος 2001 δεσμευόμενοι από τις συμβάσεις αυτές είναι ο έκκα-λών ΚΣ και η εφεσίβλητη

ανώνυμη εται-ρία, η οποία ,κατά τα άνω, απορρόφη-σε την Τεξάκο με συγχώνευση, υπο-κατασταθείσα στα δικαιώματα και τις υποχρώσεις της από τις παραπάνω συμβάσεις. Με το από 26 Ιουλίου 1996 ιδιωτικό συμφωνητικό εμπορικής συναλλαγής, όπως αυτό αποκαλείται από τους συμβαλλόμενους, καταρτίστηκε σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας υγρών καυσίμων και λιπαντικών του σήματος της εταιρίας Τεξάκο και από το έτος 2001 της εφεσίβλητης εταιρίας «SHELL Ελλάς ΑΕ» στο πλαίσιο του δικού τους δικτύου διανομής, 15ετούς διάρκειας, δυνάμει της οποίας, καθόλη τη διάρκεια της σύμβασης, ο μετα-πωλητής- διανομέας (πρατηριούχος) δεσμεύεται έναντι του συγκεκριμένου προμηθευτή (εταιρίας πετρελαιοειδών) να προμηθεύεται και να αγοράζει προϊ-όντα του δικού του μόνο σήματος. Πρό-κειται για κάθετη σύμπραξη ή συμφω-νία, δηλαδή συμφωνία μεταξύ δυο επιχειρήσεων(εταιρίας πετρελαιοειδών-πρατηριούχου) καθεμιά από τις οποίες δραστηριοποιείται για το σκοπό της συμφωνίας σε διαφορετικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής η διανομής, στην οποία εμπεριέχεται ρήτρα αποκλειστικότητας ή άλλως ρήτρα μη ανταγωνισμού για 15 χρόνια, αφού ο αγοραστής-πρατηριούχος λόγω συμβατικής υποχρέωσης δεν μπορεί για 15 χρόνια να αγοράζει αγαθά που είναι ανταγωνιστικά προς τα αγαθά που αναφέρονται στη σύμβαση και εν προκειμένω καύ-σιμα άλλου σήματος πλήν της «SHELL» (πρβλ. και άρθρο 1β του Κα-νονισμού (ΕΚ) 2790/1999 της Επι-τροπής της 22ας Δεκεμβρίου 1999). Η συμφωνία αυτή από 1-1-2000 υπόκειται στη ρύθμιση του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999, αναλογικά εφαρμοζόμενου, του οποίου η ισχύς άρχισε από 1-1-2000 και η εφαρμογή του από 1-6-2000 κατά το άρθρο 13 αυτού. Στον κανονισμό αυτόν (άρθρο 5ο) τίθεται ως απώτατο χρο-νικό όριο διάρκειας ισχύος μιας ρήτρας μη ανταγωνισμού σε κάθετη συμφωνία, όπως η προκείμενη, η πενταετία. Στα πλαίσια όμως της εφαρμογής του Ελληνικού Δικαίου η επιτροπή προ-στασίας Ανταγωνισμού εξέδωσε την από 19 Δεκεμβρίου 2001 ανακοίνωση σχετικά με την εφαρμογή του ν. 703/1977 στις κάθετες συμφωνίες και τον κανονισμό 2790/1999 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην οποία εκδηλώνει την πρόθεσή της να αξιολογήσει τους κάθε-τους περιορισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο του ν 703/1977 με βάση τα κριτή-ρια απαλλαγής που προβλέπονται στον κανονισμό αυτόν, αναλογικώς εφαρμο-ζόμενα. Ειδικότερα ως προς τη διάρκεια όρων μη άσκησης ανταγωνισμού (με την έννοια που αποδίδεται στον όρο από το άρθρο 1β του Κανονισμού 2790/1999) που περιέχονται σε κάθετες συμ-φωνίες ,είτε αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κανονισμού, είτε όχι, η Επιτροπή εκτιμά με την επιφύ-λαξη των άρθρων 3 (το μερίδιο αγοράς που διαθέτει ο προμηθευτής στην Ελλη-νική αγορά δεν υπερβαίνει το 30%)και του Κανονισμού (ο ανταγωνισμός στην αγορά δεν περιορίζεται σημαντικά λό-γω των σωρευτικών επιπτώσεων από τα παράλληλα δίκτυα παρόμοιων κά-θετων περιορισμών) ότι οι όροι μη άσκησης ανταγωνισμού που συμφωνή-θηκαν πριν από την 3-5-2000 και η συμβατική τους διάρκεια δεν εκτείνεται πέραν της 31-12-2006 πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησής απαλλαγής. Το ίδιο συμβαίνει αλλά μέχρι 31-12-2006 για τους όρους μη άσκησης αντα-γωνισμού που συμφωνήθηκαν μεν πριν από την 31-5-

2000 αλλά με συμβατική χρονική διάρκεια που εκτείνεται πέραν της 31-12-2006, όπως συμβαίνει εν προκειμένω. Επομένως, η Επιτροπή ανταγωνισμού για την ένδικη υπόθεση προτί-θεται να χορηγήσει απαλλαγή το αργό-τερο μέχρι την 31-12-2006 και ως έκ τούτου ή ρήτρα μη άσκησης ανταγωνισμού για τον επέκεινα χρόνο, ήτοι από 1 Ιανουαρίου 2007 και εφεξής είναι άκυρη ως απαγορευμένη από το νόμο (άρθρο 1 του Ν 703/1977). Ο ισχυρισμός της εφεσίβλητης ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αρ. 1984/1983 της επιτροπής της 22 Ιουνίου 1983 εξακολουθεί να διέπει τις συμβάσεις αποκλειστικής προμήθειας που καταρτίστηκαν κατά τη διάρκεια της ισχύος του είναι αβάσιμος, διότι οι απαλλαγές που προβλέπονταν στον κανονισμό αυτόν ίσχυσαν μέχρι την 31 Μαΐου 2000 και έκτοτε έπαυσε η ισχύς τους, όπως επίσης και η ισχύς του κανονισμού αυτού κατά το άρθρο 12 του 2790/1999 Κανονισμού της επιτροπής ΕΚ. Εν όψει όλων αυτών, η αγωγή ως προς την κύρια βάση της πρέπει να γίνει δεκτή και κατ΄ ουσίαν, κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας και να καταδικαστεί η εφεσίβλητη, ως ηττηθείσα, στα δικαστικά έξοδα του εκκαλούντος και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας κατά τα άρθρα 183 και 176 του ΚπολΔικ…..Αναγνωρίζει ότι η σύμβαση εμπορικής συνεργασίας με παρεπόμενη υπομίσθωση, που κατάρτισαν εγγράφως οι διάδικοι την 26 Ιουλίου 1996, από 1 Ιανουαρίου 2007 και εφεξής είναι

968/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Στέλιος Μπιτσώρης, Σωτήριος Περεπής**).

Πτώχευση. Πτωχευτικοί πιστωτές που έχουν ενοχικές απαιτήσεις κατά του πτωχού που δεν εξοπλίζονται με υποθήκη, ενέχυρο η ειδικό προνόμιο στερούνται του δικαιώματος της ατομικής δίωξης κατά του πτωχού και πρέπει να ακολουθήσουν τη διαδικασία των επαληθεύσεων. Διαδικαστικές πράξεις εάν έγιναν πριν την πτώχευση διατηρούν την ισχύ τους και μπορούν να συνεχισθούν από τον πιστωτή μετά την παύση της αναστολής των καταδιωκτικών μέτρων των δανειστών. Λεπτομέρειες. Περιστατικά.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρ-θρων 530, 534, 601,634 και 637 Εμπ.Ν., σε περίπτωση πτώχευσης του οφειλέτη, οι πτωχευτικοί πιστωτές, που έχουν ενοχικές απαιτήσεις κατά του πτωχού, οι οποίες δεν είναι εξοπλισμένες με υποθήκη, ενέχυρο ή ειδικό προνόμιο, στερούνται του δικαιώματος της ατομικής διώξεως κατά του πτωχού και πρέπει να ακολουθήσουν, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων τους, τη διαδικασία των επαληθεύσεων. Οι εγχειρόγραφοι δανειστές και όσοι έχουν γενικό προνόμιο δεν μπορούν, επομένως, μετά την κήρυξη της πτωχεύσεως να ασκήσουν αγωγή κατά του πτωχεύσαντος, ενώ η δίκη που είχε αρχίσει πριν από την πτώχευση δεν μπορεί να συνεχισθεί μετά από αυτήν, ούτε κατά του συνδίκου της πτωχεύσεως. Οι διαδικαστικές πράξεις όμως, που έγιναν πριν από την κήρυξη της πτωχεύσεως, διατηρούν την ισχύ τους και μπορούν να συνεχισθούν από τον πιστωτή μετά

την παύση της αναστολής των καταδιωκτικών μέτρων των δανειστών του κατ΄ αυτού, με έναν από τους νόμιμους τρόπους (λ.χ. παύση των εργασιών της πτωχεύσεως, περάτωση του πτωχευτικού συμβιβασμού, ανάκληση της πτωχευτικής απόφασης).Η δίκη που συνεχίζεται κατά του πτωχεύσαντος μετά την κήρυξη της πτωχεύσεως κηρύσσε-ται απαράδεκτη σε οποιοδήποτε στά-διο και αν βρίσκεται (Α.Π. 808/1990 ΕλλΔνη 32.538, Εφ. Αθ. 2326/1990 Ελλ.Δνη 31.1536, Εφ.Πειρ.907/1995 ΕΕμπΔ 1995. 679). Κάθε αγωγή ή έφε-ση που ασκείται στη διάρκεια της ανα-στολής των ατομικών καταδιωκτικών μέ-τρων από ή κατά του εναγόμενου πτω-χού πρέπει να απορρίπτεται ως απαράδεκτη, αν όμως έχει ασκηθεί έφεση από τον εναγόμενο οφειλέτη κατά του δανειστή πριν την πτώχευση του τότε το δικαστήριο κηρύσσει απαράδεκτες μόνον τις μετά την κήρυξη της πτωχεύσεως διαδικαστικές πράξεις, δηλαδή την κλήση για συζήτηση και τη συζήτηση της έφεσης (ΑΠ 498/1986 Ε.Ε.Ν 53.902, ΕφΑΘ 2326/1990 οπ.παρ., Κ. Ρόκα Πτωχ. Δικ. εκδ. Ε΄ παρ. 36 και 69 σελ,.125επ. και 233-234). Εξάλλου από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 533 ΕΝ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ΑΝ 635/1937, 534, 549, 550 επ. ΕμπΝ, και 64 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο πτωχεύσας από το πρωί της ημέρας που κηρύ-χθηκε σε κατάσταση πτώχευσης στερεί-ται του δικαιώματος διαχείρησης και διάθεσης της πτωχευτικής περιουσίας, καθώς και της ικανότητας προς δικα-στική ενέργεια ως προς αυτήν, μη δυνάμενος να εναγάγει μόνος αλλά με τον σύνδικο, που παρίσταται ως μη δικαιού-χος διάδικος στις δίκες για τις οποίες νομιμοποιείται και ενεργητικά μόνον ο σύνδικος της πτωχεύσεως (ΑΠ 177/1998 ΕλλΔνη 39.854, Εφ Θεσ 748/1998 ΔΕΕ 1998 σελ. 610). Στην προκειμένη περίπτωση φέρεται για συ-ζήτηση με την από 14.11.2005 κλήση της εκκαλούσας εταιρείας με την επω-νυμία «Αφοι Μ.Ν Ο.Ε-Ο.Ε» η από 8.4.2002 έφεση της κατά της υπ΄ αρ. 65/2002 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου που συνεκδίκασε κατά την τακτική διαδικασία την από 20.11.2000 αγωγή της εφεσίβλητης εταιρείας με την επωνυμία»Τ. Ο.Ε.Β.Ε» κατ΄ αυτής και του ομορρύθμου εταίρου της ΔΝ με την από 28.5.2001 αντίθετη αγωγή αυτής κατ' εκείνης, μετά την έκδοση της υπ' αρ. 758/2005 παρεμπίπτουσας απόφασης του Δικαστηρίου αυτού, που κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση, εφόσον, κατά μεν το μέρος που η ανωτέρω έφε-ση έπληττε την εκκαλούμενη απόφαση ως προς την από 28.5.2001 αγωγή της εκκαλούσας-ενάγουσας, είχε κηρυχθεί μετά την άσκηση της η πτώχευση της εναγομένης-εφεσίβλητης εταιρείας με την επωνυμία «Τ. Ο.Ε.Β.Ε» δυνάμει της υπ΄ αρ. 12/2002 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου, ενώ κατά το μέρος που η ανωτέρω έφεση έπληττε την εκκαλούμενη ως προς την 20.11.2000 αγωγή της πιο πάνω, ήδη πτωχεύσασας εταιρείας κατ' αυτής δεν είχε κληθεί απ' αυτήν κατ' άρθρο 76 παρ. 1,3 ΚπολΔο αναγκαίος ομόδικος της, ομόρρυθμος εταίρος της Δ.Ν. Με βάση τα προεκτεθέντα Α) η συζήτηση της κρινόμενης έφεσης κατά το μέρος που αυτή πλήττει την εκκαλούμενη ως προς την από 28.5.2001 αγωγή πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη, εφόσον είναι απαράδεκτες οι γενόμενες μετά την κή-ρυξη σε πτώχευση της πιο πάνω ενα-γομένης-εφεσίβλητης, αφού ήδη

είχε ασκηθεί αυτή, διαδικαστικές πράξεις της κλήσης και της συζήτησης της κρινόμενης έφεσης, ενώ η ίδια πρέπει, ως πτωχευτική πιστώτρια έχουσα ενο-χική απαίτηση μη εξοπλισμένη με υπο-θήκη, ενέχυρο ή ειδικό προνόμιο κατά της ανωτέρω ήδη πτωχεύσασας εται-ρείας, να ακολουθήσει τη διαδικασία των επαληθεύσεων, Β) η συζήτηση της κρινόμενης έφεσης κατά το μέρος που αυτή πλήττει την εκκαλούμενη ως προς την από 20.11.2000 αγωγή της ανωτέρω ήδη πτωχεύσασας εταιρείας κατ΄ αυτής και του προαναφερθέντος ομορρύθμου εταίρου της νόμιμα συνεχίζεται από τον διορισθέντα με την υπ΄ αρ. 26/2004 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου προσωρινό σύνδικο Σ.Π, σε αντικατάσταση του αρχικά διορισθέντος προσωρινού συνδίκου Χ.Α με την προαναφερθείσα απόφαση που κήρυξε την πτώχευση εκείνης, πρέπει δε, εφόσον η κρινόμενη έφεση είναι νομότυπη και εμπρόθεσμη(άρθρα 495, 511,518 ΚΠολΔ), αφού δεν προκύπτει επίδοση της εκκαλουμένης ,ούτε αμφισβητείται, να γίνει τυπικά δεκτή κατά το μέρος αυτό και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς αυτό κατά την ίδια (τακτική) διαδικασία κατ΄ ουσίαν, αφού κλήθηκε ο αναγκαίος ομόδικος της εκκαλούσας ομόρρυθμος εταίρος της Δ.Ν (Βλ. τις υπ΄ αρ. 1.346 β΄/ και 1.347 β΄/11.1.2006 εκθέσεις επιδόσεως της αρ-μόδιας δικ. επιμελήτριας Αικ.Γ.) και εμ-φανίσθηκε υποβάλλοντας προτάσεις.

1227/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Καζαντζής, Ιωάννης Βλασόπουλος**).

Πτώχευση. Κήρυξη παύσεως των εργασιών για έλλειψη περιουσίας. Η πτώχευση αδρανεί και παύει το λειτούργημα του συνδίκου. Ο πτωχός διαχειρίζεται την πτωχευτική περιουσία και δικαιούται να ασκήσει τα δικαιώματα του ενεργητικώς και παθητικώς και να παρίσταται στο δικαστήριο προσωπικώς. Έφεση. Άσκηση της από τον πτωχό. Δεν απαιτείται ν ΄ απευθύνεται και κατά του συνδίκου.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 533, 534, 637 και 638 του Εμπ. Νόμου συνάγεται ότι από της κηρύξεως της παύσεως των εργασιών της πτωχεύσεως για έλλειψη περιουσίας εξακολουθεί μεν η πτώχευση, τελεί όμως σε αδράνεια, κατά τη διάρκεια της οποίας (αδράνειας) παύει το λειτούργημα του συνδίκου καθώς και η διαχείριση απ' αυτόν της πτωχευτικής περιουσίας, την οποία αναλαμβάνει από τότε ο πτωχός, ο οποίος δικαιούται ν' ασκήσει τα δικαιώματα του ενεργητικώς και παθητικώς και να παρίσταται στο δικαστήριο προσωπικώς, χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου, προς τον οποίο (σύνδικο) δεν απαιτείται ν' απευθύνεται η έφεση, που άσκησε ο τελευταίος (πτωχός) κατά της αποφάσεως κηρύξεως της παύσεως των εργασιών της πτωχεύσεως (ολ. ΑΠ 395/1980, Νοβ 28, 1759, ΑΠ 1823/1984 Νοβ 33, 1137, ΕφΑθ. 9198/2000, Δικ/νη 43, 243).

1344/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λεωνίδας Τσαούσης, Αλκαίος Βγενόπουλος, Σπυρίδωνας Αργυρόπουλος**).

Πτώχευση. Αναγκαστική εκτέλεση από ενεχυρούχο δανειστή, με σύμβαση συμβατικού ενεχύρου είναι επιτρεπτή, έστω και αν δεν παραδόθηκαν τα κινητά στη δανείστρια τράπεζα. Περιστατικά.

Οι ενέγγυοι πιστωτές, που έχουν απαίτηση κατ' άρθρο 2 του ΝΔ 4001/1959, ασφαλισμένη με υποθήκη, προ-σημείωση ή ενέχυρο υπέρ τρίτου δεν καταλαμβάνονται από την αρχή αυτή και δικαιούνται ν΄ αρχίσουν ή να συνε-χίσουν αναγκαστική εκτέλεση μετά την εγγραφή κηρύξεως της πτωχεύσεως και να ικανοποιηθούν από την αξία του υπέγγυου πράγματος. Από τις διατά-ξεις δε των άρθρων 1211, 1212 του ΑΚ, 36 παρ. 1 και 37 παρ. 1 του νδ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» προκύπτει ότι για να συσταθεί συμβατικό ενέχυρο, το οποίο είναι διαφορετικό από το νόμιμο, που προβλέπουν διάφορες διατάξεις του νόμου, απαιτείται σύμβαση ενεχυ-ριάσεως ανάμεσα στον κύριο του κινη-τού πράγματος και τον δανειστή και παράδοση του πράγματος από τον πρώτο είτε στον δεύτερο είτε και σε τρίτο πρό-σωπο, το οποίο καθορίζουν με κοινή συμφωνία τους οι συμβαλλόμενοι. Η εν λόγω παράδοση πρέπει να είναι πραγ-ματική και αληθινή παράδοση της νο-μής του ενεχυριαζομένου, χωρίς την οποία άλλωστε δεν συνιστάται κατ΄ αρ-χήν το ενέχυρο, αφού αυτή απαιτείται και για την εξασφάλιση της δημοσιό-τητας του εμπραγμάτου βάρους προς αποφυγή εξαπατήσεως και παγιδεύ-σεως των τρίτων (ΑΠ 1842/1990, αδη-μοσίευτη σε νομικά περιοδικά, ΑΠ 204/1991, Δικ/νη 1993 τόμος 34, σελ. 559). Στις περιπτώσεις του πλασματικού, ήτοι στις περιπτώσεις, που το ενέχυρο συνι-στάται χωρίς μετάθεση της (οιονεί) νο-μής του πράγματος, κατ' άρθρα 1214ΑΚ, όπως αυτό ισχύει μετά το Ν.2844/2000, 37 παρ. 2 του ν.δ. 17 Ιουλίου/13.8.1923, θεωρείται έγκυρη η σύσταση αυτή του ενεχύρου, χωρίς δη-λαδή την πραγματική παράδοση αυτού στην ενεχυρούχο δανείστρια γιατί κρί-θηκε ότι στις περιπτώσεις αυτές η παρά-δοση αποτελεί τροχοπέδη στην οικονο-μική ανάπτυξη της χώρας ενώ παράλ-ληλα η χρησιμοποίηση του σε ενέχυρο, δεδομένου κινητού πράγματος από τον οφειλέτη εξυπηρετεί την επιχείρηση αυτού (εκτός άλλων ΑΠ 248/1990, ΝοΒ 92 (40), σελ. 57). Στην προκειμένη περί-πτωση με την από 9/9/1999 έγγραφη σύμβαση συστάσεως ενεχύρου συστή-θηκε ενέχυρο υπέρ της ανώνυμης τρα-πεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ Α.Ε.» επί των κινητών πραγμάτων, που αναφέ-ρονται και περιγράφονται στους πίνακες 1,2,3,4 και 5 στο τέλος της συμβάσεως, της δεύτερης των καθών ανώνυμης εται-ρείας με την επωνυμία «ΚΡΙΚΑΣ ΑΝΩ-ΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙ-ΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΒΑΜ-ΒΑΚΟΣ» και με διακριτικό τίτλο «ΚΡΙ-

ΚΑΣ ΑΕ», νομίμως εκπροσωπουμένης από τον Θ.Κ του Χ., προς εξασφάλιση απαιτήσεως της «ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΙ-ΣΤΕΩΣ Α.Ε.» (ενεχυρούχου πιστώτριας) από την μεταξύ τους με αριθμό 3732/25.11.1997 συμβάσεως πιστώσεως με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό του ποσού των 691.000.000 δρχ. Στις 17/9/2003 η πρώτη των καθών Τράπεζα επίσπευσε αναγκαστικό πλειστηριασμό στις 17/9/2003 των κινητών πραγμάτων της β΄ των καθών προς ικανοποίηση της χρηματικής της απαιτήσεως δυνάμει του πρώτου απογράφου εκτελεστού της 135/2000 διαταγής πληρωμής. Στις 17/09/2003 η τελευταία είχε κηρυχθεί σε κατάσταση πτωχεύσεως με την 634/2003 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτ/κείου Πατρών και είχε ορισθεί ημέρα παύσεως των πλη-ρωμών η 6/6/2003 όπως προανα-φέρθηκε. Η ανακόπτουσα εκκαλούσα με τον πρώτο λόγο της εφέσεως της ισχυρίστηκε ότι ο πλειστηριασμός αυ-τός είναι άκυρος, διότι την ημέρα, που δεν ενεργήθηκε ο πλειστηριασμός η β' των καθών είχε κηρυχθεί σε κατάσταση πτωχεύσεως και η α' καθής δεν είχε συστήσει νόμιμο ενέχυρο επί των κινητών πραγμάτων της β' καθής, αφού δεν είχε λάβει στην κατοχή της ώστε να μπορεί να συνεχίσει ως εμπραγμάτως ασφαλι-σμένη την αναγκαστική εκτέλεση σε βά-ρος της β' καθής και μετά την πτώχευση και μάλιστα μετά την παύση των πληρωμών. Ο λόγος αυτός είναι μη νόμιμος, διότι σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη δικαιούται η τράπεζα-επισπεύδουσα- πρώτη καθής με άσκηση της εμπραγμάτου αγωγής, που πραγματώνεται με την έναρξη ή την συνέχιση της αναγκαστικής κατασχέσεως επί του υπεγγύου πράγματος ακόμη και σε περίπτωση πτωχεύσεως και τούτο διότι επί των ανωτέρω κινητών, η πρώτη καθής είχε συστήσει νομίμως ενέχυρο δυνάμει της συμβάσεως ενεχυριάσεως με τον συνημμένο κατάλογο, σύμφωνα με το άρθρο 1211 παρ. γ΄ του ΑΚ, που απέκτησε βεβαία χρονολογία με την επίδοση της συμβάσεως στον μεσεγγυούχο Θ.Κ., σύμφωνα με την προσκομιζομένη και επικαλουμένη υπ' αριθμόν 961Δ/13.9.1999 έκθεση επιδόσεως του Δικ/κού επιμελητή του Πρωτ/κείου Πατρών Δ.Α. Και ναι μεν δεν έλαβε χώρα φυσική παράδοση (της οιονεί νομής) των κινητών στην πρώτη καθής- ενεχυρούχο δανείστρια αλλά σύμφωνα με τη διάταξη του 1212 ΑΚ, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις που αναφέρθηκαν στην νομική σκέψη παραδόθηκαν με κοινή συναίνεση στο νόμιμο εκπρόσωπο της β' καθής Θ.Κ., ως μόνο διακάτοχο και μεσεγγυούχο, κατά τον όρο 2.2 της συμβάσεως. Έτσι θεωρείται έγκυρη η σύσταση αυτή του ενεχύρου και επομένως δεν απαγορεύονταν οι ατομικές διώξεις σε βάρος της, καθόσον η πρώτη καθής επισπεύσασα την αναγκαστική εκτέλεση δεν είναι απλή εγχειρόγραφος δανείστρια αλλά εμπράγματος.

1416/2006

(Πρόεδρος: **Γεώργιος Γεωργέλλης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ζωή Δημοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νίκος Χηνόπουλος, Γεράσιμος Παρασκευόπουλος**).

Σύμβαση ασφάλισης. Προσωρινό σημείωμα ασφαλιστικής κάλυψης. Ισχύει μέχρις ότου εκδοθεί το ασφαλιστήριο και πάντως όχι πέραν της ημερομηνίας λήξεως που αναγράφεται στο σημείωμα, ακόμα και αν δεν ακολούθησε σύναψη ασφαλιστικής

Κατά το άρθρο 2 παρ. 1 και 2 της Κ4/585/5-4-78 Απόφασης του Υπουργού Εμπορίου (ΑΥΕ), που εκδόθηκε με εξουσιοδότηση του άρθρου 6, «για να παρασχεθεί ασφαλιστική κάλυψη προ της εκδόσεως ασφαλιστηρίου, απαιτείται ασφαλιστική κάλυψη προσωρινής καλύψεως, αποδεικνυομένη δια του υπό του ασφαλιστού χορηγουμένου προσωρινού σημειώματος καλύψεως, ή προκειμένης υποχρεωτικής ασφαλίσεως ευθύνης και εγγράφου βεβαιώσεως περί της οποίας το άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 489/79. Το σημείωμα προσωρινής καλύψεως ισχύει μέ-χρι εκδόσεως του ασφαλιστηρίου, αλλά πάντως όχι πέραν της εν αυτώ αναγρα-φομένης ημερομηνίας λήξεως». Στην προβλεπομένη με τη διάταξη αυτή προ-σωρινή κάλυψη δεν έχει τεθεί καμία αί-ρεση και μάλιστα ότι θα ισχύσει αν κα-ταρτισθεί η οριστική ασφαλιστική σύμ-βαση ή ότι ανατρέπεται αναδρομικά αν δεν καταρτισθεί τέτοια σύμβαση. Αλ-λιώς, σε περίπτωση που θα επερχόταν η ασφαλιζόμενη ζημία πριν να καταρτι-στεί η οριστική ασφαλιστική σύμβαση θα ματαιωνόταν ο σκοπός της προσω-ρινής κάλυψης που επιδιώκεται με την παραπάνω διάταξη ακριβώς γι΄ αυτήν την περίπτωση, αφού η ασφάλιση της ζημίας που επέρχεται μετά την έκδοση του οριστικού ασφαλιστηρίου συμβο-λαίου, καλύπτεται από αυτό. Κατά συνέπεια η προσωρινή κάλυψη της αστικής ευθύνης από αυτοκίνητο που παρέχει με σύμβαση ο ασφαλιστής πριν εκδοθεί το ασφαλιστήριο, ισχύει για το χρονικό διάστημα ενάρξεως και λήξεως της ασφαλίσεως που συμφωνή-θηκε ακόμη και αν δεν ακολούθησε σύναψη οριστικής ασφαλιστικής σύμ-βασης. Η σύμβαση προσωρινής κάλυ-ψης επιβλήθηκε στην πράξη από την ανάγκη άμεσης ασφαλιστικής κάλυψης μέχρι την έκδοση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, (που απαιτεί χρονικό διά-στημα κάποιων ημερών), όχι όμως πέ-ραν της ημερομηνίας λήξεως που ανα-γράφεται σ΄ αυτήν (ΑΠ 1299/03 ΕΕμπΔ 2004, 107, Εφ. ΑΘ. 5398/2005 Intr. Νόμος).

1480/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σταυρούλα Λαβίδα, Κωνσταντίνος Σκαλιώτης**).

Πλαστότητα εγγράφου. Πλαστότητα επιταγής. Προτείνεται κατά οποιουδήποτε κομιστή. Προτείνεται μόνο από εκείνον του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή και πρέπει να αποδείξει τον ισχυρισμό του. Αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο άτομο, μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή ή με τις προτάσεις ή και προφορικά όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική. Όποιος προβάλλει ισχυρισμούς για πλαστότητα εγγράφου είναι υποχρεωμένος ταυτόχρονα να προσκομίσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλαστότητα και να αναφέρει ονομαστικά

τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, αλλιώς οι ισχυρισμοί είναι απαράδεκτοι. (463 ΚΠολΔ). Αυτή η υποχρέωση έχει εφαρμογή μόνο όταν ο ισχυρισμός πλαστότητας προβάλλεται κατ΄ ένσταση ή με παρεμπίπτουσα αγωγή όχι δε όταν η πλαστότητα του εγγράφου προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή αλλά και με ανακοπή.

Η υποχρέωση του οφειλέτη από πιστωτικό τίτλο βασίζεται στο γεγονός ότι αυτός με ορισμένο τρόπο, που τον δεσμεύει (δια της γραφής και υπογραφής) δήλωσε τη βούληση του για ανά-ληψη υποχρεώσεως από συν/κή ή τρα-πεζική επιταγή. Επομένως, αν η υπο-γραφή στον τίτλο του φερόμενου ως υπόχρεου είναι πλαστή ή τα λοιπά στοιχεία είναι πλαστά, δεν υπάρχει δήλωση βούλησης αυτού και ούτε ευθύνη του απέναντι στους κομιστές του τίτλου. Έτσι ο ισχυρισμός της πλαστότητας (άρθρα 10 και 22 του Ν. 5960/33) μπο-ρεί ν΄ αντιταχθεί σε κάθε κομιστή, (κα-λόπιστο ή μη) της επιταγής, ενεργεί in rem και είναι προσωποπαγής με την έννοια ότι μπορεί να την προτείνει μόνο εκείνος του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή. Κατ΄ απόκλιση δε από τον κανόνα με το άρθρο 457 παρ. 1 ΚΠολΔ την πλαστότητα αποδεικνύει ο ίδιος ο φερόμενος ως υπόχρεος, γιατί στην τραπεζική επιταγή και στους πιστωτικούς τίτλους γενικά η ανάγκη εξασφάλισης της κυκλοφορίας του τίτλου και της προστασίας των συναλλαγών επιβάλλει την αντιστροφή αυτή του βάρους της απόδειξης, το οποίο πλέον φέρει αυτός που αμφισβητεί την υπογραφή του στον τίτλο (Εφ. Αθ. 2053/96, Ε. Εμπ. Δ.ΜΖ 772). Περαιτέρω κατά το άρθρο 460 του ΚΠολΔ κάθε έγγραφο μπορεί να προσβληθεί ως πλαστό, τα ιδιωτικά και όταν με παραβολή προς άλλα αποδείχθηκαν γνήσια. Κατά το επόμενο άρθρο 461, αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή ή με τις προτάσεις ή και προφορικά όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική. Κατά το άρθρο 463, όποιος προβάλλει ισχυρισμούς για πλαστότητα εγγράφου εί-ναι ταυτόχρονα υποχρεωμένος να προσκομίσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλαστότητα και να αναφέρει ονομαστικά τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, αλλιώς οι ισχυρισμοί του είναι απαράδεκτοι. Το άρθρο αυτό είναι ενταγμένο στο κεφάλαιο της απόδειξης και συνιστά ,ενόψει και της θέσης του στον ΚΠολΔ, παρά τη γενική του διατύπωση, κανόνα της αποδεικτικής μόνο διαδικασίας. Προϋποθέτει δηλαδή εκ-κρεμή δίκη, ενώπιον της οποίας προσκομίσθηκε ως αποδεικτικό μέσο ένα έγγραφο που προσβάλλεται ήδη κατ΄ ένσταση ως πλαστό. Επομένως, ο περιορισμός που τάσσει δεν ανάγεται στο ουσιαστικό δικαίωμα της κηρύξεως εγγράφου ως πλαστού. Για το λόγο αυτό η προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή υποχρέωση έχει εφαρμογή μόνο όταν ο ισχυρισμός πλαστότητας προβάλλεται κατ΄ ένσταση ή με παρεμπίπτουσα αγωγή (Ολ ΑΠ 23/1999), όχι δε και όταν η πλαστότητα του εγγράφου προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή αλλά και με ανακοπή που αποτελεί εισαγωγικό δικόγραφο αυτοτελούς δίκης, αφού σύμφωνα με το άρθρο 585 παρ. 1 ΚΠολΔ οι διατάξεις για την άσκηση της αγωγής, την εισαγωγή της για συζήτηση και την συζήτηση στο ακροατήριο εφαρμόζονται και στην ανακοπή.

9. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

19/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Ρήγας, Ιωάννης Κανελλόπουλος**).

Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας. (Ο.Μ.Ε.Δ.) (ν.1876/1990). Διαιτησία σε εργατικές διαφορές. Η σχετική απόφαση του διαιτητή ελέγχεται από το δικαστήριο μόνο για την νομιμότητα και όχι ουσιαστικά. Κλαδικές συλλογικές συμβάσεις. Περιέχουν τους όρους εργασίας που αφορούν τους εργαζομένους ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων πόλεως, περιφέρειας ή όλης της χώρας. Έννοια των όρων αυτών. Οι συμβολαιογραφικοί σύλλογοι είναι ν.π.δ.δ. και όχι συνδικαλιστικές οργανώσεις και δεν είχαν διαπραγματευτική ικανότητα για την σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας πριν το ν.2336/1995. Έννοια κρινόμενης διαφοράς. Συμβολαιογραφικοί σύλλογοι νόμιμα υπογράφουν συλλογικές συμβάσεις εργασίας με τους εργαζομένους στα

Επειδή με το θεσπιζόμενο από τον Ν.1876/1990 «ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις και άλλες διατάξεις» σύστημα επίλυσης των συλλογικών διαφορών εργασίας καθιερώνεται η αρμοδιότητα του ιδρυθέντος από τον ίδιο νόμο νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας» (Ο.Μ.Ε.Δ.) για την περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις των ενδιαφερομένων για την σύναψη συλλογικής συμβάσεως εργασίας αποτύχουν (περί της φύσεως του Ο.Μ.Ε.Δ. και γενικότερα της συμπόρευσης των διατάξεων του Ν.1876/90 με το Σύνταγμα και ιδίως τα άρθρα 4&1, 8, 22&2 και 43&2 αυτού, βλ. ΑΠ (Ολ.25/2004, Δνη 2004, 1335 και Δ 36,168). Ειδικότερα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 14 και 15, αν οι διαπραγματεύσεις των μερών δεν καταλήξουν σε συμφωνία, τότε είτε και τα δύο είτε το ένα από αυτά με αίτησή του, που στην δεύτερη περίπτωση κοινοποιείται και στο άλλο μέρος, μπορεί να προκαλέσει την παρέμβαση του «μεσολαβούντος». Μετά την παρέμβαση του μεσολαβητή και τις αναφερόμενες στο άρθρο 15&4 ενέργειές του, αν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία εντός της οριζόμενης από τον νόμο προθεσμίας και αν απορρίψουν την τυχόν υποβληθείσα πρόταση του μεσολαβητή, ρητώς ή σιωπηρώς, με την πάροδο άπρακτης της προθεσ-μίας που προβλέπεται από την παρ. 6 του ίδιου άρθρου, τότε ένα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 16&1 πρόσωπο μπορεί να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο αυτό διαδικασία της διαιτητικής επίλυσης της συλλογικής διαφο-ράς. Ο διαιτητής, ο οποίος έχει τα δικαιώματα με τον μεσολαβητή, υποχρε-ούται εν τέλει να εκδώσει την διαιτητική απόφαση, με την οποία υποκαθιστά την ελλείπουσα συμφωνία των μερών επί της συλλογικής διαφοράς, όπως αυτή οριοθετήθηκε από τα μέρη και στην έκταση που επήλθε συμφωνία (βλ. ΑΠ 223/2001, Δνη 2001,705). Η απόφαση που εκδίδει ο διαιτητής, η οποία εξομοι-

ούται με συλλογική σύμβαση εργασίας, δεν τέμνει τη νομική διαφορά αλλά έχει κανονιστικό (ρυθμιστικό) χαρακτήρα και συνιστά λόγω της φύσεως του αντικειμένου της εξισορρόπηση των αντιτιθέμενων συμφερόντων και αιτημάτων των κοινωνικών ανταγωνιστών. Έτσι, δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητά της από τα πολιτικά δικαστήρια αλλά μόνο για την νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή περί ακυρότητας αυτής, δηλαδή αν εκδόθηκε από αρμόδιο διαιτητή, ενεργώντας μέσα στα όρια της εξουσίας του, αν τηρήθηκαν, οι διατυπώσεις του νόμου, αν τα θέματα που ρυθμίστηκαν αποτελούν αντικείμενο των συλλογικών διαπραγματεύσεων και διαιτησίας, αν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που μετείχαν στην διαδικασία νομιμοποιούνταν ή αν παραβιάσθηκαν διατάξεις νόμου (βλ. Γ. Λεβέντη, ΔΕΝ 50,769, επ., ιδίως 774). Υποκείμενα της διαιτητικής διαφοράς είναι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν αντίθετα συμφέροντα και αντιδικία στην διαιτητική δίκη (βλ. ΑΠ 25/2004, ΕεργΔ 63,985). Από τον συνδυασμό των άρθρων 3&1β, 8&2 και 11&2 του Ν.1876/90 προκύπτει ότι οι κλαδικές ΣΣΕ και Δ.Α. περιέχουν τους όρους εργασίας που αφορούν τους εργαζομένους ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων πόλεως, περιφερείας ή και όλης της χώρας. Ομοειδείς είναι οι επιχειρήσεις που έχουν το αυτό αντικείμενο δραστηριότητας και λειτουργούν υπό τις αυτές περίπου συνθήκες παραγωγής και διαθέσεως προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και συναφείς είναι οι επιχειρήσεις που έχουν παρεμφερές αντικείμενο δραστηριότητας ή λειτουργούν υπό παρόμοιες συνθήκες. Οι κλαδικές ΣΣΕ ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των εργαζομένων σε ομοειδείς ή συναφείς επιχειρήσεις ανεξάρτητα από την ειδικότητά τους και συνά-πτονται από συνδικαλιστικές οργανώ-σεις που εκπροσωπούν εργαζομένους των επιχειρήσεων αυτών ανεξάρτητα από το επάγγελμά τους, ενώ οι ομοιεπαγγελματικές ΣΣΕ και Δ.Α ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των εργαζομένων του αυτού επαγγέλματος ανεξάρτητα από το είδος της επιχειρήσεως στις οποίες απασχολούνται. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει, ειδικά για τις κλαδικές ΣΣΕ και ΔΑ, ότι ο κλάδος των επιχειρήσεων που αφορούν μπορεί να είναι ευρύτερος ή στενότερος, αρκεί να περιλαμβάνει επιχειρήσεις που από την άποψη οικονομικής δραστηριότητας έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά, δηλαδή είναι ομοειδείς ή συναφείς με την έννοια που αναφέρθηκε παραπάνω (βλ. ΑΠ 1286/99, Δνη 2001,412, 443/99, Δνη 99,1558, 1164/98, Δνη 99,329, Εφ.Αθ. 9089/2003, Δνη 2004,582, 3018/98, Δνη 99,403). Κατά τα άρθρα 3&4 και 6&1 του ίδιου νόμου, ικανότητα για τη σύνα-ψη κλαδικών ΣΣΕ διαθέτουν από πλευ-ράς εργαζομένων οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, που εκπροσωπούν εργαζομένους σε ομοειδείς ή συναφείς επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή την ειδικότητά τους και από πλευράς εργοδοτών οι εργοδοτικές οργανώσεις που εκπροσωπούν τον αντίστοιχο κλάδο στην έκταση της δραστηριότητάς των σύμφωνα με το καταστατικό τους. Οι κατά τόπους συμβολαιογραφικοί σύλλογοι, στους οποίους ανήκουν υποχρεωτικά οι συμβολαιογράφοι της αντίστοιχης περιφέρειας, που συμπίπτει με την περιφέρεια της αρμοδιότητας κάθε εφετείου (πλην των συμβολαιογράφων των Εφετείων Αιγαίου και Δωδεκανήσου, που υπάγονται στον Συμβολαιο-

γραφικό Σύλλογο Αθηνών), είναι εκ του νόμου ΝΠΔΔ και όχι συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων του Ν.1876/90, για τον λόγο αυτό δε δεν είχαν διαπραγματευτική ικανότητα για την σύναψη ΣΣΕ πριν από τον Ν.2336/1995. Με το άρθρο 12 του νόμου αυτού προστέθηκε διάταξη στο άρθρο 6&1 του Ν.1876/90, για τον λόγο αυτό δε δεν είχαν διαπραγματευτική ικανότητα για την σύναψη ΣΣΕ πριν από τον Ν.2336/1995. Με το άρθρο 12 του νόμου αυτού προστέθηκε διάταξη στο άρθρο 6&1 του Ν.1876/90, σύμφωνα με την οποία για τους εργαζόμενους σε δικηγορικά, συμβολαιογραφικά και άλλα γραφεία, η σχετική συλλογική σύμβαση θα υπο-γράφεται ή η διαιτητική διαδικασία θα διεξάγεται μεταξύ της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων και του οικείου ΝΠΔΔ, στο οποίο υπάγονται οι εργοδότες. Με την ειδική («εξαιρετική») αυτή ρύθμιση κατέστη εφικτή πλέον η σύναψη ΣΣΕ, κλαδικής ή ομοιοεπαγγελματικής, ανάλογα με τον χαρακτήρα της συμβαλλόμενης συνδικαλιστικής οργάνωσης, μεταξύ της τελευταίας και του οικείου συμβολαιογραφικού συλλόγου. Επομένως, εφόσον δεν υπάρχει υπερκείμενη πανελλήνια, συνδικαλιστική εργοδοτική οργάνωση, που να καλύπτει όλους τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας., δεν μπορεί να συναφθεί αντίστοιχη ΣΣΕ ούτε να διεξαχθεί διαιτητική διαδικασία, εκτός και αν υπάρχει αντιπροσώπευση όλων των συμβολαιογραφικών συλλό-γων στην σχετική διαπραγμάτευση με κοινό εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο. Σε αντίθετη περίπτωση, ενώ από την πλευρά των εργαζομένων μπορεί να συμμετέχει η τοπική συνδικαλιστική οργάνωση ή η εξουσιοδοτημένη από αυτήν δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, από την εργοδοτική πλευρά θα πρέπει να καλείται και να συμμετέχει το κάθε «οικείο» ΝΠΔΔ, συνακόλουθα δε θα πρέπει να συναφθούν τόσες ΣΣΕ ή να εκδοθούν τόσες Δ.Α. όσες και τα «οικεία» ΝΠΔΔ (βλ. Εφ.Αθ. 5930/2005 (προσκ.), Ιωάννη Ληξουριώτη, παρατηρήσεις υπό την Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου 284/2002, ΔΕΕ 2003, 329-330). Εν προκειμένω, από τα έγγραφα που προσκομίζουν κι επικαλούνται οι διάδικοι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Μετά την έναρξη ισχύος του Ν.2336/1995, που όπως προαναφέρθηκε συμπλήρωσε τον Ν.1876/90 και παρασχέθηκε η ευχέρεια στους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της Χώρας να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν ΣΣΕ με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων (προηγουμένως τα σχετικά θέματα καλύπτονταν με τις διατάξεις του άρθρου μόνο του ΑΝ 435/1968), από το έτος 1996 έως και το έτος 1999 υπογράφονταν ΣΣΕ, που ρύθμι-ζαν τους όρους αμοιβής και εργασίας των προσώπων που απασχολούνταν στα συμβολαιογραφικά γραφεία της χώρας. Την πλευρά των εργαζομένων εκπροσωπούσε η δεύτερη των εφεσι-βλήτων Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλ-λήλων Ελλάδας (Ο.Ι.Υ.Ε.), που ήταν δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνω-ση και στην δύναμή της ανήκαν πρωτο-βάθμια σωματεία εργαζομένων, μέλη των οποίων ήταν οι εργαζόμενοι στα συμβολαιογραφικά γραφεία (με μόνη εξαίρεση τους εργαζομένους στα γραφεία του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Κερκύρας, που δεν ανήκαν σε καμία πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, ενώ οι εργαζόμενοι στα συμβολαιο-

γραφικά γραφεία των Συλλόγων Ιωαννίνων και Λάρισας υπάγονταν στον Σύλλογο Εμποροϋπαλλήλων και Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ιωαννίνων και στον Σύλλογο Υπαλλήλων Συμβολαιογραφικών και Δικηγορικών Γραφείων Περιφερείας Θεσσαλίας αντίστοιχα). Επίσης, η πλευρά των εργοδοτών είχε ορίσει κοινό εκπρόσωπο που τους αντιπροσώπευε στις διαπραγματεύσεις και υπέγραψε την συλλογική σύμβαση. Οι παραπάνω ΣΣΕ, ασχέτως του χαρακτηρισμού που δίδουν σε αυτές τα μέρη ως «ομοιοεπαγγελματικές» ΣΣΕ για τους όρους αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία, υπάγονται πράγματι στις κλαδικές ΣΣΕ, αφού κάλυπταν εργαζομένους ομοειδών επιχειρήσεων (συμβολαιογραφείων), ανεξαρτήτως από το επάγγελμα και την ειδικότητα του μισθωτού (και όχι εργαζομένους του αυτού επαγγέλματος ανεξάρτητα από το είδος της επιχείρησης που απασχολούνταν, οπότε θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως ομοιοεπαγγελματικές). Το έτος 2000 υπεγράφη η από 2-8-2000 ανάλογου περιεχομένου ΣΣΕ, διαρκείας ενός έτους, μεταξύ αφενός της δεύτερης εφεσίβλητης Ο.Ι.Υ.Ε. και αφετέρου των εκπροσώπων των συμβολαιογραφικών συλλόγων της χώρας, πλην εκείνων των Εφετείων Θράκης, Ιωαννίνων και Κρήτης, οι οποίοι είχαν αρνηθεί να συμμετάσχουν στις σχετικές διαπραγματεύσεις (ως προς τους τελευταίους, κατόπιν προσφυγής της Ο.Ι.Υ.Ε.) εκδόθηκε συναφώς η 43/2000 Δ.Α.). Ήδη από την αρχή του 2001 με το από 8-1-2001 έγγραφό του ο εκκαλών Σύλλογος ζήτησε από τον «Σύλλογο Υπαλλήλων Συμβολαιογρα-φείων Εφετείου Πατρών» (πρώτο των εφεσιβλήτων) να περιέλθει σε διαπραγματεύσεις για την υπογραφή τοπικής ΣΣΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6&1 γ του Ν.1876/90, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 12 του Ν.2336/95. Στην συνέχεια, λόγω αρνήσεως του Συλλόγου των Εργαζομένων να προσέλθει σε διαπραγματεύσεις ο εκκαλών ζήτησε την μεσολάβηση του Ο.Μ.Ε.Δ., η οποία όμως απέτυχε λόγω αρνήσεως των εργαζομένων να δεχθούν την πρόταση του μεσολαβητή (βλ. το 523/2001 έγγραφο του Ο.Μ.Ε.Δ.). Ίδια κατάληξη και για τον ίδιο λόγο είχε και η με το από 2-8-2002 έγγραφο του εκκαλούντος υποβληθείσα αίτηση για διαπραγματεύσεις προς υπογραφή ΣΣΕ το έτος 2002 και παροχή μεσολά-βησης του Ο.Μ.Ε.Δ. (βλ. και το 578/1-4-2003 έγγραφο του τελευταίου). Πα-ράλληλα όμως και Ο.Ι.Υ.Ε. είχε ζητήσει την παροχή μεσολάβησης του Ο.Μ.Ε.Δ. για την υπογραφή «εθνικής» ΣΣΕ για τους εργαζομένους στα συμβο-λαιογραφεία όλης της χώρας, λόγω δε μη επιτεύξεως συμφωνίας κατέληξαν στην έκδοση Δ.Α. Με την 88/18-2-2003 καταγγελία – πρόσκλησή της, η δεύτε-ρη εφεσίβλητη κατήγγειλε την 48/2002 Δ.Α. και καλούσε όλους τους συμβο-λαιογραφικούς συλλόγους της χώρας σε διαπραγματεύσεις για την σύναψη και υπογραφή νέας εθνικής κλαδικής ΣΣΕ για τους όρους αμοιβής και εργα-σίας των εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία όλης της χώρας. Στην ορισθείσα συνάντηση δεν προσήλθαν οι εκπρόσωποι των συμβολαιογρα-φικών συλλόγων και η Ο.Ι.Υ.Ε. υπέβαλε μονομερώς αίτηση μεσολάβησης στην Ο.Μ.Ε.Δ. Ο εκκαλών απέστειλε το από 21-4-2003 έγγραφο με το οποίο αρνήθηκε την συμμετοχή του στις διαπραγματεύσεις υποστηρίζοντας ότι δεν είναι νόμιμη η διαδικασία που ακολουθείτο, διότι, εφόσον δεν το επιθυμούν όλοι οι

συμβολαιογραφικοί σύλλογοι, ο Ο.Μ.Ε.Δ. δεν έχει ικανότητα για την σύναψη εθνικής (πανελλήνιας) ΣΣΕ για τους εργαζομένους στα συμβολαιογρα-φεία όλης της χώρας. Ανάλογου περιεχομένου υπομνήματα απέστειλαν και άλλοι συμβολαιογραφικοί σύλλο-γοι. Μετά την αποτυχία της μεσολά-βησης λόγω άρνησης της σχετικής δια-δικασίας εκ μέρους των συμβολαιο-γραφικών συλλόγων η δεύτερη εφεσί-βλητη ζήτησε την παροχή υπηρεσιών διαιτησίας. Και κατά την διαδικασία αυτή (στην οποία συμμετείχε ο Συμβο-λαιογραφικός Σύλλογος των Εφετείων Αθηνών, Πειραιά, Αιγαίου και Δωδεκα-νήσων), ο εκκαλών απέστειλε το από 22-5-2003 έγγραφό του με το οποίο υποστήριζε ό,τι και στο προαναφερθέν από 21-4-2003 έγγραφό του προς τον μεσολαβητή και ιδίως ότι δεν ήταν σύννο-μη η έκδοση Δ.Α. πανελλήνιας έκτασης εφόσον δεν συμμετείχαν όλοι οι συμβο-λαιογραφικοί σύλλογοι. Επί της αιτή-σεως της δεύτερης εφεσίβλητης εκδό-θηκε η 25/2003 Δ.Α. «για τους όρους αμοιβής και εργασίας του προσωπικού των συμβολαιογραφείων όλης της χώρας». Με αυτή γίνεται δεκτό ότι, κατά το πνεύμα του άρθρου 12 του Ν. 2236/95, η ικανότητα των συμβολαιο-γραφικών συλλόγων δεν περιορίζεται μόνο σε τοπικό επίπεδο κατ'αποκλει-σμό οποιουδήποτε άλλου, όπως του εθνικού – κλαδικού και ότι, πάντως, σε περίπτωση αμφιβολίας πρέπει να θεω-ρηθεί ότι υπάρχει η δυνατότητα δια-πραγμάτευσης σε εθνικό κλασικό επί-πεδο, κατ'εφαρμογή της συνταγματι-κής αρχής της συλλογικής αυτονομίας (άρθρο 22&2 του Συντ.). Όπως όμως έχει προαναφερθεί, με το άρθρο 12 του Ν. 2336/95 παρασχέθηκε κατ'εξαίρεση διαπραγματευτική αρμοδιότητα στους κατά τόπους συμβολαιογραφικούς συλλόγους (στο «οικείο Ν.Π.Δ.Δ.») για την σύναψη ΣΣΕ με την, κατά λογική ακολουθία, τοπική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων. Εφόσον, επομένως, οι συμβολαιογραφικοί σύλ-λογοι δεν έχουν εκ του νόμου την ικανό-τητα σύναψης ΣΣΕ σε πανελλήνια έκταση, κατά παράβαση της ως άνω διατάξεως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη Δ.Α. ως προς τον εκκαλούντα Συμβο-λαιογραφικό Σύλλογο Πατρών που είχε αρνηθεί την συμμετοχή του στην ενιαία εξέλιξη της διαδικασίας των συλλογι-κών διαφορών εργασίας με την Ο.Ι.Υ.Ε. και στην συνέχεια στην ενώπιον του Ο.Μ.Ε.Δ. διαδικασία. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος της αγωγής περί εσφαλ-μένης ερμηνείας και εφαρμογής του άρθρου 6&1 στοιχ.γ΄του Ν.1876/90, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 12 του Ν.2336/1995 και περί μη δεσμεύσεως του εκκαλούντος από την ως άνω Δ.Α., έπρεπε να γίνει δεκτός ως νόμω και ουσία βάσιμος και να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της προ-σβαλλόμενης Δ.Α. (βλ. και Εφ.Αθ. 5930/2005, ο.π.). Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε αντιθέτως εσφαλμένα εφάρμοσε τις παραπάνω διατάξεις και ο συναφής λόγος της εφέ-σεως είναι βάσιμος, ενώ παρέλκει η έρευνα των λοιπών λόγων. Ο ισχυρι-σμός των εναγομένων περί καταχρηστι-κής ασκήσεως του δικαιώματος του ενάγοντος επί τω λόγω ότι κατά τα έτη 1996-2000 ο τελευταίος από κοινού με τους υπόλοιπους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας με κοινό εκπρό-σωπο υπέγραφαν με τη δεύτερη των εφεσιβλήτων, ως δευτεροβάθμια συνδι-καλιστική οργάνωση στην οποία ανήκαν τα πρωτοβάθμια σωματεία των εργαζο-μένων στα συμβολαιογραφικά γραφεία

της χώρας, εθνική ΣΣΕ και ότι η το πρώτον αμφισβήτηση για «νομικούς» δήθεν λόγους της ικανότητας προς σύναψη τέτοιων συλλογικών συμβάσεων είναι προσχηματική και αποσκοπεί στην σύναψη τοπικών ΣΣΕ, όπου στις σχετικές διαπραγματεύσεις οι σύλλογοι των εργαζομένων ευρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι των ισχυροτέρων εργοδοτών τους, δεν είναι βάσιμος, καθόσον, εκτός του ότι στις διαπραγματεύσεις αυτές ο οικείος σύλλογος των εργαζομένων μπορεί να εκπροσωπηθεί από την δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση στην οποία ανήκει, η ενδεχόμενη αποτυχία για την σύναψη ΣΣΕ παρέχει την ευχέρεια προσφυγής στον Ο.Μ.Ε.Δ. για την έκδοση Δ.Α. τοπικής

20/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,**Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Νικάκης, Χρήστος Λούκας**).

Σύμβαση εργασίας. Περίπτωση απλής ή μη γνήσιας ετοιμότητας εργασίας. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις ειδικών νόμων και συλλογικών συμβάσεων ή διαιτητικών αποφάσεων αναφορικά με τα ελάχιστα όρια αμοιβής και τις προσαυξήσεις για νυκτερινή εργασία κ.λ.π. Περίπτωση φύλακα νυκτερινού κέντρου διασκέδασης.

Από τα άρθρα 648,649,653,659 του Α.Κ., σε συνδυασμό με τις (εν μέρει καταργηθείσες και εν μέρει ισχύουσες) διατάξεις του ν.3239/1955 και του ν.δ. 3755/1957, καθώς και από τις διατάξεις των ν. 435/76, 1082/80 και 1876/90, προκύπτει ότι στην περίπτωση συμβάσεως εργασίας, με την οποία ο μισθωτός αναλαμβάνει την υποχρέωση να περιορίσει μερικώς την ελευθερία του υπέρ του εργοδότη, χωρίς να διατηρεί σε εγρήγορση τις σωματικές ή πνευματικές δυνάμεις του στις καθορισμένες για κάθε περίπτωση ώρες (περίπτωση απλής ή μη γνήσιας ετοιμότητας εργασίας), λόγω της ιδιομορφίας της σχέσης δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις ειδικών νόμων και συλλογικών συμβάσεων ή διαιτητικών αποφάσεων αναφορικά με τα ελάχιστα όρια αμοιβής και τις προσαυξήσεις για νυκτερινή εργασία κ.λ.π., (ΑΠ 440/1996, ΑΠ 1033/99 ΔΕΝ 56 σελ. 381 και 496, ΑΠ 1234/90 ΔΕΝ 48.1163). Στην προκειμένη περίπτωση από τις καταθέσεις των μαρτύρων (ενός από κάθε διάδικο), οι οποίοι εξετά-σθηκαν ενόρκως ενώπιον του Μονο-μελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου, που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκ-καλούμενη απόφαση πρακτικά, καθώς και από τα έγγραφα, τα οποία προσκο-μίζουν με επίκληση οι διάδικοι, αποδεί-χθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περι-στατικά: Με βάση σύμβαση εργασίας, που καταρτίσθηκε προφορικώς μεταξύ των διαδίκων στις 24.5.2001, ο εφεσίβλητος παρείχε την εργασία του στον εκκαλούντα, ως φύλακας του κειμένου επί της εθνικής οδού Αγρινίου- Αντιρρίου νυχτερινού κέντρου διασκέδασης (κλαμπ) με τον διακριτικό τίτλο «ΜΟΥΣΕΣ», που λειτουργούσε και εκμεταλλευόταν ο εκκαλών, από την επομένη ημέρα έως και τις 7.10.2001. Ειδικότερα ο εφεσίβλητος παρέμενε στο προαναφερόμενο κατάστημα του εκκαλούντος και

φύλαγε όλους τους χώρους αυτού, καθώς και την αυλή, από την Δευτέρα έως και την Παρασκευή από ώρας 05.00 έως ώρας 12.40, και τα Σάββατα και τις Κυριακές από ώρας 7.00 έως ώρας 12.40, όλες δε τις ημέρες της εβδομάδας και από ώρας 19.00 έως ώρας 22.00. Τις υπόλοιπες βραδινές και πρώτες πρωινές ώρες, οπότε το κατά-στημα λειτουργούσε, καθώς και τις απογευματινές ώρες, που μετέβαινε και παρέμενε σ'αυτό ο πατέρας του εκκαλούντος, ο εφεσίβλητος έφευγε, καθόσον η παρουσία του εκεί δεν ήταν απαραίτητη. Με τον πρώτο λόγο της έφεσής του ο εκκαλών πλήττει την εκκαλούμενη απόφαση για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, υποστηρίζοντας ειδικότερα ότι ο εφεσίβλητος εργαζόταν υπό καθεστώς μη γνήσιας (απλής) ετοιμότητας υπό καθεστώς μη γνήσιας (απλής) ετοιμότητας προς εργασία και, συνεπώς, δεν δικαιούται τις αιτούμενες αποδοχές, διότι, αφού έλεγχε τους χώρους του καταστήματος μία ή δύο φορές, μπορούσε να κατακλιθεί σε καναπέ, που υπήρχε στον χώρο του γραφείου του καταστήματος, και είτε να δει τηλεόραση είτε να κοιμηθεί, μη προσφέροντας έτσι πραγματική υπηρεσία και μη διατηρώντας σε εγρήγορση τις πνευ-ματικές και σωματικές του δυνάμεις, κατά τις ώρες που βρισκόταν στο κέντρο, δηλαδή από ώρας 05.00 έως 05.30 πρωινής (τις καθημερινές) και 07.00 τα Σάββατα και τις Κυριακές μέχρι το μεσημέρι και κατά τις βραδινές ώρες. Ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου δεν αποδείχθηκε. Αντιθέτως, η μάρτυρας του ενάγοντος Κ.Κ. κατέθεσε μεταξύ άλλων ότι αυτός «…εκτός από την φύλαξη του κλάμπ, σκούπιζε, κα-θάριζε και έπλενε ακόμη και τις τουαλέτες …τα κλειδιά της πόρτας τα είχε ο σύζυγός μου, ο οποίος επιτηρούσε όλο το χώρο, φέρνοντάς τον συνέχεια γύρω – γύρω. Υπήρχαν σκυλιά, τα οποία όμως ήταν κλεισμένα στο πίσω μέρος του μαγαζιού». Αλλά και μόνο το γεγονός ότι «ο Κ. καθόταν στο γραφείο του κ.Μ., μέσα στο οποίο υπήρχε καναπές και τηλεόραση», που κατέ-θεσε ο μάρτυρας του εναγομένου Δ.Χ.Τ., δεν συνεπάγεται ότι ο εφεσίβλητος δεν διατηρούσε σε εγρήγορση τις σωματικές και πνευματικές δυνάμεις του τις παραπάνω ώρες, κατά τις οποίες εκτελούσε χρέη φύλακα του καταστήματος του εκκαλούντος. Η εκκαλουμένη λοιπόν απόφαση, που δέχθηκε ότι κατά το επίδικο χρονικό διάστημα (25.5.2001 μέχρι 7.10.2001) ο ενάγων εργαζόταν, παρέχοντας τις υπηρεσίες του ως φύλακα από Δευτέρα έως και Παρασκευή από ώρας 05.00 και κατά τα Σάββατα και τις Κυριακές από ώρας 07.00 έως 22.00, εκτίμησε εσφαλμένα τις αποδεί-ξεις καθόσον αφορά στο ωράριο εργα-σίας του εφεσίβλητου. Συνεπώς η υπό κρίση έφεση πρέπει να γίνει και ως ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο αυτό και να δικασθεί κατ'ουσίαν (άρθρο 535 &1 ΚΠολΔ.).

32/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λευτέρης Σταύρου, Ανδρέας Γούναρης**).

Σύμβαση εργασίας. Καταγγελία της. Είναι αναιτιώδης μονομερής δικαιοπραξία αλλά

υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ. Δεν είναι καταχρηστική η απόλυση του εργαζομένου που οφείλεται σε κλονισμό της εμπιστοσύνης, σε ανάρμοστη συμπεριφορά προς τον εργοδότη ή τους συναδέλφους του.

Η κατά το άρθρο 669 του ΑΚ καταγγελία της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου είναι αναιτιώδης μονομερής δικαιοπραξία και αποτελεί δικαίωμα του μισθωτού και του εργοδότη. Η άσκηση, όμως του δικαιώματος αυτού δεν είναι απεριόριστη και ανεξέλεγκτη, αλλά υπόκεινται στον περιορισμό του άρθρου 281 του ΑΚ, κατά τον οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει, προφανώς τα όρια που επιβάλλονται από την κα-λή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή τον κοινω-νικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώ-ματος. Όταν υπάρχει τέτοια υπέρβαση, η καταγγελία είναι άκυρη (άρθρ. 174 του ΑΚ) και ο εργοδότης, που δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού περιέχεται σε υπερημερία και υποχρε-ούται να καταβάλλει τους σχετικούς μι-σθούς υπερημερίας (άρθρ. 656 του ΑΚ). Άκυρη καταγγελία υπάρχει, ως υπερβαίνουσα, προφανώς, τα όρια που τίθενται στο άρθρο 281 του ΑΚ, όταν γίνεται και για λόγους εκδικήσεως ή έχ-θρας σε βάρος του μισθωτού, ενώ δεν υπάρχει τέτοια ακυρότητα όταν η καταγγελία γίνεται για λόγους, που αφορούν τον μισθωτό και ανάγονται σε παραβάσεις, εκ μέρους του, των συμ-βατικών υποχρεώσεών του, σε κλονι-σμό της εμπιστοσύνης στο πρόσωπό του, σε ανάρμοστη συμπεριφορά του προς τον εργοδότη του ή τους νομίμους εκπροσώπους του του ή προς συνά-δελφό του εξ αιτίας της οποίας διατα-ράσσεται η εύρυθμη λειτουργία ή η πει-θαρχική έννομη τάξη της εργοδότριας επιχείρησης κ.ο.κ. (βλ. Αλ. Καρακα-τσάνη, Ατομικό Εργατικό Δίκαιο, 1995, αρ.913 επ., Ι.Κουκιάδη, Εργ.Δ. 1995, σ.687, 740 επ., ΑΠ 1318/2000 Εεργ.Δ. 61,347, 1107/2000 ΕεργΔ61,78, 1102/2001 ΔΕΝ 57,24, 805/95 ΔΕΝ 95,1317, ΕΑ 3268/2001 ΕεργΔ 61,1293, ΕΑ 4250/98 Ελλ.Δνη 39,1371).

63/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευστάθιος Θεοδωρακόπουλος, Δημήτριος Ρήγας**).

Εγκυμοσύνη. Απαγόρευση καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας κατά την διάρκειά της εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος.

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγ-ματικά : Ο εκκαλών διατηρεί κατάστημα εμπορίας ετοίμων γυναικείων ενδυμάτων και κατάστημα υποδημάτων στην πόλη του Αιγίου. Την 24-3-98 προσέλαβε την εφεσίβλητη με σύμβαση εξηρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και την απασχολούσε και στα δύο καταστήματα, που έχουν εσωτερική επικοινωνία μεταξύ τους, ανάλογα με τις

ανάγκες της επιχειρήσεως. Κατά την πρόσληψή της η εφεσίβλητη, που διήγε το 26ο έτος της ηλικίας της ήταν άγαμη και είχε προϋπηρεσία 8 μηνών. Τον Μάιο του 2000 συνήψε νόμιμο γάμο με τον Α.Α., που εξετάσθηκε ως μάρτυρας. Την 24-9-2001 η εφεσίβλητη διαπίστωσε ότι ήταν έγκυος (βλ. και την από 24-9-2001 σχετική εξέταση του ιατρού μικροβιολόγου Γ.Τ.). Το γεγονός της εγκυμοσύνης της την χαροποίησε ιδιαίτερα και το κατέστησε αμέσως γνωστό στον χώρο της εργασίας της (βλ. κατάθεση Ν.Λ., συζύγου του εκκαλούντος, «ήξε-ρα ότι ήθελε να μείνει έγκυος … Στο μαγαζί μας είπε ότι είναι έγκυος, ο σύ-ζυγός μου δεν ήταν εκεί, χαρήκαμε για αυτό το γεγονός και τηλεφώνησα στον σύζυγό της να τον συγχαρώ» και κατά-θεση Γ.Ν. στην 5852 ένορκη βεβαίωση, επίσης πωλήτριας στο κατάστημα του εκκαλούντος «Γνωρίζω ότι κατά το χρονικό διάστημα που δημιουργήθηκε το επεισόδιο (πριν από την λύση της εργασίας της εφεσίβλητης) η ενάγουσα Μ.Κ. ήταν έγκυος»). Μετά από τρεις ημέρες και συγκεκριμένα την 27-9-2001, ημέρα Πέμπτη, οι διάδικοι διαπληκτίσθηκαν με αφορμή την τακτοποίηση της βιτρίνας του καταστήματος πωλήσεως των υποδημάτων και ο εκκαλών απέλυσε την εφεσίβλητη καταγγέλοντας προφορικά την σύμβαση εργασίας. Ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι η εφεσίβλητη δυσανασχέτησε όταν αυτός της ζήτησε να τοποθετήσει με τάξη τα υποδήματα και ότι φωνάζοντας υβριστικές φράσεις και πετώντας κουτιά εναντίον του αποχώρησε οικειοθελώς από την εργασία της και δεν επανήλθε παρά μόνο την επόμενη Τετάρτη, μετά παρέλευση έξι ημερών, δηλώνοντας αναληθώς ότι ήταν ασθενής, δεν είναι βάσιμος. Ο διαπληκτισμός που προαναφέρθηκε έγινε αντιληπτός από τις Κ. Π. και Γ.Ν., εργαζόμενες στο διπλανό κατάστημα πωλήσεως ενδυμάτων του εκκαλούντος, όπως κατέθεσαν στις ως άνω ένορκες βεβαιώσεις που ελήφθησαν με επιμέλεια του εργοδότη τους (η πρώτη από αυτές κατέθεσε ότι άκουσε ένα «τσακωμό» και η δεύτερη «ένα διάλογο …. Ο οποίος ήταν δυνατός». Καμία, πάντως δεν αναφέρει ότι άκουσε υβριστικές φράσεις ή για απόλυση». Ενισχυτικό της άποψης ότι ο εκκαλών απέλυσε την εφεσίβλητη είναι και το ότι την Δευτέρα, 1-10-2001, η τελευταία επισκέφθηκε τον λογιστή της επιχείρησης Η.Τ. και του ζήτησε να υπολογίσει την αποζη-μίωσή της, διότι «την έδιωξε ο εργοδότης της Α.Σ.» (βλ. την 5850 ως άνω ένορκη βεβαίωση που ελήφθη με επιμέλεια του εκκαλούντος). Ο μάρτυρας της υπέδειξε να επιστρέψει στην εργασία της, αφού ο εργοδότης δεν της είχε δηλώσει ρητώς ότι την απολύει, μία όμως από τις επόμενες (μετά τη Δευτέρα) ημέρες η εφεσίβλητη τον πληροφόρησε τηλεφωνικά ότι εμφανίσθηκε για να αναλάβει εργασία, αλλά ο εργοδότης της δεν την δέχθηκε. Το γεγονός αυτό εμμέσως συνομολογείται και από τον τελευταίο, ο οποίος στις προτάσεις του αναφέρει επί λέξει «…μετά από επτά ημέρες εμφανίσθηκε. Τότε εγώ της είπα, «μήπως νόμισες ότι είναι καφενείο το μαγαζί μου, ώστε να φεύγεις και να έρχεσαι όποτε νομίζεις ;» χωρίς να αποδεχθεί την εργασία της. Όπως προκύπτει δε από το 175/2001 δελτίο εργατικής διαφοράς της Επιθεώρησης Εργασίας Αχαΐας, την Τετάρτη, 3-10-2001, η εφεσίβλητη προσέφυγε στην άνω Υπηρεσία και δήλωσε ότι ο εργοδότης προέβη την 27-9-2001 σε (άκυρη) καταγγελία της συμβάσεώς της. Την επομένη, 4-10-2001, ο εκκαλών δήλωσε στον ΟΑΕΔ ότι η εφεσίβλητη

αποχώρησε οικειοθελώς κατά την άνω ημερομηνία (στην ίδια δήλωση ανακρι-βώς αναφέρει ότι ασχολήθηκε στην επιχείρησή του από 9-6-98, αντί του ορθού 24-3-98, που άλλωστε, ήδη συνομολογεί με τις προτάσεις του). Κατά την συζήτηση της προσφυγής στην Επιθεώρηση Εργασίας την 12-10-2001 η μεν εργαζομένη δήλωσε ότι κατά την γνώμη της ο εκκαλών την απέλυσε, διότι πληροφορήθηκε ότι ήταν έγκυος, ο τελευταίος δε ότι η προσφεύγουσα αποχώρησε οικειοθελώς, χωρίς πάντως να δηλώσει ότι αποδέχεται την εργασία της. Η καταγγελία της συμβάσεως της εφεσίβλητης ήταν άκυρη, πρωτίστως διότι η εργαζομένη ήταν έγκυος και κατά την διάταξη του άρθρου 15 &1 του Ν.1483/1984 απαγορεύεται η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της εργαζόμενης γυναίκας κατά την διάρ-κεια της εγκυμοσύνης της, ασχέτως μάλιστα αν ο εργοδότης γνώριζε την εγκυμοσύνη (βλ. ΑΠ 976/98, Δνη 99,322), εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος που να δικαιολογεί την καταγ-γελία (περιστατικό που δεν ισχυρίζεται ο εκκαλών, ο οποίος αρνείται κατά τα άνω την καταγγελία). Ήταν άκυρη όμως και εκ του λόγου ότι δεν έγινε εγγράφως και δεν κατεβλήθη η ανάλογη αποζη-μίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του Ν.2112/1920 και 5&6 και 6&1 του Ν.3198/1955. Επομέ-νως, ο εκκαλών μη αποδεχόμενος τις υπηρεσίες της εφεσίβλητης περιήλθε σε υπερημερία και οφείλει τις νόμιμες απο-δοχές (άρθρο 656 ΑΚ) του ένδικου διαστήματος από 28-9-2001 έως 31-12-2001.

72/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Τρίγκας, Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Υπερωρίες. Έννοια. Πενθήμερη εργασία εβδομαδιαίως. Απασχόληση τις Κυριακές. Είναι παράνομη εργασία και δικαιούται ο εργαζόμενος να διεκδικήσει με την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού έστω και αν κατά τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδος εργάστηκε λιγότερες ώρες από το εβδομαδιαίο ωράριο. Λεπτομέρειες

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 435/1976, μισθωτοί που απασχολούνται νόμιμα πέρα από τα επιτρεπόμενα, για κάθε κατηγορία, ανώτατα χρονικά όρια διάρκειας της ημερήσιας εργασίας δικαιούνται αμοιβή για κάθε ώρα τέτοιας απασχόλησης, η οποία (αμοιβή) είναι ίση με το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο αυξημένο κατά τα αναφερόμενα σ΄ αυτή (διάταξη) ποσοστά. Κατά τη διάταξη της δεύτερης παραγράφου του ίδιου άρθρου, σε κά-θε περίπτωση μη νόμιμης υπερωρια-κής απασχόλησης, ο μισθωτός δικαιού-ται, από την πρώτη ώρα, πέρα από τις απαιτήσεις από τις αρχές του αδικαιολόγητου πλουτισμού και πρόσθετη αποζημίωση ίση με το 100% του καταβαλλομένου ωρομισθίου. Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό : α) με τις διατάξεις του άρθρου 6 της από 14-2-1984 ΕΓΣΣΕ, που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης με την απόφαση 11770/1984 του Υπ. Εμπο-

ρίου (ΦΕΚ 81/20-2-1984 τεύχ. Β΄), με τις οποίες ορίστηκε σε 40 ώρες η διάρ-κεια της εβδομαδιαίας εργασίας των εργαζομένων που απασχολούνται σε οποιοδήποτε εργοδότη, με σχέση εργα-σίας ιδιωτικού δικαίου, της χώρας, β) τις διατάξεις του άρθρου 9 της απόφα-σης 1/1982 του ΔΔΔΔ Αθηνών, που κυρώθηκε με το άρθρο 29 του Ν. 1346/1983, με τις οποίες ορίστηκε ότι για την απασχόληση πέρα από το συμβατικό (συλλογικό) εβδομαδιαίο ωράριο έως τη συμπλήρωση του νόμιμου ανώτατου ωραρίου εβδομαδιαίας εργασίας (υπε-ρεργασία) καταβάλλεται αμοιβή και γ) τις διατάξεις του άρθρου 42 του Ν. 1892/1990, με τις οποίες καθιερώθηκε η πενθήμερη εργασία, κατά εβδομάδα, για τους εργαζόμενους στα εμπορικά καταστήματα συνάγονται τα ακόλουθα: 1) ότι για να κριθεί αν συντρέχει περί-πτωση υπερωριακής εργασίας, στην οποία αναφέρονται οι παροχές του άρθρου 1 του Ν. 435/1976, λαμβάνεται υπόψη όχι η εβδομαδιαία, αλλά η ημε-ρήσια εργασία, με την έννοια ότι υπάρ-χει υπερωριακή εργασία, όταν ο μισθω-τός απασχοληθεί πέρα από τις 8 οκτώ ώρες ημερησίως ή πέρα από τις εννιά ώρες ημερησίως ή πέρα από τις εννιά ώρες ημερησίως στην περίπτωση της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, έστω και αν με την υπεραπασχόληση αυτή δεν πραγματοποιείται υπέρβαση του οριζομένου από το νόμο ανώτατου ορίου εβδομαδιαίας εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφισμός της ημερήσιας υπερωρίας με τις λιγότερες ώρες εργα-σίας ή με την εργασία που πραγματο-ποιήθηκε σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ιδίας εβδομαδιαίας περιόδου, 2) ότι για τη συνδρομή περίπτωσης υπερεργα-σίας, κριτήριο αποτελεί όχι η ημερήσια, αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση του μισθωτού και 3) ότι η εργασία του μισθωτού κατά την Κυριακή ή το Σάβ-βατο, ως έκτη ημέρα, στο σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας, δεν αποτε-λεί υπερεργασία ή υπερωριακή εργα-σία, αν στην τελευταία περίπτωση δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο ημερήσιας απασχόλησης, το οποίο ορίστηκε, για τους εργαζόμενους στα εμπορικά κατα-στήματα, σε οκτώ ώρες, με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 9 παρ. 1 του ΝΔ 1037/1971 (ΑΠ 1017/2003 ΕεργΔ 62.1277, ΑΠ 804/2003 ΔΕΝ 60.22, ΑΠ 1263/2002 ΕλλΔνη 44. 163, ΑΠ 655/2002 ΔΕΝ 60.19, ΕφΑθ 5527/2003 ό.π., ΕφΠειρ 693/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 811). Αν ο μισθωτός εργάστηκε σε επιχείρη-ση στην οποία εφαρμόζεται το σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και έκτη ημέρα την εβδομάδα, εκτός από Κυριακή ή εξαιρετέα ή ημέρα αναπλη-ρωματικής ανάπαυσης λόγω εργασίας κατά την Κυριακή, η απασχόλησή του κατά την ημέρα αυτή είναι άκυρη, αφού πρόκειται για εργασία εκτός των ημε-ρών της εβδομαδιαίας εργασίας και δι-καιούται γι΄ αυτή να απαιτήσει το 1/25 του μηνιαίου μισθού του, κατά τις διατά-ξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, έστω και αν κατά τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας εργάστηκε λιγότερες ώρες από το εβδομαδιαίο ωράριο του (ΑΠ 804/2003 ό, π., ΑΠ 1164/1995 ΔΕΝ 51.1235, ΕφΘεσ 36231/1999 ΔΕΝ 58.1393). Για να είναι ορισμένη, κατά τις διατάξεις του άρθρου 216 του ΚΠολΔ, η αγωγή με την οποία ζητείται αποζημίωση για παράνομη υπερωρια-κή εργασία, πρέπει για τον προσδιορι-σμό των ωρών της παράνομης υπερω-ριακής εργασίας, να αναφέρονται σ΄ αυτή (αγωγή) τόσο η ημερήσια όσο και η εβδομαδιαία απασχόληση (ΑΠ 1331/2001 ΕλλΔνη 42/1592, ΑΠ

712/1998 ΕλλΔνη 40.575, ΕφΠειρ 933/2003 ΕλλΔνη 45.544). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 649, 6521,553 και 659 του ΑΚ, προκύπτει ότι, αν κατά τη διάρκεια της σύμβασης εργασίας, συμφωνηθεί μετα-ξύ των μερών η παροχή από το μισθω-τό, μέσα στο νόμιμο ωράριό του, πρόσ-θετης εργασίας, η οποία, κατά τα δι-δάγματα της κοινής πείρας και λογι-κής, δεν είναι συναφής με την παρεχό-μενη κύρια εργασία του που είχε αρχι-κά συμφωνηθεί ούτε περιλαμβάνεται στα καθήκοντα του μισθωτού που προ-βλέπονται από την αρχική σύμβαση ή κανονισμό εργασίας, ο μισθωτός δικαι-ούται για την πρόσθετη αυτή εργασία πρόσθετες αποδοχές, εκτός αν συμφω-νήθηκε η μη παροχή πρόσθετου μισθού ή κάλυψη αυτού από τις τυχόν μεγαλύ-τερες αποδοχές που καταβάλλονται για την κύρια εργασία (ΑΠ 236/2003 ΕλλΔνη 45.446, ΑΠ 1766/2001 ΕλλΔνη 43.1400, ΑΠ 1062/2001 ΕλλΔνη 44.453, ΕφΑθ 5527/2003 ό.π., ΕφΑθ 3213/2003 ΕλλΔνη 45.227, ΕφΠατρ 814/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 1047).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορί-στου χρόνου, που καταρτίστηκε στην Πάτρα την 1-9-1996 η εκκαλούσα προσλήφθηκε από την εφεσίβλητη, ως πωλήτρια, στο κατάστημα πώλησης κοσμημάτων και ωρολογιών, το οποίο η εφεσίβλητη διατηρεί στην οδό Ρ. Φεραίου αρ. 84 στην Πάτρα. Με βάση τη σύμβαση αυτή η εκκαλούσα εργά-στηκε στην προαναφερόμενη επιχείρη-ση μέχρι 3-1-2001, οπότε η εφεσίβλητη κατήγγειλε τη σύμβαση και κατέβαλε στην εκκαλούσα το ποσό των 690.820 δραχμών (2.027,35 ευρώ), ως αποζη-μίωση. Παρά το γεγονός ότι με το άρθρο 42 του Ν. 1892/1990 καθιερώ-θηκε η πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία για τους μισθωτούς των εμπορικών καταστημάτων, η εφεσίβλητη απασχο-λούσε την εκκαλούσα και έκτη ημέρα την εβδομάδα και συγκεκριμένα κατά το Σάββατο από την πρόσληψή της μέχρι το Μάρτιο του έτους 2000 και, συνεπώς η εφεσίβλητη οφείλει, σύμφω-να με όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, να καταβάλει στην εκκα-λούσα για την απασχόληση της κατά τα Σάββατα, κατά τις διατάξεις του αδι-καιολόγητου πλουτισμού, το 1/25 του μηνιαίου μισθού της.

Περαιτέρω, κατά το χρονικό διά-στημα της απασχόλησής της στην προ-αναφερόμενη επιχείρηση η εκκαλούσα παρείχε την εργασία της, κατά τις ημέ-ρες Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή, επί εννιά και μισή ώρες ημερησίως και ειδι-κότερα κατά το πρωί από την 09.00 μέχρι την 14.00 και κατά το απόγευμα από την 17.00 μέχρι την 21.30. Εφόσον, επομένως, υπερέβαινε τις εννιά ώρες εργασίας σε κάθε μία από τις προανα-φερόμενες ημέρες, πραγματοποιούσε παράνομη υπερωριακή εργασία μισής ώρας σε κάθε μία από τις ημέρες αυτές και συνολικά κάθε εβδομάδα μίας και μισής ώρας (3 ημ. Χ μισή ώρα) και κάθε μήνα έξι ωρών [(3 ημ. Χ μισή ώρα) Χ 4 εβδ.], έστω και αν με την υπεραπασχό-ληση αυτή δεν υπερέβαινε το οριζόμενο από το νόμο ανώτατο όριο εβδομαδιαίας εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφι-σμός της ημερήσιας υπερωρίας με τις λιγότερες ώρες εργασίας ή με την εργα-σία που πραγματοποιούσε η εκκαλού-σα σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ίδιας εβδομαδιαίας περιόδου.

141/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Τζαβάρας, Μαρία Δημακοπούλου**).

Κ.Τ.Ε.Λ. Συνταξιοδότηση εργαζομένου σ΄ αυτό λόγω ανικανότητας προς εργασία. Δικαιούται να λάβει την αποζημίωση του ν. 2112/1920 σε ποσοστό 40%. Η αξίωση αυτή δεν υπόκειται στην παραγραφή (του εξαμήνου) του ν. 2112/1920. Περιστατικά.

Από την υπ΄ αριθμ. 3/1999 Διαιτητική απόφαση «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων που απασχολούνται στα Αστικά και Υπεραστικά λεωφορεία όλης της χώρας», όπως το άρθρο 3 αυτής ερμηνεύτηκε με το άρθρ. 3 της υπ΄ αριθμ. 10/2000 Διαιτητικής απόφασης, σε συνδυασμό με την υπ΄ αριθμ. 47/1987 απόφαση του Δ.Δ.Δ.Δ. Αθηνών και το άρθρο 30 του Ν. 2556/1997, προκύπτει ότι οι εργαζόμενοι στα υπεραστικά ΚΤΕΛ των οποίων η σύμβαση εργασίας λύεται λό-γω διαρκούς ανικανότητας προς εργασίαν, που βεβαιώνεται με απόφαση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του ΙΚΑ και συνεπάγεται συνταξιοδότηση, δικαιούται την αποζημίωση του ν. 2112/1920, όπως εξειδικεύτηκε με το άρθρο 30 ν. 2556/1997 σε ποσο-στό 40% (ΑΠ 951/2004).

Κατά τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 ν. 3198/1955 κάθε αξίωση μισθωτή για καταβολή ή συμπλήρωση της από το ν. 2112/1920 ή το Β.Δ. 16/18 Ιουλίου 1920 προβλεπομένης αποζημίωσης είναι απαράδεκτη, εφόσον η σχετική αγωγή δεν κοινοποιήθηκε εντός εξαμήνου, αφότου αυτή έγινε απαιτητή. Εξάλλου από το συνδυασμό των διατά-ξεων του άρθρου 30 ν. 2557/1997, της παρ. 3 της υπ΄ αριθμ. 47/1987 από-φασης του ΔΔΔΔ Αθηνών, που κηρύ-χτηκε εκτελεστή με την 10661/1988 Α.Χ.Ε. και υποχρεωτική με την 12128/1988 Α.Υ.Ε., του άρθρου 3 της υπ΄ αριθμ. 3/1999 Δ.Α. , όπως αυτό ερμη-νεύτηκε με το άρθρο 3 της 10/2000 ΔΑ προκύπτει ότι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 ν. 3198/1955 που καθορίζει την αποσβεστική προθεσμία των έξι (6) μηνών, αφορά αποζημίωση, την οποία ο μισθωτός δικαιούται απ΄ ευθείας από τον ν. 2112/1920 ή το Β.Δ. της 16/18-7-1920 και όχι την αποζημίωση που δικαι-ούται από άλλη αιτία, όπως από διαιτη-τική απόφαση που παραπέμπει στο ν. 2112/1920 και στο άνω Β.Δ. μόνο για τον καθορισμό του ποσού αποζημιώ-σεως. Συνεπώς η αγωγή με την οποία διώκεται η καταβολή αποζημίωσης βάσει των παραπάνω Δ.Α. στο προ-σωπικό του ΚΤΕΛ, δεν υπόκειται στην αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 6 Παρ. 2 ν. 3198/1955 (ΑΠ 554/2002 ΕλλΔνη, 302). Στην προκείμενη περί-πτωση το εναγόμενο ισχυρίζεται ότι η απαίτηση του ενάγοντος έχει υποκύψει στην 6μηνη αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 6 παρ. 2 ν. 3198/1955 εφό-σον η λύση της εργασιακής σχέσεως έγινε όπως εκτίθεται στην αγωγή το έτος 1998 ενώ η κρινόμενη αγωγή ασκήθηκε το 2003. Η ένσταση αυτή είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, εφόσον, σύμφωνα με την προηγούμενη σκέψη, δεν εφαρμό-ζεται στην κρινόμενη περίπτωση η απο-σβεστική προθεσμία

της παρ. 2 του άρθρ. 6 ν. 3198/1955, εφόσον η αποζη-μίωση που ζητεί ο ενάγων με την κρινό-μενη αγωγή δεν στηρίζεται στο ν. 2112/1920 αλλά στις προδιαλαμβανόμενες διαιτητικές αποφάσεις. Επομένως ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το πρωτο-βάθμιο δικαστήριο τις παραπάνω δια-τάξεις και απέρριψε την παρακάτω ένσταση και τα αντίθετα που ισχυ-ρίζεται το εκκαλούν είναι μη νόμιμα και απορριπτέα.

150/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Βγενόπουλος, Θανάσης Ζούπας**).

ΙΚΑ. Η αξίωση του ασφαλισμένου στο ΙΚΑ ή των μελών της οικογένειάς του προς αποζημίωση για ζημία που έγινε σ΄ αυτούς εξ αιτίας ασθενείας, αναπηρίας ή θανάτου του υποχρέου για διατροφή τους μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ για το ποσό που αυτό οφείλει για ασφαλιστικές παροχές στο δικαιούχο αποζημίωσης. Έτσι το ΙΚΑ έχει ευθεία αγωγή αποζημίωσης κατά του υπαιτίου, η δε αντίστοιχη προς τις παροχές αξίωση του δικαιούχου αποζημίωσης μειώνεται κατά το ποσό της άνω μεταβιβαζόμενης σ΄ αυτό όμοιας αξίωσης. Συνυπαιτιότητα ασφαλισμένου. Μειώνεται κατά το ποσοστό της στην υπαιτιότητα του

Με το άρθρο 10 παρ. 5 του ν.δ. 4104/1960, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρ. 18 του ν. 4476/1965 και συμπληρώθηκε με προσθήκη διάταξης στο τέλος της, με το άρθρο 18 του ν. 1654/1986, ορίζεται ότι η αξίωση του ασφαλισμένου στο Ι.Κ.Α. ή των μελών της οικογένειάς του προς αποζημίωση για ζημία που έγινε σ΄ αυτούς, εξαιτίας ασθένειας ή αναπηρίας ή θανάτου του υπόχρεου σε διατροφή τους, μεταβιβάζεται στο Ι.Κ.Α. για το ποσό που αυτό οφείλει ασφαλιστικές εισφορές στο δικαιούχο αποζημίωσης. Το Ι.Κ.Α. επομένως έχει ευθεία αγωγή κατά του υπαιτίου, η δε αντίστοιχη προς τις παροχές τούτου αξίωση του δικαιούχου αποζημίωσης έναντι του υπόχρεου προς αποζημίωση μειώνεται κατά το ποσοστό της ως άνω μεταβιβαζόμενης σ΄ αυτό όμοιας αξίωσης (Α.Π. 803/2004 Ελλ.Δνη 45. 1362). Στην περίπτωση που στην επέλευση του δυστυχήματος συντρέχει και πταίσμα του παθόντος ασφαλισμένου, το Ι.Κ.Α. υποκαθίσταται σε ποσοστό των παροχών του, μειωμένο κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητας του ασφαλισμένου του, υπό την προϋπόθεση της προβολής έναντι αυτού (Ι.Κ.Α.) από τον υπόχρεο κατά τρόπο σύννομο της ένστασης εκ του άρθρ. 300 ΑΚ. (ΑΠ 292/2001 Ελλ.Δνη 42. 1559). Στο ίδιο αποτέλεσμα καταλήγει και η άποψη, κατά την οποία η ανάλογη προς το ποσοστό της συνυπαιτιότητας του παθόντος μείωση πρέπει να γίνει όχι από την συνολική απαίτηση αποζημίωσης αυτού (πριν από τη μεταβίβαση στο Ι.Κ.Α.), αλλά από εκείνη της οποίας φορέας είναι ο παθών, όπως αυτή διαμορφώνεται μετά την αφαίρεση των παροχών του Ι.Κ.Α. (βλ. Αθαν. Κρητικού Αποζημίωση από Τρο-

χαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, Τρίτη έκ-δοση, παρ. 687, σελ. 248-249. Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρ. 321, 322 και 324 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι υπάρχει δεδικασμένο όσον αφορά στις συνθήκες του αυτοκινητικού δυστυχήματος και στην τυχόν υφιστάμενη συντρέχουσα υπαιτιότητα του ενάγοντος, καθόσον η σχετική από το άρθρο 300 ΑΚ ένσταση χαρακτηρίζεται ως καταχρηστική (άρθρα 322 και 324 ΚΠολΔ, βλ. Κρητικού αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, 3η έκδοση, παρ. 464, 465, 476, σελ. 176-177 κα ι181, ΑΠ 715/2001 Ελ.Δ/νη 42. 99, ΑΠ 103/98 Ελ.Δνη 40. 87, ΑΠ 615/83 ΝοΒ 32. 74, ΕφΑθ 7685/79 ΝοΒ 27. 1347, ΕφΑθ 2397/75 ΝοΒ 23. 1189). Περαιτέρω κατά το άρθρο 332 του ιδίου πιο πάνω Κώδικα, το δεδικασμένο λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως. Στην ερευνούμενη υπόθεση, από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, που περιέχεται στα υπ΄ αριθμ. 809/5-4-2002 πρακτικά συνεδριάσεως αυτού, καθώς και από τα έγγραφα, που προσκομίζουν με επίκληση οι διάδικοι, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 13-10-1994 σε τροχαίο δυστύχημα, που συνέβη στη διασταύρωση των οδών Καλαβρύτων και Γιαννόπουλου της Πάτρας, κατά το οποίο συγκρούσθη-καν το υπ΄ αριθμ. ΑΧΗ 2730 Ι.Χ. επιβατι-κό αυτοκίνητο, που οδηγούσε ο πρώτος εφεσίβλητος, ο οποίος είχε ασφαλίσει στη δεύτερη εφεσίβλητη ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΖΕΝΕΡΑΛ ΑΞΙΝΤΕΝΤ Α.Ε.» (GENERAL ACCIDENT Α.Ε.), τον κίνδυνο πληρωμής αποζημίωσης από τη λειτουργία του, με το υπ΄ αριθμ. ΜΥ δίκυκλο μοτοποδήλατο που οδηγούσε ο εκκαλών, τραυματίστηκε σοβαρά ο τελευταίος, ο οποίος υπέστη συντριπτικό κάταγμα δεξιάς κνήμης. Ο τραυματισμός του οφειλόταν σε υπαιτιότητα του οδηγού του αυτοκινήτου κατά ποσοστό 40% και σε υπαιτιότητα του ιδίου (παθόντος) κατά ποσοστό 60%. Τα περιστατικά αυτά έχουν κριθεί με δύναμη δεδικασμένου με την υπ΄ αριθμ. 201/2001 τελεσίδικη απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, η οποία εκδόθηκε επί προγενεστέρων αγωγών του ήδη εκκαλούντος και του Ι.Κ.Α. κατά των ήδη εφεσιβλήτων και αφορούσαν αποζημίωση του εκκαλούντος για το χρονικό διάστημα από 1-11-1996 έως 31-10-1998. Με την ίδια απόφαση κρίθηκε ότι ο παθών, ηλικίας κατά το χρόνο του ατυχήματος 47 ετών, ήταν ανίκανος να ασκήσει κατά τον επίδικο σε αυτή χρόνο το επάγγελμα του κλητήρα – θυρωρού στο Άσυλο Ανιάτων Πάτρας, όπου εργαζόταν μέχρι του τραυματισμού του, και οι εναγόμενοι υποχρεώθηκαν κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας του πρώτου τούτων να καταβάλλουν στον μεν παθόντα αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη, δηλαδή για τα εισοδήματα που αυτός απώλεσε από την εργασία του, στο δε Ι.Κ.Α. μέ-ρος των παροχών του προς τον πα-θόντα. Για το προηγούμενο διάστημα από της χρονολογία του δυστυχήματος μέχρι 31-10-1996 έχει εκδοθεί ή ομοίου περιεχομένου υπ΄ αριθμ. 396/1998 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, που έκρινε προγενέστερες αγωγές του ήδη εκκαλούντος, του Πολύβιου Ι. Δημακόπουλου και του Ι.Κ.Α. κατά των ήδη εφεσιβλήτων, η οποία αναιρέθηκε ως προς τον πρώτο αναιρεσείοντα (ήδη εκ-καλούντα) λόγω εσφαλμένου υπολογισμού της διαφοράς μεταξύ της απαίτησης αυτού και εκείνης του Ι.Κ.Α. ενόψει του ποσοστού της συνυπαιτιότη-

τας του πρώτου αναιρεσείοντος (που τότε προσδιορίστηκε σε 60%) και τελικώς των ποσών που επιδικάστηκαν σ΄ αυτόν και στο Ι.Κ.Α. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι με την υπ΄ αριθμ. 391/1995 γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Άνω Πόλεως Πάτρας, ο εκ-καλών κρίθηκε ανίκανος προς εργασία εξαιτίας του τραυματισμού του για το χρονικό από του δυστυχήματος μέχρι της 31-10-1996 με ποσοστό αναπηρίας κατά το μερικότερο από 17-10-95 έως 31-10-95 χρονικό διάστημα 50%. Στη συνέχεια ο παθών επανεξετάστηκε από την ίδια Επιτροπή, η οποία, με την υπ΄ αριθμ. 327/12-1-96 γνωμάτευσή της, τον έκρινε και πάλι ανίκανο σε ποσοστό 60%, για το χρονικό διάστημα από 1-1-96 έως 31-10-98, διότι εμφάνιζε πα-λαιό κάταγμα κνήμης περόνης δεξιά, μετατραυματική αρθρίτιδα και μείωση λειτουργικότητας πηχεοκαρπικής, με-τατραυματική αρθροπάθεια γόνατος δεξιά με τάση βλαισογωνίας. Ακολού-θως, με την υπ΄ αριθμ. 284/20-10-98 απόφαση της παραπάνω Επιτροπής, ο εκκαλών κρίθηκε ανίκανος σε ποσο-στό 67% για το χρονικό διάστημα από 1-11-1998 έως 31-10-2000, διότι εξακο-λούθησε να παρουσιάζει τα ίδια συμ-πτώματα, οφειλόμενα σε ποσοστό 50% στο ένδικο τροχαίο δυστύχημα. Στη συνέχεια με την υπ΄ αριθμ. 3997/4-12-2000 απόφαση του Διευθυντή του Ι.Κ.Α. παρατάθηκε ο χρόνος κατα-βολής της σύνταξης πλήρους αναπη-ρίας από κοινή νόσο (παλαιό κάταγμα κνήμης – περόνης δεξιά, εξαρθρ. κάταγ-μα κάτω πέρατος κερκίδας αριστερά, μετατραυματική αρθρίτιδα και μείωση λειτουργικότητας αριστεράς πηχεοκα-ροπικής, μετατραυματική αρθροπάθεια δεξιού γόνατος, χρόνια οσφυοϊσχυαλ-γία επί εδάφους δισκοπάθειας, μεγά-λου βαθμού βαρηκοΐα άμφω), αφού έκρινε αυτόν ανίκανο κατά ποσοστό 67% για το διάστημα από 1-1-2000 έως 31-10-2002, διότι εξακολουθούσε να παρουσιάζει τα ίδια συμπτώματα, οφειλόμενα σε ποσοστό 50% στο ένδικο τροχαίο δυστύχημα. Εξάλλου, όπως κρίθηκε και με την υπ΄ αριθμ. 201/2001 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, ο εκκαλών κατά το χρόνο του δυστυχήματος εργαζόταν ως κλητήρας – θυρωρός στο Άσυλο Ανιάτων Πάτρας «Η Αγία Ευφροσύνη», λόγω δε του τραυματισμού του κατέστη ανίκανος προς εργασία, όπως έχει αναφερθεί, καθ΄ όλο το επίδικο χρονικό διάστημα, που απετέλεσε αντικείμενο της εκκαλούμενης απόφασης, δηλαδή από 1-1-2000 έως και 31-10-2002. Οι μηνιαίες ακαθάριστες αποδοχές συμπεριλαμβανομένων των κρατήσεων για τις ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν το ίδιο (ΑΠ 1056 ΕλλΔνη 42. 388), που θα λάμβανε από την εργασία του, αν εξακολουθούσε να εργάζεται όπως και πριν από τον τραυματισμό του, θα ανερχόταν σε ποσό 278.810 δρχ., στο οποίο πρέπει να προστεθεί και ποσό 11.000 δρχ. για έξοδα κινήσεως προς εκτέλεση της υπηρεσίας του, όπως κρίθηκε και με την υπ΄ αριθμ. 201/2001 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου. Έτσι οι εν γένει αποδοχές του εκκαλούντος κατά το ένδικο χρονικό διάστημα ανέρχονται σε 11.247.540 δρχ. (34 μήνες Χ 278.810 δρχ. = 9.479.540 δρχ. + 34 μήνες Χ 11.000 δρχ. = 374.000 δρχ. + 278.810 δρχ. Χ 2 = 577.620 δρχ. για δώρα Χριστουγέννων 2000 και 2021 + 139.405 Χ 3 = 418.215 δρχ. για δώρα Πάσχα 2000 – 2022 + 418.215 δρχ. για επίδομα άδειας αναψυχής 2000 – 2022). Μετά τον πιο πάνω τραυματισμό του

εκκαλούντος το Ι.Κ.Α. άρχισε να χορηγεί σ' αυτόν σύνταξη πλήρους αναπηρίας. Ειδικότερα κατά το έτος 2000 ο εκκαλών έλαβε από το Ι.Κ.Α. (για σύνταξη και αναδρομικά) ποσό 2.090.799 δρχ., κατά το έτος 2001 ποσό 1.725.260 δρχ. και κατά το χρονικό διά-στημα από 1-1-2002 έως 31-12-2002 ποσό 1.232.328 δρχ. Δηλαδή συνολικά έλαβε ποσό 5.048.387. Οι αξιώσεις του εκκαλούντος και του Ι.Κ.Α. μειώνονται κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητας του εκκαλούντος (60%) και, συνεπώς, οι αξιώσεις του πρώτου περιορίζονται σε 4.499.036 δραχμές και του δεύτερου σε 2.019.355 δραχμές. Έτσι, σύμφωνα με τον υπολογισμό της παραπάνω υπ΄ αριθμ. 292/2001 απόφασης του Αρείου Πάγου, πρέπει να επιδικαστεί στον εκ-καλούντα η διαφορά μεταξύ των δύο προαναφερομένων χρηματικών ποσών, που ανέρχεται σε 2.479.681 δραχμές. Η εκκαλούμενη λοιπόν απόφαση, που έκρινε ότι το ποσό στο οποίο ανέρχεται η έναντι των εφεσιβλήτων αξίωση αποζημίωσης του εκκαλούντος (4.499.036 δρχ.) είναι μικρότερο του ποσού των παροχών του Ι.Κ.Α. για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα, τις οποίες υπολό-γισε σε 8.048.387 δραχμές, χωρίς να μειώσει αντίστοιχα και το ποσό αυτό κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας του εκκαλούντος (60%), παραβίασε τους παραπάνω αναφερόμενους κανόνες ουσιαστικού δικαίου του ν.δ. 4104/1960 και του ΑΚ, όπως βάσιμα υποστηρίζει ο εκκαλών με τον πρώτο λόγο της έφεσής του. Ο δεύτερος όμως λόγος της εφέσεως, κατά τον οποίο η απαί-τηση του εκκαλούντος έναντι του Ι.Κ.Α. για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας αποτελεί κοινωνική παροχή και αυτόνο-μο δικαίωμά του και γι΄ αυτό δεν μεταβιβάζεται, ούτε εκχωρείται, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος.

156/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Όλγα Σχετάκη-Μπονάτου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημοσθένης Σπαθής, Ελευθερία Μακρή**).

Άκυρη σύμβαση εργασίας αλλοδαπού που δεν έχει τη σχετική άδεια παραμονής και εργασίας. Εγείρεται αγωγή με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Τι δικαιούται να λάβει ο αλλοδαπός από τον εργοδότη του.

Στην περίπτωση άκυρης σύμβασης εργασίας, ο εργοδότης υποχρεούται, κατ΄ άρθρο 904 ΑΚ, αφού γίνεται πλουσιότερος, να αποδώσει στον εργα-σθέντα μισθωτό την ωφέλεια που απο-κόμισε και η οποία συνίσταται στην αμοιβή που θα κατέβαλλε σε άλλο μι-σθωτό, της ικανότητας και των προσό-ντων του απασχοληθέντος, δυνάμει έγκυρης συμβάσεως, υπό τις συνθήκες που επικρατούν στον τόπο παροχής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι προ-σαυξήσεις που θα εδικαιούτο ο απα-σχοληθείς, λόγω των ιδιαιτέρων περι-στάσεων που τυχόν συντρέχουν στο πρόσωπο του (επιδόματα γάμου, τέ-κνων, προϋπηρεσίας κλπ.) αφού αυτές δεν θα συνέτρεχαν αναγκαίως και στο πρόσωπο του δυναμένου να προσληφθεί με έγκυρη σύμβαση εργασίας (ΑΠ

974/1991 ΔΕΝ 49.235). Περαιτέρω σε περίπτωση άκυρης συμβάσεως εργασίας, ο εναγόμενος δικαιούται ευθέως από το νόμο (και όχι βάσει των διατάξεων του αδικαιολόγητου πλουτισμού) τις αποδοχές και το επίδομα άδειας, καθώς και τα επιδόματα (δώρα) εορτών (ΑΠ 389/1998 ΕΛΔ 39. 1573, Εφ.Πειρ. 273/2003, ΔΕΕ 2004.209, Εφ.Πειρ. 117/2003 ΔΕΝ 2004.1680). Τέλος αν ο μισθωτός εργάστηκε σε επιχείρηση, που εφαρμόζεται η πενθήμερη εβδομάδα εργασίας, και 6η ημέρα την εβδομάδα (εκτός Κυριακής ή εξαιρετέας ή ημέρας αναπληρωματικής αναπαύσεως λόγω εργασίας κατά την Κυριακή), η απασχόληση του την ημέρα αυτή εκούσια ή εξαναγκαστικά είναι άκυρη, αφού πρόκειται για εργασία παρεχόμενη εκτός των ημερών της εβδομαδιαίας εργασίας, δηλαδή σε ημέρα ανάπαυσης και τέτοια εργασία στο κανονικό ωράριο αμείβεται με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού κατ΄ άρθρο 904 ΑΚ (ΑΠ 804/2003 ΕΕργΔ. 62.1352, ΑΠ 1331/2001 ΔΕΝ 58.1637, ΑΠ 1256/2000 ΔΕΝ 58.1637).

303/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Ρήγας, Ιωάννης Κανελλόπουλος**).

Συλλογική σύμβαση εργασίας. Διαδικασία επίλυσης διαφοράς μεταξύ συμβολαιογραφικού Συλλόγου (Αχαΐας) και συλλόγου υπαλλήλων συμβολαιογραφείων (Εφετείου Πατρών). Διαδικασία με μεσολάβηση διαιτητή. Διαιτητική απόφαση. Δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητα της από τα πολιτικά δικαστήρια αλλά μόνο για τη νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή για την ακυρότητά της. Τι ελέγχεται με την αγωγή αυτή. Πότε αποφασίζεται η σύναψη ΣΣΕ. Περιστατικά.

Επειδή με το θεσπιζόμενο από το Ν. 1876/1990 «ελεύθερες συλλογι-κές διαπραγματεύσεις και άλλες δια-τάξεις» σύστημα επίλυσης των συλλο-γικών διαφορών εργασίας καθιερώνεται η αρμοδιότητα του ιδρυθέντος από τον ίδιο νόμο νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας» (ΟΜΕΔ) για την περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις των ενδιαφερομένων για τη σύ-ναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας αποτύχουν (περί φύσεως του ΟΜΕΔ και γενικότερα της συμπόρευσης των διατάξεων του Ν. 1876/90 με το Σύνταγμα και ιδίως τα άρθρα 4 παρ. 1, 8, 22 παρ. 2 κα ι43 παρ. 2 αυτού βλ. ΑΠ Ολ 25/04 Δνη 2004.1335 και Δ36.168). Ειδικότερα κατά τις διατάξεις των άρθρων 14 και 15 αν οι διαπραγματεύσεις των μερών δεν καταλήξουν σε συμφωνία, τότε είτε και τα δύο είτε το ένα από αυτά με αίτησή του, που στη δεύτερη περίπτωση κοινοποιείται και στο άλλο μέρος, μπορεί να προκαλέσει την παρέμβαση του μεσολαβούντος. Μετά την παρέμβαση του μεσολαβητή και τις αναφερόμενες στο άρθρο 15 παρ. 4 ενέργειές του, αν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία εντός της οριζόμενης από το νόμο προθεσμίας και αν απορρίψουν την τυχόν υποβληθείσα πρόταση

του μεσολαβητή ρητώς ή σιωπηρώς με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας, που προβλέπεται από την παρ. 6 του ιδίου άρθρου, τότε το ένα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 16 παρ. 1 πρόσωπα μπορεί να κινήσει την προβλεπόμενη από το άρθρο αυτό διαδικασίας της επίλυσης της συλλογικής διαφοράς. Ο διαιτητής, ο οποίος έχει τα ίδια δικαιώματα με το μεσολαβητή, υποχρεούται τελικά να εκδώσει τη διαιτητική απόφαση, με την οποία υποκαθιστά την ελλείπουσα συμφωνία των μερών επί της συλλογικής διαφοράς, όπως αυτή οριοθετήθηκε από τα μέρη και στην έκταση που επήλθε συμφωνία (βλ. ΑΠ 223/01 Δνη 01.705). Η απόφαση που εκδίδει ο διαιτητής, η οποία εξομοιώνεται με συλλογική σύμβαση εργασίας, δεν τέμνει τη νομική διαφορά, αλλά έχει κανονιστικό (ρυθμιστικό) χαρακτήρα και συνιστά λόγω της φύσεως του αντικειμένου της εξισορρόπησης των αντιτιθεμένων συμφερόντων και αιτημάτων των κοινωνικών ανταγωνιστών. Έτσι δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητά της από τα πολιτικά δικαστήρια, αλλά μόνο για την νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή περί ακυρότητας αυτής, δηλαδή αν εκδόθηκε από αρμόδιο διαιτητή, ενεργώντας μέσα στα όρια εξουσίας του, αν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις του νόμου, αν τα θέματα που ρυθμίστηκαν αποτελούν αντικείμενο των συλλογικών διαπραγματεύσεων και διαιτησίας, αν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που μετείχαν στη διαδικασία νομιμοποιούνταν ή αν παραβιάστηκαν διατάξεις νόμου (βλ. Γ. Λεβέντη ΔΕΝ 50, 769 επ.). Υποκείμενα της διαιτητικής διαφοράς είναι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν αντίθετα συμφέροντα και αντιδικία στη διαιτητική δίκη (βλ. ΑΠ 25/2004 ΕΕργΔ 63.985). Από το συνδυασμό των άρθρων 3 παρ. 1β, 8 παρ. 2 και 11 παρ. 2 του Ν. 1876/90 προκύπτει ότι οι κλαδικές ΣΣΕ και ΔΑ περιέχουν τους όρους εργασίας, που αφορούν τους εργαζόμενους ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων πόλης, περιφέρειας ή και όλης της χώρας. Ομοειδείς είναι οι επιχειρήσεις που έχουν το αυτό αντικείμενο δραστηριότητας και λειτουργούν υπό τις αυτές περίπου συνθήκες παραγωγής και διαθέσεως προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και συναφείς είναι οι επιχειρήσεις που έχουν παρεμφερές αντικείμενο δραστηριότητας ή λειτουργούν υπό παρόμοιες συνθήκες. Οι κλαδικές ΣΣΕ ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των εργαζομένων σε ομοειδείς ή συναφείς επιχειρήσεις ανεξάρτητα από την ειδικότητά τους και συνάπτονται από συνδικαλιστικές οργανώσεις που εκπροσωπούν εργαζομένους των επιχειρήσεων αυτών ανεξάρτητα από το επάγγελμά τους, ενώ οι ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ και ΔΑ ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των εργαζομένων του αυτού επαγγέλματος ανεξάρτητα από το είδος της επιχειρή-σεως, στις οποίες απασχολούνται. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ειδικά για τις κλαδικές ΣΣΕ και ΔΑ ότι ο κλάδος των επιχειρήσεων που αφο-ρούν μπορεί να είναι ευρύτερος ή στενό-τερος, αρκεί να περιλαμβάνει επιχει-ρήσεις, που από την άποψη οικονο-μικής δραστηριότητος έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά δηλαδή είναι, ομοειδείς ή συναφείς με την έννοια που αναφέρθη-κε παραπάνω (βλ. Σχ. ΑΠ 1286/99 Δνη 2001.412, ΑΠ 443/99 Δνη 93.1558, ΑΠ 1164/98 Δνη 99.329, ΕφΑθ 9089/2003 Δνη 2004.582, ΕφΑθ 3018/98 Δνη 99.409). Κατά τα άρθρα 3 παρ. 4 και 6 παρ. 1 του ιδίου νόμου ικανότητα για τη σύναψη κλαδικών ΣΣΕ διαθέτουν από πλευράς εργαζομένων

οι συνδικα-λιστικές οργανώσεις, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, που εκπροσωπούν εργαζομένους σε ομοειδείς ή συναφείς επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το επάγ-γελμα ή την ειδικότητά τους και από πλευράς εργοδοτών οι εργοδοτικές οργανώσεις που εκπροσωπούν τον αντί-στοιχο κλάδο στην έκταση της δραστη-ριότητάς του σύμφωνα με το καταστα-τικό τους. Οι κατά τόπους συμβολαιο-γραφικοί σύλλογοι, στους οποίους ανή-κουν υποχρεωτικά οι συμβολαιογρά-φοι της αντίστοιχης περιφέρειας, που συμπίπτει με την περιφέρεια της αρμο-διότητας κάθε εφετείου (πλην των συμ-βολαιογράφων των Εφετείων Αιγαίου και Δωδεκανήσου, που υπάγονται στο συμβολαιογραφικό Σύλλογο Αθηνών) είναι εκ του νόμου ΝΠΔΔ και όχι συνδι-καλιστικές οργανώσεις κατά την έννοια των προαναφερομένων διατάξεων του Ν. 1876/1990, για το λόγο αυτό δεν είχαν διαπραγματευτική ικανότητα για την σύναψη ΣΣΕ πριν από το Ν. 2336/1995. Με το άρθρο 12 του νόμου αυτού προστέθηκε διάταξη στο άρθρο 6 παρ, 1 του Ν. 1876/90, σύμφωνα με την οποία για τους εργαζομένους σε δικη-γορικά, συμβολαιογραφικά και άλλα γραφεία, η σχετική συλλογική σύμβαση θα υπογράφεται ή η διαιτητική διαδικα-σία θα διεξάγεται μεταξύ της συνδικα-λιστικής οργάνωσης των εργαζομένων και του οικείου ΝΠΔΔ, στο οποίο υπά-γονται οι εργοδότες. Με την ειδική (εξαι-ρετική) αυτή ρύθμιση κατέστη εφικτή πλέον η σύναψη ΣΣΕ κλαδικής ή ομοι-οεπαγγελματικής, ανάλογα με το χα-ρακτήρα της συμβαλλόμενης συνδικα-λιστικής οργάνωσης, μεταξύ της τελευ-ταίας και του οικείου συμβολαιογρα-φικού συλλόγου. Επομένως, εφόσον δεν υπάρχει πανελλήνια συνδικαλιστική εργοδοτική οργάνωση, που να καλύ-πτει όλους τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας, δεν μπορεί να συναφθεί αντίστοιχη ΣΣΕ ούτε να διε-ξαχθεί διαιτητική διαδικασία, εκτός και αν υπάρχει αντιπροσώπευση όλων των συμβολαιογραφικών συλλόγων στη σχετική διαπραγμάτευση, με κοινό εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο. Σε αντί-θετη περίπτωση, ενώ από την πλευρά των εργαζομένων μπορεί να συμμετέχει η τοπική συνδικαλιστική οργάνωση ή η εξουσιοδοτημένη από αυτήν δευτερο-βάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, από την εργοδοτική πλευρά θα πρέπει να καλείται και να συμμετέχει το κάθε «οι-κείο» ΝΠΔΔ. Συνακόλουθα δε, θα πρέ-πει να συναφθούν τόσες ΔΑ, όσες και τα «οικεία» ΝΠΔΔ (βλ. ΕφΑθ 5930/2005 αδημ. Ι. Ληξουριώτη παρατηρή-σεις υπό την ΜΠρ.Ηρ. 28ξ4/02 ΔΕΕ 2003.329). Στην παρούσα υπόθεση από το περιεχόμενο των εγγράφων, τα οποία προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Μετά την έναρξη της ισχύος του Ν. 2336/95, που όπως προαναφέρθηκε συμπλήρωσε το Ν. 1876/90 και παρασχέθηκε η ευχέ-ρεια στους συμβολαιογραφικούς συλ-λόγους της χώρας να διαπραγμα-τεύονται και να συνάπτουν ΣΣΕ με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργα-ζομένων (προηγουμένως τα σχετικά θέ-ματα καλύπτονταν με τις διατάξεις του άρθρου μόνον του ΑΝ 435/68) από το έτος 1986 μέχρι και το 1999 υπογρά-φονταν ΣΣΕ, που ρύθμιζαν τους όρους αμοιβής και εργασίας των προσώπων, που απασχολούνταν στα συμβολαιο-γραφικά γραφεία της Χώρας. Την πλευρά των εργαζομένων εκπροσω-πούσε η Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλ-λήλων Ελλάδας (ΟΙΥΕ), που ήταν δευ-

τεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση και στη δύναμή της ανήκαν πρωτοβάθμια σωματεία εργαζομένων, μέλη των οποίων ήταν οι εργαζόμενοι στα συμβολαιογραφικά γραφεία. Οι εργοδότες είχαν ορίσει κοινό εκπρόσωπο που τους αντιπροσώπευε στις διαπραγματεύσεις και υπέγραψε τη συλλογική σύμβαση. Με την 134/11-3-02 πρόσκληση η ΟΙΥΕ κάλεσε το ενάγον – εκκαλούν και οκτώ ακόμα συμβολαιογραφικούς συλλόγους τα χώρας σε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη ΣΣΕ για τους όρους αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία όλης της χώρας για τα έτη 2001 και 2002. Το ενάγον απέ-στειλε το από 23-3-02 έγγραφο προς την ΟΙΥΕ με το οποίο αρνήθηκε τη συμμε-τοχή του και ακολούθως η τελευταία υπέβαλε την 26-6-02 αίτηση μεσολά-βησης στον ΟΜΕΔ, ο οποίος κάλεσε το ενάγον να παραστεί στις σχετικές διαπραγματεύσεις, που αρνήθηκε και πάλι τη συμμετοχή του. Έτσι η ΟΙΥΕ ζήτησε την παροχή υπηρεσιών διαιτησίας κατά τη διαδικασία της οποίας προσήλθε το ενάγον και προέβαλε τις αντιρρήσεις του ως προς τη νομιμότητα αυτής και ο διαιτητής εξέδωσε την προσβαλλόμενη με την αγωγή 48/2002 απόφασή του. Όπως αποδείχτηκε όμως η τελευταία αυτή απόφαση εκδό-θηκε μεταξύ των υποκειμένων της διαιτητικής διαφοράς δηλαδή του ενά-γοντος και του ΟΙΥΕ, ως φορέων της επίδικης έννομης σχέσης δηλαδή μετα-ξύ των δύο σωματείων που είχαν αντί-θετα συμφέροντα και αντιδικία στη διαι-τητική δίκη. Συνεπώς η αγωγή είναι πα-θητικά ανομιμοποίητη κατ΄ άρθρο 68 ΚΠολΔ, γεγονός που αποτελεί διαδι-καστική προϋπόθεση της δίκης και ερευνάται αυτεπάγγελτα σε κάθε στά-ση αυτής (βλ. σχ. ΕφΑθ 2685/98 Δνη 98.919, ΕφΘεσ 351/98 Αρμ 98.1361) και πρέπει να απορριφθεί ως απαρά-δεκτη (βλ. σχ. ΕφΑθ 703/95 ΑρχΝ 96.182), αφού το εναγόμενο σωματείο των υπαλλήλων των συμβολαιογραφεί-ων του Εφετείου Πατρών δε συμμετείχε στη διαιτητική διαδικασία κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Συνεπώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε ως αβάσιμη την αγωγή, έστω και με διαφορετική αιτιολογία, δεν έσφαλε και όσα αντίθε-τα υποστηρίζονται με την έφεση, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα και επο-μένως πρέπει να απορριφθεί κατ΄ ου-σίαν η έφεση.

352/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Τάκης Παπαδόπουλος, Δημήτριος Ρήγας, Βασίλειος Σκανδάμης**).

Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Προσωπικό τους. Σύμβαση εργασίας εκτάκτου προσωπικού που υπερβαίνει το έτος ή είναι αόριστης διάρκειας, είναι άκυρη γιατί αντίκειται σε απαγορευτική διάταξη του νόμου και ο μισθωτός τελεί πλέον σε απλή σχέση εργασίας, ο δε εργοδότης δεν υποχρεούται στην καταβολή μισθών

υπερημερίας. Εγκυμοσύνη. Απαγόρευση απόλυσης εργαζομένης στην περίοδο της εγκυμοσύνης, έστω και αν η εγκυμονούσα εργάζεται με απλή σχέση εργασίας, που στηρίζεται σε άκυρη σύμβαση εργασίας. Πάντως στην περίπτωση αυτή οφείλονται μισθοί υπερημερίας σε καταγγελία της σύμβασης έστω και αν υπάρχει απλή σχέση

Επειδή από το άρθρο 3 παρ. 1 Ν 1859/1944 ορίζει ότι το προσλαμβανόμενο υπό των πάσης φύσεως και παντός βαθμού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, προσωπικό, είναι μόνιμο, στην δε παράγραφο 2 ότι ο αριθμός των θέσεων και ο τρόπος προσλήψεως των υπαλλήλων και υπηρετών εκάστης Γεωργικής Συνεταιριστικής Οργανώσεως και της συνομοσπονδίας γεωργικών συνεταιρισμών, καθορίζεται δια του εσωτερικού κανονισμού αυτών, ψηφιζομένου υπό της γενικής συνελεύσεως και εγκρινομένου κατά τις, περί εγκρίσεως των καταστατικών των γεωρ-γικών οργανώσεων, διατάξεις του πα-ρόντος νόμου και στην παράγραφο 5 ότι οι γεωργικές συνεταιριστικές οργανώσεις δύνανται να προσλαμβάνουν ημερομισθίους εκτάκτους ή επί συμβάσει υπαλλήλους για χρονικό διά-στημα, μη δυνάμενο να υπερβεί το έτος, προς αντιμετώπιση προσωρινών υπηρεσιακών αναγκών. Οι αυτές οργανώσεις δύνανται να προσλαμβάνουν για τις εργασίες των ημερομισθίων έκτακτο ή επί συμβάσει εργατοτεχνικό προσωπικό κατά τα ειδικότερον δια του εσωτερικού κανονισμού εκάστης οργανώσεως, καθορισθησόμενα. Περαιτέρω με το άρθρο 72 του Ν. 1541/1985, ορίστηκε ότι με κανονισμό, που εκδίδεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Γεωργίας μετά από γνώμη της ΠΑΣΕ-ΓΕΣ και της ομοσπονδίας συνεταιριστικών υπαλλήλων γεωργικών οργανώσεων (ΟΣΥΓΟ), ρυθμίζεται η υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων. Και στην παράγραφο 2 ότι από της δημοσιεύσεως του παραπάνω κανονισμού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καταργούνται ο Ν. 1859/1944 και το β.δ. 23/30-7-1946, όπως τροποποιήθηκαν. Βάσει της παραπάνω εξουσιοδοτικής διατάξεως εκδόθηκε η υπ΄ αριθμ. 27346/17-10-1990 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας, που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Β 700/7-11-1990), με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης προσωπικού αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, ο οποίος ορίζει στο άρθρο 6 ότι το προσωπικό των οργανώ-σεων διακρίνεται σε τακτικό (μόνιμο) και σε έκτακτο και στο άρθρο 8 ότι για την αντιμετώπιση εκτάκτων ή εποχιακών αναγκών το διοικητικό συμβούλιο της οργάνωσης, μπορεί να προσλαμβάνει έκτακτο προσωπικό με σύμβαση ορισ-μένου χρόνου διαρκείας 12 μηνών. Με-τά τη λήξη της σύμβασης ορισμένου χρόνου δεν μπορεί να συναφθεί σύμβα-ση ορισμένου χρόνου, πριν από την πά-ροδο τουλάχιστον 4 μηνών από τη λήξη της. Τέλος το άρθρο 46 του Ν. 2169/1993, που ισχύει από 10-9-1993 ορίζει στην παράγραφο 1, ότι το προσωπικό που προσλαμβάνεται από τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις είναι α) τακτικό που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες της οργάνωσης και καταλαμβάνει θέσεις οι οποίες προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της και β) με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου που καλύπτει ειδικές

έκτακτες εποχιακές και πρόσκαιρες ανάγκες της οργάνωσης και στην παρ. 2 ότι η υπηρεσιακή κατάσταση προσωπικού των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων ρυθμίζεται με την υπ΄ αριθμ. 27346/1990 κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα για όσα θέματα δεν αντίκεινται στις διατάξεις του νόμου αυτού. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτουν τα εξής: 1) ότι το προσωπικό των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων δια-κρίνεται σε τακτικό (μόνιμο) που κατα-λαμβάνει τις οργανικές θέσεις που ορίζει το καταστατικό κάθε οργανώ-σεως και έκτακτο που προσλαμβάνεται ως ημερομίσθιο ή με σύμβαση εργα-σίας ορισμένου χρόνου για την αντιμετώπιση ειδικών εκτάκτων εποχιακών ή πρόσκαιρων αναγκών. Ότι η διάρκεια της συμβάσεως εκτάκτου προσωπικού δεν μπορεί να υπερβεί το έτος, μετά την πάροδο του οποίου επέρχεται η λήξη της, χωρίς να δύναται να παρατεθεί σιωπηρά, για να είναι δε έγκυρη η απασχόληση του υπαλλήλου στην ίδια συνεταιριστική οργάνωση για περαιτέρω χρόνο, απαιτείται η σύναψη νέας συμβάσεως ορισμένου χρόνου, η οποία μάλιστα, με τον τελευταίο κανονισμό υπόκειται στον περιορισμό της παραγράφου 3 του άρθρου 8 (πάροδος 4 μηνών από τη λήξη της προηγούμενης συμβάσεως), 2) ότι δεν προβλέπεται από τις παραπάνω διατάξεις πρόσληψη προσωπικού με σύμβαση αορίστου χρόνου, με αποτέλεσμα να μη καταλείπονται περιθώρια, συμπληρωματικής εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 671 ΑΚ. Περαιτέρω η σύμβαση ορισμένης διάρκειας που καταρτίζεται υποχρεωτικά ως τέτοια από το νόμο, δεν καθίσταται αορίστου χρόνου εκ μόνου του λόγου ότι ο προσληφθείς έκτακτος υπάλληλος χρησιμοποιήθηκε προς εκτέλεση εργασίας που εξυπηρετεί μόνιμες λειτουργικές ανάγκες των ΑΣΟ, αφού σημασία στην περίπτωση αυτή έχει όχι το είδος της εργασίας του έκτακτου υπαλλήλου των συνεταιριστικών οργανώσεων, αλλά το έκτακτο ή απρόβλεπτο αυτής. Ενόψει των παραπάνω η σύμβαση εργασίας του εκτάκτου υπαλλήλου των συνεταιριστικών οργανώσεων που υπερβαίνει το έτος ή είναι αόριστης διάρκειας, είναι άκυρη ως αντικείμενη σε απαγορευτική διάτα-ξη του νόμου και ο μισθωτός τελεί πλέον σε απλή σχέση εργασίας, δεν αποκτά κανένα δικαίωμα από αυτή, ο δε εργοδότης δεν υποχρεούται στην καταβολή μισθών υπερημερίας (ΑΠ 348/86 ΝοΒ 35.34, ΕΝ 472/98 αδημ.).

Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 1 του Ν. 1483/1984 απαγορεύεται και είναι απόλυτα άκυ-ρη η καταγγελία της σχέσεως εργα-σίας εργαζομένης από τον εργοδότη της, τόσον κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της όσον και κατά το διάστημα ενός έτους μετά τον τοκετό ή κατά την απουσία της για μεγαλύτερο χρόνο, λό-γω ασθενείας που οφείλεται στην κύη-ση ή τον τοκετό, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος. Τέτοιος λόγος δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να θεωρηθεί η ενδεχόμενη μείωση της αποδόσεως της εργασίας της εγκύου, που οφείλεται στην εγκυμοσύνη. Για την ακυρότητα της καταγγελίας αρκεί το αντικειμενικό γεγονός της εγκυμοσύνης και δεν χρειάζεται να έχει γίνει γνωστό στον εργοδότη, αφού η παραπάνω διάταξη δεν θέτει τέτοια προϋπόθεση, σε αντίθεση με την προϊσχύουσα διάταξη του άρθρου 25 του Ν. 1082/1980, η οποία απαιτούσε το στοιχείο αυτό. Επί πλέον

η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου επεκτείνει την προστασία της μητρότητας και στις γυναίκες που εργάζονται με σύμβαση έμμισθης εντολής. Από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου αυ-τού που κάνει λόγο για σχέση και όχι για σύμβαση εργασίας, προκύπτει ότι η απαγόρευση της καταγγελίας ισχύει και επί απλής σχέσεως εργασίας εγκυμονούσας, η οποία στηρίζεται σε άκυρη σύμβαση, διότι, όπως και η έγκυρη σύμβαση εργασίας έτσι και η απλή σχέση εργασίας, η οποία στηρίζεται σε άκυρη σύμβαση υπόκειται σε καταγγελία (ΕΑ 4947/92 Δνη 34.132) και η έγκυ-ος που παρέχει την εργασία της με άκυρη σύμβαση έχει τον ίδιο βαθμό με εκείνη που εργάζεται βάσει εγκύρου συμβάσεως, ανάγκη από την προστασία που παρέχει η παραπάνω διάταξη και ιδιαίτερα από την απαγόρευση καταγγελίας, η οποία αποβλέπει κυρίως στη διατήρηση της θέσεως εργασίας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και ένα χρόνο μετά από αυτήν, ώστε η εργα-σία να μην αποτελεί κώλυμα για την μητρότητα και η εργαζόμενη γυναίκα να μπορεί κατά το παραπάνω κρίσιμο χρονικό διάστημα, πριν και μετά την εγκυμοσύνη, να αφοσιωθεί απερίσπαστη από τον κίνδυνο απολύσεως, στη γέννηση και ανατροφή του τέκνου της. Επομένως το δικαίωμα που έχει η έγκυος γυναίκα, η οποία εργάζεται με έγκυρη σύμβαση εργασίας, να επικαλεστεί την ακυρότητα της καταγγελίας που έγι-νε από τον εργοδότη της κατά το παρα-πάνω κρίσιμο χρονικό διάστημα πριν και μετά την εγκυμοσύνη της και να διεκ-δικήσει τους μισθούς υπερημερίας, εφόσον ο εργοδότης αρνείται να αποδεχτεί την προσηκόντως προσφερομένη εργασία της, το έχει και όταν υπάρχει απλή σχέση εργασίας στηριζομένη σε άκυρη, για οποιοδήποτε λόγο, σύμβαση. Και ναι μεν γίνεται δεκτό ότι στην περίπτωση καταγγελίας απλής σχέ-σεως εργασίας, σχέσεως δηλαδή που δεν στηρίζεται σε έγκυρη σύμβαση ερ-γασίας ο εργοδότης έχει μεν την υπο-χρέωση να καταβάλει στο μισθωτό τη νόμιμη, λόγω καταγγελίας αποζημίωση, ακόμη και αν η καταγγελία δεν υπε-βλήθη στον έγγραφο τύπο που απαιτεί ο νόμος, αρνούμενος όμως να αποδε-χθεί την εργασία του μισθωτού δεν γίνεται υπερήμερος και επομένως δεν οφείλει μισθούς υπερημερίας, ούτε έχει υποχρέωση να ανεχθεί τη συνέχιση της παράνομης, λόγω ακυρότητας, σχέσης εργασίας, διότι εφόσον αυτή δεν ανα-γνωρίζεται από το νόμο, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να υφίσταται χωρίς τη θέληση του εργοδότη (ΑΠ 423/80 ΝοΒ 28.1763, ΑΠ 141/89 Δνη 31.785, ΕΑ 10358/91 Δνη 34.138). Η άποψη όμως αυτή περί απαλλαγής του εργοδότη από την καταβολή των μισθών υπερημερίας δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής όταν αυτός καταγγέλλει ακύρως την απλή σχέση εργασίας εγκύου γυναίκας, κατά το προαναφερόμενο κρίσιμο χρονικό διάστημα προστασίας της πριν και μετά τον τοκετό, διότι αν στην περί-πτωση αυτή η υποχρέωση του εργο-δότη περιοριζόταν στην καταβολή απο-ζημιώσεως και δεν περιελάμβανε τους μισθούς υπερημερίας, τουλάχιστον έως τη λήξη του χρονικού αυτού διαστήματος, η προστασία της εγκύου εργαζομένης θα ήταν ελλιπής, αν όχι ανύπαρκτη, αφού αυτή θα έχανε τη θέση εργασίας της, στη διατήρηση της οποίας ως μέσου προστασίας και ενθάρρυνσης της μητρότητας, αποβλέπει ο νόμος με την απαγόρευση καταγγελίας, κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα πριν και μετά τον τοκετό. Στη συγκεκριμένη

περί-πτωση με την από 28-1-2003 αγωγή της, η ενάγουσα είχε εκθέσει ότι από το έτος 1993 προσελήφθη από την ενα-γόμενη συνεταιριστική οργάνωση με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, ως σταφιδεργάτρια και από 19-8-1999 προσελήφθη με σύμ-βαση εργασίας ορισμένου χρόνου ως υπάλληλος γραφείου και απασχολήθηκε αρχικά στο χειρισμό ηλεκτρονικού υπολογιστή και στη συνέχεια στο λογιστήριο, πλην όμως, ενώ ήταν έγκυ-ος την 31-12-2002 την απέλυσε, χωρίς έγγραφη καταγγελία και χωρίς την καταβολή αποζημιώσεως απόλυσης. Ότι ακολούθως την 15-1-2003 η εναγομένη της επέδωσε έγγραφη καταγγελία απόλυσης, ισχυριζόμενη ότι εργαζόταν ως σταφιδεργάτρια με σύμβαση ορισμένου χρόνου, εποχιακή. Με βάση τα παραπάνω περιστατικά η ενάγουσα ισχυριζόμενη ότι η απόλυσή της είναι άκυρη διότι έγινε κατά το χρόνο που αυτή ήταν έγκυος, ανεξαρτήτως αν το γνώριζε η εναγόμενη, ζήτησε να αναγνωριστεί η ακυρότητα της καταγγελίας, να υποχρεωθεί η εναγόμενη να αποδέχεται τις υπηρεσίες της, να της καταβληθεί το ποσό των 2.683 ΕΥΡΩ για μισθούς υπερημερίας κατά το χρονι-κό διάστημα από 1-1-2003 μέχρι 30-4-2003, καθώς και το ποσό των 1.000 ΕΥΡΩ ως χρηματική ικανοποίηση λό-γω ηθικής βλάβης που υπέστη από την άκυρη καταγγελία και επικουρικά να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει το ποσό των 1.565,08 ΕΥΡΩ ως αποζημίωση για την απόλυσή της, εάν η απόλυση θεωρηθεί έγκυρη και επί πλέον το ποσό των 1.096,68 ΕΥΡΩ για αποδοχές αδείας, επίδομα αδείας, και επίδομα εορτών Πάσχα έτους 2003. Επί της αγωγής αυτής, εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, η οποία απέρριψε αυτή ως μη νόμιμη, διότι η σύμβαση εργασίας της ενάγουσας, είτε ως εκτάκτου υπαλλήλου της εναγομένης συνεταιριστικής οργανώσεως, είτε ως υπαλλήλου με σύμβαση αορίστου διαρκείας ήταν άκυρη, ως αντικειμένη σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, όπως εκτίθεται στην πρώτη παραπάνω μείζονα σκέψη και έτσι η ενάγουσα τελούσε πλέον σε απλή σχέση εργασίας, χωρίς να αποκτά κανένα δικαίωμα από αυτή, ο δε εργοδότης, στην προκείμενη περίπτωση η εναγομένη συνεταιριστική οργάνωση, δεν υποχρεούτο στη καταβολή μισθών υπερημερίας. Όμως η εκκαλουμένη εσφαλμένως ερμήνευσε και εφάρμοσε τις παραπάνω διατάξεις και δη του άρθρου 15 παρ. 1 του Ν. 1483/1984, όπως αναλυτικά αναφέρθησαν στη δεύτερη μείζονα σκέψη που απαγορεύει την καταγγελία της σχέσεως εργασίας της εργαζομένης, από τον εργοδότη της, κατά το χρόνο που εγκυμονεί και πρέπει κατά παραδοχή του σχετικού λόγου της εφέσεως της ενάγουσας να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη, να διακρατηθεί η υπόθεση και να δικα-

377/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Παπανικολάου, Γεώργιος Πολυχρονόπουλος**).

Μηχανικός. Αγωγή για διεκδίκηση αμοιβής για εκπόνηση μελέτης και επίβλεψης έργου. Άσκηση από αυτόν ή από το Τ.Ε.Ε. Αιτητικό της αγωγής πρέπει να είναι η καταβολή

της αμοιβής στο Τ.Ε.Ε. Ανάγκη ανακοίνωσης της αγωγής από το Τ.Ε.Ε. στον μηχανικό (αν αυτό ενάγει) ή στο Τ.Ε.Ε. αν ενάγει ο μηχανικός.

Επειδή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 4 και 5 του β.δ. της 30/31-5-1956 « περί κανονισμού του τρόπου καταβολής της αμοιβής των μηχανικών», όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 2 του Π.Δ. 48/1994, το δικαίωμα εγέρσεως αγωγής για την καταβολή της αμοιβής του μηχανικού από την εκπόνηση μελέτης και την επίβλεψη συγκεκριμένου οικοδο-μικού έργου έχουν ο δικαιούχος μηχανι-κός και το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελ-λάδος (βλ. ΑΠ (ολ) 16/98 ΝοΒ 46.1052 και Δνη 98.304, ΑΠ 1511/2003 Δνη 2005.1089, 1059/2002 ΝοΒ 51.955). Όταν η αγωγή ασκείται από έναν εκ των δικαιούχων ανακοινώνεται υποχρεω-τικά δια του εισαγωγικού της δίκης δι-κογράφου στον έτερο ο οποίος έχει δι-καίωμα παρέμβασης (βλ. ΕφΑθ 6238/2004 Δνη 2005.1728). Εν προκειμένω, η ήδη εκκαλούσα στην από 2-4-98 αγωγή της εξέθεσε ότι ο υπ΄ αυτής εναγόμενος και ήδη εφεσίβλητος Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου Πατρών της ανέθεσε τη σύνταξη της μελέτης επισκευής των ζημιών που είχε υποστεί από τους σεισμούς του 1993 και ζητούσε να υποχρεωθεί να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 3.735.538 δρχ., που αντιστοιχεί στο υπόλοιπο της οφειλομένης κατά νόμο αμοιβής της εντόκως από της υπερημερίας άλλως από της επιδόσεως της αγωγής της. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή, πέραν του απαραδέκτου λόγω μη κοινοποιήσεως του δι-κογράφου ατής στο ΤΕΕ, δεν είναι νόμι-μη, διότι, όπως ελέχθη, αίτημά της έπρεπε να είναι η καταβολή της αμοιβής στο ΤΕΕ. Η εκκαλουμένη απόφαση, επομένως, που την απέρριψε και για το λόγο αυτό (έκρινε, επίσης, ότι ήταν αόριστη, διότι δεν περιείχε λεπτομερή πίνακα της αιτουμένης αμοιβής, κατ΄ άρθρ. 680 του ΚΠολΔ), ορθώς εφάρμοσε το νόμο και ο πρώτος λόγος της εφέσεώς της με τον οποίο ισχυρίζεται ότι τέτοιο αίτημα (περί καταβολής της αμοιβής στο ΤΕΕ) επιβάλλεται μόνο στην περίπτωση που την αγωγή ασκεί το ίδιο δεν είναι βάσιμος.

390/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Κουκούλης, Δημήτριος Ρήγας**).

Σύμβαση γνήσιας μαθητείας και εξαρτημένης εργασίας μαθητευόμενου. Σύμβαση (γνήσια) μαθητείας. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για τα χρονικά όρια εργασίας, νόμιμες αποδοχές, καταγγελία της σύμβασης εργασίας, αποζημίωσης απόλυσης. Στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μαθητευομένου το προέχον στοιχείο είναι η έναντι μισθού παροχή παραγωγικής εργασίας από τον μαθητευόμενο με παράλληλη μαθήτευση αυτού στο επάγγελμα ή την τέχνη με την οποία απασχολείται. Στη σύμβαση αυτή έχουν εφαρμογή οι γενικές και ειδικές διατάξεις της

εργατικής νομοθεσίας. Διαδικασία εργατικών διαφορών. Ο περιορισμός του αριθμού των μαρτύρων (270 παρ. 2 εδ. γ΄ ΚΠολΔ) δεν ισχύει. Ενστάσεις εκκαλούντος – εναγομένου που δεν προτάθηκαν πρωτόδικα. Πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της έφεσης ή στο δικόγραφο των προσθέτων λόγων (όταν επιτρέπεται) ο λόγος της βραδείας

Σύμβαση μαθητείας είναι η σύμ-βαση, με την οποία ο ένας από τους συμβαλλόμενους αναλαμβάνει την υπο-χρέωση να μεταδώσει στον άλλον τις αναγκαίες εμπειρικές γνώσεις για την άσκηση από τον τελευταίο ορισμένου επαγγέλματος ή ορισμένης τέχνης. Ει-δικότερες μορφές της σύμβασης μαθη-τείας είναι η γνήσια σύμβαση μαθητείας και η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μαθητευόμενου. Στη γνήσια σύμβαση μαθητείας προέχον στοιχείο είναι η παροχή εκπαίδευσης στο μαθητευό-μενο, η δε τυχόν παροχή εργασίας από αυτόν δεν γίνεται με το σκοπό της εκτέ-λεσης παραγωγικού έργου, αλλά για τις ανάγκες της εκπαίδευσης και της εξοικείωσής του με το αντικείμενο του επαγγέλματος ή της τέχνης του. Στη σύμβαση αυτή, για την οποία δεν υπάρχει ειδική νομοθετική ρύθμιση και κατά την οποία ο μαθητευόμενος παρέ-χει εργασία για ορισμένο ή αόριστο χρό-νο, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της σύμβασης εργασίας του ΑΚ, εφό-σον συμβιβάζονται με τη φύση και το σκοπό της σύμβασης αυτής, ενώ δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργα-τικής νομοθεσίας για τα χρονικά όρια εργασίας, τις νόμιμες αποδοχές, την καταγγελία της σύμβασης εργασίας, την αποζημίωση απόλυσης κλπ., οι οποίες προϋποθέτουν παροχή εξαρτη-μένης εργασίας, που δεν αποτελεί προ-έχον στοιχείο στη γνήσια σύμβαση μα-θητείας (ΕφΑθ 5021/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 1040, ΕφΑθ 3263/2001 ΔΕΕ 2002 σελ. 728). Επίσης, στη γνήσια σύμβα-ση μαθητείας μπορεί να συμφωνηθεί ότι ο εργοδότης θα καταβάλλει στο μαθη-τευόμενο μισθό μικρότερο από το μισθό του καταρτισμένου μισθωτού για την ωφέλεια την οποία αποκομίζει από την εργασία του τελευταίου, καθώς και ότι ο μαθητευόμενος είτε δεν θα λαμβάνει μισθό είτε θα καταβάλλει ορισμένο πο-σό στον εργοδότη για τη μαθήτευσή του (ΑΠ Ιλ. 19/1987 ΝοΒ 36.83, ΑΠ 1268/1988 ΔΕΝ 45. 603, ΕφΑθ 5021/2003 ό.π., ΕφΑθ 3263/2001 ό.π., ΕφΑθ 5386/1996 ΕΕργΔ 57.544). Αντίθετα, στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μαθητευόμενου το προέχον στοιχείο είναι η έναντι μισθού παροχή παραγω-γικής εργασίας από τον προσλαμβα-νόμενο με παράλληλη μαθήτευση αυ-τού στο επάγγελμα ή την τέχνη με την οποία απασχολείται (ΕφΑθ 3263/2001 ό.π., ΕφΑθ 5386/1996 ό.π.). Η εκμά-θηση, όμως, της τέχνης ή του επαγγέλ-ματος από το μαθητευόμενο επέρχεται ως αυτόματη πρακτική συνέπεια από την εκτέλεση της σχετικής σύμβασης, χωρίς να αναλαμβάνει ο εργοδότης αντί-στοιχη υποχρέωση έναντι του αντισυμ-βαλλομένου του. Στη σύμβαση εξαρτη-μένης εργασίας μαθητευόμενου έχουν ευθεία εφαρμογή οι γενικές και ειδικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας (ΑΠ 2052/1990 ΕΕργΔ 50.632, ΕφΑθ 5021/2003 ό.π., ΕφΑθ 3263/2001 ό.π., ΕφΑθ 5386/1996 ό.π., ΕφΛαρ 716/1995 ΕλλΔνη 39.169).

. . . . Οι ένορκες βεβαιώσεις λαμβάνονται δε υπόψη έστω και αν ο αριθμός τους υπερβαίνει τον προβλε-πόμενο από το άρθρο 270 παρ. 2 εδ. γ΄ του ΚΠολΔ, αφού ο προβλεπόμενος

από το άρθρο αυτό περιορισμός του αριθμού των ενόρκων βεβαιώσεων δεν ισχύει στη διαδικασία των εργατικών διαφορών (Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: Ερμ. ΚΠολΔ συμπλήρωμα (2003) άρθρ. 671 αρ. 2 σελ. 98, Γιαννό-πουλος: Οι ένορκες βεβαιώσεις (2005) παρ. 5 αρ. 5.5 σελ. 126). . . . .

Από τις διατάξεις των άρθρων 520 και 527 περ. 2 και 3 του ΚΠολΔ, συνάγεται ότι οι ενστάσεις του εκκαλούντος – εναγομένου είτε είχαν προταθεί και απορριφθεί πρωτοδίκως, είτε είναι οψιγενείς, είτε, ενώ δεν είναι οψιγενείς και δεν είχαν προταθεί πρωτοδίκως, συντρέχει, όμως, ως προς αυτές λόγος, από τους αναφερόμενους στο άρθρο 269 παρ. 2 του ΚΠολΔ, ο οποίος δικαιολογεί τη βραδεία προβολή τους, πρέπει, εφόσον αποβλέπουν στην εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, να προταθούν μόνο με το δικόγραφο της έφεσης σε όσες διαδικασίες οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης ασκούνται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο (ΑΠ 821/1998 ΕλλΔνη 40.107, Σαμουήλ: Η έφεση Ε΄ έκδ. (2003) αρ. 702 σελ. 285-286). Στην περίπτωση κατά την οποία πρόκειται για ενστάσεις που ενώ δεν είναι οψιγενείς και δεν έχουν προταθεί πρωτοδίκως, συντρέχει λόγος, από τους αναφερόμενους στο άρθρο 269 παρ. 2 του ΚΠολΔ, ο οποίος δικαιολογεί τη βρα-δεία προβολή τους, πρέπει στο δικό-γραφο της έφεσης ή των πρόσθετων λό-γων έφεσης, σε όσες διαδικασίες αυτοί ασκούνται με ιδιαίτερο δικόγραφο, να αναφέρεται και ο λόγος που δικαιολογεί τη βραδεία προβολή τους, διαφορετικά προβάλλονται απαραδέκτως (ΑΠ 35/2000 ΕλλΔνη 41. 703, ΑΠ 698/1990 ΕλλΔνη 32.779, ΑΠ 658/1989 Δ 21.474). Ενστάσεις που είχαν προταθεί απαραδέκτως στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, επαναφερόμενες στο εφετείο, θεωρούνται ότι προτείνονται για πρώτη φορά και, συνεπώς, υπόκεινται στους περιορισμούς του άρθρου 527 του ΚΠολΔ (ΑΠ 1058/1998 Δ 30. 369, ΑΠ 1106/1997 ΕλλΔνη 40.309, Κεραμεύς – Κονδύλης – Νίκας: ό.π. άρθρ. 527 αρ. 4 σελ. 948). Στην προκείμενη περίπτωση, οι εκκαλούντες – εναγόμενοι έχουν προτείνει με το δικόγραφο της κρι-νόμενης έφεσης και συγκεκριμένα με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου της, την ένσταση της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της εφεσίβλητης – ενάγουσας. Η ένσταση αυτή είχε προταθεί πρωτοδίκως, όπως προ-κύπτει από τις επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από αυτούς από 20-2-2003 προτάσεις τους, τις οποίες κατέθεσαν στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Όμως, η ένσταση αυτή δεν είχε προταθεί παραδεκτώς, αφού οι προτάσεις είχαν κατατεθεί στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο την 25-2-2003, όπως προκύπτει από την επισημείωση του Γραμματέα του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου στο τέλος αυτών, ενώ η προβολή της ένστασης αυτής έπρεπε να γίνει ή με καταχώρηση στα πρακτικά ή με τις έγγραφες προτάσεις τους, οι οποίες έπρεπε να κατατεθούν το αργότερο μέχρι το τέλος της προφορικής συζήτησης της υπόθεσης (βλ. ΑΠ 334/2004 ΕλλΔνη 46.1422, ΑΠ 101/2002 ΕλλΔνη 43.1042). Εφόσον, επομένως, η ένσταση αυτή δεν είναι οψιγενής ούτε είχε προταθεί παραδεκτώς πρωτοδίκως, θα έπρεπε, για να είναι παραδεκτή, να γίνεται επίκληση από τους εκκαλούντες – εναγόμενους της συνδρομής των όρων του άρθρου 269 παρ. 2 του ΚΠολΔ. Όμως, τέτοια επίκληση δεν γίνεται από τους εκκαλού-ντες – εναγόμενους και, συνεπώς η ένσταση αυτή είναι απαράδεκτη.

416/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Άγγελος Αγγελόπουλος, Παναγιώτης Παπαδόπουλος, Γεώργιος Παναγιώτου**).

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Άκυρη καταγγελία της που διαπιστώθηκε με τελεσίδικη απόφαση. Η υπερημερία του εργοδότη παύει με επαναπρόσληψη του εργαζομένου ή με νέα έγκυρη καταγγελία ή δήλωση ότι αποδέχεται τις υπηρεσίες του εργαζόμενου. Περιστατικά. Μισθοί από 19/12/1994 - 30/6/2003. Απασχόληση σε άλλο εργοδότη κατά το αυτό διάστημα.

Η υπερημερία του εργοδότη, λόγω άκυρης απόλυσης του μισθωτού, παύει με την επαναπρόσληψη του μισθωτού ή με δήλωση του εργοδότη ότι αποδέχεται τις υπηρεσίες του εργαζομένου σύμφωνα με τους πριν από την απόλυση όρους ή με νέα (δεύτερη ή μεταγενέστερη) χωρίς τα ελαττώματα της πρώτης, έγκυρη καταγγελία της ίδιας συμβάσεως εργασίας, η οποία σύμβαση, λόγω της ακυρότητας της πρώτης καταγγελίας, διατηρήθηκε ενεργός (ΑΠ 364/1995 ΕΕργΔ 54.1098, ΑΠ 1093/1993 ΕΕργΔ 53.1007, ΕφΑθ 2729/2004 ΕλλΔνη 46.239, Εφ Θεσ 1897/2000 Αρμ 54.1252). Η εναγόμενη εργοδότρια της ενάγουσας τίποτε από τα παραπάνω δεν έπραξε προς άρση της υπερημερίας της και ως εκ τούτου συνέχισε να βρίσκεται σε κατάσταση υπερημερίας, και η ενάγουσα δικαιού-ται για το επίδικο διάστημα από 19-12-1994 έως 30-6-2003 τους νόμιμους μισθούς, τις αποδοχές και τα επιδόματα αδείας και τα επιδόματα εορτών Πάσχα και Χριστουγέννων, που θα ελάμβανε από την εναγομένη αν η τελευταία δεν είχε καταγγείλει άκυρα τη σύμβαση ερ-γασίας της ενάγουσας και δεν απο-δεχόταν την εργασία της ως υπαλλήλου γραφείου, οι οποίοι ανέρχονται στο συνολικό ποσό των 64.653 ευρώ, κατά τον υπολογισμό των οποίων η εναγομένη δεν διατυπώνει κάποιο παράπονο. Κατά το διάστημα της υπερημερίας της εναγομένης, η ενάγουσα απασχολήθη-κε με πλήρες ωράριο σε τρίτους εργο-δότες και συγκεκριμένα απασχολήθη-κε: α) κατά το χρονικό διάστημα από 5/95 μέχρι 9/95 στο φροντιστήριο ξένων γλωσσών του Γ. Κ. στα Βραχνέϊκα Πα-τρών, β) κατά το χρονικό διάστημα από 10/95 μέχρι 12/96 στο αρτοποιείο του Α. Π. στην Πάτρα και γ) κατά το χρονικό διάστημα από 2/98 μέχρι 7/98 στην επι-χείρηση ποτοποιίας ΠΙΛΑΒΑΣ στο Ακταίο με συνολικές αποδοχές 14.789 ευρώ (5.039.313 δραχμές), ποσό το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί από τις αποδοχές υπερημερίας της ενάγουσας κατ΄ άρθρο 656 του ΑΚ, δεκτής εν μέρει και ως ουσιαστικά βάσιμης της σχετικής ένστασης της εναγομένης. Δεν αποδεί-χτηκε, ότι η ενάγουσα απέφυγε αδικαι-ολόγητα και κακόβουλα την ανεύρεση εργασίας, καίτοι αυτή ήταν ευχερής και παρέμεινε άνεργη επί μακρό χρονικό διάστημα προκειμένου να λάβει τους μισθούς υπερημερίας του υπολοίπου επιδίκου χρονικού διαστήματος, όπως αβάσιμα η εναγόμενη ισχυρίζεται. Αντι-θέτως, αποδείχτηκε ότι η ενάγουσα κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια,

από της καταγγελίας της επίδικης συμβάσεως εργασίας της, για ανεύρεση ερ-γασίας, εκμεταλλευόμενη κάθε ευκαιρία που παρουσιαζόταν. Υπέρ αυτού συνηγορεί και το ότι αυτή, όπως η ίδια η εναγομένη συνομολογεί, εργάστηκε κατά τα προαναφερθέντα χρονικά διαστήματα στις παραπάνω επιχειρήσεις. Επομένως, η προβληθείσα από την εναγομένη ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως της αξιώσεως της ενάγουσας (άρθρ. 281 ΑΚ) πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη.

423/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γιάννης Παπαναστασόπουλος, Ευάγγελος Ματσούκης**).

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπερωρίες. Για το αν συντρέχει περίπτωση υπερωριακής εργασίας λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και εφόσον ο μισθωτός απασχολήθηκε καθημερινά πέρα από τις συνήθεις ώρες ή τις κατά περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης. Υπερεργασία. Κριτήριο για την ύπαρξή της αποτελεί η εβδομαδιαία απασχόληση. Κυριακή και Σάββατο. Απασχόληση του μισθωτού. Δεν αποτελεί υπερεργασία ή υπερωρία με προϋποθέσεις. Ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση. Έννοια. Ηλεκτρονικός υπολογιστής. Χειριστής του. Έννοια και υποχρεώσεις του. Μονομερής μεταβολή των όρων της εργασίας. Δικαιώματα μισθωτού. Μετάθεση

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. του Ν. 435/1976, μισθωτοί που απασχολούνται νόμιμα πέρα από τα επιτρεπόμενα, για κάθε κατηγορία, ανώτατα χρονικά όρια εργασίας δικαιούνται αμοιβή για κάθε ώρα τέτοιας απασχόλησης, η οποία (αμοιβή) είναι ίση με το ωρομίσθιο αυξημένο κατά τα αναφερόμενα σ΄ αυτή (διάταξη) ποσοστά. Κατά τη διάταξη της δεύτερης παραγράφου του ίδιου άρθρου, σε κάθε περίπτωση μη νόμιμης υπερωριακής απασχόλησης, ο μισθωτός δικαιούται, από την πρώτη ώρα, πέρα από τις απαιτήσεις από τις αρχές του αδικαιολόγητου πλουτισμού και πρόσθετη αποζημίωση ίση με το 100% του καταβαλλόμενου ωρομισθίου. Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό: α) με τις διατάξεις του άρθρου 6 της από 14-2-1984 ΕΓΣΣΕ, που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την απόφαση 11770/1984 του Υπ. Εμπορίου (ΦΕΚ 81/20-2-1984 τεύχ. Β΄), με τις οποίες ορίστηκε σε 40 ώρες η διάρκεια της εβδομαδιαίας εργασίας των εργαζομένων που απασχολούνται σε οποιοδήποτε εργοδότη, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου , της Χώρας, β) τις διατάξεις του άρθρου 2 της απόφασης 1/1982 του ΔΔΔΔ Αθηνών που κυρώθηκε με το άρθρο 29 του Ν. 1346/1983, με τις οποίες ορίστηκε ότι για την απασχόληση πέρα από το συμβατικό (συλλογικό) εβδομαδιαίο ωράριο έως τη συμπλήρωση του νόμιμου ανώτατου ωραρίου εβδομαδιαίας εργασίας (υπερεργασία) καταβάλλεται αμοιβή και γ) τις διατάξεις του άρθρου 42 του Ν. 1892/1990, με τις οποίες καθιερώθηκε η πενθήμερη εργασία, κατά εβδομάδα, για τους εργαζόμενους στα εμπορικά

καταστήματα συνάγονται τα ακόλουθα: 1) ότι για να κριθεί αν συντρέχει περί-πτωση υπερωριακής εργασίας στην οποία αναφέρονται οι παροχές του άρ-θρου 1 του Ν. 435/1976, λαμβάνεται υπόψη όχι η εβδομαδιαία, αλλά η ημε-ρήσια εργασία με την έννοια ότι υπάρχει υπερωριακή εργασία, όταν ο μισθωτός απασχοληθεί πέρα από τις οκτώ ώρες ημερησίως ή πέρα από τις εννιά ώρες ημερησίως στην περίπτωση της πενθή-μερης εβδομαδιαίας εργασίας, έστω και αν με την υπεραπασχόληση αυτή δεν πραγματοποιείται υπέρβαση του οριζο-μένου από το νόμο ανώτατου ορίου εβ-δομαδιαίας εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφισμός της ημερήσιας υπερω-ρίας με τις λιγότερες ώρες εργασίας ή με την εργασία που πραγματοποιήθηκε σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ιδίας εβ-δομαδιαίας περιόδου, 2) ότι για τη συν-δρομή περίπτωσης υπερεργασίας κρι-τήριο αποτελεί όχι η ημερήσια, αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση του μισθω-τού και 3) ότι η εργασία του μισθωτού κατά το Σάββατο ή την Κυριακή, ως έκτη ημέρα, στο σύστημα της πενθή-μερης εβδομαδιαίας εργασίας δεν απο-τελεί υπερεργασία ή υπερωριακή ερ-γασία, αν στην τελευταία περίπτωση δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο ημερή-σιας απασχόλησης, το οποίο ορίστηκε, για τους εργαζόμενους στα εμπορικά καταστήματα, σε οκτώ ώρες, με τις δια-τάξεις των άρθρων 1 και 9 παρ. 1 του ΝΔ 1037/1971 (ΑΠ 1017/2003 ΕΕργΔ 62.1277, ΑΠ 804/2003 ΔΕΝ 60.22, ΑΠ 1263/2002 ΕλλΔνη 44.163, ΑΠ 655/2002 ΔΕΝ 60.19, ΕφΑθ 5527/2003 ό.π., ΕφΠειρ 693/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 811). Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατά-ξεις του άρθρου 4 του Ν. 2874/2000, από την 1-4-2001 σε επιχειρήσεις για τις οποίες εφαρμόζεται συμβατικό ωρά-ριο εργασίας σαράντα (40) ωρών την εβδομάδα, καταργείται η κατά την κρί-ση του εργοδότη υποχρέωση του μισ-θωτού για υπερεργασιακή απασχόλη-ση πέντε (5) ωρών την εβδομάδα στις ως άνω επιχειρήσεις, ο εργοδότης δια-τηρεί την ευχέρεια υπερωριακής απα-σχόλησης του μισθωτού και ο μισθωτός αντίστοιχα υποχρεούται να παρέχει την εργασία του για τρεις (3) ώρες πέραν του συμβατικού ωραρίου (41η, 42η και 43η ώρα) την εβδομάδα (ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση) ‘ από την 1-4-2001 η πέραν των σαράντα τριών (43) ωρών την εβδομάδα επιπλέον απα-σχόληση του μισθωτού στις επιχειρή-σεις της παρ. 1 θεωρείται υπερωριακή απασχόληση ως προς όλες τις έννομες συνέπειες, διατυπώσεις και διαδικασίες έγκρισης μισθωτοί, απασχολούμενοι υπερωριακά, δικαιούνται για κάθε ώρα ιδιόρρυθμης υπερωριακής απασχόλη-σης μέχρι την συμπλήρωση 120 ωρών ετησίως, αμοιβή ίση με το καταβαλ-λόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50% για την πέραν των 120 ωρών υπε-ρωριακή απασχόληση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 435/1976 ο μισθωτός σε κάθε περίπτωση μη νόμι-μης υπερωριακής απασχόλησής του δικαιούται αποζημίωση ίση με το 250% του καταβαλλόμενου ωρομισθίου για κάθε ώρα μη νόμιμης υπερωρίας. Πε-ραιτέρω, η 72/1981 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών, που κηρύχτηκε υποχρεωτική με την 18796/1981 απόφαση του Υπ. Εργασίας (ΦΕΚ 743/10-12-1981 τεύχ. Β΄), προβλέπει ότι υπάγονται σ΄ αυτή οι εργαζόμενοι στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ως χειριστές και διατρη-τές, των κάθε φύσεως ιδιωτικών επιχει-ρήσεων όλης της χώρας και ορίζει στην παράγραφο 4 ότι το επίδομα ανθυγιει-

νής εργασίας, που χορηγήθηκε στους προαναφερόμενους εργαζομένους με την 4/1981 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών αυξάνεται σε 15% επί των καθοριζομένων με αυτή βασικών μισθών και στην παράγραφο 10 ότι οι εργαζόμενοι χειριστές και διατρητές εκτελούν τις αναφερόμενες σ΄ αυτό λεπτομερώς εργασίες, ειδικότερα δε ότι ο χειριστής ηλεκτρονικού υπολογιστή είναι ειδικευμένος να χειρίζεται υπεύθυνα και να επικοινωνεί με αυτόν (ηλεκτρονικό υπολογιστή) κατά τη λειτουργία του προγράμματος ή των προγραμμάτων βάσει προδιαγρα-φών στο συγκεκριμένο ηλεκτρονικό υπολογιστή, καθώς και για την επιφανειακή συντήρηση αυτού και των περιφερειακών μονάδων ότι παρακολουθεί τις κλιματολογικές συνθήκες του χώρου στον οποίο λειτουργεί ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, φροντίζει για τα αρχεία των προγραμμάτων και δεδομένων, καθώς και για την τροφοδοσία της μηχανής με τα δεδομένα για την επεξεργασία και προγραμματίζει τη σχετική ροή των εργασιών του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Προϋπόθεση για τη χορήγηση του επιδόματος αυτού είναι η εκτέλεση όλων των προαναφερομένων εργασιών και όχι ενός μέρους αυτών και μάλιστα εμπειρικά (ΑΠ 1186/2001 ΕΕΝ 2002 σελ. 857). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 3 της από 29-5-1989 συλλογικής σύμβασης εργασίας «Για τους όρους αμοιβής και εργασίας του προσωπικού εμπορικών καταστημάτων κλπ. της χώρας», που δημοσιεύτηκε με την 15398/1989 απόφαση του Υπ. Εργασίας (ΦΕΚ 489/16-6-1989 τεύχ. Β΄, στους ταμίες, άνδρες και γυναίκες, των συμπεριλαμβανομένων σ΄ αυτή χορηγείται επίδομα ταμειακών λαθών, ανερχόμενο σε ποσοστό 5%, υπολογιζόμενο πάνω στους βασικούς μισθούς του άρθρου 1 αυτής, όπως αυτά θα αναπροσαρμόζονται από τις κάθε φορά χορηγούμενες ΑΤΑ. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι το επίδομα ταμειακών λαθών χορηγείται μόνο στους αποκλειστικώς ή έστω κατά κύ-ριο λόγο απασχολούμενους με ταμεια-κά καθήκοντα (βλ. Ληξουριώτη: Σύμβα-ση εργασίας (2002) αρ. 775 σελ. 218). Περαιτέρω, κατά τη λειτουργία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, ο εργοδότης δικαιούται, ασκώντας το διευθυντικό δικαίωμα που έχει ευθέως από τη σύμβαση και εμμέσως από το άρθρο 652 του ΑΚ, να καθορίζει το είδος, τον τόπο, το χρόνο, τις συνθήκες παροχής της εργασίας από το μισθωτό και γενι-κά του όρους αυτής, εκτός αν το δικαίω-μα αυτό αποκλείεται ή περιορίζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση από ειδική διάταξη νόμου ή από την ατομική σύμβαση εργασίας ή ασκείται κατά προφανή υπέρβαση των αντικειμενικών ορίων που τάσσονται από το άρθρο 281 του ΑΚ (ΑΠ 418/2003 ΕΕργΔ 63.266, ΑΠ 25/2003 ΔΕΝ 60.66, ΑΠ 1332/2002 ΕΕργΔ 63.660, ΑΠ 875/2002 ΕλλΔνη 44.1322, ΑΠ 663/2002 ΕΕργΔ 62.1358). Η τροποποίηση των όρων της σύμβασης εργασίας μονομερώς από τον εργοδότη, πέρα από τα πλαίσια της σύμβασης και του νόμου και, επομέ-νως, καθ΄ υπέρβαση του διευθυντικού δικαιώματος και των ορίων του άρθρου 281 του ΑΚ, εφόσον θίγει, άμεσα ή έμμε-σα, υλικά ή ηθικά συμφέροντα του μισ-θωτού, αποτελεί μονομερή βλαπτική με-ταβολή των όρων της σύμβασης εργα-σίας (ΑΠ 1431/2002 ΕλλΔνη 44.163, ΑΠ 1791/2001 ΕΕΝ 2003 σελ. 154, ΑΠ 1158/2001 ΕλλΔνη 44.453, ΑΠ 1702/1998 ΔΕΝ 55.701, ΕφΑθ 3615/2003 ΕλλΔνη 45.545, ΕφΑθ 431/2003 ΝοΒ 52.1395, ΕφΘεσ

1507/2003 Αρμ ΝΖ΄ 1145, ΕφΠειρ 295/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 315). Μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της σύμβασης αυτής αποτελεί και η μετάθεση του μισθωτού από τον τόπο της παροχής της εργασίας του σ΄ άλλον τόπο, καθώς και η μείωση των αυξημέ-νων αποδοχών του (ΑΠ 1431/2002 ό.π., ΑΠ 1299/2001 ΕλλΔνη 43.130, ΑΠ 435/1992 ΔΕΝ 48.1286, ΕφΠειρ 36/2004 ΔΕΕ 2004 σελ. 808, ΕφΠειρ 295/2003 ό.π.). Η μονομερής βλαπτική μετα-βολή των όρων της σύμβασης εργασίας δεν συνεπάγεται μεν τη λύση της, παρέ-χει, όμως το δικαίωμα στο μισθωτό είτε να θεωρήσει τη μεταβολή ως άτακτη καταγγελία της σύμβασης από τον εργοδότη και να απαιτήσει τη νόμιμη αποζημίωσή του, είτε να αποκρούσει τη μεταβολή και να συνεχίσει να προσφέρει τις υπηρεσίες του με τους ίδιους όρους που τις προσέφερε προηγουμένως, αξιώνοντας από τον εργοδότη την τήρηση της σύμβασης, οπότε ο εργοδότης αποκρούοντας τις προσφερόμενες υπό τους όρους αυτούς τις υπηρεσίες του καθίσταται υπερήμερος (ΑΠ 907/2004 ΕλλΔνη 46.1687, ΑΠ 1455/2003 ΝοΒ 52.592, ΑΠ 1288/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 582, ΑΠ 240/2003 ΕλλΔνη 45.447, ΑΠ 1730/2002 ΕλλΔνη 44.1608, ΑΠ 1431/2002 ό.π.). Αν, όμως, ο μισθωτός, παρά το ότι γνωρίζει τη βλαπτική μεταβολή, αποδεχθεί αυτή ρητά ή σιωπηρά χωρίς κατηγορηματική δήλωση ή επιφύλαξη μέσα σε εύλογο χρόνο, τότε θεωρείται ότι καταρτίζεται νέα σύμβαση τροποποι-ητική της αρχικής (άρθρ. 361 του ΑΚ), η οποία, εφόσον δεν προσκρούει σε κα-νόνες δημόσιας τάξης ή στα χρηστά ήθη, είναι έγκυρη και στερεί το μισθωτό, που τυχόν μεταγενέστερα μεταμελήθη-κε, από το δικαίωμα να ζητήσει με αγω-γή την καταβολή του ποσού κατά το οποίο μειώθηκαν οι αποδοχές του (ΑΠ 1455/2003 ό.π., ΑΠ 1431/2002 ό.π., ΑΠ 1299/2001 ό.π.). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 669 παρ. 2 του ΑΚ, 1 του Ν. 2112/1920, 1 και 5 του Ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η καταγγελία της σύμβασης εργασίας αορίστου χρό-νου είναι μονομερής αναιτιώδης δικαιο-πραξία και, συνεπώς, το κύρος αυτής δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ή την ελαττωματικότητα της αιτίας για την οποία έγινε, αλλά αποτελεί δικαίωμα του εργοδότη και του εργαζόμενου. Η άσκηση, όμως, του δικαιώματος αυτού, όπως και κάθε δικαιώματος, υπόκειται στον περιορισμό του άρθρου 281 του ΑΚ, δηλαδή της μη υπέρβασης των ορίων που επιβάλλονται από την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος. Η υπέρβαση των ορίων αυτών καθιστά άκυρη την καταγγελία, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 174 και 180 του ΑΚ. Εξάλλου, η καταγγελία της σύμβασης εργασίας από τον εργοδότη είναι άκυρη, ως καταχρηστική, και όταν υπαγορεύεται από ταπεινά ελατήρια που δεν εξυπηρετούν το σκοπό του δικαιώματος (ΑΠ 1096/2003 ΕλλΔνη 46.129).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίστηκε στην Πάτρα την 7-5-1997 μεταξύ του εκκαλούντος και του νόμιμου εκπροσώπου της εφεσίβλητης, ο εκκαλών προσλήφθηκε από την εφεσίβλητη προκειμένου να παρέχει σ΄ αυτή την εργασία του πωλητή στην επιχείρηση εμπορίας αυτοκινήτων, την οποία η εφεσίβλητη διατηρεί στην Πάτρα. Με βάση τη σύμβαση αυτή, η εφεσίβλητη απασχολούσε τον εκκαλούντα κάθε βδομάδα από τη Δευ-

τέρα μέχρι το Σάββατο. Ειδικότερα, κατά το χρονικό διάστημα από 7-5-1997 μέχρι την 30-6-2000, η εφεσίβλητη που υπάγεται στο σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, απασχολούσε τον εκκαλούντα, από τη Δευτέρα μέχρι την Παρασκευή, 10 ώρες κάθε ημέρα και συγκεκριμένα από την ώρα 09.00 μέχρι την ώρα 15.00 και από την ώρα 17.00 μέχρι την ώρα 21.00, δηλαδή συνολικά 50 ώρες. Έτσι, ο εκκαλών πραγματοποιούσε, κατά το χρονικό αυ-τό διάστημα, υπερεργασία 5 ωρών (από την 41η μέχρι την 45η ώρα) και παράνομη υπερωριακή απασχόληση 5 ωρών (από την 46η μέχρι την 50ή ώρα). Κατά το χρονικό διάστημα από την 1-7-2000 μέχρι την 30-4-2002, κατά το οποίο ο εκκαλών είχε μετατεθεί στο υποκατάστημα της εφεσίβλητης στο Αίγιο, η εφεσίβλητη απασχολούσε τον εκκαλούντα, από τη Δευτέρα μέχρι την Παρασκευή, 8 ώρες κάθε ημέρα και συγκεκριμένα από την ώρα 09.00 μέχρι την 14.00 και από την ώρα 17.00 μέχρι την ώρα 20.00 και, συνεπώς, ο εκκαλών δεν πραγματοποιούσε υπερεργασία μέ-χρι την 31-3-2001 ή ιδιόρρυθμη υπερω-ριακή απασχόληση μετά την 1-4-2001, ούτε υπερωριακή απασχόληση, αφού εργαζόταν μέσα στο συμβατικό (συλ-λογικό) ωράριο. Κατά το χρονικό διά-στημα από την 1-5-2002 μέχρι την 30-8-2002, κατά το οποίο ο εκκαλών εργα-ζόταν και πάλι στο κατάστημα της εφε-σίβλητης στην Πάτρα, η εφεσίβλητη απασχολούσε τον εκκαλούντα, από τη Δευτέρα μέχρι την Παρασκευή, 9 ώρες κάθε ημέρα και συγκεκριμένα από την ώρα 09.00 μέχρι την ώρα 14.00 και από την ώρα 17.00 μέχρι την ώρα 21.00, δηλαδή συνολικά 45 ώρες. Έτσι, ο εκκαλών πραγματοποιούσε, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση 3 ωρών (από την 41η μέχρι την 43η ώρα) και παράνομη υπερωριακή απασχόληση 2 ωρών (από την 44η μέχρι την 45η ώρα).

Την 1-7-2000 η εφεσίβλητη μετέθεσε, όπως προαναφέρθηκε, τον εκκαλούντα από το κατάστημά της στην Πάτρα, που αποτελούσε τον συμφωνηθέντα τόπο παροχής της εργασίας του, στο υποκατάστημά της στο Αίγιο, χωρίς να του μειώσει τις αποδοχές του. Η μετάθεση αυτή και μάλιστα σε μικρότερη πόλη, όπου λειτουργεί υποκατάστημα με λιγότερο προσωπικό, έθιξε άμεσα ηθικά και υλικά συμφέροντα του εκκαλούντος και, συνεπώς αποτελούσε μο-νομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της σύμβασης εργασίας. Όμως, ο εκκαλών δεν απέκρουσε τη μεταβολή αυτή με κατηγορηματική δήλωση προς την εφε-σίβλητη ή με επιφύλαξη, μέσα σε εύλο-γο χρονικό διάστημα, αλλά συνέχισε να παρέχει την εργασία του στην εφε-σίβλητη με τους νέους όρους για χρο-νικό διάστημα είκοσι δύο μηνών και έτσι αποδέχτηκε αυτή (μεταβολή) σιωπηρά. Με τον τρόπο αυτό, όμως καταρτίστηκε, μεταξύ των διαδίκων, νέα σύμβαση, τρο-ποποιητική της αρχικής (άρθρ. 361 του ΑΚ). Η σύμβαση αυτή δεν προσκρούει σε κανόνες δημόσιας τάξης ή στα χρη-στά ήθη και, συνεπώς, είναι έγκυρη. Περαιτέρω, μετά την πάροδο του προα-ναφερόμενου χρονικού διαστήματος και συγκεκριμένα την 1-5-2002, η εφεσί-βλητη επανέφερε, όπως προαναφέρθη-κε, τον εκκαλούντα από το υποκατά-στημα του Αιγίου στο κατάστημα των Πατρών. Όμως, μείωσε τις αποδοχές του από 377.678 δραχμές (1.108,37 ευρώ), που του καταβάλλονταν κατά το προγενέστερο χρονικό διάστημα, σε 276.208 δραχμές (810,59 ευρώ). Η μεί-ωση αυτή συνιστά

μεν μονομερή βλαπτι-κή μεταβολή των όρων της σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με όσα αναφέ-ρονται στην αρχή της σκέψης αυτής, όμως και πάλι ο εκκαλών δεν απέ-κρουσε αυτή (μεταβολή) με τον προα-ναφερόμενο τρόπο, αλλά συνέχισε να παρέχει την εργασία του με τους νέους όρους μέχρι την 30-8-2002 και έτσι αποδέχτηκε αυτή σιωπηρά. Με τον τρόπο αυτό, καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων νέα σύμβαση, τροποποιητική της αρχικής, η οποία, εφόσον δεν προ-σκρούει σε κανόνες δημόσιας τάξης ή στα χρηστά ήθη είναι έγκυρη, με αποτέ-λεσμα ο εκκαλών να μην μπορεί να ζη-τήσει την καταβολή του ποσού, κατά το οποίο μειώθηκαν οι αποδοχές του. Πρέπει να σημειωθεί ότι με την πρώτη από τις αγωγές, επί των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ο ίδιος ο εκκαλών προσδιόρισε το ωρομίσθιό του, κατά τον υπολογισμό των οφειλομένων, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, ποσών ως αμοιβή για την ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση και ως αμοιβή για την απασχόλησή του κατά τα Σάββατα, με βάση τις μηνιαίες αποδοχές του χρονικού αυτού διαστήματος (1-5-2002 έως 30-8-2002), δηλα-δή το ποσό των 276.208 δραχμών (810,59 ευρώ), και όχι με βάση το πόσό των 377.676 δραχμών (1.108,37 ευρώ), το οποίο του καταβάλλονταν κατά το προγενέστερο χρονικό διάστημα. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχτηκε τα ίδια, ορθά έκρινε και, συνεπώς, ως προς το τρίτο σκέλος του, ο πέμπτος λόγος της κρινόμενης

512/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Λεόντιος Χαραλαμπίδης, Θεόδωρος Αντωνόπουλος**).

Σύμβαση εργασίας. Άκυρη. Υπάρχει μόνο σχέση εργασίας. Τι δικαιούται να εισπράξει ο εργαζόμενος με μία τέτοια σχέση.

Ο απασχολούμενος με άκυρη σύμβαση εργασίας δικαιούται να αξιώσει κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού την καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών, την αμοιβή για την υπερεργασία και την απασχόληση κατά τις Κυριακές, καθώς και την αμοιβή για την παροχή παράνομης υπερωριακής εργασίας, ενώ τα επιδόματα εορτών και αδείας και αποζημίωση αδείας, καθώς και τις προσαυξήσεις του ημερομισθίου κατά την Κυριακή και τη νύκτα και 100% της αποζημίωσης για την παράνομη υπερωριακή απασχόληση δικαιούνται ευθέως εκ του νόμου και όσοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με βάση άκυρη σύμβαση εργασίας, με απλή δηλαδή σχέση εργασίας (βλ. αναλυτικά ΕφΑθ 4606/2001 Δνη 2003.532).

522/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Αγγελακόπουλος, Άγγελος Πίγκας**).

Ανήλικος. Σύμβαση εργασίας. Όροι εργασίας και καθορισμός αποδοχών.

Ο εφεσίβλητος, σε όλο το χρονικό διάστημα της εργασιακής του σχέσης, εργαζόταν από τη Δευτέρα έως και το Σάββατο, οκτώ (8) ώρες ημερησίως, ελάμβανε όμως μία ημέρα εβδομαδιαία ανάπαυση (ρεπό). Μέχρι την 4-9-1999, ήτοι μέχρι την ενηλικίωσή του, αυτός έπρεπε, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 Ν. 1837/1989, να εργάζεται έξι (6) ώρες ημερησίως και τριάντα (30) ώρες εβδομαδιαίως. Δηλαδή, μέχρι τον ως άνω χρόνο εργαζόταν επιπλέον δέκα (10) ώρες την εβδομάδα. Για κάθε ώρα υπερωριακής του απασχόλησης, ο εφεσίβλητος δικαιούται με βάση μόνο την απλή σχέση εργασίας του, γιατί η καταρτισθείσα σύμβαση εργασίας ήταν άκυρη, διότι ήταν ανήλικος και εστερείτο βιβλιαρίου εργασίας (άρθρα 2, 4, 8 και 15 ως άνω νόμου), το ωρομίσθιό του προσαυξημένο 100%, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 Ν. 435/1976, γιατί η προσαύξηση αυτή οφεί-λεται ως αστική κύρωση απαγγελλό-μενη για τον παράνομο χαρακτήρα της ως άνω υπερωριακής εργασίας και κα-ταβάλλεται εξάλλου, ανεξάρτητα από την εγκυρότητα της σύμβασης που αφο-ρά την παροχή εργασίας μέσα σε κανο-νικό ωράριο (ΟλΑΠ 569/1986 ΝοΒ 35.532, ΑΠ 141/1989 ΕλλΔνη 1990 σελ. 785).

572/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευάγγελος Ματσούκης, Σταύρος Καμμένος**).

Σύμβαση εργασίας. Αποζημίωση για μη χορήγηση της ετήσιας άδειας. Όταν ζητείται διπλασιασμός της άδειας, τότε πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι η άδεια προηγουμένων ετών δεν χορηγήθηκε από υπαιτιότητα του εργοδότη παρόλο που ο μισθωτής τη ζήτησε.

Επειδή με το άρθρο 2 παρ. 1 του ΑΝ 539/1945, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 1346/1983 για να αποκτήσει ο εργαζόμενος το δικαίωμα της ετήσιας άδειας με πλήρεις αποδοχές, χρειάζονται δύο βασικές υποχρεώσεις, δηλαδή η ύπαρξη σχέσης εξαρτημένης εργασίας και συμπλήρωση δωδεκάμηνης συνεχούς απασχόλησης στην υπόχρεη επιχείρηση, που θεωρείται ως βασικό χρόνος ίδρυσης του δικαιώματος. Αν όμως ο εργοδότης δεν χορήγησε την ζητηθείσα άδεια έως το τέλος του ημερολογιακού έτους, ο μισθωτός δικαιούται σύμφωνα

με τη διάταξη του άρθρου 3 του ΝΔ/τος 3755/57 να αξιώσει την πληρωμή των αποδοχών της αδείας στο διπλάσιο, καθώς και το επίδομα αδείας. Για τη θεμελίωση της αξίωσης του διπλασιασμού των αποδοχών, δεν αρκεί μόνο η μη χορήγηση της αδείας έως το τέλος του ημερολογιακού έτους, αλλά χρειάζεται και η υπαιτιότητα του εργοδότη, έστω και σε βαθμό ελαφράς αμέλειας, η οποία υπάρχει, όταν ο μισθωτός ζήτησε την άδεια και ο εργοδότης δεν τη χορήγησε. Έτσι όταν ζητούνται αποδοχές αδειών παρελθόντων ετών στο δι-πλάσιο πρέπει να αναφέρεται στην αγωγή ότι οι άδειες δεν χορηγήθηκαν από υπαιτιότητα του εργοδότη παρόλο που ο μισθωτός τις ζήτησε. Η παράλειψη του στοιχείου αυτού καθιστά την αγωγή αόριστη, ως προς το αίτημα του διπλασιασμού (ΑΠ 96/1977 ΕΕΔ 36.398, ΑΠ 994/1995 ΕΕΔ 55.682). Πταίσμα του εργοδότη δεν υπάρχει όταν ο μισθωτός δεν έκανε χρήση της χορηγηθείσας αδείας ή απέφυγε να τη ζητήσει (ΕΠ 994/1995 ΕΕΔ 55.682). Συνεπώς η αγωγή αυτή με την οποία η ενάγουσα ζητεί εκτός των άλλων κονδυλίων και της επιδίκαση αποζημιώσεως λόγω μη πραγματοποιήσεως αδείας, ίσης με τις αποδοχές της, χωρίς όμως να αποδίδει υπαιτιότητα στον εναγόμενο εργοδότη της, είναι αόριστη ως προς το κεφάλαιο αυτό και πρέπει να απορριφθεί, γενομένου δεκτού του έκτου λό-γου της εφέσεως.

587/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης, Άγγελος Πίγκας**).

Σύμβαση εργασίας. Πρόσθετη συμφωνημένη εργασία από το μισθωτό εκτός του νομίμου ωραρίου διαρκούς φύσεως που δεν είναι συναφής προς την αρχικά συμφωνηθείσα. Ο εργαζόμενος δικαιούται να λάβει πρόσθετη αμοιβή. Περιστατικά.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 649, 652, 653, και 659 ΑΚ προκύπτει ότι, αν κατά τη διάρκεια της συμβάσεως συμφωνηθεί η παροχή από το μισθωτό, εντός του νομίμου ωραρίου πρόσθετης διαρκούς φύσεως εργασίας, η οποία κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και της λογικής δεν είναι συναφής προς την αρχικώς συμφωνηθείσα, ούτε καταλαμβάνεται από κανόνα του δικαίου καθηκόντων των μισθωτών και κατά τις συνήθεις πε-ριστάσεις παρέχεται μόνο με μισθό, χω-ρίς όμως α) να έχει καθορισθεί και ο καταβλητέος πρόσθετος μισθός ή ο τρόπος προσδιορισμού του, β) να συμφωνήθηκε η μη καταβολή πρόσθετου μισθού, ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να καταβάλει για την ανωτέρω εργασία ειθισμένο μισθό, δηλαδή τον καταβαλλόμενο σε άλλους μισθωτούς παρέχοντας την ίδια, υπό τις ίδιες γενικές συνθήκες εργασία (ΑΠ 236/2003 ΕλλΔνη 45.446). Τέτοια πρόσθετη και εντελώς διαφορετική εργασία συνι-στά επί οδηγών φορτηγών αυτοκινήτων η ανάθεση σ΄ αυτούς της φορτοεκφορτώσεως των μεταφερομένων με το

φορ-τηγό αυτοκίνητο εμπορευμάτων (ΑΠ 1062/2001 ΕλλΔνη 44.453).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγομένη ανώνυμη εταιρία, που έχει ως αντικείμενο το εμπόριο επίπλων, οικιακών ειδών και μικροσυσκευών, στις 20-1-2000 δια του νομίμου εκπροσώπου της προσέλαβε τον ενάγοντα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, για να εργασθεί ως οδηγός αυτοκινήτου. Ο ενάγων εργάστηκε έκτοτε συνεχώς μέχρι της 20-3-2002, οπότε η εναγομένη κατήγγειλε τη μεταξύ τους σύμβαση εργασίας και τον απέλυσε. Καθ΄ όλο το χρονικό διάστημα της εργασιακής του σχέσης ο ενάγων απασχολείτο επί έξι (6) ημέρες την εβδομάδα, ήτοι από Δευτέρα έως και Σάββατο από ώρα 09.00 έως ώρα 14.30 και επί πλέον την Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή από ώρα 17.00 μέχρι 21.00. Εντός του νομί-μου ως άνω ωραρίου, εκτός από τα καθήκοντα του οδηγού, ο ενάγων πραγματοποιούσε και τις φορτοεκφορτώσεις των μεταφερομένων με το φορτηγό εμπορευμάτων επί μία (1) ώρα ημερησίως, χωρίς η εναγόμενη να του καταβάλει καμία ιδιαίτερη αμοιβή για την πρόσ-θετη αυτή εργασία. Η εναγομένη είχε ισχυριστεί πρωτοδίκως, ότι για την πρόσθετη αυτή εργασία είχε συμφωνήσει με τον ενάγοντα τη μη καταβολή ιδιαίτερης αμοιβής. Τέτοια συμφωνία δεν αποδείχθηκε, αλλά αποδείχθηκε ότι απλώς για την πρόσθετη αυτή εργασία δεν είχε συμφωνηθεί ρητά ή σιωπηρά ιδιαίτερος μισθός. Επομένως, για την εν λόγω πρόσθετη εργασία της φορτοεκφορτώσεως των εμπορευμάτων, η οποία σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, είναι εντελώς διαφορετική από εκείνη του οδηγού φορτηγού αυτοκινήτου, οφείλεται στον ενάγοντα πρόσθετη αμοιβή. Περαιτέρω, για την ως άνω πρόσθετη εργασία ο ενάγων δικαιούται, κατά τα προαναφερόμενα, το συνηθισμένο μισθό που θα έπαιρνε άλλος μισθωτός παρέχοντας την ίδια, στον ίδιο τόπο και χρόνο και κάτω από τις ίδιες συνθήκες εργασία. Έτσι και ενόψει της εξέλιξης των γενικών κατωτάτων ημερο-μισθίων, πρέπει να γίνει δεκτό, ότι ένας τέτοιος μισθωτός θα έπαιρνε για την ερ-γασία του αυτή ωρομίσθιο 3.33, 3.38, 3.47, 3.54, 3.64, 3.75 και 3.92 ευρώ κατά τα χρονικά διαστήματα από 20-1-2000 έως 30-6-2000 κλπ. Ο ισχυρισμός της εναγομένης, ότι ο ενάγων ασκεί καταχρηστικώς το δικαίωμά του, διότι αυτός ουδέποτε διαμαρτυρήθηκε για τη μη καταβολή σ΄ αυτόν συμπληρωματικής αμοιβής για την ανωτέρω πρόσθετη εργασία, επί πλέον δε η ευδοκίμηση της αγωγής θα επιφέρει σ΄ αυτήν σημαντική ζημία, διότι θα είναι αδύνατη η καταβολή οποιουδήποτε ποσού στον ενάγοντα βάσει του προγραμματισμού της, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, γιατί τα προαναφερόμενα περιστατικά και αληθή υποτιθέμενα, δεν καθιστούν την άσκηση της ένδικης αξιώσεως καταχρηστική, κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, απορριπτομένου ως αβασίμου του σχετικού λόγου εφέσεως. Κατά συνέπεια, εφόσον η εκκαλουμένη απόφαση δέχτηκε, ότι η εναγομένη υποχρεούται να καταβάλει στον ενάγοντα για την πρόσθετη εργασία της φορτοεκφορτώσεως των εμπορευμάτων το συνολικό ποσό των 8.728,73 ευρώ, αντί του ποσού των 2,909,58 ευρώ που γίνεται πιο πάνω δεκτό, έσφαλε στην εκτίμηση των αποδείξεων, γι΄ αυτό και η έφεση, κατά το σχετικό λόγο της, θα πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση κατά

το κεφάλαιό της που αφορά την αμοιβή για πρόσθετη εργασία, περιλαμβανομένης και της διατάξεως περί δικαστικής δαπάνης και αφού κρατηθεί η υπόθεση και δικαστεί η αγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ, θα πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή αυτή ως προς το κεφάλαιο περί αμοιβής για πρόσθετη εργασία και υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 2.909,58 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Τα δικα-στικά έξοδα του ενάγοντος – εφεσιβλή-του και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, θα πρέπει να επιβληθούν κατά ένα μέ-ρος εις βάρος της εναγόμενης – εκκα-λούσας (άρθρ. 183, 178 παρ. 1 ΚΠολΔ), όπως ορίζεται στο διατακτικό.

615/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Σοφία Μέρμελα**).

Οικιακοί βοηθοί. Δικαιώματα και υποχρεώσεις. Μηνιαίες αποδοχές από 1-1-2000 μέχρι 30-6-2000. Δικαιώματα του εργαζομένου και αποδοχές με βάση την ε.γ.σ.σ.ε. Υπολογισμός μηνιαίων αποδοχών.

Σύμφωνα με το προϊσχύσαν νομικό καθεστώς ο μισθός των οικιακών μισθωτών καθοριζόταν: α) δια συμφωνίας μεταξύ του οικιακού μισθωτού και του εργοδότου, β) σε περίπτωση μη υπάρξεως συμφωνίας ή υπάρξεως αισχροκερδούς συμφωνίας καθορίζονταν ο μισθός με βάση αυτόν, που καταβάλονταν σε άλλους μισθωτούς της αυτής ειδικότητας, ηλικίας και φύλλου που εργάζονταν κάτω από τις ίδιες συνθήκες εργασίας (ειθισμένος μισθός, άρθρο 653 ΑΚ), γ) με Σ.Σ.Ε. ή Δ.Α. που αφορούσαν το επάγγελμα του μισθωτού (ΔΕΝ 331 σελ. 577 επόμ.). Μετά την ισχύ του Ν. 1876/1990 «περί ελευθέρων συλλογικών διαπραγματεύσεων» έπαψε πλέον ο αποκλεισμός των οικιακών εργαζομένων από τις ελάχιστες ρυθμίσεις των Εθνικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας. Σύμφωνα άλλωστε με το άρθρο 1 του νόμου αυτού, προκύπτει ρητά ότι δεν γίνεται καμμία διάκριση μεταξύ κατηγοριών εργαζομένων, γεγονός, που υποδηλώνει τη σαφή βούληση του νομοθέτη, να καλύψει όλες τις κατηγορίες εργαζομένων. Εξαιτίας, όμως της ανυπαρξίας συνδικαλιστικών και εργοδοτικών ενώσεων οικιακών εργαζομένων και εργοδοτών, οι εργαζόμενοι της κατηγορίας αυτής καλύ-πτονται ευθέως από τις εκάστοτε συνα-πτόμενες Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. ως προς τους ελά-χιστους όρους εργασίας, που ισχύουν για τους εργαζομένους της χώρας (άρ-θρο 8 παρ. 1 του Ν. 1876/1990). Δυνά-μει της ισχύος του Ν. 1876/1990, και της καταργήσεως οποιασδήποτε διακρίσεως των κατηγοριών πρέπει να ισχύουν στον εργαζόμενο που προσλήφθηκε ως οικιακός βοηθός μετά την 8-3-1990 που άρχισε να ισχύει ο ως άνω νόμος, τα προβλεπόμενα κάθε φορά όρια του κατώτατου μισθού και ημερομισθίου που ισχύουν για όλες ανεξαιρέτως της κατηγορίες εργαζομένων (βλ. Καρδαρά 40 Ν. 1876/90 για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, ΝοΒ 38.553,

Ντάσιου «Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο», β) ΙΙΙ, 1991, σελ. 129, 130, 189 και Βλαστού «Ατομικό Εργατικό Δίκαιο 1994 Τόμος Ι παρ. 236, σελ. 317). Επίσης στους εν λόγω εργαζομένους πρέπει να χορηγούνται τα προβλεπόμενα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 1022/1980 και το άρθρο 4 παρ. 9 της Υ.Α. 19040/1981, τα οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερα του 10πλασίου για το δώρο Χριστουγέννων και του 8πλασίου για το δώρο Πάσχα, του γενικού κατωτάτου ορίου, του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, μειωμένα ανάλογα για απασχόληση λιγότερη από τα χρονικά όρια, που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 της άνω Υ.Α. (βλ. ΑΠ 784/1989 ΕΕΔ 49.548, ΕφΑθ 1747/1990 ΕΕΔ 51.69 και Σ. Βλαστό, ό.π. σελ. 319). Εφαρμόζονται εξάλλου, και οι διατάξεις για την ετήσια άδεια με βά-ση το Ν.Δ. 376/1971 και το άρθρο 8 παρ. 2 της από 26-2-1975 Ε.Σ.Σ.Ε. που κυρώθηκε με το Ν. 133/1975, όπως ισχύει σήμερα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 1346/1983, που τροποποίησε ομοιόμορφα τις διατάξεις του Α.Ν. 539/1945 και του Ν. 5491/1977 για όλους τους εργαζόμενους (ΑΠ 784/1989 ΕΕΔ 49.548). Κατ΄ εφαρμογή επίσης, του Ν.Δ. 3755/1957 ο εργοδότης οφείλει να χορηγήσει την άδεια έως το τέλος του ημερολογιακού έτους. Σε περίπτωση δε μη χορηγήσεως της σχετικής άδειας, ο μισθωτός δικαιούται να αξιώσει την πλη-ρωμή αποζημίωσης ίσης προς το δι-πλάσιο των αποδοχών αδείας καθώς και το επίδομα αδείας έστω και αν ο μισθωτός δεν υπέβαλε σχετική αίτηση. Δεν έχουν δικαίωμα αναπαύσεως δύο ημερών και ως εκ τούτου αποζημιώσεως για μη χορήγηση δύο ημερών αναπαύσεως, καθόσον για τους οικιακούς βοηθούς δεν ισχύει η πενθήμερη εβδομάδα εργασίας είτε διαμένουν και διατρέφονται στην οικία του εργοδότη (οικόσιτοι) είτε όχι.

Στην προκείμενη περίπτωση από την επανεκτίμηση της καταθέσεως του μοναδικού μάρτυρα αποδείξεως, Ν.Κ., που νομοτύπως εξετάστηκε στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, η οποία περιέχεται στα ταυτάριθμα πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του ιδίου Δικαστηρίου (η εναγόμενη δεν προσήγαγε μάρτυρα προς απόδειξη) τη μες αριθμό 9951/8-11-2005 ένορκη βεβαίωση της Σ/φου Πατρών Α.Κ. που λήφθηκε νόμιμα μετά από προηγούμενη νόμιμη κλήτευση της εναγομένης (βλ. 8889/7-11-2005 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Α.Α.) καθώς και των εγγράφων, που οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, που συνήψε με την εναγόμενη στην Πά-τρα στις 1-9-1999 προσέφερε σ΄ αυτή της υπηρεσίες της ως οικιακή βοηθός εργαζομένη στην οικία της τελευταίας επί 6ωρο ημερησίως (09.00 έως 15.00) πλην Κυριακών, εκτελώντας οικιακές εργασίες, ήτοι καθαριότητα, παρα-σκευή φαγητού, αγορά τροφίμων. Για την ανωτέρω απασχόληση είχε συμφω-νηθεί και κατεβάλλετο από την εναγόμε-νη το ποσό των 70.000 δραχμών μη-νιαίως. Απώτερος σκοπός της ενάγου-σας ήταν να πείσει την εναγόμενη να της μεταβιβάσει το ιδιόκτητο διαμέρισμα στο οποίο κατοικούσε, καθόσον η τελευταία, ηλικίας 75 ετών ζούσε μόνη της χωρίς κανένα άμεσο συγγενή, και με τις ανεπιτυχείς προς τούτο προσπάθειές της απεχώρησε οικειοθελώς από την ως άνω εργασία. Η κατάθεση του

μοναδικού μάρτυρα, που εξετάστηκε πρωτοδίκως με επιμέλεια της ενάγουσας και είναι εξάδελφος εξ αγχιστείας της εναγομένης, Ν.Κ,, δεν θεωρείται πειστική, λόγω της αντιφατικότητάς της, αφού σε ότι αφορά τη λύση της εργασιακής συμβάσεως από τη μία πλευρά καταθέτει ότι η εναγομένη απέλυσε την ενάγουσα το 2001, χωρίς να της καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση και ακολούθως ότι απεχώρησε οικειοθελώς η ενάγουσα από την εργασία της για το λόγο ότι η εναγομένη δεν της με-ταβίβαζε την κυριότητα της οικίας της. Με βάση τα ανωτέρω η απόλυσή της δεν είναι άκυρη αλλά έγκυρη, σύμφωνα με την επικουρική βάση της αγωγής και συνακόλουθα αυτή δεν δικαιούται: α) αποζημίωση απολύσεως, β) μισθούς υπερημερίας και γ) αποζημίωση για τη μη χορήγηση ημερών αναπαύσεως, καθόσον όπως η ίδια αναφέρει στην αγωγή της την απασχολούσε από Δευτέρα έως και Σάββατο και της χορηγούσε μία ημέρα για ανάπαυση την Κυριακή, χωρίς βέβαια να δικαιούται δύο ημέρες αναπαύσεως (Σαββατοκύριακο) όπως αυτή ζητεί. Έτσι η ενάγουσα από τη σύμβαση αυτή εργασίας δικαιούται διαφορές ημερομισθίου, καθόσον από τα κατώτερα ημερομίσθια, που ορίζει η ε.γ.σ.σ.ε. η εναγόμενη της πλήρωνε μικρότερο ποσό, και ως εκ τούτου της οφείλει τα ακόλουθα ποσά: 1) Για το διάστημα από 1-9-1999 μέχρι 31-12-1999 κατά το οποίο το κατώτερο ημερομίσθιο της ε.γ.σ.σ.ε. για έγγαμο εργαζόμενο ήταν 7.374 δρχ. η εναγόμενη κάθε μήνα όφειλε να τους πληρώσει 184.350 δρχ. (25 ημερομίσθια Χ 7.374 δρχ. την ημέρα) αντί για το ποσό αυτό της πλήρωνε 70.000 δρχ. το μήνα, κατά συνέπεια, προκύπτει διαφορά 114.350 δρχ. ή 335,58 ευρώ το μήνα, 2) για το διάστημα από 1-1-2000 μέχρι 30-6-2000 κατά το οποίο το κατώτερο ημερο-μίσθιο της ε.γ.σ.σ.ε. για έγγαμο εργα-ζόμενο ήταν 7.574 δρχ. η εναγόμενη κά-θε μήνα οφείλει να της πληρώσει 189.350 δρχ. (25 ημερ. Χ 7.574 δρχ. την ημέρα) και έτσι διαφορά υπέρ της ενάγουσας (189.350 – 70.000 =) 119.350 δρχ. ή 350,26 ευρώ το μήνα κλπ.

622/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Κούτσης, Διονύσιος Ζαχαρόπουλος** Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και ισότητας μεταξύ των εργαζομένων. Κάμπτεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος, όπως π.χ. όταν εργαζόμενοι παρέχουν εργασία με σχέση δημοσίου δικαίου ή και ιδιωτικού αορίστου χρόνου ενώ άλλοι που παρέχουν ίδια εργασία εργάζονται με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου γιατί η κάθε μία διέπεται από διαφορετικό νομικό καθεστώς. Ειδικό επίδομα που καταβάλλεται στους διπλωματούχους μηχανικούς ανωτέρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996. Σε ποιους

Οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες με την από 12-12-1999 αγωγή τους ισχυρίστηκαν ότι: α) δυνάμει συμβά-σεων εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου προσλήφθη-καν τον Ιανουάριο του 1994 από το ενα-γόμενο Ελληνικό Δημόσιο για να προσ-φέρουν τις υπηρεσίες τους ως διπλω-ματούχοι μηχανικοί στο ΤΑΣ Πατρών για διάστημα αρχικά 8 μηνών, β) οι συμβά-σεις αυτές έκτοτε και μέχρι σήμερα ανανεώνονται διαρκώς και αυτοί καλύ-πτουν ήδη διαρκείς και μόνιμες ανάγκες του εναγομένου, γ) κατά παράβαση των αρχών της ισότητας και της ίσης μετα-χειρίσεως εξαιρέθηκαν από την καταβο-λή του προβλεπομένου από το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996 ειδικού επι-δόματος. Γι΄ αυτό ζήτησαν το επίδομα αυτό για το χρονικό διάστημα από 1-1-1997 έως 31-12-1997 και συγκεκριμένα ζήτησαν, όπως παραδεκτά με δήλωση του πληρεξουσίου τους δικηγόρου, που καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά περιόρισαν το αίτημα της αγωγής τους κατά ένα μέ-ρος σε αναγνωριστικό, να υποχρεωθεί το εναγόμενο να καταβάλει σε καθένα απ΄ αυτούς 2.934,70 ευρώ (1.000.000 δρχ.) και να αναγνωριστεί ότι είναι υποχρεωμένο, να καταβάλει σε καθένα απ΄ αυτούς 3.038,29 ευρώ (1.035.296 δρχ.). Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του απέρ-ριψε την αγωγή ως μη νόμιμη. Κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως παραπο-νούνται οι ενάγοντες με την κρινόμενη έφεσή του για τους λόγους, που αναφέ-ρονται σε κακή εκτίμηση των αποδεί-ξεων και σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και ζητούν να εξα-φανιστεί αυτή με σκοπό να γίνει εξο-λοκλήρου δεκτή η αγωγή τους.

Από τον συνδυασμό των διατά-ξεων των άρθρων 648, 649, 672 και 1 του Ν. 2112/1920 συνάγεται ότι σύμ-βαση ορισμένου χρόνου είναι εκείνη στην οποία ρητά ή σιωπηρά έχει συμ-φωνηθεί η λήξη της σε ορισμένο χρόνο ή η λήξη της προκύπτει από το είδος και το σκοπό της εργασιακής συμβά-σεως ή επιβάλλεται από τη διάταξη του νόμου. Εξ άλλου, το άρθρο 8 παρ. 1 εδ. β΄ του Ν. 2112/1920, όπως συμπλη-ρώθηκε με το άρθρο 11 του ΑΝ 547/1937 ορίζει ότι οι διατάξεις του νομοθε-τήματος αυτού περί υποχρεωτικής κα-ταγγελίας της συμβάσεως εργασίας αο-ρίστου χρόνου εφαρμόζονται και επί συμβάσεων εργασίας αορίστου χρόνου όταν ο καθορισμός της διάρκειας αυτής δεν δικαιολογείται αλλά ετέθη σκοπίμως προς καταστρατήγηση των περί υπο-χρεωτικής καταγγελίας διατάξεων. Η διάταξη όμως αυτή δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση κατά την οποία η σύμβαση ορισμένης διάρκειας καταρτίζεται υποχρεωτικώς εκ του νό-μου ως τέτοια, γιατί στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να γίνει λόγος για αδι-καιολόγητο καθορισμό συμβάσεως ως ορισμένης διάρκειας ούτε καθίσταται αορίστου χρόνου η σύμβαση του προ-σληφθέντος για ορισμένο χρόνο, βάσει διατάξεως νόμου, αν αυτός χρησι-μοποιήθηκε για την εκτέλεση εργασίας, που εξυπηρετεί πάγιες και διαρκείς ανάγκες του εργοδότη (βλ. και ΑΠ 1331/1997, ΕλλΔνη 39.566). Εξάλλου από τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος, που ορίζει ότι «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου» απορρέει όχι μόνον η έναντι του νόμου ισότητα των Ελλήνων αλλά και η ισότητα του νόμου έναντι αυτών, ήτοι η δέσμευση του νομοθέτη – όταν ρυθμίζει ουσιωδώς όμοια πράγματα, σχέσεις ή καταστάσεις, που αφορούν περισσότε-

ρες κατηγορίες ανθρώπων – να μη εισάγει, δυσμενείς εξαιρέσεις και διακρίσεις εκτός αν αυτές επιβάλλονται από λόγους γενικότερου ή δημοσίου συμφέροντος, η συνδρομή των οποίων υπόκειται στον έλεγχο των δικαστηρίων. Διάταξη νόμου, που προβλέπει αδικαιολόγητες διακρίσεις και επομένως έρχεται σε αντίθεση με την ως άνω συνταγματική επιταγή είναι ανίσχυρη και τα δικαστήρια οφείλουν να μην την εφαρμόζουν σύμφωνα με τα άρθρα 87 παρ. 2 και 120 του Συντάγματος. Αν πρόκειται δε για ρύθμιση, που στερεί αυθαιρέτως από ορισμένη κατηγορία προσώπων παροχή, η οποία χορηγείται γενικώς, η παροχή αυτή πρέπει ν΄ αναγνωριστεί και υπέρ της κατηγορίας σε βάρος της οποίας επιχειρήθηκε η δυσμενής διάκριση, δεδομένου ότι η αποκατάσταση της ισότητας επιβάλλει την επέκταση αυτή ώστε να εκλείψει η άνιση μεταχείριση (ΟλΑΠ 5/1993). Διαφορετική από τη συνταγματική αρχή της ισότητας, που κατά τα εκτεθέντα συνεπάγεται το ανίσχυρο, της αντίθετης προς αυτή διατάξεως νόμου και την επέκταση της προβλεπόμενης παροχής σ΄ όλους τους τελούντες υπό ουσιωδώς όμοιες καταστάσεις είναι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, η οποία απορρέει από το άρθρο 288 ΑΚ αλλά βρίσκει έρεισμα και στα άρθρα 4 παρ. 1 και 2, 22 παρ. 1 του Συντάγματος και 119 Συνθ. Ε.Κ. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, στα πλαίσια της εργασιακής συμβάσεως δεν επιτρέπεται με άνιση μεταχείριση από τον εργοδότη των μισθωτών της αυτής εκμεταλλεύσεως, που έχουν τα ίδια προσόντα και παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες υπό τις αυτές συνθήκες, εκτός αν δικαιολογείται εξαίρεση ή απόκλιση ένεκα επαρκούς αντικειμενικού λόγου. Βάσει της εν λόγω αρχής ο εργοδότης οφείλει να επεκτείνει σ΄ όλους τους εργαζόμενους, που παρέχουν την ίδια ερ-γασία υπό τις αυτές συνθήκες με τα αυτά προσόντα, τις μισθολογικές και άλλες εργασιακές παροχές είτε πρόκειται για μονομερείς οικειοθελείς παροχές είτε για παροχές, που έχει αναλάβει συμβατικώς έναντι ορισμένων ερ-γαζομένων (ΟλΑΠ 348/1985, 1191/1983, 37/1981, ΑΠ 585/1996, ΕΕΔ 56.1034). Η αρχή πάντως να μη γίνονται διακρίσεις, που έχει ως συνέπεια την άνιση μισθολογική μεταχείριση των εργαζομένων κάμπτεται όταν η διαφοροποίηση της αμοιβής για ίσης αξίας εργασία επιβάλλεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος (ΟλΑΠ 22/1992, 12/1992 ΕλλΔνη 33. 1437 και 762). Τέτοιος λόγος, που δικαιολογεί τον καθορισμό από το νομοθέτη διαφορετικής αμοιβής μεταξύ των μισθωτών, που παρέχουν κάτω από τις ίδιες συνθήκες τις ίδιες υπηρεσίες συντρέχει και όταν οι μεν παρέχουν την εργασία τους με σχέση δημοσίου δικαίου (ή και ιδιωτικού αορίστου όμως χρόνου) ενώ οι άλλοι με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρό-νου ανήκει σε διαφορετική ομάδα, κατη-γορία και που διέπεται – η κάθε μία _ από διαφορετικό νομικό καθεστώς, συνεπαγόμενο διαφοροποιημένες ρυθ-μίσεις, δικαιώματα και υποχρεώσεις (διαφορετικό σύστημα αμοιβής, χορηγήσεως επιδομάτων και προσαυξήσεων, διαφορετική επαγγελματική εξέλιξη, ακόμα και διαφορετικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως), αποκλειομένης έτσι της εφαρμογής μεταξύ των κα-τηγοριών αυτών των εργαζομένων της συνταγματικής αρχής της ισότητας για τις αμοιβές τους. Η παρέκκλιση αυτή επιβάλλεται από το γενικότερο δημόσιο και γενικώς κοινωνικό συμφέρον, γιατί

η πλήρης εξομοίωση των αποδοχών των διαφορετικών αυτών κατηγοριών εργαζομένων θα ανέτρεπε τη βασική συναλλακτική αρχή της προσλήψεως στο δημόσιο τομέα του απαραίτητου για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοσίων αναγκών, προσωπικού, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, αφού οι όροι της αυτοί πρέπει να είναι διαφορετικοί (αναλόγως των ειδικών περιστάσεων ευμενέστεροι ή δυσμενέστεροι) από εκείνους, που διέπουν τους τακτικούς (μονίμους) καθώς και τους με σύμβαση αορίστου χρόνου υπαλλήλους του δημόσιου τομέα για την καλύτερη έτσι προσαρμογή των εκάστοτε αναγκών του Δημοσίου προς το γενικότερο δημόσιο και κοινωνικό γενικώς συμφέρον (ΑΠ 414/1994 ΔΕΝ 51.815, ΑΠ 140/1993, ΔΕΝ 49.519). Αλλά πέραν απ΄ αυτά και ειδικότερα η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως δεν επιβάλει την εξίσωση και ισοπέδωση όλων των περιπτώσεων. Αντιθέτως, επιτρέπονται αποκλίσεις από την ίση μεταχείριση, όταν γενικότερα συντρέχουν σε κάθε περίπτωση ειδικοί κατ΄ αντικειμενική κρίση λόγοι, οι οποίοι καθιστούν διαφορετική μεταχείριση δίκαιη και εύλογη (ΑΠ 192/1990 ΕΕργΔ 50.143, ΕφΑθ 10464/1998, Δνη 41.183). Τέτοιοι διαφορετικοί λόγοι είναι μεταξύ άλλων τα διαφορετικά προσόντα και η ευθύνη των εργαζομένων (ΟλΑΠ 788/1989 ΝοΒ 38.1167), η διαφορετική απόδοσή τους στην εργασία, διαφορετικό σύστημα αμοιβής τους, οι διαφορετικές συνθήκες εργασίας, ο διαφορετικός χρόνος προσλήψεως και γενικά οι διαφορετικές συνθήκες υπό τις οποίες τελούν καθεμιά από τις κατηγορίες των άνω υπαλλήλων (ΟλΑΠ 3/1997 ΕΕΔ 86.585). Περαιτέρω κατ΄ άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996 ορίζεται ότι: «Στους μόνιμους και με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου υπαλλήλους μηχανικούς διπλωματούχους ανωτέρω εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου, των νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου, της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης καταβάλλεται ειδικό επίδομα αντιστάθμισμα από το σύνολο των πιστώσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, που διατίθενται για την εκπόνηση των μελετών, την κατασκευή και συντήρηση των έργων στους ανωτέρω φορείς για την παροχή κινήτρων για την προσέλκυση ικανών επιστημόνων στη δημόσια διοίκηση και εξάντληση της θητείας τους, την κατοχή και αποκλειστική χρήση στην υπηρεσία της αδείας ασκήσεως επαγγέλματος τις αυξημένες ευθύνες στην εκπόνηση μελετών στην ανάθεση και κατασκευή δη-μοσίων έργων και γενικότερα για την υλοποίηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και την ταχύτερη απορρόφηση των διασφαλισμένων κοινοτικών και εθνικών πόρων. Το ειδικό αυτό επίδομα δεν καταβάλλεται και στο προσωπικό με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου. Το ειδικό αυτό επίδομα ορίζε-ται σε ποσοστό επτά (7) τοις χιλίοις, στο όριο πληρωμών των ανωτέρω πιστώσεων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και το προϊόν του ποσοστού αυτού εγγράφεται κάθε χρόνο σε ειδική συλλογική απόφαση, σε ενιαίο ειδικό κωδικό αριθμό, κατατίθεται κάθε δίμηνο με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και ΠΕΧΩΔΕ σε ειδι-κό λογαριασμό, που ανοίγεται σε οποιαδήποτε τράπεζα. .. .». Κατ΄ εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδόθηκε η κοινή απόφαση των ως άνω Υπουργών 2055818/8620/0022/23-8-1996 (ΦΕΚ Β 739/26-8-1996) με την οποία ορίστηκαν τα ακόλουθα: «1. Κα-

θορίζουμε το ύψος του μηνιαίου ειδικού επιδόματος (αντισταθμίσματος), που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996, στο ποσό που προκύπτει από το μαθηματικό τύπο ΜΕ ΣΠ/ΣΔ:12, όπου ΜΕ = Μηνιαίο επίδομα, ΣΠ = το συνολικό ποσό, που εγγράφεται στην ειδική συλλογική απόφαση, ΣΔ = ο συνολικός αριθμός δικαιούχων υπαλλήλων και 12 = οι μήνες που αντιστοιχούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της ειδικής συλλογικής απόφασης. Ο αριθμός των δικαιούχων θα βεβαιωθεί στην πρώτη εφαρμογή με πίνακα που θα καταθέσει η διοίκηση ΕΜΔΥΔΑΣ στη Δ/νση Οικονομικού, για τον αριθμό των υπαλλήλων της, που έχουν την ευθύνη διαχείρισης του σχετικού λογαριασμού. .. 2. Το ειδικό αυτό επίδομα καταβάλλεται ισόποσα στους μηχανικούς διπλωματούχους ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που υπηρετούν ως μόνιμοι και συμβασιούχοι αορίστου χρόνου υπάλληλοι, στο Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., στις Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις στους ΟΤΑ. 3.. .. .. 4. Το ειδικό αυτό επίδομα δεν καταβάλλεται στο προσωπικό των εξαιρέσεων, που προβλέπονται στις διατάξεις των περιπτώσεων γ, δ, ε, η, ια, ιβ, ιγ και ιδ της παραγράφου 2 του άρθρου 14 του Ν. 2190/1994, καθώς και στο προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. .. ». Σύμφωνα με τις ανωτέρω νομικές σκέψεις η αγωγή στην προκείμενη περίπτωση πρέπει να απορριφθεί ως νομικά αβάσιμη, καθόσον οι συμβάσεις των εναγόντων ήταν κατά τον κρίσιμο χρόνο συμβάσεις ορισμένου χρόνου η δε μετέπειτα μετατροπή τους σε αορίστου χρόνου σύμφωνα με τα όσα έχουν εκτεθεί στην έφεση των εναγόντων δεν έχει ανα-δρομική ισχύ ούτε βεβαίως επηρεάζει τις μεταγενέστερες συμβάσεις κατ΄ εφαρμογή των οποίων σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996 και της προαναφερό-μενης ΚΥΑ εξαιρέθηκαν οι συμβασιού-χοι ορισμένου χρόνου του ενδίκου επι-δόματος. Και τούτο διότι στην παρούσα περίπτωση δεν ισχύει η αρχή της ισότη-τας αφού οι ενάγοντες συνδέονται με το εναγόμενο Δημόσιο με εργασιακή σύμβαση, δηλαδή με σχέση ιδιωτικού δικαίου και μάλιστα με σύμβαση ορισ-μένου χρόνου ενώ οι υπάλληλοι, που δικαιούνται το ειδικό επίδομα, που προ-βλέπεται από τον ως άνω νόμο συν-δέονται με αυτό με σχέση δημοσίου δι-καίου ή ιδιωτικού αορίστου, όμως χρό-νου. Είναι δε πρόδηλο ότι ο νομοθέτης εξαιρώντας τους συνδεόμενους με το δημόσιο με σχέση ιδιωτικού δικαίου, ορισμένου χρόνου υπαλλήλους από την καταβολή του ειδικού αυτού επιδόμα-τος δεν παραβίασε της διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι οι ρυθμίσεις του Ν. 2430/1996 αναφέρονται σε κατηγορίες υπαλλήλων συνδεομένων με σχέση δημοσίου δικαίου (ή ιδιωτικού αορίστου χρόνου), που είναι διάφορος και δικαιολογεί άλλη μεταχείριση, από την κατηγορία των υπαλλήλων με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου στην οποία ανήκουν οι ενάγοντες. Και τούτο διότι ο σκοπός του (του νομοθέτη) ήταν η παροχή ενός οικονομικού κινήτρου σε συγκεκριμένη κατηγορία υπαλλήλων του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ κάτω από αυστηρές και ελεγχόμενες προϋποθέσεις αφενός για την πραγματική και ουσιαστική αύξηση της παραγωγικότητας και αφετέρου για την υπερωριακή παροχή υπηρεσιών προκειμένου, να διεκπεραιωθεί ταχύτερα και αρτιότερα το απαραίτητο έργο σε ορισμένους ιδιαίτερης σημασίας για το

κοινωνικό σύνολο και την Εθνική Οικονομία τομείς της κρατικής δραστηριότητας, όπως η μελέτη και κατασκευή δημοσίων έργων. Επομένως, η χορήγηση του ειδικού αυτού επιδόματος δεν απέβλεψε στην επιλεκτική αύξηση των αποδοχών μίας κατηγορίας υπαλλήλων αλλά θεσπίστηκε στο πλαίσιο δικαιολογημένης ρυθμίσεως και όχι αυθαίρετης, όπως ισχυρίζονται οι ενάγοντες. Το πρωτοβάθμιο επομένως Δικαστήριο, που απέρριψε την αγωγή ως νομικά βά-σιμη δεν έσφαλε, αλλά ορθώς ερμήνευ-σε και εφάρμοσε το νόμο και επομένως πρέπει ν΄ απορριφθούν οι λόγοι εφέ-σεώς τους και αυτή στο σύνολό τους. Τα δικαστικά έξοδα του εφεσιβλήτου – εναγομένου του παρόντος βαθμού δικαι-οδοσίας πρέπει να επιβληθούν σε βά-ρος των εκκαλούντων,

684/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ηλίας Στεφανόπουλος, Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος**).

Διεκδικητική αγωγή. Ενάγων και εναγόμενος. Ισχυρισμός του εναγομένου για δική του κυριότητα. Πότε είναι ένσταση και πότε άρνηση της αγωγής.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ-θρου 1094 ΑΚ, ο ενάγων με την διεκ-δικητική αγωγή είναι ο κατά το χρόνο εγέρσεως αυτής κύριος του πράγματος, εφόσον στερείται τη νομή ή την κατοχή αυτού, χωρίς να ενδιαφέρει αν δεν υπήρ-ξε ποτέ νομέας του πράγματος, αν είχε τη νομή και τη στερήθηκε ή αν είναι νο-μέας αλλά δεν έχει την κατοχή (ΕΑ 1372/1999 ΕλλΔνη 40.1105). Εναγόμενος δε, στην ίδια ως άνω αγω-γή, είναι ο κατά το χρόνο εγέρσεως αυ-τής νομέας ή κάτοχος ο οποίος αμφι-σβητεί την κυριότητα του ενάγοντα, ανε-ξαρτήτως αν νέμεται για λογαριασμό του ή ως αντιπρόσωπος άλλου (ΑΠ 243/96 ΕλλΔνη 1996.1543, ΑΠ 713/93 ΕλλΔνη 1995.132, ΑΠ 594/92 ΕλλΔνη 1994.1270, ΕΑ 9156/95 ΕλλΔνη 41.1671).

Από τις διατάξεις των άρθρων 1033, 1041 επ. ΑΚ και 262 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, ο ισχυρισμός που προβάλλεται από τον εναγόμενο, ως άμυνα, κατά της εναντίον του διεκ-δικητικής αγωγής ακινήτου ότι ο ίδιος απέκτησε την κυριότητα του επιδίκου με τακτική ή έκτακτη χρησικτησία, απο-τελεί ανατρεπτική ένσταση του αγω-γικού ουσιαστικού δικαιώματος αν η αγωγή στηρίζεται σε άλλον παράγωγο ενδεχόμενου τρόπο κτήσεως της κυριό-τητας ή σε πρωτότυπο τρόπο, εφόσον όμως τα περιστατικά που προτείνονται, αληθή υποτιθέμενα, προσπορίζουν στον προτείνοντα την κυριότητα και είναι με-ταγενέστερα αυτών της αγωγής και ο χρόνος που περιέχεται σε αυτά είναι επαρκής για τη συμπλήρωση διπλής χρησικτησίας, άρνηση δε της αγωγής αν τα περιστατικά αυτά συμπίπτουν ή είναι προγενέστερα εκείνων που περιέ-χονται στην αγωγή (βλ. ΑΠ 256/89 ΕλλΔνη 1990.528, ΑΠ 956/85 ΝοΒ 34.683, ΑΠ 1090/83 ΝοΒ 32.84, ΕΑ 10604/95 Αρμ. 51.769). Εν προκειμένω, ο ισχυρισμός του εναγομένου που προ-κύπτει με τις προτάσεις του, ότι από το έτος 1927

έως το έτος 1970, ο δικαι-οπάροχός του Σ.Κ. και από το έτος 1970 και εντεύθεν ο ίδιος, βρίσκονται κατ΄ αντίστοιχα χρονικά διαστήματα, ο καθένας στη συνεχή νομή των επιδίκων ακινήτων, ασκώντας επ΄ αυτών, τις δηλωτικές διανοία κυρίου, διακατοχικές πράξεις εξουσιασμού τους, χωρίς ποτέ να ενοχληθούν από κανέναν και κατά συνέπειαν είχαν και έχουν καταστεί αντίστοιχα κύριοι αυτών, με τα προσό-ντα της έκτακτης χρησικτησίας συγκρο-τούν αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής εφόσον τα θεμελιωτικά περιστατικά της με τον ως άνω τρόπο πρωτότυπης κτή-σεως της κυριότητας των επιδίκων είναι προγενέστερα εκείνων που αντιστοίχως επικαλείται η ενάγουσα (αφετηριά-ζονται στο έτος 1991).

714/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Άγγελος Στεργιόπουλος, Βασίλειος Αντωνόπουλος**).

Συλλογικές συμβάσεις κλαδικές. Έννοια. Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Συλλόγων Ελλάδος. Ένωση Ασφαλιστικών εταιρειών. Κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας που συναντούνται μεταξύ τους. Οι κλαδικές συλλογικές συμβάσεις δεσμεύουν μόνο τους εργαζόμενους και του εργοδότες τους και μέλη των συμβαλλομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων. Επέκταση της δέσμευσής τους (άρθρο 12 παρ. 2 ν. 1876/1990). Πανελλήνια Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Πρακτόρων. Δεσμεύονται τα μέλη της από τις διατάξεις των συλλογικών συμβάσεων των υπαλλήλων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Περιστατικά. Αποχή εργαζόμενου από την εργασία του.

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 1 β και 8 του Ν. 1876/1990, ως κλαδικές συμβάσεις θεωρούνται αυτές που αφορούν σε εργαζόμενους περισσοτέρων ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων, ορισμένης πό-λης ή περιφέρειας ή και όλης της χώρας. Ο νόμος δηλαδή δεν αναφέρεται αποκλειστικά σε συγκεκριμένο κλάδο ή επάγγελμα αλλά περιλαμβάνει και τους συναφείς κλάδους ή τα συναφή επαγγέλματα, ήτοι δεν απαιτείται ταύτιση συμφερόντων αλλά συνάφεια συμφερόντων. Συνάφεια υπάρχει όταν διαπιστώνεται η ύπαρξη κοινών χαρακτηριστικών που επιτρέπει τον καθορισμό ομοιόμορφων όρων εργασίας (ΣτΕ 1879/1993 ΕΕΔ 53.536). Για τον κλάδο κρί-σιμο στοιχείο είναι το αντικείμενο της δραστηριότητας της επιχείρησης, ο πα-ραγωγικός σκοπός, η κοινή παραγωγική δραστηριότητα (βλ. σχόλ. Ληξουριώτη στην ΕΑ 7590/1997 ΔΕΕ 98.632). Με βάση τα ως άνω χαρακτηριστικά οι συλλογικές συμβάσεις που συνάπτει η Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Συλλόγων Ελλάδος και η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών συνιστούν κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Ως κλάδος δε στον οποίο αναφέρονται αυτές, συνιστά το σύνολο των επιχειρήσεων με δραστηριότητα στον ασφαλιστικό τομέα, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των επί μέρους επιχειρήσεων, από τη στιγμή που όλες αυτές οι επιχειρήσεις, έχουν ως έργο την ανάληψη

με σύμβαση έναντι προμηθείας ασφαλιστικών εργασιών. Το γεγονός ότι οι ασφαλιστικές εργασίες άλλοτε αναλαμβάνονται από ορισμένες επιχειρήσεις για ίδιο λογαριασμό και άλλοτε στο όνομα και για λογαριασμό μιας άλ-λης επιχείρησης (ασφαλιστικά πρακτο-ρεία) δεν αλλοιώνει σε καμία περίπτω-ση την ταυτότητα του κλάδου (άρθρο 11 Ν. 2170/1993). Πρόκειται επομένως για ταυτόσημες επιχειρήσεις και σε κάθε περίπτωση δεν γεννιέται αμφιβολία ότι πρόκειται για συναφείς επιχειρήσεις. Η συνάφεια των επιχειρήσεων επιβεβαιώνεται πλήρως και από τα καταστατικά των εν λόγω πρακτορείων που αναφέρουν στους σκοπούς τους τη διαμεσολάβηση στις ασφαλιστικές εργασίες, την αντιπροσώπευση στην σύναψη ασφαλιστικών συμβάσεων. Εξάλλου, οι κλαδικές συλλογικές συμβάσεις δεσμεύουν μόνο τους εργαζομένους και τους εργοδότες που είναι μέλη των συμβαλλομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων. Όπου όμως ισχύει αυτός ο κανόνας, ότι δηλαδή η δέσμευση παράγεται μόνο για τα μέλη, δίνεται η δυνατότητα από το νόμο για την επέκταση των αποτελεσμάτων των συλλογικών αυτών συμβάσεων και σε μη μέλη, με την κήρυξή τους ως γενικώς υποχρεωτικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Η επέκταση σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 2 του Ν. 1876/1990 γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και έχει ως συνέπεια να ισχύει η κλαδική συλλογική σύμβαση για όλους τους εργαζομένους και όλους τους εργοδότες του αντίστοιχου κλάδου, όπως η έννοιά του αναλύθηκε ανωτέρω. Η μόνη περίπτωση μη εφαρμογής της κλαδικής συλλογικής σύμβασης που έχει κηρυχθεί υποχρεωτική είναι ο εργαζόμενος να εργάζεται σε επιχείρηση διαφορετικού κλάδου σε σχέση με τον κλάδο στον οποίο αναφέρεται η συλλογική σύμβαση (βλ. γνωμ. Κουκιάδη στο ζήτημα υπαγωγής των υπαλλήλων των ασφαλιστικών πρακτορείων στις συλλογικές συμβάσεις που αφορούν τους υπαλλήλους των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, Ομοσπ. Ασφ. Συλλόγων Ελλάδος). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 3 του Ν. 2112/1920 και 1 του Ν. 3514/1928, προκύπτει ότι, όταν η αποχή του μισθωτού από την εργασία του δεν οφείλεται σε βραχεία ασθένεια ή λοχεία ή στράτευση, ο δικαστής κρίνει κατά τα άρθρα 200, 288 ΑΚ, με βάση τις αρχές της καλής πίστεως, λαμβανομένων υπόψη και των συναλλακτικών ηθών, μετά την εκτίμηση της αιτίας της αποχής, τη διάρκειά της, την υπαιτιότητα του μισθωτή και των εν γένει περιστάσεων υπό τις οποίες έλαβε χώρα, αν αυτή, κατά αντικειμενική κρίση, ήτοι ανεξαρτήτως της προς λύση ή μη προθέσεως του μισθωτού, πρέπει να θεωρηθεί ως σιωπηρή εκ μέρους του καταγγελία της συμβάσεως εργασίας. Η ολιγοήμερη απουσία του εργαζομένου μπορεί να θεωρηθεί καταγγελία από τη δική του πλευρά εφόσον υπάρξουν και περιστατικά, από τα οποία προκύπτει σαφώς η βούληση του εργαζομένου να λύσει μονομερώς τη σύμβαση. Όταν η αυθαίρετη απουσία του εργαζομένου δεν μπορεί να ερμηνευτεί ως σιωπηρή από μέρους του καταγγελία της συμβάσεως, συνιστά αναμφίβολα αντισυμβατική συμπεριφορά και παρέχει στον εργοδότη το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας, αφού τηρήσει τις προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος για το έγκυρο της καταγγελίας (Ζερδελής, Το Δίκαιο της καταγγελίας στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας εκδ. 2002 σελ. 726 ΑΠ 602/1988 ΕλλΔνη 29.556).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο εναγόμενος Γ.Π. διατηρεί στην Πάτρα πρακτορείο ασφαλειών με αντικείμενο την εκτέλεση ασφαλιστικών εργασιών και την παραγωγή ασφαλειών στο όνο-μα ασφαλιστικών εταιρειών με τις οποίες συνεργάζεται όπως λόγου χάρη με την «Ιντερσαλόνικα ζωής». Το πρα-κτορείο του (γραφείο) επιδιώκει παρα-γωγικό σκοπό ταυτόσημο και συναφή με εκείνο των ασφαλιστικών εταιρειών με τις οποίες συνεργάζεται και τις οποίες πρακτορεύει. Η ενάγουσα Ι.Κ. προσλήφθηκε από τον εργαζόμενο στο πρακτορείο του στην Πάτρα την 1-12-2001 ως υπάλληλος γραφείου μέχρι την 10-8-2004. Η ενάγουσα πέραν της απλής εργασίας της ως γραμματέως, ασχολούνταν με την συμπλήρωση εντύπων και την γραφή συμβολαίων που ο εναγόμενος εργοδότης της συνήπτε με τους πελάτες του, τη καταχώρηση των συμβολαίων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ), την αποκλειστική χρήση αυτού, την επικοινωνία με τους πελάτες, την είσπραξη των χρημάτων (ασφαλίστρων) απ΄ αυτούς, την πληρωμή των υποχρεώσεων του πρακτορείου και των ασφαλιστικών εταιρειών που αντιπροσώπευε και τη διαχείριση του όλου ταμείου. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ενάγουσα δεν είχε μόνο αρμοδιότητες υπαλλήλου γραφείου αλλά και πρόσθετες αρμοδιότητες που σχετίζονταν με την ιδιαίτερη φύση του αντικειμένου του πρακτορείου ήτοι και με τις ασφαλιστικές εργασίες. Εξάλλου με τις ΑΥΕ 10057/2001, 13492/2001 και 15738/2003 έχουν κηρυχθεί υποχρεωτικές η 29/2000 Δ.Σ., η από 17-7-2001, από 21-6-2002 και από 26-5-2003 ΣΣΕ, που αφορούν το εργασιακό καθεστώς των υπαλλήλων ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Στη σύναψη των συλλογικών αυτών συμβάσεων δεν συμμετέσχε, ενώ κλήθηκε προς τούτο, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ασφαλιστικών πρακτόρων. Τούτο όμως δεν απαγορεύει την εφαρμογή των διατάξεων των συλλογικών αυτών συμβάσεων των υπαλλήλων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και στην ενάγουσα που εργάστηκε ως υπάλληλος γραφείου στο ασφαλιστικό γραφείο του εναγομένου γιατί έχουν κηρυχτεί υποχρεωτικές με τις ανωτέρω οριζόμενες υπουργικές αποφάσεις και συνεπώς καταλαμβάνουν και εργαζομένους μη μέλη των οργανώσεων εφόσον εργάζονται σε συναφές επάγγελμα. Επομένως εφόσον η επιχείρηση του εναγομένου σύμφωνα με όσα πιο πάνω αναφέρθηκαν υπάγεται στην έννοια της ασφαλιστικής επιχείρησης των κατά τα άνω συλλογικών συμβάσεων αφού είναι επι-χείρηση με παραγωγικό σκοπό και έχει αντικείμενο ταυτόσημο και συναφή με τις ασφαλιστικές εταιρείες και εφόσον η ενάγουσα δεν παρείχε εργασία μόνο ως υπάλληλος γραφείου αλλά σχετική με τις ασφαλιστικές δραστηριότητες του πρακτορείου, έπρεπε να αμείβεται με βάση το μισθολόγιο των συλλογικών αυτών συμβάσεων και όχι ως υπάλληλος γραφείου. Από τις ανωτέρω συλλογικές συμβάσεις που έχουν καταστεί υποχρεωτικές η ενάγουσα έπρεπε να λαμβάνει πέραν του βασικού μισθού της όπως ορίζεται στις ΣΣΕ και το οποίο αυξάνεται ανά διετία απασχόλησης στον ίδιο εργοδότη, επίδομα διαχειριστικών λαθών 5% επί του βασικού μισθού και επίδομα ηλεκτρονικού υπο-λογιστή (Η/Υ) 13 ΕΥΡΩ για κάθε μήνα, τα οποία δεν λαμβάνει, αφού ο ενα-γόμενος δεν της κατέβαλε.

735/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Καλαπόδης, Βασίλειος Χρονόπουλος**).

Σύμβαση εργασίας προσώπων ειδικών κατηγοριών (άρθρο 1 παρ. 1 περ. β Ν. 2643/98). Τοποθέτηση του προσώπου σε εργασία από την Επιτροπή του άρθρου 9 του ιδίου νόμου. Άρνηση πρόσληψης του εργοδότη. Περιέρχεται σε υπερημερία. Τοποθέτηση αδελφής προστατευόμενου σε εργασία (ΚΤΕΛ). Ενστάσεις για την τοποθέτησή της. Το δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να ερευνήσει ούτε και παρεμπιπτόντως τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της πρόσληψης. Περιστατικά.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 περ. β΄ του Ν. 2643/1998 «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών και άλλες διατάξεις» στην προστασία του νόμου αυτού υπάγονται, εκτός των άλλων κατηγοριών προσώπων, και «όσοι έχουν τέκνο ή αδελφό ή σύζυγο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω εξαιτίας βαριών ψυχικών και σωματικών προβλημάτων». Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 2, 5 παρ. 1, 3 του ως άνω νόμου, συνάγεται ότι μεταξύ του εργοδότη, που υπόκειται στην υποχρέωση πρόσληψης μισθωτού που προστατεύεται και τοποθετείται σ΄ αυτόν, συνάπτεται σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας, αναγκαστική για τον ανωτέρω εργοδότη τη δικαιοπρακτική βούληση του οποίου αναπληρώνει η απόφαση της επιτροπής του παραπάνω άρθρου 9, η δε εν λόγω σύμβαση εργασίας τελειούται με την εμφάνιση για την ανάληψη εργασίας του τοποθετούμενου μισθωτού. Συνεπώς, εάν ο εργοδότης αποκρούσει την παροχή εργασίας του, περιέρχεται σε υπερημερία και οφείλει, κατά τη διάταξη του άρθρου 656 ΑΚ, μισθούς υπερημερίας. Ο τοποθετούμενος εξομοιώνεται πλήρως, ανάλογα με τα προσόντα του, με το υπόλοιπο προσωπικό, ως προς τους όρους εργασία, την αμοιβή, τις προαγωγές και γενικά τις συνθήκες εργασίας με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 11 για τη λύση της σχέσης εργασίας (ΑΠ 434/2004 ΕΕΔ 2004.1414, ΑΠ 225/1998 ΕλλΔνη 1998.1577).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εφεσίβλητη είναι αδελφή προσώπου ειδικής κατηγορίας, με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%. Με την 251/3-10-02 απόφαση – πρακτικό της Επιτροπής του άρθρου 9 του Ν. 2643/1998 της Περιφερειακής Διευθύνσεως Πελοποννήσου του ΟΑΕΔ, τοποθετήθηκε αναγκαστικά, ως έμμε-σα προστατευόμενο πρόσωπο, σύμφω-να με τις προαναφερθείσες διατάξεις, σε θέση υπαλλήλου, στην επιχείρηση του Υπεραστικού ΚΤΕΛ νομού Αχαΐας, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του οποίου υπεισήλθε η ήδη εκκαλού-σα ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΚΤΕΛ Ν. Αχαΐας Μεταφορική Τουριστική και Εμπορική Ανώνυμη Εταιρεία». Η ανωτέρω απόφαση κοινοποιήθηκε αμέσως τόσο στην εφεσίβλητη, όσο και στην εκκαλούσα. Η τελευταία άσκησε κατά της αποφάσεως αυτής την από 10-10-2002 ενδικοφανή προσφυγή της ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής του άρθρου 10 του ως άνω νόμου,

η οποία απορρίφθηκε ομόφωνα με την 114/2003 απόφαση της εν λόγω Επιτροπής. Μέσα στη νόμιμη προθεσμία του ενός μηνός από την κοινοποίηση της παραπάνω αποφάσεως και συγκεκριμένα την 7-10-2002, η εφεσίβλητη εμφανίστηκε στα γραφεία της εκκαλούσας, όπου και ο τόπος εργασίας της, προκειμένου να αναλάβει υπηρεσία. Μετά την εμφάνισή της αυτή, ολοκληρώθηκε, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, η κατάρτιση της επίμαχης συμβάσεως εργασίας, από την ανωτέρω δε ημερομηνία άρχισε και η υποχρέωση της εφεσίβλητης για παροχή εργασίας με την ιδιότητα της υπαλλήλου στην επι-χείρηση της εκκαλούσας και η αντίστοι-χη υποχρέωση της τελευταίας προς καταβολή του οφειλόμενου μισθού της πρώτης (εφεσίβλητης). Ωστόσο, η εκκαλούσα, δια του νομίμου τότε εκπροσώπου της Α. Κ., δήλωσε ότι δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες της εφεσίβλητης, περιερχομένη έκτοτε σε υπερημερία. Προς απόκρουση της υπερημερίας της αυτής, η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι η εφεσίβλητη προσήλθε να αναλάβει υπηρεσία στην επιχείρησή της για πρώτη φορά αρχές του έτους 2004, ήτοι μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας του ενός μηνός από την κοινοποίηση σ΄ εκείνη (εφεσίβλητη) της προαναφερομένης αποφάσεως. Τα ανωτέρω, όμως, υποστηριζόμενα από την εκκαλούσα, κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα, καθόσον, όπως προκύπτει από το και από το 9-10-2002 εξώδικο έγγραφο της εφεσίβλητης, που κοινοποιήθηκε σ΄ αυτή (εκκαλούσα) την 9-10-2002 (βλ. την προσκομιζόμενη 5196/9-10-2002 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμε-λήτριας του Πρωτοδικείου Αιγίου Κ. Α.), η ως άνω εργαζόμενη προσήλθε να αναλάβει υπηρεσία στην παραπάνω επιχείρηση την 7-10-2002. Στο ίδιο εξώδικο αναφέρονται επί λέξει και τα εξής: «Με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 9 του Ν. 26543/1998 της Περιφερειακής Διευθύνσεως Πελοποννήσου τοποθετήθηκα να εργαστώ ως υπάλληλος στο υπεραστικό ΚΤΕΛ Αχαΐας. Εντός της νόμιμης προθεσμίας του άρθ-ρου 5 παρ. 3 Ν. 2643/1998 και συγκε-κριμένα την 7-10-2002 παρουσιάστηκα στα γραφεία σας, για να αναλάβω υπηρεσία. Όμως ο κ. Α. Κ. που μου δήλωσε ότι είναι νόμιμος εκπρόσωπος του Υπεραστικού ΚΤΕΛ νομού Αχαΐας, δεν απεδέχθη τις προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες μου. Με έδιωξε από το γραφείο του και αρνήθηκε να υπογράψει ότι παρουσιάστηκα για να εργαστώ. Κατόπιν των ανωτέρω σας δηλώνω ότι εμμένω στην τοποθέτησή μου ως υπαλ-λήλου στην επιχείρησή σας και σας κα-λώ όπως άμεσα αποδεχθείτε τις προσ-φερόμενες από εμένα υπηρεσίες μου, άλλως θα θεωρήσω την άρνησή σας ως παράνομη και καταχρηστική και θα ασκήσω κάθε νόμιμο δικαίωμά μου». Παράλληλα η εφεσίβλητη, την ίδια ημέρα, ήτοι την 9-10-2002, προσέφυγε στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, καταγγέλλοντας το γεγονός της μη προσλήψεώς της (βλ. το προσκομιζόμενο 183/9-10-2002 δελτίο διαφοράς). Από τα στοιχεία αυτά και την κατάθεση της μάρτυρος αποδείξεως, αποδεικνύεται τόσο η εμπρόθεσμη εμφάνιση της εφε-σίβλητης για ανάληψη υπηρεσίας στην επιχείρηση της εκκαλούσας, όσο και η μη αποδοχή από την τελευταία της προσφερόμενης υπηρεσίας της πρώτης.

Η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι δεν συνέτρεχαν στο πρόσωπο της εφεσίβλητης οι ουσιαστικές προϋποθέσεις εφαρμογής του Ν. 2643/1998, διότι

αφενός μεν η προστατευόμενη από τις ευργετικές διατάξεις του ως άνω νόμου ανάπηρος αδελφή της είναι νυμφευμένη και συνεπώς εμμέσως προστατευόμενο πρόσωπο είναι η σύζυγος αυτής (αδελφής) και όχι η εφεσίβλητη, αφετέρου δε τόσο η τελευταία, όσο και ανάπηρη αδελφή της, λαμβάνουν σύνταξη από ασφαλιστικό φορέας, γεγονός που αποκλείει την προστασία που παρέχει ο νόμος (άρθρο 1 παρ. 3). Ο ισχυρισμός όμως αυτός της εκκαλούσας, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, καθόσον αυτός προϋποθέτει έλεγχο της ουσιαστικής κρίσης των διοικητικών οργάνων, ήτοι της Επιτροπής του άρθρου 9 και της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής του άρθρου 10 του ανωτέρω νόμου, ως προς την ύπαρξη ή όχι των πραγματικών προϋποθέσεων εφαρμογής του νόμου, έλεγχο τον οποίο δεν έχει δικαιοδοσία να ερευνήσει το παρόν Δικαστήριο, ούτε και παρεμπιπτόντως (ΑΠ 132/1995 ΕΕΔ 1006.223, ΑΠ 1017/1993 ΕλλΔνη 35.1551, ΑΠ 120/1983 ΝοΒ 31.1537, ΕΑ 10081/1996 ΕλλΔνη 38.1898) Υπό τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά δεν είναι ούτε καταχρηστική η άσκηση της αγωγής από την πλευρά της εφεσίβλητης προς καταβολή των μισθών υπερημερίας της, καθόσον δεν υπερβαίνει και μάλιστα προφανώς τα υπό του άρθρου 281 ΑΚ τασσόμενα όρια, και συνεπώς είναι απορριπτέα η σχετική ένσταση που προτάθηκε πρωτοδίκως και επαναφέρεται με λόγο της έφεσης.

769/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευλαλία Μιχαηλίδου, Γρηγόριος Δανελάτος**).

Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού. Αν ο πλουτισμός προήλθε από την ακυρότητα της σύμβασης πρέπει για το ορισμένο της αγωγής να αναφέρονται σ΄ αυτή τα περιστατικά που συνεπάγονται την ακυρότητα της σύμβασης. Σύμβαση εργασίας. Καταγγελία για σπουδαίο λόγο (672 ΑΚ) Έννοια του σπουδαίου λόγου. Περιστατικά. Υπερωριακή εργασία. Λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και όχι η εβδομαδιαία απασχόληση. Υπερεργασία. Κριτήριο αποτελεί όχι η ημερήσια απασχόληση αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση. Αμοιβή. Ποσά που έπρεπε να καταβληθούν.

Η αγωγή από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό (άρθρ. 904 επ. ΑΚ) είναι επιβοηθητικής φύσεως και μπορεί να ασκηθεί αν λείπουν οι προϋποθέσεις της αγωγής από σύμβαση ή αδικοπραξία, με την προϋπόθεση όμως ότι αυτή θεμελιώνεται επί των πραγματικών περιστατικών, στην οποία στηρίζεται η αγωγή από τη σύμβαση ή την αδικοπραξία. Αντίθετα, αν ο πλουτισμός προήλθε από την ακυρότητα της σύμβασης πρέπει, για το ορισμένο της σχετικής αγωγής να αναφέρονται σ΄ αυτή τα περιστατικά που συνεπάγονται την ακυρότητα της σύμβασης (ΑΠ 1322/1996 ΕλλΔνη 38.1045, ΑΠ 439/1989 ΕλλΔνη 31.1256, ΕφΑθ 6057/1999 ΕλλΔνη 40.1622).

Στην προκείμενη περίπτωση, η ενάγουσα δεν έχει διαλάβει στο δικό-

γραφο της αγωγής επί της οποίας εκδό-θηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, τα πραγματικά περιστατικά που συνεπάγονται την ακυρότητα της σύμβασης ερ-γασίας και, συνεπώς η αγωγή, ως προς την επικουρική της βάση της, είναι αό-ριστη.

Σύμφωνα με το άρθρο 672 του ΑΚ, καθένα από τα μέρη της εργασιακής σύμβασης έχει δικαίωμα σε κάθε περίπτωση να καταγγείλει οποτεδή-ποτε τη σύμβαση για σπουδαίο λόγο χωρίς να τηρήσει προθεσμία. Το δικαίω-μα αυτό δεν επιτρέπεται να αποκλειστεί με αντίθετη συμφωνία. Σπουδαίο λόγο, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, αποτελούν πραγματικά περιστατικά, τα οποία κατ΄ αντικειμενική κρίση καθιστούν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη μη ανεκτή για τον καταγγέλοντα τη συνέχιση της σύμβασης εργασίας. Η καλή πίστη δεν απαιτεί την με κάθε τίμημα και θυσία τήρηση των συμφωνηθέντων ως προς το χρόνο της σύμβασης, αλλά θέτει ορισμένα όρια αντοχής, η υπέρβαση των οποίων δικαιολογεί την απαλλαγή από τη συμβατική δέσμευση. Το όριο θυσίας, το οποίο μπορεί ή δεν μπορεί να αξιωθεί, προσδιορίζεται από το Δικαστήριο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ύστερα από την συνολική εκτίμηση των ειδικών συνθηκών και τη στάθμιση των συγκρουόμενων συμφερόντων των μερών, αφού ληφθεί υπόψη ότι η σύμβαση εργασίας δημιουργεί σχέση προσωπικής συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η έλλειψη των οποίων συνεπάγεται την ακαταλληλότητα του μισθωτού για την εργασία για την οποία είχε προσληφθεί. Έτσι, η ουσιώδης παραβίαση των συμβατικών υποχρεώσεων του μισθωτού, η επαγγελματική ανεπάρκεια ή ανι-κανότητα, η βάναυση και υβριστική συμ-περιφορά του προς τον εργοδότη του ή τους συναδέλφους που συνιστούν σπουδαίο λόγο, ο οποίος αντικειμενικά καθιστά μη ανεκτή τη συνέχιση της εργασιακής σχέσης από τον εργοδότη (ΑΠ 1609/2003 ΕλλΔνη 45.761, ΑΠ 16/1985 ΝοΒ 33.1416). Περαιτέρω, σύμ-φωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 435/1976, μισθωτοί που απα-σχολούνται νόμιμα πέρα από τα επι-τρεπόμενα, για κάθε κατηγορία, ανώ-τατα χρονικά όρια διάρκειας της ημερή-σιας εργασίας δικαιούνται αμοιβή για κάθε ώρα τέτοιας απασχόλησης, η οποία (αμοιβή) είναι ίση με το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο αυξημένο κατά τα αναφερόμενα σ΄ αυτή (διάταξη) ποσοστά. Κατά τη διάταξη της δεύτερης παραγράφου του ίδιου άρθρου, σε κάθε περίπτωση μη νόμιμης υπερωριακής απασχόλησης, ο μισθωτός δικαιούται, από την πρώτη ώρα, πέρα από τις απαιτήσεις από τις αρχές του αδικαιολόγητου πλουτισμού και πρόσθετη αποζημίωση ίση με το 100% του καταβαλλομένου ωρομισθίου. Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό: α) με τις διατάξεις του άρθρου 6 της από 14-2-1984 ΕΓΣΣΕ, που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την απόφαση 11770/1984 του Υπ. Εμπορίου (ΦΕΚ 81/20-2-1984 τεύχ. Β΄), με τις οποίες ορίστηκε σε 40 ώρες η διάρκεια της εβδομαδιαίας εργασίας των εργαζομένων που απασχολούνται σε οποιοδήποτε εργοδότη, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, της Χώρας και β) τις διατάξεις του άρθρου 2 της απόφασης 1/1982 του ΔΔΔΔ Αθηνών, που κυρώθηκε με το άρθρο 29 του Ν. 1346/1983, με τις οποίες ορίστηκε ότι για την απασχόληση πέρα από το συμβατικό (συλλογικό) εβδομαδιαίο ωράριο έως τη συμ-

πλήρωση του νόμιμου ανώτατου ωραρίου εβδομαδιαίας εργασίας (υπερεργασία) καταβάλλεται αμοιβή, συνάγονται τα ακόλουθα: 1) ότι για να κριθεί ότι συντρέχει περίπτωση υπερωριακής εργασίας στην οποία αναφέρονται οι παροχές του άρθρου 1 του Ν. 435/1976, λαμβάνεται υπόψη όχι η εβδομα-διαία, αλλά η ημερήσια εργασία, όταν ο μισθωτός απασχοληθεί πέρα από τις οκτώ ώρες ημερησίως ή πέρα από τις εννιά ώρες ημερησίως στην περίπτωση της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, έστω και αν με την υπεραπασχόληση αυτή δεν πραγματοποιείται υπέρβαση του οριζομένου από το νόμο ανώτατου ορίου εβδομαδιαίας εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφισμός της ημε-ρήσιας υπερωρίας με τις λιγότερες ώρες εργασίας ή με την εργασία που πραγ-ματοποιήθηκε σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ίδιας εβδομαδιαίας περιόδου και 2) ότι για τη συνδρομή περίπτωσης υπε-ρεργασίας κριτήριο αποτελεί όχι η ημε-ρήσια, αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση του μισθωτού (ΑΠ 418/2004 ΕλλΔνη 47.146, ΑΠ 1017/2003 ΕΕργΔ 62.1277, ΑΠ 804/2003 ΔΕΝ 60.22, ΑΠ 1263/2002 ΕλλΔνη 44.163, ΑΠ 655/2002 ΔΕΝ 60.19, ΕφΑθ 5527/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 73, ΕφΠειρ 693/2003 ΔΕΕ 2004 σελ. 811). Περαιτέρω, σύμφωνα με τοις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 2874/2000, από την 1-4-2001 σε επιχειρήσεις για τις οποίες εφαρμόζεται συμβατικό ωράριο εργασίας σαράντα (40) ωρών την εβδομάδα, καταργείται η κατά την κρίση του εργοδότη υποχρέωση του μισθωτού για υπερεργασιακή απασχόληση πέντε (5) ωρών την εβδομάδα στις άνω επιχειρήσεις, ο εργοδότης διατηρεί την ευχέρεια υπερωριακής απασχόλησης του μισθωτού και ο μισθωτός αντίστοιχα υποχρεούται να παρέχει την εργασία του για τρεις (3) ώρες πέραν του συμβατικού ωραρίου (41η, 42η και 43η ώρα) την εβδομάδα (ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση). από την 1-4-2001 ή πέραν των σαράντα τριών (43) ωρών την εβδομάδα επιπλέον απα-σχόληση του μισθωτού στις επιχειρήσεις της παρ. 1 θεωρείται υπερωριακή απασχόληση ως προς όλες τις νόμιμες συνέπειες, διατυπώσεις και διαδικασίες έγκρισης. μισθωτοί απασχολούμενοι υπερωριακά, δικαιούνται για κάθε ώρα ιδιόρρυθμης υπερωριακής απασχόλησης και νόμιμης υπερωριακής απασχόλησης μέχρι τη συμπλήρωση 120 ωρών ετησίως, αμοιβή ίση με το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50% για την πέραν των 120 ωρών υπερωριακή απασχόληση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 435/1976. ο μισθωτός σε κάθε περίπτωση μη νόμιμης υπερωριακής απασχόλησής του δικαιούται αποζημίωση ίση με το 250% του καταβαλλόμενου ωρομισθίου για κάθε ώρα μη νόμιμης υπερωρίας.

...Η εκκαλούσα επιδείκνυε ανάρμοστη και υβριστική συμπεριφορά απέναντι στους εργαζομένους στον τηλεοπτικό αυτό σταθμό. Ειδικότερα, εξύβριζε του εργαζομένους, αποκαλώντας τους «άχρηστους» και «ακατάλληλους», παράλληλα δε τους απειλούσε ότι θα τους έκανε αναφορά και ότι θα τους έδιωχνε από την εργασία τους και έτσι τους δημιουργούσε ψυχολογική πίεση. Εξαιτίας της συμπεριφοράς αυτής της εκκαλούσας, αρκετοί από τους εργαζομένους είχαν εκφράσει τα παράπονά τους τόσο στον τότε διευθύνοντα σύμβουλο της πρώτης εφεσίβλητης Ν.Π., όσο και στο σημερινό διευθύνοντα σύμβουλο (δεύτερο εφεσίβλητο). Αποκορύφωμα της ανάρμοστης συμπερι-

φοράς της εκκαλούσας αποτέλεσε το περιστατικό της 15-1-2003, όταν την ώρα 17:30΄ κατά τη διάρκεια ζωντανής εκπομπής έριξε ένα ποτήρι νερό στην κονσόλα του ήχου, αφού προηγουμένως είχε αναλώσει ουίσκι, γεγονός που απαγορευόταν από τον κανονισμό του σταθμού, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί αναταραχή στους εργαζόμενους λόγω της άμεσης ανάγκης να αποκαταστήσουν γρήγορα τη βλάβη έτσι ώστε να αποφευχθεί οποιοδήποτε πρόβλημα στη μεταδιδόμενη εκείνη τη στιγμή τηλεοπτική εκπομπή. Το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε προς στιγμή, όμως η βλάβη που προξενήθηκε ήταν τέτοια ώστε να μην μεταδοθεί η προγραμματισμένη για το πρωινό της επόμενης ημέρας ζωντανή εκπομπή με τον τίτλο «ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΙΧΩΣ ΑΝΔΡΕΣ». Για την επισκευή της κονσόλας κατέστη αναγκαία η αποστολή της στην Αθήνα, ενώ για τη συνέχιση των γυρισμάτων των υπόλοιπων εκπομπών του σταθμού κατά το χρονικό διά-στημα που χρειάστηκε για την επισκευή της κονσόλας μισθώθηκε άλλη από το κατάστημα του Α.Τ. Εξάλλου, η πρώτη εφεσίβλητη έπαθε ζημία από την ματαί-ωση των εισπράξεων από τη μετάδοση των διαφημίσεων που είχαν προγραμ-ματιστεί κατά την τηλεοπτική εκπομπή που δεν πραγματοποιήθηκε. Μετά από αυτά, συγκλήθηκε την 16-1-2003 εκτά-κτως το διοικητικό συμβούλιο της πρώ-της εφεσίβλητης, το οποίο αποφάσισε την άμεση καταγγελία της σύμβασης εργασίας της εκκαλούσας και εξουσιο-δοτήθηκε ο πρόεδρος αυτού για την άμεση απομάκρυνσή της από τον τηλε-οπτικό σταθμό.. .. Έτσι, η έγγραφη κα-ταγγελία από την πρώτη εφεσίβλητη της σύμβασης εργασίας της εκκαλούσας, η οποία (καταγγελία) περιήλθε στην εκκαλούσα την 27-1-2003, έγινε για σπουδαίο λόγο, ο οποίος αφορούσε το προαναφερόμενο περιστατικό σε συνδυασμό με την ανάρμοστη και υβρι-στική συμπεριφορά της προς τους υπό-λοιπους εργαζόμενους, γεγονότα που επέφεραν την κακή λειτουργία του τηλε-οπτικού αυτού σταθμού.

772/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών)
(Εισηγητής: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Ζαχαρόπουλος** δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ, **Παναγής Γεράκης**).

Σύμβαση μίσθωσης έργου. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Διαφορές μεταξύ τους. Σύμβαση μεταξύ δημόσιας υπηρεσίας και καθαρίστριας ιδιωτικού δικαίου. Είναι σύμβαση

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 652 ΑΚ και 6 του Ν. 765/1943, που κυρώθηκε με την 324/1946 ΠΥΣ και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 ΕισΝΑΚ, προκύπτει ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει όταν κατά τους όρους της σχετικής συμφωνίας των μερών οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στην εργασία, που συμφωνήθηκε να παρέχει ο μισθωτός και οι παρεχόμενες από τον συμβληθέντα εργοδότη οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο, τον τόπο και το χρόνο παροχής της εργασίας είναι δεσμευτικές για τον εργαζόμενο, ο οποίος είναι υποχρεω-

μένος να τις ακολουθεί και να δέχεται την άσκηση ελέγχου για τη διαπίστωση της συμμορφώσεώς του προς αυτές και της επιμελούς και σύμφωνης προς τις οδηγίες εκτελέσεως της εργασίας, που του έχει ανατεθεί (εκτός άλλων βλ. ΑΠ 1618/2003 Δνη 45.753, ΑΠ 993/2001 ΔΕΝ 2001. 1173, ΑΠ 45/2001 ΝοΒ 50.114, ΑΠ 185/2000 ΕΕργΔ 2001.665, 180/2000 ΔΕΝ 2001.1099). Η ανωτέρω σύμβαση διακρίνεται από τη σύμβαση μισθώσεως έργου (681 ΑΚ), που αποσκοπεί στην επίτευξη του συμφωνηθέντος τελικού αποτελέσματος, η πραγμάτωση του οποίου συνεπάγεται την αυτόματη λύση της συμβάσεως (ΑΠ 45/2001, όπως ανωτ., 43/1997 ΔΕΝ 53.945, ΑΠ 1497/1995 ΔΕΝ 53.952, ΑΠ 473/1994 ΔΕΝ 51.270). Ο χαρακτηρισμός της συμβάσεως γίνεται μετά από εκτίμηση όλων των περιστάσεων από το Δικαστήριο, ανεξάρτητα από την ονο-μασία, που έδωσαν σ΄ αυτή τα συμβλη-θέντα μέρη (ΑΠ 1026/1990 ΔΕΝ 48.470, ΕφΑθ 5020/1995 Δνη 37.1634, ΕφΠατρών 360/1996 ΔΕΝ 53.964), με βασικό κριτήριο την νομική εξάρτηση του μισθωτού (ΑΠ 177/1999 Δνη 40.1056, ΑΠ 45/1997 ΔΕΝ 53.947, ΑΠ 1247/1994 ΔΕΝ 51.272) και σύμφωνα με το όλο περιεχόμενο της συμβάσεως ερμηνευόμενο όπως απαιτεί η καλή πί-στη και τα συναλλακτικά ήθη (ΕφΑθ 9157/1998 Δνη 40.1144), ενώ δεν είναι προσδιοριστικό στοιχείο της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας ο τρόπος προσδιορισμού καταβολής στο μισθωτό του μισθού (ΑΠ 127/1998 ΕΝ 56.192, ΕφΑθ 11179/1991 Δνη 34.174), ούτε χαρακτηρίζεται η σύμβαση ως τέτοια (εξαρτημένης εργασίας) ή όχι μόνο από άλλα δευτερεύοντα στοιχεία π.χ. ασ-φάλιση κλπ. (ΑΠ 43/1997 ΔΕΝ 53.945).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα προσελήφθη από το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο με την από 8-9-2003 σύμβαση έργου που υπεγράφη μεταξύ αυτής και της προϊσταμένης του Τελωνείου Αργοστολίου Χ. Κ. και για το χρονικό διάστημα έως την 31-12-2003 για τον καθαρισμό των χώρων του Τελωνείου εντός του ωραρίου λειτουργίας του, χωρίς τη συγκεκριμένη δέσμευση για την προσέλευση και αποχώρηση σε προκαθορισμένες ώρες αντί μηνιαίας κατ΄ αποκοπή αμοιβής ύψους 225 Ευρώ. Ορίστηκε συγκεκριμένως ότι το χρονικό διάστημα δεν μπορούσε να είναι μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) μη-νών και το ωράριο το όριζε η Προϊστα-μένη. Ο καθορισμός αυτός είχε ταχθεί περισσότερο για δικό της όφελος έτσι ώστε να μη μπορεί να της ζητηθεί να το υπερβεί (ωράριο). Για το έργο αυτό δεν υπόκειται σε οδηγίες από την προϊστα-μένη ή υποδείξεις πως θα καθαρίζει και γενικότερα δεν υπόκειτο στην εποπτεία της και τον έλεγχό της ως εκπροσώπου του εναγομένου, ενώ δεν ενδιέφερε την υπηρεσία του Τελωνείου αν τα υλικά καθαρισμού τα χορηγούσε το εναγό-μενο – τα χρησιμοποιούσε μόνη της ή με τη μόνιμη καθαρίστρια που εργά-ζονταν στο εν λόγω Τελωνείο. Το μόνο που ενδιέφερε το εναγόμενο ήταν ο κα-θαρισμός να γίνεται με επιμέλεια και να παραδίδονται οι χώροι καθαροί. Σύμφωνα επίσης με όρο της συμβάσεως η ενάγουσα δεν δικαιούνταν γονικής αδείας, καθώς επίσης δώρων (Χριστουγέννων και Πάσχα) και επιδόματος αδείας. Μετά το τέλος του καθορισμένου χρόνου, η ενάγουσα συνέχισε ν΄ απασχολείται έως και την 31-3-2004 που το εναγόμενο της κατήγγειλε τη σύμβαση και όχι μέχρι 10-5-2004 (άσ-

κηση της αγωγής) όπως αναφέρει στην αγωγή της «...από την πρώτη στιγμή της προσλήψεώς μου μέχρι και σήμερα...», δηλαδή απασχολήθηκε μόνο για ένα εξάμηνο συνολικώς και όχι για «πάνω από ένα χρόνο...» που αναφέρει σ΄ αυτή (αγωγή). Άλλωστε αυτό αποδεικνύεται και από τις προσκομιζόμενες και επικαλούμενες αποδείξεις εισπράξεως και από τις αναλυτικές περιοδικές δηλώσεις του ΙΚΑ, όπου αυτή ήταν ασφαλισμένη. Κατά τη σύμβαση που είχε συναφθεί τα συμβαλλόμενα μέρη απέβλεπαν στο συγκεκριμένο έργο, στην επίτευξη δηλαδή του τελικού αποτελέσματος και συνακόλουθα το εναγόμενο δεν απέβλεπε στην υπαλληλική ιδιότητα της ενάγουσας αλλά στο πα-ραχθέν έργο απ΄ αυτή. Από όλα τα αναφερόμενα πραγματικά περιστατικά, που αποδείχθηκαν από την προηγηθείσα νομική σκέψη ο χαρακτηρισμός της μεταξύ των συμβληθέντων μερών συμβάσεως έργου αποτυπώνει την πραγματική φύση της εργασιακής τους σχέσεως και όχι αυτής της συμβάσεως εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που ισχυρίζεται η ενάγουσα. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε τα αντίθετα και δέχτηκε την αγωγή της ενάγουσας εσφαλμένως εκτίμησε τις αποδείξεις και όχι ορθώς εφήρμοσε το νόμο και πρέπει να γίνουν δεκτοί οι σχετικοί λόγοι εφέσεως και η έφεση στο σύνολό της, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση και αφού κρατηθεί και εκδικαστεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, να απορριφθεί η αγωγή από νομική και ουσιαστική άποψη.

792/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Λαμπρόπουλος, Δημήτριος Τσεκούρας**).

Σύμβαση εργασίας. Δανεισμός υπηρεσιών του μισθωτού. Στοιχεία της σύμβασης αυτής και υποχρεώσεις του εργοδότη. Διευθυντής ή διευθύνων υπάλληλος επιχειρήσεων. Έννοια και δικαιώματά τους. Ποιες διατάξεις της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας δεν εφαρμόζονται. Υπερεργασία και υπερωρία. Έννοια.

Κατά το άρθρο 651 ΑΚ που ορίζει ότι αν δεν προκύπτει κάτι άλλο από τη σύμβαση ή από τις περιστάσεις η αξίωση του εργοδότη για παροχή εργασίας είναι αμεταβίβαστη, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 361 και 648 ΑΚ προκύπτει ότι είναι έγκυρη η σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ εργοδότη, μισθωτού και τρίτου, με την οποία συμφνείται ότι οι υπηρεσίες του μισθωτού θα παρέχονται για ορισμένο χρόνο σε άλλον εργοδότη. Για την σύναψη τέτοιας σύμβασης, που αποκαλείται δανεισμός των υπηρεσιών του μισθωτού, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η και η συμφωνία του μισθωτού για την παροχή των υπηρεσιών σε τρίτο, οπότε δεν παύει υφιστάμενη η εργασιακή του σχέση με τον αρχικό εργοδότη, στην εξουσία του οποίου ανήκει και το δικαίωμα καταγγελίας της εργασιακής σύμβασης. Η κατά την περίοδο της παραχώρησης στον τρίτο των υπηρεσιών του μισθωτού βελτίωση της οικονομικής θέσης του τε-

λευταίου από το δευτερογενή εργοδό-τη, ανάγεται στις αποκλειστικές ιδιαί-τερες σχέσεις αυτών και δεν επηρεάζει τη σχέση μεταξύ του μισθωτού και του πρωτογενή εργοδότη. Έτσι ο αρχικός εργοδότης, αν δεν υπάρχει διαφορετική συμφωνία, εξακολουθεί να είναι υπόχρεος για την καταβολή του μισθού, των επιδομάτων εορτών, άδειας και επιδόματος άδειας. Ο νέος εργοδότης οφείλει να απασχολεί το μισθωτή σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης εργασίας του, αφού ο εκδοχέας της αξίωσής του για την παροχή εργασίας είναι δανει-στής της αξίωσης με το ίδιο περιεχό-μενο, που αυτή προσδιορίζεται στη σύμ-βαση εργασίας. Οι αξιώσεις του μισθω-τού για αμοιβή από υπερωρίες, υπερερ-γασία εκτός αντιθέτου συμφωνίας και οι αξιώσεις από παράνομη υπερωριακή εργασία στρέφονται κατά του δευτερογενούς εργοδότη. Περαιτέρω ως πρόσωπα που κατέχουν θέσεις εποπτείας ή διεύθυνσης ή εμπιστοσύνης, επί των οποίων δεν εφαρμόζονται κατ΄ άρθρο 2 εδ. Α της Διεθνούς Σύμβασης της Ουάσιγκτον, που κυρώθηκε με τον Ν. 2263/1920 οι διατάξεις αυτής, θεωρούνται εκείνα τα οποία, επειδή διαθέτουν εξαι-ρετικά προσόντα ή τους έχει ιδιαίτερη εμπιστοσύνη ο εργοδότης, ανατίθενται καθήκοντα γενικότερης διεύθυνσης όλης της επιχείρησης ή σημαντικού τομέα της και εποπτεία του προσω-πικού, έτσι όχι μόνο επηρεάζουν απο-φασιστικά τις κατευθύνσεις και την εξέ-λιξη της επιχείρησης αλλά διακρίνονται εμφανώς από τους άλλους υπαλλή-λους, καθόσον ασκούν δικαιώματα του εργοδότη σε μεγάλο βαθμό, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η πρόσληψη ή η απόλυση προσωπικού ή ανάληψη ποινικών ευθυνών σε σχέση με την τήρη-ση της νομοθεσίας στην επιχείρηση για το συμφέρον των εργαζομένων και την λήψη σημαντικών αποφάσεων για την επίτευξη του σκοπού, στον οποίο απο-βλέπει ο εργοδότης και τα οποία συνή-θως αμείβονται με αποδοχές, που υπερβαίνουν κατά πολύ τα ελάχιστα όρια και τις καταβαλλόμενες στους λοιπούς υπαλλήλους αποδοχές. Δεν είναι δε αναγκαίο να συντρέχουν όλες αυτές ή και άλλες περιστάσεις για να χαρακτηριστεί κάποιος μισθωτός ως διευθύνων υπάλληλος. Γι΄ αυτό και τα πρόσωπα αυτά αν δεν παύουν να είναι μισθωτοί με σχέση εξαρτημένης εργασίας, εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, που αφορούν τα χρονικά όρια εργασίας, την εβδομαδιαία ανάπαυση, τη λήψη αδειών αναψυχής και την αποζημίωση ή προσαύξηση για υπερεργασία και υπερωριακή εργασία ή εργασία κατά τις Κυριακές και εξαιρετέες εορτές ή κατά τη νύχτα ή εκτός έδρας, οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με την εξέ-χουσα θέση τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων, που ανέλαβαν με τη σύμβαση σε συνδυασμό με τις καταβαλλόμενες υψηλές αποδοχές, σε σχέση με τις αποδοχές των λοιπών εργαζομένων. Προσδιορίζεται δε η έννοια της διευθυντικής θέσης όχι από τον τίτλο του κατόχου της αλλά με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια της καλής πίστης και της κοινής πείρας και της λογικής, από τη φύση και το είδος των παρεχομένων υπηρεσιών, που κρίνονται ενιαίως, καθώς και από την ιδιάζουσα σχέση εκείνου, που τις παρέχει τόσον προς τον εργοδότη, όσον και προς τους λοιπούς υπαλλήλους. Εξάλλου μέχρι την 31-3-01 το ανώτατο νόμιμο εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας είναι 48 ώρες και, υπό το σύστημα της πενθήμερης εβδομα-διαίας

εργασίας, το ανώτατο νόμιμο ημερήσιο ωράριο είναι 9 ώρες. Υπερερ-γασία για τον εργαζόμενο υπό το σύστη-μα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργα-σίας (από Δευτέρα – Παρασκευή – εργάσιμες ημέρες), θεωρείται η απασχόληση στις εργάσιμες αυτές ημέρες πέραν των 40 ωρών και μέχρι την συμπλήρωση των 45 ωρών την εβδομάδα (9 ώρες ημερησίως), υπερωρία δε, θεωρείται η απασχόληση πέραν των 45 ωρών την εβδομάδα ή πέραν των 9 ωρών την ημέρα. Η τρίωρη απασχόληση πέ-ραν των 45 ωρών και μέχρι των 48 ωρών εβδομαδιαίως, δηλαδή κατά τις ώρες 46η, 47η και 48η, απόκειται στην κρίση του εργοδότη και δεν συμψηφίζεται στα επιτρεπόμενα όρια υπερωριακής απα-σχόλησης. Για τέτοια απασχόληση (επιτρεπτή – ιδιόρρυθμη υπερωρία) δεν απαιτείται άδεια ή αναγγελία στην αρχή και οι ώρες προστίθενται στις ώρες νόμιμης υπερωρίας δηλαδή στις ώρες απασχόλησης πέραν των 48 ωρών εβδομαδιαίως. Τόσον για την υπερεργασία, όσον και για την ιδιόρρυθμη υπερωρία καταβάλλεται στο μισθωτό επί πλέον προσαύξηση 25% επί του καταβαλλόμενου ημερομισθίου του. Από 1-4-01 το ανώτατο νόμιμο εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας είναι 43 ώρες, εξακολουθεί, υπό το σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, το 9ωρο ως ανώτατο για την ημερήσια απασχόληση, καταργείται η υπερεργασία των 5 ωρών, δηλαδή καταργούνται οι ώρες 44η, 45η, 46η, 47η και 48η απασχολήσεως και η πέραν των 43 ωρών την εβδομάδα απασχόληση είναι υπερωρία. Η τρίωρη απασχόληση πέραν των 40 ωρών (41η, 42η, 43η) την εβδομάδα αποτελεί ιδιόρρυθμη υπερωρία, για την οποία ο μισθωτός αμείβεται με προσαύξηση 50% στο καταβαλλόμενο ωρομίσθιό του. Σε περίπτωση μη νόμιμης (χωρίς διατυπώσεις) υπερωριακής απασχόλησης, ο εργαζόμενος, από την πρώτη ώρα δικαιούται μέχρι την 31-3-01 αμοιβή παράνομης υπερωρίας από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό προς απόδοση της ωφέλειας, η οποία (ωφέλεια) κατά κατώτατο όριο, προσδιορίζεται από το νόμιμο ωρομίσθιο (άρθρα 904, 908, 174 ΑΚ) και πρόσθετη αποζημίωση, ευθέως από το νόμο, ίση προς το 100% του καταβαλλόμενου ωρομισθίου, από την 1-4-01 δε αμοιβή παράνομης υπερωρίας, ίση με το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο ευθέως από το νόμο (όχι από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, όπως μέχρι 31-3-01) και πρόσθετη αποζημίωση ευθέως από το νόμο (όπως και μέχρι 31-3-01), ίση προς το 250% του καταβαλλόμενου ωρομισθίου. Η αποδοτέα ωφέλεια συνίσταται στο χρηματικό αντάλλαγμα, το οποίο ο εργοδότης αναγκαίως θα κατέβαλε, για την ίδια εργασία σε άλλον εργαζόμενο, με τα ίδια επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες. Προσδιορίζεται δε κατά κατώτατο όριο από το νόμιμο ωρομίσθιο, δη-λαδή από τα ελάχιστα όρια αποδοχών, τα οποία προβλέπονται από τις σχετικές ΣΣΕ ή ΔΑ για τους εργαζόμενους του κλάδου και της ειδικότητας του συγκεκριμένου εργαζομένου και αποτελούν αυτοδικαίως περιεχόμενο κάθε έγκυρης ατομικής σύμβασης εργασίας δηλαδή εκείνης που θα κατήρτιζε ο εργοδότης με άλλον εργαζόμενο για την παροχή των ίδιων υπηρεσιών, με τις ίδιες συνθήκες. Δεν υπολογίζονται κατά την αποτίμηση της αποδοτέας ωφέλειας, παροχές που οφείλονται μόνο σε ιδιαίτερες προσωπικές ιδιότητες του εργαζομένου δηλαδή προϋπηρεσία, γάμος, τέκνα (βλ. σχ. 655, 659, 648, 361, 649 ΑΚ, 1 της 95 ΔΣ Εργασίας, που

κυρώθηκε με το Ν. 3248/1955, 28 του Συντάγματος, 1, 3 του ΝΔ/τος 515/870, 1 του ΝΔ/τος 3755/1957, 1 του Ν. 435/1976, 4, 5, 6 της από 26-2-75 ΕΓΣΣΕ, απόφαση Υπ. Απασχόλησης 11400/1710/1975 (ΦΕΚ 8.276), που κυ-ρώθηκε με το άρθρο (μόνο) του Ν. 133/75, 6, 7 της 6/79 απόφασης του ΔΔΔΔΑθηνών – απόφαση Υπ. Εργασίας 11282/79 (ΦΕΚ Β. 194), που κυρώθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 1082/80, 9 της 1/82 απόφασης του ΔΔΔΔ Αθηνών – απόφαση Υπ. Εργασίας 12.425) 1982 (ΦΕΚ Β. 115), που κυρώθηκε με το άρθρο 29 παρ. 1 του Ν. 1346/83, 6 της από 14-2-84 ΕΓΣΣΕ, απόφαση Υπ. Εργασίας 11770/1984 (ΦΕΚ Β 81), 4 του Ν. 2874/00, ΑΠ 1511/04 Δνη 46.775, ΑΠ 1426/04 Δνη 46.771, ΑΠ 1245/02 Δνη 45.446, ΑΠ 1207/02 Δνη 44.160, ΑΠ 1253/02 Δνη 44.163, ΑΠ 24/00 Δνη 41.719, ΑΠ 1402/02 Δνη 44.164, Ι. Κουκιάδης Εργατικό Δίκαιο: Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις έκδοση Β΄ σελ. 301-305, 364 επ. Ι. Βλαστός: Ατομικό Εργα-

934/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Αραβαντινός, Δημήτριος Ρήγας, Ανδρέας Γουργουλάτος**).

Ναυτική εργασία. Έννοια. Συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας. Κυρώνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Ποίες εφαρμόζονται και για τους ξένους

Από τις διατάξεις των άρθρων 53 επ. ΚΙΝΔ «περί πληρώματος» και εκείνες των άρθρων 55, 56, 57,58,62, 87-92, 73-86 Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου(Κ.Δ.Ν.Δ.), συνάγεται ότι πλήρωμα του πλοίου αποτελεί το σύνολο των προσώπων, που είναι ναυτολογημένα στο πλοίο και προσφέρουν ακόμη και μη αμιγώς ναυτιλιακές εργασίες, συνδεόμενα με τον εργοδότη τους, με σχέση ναυτικής εργασίας. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 53 ΚΙΝΔ, η σύμβαση ναυτολογήσεως συντελείται με την εγγραφή στο ναυτολόγιο. Όμως ακόμη και αν δεν γίνει η σχετική εγγραφή στο ναυτολόγιο, ο ναυτικός παρέχει εγκύρως ναυτική εργασία, εφόσον επι-βιβαστεί στο πλοίο και αναλάβει υπη-ρεσία(ΑΠ 168/99 ΝοΒ 2000. 625, ΕφΠατρ 329/99, ΑχΝομ 2000. 469, βλ και Α. Βερνάρδου, Δίκαιο ναυτικής ερ-γασίας,1980). Περαιτέρω από τις δια-τάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 3, 5 παρ. 1 του α.ν. 3276/44 και 83 εδ. β του ΚΙΝΔ συνάγεται ότι οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας που κυρώνονται με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας και δημοσιεύονται νομίμως θέτουν κανό-νες δεσμευτικούς και για τους ξένους πλοιοκτήτες όταν τα μέρη έχουν υπο-βληθεί στο ελληνικό δίκαιο ή αυτό είναι εφαρμοστέο σύμφωνα με το άρθρο 25ΑΚ(ΑΠ 356/02 ΕλλΔνη 44.169, ΕφΠειρ 37/98 ΕΝΔ 26.3829).

957/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Δημήτριος Ρήγας**).

Έφεση από τον νικήσαντα διάδικο. Μια περίπτωση σε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας που ο νικήσας έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση. Περιστατικά.

Η εναγομένη καίτοι τυπικά νίκησε, αφού απορρίφθηκε η αγωγή της αντιδίκου της, όπως προαναφέρθηκε, έχει έννομο συμφέρον ν΄ ασκήσει την έν-δικη έφεση, σύμφωνα με όσα στη μεί-ζονα νομική σκέψη αναφέρθηκαν, αφού, κατά το μέρος που απορρίφθηκε η αγωγή ως μη νόμιμη, ισχυρίζεται, ότι έπρεπε ν΄ απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη και με αιτιολογία ότι δεν υπήρχε σύμβαση εξαρτημένης εργα-σίας, και διότι, από τις αιτιολογίες της κατά το μέρος που απορρίφθηκε κατ΄ ουσίαν η αγωγή, δημιουργείται δεδι-κασμένο σε βάρος της για την ύπαρξη της σχέσεως εξαρτημένης εργασίας από την οποία η ενάγουσα αντλεί τις ένδικες αξιώσεις της. Πρέπει, επομέ-νως, να γίνει τυπικά δεκτή η έφεση και να ερευνηθεί το παραδεκτό και το βάσι-μο των λόγων της.

Το Πρωτοβάθμιο λοιπόν δικαστήριο, που με την εκκαλούμένη απόφαση του 1) απέρριψε την αγωγή κατά ένα μέρος και δη ως προς τα υπό στοιχεία (α), (β), (γ),(δ) (ε1) και (ζ1) αιτή-ματα της ως μη νόμιμη ως προς την κύ-ρια και επικουρική της βάση, με τις πιο πάνω παραδοχές, που είναι εσφαλμέ-νες, σύμφωνα με όσα στη μείζονα νομική σκέψη αναφέρθηκαν, αντί να την κρίνει ορισμένη και νόμιμη και εν συνεχεία να την απορρίψει ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη, όπως παραπάνω, και 2) ως προς τα λοιπά αιτήματα της την απέρριψε κατ΄ ουσίαν πλην όμως δεχθέν ότι αποδείχθηκε ότι υπήρχε μεταξύ των διαδίκων σχέση εξαρτημένης εργασίας άκυρη, αντί να δεχτεί ότι δεν υπήρχε σχέση εξαρτημένης εργασίας αλλά αφανούς εταιρείας και στα πλαίσια των εταιρικών της υποχρεώσεων ως αφανούς εταίρου παρείχε την εργασία της η ενάγουσα, όπως κυρίως ισχυρίσθηκε η εναγομένη, έσφαλε ως προς την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων νόμου και εσφαλμένα τις αποδείξεις, που προσκομίσθηκαν, εκτίμησε. Γι΄ αυτό και πρέπει, κατ΄ αυτεπάγγελτη έρευνα, όσον αφορά τη νο-μική βασιμότητα της αγωγής, αφού η εναγόμενη ζητεί την κατ΄ ουσίαν απόρριψη της με την έφεση και δεκτού γενομένου του λόγου έφεσης για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων ως κατ΄ αυ-σίαν βασίμου, να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη.

958/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Ανδρονόπουλος, Αγγελική Βουτσινά**).

Σύμβαση εργασίας. Πενθήμερη εβδομαδιαία απασχόληση. Αν ο εργαζόμενος απασχολείται και το Σάββατο δεν θεσπίζεται με νόμο υποχρέωση του εργοδότη να χορηγήσει αναπληρωματική ανάπαυση στον εργαζόμενο που απασχολήθηκε κατά την ημέρα αυτή ούτε η απασχόληση κατά την 6η ημέρα εξομοιώνεται με την απασχόληση την Κυριακή ώστε να εφαρμοσθούν αναλογικά για το Σάββατο οι διατάξεις που ισχύουν για την Κυριακή.

Με το σύστημα της πενθήμερης εργασίας, το οποίο(πενθήμερο) προέβλεψε η ΕΓΣΣΕ της 26-2-75 και θεσπίστηκε στη συνέχεια και για το Δημόσιο και ΟΤΑ και λοιπά Ν.Π.Δ.Δ. με την Π.Ν.Π. της 29-12-1980, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 1157/1981 από 1-1-1981, για την απασχόληση κατά το Σάββατο (ή άλλη ημέρα ανάπαυσης)δεν θεσπίζεται με νόμο υποχρέωση του εργοδότη να χορηγήσει αναπληρωματική ανάπαυση στον εργαζόμενο που απασχολήθηκε κατά την ημέρα αυτή, όπως θεσπίζεται για την απασχόληση κατά την Κυριακή (άρθρο 10 Β.Δ 748/1966), ούτε η απασχόληση κατά την 6η αυτή ημέρα εξομοιώνεται με την απασχόληση κατά την Κυριακή ως προς την οποία υπάρχουν ειδικές διατάξεις δημόσιας τάξης, που απαγορεύουν την απασχόληση την ημέρα αυτή (άρθρ. 1 παρ. 2, άρθρ. 3 παρ. 1 Β.Δ. 748/1966), ώστε να εφαρμοστούν αναλογικά για το Σάβ-βατο, οι διατάξεις που ισχύουν για την Κυριακή (βλ. Δ. Ζερδελή Εργατικό Δί-καιο έκδοση 2006, τόμος 1ος, παρ. 22 σελ. 923). Συνεπώς, αφού δεν θεσπίζεται υποχρέωση στον εργοδότη για χορήγηση στον εργαζόμενο αναπληρωματικής ανάπαυσης για την απασχόληση κατά την ημέρα του Σαββάτου, δεν θεμελιώνεται και δικαίωμα του εργαζομένου ν΄ αξιώσει αποζημίωση για τις αναπληρωματικές αυτές ημέρες ανάπαυσης (ρεπό), που δεν του χορηγήθηκαν (βλ. Εφ. Αθ. 6466/93, Αρχ. Ν. 94, 374).Στην προκειμένη περίπτωση με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή, κατά το μέρος που ερευνάται και δη, κατά το αίτημα της για καταβολή στον ενάγοντα αποζημίωσης για μη χορήγηση αναπληρωματικής ανάπαυσης (ρεπό) για την απασχόληση κατά τις ημέρες του Σαββάτου των ετών 2000, 2001 και 2002 είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, τόσο ως προς την κύρια όσο και ως προς την επικουρική της βάση, αφού σύμφωνα με όσα στη μείζονα νομική σκέψη αναφέρθηκαν δεν θεμελιώνεται δικαίωμα ν' αξιώσει αποζημίωση από τον εναγόμενο. Συνεπώς, η εκκαλούμενη που έκρινε νόμιμη την αγωγή ως προς το αίτημα της αυτό αντί να την απορρίψει ως μη νόμιμη, έσφαλε, γι' αυτό και πρέπει να γίνει δεκτός ως κατ΄ ουσίαν βάσιμος ο σχετικός λόγος έφεσης και η έφεση. Να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη κατά το μέρος που εκκαλείται και δη ως προς τις διατάξεις της που έκανε δεκτή την αγωγή, να κρατηθεί η υπόθεση από το δικαστήριο αυ-τό κατά το ίδιο μέρος, και να απορριφθεί η αγωγή ως μη νόμιμη ως προς το αίτημα της για καταβολή αποζημίω-σης

για μη χορήγηση αναπληρωματι-κής ανάπαυσης (ρεπό) για την απασχόληση κατά τις ημέρες του Σαββάτου των ετών 2000, 2001 και 2002.

974/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέκος Καρώκης**).

Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Υπάλληλοι τους. Υποχρεώσεις του εποχιακού υπαλλήλου με την επαναπρόσληψη του στη νέα περίοδο. Πότε χωρεί απόλυση. Καταγγελία. Λεπτομέρειες. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 8 § 1 του ν. 1346/83 σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις επο-χιακής λειτουργίας ο εργοδότης υποχρεούται να προσλαμβάνει συνολικά τον ίδιο αριθμό εργαζομένων που είχε κατά μέσον όρο τις δύο προηγούμενες περιόδους εργασίας και κατά προτίμηση αυ-τούς που εργάζονταν την τελευταία πε-ρίοδο. Η επαναπρόσληψη θα γίνεται σταδιακά, όπως ειδικότερα ορίζεται στην § 2 του ίδιου άρθρου. Κατά δε την § 5 του ίδιου άρθρου ευνοϊκότερες ρυθ-μίσεις που ισχύουν με βάση νόμους, διατάγματα, συλλογικές συμβάσεις, διαιτητικές αποφάσεις ή κοινές υπουργικές αποφάσεις υπερισχύουν. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 14 της από 4-4-1990 Σ.Σ.Ε. των ξενοδοχοϋπαλλήλων όλης της χώρας (απόφαση Υπ. Εργασίας 13376/90, ΦΕΚ 290/26-4-1990, τ. Β'), στην οποία παραπέμπουν κατά τούτο οι μεταγενέστερες Σ.Σ.Ε. από 30-7-1991 μέχρι και σήμερα, οι μη συνεχούς λειτουργίας ξενοδοχειακές επιχειρήσεις (εποχιακές), και τέτοιες θεωρούνται εκείνες που λειτουργούν μέχρι εννέα (9) μήνες τον χρόνο, υποχρεούνται να επαναπροσλαμβάνουν το αυτό προσωπικό που απασχόλησαν κατά την προηγούμενη περίοδο. Προϋπόθεση γι΄ αυτό το καθιερωμένο δικαίωμα του εργαζόμενου αποτελεί η έγγραφη ειδοποίηση προς τον εργοδότη του μέχρι τέλους Ιανουαρίου ότι επιθυμεί να απασχοληθεί κατά την προσεχή περίοδο. Η έγγραφη αυτή ειδοποίηση πρέπει να γίνει μέσω της οικείας οργανώσεως του και σε έντυποδήλωση που έχει εκτυπώσει αυτή, η πρόσληψη δε και τα μετά από αυτήν δικαιώματα και υποχρεώσεις αρχίζουν από τη στιγμή που ο εργαζόμενος αναλαμβάνει εργασία. Και τέλος, κατά, το επόμενο άρθρο 15 της ίδιας ως άνω Σ.Σ.Ε. τόσον κατά τη διάρκεια λειτουργίας της εποχιακής επιχειρήσεως όσον και κατά την νεκρή περίοδο χωρεί μόνο με καταβολή της νόμιμης αποζημιώσεως η οποία υπολογίζεται βάσει των κατά μέσον όρο αποδοχών της αμέσως προηγουμένης περιόδου εργασίας, υπολογιζομένου στην καταγγελία ως χρόνου εργασίας του χρόνου από την πρόσληψη του εργαζόμενου εις το αυτό ξενοδοχείο. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι οι συμβάσεις εργασίας των υπαλλήλων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων εποχιακής λειτουργίας είναι ορισμένου χρόνου, υπό την έννοια ότι λύονται μόλις παρέλθει η περίοδος εργασίας της επιχειρήσεως, ενόψει όμως του κατά τα προεκτεθέντα δικαιώματα του μισθωτού να ζητήσει την επανα-

πρόσληψη του κατά τη νέα περίοδο εργασίας, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, παρέχεται στον εργοδότη το δικαίωμα να τον απολύσει καταγγέλλοντας τη σύμβαση με σύγχρονη καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης, υπολογιζομένης ως άνω, η καταγγελία δε αυτή αν γίνει κατά την περίοδο εργασίας έχει ως συνέπεια τη λύση της εργασιακής σχέσεως, ενώ αν γίνει κατά τη νεκρή περίοδο καταλύει την αξίωση επαναπροσλήψεως του μισθωτού (ΑΠ 83, 164/1998 ΔΕΝ 2000. 771, 772,75/2000, ΔΕΝ 2000. 769). Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Με σύμβαση εξηρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου που συνήθη μεταξύ των νομίμων εκπροσώπων της εναγο-μένης και του ενάγοντος στο Αργάσι Ζακύνθου την 1-5-1991 η εναγόμενη προσέλαβε τον ενάγοντα ως υπάλληλο, με την ειδικότητα του γενικού διευθυντή, στο ξενοδοχείο εποχιακής λειτουργίας που αυτή διατηρούσε υπό τον διακριτικό τίτλο «LEBANTE» στο Αργάσι, για να εργασθεί κατά το χρονικό διάστημα από 1-5-1991 έως 31-10-1991, με μετα-γενέστερες δε όμοιες συμβάσεις εργα-σίας που συνήπταν οι διάδικοι καθ΄ έκαστον έτος ο ενάγων παρέσχε τις υπηρεσίες του στην εναγομένη με την ανωτέρω ειδικότητα του και κατά τα επόμενα έτη 1992 έως και 2003 και κατά το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα του κάθε έτους, ήτοι από 1ης Μαΐου έως την 31η Οκτωβρίου, κατά το οποίο και λειτουργούσε το εν λόγω ξενοδοχείο. Σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις αλλά και τη βούληση των διαδίκων μερών οι ανωτέρω συμβάσεις εργασίας ήταν ορισμένου χρόνου υπό την έννοια ότι ελύοντο μόλις παρήρχετο η αντίστοιχη περίοδος εργασίας, κατά την οποία και μόνο λειτουργούσε το ειρημένο ξενοδοχείο, πολλώ μάλλον που δεν αποδείχθηκε καμία απασχό-ληση του ενάγοντος στο ξενοδοχείο κατά τις ενδιάμεσες νεκρές περιόδους, αλλ΄ ούτε και τυχόν πρόθεση των συμ-βαλλομένων για αναστολή της συμβά-σεως εργασίας κατά τις περιόδους αυτές. Επομένως ορθώς το πρωτοβάθ-μιο δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό- κύρια βάση της αγωγής ότι η ένδικη σύμβαση εργασίας ήταν αορίστου χρό-νου, και είναι αβάσιμα και απορριπτέα τα αντίθετα που ο ενάγων υποστηρίζει με τους πρώτο και δεύτερο λόγους της κρινόμενης έφεσης. Την 10-11-2003, ήτοι κατά τη νεκρή περίοδο εργασίας του αντίστοιχου έτους, η εναγόμενη δια των νομίμων εκπροσώπων της κατήγγειλε ατύπως και χωρίς να καταβάλει συγ-χρόνως την νόμιμη αποζημίωση την ένδι-κη εργασιακή σύμβαση, με την καταγ-γελία δε αυτή κατελύθη η κατά νόμον, ως άνω, αξίωση του ενάγοντος για επαναπρόσληψη του κατά το επόμενο έτος. Ο μέσος όρος των αποδοχών του ενάγοντος κατά την αμέσως προηγούμενη περίοδο εργασίας (έτος 2003) ανέρχοταν στο ποσό των 1.990 ευρώ μηνιαίως, το οποίο άλλωστε δεν αμφισβήτησε η εναγόμενη, όπως τούτο προκύπτει από τις πρωτόδικες προτάσεις της, τις οποίες προσκομίζει ο ενάγων- εκκαλών, βάσει δε των αποδοχών αυτών και του ειρημένου χρόνου εργασίας δώδεκα (12) ετών του ενάγοντος στο ίδιο ξενοδοχείο της εναγομένης (άρθρ. 15 της προρρηθείσης Σ.Σ.Ε.) η οφειλομένη στον ενάγοντα νόμιμη (άρθρ. 3§1 του ν.2112/1920) αποζημίωση απολύσεως ανέρχεται στο ποσό των 15.920 ευρώ (μήνες 8 Χ 1.1.990 €) πλέον προσαυξήσεως 2.653,33 ευρώ (1/6 Χ 15.920)

για αναλογία δώρων εορτών και επιδό-

991/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ντάνα Αντωνοπούλου, Θεόδωρος Χρονόπουλος**).

ΙΚΑ. Γιατροί του ΙΚΑ. Νομικό καθεστώς που προβλέπει τη σχέση ΙΚΑ- γιατρών.

Από τον συνδυασμό των άρθρων 1, 2 ,8 § 1,4 του ΝΔ 1204/1972 «περί του τρόπου παροχής ιατρικών φροντίδων υπό του ΙΚΑ κ.λ.π.» προκύπτει ότι οι ιατρικές φροντίδες, προληπτικές δια-γνωστικές, θεραπευτικές που δικαιούνται κατά την νομοθεσία του ΙΚΑ οι ασφαλισμένοι σ΄ αυτό πραγματοποιούνται από θεράποντα ιατρό της ελεύθερης εκλογής τους από κατάλογο που καταρτίζεται από το Ίδρυμα, ο οποίος περιλαμβάνει Ιατρούς που ασκούν νομίμως του επάγγελμα τους με ειδικότητα παθολόγου ή γενικής Ιατρικής ή χωρίς ειδικότητα ή και από Ιατρούς ειδικοτήτων. Ως τέτοιοι νοούνται και οι εργαστηριακοί, οι θεραπευτές Ιατροί του Ιδρύματος, οι παθολόγοι γενικής Ιατρικής ή χωρίς ειδικότητα μη παρέχοντες Ιατρικής φροντίδας θεράποντος Ιατρού υπό την έννοια άρθρων 2-6 του ΝΔ αυτού. Κατά το άρθρο 5 του ανωτέρω Ν.Δ. η σχέση των θεραπόντων Ιατρών με το ΙΚΑ δεν συνιστά σχέση η σύμβαση εργασίας και διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις του νόμου αυτού και δεν κωλύονται να παρέχουν ιατρικές φροντίδες ελευθέρως και σε πρόσωπα που δεν δικαιούνται από το ΙΚΑ παροχές ασθενείας, δεν αποτελούν προσωπικό του ΙΚΑ και ο χρόνος παροχής ιατρικών φροντίδων απ' αυτούς δεν λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας τους στο Ίδρυμα. Αντίθετα κατά το άρθρο 8§3 ιδίου Ν.Δ/τος οι Ιατροί ειδικοτήτων και εργαστηρίων καθώς και κατ' άρθρο 9 αυτού Ιατροί θεραπευτές παθολόγοι συνδέονται με το ΙΚΑ με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Περαιτέρω κατά το άρθρο 10 του ιδίου ΝΔ εφόσον οι τοπικές συνθήκες ή έτεροι σοβαροί λόγοι δεν καθιστούν δυνατή την εφαρμογή άρθρων 2,8,9 του ΝΔ αυτού επιτρέπεται η σύναψη ειδικών συμβάσεων με θεράποντες Ιατρούς ειδικοτήτων λ.χ. μαιευτήρες γυναικολόγους κλπ, για αόριστο χρόνο με αμοιβή οριζόμενη είτε αναλόγως του αριθμού των δικαιούχων είτε άλλως πως δυναμένων να καταγγελθούν εκατέρωθεν οποτεδήποτε μετά μηνιαία προειδοποίηση, οι οποίες συμβάσεις αφού δεν συνιστούν σχέσεις ή συμβάσεις εργασίας διέπονται αποκλειστικά από το ανωτέρω ΝΔ 1240/1972 σύμφωνα με το άρθρο 5 αυτού. Εξ άλλου το άρθρο 18 του Ν. 2.150/1993 που έχει τίτλο «ρύθμιση μισθο-λογικών θεμάτων ΙΚΑ με σύμβαση κλπ» στην παραγρ. 1 ορίζει ότι οι υπηρε-τούντες στο ΙΚΑ γιατροί με σύμβαση ορι-σμένου ή αορίστου χρόνου ή με ειδική σύμβαση σύμφωνα με τις κείμενες δια-τάξεις εξομοιώνονται μισθολογικά με τους μόνιμους θεραπευτές γιατρούς του Ιδρύματος. Ο χρόνος υπηρεσίας τους στο ΙΚΑ υπολογίζεται για τη μισθολο-γική εξέλιξη τους. Στη παράγρ. 2 ορίζει ότι οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις ως προς

τα καθήκοντα, τις πάσης φύσεως άδειες, το ωράριο εργασίας, τις τοπο-θετήσεις, μετακινήσεις, αποσπάσεις, μεταθέσεις και τα πειθαρχικά αδικήμα-τα που ισχύουν για τους μόνιμους για-τρούς του ΙΚΑ στο εξής θα ισχύουν και για τους γιατρούς όπως αυτοί αναφέ-ρονται στην § 1 του παρόντος άρθρου. Στην παράγρ. 3 ορίζεται ότί στις πα-ραπάνω ρυθμίσεις δεν υπάγονται α.οι με ειδική σύμβαση γιατροί οι οποίοι κα-τέχουν και δεύτερη θέση ή είναι συντα-ξιούχοι του Δημοσίου β. οι με ειδική σύμβαση γιατροί των οποίων ή μηνιαία αποζημίωση είναι μεγαλύτερη από τις μηνιαίες αποδοχές που προκύπτουν από τ ην ρύθμιση της § 1 του παρόντος εκτός αν με αίτηση τους επιλέξουν τη ρύθμιση αυτή. Για τους γιατρούς των άνω περιστατικών α. και β. εξακολουθεί να ισχύει το εργασιακό και μισθολο-γικό καθεστώς των άρθρων 5 και 10 του ΝΔ 1204/1972. Τέλος η παραγρ. 4 του ιδίου άρθρου ορίζει ότι για τους προσ-λαμβανόμενους στο εξής στο ΙΚΑ για-τρούς σύμφωνα με το άρθρο 10 του ΝΔ 1204/1972 θα ισχύουν οι διατάξεις των § 1 και 2 του άρθρου αυτού. Κατ΄ εξαί-ρεση σε ειδικές περιπτώσεις όπως προσλήψεις γιατρών για κάλυψη ανα-γκών σε προβληματικές, άγονες και παραμεθόριες περιοχές ή για κάλυψη αναγκών σε ειδικότητες, όπου δεν υπάρχει προσφορά ενδιαφερομένων ισχύουν ως προς το εργασιακό καθε-στώς και τον καθορισμό αποζημιώσεως οι διατάξεις των άρθρων 5 και 10 του ΝΔ 1204/1972. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι οι γιατροί που προσλαμβάνονται στο ΙΚΑ μετά την ισχύ του Ν. 2150/1993 ήτοι μετά την 16.6.1993 κατ΄ άρθρο 20 αυτού δεν υπόκεινται στις εξαιρέσεις των § 3 και 4 παρ. β του άρθρου 18 του ιδίου νόμου καθώς και εκείνοι που υπηρετού-σαν στο ΙΚΑ κατά την έναρξη εφαρ-μογής του ιδίου νόμου συνδεόμενοι με αυτό με σύμβαση ορισμένου ή αορί-στου χρόνου ή με ειδική σύμβαση σύμ-φωνα με τις κείμενες διατάξεις του ΝΔ 1204/1972, οι οποίοι εξομοιώθηκαν μισθολογικά με τους μόνιμους θεραπευ-τές γιατρούς αυτού (άρθρο 18 § 1) συν-δέονται πλέον με το ΙΚΑ με σχέση εξαρ-τημένης εργασίας και τούτο γιατί παρέ-χουν τις υπηρεσίες τους σε ορισμένο τόπο και χρόνο υπό τον έλεγχο και την εποπτεία των οργάνων του ΙΚΑ, ο δε χρόνος υπηρεσίας τους στο Ίδρυμα αυτό υπολογίζεται για τη μισθολογική τους εξέλιξη, ο χαρακτήρας δε της σύμ-βασης αυτής ως εξαρτημένης εργασίας σύμβασης δεν αλλάσσει από την τυχόν ανάπτυξη κάποιας πρωτοβουλίας ως προς τον τρόπο εκτέλεσης της (ΑΠ 938/2004 Ελλ Δ 46.1666, ΑΠ 517/2003 Ελλ Δ 45.730).Ενόψει δε τούτων σε συν-δυασμό και με τη διάταξη άρθρου 53 του ΠΔ 410/1998 με το οποίο κωδικο-ποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο οι νομοθε-τικές διατάξεις που αφορούν το προσω-πικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δι-καίου εκτός άλλων και των ΝΠΔΔ προ-κύπτει ότι η καταγγελία της σύμβασης εργασίας γιατρού που συνδέεται με το ΙΚΑ με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μπορεί να γίνει μόνο για σπουδαίο λόγο και μετά από σύμφωνη γνώμη του οι-κείου υπηρεσιακού συμβουλίου και αφού καταβληθεί στο γιατρό η νόμιμη αποζημίωση του άλλως η καταγγελία είναι άκυρη και δεν επιφέρει τα έννομα αποτελέσματα της και το ΙΚΑ στην πε-ρίπτωση αυτή είναι υποχρεωμένο να συνεχίσει να αποδέχεται πραγματικά τις προσφερόμενες υπηρεσίες του για-τρού, εφόσον όμως ο τελευταίος υφί-σταται προσβολή της προσωπικότητος του λόγω της μείωσης του στο επαγ-

γελματικό και κοινωνικό περιβάλλον, τούτο δε είναι συνυφασμένο με το είδος της απασχόλησης και το ιδιαίτερο έντονο συμφέρον αυτού για πραγματική απασχόληση, περιστατικά που κρίνονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (σχετ. ΑΠ 1515/2003 ΕλλΔ 45.448, ΑΠ 1106/2000 ΕλλΔ 41.1616, ΕΑ 5888/2004 Αρμ. 59.901). Τα περιστατικά δε αυτά πρέπει να καθορίζονται στο δικόγραφο της αγωγής κατά τρόπο σαφή και ορισμένο όπως ορίζει το άρθρο 216 του ΚΠολΔ ώστε να μπορούν να ερευνηθούν στην ουσία τους γιατί διαφορετικά το δικόγραφο κατά το αίτημα αυτό πάσχει επί αοριστία και ως εκ τούτου απορρίπτεται.

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα. Την 18.3.1991 η ενάγουσα με βάση την Ρ01/175/1991 απόφαση του Διοικητή του εναγομένου ΙΚΑ προσλήφθηκε με ειδική σύμβαση αορίστου χρόνου και υπό το νομικό καθεστώς άρθρου 10 του ΝΔ 1204/1972 ως Ιατρός χειρούργος μαιευτήρας- γυναικολόγος στο εναγόμενο για την κάλυψη των αναγκών του υποκ/τος αυτού στο Αίγιο. Η σύμβαση των διαδίκων καταρτίστηκε αφού η ενάγουσα προσκόμισε πιστοποιητικό του οικείου Ιατρικού Συλλόγου ότι δεν κατέχει έτερη έμμισθη θέση στο Ελλ. Δημόσιο ή σε ΝΠΔΔ. Από τη σύναψη της σύμβασης αυτής η ενάγουσα παρείχε τις υπηρεσίες της υπό την ειδικότητα που είχε προσληφτεί στους ασφαλισμένους στο εναγόμενο ΙΚΑ του υποκ/τος Αιγίου υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του εναγομένου που την ασκούσε με τα αρμόδια για τον σκοπό αυτό όργανα του και λάμβανε τις νόμιμες αποδοχές της και λάμβανε τις νόμιμες αποδοχές της από την εργασία της, είχε δε τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μονίμων ιατρών του εναγομένου ως προς το ωράριο εργασίας της, τις συνθήκες εργασίας και εργάστηκε στο υποκ/μα αυ-τό μέχρι τον μήνα Μάρτιο 1995 οπότε με την Φ06/33910/29.3.1995 απόφαση του Διοικητή του εναγομένου μετατέ-θηκε στην Νομαρχιακή Μονάδα Υγείας του ΙΚΑ πόλεως Πατρών. Εκεί συνέχισε να προσφέρει τις ιατρικές υπηρεσίες με την ειδικότητα που είχε προσληφτεί υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του εναγομένου με τα αρμόδια όργανα του μέχρι την 22.11.2001 οπότε το εναγόμενο της επέδωσε την ΦΟ6/33910/2001 απόφαση του Διοικητή αυτού με την οποία τούτο κατάγγειλε εγγράφως χωρίς αιτιολογία τη σύμβαση της και αφού τήρη-σε ως προς αυτήν τη μηνιαία προ-θεσμία προειδοποίησης την απόλυσε της εργασίας της, χωρίς να της καταβά-λει ούτε αποζημίωση. Η καταγγελία αυ-τή του εναγομένου ΙΚΑ είναι σύμφωνα με τις προεκτεθείσες στη μείζονα πρόταση, σκέψεις άκυρη κατ΄ άρθρο 180 του ΑΚ γιατί η ειδική σύμβαση που καταρτίσθηκε μεταξύ των διαδίκων ρυθμίζεται ήδη από το Ν. 2150/1993 από την ημερομηνία ισχύος του 16.6.1993 και έχει χαρακτήρα σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και δεν διέπεται πλέον από τις διατάξεις άρθρου 10 του ΝΔ 1204/1972 και για το έγκυρο της καταγγελίας σύμφωνα και με το άρθρο 53 του ΠΔ 410/1988 που εφαρμόζεται, απαιτείται η ύπαρξη σπουδαίου λόγου (καταγγελίας) και σύμφωνη με την απόφαση του Διοικητή, αιτιολογημένη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου του εναγομένου που δεν υπάρχει και ως εξ αυτού δεν προσάγεται ούτε και έχει καταβληθεί στην ενάγουσα η νόμιμη κατά τον Ν.2112/1920 αποζημίωση της και συνεπώς απορριπτέος τυγχάνει ο περί του αντιθέτου λόγος έφεσης του εναγομένου ΙΚΑ.

Περαιτέρω ως προς το αίτημα

της αγωγής με το οποίο η ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί το εναγόμενο ΙΚΑ να αποδέχεται τη προσφερόμενη εργασία της με την απειλή προσωπικής κρατήσεως στον νόμιμο εκπρόσωπο του και χρηματικής ποινής, τούτο πρέπει να απορριφτεί ως αόριστο κατ' άρθρο 216 του ΚΠολΔ εφόσον η ενάγουσα στο δικόγραφο της αγωγής της δεν επικαλείται περιστατικά συνεπεία των οποίων υφίσταται προσβολή της προσωπικότητας της λόγω της μείωσης της στο επαγγελματικό και κοινωνικό περιβάλλον της, ώστε η άρνηση του εναγομένου να την απασχολήσει πραγματικά στην εργασία της να αντίκειται στις αρχές που καθορίζει η διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ και δεν αρκεί να υπάρχει στην αγωγή τέτοιο αίτημα όπως στην υπό κρίση περίπτωση ανεξάρτητα του ότι ως προς το ειδικότερο αίτημα της προσωπικής κράτησης και χρηματικής ποινής του νομίμου εκπροσώπου του εναγομένου ήτοι του Διοικητή του, η αγωγή είναι απορριπτέα (ως απαράδεκτη) και για τον πρόσθετο λόγο ότι η αγωγή δεν στρέφεται ατομικά κατ΄ αυτού(ΑΠ 23/2004 ΕλλΔ 45.750) και συνεπώς απορριπτέος τυγχάνει ο περί του αντίθετου λόγος έφεσης της ενάγουσας. Είναι τέλος απορριπτέος και ο λόγος έφεσης της ενάγουσας περί του ότι η δικαστική δαπάνη που ορί-στηκε σ'αυτήν με την εκκαλούμενη από-φαση έπρεπε να ήταν πλήρης και όχι μειωμένη και τούτο γιατί σύμφωνα με τα άρθρα 5 του Ν. 2310/1955 και 22 του Ν.3693/1957, τα δικαστικά έξοδα εις βάρος ΝΠΔΔ και ΙΚΑ επιβάλλονται μειωμένα αλλά και λόγω της εν μέρει νίκης της στη δίκη εκείνη, το ποσό δε των 150 ευρώ καλύπτει τα δικαστικά έξοδα της ενάγουσας κατ' άρθρο 98 επ. του ΚτΔ στην πρωτοβάθμια δίκη(Ολ ΑΠ 63/1981 ΕΕΝ 48.862).

993/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Φωτεινή Γούργουρα, Τάσος Αναστασόπουλος**).

Γονείς που έχουν ανάπηρο τέκνο. ΕΛΤΑ. Δικαιούται ο γονέας, εάν φροντίζει το ανίκανο τέκνο, να έχει μειωμένο ωράριο κατά δύο ώρες. Περιστατικά.

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα. Το έτος 1984 ο ενάγων προσλήφθηκε ως υπάλληλος στον κλάδο διανομέων του εναγομένου νομικού προσώπου (ΕΛΤΑ –ΑΕ) με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και ήδη υπηρετεί ως διανομέας Δ1 στο κεντρικό κατάστημα του εναγομένου στη Πάτρα αμοιβόμενος με τις εκάστοτε νόμιμες αποδοχές της εργασίας του. Ο γιος του ενάγοντος Ι.Α πάσχει από βαριάς μορφής νοητική καθυστέρηση με δείκτη νοη-μοσύνης κάτω του 30, με συχνές επιλη-πτικές κρίσεις και παραπληγία με ανα-πηρία 67% ισοβίως και έχει τεθεί με την 870/2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση με συμπαραστάτη προσωρινό τον ενάγοντα πατέρα του. Η σύζυγος αυτού

είναι αγρότισσα και ασχολείται ενεργά με την καλλιέργεια των αγροκτημάτων τους στο χωριό Βασιλικό του Δήμου Φαρρών Αχαΐας. Η σύζυγος του ενάγοντος έχει αγροκτήματα και στην Κρή-τη στα χωριά Κασσάνοι, Νιπιδιτός και Παναγιά του Δήμου Αρκαλοχωρίου Ηρακλείου, όπου έχει στη κυριότητα και νομή της ελαιόφυτα 24.500 m2 με σημαντική παραγωγή ελαιόλαδου. Είναι εγγεγραμένη στο μητρώο αγροτών της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Πατρών (ΕΓΣΠ) και ασφαλισμένη στον ΕΛΤΑ. Με το άρθρο 14 της από 12.3.1990 ειδικής Συλλογικής Σύμβαση Εργασίας(ΕΣΣΕ) Προσωπικού ΕΛΤΑ καθορίστηκε μειωμένο ωράριο εργασίας κατά δύο (2) ώρες με αποδοχές για τους υπαλλήλους των ΕΛΤΑ που δεν έχουν μειωμένο ωράριο και που αποδεδειγμένως κατά τον οριζόμενο, στον ίδιο όρο, τρόπο, έχουν τέκνα με ανάγκη από ειδικές φροντίδες για λόγους βαριάς ή χρόνιας ασθένειας ή αναπηρίας και εφόσον έχουν την επιμέλεια των τέκνων το μειωμένο αυτό ωράριο δικαιούται ο ένας από τους δύο εργαζόμενους γονείς εφόσον έχει την φροντίδα του τέκνου (παιδιού).Τον μήνα Δεκέμβριο έτους 2000 ο ενάγων υπέβαλλε αίτηση στο εναγόμενο Νομικό Πρόσωπο για να τύχει του προβλεπόμενου μειωμένου ωραρίου και το εναγόμενο με την 2212/2873/34/12.3.2001 έγγραφη απάντηση του απέρριψε την αίτηση του ενάγοντος με την αιτιολογία ότι η συ-ζυγός του δεν εργάζεται σε σχέση εξαρ-τημένης εργασίας και συνέχισε να τον απασχολεί με πλήρες ωράριο εργα-σίας από τον Δεκέμβριο μήνα του έτους 2000 μέχρι 27.8.2004 ήτοι και τον επίδικο χρόνο από μήνα Ιούνιο 2002 έως 27.8.2004. Από το γράμμα και τον σκοπό του όρου 14 της ανωτέρω ΕΣΣΕ που είναι η διευκόλυνση του μισθωτού στην εξυπηρέτηση των αναφερομένων ειδικών αναγκών του ανάπηρου τέκνου του, του οποίου ο μισθωτός έχει την επιμέλεια και την φροντίδα προκύπτει ότι ο μισθωτός αυτός δικαιούται του μειωμένου ωραρίου ανεξάρτητα της σχέσης εργασίας και του τρόπου εργασίας του άλλου γονέα, αρκεί ο τελευταίος εργαζόμενος εκτός οικίας να μην μπορεί λόγω της εργασίας του να παρέχει στο τέκνο την απαιτούμενη ειδική φροντίδα. Η προϋπόθεση αυτή συντρέχει πρωτίστως στη περίπτωση της παροχής εξαρτημένης εργασίας, όπου ο εργοδότης καθορίζει δεσμευτικά για τον μισ-θωτό το χρόνο της εργασίας αλλά και στη περίπτωση της ανεξάρτητης εργα-σίας, όπου ο χρόνος καθορίζεται κατά το πλείστον από εξωτερικούς και ανε-ξάρτητους από τη βούληση του εναγο-μένου παράγοντες (σχ. μελέτη Κ. Μαρ-κόπουλου στο ΔΕΝ 41.359, ΕΠ 608/2004 αδημ.). Στην υπό κρίση περίπτωση την επιμέλεια του αναπήρου τέ-κνου του ενάγοντος την ασκούν από κοι-νού οι δύο γονείς του ήτοι ο ενάγων και η σύζυγος του που έχουν κατά νόμο την μεριμνά του. Ο ενάγων όμως έχει επωμιστεί κατά το μεγαλύτερο μέρος του αν όχι αποκλειστικά την ειδική καθημερινή φροντίδα του που απαιτεί την παρουσία και βοήθεια τρίτου (άλλου) προσώπου για τις καθημερινές ανάγκες του ήτοι τροφή, μετακίνηση, καθαριότητα κλπ, αν υπολογιστεί προσθέτως η ηλικία του τέκνου που άγει το 19ο έτος της ηλικίας τους και η ιδιαίτερα μεγάλη σωματική ανάπτυξη και διάπλασή του αφού έχει ύψος 1,90 μέτρα, στην οποία η σύζυγος του ενάγοντος ενόψει των τελευταίων και της συνεχούς απασχόλησης της σε αγροτικές εργασίες στο Βασιλικό Αχαΐας αλλά και στην

Κρήτη κατά τον χρόνο συλλογής και έκθλιψης του ελαιόκαρπου αδυνατεί να ανταποκριθεί. Επομένως ο ενάγων δικαιούται να εργάζεται στο εναγόμενο Νομικό Πρόσωπο με μειωμένο κατά δύο (2) ώρες ωράριο εργασίας με αποδοχές πλήρεις σύμφωνα με τον όρο 14 της από 12.3.1990 ΕΣΣΕ του προσωπικού του εναγομένου όπως ορθώς έκρινε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκ-καλούμενη απόφαση του κατά τούτο και αναγνώρισε το δικαίωμα αυτό του μειωμένου ωραρίου εργασίας κατά δύο ώρες στον ενάγοντα και επομένως είναι αβάσιμα και απορριπτέα όσα αντίθετα το εναγόμενο υποστηρίζει με τους σχετικούς επ' αυτού λόγους έφεσης του. Ο ενάγων και μετά την έγγραφη αρνητική απάντηση του εναγομένου ερ-γοδότη του συνέχιζε να εργάζεται απα-σχολούμενος κατά πλήρης ωράριο εργασίας ήτοι 38,20 ώρες εβδομαδιαίως και 7,40 ώρες ημερησίως όπως συνομολογείται άλλωστε και από τους διαδίκους, το οποίο αποτελεί το συμ-βατικό ωράριο εργασίας του προσω-πικού του εναγομένου (ΕΛΤΑ-ΑΕ) κατηγορίας ΚΑΜ –1032 με βαθμό Δ1, στο οποίο υπάγεται και παρείχε στο εναγόμενο τις αντίστοιχες πιο κάτω χρο-νική περίοδο επιπλέον ώρες εργασίας. Έτσι ο ενάγων από 1.6.2001 έως 31/12.2001 εργάστηκε επί 19, 20, 12, 15,19, 21,18 ημέρες για τον κάθε μήνα του χρονικού αυτού διαστήματος και πραγματοποίησε αντίστοιχα επί πλέον ώρες εργασίας 38, 40, 24, 30, 38, 42 και 36. Το έτος 2003 εργάστηκε επί 20, 20, 16, 19, 21, 18, 10, 10, 16, 11, 20, 20 και 17 ημέρες για τον κάθε μήνα τους έτους αυτού αντίστοιχα και πραγματο-ποίησε αντίστοιχα επί πλέον ώρες εργασίας 40, 40, 32,38, 42, 36, 20, 32, 22, 40, 40 και 34. Τέλος ο ενάγων από 1.1.2004 έως και 26.8.2004 εργάστηκε από 19, 18, 21,21,21, 22, 12, και 13 ημέρες τον κάθε μήνα του ανωτέρω χρο-νικού διαστήματος και πραγματοποί-ησε επιπλέον ώρες εργασίας 38, 36,42, 42, 42, 44, 24 και 26 αντίστοιχα. Οι επιπλέον αυτές ώρες εργασίας που πα-ρασχέθηκαν εντός του συμβατικού ωρα-ρίου και χωρίς υπέρβαση του νομίμου ωραρίου, των 8 ωρών την ημέρα και των 40 ωρών την εβδομάδα (ΕΓΣΣΕ της 26-2-1975 που κυρώθηκε με τον ν. 133/1975), αποτελούν πρόσθετη εργασία (βλ. άρθρ. 4 του ν. 2874/2000 που ισχύει από 1-4-2001). Για την πρόσθετη ωριαία εργασία του το προσωπικό του εναγομένου αμοίβεται σύμφωνα με την εργασιακή του σύμβαση με το εκάστοτε ωρομίσθιο (τα 6/2 του μηνιαίου μισθού (εβδομαδιαίος μισθός) διαιρούμενο δια του εβδομαδιαίου συμβατικού ωραρίου εργασίας των 38,20 ωρών) προσαυξη-μένο κατά 30% για εργασία μέχρι και 60 ωρών ετησίως και κατά 50% για ερ-γασία πέραν των ωρών αυτών (υπ' αριθμ. 222212033224-4-01 βασική εγκύκλιος του εναγόμενου), καταβάλ-λεται δε η αμοιβή αυτή (αποζημίωση), στο τέλος του επόμενου μήνα από εκείνον της παροχής της εν λόγω εργα-σίας, γεγονός που συναρμολογεί το εναγόμενο. Σύμφωνα με τις προαναφερ-θείσες κατά μήνα ώρες πρόσθετης ερ-γασίας του ενάγοντος ο τελευταίος πα-ρέσχε στον εναγόμενο κατά το έτος 202 (από 1-6-2002 έως 31-12-2002) 248 ώρες τέτοιας (πρόσθετης) εργασίας για τις οποίες και με συνομολογούμενο ωρομίσθιο για το μήνα Ιούνιο 2002 9,66 ευρώ και για το μετέπειτα χρονικό διάστημα από 1-7-2002 έως 31-12-2002 10,09 ευρώ, δεδομένου, ότι είχε ήδη πραγματοποιήσει κατά τους προηγού-

μενους μήνες τις 60 ώρες πρόσθετης εργασίας και οι ώρες πρόσθετης εργασίας που αφορούν το επίδικο χρονικό διάστημα υπολογίζονται με προσαύξηση 50% επί του ωρομισθίου.(Ακολουθεί αναλυτικός υπολογισμός της αμοιβής

1000/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Παναγιώτου, Μαρία Παπαγεωργίου**).

ΔΕΥΑΠ. Πρόσληψη προσωπικού. Περιστατικά.

Με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 2527/1997 (άρθρο με το οποίο τροποποιείται και συμπληρώνεται το άρθρο 14 του νόμου 2190/94), ορίζονται τα εξής: Οι αμιγείς και μικτές επιχειρήσεις των ΟΤΑ. α΄ και β΄ βαθμού στις οποίες ο Ο.Τ.Α. κατέχει άμεσα η έμμεσα το 50% τουλάχιστον του εταιρικού τους κε-φαλαίου, οι πάσης μορφής δημόσιες επιχειρήσεις και οι θυγατρικές τους εταιρείες, καθώς και οι θυγατρικές εται-ρίες τραπεζών υπάγονται στο σύστημα των προσλήψεων του ν. 2190/94 ως προς την πρόσληψη τακτικών και με σύμβαση ορισμένου χρόνου διοικητικών υπαλλήλων των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ και τακτικού και με σύμβαση ορισ-μένου χρόνου προσωπικού της κατή-γορίας ΥΕ, με εξαίρεση το εργατοτεχνι-κό προσωπικό ΥΕ. Ως διοικητικοί υπάλληλοι για την εφαρμογή της πα-ρούσας διάταξης νοούνται οι προσλαμ-βανόμενοι για την άσκηση της διοικητι-κοοικονομικής λειτουργίας της επιχείρη-σης (όπως γραφείς, γραμματείς, λογι-στές κλπ.) Η πρόσληψη του τακτικού διοικητικού προσωπικού από τις επιχει-ρήσεις των Ο.Τ.Α., τις δημόσιες επιχει-ρήσεις και τις θυγατρικές τους εταιρείες γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 18 του παρόντος νόμου από τις ίδιες τις εταιρείες. Η σχετική προκήρυξη δημοσιεύεται ολόκληρη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τεύχος Προκηρύξεων ΑΣΕΠ) και περίληψη της σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες των Αθη-νών. Η προκήρυξη αποστέλλεται πριν τη δημοσίευση της στο Ανώτατο Συμ-βούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) και περίληψη της σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών. το οποίο οφείλει να την ελέγξει από άποψη νομιμότητας εντός δέκα (10) ημερών. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των δέκα (10) ημερών τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. Οι σχετικοί πίνακες κατάταξης των υποψηφίων αποστέλλονται στο Α.Σ.Ε.Π, το οποίο ασκεί έλεγχο αυτεπαγγέλτως ή κατ' ένσταση υποψηφίων. Μετά τον έλεγχο η επιτροπή του οικείου φορέα καταρτίζει τους οριστικούς πίνακες κατάταξης, καθώς και τους πίνακες διοριστέων, τους οποίους και αποστέλλει για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυ-βερνήσεως (Τεύχος Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.).Η πρόσληψη όμως του προσωπικού μπορεί να γίνεται αμέσως με-τά την κατάρτιση των πινάκων κατάταξης των υποψηφίων και πριν τον αυτεπάγγελτο ή κατ' ένσταση έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. Μετά τη δημοσίευση των οριστικών πινάκων διοριστέων οι τυχόν

ήδη προσληφθέντες που δεν περιλαμβάνονται σ΄ αυτούς απολύονται. Οι απολυόμενοι λαμβάνουν τις αποδοχές που προβλέπονται για την απασχόληση τους έως την ημέρα της απόλυσης, χωρίς οποιαδήποτε αποζημίωση από την αιτία αυτή. Οι ανωτέρω φορείς (επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α δημόσιες επιχειρήσεις, και θυγατρικές τους εταιρείες) προσλαμβάνουν το μη διοικητικό προσωπικό (όπως τεχνικό υπό ευρεία έννοια προσωπικό, υγειονομικό κ.λ.π.), καθώς και το εργατοτεχνικό προσωπι-κό ΥΕ, βάσει των διατάξεων του κανονισμού τους, ή, εάν δεν υφίσταται κανονισμός, βάσει προκηρύξεως με τους όρους πρόσληψης ή διορισμού, οι οποίοι πρέπει να ανταποκρίνονται πλήρως και αυστηρά στις ανάγκες για τις οποίες εγκρίθηκε η πρόσληψη από το αρμόδιο κυβερνητικό ή άλλο όργανο. Η προκήρυξη πριν τη δημοσίευση της εγκρίνεται ή τροποποιείται από το Α.Σ.Ε.Π. μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την υποβολή του αντίστοιχου σχεδίου. Εάν η προθεσμία των δέκα(10) ημερών παρέλθει άπρακτη τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. Η πρόσληψη του προσωπικού αυτού ελέγχεται από το Α.Σ.Ε.Π. αυτεπαγγέλτως ή κατ΄ ένσταση των υποψηφίων από την άποψη τήρησης των διατάξεων του οικείου κανονισμού και των αρχών της δημοσιότητας της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας». Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι αυ-τές εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση προσλήψεων μέσω του ΑΣΕΠ του πάσης φύσεως προσωπικού(τακτικού διοικητικού προσωπικού, μη διοικητικού και εργατοτεχνικού προσωπικού), των παραπάνω επιχειρήσεων και παρέχουν στο ΑΣΕΠ την εξουσία να ελέγχει όχι μόνο την προκήρυξη του αρμοδίου φορέα για την πρόσληψη προσωπικού, εγκρίνοντας ή τροποποιώντας αυτή, αλλά και την πρόσληψη του προσωπικού αυτεπαγγέλτως ή κατ' ένσταση, μεταρρυθμίζοντας με απόφαση του, αν συντρέχει περίπτωση, τον πίνακα διοριστέων του αρμόδιου φορέα, οι τυχόν δε προσληφθέντες, που δεν περιλαμβάνονται στον οριστικό πίνακα διοριστέων, απολύονται χωρίς αποζημίωση. Οι διατάξεις αυτές σχετικά με την προκήρυξη, τους πίνακες κατάταξης και την απόλυση των τυχόν προσληφθέντων που δεν περιλαμβάνονται στους οριστικούς πίνακες διοριστέων εφαρμόζονται τόσο για το τακτικό διοικητικό ή μη προσωπικό, όσον και, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, για το εργατοτεχνικό προσωπικό Υ.Ε. των εν λόγω φορέων. Η εξαίρεση του τελευταίου προσωπικού από το Ν.2190/1994 δεν αναφέρεται στην παραπάνω διαδικασία, στη ρυθμιστική αρμοδιότητα του ΑΣΕΠ και στις απαγγελλόμενες έννομες συνέπειες, αλλά περιορίζεται μόνο στην ευχέρεια του αρμόδιου φορέα να ορίζει αυτός(με βάση τον κανονισμό του ή την προκήρυξη) τα κριτήρια πρόσληψής του εν λόγω προσωπικού, αντί εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 18 του Ν. 2190/1994.

Αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την από 29-7-1999 προκήρυξη προσλήψεως εργατοτεχνικού προσωπικού Υ.Ε στην οποία προέβη το εφεσίβλητο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πατρών»(ΔΕΥΑΠ), που είναι αμιγής δημοτική επιχείρηση ανήκουσα στο Δήμο Πατρέων, δημοσιοποιήθηκε η πρόσληψη 15 εργατών. Η προκήρυξη αυτή εγκρίθηκε από το

ΑΣΕΠ και δημοσιεύθηκε σε 2 εφημερίδες των Αθηνών και τις τοπικές των Πατρών. Μεταξύ εκείνων που υπέβαλαν αίτηση ήταν και ο εκκαλών –ενάγων Γ.Γ. Το διοικητικό Συμβούλιο της εφεσίβλητης Δ.Ε.Υ.Α.Π. με την 131/1999 απόφαση του κατήρτισε πίνακα προσληπτέων με βάση τις υποβληθείσες αιτήσεις και τα έγγραφα δικαιολογητι-κά, στον οποίο κατέταξε τον εκκαλούντα -ενάγοντα 15ο στη σειρά και με βάση την κατάταξη αυτή καταρτίσθηκε ή από 27-10-1999 σύμβαση μεταξύ των διαδίκων, με βάση την οποία ο ενάγων προσλήφθηκε από την εναγόμενη με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, ως εργάτης. Άλλος όμως από εκείνους που υπέβαλαν αίτηση, ο Ε.Μ, που δεν συμ-περιλήφθηκε στον πίνακα προσληπτέων υπέβαλε ένσταση στο ΑΣΕΠ, το οποίο με την 365/25-5-2000 απόφαση του την έκανε δεκτή και τον κατέταξε δεύτερο στον πίνακα προσληπτέων, με αποτέλεσμα ο ενάγων, που ήταν τελευταίος στον πίνακα(15ος) να θεωρηθεί μη προσληπτέος, αλλά πρώτος επι-λαχών. Κατόπιν της εν λόγω μεταρ-ρύθμισης του πίνακα από το ΑΣΕΠ η εναγόμενη απέλυσε τον ενάγοντα με την από 5.10.2000 καταγγελία της εργα-σιακής του σύμβασης. Η καταγγελία αυτή είναι νόμιμη και επέφερε τα έννομα αποτελέσματα της, τη λύση δηλαδή της συμβάσεως εργασίας, αφού δεν απαιτείτο και η καταβολή αποζημιώσεως απολύσεως για την περίπτωση αυτή, σύμφωνα με την διάταξη του ως άνω άρθρου 1 παρ. 3 του Ν.2527/1997, όπως προαναφέρθηκε. Ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι το ΑΣΕΠ κατά παράβαση του νόμου τον έκρινε μη προσληπτέο, δεν ασκεί έννομη επιρροή στην παρούσα δίκη, ενόψει της δεσμευτικότητας της διάταξης του ως άνω νόμου περί απόλυσης των προσληφθέντων που δεν περιλαμβάνονται στους οριστικούς πίνακες διοριστέων. Τέλος, η κατά τα άνω απόλυση του εκκαλούντος -ενάγοντος από την εφεσίβλητη-εναγόμενη δεν έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 281 ΑΚ, αφού δεν μπορεί να θε-ωρηθεί ότι υπερβαίνει και μάλιστα προ-φανώς τα όρια του επιβάλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώμα-τος, ενώ εξάλλου η παραμονή και μόνο του ενάγοντος στην παραπάνω εργασία για ένα περίπου έτος δεν αρκεί για να καταστήσει την απόλυση του αυτή κα-ταχρηστική, όπως αβάσιμα αυτός

1117/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι**: Δημήτριος Νικάκης, Δημήτριος Κασιδιάρης, Αθανάσιος Ράππος, Θεοδώρα Τρομπούκη**).

Εργατικό ατύχημα. Εφόσον ο παθών ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ και επήλθε εργατικό ατύχημα (όχι όμως από δόλο) ο εργοδότης και το πρόσωπο που προσλήφθηκε από τον εργοδότη απαλλασσόνται από κάθε υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης στον παθόντα έστω και αν υπάρχει “ειδική αμέλεια” δηλαδή δεν τηρήθηκαν διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών σχετικών με την ασφάλεια των εργαζομένων. Ο παθών μπορεί να ζητήσει μόνο αποζημίωση για ηθική βλάβη ή, σε περίπτωση θανάτου η

οικογένεια του να ζητήσει αποζημίωση για ψυχική οδύνη. Η ασφαλιστική εταιρεία εάν έχει αναλάβει την κάλυψη της αστικής ευθύνης του ιδιοκτήτου του αυτοκινήτου που προκάλεσε το ατύχημα, δεν απαλλάσεται αλλά ευθύνεται για αποκατάσταση της περιουσιακής και μη περιουσιακής ζημίας. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 34 παρ. 2 και 60 παρ.3 α.ν. 1846/1951 « περί κοινωνικών Ασφαλίσεων», συνδυαζόμενες και με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1,3 ν. 551/1914, όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ.24.7./25.8.1920, προκύπτει ότι, όταν ο παθών από ατύχημα, που προκλήθηκε εξαιτίας βιαίου συμβάντος κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή την εργασία (εργατικό ατύχημα), υπάγεται στην ασφάλιση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), τότε ο εργοδότης απαλλάσεται από κάθε υποχρέωση για αποζημίωση του εργαζομένου, δηλαδή απαλλάσσεται τόσο από την ευθύνη για αποζημίωση του σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού δικαίου (ΑΚ), όσο και από την προβλεπόμενη από το ν. 551 ειδική αποζημίωση. Από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται και ότι η παραπάνω απαλλαγή αφορά όχι μόνο την περίπτωση που το ατύχημα προκλήθηκε από ενέργεια ή παράλειψη του εργοδότη, αλλά και την περίπτωση που προκλήθηκε από ενέργεια ή παράλειψη προσώπου που είχε προστηθεί από τον εργοδότη. Η απαλλαγή αυτή καλύπτει και την πε-ρίπτωση της «ειδικής αμέλειας», δηλα-δή την περίπτωση κατά την οποία το ατύχημα οφείλεται στο ότι δεν τηρήθηκαν διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών σχετικών με τους όρους ασφάλειας των εργαζομένων. Η αυτή απαλλαγή ισχύει και για το πρόσωπο που προστήθηκε από τον εργοδότη. Έτσι, επί εργατικού ατυχήματος (που δεν οφείλεται σε δόλο) ο εργαζόμενος, που είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ μπορεί να απαιτήσει μόνο χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και σε περίπτωση θανάτου αυτού τέτοια χρηματική ικανοποίηση μπορεί να απαιτήσουν τα μέλη της οικογενείας του λόγω ψυχικής οδύνης τους (ΟΛΑΠ 1117/1986 ΝοΒ 35.891, ΟΛΑΠ. 1287/1986 ΝοΒ 35. 1605). Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο, όταν ενάγεται συγχρόνως και η ασφαλιστική εταιρεία, η οποία έχει αναλάβει την κάλυψη της αστικής ευθύνης του ιδιοκτήτου του αυτοκινήτου, που προκάλεσε το ατύχημα, δυνάμει συμβάσεως ασφαλίσεως μ' αυτόν προς αποκατάσταση της περιουσιακής και μη περιουσιακής ζημίας που θα προκληθεί σε τρίτους, γιατί στην περίπτωση αυτή η προαναφερόμενη απαλλαγή δεν εκτείνεται και στην ασφαλιστική εταιρεία, εναντίον της οποίας ο παθών τρίτος έχει ευθεία αξίω-ση κατ΄ άρθρο 10 Ν.489/1976 (ΕΑ 9252/2002 Ελλ.Δικ. 44.1392, Αθ. Κρητικός, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα παρ. 1194)….. Η ευθύνη των παραπάνω εναγομένων περιορίζεται μόνο στην αποκατάσταση της μη περιουσιακής ζημίας, δηλαδή της χρηματικής ικανο-ποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης, των εναγόντων που υπέστησαν από το θά-νατο αυτόν, γιατί ο θανών ήταν ασφαλι-σμένος στο ΙΚΑ και ως εκ τούτου στη συγκεκριμένη περίπτωση έχουν εφαρ-μογή οι ειδικές διατάξεις του Ν. 551/1914. Μαζί με τους παραπάνω εναγο-μένους ευθύνεται και η τέταρτη εναγό-μενη ασφαλιστική εταιρεία, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, είχε ασφαλι-σμένο το ζημιογόνο όχημα για ζημιές τρίτων

βάσει συμβάσεως ασφαλίσεως, υπαγόμενης στις διατάξεις του νόμου 489/1976 για την υποχρεωτική ασφάλιση. Επιπλέον, η τελευταία ευθύνεται και για την περιουσιακή ζημία των εναγόντων, καθόσον η ανωτέρω απαλλαγή δεν επεκτείνεται και σ΄ αυτή, εναντίον της οποίας εκείνοι (ενάγοντες) έχουν ευθεία αξίωση κατ΄ άρθρο 10 του ως άνω νόμου. Ειδικότερα, η τέταρτη εναγόμενη ασφαλιστική εταιρεία ευθύνεται και για την καταβολή αποζημιώσεως λόγω στέρησης της διατροφής της πρώ-της ενάγουσας και των υπ΄ αυτής εκ-προσωπουμένων ανηλίκων τέκνων της, που παρείχε σ' αυτούς ο θανών όταν ζούσε και που τους επιδικάστηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, ως προς το ύψος της οποίας αποζημιώσεως δεν πλήττεται η ως άνω απόφαση.

1279/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Γούναρης, Δημήτριος Ρήγας**).

Σύμβαση εργασίας. Συμφωνία για μερική απασχόληση που συνάπτεται στην έναρξη της παροχής εργασίας είτε κατά τη διάρκεια αυτής γίνεται πάντοτε έγγραφα. Υποχρέωση να γνωστοποιηθεί η συμφωνία αυτή μέσα σε 15 ημέρες από την κατάρτιση της στην Επιθεώρηση Εργασίας, αλλιώς τεκμαίρεται ότι πρόκειται για σύμβαση με πλήρη εργασία. Το τεκμήριο όμως είναι μαχητό. Αν δεν τηρηθεί ο έγγραφος τύπος η σχετική συμφωνία (για μερική απασχόληση) είναι άκυρη, οπότε ο εργοδότης θεωρείται υπερήμερος και οφείλει ολόκληρο το μισθό. Βιβλιάριο υγείας. Όταν συμπληρωθεί πενταετία από την

Με το άρθρο 2 του Ν. 2639/1998 αντικαταστάθηκε το άρθρο 38 του Ν. 1892/1990 και ορίσθηκε στην 1η παράγραφο ότι κατά τη σύσταση της συμβάσεως εργασίας ή κατά τη διάρκεια της, ο εργοδότης και ο μισθωτός, μπορεί με έγγραφη ατομική σύμβαση να συμφωνήσουν για ορισμένο ή αόριστο χρόνο ημερήσια ή εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη ή μηναία εργασία, η οποία θα είναι μικρότερης διάρκειας από την κανονική (μερική απασχόληση) και ότι η συμφωνία αυτή, εφόσον μέσα σε δέκα πέντε ημέρες από την κατάρτιση της δεν γνωστοποιηθεί στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας, τεκμαίρεται ότι καλύπτει σχέση εργασίας με πλήρη απασχόληση. Το τεκμήριο όμως που δημιουργείται από την παράλειψη του εργοδότη να γνωστοποιήσει εμπρόθεσμα στην Επιθεώρηση Εργασίας την κατάρτιση με το μισθωτό έγγραφης σύμβασης με-ρικής απασχόλησης, είναι μαχητό, αφού δεν ορίζεται το αντίθετο στο νόμο (άρθρ. 338 παρ 2 ΚΠολΔ) και συνεπώς ανατρέπεται, αν αποδειχθεί ότι οι συμβάσεις αυτές αφορούσαν πράγματι με-ρική και όχι πλήρη απασχόληση. Αν δεν τηρηθεί ο έγγραφος τύπος (για τη συμφωνία της μερικής απασχόλησης) η σχετική συμφωνία είναι άκυρη, η δε ακυρότητα δε θεραπεύεται και αν ακόμα εκπληρωθεί η σύμβαση με επίγνωση της έλλειψης του απαιτούμενου τύπου, οπότε ο εργοδότης θεωρείται υπερήμερος ως προς την αποδοχή των υπη-

ρεσιών του μισθωτού, υπό καθεστώς πλήρους απασχολήσεως και οφείλει σ' αυτόν το μισθό για πλήρη απασχόληση. Συνεπώς η μεταβολή από τον εργοδότη των όρων της εργασιακής σύμβασης με τη μείωση των ημερών απασχόλησης και την καταβολή μειωμένου μισθού, έστω και με τη συναίνεση του μισθωτού (πολύ δε περισσότερο χωρίς αυτήν), χωρίς την τήρηση έγγραφου τύπου, δε συνιστά έγκυρη σύμβαση μερικής απασχόλησης και επομένως ο εργοδότης οφείλει το μισθό για την πλήρη απασχόληση, ακόμα και αν ο μισθωτός αποδέχθηκε ακολούθως την άτυπη με-ταβολή και συνέχισε την παροχή της εργασίας του με τους όρους αυτής. Τέ-λος κατά τη διάταξη του άρθρου 14 παρ 6 της ΑΙΒ/8577/8-9-83 απόφασης του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, που εκδόθηκε κατ΄ εξουσιοδότηση του ΑΝ 2540/1940 και όπως το άρθρο 14 αντικαταστάθηκε με την 8405/92 απόφαση του ίδιου Υπουργού (ΦΕΚ Β/665/11-11-92), το βιβλιάριο υγείας θεωρείται αφού συμπληρωθούν πέντε χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης του ή της τελευταίας θεώρησης του. Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι το βιβλιάριο υγείας ισχύει για πέντε χρόνια από τη χρονολογία έκδοσης ή θεώρησης (βλ σχ ΑΠ 1340/05 ΕΕΔ, 2006, 431, ΑΠ 845/2003 ΔΕΝ 59, 1302, ΑΠ 1770/2002 ΔΕΝ 59, 738, ΑΠ 1097/2003 ΔΕΝ 60, 75, ΑΠ 16/02 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ, Ι. Κουκιάδη, Εργατικό Δίκαιο, εκδ. 1995, 390).

1470/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασίλειος Ασπρούλιας, Αγγελική Βουτσινά, Ευάγγελος Ματσούκης**).

Σύμβαση εργασίας. Διάκριση στην αμοιβή των εργαζομένων στον ίδιο εργοδότη όταν παρέχουν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας απαγορεύεται. Αυτό ισχύει και όταν η διαφορά του φύλου χρησιμοποιείται στο νόμο, στις ΣΣΕ ή ΔΑ ή στον κανονισμό εργασίας που έχει ισχύ νόμου ως στοιχείο προσδιοριστικό του ύψους ή της χρονικής διάρκειας της αμοιβής, στην οποία περιλαμβάνονται και τα οικογενειακά επιδόματα, αφού και αυτά παρέχονται στον εργαζόμενο έναντι απασχόλησης του. Ευνοϊκή ρύθμιση με βάση το φύλο για τους εργαζόμενους που έχουν ενήλικα άγαμα κορίτσια σε βάρος των συναδέλφων τους που έχουν ενήλικα άγαμα αγόρια, χωρίς η διάκριση αυτή να δικαιολογείται, πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη στο σύνολο της. Ετοιμότητα προς εργασία. Διάκριση απλής ετοιμότητας και γνήσιας ετοιμότητας. Η απλή ετοιμότητα δεν υπόκειται στις βασικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Οικογενειακά επιδόματα και προϋπηρεσία.

Κάθε διάκριση στην αμοιβή των εργαζομένων στον ίδιο εργοδότη, όταν παρέχουν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας απαγορεύεται. Τούτο ισχύει όχι μόνον όταν η διάκριση αυτή στηρίζεται αμέσως στη διαφορά του φύλου ανάμεσα σε εργαζόμενους άνδρες και γυναίκες, αλλά και όταν η διαφορά του φύλου χρησιμοποιείται στο νόμο, στις ΣΣΕ ή ΔΑ ή στον κανονισμό εργασίας

που έχει ισχύ νόμου κ.λ.π. ως στοιχείο προσδιοριστικό του ύψους ή της χρονικής διάρκειας της αμοιβής, στην οποία περιλαμβάνονται και τα οικογενειακά επιδόματα, αφού και αυτά παρέχονται στον εργαζόμενο έναντι της απασχόλησης του. Έτσι, κανονιστικής ισχύος διάταξη που εισάγει ευνοϊκή ρύθμιση με βάση το φύλο για τους εργαζομέ-νους που έχουν ενήλικα άγαμα κορίτσια σε βάρος των συναδέλφων τους που έχουν ενήλικα άγαμα αγόρια, χωρίς η διακριτή αυτή ρύθμιση να δικαιολογεί-ται, πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη στο σύνολο της, καθόσον αντιβαίνει στις παραπάνω διατάξεις, τυχόν δε τα αντί-θετα προβλέπουσα κανονιστική διάτα-ξη Δ.Α, ως καταργημένη στο σύνολο της, δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για εξίσωση υπέρ των μισθωτών που έχουν ενήλικα άγαμα αγόρια, αφού δεν μπο-ρούν αυτοί να αρυστούν δικαιώματα από ήδη καταργημένη διάταξη (Ολ ΑΠ 21/2006 α'δημ. Νόμος). Τέλος, απλή ετοιμότητα προς εργασία υπάρχει, όταν ο εργαζόμενος βρίσκεται σε μερική δέσμευση του ελεύθερου χρόνου του, υπό την έννοια ότι δεν διατηρεί σε εγρήγορση τις σωματικές και πνευματικές του δυνάμεις και διαθέτει- εν μέρει τουλάχιστον- τη δυνατότητα να αναπαύ-εται ή να χρησιμοποιεί την εργασιακή του δύναμη διαφορετικά, παραμένει, όμως, σε ετοιμότητα να προσφέρει την εργασία του, όταν ζητείται αυτό από τον εργοδότη. Η ειδοποιός διαφορά, μεταξύ γνήσιας και απλής ετοιμότητας συνίσταται στο ότι επί της γνήσιας ετοι-μότητας υπάρχει πλήρης δέσμευση του ελεύθερου χρόνου, ο εργαζόμενος δεν διαθέτει ούτε την ελάχιστη δυνατότητα να αναπαύεται ή να χρησιμοποιεί διαφο-ρετικά την εργασιακή του δύναμη κατά τον χρόνο εργασίας, αλλά υποχρεούται να διατηρεί σε εγρήγορση τις σωματικές και πνευματικές του δυνάμεις προς παροχή εργασίας ανά πάσα στιγμή. Όπως συνάγεται δε από τα άρθρα 648, 649, 653, 659 του ΑΚ και από τις διατάξεις του ν. 3239/1955 και του ν.δ. 3755/1957, η σύμβαση απλής ετοιμότη-τας προς εργασία φέρει μεν τον χαρα-κτήρα της σύμβασης εργασίας, λόγω όμως της ιδιομορφίας της δεν υπόκειται στις βασικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα δεν ισχύουν τα κατώτατα όρια αποδοχών που θεσπίζουν οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και οι διαιτητικές αποφάσεις, τα χρονικά όρια εργασίας που θεσπίζουν οι ΣΣΕ, ΔΑ και η εργατική νομοθεσία, όπως επίσης δεν ισχύουν και οι διατάξεις για την υπερεργασία και τις υπερωρίες, οι διατάξεις για την αμοιβή της νυκτερινής εργασίας, της εργασίας κατά τις Κυριακές και αργίες και για την εβδομαδιαία ανάπαυση των εργαζομένων, εκτός εάν συμφωνήθηκε το αντίθετο ή η τυχόν υπάρχουσα ΣΣΕ ή ΔΑ περιέχει διαφορετική ρύθμιση (ΑΠ 440/1996 ΕΕΔ 56, 905, ΑΠ 1208/1995 ΔΕΝ 52, 160, ΑΠ 1127/1984 ΔΕΝ 1985, 447 ΕΑ 7257/2003 ΕλλΔνη 2004, 863). Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων προσλήφθηκε από την εναγομένη εταιρία, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, στις 15-9-1996 και εργάσθηκε (ως διαθέτων τα απαραίτητα τυπικά προσόντα για την άσκηση του ανωτέρω επαγγέλματος, ήτοι την υπ΄ αριθ. Π-1609/11-6-1985 άδεια πρακτικού μηχανικού – συντηρητή απλών μηχανολογικών εγκαταστάσεων), ως πρακτικός μηχανικός στο εργοστάσιο που διατηρεί η εναγομένη στην Πάτρα, με αντικείμενο την παραγωγή οίνου, οινοπνεύματος και λοιπών συναφών προϊόντων και εργά-

σθηκε, υπό την ανωτέρω ιδιότητα, μέχρι τις 12-7-2002, οπότε λύθηκε η σύμβαση εργασίας του, μετά από τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότηση του. Κατά το χρόνο κατάρτισης της παραπάνω σύμβασης, με την από 15-9-1996 υπεύθυνη δήλωση του, την οποία κατέθεσε στην εναγομένη, δήλωσε προς αυτήν, σε σχέση με την προϋπηρεσία του, ότι έχει πραγματοποιήσει σε διάφορους εργοδότες 2 τριετίες, επίσης δε δήλωσε προφορικά στα αρμόδια όργανα της ότι ήταν έγγαμος και τα παιδιά του ήταν μεγάλα, χωρίς να προσδιορίσει τον αριθμό αυτών και το φύλο τους, τις ηλικίες τους, κα-θώς και την οικογενειακή και επαγγελ-ματική τους κατάσταση. Και ναι μεν αποδεικνύεται (βλ. τις προσκομιζόμενες και επικαλούμενες απ' αυτόν βεβαιώσεις των εκάστοτε εργοδοτών του από το έτος 1959 και εφεξής, οι οποίες είναι θεωρημένες από το σωματείο μηχαν/σιδηρουργών και εργατών μετάλλου Πάτρας- Περιχώρων) ότι ο ενάγων διέθετε 30ετή εμπειρία στην άσκηση του ανωτέρω επαγγέλματος, πλην όμως δεν αποδείχθηκε ότι αυτός είχε γνωστοποιήσει τα έτη της ανωτέρω προϋπηρεσίας του στην εναγομένη εργοδότρια εταιρία, με την προσκόμιση των ως άνω βεβαιώσεων, ο οποίος ήταν και ο αποκλειστικά νομότυπος τρόπος για την γνωστοποίηση της προϋπηρεσίας του προς την τελευταία, ουδόλως δε αποδείχθηκε ότι αυτός δεν γνώριζε το περιεχόμενο της ως άνω υπεύθυνης δήλωσης, την οποία υπέγραψε χωρίς να το ελέγξει, ως έχων απόλυτη ανάγκη για την πρόσληψη του από την εναγομένη, καθότι είχε ήδη απολυθεί από το εργοστάσιο της Πειραϊκής- Πατραϊκής, όπου εργαζόταν, όπως αυτός ισχυρίζεται. Επομένως, πρέπει να του αναγνωρισθεί η προϋπηρεσία μόνο για τις δύο τριετίες, που δήλωσε ο ίδιος και να προσαυξηθεί ο βασικός μισθός του με το επίδομα πολυετίας για τις τριετίες αυτές (10% για κάθε μια από τις 2 πρώτες και 5 % για κάθε μία των λοιπών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις οικείες ΣΣΕ). Τα αυτά δεχθείσα η εκκαλουμένη ορθώς το νόμο εφάρμοσε και ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις ως προς το ως άνω θέμα και επομένως, οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Περαιτέρω, ναι μεν στην υπ αριθμ. 68/82 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών, η οποία ρυθμίζει τους όρους αμοιβής και εργασίας των πρακτικών μηχανικών και μηχανοδηγών όλης της χώρας έχει συμπεριληφθεί στην παρ. 4 και το επίδομα οικογενειακών βαρών, το οποίο προσαυξάνει τους βασικούς μισθούς, το επίδομα δε αυτό είναι 10% για τη σύζυγο και από 5% για παιδί (ανεξαρτήτως αριθμού), που δεν εργάζεται, για μεν τα αγόρια μέχρι να συμπληρώσουν το 18ο έτος της ηλικίας τους για δε τα κορίτσια ανεξαρτήτως ηλικίας εφόσον είναι άγαμα, η δε από 30-7-91 ΣΣΕ, η οποία ρυθμίζει τις αποδοχές των αυτών εργαζομένων, ορίζει επίσης προσαύξηση από επίδομα γάμου 10% για την ή τον σύζυγο και 5% για κάθε ανήλικο παιδί…. Το επίδομα τέκνων χορηγείται μέχρι συμπληρώσεως υπό μεν των αρρένων του 18ου έτους της ηλικίας τους, των δε θηλέων ανεξαρτήτως ηλικίας εφόσον και στις δύο περιπτώσεις είναι άγαμα και δεν εργάζονται και ότι το επίδομα γάμου και τέκνων υπολο-γίζεται στους βασικούς μισθούς προσαυξημένους με το επίδομα τριετιών, πλην όμως, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι ρυθμίσεις αυτές, επαναλαμβανόμενες στην από 31-5-1996 ΣΣΕ

(πράξη καταθ. Υπ. Εργασίας αριθ. 72/2-7-96), και στην από 28-7-2000 ΣΣΕ (πράξη καταθ. Υπ. Εργασίας αριθ. 111/3-8-2000- υποχρεωτική με αριθ. 11889/2000 αποφ Υπ. Εργασίας), στην από 11-7-2002 σσε (πράξη καταθ. 87/2002 αποφ. Υπ. Εργασίας-υποχρεωτι-κή με αριθ. 12384/2002 αποφ. ίδιου Υπουργού), δεν μπορούν να αποτελέ-σουν βάση για εξίσωση υπέρ των μισθωτών που έχουν ενήλικα άγαμα αγόρια, ανεξαρτήτως δε αυτών, ουδό-λως αποδείχθηκε ότι ο ενάγων γνωστο-ποίησε στην εργοδότρια εναγομένη εταιρία την ακριβή οικογενειακή του κα-τάσταση, κατά τα παραπάνω αναφερό-μενα και επομένως αυτός δεν δικαιούται τα αιτούμενα, ως μη καταβληθέντα για οικογενειακό επίδομα τέκνων, ποσά. Περαιτέρω, ουδόλως αποδεικνύεται ότι ο ενάγων παρείχε πραγματική εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες και κατά τις ημέρες των αργιών και Κυριακών, κατά τις οποίες το εργοστάσιο της εναγομένης δεν βρισκόταν σε παραγωγική λειτουρ-γία και δεν λειτουργούσαν τα μηχανήμα-τα παραγωγής. Έτσι αυτός κατά τις ώρες αυτές, εμφανίζεται μεν ως εργα-ζόμενος, δεν ήταν όμως υποχρεωμένος να έχει σε εγρήγορση τις σωματικές ή πνευματικές δυνάμεις του, τις οποίες θα επιβαλλόταν να κινητοποιήσει μόνο αν υπήρχε περιστατικό ανάγκης. Όμως, ούτε ο ίδιος ο ενάγων στην αγωγή του αναφέρει, αλλά ούτε και από το αποδεικτικό υλικό προέκυψε (ο μάρτυρας απόδειξης ουδέν καταθέτει περί του θέματος αυτού), σε ποιες ώρες και ημέρες από τις ανωτέρω, παρείχε πραγματική εργασία. Τούτο δε δεν αναιρείται από τις προσκομιζόμενες απ' αυτόν αποδείξεις πληρωμής μισθοδοσίας του, όπου βεβαιώνονται ώρες εργασίας τη νύχτα και κατά τις ημέρες των αργιών και Κυριακών, γεγονός άλλωστε που δεν αμφισβητεί και η εναγομένη, ενι-σχύεται δε απ΄ όσα κατέθεσε και η μάρτυρας της εναγομένης, η οποία με-ταξύ άλλων ανέφερε ότι «Αν υπήρχε κά-ποιο πρόβλημα σε κάποια μηχανή, φυ-σικά πιστεύω ότι θα πήγαινε ο ενάγων να τη φτιάξει». Επομένως, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, δεν εφαρμόζονται στην περί-πτωση αυτή οι διατάξεις του εργατικού δικαίου σχετικά με τις προσαυξήσεις για τη νυχτερινή ή κατά τις Κυριακές και αργίες εργασία του, παρά μόνο αν υπάρξει πραγματική απασχόληση αυ-τού κατά τις ανωτέρω ώρες και ημέρες, ενώ ουδόλως αποδείχθηκε ότι συμφω-νήθηκε μεταξύ των διαδίκων το αντίθετο, η δε εκκαλουμένη η οποία απέρριψε το αιτούμενο για τις αιτίες αυτές απ' αυτόν ποσό ως ουσιαστικά αβάσιμο, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις και συνεπώς ο τα αντίθετα υποστηρίζων λό-γος της έφεσης πρέπει να απορρι-

11. ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ

11/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Πέτρος Κωνσταντινόπουλος**, δικ. αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Γιάννης Μαράτος**).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τεκμήριο ωφέλειας του παρόδιου ιδιοκτήτη κατά το άρθρο 1 Ν.653/1977. Το τεκμήριο είναι μαχητό. Η σχετική αγωγή για την ανατροπή υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια και όχι στα διοικητικά. Αναγκαστικές απαλλοτριώσεις υπό το καθεστώς του (νέου) νόμου 2971/2001. Ο νόμος 2971/2001 περιλαμβάνει τις απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται υπό την ισχύ του ή κηρύχθηκαν προηγουμένως και δεν έχουν ακόμη συντελεσθεί και δεν καταλαμβάνει και τις απαλλοτριώσεις που έχουν συντελεσθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του. Περιστατικά.

Με την από 20.4.2002 αγωγή του, ο αρχικώς ενάγων ζήτησε να υπο-χρεωθεί το εναγόμενο Ελληνικό Δημό-σιο να του καταβάλει το ποσό των 20.000.000 δραχμών, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, ως απο-ζημίωση, που αντιστοιχεί σε τμήμα του απαλλοτριωθέντος ακινήτου του, για το οποίο δεν καταβλήθηκε αποζημίωση, επειδή, κατ'εφαρμογή του τεκμηρίου του άρθρου 1 του Ν.653/1977, θεωρήθηκε ότι αυτοαποζημιώνεται ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης, ενώ στην πραγματικότητα δεν ωφελείται. Με την εκκαλουμένη απόφαση η αγωγή έγινε εν μέρει δεκτή και εναντίον της παραπο-νείται με την υπό κρίση έφεση το εναγό-μενο για εσφαλμένη εφαρμογή του νό-μου και πλημμελή εκτίμηση των αποδεί-ξεων, ζητώντας την εξαφάνισή της και την απόρριψη της αγωγής.

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ.1,3 και 4 του Ν. 653/1977, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 62 παρ.9 και 10 του Ν.947/1979 αναφορικά με την εφαρμογή αυτών και στις περιπτώ-σεις των προς βελτίωση των υφιστα-μένων οδών πραγματοποιουμένων νέων χαράξεων ή διαπλατύνσεων αυτών ή τμημάτων αυτών, οι ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες κάθε πλευράς, εκείνοι δηλαδή των οποίων τα ακίνητα αποκτούν πρόσωπο επί των διανοιγωμένων οδών, υποχρεούνται σε αποζημίωση δια της συμμετοχής των στις δαπάνες απαλλοτριώσεως των καταλαμβανομένων από τις οδούς αυτές ακινήτων. Το αμάχητο τεκμήριο ωφελείας των παροδίων ιδιοκτητών που εισάγεται με τις παραπάνω διατάξεις αντίκειται στο άρθρ.1 του πρώτου (πρόσθετου) πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία μετά την επικύρωσή της με το ΝΔ 53/74 αποτελεί εσωτερικό δίκαιο και υπερισχύει από κάθε άλλη διάταξη του ημεδαπού δικαίου, άρα και της πιο πάνω διατάξεως του Ν.653/1977 (άρθρ.28 παρ.1 του Συντάγματος). Το ως άνω όμως τεκμήριο εξακολουθεί να ισχύει ως μαχητό και συνεπώς, ο ισχυ-ριζόμενος ότι το απομένον τμήμα του ακινήτου του δεν ωφελείται, αλλά αντι-θέτως

ζημιώνεται από την απαλλο-τρίωση, μπορεί στα πλαίσια της ποικι-λίας των καταστάσεων και των διαφορών που προκύπτουν κυρίως από την φύση των εργασιών και της διαμορφώσεως του τοπίου, αποδεικνύοντας το αντίθετο της τεκμαιρόμενης ωφελείας, δηλαδή την επικαλούμενη ζημία του και ανατρέποντας το τεκμήριο να αποζημιωθεί και για την αυτοαποζημιούμενη έκτασή του και να ζητήσει τον καθορισμό αποζημιώσεως και για την έκταση αυτή (βλ. ΑΠ 598/2001 ΕλλΔνη 2002, 1364, ως και τις προηγηθείσες αποφάσεις του ΕΔΔΑ 72/1995/578/664 και 106/1995/612/700 της 15.11.1996 ΕλλΔνη 1997,725). Η περίπτωση αυτή είναι δια-φορετική από εκείνη της απομειωτικής επί της αξίας επιρροής που ασκεί η απότμηση του απαλλοτριωθέντος τμή-ματος του ακινήτου από το απομένον, οπότε ανακύπτει το ζήτημα της ιδιαίτε-ρης αποζημίωσης για το εναπομένον αυτό τμήμα (Εφ.Αθ. 5343/1999 ΕλλΔνη 42.755). Η παραπάνω αποζημίωση για το τμήμα του απαλλοτριωθέντος ακινήτου που θεωρήθηκε ότι αυτοαποζημιώνεται, δεν έχει σχέση με την αποζημίωση που επιδιώκεται με την αγωγή του άρθρ.105 του ΕισΝΑΚ, η οποία οφείλεται για παράνομη πράξη ή παράλειψη των οργάνων της διοίκησης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στα πλαίσια της διαδικασίας της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία υπάγεται στην δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων (ΑΕΔ 13/1992 ΕλλΔνη 34.300), αλλά αφορά την αξία του τμήματος του απαλλοτριωθέντος ακινήτου που τα αρμόδια όργανα ενεργώντας νομίμως (κατ'εφαρμογή του νομίμου τεκμηρίου) έκριναν ότι αυτοαποζημιώνεται ως ωφελούμενος παρόδιος. Έτσι, η σχετική αγωγή που αποβλέπει στην ανατροπή του τεκμηρίου υπάγεται στην δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων (ΑΠ 598/2001 ό.π.). Κατά το άρθρ.33 του Ν.2971/2001 «αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 285/19.12.2001), το τεκμήριο ωφελείας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του Ν.653/1977 κρίνεται μετά την κήρυξη της απαλλοτριώσεως από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως εφετείο κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου αυτού. Με το άρθρο 37 περ.α΄ του ίδιου νόμου ορίσθηκε, ότι η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 33 αρχίζει μετά την πάροδο ενός (1) μηνός από την δημοσίευσή του στην ΕτΚ και εφαρμόζεται και για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που δεν έχουν μέχρι της ισχύος του συντελεσθεί. Από την τελευταία αυτή διάταξη προκύπτει, ότι η ρύθμιση του νόμου αυτού, η οποία εφαρμόζεται στις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται υπό την ισχύ του ή κηρύχθηκαν προηγουμένως και δεν έχουν ακόμη συντελεσθεί, δεν καταλαμβάνει και τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που έχουν συντελεσθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του (ΕφΠατρ. 475/2004 αδημ.). Στην προκειμένη υπόθεση, το εκκαλούν με τις προτάσεις του ενώπιον του δικαστηρίου τούτου ισχυρίζεται, ότι έσφαλε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχθηκε ότι είχε δικαιοδοσία να δικάσει την κρινόμενη αγωγή, ενώ ως διαφορά που στηρίζεται στο άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ και τα άρθρα 914 επ. Α.Κ, υπαγόταν στην δικαιοδοσία των αρμοδίων διοικητικών δικαστηρίων. Η ένσταση αυτή, η οποία εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, είναι αβάσιμη και απορριπτέα, αφού στην κρινόμενη περίπτωση η αιτούμενη αποζημίωση αφορά την μη αποζημίωση του απαλλοτριωθέντος

ακινήτου, που θεωρήθηκε ότι αυτοαποζημιώνεται και δεν έχει σχέση με την αποζημίωση που επιδιώκεται με την αγωγή του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην μείζονα σκέψη. Περαιτέρω, ενόψει του συνομολογουμένου από τα διάδικα μέρη περιστατικού ότι η ως άνω απαλλοτρίωση είχε συντελεσθεί πολύ πριν από τη δη-μοσίευση του Ν.2971/2001, απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο πρώτος λόγος της εφέσεως, κατά τον οποίο η εκκαλουμένη απόφαση έπρεπε να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη, γιατί ασκήθηκε χωρίς την τήρηση της προβλεπομένης από το άρθρο 33 του Ν.2971/2001 διαδικασίας και μετά την πάροδο της προβλεπόμενης σε αυτό προθεσμίας, αφού, όπως ελέχθη, στην ένδικη υπόθεση δεν εφαρμόζεται η νέα ρύθμιση.

Μεταξύ των απαλλοτριωθέντων ακινήτων περιλαμβάνεται και το ΑΚ 78 αγροτικό ακίνητο του αρχικώς ενάγο-ντος. Ειδικότερα, από το ακίνητο αυτό, συνολικής εκτάσεως 6.379 τ.μ, απαλ-λοτριώθηκε έκταση 3.111 τ.μ. Ο ενάγων αποζημιώθηκε για 1.477 τ.μ., ενώ κρίθηκε ότι αυτοαποζημιώνεται για 1.634 τ.μ. λόγω της ωφελείας που θεωρείται ότι επήλθε στα εναπομείναντα δύο τμήματα του ακινήτου του εμβαδού 2.700 και 568 τ.μ., αντίστοιχα. Με την 891/1999 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού η οριστική τιμή μονάδος αποζημιώσεως ορίσθηκε σε 7.000 δρχ. το τ.μ., ενώ επιδικάσθηκε και ιδιαίτερη αποζημίωση για την επελθούσα μείωση της αξίας των εναπομεινάντων τμημάτων κα-τά ποσοστό 20% και 40%, αντίστοιχα. Περαιτέρω, αποδείχθηκε, ότι πάνω από το ακίνητο του ενάγοντος, σε ύψος 30μ. περίπου, έχει κατασκευασθεί κοιλαδογέφυρα από την οποία διέρχεται η Ν.Ε.Ο. Πατρών – Πύργου και έτσι αυτό δεν έχει πρόσοψη στην εθνική οδό. Επίσης, το ίδιο ακίνητο δεν έχει πρόσβαση στην εθνική οδό, αφού οι κόμβοι επικοινωνίας του απέχουν 2,5 έως 4 χιλιόμετρα. Προσέτι, το εν λόγω ακίνητο πριν την απαλλοτρίωση ήταν άρτιο και οικοδομήσιμο. Μετά την συντέλεση της απαλλοτρίωσης απέμεινε έκταση 3.268 τ.μ., η οποία όμως διαχωρίζεται από τη διανοιγείσα οδό σε δύο τμήματα. Το ανατολικό έχει έκταση 2.700 τ.μ. και το δυτικό 568 τ.μ. Και τα δύο αυτά τμή-ματα δεν είναι πλέον άρτια και οικοδο-μήσιμα, γιατί βρίσκονται μέσα στην ζώνη των 40 μέτρων από το όριο της απαλλοτρίωσης, όπου δεν επιτρέπεται η δόμηση (βλ. ιδίως την από Σεπτεμβρίου 1999 έκθεση των διορισθέντων με την 80/1998 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού πραγματογνωμόνων, καθώς και την κατάθεση του εξ αυτών ...). Εομέ-νως, η απαλλοτρίωση δεν επέφερε ωφέ-λεια στον ενάγοντα, ο οποίος πρέπει να αποζημιωθεί και για το τμήμα της ιδιοκτησίας του που θεωρείται ως αυτο-αποζημιούμενος με βάση την καθο-ρισθείσα με την άνω 891/1999 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού οριστική τιμή που αναφέρεται στην πραγματική αξία του κατά τον κρίσιμο χρόνο της απαλ-λοτριώσεως και ανέρχεται σε 11.438.000 δρχ. (1.634 τ.μ. χ 7.000 δρχ. το τ.μ.) ή 33.567,13 ευρώ. Το ενα-γόμενο ισχυρίζεται, ότι ο ενάγων απο-ζημιώθηκε, αφού καθορίσθηκε σε αυτόν για τα εναπομείναντα τμήματα της ιδιοκτησίας του ιδιαίτερη αποζημίω-ση εκ δρχ. 14.010.000. Όμως ο ισχυρισμός του αυτός είναι μη νόμιμος, αφού η ένδικη αξίωση είναι διαφορετική από εκείνη της απομειωτικής επί της αξίας επιρροής που ασκεί η απότμηση του απαλλοτριωθέντος τμήματος του ακινή-

του από το εναπομένον, οπότε ανακύπτει το ζήτημα της ιδιαίτερης αποζημίωσης για το εναπομένον τμήμα, αφού αυτό εξαιτίας της απότμησης υφίσταται σημαντική υποτίμηση της αξίας του ή καθίσταται άχρηστο για την χρήση για την οποία προορίζεται. Επικουρικά δε το εναγόμενο προτείνει σε συμψηφισμό το ανωτέρω ποσό των 14.010.000 δραχμών, το οποίο καταβλήθηκε στον ενάγοντα ως πρόσθετη αποζημίωση για μείωση της αξίας του υπολοίπου ακινήτου του. Η αποζημίωση όμως αυτή είναι αυτοτελής, το δικαίωμα και η έκτασή της καλύπτεται από το δεδικασμένο της 891/1999 αποφάσεως του δικαστηρίου αυτού και δεν μπορεί να προταθεί σε συμψηφισμό, διότι το εναγόμενο δεν εί-ναι και δανειστής της ανταπαιτήσεως αυτής (Εφ.Πατρ. 568/2005 αδημ., Εφ.Πατρ. 605/2003 Αχ.Νομ. 2004, σελ. 504). Επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση που δέχθηκε εν μέρει την αγωγή και υποχρέωσε το εναγόμενο να καταβάλει στον ενάγοντα το προαναφερόμενο ποσό των 33.567,13 ευρώ, ορθώς εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις τεθείσες υπό την κρίση του αποδείξεις, έστω και με ελλιπή αιτιολογία, η οποία συμπληρώνεται με την παρούσα (άρθρ. 534 ΚΠολΔ), τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τους δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο λόγους της εφέσεως κρίνονται απορριπτέα ως αβάσιμα.

65/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Αλκαίος Βγενόπουλος**).

Κτηματολόγιο. Καταχωρούνται οι δικαιοπραξίες, δικαστικές αποφάσεις και διοικητικές πράξεις που επάγονται σύσταση, αλλοίωση ή κατάργηση του εγγραπτέου δικαιώματος καθώς και οι κατασχέσεις επί ακινήτων, οι αγωγές και ανακοπές του άρθρου 220 ΚΠολΔ. Κτήση κυριότητας από κληρονομιά μπορεί να καταχωρηθεί στο κτηματολόγιο και πριν γίνει η εγγραφή αποδοχής και η μεταγραφή της. Όμως ο δικαιούχος δεν μπορεί να επιχειρήσει εγκύρως καμία πράξη ασκήσεως του δικαιώματός του πριν από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 1193 επ.ΑΚ. Διόρθωση ανακριβούς πρώτης εγγραφής (άρθρο 7 παρ.3 ν. 2664/98). Πότε απαιτείται η άσκηση αγωγής από τον αποκτώντα κυριότητα με αιτία την κληρονομική διαδοχή. «Άγνωστος ιδιοκτήτης».

Με το ν.2308/1995, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα με τους ν.2508/1997, 2664/1998, 3127/2003 και 3212/2003, καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις για την διαδικασία κτηματογραφήσεως με σκοπό την δημιουργία Εθνικού Κτηματολογίου μετά από προηγούμενη πρόσκληση με απόφαση του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογράφησης Ελλάδος (ΟΚΧΕ) των δικαιούχων εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή άλλου εγγραπτέου στα κτηματολογικά βιβλία δικαιώματος στην υπό κτηματογράφηση περιοχή, προκειμένου να υποβάλλουν σχετική δήλωση με περιεχόμενο την περιγραφή του δικαιώματος και την αιτία κτήσης του, σύμφωνα με τα οριζό-

μενα στο άρθρο 2 του ν.2308/1995. Με το άρθρο 12 του ν.2664/1998, όπως αυτό συμπληρώθηκε με το ν.3127/2003, οριοθετήθηκαν οι καταχωριστέες στα κτηματολογικά φύλλα πράξεις και ως τέτοιες θεωρούνται οι δικαιοπραξίες, δικαστικές αποφάσεις και διοικητικές πράξεις, που επάγονται την σύσταση, αλλοίωση ή κατάργηση των εγγραπτέων στο Κτηματολόγιο δικαιωμάτων, κα-θώς επίσης οι κατασχέσεις επί ακινήτων, οι αγωγές και ανακοπές, που προβλέπονται ήδη στο άρθρο 220 ΚΠολΔ και οι οποίες διασφαλίζουν δικαιώματα και έννομα συμφέροντα όσων προβαίνουν στις ενέργειες αυτές. Πρόκειται δηλαδή συνοπτικά για όλες τις πράξεις που υπόκεινται και κατά το νυν ισχύον σύστημα μεταγραφών και υποθηκών σε δημοσιότητα με την καταχώρισή τους στα τηρούμενα στα υποθηκοφυλακεία βιβλία (βλ. Εισηγητική Έκθεση του ν.2664/1998 ΚΝοΒ 1998 σελ. 2317). Περαιτέρω, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του ν.2308/1995, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.5 του ν.3127/2003, επιτρέπεται η υποβολή δηλώσεως εγγραπτέου δικαιώματος, με αιτία κτήσης την κληρονομική διαδοχή και πριν από την σύνταξη και μεταγραφή της πράξης αποδοχής κληρονομίας ή άλλης ισοδύναμης με αυτήν πράξης. Στην περίπτωση αυτή το εγγραπτέο δικαίωμα καταχωρίζεται μεν στους κτηματολογικούς πίνακες της πρώτης και δεύτερης ανάρτησης, καθώς επίσης στις πρώτες εγγραφές στο κτηματολογικό βιβλίο, ο δικαιού-χος, όμως, δεν μπορεί να επιχειρήσει εγκύρως καμία πράξη ασκήσεώς του πριν από την πλήρωση των προϋποθέσεων των άρθρων 1193 επ. του ΑΚ. Εξάλλου, με την μεταβατική διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν.3127/2003, ορίστηκε ότι οι διατάξεις του ν.2308/1995, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με τον παραπάνω νόμο, εφαρμόζονται τόσο στις κτηματογραφήσεις που κηρύσσονται μετά την έναρξη ισχύος του, όσο και σε αυτές που κηρύχθηκαν πριν από αυτήν, χωρίς να ακολουθήσει η απόφαση του άρθ-ρου 2 παρ.1 του ν.2308/1995, κατ'εξαίρεση δε οι διατάξεις της παρα-γράφου 3 περίπτωση β΄του άρθρου 2 του ίδιου ν.2308/1995, όπως ισχύουν μετά το άρθρο 1 παρ.5 του ν.3127/2003, εξακολουθούν να εφαρμόζονται και στις κτηματογραφήσεις που έχουν κηρυχθεί και για τα στάδια της διαδι-κασίας που εκκρεμούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (17.3.2003). Τέ-λος, με το άρθρο 7α παρ.1 του ν.2664/1998, που προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ.4 του ν.3127/2003 μετά το άρθρο 7 του παραπάνω νόμου, ορίστηκε στην υπό στοιχείο α΄ περίπτωση, ότι επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής, για την διόρθωση της οποίας ισχύουν όσα ορίζονται στα άρθρα 6 και 7, τα μη καταχωρισθέντα στις πρώτες εγγραφές δικαιώματα μεταβιβάζονται σύμφωνα με τις οικείες γι'αυτά διατάξεις χωρίς να απαιτείται και η τήρηση της τυχόν προβλεπόμενης στις διατάξεις αυτές προϋπόθεσης της εγγραφής της σχετικής διάταξης στο κτηματολόγιο. Σε περίπτωση μεταβίβασης της κυριότητας, εφόσον ο μεταβιβάζων δεν έχει ασκήσει και καταχωρίσει στο κτηματολογικό φύλλο του ακινήτου την αγωγή που προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ.2, την εγγραφή αυτή αναπληρώνει η εκ μέρους του αποκτώντος άσκηση και η με επιμέλειά του καταχώριση της αγωγής αυτής στο κτηματολογικό φύλλο του ακινήτου. Στις περιπτώσεις αυτές η διόρθωση της ανακριβούς πρώτης

εγγραφής γίνεται υπό τις προϋποθέσεις πάντοτε του άρθρου 7 παρ.3 του ν.2664/1998, δηλαδή με την έκδοση αμετάκλητης αποφάσεως επί της ανωτέρω αγωγής, οπότε η διορθωμένη εγγραφή καθίσταται οριστική κατά την έννοια της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου και παράγει το προβλεπόμενο από αυτήν αμάχητο τεκμήριο. Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων σαφώς προκύπτει, ότι επί κτήσεως δικαιώματος κυριότητας σε ακίνητο δυνάμει κληρονομικής διαδοχής είναι δυνατή η υποβολή δηλώσεως του σχετικού εγγραπτέου δικαιώματος από τον κύριο του ακινήτου του και αν ακόμη δεν έχει συνταχθεί και μεταγραφεί η οποιαδήποτε πράξη με την οποία ο κληρονόμος δηλώνει την βούλησή του να αποδεχθεί την επαχθείσα σ'αυτόν κληρονομία (λ.χ. συμβολαιογραφική δήλωση, δήλωση αποδοχής ενώπιον του γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, κληρονομητήριο). Εφόσον, όμως, απώλεσε την προθεσμία δηλώσεως κατά τις πρώτες εγγραφές και το ακίνητό του εμφανί-ζεται στα σχετικά κτηματολογικά βι-βλία και λοιπά στοιχεία του κτηματολο-γίου ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» σύμ-φωνα με το άρθρο 9 του ν.2308/1995, απαιτείται η άσκηση αγωγής από τον αποκτώντα, σύμφωνα με το άρθρο 7α του ν.2664/1998, επικαλούμενος το δικαίωμά του κυριότητας με αιτία την κληρονομική διαδοχή, η καταχώριση της οποίας στο κτηματολογικό φύλλο του ακινήτου αναπληρώνει την εγγραφή της πράξης στο Κτηματολόγιο. Μέχρι την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως επί της ως άνω αγωγής η κυριότητα του κληρονόμου παραμένει μετέωρη υπό την ανωτέρω αίρεση δι-καίου, η πλήρωση της οποίας επάγεται την αναδρομική από τον χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου κτήση αυτής (βλ. σχετ. επί μεταγραφής Ολ.ΑΠ 7/2004 Ελλ.Δνη 45.705), ενώ μετά την έκδοση της αποφάσεως αυτής κατά το παραπάνω άρθρο 7 παρ.3 του ν.2664/1998 είναι δυνατή η διόρθωση της ανακριβούς πρώτης εγγραφής από την αρχικά εσφαλμένη ως «αγνώστου ιδιο-κτήτη» στην ορθή καταχώριση του κλη-ρονόμου ως πραγματικού κυρίου αυ-τού. Στην προκειμένη υπόθεση, ο ενά-γων με την από 10.6.2005 αγωγή του ισχυρίσθηκε, ότι με το 23049/19.7.2004 συμβόλαιο της συμβ/φου Πατρών Α.Δ. αγόρασε το 0,21% ποσοστό εξ αδιαιρέτου παρά της Χ.Α. και τα 2,11% ποσοστά εξ αδιαιρέτου παρά των Ε.θυγ.Δ.Α., Κ.Δημ.Α.και Φ. θυγ.Δ.Α., ενός οικοπέδου μετά της εντός αυτού παλαιάς οικίας, κειμένου εντός της πόλεως των Πατρών, στο 627 Α Ο.Τ., επί της οδού Νόρμαν 21, στους οποίους ανήκαν κατά κυριότητα τα ποσοστά αυ-τά, κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης της κτηματογράφησης. Ότι, αν και υπάρ-χουν πλήρεις νόμιμοι τίτλοι ιδιοκτησίας των ως άνω δικαιοπαρόχων του, για τα εν λόγω ποσοστά, εμφανίζονται (τα πο-σοστά) αυτά στις πρώτες εγγραφές του Κτηματολογίου, προφανώς εκ λάθους, ως ιδιοκτησία αγνώστου. Ότι το όλο οικόπεδο βρίσκεται εντός της κτηματογραφημένης περιοχής του Δήμου Πατρέων με αριθμό ΚΑΕΚ 061673863015/0/0. Ότι με το 19889/8.12.2004 συμβό-λαιο της συμ/φου Πατρών Μ.Α. αγόρα-σε παρά του Λ.Μιλτ.Μ. ποσοστό 0,69% εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου που βρίσκεται εντός της πόλεως των Πα-τρών, επί της οδού Γρηγορίου Ε΄και εντός της Κτηματογραφημένης περιο-χής του Δήμου αυτής (της πόλεως) με αριθμό

ΚΑΕΚ 061673863011/0/0, πλην, όμως, προφανώς εκ παραδρο-μής, δεν περιελήφθη στους κτηματολο-γικούς πίνακες ο ως άνω δικαιοπά-ροχός του και εμφανίζεται το ποσοστό αυτό, στις πρώτες εγγραφές του Κτη-ματολογίου, ως ιδιοκτησία αγνώστου. Και ότι ο εναγόμενος αρνείται την κατα-χώριση των ως άνω συμβολαίων αγο-ράς, καθώς και των αναφερομένων πρά-ξεων αποδοχής κληρονομίας των ανωτέ-ρω δικαιοπαρόχων του. Ζήτησε δε, να αναγνωρισθούν οι παραπάνω δικαιοπά-ροχοί του συγκύριοι των εν λόγω ακινή-των έκαστος κατά τα προαναφερόμενα ποσοστά εξ αδιαιρέτου και να διαταχθεί η διόρθωση των ανακριβών δηλώσεων των υπ'αριθμ. ΚΑΕΚ 061673863015/0/0 και 061673863011/0/0 Κτηματολογι-κών Φύλλων, αντιστοίχως. Με βάση το ιστορικό αυτό και αίτημα, η αγωγή είναι νόμιμη, γιατί στηρίζεται στις προαναφε-ρόμενες διατάξεις των άρθρων 6 παρ.2 και 3 ν.2664/1998, όπως αντικ. από το άρθρ.2 παρ.3 ν.3127/2003 και 7α παρ.1 περ.α. ν.2664/1998, που προ-στέθηκε με το άρθρ.2 παρ.4 ν.3127/2003. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικα-στήριο που έκρινε την αγωγή ως μη νό-μιμη και την απέρριψε γι'αυτό τον λόγο, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις εν λόγω διατάξεις, κατά το βάσιμο πα-ράπονο του εκκαλούντος – ενάγοντος. Γι'αυτό, πρέπει να γίνει δεκτή και στην ουσία η έφεση, να εξαφανιστεί η εκκα-λουμένη απόφαση και αφού κρατηθεί προς εκδίκαση η υπόθεση από το Δικα-στήριο τούτο (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), να ερευνηθεί περαιτέρω η αγωγή και από ουσιαστική άποψη.

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με το 23049/19.7.2004 συμβόλαιο της συμβ/φου Πατρών Αλ.Δ. ο ενάγων αγό-ρασε τα παρακάτω ποσοστά ενός οικο-πέδου μετά της εντός αυτού παλαιάς οικίας, εμβαδού 35,96 τ.μ., που βρί-σκεται εντός αυτού παλαιά οικία, εμβα-δού 35,96 τ.μ., που βρίσκεται εντός της πόλεως των Πατρών, στο 627 Α Ο.Τ., επί της οδού Νόρμαν 21 και συνορεύει βορειοανατολικά και βορειοδυτικά με ιδιοκτησία του ενάγοντος, νοτιοανατο-λικά με ιδιοκτησία αγνώστου και νοτιο-δυτικά με την οδό Νόρμαν. Το άνω οικό-πεδο βρίσκεται εντός της κτηματο-γραφημένης περιοχής του Δήμου Πα-τρέων με αριθμό ΚΑΕΚ 061673863015/0/0 και φερόμενη επιφάνεια 38 τ.μ. Τα προαναφερόμενα ποσοστά ανήκαν ως εξής: 1) Το 0,21% ή 12/5600 εξ αδιαι-ρέτου στην Χ.Α., στην οποία ανήκε αυτό κατά τον κρίσιμο χρόνο ολοκλήρωσης της κτηματογράφησης και δημιουργίας των πρώτων εγγραφών. Ειδικότερα, στην τελευταία το ποοσοστό αυτό είχε περιέλθει από κληρονομία του πατέρα της Π.Α., που απεβίωσε στις 31.8.2000, την οποία (κληρονομία) αποδέχθηκε με την 23048/19.7.2004 πράξη της συμβο-λαιογράφου Πατρών Αλ.Δ., που μετα-γράφηκε νόμιμα στον τόμο 2340 και με αύξοντα αριθμό 176 των βιβλίων μετα-γραφών του Υποθηκοφυλακείου Πα-τρών και 2) το 2,11% ή 19/896 εξ αδιαι-ρέτου στους Ε.θυγ. Δημ.Α., Κ.Δημ.Α. και Φ.θυγ.Δημ.Α., στους οποίους ανήκε αυτό κατά τον κρίσιμο χρόνο ολοκλή-ρωσης της διαδικασίας κτηματογράφη-σης και δημιουργίας των πρώτων εγγρα-φών. Ειδικότερα, στους τελευταίους το άνω ποσοστό περιήλθε, κατά το Ό εξ αδιαιρέτου στον καθένα από κληρονο-μία του πατέρα τους Δ.Κ.Α., που απε-βίωσε το έτος 1981, χωρίς να αφήσει διαθήκη και κληρονομήθηκε από την σύζυγό του Μ. το γένος Α.Μ. (κατά το Ό

εξ αδιαιρέτου) και από τα εν λόγω τέκνα του (κατά το Ό εξ αδιαιρέτου το καθένα), καθώς και από κληρονομία της προαναφερόμενης μητέρας τους Μ., που απεβίωσε το έτος 1982, χωρίς διαθήκη, η οποία είχε στην κυριότητά της το Ό των 19/896 εξ αδιαιρέτου από την παραπάνω κληρονομία του συζύγου της. Τις κληρονομίες αυτές αποδέχθηκαν οι ανωτέρω και για λογαριασμό της μητέρας τους, όσον αφορά στην πρώτη, με την 23047/19.7.2004 πράξη της ως άνω συμ/φου, που μεταγράφηκε νομίμως στον τόμο 2340 και με αύξοντα αριθμό 175 των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών. Το όλο ως άνω ακίνητο είχε αποκτηθεί αιτία πωλή-σεως με το 26559/1895 συμβόλαιο του άλλοτε συμ/φου Πατρών Μ.Σ., που έχει μεταγραφεί νομίμως στα ως άνω βιβλία μεταγραφών στον τόμο 195 και με αύξ.αριθμό 39905, από τον Κ.Δημ.Α. και την σύζυγό του Φ., το γένος Νικ.Τα. κατά 50% ή 448/896 αδιαιρέτως ο καθένας. Το έτος 1933 απεβίωσε ο Κ.Δ.Α., χωρίς διαθήκη και κληρονομήθηκε από την άνω σύζυγό του κατά το Ό εξ αδιαιρέτου, δηλ. τα 112/896 αδιαιρέτως επί του ακινήτου και ανά 42/896 εξ αδιαιρέτου από τα οκτώ (8) τέκνα του, μεταξύ των οποίων οι δικαιοπάρο-χοι του ενάγοντος Γ. και Δ.Κ.Α., καθώς και ο Χ.Κ.Α., τον οποίο, αποβιώσαντα χωρίς διαθήκη το 1938, κληρονόμησαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2310/1920 που ίσχυαν τότε, κατά το ½ αδιαι-ρέτως η μητέρα του, δηλ. κατά 21/896 επί του ακινήτου και κατά το υπόλοιπο ½ αδιαιρέτως, δηλ. ανά 3/896 κάθε αδελφός του. Έτσι, η Φ.χήρα Κων.Α. απέκτησε από τις κληρονομίες αυτές τα 133/896 του ακινήτου, ενώ το δικό της εξ αγοράς άνω μερίδιο είχε μεταβι-βάσει στον γιό της Φ.Κ., που είχε μετα-γραφεί στον τόμο 379 και με αριθμό 102870 των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών. Η εν λόγω Φ.Κων.Α. απεβίωσε στις 12.3.1957 χω-ρίς διαθήκη και κληρονομήθηκε από τα τέκνα της Δ., Ε., Θ., Ι., Γ. και Α. και τα τέκνα του προαποβιώσαντος υιού της Ν., Α. και Κ. Επομένως, το άνω μερίδιό της των 133/896 περιήλθε κατά 19/896 σε κάθε τέκνο, που αποδέχθηκε την κληρονομία με την 429/1976 πράξη του συμ/φου Πατρών Σ.Π., μεταγραφείσα στον τόμο 1161 και με αριθμό 219817 των αυτών ως άνω βιβλίων μεταγραφών. Στις 29.11.1981 απεβίωσε ο Δ.Κων.Α., χωρίς διαθήκη και κληρονομήθηκε, κατά το Ό εξ αδιαιρέτου ο καθένας, από την σύζυγό του Μ. το γένος Α.Μ. και τα τέκνα του Κ., Φ. και Ε.. Το μερίδιο που είχε κατά τον θάνατό του ήταν 19/896 αδιαιρέτως, από την κληρονομία της μητέρας του, διότι είχε μεταβιβάσει τα υπόλοιπα εν ζωή. Στις 19.2.1982 απεβίωσε και η Μ.χήρα Δημ.Α., χωρίς διαθήκη και κληρονομήθηκε από τα ως άνω τρία τέκνα της, στα οποία τελικά περιήλθε το παραπάνω ποσοστό 19/896 του ακινήτου, κατ'ίσα μέρη. Οι εν λόγω κληρονομίες έγιναν αποδεκτές δια της παρόδου απράκτου της προς αποποίηση προθεσμίας, ενώ, όπως προεκτέθηκε, συντάχθηκε και η 23047/19.7.2004 πράξη αποδοχής της συμ/φου Πατρών Αλ.Δ. Περαιτέρω, στον δικαιοπάροχο της προαναφερόμενης άμεσης δικαιοπαρόχου του ενάγοντος (κατά το 0,21%) Χ.Α., πατέρα της Π.Γ.Α. το άνω ιδανικό μερίδιο των 4/280 αδιαιρέτως είχε περιέλθει από κληρονομία των αποβιωσάντων χωρίς διαθήκη γονέων του και δη: α) κατά ποσοστό 3/20 εξ αδιαιρέτου της όλης κληρονομίας του (υπαρχόντων και άλλων 4 τέκνων και συζύγου) από τον πατέρα του Γ.

Κων. Α., που απεβίωσε στις 30.7.1975 και β)κατά ποσοστό 1/20 αδιαιρέτως της όλης κληρονομίας του από την μεταποβιώσασα στις 5.7.1981 μητέρα του Χ.χήρα Γ.Α., που είχε κληρονομήσει τον άνω σύζυγό της κατά ποσοστό 5/20 της όλης κληρονομίας του, υπαρχόντων και άλλων 4 τέκνων. Οι κληρονομίες αυτές εγένοντο αυτοδικαίως αποδεκτές με την πάροδο απράκτου της προς αποποίηση προθεσμίας, αλλά και ρητώς εκ μέρους των υπολοίπων κληρονόμων με την 22882/5.2.2004 πράξη της συμ/φου Πατρών Αλμ.Δ., μεταγραφείσα στον τόμο 2328 και με αριθμό 337 των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών, εκ μέρους όμως της Χ. χήρας Γ.Α., δια των κληρονόμων της, με την 23048/19.7.2004 πράξη της παραπάνω συμβολαιογράφου. Εξάλλου, στον δι-καιοπάροχο των αμέσως ανωτέρω, Γ.Κων.Α., το ιδανικό μερίδιο, που ήταν 64/896, είχε περιέλθει, όπως και ανωτέ-ρω είχε εκτεθεί, ως εξής: Κατά 42/896 αδιαιρέτως από την ρηθείσα κληρο-νομία του αποβιώσαντος το 1933 πατέ-ρα του Κων/νου, κατά 3/896 από κλη-ρονομία του αδελφού του Χ., που απε-βίωσε το 1938 και, τέλος, από κληρο-νομία της μητέρας του (τα 19/896), που απεβίωσε το έτος 1957, όπως αναλύ-θηκε παραπάνω. Την τελευταία αυτή κληρονομία αποδέχθηκε δια των εξ αδιαθέτου κληρονόμων του και αυτοί δια των εξ αδιαθέτου κληρονόμων τους με την προαναφερθείσα 22882/5.2.2004 πράξη αποδοχής κληρονομίας της συμ/φου Πατρών Αλμ.Δ. Περαιτέρω, με το 19889/8.12.2004 συμβόλαιο της συμ/φου Πατρών Μ.Α. ο ενάγων αγόρασε ποσοστό 0,69% ή 1/144 εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου, εμβαδού 99,48 τ.μ., που βρίσκεται εντός της πόλεως των Πατρών, επί της οδού Γρηγορίου Ε΄, βό-ρεια με ιδιοκτησία Σπ.Σ. και νότια με ιδιοκτησίες Τ. (ανωτέρω α΄οικόπεδο), Φ. και Α. Το οικόπεδο αυτό βρίσκεται εντός της κτηματογραφημένης περιοχής του Δήμου Πατρέων και έχει ΚΑΕΚ 061673863011/0/0 με φερόμενη επιφά-νεια 119 τ.μ. Το παραπάνω ποσοστό ο ενάγων αγόρασε από τον Λ.Μιλτ.Μπ., ο οποίος το είχε αποκτήσει από κληρο-νομία της θείας του Ευ.Μ. του Λ. χήρα Αν.Τ., που απεβίωσε στην Πάτρα στις 30.4.1996, χωρίς να αφήσει διαθήκη, και την οποία αποδέχθηκε με την 19888/8.12.2004 πράξη της ίδιας πιο πάνω συμ/φου, μεταγραφείσα νομίμως στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκο-φυλακείου Πατρών στον τόμο 2340 και με αύξ. Αριθ.174, ενώ στην κληρονο-μηθείσα είχε περιέλθει από κληρονο-μία του συζύγου της Α.Τ. που απεβίω-σε, χωρίς διαθήκη και χωρίς τέκνα, στην Πάτρα στις 5.3.1996 και η κληρονομία αυτή έγινε αποδεκτή με την ίδια ως άνω πράξη από τον εν λόγω Λ. Μπ. ως νόμω υπόχρεο για λογαριασμό της ανωτέρω θείας του. Κατά το άρθρο 2 του ν.2308/1995 κλήθηκαν όσοι έχουν εμπράγματο ή άλλο εγγραπτέο στα κτηματολογικά βιβλία δικαίωμα σε ακίνητα της υπό κτη-ματογράφηση περιοχής να υποβάλλουν δήλωση με περιγραφή του δικαιώματος και αναφορά στην αιτία κτήσης του. Κατά την τηρούμενη, όμως, διαδικασία κτηματογράφησης τα ανωτέρω οικόπεδα εκ παραδρομής δεν καταχωρίστηκαν στους κτηματολογικούς πίνακες ως συνιδιοκτησία των ως άνω δικαιοπαρόχων του ενάγοντος, με αποτέλεσμα σήμερα, μετά το πέρας της κτηματογράφησης, τα επίδικα ακίνητα να εμφανίζονται στα κτηματολογικά φύλλα των βιβλίων του Κτηματολογικού Γραφείου Πατρών ως ακίνητα «αγνώστου ιδιοκτή-

τη» και να θεωρείται ότι ανήκουν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου μόλις καταστεί οριστική η πρώτη εγγραφή, λόγω της ανακριβούς πρώτης εγγραφής. Κατ'ακολουθίαν των όσων εκτέθηκαν, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αγωγή ως βάσιμη και κατ'ουσίαν, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό. Τέ-

67/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Φωτεινή Λαϊνά, Δημήτριος Βολτής,** Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Δημόσιο-ΚΕΔΕ. Μπορεί να εκπροσωπείται από τον διευθυντή της Δ.Ο.Υ. ή του τελωνείου κ.λ.π. αλλά απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών. Η επίδοση στο δημόσιο ολοκληρώνεται με την επίδοση και στον Υπουργό Οικονομικών. Χωρίς αυτήν την επίδοση, ανεξάρτητα αν επέρχεται βλάβη στο Δημόσιο, επέρχεται απαράδεκτο ή ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο. Οριστική απόφαση. Έννοια. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη (532 ΚΠολΔ) δεν είναι οριστική και δεν χωρεί εναντίον της έφεση. Περιστατικά.

Κατά το άρθρο 126 &1 εδ. ε΄ ΚΠολΔ, η επίδοση για το δημόσιο γίνεται σε εκείνους που το εκπροσωπούν σύμφωνα με το νόμο. Εξάλλου, κατά το άρθρο 85&1 του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974), επί δικών του νομοθετήματος αυ-τού το δημόσιο εκπροσωπεί ο διευθυντής του δημοσίου ταμείου, κατά του οποίου στρέφεται και κοινοποιείται κά-θε δικόγραφο με ποινή απαραδέκτου. Σε κάθε, όμως, περίπτωση, με την ίδια ως άνω ακύρωση, απαιτείται κοινοποίηση του δικογράφου και στον Υπουργό των Οικονομικών. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 5 του «Κώδικος Νόμων περί δικών του Δημοσίου (διάταγμα 26.6/10-7-1944) «μόνο οι προς τον Υπουργόν Οικονομικών κατά τας διατάξεις του από 24/28 Μαρτίου 1867 ν. ρλρ΄ γενόμεναι κοινοποιήσεις οποιουδήποτε δι-κογράφου επί δικών του Δημοσίου πα-ράγουσι εννόμους συνεπείας. Η διάταξις εφαρμόζεται και όταν το δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικώς εκ μέρους των διευθυντών ταμείων ή οικονομικών εφόρων ή τελωνών ή ετέρου οιουδήποτε κρατικού οργάνου, της προς τον Υπουργόν Οικονομικών επιδόσεως απαιτουμένης και τότε ως προσθέτου τοιαύτης, επί συνεπεία ακυρότητος αυτεπαγγέλτως εξεταζομένης». Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι, για να είναι έγκυρη η επίδοση προς το δημόσιο του σχετικού δικογράφου, πρέπει να γίνει, με ποινή απαραδέκτου στις δί-κες του ΚΕΔΕ, ακυρότητας δε στις λοι-πές, τόσο στον Υπουργό Οικονομικών, όσο και στο αρμόδιο όργανο και τούτο για μεγαλύτερη εξασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν δεν επιδοθεί το δικόγραφο και στον Υπουργό Οικονομικών, η επίδοση δεν έχει ολοκληρωθεί και δεν παράγει έννομες συνέπειες, με αποτέ-λεσμα, ανεξαρτήτως βλάβης του δημο-σίου, να επέρχεται απαράδεκτο ή

ακυ-ρότητα, η οποία εξετάζεται και αυτε-παγγέλτως από το Δικαστήριο (Ολ.ΑΠ 34/1988 ΝοΒ 37.1200, ΑΠ 1778/1999 Ελλ.Δικ. 41.1001). Τέλος, στην διάταξη του άρθρου 513&1 ΚΠολΔ, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 α του Ν.2207/94, ορίζονται τα εξής: «Έφεση επιτρέπεται μόνο κατά των αποφάσεων που εκδίδονται στον πρώτο βαθμό: α) εκείνων που παραπέμπουν την υπόθε-ση στο αρμόδιο δικαστήριο λόγω αναρ-μοδιότητας, β)των οριστικών αποφά-σεων που περατώνουν όλη την δίκη ή μόνο την δίκη για την αγωγή ή για την ανταγωγή. Κατά των αποφάσεων αυτών που έχουν εκδοθεί ερήμην έφεση επι-τρέπεται από την δημοσίευσή τους. Αν η απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά των ορι-στικών διατάξεων πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη». Από το συνδυα-σμό της διάταξης αυτής προς τις διατά-ξεις των άρθρων 308,309,321,539 και 533 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι οριστική απόφαση είναι εκείνη που περατώνει την δίκη με την παραδοχή ή την απόρ-ριψη της αγωγής και απεκδύει το δικα-στήριο της περαιτέρω εξουσίας του σχε-τικά με το αγωγικό αίτημα. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτη-ση της αγωγής για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι οριστική, γι'αυτό δεν υπόκειται σε έφεση και η ασκούμενη απορρί-πτεται και αυτεπαγγέλτως ως απαρά-δεκτη κατ'άρθρο 532 ΚΠολΔ (ΕΑ 954/97 Ελλ.Δικ. 40.409, ΕΑ 1582/88 Ελλ.Δικ. 32.993 Σ. Σαμουήλ «Η έφεση» έκδ.Δ΄&216,221). Στην προκείμενη πε-ρίπτωση, η ανακόπτουσα Εθνική Τρά-πεζα της Ελλάδος, με την από 28-1-2003 ανακοπή της, στρεφομένη κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκ-προσωπουμένου από τον προϊστάμενο της ΔΥΟ Αγρινίου, ζήτησε να μεταρρυθ-μιστεί ο υπ'αριθμ. 4265/15-1-2003 πίνα-κας κατάταξης δανειστών της συμβολαι-ογράφου Αγρινίου ....για τους αναφε-ρομένους σ'αυτή (ανακοπή) λόγους. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την 254/2003 απόφασή του, κήρυξε απαράδε-κτη την συζήτηση της παραπάνω ανα-κοπής, γιατί δεν έγινε επίδοση του δικο-γράφου της και στον Υπουργό των Οι-κονομικών. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται η ανακόπτουσα, υπο-στηρίζοντας, ότι δεν απαιτείται τέτοια πρόσθετη επίδοση της ανακοπής, γιατί οι παραπάνω διατάξεις των άρθρων 85&1 του ΚΕΔΕ και 5 του κώδικος Νό-μου περί δικών του Δημοσίου, αντίκειται τόσο στην διάταξη του άρθρου 20&1 του Συντάγματος, όσο και στην διάταξη του άρθρου 6&1 της ΕΣΔΑ. Η ανωτέρω όμως απόφαση, σύμφωνα με τα εκτιθέ-μενα στο δεύτερο σκέλος της μείζονος σκέψης, δεν είναι οριστική και συνεπώς δεν υπόκειται σε έφεση. Δεν έχει δε ση-μασία αν νόμιμα ή όχι κηρύχθηκε απα-ράδεκτη η συζήτηση, καθόσον εάν δεν συνέτρεχε λόγος απαραδέκτου της συ-ζήτησης, η απόφαση ως μη οριστική ανακαλείται από το ίδιο δικαστήριο (ΕΑ 954/97 ό.π., ΕΑ 2508/93 Ελλ.Δικ. 36.1545). Συνακόλουθα, πρέπει ν' απορριφθεί η έφεση ως απαράδεκτη και να καταδικαστεί η ανακόπτουσα στα μισά δικαστικά έξοδα του εφεσιβλή-του του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (άρθρα

94/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Φαίδων Κουλούρης, Τάκης Ανδρονόπουλος**).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Η αγωγή για αναγνώριση του δικαιούχου της αποζημίωσης μπορεί να γίνει κατά την τακτική διαδικασία ταυτόχρονα με την αγωγή καταψήφισης της αποζημίωσης χωρίς να είναι αναγκαίο να έχει προηγηθεί για την άσκηση της καταψηφιστικής αγωγής η αναγνώριση του δικαιούχου αποζημίωσης. Ανάκληση της απαλλοτρίωσης. Περιστατικά.

Όπως προαναφέρθηκε η αναγνώριση ως δικαιούχου της αποζημιώσεως του κυρίου του απαλλοτριωθέντος μπορεί να γίνει κατά την τακτική διαδικασία, ταυτόχρονα με την αγωγή καταψήφισης της αποζημιώσεως, χωρίς να είναι αναγκαίο να έχει προηγηθεί για την άσκηση της καταψηφιστικής αγω-γής, η αναγνώριση του δικαιούχου αποζημίωσης, αφού στην καταψηφιστική αγωγή περιλαμβάνεται λογικά και αν δεν διατυπώνεται πανηγυρικά αίτη-μα ν'αναγνωρισθεί ο ενάγων δικαιούχος αποζημιώσεως, πρέπει ν'απορριφθεί ο σχετικός λόγος έφεσης αλλά και ο έτερος, περί αυτοδίκαιης άρσης της απαλλοτρίωσης κατ'άρθρο 11 παρ.3 του Ν.2882/2001 για τον λόγο ότι, αφενός η αρχή δεν εξέδωσε μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, βεβαιωτική πράξη για την επελθούσα αυτοδίκαιη άρση, ενώ παράλληλα η ενάγουσα δεν είχε υποχρέωση να ζητήσει την βεβαίωση της αυτοδίκαιης άρσης, αλλά μόνο δυνατότητα να το ζητήσει κατ'άρθρο 11 παρ.4 του Ν.2882/2001.

118/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου** Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Αντώνιος Μπιλιάνης, Χρήστος Παΐσιος, Βασίλειος Βλαχογιάννης**)

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου. Ποσοστά επί του ποσού της αποζημίωσης.

Καταδικάζει το υπόχρεο προς αποζημίωση, αιτούν στην από 29-11-2004 αίτηση και καθ΄ ου στις υπόλοιπες αιτήσεις και την ανταίτηση, Ελληνικό Δημόσιο στην καταβολή της δικαστικής δαπάνης των αντιδίκων των δικαιούχων της αποζημίωσης, την οποία (δικαστική δαπάνη) ορίζει: α) σε ποσοστό 3% για όσους άσκησαν αυτοτελείς αιτήσεις και σε ποσοστό 2% για όσους άσκησαν ανταίτηση, επί του ποσού της οριστικής αποζημίωσης που προσδιορίστηκε με την απόφαση αυτή, ως αμοιβή των πληρεξουσίων Δικηγόρων τους για τη σύντα-

ξη των αιτήσεων και της ανταίτησης και β) στο ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ, ως αμοιβή καθενός από τους πληρεξούσιους Δικηγόρους τους για την παράστασή τους ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου και του παρόντος Δικαστηρίου και για λοιπά, απαραίτητα για τη διεξαγω-γή και υπεράσπιση της δίκης έξοδα.

130/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου** Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Δημόσιον. Εγγύηση προς Τράπεζα υπέρ δανειολήπτη. Χρέος 268.753,65 ευρώ. Προσωπική κράτηση του οφειλέτη. Προσωπική κράτηση επτά μηνών ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης. Είναι η ποσοτικώς ενδεδειγμένη. Απόρριψη εφέσεως του

Από τα έγγραφα που επικαλείτ-αι και προσκομίζει νομίμως το εκκαλούν αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Ο εφεσίβλητος καθού η αίτηση, ο οποίος και πρωτοδίκως δικάστηκε ερήμην, είχε λάβει από την Εμπορική Τράπεζα με την εγγύηση του εκκαλούντος Ελληνικού Δημοσίου βιοτεχνικό δάνειο ύψους 127.763,77 Ευρώ (δάνειο ΚΑΧΚΕΕΔ). Αθέτησε τη συμβατική του υποχρέωση έναντι της δανείστριας Τράπεζας και το εκκαλούν με μόνη τη βεβαίωση της απαίτησης του από την εγγύηση λόγω καταπτώσεως αυτής υποκαταστάθηκε από το νόμο (νόμιμη εκχώρηση) στα δι-καιώματα της δανείστριας κατά του εφε-σίβλητου πρωτοφειλέτη, το χρέος του οποίου μαζί με τις νόμιμες προσαυξή-σεις λόγω καθυστέρησης, ανήλθε συνο-λικά σε 268.753,65 Ευρώ (βασική οφει-λή 127.763,77 Ευρώ και 140.989,88 Ευρώ οι προσαυξήσεις λόγω καθυστέ-ρησης), όπως τούτο προκύπτει από τον προσκομιζόμενο με επιμέλεια του εκ-καλούντος πίνακα χρεών με ημερομηνία 12 Αυγούστου 2003 της Α΄ ΔΟΥ Πα-τρών (Για το ότι το Ελληνικό Δημόσιο υποκαθίσταται εν προκειμένω ex lege στα δικαιώματα του δανειστή κατά του πρωτοφειλέτη κατ΄ απόκλιση από τις γενικές διατάξεις του ΑΚ περί εγγυή-σεως και ειδικότερα αυτής του άρθρου 858, βλ. ΑΠ 1564/2005 Νόμος). Η παραπάνω ληξιπρόθεσμη οφειλή του εφεσιβλήτου προς το Δημόσιο βεβαιώθηκε από την Α΄ΔΟΥ Πατρών και σ΄ αυτό (εφεσίβλητο) επιδόθηκε την 25 Ιουνίου 2003 η υπ΄ αριθμ. 12033/8-5-2003 Α/Α 1065/2003 ατομική ειδοποίηση ληξιπροθέσμου χρέους (βλ. την 13977/25-6-2003 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Πατρών Αγγελικής Σπηλιωτοπούλου). Ο εφεσίβλητος κρύβεται επιμελώς, είναι αναξιόχρεος και δεν έχει εμφανή περιουσιακά στοιχεία, ώστε το Δημόσιο να μπορέσει να ικανοποιήσει την απαίτηση του με αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας του. Εν όψει των περιστάσεων αυτών αλλά και του μεγέθους της οφειλής του εφεσίβλητου (268.753,65 Ευρώ μαζί με τις προσαυξήσεις), η διάρκειας επτά (7) μηνών προσωπική κράτηση που επιβλήθηκε

σ΄ αυτόν (εφεσίβλητο) με την εκκαλούμενη απόφαση για το ως άνω χρέος του προς το Δημόσιο ως μέσο αναγκαστικής (διοικητικής κατά τον ΚΕΔΕ) εκτέλεσης προς είσπραξη της απαίτησης αυτής, είναι ποσοτικώς η ενδεδειγμένη και προσήκουσα και όχι υπερβολικά μικρή, τελώντας σε αναντιστοιχία κυρίως με το ύψος του χρέους, όπως αβάσιμα υποστηρίζει το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο με την έφεσή του, αν, συνεκτιμώμενο αναλόγως, ληφθεί υπόψη προεχόντως το γεγονός, το οποίο διέλαθε της προσοχής του Πρωτόδικου Δικαστηρίου και δεν μπορεί να επανορθωθεί από το δευτεροβάθμιο χωρίς τον κίνδυνο χειροτέρευσης της θέσης του εκκαλούντος, ότι για την επίδικη απαίτηση, προερχό-μενη κατά τα άνω από νόμιμη υποκα-τάσταση (νόμιμη εκχώρηση) με βάση σχέση ιδιωτικού δικαίου (δανειακή σύμ-βαση με εγγύηση του Ελληνικού Δημο-σίου) και όχι σχέση δημόσιου χαρακτή-ρα όπου το Δημόσιο υπερέχει του αντισυμβαλλόμενου (λ.χ. απαίτηση φόρου), η προσωποκράτηση του πρωτοφειλέτη για χρέος του προς το Δημόσιο, που υποκαταστάθηκε λόγω κατάπτωσης της εγγύησης στα δικαιώματα του δανειστή, ο οποίος όμως δεν είχε για το ίδιο χρέος ευχέρεια προσωποκράτησης, είναι προβληματική, διότι από τα άρθρα 462, 463 ΑΚ προκύπτει η βασική αρχή ότι η εκχώρηση (συμβατική ή νόμιμη) δεν μεταβάλλει τη θέση του οφειλέτη έναντι του εκδοχέα ούτε προς το χειρότερο, ούτε προς το καλύτερο (βλ. σχετικώς και Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό δίκαιο, γενικό μέρος, έκδοση 1999, παράγραφος 42 αριθμό 55 σελίδα 421). Επομένως η έφεση του αιτούντος Ελληνικού Δημοσίου πρέπει να απορριφθεί στην ουσία.

211/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παρασκευή Σφαέλου,** Ανδρέας Ζήκος).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Καθορισμός προσωρινής τιμής μονάδας αποζημίωσης από το Μονομελές Πρωτοδικείο που συζητήθηκε στις 24-2-2004. Αίτηση καθορισμού οριστικής τιμής μονάδας στο Εφετείο που συζητήθηκε στις 12-5-2005. Θα καθοριστεί η τιμή μονάδας με βάση την αξία της συζήτησης της αίτησης ενώπιον του Εφετείου γιατί μεταξύ των δύο συζητήσεων μεσολάβησε χρόνος μεγαλύτερος του ενός έτους. Αμοιβή δικηγόρου για σύνταξη προτάσεων και ανταιτήσεως που ασκήθηκε με τις

Μετά από σχετική αίτηση του δικαιούχου της αποζημίωσης στο Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών και ανταίτηση του υπόχρεου Δήμου Πατρών, οι οποίες συζητήθηκαν στο ακροατήριο του στις 24-2-2004, εκδόθηκε η υπ΄ αρ. 620/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, με την οποία κα-θορίστηκε προσωρινά τιμή μονάδας αποζημίωσης για το απαλλοτριούμενο ακίνητο, το ποσό των 165 ευρώ ανά τ.μ. Επομένως, κρίσιμος στην προκείμενη περίπτωση, χρόνος για τον καθορισμό της οριστικής τιμής μονάδας αποζημίωσης για το ως άνω απαλλοτριούμενο ακίνητο είναι ο χρόνος της ενώπιον του

παρόντος δικαστηρίου συζητήσεως της κρινόμενης αίτησης και ανταίτησης, ήτοι η 12-5-2005, αφού από τη συζήτηση της αιτήσεως για καθορισμό προσωρινής τιμής μονάδας αποζημίωσης μέχρι την συζήτηση της κρινόμενης αίτησης έχει μεσολαβήσει χρονικό διάστημα με-γαλύτερο του έτους (άρθρ. 17 παρ. 2 εδ. β΄ του Συντάγματος και 13 παρ. 2 του Ν. 2882/2001, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 4 του Ν. 2895/2002. Καταδικάζει τον υπόχρεο σε αποζημίωση Δήμο Πατρέων στα εν γένει δικαστικά έξοδα του καθού η αίτηση – ανταιτούντος και συγκεκριμένα: α) στην αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου του για τις παραστάσεις μετά των εξόδων, που ανέρχεται σε τριακόσια πενήντα (350) ευρώ και β) στην αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου του για τη σύνταξη των προτάσεων και της ασκηθείσας με αυτές ανταίτησης, που ανέρχεται σε ποσοστό 2% επί του ποσού της αποζημίωσης, που δικαιούται.

337/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Βασιλική Καραγιάννη** Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ο μισθωτής και γενικά ο νομέας του απαλλοτριωθέντος, δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης, εφόσον δεν έχει εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου.

…Συνάγονται τα ακόλουθα: α) Ότι ο νομοθέτης περιόρισε τον αριθμό των προσώπων και καθόρισε επακριβώς τα πρόσωπα τα οποία δύνανται να προσλάβουν την ιδιότητα του διαδίκου στις δίκες καθορισμού τιμής μονάδας αποζημίωσης λόγω αναγκαστικής απαλλοτριώσεως. β) Ακόμη ο νομοθέτης, συνεπής προς την διάταξη του άρθ-ρου 17 του Συντάγματος και της δια-τάξεις των άρθρων 947, 948, 949, 999 και 1000 ΑΚ περιόρισε την προβλεπόμενη από το άρθρο 17 του Συντάγματος και άρθρο 13 του Ν.Δ. 797/71 επιδι-καζόμενη αποζημίωση λόγω απαλλο-τριώσεως μόνον για τα ακίνητα πρά-γματα και τα επ΄ αυτών υπάρχοντα κτί-σματα, μόνιμες κατασκευές, δένδρα ή φυτείες ως και πάντα τα κατά τα άρθρα 953 και επ. του ΑΚ συστατικά του πράγματος. Και περαιτέρω την αποζημίωση αυτή από την απαλλοτρίωση των ως άνω αντικειμένων παρέχει όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 26 και 27 παρ. 4 και 5 του Ν.Δ. 797/71 μόνον στους αναγνωριζόμενους κατά την διαγραφόμενην στα άρθρα αυτά (και τον Κώδ. Πολ. Δικ.) διαδικασία ως κυρίους ή έχοντες έτερον εμπράγματον δικαίωμα (από τα περιοριστικώς αναφερόμενα στο Νόμο – άρθρο 973 ΑΚ), και απέκλεισε ρητώς την αναγνώριση ως δικαιούχο αποζημιώσεως από αναγκαστική απαλλοτρίωση τον έχοντα επί του απαλλοτριωθέντος δικαίωμα νο-μής (άρα και κατοχής) διαλαβών (ο νομοθέτης) στην παρ. 5 του άρθρου 27 του Ν.Δ. 797/71 ρητώς «μόνη η απόδειξις της νομής ουδέν δικαίωμα προς απο-ζημίωσιν θεμελιοί». Την αυτήν αρχή

επα-ναλαμβάνει και η παράγραφος 9 του άρθρου 26 του Ν. 2882/2001 κατά την οποίαν «η νομή καθ΄ εαυτήν δεν θεμελιώνει δικαίωμα αποζημίωσης». Συνακόλουθα προς όσα εκτέθηκαν ο έχων δικαίωμα κατοχής επί του απαλλοτριωθέντος ακινήτου συνεπεία της έννομης σχέσης της μισθώσεως αυτού, έννομη σχέση η οποία λύεται με την συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως και ο μισθωτής κατά τα εκτεθέντα έχει υπο-χρέωση να παραδώσει το μίσθιο ακίνη-το στον υπέρ ού η απαλλοτρίωση, δεν έχει δικαίωμα αποζημιώσεως για τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για μεταφορά κινητού πράγματος εκ του μισθίου, το οποίο τοποθέτησε στο μίσθιο προς εξυπηρέτηση του υπ΄ αυτού ασκουμένου δικαιώματος της μισθώσεως και μη αποκτήσαντος τούτου την ιδιότητα του συστατικού του απαλλοτριωμένου ακινήτου, ουδέ του μισθωτού έχοντος την ιδιότητα του εμπραγμάτου δικαιούχου επ΄ αυτού (απαλλοτριωμένου ακινήτου). Στην προκείμενη περίπτωση εφόσον ο απολειπόμενος αιτών εκθέτει ότι είναι μισθωτής του με αριθμ. 58 του οικείου κτηματολογικού πίνακος ακινήτου ιδιοκτησίας... που απαλλοτριώθηκε αναγκαστικώς για δημόσια ωφέλεια ήτοι για την κατασκευή του γ΄ τμήματος της οδού Παράκαμψη Ναυπάκτου, όπου διατηρούσε επιχείρηση επεξεργασίας σιδήρου και είχε τοποθετήσει επ΄ αυτού μία γερανογέφυρα, την οποία υποχρεώθηκε να απομακρύνει, δεν δικαιούται, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα να ζητήσει για τις δαπάνες μεταφοράς της τον προσδιορισμό οριστικής αποζημίωσης, αφού αυτός δεν έχει εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου που απαλλοτριώθηκε αλλά απλό δικαίωμα κατοχής που απορρέει από τη σύμβαση της μίσθωσης και η ανωτέρω γερανογέφυρα δεν έχει αποκτήσει την ιδιότητα του συστατικού ώστε συντρεχούσης και της αμέσως ανωτέρω προϋποθέσεως ήτοι της ύπαρξης εμπραγμάτου δικαιώματος του αιτούντος επί του απαλλοτριωθέντος να μπορεί να επιδικαστεί σ΄ αυτόν αποζημίωση και συνεπώς για το λόγο αυτό η υπό κρίση αίτηση είναι μη νόμιμη ως προς τον αιτούντα και πρέπει να απορριφθεί, καταδικαζομένου τούτου και στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων του καθού κατ΄ άρθρα 191, 176 του ΚΠολΔ, λόγω της ήττας του.

419/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παρασκευή Σφαέλου, Αμαλία Μάρκου**).

Πράξη εφαρμογής. Δένδρα, φυτείες, μανδρότοιχοι, συρματοπλέγματα και λοιπές εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες σε ιδιοκτησίες που μεταβάλλουν ιδιοκτήτη με την πράξη εφαρμογής, αποζημιώνονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Ο καθορισμός της αποζημίωσης γίνεται από την Επιτροπή του π.δ. 5/1986. Σε περίπτωση διαφωνίας αποφαίνεται το αρμόδιο καθύλην δικαστήριο. Χρόνος κρίσιμος ο χρόνος συνεδρίασης της

Στο άρθρο 12 του Ν. 1337/1983 ορίζονται οι όροι και η διαδικασία εκδό-

σεως και κυρώσεως της πράξεως εφαρ-μογής της πολεοδομικής μελέτης που προβλέπεται στα άρθρα 6 και 7 του ίδιου νόμου. Ειδικώς στην παράγραφο 7 εδαφ. δ΄ του ίδιου άρθρου 12, ορίζεται ότι δένδρα, φυτείες, μανδρότοιχοι, συρματοπλέγματα, πηγάδια και λοιπές εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες σε ιδιοκτησίες που με την πράξη εφαρμογής μεταβάλλουν ιδιοκτήτη, αποζημιώνονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Το ποσό της αποζημίωσης καθο-ρίζεται από την επιτροπή του Π.Δ. 5/1936, όπως ισχύει κάθε φορά και καταβάλλεται στον δικαιούχο. Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς την αξία των ανωτέρω, αποφαίνεται το καθύλην αρμόδιο δικαστήριο με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι ο καθορισμός του ποσού της αποζημιώσεως των επικειμένων των ως άνω ακινήτων που με την πράξη εφαρμογής αλλάζουν ιδιοκτήτη, δεν ανατέθηκε στο δικαστήριο αλλά στην επιτροπή του Π.Δ. 5/1986 και στο δικαστήριο (και στην προκείμενη περίπτωση στο Μονομελές Πρωτοδικείο σύμφωνα με τα άρθρα 739 και 740 του ΚΠολΔ) ανατέθηκε μόνο η απόφαση σε περίπτωση διαφωνίας ως προς την αξία που καθόρισε η Επιτροπή. Από τις ως άνω όμως διατάξεις δεν ορίζεται ο χρόνος ο οποίος λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της αξίας των επικειμένων και το κενό αυτό θα πρέπει να καλυφθεί με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων για την ταυτότητα του νομικού λόγου. Σε αντιστοιχία επομένως με τις διατάξεις περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, κρίσιμος χρόνος για τον προσδιορισμό της αξίας , είναι ο χρόνος συνεδριάσεως της Επιτροπής του Π.Δ. 5/1986 η οποία είναι και το αρμόδιο όργανο (προσωρινού) προσδιορισμού της αποζημίωσης, όπως κρίσιμος χρόνος προσδιορισμού της αξίας απαλλοτριωθέντος ακινήτου είναι αυτός της συζητήσεως της αιτήσεως προσωρινού προσδιορισμού της αποζημίωσης. Η άποψη που υποστηρίζει ότι κρίσιμος χρόνος για τον προσδιορισμό της αξίας των επικειμένων είναι αυτός της συζητήσεως ενώπιον του δικαστηρίου που αποφαίνεται επί της διαφωνίας, παραβλέπει το γεγονός ότι δεν ανατέθηκε στο δικαστήριο ο (προσωρινός) καθορισμός τα αποζημιώσεως. Εξάλλου η άποψη που υποστηρίζει ότι κρίσιμος χρόνος είναι αυτός της κύρωσης από το Νομάρχη της πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης, στερείται δικαιολογητικής βάσεως, πέρα από το ότι ο χρόνος αυτός απέχει πολύ από αυτόν της συνεδριάσεως της Επιτροπής (μεσολαβεί χρόνος δύο ετών) με αποτέλεσμα να μην αποζημιώνονται πλήρως τα επικείμενα.

504/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Διονύσιος Ζαχαρόπουλος,** δικαστικός αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Η προθεσμία προς άσκηση αιτήσεως για οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης είναι εξάμηνη όταν δεν έχει κοινοποιηθεί η απόφαση.

Η προθεσμία αυτή για τους καθών η απαλλοτρίωση δεν αναστέλλεται κατά τις δικαστικές διακοπές ούτε και κατά την περίοδο από 1 έως 31 Αυγούστου. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για το Ελληνικό Δημόσιο. Έτσι όμως η διάταξη της μη αναστολής για τους ιδιώτες είναι αντισυνταγματική και ισχύει γι΄ αυτούς ότι ισχύει και για το δημόσιο. Ο προβλεπόμενος στη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 2882/2001 περιορισμός της αρμοδιότητος του Εφετείου σε μόνο τον προσδιορισμό της αποζημίωσης και της ιδιαίτερης αποζημίωσης του άρθρου 13 παρ. 4 είναι ανίσχυρος γιατί προσκρούει στο άρθρο 1 του πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Τεκμήριο της ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών (ν. 653/1977). Άρθρο 33 ν. 2971/2001 που προβλέπει ειδική διαδικασία είναι ανίσχυρο. Συστατικά του ακινήτου που δεν περιέχονται στην απόφαση για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή στον κτηματολογικό

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 εδ. γ΄του Ν. 2882/2001, η προθεσμία για την άσκηση αίτησης οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης του απαλλοτριωμένου είναι έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου που προέβη στον καθορισμό της προσωρινής αποζημίωσης, αν η απόφαση αυτή δεν κοινοποιήθηκε. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, οριστικοποιείται, ως προς το διάδικο που δεν άσκησε αίτηση, η αποζημίωση που έχει οριστεί προσωρινώς. Αναστολή της προθεσμίας αυτής κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών δεν προβλέπεται ως προς τους καθών η απαλλοτρίωση ιδιώτες, τρέχει δε η προθεσμία αυτή και κατά την περίοδο από 1ης έως 31ης Αυγούστου, αφού δεν περιλαμβάνεται στο άρθρο 147 παρ. 7 του ΚΠολΔ. αντί-θετα κατά το άρθρο 11 του Κωδ. Δ/τος της 26.6./10.7.1944 «περί κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου», η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ, σε όλες τις δίκες του Δημοσίου ουδεμία απολύτως προθεσμία τρέχει σε βάρος του κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, ήτοι από 1-7 έως 16-9 κάθε έτους (άρθρο 11 παρ. 2 Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων), οι δε αρξάμενες προθεσμίες αναστέλλονται. Η καθιερούμενη με τη διάταξη αυτή του άρθρου 11 του Κ.Δ. της 26.6/10.7.1944 αναστολή μόνον υπέρ του Δημοσίου θεσπίζει αδικαιολογήτως άνιση προνομιακή μεταχείριση του Δημοσίου σε σχέση προς τους ιδιώτες διαδίκους, άρα αντιβαίνει στο άρθρο 4 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος και στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία έχει κυρωθεί με το ν.δ. 53/1974 και έχει υπερνομο-θετική ισχύ (άρθρο 28 παρ. 1 του Συντ.). Προς άρση της ανισότητας αυτής επι-βάλλεται να επεκταθεί η ως άνω ανα-στολή και υπέρ των ιδιωτών διαδίκων, οι οποίοι, επομένως, όταν αντιδικούν προς το Δημόσιο δικαιούνται επίσης κατά τη διάρκεια των δικαστικών δια-κοπών όμοια αναστολή προθεσμιών (βλ. ΟλΑΠ 12/2002 ΝοΒ 51.659 που αναφέρεται στο καθεστώς του Ν.Δ. 797/1971).

Περαιτέρω, το άρθρο 17 παρ. 1, 2 και 4 του Συντάγματος, ορίζει: 1) Η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του Κράτους, τα δικαιώματα όμως που απορρέουν από αυτή δεν μπορούν να ασκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος. 2) Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον

προσήκοντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση. ... 4) Η αποζημίωση ορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια. ... Νόμος μπορεί να προβλέπει την εγκαθίδρυση ενιαίας δικαιοδοσίας, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 94, για όλες τις διαφορές και υποθέσεις που σχετίζονται με απαλλοτρίωση, καθώς και την κατά προτεραιότητα διεξαγωγή των σχετικών δικών. Το δε άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 2882/2001 ορίζει ότι η αποζημίωση του απαλλοτριούμενου, καθώς και η τυχόν κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 13 ιδιαί-τερη αποζημίωση, προσδιορίζεται (με δικαστική απόφαση) κατά τη διαγραφόμενη στα άρθρα 18-20 του νόμου αυτού ειδική διαδικασία. Η έννοια της διατάξεως αυτής, η οποία πρέπει να ερμηνευθεί με βάση την ανωτέρω διάταξη του Συντάγματος, καθώς και το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Συμβάσεως της Ρώμης, που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974 και κατά το άρθρο 28 του Συντάγματος έχει αυξημένη ισχύ έναντι των κοινών νόμων, ορίζει δε ότι «Πάν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. ... », είναι ότι αντικείμενο της δίκης του καθορισμού αποζημιώσεως είναι η αποζημίωση εν συνόλω λαμβανομένη, δηλαδή η χορήγηση αποζημιώσεως σε σχέση με την αξία του απαλλοτριωθέντος ακινήτου, ο προσδιορισμός της ωφέλειας του ιδιο-κτήτη αυτού, όπου η ύπαρξή της επη-ρεάζει τις εκ της απαλλοτριώσεως αξι-ώσεις του, κάθε άλλο θέμα συναφές με την απαλλοτρίωση και η δικαστική δαπάνη. Συνεπώς, ο προβλεπόμενος στη διάταξη αυτή περιορισμός της αρ-μοδιότητας του Εφετείου σε μόνο τον προσδιορισμό της αποζημιώσεως και της ιδιαίτερης αποζημίωσης του άρθρου 13 παρ. 4 είναι ανίσχυρος, γιατί προσ-κρούει στην ανωτέρω διάταξη του άρθ-ρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτο-κόλλου της ΕΣΔΑ. Εξάλλου, το άρθρο 33 του Ν. 2971/2001, με το οποίο ορί-στηκε ότι το τεκμήριο ωφέλεια των πα-ρόδιων ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του Ν. 653/1977 είναι μαχητό, καθορίζει μεν ως αρμόδιο δικαστήριο για την κρίση του ανωτέρω τεκμηρίου το αρμόδιο – και για τον οριστικό προσδιορισμό της οριστικής αποζημιώσεως – εφετείο, πλην όμως καθορίζει ειδική διαδικασία για την εκδίκαση της υποθέσεως, αφού τηρηθεί η διαγραφόμενη στο άρθρο αυτό προδικασία, καθορίζοντας μάλιστα ανατρεπτική προθεσμία υποβολής του αιτήματος από τον ενδιαφερόμενο. Σύμφωνα λοιπόν με τη διάταξη αυτή, η δίκη για την ανατροπή του τεκμηρίου αίτημα έχει την ανάλογη διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα κήρυξης της απαλλοτρίωσης και προϋποθέτει για το παραδεκτό την τήρηση ορισμένης προδικασίας που διαγράφεται λεπτομερώς στις παραγράφους 2-6 και συγκεκριμένα αίτηση του ενδιαφερόμενου ιδιοκτήτη στον φορέα του έργου μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 2 μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού προσδιορισμού ή απ΄ ευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης, σύγκληση και γνωμοδότηση περί του ζητήματος ειδικής επιτροπής, διαβίβαση του φακέλου από την αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση στον πρόεδρο του αρμόδιου εφετείου και ορισμό δικασίμου. Συνεπώς, με τη ρύθμιση αυ-τή καθίσταται εξ ορισμού αδύνατη η με ενιαία διαδικασία και απόφαση επίλυση (σε εύλογη πάντοτε προθεσμία) όλων των διαφορών που αφορούν κάθε είδους απαιτήσεις για αποζημίωση

από αναγκαστική απαλλοτρίωση, όπως επιτάσσεται κατά τα προαναφε-ρόμενα από το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ. Η διαδικασία περιπλέκεται υπέρμετρα και η δίκαιη ισορροπία ανατρέπεται σε βάρος του ιδιώτη. Γι΄ αυτό προσκρούει στο άρθρο 17 του Συντάγματος και στη διάταξη του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και είναι ανίσχυρη. Επομένως, αν στα πλαίσια του οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως υποβληθεί αίτημα περί αναγνωρίσεως του ιδιοκτήτη του απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό ότι δεν ήταν ωφελούμενος και συνεπώς δεν υποχρεούνταν σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών, ούτε σε αυτοαποζημίωση, το Εφετείο είναι αρμόδιο να εξετάσει ενιαία κατά τη διαδικασία αυτή όλα τα ζητήματα που αφορούν α) στη χορήγηση αποζημιώσεως σε σχέση με την αξία του απαλλοτριούμενου ακινήτου, β) την αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημιώσεως, γ) την ύπαρξη ή όχι ωφέλειας του ιδιοκτήτου απαλλοτριούμενου ακινήτου, που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό και περαιτέρω την υποχρέωση συμμετοχής του ή όχι στις δαπάνες απαλλοτριώσεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 και 3 του Ν. 653/1977 και δ) το αίτημα περί της δικαστικής δαπάνης (βλ. ΟλΑΠ 10 και 11/2004 Αρμ. 58.1194, που αναφέρονται στο καθεστώς του ΝΔ 797/1971, ΕΔΔΑ από 19-9-2002, Αζάς και λοιποί κατά Ελλάδος, Αρμ. 56.1887, ΕφΛαρ. 143/2005 Δικογρ. 2005 σελ. 363, Κ. Χορομίδη, Αναγκαστικές απαλλοτριώσεις – Ζητήματα συνταγματικότητας και ευρωπαϊκού δι-καίου – Το τεκμήριο ωφέλειας παρόδιου, ΕλλΔνη 45 (2004) σελ. 340-348). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 2882/2001, η αναγκαστική απαλλοτρίωση της κυριότη-τας του ακινήτου επιφέρει αυτοδικαίως και την απαλλοτρίωση κάθε κτίσματος, κατασκευής και δένδρου που υπάρχει πάνω σ΄ αυτό και κάθε άλλου συστατικού του πράγματος, κατά τα άρθρα 953 και επόμενα του Αστικού Κώδικα, ανεξάρτητα από τη μνεία τους στην απόφαση κήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή στο κτηματολογικό πίνακα, το δικαστήριο έχει εξουσία να προσδιορίσει τιμή μονάδας αποζημίωσης, εφόσον έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα (ΟλΑΠ 5/2002 ΕλλΔνη 43.276, ΑΠ 1543/2002 ΕλλΔνη 45.401, ΑΠ 1372/1991 ΕλλΔνη 33.1207). Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 5 του Ν. 2882/2001, εάν ασκηθεί παραδεκτώς αίτηση, εκείνος κατά του οποίου απευθύνεται δύναται να ασκήσει με τις προτάσεις, που κατατίθενται, με την ποινή του απαραδέκτου, πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση, αντίθετη αίτηση για τα ίδια ακίνητα για τα οποία ζητείται με την αίτηση ο οριστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι αντίθετη αίτηση (ανταίτηση) για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης μπορεί να ασκηθεί με τις προτάσεις και μετά την πάροδο της προβλεπόμενης από τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 εδ. γ΄ του Ν. 2882/2001 προθεσμίας, με την προϋπόθεση ότι αφορά το αντι-κείμενο της απαλλοτρίωσης που έχει εισαχθεί με εμπρόθεσμη (κύρια) αίτηση στο εφετείο, δηλαδή εφόσον η ανταίτη-ση αναφέρεται στα ίδια κεφάλαια με την (κύρια) αίτηση, γιατί αν αναφέρεται σε άλλα κεφάλαια, ως προς τα οποία δεν ασκήθηκε εμπρόθεσμη αίτηση για οριστικό προσδιορισμό της απο-ζημίωσης, είναι απαράδεκτη (ΑΠ

82/2002 ΕλλΔνη 43.1034, ΑΠ 132/1996 ΕλλΔνη 36.1324, ΕφΑθ 3549/2003 ΕλλΔνη 45.1066, ΕφΛαρ 138/2003 Δικογρ. 2003 σελ. 366).

….ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ το υπόχρεο προς αποζημίωση, αιτούν στην από 3-11-2005 αίτηση και καθού στις υπό-λοιπες αιτήσεις, ανταιτήσεις και παρεμ-βάσεις, Ελληνικό Δημόσιο στα δικα-στικά έξοδα των αντιδίκων του δικαιού-χων της αποζημίωσης, τα οποία (δικα-στικά έξοδα) ορίζει: α) σε ποσοστό 3% για όσους άσκησαν αυτοτελείς αιτήσεις και σε ποσοστό 2% για όσους άσκη-σαν ανταιτήσεις και παρεμβάσεις, επί του ποσού της οριστικής αποζημίωσης που προσδιορίστηκε με την απόφαση αυτή, ως αμοιβή των πληρεξουσίων Δικηγόρων τους για τη σύνταξη των αιτήσεων, των ανταιτήσεων και των πα-ρεμβάσεων και β) στο ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ, ως αμοι-βή καθενός από τους πληρεξουσίους Δικηγόρους τους για την παράστασή τους ενώπιον του Μονομελούς Πρωτο-δικείου Πατρών και του παρόντος Δικα-στηρίου και για λοιπά, απαραίτητα για τη διεξαγωγή και υπεράσπιση της δί-κης έξοδα.

559/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέξ. Παπακωνσταντίνου, Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου,** Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Πρωτόκολλο αποζημιώσεως για παράνομη χρήση δημόσιου κτήματος. Προϋποθέσεις. Κοίτη ποταμού. Είναι κοινής χρήσης πράγμα που ανήκει στο Δημόσιο.

Από τις διατάξεις του άρθρου 115 του από 11/12-11-1929 ΠΔ «Περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων», όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάσταση, συμπλήρωση και τροποποίησή του με τα άρθρα 5 του Ν. 5895/1933, 20 του ΑΝ 1540/1938, 10 του ΑΝ 1919/1939, 6 του ΑΝ 1331/1942, 2 του ΑΝ 1925/1951 και του ΒΔ 619/1965, προκύπτει ότι για να εκδοθεί πρωτόκολλο αποζη-μίωσης για αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος απαιτούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ύπαρξη δημοσίου κτήματος ανήκοντος στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου ή έστω στη νομή ή χρήση που περιήλθε σ΄ αυτό με οποι-αδήποτε σύμβαση και β) αυθαίρετη, δηλαδή χωρίς συμβατική σχέση, χρήση του δημόσιου κτήματος από άλλον (ΕφΠειρ 3/2003 ΝοΒ 51.479, Τζίφρας: Ασφαλ. Μέτρα Δ΄ έκδ. (1985) σελ. 581 επ.). Για να ακυρωθεί το πρωτόκολλο αυτό πρέπει να προκύψει είτε ότι το ακίνητο που κατέχει ο ανακόπτων δεν ανήκει στην δημόσια περιουσία είτε ότι, μολονότι ανήκει σ΄ αυτή, έχει δικαίωμα ο ίδιος να κάνει χρήση αυτού με βάση συμβατική σχέση μεταξύ αυτού και του Ελληνικού Δημοσίου (ΕφΠειρ 3/2003 ό.π. Δωρής: Τα δημόσια κτήματα (1980) σελ. 296 επ., Τζίφρας: ό.π. σελ. 581 επ.). Η αποζημίωση για την αυθαί-ρετη χρήση του δημοσίου κτήματος έχει το χαρακτήρα ανταλλάγματος για την ωφέλεια που αποκομίζει από τη χρήση του, ήτοι ανταλλάγματος ανάλογου προς εκείνο που οφείλεται στον εκμι-σθωτή

ιδιωτικού ακινήτου, ως μίσθωμα, για την όμοια ωφέλεια την οποία αποκομίζει ο μισθωτής από τη χρήση του μισθίου (ΑΕΔ 10/1993 ΕλλΔνη 35,300, ΣτΕ 3410/2001 ΝοΒ 50.1208). Τέλος, η ενεργός κοίτη ποταμού είναι κοινής χρήσεως και ανήκει στο Δημόσιο (βλ. Γεωργιάδη: Εμπρ. Δίκ. Ι (1991) παρ. 13 ΙΙΙ 1 αρ. 8 σελ. 122, Γεωργιάδη – Σταθόπουλο: Αστ. Κώδ. Εμπρ. Δίκ. Άρθρ. 967 ΙΙ αρ. 5 σελ. 133 και άρθρ. 968 IV αρ. 32 σελ. 158).

562/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασιλική Καραγιάννη** Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Δημήτριος Μεσσάλας**).

Δημόσιο. Οποιοδήποτε δικόγραφο πρέπει να επιδίδεται και στον Υπουργό Οικονομικών, έστω και αν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικά με όργανο (διευθυντή Ταμείου, Οικονομικών Εφόρων κλπ.). Αν δεν γίνει η επίδοση τότε επέρχεται ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και σε οποιαδήποτε στάση της δίκης. Προϋποθέσεις καθορισμού αποζημίωσης για παράνομη χρήση δημόσιου κτήματος. Πρέπει να επιδίδεται στην κτηματική υπηρεσία του Δημοσίου και τον Υπουργό των Οικονομικών. Άλλως κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση της ανακοπής. Contra ΕφΠατρών 565/2006. Δεν απαιτείται κοινοποίηση στον Υπουργό των Οικονομικών.

Επειδή κατά το άρθρο 126 παρ. 1 εδ. ε΄ ΚΠολΔ η επίδοση για το Δημόσιο γίνεται σε εκείνους που το εκπροσωπούν, σύμφωνα με το νόμο. Κατά το άρθρο 159 ΚΠολΔ, «η παράβαση διά-ταξης που ρυθμίζει τη διαδικασία και ιδίως τον τύπο κάποιας διαδικαστικής πράξης συνεπάγεται ακυρότητα, την οποία απαγγέλλει το δικαστήριο»: 1) αν την τήρηση της διάταξης απαιτεί ρη-τά ο νόμος με την ποινή ακυρότητας 2). .. .. Κατά το άρθρο 160 παρ. 3 ΚΠολΔ, «η πρόταση της ακυρότητας είναι απαράδεκτη, αν δεν γίνει κατά την πρώτη διαδικαστική πράξη, ύστερα από εκείνη που προσβάλλεται ως άκυρη, εκτός αν ο νόμος δίνει στο δικαστήριο την εξουσία να εξετάσει αυτεπαγγέλ-τως, αν τηρήθηκε η διάταξη ή αν εξ αι-τίας της ακυρότητας μπορεί να ζητηθεί αναίρεση». Κατά το άρθρο 527 ΚΠολΔ «είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ΄ έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός, αν 1).. .. .3) συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 269 ΚΠολΔ, κατά το οποίο: 1) μέσα επιθέσεως και άμυνας προβάλλονται με τις προτάσεις διαφορετικά είναι απαράδεκτα. Το απαράδεκτο αυτό δεν ισχύει για τους ισχυρισμούς που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως ή που μπορεί να προταθούν σε κάθε στάση της δί-κης». Εξ άλλου κατά το άρθρο 5 του Κώδικος Νόμων περί δικών του Δη-μοσίου (διάταγμα 26-6-/10-7-1944: 1) μόνο αι προς τον Υπουργό των Οικο-νομικών κατά τις διατάξεις του από 24/28-3-1867 νόμου ΡλΡ γενόμεναι κοινο-ποιήσεις οιουδήποτε δικογράφου, επί δικών

του Δημοσίου, παράγουσι νομί-μους συνεπείας. 2) Η διάταξις της προηγουμένης παραγράφου εφαρμόζεται και όταν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικώς εκ μέρους άλλου, πλην του επί των Οικονομικών Υπουργού, είτε εκ μέρους των διευθυντών ταμείων ή οικο-νομικών εφόρων ή τελωνών ή ετέρου οιουδήποτε κρατικού οργάνου, της προς τον Υπουργόν Οικονομικών επιδό-σεως απαιτουμένης και τότε ως προσθέτου τοιαύτης, επί συνεπεία ακυ-ρότητας αυτεπαγγέλτως εξεταζομένης». Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι για να είναι έγκυρη η επίδοση προς το Δημόσιο του σχετικού δικογράφου, πρέπει να γίνει με ποινή ακυρότητας, τόσο στον Υπουργό Οικονομικών, όσο και στο αρμόδιο όργανο και τούτο για μεγαλύτερη εξασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν δεν επιδοθεί το δικόγραφο και στον Υπουργό Οικονομικών, η επίδοση δεν έχει ολοκληρωθεί και δεν παράγει έννομες συνέπειες, με αποτέ-λεσμα, ανεξαρτήτως βλάβης του Δημο-σίου, να επέρχεται ακυρότητα, η οποία εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δι-καστήριο και μπορεί να προταθεί σε οιαδήποτε στάση της δίκης (ΟλΑΠ 34/88 ΑρχΝ 40.36, ΑΠ 451/1991 Δενη 33,127, ΑΠ 1778/99 Δνη 41.1001). Στην προκείμενη υπόθεση ο ανακόπτων και ήδη εφεσίβλητος με την από 2-7-98 ανακοπή του, ζήτησε να ακυρωθεί άλλως μεταρρυθμιστεί το υπ΄ αριθμ. 9/12-6-98 πρωτόκολλο αποζημιώσεως για αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος του προϊσταμένου της κτηματικής υπηρεσίας του Δημοσίου και επ΄ αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη υπ΄ αριθμ. 492/2002 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας η οποία μεταρρύθμισε το παραπάνω πρωτόκολλο και καθόρισε αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου, από το ποσό των 2.289.000 δρχ., το ποσό των 1.839.900 δρχ. Η παραπάνω ανακοπή, η οποία στρεφόταν κατά της κτηματικής υπηρεσίας του Δημοσίου και κατά του Δημοσίου, επιδόθηκε μόνο στην Κτηματική Υπηρεσία Ηλείας όχι όμως και στον Υπουργό Οικονομικών, κατά την γενομένη δε συζήτηση, το Δημόσιο παρέστη χωρίς να αντιλέξει για τη μη επίδοση, παρέστη και προέβαλε τους ισχυρισμούς του. Ήδη, με τον πρώ-το λόγο εφέσεως, το εκκαλούν Δημόσιο χωρίς να επικαλείται βλάβη, παραδεκτά προβάλλει το πρώτο, τον ισχυρισμό ότι η ανακοπή δεν επιδόθηκε στον Υπουργό των Οικονομικών και επομένως σύμφωνα με τα παραπάνω αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, αφού ο εφε-σίβλητος δεν προσκομίζει αλλά ούτε και επικαλείται επίδοση της ανακοπής στον Υπουργό των Οικονομικών, η επίδοση δεν ολοκληρώθηκε οπότε επήλθε ακυρότητα και η συζήτηση της ανακοπής πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη. Η εκκαλουμένη απόφαση, που χωρίς να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν επιδόθηκε η ανακοπή στον Υπουργό των Οικονομικών, εσφαλμένως ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ο σχετικός λόγος της εφέσεως πρέπει να γίνει δεκτός.

581/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Λέων, Θανάσης Βγενόπουλος, Απόστολος**

Ζιώγας).

Διοικητικές συμβάσεις που υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια. Έννοια και προϋποθέσεις για να είναι μία σύμβαση διοικητική. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Όταν η υποκείμενη σχέση που προκάλεσε τον πλουτισμό είναι σχέση δημοσίου δικαίου,

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθ-ρου 94 παρ. 1 του Συντάγματος, η εκδί-καση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στα υφιστάμενα τακτικά, διοικη-τικά δικαστήρια. Περαιτέρω, με τον Ν. 1406/1983 υπήχθησαν στην δικαιο-δοσία των τακτικών διοικητικών δικαστη-ρίων όσες διοικητικές διαφορές ουσίας δεν είχαν ακόμα υπαχθεί σε αυτά, όπως μεταξύ άλλων, όλες οι διαφορές από διοικητικές συμβάσεις (άρθρ. 1 παρ. 1-2 εδάφιο ι΄), που συνάπτονται με το κύρος, την ερμηνεία και την εκτέ-λεση αυτών, καθώς και κάθε άλλη πα-ρεπόμενη αξίωση (ΑΕΔ 3/1999, ΔΔικ 2000.69). Στην, ως άνω, έννοια της διοι-κητικής συμβάσεως υπάγεται κάθε σύμβαση που έχει τα εξής χαρακτηρι-στικά: α) το ένα τουλάχιστον συμβαλλό-μενο μέρος είναι το Ελληνικό Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., β) με τη σύναψη της συμβάσεως επιδιώκεται η ικανοποίηση δημοσίου σκοπού και γ) το Ελληνικό Δημόσιο η το Ν.Π.Δ.Δ. είτε βάσει των κανονιστικών ρυθμίσεων, που διέπουν τη σύμβαση είτε βάσει ρητρών, που αποκλίνουν του κοινού δικαίου, βρίσκε-ται σε υπερέχουσα (προνομιακή) θέση έναντι του αντισυμβαλλομένου (ΑΕΔ 3/1999 ό.π., ΑΕΔ 14/1992 ΕλλΔνη 34.302, ΑΕΔ 10/1987 ΕλλΔνη 29.82, ΟλΑΠ 8/2000 ΕλλΔνη 41.666, ΑΠ 107/93 ΕλλΔνη 36.1079). Συμβάσεις που συνάπτονται από Ν.Π.Δ.Δ., κατά τη νο-μοθεσία περί προμηθειών του δημο-σίου, με αντικείμενο την άσκηση δημό-σιας υπηρεσίας υπό λειτουργική έννοια, δηλαδή αφορούν σε δραστηριότητα με αντικείμενο την παροχή αγαθών ή υπη-ρεσιών προς του διοικούμενους, για την ικανοποίηση βασικών αναγκών τους, συνιστούν, καταρχήν, διοικητικές συμ-βάσεις, ενώ, αντιθέτως δεν συνιστούν δι-οικητικές συμβάσεις, ελλείψει δημοσίου σκοπού, συμβάσεις που αποσκοπούν σε αποδοτικότερη εκμετάλλευση της περιουσίας του δημοσίου (ΣτΕ 480/01, ΕφΠειρ 494/1999 ΕλλΔνη 41.156, Επ. Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιο Διοικητι-κού Δικαίου, 2001, σελ. 197 επ.). Πε-ραιτέρω, στην κατηγορία των διοικητικών διαφορών ουσίας περιλαμβάνονται κατά την έννοια του άρθρου 94 παρ. 1 του Συντάγματος και οι διαφορές από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, όταν η υπο-κείμενη σχέση που προκάλεσε τον πλουτισμό αυτό, είναι σχέση δημοσίου δικαίου (ΑΕΔ 2/1993 ΕλλΔνη 35.2970. Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 ΚΠολΔ, στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν α) οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια, β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, που ο νόμος έχει υπαγά-γει σε αυτά και γ) οι υποθέσεις δημο-σίου δικαίου, που ο νόμος έχει υπαγά-γει σε αυτά, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 2 ΚΠολΔ, τα πολιτικά δικαστήρια απα-γορεύεται να επεμβαίνουν σε διοικητι-κές διαφορές ή σε διαφορές, που υπά-γονται σε διοικητικά δικαστήρια. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 4 ΚΠολΔ, τα πο-λιτικά δικαστήρια ερευνούν αυτεπαγ-γέλτως την έλλειψη δικαιοδοσίας στην περίπτωση του άρθρου 1 ΚΠολΔ και απορρίπτουν την αγωγή ή την αίτηση, αν δεν έχουν δικαιοδοσία. Ο έλεγχος

αυτός είναι δυνατόν να γίνει σε κάθε στάση της δίκης, ακόμη και αν δεν προ-βλήθηκε η έλλειψη δικαιοδοσίας από τους διαδίκους (βλ. Κεραμεύς/Κονδύ-λης/Νίκας, ΚΠολΔ, 2000, υπό το άρθρο 4). Στην προκείμενη υπόθεση με τον πρώτο λόγο της εφέσεως το εκκαλούν ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως και την απόρριψη της αγωγής για το λόγο ότι η απαίτηση της εφεσίβλητης-ενάγουσας, αφορώσα στο τίμημα πωλήσεως ορών για τις ανάγκες των ασθενών Νοσοκομείου, πηγάζει από διοικητική σύμβαση μεταξύ των διαδίκων και συνιστά διοικητική διαφορά ουσίας, η οποία δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Ο ισχυρισμός αυτός παραδεκτώς προβάλλεται για πρώτη φορά ως λόγος εφέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, καίτοι δεν προτάθηκε πρωτοδίκως, αφού η έλλειψη δικαιοδοσίας ερευνάται και αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ΄ ουσία.

Από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα από τους διαδίκους έγγραφα, προκύπτουν τα εξής: Δυνάμει των αναφερομένων στην αγωγή τιμολογίων το εκκαλούν Ν.Π.Δ.Δ. «Γενικό νοσοκομείο Πατρών – Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» προμηθεύτηκε από την εφεσίβλητη ανώνυμη εταιρία παρασκευής ορών, που εδρεύει στους Ταξιάρχες Τρικά-λων, τις αναφερόμενες ποσότητες ορών, αντί του αναφερομένου τιμήματος, για τις ανάγκες των νοσηλευομένων στο Νοσοκομείο αυτό, το τίμημα των οποίων δεν κατέβαλε αν και παρέλαβε τους ορούς αυτούς. Οι συμβάσεις προμήθειας (πωλήσεως) των εν λόγω υλικών (ορών) δεν καταρτίστηκαν εγγράφως, όπως ομολογεί η εφεσίβλητη (άρθρ. 84 Ν.Δ. 321/1969 «περί κώδικος δημοσίου λογιστικού»), γι΄ αυτό και είναι άκυρες και οι εξ αυτών απαιτήσεις της τελευταίας μπορούν να βρουν νομικό έρεισμα μόνο στις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, ο οποίος στην προκείμενη περίπτωση έχει υπόβαθρο σχέση δημοσίου δικαίου, ήτοι σύμβαση προμήθειας ιατρικών ειδών για τις ανάγκες των νοσηλευομένων στο Νοσοκομείο. Ενόψει των ανωτέρω, η απαίτηση της εφεσίβλητης αποτελεί διοικητική διαφορά ουσίας και δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολι-τικών δικαστηρίων. Επομένως, το Πρω-τοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο δεν ερεύ-νησε αυτεπαγγέλτως αν υπαγόταν στη δικαιοδοσία του η επίδικη διαφορά και δέχτηκε την αγωγή ως ουσιαστικά βά-σιμη, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου (άρθρ. 1, 2, 4 ΚΠολΔ, 1 παρ. 1-2 Ν. 1406/1983), κα-τά το βάσιμο πρώτο λόγο της εφέσεως.

611/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Στυλιανός Γωνιωτάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Μαριάνθη Νέγκα, Βασιλική Καραγιάννη** Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Διάδικος είναι το Ελληνικό Δημόσιο που εκπροσωπείται στη δίκη για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης του ακινήτου που απαλλοτριώνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Αν η αίτηση στραφεί κατά του Γενικού Γραμματέα η αίτηση απορρίπτεται. Περιστατικά.

Στην περίπτωση του καθορισμού οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης ενώπιον του Εφετείου του τόπου όπου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 2882/2001 του Ελλ. Δημόσιο εκπροσωπεί στη δίκη ο Νομάρχης και ήδη ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εφόσον πρόκειται για αναγκαστική απαλλοτρίωση υπέρ αυτού όπως ορίζει η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 3 του νόμου αυτού (Ν. 2882/2001) ήτοι υποκείμενο της επίδικης έννομης σχέσης παραμένει το Ελλ. Δημόσιο και δεν καθίσταται τοιού-τος ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέ-ρειας ο οποίος απλώς αναθέτει σε πλη-ρεξούσιο του Ελλ. Δημοσίου την υπε-ράσπιση των συμφερόντων του, κοινο-ποιώντας ταυτόχρονα την εντολή στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Συνε-πώς η αίτηση καθορισμού οριστικής μονάδας αποζημίωσης απαλλοτριούμε-νου ακινήτου πρέπει να απευθυνθεί παθητικώς κατά του Ελληνικού Δημοσίου.

674/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Μαρία Καμβύση – Νιώτη, Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου** Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ.).

Εκπαιδευτικοί (ν. 1566/85). Προσωρινοί αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί. Σειρά προσλήψεως (ν. 2942/2001). Άρνηση προσλήψεως και αγωγή για απωλεσθέντες μισθούς. Περιστατικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 138 παρ. 1 του ν. 2725/99 συνιστάται ενιαίος πίνακας αποτελούμενος από τους εγγεγραμμένους στους πίνακες διοριστέων εκπαιδευτικών του ν. 1566/85 που έχουν υπηρετήσει ως προσωρινοί αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (….) εφόσον έχουν συμπληρώσει προϋπηρεσία τουλάχιστον 16 μηνών μέχρι την 30-6-1998, σύμφωνα δε με το άρθρο 1 παρ. 7 του ν. 2942/2001 από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού (1-9-2001) οι προσωρινοί αναπληρωτές και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί όλων των κλάδων και ειδικοτήτων για τις διδακτικές ανάγκες των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προσλαμβάνονται κατά σειρά α) από τους εγγεγραμμένους στον ενιαίο πίνακα αναπληρωτών εκπαιδευτικών του άρθρου 138 του Ν. 2725/99 και κατά τη σειρά εγγραφής τους στον πίνακα αυτόν, β). .. ., ζ) πρόσληψη αναπληρωτών από κάθε πίνακα είναι δυνατή μόνον όταν έχουν προσληφθεί οι υποψήφιοι των προηγουμένων πινάκων. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το δικόγραφο της ανωτέρω αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη, ο ενάγων εκθέτει σ΄ αυτήν ότι έχοντας τα νόμιμα προσόντα ζήτησε από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ) με την από 27-6-2001 αίτησή

του να εγγραφεί στον ενιαίο πίνακα διο-ριστέων εκπαιδευτικών του ειρημένου άρθρου 138 παρ. 1 του ν. 2725/99 προ-κειμένου να διοριστεί ως προσωρινός αναπληρωτής κατά το σχολικό έτος 2001 – 2002 (σύμβαση ιδιωτικού δικαί-ου) με την ειδικότητα του ηλεκτρολόγου ΤΕ01 (06) και σύμφωνα με τη σχετική από 18-6-2001 αίτηση που είχε υποβά-λει στο ίδιο ΥΠΕΠΘ, με πρώτη προτί-μηση διορισμού τον Νομό Αχαΐας και ειδικότερα στην περιφέρεια Α΄ Αχαΐας με κωδικό 0601, ότι το ΥΠΕΠΘ απέρρι-ψε την ως άνω αίτησή του περί εγγρα-φής στον πίνακα διοριστέων του άρθρου 138 παρ. 1 του ν. 2725/99 με αποτέ-λεσμα να μην προσληφθεί κατά την έναρξη του σχολικού έτους 2001 – 2002, ήτοι κατά την 1-9-2001, αλλά κατά την 4-3-2002, οπότε τοποθετήθηκε στο 5ο Τ.Ε.Ε. Πατρών, αφού προηγου-μένως το ΥΠΕΠΘ με την αναφερόμενη από 21-3-2002 Υπουργική Απόφαση και κατά παραδοχήν της σχετικής εν-στάσεώς του τον ενέγραψε στον ανω-τέρω πίνακα των διοριστέων, και ότι η κατά τα ανωτέρω απόρριψη της αιτή-σεώς του ήταν παράνομη, όπως ειδικό-τερα εκθέτει στην αγωγή. Και με βάση το ιστορικό αυτό ζήτησε ο ενάγων να αναγνωριστεί ότι οι εναγόμενες Υπηρε-σίες, ως αρμόδιες για την πρόσληψή του, και το επίσης εναγόμενο ελληνικό δημόσιο όφειλαν να τον προσλάβουν από την προρρηθείσα ημερομηνία της 1-9-2001, βρισκόμενοι έκτοτε σε υπε-ρημερία ως προς την αποδοχή των υπη-ρεσιών του μέχρι την κατά την 4-3-2002 ως άνω πρόσληψή του από υπαιτιότητα των εναγομένων, και να υποχρεωθεί το εναγόμενο ελληνικό δημόσιο να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 7.615 ευρώ ως μισθούς υπερημερίας του επί-δικου χρονικού διαστήματος από 1-9-2001 έως 3-3-2002, άλλως ως αποζη-μίωση λόγω αδικοπραξίας των οργάνων του ελληνικού δημοσίου, συνισταμένης στην κατά τα ανωτέρω παράνομη εκ μέ-ρους τους μη εγγραφή του στον κατά-λογο διοριστέων και στον εντεύθεν μη διορισμό του από 1-9-2001, κατά τα προεκτεθέντα. Στην αγωγή δεν αναφέ-ρεται καθόλου ποια σειρά θα κατελάμ-βανε ο ενάγων στον ενιαίο πίνακα διο-ριστέων του άρθρου 138 του ν. 2725/99 εάν γινόταν δεκτή η απορριφθείσα ως άνω αίτησή του περί εγγραφή, πό-σοι εκπαιδευτικοί ζήτησαν να διοριστούν στις ίδιες περιφέρειες που ζήτησε και αυτός και πόσα τα υπάρχοντα προς κάλυψη κενά κατά την έναρξη του ειρη-μένου σχολικού έτους 2001 – 2002, τα στοιχεία δε αυτά είναι αναγκαία για το κατά το άρθρο 216 παρ. 1 του ΚΠολΔ ορισμένο της ένδικης αγωγής, αφού βάσει αυτών θα κριθεί το κατά τη σειρά της εγγραφής του στον εν λόγω ενιαίο πίνακα (ανωτέρω άρθρ. 1 παρ. 7 ν. 2942/01) δικαίωμα του ενάγοντος να προσληφθεί από την αναφερόμενη ημερομηνία της 1-9-2001 και εντεύθεν ο αιτιώδης σύνδεσμος της επικαλού-μενης παράνομης μη εγγραφής του στον ενιαίο αυτόν πίνακα με το μη διορισμό του (ματαίωση διορισμού) κατά την ημε-ρομηνία αυτή (1-9-2001), μόνο δε το γε-γονός της μεταγενέστερης (4-3-2002) ως άνω προσλήψεώς του στο 5ο Τ.Ε.Ε. Πατρών δεν αποδεικνύει ότι ο ενάγων θα διοριζόταν στην ίδια θέση και τον Σεπτέμβριο του 2001 ώστε να είναι πε-ριττή η αναφορά στην αγωγή των προρ-ρηθέντων στοιχείων. Επομένως το πρω-τοβάθμιο δικαστήριο που με την προ-σβαλλόμενη απόφασή του έκρινε ορισ-μένη την αγωγή και την απέρριψε κατ΄ ουσίαν με την αιτιολογία ότι δεν αποδεί-χτηκαν τα ανωτέρω στοιχεία

και εντεύ-θεν ο αιτιώδης σύνδεσμος της παρά-νομης ενέργειας των εναγομένων και της μη προσλήψεώς του κατά τα προεκτε-θέντα, έσφαλε στην κρίση του αυτή και ειδικότερα ως προς την εκτίμηση του δικογράφου της αγωγής, και πρέπει, αφού η απόρριψη ως αόριστης της αγωγής που απορρίφτηκε πρωτοδίκως κατ΄ ουσίαν αφενός μεν άγει εις διαφορετικό κατ΄ αποτέλεσμα διατακτικό, αφετέρου δε δεν καθιστά επιβλαβέστερη τη θέση του εκκαλούντος – ενάγοντος που παραπονείται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων (βλ. Σαμουήλ 2003 παρ. 854), να γίνει δεκτή η έφεση ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη, να απορριφθεί δε μετά ταύτα από το παρόν δικαστήριο η ένδικη αγωγή (άρθρ. 535 παρ. 1 του ΚΠολΔ) για την κατά τα ανωτέρω αοριστία της, και να καταδικαστεί ο ενάγων – εκκαλών στη δικαστική δαπάνη των εναγομένων – εφεσιβλήτων, και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, όπως ορίζεται στο διατακτικό (άρθρ. 176, 183, 191 παρ. 2 του ΚΠολΔ, 22 παρ. 1 του ν. 3693/57).

743/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Ζαχαρόπουλος** Δικαστικός Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Ιωάννης Μαράτος**).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Προθεσμία του Ν. 2971/2001 (άρθρα 33 παρ. 2-5) για την καταβολή πλήρους αποζημίωσης για ακίνητα που απαλλοτριώνονται εάν ανατρέπεται(το μαχητό) τεκμήριο. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται για τις απαλλοτριώσεις που δεν έχουν συζητηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (19-1-2002). Παραγραφή για την διεκδίκηση της αποζημίωσης. Περιστατικά.

Το εναγόμενο ισχυρίστηκε με τις προτάσεις του κατά τη συζήτηση της αγωγής ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου και ήδη τον ίδιο ισχυρισμό επαναφέρει με σχετικό λόγο εφέσεως, ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, καθόσον ασκήθηκε χωρίς οι ενάγοντες να έχουν τηρήσει μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την έναρξη της ισχύος του Ν. 2971/2001 την προ-βλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 33 παρ. 2-5 αυτού προδικασία. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, καθόσον η παραπάνω προδικασία αναφέρεται για τις απαλλοτριώσεις, που δεν έχουν συντελεστεί μέχρι την έναρξη ισχύος του ίδιου νόμου, που άρχισε σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε την 19-1-2002. Στην παρούσα υπόθεση όμως η ένδικη απαλλοτρίωση έχει συντελεστεί την 12-3-1999, με την καταβολή στους ενάγοντες και της συμπληρωματικής αποζημίωσης της οριστικής τιμής, που καθορίστηκε με την 1032/1995 απόφαση του δικα-στηρίου τούτου (άρθρο 7 του ΝΔ/τος 797/1971), δηλαδή πριν από την έναρ-ξη ισχύος του παραπάνω νόμου και συνεπώς δεν έχουν εφαρμογή οι διατά-ξεις του άρθρου 33 παρ. 2-5 αυτού. Εξάλλου η ένδικη αξίωση των εναγό-ντων δεν στηρίζεται στην ευθύνη για αποζημίωση του εναγομένου – εκκα-λούντος κατά

το άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ, ώστε να υπάγεται στην πεντα-ετή παραγραφή του άρθρου 90 παρ. 1 του Ν. 2362/1995 και εφαρμόζεται σ΄ αυτήν η παραγραφή του άρθρου 10 του Ν. 797/1971 (που ισχύει στην παρούσα υπόθεση λόγω του χρόνου κήρυξης της απαλλοτρίωσης), η οποία αρχίζει από την κατάληψη των απαλλοτριωθέντων και δεν έχει συμπληρωθεί μέχρι την άσκηση της υπό κρίσιν αγωγής. Επομέ-νως ο σχετικός περί παραγραφής της ένδικης αξίωσης των εναγόντων ισχυρι-σμός του εναγομένου, που πρόβαλε με τις προτάσεις του ενώπιον του πρωτο-βαθμίου δικαστηρίου και ήδη επαναφέρει με σχετικό λόγο εφέσεως είναι αβάσιμος. Περαιτέρω σύμφωνα με τα άρθρα 26 κα 27 του ΝΔ/τος 797/1971 η περί αναγνωρίσεως δικαιούχων απόφαση, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέ-σα, δημιουργεί δεδικασμένο περί του ποιος είναι δικαιούχος της αποζημιώ-σεως, που έχει καθοριστεί για το ακί-νητο που απαλλοτριώθηκε. Το δεδικα-σμένο όμως κατά το άρθρο 322 ΚΠολΔ, εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε και συνεπώς όχι το δικαίωμα που δεν κρίθηκε με τη σχετική απόφα-ση, το οποίο αφού δεν επηρεάζει το δι-καίωμα που έχει κριθεί και τη διάγνωση αυτού, δεν αποτέλεσε αντικείμενο κύ-ριας ή παρεμπίπτουσας αποφάσεως του δικαστηρίου. Επομένως ο ισχυρι-σμός του εναγομένου, τον οποίο πρόβα-λε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ήδη επαναφέρει με σχετικό λόγο εφέσεως, περί απορρίψεως της αγωγής, ως απαράδεκτης, λόγω δεδικασμένου, που απορρέει από την 619/1995 αμετάκλη-τη απόφαση του Μονομελούς Πρωτο-δικείου Πατρών, με την οποία αναγνω-ρίστηκαν οι ενάγοντες δικαιούχοι της αποζημίωσης, που καθορίστηκε για τα εδαφικά τμήματα των ακινήτων τους, που απαλλοτριώθηκαν, καθώς και τα επικείμενα τούτων, αλλά και της ιδιαίτε-ρης αποζημίωσης για τη μείωση της αξίας των τμημάτων των ίδιων ακινήτων, που απέμειναν εκτός απαλλοτρίωσης, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος. Καθόσον με την απόφαση αυτή δεν κρίθηκε η ένδικη αξίωση των εναγόντων, αποζημιώσεως για ακίνητο που απαλ-λοτριώθηκε, αλλά δεν αποζημιώθηκε ο ιδιοκτήτης του λόγω συνδρομής του τεκμηρίου ωφέλειας του Ν. 653/1977 και συνεπώς δεν προκύπτει περί αυτής δεδικασμένο.

952/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Παλαμήδης, Ιωάννης Ρήγας, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος** Δικ/κός Αντιπρόσωπος του Ν.Σ.Κ.).

Αναγκαστική Απαλλοτρίωση. Ωφέλεια ιδιοκτήτου για τη δημιουργία οδού με την απαλλοτρίωση. Περιστατικά που αποδεικνύουν την ανυπαρξία ωφέλειας του

Αποδείχτηκε ότι δεν επήλθε ωφέλεια, αν και απέκτησε αυτή πρόσοψη στην άνω οδό. Και τούτο διότι η οδός αυτή στο συγκεκριμένο τμήμα της, η κατασκευή του οποίου έχει ολοκληρωθεί, παρουσιάζει υψομετρική διαφο-

ρά σε σχέση με την επιφάνεια των συγκεκριμένων ιδιοκτησιών και επιπλέον είναι οδός «κλειστή» περιφραγμένη με πλέγμα σταθερό, καθόσον πρόκειται για οδό ταχείας κυκλοφορίας, οπότε οι εφεσίβλητοι ενάγοντες δεν αποκτούν ουσιαστικά με άμεσο τρόπο επί της οδού αυτής, ούτε οι εναπομείνασες ιδιοκτησίες τους επικοινωνούν απευθείας με αυτή, αλλά με παράδρομο μήκους άνω των 1000 μέτρων περίπου, που οδηγεί στη Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου. Ενόψει αυτών οι εφεσίβλητοι- ενάγοντες δεν μπορεί να θεωρηθούν ως ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες κατά την έν-νοια του άρθρου 1 ν 653/1977 για να επιβαρυνθούν με αυταποζημίωση για την ως άνω απαλλοτριωθείσα και μη αποζημιωθείσα έκταση των 660,25 τμ., καθώς και με αποζημίωση των παρό-διων ιδιοκτησιών και έτσι πρέπει να υποχρεωθεί το εκκαλούν- εναγόμενο να καταβάλει σ' αυτούς για αποζημίωση τα ποσά που αντιστοιχούν στην απαλλοτριωθείσα και μη αποζημιωθείσα έκταση τους για την οποία αυτοί που αυτοαποζημιώθηκαν, καθώς και στην έκταση που αυτοί υποχρεώθηκαν να αποζημιώσουν τις παρόδιες ιδιοκτησίες με βάση την τιμή μονάδας αποζημίωσης που προσδιόρισε ως οριστική τιμή αποζημίωσης η πιο πάνω απόφαση του Εφετείου Πατρών.

1094/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αναστάσιος Κοιτίδης, Ιωάννης Παναγόπουλος**).

Διοικητικές διαφορές και ιδιωτικές. Πράξεις ή παραλείψεις των διοικητικών οργάνων που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή έλαβαν χώρα κατά την ενάσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους είχε ανατεθεί. Στις έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου εντάσσονται και οι διαφορές μεταξύ διοίκησης και διοικούμενου εάν είναι καθαρώς χρηματικές δηλ. έχουν ως αντικείμενο την αναγνώριση της οφειλής ορισμένου χρηματικού ποσού ή την καταψήφιση του. Αυτές δεν υπάγονται στο πλαίσιο της έννομης σχέσης του διοικητικού δικαίου. Περιστατικά. Πώληση εντύπων στα ΤΕΙ χωρίς νόμιμη διαδικασία. Είναι ιδιωτική διαφορά και υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια. Βάση της σχετικής αγωγής είναι ο αδικαιολόγητος πλουτισμός. Τόκοι και

Από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 24 του Ν. 1406/1983 εισάγεται ευθέως ως κριτήριο διάκρισης των σχετι-κών διαφορών σε ιδιωτικές(αρ. 104 Εισ.Ν.ΑΚ) και διοικητικές (αρ.105 και 106 Εισ. Ν. ΑΚ) από το γεγονός του ότι οι πράξεις ή παραλείψεις των διοικητικών οργάνων ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή έλαβαν χώρα κατά την ενάσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους είχε ανατεθεί . Στις έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου, εντάσσονται και οι διαφορές, μεταξύ διοίκησης και διοικούμενου, που είναι καθαρώς χρηματικές, ήτοι έχουν ως αντικείμενο, την αναγνώριση της οφειλής ωρισμένου χρηματικού ποσού ή την καταψήφιση αυτών, πηγάζουν δε από πράξεις ή παραλείψεις και δεν εντάσσονται, στο πλαίσιο της έννομης σχέσης

του διοικητικού δικαίου. Επομένως η επίλυση της διαφοράς αυτής, είναι εκτός της δικαιοδοσίας των διοικητικών δικαστηρίων και είναι απορριπτέος και ο σχετικός λόγος έφεσης, που προβάλ-λει το εκκαλούν ΤΕΙ περί ελλείψεως δι-καιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων (βλ. σχετ. Διοικ. Εφετ. Πατρών 208/1990 αδημ. και Πολ.Πρωτ. Πατρών 1031/1991 αδημ.). Ό ενάγων ο οποίος διατηρεί κι εκμεταλλεύεται στην Πάτρα επιχείρηση γραφικών τεχνών, φωτοστοι-χειοθεσίας και λοιπών συναφών εργα-σιών και αναλαμβάνει την προεκτύπωση και στοιχειοδεσία βιβλίων και εντύπων, συνεργαζόμενος από πολλών ετών, με το εναγόμενο ΝΠΔΔ(ΤΕΙ), πώλησε και παρέδωσε στο τελευταίο κατά το χρονι-κό διάστημα από 8.4.1998 έως και 10.2.1999, τα πιο κάτω αναφερόμενα έντυπα, ενημερωτικά φυλλάδια, βιβλία και εκπαιδευτικά συγγράμματα, εκδο-θέντων προς τούτο και των αντίστοιχων τιμολογίων, πώλησης –δελτίων απο-στολής αντί συνολικού τιμήματος 17.183.764 δρχ. δηλ. 50.429,24 ευρώ και ειδικότερα…. Το γεγονός ότι παρα-δόθηκαν στον εναγόμενο τα ανωτέρω έντυπα, βιβλία κ.λ.π. ότι το τελευταίο τα παρέλαβε και ότι το συνολικό συμ-φωνημένο τίμημα ανέρχεται στο ανώτερο ποσό, δεν αμφισβητούνται από το ενα-γόμενο, ούτε οι εξετασθέντες στο ακρο-ατήριο με επιμέλεια αυτού μάρτυρες κατέθεσαν κάτι διαφορετικό. Όμως πα-ρόλα αυτά, το εναγόμενο αρνείται να καταβάλει στον ενάγοντα, το προανα-φερόμενο τίμημα, επικαλούμενο ακυρό-τητα των ανωτέρω διαδοχικών συμβά-σεων λόγω μη τήρησης της νόμιμης δια-δικασίας εκτέλεσης δημοσίων δαπανών κατά τις διατάξεις του ν. 496/1974. Οι ανωτέρω συμβάσεις, τυγχάνουν άκυρες, κατά τον επικαλούμενο από το ενα-γόμενο λόγο, όμως το τελευταίο κατέ-στη πλουσιώτερο, χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία του ενάγοντος κατά την προαναφερόμενη αξία των πωλη-θέντων πραγμάτων, την οποία οπωσδή-ποτε θα κατέβαλε σε οποιονδήποτε προμηθευτή πωλητή αυτών, αν λάμ-βανε χώρα έγκυρη κατάρτιση των πιο πάνω συμβάσεων πωλήσεως και επο-μένως υποχρεούται σε απόδοση του πλουτισμού αυτού, ο οποίος συνί-σταται, όπως αναφέρθηκε στην παρα-πάνω αξία των πραγμάτων. Τέλος ο ισχυρισμός του εναγόμενου και σχετι-κός λόγος στην από 15.10.2004 έφε-σης, για έλλειψη παθητικής νομιμοποιή-σεως του, όσον αφορά το υπό στοιχ. Β της αγωγής κονδύλιο για εκπαιδευτικά Συγγράμματα, βιβλία και ειδικότερα ότι δεν υποχρεούνται σε πληρωμή των αντιστοίχων τιμολογίων για το λόγο ότι υπόχρεως σε τούτο είναι ο ειδικός λογα-ριασμός του ΤΕΙ δηλ. η ειδική υπηρεσία που διαχειρίζεται τα σχετικά κονδύλια είναι απορριπτέος ως αβάσιμος αφού και το εναγόμενο δεν αρνείται ότι το ίδιο συνήψε τις ανωτέρω συμβάσεις. Επο-μένως, η αγωγή, ορθά έγινε δεκτή ως προς την επικουρική βάση, του αδικαιο-λογήτου πλουτισμού και υποχρέωσε το εναγόμενο, να καταβάλει, το ποσό των 50.424,24 ευρώ στον ενάγοντα εντόκως νομίμως από την επίδοση της αγωγής απορριπτομένου του σχετικού ισχυρι-σμού λόγου έφεσης, για τοκοφορία από της οχλήσεως, δεδομένου ότι αφε-νός μεν η διάταξη του άρθρου 7§2 του ν.δ. 491/1974, για την τοκοδοσία επί οφειλής Ν.Π.Δ.Δ., απαιτεί επίδοση, μόνο καταψηφιστικής αγωγής (βλ. ΑΠ 1010/2000 Δνη 42 σελ. 426 Βαθρα-κοκοίλης υπ΄ άρθρ. 346 ΑΚ σελ. 512) αφετέρου δε, επί αγωγής αποδόσεως

πλουτισμού που επήλθε χωρίς νόμιμη αιτία εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 346, 910 ΑΚ. Επίσης, απορριπτέοι είναι και οι λόγοι έφεσης του ΤΕΙ Πάτρας α) για επιδίκαση νόμιμου τόκου 6% κατ΄ άρθρο 4Ν. 496/1974 διότι τα Ν.Π.Δ.Δ. απολαμβάνουν τα δικονομικά προνόμια του Δημοσίου όπως τα θεσπιζόμενα με τα άρθρα 1-17 του κώδικα περί δικών του Δημοσίου και όχι εκείνα που θεσπίζονται με ουσιαστικού δικαίου διατάξεις β) για μειωμένη δικαστική δαπάνη, διότι οι διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3693/1957 αφορούν μόνο Νο-μικά πρόσωπα των οποίων η νομική υπηρεσία διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, που δεν συμβαίνει εν προκειμένω και όχι τα νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν απλώς τα διαδικαστικά προνόμια του Δημοσίου (βλ. ΑΠ 1617/1999 Ελλ.Δ. 41.368).

1130/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δικαστικός Αντιπρόσωπος Βασιλική Καραγιάννη, Ιωάννης Μαράτος**).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Το τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων είναι μαχητό και νομιμοποιείται ο κύριος του απαλλοτριωθέντος ακινήτου να ασκήσει αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων για την διεκδίκηση της αποζημίωσης του αν αποδειχθεί ότι δεν ωφελήθηκε από την διάνοιξη της οδού κ.λ.π. Διαδικασία απόδειξης της ωφέλειας του ιδιοκτήτη. Ρύθμιση με το άρθρο 33 ν. 2971/2001. Το εφετείο είναι αρμόδιο να εξετάσει ενιαίως κατά τη διαδικασία του οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης την ύπαρξη ή όχι ωφέλειας του ιδιοκτήτη του ακινήτου εάν απαλλοτριώνεται και αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό και εντεύθεν την υποχρέωση ή μη συμμετοχής του στις δαπάνες απαλλοτριώσεως. Περιστατικά. Παραγραφή της αξίωσης για την είσπραξη της αποζημίωσης που καθορίσθηκε προσωρινά ή οριστικά ενώ το δικαίωμα για δικαστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης υπόκειται στην εικοσαετή

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 3 και 4 Ν. 639/1977, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 62 παρ.9 και 10 Ν. 947/1979 αναφορικά με την εφαρμογή αυτών και στις περιπτώσεις των προς βελτίωση των υφισταμένων οδών πραγματοποιημένων νέων χαράξεων ή διαπλατύνσεων αυτών ή τμημάτων αυτών, οι ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες κάθε πλευράς, εκείνοι δηλαδή των οποίων τα ακίνητα αποκτούν πρόσωπο επί των διανοιγόμενων οδών, υποχρεούνται σε αποζημίωση δια της συμμετοχής τους στις δαπάνες απαλλοτριώσεως των καταλαμβανομένων από τις οδούς αυτές ακινήτων. Το αμάχητο τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών που εισάγεται με τις παραπάνω διατάξεις αντίκειται στο άρθρο 1 του πρώτου (πρόσθετου) πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία μετά την επικύρωση της με το ΝΔ 53/1974 αποτελεί εσωτερικό δίκαιο και υπερισχύει από κάθε άλλη διάταξη του ημεδαπού δικαίου, άρα και της παραπάνω διατάξεως του Ν.663/1977 (άρθρο 28 παρ. του Συντάγματος). Το ως άνω

όμως τεκμήριο εξακολουθεί να ισχύει ως μαχητό και συνεπώς, ο ισχυριζό-μενος ότι το απομένον τμήμα του ακινή-του του δεν ωφελείται, αλλά αντιθέτως ζημιώνεται από την απαλλοτρίωση, μπορεί στα πλαίσια της ποικιλίας των καταστάσεων και των διαφορών που προκύπτουν κυρίως από τη φύση των εργασιών και της διαμορφώσεως του το-πίου, αποδεικνύοντας το αντίθετο της τεκμαιρόμενης ωφέλειας, δηλαδή την επικαλούμενη ζημία του και ανατρέ-ποντας το τεκμήριο, να αποζημιωθεί και για την αυτοαποζημιούμενη έκταση του και να ζητήσει τον καθορισμό αποζημιώ-σεως και για την έκταση αυτή(βλ. ΑΠ 598/2001 ΕλλΔικ. 43.1364, καθώς και τις προηγηθείσες με ανάλογο αντικεί-μενο αποφάσεις του ΕΣΔΑ 72/1995/578/664 και 106/1995/612/700 της 15.11.1996, Ελλ.Δικ. 38.725). Η περί-πτωση αυτή είναι διαφορετική από εκεί-νη της απομειωτικής επί της αξίας επιρ-ροής που ασκεί η απότμηση του απαλ-λοτριωθέντος τμήματος του ακινήτου από το απομένον, οπότε ανακύπτει το ζήτημα της ιδιαίτερης αποζημιώσεως για το εναπομείναν τμήμα, εφόσον αυτό εξαιτίας της απότμησης υφίσταται ση-μαντική υποτίμηση της αξίας του ή κα-θίστατο άχρηστο για τη χρήση για την οποία προορίζεται (ΕΑ 5343/1999 ΕλλΔικ. 42.755, όπου και οι εκεί πα-ραπομπές). Η ανωτέρω αποζημίωση για το τμήμα του απαλλοτριωθέντος ακι-νήτου που θεωρήθηκε ότι αυτοαπο-ζημιώνεται δεν έχει σχέση με την αποζη-μίωση που επιδιώκεται με την αγωγή του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ, η οποία οφείλεται για παράνομη πράξη ή παρά-λειψη των οργάνων της διοίκησης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στα πλαίσια της διαδικασίας της αναγκα-στικής απαλλοτριώσεως, η οποία υπά-γεται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων (βλ. ΑΕΔ 13/1992 Ελλ.Δικ. 34.300), αλλά αφορά την αξία του τμήματος του απαλλοτριωθέντος ακινή-του που τα αρμόδια όργανα, ενεργώ-ντας νομίμως (κατ΄ εφαρμογή του νομί-μου τεκμηρίου) έκριναν ότι αυτοαπο-ζημιώνεται ως ωφελούμενος παρόδιος. Έτσι, η σχετική αγωγή που αποβλέπει στην ανατροπή του τεκμηρίου υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικα-στηρίων (πρβλ. ΑΠ 598/2001 ό.π., Εφ. Πατρών 605/2003, 1047/2003 και 475/2004 αδημ.). Ήδη, με την ΑΠ (Ολ) 11/2004 κρίθηκε ότι το εφετείο είναι αρ-μόδιο να εξετάσει ενιαίως κατά τη διαδι-κασία του οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως την ύπαρξη ή όχι ωφέ-λειας του ιδιοκτήτη του απαλλοτριου-μένου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό και εντεύθεν την υποχρέωση ή μη συμμετοχής του στις δαπάνες απαλλοτριώσεως. Μετά τις προαναφερόμενες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, ότι το εν λό-γω τεκμήριο είναι μαχητό, θεωρήθηκε αναγκαία η νομοθετική ρύθμιση της δια-δικασίας αποδείξεως της ωφέλειας, θε-σπισθείσα με το άρθρο 33 του Ν.2971/2001 «αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 285/19.12.2001), σύμφωνα με το οποίο το ως άνω τεκμή-ριο κρίνεται μετά την κήρυξη της απαλ-λοτριώσεως από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώ-σεως κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου αυτού. Εξάλλου, με το άρθρο 27 περ. α΄ του παραπάνω νόμου, ορί-στηκε και ότι η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 33 αρχίζει μετά την πάροδο ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εφαρμόζεται και για

τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που δεν έχουν μέχρι της ισχύος του συντελεσθεί. Από την τελευταία διάταξη προκύπτει ότι η ρύθ-μιση του νόμου αυτού, η οποία εφαρμό-ζεται στις αναγκαστικές απαλλοτριώ-σεις που κηρύσσονται υπό την ισχύ του ή κηρύχτηκαν προηγουμένως και δεν έχουν ακόμα συντελεσθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του (βλ.Ε. Πατρών 475/2004 αδημ.). Τέλος, κατά το άρθρο 10 παρ. 1 του ν.δ/τος 797/1971: «Συντελεσθείσης της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, η προς είσπραξιν της προσωρινώς ή οριστικής προσδιορισθείσης αποζημιώσεως αξίωσις κατά του υποχρέου εις καταβολήν αυτής, παραγράφεται μετά δεκαετίαν, αρχομένην από της καταλήψεως του απαλλοτριωθέντος.....», κατά δε την παρ. 3 του ίδιου άρθρο: «το δικαίωμα προς δικαστικόν προσδιορισμόν της αποζημιώσεως δεν υπόκειται εις την παραγραφή του παρόντος άρθρου». Η ίδια διάταξη επαναλαμβάνεται και στο Ν. 2882/2001 «Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι επί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως το δικαίωμα για δικαστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως υπόκειται στην κατά το άρθρο 249 ΑΚ γενική εικοσαετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την κήρυξη της απαλλοτριώσεως (ΑΠ 2/1995 ΝοΒ 44.612, ΕΑ 4619/1999 ΕλλΔικ. 40.1575, όπου και οι εκεί παραπο-μπές). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο υποστη-ρίζει ότι η εκκαλούμενη απόφαση εσφαλμένα δέχθηκε α) ότι είναι αρμόδιο προς εκδίκαση της ένδικης διαφοράς το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο αντί να δεχθεί ότι είναι αρμόδιο το Δικαστήριο τούτο (Εφετείο) και να παραπέμψει την υπόθεση προς εκδίκαση σ΄ αυτό, β)ότι έχουν δικαιοδοσία για την εκδίκαση της εν λόγω υποθέσεως τα πολιτικά δικαστήρια, αντί να δεχθεί ότι τέτοια δικαιοδοσία έχουν τα διοικητικά δικαστήρια και να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη, 3) ότι δεν απορρέει δεδικασμένο από την 819/1998 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, απέρριψε το αίτημα των εφεσιβλήτων για επιδίκαση ιδιαίτε-ρης αποζημιώσεως επί του εναπο-μείναντος από την απαλλοτρίωση τμή-ματος της ιδιοκτησίας τους, αντί να δεχθεί ότι απορρέει τέτοιο δεδικασμένο και να απορρίψει την αγωγή ως απα-ράδεκτη και 4) ότι η αξίωση των ενα-γόντων δεν υπέκυψε στην πενταετή πα-ραγραφή των άρθρων 91 παρ. 1 του ν.δ/τος 321/1969 και 90 παρ. 1 του νόμου 2362/1995. Τα ανωτέρω, όμως, υποστηριζόμενα από το εκκαλούν, που συνιστούν λόγους έφεσης, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Κι΄ αυτό, γιατί, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη: α) το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο είχε αρμοδιότητα να δικάσει την ένδικη διαφορά, δοθέντος ότι η εν λόγω απαλλοτρίωση είχε συντελεστεί μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2971/2001 (άρθρα 33, 37 περ. α΄) και συνε-πώς δεν καταλαμβάνεται από τη ρύθμι-ση αυτού, που ορίζει ως αρμόδιο δικα-στήριο το Δικαστήριο τούτο, β) η απο-ζημίωση που ζητούν οι εφεσίβλητοι δεν έχει σχέση με την αποζημίωση που επι-διώκεται με την αγωγή του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ, η οποία οφείλεται για πα-ράνομη πράξη ή παράλειψη των οργάνων της διοίκησης κατά την άσκη-ση των καθηκόντων τους στα πλαίσια της διαδικασίας της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως και συνεπώς η ένδικη διαφορά δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, γ)η ένδικη

αξίωση είναι διαφορετική από εκείνη της απομειωτικής επί της αξίας επιρροής που ασκεί η υπότμηση του απαλλοτριωθέντος τμήματος του ακινήτου από το απομένον, οπότε ανακύπτει το ζήτημα της ιδιαίτερης αποζημιώσεως για το εναπομείναν αυτό τμήμα, εφόσον αυτό εξαιτίας της απότμησης υφίσταται σημαντική υποτίμηση της αξίας του ή καθίσταται άχρηστο για τη χρήση για την οποία προορίζεται και συνεπώς δεν απορρέει δεδικασμένο από την προαναφερόμενη απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και δ) η ένδικη αξίωση των εφεσιβλήτων υπόκειται στην κατά το άρθρο 249 ΑΚ γενική εικοσαετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την κήρυξη της απαλλοτριώσεως και τέτοιο χρονικό διάστημα δεν παρήλθε μέχρι την άσκηση αγωγής, δεδομένου ότι και στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για δικαστικό προσδιορισμό αποζημιώσεως συνεπεία απαλλοτριώσεως... Επομένως, η απαλλοτρίωση δεν επέφερε ωφέλεια στους εφεσίβλητους, και πρέπει αυτοί να αποζημιωθούν και για το τμήμα της ιδιοκτησίας τους, που θεωρούνται ως αυτοποζημιούμενο, με βάση την καθορισθείσα με την ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου τούτο οριστική τιμή, που αναφέρεται στην πραγματική αξία του κατά τον κρίσιμο χρόνο της

1184/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αναστάσιος Γεωργίκος,** Δικαστικός Αντιπρόσωπος του Ν.Σ.Κ **Δημήτριος Βολτής**).

Πρωτόκολλο αποζημίωσεις σε βάρος εκείνων που χρησιμοποιούν αυθαίρετα ακίνητα του δημοσίου. Η ανακοπή που ασκείται από τον ενδιαφερόμενο κοινοποιείται στον προϊστάμενο της κτηματικής υπηρεσίας (και όχι στον οικονομικό έφορο) χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση και στον Υπουργό των Οικονομικών. Όταν όμως πρόκειται για ανακοπές του ΚΕΔΕ πρέπει να κοινοποιούνται και στον Υπουργό των

Το πρωτόκολλο με το οποίο καθορίζεται αποζημίωση σε βάρος εκείνων που χρησιμοποιούν αυθαίρετα ακίνητα που ανήκουν στο Δημόσιο εκδίδεται από τον κατά τόπο αρμόδιο οικονομικό έφορο. Η ανακοπή κατά του εκδιδόμενου πρωτοκόλλου κοινοποιείται επί ποινή ακυρότητας στον κατά τα ανωτέρω αρμόδιο οικονομικό έφορο, ο οποίος εξαιρετικώς στην περίπτωση αυτή εκπροσωπεί το δημόσιο, χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση στον Υπουργό των Οικονομικών (άρθρο 5 παρ. 4 α.ν. 263/1968). Μετά το π.δ. 551/1988 κα την έναρξη λειτουργίας των Κτηματικών Υπηρεσιών των Νομαρχιών, οι αρμοδιότητες των οικονομικών εφοριών σχετικά με την επι-μέλεια της διαχείρισης και την προστασία της δημόσιας περιουσίας περιήλθαν στις Κτηματικές Υπηρεσίες και συνεπώς ο «αρμόδιος οικονομικός έφορος» για την κοινοποίηση της ανακοπής και την εκπροσώπηση του Δημοσίου είναι πλέον ο προϊστάμενος της Κτηματικής Υπηρεσίας που εξέδωσε το πρωτόκολλο. Από την ως άνω διάταξη του άρθρου 5 παρ. 4 α.ν. 263/1968 σαφώς συνάγεται, ότι για την άσκηση της εν

λόγω ανακοπής, πέραν της κοινοποιήσεως αντιγράφου αυτής στον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας που εξέδωσε το πρωτόκολλο, δεν απαιτείται και πρόσθετη κοινοποίηση στον Υπουργό των Οικονομικών, δοθέντος ότι η πάγια διάταξη του άρθρου 5 του Κώ-δικος των Νόμων περί δικών του Δημο-σίου (ν.δ. της 26.6/10.7.1944), εξακο-λουθεί μεν να ισχύει, πλην όμως έχει σιωπηρώς καταργηθεί στην εξεταζόμενη περίπτωση από την ειδικώς ρυθμίζουσα το θέμα μεταγενέστερη και ως εκ τού-του επικρατέστερη ανωτέρω διάταξη του άρθρου 5 παρ. 4 α.ν. 263/1968 (Ολ. ΑΠ 1222/1975). Σημειώνεται σχετικώς, ότι διαφορετική είναι η περίπτωση των ανακοπών του ΚΕΔΕ, κατά το άρθρο 85 του οποίου απαιτείται πάντοτε κοινο-ποίηση του σχετικού δικογράφου στον Υπουργό των Οικονομικών, καθώς και των λοιπών δικών πλην της ανωτέρω ειδι-κώς ρυθμιζόμενης κατά του Δημοσίου, όταν αυτό εκπροσωπείται δικαστικώς από τους διευθυντές των ταμείων, ή τους οικονομικούς εφόρους, ή τελώνες, ή άλ-λα κρατικά όργανα, οπότε κατ΄ άρθρο 5 του άνω κώδικος του 1944 απαιτείται επί ποινή ακυρότητας ή πρόσθετη προς τον Υπουργό των Οικονομικών επίδοση του δικογράφου (Ολ.ΑΠ 34/1988, ΑΠ 1778/1999, ΑΠ 1341/2004, ΕλΔνη 2005, 1421, ΑΠ 1541/2004, ΕλΔνη 2005, 760). Συνεπώς, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που απέρριψε ως απαράδεκτη την ένδικη ανακοπή του εκκαλούντος κατά του 85/27.10.1999 πρωτοκόλλου καθορισμού αποζημιώσεως για αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος, το οποίο επιδόθηκε σ΄ αυτόν από το Προϊστάμενο Διευθυντή της Κτη-ματικής Υπηρεσίας Νομού Ηλείας την 5-11-1999, με την αιτιολογία ότι η εν λόγω ανακοπή δεν επιδόθηκε και στον Υπουργό Οικονομικών, κατά το άρθρο 5 του Κώδικος των νόμων περί δικών του

1185/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόρος: **Κωνσταντίνος Τζαβάρας**).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών. Είναι μαχητό σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 2971/2001. Διαδικασία που πρέπει να τηρείται. Το τεκμήριο ωφελείας κρίνεται από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως εφετείο. Η αίτηση για διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα προς τον φορέα του έργου πρέπει να υποβάλλεται μέσα ανατρεπτική προθεσμία δύο μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή επιτροπή. Διαδικασία ενώπιον της επιτροπής και του εφετείου. Στοιχεία της

Το τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών, που καθιερώνεται με τις παραπάνω διατάξεις και το οποίο είχε αρχικά χαρακτηρισθεί ως αμάχητο (ΟλΑΠ 8/1999 Δνη 40, 558, ΟλΑΠ 14/1991 Δνη 32.1486), είναι ήδη μαχητό,

όπως ορίζει συμπληρωματικά το άρθρο 33 του Ν. 2971/2001, το οποίο ισχύει από 19.1.2002 και εφαρμόζεται και στις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, που δεν είχαν συντελεσθεί μέχρι τότε (άρθρ. 37 εδ. α. του ίδιου νόμου) και το οποίο καθορίζει τη διαδικασία αυτοτελούς ανατροπής του. Ειδικότερα με την πρώ-τη παράγραφο της τελευταίας των πα-ραπάνω διατάξεων ορίζεται ότι «το τε-κμήριο ωφέλειας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του Ν. 653/1977 είναι μα-χητό και κρίνεται από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της απο-ζημίωσης Εφετείο κατά τη διαδικασία του άρθρου τούτου. Με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι ο εικα-ζόμενος ιδιοκτήτης ή ο αξιών δικαιώματα επί του απαλλοτριουμένου, εφόσον θε-ωρεί ότι δεν υφίσταται το τεκμήριο της ωφέλειας, μπορεί με αίτηση του να ζητή-σει από το φορέα του έργου τη διόρθω-ση του κτηματολογικού πίνακα κήρυξης της απαλλοτριώσεως. Η υποβολή της αιτήσεως δεν αναστέλλει τις διαδικασίες της απαλλοτριώσεως . Περαιτέρω στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι η αίτηση υπο-βάλλεται εντός ανατρεπτικής προθε-σμίας δύο μηνών από την έκδοση της αποφάσεως περί προσωρινού ή απευ-θείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή επιτροπή. Με τις παρα-γράφους 4 και 6 του ίδιου άρθρου κα-θορίζεται η διαδικασία υποβολής και εκδίκασης της αίτησης. Η επιτροπή αρ-μοδίως συγκαλούμενη και μετά από αυ-τοψία και έλεγχο των στοιχείων προ-βαίνει στη σύνταξη εκθέσεως σχετικά με την ωφέλεια ή μη του ακινήτου λόγω του έργου, αιτιολογώντας τους λόγους και συνδέοντας αυτούς με τη δυνατό-τητα πρόσβασης του ακινήτου στο έργο ή στα έργα που περιλαμβάνονται στη ζώνη απαλλοτριώσεως, τη δημιουργία επιπτώσεων στη χρήση του ακινήτου και την αρτιότητα και οικοδομησιμό-τητα, κατά τις ισχύουσες διατάξεις. Η αίτηση με έκθεση της επιτροπής και τα στοιχεία της απαλλοτρίωσης απο-στέλλονται από την αρχή, που κήρυξε την απαλλοτρίωση, στο δικαστήριο τούτο. Ο Πρόεδρος του δικαστηρίου ορί-ζει δικάσιμο στις προθεσμίες που ορί-ζονται στην παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου και το δικαστήριο εκδίδει την απόφαση του εκτιμώντας ελεύθερα τα αποδεικτικά μέσα που προσήχθησαν από τους διαδίκους. Σε περίπτωση ευ-δοκίμησης της αίτησης αυτής παύει να υπάρχει η υποχρέωση του φερόμενου ιδιοκτήτη για τη συμμετοχή του στις δαπάνες της απαλλοτρίωσης και συνα-κόλουθα η ιδιοκτησία του παύει να βαρύνεται με αυτοαποζημίωση. Για την αντίστοιχη επομένως έκταση οφείλεται αυτοδικαίως από τον υπόχρεο η καθο-ρισθείσα προσωρινά ή οριστικά με την απόφαση του δικαστηρίου αποζημίωση για την υπόλοιπη έκταση, για την οποία δεν υπάρχει η υποχρέωση αυτοαποζη-μίωσης. Για την αντίστοιχη επομένως έκταση οφείλεται αυτοδικαίως από τον υπόχρεο η καθορισθείσα προσωρινά ή οριστικά με την απόφαση του δικαστη-ρίου αποζημίωση για την υπόλοιπη έκταση, για την οποία δεν υπάρχει η υποχρέωση αυτοαποζημίωσης. Συνε-πώς στην απόφαση με την οποία αναγ-νωρίζεται ότι δεν επήλθε ωφέλεια από την απαλλοτρίωση, έτσι ώστε να διορ-θωθεί ο σχετικός κτηματολογικός πίνα-κας δεν είναι αναγκαίο να συμπεριλη-φθούν διατάξεις για τον καθορισμό απο-ζημίωσης για τα μη αυτοαποζημιούμενα τμήματα, καθ΄ όσον η οφειλόμενη απο-ζημίωση είναι συνάρτηση της τιμής

που καθορίσθηκε από το δικαστήριο με την επιφάνεια του ακινήτου, που αναφέρε-ται στον κτηματολογικό πίνακα της απαλλοτρίωσης, όπως έχει διορθωθεί…… Η αίτηση είναι αόριστη και συνεπώς ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, καθ΄ όσον δεν γίνεται περιγραφή καθενός των απαλλοτριωθέντων ακινήτων των αιτούντων, και ειδικότερα ως προς την επιφάνεια του πριν από την απαλλοτρίωση και εκείνη που απέμεινε μετά από αυτήν, την πολεοδομική του θέση(εκτός σχεδίου, εντός οικισμού), αν είχε πριν από την απαλλοτρίωση σύνδε-ση με οδικό δίκτυο (αγροτική οδό, επαρ-χιακή οδό, μονοπάτι), ποια ήταν η χρή-ση του δηλαδή αν ήταν αγρός ή οικό-πεδο και ποια η δυνατότητα οικοδομη-σιμότητας του με βάση τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις πριν από την απαλλοτρίωση, αν διατηρεί την ίδια δυνατότητα μετά από αυτήν, η μετα-βάλλονται οι όροι δόμησης αυτού, καθώς επίσης αν έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στη νέα οδό, σε αντίθετη δε περίπτωση για ποιο λόγο δεν έχει πρόσβαση, ώστε να είναι δυνατή ή διαπίστωση της ωφέλειας ή όχι καθενός των αιτούντων από το γεγονός ότι το ακίνητο τους απέκτησε πρόσωπο στη νέα οδό. Οι τελευταίοι εκθέτουν στην αίτηση συλλήβδην και για τα πενήντα εννέα ακίνητα, που απαλλοτριώθηκαν και δεν αποζημιώθηκαν λόγω συνδρομής του παραπάνω τεκμηρίου «ότι έχασαν τη δυνατότητα πρόσβασης λόγω των μεγάλων υψομετρικών διαφορών στα διάφορα τμήματα αυτών, λόγω αδυναμίας να κάνουν οποιαδήποτε επωφελή χρήση και λόγω απώλειας της δυνατότητας ανέγερσης οιουδήποτε κτίσματος, εξαιτίας των ισχυουσών πολεοδομικών διατάξεων, που καθιστούν τα ακίνητα τους μη άρτια και μη οικοδομήσιμα». Συνεπώς η αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη λόγω της αοριστία της.

1212/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυρακάκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου** Δικ. αντιπρόσωπος, **Κώστας Χορομίδης, Βασίλειος Αγγελόπουλος**).

Αναγκαστική Απαλλοτρίωση. Εξάμηνη προθεσμία για την υποβολή αίτησης για τον καθορισμό της οριστικής τιμής μονάδας αποζημίωσης. Εφόσον δεν κοινοποιήθηκε η απόφαση του Μον. Πρωτοδικείου, χωρεί εφαρμογή του άρθρου 263 ΑΚ αν η πρώτη (εμπρόθεσμη) αίτηση απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους και ασκήθηκε νεώτερη μέσα στην εξαμηνιαία προθεσμία από την τελεσίδικη απόρριψη της πρώτης αίτησης.

Κατά την έννοια του άρθρου 279 του ΑΚ, που ορίζει ότι «στις περιπτώσεις που ο νόμος ή τα μέρη τάσσουν προθεσμία στην οποία πρέπει να ασκηθεί το δικαίωμα (αποσβεστική προθεσμία), εφαρμόζονται οι διατάξεις για την παραγραφή», η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων αυτών χωρεί εφόσον οι εν λό-γω διατάξεις δεν προσκρούουν στη φύ-ση της συγκεκριμένης αποσβεστικής προθεσμίας και στον επιδιωκόμενο με αυτήν σκοπό (Τούσης, Γεν. Αρχ § 177 σελ. 785, Γεωργιάδης –Σταθόπουλος ΑΚ, άρθρ. 279 αρ. 4 επ., ΑΠ 1314/1991

ΕλλΔ 33.1201). Επομένως η διάταξη του άρθρου 263 του ΑΚ, κατά την οποία «κάθε παραγραφή που διακόπηκε με την έγερση της αγωγής θεωρείται σαν να μην διακόπηκε αν ο ενάγων παραιτη-θεί από την αγωγή ή η αγωγή απορρι-φθεί τελεσίδικα για λόγους μη ουσιαστι-κούς, αν όμως ο δικαιούχος εγείρει και πάλι την αγωγή μέσα σε έξι μήνες η παραγραφή θεωρείται ότι έχει διακοπεί με την προηγούμενη αγωγή», εφαρμό-ζεται και στην εξάμηνη αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 19 §2 του ν.δ. 797/1971 περί αναγκαστικών απαλ-λοτριώσεων για την υποβολή αιτήσεως στο Εφετείο περί οριστικού προσδιορι-σμού της αποζημιώσεως από αναγκα-στική απαλλοτρίωση στην περίπτωση που δεν επιδόθηκε η απόφαση του Μο-νομελούς Πρωτοδικείου για τον προ-σωρινό προσδιορισμό (ad hoc ΑΠ 1314/1991 ΕλλΔ 33.1201) και στην όμοια προθεσμία του άρθρου 20§2γ΄ του ισχύοντος ήδη ν. 2882/2001 (ΚΑΑΑ), αφού δεν προσκρούει στη φύση τής προθεσμίας αυτής και στον επιδιωκό-μενο με τη θέσπιση της σκοπό, αν ληφ-θεί μάλιστα υπ΄ όψιν ότι η επερχόμενη καθυστέρηση του τερματισμού τής εκ-κρεμότητας ως προς το ύψος της οφει-λόμενης τελικά αποζημιώσεως δεν εμποδίζει τη συντέλεση τής απαλλο-τριώσεως, που μπορεί να επέλθει με την καταβολή ή την παρακατάθεση της προσωρινής αποζημιώσεως (ΑΠ 1314/1991 ΕλλΔ 33.1201). Εν προκειμένω, με την υπό κρίση αίτηση του Ελληνικού δημοσίου ζητείται να προσδιορισθεί ορι-στική αποζημίωση για τα αναφερόμενα σ' αυτήν ακίνητα των καθ΄ ών που απαλλοτριώθηκαν αναγκαστικά υπέρ και με δαπάνες τού Ελληνικού δημοσίου για την αναφερόμενη επίσης στην αίτη-ση δημόσια ωφέλεια, μετά τον προσω-ρινό προσδιορισμό της αποζημιώσεως που έγινε με την υπ΄ αριθμ. 133/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδι-κείου Πατρών, η οποία δεν επιδόθηκε, και την υπ΄ αριθμ. 719/2004 απόφαση του παρόντος δικαστηρίου, με την οποία και μετά τις υπ΄ αριθμ. 378/2003 και 193/2004 αναιρετικές αποφάσεις του Αρείου Πάγου απορρίφθηκε ως απα-ράδεκτη προηγούμενη εμπρόθεσμη αίτηση του Ελληνικού δημοσίου για οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώ-σεως λόγω μη προσκομίσεως στοιχείων της προδικασίας. Η παρούσα αίτηση ασκήθηκε με κατάθεση του δικογράφου της και επίδοση αντιγράφου της στους καθ΄ ών (Νοέμβριος 2004) μέσα στην προαναφερθείσα εξάμηνη προθεσμία από την έκδοση της απορριπτικής απο-φάσεως του Εφετείου (28.6.2004), κα-τά συνέπειαν δε και σύμφωνα με τη μεί-ζονα σκέψη που προηγήθηκε, σε συν-δυασμό με το άρθρο 270 του ΑΚ, η αίτηση είναι εμπρόθεσμη, θεωρούμενη ως ασκηθείσα στην ως άνω επίσης εξά-μηνη προθεσμία του άρθρου 20§2γ' του ν. 2882/2001, που εφαρμόζεται εν προ-κειμένω κατά το άρθρο 29§2 του ίδιου ν. 2882/2001, είναι δε αβάσιμα και απορριπτέα τα αντίθετα που οι καθ' ών υποστηρίζουν με τις προτάσεις τους.

1293/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελευθέριος Σταύρου, Βασίλειος Σταματόπουλος**).

Εκκλησία. Προσωπικό της (νεωκόρος). Δεν αμείβονται με βάση της συλλογικές συμβάσεις αλλά με βάση τον υπ΄ αριθμό 2/1969 Κανονισμό της Εκκλησίας που εφαρμόζεται σε ψάλτες και νεωκόρους.

Μ' εξουσιοδότηση του άρθρου 32 παρ. 2 ΝΔ 126/1969 (προϊσχύ-σαντος Καταστατικού Χάρτη της Εκκλη-σίας της Ελλάδος), εκδόθηκε ο δημο-σιευθείς νομίμως στο υπ΄ αριθμ. 75/20-7-1969 φύλλο του Δελτίου «Εκκλησία» και στο ΦΕΚ τ.Α΄ 193/1970 υπ΄ αριθμ. 2/1969 Κανονισμός της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος «περί Ιε-ρών Ναών, Ενοριών και Εφημερίων», ο οποίος εξακολουθεί να ισχύει και σήμε-ρα βάσει του άρθρου 67 Ν. 590/1977 (ισχύοντος Καταστατικού Χάρτη της Εκ-κλησίας της Ελλάδος), αφού δεν εκδό-θηκε άλλο Προεδρικό Διάταγμα και οι διατάξεις που ενδιαφέρουν την υπόθεση δεν αντίκεινται στο νόμο αυτό (590/1977). Κατά το άρθρο 53 παρ. 1 του υπ΄ αριθμ. 2/1969 Κανονισμού οι ιερο-ψάλται και νεωκόροι, διορίζονται και παύονται υπό του οικείου Μητροπολί-του (με αιτιολογημένη απόφαση του) μετά (απλή) γνώμη του Εκκλησιαστι-κού Συμβουλίου. Η εν λόγω διάταξη, αντιγράφει το άρθρο 64 παρ. 1 του προϊσχύσαντος ΑΝ 2200/1940. Κατά το άρθρο 53 παρ. 4 του υπ' αρ. 2/1969 Κανονισμού «Οι ιεροψάλται και νεωκό-ροι, ως αποτελούντες τον κατώτερο Κλήρο της Εκκλησίας ,δεν υπάγονται εις τας περί συλλογικών συμβάσεων κει-μένας διατάξεις (η εν λόγω διάταξη αντιγράφει το άρθρο 64 παρ. 4 του προϊσχύσαντος Α.Ν. 2200/1940). Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι ο νεωκόρος, διοριζόμενος νόμιμα (με από-φαση του Μητροπολίτη κλπ.) στον ενο-ριακό ναό (που είναι ΝΠΔΔ) αποτελεί μόνιμο προσωπικό υπαγόμενο στον κανονισμό 9 «περί κώδικος εκκλησια-στικών υπαλλήλων (ΦΕΚ 106/1970) σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 αυτού και επομένως είναι μόνιμος υπάλληλος του Ναού (άρθρο 65 του κανονισμού 9) αμειβόμενος κατά τις διατάξεις περί αμοιβής και μισθού υπαλλήλων ΝΠΔΔ (άρθρο 70 του κανονισμού 9) και όχι με βάση τις συλλογικές συμβάσεις εργα-σίας, που σε καμία περίπτωση δεν τον αφορούν. Εάν ο διορισμός δεν έγινε νό-μιμα, εφόσον παρασχέθηκε η εργασία, οφείλεται ο αδικαιολόγητος πλουτι-σμός, που δεν είναι η διαφορά μεταξύ αυτών που λάβαινε και των αποδοχών που καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, αλλά η ωφέλεια του νομικού προσώπου από την παροχή σε αυτό εργασίας, από υπάλληλο που προσλήφθηκε κατά παράβαση του νόμου, ωφέλεια που είναι ίση με την αμοιβή, που θα έπαιρνε ο νόμιμος διο-ρισμένος νεωκόρος (ad hoc ΑΠ 1112/1991 Ελλ.Δνη 33,801 για νεωκόρο ενο-ριακού ναού (βλ. και ΑΠ 1391/1982 ΔΕΝ 39, 650 δεχόμενη ότι ο ιεροψάλτης (και νεωκόρος) μη ενοριακού ναού κοι-μητηρίου αμείβεται από τις 23-2-1977 και εφεξής κατ΄ άρθρο 53 παρ. 4 του ανωτέρω Κανονισμού 2/1969 απο-κλειομένων των περί συλλογικών συμ-βάσεων εργασίας κειμένων διατάξεων Ταμπάκης Εργασιακαί σχέσεις ιερο-ψαλτών και νεωκόρων ΔΕΝ 55, 165 και 170 για τη ratio του άρθρου 53 παρ. 4 του Κανονισμού 2/1969 και του προϊ-σχύσαντος άρθρου 64 παρ. 4 ΑΝ 2200/1940 βλ. Ταμπάκη οπ. π. σελ. 166 και Κυριαζόπουλο. Η νομική φύση της υπη-ρεσιακής ιδιότητας των ψαλτών Αρμεν. ΜΕ 309 επ., ιδίως

311). Στην προκει-μένη περίπτωση, ο ενάγων, ισχυριζόμε-νος ότι εργάστηκε ως νεωκόρος, στον εναγόμενο ενοριακό ιερό ναό που είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου από 1.11.1990 έως 7-10-2002, χωρίς να υπάρχει νόμιμος διορισμός του (από-φαση του Μητροπολίτη Πατρών) ζητεί με το υπ' αρ. 2α αίτημα της αγωγής του τις διαφορές των αποδοχών μεταξύ εκείνων που έπρεπε να του κατα-βληθούν με βάση τα ελάχιστα όρια των Εθνικών Γενικών Συλλογικών Συμβά-σεων Εργασίας και εκείνων που πράγ-ματι του καταβάλλονταν κατά τις διατά-ξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού, γιατί ο εναγόμενος εξοικονόμησε τις δια-φορές που θα κατέβαλλε αν προσλάμ-βανε άλλο νεωκόρο με νόμιμο διορισμό. Με τέτοιο περιεχόμενο το υπ' αρ. 2α αγωγικό αίτημα είναι απορριπτέο, ως μη νόμιμο των άρθρων 904 παρ. 1 εδ. α ΑΚ συνδ. 53 παρ. 4 του Κανονισμού 2/1969 και 70 του Κανονισμού 9/1970, μη δυναμένων να εφαρμοσθούν, επειδή ο ενάγων, ως μέτρο σύγκρισης και εξα-γωγής της διαφοράς των αποδοχών δεν αναφέρει τις καταβλητέες αποδοχές υπαλλήλου ΝΠΔΔ, που πράγματι εξοι-κονόμησε χωρίς νόμιμη αιτία ο εναγό-μενος ενοριακός ιερός ναός που θα τις κατέβαλλε σε νόμιμα διορισμένο νεω-κόρο αλλά αναφέρει τις αποδοχές, που καθορίζονται από τις Εθνικές Γενικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας, οι οποίες όμως, δεν ίσχυαν για τον εναγό-μενο ναό και δεν τον υποχρέωναν ούτε

1322/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αικατερίνη Βλάχου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Λέοντας, Δικαστικός Αντιπρόσωπος του Ν.Σ.Κ. Διονύσιος Ζαχαρόπουλος**).

Περιβάλλον. Προστασία σε αρχαιολογικούς χώρους(άρθρο 24 του Συντάγματος). Περιορισμό στην εκμετάλλευση. Δεν δικαιούται ο ιδιοκτήτης να διεκδικήσει αποζημίωση σύμφωνα με τον Κώδικα αναγκαστικών απαλλοτριώσεων (ν.2882/2001) από το Εφετείο. Πότε και πως δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση. Περιστατικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλ-λοντος αποτελεί υποχρέωση του Κρά-τους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέ-ωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Τα μνημεία, οι πα-ραδοσιακές περιοχές και τα παραδο-σιακά στοιχεία προστατεύονται από το κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστα-σίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιο-κτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών. Εξάλλου, κατά το άρθρο 91 του ν. 1892/1990 περί δόμησης σε αρχαιολο-γικούς χώρους, ο Υπουργός Πολιτι-σμού μπορεί, με απόφαση του, που δη-μοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερ-νήσεως, μετά από γνώμη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, να καθορί-ζει εντός των αρχαιολογικών χώρων

που βρίσκονται εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων οικισμών, ζώνες, στις οποίες, κατά περίπτωση, θα απαγορεύεται παντελώς η δόμηση (Ζώνη Α΄) ή θα επιτρέπεται (Ζώνη Β') υπό όρους και περιορισμούς που ορίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων κατά τις κείμενες πολεοδομικές διατάξεις, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού. Η προαναφερόμενη διάταξη περί απαγόρευσης της δόμησης και δόμησης υπό περιορισμούς για την προστασία των αρχαιολογικών χώρων, είναι σύμφωνη προς τη συνταγματική ρύθμιση της αυξημένης προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος (άρθρο 24 του Συντάγματος του 1975, 1986 και 2001). Έτσι, ενόψει του σκοπού που επιδιώκεται με την ίδια διάταξη, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των αρχαιολογικών χώρων, προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής περιορισμών στους όρους εκμετάλλευσης ή δόμησης των ακινήτων σε αρχαιολογικούς χώρους. Όταν όμως συνεπεία των πιο πάνω περιορισμών επέρχεται ουσιώδης προσωρινή ή οριστική στέρηση της χρήσης της ιδιοκτησίας κατά τον προορισμό της, τότε αν υπάρχει ζημία παρέχεται στο θιγόμενο και παραμένοντα ιδιοκτήτη δικαίωμα αποζημίωσης με βάση τις γενικές διατάξεις. Η αξίωση αυτή προς αποζημίωση γεννάται κατά του Δημοσίου ,κατά την έννοια της παρ. 6 του άρθρου 24 του Συντάγματος, ελλείψει ειδικής νομοθετικής ρύθμισης για τις αξιώσεις που γεννήθηκαν πριν τις 28-6-2002 (έναρξη ισχύος του εκτελεστικού της εν λόγω διάταξης νόμου 3028/2002 για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς), από την πάροδο εύλογου χρόνου από την επιβολή των περιοριστικών μέτρων, εφόσον, βεβαίως, ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης επιδιώξει με αίτηση του προς τη διοίκηση ή ευθέως προς το μόνο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, την αποκατάσταση της ζημίας, για τον καθορισμό της οποίας θα ληφθεί υπόψη η φύση της εκτός σχεδίου πόλης γης, που είναι προορισμένη κυρίως για γεωργική εκμετάλλευση (ΣτΕ 784/1999, ΣτΕ 1517/1993, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ.1 εδ. α και 20 παρ. 1 του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) η αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, εφόσον επιτρέπεται από το νόμο, για δημόσια ωφέλεια, κηρύσσεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, στην οποία βρίσκεται το απαλλοτριωτέο ακίνητο ή το μεγαλύτερο τμήμα του. Η απόφαση εκδίδεται μετά από εισήγηση της Κτηματικής Υπηρεσίας του νομού. Αρμόδιο να προσδιορίσει οριστικά την αποζημίωση του απαλλοτριωμένου ακινήτου είναι το εφε-τείο, στην περιφέρεια του οποίου βρί-σκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής. Από τις διατά-ξεις αυτές προκύπτει ότι το εφετείο προσδιορίζει οριστική τιμή μονάδας μόνον σε περίπτωση αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων και όχι σε κάθε περίπτωση που επιβάλλονται περιορισμοί στη χρήση ακινήτων χάριν του δημοσίου συμφέροντος, ενώ το ακίνητο εξακολουθεί να παραμένει στην κυ-ριότητα του αρχικού ιδιοκτήτη (ΟλΑΠ 21/2005, ΕλλΔνη 2005.713). Στην προκείμενη περίπτωση η αιτούσα, με την κρινόμενη αίτηση της, εκθέτει ότι είναι κυρία, νομέας και κάτοχος δύο ακινήτων, επιφάνειας 2.457,75 και 4.568,71 τμ αντίστοιχα, που βρίσκονται στη θέση «Μουζάκι» ή «Λαχίδια» ή «Χούνες» της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου

Αρχαίας Ολυμπίας. Ότι με την ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/204/7836/6-2-1992 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού η ευρύτερη περιοχή, στην οποία βρίσκονται τα ακίνητα της, καθορίστηκε ως Ζώνη Α΄ απόλυτης προστασίας του αρχαιολογικού χώρου της αρχαίας Ολυμπίας. Με την ίδια απόφαση καθορίστηκε ότι στη ζώνη αυτή επιτρέπονται οι αγροτικές καλλιέργειες και μόνον η ανέγερση κεραμοσκεπών αγροτικών αποθηκών, μετά από προηγούμενη έγκριση και υπό την επίβλεψη της Ζ' Εφορείας Αρχαιοτήτων, καθώς και ότι για κάθε έργο ή εργασία συναφή με την αγροτική καλλιέργεια, απαιτείται έγκριση της ίδιας Εφορείας, ενώ το κατώτατο όριο κατάτμησης των γηπέδων και η αρτιότητα αυτών ορίζεται σε οκτώ στρέμματα. Ότι με την προαναφερόμενη υπουργική απόφαση επιβάλλονται περιορισμοί στην ιδιοκτησία της, όσον αφορά τη δόμηση και την ελεύθερη εκτέλεση αρδευτικών έργων και γεωργικών καλλιεργειών για τις οποίες απαιτείται βαθιά άροση, με αποτέλεσμα να μειώνεται η αξία και η χρησιμότητα της κατά 80%. Ζητεί δε να καθοριστεί η οριστική τιμή μονάδος αποζημίωσης για τα πιο πάνω ακίνητα της λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν στη χρήση, εκμετάλλευση και αξιοποίηση τους, σε 480 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο. Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα η αίτηση είναι μη νόμιμη και πρέπει ν' απορριφθεί, γιατί, μετά την έκδοση της παραπάνω Υπουργικής Απόφασης, δεν επακολούθησε και απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας της αιτούσας από το Δημόσιο για δημόσια ωφέλεια, οπότε και μόνο η αιτούσα θα μπορούσε να απευθυνθεί ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου για τον οριστικό καθορισμό της αντίστοιχης αποζημίωσης. Επίσης, η προαναφερόμενη Υπουργική Απόφαση, παρά τους ως άνω σοβαρούς περιορισμούς που συνεπάγεται για την ιδιοκτησία της αιτού-σας, αφού η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει για το λόγο αυτό ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων αποζημίωση από το Δημόσιο, δε μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά καθεαυτή, ούτε ότι ισοδυναμεί με πράξη κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, δεδομένου ότι τα ακίνητα εξακολουθούν να παραμένουν στην κυριότητα και εκμετάλλευση της αιτούσας, προσθέτως δε οι προεκτεθείσες διατάξεις του άρθρου 91 του ν.1892/1990, δεν αντιβαίνουν ούτε στα άρθρα 17 και 18 του Συντάγματος, ούτε στο άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Τα δικαστικά έξοδα του καθού πρέπει να επιβληθούν εις βάρος της αιτούσας (άρθρο 176 του ΚΠολΔ).

1405/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Μιμμής, Σπύρος Σωχωρίτης**).

Δήμοι-Κοινότητες. Ανάθεση εκτέλεσης έργου σε ιδιώτη με δημοπρασία, πρόχειρο διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό με απευθείας ανάθεση. Διοικητική διαφορά. Δεν υφίσταται τέτοια όταν δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη σύναψη της σύμβασης κατά τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα. Κώδικας

δημοσίου λογιστικού (ν.δ. 321/69). Κάθε σύμβαση για λογαριασμό του δημοσίου που έχει αντικείμενο άνω των 10.000 δραχμών ή δημιουργεί υποχρεώσεις διάρκειας υποβάλλεται στον τύπο του ιδιωτικού εγγράφου, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις. Προμήθειες και εργασίες δήμων και κοινοτήτων. Απαιτείται διαγωνισμός εκτός αν το αντικείμενο είναι μέχρι 2.000.000 δρχ. για τους λοιπούς δήμους πλην δήμων Αθηνών- Θεσσαλονίκης- Πειραιώς που προβλέπεται αξία 2.200.000 δρχ. Η πρόταση για σύναψη της σύμβασης και η αποδοχή μπορούν να γίνουν με χωριστά έγγραφα. Σε περίπτωση ακυρότητας εφαρμόζονται οι διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Στην ως άνω ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου αγωγή, ο ενάγων εκθέτει ότι, κατόπιν προφορικής συμφωνίας, που συνήφθη στο Αγρίνιο κατά το πρώτο δεκαήμερο του μηνός Αυγούστου του έτους 2002, μεταξύ αυτού (ενάγοντος) και του αναφερόμενου Αντιδημάρχου του εναγομένου, ανέλαβε την εκτέλεση των εργασιών ξηλώματος των παλαιών και σπασμένων μαρμάρων και τοποθέτησης νέων μαρμάρων στην θέση των καταστραμμένων σε 5 τσιμεντένιες κολόνες, καθώς και τα μάρμαρα της εισόδου του αναφερόμενου φαρμακείου, τα οποία έπρεπε άμεσα να αντικατασταθούν διότι υπήρχε κίνδυνος αποκοπής των εναπομεινάντων στις κολώνες παλαιών σπασμένων μαρ-μάρων και τραυματισμού των διερχόμενων πολιτών, με υλικά, μηχανήματα και εργατοτεχνικό προσωπικό του ιδίου (ενάγοντος), ενώ η αμοιβή του συμφωνήθηκε κατά μονάδα εργασίας και με βάση τις επικρατούσες στην αγορά τιμές. Ότι αυτός (ενάγων) εκτέλεσε κατά τον προσήκοντα τρόπο και παρέδωσε το ως άνω έργο, συνολικής αξίας 7.240,48 ευρώ, στις 31-8-2002, το οποίο αν και το εναγόμενο παρέλαβε ανεπι-φύλακτα, αρνείται την καταβολή της οφειλομένης αμοιβής του. Ζητεί δε, να υποχρεωθεί το εναγόμενο να του κατα-βάλλει, ως αμοιβή για το έργο που εκτέλεσε, το ποσό των 7.240,48 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από 19-10-2002 (συμφωνηθείσα ημερομηνία πληρωμής της αμοιβής), άλλως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση, με βάση τις διατάξεις για τη σύμβαση έργου και επικουρικά με τις διατάξεις αδικαιολόγητου πλουτισμού, καθόσον κατά το παραπάνω ποσό το εναγόμενο κατέστη και είναι αδικαιολογήτως πλουσιότερο σε βάρος της περιουσίας του (ενάγοντος), αποφεύγοντας ισόποση δαπάνη στην οποία θα υποβαλ-λόταν για την εκτέλεση του συγκεκρι-μένου έργου από άλλον εργολάβο με τις ίδιες κατά τα λοιπά συνθήκες. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η ως άνω εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία, αφού κρίθηκε ότι η αγωγή αρμοδίως εισήχθη ενώπιον του ως άνω δικα-στηρίου και ότι είναι νόμιμη στηριζόμενη, μεταξύ άλλων, στις διατάξεις των άρ-θρων 681, 341, 345, 904 του ΑΚ, εκτός από το παρεπόμενο αίτημα της τοκο-δοσίας από την 19-10-2002, έγινε αυτή δεκτή ως βάσιμη και στην ουσία της και υποχρεώθηκε το εναγόμενο να καταβά-λει στον ενάγοντα το ως άνω αιτούμενο, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται το εκκαλούν – εναγόμενο με την κρινόμενη έφεση του, για λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνιση της, προκειμένου να απορριφθεί η αγωγή.

Κατά το άρθρο 94 παρ. 1 του Συντάγματος 1975/1986 η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στα διοικητικά δικαστήρια, ενώ κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου στα Πολιτικά Δικαστήρια υπάγονται όλες οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, οι οποίες ανατίθενται σ΄ αυτά με νόμο. Εξάλλου κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2α του Ν. 1406/1983, με το οποίο ολοκληρώθηκε η δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, στις διοικητικές διαφορές ουσίας περιλαμβάνονται και οι διαφορές που αναφύονται από τις διοικητικές συμβάσεις. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, οι διοικητικές συμβάσεις για την κατασκευή δημοσίων έργων, από τις οποίες γεννιούνται διαφορές, οι οποίες υπάγονται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, δεν είναι όλες οι συμβάσεις που συνάπτονται κατά τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα, αλλά μόνο εκείνες που από τη φύση τους έχουν διοικητικό χαρακτήρα. Τέτοιες δε συμβάσεις είναι μόνο εκείνες στις οποίες κύριος του έργου είναι το δημόσιο ή ΝΠΔΔ, όπως είναι οι δήμοι και οι Κοινότητες, δεδομένου ότι μόνο αυτά μπορούν να εκδώσουν διοικητικές πράξεις, οι οποίες μπορούν να προσβληθούν με αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμ-βουλίου Επικρατείας, με την κατασκευή δε του έργου επιδιώκεται η εκ-πλήρωση δημοσίου σκοπού. Δεν υφί-σταται όμως διοικητική διαφορά από τη σύμβαση κατασκευής δημοσίου έργου όταν δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες και προϋποθέσεις για την σύναψη της σύμβασης κατά τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα (ΕφΚρ 441/2004, ΔΕΑ 1064/1997, ΔΕΠατρ 697/1996 α΄ δημ. Νόμος). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 84 του ν.δ 321/69 «περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού» κάθε σύμβαση για το λογαριασμό του Δημο-σίου, που έχει αντικείμενο άνω των 10.000 δραχμών ή δημιουργεί υποχρε-ώσεις διαρκείας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλη διάταξη, υπο-βάλλεται στον τύπο του ιδιωτικού εγ-γράφου. Η ακυρότητα αίρεται σε περίπτωση εκτέλεσης της σύμβασης. Κατά το άρθρο 3 και το άρθρο 7 ν.δ 31/68 οι αναγνωριζόμενες στο δημόσιο προνομίες κ.λ.π. εφαρμόζονται και επί των Ο.Τ.Α, εφόσον τυχόν υφιστάμενες διατάξεις δεν είναι ευρύτερες ή ευνοϊκότερες από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 266, 267, 268 του Π.Δ 410/1995 «Περί κωδικοποίησης του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα» προκύπτει ότι οι προμήθειες και εργασίες των Δήμων και Κοινοτήτων εκτελούνται με σύμβαση που συνάπτεται ύστερα από διαγωνι-σμό. Κατ΄ εξαίρεση ο δήμαρχος μπορεί χωρίς διαγωνισμό να συνάπτει σύμβαση για την απευθείας ανάθεση ή την απευθείας ανάθεση εργασίας ή την διενέργεια προμήθειας, αν η αξία καθε-νός από αυτά δεν υπερβαίνει το ποσό των δύο εκατομμυρίων διακοσίων χιλιά-δων (2.200.000) δραχμών αν πρόκειται για τους δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, των δύο εκατομμυ-ρίων(2.000.000) δραχμών για τους λοι-πούς δήμους και τα συμβούλια περιο-χής. Η πρόταση της σύμβασης και η αποδοχή μπορεί να γίνουν με χωριστά έγγραφα. Κατ' άρθρο 84 εδ. Γ ν.δ 321/69 η ακυρότητα από μη έγγραφη απο-δοχή αίρεται σε περίπτωση εκτέλεσης της σύμβασης. Τούτο όμως εφαρμόζεται μόνο όταν υπήρχε έγγραφη πρόταση κατάρτισης της σύμβασης, όχι και όταν δεν τηρήθηκε καθόλου τύπος για την κατάρτιση και την αποδοχή. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων

προκύπτει ότι η σύμβαση που συνάπτει ένας δήμαρχος για την ανάθεση ή εκτέλεση εργασίας ή μεταφοράς ή για προμήθεια είτε κατόπιν διαγωνισμού (και ύστερα από απόφαση του Δ.Σ) είτε απ΄ ευθείας (δια του δημάρχου της), μετά από πρόχειρο διαγωνισμό ή και χωρίς διαγωνισμό, όταν η αξία δεν είναι ανώτερη της ως άνω, πρέπει να περι-βληθεί τον συστατικό τύπο του ιδιωτικού εγγράφου, η μη τήρηση του οποίου επιφέρει την ακυρότητα της σύμβασης κατ΄ άρθρα 158 και 159 ΑΚ, η οποία (ακυρότητα), επειδή οι περί τύπου δια-τάξεις είναι δημόσιας τάξης, μπορεί να προταθεί και από τον εν γνώσει συμ-βληθέντα στην άκυρη σύμβαση και να ληφθεί υπόψη και αυτεπαγγέλτως (ΟλΑΠ 862/84 ΝοΒ 1985, 89, ΕΑ 11549/1995 ΝοΒ 1996, 1008). Έτσι, δεν είναι δυνατή η νόμιμη θεμελίωσης της σχετικά εγειρόμενης αγωγής στην ενδο-συμβατική ευθύνη της εναγομένης ενό-ψει της εντεύθεν ακυρότητας της σύμβα-σης, μπορεί όμως η αγωγή να εύρει έρεισμα στις διατάξεις για τον αδικαιο-λόγητο πλουτισμό(άρθρο 904 επ. ΑΚ), με τον ισχυρισμό ότι ο εναγόμενος (Δή-μος ή Κοινότητα) έγινε πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία του ενάγοντος, εφόσον ο τε-λευταίος το επικαλείται (ΕφΚρ 441/2004 ό.π., ΕΑ 11549/1995 ό.π.). Στην προκειμένη περίπτωση και εφόσον, υπό τα εκτιθέμενα στην αγωγή, στον ενάγοντα ανατέθηκε προφορικώς από τον αντιδήμαρχο του εναγομένου, απευ-θείας ήτοι χωρίς την διενέργεια δημό-σιου διαγωνισμού το αναφερόμενο έρ-γο, η αξία του οποίου υπερβαίνει το ποσό μέχρι το οποίο, σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις μπορεί να γίνει απ' ευθείας ανάθεση, η σύμβαση αυτή είναι άκυρη και εξ αυτής δεν γεννάται διοικητική διαφορά ουσίας, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, αλλά απλή ιδιω-τική διαφορά επί της οποίας αρμοδιό-τητα έχουν τα πολιτικά δικαστήρια. Μετά από αυτά το πρωτοβάθμιο Δικα-στήριο, το οποίο απορρίπτοντας σιγή τη σχετική ένσταση του εναγομένου δέχθηκε ότι έχει αρμοδιότητα για την εκδίκαση της αγωγής, δεν παραβίασε τις πιο πάνω διατάξεις και επομένως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο τα αντίθετα υποστηρίζων σχετικός λό-γος της έφεσης. Η εκκαλουμένη όμως, δεχθείσα ως νόμιμη την κύρια βάση της αγωγής και επιδικάσασα το εκ της ενδοσυμβατικής ευθύνης ως άνω ποσό, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τον νόμο και επομένως πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος της έφεσης και να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη

1441/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλέξανδρος Παπαδόπουλος, Παρασκευή Σφαέλου**).

Σχέδιο πόλεως. Πολεοδομική μελέτη. Διαδικασία κύρωσης της. Με τη μεταγραφή της επέρχονται όλες οι αναφερόμενες στην πράξη εφαρμογής μεταβολές στις ιδιοκτησίες εκτός από αυτές για τις οποίες οφείλεται αποζημίωση. Η μεταβολή των ακινήτων που επέρχεται με την πράξη εφαρμογής συνεπάγεται την άμεση απόσβεση κάθε εμπράγματου δικαιώματος τρίτου που υφίσταται στα μεταβαλλόμενα ακίνητα, ενώ η

πράξη εφαρμογής μετά την κύρωση της γίνεται οριστική και αμετάκλητη. Συνεπώς δεν είναι δυνατή είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος ενδιαφερομένου η επάνοδος της διοικήσεως επί του θέματος, οι πράξεις δε αυτές δεν υπόκεινται σε ανάκληση ή ανασύνταξη ούτε για λόγους νομιμότητας. Περιστατικά.

Προς εφαρμογή εγκεκριμένης πολεοδομικής μελέτης και πραγματοποίηση της οφειλόμενης εισφοράς σε γη συντάσσεται κατά το άρθρο 12 § 1 Ν. 1337/1983 πράξη εφαρμογής. Η σύνταξη της πράξης αυτής χωρεί κατά την προβλεπόμενη στις § 5 και 6 του ως άνω άρθρου ειδική διαδικασία, που περιλαμβάνει και στάδιο προσκλήσεως και ενστάσεων των ενδιαφερομένων ιδιοκτητών. Η πράξη κυρώνεται κατά τα οριζόμενα στην § 7 περ. α΄ του ίδιου άρθρου, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 Ν. 1772/1988, με απόφαση του οικείου νο-μάρχη, αποτελεί ταυτόχρονα και πράξη βεβαίωσης για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων εισφοράς σε γη και μετα-γράφεται στο υποθηκοφυλακείο. Με τη μεταγραφή επέρχονται κατά την ίδια διάταξη όλες οι αναφερόμενες στην πράξη εφαρμογής μεταβολές στις ιδιοκτησίες, εκτός από αυτές για τις οποίες οφείλεται αποζημίωση και για την εκτέλεση των οποίων πρέπει να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες του ΝΔ της 17-7-1923 και του ΝΔ 797/1971. Στην επόμενη περ. β΄ της αυτής παραγράφου 7 ορίζεται ότι αμέσως μετά την κύ-ρωση και μεταγραφή των πράξεων εφαρμογής, ο οικείος ΟΤΑ, το Δημόσιο ή τα Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος μπορούν να καταλάβουν τα νέα ακίνητα που διαμορφώθηκαν με την πράξη εφαρμογής και περιέχονται σ' αυτούς με την προϋπόθεση ότι έχουν καταβληθεί οι αποζημιώσεις της περ. α΄ και ότι τα δικαιώματα της περ. δ΄ της αυτής παραγράφου7 (δηλαδή δικαι-ώματα για δένδρα, εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες) μετα-τρέπονται σε ενοχική αξίωση για απο-ζημίωση. Στην περ. γ' της αυτής παρα-γράφου ορίζεται ότι η μεταβολή ακινή-των που επέρχεται με την πράξη εφαρ-μογής συνεπάγεται την άμεση απόσβεση κάθε εμπράγματου δικαιώματος τρίτου που υφίσταται στα μεταβαλλόμενα ακίνητα, ενώ κατά την περ. ε' της αυτής παραγράφου 7 η πράξη εφαρμογής μετά την κύρωση της γίνεται οριστική και αμετάκλητη. Διαφορές ως προς το μέγεθος της εισφοράς σε γη και το μέγεθος των ιδιοκτησιών, που βεβαιώνονται με απόφαση των αρμοδίων δικαστηρίων, μετατρέπονται σε χρηματική αποζημίωση, όπως ειδικότερα ορίζεται με την παρ. 10 του άρθρου αυτού. Τέλος κατ΄ εξουδιοδότηση της τελευταίας αυτής παρ. 10 του άρθρου 12 εξεδόθη η υπ' αριθμ. 79881/3445/6-12-1984 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, με το άρθρο 4 της οποίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ως άνω περ. ε' της παρ. 7 του άρθρου 12Ν. 1337/1983. Όπως προκύπτει από τις πιο πάνω διατάξεις, η πράξη εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης εκδίδεται κατά ειδική διοικητική διαδικασία, που περιλαμβάνει και το στάδιο ενστάσεων από τους ενδιαφερόμενους κατόπιν προσκλήσεως τους πριν από την κύρωση της πράξης. Εξάλλου με την ως άνω πράξη επέρχονται μετά την κύρωση και μεταγραφή της οι αναγκαίες για την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου εμπράγματες μεταβολές στα ακίνητα της περιοχής. Κατά τον ρητό δε ορισμό

αλλά και την έννοια της διάταξης της περ. ε΄ της παρ. 7 του άρθρου 12Ν. 1337/1983, η πράξη αυτή καθίσταται οριστική και αμετάκλητη μετά την κύρωση της. Συνεπώς δεν είναι δυνατή είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτή-ματος ενδιαφερομένου η επάνοδος της διοικήσεως επί του θέματος, οι πράξεις δε αυτές δεν υπόκεινται σε ανάκληση ή ανασύνταξη ούτε για λόγους νομιμό-τητας. Δεν επιτρέπεται εξάλλου η ανά-κληση ή ανασύνταξη ούτε για λόγους νομιμότητας. Δεν επιτρέπεται εξάλλου η ανάκληση ή ανασύνταξη κυρωθείσας πράξης εφαρμογής ούτε στην περί-πτωση κατά την οποία με απόφαση των αρμοδίων κατά το Σύνταγμα δικαστη-ρίων βεβαιώνονται διαφορές ως προς το μέγεθος της εισφοράς σε γη και το μέγεθος των ιδιοκτησιών, δεδομένου ότι ο νομοθέτης στην περίπτωση αυτή προβλέπει τη μετατροπή των διαφορών αυτών σε χρηματική αποζημίωση. Οι ρυθμίσεις αυτές είναι συνταγματικώς θετικές διότι δικαιολογούνται από την ανάγκη ταχείας εκκαθάρισης των σχετι-κών διαφορών και αποφυγής της διηνε-κούς αμφισβήτησης του επιβληθέντος με την πράξη εφαρμογής νέου ιδιοκτη-σιακού καθεστώτος της περιοχής αλλά και την ανάγκη προστασίας των καλο-πίστως αποκτημένων κατόπιν της μετα-γραφής της πράξεως εφαρμογής εμ-πράγματων δικαιωμάτων (ΣΤ.Ε 1730/2000 Αρμ. 2000, 993). Περαιτέρω κατά την ίδια διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 12 Ν. 1337/1983 σε περίπτωση άρνη-σης του κατόχου ή νομέως να παρα-δώσει το ακίνητο που αφαιρείται σύμ-φωνα με την πράξη εφαρμογής εντός 15 ημερών από της εις αυτόν εγγράφου προσκλήσεως διατάσσεται η αποβολή του με απόφαση του Μονομελούς Πρω-τοδικείου, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, το οποίο οφείλει να εξετάσει μόνο το ζήτημα της συνδρομής των προϋπο-θέσεων της αποβολής με βάση τα όρια των τελικών ιδιοκτησιών που διαμορ-φώνονται με την πράξη εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης (βλ. ΑΠ 1284/2003 Ελλ.Δ/νη 45, 478). Στην προκει-μένη περίπτωση από όλα τα έγγραφα που προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι πιθανολογήθηκαν τα παρακά-τω πραγματικά περιστατικά: Σε εκτέ-λεση του από 5-5-1992 Προεδρικού Διατάγματος που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 527/Δ/2-6-1992, εγκρίθηκε η πολεοδομική μελέτη στις περιοχές «Αρόη, Διάκου, Παγώνα, Σαμακιά, Γηροκομείο» της πόλεως των Πατρών. Μετά την εκπόνηση και έγκριση της πολεοδομικής μελέτης εκδόθηκε η υπ΄ αριθμ. 2/1995 πράξη εφαρμογής της Διευθύνσεως Πολεοδομίας και Πολεο-δομικών Εφαρμογών της Νομαρχίας Αχαΐας, η οποία κυρώθηκε με την υπ΄ αριθμ. 9600/15-12-1995 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας και μεταγράφηκε στα οικεία βιβλία μεταγραφών του Υπο-θηκοφυλακείου Πατρών στον τόμο 2170 και με αριθμό 292. Ακολούθως με την 4859/2002 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος τροποποιήθηκε το εγκεκριμέ-νο σχέδιο πόλης Πατρών στο ΟΤ Γ 3139 στην περιοχή «Παγώνα». Ενόψει αυτού με την 76/2003 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας, η οποία μεταγράφηκε νομίμως στα οικεία ίδια παραπάνω βιβλία μετα-γραφών στον τόμο 2170 και με αριθμό 292. Από της μεταγραφής της παρα-πάνω διορθωτικής αποφάσεως αφαι-ρέθηκε από την ιδιοκτησία των καθών η αίτηση ήδη εκκαλούντων, ως εισφορά

σε γη σύμφωνα με το άρθρο 8 Ν. 1337/1983, οικόπεδο εμβαδού 322,22 τ.μ. και αποδόθηκε στην καθής η αίτηση ήδη εφεσίβλητη. Ειδικότερα κατ΄ εφαρμογή της ανωτέρω πολεοδομικής μελέτης, περιήλθε σ΄ αυτή το υπό στοιχεία 04 οικόπεδο, ευρισκόμενο στην περιο-χή Παγώνα- Σαμακιά των Πατρών, στο οικοδομικό τετράγωνο 3139 και στη συμβολή των οδών Π. Βλαχάβα και Παπανδρέα, το οποίο αποτυπώνεται υπό στοιχεία Α1, Α2, Α3, Α4 και Α1 στο από Σεπτέμβριο του 2000 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Α.Π και συνορεύει κ.λ.π. Το επίδικο εδαφικό τμήμα αποτελεί, όπως προαναφέρθη-κε, την υποχρεωτική εισφορά σε γη των καθών η αίτηση, η κυριότητα του οποίου, όπως προαναφέρθηκε, από της μεταγραφής της ανωτέρω διορθωτικής απόφασης του Νομάρχη Αχαΐας έχει μεταβιβαστεί στην αιτούσα ήδη εφεσίβλητη(ολ. Α.Π/ 19/2002 Ελλ. Δ/νη 43, 1012 επ). Η αιτούσα ήδη εφεσίβλητη με την από 12-11-2004 εξώδικη δήλωση διαμαρτυρία και πρόσκληση, που επιδόθηκε στους καθών η αίτηση στις 16-11-2004 (βλ. τις υπ΄ αριθμ. 3596β και 3597β/16-11-2004 εκθέσεις επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Πατρών Ε.Κ), κάλεσε τους τελευταίους να της αποδώσουν το επίδικο ακίνητο, πλην όμως αρνήθηκαν επικαλούμενοι ότι έχουν ασκήσει ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση ακύρωσης της 76/2003 απόφασης του Νομάρχη Αχαΐας και της 4859/2002 απόφασης του Γ. Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος. Η άρνηση αυτή δεν είναι δικαιολογημένη επειδή, σύμφωνα με τ' αναφερόμενα στη μείζονα νομική σκέψη, η πράξη εφαρμογής μετά την κύρωση της κατέστη οριστική και αμετάκλητη ενώ εξάλλου σε κάθε περίπτωση οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι εκτελεστές. Το αίτημα επίσης των καθών η αίτηση ήδη εκκαλούντων για αναστολή της δίκης κατ΄ άρθρ. 249 ΚΠολΔ εωσότου εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως ακυρώσεως, που εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, που προέβαλαν πρωτόδικα και επαναφέρουν και ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, κρίνεται απορριπτέο καθόσον δεν κρίνεται αναγκαία η αναστολή της δίκης ενόψει όσων παραπάνω αναφέρονται.

12. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

3/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αγγελική Κουτσαντώνη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος, Γεώργιος Βλαχαντώνης**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Παράβαση STOP. Αυτός που παραβιάζει το STOP είναι αποκλειστικά υπεύθυνος του ατυχήματος.

Με τα δεδομένα αυτά, το επίδικο ατύχημα οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου, διότι αυτός από αμέλειά του, δηλαδή από έλλειψη της προσοχής που όφειλε και μπορούσε να καταβάλει στην συγκεκριμένη περίπτωση, ως μέσος συνετός οδηγός, οδηγούσε το αυτοκίνητό του χωρίς να έχει διαρκώς τεταμένη την προ-σοχή του και όταν έφθασε στην διασταύρωση με την οδό Καλαβρύτων δεν διέκοψε την πορεία του οχήματός του, προ της πινακίδας Ρ –2 (ΣΤΟΠ), που υπήρχε στην πορεία του και δεν παραχώρησε, όπως όφειλε, την προτεραιότητα στην δίκυκλη μοτοσυκλέττα του ενάγοντος, αλλά οδήγησε το αυτοκίνητό του ανεξέλεγκτα στην διασταύρωση, με αποτέλεσμα να συγκρουσθεί με την ως άνω μοτοσυκλέττα.

13/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημήτριος Πάσσιος, Ιάκωβος Μπαλτάς**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Εμπλοκή άλλων σ'αυτό. Ευθύνονται όλοι εις ολόκληρον με δικαίωμα αναγωγής αυτού που επλήρωσε. Περιστατικά. Ποσά ψυχικής οδύνης σε σύζυγο και αδελφούς με αποκλειστικό υπαίτιο τον εναγόμενο.

Με τον πρώτο λόγο της υπ' αριθμ. 40/26.5.2004 εφέσεώς της η εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρεία με την επωνυμία «ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε.» παραπονείται ότι η εκκαλούμενη απόφαση εσ-φαλμένα έκρινε ως αποκλειστικά υπαί-τιο του αυτοκινητικού ατυχήματος τον ασφαλισμένο της Θ.Κ., του οποίου η σύζυγος – συνοδηγός του σκοτώθηκε στο ατύχημα αυτό, ενώ συνυπαίτια του ατυχήματος αυτού κατά ποσοστό 85% τουλάχιστον υπήρξε η Α.Λ., οδηγός του υπ'αριθμ. κυκλοφορίας ΡΖΑ 3642 Ι.Χ. επιβατικού αυτοκινήτου, καθόσον αυτή έτρεχε υπερβολικά και δεν περιόρισε την ταχύτητά της, καίτοι αντιλήφθηκε έγκαιρα την πρώτη σύγκρουση του αυτοκινήτου του ασφαλισμένου της με το υπ'αριθμ. κυκλοφορίας ΑΙΖ 3523 Ι.Χ. οδηγούμενο από την Κ.Ο. και επιπλέον η εκκαλούμενη απόφαση έπρεπε να μνημονεύσει και να λάβει υπόψη τις συν-

θήκες του ατυχήματος, προκειμένου να υπολογίσει σωστά το ύψος της ευθύνης όσων ενεπλάκησαν στο ατύχημα αυτό και με βάση τον υπολογισμό αυτόν να προσδιορίσει τα κατ'ιδίαν κονδύλια της χρηματικής ικανοποιήσεως, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι κατ'άρθρο 926 του ΑΚ υπάρχει ενοχή εις ολόκληρον όλων των συνυπαιτίων απέναντι στους ενάγοντες. Ο λόγος αυτός της εφέσεως πρέπει ν'απορριφθεί ως μη νόμιμος, καθόσον από τον συνδυασμό των άρθρων 8 του ν. ΓΠΝ/1911,926 και 927 του ΑΚ, που ορίζουν ότι σε περίπτωση ζημίας τρίτου από περισσότερους όλοι ευθύνονται εις ολόκληρον και ότι εκείνος που κατέβαλε ολόκληρη την αποζημίωση έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών, το μέτρο της ευθύνης των οποίων προσδιορίζει το δικαστήριο ανάλογα με το βαθμό του πταίσματος καθενός και αν δεν μπορεί να εξακριβωθεί ο βαθμός αυτός, η ζημία κατανέμεται μεταξύ όλων σε ίσα μέρη και τα οποία αναφέρονται στην εσωτερική σχέση που συνδέει τους περισσότερους συνοφειλέτες, έστω και αν ορισμένοι απ'αυτούς ευθύ-νονται αντικειμενικά και άλλοι υποκει-μενικά, σαφώς συνάγεται ότι ο ισχυρι-σμός της εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρείας με την επωνυμία «ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε» στην προκείμενη περίπτωση της επιδικάσεως χρηματικής ικανοποιήσε-ως λόγω ψυχικής οδύνης ότι συνυπαί-τια κατά 85% τουλάχιστον στο ατύχημα υπήρξε η οδηγός του υπ'αριθμ. κυκλο-φορίας ΡΖΑ 3642 Ι.Χ. επιβατικού αυτο-κινήτου Α.Λ. ουδεμία ασκεί επιρροή στην επιδίκαση της χρηματικής ικανο-ποιήσεως (βλ. ΕΑ 6807/1984 Αρχ.Ν. 36,49).

Υποχρεώνει την εναγομένη να καταβάλει α) στον πρώτο ενάγοντα (σύζυγο) το ποσό των εβδομήντα χιλιάδων (70.000) ευρώ και β) σε καθένα από τους λοιπούς τέσσερις ενάγοντες (αδελ-φούς) το ποσό των τριάντα πέντε χιλιά-δων (35.000) ευρώ και τα παραπάνω ποσά με το νόμιμο τόκο από την επί-δοση της αγωγής και έως την εξόφληση.

31/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικολία Διαμαντοπούλου, Γεώργιος Ντοάς, Θεόδωρος Αντωνόπουλος, Τάκης Διονυσόπουλος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Μπορεί να είναι και εργατικό ατύχημα (άρθρο 1 ν.551/1914). Ο κύριος και κάτοχος του αυτοκινήτου και ο προστηθείς από αυτόν απαλλάσσονται από την ευθύνη για περιουσιακή ζημία των τρίτων εφόσον πρόκειται περί παθόντος ασφαλισμένου στο Ι.Κ.Α. (34.1 και 60.3 α.ν. 1846/1951). Η απαλλαγή αυτή ισχύει τόσο για την ευθύνη κατά τον Α.Κ. όσο και από την ευθύνη κατά τουν.ΓΠΝ/1911. Έτσι ούτε το ΙΚΑ ως υποκατάστατο τούτων δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την ζημία από τον εργοδότη και τον προστηθέντα οδηγό. Δικαιούνται όμως αυτοί να στραφούν κατά του ασφαλιστή γιατί έχουν ξεχωριστή αξίωση από την σύμβαση ασφάλισης. Μεταβίβαση των αξιώσεων του ασφαλισμένου παθόντος για ασθένεια, αναπηρία κ.λ.π. στο ΙΚΑ αλλά μόνο για αξιώσεις που έχουν προβληθεί με την αγωγή. Κύρια παρέμβαση. Το αίτημά της δεν μπορεί να είναι διάφορο ή ευρύτερο από το αίτημα της κύριας δίκης.

Αν είναι ευρύτερο μπορεί να συνεκδικασθεί με την αρχική αγωγή ως αυτοτελής αγωγή εφόσον έχει τα στοιχεία τέτοιας αγωγής και ασκηθεί ως την πρώτη συζήτηση της κύριας

Σε περίπτωση αυτοκινητικού ατυχήματος που είναι και εργατικό κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1994, εφόσον πρόκειται περί παθόντος ασφαλισμένου στο ΙΚΑ, ο εργοδότης κύριος και κάτοχος του ζημιογόνου αυτοκινήτου και ο παρ'αυτού προστηθείς οδηγός απαλλάσσονται από την ευθύνη για την περιουσιακή ζημία των τρίτων, σύμφωνα με τα άρθρα 34&1 και 60&3 του α.ν. 1846/1951, η απαλλαγή δε αυτή ισχύει τόσο για την ευθύνη κατά τον Α.Κ. όσο και για την ευθύνη κατά τον ν.ΓΠΝ/1911. Έτσι ούτε το ΙΚΑ, ως υποκατάστατο τούτων, κατά το άρθρο 18 του ν.1659/1986 δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την ζημία αυτή από τον εργοδότη και στον προστήσαντα οδηγό. Δικαιούνται όμως να στραφούν κατά του ασφαλιστή του ζημιογόνου αυτοκινήτου, διότι κατ'αυτού έχουν ιδία αξίωση από την σύμβαση ασφάλισης κατά το άρθρο 10 παρ.1 ν.489/1976 (ΑΠ 496/1999, Ελλ.Δνη 2000,65). Περαιτέρω από τις διατάξεις του άρθρου 10 ΝΔ 4104/1960, όπως αντικ. με άρθρο 18 ν.4476/1965 και συμπληρώθηκε με το άρθρο 18 ν.1654/1986, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθ-ρου 34&2, 60 παρ.3 του ΑΝ. 1846/1951, οι αξιώσεις του ζημιωθέντος ασφαλισμένου συνεπεία ασθενείας, αναπηρίας ή θανάτου αυτού μεταβιβάζονται ex lege στο ΙΚΑ. Έτσι, εφόσον έχει ασκηθεί αγωγή του ασφαλισμένου παθόντος κατά του υποχρέου προς αποζημίωση, παρέχεται η δικονομική δυνατότητα στο ΙΚΑ να παρέμβει στην ήδη εκκρεμή δίκη και να ζητήσει την καταβολή σ'αυτό των απαιτήσεων που του μεταβιβάσθηκαν αλλά μόνο στην έκταση που αυτές έχουν προβληθεί με την αγωγή (ΑΠ 1203/1979 ΝοΒ 28,519). Εξάλλου από την διάταξη του άρθρου 79 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η κύρια παρέμβαση έχει την μορφή της παρεμπίπτουσας αγωγής, η οποία συνεκδικάζεται με την αρχική κύρια δίκη και η άσκησή της δεν ανοίγει νέα, δεύτερη δίκη αλλά διευρύνει απλώς τα υποκειμενικά όρια της αρχικής. Το αίτημα της κύριας παρέμβασης δεν μπορεί να είναι διάφορο ή ευρύτερο από το αίτημα της αρχικής δίκης (ΑΠ 1203/1979 ό.π., Εφ.Αθ. 7703/1993 Ελλ.Δνη 1996,433). Αλλά και αν ακόμη είναι διάφορο ή ευρύτερο μπορεί να συνεκδικασθεί (άρθρο 246 ΚΠολΔ) με την αρχική αγωγή όχι ως κύρια παρέμβαση αλλά ως αυτοτελής αγωγή εφόσον φέρει τα στοιχεία τέτοιας αγωγής και ασκηθεί ως την πρώτη συζήτηση της κύριας αγωγής (Εφ. Αθ. 5446/1987 Ελλ.Δνη 1989,794, ή μπο-ρεί να παραπεμφθεί στο αρμόδιο δικα-στήριο (Εφ.Αθ. 261/1980 Ελλ.Δνη 1980, 329). Στην κρινόμενη περίπτωση το ΙΚΑ με τα από 30.8.2002 και 25.4.2003 δικόγραφά του, τα οποία χαρακτηρίζει ως «κύριες παρεμβάσεις – αγωγές» εκθέτει ότι ο ενάγων και παθών της κύριας αγωγής είναι ασφαλισμένος του. Ότι με αποφάσεις του Διοικητή του, κατέβαλε σ'αυτόν λόγω του τραυματισμού του και της εντεύθεν αναπηρίας του που αναφέρεται στην κύρια αγωγή για νοσήλεια, έκτακτη περίθαλψη, επιδότηση, συμπληρωματική επιδότηση κύρια σύνταξη λόγω αναπηρίας και επικουρική σύνταξη ΙΚΑ – ΤΕΑΜ τα συνολικά ποσά των 34.504,35 και 183 ευρώ, αντιστοίχως. Με βάση αυτό το ιστορικό, παρενέβη στην μεταξύ των αρχικών διαδίκων

ανοιγείσα δίκη και ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι καθών η παρέμβαση να του καταβάλουν τα παραπάνω χρηματικά ποσά, νομιμοτόκως από την επίδοση της κύριας παρέμβασης και με προσωπική κράτηση του πρώτου εναγομένου. Τα δικόγραφα αυτά ως κύ-ριες παρεμβάσεις είναι απαράδεκτα και απορριπτέα, εφόσον το αίτημα αυ-τό είναι διάφορο του αιτήματος της κύρι-ας αγωγής. Ειδικότερα ο ενάγων – παθών με την κύρια αγωγή του ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν διαφορές μεταξύ της καταβαλόμενης σ'αυτόν σύνταξης και του νόμιμου μισθού του, που θα ελάμβανε εάν δεν είχε συμβεί το ατύχημα και εργαζόταν κανονικά και τις ζημίες που υπέστη από την μη καλλιέργεια της αγροτικής του περιουσίας μέχρι την άσκηση της αγωγής και στο μέλλον για είκοσι χρόνια. Το κυρίως παρεμβαίνων όμως, όπως προαναφέρεται ζητεί να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν τις δαπάνες που κατέβαλε στον ασφαλισμένο του για συντάξεις, νοσήλια κ.λ.π. Επομένως, με τις κύριες παρεμβάσεις το παρεμβαίνον δεν αντι-ποιείται το αντικείμενο της κύριας αγω-γής και είναι αυτές απαράδεκτες. Πε-ραιτέρω τα δικόγραφα αυτά ως αυτοτελείς αγωγές είναι επίσης απορριπτέα ως αόριστα, εφόσον δεν περιέχουν όλα τα υπό των άρθρων 218 και 216 ΚΠολΔ, προβλεπόμενα στοιχεία. Ειδικότερα δεν αναφέρουν τα πραγματικά περιστατικά υπό τα οποία τραυματίστηκε ο ασφαλισμένος του ούτε την συνδέουσα με αυτά σχέση του εναγομένου, από τους οποίους ζητεί τα προαναφερόμενα χρηματικά ποσά. Επομένως, οι κρινόμενες κύριες παρεμβάσεις δεν φέ-ρουν τα στοιχεία των αυτοτελών αγω-γών και συνεπώς δεν μπορούν να συνεκδικασθούν με την κύρια αγωγή ούτε να διαταχθεί ο χωρισμός τούτων και να παραπεμφθούν στο αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκασή τους. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που απέρριψε ως απαράδεκτες τις κύριες παρεμβάσεις ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις παραπάνω διατάξεις και στο ορθό διατακτικό κατέληξε, έστω και αν δεν εκτίμησε αυτές ως αυτοτελείς αγωγές, εφόσον, όπως προαναφέρεται και αυτές ως αγωγές είναι επίσης απαράδεκτες.

68/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεοδώρα Τρομπούκη, Νικόλαος Νικάκης, Απόστολος Καραχρήστος, Χρήστος Φούκας**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Στοιχεία αγωγής για να είναι ορισμένη. Περιστατικά. Αναγωγή μεταξύ περισσοτέρων υπαιτίων. Προϋπόθεσή της είναι η καταβολή του ποσού που επιδίκασε η απόφαση. Μπορεί να ασκηθεί όμως (η αναγωγή) και πριν την καταβολή μέσω του μηχανισμού της διάταξης του άρθρου 69 παρ.1περ.ε΄του ΚΠολΔ με παρεμπίπτουσα αγωγή στην δίκη αποζημιώσεως του παθόντος κατά των υποχρέων οφειλετών.

Στην προκείμενη περίπτωση, η πρώτη αγωγή περιέχει όλα τα απαιτούμενα για το ορισμένο της στοιχεία και δεν ήταν αναγκαίο να αναφέρονται στο δικόγραφό της τα τιμολόγια αγοράς των καταστραφέντων επίπλων ή άλλα παραστατικά τους, το είδος της κατασκευής τους και η προέλευσή τους, καθώς και το είδος και η αξία του υφάσματος, με το οποίο αυτά κατασκευάσθηκαν, καθόσον τα στοιχεία αυτά μπορεί να αναπληρωθούν και από τις αποδείξεις. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν έσφαλε που έκρινε ορισμένη την αγωγή και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο σχετικός λόγος της έφεσης με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα.

Κατά την διάταξη του άρθρου 926 παρ.1 ΑΚ, αν από κοινή πράξη περισσοτέρων προήλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται παράλληλα περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρον. Εξάλλου, κατά την διάταξη του άρθρου 927 του ίδιου Κώδικα, εκείνος που κατά το προηγούμενο άρθρο κατέβαλε ολόκληρη την αποζημίωση έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών. Το δικαστήριο προσδιορίζει το μέτρο της μεταξύ τους ευθύνης ανάλογα με τον βαθμό του πταίσματος καθενός. Αν δεν μπορεί να εξακριβωθεί ο βαθμός αυτός, η ζημία κατανέμεται μεταξύ όλων σε ίσα μέρη. Από την τελευταία διάταξη προκύπτει ότι προϋπόθεση της αναγωγής είναι ότι ο συνοφειλέτης ικανοποίησε τον ζημιωθέντα εν όλω ή εν μέρει με κατα-βολή, συμψηφισμό ή άλλη παροχή με απαλλακτική ενέργεια. Μπορεί όμως αυτή (αναγωγή) να ασκηθεί και πριν από την καταβολή, μέσω του μηχα-νισμού της διατάξεως του άρθρου 69 παρ.1 περ.ε΄ΚΠολΔ, με παρεμπίπτου-σα αγωγή στην δίκη αποζημιώσεως του παθόντος κατά των υποχρέων συνοφειλετών του (βλ. Αθαν. Κρητικό, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, έκδ. 3η παρ.1047, 1049, όπου και οι εκεί παραπομπές). Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που απέρριψε την παρεμπίπτουσα αγωγή ως μη νόμιμη, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 927 Α.Κ., και πρέπει, κατά παραδοχή, ως βασίμου, του σχετικού λόγου της πρώτης έφεσης, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς την παραπάνω αγωγή και αφού κρατηθεί και εκδικαστεί αυτή (αγωγή) από το Δι-καστήριο τούτο (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ) να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

73/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Θεόδωρος Αντωνόπουλος, Γεώργιος Βλαχαντώνης**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Θανάτωση μητέρας και συζύγου. Επιδίκαση ποσού για ψυχική οδύνη, διατροφή των τέκνων μέχρι την ενηλικίωσή τους, όχι όμως από την ενηλικίωσή τους μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας τους που θα σπούδαζαν γιατί το αίτημα αυτό είναι πρόωρο. Επιδίκαση αποζημίωσης στον σύζυγο για στέρηση των υπηρεσιών της συζύγου και μάλιστα μέχρι τότε που θα συμπλήρωνε το 70ο έτος της ηλικίας της. Ποσά

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 5/9/2002 και ώρα 11.45 π.μ. ο Ι.Α. οδηγώντας το υπ'αριθμ. κυκλοφορίας ΗΑΗ-1755 Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο ιδιοκτησίας της αδελφής του Μ.Α., που κατ'εκείνο το χρόνο ήταν ασφαλισμένο για υλικές ζημιές και σωματικές βλάβες σε τρίτους στην εναγομένη-ήδη εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρεία, εκινείτο επί της Ε.Ο. Πύργου – Κυπαρισσίας πλησίον των ερ-γατικών κατοικιών Πύργου με κατεύθυνση προς Πύργο. Όταν έφθασε στο πρώτο χιλιόμετρο της παραπάνω οδού, λόγω της υπερβολικής ταχύτητας που είχε αναπτύξει, με αιφνίδιο και αδικαιολόγητο τρόπο εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας με αποτέλεσμα να συγκρουστεί με την υπ'αριθμ. κυκλοφορίας ΗΑΜ-400 δίκυκλη μοτοσυκλέττα στην οποία επέβαιναν οι ανήλικοι Ν. και Χ. και οδηγούσε η μητέρα τους Γ.συζ.Γ.Ξ. το γένος Ν.Δ., η οποία ήταν σύζυγος του πρώτου ενάγοντα, μητέρα των τριών ανηλίκων της Κ., του Ν. και Χ., νύμφη του δεύτερου και τρίτης ενάγουσας, θυγατέρα της τετάρτης και αδελφή του πέμπτου και έκτης ενάγουσας. Από την σφοδρή σύγκρουση που επακολούθησε κατά την οποία το εμπρόσθιο μέρος του αυτοκινήτου επέπεσε στην αριστερή εμπρόσθια πλευρά της μοτοσυκλέττας, η Γ.Ξ. υπέστη κάταγμα αριστερού μηρού, κάταγμα αριστερής κνήμης, συντριπτικό κάταγμα δεξιάς κνήμης και κάταγμα μετά παρεκτοπίσεως της λεκάνης, ρήξη των μεσεντερίων αγγείων, της κοιλιακής αορτής και των λαχονίων αγγείων και μεγάλη εσωτερική αιμορραγία, από τα οποία ως μόνη ενεργός αιτία επήλθε ο θάνατός της, την 6/9/2002 στο Νοσοκομείο Ρίου Πατρών, στο οποίο είχε μεταφερθεί λόγω της σοβαρότητας των τραυμάτων της. Επίσης από την σύγκρουση τραυματίστηκαν και τα ανήλικα τέκνα της αποθανούσας τα οποία επέβαιναν στην μοτοσυκλέττα και υπέστησαν ο μεν Ν. κάταγμα διάφυσης αριστερού μη-ριαίου, ολίσθηση άνω επίφυσης αριστε-ρής κνήμης και τραύμα αριστερού μη-ριαίου κυρτώματος, ο δε Χ. κάταγμα διάφυσης αριστερού μηριαίου, κάταγμα έξω αριστερού μηριαίου κονδύλου, κά-ταγμα αριστερής επιγονατίδας, ολίσ-θηση άνω επίφυσης αριστερής κνήμης και τραύμα αριστερού κνημιαίου κυρτώματος, νοσηλεύτηκαν δε στο ορθοπαιδικό τμήμα του ΚΑΡΑΜΑΝΔΑΝΕΙΟΥ Νοσοκομείου Παίδων Πατρών, από 5/9/2002 μέχρι 17/10/2002. Υπαίτιος της παραπάνω συγκρούσεως και του θανάτου της Γ.Ξ. κρίνεται ο Ι.Α., ο οποίος από αμέλειά του, ήτοι από έλλειψη προσοχής την οποία όφειλε και μπορούσε να καταβάλει υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, ενώ ήταν υποχρεωμένος να οδηγεί το αυτοκίνητό του με σύνεση και με διαρκώς εντεταμένη την προσοχή του, να ασκεί επ'αυτού τον έλεγχο και την εποπτεία του, ώστε να δύναται να εκτελέσει τους απαιτούμενους χειρισμούς, δεν τήρησε τις παραπάνω υποχρεώσεις του, αλλά οδηγώντας με μεγάλη ταχύτητα που υπερέβαινε τα 90 χιλιόμετρα την ώρα, ενώ περνούσε από κατοικημένη περιοχή και σε αριστερή στροφή, δεν μείωσε την ταχύτητα του αυτοκινήτου με αποτέλεσμα να χάσει τον έλεγχό του και προσπαθώντας να το φέρει στην σωστή πορεία να εισέλθει αιφνίδια και απροειδοποίητα στο αντίθετο από το προορισμένο για την κίνησή του ρεύμα πορείας και να επιπέσει με μεγάλη σφοδρότητα στην δίκυκλη μοτοσυκλέττα της Γ.Ξ., η οποία εκινείτο κανονικά με την επιτρεπόμενη ταχύτητα στο δεξιό τμήμα

της οδού και είχε κατεύθυνση από Πύργο προς Επιτάλιο. Οι ισχυρισμοί της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρείας ότι η Γ.Ξ. οδηγούσε την παραπάνω μοτοσυκλέττα και πάνω σε αυτή επέβαιναν τα δύο ανήλικα τέκνα της και ότι τελούσε κατά την οδήγησή της υπό την επί-δραση οινοπνεύματος, αφού στο αίμα της βρέθηκε ποσότητα αιθυλικής αλκο-όλης 0,45 G/l αίματος – 0,45%, με αποτέλεσμα να μην ήταν σε θέση να διενεργήσει τους απαιτούμενους αποφευκτικούς ελιγμούς ώστε να αποφύγει την σύγκρουση και επομένως να είναι αυτή συνυπαίτια του ατυχήματος κατά ποσοστό 30%, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι, αφού δεν σχετίζονται αιτιωδώς με το επελθόν αποτέλεσμα, δεδομένου ότι και αν ακόμη επέβαινε μόνη της στην μοτοσυκλέττα και επί πλέον είχε πλήρη νηφαλιότητα χωρίς επίδραση οινοπνεύματος και πάλιν θα επέρχετο ο θάνατός της από την σύγκρουση, η οποία ήταν αναπόφευκτη λόγω της μεγάλης ταχύτητας του αυτοκινήτου και αιφνίδιας και απρόβλεπτης εισόδου του στο αντίθετο ρεύμα στο οποίο εκινείτο η μοτοσυκλέττα. Επομένως αποκλειστικός υπαίτιος της συγκρούσεως και του θανάτου της Γ.Ξ. κρί-νεται ο Ι.Α. και συνεπώς η ένσταση συν-υπαιτιότητας της αποθανούσας, πρέ-πει να απορριφθεί ως κατ'ουσίαν αβάσι-μη. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο επομέ-νως που έκρινε τα ίδια ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και ο πρώτος λόγος της εφέσεως με τον οποίο η εναγομένη ασφαλιστική εται-ρεία ισχυρίζεται τα αντίθετα, δεν είναι βάσιμος.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η θανούσα Γ.Ξ. κατά το χρόνο του θανάτου της ήταν ηλικίας 36 ετών, ενόψει δε της καλής καταστάσεως της υγείας της και των συνθηκών διαβίωσης και των κατά την κοινή πείρα γνωστών πορισμάτων της επιστήμης σχετικά με το μέσο όρο της ανθρώπινης ζωής, αυτή θα εργαζόταν μέχρι το 65ο έτος και θα ζούσε μέχρι το 70ο έτος της ηλικίας της. Κατά τον χρόνο του ατυχήματος απασχολείτο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου ως καθαρίστρια στην υπηρεσία καθαριότητας του δήμου Πύργου και είναι βέβαιο ότι η παραπάνω σύμβαση θα μετατρεπόταν σε αορίστου χρόνου, αποκέρδαινε δε κατά μέ-σο όρο το ποσό των 600 ΕΥΡΩ μηνι-αίως. Το ίδιο ποσό θα αποκέρδαινε αν ζούσε με πιθανότητα και κατά συνήθη πορεία των πραγμάτων και μετά την 5/9/2002 μέχρι και το 70ο έτος της ηλικίας της, δηλαδή μέχρι το έτος 2036, επί πλέον δε μέχρι του έτους αυτού θα πα-ρείχε τις προσωπικές της υπηρεσίες στον συζυγικό οίκο και ταυτόχρονα θα παρείχε τις φροντίδες της για την ανατροφή των ανηλίκων τέκνων μέχρι την ενηλικίωσή των, ήτοι μέχρι την 8/11/2006 για την Κ., που γεννήθηκε την 8/11/1988, μέχρι την 2/12/2007 για τον Ν., που γεννήθηκε την 2/12/1989 και μέχρι την 1/11/2010 για τον Χ., που γεννήθηκε την 1/11/1992. Η εργασία της αυτή συνολικά αποτιμάται στο ποσό των 150 ΕΥΡΩ μηνιαίως. Ο πρώτος των εναγόντων κατά το χρόνο του θανάτου της συζύ-γου του ήταν ηλικίας 36 ετών και εργα-ζόταν ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσεως, στην εταιρεία «Αργ. Α. και Υιοί Ο.Ε.», από όπου και ελάμβανε μηνιαίες αποδοχές 940 ΕΥΡΩ. Τα ανήλικα τέκνα του πρώτου ενάγοντα και της αποθανούσας, στερούνται ιδίων πό-ρων και εισοδημάτων και αδυνατούν να εργαστούν, λόγω της ανηλικότητάς τους αλλά και διότι φοιτούν η Κ. στην πρώτη τάξη του Α΄ κύκλου σπουδών

του ιδιωτικού ΤΕΕ Α. στον Πύργο, ο Ν. στην Β΄τάξη της ειδικότητας θερμοϋδραυλικού των ΚΑΤΕΚ Πύργου και ο Χ. στην Α΄τάξη του 4ου γυμνασίου Πύργου. Από τις παραπάνω αποδοχές της η θανούσα μετά πιθανότητας και κατά συνήθη πορεία των πραγμάτων θα διέθετε στα ανήλικα, μέχρι την ενηλικίωσή των, το ποσό των 100 ΕΥΡΩ το μήνα, συμπεριλαμβανομένης και της αποτιμητής σε χρήμα φροντίδας για την ανατροφή τους, ποσό το οποίο θα προσαυξάνεται από τον Σεπτέμβριο 2003, ήτοι ένα χρόνο μετά το ατύχημα, κατά ποσοστό 5% ετησίως. Για το πέραν των 18 ετών χρονικό διάστημα μέχρι την συμπλήρωση των 25 ετών για κάθε ανήλικο, δηλαδή μέχρι την ολοκλήρωση των σπουδών τους, τα ποσά για στέρηση διατροφής είναι μη νόμιμα και απορριπτέα, καθ'όσον για το διάστημα αυτό η αγωγή ασκήθηκε πρόωρα, αφού αναφέρεται σε μελλοντικά έξοδα σπουδών και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επιτυ-χία των ανηλίκων σε ανώτερα και ανώ-τατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι προσδοκώμενη. Επομένως τα ανήλικα δικαιούνται διατροφής, το καθένα ποσού 100 ΕΥΡΩ το μήνα, προσαυξανόμενο κατά ποσοστό 5% ετησίως από Σεπτέμβριο 2003 και για το χρονικό διάστημα από Σεπτέμβριο 2002 μέχρι 8/11/2006, για την Κ, μέχρι την 2/12/2007, για τον Ν. και μέχρι την 1/11/2010 για τον Χ., καταβλητέο την πρώτη κάθε μηνός με το νόμιμο τόκο από τότε που κάθε μία από τις επί μέρους δόσεις καταστεί απαιτητή, μέχρις εξοφλήσεως. Η εκκαλουμένη που επιδίκασε το ποσό των 100 ΕΥΡΩ το μήνα για κάθε ανήλικο, αλλά για διάστημα μεγαλύτερο και δη μέχρι το Νοέμβριο 2013 για την Κ., μέχρι το Δεκέμβριο 2014 για το Ν. και μέχρι το Νοέμβριο 2017 για τον Χ., εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις και ο σχετικός λόγος της εφέσεως των εναγόντων με τον οποίο οι τελευταίοι ισχυρίζονται ότι έπρεπε να επιδικαστούν τα αιτηθέντα στην αγωγή ποσά, είναι αβάσιμος. Εξ άλλου η θανούσα, όπως αναφέρεται παραπάνω συμμετείχε στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί ανάλογα με τις συνθήκες της ζωής τους και επομένως ο πρώτος ενά-γων θα στερηθεί των υπηρεσιών αυτών, που η θανούσα θα παρείχε και η αξία τους ανέρχεται στο ποσό των 120 ΕΥΡΩ το μήνα και για χρονικό διάστημα από του χρόνου του ατυχήματος μέ-χρις συμπληρώσεως του 70ου έτους της ηλικίας της. Επομένως ο πρώτος ενάγων δικαιούται το ποσό των 48.960 ΕΥΡΩ (12 μήνες Χ 120 ΕΥΡΩ Χ 34 έτη). Η εκκαλουμένη που επιδίκασε ποσό 59.976 ΕΥΡΩ, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις και ο σχετικός λόγος της εφέσεως της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρείας είναι εν μέρει βάσιμος, ενώ ο σχετικός λόγος εφέσεως των εναγόντων με τον οποίο οι τελευταίοι ισχυρίζονται ότι έπρεπε να επιδικαστεί το ποσό των 400 ΕΥΡΩ κάθε μήνα, είναι αβάσιμος. Τέλος προέκυψε ότι ο ξαφνικός θάνατος της Γ.Ξ. προκάλεσε ψυχικό πόνο στον πρώτο ενάγοντα, σύζυγό της, αλλά επί πλέον συγκλόνισε και τον ψυχικό κόσ-μο των ανηλίκων τέκνων. Επίσης έντονο ψυχικό πόνο από τον θάνατό της, αισθάνθηκαν τόσο η τέταρτη ενάγουσα, μητέρα της, όσο και ο πέμπτος και έκτη ενάγουσα, αδέλφια της. Αλλά και οι γονείς του συζύγου της, δεύτερος και τρίτη, αισθάνθηκαν βαθιά θλίψη από τον θάνατο της νύμφης τους. Όλοι επομένως οι ενάγοντες υπέστησαν εξαιτίας του θανάτου του παραπάνω οικείου τους, ψυχική οδύνη και δικαιούνται επο-

μένως χρηματικής ικανοποιήσεως, το ύψος της οποίας, αφού ληφθούν υπόψη οι συνθήκες του ατυχήματος, η υπαιτιότητα του οδηγού του αυτοκινήτου, ο δεσμός συγγένειας ενός εκάστου των εναγόντων προς την θανούσα και η οικονομική και κοινωνική κατάσταση των διαδίκων φυσικών προσώπων, πρέπει να προσδιοριστεί στο ποσό των 90.000 ΕΥΡΩ για τον σύζυγο πρώτο ενάγοντα, στο ποσό των 70.000 ΕΥΡΩ για το καθένα από τα ανήλικα τέκνα, στο ποσό των 10.000 ΕΥΡΩ για τον καθένα γονέα του πρώτου ενάγοντα, δεύτερο και τρίτη από τους ενάγοντες, στο ποσό των 40.000 ΕΥΡΩ για την μητέρα, τέταρτη ενάγουσα και στο ποσό των 15.000 ΕΥΡΩ για το καθένα από τα αδέλφια πέμπτο και έκτη από τους ενάγοντες. Η εκκαλουμένη που επιδίκασε στον πρώτο 117.388,11 ΕΥΡΩ, στο κάθε ανήλικο 88.041,09 ΕΥΡΩ στον καθένα από δεύτερο και τρίτη 3.000 ΕΥΡΩ, στην τετάρτη 29.267,03 ΕΥΡΩ στον καθένα από πέμπτη και έκτο 14.673,51 ΕΥΡΩ εσφαλμένα έκρινε και ο σχετικός λόγος της κάθε εφέσεως πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός αφού οι μεν ενάγοντες ισχυρίζοντο ότι έπρεπε να επιδικαστούν μικρότερα ποσά. Κατ'ακολουθίαν των παραπάνω οι κρινόμενες εφέσεις πρέπει να γίνουν δεκτές εν μέρει ως κατ'ουσίαν βάσιμες, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση στο σύνολό της για την ενότητα της εκτελέσεως να διακρατηθεί η υπόθεση και εκδικαζομένη κατ'ουσίαν να γίνει δεκτή εν μέρει η αγωγή και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρο να κα-ταβάλουν στους ενάγοντες και δη το ποσό των 145.714,46 ΕΥΡΩ (90.000 + 48.960 + (5.515,46 + 500 + 739 για έξοδα κηδείας, υλικές ζημιές της μοτοσυκλέττας και έξοδα ΤΑΞΙ που δεν πλήττονται με τις εφέσεις), στον πρώτο ενάγοντα ατομικά, εντόκως από της επιδόσεως της αγωγής και ποσό 70.500 ΕΥΡΩ (70.000 + 500 (για υλικές ζημιές της μοτοσυκλέττας που δεν πλήττεται με τις εφέσεις) + 100 ΕΥΡΩ μηνιαίως προσαυξανόμενο κατά ποσοστό 5% έτη από τον Σεπτέμβριο 2003 και για χρονικό διάστημα από Σεπτέμβριο 2002 μέχρι 8/11/2006 για την Κ., μέχρι 2/12/2007 για τον Ν. και μέχρι 1/11/2010 για τον Χ.) στον πρώτο ενάγοντα που ενεργεί για λογαριασμό των ανηλί-κων τέκνων του, καταβλητέο με το νόμι-μο τόκο από της επιδόσεως της αγω-γής και για το ποσό της διατροφής καταβλητέο από την πρώτη ημέρα κάθε μηνός με το νόμιμο τόκο που κάθε μία από τις επί μέρους δόσεις καταστεί απαιτητή, μέχρις εξοφλήσεως, το ποσό των 10.000 ΕΥΡΩ στον καθένα από τους δεύτερο και τρίτο των εναγόντων, το ποσό των 50.000 ΕΥΡΩ στην τέταρτη ενάγουσα και το ποσό των 15.000 ΕΥΡΩ στον καθένα από τους πέμπτο και έκτη των εναγόντων, με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως για τα ποσά αυτά. Τα δικαστικά έξοδα και των δύο βαθμών δι-καιοδοσίας πρέπει να επιβληθούν σε βάρος των εναγομένων, ανάλογα με την έκταση της νίκης και ήττας των διαδίκων (άρθρα 178.183 ΚΠολΔ).

136/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευστάθιος Σκλαβενίτης, Τάκης Διονυσόπουλος**).

Ψυχική οδύνη για θανάτωση προσώπου. Στην οικογένεια που τα μέλη της μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση για ψυχική οδύνη δεν περιλαμβάνονται οι πρώτοι εξάδελφοι, οι σύζυγοι των αδελφών, οι θείοι, οι ανεψιοί και κατά μείζονα λόγο τα τέκνα των ανεψιών του θύματος, ανεξάρτητα αν υπάρχουν και άλλοι εγγύτεροι συγγενείς.

Κατά το άρθρο 932 εδ. γ ΑΚ επί θανατώσεως προσώπου, η χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης μπορεί να επιδικαστεί στην οικογένεια. Στην έννοια της «οικογένειας» δεν περιλαμβάνονται οι πρώτοι εξάδελφοι, οι σύζυγοι των αδελφών, οι θείοι, τα τέκνα των ανηψιών του θύματος αδιαφόρως αν υπάρχουν και άλλοι εγγύτεροι συγγενείς (ΑΠ 749/2000, ΑΠ 1114/2000 Ελλ. Δνη 2001, 76 και 2000,1593).

326/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αναστασία Τογιοπούλου, Βασίλειος Λαδάς**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Παθών ανήλικος Αλβανός που εκπροσωπείται από τους γονείς του. Νόμιμη αντιπροσωπεία. Ο ζημιωθείς δεν υφίσταται τις συνέπειες τυχόν συντρέχοντος πταίσματος του νομίμου αντιπροσώπου του. Ανήλικος που είναι θύμα τροχαίου. Περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 26 ΑΚ όταν πρόκειται για ανήλικο. Θύμα (Αλβανός). Η ικανότητα προς δικαιοπραξία και καταλογισμό θα κριθεί από το δίκαιο της Ιθαγένειας του φυσικού προσώπου που ενάγει ενώπιον του Ελληνικού

. . . . . πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενάγοντες και ο γιος τους, για λογαριασμό του οποίου ως νόμιμοι αντιπρόσωποί του, ασκούν την υπό κρίσιν αγωγή, έχουν Αλβανική ιθαγένεια, κα-τά το δίκαιο της οποίας ο ανήλικος που δε συμπλήρωσε το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας τους είναι ανίκανος προς δικαιοπραξία. Στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο οι εναγόμενοι πρόβαλαν την ένσταση του συντρέχοντος πταίσματος των εναγόντων για το λόγο ότι δεν άσκησαν την προσήκουσα επιμέλεια του προσώπου του. Η ένσταση αυτή δεν είναι νόμιμη και πρέπει να απορριφθεί, καθ΄ όσον επί νομίμου αντιπροσωπεύσεως δεν υφί-σταται ο ζημιωθείς τις συνέπειες του τυ-χόν συντρέχοντος πταίσματος του νομί-μου αντιπροσώπου του, αφού οι επιτα-κτικοί κανόνες δικαίου δεν απευθύνο-νται στον στερούμενο βούλησης ανή-λικο, αλλά στο νόμιμο αντιπρόσωπό του, για να μην αποβούν σε βάρος του αμέτοχου στην πρόκληση

ζημίας ως ανικάνου προς καταλογισμό ανηλίκου (βλ. σχ. Κρητικός : Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, γ΄ έκδοση παρ 94, ΕφΑθ 6395/1982 ΝοΒ 31,65). Εξάλλου το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθώς απέρριψε την ένσταση περί συντρέχοντος πταίσματος του ανηλίκου στην επέλευση του τραυματισμού του και της ζημίας του κατ΄ εφαρμογή των διατάξεων του Αλβανικού δικαίου, καθόσον ναι μεν σύμφωνα με το άρθρο 26 ΑΚ οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας που διαπράχθηκε τούτο δηλαδή από το δίκαιο αυτό θα κριθεί αν η συγκεκριμένη πράξη αποτελεί αδίκημα, αν η υπαιτιότητα αποτελεί προϋπόθεση του αδικήματος και της υποχρέωσης για αποζημίωση, αν και με ποιες προϋποθέσεις θεμελιώνεται αντικειμενική ευθύνη σε βάρος κά-ποιου άλλου, ποια είναι η έκταση της οφειλόμενης αποζημίωσης, ποιος βαθμός υπαιτιότητας απαιτείται για τη θεμελίωση υποχρεώσεως σε αποζημίωση, οι συνέπειες του συντρέχοντος πταίσματος του παθόντος, οι προϋποθέσεις για την αποκατάσταση της μη περιουσιακής ζημίας αυτού, η διάρκεια της παραγραφής (βλ. σχ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλου ΑΚ άρθρο 26, Κρητικός ο.π. παρ 1519/772 Μαριδάκη Ιδ. Διεθνές Δί-καιο τ. Α΄ παρ. 31, ΕφΑθ 4067/2002 Δνη 44,218), πλην όμως η ικανότητα προς δικαιοπραξία και καταλογισμό θα κριθεί από το δίκαιο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου, που ενάγει σχετι-κή αξίωση προς αποζημίωση ενώπιον Ελληνικού Δικαστηρίου (ΑΚ 7, 5, Κρητικός ο.π. παρ. 2620).

327/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Κουκούλης, Παναγιώτης Διονυσόπουλος**).

Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Συνυπαίτιος πεζός μεγάλης ηλικίας (84 ετών) που διέρχεται κάθετα την οδό με κίνηση (Ακτή Δυμαίων των Πατρών) σε σημείο που δεν υπήρχε διάβαση. Συνυπαίτιος ο πεζός σε ποσοστό 70% για τον τραυματισμό του.

Περαιτέρω η ενάγουσα παρά το γεγονός ότι η οδός, την οποία επιχείρησε να διασχίσει κάθετα, είναι πολύ με-γάλης κυκλοφορίας , δε διαθέτει δε διάβαση πεζών στο σημείο που αυτή διήλθε, αν και διαπίστωσε την κίνηση του οχήματος του εναγομένου οδηγού και άλλων όπισθεν αυτού κινουμένων οχημάτων και συνεπώς θα έπρεπε να είναι ιδιαίτερα προσεκτική και να βεβαιωθεί ότι με την παραπάνω ενέργειά της δεν εμποδίζει την κυκλοφορία τους, εσ-φαλμένα εκτίμησε τις παραπάνω συν-θήκες, αλλά και τις μειωμένες φυσικές της δυνάμεις, λόγω της ηλικίας της και επιχείρησε την κίνηση, κατά παράβα-ση του άρθρου 38 παρ. 4 ΚΟΚ. Οι πα-ραπάνω αντικανονικές ενέργειες και πα-ραλείψεις της τελευταίας τελούν σε αιτι-ώδη συνάφεια με το ζημιογόνο αποτέ-λεσμα, αφού χωρίς αυτές, κατά τη συ-νήθη πορεία των πραγμάτων δεν θα επερχόταν τούτο. Σύμφωνα με τα δεδο-μένα αυτά η συνυπαιτιότητα του εναγό-μενου οδηγού εκτιμάται σε 30% και της ενάγουσας σε 70%, δεκτής

καθι-σταμένης ως κατ΄ ουσίαν βάσιμης της σχετικής ένστασης των εναγομένων, περί συνυπαιτιότητας της τελευταίας με τα επικαλούμενα και αποδειχθέντα παραπάνω περιστατικά.

344/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Χαράλαμπος Ζωμένος,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Βγενόπουλος, Απόστολος Πούλιος, Άγγελος Στεργιόπουλος, Άλκης Αναγνωστόπουλος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Αποζημίωση για ηθική βλάβη (932 ΑΚ). Το συντρέχον πταίσμα του οδηγού, δεν μπορεί κατ΄ αρχάς να καταλογιστεί στον επιβάτη. Άρα και το συντρέχον πταίσμα δεν μπορεί να είναι προσδιοριστικό στοιχείο της αποζημίωσης, λόγω ηθικής βλάβης. Ανήλικος. Έλλειψη μέριμνας του γονέως για την μεταφορά του (ειδικό κάθισμα κλπ.). Λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για ψυχική

Το Δικαστήριο της ουσίας, στα πλαίσια της διακριτικής εξουσίας που έχει από το άρθρο 932 ΑΚ, μπορεί να καθορίσει το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης του δικαιούχου, με βάση τους προσδιοριστικούς παράγοντες, όπως είναι το πταίσμα του υπόχρεου, το συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου, η κοινωνική και περιουσιακή κατάστα-ση των μερών. Το συντρέχον πταίσμα του οδηγού ενός από τα συγκρου-σθέντα αυτοκίνητα δεν καταλογίζεται κατ΄ αρχήν στον επιβάτη του αυτοκινή-του, ο οποίος θανατώθηκε, αν δεν συν-τρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρ. 300 ΑΚ. Συνεπώς ένα τέτοιο συντρέχον πταίσμα δεν επιτρέπεται κα-τά νόμο να ληφθεί υπόψη ως προσδιο-ριστικός παράγων, για τον καθορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης των μελών της οικογένειας του θανατωθέντος. Υπό την αντίθετη εκδοχή παραβιάζεται η διάταξη του άρθρ. 932 ΑΚ (Ολομ. ΑΠ 13/2002 ΕλλΔνη 43.694, ΑΠ 350/99 ΕλλΔνη 40.1515, Κρητικού Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητι-κά Ατυχήματα, Συμπλήρωμα έτους 2002 στην τρίτη έκδοση, παρ. 972α σελ. 68). Εξάλλου, το συντρέχον πταί-σμα του γονέα ανήλικου θανατωθέντος, που δεν μερίμνησε για την μεταφορά αυτού κατά τρόπο ασφαλή, όπως λ.χ. με τη χρήση καθίσματος κατάλληλου για πρόσωπο αντίστοιχης ηλικίας και ζώνης ασφαλείας, και αξιώνει δική του χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, λαμβάνεται υπόψη από το Δικαστήριο, αν προταθεί νομίμως από τον εναγόμενο (Κρητικός ό.π., σελ. 68-69, ΕφΑθ 4721/99 ΕλλΔνη 42.174).

453/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλκαίος Βγενόπουλος, Γιάννης Αποστολόπουλος, Γεώργιος**

Κουκούλης).

Ανήλικος που οδηγεί μοτοποδήλατο. Τραυματισμός του από αντίθετα ερχόμενο αυτοκίνητο. Η έλλειψη άδειας οδήγησης δεν συνδέεται αιτιωδώς με το ατύχημα δοθέντος ότι γνώριζε να οδηγεί μοτοποδήλατο.

Η στροφή προς τα αριστερά του αυτοκινήτου και η είσοδός του στο ρεύμα πορείας του μοτοποδηλάτου ήταν αιφνίδια για τον οδηγό του μοτοποδηλάτου λόγω της υπάρχουσας κατά τα άνω καμπύλης της οδού και δεν είχε το χρόνο να αντιδράσει. Υπό τις συνθήκες δε που προαναφέρθηκαν, η έλλειψη αδείας ικανότητας οδήγησης του παθόντος δεν συνδέεται αιτιωδώς με το ατύχημα, δοθέντος ότι γνώριζε να οδηγεί μο-τοποδήλατο, στη συγκεκριμένη δε περί-πτωση οδηγούσε κανονικά στο δεξιό του ρεύματός του και λόγω της απότο-μης παρεμβολής του εναγομένου στην πορεία του δεν μπορούσε να ενεργήσει αποφευκτικά.

502/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελένη Μιχοπούλου, Ιωάννης Μιμμής, Ανδρέας Ζώης**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Ανικανότητα προς εργασία από τον τραυματισμό του ενάγοντος. Επιδίκαση αποζημίωσης μέχρι το έτος 2036. Ετήσια αναπροσαρμογή της αποζημίωσης κατά 5% επί της αποζημίωσης του προηγούμενου έτους. Ευθύνη της ασφαλιστικής εταιρίας μέχρι το ασφαλιστικό ποσό. Τρόπος υπολογισμού σε βάρος της ασφαλιστικής εταιρίας. Περιστατικά. Ανεύθυνη η ασφαλιστική εταιρία για τις φθορές πραγμάτων που προέκυψαν από το μεταφερόμενο φορτίο ή επί του μεταφερομένου με το όχημα φορτίου. Αναφορά του όρου αυτού στο ασφαλιστήριο. Αποτελεί ισχυρό όρο έστω και αν δεν υπέγραψε ο ασφαλισμένος το ασφαλιστήριο. Περιστατικά.

Αποδείχτηκαν τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά: Με την υπ΄ αριθμ. 338/2002 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου, η οποία εκδόθηκε επί προγενεστέρας από 18-6-2001 (αριθ. έκ. κατάθ. 300/2001) αγωγής του αυτού ενάγοντος κατά των αυτών εναγομένων κρίθηκαν με δύναμη δεδικασμένου (αρθρ. 321, 322, 324, 330 και 332 του ΚΠολΔ) οι συνθήκες τελέσεως του ενδίκου αυτοκινητικού ατυχήματος, που έλαβε χώρα στις 14-12-2000 στην επαρχιακή οδό Λεπενούς Στράτου Βάλτου, κατά το οποίο τραυματίστηκε σοβαρά ο ενάγων Κ. Σ. καθώς και ότι αυτό οφειλόταν σε αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου εναγόμενου Γ.Π., οδηγού του υπ΄ αριθμ. ΑΙΕ – 4894 Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου, ασφα-λισμένου στη δεύτερη εναγόμενη ασφα-λιστική εταιρία με την επωνυμία «ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΑΕΖ». Ο ενάγων Κ.Σ. από το πιο πάνω ατύχημα υπέστη ρήξη βολβού αριστερού οφθαλμού με

πρόπτωση των βολβοβικών στοιχείων, σχεδόν καθολική απόσπαση του αμφιβληστροειδούς και πλήρη συρρίκνωσή του, λόγω αναπτύξεως μεμβρανών, ενώ όσον αφορά την οπτική οξύτητα του οφθαλμού αυτού (αριστερού) δεν έχει αντίληψη φωτός (τυφλός οφθαλμός). Αυτό πιστοποιήθηκε και στις 16-5-2001, που ο ενάγων προσήλθε στην Παν/κή Οφθαλμολογική Κλινική του Π.Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ» για περαιτέρω έλεγχο και παρακολούθηση, κρί-θηκε δε τότε η κατάσταση του αριστε-ρού οφθαλμού ανεγχείρητη (βλ. προ-σκομιζόμενη και επικαλούμενη υπ΄ αριθμ. 4311/2002 βεβαίωση του Διευθυντή της πιο πάνω Κλινικής). Με την ως άνω 338/2002 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου κρίθηκε ότι ο ενάγων μέχρι τον τραυματισμό του εργαζόταν ως επαγγελματίας οδηγός και δη είχε προσληφθεί από τον Α. Π. και εργαζόταν ως οδηγός του υπ΄ αριθμ. κυκλ. ΑΙΒ – 9353 Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου, εργασία από την οποία αποκέρδαινε το ποσό των 645,63 ευρώ μηνιαία και ότι συνεπεία του ως άνω τραυματισμού του και της εξ αυτού τύφλωσης του αριστερού του οφθαλμού κατέστη παντελώς ανίκανος για την άσκηση του επαγγέλματος αυτού για το χρονικό διάστημα των 8 μηνών μετά τον τραυματισμό του που αφορούσε η αγωγή αυτή, του επιδικάστηκε το ποσό των 645,63 ευρώ το μήνα ως διαφυγόν κέρδος από τη μη άσκηση του επαγγέλματος αυτού.

Περαιτέρω όσον αφορά την ένδικη αγωγή αποδείχθηκαν από τα παραπάνω αποδεικτικά μέσα τα εξής: Ο ενάγων εξαιτίας του πιο πάνω τραυματισμού του και της εξ αυτού απώλειας της οράσεως του αριστερού οφθαλμού του, που είναι μόνιμη, κατέστη παντελώς ανίκανος προς άσκηση του επαγγέλματος του επαγγελματία οδηγού αυτοκινήτου, που ασκούσε μέχρι τον τραυματισμό του, κατά το από 14-8-2001 μέχρι 31-11-2036 χρονικό διάστημα, που αφορά η παρούσα αγωγή, ήτοι μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας του. Στο χρονικό αυτό διάστημα με πιθανότητα κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ο ενάγων θα εξακολουθούσε να ασκεί το πιο πάνω επάγγελμα αν δεν συνέβαινε ο τραυματισμός του, καθόσον κατά το χρόνο του τραυματισμού του ήταν μόλις 24 ετών και με καλή υγεία και θα κέρδιζε, α) για το χρονικό διάστημα από 14-8-2001 μέχρι 13-11-2002 το ποσό των 645,63 ευρώ το μήνα και συνολικά το ποσό των 9.684,45 ευρώ (645,63 ευρώ Χ 15 μήνες), β) για το χρονικό διάστημα από 14-11-2002 έως 13-11-2010 το ποσό των 677,91 ευρώ μηνιαίως, αναπροσαρμο-ζόμενο κάθε έτος κατά ποσοστό 5% ετησίως, επί του ποσού του προηγού-μενου έτους και γ) για το χρονικό διά-στημα από 14-11-2010 έως 13-11-2036, το ποσό των 953,89 ευρώ μηνιαίως, ποσά τα οποία ζημιώθηκε. Ως προς την προσαύξηση 5% κατ΄ έτος που ζητεί με την αγωγή ο ενάγων για το χρονικό διάστημα από 14-11-2010 η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη, διότι δεν αποδείχθηκαν αλλά και δεν επικαλείται ο ενάγων στοιχεία που να δικαιολογούν με πιθανότητα κα-τά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων την αύξηση αυτή. Κρίνοντας τα ίδια παραπάνω η εκκαλουμένη ως προς την πλήρη ανικανότητα του ενάγοντος για άσκηση του επαγγέλματος που ασκούσε πριν τον τραυματισμό του για όλο το ένδικο χρονικό διάστημα και ως προς τα ποσά που ζημιώθηκε και θα ζημιωθεί στο μέλλον από τη μη άσκησή του,

δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων που προσκομίσθηκαν και απορριπτέοι οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες λόγοι των υπό κρίση εφέσεων ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμοι.

Ισχυρίστηκε πρωτόδικα η δευτέρα των εναγομένων ήδη εφεσίβλητος και εκκαλούσα με δήλωση του πληρεξουσίου της που καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την εκκαλουμένη πρακτικά και με τις έγγραφες προτάσεις της γι΄ αντίκρουση της ένδικης από 26-11-2002 αγωγής του Κ.Σ., α) ότι αυτός (ενάγων) ουδεμία προσπάθεια κατέβαλε ή προτίθεται να καταβάλει για να εξεύρει άλ-λη εργασία από τις πολλές τις οποίες ένα άτομο στην κατάστασή του μπορεί να κάνει ή να αποκτήσει τα προσόντα για την ανεύρεση άλλης εργασίας εκτός αυτής του οδηγού και να αποτρέψει άλλως μετριάσει την ζημία από την ανικανότητά του για την άσκηση του επαγγέλματος του οδηγού, δεδομένου ότι και η νομοθεσία εισάγει ευνοϊκές ρυθμίσεις για τα άτομα με ειδικές ανάγκες για της εξεύρεση εργασίας, όπως είναι η κατ΄ εξαίρεση πρόσληψη στο δημόσιο ή σε άλλους φορείς ή επιδότηση εργο-δοτών για την πρόσληψή τους, γι΄ αυτό και δεν πρέπει να του επιδικαστεί καμία αποζημίωση άλλως σε κάθε περίπτωση να περιοριστεί η οποιαδήποτε αποζημίωση κατά το μισθό που θα ελάμβανε αυτός ως έστω απλός υπάλληλος χωρίς καμία εξειδίκευση σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα ΕΓΣΣΕ, και β) ότι ενόψει των παραπάνω η άσκηση της ένδικης αγωγής για αποζημίωση λόγω απώλειας εισοδημάτων μέχρι το 2036 ασκείται καταχρηστικά κατ΄ άρθρ. 281 του ΑΚ. Οι παραπάνω ισχυρισμοί που αποτελούν ενστάσεις (εκ του άρθρου 300 ΑΚ η πρώτη και του 281 ΑΚ η δεύτερη), ανεξαρτήτως της αοριστίας τους και ως προς τα προσόντα που είχε ο ενάγων για την πρόσληψή του ως άτομο με ειδικές ανάγκες και ως προς το επάγγελμα, που μπορούσε ν΄ ασκή-σει και δεν άσκησε, τα οποία δεν προσ-διορίζονται με ακρίβεια, πρέπει ν΄ απορ-ριφθούν ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμες, διότι από τα ίδια παραπάνω αποδεικτικά μέ-σα αποδείχθηκε ότι η μη ανεύρεση άλ-λης εργασίας που θα μπορούσε να ασκήσει, όπως υπαλλήλου σε εμπορικό κατάστημα κλπ. εκ μέρους του ενάγοντος, δεν οφείλεται σε παράλειψή του να αναζητήσει τέτοια εργασία αλλά στη δυσχέρεια ανευρέσεως εργασίας σε άτομο με την δική του αναπηρία και στην ανεργία που πλήττει μεγάλη μερίδα του πληθυσμού ακόμα και σε πρόσωπα απολύτως υγιή και ικανά προς εργασία, για τους ίδιους δε λόγους και μετά την άσκηση της αγωγής στο μέλλον και μέχρι το 2036 δεν αποδείχθηκε ότι με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα μπορέσει να ανεύρει άλλη πρόσφορη εργασία που θα μπορούσε ν΄ ασκήσει. Συνεπώς η εκκαλουμένη που απέρριψε τις πιο πάνω ενστάσεις, την πρώτη με διάφορη αι-τιολογία, δεν έσφαλε και απορριπτέοι οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες λόγοι της υπό κρίση έφεσης της β΄ εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμοι.

Ο ν. 489/1976 ορίζει με το άρθρο 2 ότι ο κύριος ή κάτοχος του αυτοκινήτου υποχρεώνεται να καλύψει με ασ-φάλιση την αστική του ευθύνη, με το άρθρο 6 παρ. 2 ότι η ασφαλιστική κάλυψη πρέπει να περιλαμβάνει την αστική ευθύνη για τη θανάτωση ή σωματική βλάβη ή ζημιές σε πράγματα, με το άρθρο 10 παρ. 1 ότι το πρόσωπο που ζημιώθηκε έχει ευθεία αγωγή κατά του ασφαλιστή μέχρι του ποσού της ασφα-

λιστικής συμβάσεως και με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 6 ότι παρέχεται στον Υπουργό Εμπορίου εξουσιοδότηση για να καθορίζει τα κατώτατα όρια του ασφαλιστικού ποσού για κάθε κίνδυνο καθώς και τους γενικούς όρους του ασφαλιστηρίου. Με βάση την εξουσιοδότηση αυτή, εκδόθηκε από τον Υπουργό Εμπορίου η υπ΄ αριθμ. Κ4/585/5-4-1978 απόφαση, με τα άρθρα 5 και 22 παρ. 1 της οποίας ορίστηκε ότι το ανώτατο όριο ευθύνης του ασφαλιστή, μαζί με τους τόκους, τις δικαστικές δαπάνες και τα υπόλοιπα έξοδα δεν μπορεί να υπερβεί τα ποσά που αναγράφονται στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο και ειδι-κότερα ότι από το ασφαλιστικό ποσό, τα 90% αφορούν την ευθύνη του ασφα-λιστή για αποζημίωση και το 10% τα δικαστικά και λοιπά έξοδα. Η απόφαση αυτή βρίσκεται έξω από τα όρια της εξουσιοδοτήσεως του άρθρ. 6 παρ. 5 του ν. 489/1976, καθό μέρος με τις προ-διαληφθείσες διατάξεις καθορίζει πέρα από τους όρους του ασφαλιστικού συμ-βολαίου, την τύχη άλλων υποχρεώσεων του ασφαλιστή απέναντι στο ζημιού-μενο, που δεν προκύπτουν απευθείας από την ασφαλιστική σύμβαση, όπως είναι υποχρέωση του οφειλέτη χρημα-τικής οφειλής για την καταβολή τόκων από την υπερημερία ή την επίδοση της αγωγής ή για πληρωμή δικαστικών δα-πανών. Είναι συνεπώς οι διατάξεις αυ-τές ανίσχυρες καθόσον αφορά τις αξιώ-σεις τρίτου ζημιωθέντος (άρθρ. 11 παρ. 1 ν. 489/1976) (βλ. Κρητικού Αποζη-μίωση έκδ. 1998, αριθμ. 2033, 2034, 2035, ΕφΑθ 7316/1992 ΕλλΔνη 36.1591). Στην προκείμενη περίπτωση η β΄ εναγομένη της κυρίας αγωγής ήδη εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρία προ-βάλει με λόγο της υπό κρίση έφεσής της αίτημα για περιορισμό έναντί της των ενδίκων απαιτήσεων του ενάγοντος από την σωματική βλάβη που υπέστη μέχρι του ασφαλιστικού ποσού των 165.000.000 δραχμών ή των 484.230 ευρώ και αφού αφαιρεθεί από το ασφά-λισμα το συνολικό ποσό των 145.614,29 ευρώ που κατέβαλε σ΄ αυτόν (ενάγοντα) για την ίδια αιτία σε εκτέλεση της 338/2002 τελεσίδικης απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου, που εκδόθηκε επί προγενέστερης αγωγής του και αφορά μέρος αυτού 120.426,20 ευρώ επιδικασθέν κεφάλαιο και το υπόλοιπο τόκους επ΄ αυτού από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση και δικαστικά έξοδα. Το αίτημα αυτό, που αποτελεί ένσταση και παραδεκτά προβάλλεται το πρώτον κα-θόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 527 και 269 ΚΠολΔ, είναι νόμιμο μόνο κατά το μέρος που ζητεί να υπολογιστούν στον περιορισμό το επιδικασθέν κεφάλαιο και όχι κατά το μέρος που ζητεί να υπο-λογιστούν και οι τόκοι και τα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με όσα στη μείζονα νο-μική σκέψη αναφέρθηκαν, κατά το μέρος δε που κρίθηκε νόμιμο πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ΄ ουσίαν, απορριπτομένου κατά τα λοιπά. Από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα έγγραφα αλλά και την ομολογία του ενάγοντος ήδη εφεσιβλήτου αποδεικνύ-ονται τα εξής: Με βάση το ασφαλιστή-ριο συμβόλαιο το όριο ευθύνης της δεύ-τερης εναγόμενης ασφαλιστικής εται-ρίας για ζημιές από σωματικές βλάβες τρίτων κατά το χρόνο του ένδικου ατυχή-ματος ανερχόταν μέχρι του ασφαλιστι-κού ποσού των 165.000.000 δραχμών ή 484.230 ευρώ. Η β΄εναγόμενη κατέ-βαλε σε εκτέλεση της τελεσίδικης 338/2002 αποφάσεως του μονομελούς Πρω-τοδικείου Αγρινίου στον ενάγοντα

το συνολικό ποσό των 120.426,20 ευρώ για επιδικασθέν κεφάλαιο ως αποζημίωση από τον ένδικο τραυματισμό του και συνεπώς ευθύνεται για το εναπομείναν ποσό του ασφαλίσματος, ήτοι για το ποσό των 363.803,80 ευρώ (484.230 - 120.426,20). Επομένως κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βασίμου του παραπάνω λόγου εφέσεως κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμος, πρέπει να περιοριστεί όσον αφορά τη β΄ εναγομένη ασφαλιστική εταιρία η πιο πάνω ένδικη κατά κεφάλαιο συνολική απαίτηση του ενάγοντος (κατά κεφαλαιοποίηση η απαίτηση των περιοδικών παροχών για την ανεύρεση του συνολικού ποσού), ανερχομένη σε 384.979,78 € (9.684,45 + 77.681,68 κατά κεφαλαιοποίηση για το χρονικό διάστημα από 14-11-2002 έως 13-11-2010 + 297.613,68 κατά κεφαλαιοποίηση για το από 14-11-2010 έως 13-11-2036 χρονικό διάστημα) για τα οποία ευθύνεται αυτή (β΄ εναγομένη) εις ολόκληρον μετά του α΄ εναγομένου, στο εν λόγω ποσό των 363.803 ευρώ.

Κατ΄ ακολουθίαν όσων εκτέθηκαν, πρέπει, δεκτού γενομένου ως κατ΄ ουσίαν βασίμου του πιο πάνω λόγου εφέσεως της δευτέρας εναγομένης, να γίνει εν μέρει δεκτή η έφεση αυτή ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη κατά το μέρος που προσβάλλει την εκκαλουμένη ως προς τις διατάξεις της που αφορούν την κύρια αγωγή σε βάρος της (β΄ εναγομένης), να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφα-ση κατά τις ίδιες διατάξεις και αφού κρατηθεί και εκδικαστεί κατ΄ ουσίαν η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο κα-τά το ίδιο μέρος κατ΄ εφαρμογή του άρ-θρου 535 παρ. 1 ΚΠολΔ, να γίνει δεκτή εν μέρει ως κατ΄ ουσίαν βάσιμη η κύρια πρώτη παραπάνω υπό κρίση αγωγή ως προς τη δεύτερη εναγομένη και Α) να υποχρεωθεί αυτή, εις ολόκληρον μετά του πρώτου εναγομένου, να καταβάλει στον ενάγοντα 1) το ποσό των 9.684,45 € με το νόμιμο τόκο από την επομένη επίδοσης της αγωγής έως την εξόφληση και 2) το ποσό των 677,91 € μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 14-11-2002 έως 13-11-2010, το οποίο θα αναπροσαρμόζεται κατά ποσοστό 5% ετησίως, επί του ποσού του προηγουμένου έτους, καταβλητέο στο πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα, με το νόμιμο τόκο των μεν ληξιπροθέσμων μηνιαίων δό-σεων από την επόμενη επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση, των δε λοιπών από την επομένη ημέρα της καθυστέρησης κάθε δόσης και Β) να αναγνωριστεί η υποχρέωση της β΄ εναγομένης να καταβάλει στον ενάγοντα, το ποσό των 953,89 € μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 14-11-2010 έως 13-11-2036, μέχρι του συνολικού ποσού (κατά κεφαλαιοποίηση) των 276.437,70 €, εις ολόκληρον μετά του πρώτου εναγομένου, καταβλητέο στο πρώτο πενθήμερο κάθε μήνα, με το νόμιμο τόκο από την επομένη ημέρα της καθυστέρησης κάθε μηνιαίας δόσεως έως την εξόφληση. Μετά τα πιο πάνω και την εξαφάνιση της εκκαλουμένης ως προς την κύρια αγωγή ο λόγος έφεσης του ενάγοντος που προσβάλλει την εκκαλουμένη ως προς την επιδικασθείσα δικαστική δα-πάνη για την αγωγή αυτή δεν ερευνάται ως αλυσιτελής, αφού η δικαστική δα-πάνη και για τους δύο βαθμούς δικαιο-δοσίας θα καθοριστεί από το παρόν δικαστήριο. Κατ΄ ακολουθίαν η υπό κρί-ση έφεση του ενάγοντος της κύριας αγωγής πρέπει να απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμη. Τέλος, πρέπει τα δικα-στικά έξοδα του ενάγοντος της κύριας αγωγής και για τους δύο βαθμούς δικαι-οδοσίας να επιβληθούν σε βάρος της β΄ εναγομένης που ηττάται, συμψη-φιζόμενα όμως εν

μέρει λόγω της εν μέ-ρει νίκης και ήττας τους (άρθρ. 178 παρ. 1, 183, 591 παρ. 1 ΚΠολΔ), όπως ειδικότερα στο διατακτικό ορίζεται.

Περαιτέρω από τα ίδια παρα-πάνω αποδεικτικά μέσα, όσον αφορά την ένδικη παρεμπίπτουσα αγωγή, αποδείχτηκαν τα εξής: Το ζημιογόνο αυτοκίνητο ήταν κατά το χρόνο του ενδί-κου ατυχήματος ασφαλισμένο στην πα-ρεμπιπτόντως ενάγουσα ασφαλιστική εταιρία. Για της ασφάλιση αυτή είχε κα-ταρτιστεί το 1929636699 ανανεωτήριο ασφαλιστήριο συμβόλαιο. Όριζε ο πρώ-τος όρος του συμβολαίου αυτού «ότι η παρούσα ασφαλιστική σύμβαση διέπε-ται από τις διατάξεις του ΝΔ 400/1970, του Ν. 489/1976 όπως ισχύει και της ΥΑ Κ4-585-78 ΦΕΚ 795 όπως ισχύει, η οποία εκδόθηκε με εξουσιοδότηση της παρ. 7 του άρθρου 6 του ν. 489/1976 και του ν. 2496/1997 όπου δεν τροπο-ποιείται από τους ειδικούς νόμους και τις γενικές και ειδικές διατάξεις του πα-ρόντος», και το άρθρο 8 παρ. 9 του συμ-βολαίου «ότι δεν καλύπτονται με το ασφαλιστήριο και αποκλείονται από την ασφάλιση ζημίες που προξενήθηκαν από το μεταφερόμενο ή στο μεταφερό-μενο φορτίο». Με την παραπομπή της συμβάσεως ασφαλίσεως στο κείμενο της Κ4/585-78 αποφάσεως του Υπουργού Εμπορίου αλλά και με ρητό όρο του συμβολαίου, ο περιοριστικός όρος της ασφαλιστικής κάλυψης του άρθρου 25 παρ. 10 της εν λόγω απόφα-σης στο οποίο ορίζεται «ότι αποκλείο-νται της ασφαλίσεως ζημίαι προξενού-μεναι εκ του μεταφερομένου ή επί του μεταφερομένου δια του οχήματος φορτί-ου», απέκτησε συμβατική ισχύ. Ο πα-ρεμπιπτόντως εναγόμενος συνομολογεί την κατάρτιση της ως άνω συμβάσεως ασφαλίσεως πλην όμως ισχυρίζεται ότι οι περιοριστικοί όροι της ασφαλιστικής καλύψεως δεν απέκτησαν συμβατική ισχύ και συνεπώς δεν το δεσμεύουν γιατί δεν υπέγραψε το συμβόλαιο ούτε απο-δέχτηκε ρητώς ή σιωπηρώς τους όρους αυτούς τους οποίους δεν γνώριζε. Ο ισχυρισμός αυτός είναι αβάσιμος διότι το ασφαλιστήριο συμβόλαιο δεν φέρει την υπογραφή του, αλλά μόνον την υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου της παρεμπιπτόντως εναγούσης, πλην όμως όπως συνομολογείται με τις έγ-γραφες προτάσεις του χορηγήθηκε αντίγραφο του ασφαλιστηρίου συμβο-λαίου και έλαβε γνώση των αναφερο-μένων σ΄ αυτό περιοριστικών όρων της ασφαλιστικής καλύψεως και όπως αποδείχθηκε έκανε χρήση της ασφαλι-στικής καλύψεως μετά το ατύχημα ενώ-πιον του Τμήματος Τροχαίας Αγρινίου (βλ. από 14-12-2000 έκθεση αυτοψίας του Ανθυπαστυνόμου Ά. Κ.) και κατέ-βαλε τα ασφάλιστρα με την παραλαβή του ασφαλιστηρίου στην ενάγουσα. Συνεπώς και εφόσον δεν απέκρουσε τους όρους αυτούς σιωπηρά τους απο-δέχτηκε μεταξύ των οποίων και ο παρα-πάνω του άρθρου 25 παρ. 10 της Κ4/585/1978 αποφάσεως του Υπουργού Εμπορίου και έτσι απέκτησαν συμβατι-κή ισχύ. Ο αποκλεισμός όμως της ευθύνης του ασφαλιστή με βάση τον συμβατικό όρο της διατάξεως του άρθ-ρου 25 παρ. 10 της Κ4/585/1978 επέρ-χεται αν το ατύχημα οφείλεται αποκλει-στικά στο φορτίο, αν όμως στο ατύχημα συντρέχει και πταίσμα του οδηγού τότε δεν εφαρμόζεται η διάταξη (βλ. Αθ. Κρητικού Αποζημίωση από αυτοκινη-τικά ατυχήματα έκδ. 1992 παρ. 1943, ΑΠ 1474/1985 ΝοΒ 1986.1236, ΕφΑθ 3291/1994 αδημ.).

Στην προκείμενη περίπτωση κρί-θηκε με δύναμη δεδικασμένου από

την υπ΄ αριθμ. 905/2004 απόφαση του Εφετείου Πατρών, η οποία εκδόθηκε κατόπιν εφέσεως κατά της 338/2002 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου επί προγενεστέρας από 7-2-2002 παρεμπίπτουσας αγωγής της αυτής παρεμπιπτόντως εναγούσης ασφαλιστικής εταιρίας κατά του αυτού παρεμπιπτόντως εναγομένου, ότι το ένδικο ατύχημα δεν οφειλόταν αποκλειστικώς στο φορτίο του ΑΙΕ 4894 Ι.Χ.Φ. αυτοκινήτου, το οποίο οδηγούσε ο παρεμπιπτόντως εναγόμενος ιδιοκτή-της του αλλά και σε αμέλειά του. Ειδι-κότερα δέχτηκε με δύναμη δεδικα-σμένου η απόφαση αυτή ότι το ένδικο ατύχημα έλαβε χώρα υπό τις εξής συν-θήκες: Στις 14-12-2000 ο και ήδη παρεμπιπτόντως οδηγός και ιδιοκτήτης του ΑΙΕ 4894 Ι.Χ. φορτηγού αυτοκινή-του, είχε φορτώσει καπνά και τα μετέ-φερε από Λεπενού προς Αγρίνιο. Τα κα-πνά αυτά είχαν φορτωθεί στην ανοικτή καρότσα του ως άνω φορτηγού συσκευ-ασμένα σε χάρτινα κιβώτια μήκους ενός μέτρου, πλάτους πέντε εκατοστών και ύψους επίσης πέντε εκατοστών. Τα κιβώτια εξείχαν των τοιχωμάτων της κα-ρότσας σε ύψος ενός μέτρου. Στη φόρ-τωση είχε συμμετάσχει και ο εναγό-μενος, ο οποίος βέβαια σε κάθε περί-πτωση ήταν υπεύθυνος για την ασφαλή τοποθέτηση και πρόσδεση του φορτίου, όπως προβλέπεται από το άρθρο 32 του ΚΟΚ. Όμως ο τελευταίος δεν φρόντισε για την ασφαλή πρόσδεση του φορτίου, με αποτέλεσμα όταν έφθασε στο 1ο χιλιόμετρο της επαρχιακής οδού Λεπενούς – Αγρινίου και ενώ ο ενάγων της τότε αλλά και ήδη κυρίας αγωγής Κ. Σ. ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση οδηγώντας το υπ΄ αριθμ. ΑΙΒ 9353 Ι.Χ. φορτηγό όχημά του, δύο από τα ανωτέρω κιβώτια να αποσπασθούν από τη θέση τους και να καταλήξουν στο μπάρ-μπρίζ του οχήματος του τελευταίου. Συγκεκριμένα κάποιο από τα σχοινιά δεν είχε δεθεί με την επιβαλλόμενη επιμέλεια, με αποτέλεσμα να υποχωρήσει όταν στο σημείο του ατυχήματος ο εναγόμενος, έχοντας αναπτύξει ταχύτητα 80 χιλιομέτρων την ώρα μεγαλύτερη από την επιβαλλόμενη από τις περιστάσεις (στενό οδόστρωμα πλά-τους 5,70 μ., φορτωμένο όχημα) επιχεί-ρησε να αποφύγει λακκούβα ευρισκό-μενη στο ρεύμα πορείας του και επειδή ευρίσκετο ήδη σε στροφή δεξιά, η από-τομη κίνηση του οχήματός του εκτόξευ-σε τα ως άνω κιβώτια στο αντίθετο ρεύμα. Όταν αυτά έσπασαν το μπαρ-μπρίζ του οχήματος του Κ.Σ., οδήγησαν τα θραύσματα στο εσωτερικό αυτού (οχήματος) και ένα από αυτά κτύπησε αυτόν στο αριστερό μάτι. Ότι έτσι το ένδικο ατύχημα προήλθε και από αμέ-λεια του εναγομένου, και όχι αποκλει-στικά από το φορτίο. Συνεπώς, δεν εφαρμόζεται ο συμβατικός όρος της διατάξεως του άρθρου 25 παρ. 10 της Κ4/585/1978 και δεν επήλθε αποκλεισμός της ευθύνης της παρεμπιπτόντως εναγούσης με βάση αυτόν.

521/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Στάθης Τζεφριός, Κυριακή Αθανασιάδη**).

Ασφαλιστική σύμβαση (αυτοκινήτου). Ο ασφαλιστής μπορεί να στραφεί κατά του ασφαλισμένου αν αποζημιώσει τον ζημιωθέντα χωρίς να έχει τέτοια υποχρέωση από τη σύμβαση. Αναγωγή γιατί ο οδηγός τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών. Μέθη οδηγού. Ποσοστά οινοπνεύματος. Σημασία για την ποινική δίκη και την

Από τις διατάξεις των άρθρων 2, 6 παρ. 1, 10 κα ι11 παρ. 1 του ν. 489/1976 «περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης», προκύπτει ότι το πρόσωπο στο οποίο προξενήθηκε ζημία από αυ-τοκίνητο έχει ευθεία και αυτοτελή αξίω-ση κατά του ασφαλιστή, για την απο-κατάσταση της μέχρι το ποσό της ασφαλιστικής συμβάσεως και, αντι-στοίχως, ο ασφαλιστής, ο οποίος με ασφαλιστική, κατά τον παραπάνω νό-μο, σύμβαση, κάλυψε την έναντι τρίτων ασφαλιστική ευθύνη του κυρίου ή κατό-χου του, από αυτοκίνητο που κυκλο-φορεί στην Ελλάδα, οφείλει να αποκα-ταστήσει τη ζημία αυτή, χωρίς να μπο-ρεί να αντιτάξει κατά του ζημιωθέντος τρίτου ενστάσεις που απορρέουν από την ασφαλιστική σύμβαση και ειδικό-τερα ότι, για οποιοδήποτε λόγο, η ζημία που προκλήθηκε δεν καλύπτεται ασφα-λιστικά. Στην περίπτωση αυτή, κατά την οποία ο ασφαλιστής, επειδή δεν έχει δικαίωμα να προβάλει κατά του ζημιω-θέντος την ένσταση που απέρρεε από την ασφαλιστική σύμβαση, αποκατέ-στησε τη ζημία του, χωρίς να έχει από αυτή, τέτοια υποχρέωση έναντι του ασφαλισμένου, έχει από το νόμο δικαί-ωμα αναγωγής κατά του τελευταίου, η οποία στηρίζεται απλώς στο γεγονός ότι, χωρίς να έχει τέτοια υποχρέωση από την ασφαλιστική σύμβαση, κατέ-βαλε στο ζημιωθέντα το ποσό της ζη-μίας και με τον τρόπο αυτόν ελευθέ-ρωσε τον ασφαλισμένο από την ευθύ-νη εκείνου, υποκαθίσταται δε, κατά τη διάταξη του άρθρου 488 ΑΚ, στα δικαι-ώματα του ζημιωθέντος, του οποίου η απαίτηση κατά του ασφαλισμένου μεταβιβάζεται από το νόμο αυτοδικαίως σ΄ αυτόν. Με τον τρόπο αυτόν, ο ασφα-λιστής αποκτά το δικαίωμα να στραφεί κατά του ασφαλισμένου και να απαιτή-σει απ΄ αυτόν, ό,τι εκείνος όφειλε και αυτός εξαιτίας της ασφαλιστικής καλύ-ψεως της ευθύνης του, υποχρεώθηκε να καταβάλει στον ζημιωθέντα. Εξάλ-λου, κατά τη διάταξη του άρθρου 25 περ. 8 της Κ4-585/8-4-1978 αποφά-σεως του Υπουργού Εμπορίου, απο-κλείονται της ασφαλίσεως οι ζημιές που προξενούνται κατά το χρόνο κατά τον οποίο ο οδηγός του αυτοκινήτου τελού-σε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών, κατά την έννοια και τις προϋποθέσεις του άρθρου 42 του ΚΟΚ. Η παραπάνω Υπουργική απόφαση, κατά τη διάταξή της αυτή, επιβάλλου-σα περιορισμό της ασφαλιστικής καλύ-ψεως, βρίσκεται έξω από τη νομοθετική εξουσιοδότηση που παρασχέθηκε στον Υπουργό, με το άρθρο 6 του Ν. 489/1976, να καθορίζει με απόφασή του, τους γενικούς όρους του ασφαλιστηρίου συμβολαίου που καλύπτει την αστική ευθύνη από αυτοκινητικά ατυχήματα, εφόσον μ΄ αυτή δεν καθορίζεται κάποιος τέτοιος όρος, αλλά επιβάλλεται περιο-ρισμός της, κατά το νόμο αυτόν, ευθύνης του ασφαλιστή έναντι του ζημιωθέντος. Ο αποκλεισμός όμως της ευθύνης του ασφαλιστή, για το λόγο που αναφέρε-ται στη διάταξη αυτή, όχι έναντι του ζη-μιωθέντος αλλά έναντι του ασφαλισμέ-νου, μπορεί εγκύρως, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 361 ΑΚ,

189, 192 Εμπορικού Νόμου και 11 παρ. 1 του ν. 489/1976, να συμφωνηθεί μεταξύ ασφαλιστή και ασφαλισμένου και δεν αντιβαίνει σε καμιά συνταγματική επιταγή. Η συνομολόγηση του όρου αυτού, που δεν απαλλάσσει μεν τον ασφαλιστή της υποχρεώσεώς του να αποζημιώσει τον ζημιωθέντα τρίτο, παρέχει όμως στον ασφαλιστή το δικαίωμα να καλύψει τον ασφαλισμένο και να ζη-τήσει απ΄ αυτόν, ό,τι κατέβαλε στο ζη-μιωθέντα τρίτο για την αποκατάσταση της ζημίας που έχει υποστεί ο τρίτος, μπορεί να γίνει είτε με την ενσωμάτωση του όρου αυτού στη σύμβαση ασφαλίσεως είτε με την παραπομπή της συμβάσεως στους όρους της παραπάνω αποφάσεως του Υπουργού Εμπορίου, που έχει δημοσιευτεί στο τεύχος 795 ΑΕ και ΕΠΕ της 8-4-1978 (ΑΠ 197/1998 ΕλλΔνη 1998 σελ. 822, ΑΠ 639/1994 ΕλλΔνη 1995 σελ. 333, ΑΠ 194/1992 ΝοΒ 41.491).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ΄ αριθ. 13.382 της 25/26-11-1977 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Συγκοινωνιών και της υπ΄ αριθ. 1330 της 15-2/1-4-1985 όμοιας αποφάσεως, τροποποιητι-κής της πρώτης, οι οποίες, σε εκτέλεση του προηγούμενου άρθρου 42 του ΚΟΚ, ρυθμίζουν τη διαδικασία διαπιστώσεως του ποσοστού οινοπνεύματος, «η μεγίστη επιτρεπόμενη συγκέντρωση του αί-ματος, πέραν της οποίας το άτομο (οδη-γός) υπέχει ευθύνη, είναι η των 0,5 τοις χιλίοις. Από την ποσότητα αυτή και μέ-χρι των 0,8 τοις χιλίοις, πρέπει να απαγγέλλεται κατηγορία, εφόσον και εξ άλλων συμπτωμάτων εξάγονται συμπεράσματα υπάρξεως μέθης. Από 0,8 τοις χιλίοις και άνω υφίσταται πλήρης απόδειξη». Συνεπώς, όταν το ποσοστό οινοπνεύματος κυμαίνεται μεταξύ των 0,5 έως 0,8 τοις χιλίοις, θα πρέπει να ερευνάται αν με βάση άλλα στοιχεία υπήρχε ή όχι κατάσταση μέθης (ΑΠ 6/1987 ΝοΒ 35.1486). Στη συγκεκριμένη υπόθεση, από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα, που περιέχεται στα πρακτικά της εκκαλουμένης αποφάσεως, καθώς και από όλα τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 24-1-1997 και περί ώρα 02.30΄, ο ενάγων της κύριας αγωγής Ν.Μ., οδηγούσε το με αριθμό κυκλοφορίας ΖΑΒ – 4043 δίκυκλο μοτοποδήλατό του, κινούμενος μ΄ αυτό επί της οδού Αγίου Ιωάννη Πράτσικα της πόλης των Πατρών με κατεύθυνση από την οδό Αγίας Τριάδος προς την οδό Ανθείας. Εξάλλου, την ίδια χρονική στιγμή, ο πρώτος εναγόμενος Γ.Π., οδηγούσε το με αριθμό κυκλοφορίας ΙΖ 7332 ιδιωτικής χρήσης επιβατηγό αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της δεύτερης εναγομένης συζύγου του Α.Π., κινούμενος μ΄ αυτό αντιθέτως σε σχέση με την πορεία του πρώτου οχήματος, ήτοι από την οδό Ανθείας προς την οδό Αγίας Τριάδος. Τα δύο αυτά οχήματα συγκρούστηκαν στο ύψος του 59ου οικοδομικού αριθμού της ανωτέρω οδού Αγίου Ιωάννη Πράτσικα, γιατί ο πρώτος εναγόμενος οδηγός εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας, μ΄ αποτέλεσμα να τραυματιστεί ο ενάγων και να καταστραφεί ολοσχερώς το μοτοποδήλατό του. Το ατύχημα αυτό οφείλεται αποκλειστικά στο ότι πρώτος εναγόμενος οδηγός οδηγούσε το προαναφερόμενο αυτοκίνητο υπό την επίδραση οινοπνεύματος, ευρισκόμενος σε κατάσταση υπερδιεγέρσεως, εξασθένιση προσοχής και υπερεκτίμησης των ιδίων αυτού ικανοτήτων και δυνατοτήτων περί την οδήγηση. Τούτο αποδεικνύεται όχι μόνο από το γεγονός

ότι βρέθηκε σε δείγμα αίματός του ποσότητα αιθυλικής αλκοόλης 0,80 g/l αίματος, που είναι ακριβώς επάνω στο όριο πλήρους απόδειξης της μέθης, αλλά και από την όλη συμπεριφορά του περί της οδήγηση, καθόσον, χωρίς να συντρέχει κανένας λόγος, το όχημά του εκτράπηκε της πορείας του και βρέθηκε στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας της παραπάνω οδού, μη μπορώντας στη συνέχεια να εκτελέσει κανένα αναγκαίο χειρισμό, σε τρόπο ώστε να το επαναφέρει στο δικό του ρεύμα κυκλοφορίας και να αποφύγει τη σύγκρουση, αλλά αντιθέτως άφησε αυτό ανεξέλεγκτο, οπότε επέπεσε επί του αντιθέτως και κανονικώς κινουμένου ως άνω μοτοποδηλάτου. Σημειώνεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 42 του ΚΟΚ και της Υ.Α. 13382 Φ 70511/4δ/25/26-11-77 που εκδόθηκε κατ΄ εξουσιοδότηση της παρ. 5 του εν λόγω άρθρου και οι οποίες προσδιορίζουν τη διαδικασία για τη δια-πίστωση της μέθης του οδηγού που προκαλεί τροχαίο ατύχημα αφορούν την ποινική δίκη για το αξιόποινο της σχετικής παραβάσεως και δεν είναι θεμελιωτικά της σχετικής αγωγής, όπου η επικαλούμενη οδήγηση υπό την επίδραση οινοπνεύματος μπορεί να αποδειχθεί και με άλλα αποδεικτικά στοι-χεία, μεταξύ δε αυτών και η εκτιμώμενη ως δικαστικό τεκμήριο έκθεση εξετά-σεως αίματος που τυχόν συντάχθηκε, και αν ακόμη η εξέταση αυτή έγινε χω-ρίς την τήρηση των ως άνω διατυπώσεων (ΑΠ 6/1987 ΝοΒ 35, ό.π., ΕφΑθ 557/2000 ΕλλΔνη 42.184-185, ΕφΘεσ 1613/1991 ό.π. ΕπΣυγκΔικ 1992 σελ. 524), όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, και συνεπώς ο σχετικός ισχυρισμός των εναγομένων της παρεμπίπτουσας αγω-γής Γ.Π. και Α.Π., ότι δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη η ανωτέρω έκθεση τοξικολογικής ανάλυσης του πρώτου επειδή δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διατυπώσεις, δεν ασκεί καμία έννομη επιρροή και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Το ζημιογόνο αυτοκίνητο, κατά το χρόνο του ατυχήματος, ήταν ασφαλισμένο για υλικές ζημίες και σωματικές βλάβες σε βάρος τρίτων, στην ενάγουσα της παρε-μπίπτουσας αγωγής ασφαλιστική εται-ρία με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ Α.Ε.Ε.Γ.Α.» με βάση το υπ΄ αριθ. 1815327/0 ασφαλιστήριο συμβόλαιο. Στο άρθρο 1 του ως άνω συμβολαίου αναφέρεται ρητά ότι τούτο διέπεται υποχρεωτικώς από τους ενιαίους όρους συμβολαίων ασφαλίσεως αυτοκινήτων που διαλαμβάνονται στην υπ΄ αριθ. Κ4/585/1978 απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, κατά την οποία αποκλείο-νται της ασφαλίσεως οι ζημίες που προξενούνται κατά το χρόνο που ο οδηγός αυτοκινήτου τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών, κατά την έννοια και τις προϋποθέσεις του άρθρου 42 του ΚΟΚ, μολονότι βρίσκεται έξω από τη νομοθετική εξουσιοδότηση που παρασχέθηκε στον παραπάνω Υπουργό, με το άρθρο 6 παρ. 6 του Ν. 489/76, να καθορίζει με απόφασή του τους γενικούς όρους του ασφαλιστηρίου συμβολαίου που καλύπτει την αστική ευθύνη από αυτοκινητικά ατυχήματα, αποτέλεσε όρο της ασφαλιστικής συμβάσεως, με βάση την οποία ασφαλίστηκε το ζημιογόνο αυτοκίνητο, που είναι δεσμευτικός στις εσωτερικές σχέσεις του ασφαλιστή και του ασφαλισμένου και παρέχει τη βάση να αναζητήσει ο πρώτος από το δεύτερο, αναγωγικώς, ό,τι υποχρεώθηκε να καταβάλει στο ζημιωθέντα εξαιτίας της ασφαλιστικής καλύψεως. Η δεύτερη εναγομένη ιδιοκτήτρια του ως άνω αυτοκινήτου, τελούσε εν γνώσει του όρου αυτού και τον απο-

δέχτηκε, όπως τούτο προκύπτει από το ανωτέρω ασφαλιστήριο συμβόλαιο, στο οποίο αναφέρεται ρητώς ότι αυτή έλαβε γνώση των γενικών και ειδικών όρων της συμβάσεως ασφαλίσεως, τους οποίους αποδέχτηκε ανεπιφύλακτα και δεν χρειαζόταν καμία άλλη ειδική συνομολόγηση ή διαπραγμάτευσή τους ή έγγραφη συμφωνία. Συνεπώς, η παραπάνω εναγομένη είναι υποχρεωμένη, εις ολόκληρον μετά του υπαιτίου οδηγού (άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 489/76), να καταβάλουν στην ενάγουσα της παρεμπίπτουσας αγωγής ασφαλιστική εται-ρία κάθε ποσό που θα καταβάλει η τελευταία στον ενάγοντα της κύριας αγωγής σε εκτέλεση της 797/2002 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, ως προς το οποίο μέρος δεν αναιρέθηκε αυτή. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που απέρριψε την παρεμπίπτουσα αγωγή, εσφαλμένα το νόμο ερ-μήνευσε και εφάρμοσε και τις προσαχθείσες αποδείξεις εκτίμησε, κατά πα-ραδοχή, ως βασίμων των σχετικών λό-γων της έφεσης.

557/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νινιός,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Τάκης Διονυσόπουλος, Άγγελος Αγγελόπουλος, Νικόλαος Κορφιάτης, Παναγιώτα Τζάρου – Δημακοπούλου, Γεώργιος Μάρκου, Θεόδωρος Χρονόπουλος**).

Ζώνη ασφαλείας. Χωρίς σημασία για το θάνατο του συνοδηγού αφού λόγω της σφοδρότητας της σύγκρουσης ο θάνατος θα επήρχετο έστω και αν φορούσε ζώνη. Ψυχική οδύνη. Επιδικάζεται και στις νύφες δηλαδή σύζυγοι γιων του θανατωθέντος. Ποσά επιδικαζόμενα σε σύζυγο, τέκνα, νύφες, εγγόνια και αβάπτιστο ανήλικο.

Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι ο θανών Π.Μ. δεν είχε προσδεθεί με ζώνη ασφαλείας. Εξάλλου, ο θάνατος του παραπάνω συνοδηγού θα επερχόταν οπωσδήποτε και αν ακόμη αυτός φορούσε τη ζώνη ασφαλείας λόγω της σφοδρότητας της προσκρούσεως του Ι.Χ. φορτηγού αυτοκινήτου του Χ. Φ. στην πλατφόρμα του γεωργικού ελκυστήρα και του συνακόλουθου εμβολισμού του Ι.Χ. φορτηγού αυτοκινήτου ακριβώς στο κάθισμα του συνοδηγού. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμα τα υποστηριζόμενα από τον τρίτο λόγο της υπ΄ αριθμ. 643/22-11-2004 εφέσεως της παραπάνω ασφαλιστικής εταιρίας περί αποκλειστικής υπαιτιότητας του θανόντος Π.Μ., άλλως περί συνυπαιτιότητάς του κατά ποσοστό 95% και από το σχετικό λόγο της υπ΄ αριθμ. 672/2-12-2004 εφέ-σεως του εκκαλούντος Χ.Φ. περί συνυ-παιτιότητας του θανόντος.

Επομένως, στους αγχιστείς πρώτου βαθμού που αποτελούν την οικογένεια του θανόντος περιλαμβάνονται οι τρίτη και έκτη ενάγουσες Ο.Μ και Δ.Μ., νύφες του θανόντος (ΑΠ 723/2002 ΕλλΔνη 44.708) και γι΄ αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο πρώτος λόγος της υπ΄ αριθμ. 643/22-11-2004 εφέσεως της παραπάνω ασφα-λιστικής εταιρίας, με την οποία υπο-στηρίζεται ότι οι τρίτη και έκτη των ενάγουσες,

νύφες από γιους του θανό-ντος, δεν περιλαμβάνονται στην οικογέ-νεια του θανόντος κατά την έννοια του άρθρου 932 εδ. γ΄ του ΑΚ. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία το Δικαστήριο αυτό κρίνει ότι το εύλογο ποσό της χρηματικής ικανοποιήσεως κατ΄ άρθρο 932 του ΑΚ ανέρχεται για το θάνατο του Π.Μ.: 1) στο ποσό των 30.000 ευρώ για την πρώτη ενάγουσα Α.Μ., σύζυγο του θανόντος, 2) στο ποσό των 20.000 ευρώ για καθένα από τους δεύτερο και πέμ-πτο ενάγοντες Δ. Μ. και Τ.Μ., τέκνα του θανόντος, 3) στο ποσό των 5.000 ευρώ για καθεμία από τις τρίτη και έκτη ενά-γουσες Ο.Μ. και Δ.Μ., νύφες του θανό-ντος, 4) στο ποσό των 6.000 ευρώ για καθένα από τους τέταρτους, έβδομους και όγδοη ενάγοντες Π.Μ., Α.Μ., Ι.Μ., Π.Μ. και Ν.Ρ. και στο ποσό των 3.000 ευρώ για την αβάπτιστη θυγατέρα του Τ.Μ.

571/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτα Τζάρου – Δημακοπούλου, Αθανάσιος Καφέζας**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Βλάβες στο αυτοκίνητο. Επισκευή με καινούρια ανταλλακτικά. Λαμβάνεται υπόψη μόνο στον καθορισμό του κονδυλίου της μείωσης της αξίας του αυτοκινήτου και όχι για συνυπολογισμό κέρδους και ζημίας. Αίτημα του ζημιώσαντος να αποδοθούν σε αυτόν αυτούσια τα αφαιρεθέντα παλαιά τμήματα του βλαβέντος

Πρωτοδίκως οι εναγόμενοι είχαν ισχυριστεί κατ΄ ένσταση συνυπολογισμού ζημίας και κέρδους, ότι η ζημία που υπέστη ο ενάγων πρέπει να συμψηφιστεί με το κέρδος που αυτός απεκόμισε από τη χρησιμοποίηση καινούριων ανταλλακτικών σε ποσοστό 50% επί της αξίας αυτών των ανταλλακτικών. Η ένσταση αυτή είναι απορριπτέα ως αβάσιμη, γιατί από την τοποθέτηση στο αυτοκίνητο καινούργιων ανταλλακτικών δεν επέρχεται αύξηση της αξίας του αυτοκινήτου και συνεπώς πλουτισμός, αλλά μείωση κατά κανόνα αυτού, όμως εκτιμάται η χρησιμοποίηση των καινούριων ανταλλακτικών στον καθορισμό του κονδυλίου της μειώσεως της αξίας του αυτοκινήτου (Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, β΄ Συμπλήρωμα 2005, αρ. 867, ΕφΑθ 9102/1996 ΕπΣυγκΔ 2003.358, ΕφΠατρ 989/1996 ΑχΝομ 13, αρ. 126). Επίσης το επικουρικό αίτημα των εναγομένων να τους αποδοθούν αυτούσια τα αφαιρεθέντα παλαιά τμήματα του βλαβέντος αυτοκινήτου είναι απορριπτέο ως μη νόμιμο, διότι αυτά αποτελούν περιουσιακό στοιχείο του παθόντος-ενάγοντος στο οποίο δεν έχει αξίωση ο ζημιώσας (Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 1998, αρ. 806, ΕφΘεσ 805/1990 ΕπΣυγκΔ 1992.43).

574/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κλειώ Ανδρικοπούλου, Δημήτριος Νικάκης, Παναγιώτα Δημακοπούλου**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Ρυμουλκό και ρυμουλκούμενο. Σε περίπτωση ατυχήματος, η αστική ευθύνη βαρύνει τον κάτοχο-ιδιοκτήτη ή ασφαλιστή του ρυμουλκού οχήματος και όχι του ρυμουλκούμενου και εφόσον φυσικά η ασφάλιση του ρυμουλκού αυτοκινήτου καλύπτει και την ασφάλιση του ρυμουλκούμενου. Περιστατικά.

Σε περίπτωση πρόκλησης ατυχήματος κατά τη φάση λειτουργίας ρυ-μουλκού μετά ρυμουλκουμένου οχήματος έναντι τρίτου, η αστική ευθύνη βαρύνει τον κάτοχο – ιδιοκτήτη ή ασφαλιστή του ρυμουλκού οχήματος και όχι του ρυμουλκουμένου, εφόσον ο κάτοχος ή ιδιοκτήτης του ρυμουλκουμένου δεν έχει καμία δυνατότητα επιρροής στην όλη διαδικασία της κινήσεως του ενιαίου οχήματος, πλην όμως τούτο προϋποθέτει ότι η ασφάλιση ρυμουλκού αυτοκινήτου καλύπτει και την ασφάλιση του ρυμουλκουμένου. Όταν το ρυμουλκό είναι ανασφάλιστο ή η ασφάλισή του δεν καλύπτει και αυτή του ρυμουλκουμένου, τότε επί χωριστής ασφάλισης εκάστου οχήματος ενεργοποιείται με βάση την αρχή της επικουρικότητας, η χωριστή ασφάλιση του ρυμουλκουμένου οχήματος κατά το άρθρο 21 παρ. 1 εδ. α΄ της Κ4/585/1978 ΚΥΑ (βλέπε μελέτη Κρητικού, Αστική ευθύνη για ζη-μιές σε τρίτους από ρυμουλκά και ρυ-μουλκούμενα οχήματα κατά το Ν.ΓΠΝ/1911 και τον ΑΚ ΕλλΔνη 35.253). Επειδή με την από 23-10-2000 αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλού-μενη απόφαση ο ενάγων ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι και δη η ασφαλιστική εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ και το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ να του καταβάλλουν αλληλεγγύως και νομιμοτόκως το ποσό των 3.800.000 δρχ. και δη από την καταστροφή του αυτοκινήτου του και από χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης εξ αιτίας της συγκρούσεως του αυτοκινήτου του με το ρυμουλκό μετά ρυμουλκουμένου κατά την οποία το μεν ρυμουλκό εφέρετο ασφαλισμένο για υλικές ζημιές σε τρίτους στην ασφαλιστική εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ, το δε ρυμουλκούμενο ήταν εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης (πράσινη κάρτα) και εκαλύπτετο ασφαλιστικώς από το δεύτερο εναγόμενο ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του, απέρριψε την αγωγή ως προς την ασφαλιστική εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ και την έκανε εν μέρει δεκτή ως προς το ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ, αφού δέχθηκε ότι το ρυμουλκό ήταν ανασφάλιστο, οπότε ενεργοποιήθηκε η χωριστή ασφάλιση του ρυ-μουλκουμένου οχήματος. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται το ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της και της απόρριψη της αγωγής. Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 12-7-2000 και ώρα 05.00 π.μ. στο

74,5 χιλιόμετρο της Ε.Ο. Αντιρρίου – Ιωαννίνων ο Αλβανός υπήκοος OSMAN SYFAT, οδηγώντας το υπ΄ αριθμ. κυκλοφορίας TR-3904 Β΄ ρυμουλκό όχημα συνδεδεμένο λειτουργικώς με το υπ΄ αριθμ. κυκλοφορίας TR – 6060 Β΄ ρυμουλκούμενο, το οποίο (τελευταίο) ήταν εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης (πράσινη κάρτα) και βαίνοντας με κατεύθυνση προς Αντίριο, έγι-νε πρόξενος συγκρούσεως με το υπ΄ αριθμ. κυκλοφορίας ΡΑΥ – 4370 Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο του ενάγοντα και ήδη πρώτο εφεσίβλητο, το οποίο οδηγούσε ο τε-λευταίος με κατεύθυνση το Αντίρριο. Αποκλειστικός υπεύθυνος της παραπάνω συγκρούσεως κρίθηκε ο του ρυμουλκού μετά του ρυμουλκουμένου, όπως απεφάνθη η πρωτόδικη απόφαση και για την υπαιτιότητα ή συνυπαιτιότητα του εφεσιβλήτου, το εναγόμενο ΝΠΙΔ δεν προβάλλει λόγο εφέσεως. Κατά το χρόνο της συγκρούσεως το υπ΄ αριθμ. TR-3904 Β΄ ρυμουλκό δεν ήταν ασφαλισμένο στην ασφαλιστική εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ γεγονός που αρνείται, αλλ΄ όμως δεν προσκομίζεται από το εκκαλούν, όπως είχε υποχρέωση, τα ασφαλιστήριο συμβόλαιο από το οποίο θα προέκυπτε η ασφάλισή του στην παραπάνω ασφαλιστική εταιρία και ανεξάρτητα από τον ισχυρισμό του εκκαλούντα ότι στο δελτίο συμβάντων της Τροχαίας Αγρινίου υπήρχε εγγραφή ότι το ρυμουλκό ήταν ασφαλισμένο κατά το χρόνο της σύγκρουσης στην ΔΙΕΘΝΗ ΕΝΩΣΗ, αφού η ασφαλιστική σύμβαση καταρτίζεται εγγράφως (απο-δεικτικός τύπος) και δεν επιτρέπεται η απόδειξή της ούτε και με μάρτυρες, πλην της τυχαίας απώλειας του ασφα-λιστηρίου, περίπτωση όμως που δεν επικαλείται κανείς από τους διαδίκους (άρθρ. 394 παρ. 2 ΚΠολΔ) (ΑΠ 1683/1984 Δνη 26.650). Επομένως αφού το ρυμουλκό ήταν ανασφάλιστο και το ρυμουλκούμενο ήταν εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης (πράσινη κάρτα) και εκαλύπτετο ασφαλιστικώς από το εκκαλούν τότε σύμφωνα με τα παραπάνω αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη ενεργοποιείται η χωριστή ασφάλιση του ρυμουλκουμένου οχήματος, οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση το εκκαλούν υποχρεούται να αποζημιώσει τον ενάγοντα για τις ζημιές που υπέστη από την ένδικη σύγκρουση. Η εκκαλουμένη απόφαση που κατέληξε στην ίδια κρίση και αφού απέρριψε την αγωγή της ως κατ΄ ουσία αβάσιμη ως προς την ασφαλιστική εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ και την έκανε εν μέρει δεκτή ως προς το ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ, ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις και ο σχετικός λόγος της εφέ-σεως με τον οποίο υποστηρίζεται ότι υπόχρεη της αποκατάστασης των ζη-μιών είναι η ασφαλιστική εταιρία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ, πρέπει να απορρι-φθεί ως κατ΄ ουσία αβάσιμος.

736/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Διονύσιος Κότσυφας, Διομήδης Αποστολόπουλος, Βασιλική Κουσουρή**).

Ασφαλιστική σύμβαση. Αυτοκινητικό ατύχημα. Ασφαλιστική εταιρεία. Κατάθεση από τον οδηγό του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή η από τον ίδιο τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης. Από την κατάθεση αυτή συνάγεται ότι ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις επίδικες αξιώσεις. Αν ο ζημιωθείς αποδεχθεί έστω και με την έγερση της αγωγής, την πρόταση αυτή, τότε καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής που ισχύει άμεσα. Η σύμβαση της σωρευτικής αναδοχής του χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση της ασφάλισης αλλά μόνο με την κατάθεση της βεβαίωσης από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία

Με τη διάταξη του άρθρου 43 παρ. 6 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, (νεότερου του Ν. 489/76), ορίστηκε ότι δεν έχουν εφαρμογή στα αυτοκίνητα οχήματα, κατά την έννοια του παρόντος κώδικα, οι για την κράτηση από την Αστυνομική Αρχή διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. ΓΠΝ/1911, αν ο οδηγός συμμορφώθηκε με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου αυτού και κατέθεσε αποδεικτικό ασφάλισης (βεβαίωση αναγνωρισμένης στην Ελλάδα ασφαλιστικής εταιρείας) του οχήματος ή αποδείξει ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης, τα; οποία αποτελούν δήλωση αναδοχής χρέους για τα ισχύοντα στην Ελλάδα ελάχιστα ποσά ασφαλιστικής κάλυψης, τα οποία προβλέπονται από τα νομίμως εγκεκριμένα τιμολόγια ασφαλίστρων ή, προκειμένου για αυτοκίνητα δημόσια χρήσης, καταθέσει δήλωση αναδοχής χρέους αλληλοασφαλιστικού συνεταιρισμού ή αλληλοασφαλιστικού ταμείου συνεταιρισμού, που λειτουργεί νόμιμα, στον οποίο το αυτοκίνητο είναι ασφαλισμένο. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι κατά ρητή νομοθετική επιταγή ειδικώς η από τον οδηγό ζημιογόνου αυτοκινήτου κατάθε-ση βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκι-νήτου από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή από τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθ-νούς ασφαλίσεως, και τα δύο αυτά στοιχεία, αποτελούν κατά πλάσμα του νόμου πρόταση της ασφαλιστικής εταιρείας, που εξέδωσε τη βεβαίωση ή το δελτίο ατό, σύμφωνα προς την οποία, απευθυνόμενη αορίστως προς τους δι-καιούχους αποζημιώσεως τρίτους δε περίπτωση πραγματώσεως ασφαλιστικού κινδύνου, ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις αξιώσεις των τελευταίων, εφόσον αυτές δεν υπερβαίνουν το ασφαλιστικό ποσό και δεν είναι κατώτερες από τα ισχύοντα ελάχιστα ποσά ασφαλιστικής κάλυψης που προβλέπονται κάθε φορά από τα νομίμως εγκεκριμένα τιμολόγια ασφαλίστρων, και έτσι με την αποδοχή αυτή της προτάσεως, την οποία μπορεί να γίνει και με την έγερση της σχετικής από τον ενδιαφερόμενο αγωγής κατά του ασφαλιστή, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής, που ιδρύει, άμεση ευθύνη του αναδεχόμενου απέναντι του προσώπου που ζημιώθηκε από το ατύχημα μέχρι του παραπάνω ποσού. Στην περίπτωση αυτή της συμβατικής σωρευτικής αναδοχής χρέους, η έκταση ευθύνης του αναδοχέα ρυθμίζεται κατά τις λοιπές διατάξεις των άρθρων 472 έως 475 ΑΚ (ΑΠ 934/93 ΕλλΔνη 1994 σελ. 1504). Επομένως, η σύμβαση σωρευτικής αναδοχής χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση ασφαλίσεως, ούτε μεταξύ του ασφαλισμένου και της ασφαλιστικής εταιρείας, αλλά μεταξύ του ζημιωθέντος τρίτου και

της ασφαλιστικής εταιρείας, δηλαδή μόνη η έκδοση της βεβαίωσης ασφάλισης χωρίς αναφορά του επιπροσθέτου στοι-χείου της κατάθεσης αυτής από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική αρχή, δεν αποτελεί δήλωση αναδοχής χρέους, κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 477ΑΚ (ΕΑ 9404/98 ΕλλΔνη 2000.151). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η κρινόμενη αγωγή, κατά το μέρος που επιχειρείται να θεμελιωθεί ευθύνη της εναγομένης και ήδη εφεσίβλητης ασφαλιστικής εταιρείας στις διατάξεις της συμβατικής σωρευτικής αναδοχής χρέους, είναι μη νόμιμη, γιατί δεν γίνονται σ΄ αυτή (αγωγή) επίκληση των προαναφερομένων περιστατικών που απαιτούνται για τη σύναψη τέτοιας συμβάσεως, αλλά ότι η εν λόγω σύμβαση καταρτίστηκε μεταξύ της τελευταίας και της Μ.Ρ., ιδιοκτήτριας του ζημιογόνου αυτοκινήτου, μαζί με την ασφαλιστική σύμβαση κατόπιν της ασφαλιστικής προτάσεως της ανωτέρω εναγομένης, την οποία αποδέχτηκε η εν λόγω ιδιοκτήτρια. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δι-καστήριο, που απέρριψε την αγωγή για τον παραπάνω λόγο, σωστά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και ως εκ τούτου πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ο σχετικό λόγος της έφεσης με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα.

768 /2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεράσιμος Παρασκευόπουλος, Αριστείδης Μπακόπουλος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Συνυπαιτιότητα πεζού σε ποσοστό 30%. Περιστατικά.

. . . . Συνυπαίτια, όμως, κατά το υπόλοιπο ποσοστό (30%) είναι και η εφεσίβλητη, αφού παρόλο που στο προαναφερόμενο σημείο του δρόμου δεν υπήρχε διάβαση πεζών, εισήλθε στο οδόστρωμα χωρίς να βεβαιωθεί ότι δεν παρεμπόδιζε την κίνηση των οχημάτων και έτσι παρέβη τη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 4 εδ. ε΄του ΚΟΚ (Ν. 2696/1999). Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχτηκε ότι αποκλει-στικά υπαίτια για το προαναφερόμενο ατύχημα είναι η πρώτη εκκαλούσα, έσ-φαλε ως προς την εκτίμηση των απο-δεικτικών στοιχείων που προσκομί-στηκαν σ΄ αυτό και, συνεπώς, ο πρώτος σχετικός λόγος της κρινόμενης έφεσης είναι ουσιαστικά αβάσιμος.

779/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Τζωρτζόπουλος, Χριστόφορος Σαράκης**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Επιβάτης αυτοκινήτου λόγω φιλοφροσύνης. Αν εγνώριζε ότι ο

οδηγός του αυτοκινήτου δεν είχε άδεια οδήγησης, ότι ήταν σε κατάσταση μέθης και ότι είχε κλέψει το αυτοκίνητο τότε μπορεί να θεωρηθεί συνυπαίτιος του ατυχήματος

Στα πλαίσια του ταξιδιού από φιλοφροσύνη, εμφανίζεται η περίπτωση της καλούμενης αυτοδιακινδύνευσης ή ενέργειας «ιδίω κινδύνω». Με την έκφραση αυτή αποδίδονται περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα πρόσωπο επιβιβάζεται σε αυτοκίνητο, ο οδηγός του οποίου δεν είναι ικανός να οδηγήσει είτε γιατί στερείται άδειας ικανότητας οδή-γησης, είτε γιατί τελεί σε κατάσταση μέθης, είτε γιατί τελεί σε κατάσταση υπερκόπωσης. Οι περιπτώσεις αυτές πρέπει να αντιμετωπίζονται κάτω από την οπτική γωνία του συντρέχοντος; πταίσματος του παθόντος, κατά το άρθρο 300 ΑΚ (ΑΠ 1653/2001 ΕλλΔνη 2002.1031, ΕφΘρ 506/2000 Αρμ 2001.1477, Κρητικός: Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, γ΄ έκδοση, αριθμ. 117). Εν προκειμένω η δεύτερη εναγόμενη – εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι η ως άνω αποβιώσασα είναι συνυπαίτια του θανάσιμου τραυματισμού της κατά ποσοστό 90% διότι διακινδύνευσε η ίδια και όλως επιπολαίως επιβιβάστηκε στο ως άνω ζημιογόνο όχημα καθόσον γνώριζε ότι ο ως άνω οδηγός του Μ. Π. α) εστερείτο αδείας ικανότητας οδηγού, β) τελούσε σε κατά-σταση πλήρους μέθης και γ) είχε κλέψει το ως άνω όχημα. Ο ισχυρισμός αυτός συνιστά ένσταση εκ του άρθρου 300 ΑΚ.

829/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Σωτήριος Κολλιόπουλος, Θανάσης Βγενόπουλος, Σταύρος Μίγγινας, Παναγιώτα Τζάρου**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Θάνατος υιού που είναι υποχρεωμένος να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον οίκο των γονέων του (1508 ΑΚ). Ο υπαίτιος της θανάτωσης καταβάλλει αποζημίωση στους γονείς. Ισχύει και για το ανήλικο τέκνο. Η αποζημίωση περιλαμβάνει και την μελλοντική ζημία, για τη στέρηση των υπηρεσιών του θύματος στο μέλλον αν με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, καθώς και με βάση την υπάρχουσα κατάσταση κατά το χρόνο του θανάτου, είναι δυνατόν να γεννηθεί αξίωση παροχής υπηρεσιών από τον υπόχρεο για το εγγύς μέλλον. Στοιχεία

Κατά τη διάταξη του άρθρου 928 ΑΚ, σε περίπτωση θανατώσεως προσώπου, ο υπόχρεος πρέπει να αποζημιώσει εκείνον ο οποίος κατά το νόμο είχε δικαίωμα να απαιτήσει από το θύμα παροχή υπηρεσιών. Τέτοια υποχρέωση παροχής υπηρεσιών έχει, κατά το άρθρο 1508 ΑΚ, το τέκνο, εφόσον αποτελεί μέλος του οίκου των γονέων του και ανατρέφεται απ΄ αυτούς, οπότε υποχρεούται να παρέχει, για τη διοίκηση του οίκου ή την άσκηση του επαγγέλματός του, υπηρεσίες ανάλογες με τις δυνάμεις του και τις βιοτικές συνθήκες του

ίδιου και της οικογένειάς του. Είναι αδιάφορο αν το τέκνο είναι ανήλικο ή όχι, αρκεί να μην εμποδίζεται η ανατροφή και εκπαίδευσή του. Για τον καθορισμό του ποσού της αποζημιώσεως αυτής λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές συνθήκες κατά το χρόνο θανατώσεως του υποχρέου, αλλά και εκείνες που ανάγονται στο μέλλον, αποκαθίσταται δε μόνο η δαπάνη των υπηρεσιών αυτών, υπολογιζόμενη τουλάχιστον με την απαιτούμενη δαπάνη για την πρόσληψη μιας υποκατάστατης δύναμης, ήτοι με το ποσό που απαιτείται να δα-πανηθεί για την αναπλήρωσή του, χω-ρίς να απαιτείται να έχει προσληφθεί για το σκοπό αυτό άλλο πρόσωπο. Ως προς την μελλοντική ζημία του δικαιούχου πρέπει να σημειωθεί ότι οφείλεται αποζημίωση για τη στέρηση των υπηρεσιών του θύματος στο μέλλον, αν με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, καθώς και με βάση την υπάρχουσα κατάσταση κατά το χρόνο του θανάτου, είναι δυνατόν να γεννηθεί αξίωση παροχής υπηρεσιών από τον υπόχρεο για το εγγύς μέλλον και αν εί-ναι εφικτός ο προσδιορισμός της εκτά-σεως αποζημιώσεως αυτής, κατά το χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως. Επο-μένως, στο δικόγραφο της αγωγής του γονέα, που ζητά αποζημίωση λόγω στερήσεως των υπηρεσιών που θα του παρείχε το θανατωθέν τέκνο του, πρέ-πει να εκτίθεται ότι το τελευταίο απο-τελούσε μέλος του οίκου των γονέων και να προσδιοριστεί το είδος και η έκταση των υπηρεσιών που προσέφερε, ώστε να κριθεί αν αυτές ήταν ανάλογες με τις δυνάμεις και βιοτικές του συνθήκες και αποτιμηθεί η αξία τους, διαφορετικά η εν λόγω αγωγή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας (ΕφΑθ 308/2000 ΕλλΔνη 42.173, ΕφΘεσ 1506/2003 Αρμ ΝΖ΄ 1759). Στην προκείμενη περίπτωση, στο δικόγραφο της αγωγής και κατά το κονδύλιό της που ζητείται αποζημίωση από τους δύο πρώτους ενάγοντες λόγω στερήσεως των υπηρε-σιών της θανούσας θυγατέρας τους Ι. Ρ., δεν εκτίθενται τα ανωτέρω πραγματι-κά περιστατικά και συνεπώς αυτή (αγωγή) ορθώς απορρίφθηκε κατά το μέρος της αυτό ως αόριστη από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, οπότε και ο σχετικός λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, είναι απορ-ριπτέος ως

1019/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Πάρης Παπαδόπουλος, Νικόλαος Λαλιώτης, Παύλος Χρονόπουλος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Συντέχον πταίσμα του θανατωθέντος υπάρχει και όταν ο επιβάτης χωρίς σπουδαίο λόγο, δέχεται να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο οδηγούμενο από πρόσωπο για το οποίο γνωρίζει ότι τούτο στερείται άδειας ικανότητας οδηγού. Αποζημίωση για αποκατάσταση τραυματισθέντος. Πως καθορίζεται. Αναπηρία ή παραμόρφωση. Έννοια. Επίδειξη εγγράφων. Προϋποθέσεις. Ανικανότητα για αυτοεξυπηρέτηση και βοήθεια του τραυματισθέντος. Υπολογισμός της αποζημίωσης και μείωση της κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητας του.

Η προς ίδιο κίνδυνο ενέργεια του προσώπου πληρούται όταν τούτο συνειδητά εκτίθεται σε μια κατάσταση απειλούμενης αυτοδιακινδύνευσης. Η περίπτωση αυτή αξιολογείται όχι ως σιωπηρώς εκφραζόμενη εκ των προτέρων συναίνεση, όπως το πρόσωπο υποστεί ζημία για την οποία αποκλειστικά η ευθύνη τρίτου, αλλά ως συντρέχουσα αμέλεια του ίδιου του αυτοδιακινδυνεύοντος, ο οποίος αν υποστεί ζημία από παράνομη πράξη τρίτου, πρέπει να επωμιστεί ένα μέρος της με βάση το άρθρο 300 του ΑΚ. Τέτοια είναι η περίπτωση του επιβάτη, ο οποίος, χωρίς σπουδαίο λόγο, δέχεται να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο οδηγούμενο από πρόσωπο για το οποίο γνωρίζει ότι τούτο στερείται άδειας ικανότητας οδηγού, που να επιτρέπει την ασφαλή, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, οδήγηση κατά τη διάρκεια της οποίας από υπαι-τιότητα του οδηγού προκαλείται ατύχη-μα με συνέπεια τον τραυματισμό του επιβαίνοντος προσώπου (ΑΠ 1653/2001 ΝοΒ 50.1675). Περαιτέρω, η ανικανότητα εξαιτίας της βλάβης του σώματος ή της υγείας του προσώπου μπο-ρεί να αντιμετωπιστεί με διάφορους τρό-πους και συγκεκριμένα είτε με την πρό-σληψη οικιακής βοηθού ή αποκλειστικής νοσοκόμου είτε με υπερένταση των προσπαθειών των λοιπών μελών της οικογένειας ή με ανάλογο περιορισμό των αναγκών τους. Η αντιμετώπιση αυτή δεν περιορίζει την αξίωση αποζημίωσης, του παθόντος προσώπου. Ως προς την έκταση αποζημίωσης, αυτή εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται η ανικανότητα. Έτσι, στην πε-ρίπτωση που προσλαμβάνεται άλλη υποκατάστατη δύναμη, η οποία αμείβεται σχετικώς, η αποζημίωση καθορίζεται από το ύψος της κατα-βαλλόμενης αμοιβής. Αν δεν προσλή-φθηκε υποκατάστατη δύναμη και η ανικανότητα αντιμετωπίστηκε είτε με την υπερένταση των προσπαθειών των λοιπών μελών της οικογενείας του πα-θόντος προσώπου ή με περιορισμό των αναγκών τους ή με κάλυψη των τελευταίων από άλλα πρόσωπα με αμοιβή, η αποζημίωση υπολογίζεται σύμφωνα με την πλασματική αμοιβή της υποκατάστατης δύναμης (ΕφΑθ 5163/1996 ΕλλΔ/νη 38.650, ΕφΑθ 1337/1994 ΕλλΔ/νη 36.644, ΕφΘεσ 215/200 ΕπΣυγκΔ 2000 σελ. 406, ΕφΠατρ 1080/2003 ΑχΝομ 20.577,ΕφΠατρ 221/2003 ΑχΝομ 20.538, Κρητικός : Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητιστικά ατυχήματα Γ΄ έκδ.(1998) παρ.9 [22] Β αρ. 294-296 σελ. 114). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 931 του ΑΚ, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του με το άρθρ. 8 του Ν. 1329/1983, η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβά-νεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδί-καση της αποζημίωσης, αν επιδρά στο μέλλον του. Ως αναπηρία θεωρείται κά-ποια έλλειψη της σωματικής, νοητικής ή ψυχικής ακεραιότητας του προσώ-που, ενώ ως παραμόρφωση νοείται κάθε ουσιώδης αλλοίωση της εξωτερι-κής εμφάνισης του προσώπου, η οποία καθορίζεται όχι αναγκαίως κατά τις απόψεις της ιατρικής, αλλά κατά τις αντιλήψεις της ζωής. Περαιτέρω ως «μέλλον» νοείται η επαγγελματική, οικο-νομική και κοινωνική εξέλιξη του προ-σώπου. Δεν απαιτείται βεβαιότητα δυσμενούς επιρροής της αναπηρίας ή παραμόρφωσης στο μέλλον του προσώπου, αλλά αρκεί και απλή δυνατότητα κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων. Στον επαγγελματικό – οικονομι-

κό τομέα η αναπηρία ή η παραμόρφωση του ανθρώπου αποτελεί, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, αρνητικό στοιχείο στα πλαίσια του ανταγωνισμού και της οικονομικής εξέλιξης και προαγωγής του. Οι δυσμενείς συνέπειες είναι περισσότερο έντονες σε περιόδους οικονομικών δυσχερειών και στενότητας στην αγορά εργασίας. Οι βαρυνόμενοι με αναπηρία ή παραμόρφωση μειονεκτούν έναντι των υγιών συναδέλφων τους και κινδυνεύουν να βρεθούν εκτός εργα-σίας. Η διάταξη του άρθρου 931 του ΑΚ, σύμφωνα με τη γραμματική της δια-τύπωση, αλλά και τη συστηματική της θέση, προϋποθέτει κατ΄ αρχήν αποζη-μίωση που επιδικάζεται στον παθόντα κατά το άρθρο 929 του ΑΚ, η οποία επαυξάνεται με τη συνδρομή των όρων του άρθρου 931 του ΑΚ. Αυτό, όμως, δεν είναι πάντοτε αναγκαίο κατά το νόμο. Το άρθρο 931 του ΑΚ αναφέρεται στη συνήθη περίπτωση στην οποία προβάλλεται αξίωση αποζημίωσης για διαφυγόντα εισοδήματα με βάση το άρθρο 929 του ΑΚ. Εφαρμόζεται, όμως, και όταν λείπει προβολή τέτοιας αξίωσης, όπως συμβαίνει επί προσώπων που όταν υφίστανται την αναπηρία ή παραμόρφωση είναι σε τέτοια ηλικία ή συν-τρέχουν άλλες περιστάσεις που καθι-στούν δυσχερή ή ορισμένες φορές αδύ-νατη την προβολή αξίωσης αποζημίω-σης για διαφυγόντα εισοδήματα με βά-ση το άρθρο 929 του ΑΚ. Αλλά και στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 931. Αντίθετη άποψη, πέρα από το ότι θα ήταν αντίθετη με το σκοπό της διά-ταξης, θα περιόριζε κατά πολύ το πε-δίο εφαρμογής της ,αφού θα εξαιρούσε από αυτή μια σημαντική κατηγορία ανθρώπων, τα οποία είναι άξια προστα-σίας και για τα οποία συνήθως δεν είναι δυνατόν να διατυπωθεί, κατά τρόπο ορισμένο, αλλά και με πρόβλεψη ουσι-αστικής ευδοκίμησης, κονδύλιο αποζη-μίωσης με βάση το άρθρο 929 του ΑΚ. Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 931 του ΑΚ, αποτελεί το θεμέλιο για αυτοτελή αξίωση προς αποκατάσταση μελλοντι-κής, αλλά μη δυνάμενης να προσδιορι-στεί επακριβώς περιουσιακής ζημίας, γιατί η αναπηρία ή η παραμόρφωση θα προκαλέσει στο μέλλον βάσιμες δυσχέρειες στην επαγγελματική και οικονομική πρόοδο του (ΑΠ 1599/2002 ΕλλΔ/νη 44/418. Κρητικός:ό.π. παρ. 9 [22] Δ αρ. 323 σελ. 124-125). Για να είναι ορισμένη όμως η σχετική αγωγή πρέπει να γίνεται επίκληση από τον ενάγοντα και των ειδικών περιστατικών από τα οποία προκύπτουν οι ιδιαίτεροι λόγοι και οι τρόποι εξαιτίας των οποίων γεννώ-νται δυσμενείς συνέπειες στην οικονο-μική πλευρά της μελλοντικής ζωής του (ΑΠ 840/1998 ΝοΒ 48.34, ΕφΑθ 2598/1999 ΕλλΔνη 42.176, ΕφΘεσ 215/2000 ό.π., ΕφΘεσ 2268/1999 ΕπΣυγκΔ 2001 σελ. 41). Περαιτέρω, οι διατάξεις των άρθρων 450 έως 452 του ΚΠολΔ για την επίδειξη εγγράφων ρυθμίζουν τις πε-ριπτώσεις επίδειξης κατά τη διάρκεια εκκρεμούς δίκης, από τον αντίδικο του αιτούντος αυτή ή τρίτο πρόσωπο, εγ-γράφων χρήσιμων για την απόδειξη κρίσιμων γεγονότων των οποίων γίνεται επίκληση στη δίκη (ΑΠ 1264/1983 Δ 15.400, ΕφΑθ 10381/1988 ΝοΒ 37.747, ΕφΘεσ 1939/1998 ΕλλΔ/νη 40.382, Γεωργιάδης –Σταθόπουλος: Αστ. Κώδ. Ειδ. Ενοχ. άρθρ. 902 [2] αρ. 2 σελ. 551, Κεραμεύς-Κονδύλης-Νίκας: ΕρμΚΠολΔ [2]/2000) άρθρ. 450 αρ.1 σελ. 807, Γέσιου-Φαλτσή :Δικ. απόδ. Σελ. 301). Οι προϋποθέσεις για την υποχρέωση επίδειξης εγγράφων είναι :α) η ύπαρξη έννομου συμφέροντος εκείνου που ζητεί την επίδειξη αυτών

(εγγράφων), β) η κατοχή των εγγράφων από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η σχετική αίτηση κατά το χρόνο της δίκης και γ) τα έγγραφα να είναι πρόσ-φορα για την άμεση ή έμμεση απόδειξη ή ανταπόδειξη λυσιτελών ισχυρισμών (ΑΠ 209/1994 ΕΕΝ 1995 σελ. 195-196, ΑΠ 1023/1992 ΔΕΝ 49.82. ΑΠ 1771/1988 ΕΕΝ 1989 σελ. 850, ΑΠ 1494/1987 ΕΕργΔ 47.1123, ΕφΑθ 10381/1988 ό.π. Κεραμεύς- Κονδύλης- Νίκας: ό.π. άρθρ. 450 αρ. 3 σελ.808). Για να είναι, όμως ορισμένη η σχετική αίτηση πρέπει να αναφέρονται σ΄ αυτή τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώ-νουν το έννομο συμφέρον για την επίδει-ξη των εγγράφων, καθώς και το πραγ-ματικό περιστατικό της κατοχής αυτών (εγγράφων) από εκείνον από τον οποίο ζητείται η επίδειξη (Γεωργιάδης- Σταθό-πουλος: ό.π. άρθρ. 902 [222] 5 αρ. 24 σελ. 558) και ακόμη να προσδιορίζεται το έγγραφο και να περιγράφεται με ακρίβεια το περιεχόμενο του (ΑΠ 1565/1998 ΔΕΕ 1998 σελ. 491, ΑΠ 1023/1992 ό.π., ΕφΑθ 1741/1994 ΕλλΔ/νη 36.1261, ΕφΘεσ 1939/1998 ΕλλΔ/νη 40.382), ώστε να μπορεί να κριθεί αν σχετίζεται με το αντικείμενο της από-δειξης (Κεραμεύς-Κονδύλης-Νίκας:ό.π. άρθρ. 452 άρ. 4 σελ. 810). Το βάρος της απόδειξης του πραγματικού περι-στατικού της κατοχής των εγγράφων από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η σχετική αίτηση φέρει ο αιτών (ΑΠ 1494/1987 ό.π., ΕφΘεσ 3796/1990 Αρμ ΜΓ΄ 592, Κεραμεύς-Κονδύλης-Νίκας: ό.π. άρθρ. 450 αρ. 7 σελ. 809). Αποδεί-χθηκαν τα ακόλουθα: Την 9-6-2002 και ώρα 18.00 περίπου ο Ι .Σ εκινείτο επί της εθνικής οδού Πατρών – Τρίπολης (111 ΕΟ), οδηγώντας το ιδιωτικής χρή-σης επιβατικό αυτοκίνητο του ΡΥ-2184, με κατεύθυνση από την Πάτρα προς Κουρλαμπά. Συνεπιβάτιδα στη θέση του συνοδηγού ήταν η συζυγός του Μ.Σ. Την ίδια ώρα στην προαναφερόμενη οδό, αλλά με αντίθετη κατεύθυνση, δη-λαδή από Κουρλαμπά προς Πάτρα, εκινείτο η πρώτη εναγόμενη, οδηγούσα το ιδιωτικής χρήσης επιβατικό αυτοκί-νητο της ΑΧΤ-3769. Όταν τα δύο οχήμα-τα έφθασαν στο 13ο χιλιόμετρο της προ-αναφερόμενης οδού, όπου το οδό-στρωμα έχει συνολικό πλάτος 7,80 μ. (4.80 μ. το πλάτος του οδοστρώματος της λωρίδας κυκλοφορίας του Ι.Σ), με ασφάλτινο έρεισμα πλάτους 1,50 μ. από κάθε πλευρά, παρουσιάζει δε το οδόστρωμα ελαφρά δεξιά, σε σχέση με την πορεία της πρώτης εναγόμενης, στροφή, η τελευταία (πρώτη) εναγόμε-νη έχασε τον έλεγχο του αυτοκινήτου της με αποτέλεσμα να διέλθει αυτό τη διπλή συνεχόμενη διαχωριστική γραμ-μή, να εισέλθει στο αντίθετο ρεύμα κυ-κλοφορίας, όπου εκινείτο, με αντίθετη κατεύθυνση, το προαναφερόμενο αυτο-κίνητο του ΙΣ να προσκρούσει με το εμπρόσθιο τμήμα του στο εμπρόσθιο τμήμα του αυτοκινήτου του Ι.Σ και έτσι να επέλθει η σύγκρουση δύο οχημά-των. Ο Ι.Σ, αντιλαμβανόμενος την αντικα-νονική οδηγική συμπεριφορά της πρώ-της εναγόμενης επιχείρησε να αποφύγει την σύγκρουση με αποφευκτικό ελιγμό προς τα δεξιά. Όμως, λόγω της υπερ-βολικής ταχύτητας την οποία είχε αναπ-τύξει το αυτοκίνητο της, η πρώτη ενα-γόμενη συνέχισε την αντικανονική πο-ρεία, παρά την προσπάθεια της να αποφύγει την σύγκρουση με την τροχο-πέδηση σε μήκος 42μ. πριν από το σημείο της σύγκρουσης και έτσι επήλθε αυτή (σύγκρουση). Κατά τη σύγκρου-ση αυτή, τραυματίστηκαν τόσο ο ΙΣ όσο και η σύζυγος του, η οποία κατέστη σωματικώς και διανοητικώς ανάπηρη

και τελικά απεβίωσε την 24-9-2003. Πρέπει να σημειωθεί ότι η πρώτη εναγόμενη κατά την προανακριτική της κατάθεση, ως κατηγορούμενης την 18-8-2002 αποδέχθηκε την ευθύνη της για την πρόκληση του ατυχήματος και πρόσθεσε ότι για το λόγο αυτό προέβη σε θετική δήλωση προς την ασφαλιστική εταιρεία(δεύτερη εναγόμενη) για την πρόκληση από αυτή του ατυχήματος. Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί ότι από τα ίχνη τροχοπέδησης, μήκους 42μ., του ζημιογόνου αυτοκινήτου προκύπτει η υπερβολική ταχύτητα την οποία είχε αναπτύξει, υπερβαίνουσα κατά πολύ το ανώτατο όριο ταχύτητας των 60 Χ/Ω, που προσδιορίζεται από τη σχετική πινακίδα σήμανσης (Ρ-32). Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι η οφειλόμενη στην υπερβολική ταχύτητα της πρώτης εναγόμενης σφοδρότητα της σύγκρουσης προκύπτει επιπλέον και από το γεγονός ότι το αυτοκίνητο αυτής (πρώτης εναγόμενης) δεν ακινητοποιήθηκε αμέσως, αλλά εκτινάχθηκε προς τα δεξιά και ακινητοποιήθηκε σε απόστα-ση 5,80 μ. από το σημείο της σύγκρου-σης μέσα στο οδόστρωμα της κατεύ-θυνσης πορείας του ΙΣ. Η σύγκρουση αυτή και συνακόλουθα η σωματική βλάβη της ΜΣ οφείλονται σε αποκλει-στική υπαιτιότητα της πρώτης εναγόμε-νης, γιατί αυτή παραβαίνουσα τις διατά-ξεις των άρθρων 12 παρ. 1, 16 παρ. 4 και 19 παρ. 2 του ΚΟΚ, που κυρώθηκε με το Ν. 2696/1999: α) δεν οδηγούσε το προαναφερόμενο αυτοκίνητο της με σύνεση και με διαρκώς εντεταμένη την προσοχή της, β) δεν μείωσε την ταχύτητα την οποία είχε αναπτύξει το αυτοκίνητο της παρά το γεγονός ότι θα εισέρχοταν σε στροφή και γ)εισήλθε στο οδό-στρωμα που προορίζεται για την αντί-θετη με την κατεύθυνσή της κυκλοφο-ρία. Στοιχεία που να θεμελιώνουν οποι-αδήποτε συνυπαιτιότητα του οδηγού του αυτοκινήτου ΡΥ-2184 ΙΣ δεν αποδείχθηκαν. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο τελευταίος επέδειξε τη δέουσα προσοχή κατά την οδήγηση του οχήματος του δεδομένου ότι εκινείτο στο άκρο δεξιό τμήμα του οδοστρώματος της κατεύθυνσης πορείας του με ταχύτητα που δεν υπερέβαινε τα 60/ΧΩ και επιχείρησε τον πιο πάνω αναφερόμενο ελιγμό. Επομένως, το γεγονός ότι ο ΙΣ δεν έφερε αναθεωρημένη άδεια ικανότητας οδήγησης κατά το χρόνο του ατυχήματος δεν έχει συντελέσει στην πρόκληση αυτού, αφού αυτό θα επερχόταν σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, εξαιτίας της αντικανονικής οδηγικής συμπεριφοράς της πρώτης εναγόμενης. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, που δέχθηκε ότι αποκλειστικά υπαίτιος για την πρόκληση του προαναφερόμενου τροχαίου ατυχήματος είναι η πρώτη εναγόμενη ορθά έκρινε και, συνεπώς, ο πρώτος λόγος της έφεσης των εναγομένων με τον οποίο υποστηρίζεται ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έπρεπε να δεχθεί ότι αποκλειστικά υπαίτιος, αλλιώς συνυπαίτιος κατά ποσοστό 40% είναι ο Ι.Σ καθώς και ως προς το πρώτο σκέλος του ο δεύτερος λόγος της ίδιας έφεσης με τον οποίο οι εναγόμενες ισχυρίζονται ότι η ΜΣ είναι συνυπαίτια κατά ποσοστό 40% για τον τραυματισμό της και συνα-κόλουθα για το θάνατο της, αφού απο-δέχθηκε τον κίνδυνο της μεταφοράς της από πρόσωπο που δεν είχε αναθεωρη-μένη άδεια ικανότητας οδήγησης, είναι ουσιαστικά αβάσιμοι. Περαιτέρω, κατά το χρόνο του προαναφερόμενου ατυχήματος, η αστική ευθύνη έναντι των τρίτων από το αυτοκίνητο της πρώτης

εναγό-μενης ήταν καλυμμένη με ασφαλιστική σύμβαση από τη δεύτερη εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία. Κατά τη σύγκρου-ση αυτή, η ΜΣ έπαθε βαριά κρανιο-εγκεφαλική κάκωση, βαριά αιμορραγι-κή βλάβη οπίσθιου βόθρου με σπα-στική τετραπληγία με επακόλουθα την πλήρη αδυναμία συννενόησης και επα-φής με το περιβάλλον, την έλλειψη της δυνατότητας κίνησης και αυτοεξυπηρέ-τησης δεδομένου ότι κατέστη κατάκοιτη και αφύσικη. Η ΜΣ νοσηλεύθηκε στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Πατρών «Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» από την ημερομηνία του τραυματισμού της (9-6-2002) μέχρι την 17-9-2002. Στη συνέχεια εξήλθε και παρέμεινε στην οικία της μέχρι την 8-12-2002. Την 9-12-2002 εισήλθε στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ρίου Πατρών, όπου νοση-λεύθηκε για δέκα ημέρες και εξήλθε την 18-12-2002. Από την ημέρα αυτή παρέμεινε στην οικία της και είχε ανάγ-κη της περιποίησης από βοηθητικό προσωπικό σε εικοσιτετράωρη βάση. Τελικά, μετά από πολύμηνη ταλαιπω-ρία, εξαιτίας του προαναφερόμενου τραυματισμού της, απεβίωσε την 24-9-2003. Πριν από το ατύχημα αυτό έπα-σχε από καρδιακή ανεπάρκεια εξαιτίας της οποίας της είχε τοποθετηθεί βημα-τοδότης από το έτος 1994, καθώς και από υπέρταση και χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, χωρίς όμως η προ-αναφερόμενη βεβαρημένη κατάσταση της υγείας της να ευθύνεται για το θάνα-το της, ο οποίος ήταν αποτέλεσμα του προαναφερόμενου τραυματισμού της δεδομένου ότι διατηρήθηκε στη ζωή για δέκα πέντε μήνες μετά τον τραυματισμό της, παρά τη βεβαρημένη υγεία της, η επιδείνωση της οποίας, με επακόλουθο το θανατό της, ήταν αναμενόμενη να επέλθει λαμβανομένου υπόψη του εί-δους και της σοβαρότητας του τραυ-ματισμού της. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστή-ριο, επομένως, που δέχθηκε ότι ο θάνα-τος της ΜΣ προήλθε εξαιτίας του προ-αναφερόμενου τραυματισμού της ορθά έκρινε και, συνεπώς, ως προς το τρίτο σκέλος του, ο δεύτερος λόγος της έφε-σης των εναγομένων, με τον οποίο υπο-στηρίζεται ότι ο θάνατος της ΜΣ οφεί-λεται στις προαναφερόμενες παθήσεις της, είναι ουσιαστικά αβάσιμος. Περαι-τέρω, στην έκταση του τραυματισμού της έχει συντελέσει και η ίδια (ΜΣ) κατα ποσοστό 10%, αφού δεν χρησιμοποι-ούσε ζώνη ασφαλείας κατά το χρόνο του ατυχήματος. Το Πρωτοβάθμιο Δικα-στήριο, επομένως, που δέχθηκε το ίδιο, ορθά έκρινε και, συνεπώς, ως προς το δεύτερο σκέλος του, ο δεύτερος λόγος της ίδιας έφεσης, με τον οποίο υποστη-ρίζεται ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έπρεπε να δεχθεί ότι η ΜΣ έχει συντε-λέσει κατά ποσοστό 40% στην έκταση του τραυματισμού της, γιατί δεν φορού-σε ζώνη ασφαλείας, είναι ουσιαστικά αβάσιμος. Περαιτέρω, για την αμοιβή ιατρών για την κατ΄ οίκον εξέταση της ΜΣ και για την αγορά ορθοπεδικών, φαρμακευτικών και παραφαρμακευτι-κών προϊόντων κλπ δαπανήθηκε, από χρήματα της ίδιας, το συνολικό ποσό των 847,66 ευρώ. Το ποσό, όμως, αυτό πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας της ΜΣ και έτσι αυτό περιορίζεται σε 762,89 ευρώ[847,66-(847,66 χ 10%)]. Περαιτέρω, λόγω της φύσεως και της σοβαρότητας του τραυματισμού της η ΜΣ έπρεπε να λαμβάνει πολτοποιημένη και βελτιωμέ-νη τροφή για όλο το χρονικό διάστημα της κατ΄ οίκον νοσηλείας της, ήτοι από την 17-9-2002 μέχρι την 8-12-2002

μέχρι την 24-9-2003, δηλαδή επί 364 ημέρες. Για το σκοπό αυτό δαπανήθηκε, από χρήματα της ίδιας, επιπλέον το ποσό των 3 ευρώ ημερησίως, και συνολικά το ποσό των 1.092 ευρώ (364 ημ. Χ 3 ευρ.). Το ποσό αυτό πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας της και έτσι περιορίζεται αυτό σε 982,8 ευρώ[1.092-(1.092 χ 10%)]. Περαιτέρω, ΜΣ λόγω του βαρύτατου τραυματισμού της κατέστη εντελώς ανίκανη για να αυτοεξυπηρετηθεί και είχε ανάγκη, όπως προαναφέρθηκε, από την περιποίηση από αποκλειστική νοσοκόμο σε εικοσιτετράωρη βάση. Έτσι, προσλήφθηκαν αποκλειστικές νοσοκόμοι προκειμένου να της παρέχουν φροντίδα και περιποίηση κατά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο νοσηλεύονταν στο Νοσοκομείο από την 9-6-2002 μέχρι την 16-9-2002. Για την πρόσληψη αποκλειστικών νοσοκόμων δαπανήθηκε, με χρήματα της ΜΣ, το συνολικό ποσό των 8.913,89 ευ-ρώ και ειδικότερα: α) για την απασχό-ληση της ΑΣ κ.τ.λ. Το προαναφερόμενο συνολικό ποσό, όμως, πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας της ΜΣ και έτσι περιορίζεται αυτό σε 8.022,50 ευρώ[8.913,89-(8.913,89 χ 10%)]. Εξάλλου, λόγω της σοβαρότη-τας του τραυματισμού της ΜΣ κατέστη απαραίτητη η απασχόληση των δύο πρώτων εναγουσών (θυγατέρων της), οι οποίες με την υπερένταση των προσπα-θειών τους προσέφεραν σ΄ αυτή τις υπηρεσίες τους πέρα από το όριο που επέβαλλαν οι υποχρεώσεις τους ,ως θυγατέρων της, για την αντιμετώπιση των αναγκών της κατά το χρονικό διά-στημα της κατ΄ οίκον νοσηλείας της, ήτοι από την 17-9-2002 μέχρι την 8-12-20002 και από την 18-12-2002 μέχρι την 24-9-2003. Για τις υπηρεσίες αυτές η ΜΣ θα κατέβαλε σε οικιακές βοηθούς για την εργασία κατά την ήμέρα το ποσό των 28,72 ευρώ, για την εργασία κατά τις Κυριακές ή τις αργίες το ποσό των 50,26 ευρώ, για την εργασία κατά τη νύκτα το ποσό των 35,89 ευρώ για την εργα-σία κατά τις νύχτες των Κυριακών ή των αργιών το ποσό των 62,38 ευρώ, δη-λαδή θα κατέβαλε το συνολικό ποσό των 26.447,87 ευρώ [(364 ημέρες χ 28,72 ευρώ) + (364 νύκτες χ 35,89 ευρώ)+ (52 ημέρες Κυριακής χ 21,54 (50,26-28,72) ευρώ) +(52 νύχτες Κυρια-κής χ 26,49(62,38-35,89) ευρώ)(ευρώ +(9ημ. αργιών χ 21,54 ευρώ)+(9 νύκτες αργιών χ 26, 49 ευρώ). Το ποσό, όμως, αυτό πρέπει να μειωθεί κατά το ποσο-στό συνυπαιτιότητας της ΜΣ και έτσι περιορίζεται αυτό σε 23.803,08 ευρώ [26,447,87-(26.447,87 χ 10%)]. Κατά συνέπεια, η ΜΣ είχε την αξίωση κατά των εναγομένων να της καταβάλουν, για τις προαναφερόμενες αιτίες, εις ολόκληρον η καθεμία, το ποσό των 33.571,27 ευρώ (762,89 +982,8 + 8.022,50 + 23.803.08). Το αίτημα των εναγομένων για επίδειξη: α)των εγγράφων το φακέλλου της ΜΣ και β) βεβαίωσης του ΙΚΑ για τις ασφαλιστικές παροχές τις οποίες είχε δικαίωμα να λάβει η προαναφερόμενη ασφαλισμένη από αυτό πρέπει να απορριφθεί, ως προς το μεν το πρώτο σκέλος, ως αόριστο, αφού δεν προσδιορίζονται τα έγγραφα ούτε περιγράφεται το περιεχόμενο τους, ως

1074/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Χριστόφορος Παλιογιώργος, Χάρης Μπουγιούκος, Πάνος Παπαχρήστου, Αλέξανδρος Τσάκνης**).

Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Επιδίκαση διατροφής στη σύζυγο του θανατωθέντος για τα έτη από 16/11/2002 έως 15/11/2022 158,53 ευρώ μηνιαίως με ετήσια αναπροσαρμογή 3%. Επιδικαζόμενα χρηματικά ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε σύζυγο, τέκνα, αδελφούς και πεθερά.

Το δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να επιδικαστεί σ΄ αυτούς, ως χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη που υπέστησαν τα ακόλουθα ποσά: στην πρώτη ενάγουσα –σύζυγο του θανόντος το ποσό των 55.000 ευρώ, στο δεύτερο και τρίτο των εναγόντων (τέκνα του θανόντος) το ποσό των 50.000 ευρώ στον καθένα, στην τέταρτη των εναγόντων-μητέρα του θανόντος το ποσό των 30.000 ευρώ, στην πέμπτη και έκτη των εναγόντων (αδελφές του θανόντος) το ποσό των 15.000 ευρώ στην καθεμία και στην ένατη των εναγόντων(πεθερά του θανόντος), το ποσό των 3.000 ευρώ. Να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να κα-ταβάλουν στους ενάγοντες, εις ολόκλη-ρον ο καθένας, τα ως άνω ποσά για χρηματική τους ικανοποίηση λόγω ψυ-χικής οδύνης και επί πλέον α)στην πρώ-τη ενάγουσα το ποσό των 158,53 ευρώ, για το χρονικό διάστημα από 16.11.2002 έως 15.11.2022, το οποίο θα αναπροσαρμόζεται κατά ποσοστό 3% ετησίως, επί του ποσού του προη-γούμενου έτους, με το νόμιμο τόκο των μεν ληξιπρόθεσμων μηνιαίων δόσεων από την επομένη της επίδοσης της αγω-γής μέχρι την εξόφληση, των δε λοιπών από την επόμενη ημέρα της καθυστέ-ρησης κάθε μηνιαίας δόσης, καθώς και το ποσό των 985,75 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση και β) στο δεύτερο και τρίτο των εναγόντων το ποσό των 245 ευρώ στον καθένα, με το νόμιμο τόκο των μεν ληξιπρόθεσμων μηνιαίων δό-σεων από την επομένη της επίδοσης της αγωγής μέχρι την εξόφληση, των δε λοι-πών από την επόμενη ημέρα της καθυ-στέρησης κάθε μηνιαίας δόσης.

1151/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Νικόλαος Τρούσας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλκαίος Βγενόπουλος, Ντάνα Αντωνοπούλου**).

Κράνος. Ο θανατωθείς σε αυτοκινητικό ατύχημα κρίθηκε ως συνυπαίτιος σε ποσοστό 20% γιατί δεν φορούσε κράνος.

…….αλλά και συνυπαίτιος για το θανάσιμο τραυματισμό του σε ποσοστό 20% ο οδηγός της μοτοσικλέτας, επειδή δεν φορούσε κατά την οδήγηση προστατευτικό κράνος.

1189/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλκιβιάδης Αναγνωστόπουλος, Ιωάννης Αποστολόπουλος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. Διεκδίκηση με αγωγή αποζημίωσης για βελτιωμένη τροφή.

Το κονδύλιο για βελτιωμένη διατροφή της δεύτερης ενάγουσας κατά το διάστημα της τρίμηνης νοσηλείας της πρέπει ν΄ απορριφθεί ως αόριστο, αφού δεν αναφέρεται στο κρινόμενο δικόγραφο, ποια ήταν η πριν το ατύχημα συνήθης διατροφή της, ποια είναι η ηλικία της, ποιός γιατρός συνέστησε τη βελτι-ωμένη διατροφή της, εις τι ακριβώς συνί-σταται (για το κονδύλιο αυτό δεν διατυ-πώνεται κάποιο ειδικό παράπονο).

1264/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ελένη Διονυσοπούλου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Πασσάς, Παναγιώτης Διονυσόπουλος**).

Αυτοκινητικό ατύχημα. ΙΚΑ. Έχει απευθείας αξίωση κατά του προς αποζημίωση υποχρέου, ο δε παθών δε νομιμοποιείται να ζητήσει από τον τελευταίο και τα κονδύλια που κατέβαλε στον παθόντα το ΙΚΑ. Παραγραφή της αξίωσης του ΙΚΑ διετής. Δεν έχει έννομη συνέπεια αν ο παθών άσκησε δική του αγωγή για την απαίτηση του ΙΚΑ κατά του υπαιτίου ούτε επιφέρει διακοπή της διετούς παραγραφής ούτε έχει εφαρμογή το άρθρο 263 ΑΚ. Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης. Προϋποθέσεις για να θεμελιωθεί η ευθύνη του από αυτοκινητικό ατύχημα . Η ευθεία αξίωση του παθόντος κατά του ΓΔΑ υπόκειται στη διετή παραγραφή του άρθρου 12 παρ. 2 ν. 489/76. Περιστατικά.

Μετά την έναρξη της ισχύος του άρθρου 18 του Ν. 1654/86, το ΙΚΑ, για τις παροχές σε ασφαλισμένο σ΄ αυτό παθόντα, έχει απευθείας αξίωση κατά του προς αποζημίωση υποχρέου, ο δε παθών δε νομιμοποιείται να ζητήσει από τον τελευταίο και τα κονδύλια που κατέ-βαλε σ' αυτόν (παθόντα) το ΙΚΑ, ως υπόχρεο από τη σχέση κοινωνικής ασφάλισης που τους συνδέει, καθ' όσον ως προς αυτά δεν είναι πλέον δι-καιούχος. Έτσι αν ο ασφαλισμένος στο ΙΚΑ παθών ασκήσει κατά του ασφα-λιστή αγωγή και ζητήσει μ' αυτήν κονδύ-λια, που έχουν καταβληθεί σ' αυτόν (παθόντα) από το ΙΚΑ, η αγωγή

αυτή είναι ενεργητικά ανομιμοποίητη και δεν επιφέρει ούτε στο πρόσωπο του παθόντος ούτε προς όφελος του ΙΚΑ, την κατά το άρθρο 261 ΑΚ διακοπή της διετούς παραγραφής του άρθρου 10 παρ 2 του Ν. 489/76, η επέλευση της οποίας (διακοπής), προϋποθέτει την έγερση της αγωγής από τον πραγματικό δικαιούχο, που στην περίπτωση αυτή είναι το ΙΚΑ ως διάδοχος και νέος φορέας της απαιτήσεως και όχι ο παθών. Η παραγραφή που διακόπηκε με τον τρόπο αυτό, αρχίζει και πάλι από την τελευ-ταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου. Όμως κατά την ΑΚ 263 η παραγραφή που διακόπηκε με την έγερση της αγωγής θεωρείται σα να μη διακόπηκε αν ο ενάγων παραι-τηθεί από την αγωγή ή η αγωγή απορ-ριφθεί τελεσίδικα για λόγους μη ουσια-στικούς. Η τυχόν άσκηση αγωγής από τον παθόντα-ασφαλισμένο κατά του ίδιου υποχρέου, πριν από την άσκηση της αγωγής του ΙΚΑ, δεν επιφέρει δια-κοπή της παραγραφής, αν αφορά αξίω-ση μεταβιβασθείσα στο ΙΚΑ, καθ΄ όσον η αγωγή ασκήθηκε από μη δικαιούχο. Περαιτέρω από το συνδυασμό των δια-τάξεων των άρθρων 2 παρ 2, 13 παρ 2, 25, 26 παρ 1 του Ν. 489/1976, 2 περ δ' και του παραρτήματος ΙΙ περ 3 της από 12-12-1973 συμπληρωματικής συμφωνίας μεταξύ εθνικών γραφείων για την εφαρμογή της οδηγίας της 24-4-1972 και της 88/367 απόφασης της Επιτροπής της ΕΟΚ, που νόμιμα δημο-σιεύθηκε στην επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σαφώς συνά-γεται ότι για να θεμελιωθεί ευθύνη του Γραφείου Διεθνούς Ασφάλισης (ΓΔΑ) προς αποζημίωση του ζημιωθέντος από αυτοκινητικό ατύχημα απαιτείται να συντρέχει μια τουλάχιστον από τις ακόλουθες προϋποθέσεις 1) να πρόκειται για ζημιογόνο αυτοκίνητο που έχει τόπο συνήθους στάθμευσης χώρα, το εθνικό γραφείο της οποίας να έχει καταρτίσει με το ΓΔΑ τη σύμβαση ενιαίου τύπου του άρθρου 29 παρ 1 του Ν. 489/76. Δηλαδή απαιτείται το αλλοδαπό αυτοκίνητο να είναι εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνής ασφάλισης (πράσινη κάρτα) σε ισχύ ή 2) να πρόκειται για αυτοκίνητο κατά την είσοδο του οποίου στην Ελλάδα, κατά το μετά την 1-7-1988 χρονικό διάστημα δεν ενεργήθηκε έλεγχος ασφαλιστικής κάλυψης οπότε το αλλοδαπό αυτοκίνητο δε χρειάζεται να είναι εφοδιασμένο με πράσινη κάρτα, ούτε να είναι ασφαλισμένο. Το ελληνικό ΓΔΑ έχει απέναντι στο ζημιωθέντα τη νομική θέση που προσομοιάζει με εκείνη του ασφαλιστή για ατυχήματα που συμβαίνουν στην Ελλάδα με ασφαλισμένα αυτοκίνητα, που φέρουν ελληνικές πινακίδες, εφόσον υπάρχει απέναντι στο ζημιωθέντα τρίτο, αντίστοιχη ευ-θύνη του ασφαλισμένου, είτε κατά του ΑΚ (άρθρα 914, 922) είτε κατά το Ν ΓπΝ/1911, τούτο δε παρόλο που το ΓΔΑ, όπως και ο ημεδαπός ασφαλιστής δεν είναι δράστης κάποιας αδικο-πραξίας σε βάρος του ζημιωθέντος, ού-τε έχει κάποια ιδιότητα από τις προ-βλεπόμενες από το ΓπΝ/1911 (οδηγός, κύριος ή κάτοχος του αυτοκινήτου). Η ευθεία αξίωση του παθόντος κατά του ΓΔΑ υπόκειται στη διετή παραγραφή του άρθρου 12 παρ 2 του Ν. 489/76, που ισχύει και για τον ασφαλιστή. Τούτο δεν ορίζεται ρητώς στο νόμο, αλλά δι-καιολογείται από τη θέση του ΓΔΑ έναντι του τελευταίου, εφόσον κατ΄ ουσίαν επιτελεί λειτουργία ασφαλιστή. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν συντρέχει λόγος άλλης παραγραφής και ιδίως εκείνης των αξιώσεων της αναδοχής χρέ-ους, καθ΄ όσον το Ελληνικό ΓΔΑ,

υπό τις συνήθεις περιστάσεις, δεν έχει συνά-ψει με το ζημιώσαντα σύμβαση σω-ρευτικής αναδοχής χρέους, ούτε υπάρ-χει αδικοπρακτική ευθύνη αυτού. Άλ-λωστε η πράσινη κάρτα που τυχόν υπάρχει για το αλλοδαπό όχημα, απο-τελεί πρόταση για αναδοχή χρέους του ασφαλισμένου, η οποία πρόταση γίνε-ται από τον εκδότη της κάρτας, που είναι ο αλλοδαπός ασφαλιστής και όχι το ελληνικό ΓΔΑ (βλ σχ ΑΠ 57/2004 Δνη 45, 726, ΑΠ 738/03 Δνη 44, 1573, ΑΠ 1064/00 Δνη 42, 391, ΕφΑθ 7725/95 Δνη 97 656, ΕφΑθ 2335/92 Δνη 36, 645, ΕφΘεσ. 974/95 Δνη 96, 370 Κρητικός: Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητι-κά Ατυχήματα Γ' έκδοση παρ 744, 734, 1202, 2127, 2421, 2470 επ)….Η υπό κρίσιν αγωγή του ΙΚΑ κατατέθηκε στη γραμματεία του Μονομελούς Πρωτοδι-κείου Πατρών την 15-1-2003 και επιδό-θηκε στο εναγόμενο την 10-2-2003, δη-λαδή ασκήθηκε πολύ μετά την παρέ-λευση διετίας από το αυτοκινητικό ατύ-χημα, που συνέβη, όπως ήδη έχει ανα-φερθεί, την 13-9-92. Συνεπώς είναι βά-σιμη κατ΄ ουσίαν η ένσταση περί πα-ραγραφής των ενδίκων αξιώσεων, που υπέβαλε το εναγόμενο Γ.Δ.Α., το οποίο εξομοιώνεται με ασφαλιστή, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, αφού από το χρόνο του ατυχήματος, που άρχισε η παρα-γραφή, μέχρι και την επίδοση της υπό κρίσιν αγωγής συμπληρώθηκε ο χρόνος της διετούς παραγραφής του άρθρου 10 του Ν. 489/76. Το ενάγον και ήδη εκκαλούν προς απόκρουση της ένστα-σης αυτής πρόβαλε την αντένσταση της διακοπής της παραγραφής με την άσκηση της από 4-10-1993 αγωγής του ασφαλισμένου του κατά του ίδιου ενα-γομένου, του οδηγού του ζημιογόνου οχήματος και της αλλοδαπής ασφα-λιστικής εταιρείας στην οποία ήταν ασφαλισμένο για ζημιές τρίτων, επί της οποίας εκδόθηκε η 1117/95 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που κατέστη τελεσίδικη με την 49/97 απόφαση του δικαστηρίου τούτου, καθώς και με την άσκηση της από 15-7-97 αγωγής του ίδιου (ασφαλισμένου του) κατά των ίδιων παραπάνω εναγο-μένων, επί της οποίας εκδόθηκε η 652/99 απόφαση του Μονομελούς Πρωτο-δικείου Πατρών, που κατέστη τελεσί-δικη με την 930/00 απόφαση του δικα-στηρίου τούτου και συνεπώς μεταξύ κάθε μιας των παραπάνω διαδικα-στικών πράξεων και της επόμενης, αλλά και μέχρι την επίδοση της υπό κρίσιν αγωγής δε συμπληρώθηκε ο χρό-νος της πενταετούς παραγραφής της ένδικης αξίωσης του. Η αντένσταση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμη, σύμφωνα και με όσα αναφέ-ρονται στην νομική σκέψη που προηγή-θηκε, καθ' όσον τόσον η άσκηση των παραπάνω αγωγών του ασφαλισμένου του ενάγοντος- εκκαλούντος όσον και οι μεταγενέστερες διαδικαστικές πρά-ξεις, δεν επέφεραν τη διακοπή της διε-τούς παραγραφής της ένδικης αξίωσης του προς όφελος του, κι αν ακόμα ο τελευταίος με τις παραπάνω αγωγές ζή-τησε την επιδίκαση ορισμένων από τα ένδικα κονδύλια, ως ασκηθείσες από μη δικαιούχο, αφού μετά την ex lege υποκατάσταση του ΙΚΑ πραγματικός δικαιούχος των ίδιων απαιτήσεων, είναι πλέον τούτο, ως νέος φορέας αυτής και η διακοπή της παραγραφής με άσκηση αγωγής επέρχεται από το τελευταίο, ως διάδοχο του παθόντος. Συνεπώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθώς απέρ-ριψε την αγωγή κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βάσιμης της ένστασης πα-ραγραφής και απέρριψε ως αβάσιμη

την αντένσταση περί διακοπής αυτής και όσα αντίθετα υποστηρίζονται με την έφεση, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

1291/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αντώνης Σκουτέρης, Αλέκος Καρώκης, Παναγιώτης Λαμπρόπουλος**).

Σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου. Διετής παραγραφή της αξίωσης κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Αν όμως η ασφαλιστική εταιρία κατέθεσε βεβαίωση ασφαλίσεως του ζημιογόνου αυτοκινήτου στην αστυνομική αρχή, τότε κατά πλάσμα του νόμου αποτελεί η βεβαίωση αυτή πρόταση απευθυνόμενη αορίστως προς τους δικαιούχους αποζημιώσεως τρίτους σε περίπτωση πραγματώσεως ασφαλιστικού κινδύνου και ο ασφαλιστής ευθύνεται μέχρι του ασφαλιστικού ποσού. Έτσι με την αποδοχή της πρότασης αυτής που μπορεί να γίνει και με την έγερση της αγωγής από τον ενδιαφερόμενο κατά της ασφαλιστικής εταιρίας, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής οπότε υπάρχει πενταετής

…….. Ο ισχυρισμός της δεύτερης εναγομένης προς αντίκρουση της κυρίας αγωγής ότι η ασκουμένη μ' αυτή αξίωση έχει υποπέσει ως προς την ίδια σε παραγραφή, ο οποίος συνιστά έν-σταση παραγραφής, στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 10§ 2 του Ν. 489/1976, που προτάθηκε πρωτοδίκως και επαναφέρεται και στην παρούσα δίκη με τον δεύτερο λόγο της εφέσεως της τελευταίας πρέπει ν' απορριφθεί ως ου-σιαστικά αβάσιμος, διότι με την κρινόμενη αγωγή η ευθύνη της εναγομένης ασφαλιστικής δεν θεμελιώνεται μόνον στην εκ του νόμου σωρευτική αναδοχή χρέους, που δημιουργήθηκε με τη σύναψη της ασφαλιστικής συμβάσεως και τη χορήγηση της βεβαιώσεως ασφαλίσεως στον ασφαλισμένο και φερόμενο ως ζημιώσαντα και που βεβαίως η βασιζόμενη σ΄ αυτή αξίωση υπόκειται στη διετή παραγραφή, από την ημέρα του ατυχήματος που διέπει την προαναφερομένη διάταξη του Ν. 489/1976, αλ-λά θεμελιώνεται ρητώς και σαφώς και στη σύμβαση σωρευτικής αναδοχής χρέους, για την κατάρτιση της οποίας απαραίτητη προϋπόθεση είναι η κατάθεση της βεβαιώσεως της ασφαλίσεως του ζημιογόνου οχήματος στην αρμόδια αστυνομική αρχή, υποκειμένης έτσι της ενδίκου αξιώσεως, που στηρίζεται στη σύμβαση αυτή σε πενταετή παραγραφή, κατ΄ άρθρο 937 Α.Κ., στην οποία υπόκειται και κατά του ασφαλι-σμένου πρώτου εναγομένου ως ζημιώ-σαντος, δεδομένου ότι η ένδικη αξίωση κατ' αυτού κατά τους αγωγικούς ισχυρισμούς απορρέει από αδικοπραξία και που βεβαίως δεν είχε συμπληρωθεί ο χρόνος της πενταετούς αυτής παραγραφής έως την άσκηση της αγωγής (Μάιος 2003). Ειδικά, η κατάθεση της βεβαιώσεως ασφαλίσεως του ζημιογόνου οχήματος στην αστυνομική αρχή αποτελεί κατά πλάσμα του νόμου πρόταση της ασφαλιστικής εταιρείας που εξέδωσε τη βεβαίωση αυτή, σύμφωνα με την οποία (πρόταση) απευθυνομένη αορίστως προς τους δικαιούχους απο-

ζημιώσεως τρίτους σε περίπτωση πραγματώσεως ασφαλιστικού κινδύνου, ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις αξιώσεις των τελευταίων, εφόσον αυτές δεν υπερ-βαίνουν το ασφαλιστικό ποσό και δεν είναι κατώτερες από τα ισχύοντα ελάχι-στα ποσά ασφαλιστικής κάλυψης και έτσι με την αποδοχή αυτή της προτάσεως, η οποία μπορεί να γίνει και με την έγερση της σχετικής από τον ενδιαφερόμενο αγωγής, κατά του ασφαλι-στή, όπως στην προκειμένη περίπτωση έπραξε η ενάγουσα, καταρτίζεται η σύμβαση σωρευτικής αναδοχής, που ιδρύει σύμφωνα με τα άρθρα 361 ΑΚ και 477 ΑΚ άμεση ευθύνη του αναδεχομένου, απέναντι του προσώπου, που ζημιώθηκε από το ατύχημα μέχρι του ανωτέρου ποσού. Στην περίπτωση αυτή της συμβατικής σωρευτικής αναδοχής χρέους η έκταση ευθύνης του αναδοχέα ρυθμίζεται κατά τις λοιπές γενικές διατάξεις των άρθρων 472-475 ΑΚ και επομένως αυτός, δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση ο ασφαλιστής, υπέχει έναντι του παθόντος όμοια υποχρέωση όπως και ο οφειλέτης- ζημιώσας με όλα τα πλεο-νεκτήματα και μειονεκτήματα και επο-μένως, εφόσον η απαίτηση του ζημιω-θέντος προσώπου στηρίζεται σε αδικο-πραξία που υπόκειται σε πενταετή παραγραφή, κατά τους όρους του άρθρου 937 ΑΚ, ο συμβατικός αναδο-χέας ασφαλιστής αυτή την παραγραφή της απαιτήσεως μπορεί να προτείνει (ΑΠ 934/1993, Δικ/νη 35,1504 Εφ.Αθ. 9404/1998, Δικ/νη 2000, 151, ΕΑ 9404/1998, Δικ/νη 41,151, ΕΑ 12739/1994, Επ. Συγκ. Δ. 1996, 566). Στην προκει-μένη περίπτωση από τα αυτά αποδει-κτικά μέσα αποδεικνύεται ότι καταρτί-στηκε τέτοια σύμβαση σωρευτικής ανα-δοχής χρέους μεταξύ της εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρείας και της ενάγου-σας, καθόσον ο πρώτος εναγόμενος ΑΜ παρέδωσε στην αρμόδια αστυνο-μική αρχή που επιλήφθηκε του ατυχή-ματος τη βεβαίωση ασφαλίσεως της ζημιογόνου μοτ/τας του, το γεγονός δε αυτό της υπάρξεως ασφαλίσεως βεβαι-ώνεται στο σχετικό Δελτίο Τροχαίου Ατυχήματος του Τμήματος Τροχαίας Πατρών, που συντάχθηκε για το επίδι-κο ατύχημα και έτσι υπήρξε πρόταση της δεύτερης εναγομένης για την κατάρ-τιση συμβάσεως σωρευτικής αναδοχής χρέους και την πρόταση αυτή αποδέ-χθηκε η ενάγουσα με την κρινόμενη αγωγή.

1338/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Χριστόφορος Σαράκης, Δημήτριος Νικάκης, Χριστόφορος Παλιογιώργος, Χάρης Μπουγιούκος, Λεωνίδας Νησίδης**).

Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ) και ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ). Δίκαιο με το οποίο διέπονται. Η υποκατάσταση του κοινωνικού φορέα στα δικαιώματα του δανειστή (από αδίκημα) διέπεται όχι από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί η ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης αν αλλοδαπός τραυματισθεί στην Ελλάδα. Πλαγιαστική αγωγή κατά της ασφαλιστικής

εταιρίας. Προϋποθέσεις άσκησης. Περιστατικά με θανατωθέντα γερμανό υπήκοο.

Επειδή κατά τη διάταξη του άρθρου 25 ΑΚ οι ενοχές από σύμβαση ρυθμίζονται από το δίκαιο στο οποίο έχουν υποβληθεί τα μέρη και αν δεν υπάρχει τέτοιο εφαρμόζεται το δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνο-λο των ειδικών συνθηκών. Εξάλλου κα-τά τη διάταξη του άρθρου 26ΑΚ οι ενο-χές από αδίκημα διέπονται από το δί-καιο της πολιτείας, όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. Από το συνδυασμό των δια-τάξεων αυτών προκύπτει ότι στην περί-πτωση κατά την οποία στα δικαιώματα του δανειστή από αδικοπραξία υποκα-θίστανται από το νόμο φορέας κοινωνι-κής ασφάλισης, η υποκατάσταση αυ-τού στα δικαιώματα του δανειστή διέπε-ται όχι από το δίκαιο της πολιτείας, όπου διαπράχθηκε το αδίκημα, αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης (ΑΠ 19/1995 ολ. ΝοΒ 44, 412). Αν ο παθών, ασφαλι-σμένος που παθαίνει ατύχημα στην Ελλάδα έχει ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλι-σης με έδρα την αλλοδαπή, τότε και το θέμα της κοινωνικής ασφαλιστικής σχέ-σης διέπεται, από το αλλοδαπό δίκαιο, το οποίο θεωρείται το αρμόζον στην περίπτωση. Έτσι με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί αν, πότε και με ποιες προϋποθέσεις μεταβιβάζεται στον αλ-λοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης με έδρα την αλλοδαπή, τότε και το θέμα της κοινωνικής ασφαλιστικής σχέσης διέπεται, από το αλλοδαπό δίκαιο, το οποίο θεωρείται το αρμόζον στην περί-πτωση. Έτσι με βάση το αλλοδαπό δί-καιο θα κριθεί αν, πότε και με ποιες προϋποθέσεις μεταβιβάζεται στον αλ-λοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης η αξίωση για αποζημίωση του παθό-ντος ασφαλισμένου (Κρητικός, Αποζη-μίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυ-χήματα (1992) αριθμ. 720-723 σελ. 254-255). Με την μεταβίβαση της απαίτησης στο φορέα κοινωνικής ασφάλισης δεν μεταβάλλεται η νομική της φύση. Η απαίτηση επακολουθεί και παραμένει απαίτηση από αδικοπραξία. Τα σχετι-κά συνεπώς ζητήματα πρέπει να αντι-μετωπίζονται με βάση τον χαρακτηρι-σμό αυτό. Έτσι στον αλλοδαπό ασφαλι-στικό φορέα κοινωνικής ασφάλισης με την συνδρομή των προϋποθέσεων του νόμου μεταβιβάζεται η αξίωση του πα-θόντος ασφαλισμένου κατά του υπό-χρεου για αποζημίωση. Η αξίωση αυτή διέπεται κατά το άρθρο 26 ΑΚ από το Ελληνικό δίκαιο (Κρητικός, όρα παρα-πάνω αριθμ. 726 σελ. 256). Τέλος από τη διάταξη του άρθρου 72 ΚΠΟΛΔ προ-κύπτει ότι, όταν ο οφειλέτης δεν προ-βαίνει σε δικαστική άσκηση των δικαιω-μάτων του, ο δανειστής του μπορεί να ζητήσει δικαστική προστασία για λο-γαριασμό του, ασκώντας αυτός τα δικαι-ώματα του οφειλέτη του, εκτός από εκεί-να που έχουν στενά προσωποπαγή χα-ρακτήρα. Επίσης είναι αυτονόητο ότι το δικαίωμα το οποίο δεν ασκεί ο οφει-λέτης, πρέπει να είναι κεκτημένο και απαιτητό. Απαραίτητη όμως προϋπόθε-ση για την άσκηση της πλαγιαστικής αγωγής είναι, η γένεση της αξιώσεως του ασφαλισμένου κατά του ασφαλι-στή, η οποία γένεση, κατά την κρατού-σα και ορθότερη άποψη επέρχεται όταν, ο τρίτος που ζημιώθηκε επιδώσει στον ασφαλισμένο τη σχετική αγωγή, η οποία ενεργοποιεί έτσι την ευθύνη του, γιατί από τότε πραγματώνεται η ασφαλιστική περίπτωση, έστω και αν

ακόμη δεν έχει συγκεκριμενοποιηθεί, με δικαστική απόφαση ή εξώδικο καθο-ρισμό το ύψος της αξιώσεως του ζημιω-θέντος τρίτου. Σύμφωνα με τα παραπά-νω εκτεθέντα, πριν από την επίδοση στον ασφαλισμένο της αγωγής του πα-θόντος, δεν έχει γεννηθεί αξίωση του ασφαλισμένου κατά του ασφαλιστή, για την καταβολή του ασφαλίσματος, συνεπώς δεν μπορεί να νοηθεί καν αδράνεια ενός τέτοιου προσώπου το οποίο ακόμη τότε, δεν έχει αποκτήσει την ιδιότητα του δανειστή του ασφαλι-στή του. Όταν επομένως ο παθών τρίτος με το ίδιο δικόγραφο ασκεί ευθεία αγω-γή κατά του υπόχρεου ασφαλισμέ-νου και πλαγιαστική αγωγή κατά του ασφαλιστή, κατά το άρθρο 72 ΚΠΟΛΔ, δεν προλαβαίνει να συντρέξει η κατά την τελευταία αυτή διάταξη προϋπό-θεση της αδρανείας του οφειλέτη. Σε μια τέτοια περίπτωση η πλαγιαστική αγωγή ασκείται προώρως, ενόψει του ότι, δεν έχει γεννηθεί ακόμη η αξίωση του ασφαλισμένου κατά του ασφαλι-στή, ούτε και έχει επακολουθήσει αδράνεια τούτου, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την άσκηση της πλα-γιαστικής αγωγής. Είναι αυτονόητο ότι στην περίπτωση αυτή η αδράνεια του ασφαλισμένου θα εμφανιστεί, όταν ο παθών τρίτος περιοριστεί στην άσκηση ευθείας μόνον αξιώσεως κατά του ασφαλισμένου, που μπορεί να δικαιο-λογήσει άσκηση πλαγιαστικής αγωγής (ΕΑ 5618/2001 Δνη 44, 197, ΕΑ 9395/2000 Δνη 42, 447).

Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων Γερμανικός ασφαλιστικός φορέ-ας με την κρινόμενη αγωγή του, εξέθεσε ότι την 13-2-1993 στο Αγρίνιο ο πρώτος εναγόμενος οδηγώντας το υπ' αριθ. κυ-κλοφορίας ΑΙΑ- 7265 ΙΧΕ αυτοκίνητο ιδιοκτησίας του δεύτερου εναγομένου και ασφαλισμένου εκείνο το χρόνο για τις σωματικές βλάβες σε τρίτους, στην τρίτη εναγομένη- ασφαλιστική εταιρεία, από αμέλεια του παρέσυρε τον Κ.Χ. και του προκάλεσε τις αναφερόμενες σε αυτή (αγωγή) βλάβες εξ αιτίας των οποίων επήλθε ο θάνατος του. Ότι ο αποθανών εκείνο το χρόνο ήταν ασφα-λισμένος από αυτόν (ενάγοντα) που είναι φορέας κοινωνικής ασφάλισης και η ασφάλιση αυτή κάλυπτε και τα προστα-τευόμενα μέλη της οικογενείας του και προέβλεπε ότι στην περίπτωση θανάτου του θα ελάμβαναν χρηματική παροχή λόγω θανάτου, συνταξιοδότηση των και κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών για ιατροφαρμακευτική τους περίθαλ-ψη. Ότι έχει καταβάλει στη σύζυγο του αποθανόντος το συνολικό ποσό των 28629,01 γερμανικών μάρκων για χρη-ματική παροχή, για σύνταξη κατά το χρονικό διάστημα από 1/3/1993 μέχρι 31/12/1995 και για επιδόματα υγείας κατά το ίδιο χρονικό διάστημα και ότι με την καταβολή του ποσού αυτού έχει υποκατασταθεί στα δικαιώματα αυτής έναντι των εναγομένων και σε περίπτωση κατά την οποία η αξίωση της δικαιούχου κατά. της τρίτης εναγομένης- ασφαλιστι-κής εταιρείας, έχει παραγραφεί, ασκεί πλαγιαστικώς κατ΄ αυτής (τρίτης εναγο-μένης) τη σχετική αξίωση των δύο πρώ-των από τους εναγομένους, οι δε εναγό-μενοι παρ' όλο που έχουν οχληθεί αρνούνται να ικανοποιήσουν την παρα-πάνω αξίωση του. Με βάση τα παρα-πάνω ζητεί το ισάξιο σε δρχ. 28629,01 γερμανικών μάρκων ή 4.742.789 δρχ. ή 13.918,68 ΕΥΡΩ και δη να υποχρεω-θούν οι εναγόμενοι, ο καθένας εις ολό-κληρο, να του καταβάλουν το ποσό αυ-τό με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως και για την περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι η

τρίτη εναγομένη δεν έχει υποχρέωση να καταβάλει το παραπάνω ποσό, να υποχρεωθεί η τελευταία να καταβάλει το αυτό στους εναγομένους. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση του δέχθηκε εν μέρει την αγωγή και επιδίκασε στον ενάγοντα, αφού δέχθηκε συνυπαιτιότητα του αποθανόντος, κατά ποσοστό 40%, το ποσό των 17.215 γερμανικών μάρκων κατά την επίσημη τιμή αυτών κατά την ημέρα κατά την οποία καταβλήθηκαν από τον ενάγοντα, στη σύζυγο του αποθανόντα. Κατ' αυτής της αποφάσεως παραπονούνται με την κρινόμενη έφεση τους οι εναγόμενοι για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν να εξαφανιστεί η παραπάνω απόφαση και να απορριφθεί εξ ολοκλήρου η αγωγή του ενάγοντος.

1413/2006

(Πρόεδρος: **Γεώργιος Γεωργέλλης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αναστασία Μουζάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ιωάννης Παπαναστασόπουλος, Παναγιώτης Σαλαμαλίκης**).

Για να είναι ορισμένη η αγωγική αξίωση η σχετική με την αποζημίωση του άρθρου 931 ΑΚ, πρέπει να αναφέρονται με σαφήνεια τα ιδιάζοντα περιστατικά που να προσδιορίζουν το οικο-νομικό μέλλον του παθόντος και την έκταση της δυσμενούς επίδρασης της αναπηρίας του στο οικονομικό του μέλ-λον. Στην προκειμένη περίπτωση ο πρώτος ενάγων με την από 19-2-2004 αγωγή αναφέρει ότι λόγω της μόνιμης αναπηρίας του εξαιτίας του ενδίκου ατυ-χήματος δεν θα έχει τη δυνατότητα να ασχολείται με τις αγροτικές εργασίες στο κτήμα του, ούτε να εργάζεται στην επιχείρηση «MINI MARKET» της θυγατέρας του. Τα περιστατικά αυτά όμως δεν αρκούν για να θεμελιώσουν την ειδι-κότερη αξίωση του για αποζημίωση του άρθρου 931 ΑΚ, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα παραπάνω. Κατά συνέπειαν, το σχετικό αγωγικό κονδύλιο εί-ναι αόριστο και το πρωτοβάθμιο δικα-στήριο που έκρινε ομοίως και το απέρ-ριψε, ορθά το νόμο ερμήνευσε και εφάρ-μοσε. Έτσι πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο σχετικός πρώτος λόγος της έφεσης.

1414/2006

(Πρόεδρος: **Γεώργιος Γεωργέλλης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αναστασία Μουζάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Παναγιώτα Τζάρου- Δημακοπούλου, Ιωάννης Θεριανός**).

Κράνος. Συνυπαίτιος ο θανατωθείς σε ποσοστό 30% επειδή δεν φορούσε κράνος. Επιδικαζόμενα ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε συγγενείς του θανατωθέντος (55.000

€ σε μητέρα, 25.000 € σε αδελφούς και 15.000 € στη γιαγιά).

……Περαιτέρω, όμως αποδείχθηκε ότι ο Α.Τ δεν φορούσε προστατευτικό κράνος κατά τη στιγμή της ένδικης σύγκρουσης, κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 12 § 6 του ΚΟΚ. Το γεγονός αυτό δεν αναιρείται από την ένορκη κατάθεση του θείου του ΚΜ και την ένορκη βεβαίωση του Α.Α, οι οποίοι δεν ήταν σε θέση να βεβαιώ-σουν ότι τη στιγμή της ένδικης σύγκρου-σης ο θανών φορούσε το προστατευτικό του κράνος. Η παράλειψη του αυτή, ως εκ του είδους των περισσοτέρων σωματικών κακώσεων (βαρείες κακώσεις κεφαλής), συνδέεται αιτιωδώς με αυτές και τον συνεπεία αυτών θάνατο του (ΑΠ 1653/2001 ΝοΒ 2002, 1675). Επομένως, ο θανών Α.Τ είναι συνυπαίτιος του θανάσιμου τραυματισμού του σε ποσοστό 30%, κατά μερική παραδοχή του σχετικού λόγου της έφεσης και της συναφούς ένστασης συνυπαιτιότητας των εναγομένων, να απορριφθεί δε ο σχετικός δεύτερος λόγος της αντέφεσης.

13. ΔΙΚΑΙΟ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

35/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Φατούρος, Γεώργιος Γρίνος**).

Αναγκαστική εκτέλεση. Πάροδος των προθεσμιών του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Δεν χωρεί κανένα ένδικο μέσο για την ακύρωση της εκτέλεσης (π.χ. αναγνωριστική αγωγή) εκτός αν το ελάττωμα καθιστά την πράξη ανυπόστατη. Πολυκατοικία. Δικαίωμα του υψούν με κρατηθέντα ποσοστά οικοπέδου για την ανοικοδόμηση. Χωρεί αυτοτελής κατάσχεση. Αν δεν υπάρχει συμφωνία για το δικαίωμα του υψούν, τότε αυτό το δικαίωμα είναι αγαθό εκμεταλλεύσιμο που ανήκει στον κύριο του ακινήτου του οποίου η κατάσχεση περιλαμβάνει και το δικαίωμα του υψούν. Περιστατικά.

Επειδή από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 933,934,935 και 70 του ΚΠολΔ συνάγεται ότι μετά την πάροδο της προθεσμίας του άρθρου 934 ουδέν ένδικο βοήθημα με αίτημα την ακύρωση της εκτελέσεως είναι δυνα-τό να ευδοκιμήσει. Έτσι, ούτε αναγνω-ριστική αγωγή μπορεί να ασκηθεί για την αναγνώριση της ακυρότητας πρά-ξεων εκτελέσεως, διότι δεν συμβιβάζε-ται με το σύστημα των διατάξεων ακυ-ρότητας και την σταδιακή προβολή των πράξεων της εκτελέσεως του ΚΠολΔ. Είναι παραδεκτή όμως η άσκηση αναγνωριστικής αγωγής κατά την τακτική διαδικασία με αίτημα την αναγνώριση οποιουδήποτε ελαττώματος πράξεως της αναγκαστικής εκτελέσεως, εφόσον το ελάττωμα καθιστά την πράξη εκτέλεσης ανυπόστατη (βλ. Μπρίνιας, Αναγκ. Εκτέλ.. β΄έκδ. υπ'άρθρ. 933&161 β V, επίσης &151 σημ.22). Εξάλλου, σε περίπτωση κατάσχεσης οριζόντιας ή διαιρεμένης ιδιοκτησίας, που έχει συσταθεί νόμιμα, το δικαίωμα του υψούν, δηλαδή της προς τα άνω επέκτασης της οικοδομής, εφόσον με την πράξη σύστασης της οροφοκτησίας περιήλθε και ανήκει σε έναν ή πλείονες εκ των συμβαλλομένων, οι οποίοι και παρακράτησαν ορισμένα ποσοστά εξ αδιαιρέτου εκ του οικοπέδου, που αντιστοιχούν στους μέλλοντες να ανεγερθούν ορόφους, το δικαίωμα αυτό (υψούν) εμφανίζει αυτοτέλεια έναντι των άλλων οριζό-ντιων ιδιοκτησιών και επομένως, η κατά-σχεση μιας ή όλων των οριζόντιων ιδιο-κτησιών που ανήκουν στον οφειλέτη δεν περιλαμβάνει ούτε επεκτείνεται και επί του δικαιώματος του υψούν που αντι-στοιχεί σε ίδιο ποσοστό οικοπέδου και ανήκει αυτοτελώς στον ίδιο οφειλέτη. Η κατάσχεση του εν λόγω δικαιώματος μπορεί να επιβληθεί αυτοτελώς ως ίδιο και ανεξάρτητο δικαίωμα βάσει του άρθρου 1022 επ. του ΚΠολΔ. Σε περίπτωση όμως ανυπαρξίας συμφωνίας με το παραπάνω περιεχόμενο το δικαίωμα του υψούν δεν αποτελεί αυτοτελές, αυθύπαρκτο πράγμα, δεκτικό κυριότητας αλλά αγαθό εκμεταλλεύσιμο που ανή-κει στον κύριο του ακινήτου, του οποίου η κατάσχεση περιλαμβάνει και το δικαί-ωμα του υψούν (βλ. Μπρίνια, ό.π., υπ' αριθμ. 992&497 IV).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Με επίσπευση της εφεσίβλητης Τράπεζας και προς ικανοποίηση απαιτήσεώς της κατά των εκκαλούντων, που επιδικάσθηκε με τις 130 και 131/1995 διαταγές πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αγρινίου κατασχέθηκαν αναγκαστικά τα παρακάτω ακίνητα : α) ο ισόγειος όροφος μιας τριώροφης (υπολογιζομένου και του ισογείου) οικοδομής, η οποία διέπεται από τις διατάξεις περί οριζόντιας ιδιοκτησίας του Ν.3741/1929 σε συνδυασμό με τα άρθρα 1002 και 1117 του ΑΚ και το ΝΔ 1024/1971. Ειδικότερα, η οικοδομή έχει ανεγερθεί επί οικοπέδου εμβαδού 146,69 τ.μ. …. Η σύσταση της οριζόντιας ιδιοκτησίας έγινε με το 17108/1989 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αγρινίου Α.Π., που έχει μεταγραφεί νόμιμα, και με το οποίο οι συμβαλλόμενοι – εκκαλούντες, ως αποκλειστικοί συγκύριοι κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου του τμήματος του οικοπέδου επί του οποίου ανηγέρθη η οικοδομή, με συμμετοχή στην συνολική συνιδιοκτησία του μείζονος οικοπέδου 527,70/1000 (από παραδρομή αναγράφεται 527,71/1000) ρύθμισαν τον τρόπο κατανομής των ποσοστών συμμετοχής τους κατά τα αναφερόμενα στο συστατικό της οριζόντιας ιδιοκτησίας συμβόλαιο τρόπο, δηλαδή καθεμιά επί μέρους ιδιοκτησία (ισόγειο, πρώτος και δεύτερος όροφος) έχει ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του τμήματος του οικοπέδου 175,90/1000 και συνολικά 527,70/1000 (175,90 χ 3). Έτσι, το ποσοστό συνιδιοκτησίας των εκκαλούντων επί του οικοπέδου, όπου έχουν ανεγερθεί οι κατασχεθείσες οριζόντιες ιδιοκτησίες, έχει εξαντληθεί με την δόμηση αυτών και σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο 17108/1989 συμβόλαιο συστάσεως της οριζόντιας ιδιοκτησίας. Στο ίδιο συμβόλαιο ουδεμία συμφωνία των συνιδιοκτητών – εκκαλούντων περιέχεται περί του δικαιώματος επεκτά-σεως καθ'ύψος της οικοδομής και ιδίως ότι ως προς αυτό αντιστοιχούν ποσοστά εξ αδιαιρέτου που ανήκουν αυτοτελώς σε έναν ή αμφότερους τους συνιδιοκτή-τες. Επομένως, ουδεμία μνεία περί αυ-τού έγινε στην επακολουθήσασα έκθε-ση πλειστηριασμού και κατακυρώσε-ως, εφόσον ο μη καθορισμός του δι-καιώματος του υψούν στην πράξη συ-στάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας με επι-φύλαξη του αναλογούντος σε αυτό πο-σοστού συνιδιοκτησίας επί του οικοπέ-δου δεν το καθιστά αυτοτελές και αυθύ-παρκτο έναντι των άλλων οριζόντιων ιδιο-κτησιών και δεκτικό αυτοτελούς κατα-σχέσεως αλλά συγκατασχέθηκε και εκπλειστηριάσθηκε με τις λοιπές ορι-ζόντιες ιδιοκτησίες των εκκαλούντων. Τα επικαλούμενα από τους εκκαλούντες έγγραφα προς ενίσχυση των ισχυρι-σμών τους ότι κατασχέθηκαν και εκ-πλειστηριάσθηκαν πράγματα που δεν αναφέρονται στην έκθεση κατασχέσεως και την έκθεση πλειστηριασμού και κα-τακυρώσεως και ιδίως το δικαίωμα επε-κτάσεως προς τα άνω της οικοδομής, όπως είναι κυρίως η 5985/1984 πράξη συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας του ως άνω συμβολαιογράφου και το 30725/1989 συμβόλαιο παροχής υποθήκης του συμβολαιογράφου Αγρι-νίου Κ.Λ., δεν οδηγούν σε διαφορετική κρίση, αφού η επιβληθείσα κατάσχεση έγινε με βάση τις προαναφερθείσες δια-ταγές πληρωμής και το περιεχόμενο της εκθέσεως κατασχέσεως συμφωνεί απολύτως με το περιεχόμενο της πράξεως (17108/1989) συστάσεως των οριζόντιων ιδιοκτησιών που κατασχέθηκαν.

Κατά συνέπεια, εσφαλμένα οι εκκαλούντες ισχυρίζονται ότι οι πράξεις αυτές της αναγκαστικής εκτελέσεως είναι ανυπόστατες υπό την έννοια ότι ελλείπει συνθετικό στοιχείο που συγκροτεί την μορφή τους και συγκεκριμένα ότι κατασχέθηκε (και στην συνέχεια εκπλειστηριάσθηκε) πράγμα για το οποίο δεν συνετάγη έκθεση κατασχέσεως. Η εκκαλουμένη απόφαση, που με ανάλογες σκέψεις κατέληξε στην ίδια με το παρόν Δικαστήριο κρίση, ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και ο περί του αντιθέτου συναφής λόγος της εφέσεως δεν είναι βάσιμος.

53/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Λέων, Βασίλειος Παπαδόπουλος**).

Πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Συμφωνία άκυρη τρίτου με τον εργολάβο για αγορά διαμερίσματος. Μετά την εγκατάσταση του αγοραστή στο αγορασθέν διαμέρισμα και αφού παρήλθε μία τριετία μέχρι την έγερση αγωγής εκ μέρους του οικοπεδούχου για διεκδίκηση του διαμερίσματος η έγερση της αγωγής για το διαμέρισμα είναι καταχρηστική

Αποδείχθηκαν και τα εξής: 1) Ότι κατά το χρονικό διάστημα που ο εργολάβος Π.Π. δεν ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του προς το ΙΚΑ, έγιναν από τον ενάγοντα μεταβιβάσεις διαμερισμάτων προς τρίτους, στις οποίες συμ-μετείχε και ο ανωτέρω εργολάβος ως συμβαλλόμενος. Ειδικότερα, καταρτίστηκαν τα παρακάτω αγοραπωλητήρια συμβόλαια: α)….β)…γ)…δ)…ε)… 2) Ότι ο ενάγων, ενόψει και της άνω αντισυμβατικής συμπεριφοράς του εργολάβου, παρακολουθούσε επισταμένως και από κοντά την πρόοδο των εργασιών της πολυώροφης οικοδομής, ήταν γνώστης όλων γενικά των συμφωνιών αγοραπωλησίας των οριζόντιων ιδιοκτησιών του εργολαβικού ανταλλάγματος, συζητούσε με τους υποψήφιους αγοραστές, παρακολουθούσε την καταβολή των χρηματικών δόσεων από τους αγοραστές προς τον εργολάβο, τους οποίους μάλιστα παρότρυνε, μεταξύ των οποίων και την πρώτη εναγομένη, να καταβάλουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα και πριν από την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου τις δόσεις του συμφωνηθέντος τιμήματος, έχοντας προς τούτο άμεσο συμφέρον, λόγω των οικονομικών του διαφορών με τον εργολάβο. 3) Ότι η πρώτη εναγομένη, από το μήνα Αύγουστο του έτους 1997, που ο εργολάβος παρέδωσε τα κλειδιά του επιδίκου διαμερίσματος σ'αυτή, άρχισε να εκτελεί επ'αυτού διάφορες βελτιωτικές εργασίες, καθώς και εξωτερικές προσθήκες. 4) Ότι η τελευταία συμμετείχε στις συνελεύσεις των ιδιοκτητών της πολυκατοικίας και κατέβαλε την αναλογία των κοινοχρήστων του ως άνω διαμερίσματος, το οποίο από την αποπεράτωσή του χρησιμοποιεί ως οικογενειακή στέγη. 5) Ότι στις παραπάνω συνελεύσεις συμμετείχε και ο ίδιος ο ενάγων και συζητούσε με την πρώτη εναγομένη, χωρίς ποτέ να της αμφισβητήσει οποιοδήποτε δικαίωμα νομής ή κατοχής της. Αντιθέτως, την διαβεβαίωνε ότι

μελ-λοντικά θα της μεταβιβάσει το ως άνω διαμέρισμα. Και 6) ότι ο ενάγων διαμαρτυρήθηκε για πρώτη φορά προς την εναγομένη για παράνομη κατοχή απ'αυτή του διαμερίσματος με την άσκηση της αγωγής, ήτοι μετά παρέ-λευση τριών ετών από τότε που εκείνη παρέλαβε τα κλειδιά του. Τα ανωτέρω (υπό στοιχ. 1 έως 6) πραγματικά περι-στατικά, δημιούργησαν στους εναγο-μένους την εύλογη πεποίθηση ότι όλα βαίνουν καλώς και ότι ο ενάγων δεν πρό-κειται να διεκδικήσει το επίδικο διαμέ-ρισμα, μ'αποτέλεσμα η άσκηση του εν-δίκου δικαιώματος αυτού να καθίσταται καταχρηστική, καθόσον υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη, ο οικονο-μικός και κοινωνικός σκοπός του δικαι-ώματος, η δε επιδιωκόμενη με την αγω-γή ανατροπή της δημιουργηθείσας κα-ταστάσεως θα επιφέρει ιδιαιτέρως επα-χθείς για την πρώτη εναγομένη επιπτώ-σεις, γιατί θα παραμείνει άστεγη, δεδο-μένου ότι οι οικονομικές δυνατότητές της δεν επιτρέπουν σ'αυτή να αποκτήσει για κατοικία της άλλο διαμέρισμα. Συνε-πώς, κατά παραδοχή της ενστάσεως του άρθρου 281 Α.Κ., η παραπάνω αγωγή είναι απορριπτέα ως αβάσιμη κατ'ουσίαν στο σύνολό της, ήτοι και ως προς το αίτημα περί επιδικάσεως του ποσού των 4.301.000 δραχμών ως απο-ζημίωση χρήσης του επιδίκου διαμε-ρίσματος, αφού οι εναγόμενοι πίστευαν καλοπίστως ότι έχουν δικαίωμα να νέ-μονται και να κατέχουν τούτο.

60/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αριστείδης Φατούρος,** Γεώργιος Γρίνος).

α) Δικαίωμα επέκτασης της οικοδομής προς τα άνω. Αποτελεί εκμεταλλεύσιμο αγαθό και ανήκει στον κύριο του ακινήτου και δεν κατάσχεται αυτοτελώς αλλά συγκατάσχεται με ορισμένη οριζόντια ιδιοκτησία. Το αντίθετο ισχύει αν είναι αυτοτελές δικαίωμα που προβλέπεται από την πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας οπότε παραμένει υπόλοιπο. β) Πολυκατοικία με τρεις ορόφους των οποίων τα ποσοστά συνολικώς εξαντλούν το ποσοστό συγκυριότητας επί του όλου οικοπέδου χωρίς να παραμένουν υπόλοιπα ποσοστά για την δημιουργία άλλης οριζόντιας ιδιοκτησίας ούτε με την μορφή της στήλης αέρος. Μη αναφορά στο συμβόλαιο της οριζόντιας ιδιοκτησίας συμφωνίας για επέκταση καθ'ύψος της οικοδομής επί του κοινού οικοπέδου. Δεν υφίσταται αυτοτελές, αυθύπαρκτο πράγμα δεκτικό κυριότητας. Σε ποιόν ανήκει.

Από τις διατάξεις του άρθρου 992 ΚΠολΔ προκύπτει ότι σε περί-πτωση ανυπαρξίας συμφωνίας μεταξύ των διαδίκων που να ρυθμίζει το δικαίω-μα επέκτασης της οικοδομής προς τα άνω, το δικαίωμα αυτό δεν αποτελεί αυ-τοτελή, αυθύπαρκτο πράγμα δεκτικό κυριότητας, αλλ'αγαθό εκμεταλλεύσι-μο που ανήκει στον κύριο του ακινήτου και συνεπώς δεν είναι δεκτικό αυτοτε-λούς κατάσχεσης, αλλ'η επί του ακινή-του κατάσχεση περιλαμβάνει και το δι-καίωμα αυτό. Έτσι, συγκατάσχεται το δικαίωμα αυτό με την κατάσχεση ορι-

σμένης οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας, της οποίας ο ιδιοκτήτης έχει μαζί με τους άλλους ιδιοκτήτες την αναλογία επί του δικαιώματος αυτού ή όταν κατάσχεται το εξ αδιαιρέτου ποσοστό ορισμένου ακινήτου που ανήκει σε ορισμένο οφειλέτη και αντιστοιχεί σε μια ή περισσότερες οριζόντιες ιδιοκτησίες και στο δικαίωμα επέκτασης προς τα άνω της οικοδομής (βλ. Μπρίνια ό.π., Βαθρακοίλη υπ'άρθρ. 992 σελ.155, Ζέπο Γνωμ. ΕΕΝ 21/121 Εθρ.71/1956 ΕΕΝ 24/52 Πρ.Δρ.59/56 ΕΕΝ93). Εν προκειμένω οι εκκαλούντες ανακόπτοντες, με την από 29.1.2001 ανακοπή τους, ισχυρίσθηκαν ότι η καθής η ανακοπή ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. αφού εξέδωσε εναντίον τους διαταγή πληρωμής, βασιζόμενη σε συναλλαγματικές, επέσπευσε σε βάρος τους πλειστηριασμό, η διαδικασία του οποίου ολοκληρώθηκε στις 6.5.1998, καθό-τι εκπλειστηριάσθηκαν ακίνητά τους και συντάχθηκε η υπ'αριθμ. 4545/1998 περίληψη κατακυρωτικής εκθέσεως ακινήτων, του συμβολαιογράφου Αγρινίου Χ.Δ. και το υπ'αριθμ. 30/22.11.1999 Α΄απόγραφο εκτελεστό, το οποίο μετά την παρέλευσιν έτους από την κοινοποίηση του Α΄απογράφου, επανακοινοποιήθηκε και επιδόθηκε εις αυτούς την 25.1.2001. Ζήτησαν δε, με τους εν αυτή ανακοπή λόγους την ακύρωση της από 22.1.2001 επιταγής εκτελέσεως της κα-θής που γράφτηκε κάτω από το 30/22.11.1999 Α΄εκτελεστό απόγραφο της με αριθμό 4545/21.5.1998 κατακυρωτι-κής έκθεσης ακινήτου του συμβολαιο-γράφου Αγρινίου Χ.Δ. Με την εκκαλου-μένη απόφαση, η ανακοπή απορρίφθη-κε ως απαράδεκτη, όσον αφορά τον πρώτο και τρίτο λόγο, που είχαν σχέση με την απαίτηση και την εγκυρότητα του τίτλου και σαν ουσία αβάσιμη, όσον αφορά την ακύρωση της ολοκληρω-θείσης αναγκαστικής εκτελέσεως. Κατ' αυτής της εκκαλουμένης παραπονού-νται οι εκκαλούντες για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων ως έλλειψη νομίμου αιτιολογίας, ζητώντας την εξαφάνισή της και την παραδοχή του λόγου ανακοπής τους που αφορά στην ακύρωση της ολοκληρωθείσης αναγκαστικής εκτελέσεως για τον λόγο ότι στην κατασχετήρια και κατακυρωτι-κή έκθεση δεν περιλαμβάνεται το δι-καίωμα επέκτασης καθ'ύψους της οικο-δομής.

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Η εφεσίβλητη προς ικανοποίηση απαιτήσεών της που επιδικάσθηκαν δυνάμει των υπ'αριθμ. 130/1995 και 131/1995 διαταγών πληρωμής του Δικαστή του Μονομ. Πρωτ.Αγρινίου, επέδωσε την από 22.1.2001 επιταγή εκτελέσεως, με την οποία επισπεύστηκε αναγκαστική κατάσχεση επί των λεπτομερώς περιγραφομένων ακινήτων, συγκυριότητος των ανακοπτόντων, διενεργήθηκε δε πλειστηριασμός αυτών, στις 6.5.1998, κατά τον οποίο τα ακίνητα αυτά κατακυρώθηκαν σ'αυτήν (εφεσίβλητη) επειδή δεν εμφανίσθηκαν άλλοι πλειοδότες. Το εκπλειστηριασθέν ακίνητο, αποτελείται από μία τριώροφη οικοδομή, επί οικοπέδου 146,69 τ.μ. το οποίο αποτελεί τμήμα μεγαλύτερου οικοπέδου, εμβαδού 277,93 τ.μ. και βρίσκεται στο 240 Ο.Τ. της πόλεως του δήμου Αγρινίου και στην συνοικία «Άγιος Γεώργιος». Επί του μεγαλύτερου αυτού οικοπέδου, είχε συσταθεί κάθετη ιδιοκτησία, περι-ήλθε δε στους ανακόπτοντες το με στ. Μ-1 τμήμα του, αποτελούμενο από 146,69 τ.μ. και με ποσοστά συνιδιο-κτησίας επί του όλου οικοπέδου 527,71/1000.

Επί του τμήματος αυτού αναγέρθηκε η ως άνω τριώροφη οικοδο-μή, που αποτελείται από: α) την υπό στ. Ι-1 αποθήκη του ισογείου εμβαδού 56,64 μ2 με ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου 175,90/1000, β) το υπό στ. Α-1 διαμέρισμα του πρώτου υπέρ το ισόγειο ορόφου εμβαδού 56,64 τ.μ. και ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου 175,90/1000 και γ) το υπό στ. Β-1 διαμέρισμα του δευτέρου υπέρ το ισόγειο ορόφου, εμβαδού 56,64μ2 και ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου 175,90/1000 εξ αδιαιρέτου. Συνεπώς, το ανήκον στους ανακόπτοντες ποσοστό συνιδιοκτησίας του όλου οικοπέδου, έχει εξαντληθεί με την δόμηση των προαναφερομένων οριζοντίων ιδιοκτησιών (175,90Χ3) όσο δηλαδή και το ποσοστό συνιδιοκτησίας του τμήματος του οικοπέδου, επί του οποίου ανηγέρθη η οικοδομή επί του όλου οικοπέδου. Πάντα τα ανωτέρω προκύπτουν από το υπ'αριθμ. 17108/1989 συμβόλαιο συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας του συμ/φου Α.Π. Αποδεικνύεται δηλαδή ότι επί του παραπάνω τμήματος του οικοπέδου Μ-1 συστήθηκαν οι τρεις προαναφερόμενες οριζόντιες ιδιοκτησίες, στις οποίες αντιστοιχεί ολόκληρο το ποσοστό 527,7/1000 συνιδιοκτησίας του τμήματος του οικοπέδου Μ-1 επί του όλου οικοπέδου. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας άλλης οριζοντίου ιδιοκτησίας επί του παραπάνω τμήματος Μ-1 ούτε με την μορφή στήλης αέρος, λόγω εξαντλήσεως του συντελεστή δόμησης του οικοπέδου. Ο ισχυρισμός των εκκαλούντων, ότι υφίσταται αναντιστοιχία, όσον αφορά τα τετραγωνικά μέτρα που εδικαιούντο να οικοδομήσουν στο ακίνητό τους, με-ταξύ των αρχικών συμβολαίων κτήσεως του ακινήτου τους ήτοι των υπ' αριθμ.15043/1987, 15042/1987 και 5985/1984 και υπ'αριθμ. 17108/1989 συμβολαίου συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, με το οποίο συστήθηκαν οι οι επιμέρους οριζόντιες ιδιοκτησίες (ισχυρίζονται δηλ. ότι αν με βάση τα πρώτα συμβόλαια εδικαιούντο οικοδόμηση 313,89 τ.μ. ενώ με το τελευταίο 214,92 τ.μ είναι αβάσιμες και απορριπτέες και τούτο, διότι ακόμη και αν ήταν αληθή το ποσοστό συμμετοχής τους σε όλα τα συμβόλαια είναι 527,71/1000 και το ίδιο ποσοστό με το 17108/1989 συμβό-λαιο κατανέμουν διαφορετικά κατά δι-κή τους θέληση. Το συμβόλαιο αυτό 17108/1989 είναι καθ'όλα ισχυρό και έγκυρο, όπερ και δεν αμφισβητούν οι εκκαλούντες και με βάση την σ'αυτό αναγραφόμενη περιγραφή των οριζο-ντίων ιδιοκτησιών συνετάγη τόσον η υπ'αριθμ. 1206/1997 έκθεση αναγκα-στικής κατάσχεσης του δικαστικού επι-μελητή Χ.Γ. όσον και η υπ'αριθμ. 4545/6.5.1998 περίληψη κατακυρωτικής έκ-θεσης ακινήτων του συμ/φου Αγρινίου Χ.Δ. Εξάλλου αποδεικνύεται ότι με την σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας 17108/1989 συμβόλαιο του συμ/φου Αγρινίου Α.Η.Π. δεν περιλαμβάνεται συμφωνία των συνιδιοκτητών περί επέκτασης καθ' ύψους της οικοδομής επί του κοινού οικοπέδου και το οποίο ν'ανήκει αυτοτελώς στους εκκαλούντες και στην συνέχεια ουδεμία αναφορά γίνεται γι' αυτό στην κατασχετήρια και την κατακυρωτική έκθεση. Σε κάθε περίπτωση, δεν υφίσταται ακυρότητα επισπευθείσας εκτελεστικής διαδικασίας ακόμη κι αν υπήρχε η παραπάνω αναντιστοιχία. Εξάλλου κι αν υπήρχε το δικαίωμα του υψούν αυτοτελές κι αυθύπαρκτο σύμφωνα μ'αυτά που προαναφέρθηκαν στην αρχή της παρούσης έχει συγκατασχεθεί και εκπλειστηριασθεί με τις λοι-

πές προαναφερθείσες οριζόντιες ιδιοκτησίες των εκκαλούντων. Συνεπώς η εκκαλουμένη απόφαση, ορθά ερμήνευσε κι εφήρμοσε το νόμο και σωστά εκτί-μησε και αξιολόγησε το αποδεικτικό υλικό απόδειξης και ανταπόδειξης και απέρριψε τον πρώτο λόγο ανακοπής που αφορούσε την ακύρωση της ολοκληρωθείσης αναγκαστικής εκτελέσεως.

62/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Παρασκευόπουλος, Μαυροειδής Μυλωνάς**).

Πολυκατοικία. Έλλειψη θέρμανσης στον πέμπτο όροφό της λόγω κακής κατασκευής της εγκαταστάσεως της κεντρικής θέρμανσης. Δικαιολογημένα ο ιδιοκτήτης διαμερίσματος του ορόφου αυτού αρνείται την καταβολή της δαπάνης της κεντρικής θέρμανσης αφού στο διαμέρισμά του δεν είχε θέρμανση. Καταδίκη του διαχειριστή να προβεί σε ορισμένες εργασίες για να υπάρχει θέρμανση και στον 5ο όροφο του

Η εκκαλούσα αρνήθηκε την καταβολή των παραπάνω κοινοχρήστων δαπανών, επειδή ενσωματώθηκαν σ' αυτές και δαπάνες που αντιστοιχούσαν στην θέρμανση του διαμερίσματός της, υποστηρίζοντας ότι κατά τους μήνες λειτουργίας της κεντρικής θερμάνσεως δεν είχε τέτοια θέρμανση, λόγω βλάβης του καλοριφέρ, και συνεπώς δεν βαρύνεται με την αντίστοιχη δαπάνη. Αποτέλεσμα της παραπάνω αρνήσεως της εκκαλούσας, ήταν η άσκηση εναντίον αυτής της πρώτης αγωγής από τον εφεσίβλητο – διαχειριστή της ανωτέρω πολυκατοικίας, οπότε εκείνη άσκησε εναντίον του τελευταίου την δεύτερη αγωγή, ζητώντας όσα αναφέρθηκαν στο ιστορικό της παρούσας αποφάσεως. Η άρνηση της εκκαλούσας για την καταβολή των κοινοχρήστων δαπανών θέρμανσης, που αναλογούν στο διαμέρισμά της, κρίνεται δικαιολογημένη, γιατί, κατά τους μήνες που καταλογίστηκαν αυτές, το εν λόγω διαμέρισμα εστερείτο θερμάνσεως, λό-γω μη σωστής λειτουργίας του καλοριφέρ, οφειλόμενης στο ότι η εγκατάστασή του έχει μικρό δοχείο διαστολής και λόγω του μεγάλου στατικού ύψους της δεν ήταν δυνατόν να ρυθμιστεί η πίε-ση για να λειτουργήσει αυτή (εγκατάσταση) σωστά. Τούτο διαπιστώθηκε και από τον πραγματογνώμονα μηχανολόγο μηχανικό, Κ.Σ., που διορίστηκε για το σκοπό αυτό με την 133/2005 μη οριστική απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και ο οποίος συνέταξε και την σχετική υπ'αριθμ. 20/5.5.2005 έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Εφόσον, λοιπόν, δεν θερμαίνονταν κατά τους παραπάνω μήνες τα σώματα του καλοριφέρ της εκκαλούσας, δεν έπρεπε να καταλογιστούν στο διαμέρισμά της κοινόχρηστα δαπάνης θερμάνσεως, ανερχόμενα στο συνο-λικό ποσό των 308,70 €. Το ανωτέρω πρόβλημα ήταν γνωστό τόσο στον προη-γούμενο διαχειριστή της πολυκατοικίας Δ.Σ., όσο και στον εφεσίβλητο διαχειρι-στή, που ανέλαβε την εν λόγω διαχεί-ριση την 24.10.2002, χωρίς όμως κανέ-νας τους να προβεί

στην λύση του προ-βλήματος αυτού. Περί τις αρχές του έτους 2002, ήτοι πριν του επιδίκου χρο-νικού διαστήματος, που καταλογίστη-καν οι κοινόχρηστες δαπάνες θερμάν-σεως στο διαμέρισμα της εκκαλούσας, είχε γίνει από τον πρώτο διαχειριστή επισκευή του λέβητα του καλοριφέρ, πλην όμως και μετά την επισκευή αυτή εξακολούθησαν να μην θερμαίνονται τα σώματα του ως άνω διαμερίσματος, που σημαίνει ότι το πρόβλημα δεν πε-ριοριζόταν μόνο στην ανωτέρω επισκευή, αλλά απαιτείτο και η τοποθέτηση μεγα-λύτερου δοχείου διαστολής για την σω-στή λειτουργία της εγκατάστασης. Συνεπώς, η εκκαλούσα δεν υποχρεού-ται να καταβάλει την παραπάνω δαπά-νη, η οποία πρέπει να καταλογιστεί στα υπόλοιπα διαμερίσματα της πολυκατοι-κίας, όπως έπρεπε αρχικά να καταλο-γιστεί, αφού η εκκαλούσα κατά τους επίμαχους μήνες δεν είχε θέρμανση στο διαμέρισμά της και δεν καταναλώθηκε καθόλου πετρέλαιο γι'αυτό. Όπως αναφέρθηκε στο ιστορικό της αποφά-σεως αυτής, η εκκαλούσα ζήτησε με την δική της αγωγή να υποχρεωθεί ο εφεσίβλητος α) να ρυθμίσει την πίεση της κεντρικής θερμάνσεως, σε τρόπο ώστε να θερμαίνονται τα σώματα του καλοριφέρ του ως άνω διαμερίσματός της, β)να προβεί στις απαραίτητες εργασίες στεγανοποιήσεως της κοινό-χρηστης ταράτσας της παραπάνω πολυκατοικίας και γ) να της καταβάλει το ποσό των 4.000 €, ως αποζημίωση, για την αποκατάσταση των φθαρέντων σωμάτων του καλοριφέρ, συνεπεία βλάβης του κεντρικού συστήματος θέρ-μανσης, για την δαπάνη αγοράς θερμα-ντικών σωμάτων και για τις φθορές που προκλήθηκαν στους τοίχους για την οροφή του διαμερίσματός της, λόγω υγρασίας, προερχόμενης από την κοι-νόχρηστη ταράτσα. Το πρώτο αίτημα της αγωγής κρίνεται βάσιμο, αφού, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, υπάρχει πράγματι πρόβλημα στην λειτουργία της κεντρικής θερμάνσεως και πρέπει, αφού γίνει η αλλαγή του ως άνω δοχείου διαστολής με άλλο τέτοιο μεγαλύτερο 300 lt, να ρυθμιστεί η αρχική πίεση σε 2,2 atm και το αυτό-ματο πλήρωσης με κρύα την εγκατά-σταση σε 2,5 atm, ώστε να έχει την αναγκαία θέρμανση και το διαμέρισμα της εκκαλούσας. Το δεύτερο αίτημα της αγωγής είναι κι αυτό βάσιμο. Συγκεκρι-μένα επάνω από το διαμέρισμα της εκκαλούσας υπάρχει μία γκαρσονιέρα – δώμα, εμβαδού 39 τ.μ. και ο υπό-λοιπος χώρος αποτελεί την κοινόχρηση ταράτσα. Η ταράτσα αυτή δεν έχει καθόλου στεγανοποίηση και τις απαι-τούμενες κλίσεις στο δάπεδό της, με αποτέλεσμα να λιμνάζουν τα όμβρια ύδατα και να διεισδύουν στην πλάκα του υποκείμενου ορόφου. Για την αντιμε-τώπιση του προβλήματος αυτού, απαι-τούνται να γίνουν οι παρακάτω εργα-σίες: 1) …2)…3)…4)…και 5)… Για τις εργασίες αυτές θα απαιτηθεί δαπάνη ύψους 1500 €, με την οποία θα επι-βαρυνθούν όλοι οι συνιδιοκτήτες, ανά-λογα με το ποσοστό συμμετοχής τους στις τέτοιου είδους δαπάνες, σύμφωνα με το άρθρο 5 εδ.γ΄του νόμου 3741/1929, αφού αυτή αφορά επισκευή κοι-νόχρηστου μέρους της πολυκατοικίας. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι το διαμέ-ρισμα της εκκαλούσας παρουσιάζει έντονα προβλήματα υγρασίας στους εσωτερικούς τοίχους και την οροφή του. Η υγρασία αυτή οφείλεται α) στους εσωτερικούς τοίχους, από την διείσδυση των όμβριων υδάτων από τις εξωτερικές όψεις της πολυκατοικίας, με αποτέ-λεσμα να έχει διαβρωθεί ο σοβάς

και να υπάρχει μεγαλύτερη απορροφητικότητα των παραπάνω υδάτων και β) στην οροφή, από την διείσδυση των όμβριων υδάτων από την κοινόχρηστη ταράτσα, η οποία, κατά τα ανωτέρω, στερείται εντελώς στεγανοποιήσεως και των απαιτούμενων κλίσεων στο δάπεδό της για την διοχέτευση των παραπάνω υδάτων μέσω των υδροροών. Αυτά δια-πιστώθηκαν και από τον πραγματογνώμονα, πολιτικό μηχανικό, Ε.Π., που διορίστηκε για τον σκοπό αυτό με την ως άνω 133/2005 μη οριστική απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και ο οποίος συνέταξε και την σχετική 19/5.5.2005 έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Τα προβλήματα αυτά της υγρασίας στο διαμέρισμα της εκκαλούσας, ήταν γνωστά στους παραπάνω διαχειριστές και εν τούτοις τα άφηναν να χρονίζουν, ενώ όφειλαν, κατόπιν προηγούμενης συγκλήσεως της γενικής συνελεύσεως των ιδιοκτητών της πολυκατοικίας, να αναθέσουν τις σχετικές εργασίες σε ειδικό τεχνίτη, σε τρόπο ώστε να σταματήσει η διείσδυση των ομβρίων υδάτων στους εσωτερικούς χώρους του εν λόγω διαμερίσματος. Για την αποκατάσταση των φθορών στις τοιχοποιίες και την οροφή του ανωτέρω διαμερίσματος, απαιτούνται να γίνουν οι παρακάτω εργασίες: α)….β)……Συνεπώς, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτό το αίτημα της αγωγής για αποζημίωση, λόγω των παραπάνω φθορών που προκλήθηκαν στο διαμέρισμα της εκκαλούσας. Αντιθέτως, το αίτημα της αγωγής για αποζημίωση, λόγω φθορών των σωμάτων των καλοριφέρ και αγοράς ηλεκτρικών σωμάτων, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, καθόσον δεν αποδείχθηκε ότι τα σώματα του καλοριφέρ καταστράφηκαν από την δυσλειτουργία ή την προβληματική πίεση της εγκαταστάσεως της κεντρικής θερμάνσεως, αλλά ήταν ήδη σκουριασμένα και έσταζαν ένεκα της παλαιότητάς τους, καθώς και ότι η εκκαλούσα υποβλήθηκε συνεπεία τούτου σε δαπάνη αγοράς ηλεκτρικών σωμάτων, δεδομένου και ότι δεν προσκομίζεται έγγραφη απόδειξη για τέτοια αγορά, ούτε τιμολόγιο της ΔΕΗ από το οποίο να προκύπτει ότι καταναλώθηκε κατά τους προαναφερόμενους μήνες ηλεκτρικό ρεύμα πέραν του συνηθισμένου. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχθηκε την πρώτη αγωγή στο σύνολό της, αντί να κάνει αυτή δεκτή μόνο για το ποσό των 394,73 € (703,43 € - 308,70 €) και που απέρριψε την δεύ-τερη αγωγή στο σύνολό της, αντί να κάνει αυτή δεκτή κατά τα παραπάνω αιτήματά της, δεν εκτίμησε προσηκόντως τις προσαχθείσες αποδείξεις, κατά μερική παραδοχή των σχετικών λόγων της έφεσης.

172/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κουνάλης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ευλαλία Μιχαηλίδου, Ξενοφών Νικολάου, Άγγελος Τόλιας**).

Πολυκατοικία. Διαχειριστής. Εκπροσωπεί την ένωση προσώπων και διορίζεται είτε με παμψηφία είτε με τον τρόπο που προβλέπεται από τον κανονισμό. Η ομάδα αυτή των συνιδιοκτητών δεν έχει νομική προσωπικότητα. Αν αλλάξει ο διαχειριστής τότε η ένωση εκπροσωπείται από το νέο διαχειριστή χωρίς διακοπή της δίκης. Αν η έφεση ασκηθεί

κατά του παλαιού διαχειριστή, η έφεση δεν είναι απαράδεκτη επειδή διορίστηκε νέος διαχειριστής αφού διάδικος είναι η ομάδα των συνιδιοκτητών. Στοιχεία της αγωγής του διαχειριστή για να είναι και ορισμένη. Οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων βαρύνονται με τις δαπάνες συντηρήσεως, επισκευής, αντικατάστασης και λειτουργίας των κοινών μερών του ακινήτου στα οποία υπάρχει αναγκαστική συνιδιοκτησία. Περιστατικά.

Επειδή κατά τη διάταξη του άρ-θρου 62 ΚΠολΔ μπορούν να είναι διάδικοι και ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία. Οι ενώσεις αυτές, κατά τη διάταξη του άρθρου 64 παρ. 3 του ίδιου Κώδικα, παρίστανται στο δικαστήριο με τα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους. Ένωση προσώπων, κατά την παραπάνω έννοια αποτελεί και η κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 του Ν. 3741/1929 «περί ιδιοκτησίας κατ΄ ορόφους», ομάδα των συνιδιοκτητών των διαιρεμένων κατ΄ ορόφους ή μέ-ρη τους, ιδιοκτησιών οικοδομήματος που υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού. Η ομάδα αυτή, η οποία δεν έχει νομική προσωπικότητα, παρίσταται στο δικαστήριο με το διαχειριστή, τον οποίο όρισαν ,είτε σύμφωνα με τον κανονισμό, είτε με παμψηφία τους, οι συνιδιοκτήτες. Αν κατά τη διάρκεια της δίκης μεταβληθεί το πρόσωπο του διαχειριστή, μεταβληθεί δηλαδή ο εκπρόσω-πος του διαδίκου, που είναι η ομάδα των συνιδιοκτητών, τότε αυτήν εκπροσωπεί ο νέος διαχειριστής αντίστοιχα δε παύει και η σχετική προς εκπροσώπηση εξουσία του παλαιού διαχειριστή, χωρίς να επέρχεται διακοπή της δίκης. Από αυτά παρέπεται ότι, αν η μεταβολή στο πρόσωπο του διαχειριστή επήλθε πριν από την άσκηση της έφεσης και αυτή απευθύνθηκε κατά του παλαιού διαχειριστή, η έφεση δεν είναι απαράδεκτη για το λόγο αυτό, αφού διάδικος είναι η ομάδα των συνιδιοκτητών και όχι ο διαχειριστής, η δε συζήτηση αυτής χωρεί με το νέο διαχειριστή, ο οποίος καλείται προς τούτο κατά τη συζήτηση με την ιδιότητα αυτή στη θέση του παλαιού και προβάλλει υπεράσπιση επί της ουσίας της διαφοράς (ΑΠ 740/1999 Δνη 41,123). Στην προκείμενη περίπτωση η υπό κρίση έφεση κατά της υπ΄ αριθμ. 148/2005 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 17 παρ. 2 και 648 επ. ΚΠολΔ (διαφορές μεταξύ ιδιοκτητών ορόφων) έχει ασκηθεί νομότυπα και εμ-πρόθεσμα, πριν από την επίδοση της εκκαλουμένης, αφού κανένας διάδικος δεν επικαλείται επίδοση αυτής, ούτε υπάρχει στη δικογραφία σχετική έκθεση επιδόσεως, επί πλέον δε, δεν έχει παρέλθει τριετία από τη δημοσίευση της εκκαλούμενης, μέχρι τη νομότυπη άσκηση της εφέσεως και παραδεκτώς απευθύνεται κατά του παλαιού και νέου διαχειριστή, αφού όπως αναφέρε-ται στην παραπάνω μείζονα σκέψη διάδικος είναι η ομάδα των συνιδιοκτητών και όχι ο διαχειριστής, δηλαδή στη συγκεκριμένη υπόθεση ο δεύτερος εφεσίβλητος, ο οποίος με την ιδιότητα του νέου διαχειριστή έχει κληθεί στη θέση του παλαιού πρώτου εφεσιβλήτου και προβάλλει υπεράσπιση επί της ουσίας της διαφοράς. Επομένως η έφεση είναι παραδεκτή κα πρέπει να εξεταστεί ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της. Εξ άλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 216 ΚΠολΔ για να είναι ορισμένη η αγωγή του διαχειριστή πολυ-

κατοικίας, που υπάγεται στο καθεστώς του Ν. 3741/1929, κατά συνιδιοκτητών αυτής, προς καταβολή των κοινών δαπανών, που βαρύνουν τη χωριστή ιδιοκτησία των, πρέπει να μνημονεύεται σε αυτή: 1) η πράξη συστάσεως οροφοκτησίας, ο κανονισμός των σχέσεων μεταξύ των συνιδιοκτητών της οικοδομής και η μεταγραφή αυτών, 2) ότι ο ενάγων είναι διαχειριστής της οικοδομής, κατόπιν νόμιμης εκλογής ή διορισμού, 3) ο τίτλος κτήσης της κυριότητας του εναγομένου επί της χωριστής ιδιοκτησίας του στην οικοδομή και η μεταγραφή του, 4) οι δαπάνες κατ΄ είδος και το ποσό μηνιαίως κατά κατηγορία και 5) τα ποσοστά συμμετοχής της ιδιοκτησίας του εναγομένου σε κάθε κατηγορία των δαπανών αυτών και τα ποσά που αναλογούν απ΄ αυτές κατά μήνα, έτσι ώστε να προκύπτει το συνολικό ποσό του αιτήματος (ΑΠ 1589/1999 ΔΝΗ 41, 127-128). Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο πρώτος εφεσίβλητος ως μόνος ενάγων με την από 16-3-2004 αγωγή του εξέθεσε σε αυτή ότι ετύγχανε νόμιμα διορισμένος διαχειριστής με την από 18-2-2004 από-φαση της γενικής συνελεύσεως της πολυκατοικίας, που βρίσκεται στην οδό Παντανάσσης αρ. 79, ενώ οι εναγόμενοι εκ των οποίων ο πρώτος, δεύτερος, πέμπτος, έκτος και έβδομος, ήδη εκκαλούντες, ήσαν ιδιοκτήτες ανεξαρτήτων αυτοτελών ιδιοκτησιών επί της παραπάνω πολυκατοικίας και δη των σε αυτή (αγωγή) αναφερομένων αποθηκών και καταστημάτων, χωρίς όμως να αναφέρονται οι τίτλοι κτήσεως και μεταγραφή τους, πλην του τίτλου κτήσεως του πρώ-του και δεύτερου εναγομένου και ότι η οικοδομή αυτή έχει υπαχθεί στις διατά-ξεις των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ και του Ν. 3741/1929 με την υπ΄ αριθμ. 5753/14-1-1970 πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας της Συμβολαιογράφου Πατρών Α.Β., νόμιμα μεταγραφείσας στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών στο τόμο 774 και αριθμούς 181095 και 181096. Ότι την 18-2-2004 συγκλήθηκε η γενική συνέλευση των συνιδιοκτητών της παραπάνω πολυ-κατοικίας, στην οποία μετείχαν και οι εκκαλούντες και αποφασίστηκε η προείσπραξη του ποσού των 27.100 ΕΥΡΩ με απόδοση λογαριασμού για την κατασκευή διαφόρων εργασιών της πολυκατοικίας, όπως εργασίες μαρμάρων στον ακάλυπτο χώρο, χρωματισμός της εξωτερικής επιφανείας της προσόψεως της πολυκατοικίας και ακαλύπτου χώρου και ότι στη συγκέντρωση του παραπάνω ποσού θα συμμετείχαν όλοι οι ιδιοκτήτες των οριζοντίων ιδιοκτησιών κατά το ποσοστό συμμετοχής ενός εκά-στου εξ αυτών στις κοινόχρηστες και κοινόκτητες δαπάνες της πολυκατοικίας, όπως αυτές προβλέπονται από το κανονισμό της. Με βάση τα παραπάνω ο ενάγων διαχειριστής ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι και ήδη εκκαλούντες να καταβάλουν τα ποσά που αναφέρονται στην αγωγή, βάσει των ποσοστών καθενός στις κοινόχρηστες και κοινόκτητες δαπάνες της πολυκατοικίας. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του, έκανε δεκτή την αγωγή και κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται οι εκκαλούντες για αοριστία της αγωγής, εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και μη ορθή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν την εξαφάνισή της, με σκοπό να απορριφθεί η αγωγή. Στη συγκεκριμένη υπόθεση η αγωγή, σύμφωνα με την παραπάνω μείζονα σκέψη είναι αόριστη και απορριπτέα κατά το μέρος που στρέφεται κατά του πέμπτου, έκτου και

έβδομου εναγόμενου διότι δεν αναφέρονται σε αυτή οι τίτλοι κτήσεως της κυριότητος των επί των χωριστών ιδιοκτησιών της πολυκατοικίας, ούτε και η μεταγραφή των, ενώ αντίθετα ως προς τον πρώτο και δεύτερο εναγόμενο η αγωγή είναι πλήρως ορισμένη, αφού μνημονεύεται σε αυτή η μεταγραφή και ο τίτλος κτήσεως κυριότητας των επί των χωριστών ιδιοκτησιών της πολυκατοικίας και δη της υπ΄ αριθμ. ΥΚΙ αποθήκης και του Κ1 καταστήματος, όσον και τα λοιπά στοιχεία που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, δηλαδή αναφέρεται η πράξη συστάσεως της οροφοκτησίας, ο κανονισμός των σχέσεων μεταξύ των συνιδιοκτητών της οικοδομής και η μεταγραφή αυτών, ότι ο ενάγων είναι διαχειριστής της οικοδομής κατόπιν νόμιμης εκλογής , οι δαπάνες κατ΄ είδος και τα ποσοστά συμμετοχής των ιδιοκτησιών των καθώς και τα ποσά που αναλογούν κατά μήνα. Η εκκαλούμενη απόφαση που έκρινε ορισμένη την αγωγή ως προς όλους τους εναγόμενους, εσφαλμένα το νόμο εφήρμοσε κατά το μέρος που αναφέρεται στον πέμπτο, έκτο και έβδομο εναγόμενο (ήδη τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εκκαλούντα) και ο σχετικός λόγος της εφέσεως είναι βάσιμος ως προς τον τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εκκαλούντα.

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων και ήδη πρώτος εφεσίβλητος νομίμως εξε-λέγη διαχειριστής της πολυκατοικίας που βρίσκεται στην Πάτρα, οδός Παντανάσσης αρ. 79, μέχρι την 31-12-2004, στη Γενική δε συνέλευση της 15-12-2004 εκλέχτηκε ως νέος διαχειριστής ο δεύτερος εφεσίβλητος για το χρονικό διάστημα από 1-1-2005 μέχρι 31-12-2006. Οι δύο πρώτοι εναγόμενοι είναι συγκύριοι, συννομείς και συγκάτοχοι, δυνάμει του υπ΄ αριθμ. 1812/1988 συμβολαίου της συμβ/φου Πατρών Α. Β., που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Πατρέων, της υπό στοιχείο ΥΚΙ αποθήκης και του υπό στοιχείο Κ1 καταστήματος, που ευρίσκονται στη παραπάνω πολυκατοικία. Η τελευταία έχει υπαχθεί στις δια-τάξεις των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ και του Ν. 3741/1929 δυνάμει της υπ΄ αριθμ. 5753/14-1-1970 πράξεως συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας της Συμβ/φου Πατρών Α. Β. και έχει νόμιμα μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών στο τόμο 774 και στον αριθμό 181095 και 181096. Σύμφωνα με τον παραπάνω κανονισμό, «κοινόχρηστοι και κοινόκτη-τοι χώροι, πράγματα κλπ. είναι, το οικό-πεδο που έχει ανεγερθεί η πολυκατοι-κία, ο ακάλυπτος χώρος, τα τοιχώματα τα εξωτερικά, οι μεσοτοιχίες, οι καπνοδόχοι, οι παντός είδους διακοσμήσεις των προσόψεων, η κεντρική είσοδος, τα πλατύσκαλα και κλιμακοστάσια, ο χώ-ρος της κεντρικής θερμάνσεως, η απο-θήκη πετρελαίου κλπ. (άρθρο 1 του Κανονισμού). Κοινόχρηστοι χώροι, πράγματα και εγκαταστάσεις της συνιδιοκτησίας, εις τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των οποίων συμμετέχουν άπαντα τα διαμερίσματα και λοιποί αυτοτελείς χώροι είναι τα παραπάνω αναφερόμενα ως και οι δαπάνες κτήσεως, βελτιώσεως, συντηρήσεως και λειτουργίας των εγκαταστάσεων, τα ασφάλιστρα ως και η λειτουργία της κεντρικής θερμάνσεως και η αντιμισθία του θυρωρού. Η συμμετοχή κάθε αυτοτελούς ιδιοκτησίας στα δικαιώματα και τα βάρη επί των κοινοχρήστων και κοινοκτήτων πραγμάτων καθορίζεται βάσει των ποσοστών του πίνακος των δικαιωμάτων και βαρών (άρθρο 2 του κανο-

νισμού). Η διοίκηση και διαχείριση της πολυκατοικίας ανήκει κυριαρχικώς στη γενική συνέλευση των συνιδιοκτητών στην οποία συμμετέχει αυτοδικαίως πάς ιδιοκτήτης, είτε αυτοπροσώπως, ή δια αντιπροσώπου (άρθρο 4 του κανονισμού). Η γενική συνέλευση συνεδριάζει εγκύρως όταν παρίστανται ή εκπροσωπούνται τα 2/3 του συνολικού αριθμού των ψήφων. Εάν δεν επιτευχθεί απαρτία κατά την πρώτη συνεδρίαση, η συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική συνεδρίαση, οπότε ευρίσκεται σε απαρτία οσοσδήποτε και αν είναι ο αριθμός των ψήφων των παρόντων. Οι αποφάσεις της γενικής συνελεύσεως λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των παρόντων. Επί θεμάτων που αφορούν τα καταστήματα, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνον οι ιδιοκτήτες των καταστη-μάτων (άρθρο 5 του καταστατικού). Τέ-λος κατά το άρθρο 20 του κανονισμού «κάθε κύριος διηρημένης οριζόντιας ιδιοκτησίας της πολυκατοικίας βαρύνεται αυτοδικαίως με τα εκ της συνιδιοκτησίας απορρέοντα κοινά βάρη και κοινές δαπάνες, δηλαδή επισκευής συντηρήσεως και κοινοχρήστων και κοινοκτήτων χώρων, πραγμάτων και εγκαταστάσεων, οι οποίες κατανέμονται μεταξύ των ιδιοκτητών της πολυκατοικίας, αναλόγως της συμμετοχής της κάθε ιδιοκτησίας, η οποία συμμετοχή καθορίζεται κατά ποσοστό επακριβώς εις τον αναλογικό πίνακα δαπανών. Επίσης κάθε κύριος διηρημένης ιδιοκτησίας (πλην εκείνων οι οποίοι κατά τον οικείο πίνακα δεν βαρύνονται με κοινόχρηστες δαπάνες) συμμετέχει στις τρεχούσης φύσεως δαπάνες λειτουργίας των εσωτερικών και εξωτερικών κοινοχρήστων, ήτοι φωτισμού, υδρεύσεως κλπ. Οι δαπάνες αυτές κατανέμονται μεταξύ των συνιδιοκτητών αναλόγως του ποσοστού συμμετοχής κάθε διηρημένης ιδιοκτησίας στις δαπάνες αυτές, το οποίο ποσοστό επα-κριβώς καθορίζεται στον αναλογικό πίνακα που αναφέρθηκε παραπάνω». Από τα παραπάνω προβλεπόμενα στον κανονισμό, όπως αυτά ερμηνεύονται και με βάση τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, συνάγεται ότι η υποχρέωση συμμετοχής στα κοινά βάρη της πολυκατοικίας, ήτοι στις δαπάνες συντήρησης, επισκευής, αντικατάστασης και λειτουργίας των κοινών μερών του ακινήτου, στα οποία υπάρχει αναγκαστική συνιδιοκτησία, βαρύνει όλους του ιδιοκτήτες μη εξαιρουμένων των ιδιοκτητών των καταστημάτων. Στις 18-2-1004 συγκλήθηκε η γενική συνέλευση των συνιδιοκτητών της παραπάνω πολυκατοικίας, στην οποία μετείχαν και οι δύο πρώτοι εκκαλούντες, κατά την οποία αποφασίστηκε η προείσπραξη ποσού 27.100 ΕΥΡΩ με απόδοση λογαριασμού για την κατασκευή εργασιών επισκευής και συντήρησης της πολυκατοικίας και ειδικότερα την εκτέλε-ση μαρμαρικών εργασιών στον ακάλυ-πτο χώρο, το χρωματισμό των προσόψεων (εξωτερικής επιφανείας) της πο-λυκατοικίας και το χρωματισμό στις γρυλόπορτες και τα γρυλοπαράθυρα του ακάλυπτου χώρου και στις τζαμόπορτες. Η παραπάνω απόφαση της γε-νικής συνέλευσης λήφθηκε έγκυρα με την νόμιμη απαρτία και πλειοψηφία, η δε νομιμότητα της δεν αμφισβητήθηκε από τους δύο πρώτους εκκαλούντες, αφού δεν προκύπτει, ούτε οι ίδιοι επικαλούνται ότι επεδίωξαν τυχόν ακύρωσή της, δεσμεύοντας κατά συνέπεια, όλους τους συνιδιοκτήτες, ακόμη και όσους διεφώνησαν ή απείχαν από την ψηφοφορία. Παρά ταύτα όμως, αν και ουδέποτε αμφισβήτησαν το ύψος των απαιτουμένων δαπανών,

ούτε και την αναγκαιότητα εκτέλεσής τους, αρνού-νται να πληρώσουν την αναλογία συμ-μετοχής τους σύμφωνα με τον αναλο-γικό πίνακα δαπανών, όπως προβλέ-πεται από το κανονισμό της πολυκα-τοικίας. Ειδικότερα οι δύο πρώτοι ενα-γόμενοι ως συνιδιοκτήτες των υπό στοι-χεία ΥΚΙ αποθήκης και Κ1 καταστήμα-τος με ποσοστά 11,17 χιλιοστά και 23,45 χιλιοστά αντίστοιχα και συνολικά 34,62 χιλιοστά, οφείλουν να συμμε-τέχουν στην παραπάνω δαπάνη με το ποσό των 938,20 ΕΥΡΩ (27.100 Χ 34,62), το οποίο και οφείλουν διαιρε-τώς. Η οφειλή αυτή δεν ανατρέπεται από το γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες των κα-ταστημάτων της παραπάνω πολυκατοι-κίας όπως είναι οι δύο πρώτοι εναγό-μενοι, απαλλάσσονται της καταβολής δαπανών θέρμανσης και καθαριότητας της πολυκατοικίας, όπως βεβαίως προ-βλέπεται στο άρθρο 22 του κανονισμού. Εξ άλλου η μέχρι τώρα απαλλαγή των καταστημάτων σε δαπάνες επισκευής και συντήρησης της πολυκατοικίας δεν αναιρεί την υποχρέωσή τους, όπως αυ-τή πηγάζει από τον κανονισμό, οι όροι του οποίου δεν έχουν τροποποιηθεί. Η εκκαλούμενη απόφαση που κατέληξε στην ίδια κρίση ως προς τους δύο πρώ-τους εναγόμενους, και έκανε δεκτή την αγωγή, ορθώς το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και επομένως οι σχετικοί λόγοι της εφέσεως πρέπει να απορριφθούν καθώς και η έφεση.

204/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σαράντης Δρινέας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Νικόλαος Κορωνάκης, Ιωάννης Κόττας**).

Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη. Είναι νόμιμο είτε με τη συστατική πράξη της οροφοκτησίας είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες το κοινόκτητο μέρος κατά το νόμο να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής ιδιοκτησίας. Αν δεν υπάρχει τέτοια συμφωνία τότε εφαρμόζεται ο νόμος. Αυλή. Ισχύουν και γι΄ αυτή τα ανωτέρω. Μπορεί δηλαδή να ανήκει σε έναν ή πολλούς συνιδιοκτήτες με δικαίωμα μεταβίβασης της σε άλλο συνιδιοκτήτη. Δεδικασμένο. Μεταβολή του νομικού καθεστώτος. Συνέπειες. Κατάχρηση δικαιώματος.

Επειδή από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1002 και 1117 του ΑΚ, καθώς και των άρθρ. 1, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 και 13 του Ν. 3741/1929, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, συνάγεται ότι επί οριζόντιας ιδιοκτησίας ιδρύεται κυρίως μεν χωρι-στή (διαιρεμένη) κυριότητα σε όροφο οι-κοδομής ή διαμέρισμα ορόφου, παρε-πομένως δε και αναγκαστική συγκυριό-τητα που αποκτάται αυτοδικαίως κατ΄ ανάλογη μερίδα στα μέρη του όλου ακινήτου που χρησιμεύουν σε κοινή από όλους τους οροφοκτήτες χρήση, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ενδεικτικώς στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 και η αυλή, δηλαδή ο ακάλυ-πτος χώρος του οικοπέδου. Από τη διάταξη δε του άρθρ. 4 παρ. 1 του Ν. 3741/1929 σε συνδυασμό προς το άρ-θρο 13 του ίδιου νόμου προκύπτει ότι επιτρέπεται είτε με τη συστατική της οριζόντιας ιδιοκτησίας πράξη είτε με ιδιαίτερες

συμφωνίες όλων των συνιδιο-κτητών λόγω του ενδοτικού χαρακτήρα των ως άνω διατάξεων του Ν. 3741/1929, κοινόκτητο κατά το νόμο μέρος της οικοδομής να αποτελέσει αντικείμε-νο χωριστής ιδιοκτησίας που να ανήκει σε ένα ή ορισμένους από τους συνιδιοκτήτες. Έτσι, ο προσδιορισμός των κοινοκτήτων και κοινοχρήστων μερών της οικοδομής και συνεπώς και της αυλής, καθώς και των δικαιωμάτων επ΄ αυτών των οροφοκτητών, γίνεται είτε με την συστατική της οροφοκτησίας πράξη είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ των συνιδιοκτητών. Αν αυτό δεν γίνει, δηλαδή αν δεν ορίζεται τίποτε είτε στη συστατική δικαιοπραξία είτε στις κατ΄ ιδίαν συμφωνίες, τότε ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από τις ανωτέρω διατάξεις. Επομένως, μπορεί εγκύρως να συμφωνηθεί με τη συστατική πράξη ότι η αυλή ή μέρος αυτής θα ανήκει σε ορισμένο ή ορισμένους συνιδιοκτήτες, οι οποίοι θα μπορούν να μεταβιβάσουν το δικαίωμα αυτό περαιτέρω σε άλλο συνιδιοκτήτη. Οι κατά τον τρόπο αυτό δημιουργούμενοι περιορισμοί της κυριότητας έχουν τον χαρακτήρα δουλείας και δεσμεύουν τους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους αυτών που είχαν συμβληθεί εξ αρχής κι εκείνους που προσχωρούν μεταγενέστερα στον τυχόν κανονισμό που καταρτίστηκε με την σύμβαση, εφόσον είχε τηρηθεί ο συμβολαιογραφικός τύπος κι έχει χωρήσει μεταγραφή, χωρίς όμως να είναι πραγματική δουλεία με τη στενή έννοια του όρου των άρθρ. 1118 και 1119 του ΑΚ (βλ. ΑΠ 306/2004 Δνη 2004.1425, 1633/2003 Δνη 2004.791, 374/2003 Δνη 2003.780, 759/2002 Δνη 2002.1683, 639/2002 Δνη 2002.1684, 1033/2001 NoB 50.1106, 844/2001 Δνη 2002.442). Εάν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, καθένας από τους συνιδιοκτήτες, διατηρώντας το εκ της συγκυριότητας δικαίωμά του, έχει και δικαίωμα συγχρήσεως επί των κοινόχρηστων χώρων της οικοδομής και συνεπώς, εάν ένας συνιδιοκτήτης καταλάβει μέρος κοινόχρηστου χώρου προς αποκλειστική του χρήση, εκδηλώνοντας την πρόθεσή του αυτή με τη διαμόρφωση του τμήματος που κατέλαβε σε κλειστό χώρο σταθμεύσεως, παρέχεται το δικαίωμα στους λοιπούς συνιδιοκτήτες, την έγγραφη συμβολαιογραφική συναίνεση των οποίων δεν έλαβε προς τούτο, να ζητήσουν την κα-τεδάφιση του κτίσματος που κατασκεύασε (βλ. ΑΠ 1372/97 Δνη 99.133). Κατά τη διάταξη του άρθρ. 281 του ΑΚ όμως η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικό ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Έτσι, η αξίωση για την άρση της παράνομης κατάστασης που δημιουργήθηκε απαγορεύεται ως καταχρηστική όταν προκαλεί την έντονη εντύπωση αδικίας σε σχέση με το όφελος του δικαιούχου από την άσκηση του δικαιώματός του (βλ. ΑΠ 599/95 Δνη 96.347). Περαιτέρω, από τα άρθρ. 321, 322 και 324 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση παράγεται και όταν το αντικείμενο της δίκης, που διεξάγεται μεταξύ των ίδιων προσώπων, είναι διαφορετικό εκείνου της δίκης που προηγήθηκε, έχει όμως ως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του δικαιώματος που κρίθηκε στη δίκη εκείνη. Ο κανόνας αυτός δεν ισχύει αν κατά τον κρίσιμο για τη μεταγενέστερη δίκη χρόνο έχει επέλθει μεταβολή του νομικού καθεστώτος ή πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίζεται το δικαίωμα, αφού τότε υπάρχει μεταβολή της νομι-

κής ή ιστορικής αιτίας του, ενώ ισχύει όμως αν η μεταβολή αυτή είχε χωρήσει ήδη κατά τη διάρκεια του κατά την προ-ηγούμενη δίκη κριθέντος χρονικού δια-στήματος, καλυπτόμενη τότε από το δε-δικασμένο, το οποίο ακριβώς ως εκ της εννοίας του, παράγεται και από εσφαλ-μένη κατά το νομικό ή πραγματικό μέρος της δικαστική απόφαση (βλ. ΑΠ 226/2001 Δνη 2001.683). Ιστορική αιτία είναι τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων θεμελιώνεται η αγωγή, νομι-κή δε αιτία η διάταξη του νόμου από την οποία απορρέει το προστατευτέο δικαίωμα (βλ. ΑΠ 1405/96 Δνη 97.1065), υπάρχει δε ταυτότητα ιστορικής αιτίας όταν τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν το πραγματικό της νομικής διάταξης που εφαρμόστηκε στην προ-ηγούμενη δίκη και ήταν αναγκαία, κατά το νόμο για την κατάφαση ή την άρνηση της έννομης συνέπειας που διαγνώ-στηκε, τα ίδια συγκροτούν το πραγματι-κό εν όλω ή εν μέρει της νομικής διατά-ξεως που πρέπει να εφαρμοστεί στη νέα δίκη (βλ. ΑΠ 1198/98 Δνη 99.87).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι είναι συγκύριοι διαμερισμάτων στην επί της οδού Αμερικής αρ. 40 στην Πάτρα οικοδομής. Ειδικότερα, οι ενάγοντες είναι συγκύριοι του υπό στοιχ. Α1 διαμε-ρίσματος του πρώτου ορόφου κατά πο-σοστό 50% εξ αδιαιρέτου έκαστος δυ-νάμει του 6769/16-2-1989 πωλητηρίου συμβολαίου της Συμβολαιογράφου Πατρών Α. Β., που έχει μεταγραφεί νόμιμα, οι δε εναγόμενοι είναι συγκύριοι κατά ποσοστό 67% και 33% εξ αδιαι-ρέτου αντίστοιχα ο καθένας του υπό στοιχ. Β1 διαμερίσματος του δευτέρου ορόφου της αυτής οικοδομής δυνάμει του 12488/2001 συμβολαίου της Συμ-βολαιογράφου Πατρών Γ. Δ., που έχει μεταγραφεί νόμιμα, μετά των αναλο-γούντων και αναφερομένων στα συμβό-λαια ποσοστών συνιδιοκτησίας επί του όλου οικοπέδου. Η ανωτέρω οικοδομή, αποτελούμενη από το ισόγειο και τρεις υπέρ αυτό ορόφους, έχει υπαχθεί νομο-τύπως στις διατάξεις περί οριζόντιας ιδιοκτησίας του Ν. 3741/1929 και των άρθρ. 1002 και 1117 του ΑΚ με την 42814/1975 πράξη συστάσεως οριζό-ντιας ιδιοκτησίας του Συμβολαιογρά-φου Πατρών Ε. Ζ., που έχει μεταγραφεί νόμιμα, ενώ δεν καταρτίστηκε μεταξύ των συνιδιοκτητών κανονισμός πολυκα-τοικίας για τον τρόπο χρήσεως των κοινοχρήστων και κοινοκτήτων μερών της οικοδομής και συνεπώς καθένας από αυτούς έχει δικαίωμα να κάνει από-λυτη χρήση των χώρων αυτών, εφόσον δεν βλάπτει τα δικαιώματα των λοιπών. Μεταξύ των κοινοχρήστων μερών της οικοδομής περιλαμβάνονται και οι ακά-λυπτοι χώροι (αυλή της πολυκατοι-κίας). Με την τροποποιητική της αρχι-κής συστάσεως της οριζόντιας ιδιοκτη-σίας ως άνω 6748/89 πράξη, στην οποία είχαν συμπράξει όλοι οι τότε συνιδιοκτήτες, συμφωνήθηκε εκτός των άλλων ότι ο εκάστοτε ιδιοκτήτης του Α1 διαμερίσματος θα έχει το δικαίωμα με δικές του δαπάνες να δημιουργήσει χώρο σταθμεύσεως του αυτοκινήτου του στο νότιο τμήμα του οικοπέδου με είσοδο από ανώνυμη τότε δημοτική οδό (πάροδος Αμερικής 40). Παραχωρή-θηκε δηλαδή το δικαίωμα χρήσεως τμή-ματος του ακαλύπτου χώρου στο συνι-διοκτήτη του Α1 διαμερίσματος ως χώ-ρο σταθμεύσεως αυτοκινήτου, γίνεται δε ρητή μνεία ότι δεν επιτρέπεται στον τελευταίο να κατασκευάσει οποιοδή-ποτε στέγαστρο και αν ακόμη επιτρέ-πεται από τις πολεοδομικές διατάξεις. Όπως ελέχθη,

με το 6769/89 συμβό-λαιο της ίδιας συμβολαιογράφου το Α1 διαμέρισμα μεταβιβάστηκε στους ενά-γοντες, καθώς και το ως άνω δικαίωμα χρήσεως με το περιεχόμενο που έχει προεκτεθεί. Στην ίδια τροποποιητική πράξη συμφωνήθηκε ότι ο εκάστοτε συνιδιοκτήτης του Γ1 διαμερίσματος θα έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί τμήμα της πρασιάς δυτικά του όλου ακινήτου προς την υπό διάνοιξη δημοτική οδό για χώρο στάθμευσης του αυτοκινήτου του. Εξάλλου, με το 8803/1990 συμβόλαιο της αυτής συμβολαιογράφου, που επιγράφεται «πράξη συμπλήρωσης πράξης τροποποίησης οριζόντιας ιδιοκτησίας», οι αρχικώς συστήσαντες την οριζόντια ιδιοκτησία συνιδιοκτήτες συμφώνησαν ότι τμήμα του ακαλύπτου χώρου επί της πρασιάς προς την ανατολική πλευρά, όπως έχει διαμορφωθεί από την ανέγερση της οικοδομής από τους συνιδιοκτήτες του Β1 διαμερίσματος, οι οποίοι το χρησιμοποιούσαν ως χώρο στάθμευσης αυτοκινήτου (γκαράζ), θα ανήκει κατά αποκλειστική χρήση σε αυτούς και στους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους των και στον εκάστοτε ιδιοκτήτη του Β1 διαμερίσματος. Το δικαίωμα αυτό όμως, το οποίο με το προαναφερθέν 12488/2001 πωλητήριο συμ-βόλαιο μεταβιβάστηκε από τους δικαι-ούχους των εναγομένων στους τελευ-ταίους, δεν αντιτάσσεται και κατά των συνιδιοκτητών που δεν συνέπραξαν στην παραχώρησή του, όπως είναι οι ενάγοντες, οι οποίοι είχαν καταστεί συνιδιοκτήτες πριν από τη συμφωνία που περιέχεται στην παραπάνω 8803/1990 πράξη συμπλήρωσης. Ωστόσο, με την 108/94 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών, η οποία επικυρώθηκε με την 1092/95 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, απορρίφθηκε ως ουσία αβάσιμη ανταγωγή των ήδη εναγόντων κατά των δικαιοπαρόχων των εναγομένων που είχε αντικείμενο τον ήδη επίδικο χώρο σταθμεύσεως. Ειδικότερα, με την παραπάνω απόφαση έγινε δεκτό ότι η άσκηση του δικαιώματος των ήδη εναγόντων ήταν καταχρηστική, καθόσον αποδείχτηκε ότι οι δικαιοπάροχοι των εναγομένων έκαμαν αποκλειστική χρήση του χώρου αυτού από το έτος 1975, χωρίς ποτέ να ενοχληθούν από κάποιο συνιδιοκτήτη και ότι, επί-σης ο χώρος αυτός δεν προορίζεται προς εξυπηρέτηση άλλων αναγκών της πολυκατοικίας, έτσι δε δεν συντρέχει κάποιο αξιόλογο συμφέρον των αντεναγόντων, οι οποίοι από κακοβουλία και κατά κατάχρηση δικαιώματος επιδιώκουν την κατάργηση της εν λόγω θέσεως στάθμευσης, που αντίθετα προσπορίζει μεγάλη ωφέλεια στους αντεναγομένους για την ασφαλή φύλαξη του αυτοκινήτου τους. Όπως προκύπτει από την ίδια απόφαση, οι δικαιοπάρο-χοι των εναγομένων είχαν κατασκευάσει από την αρχή στον επίδικο χώρο, που χρησιμοποιούσαν ως χώρο σταθμεύσεως, στέγαστρο από ελενίτ (βλ. καταθέσεις μαρτύρων στα πρακτικά της εκκαλουμένης απόφασης). Μετά την έκδοση της παραπάνω αποφάσεως, οι αυτοί δικαιοπάροχοι των εναγομένων προέβησαν σε περαιτέρω διαμόρφωση του επίδικου χώρου χωρίς τη συγκατάθεση όλων των συνιδιοκτητών και δη των εναγόντων. Συγκεκριμένα, τον μετέτρε-ψαν σε γκαράζ κλειστού τύπου, αφού κατασκεύασαν τοιχεία με σταθερά υλι-κά (τούβλα), αντικατέστησαν το στέγα-στρο από ελενίτ με κεραμοσκεπή στέγη και τοποθέτησαν γκαραζόπορτα. Επο-μένως, τα πραγματικά περιστατικά της κρινόμενης διαφοράς δεν είναι τα ίδια με εκείνα της προηγούμενης δίκης

και δεν υπάρχει δεδικασμένο από την 1093/95 προδιαληφθείσα απόφαση του Δι-καστηρίου αυτού ελλείψει των στοιχείων της ταυτότητας ιστορικής αιτίας. Η εκ-καλουμένη απόφαση που έκρινε ομοίως και απέρριψε την ένσταση δεδικασμέ-νου που είχαν προβάλει οι εναγόμενοι, ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και ο πρώτος λόγος της εφέσεως με τον οποίο οι τελευταίοι ισχυρίζονται τα αντίθετα δεν είναι βάσι-μος. Στην παραπάνω κατασκευή που διενήργησαν οι δικαιοπάροχοι των ενα-γομένων οι ενάγοντες αντέδρασαν και ζήτησαν την κατεδάφισή της. Όπως συνάγεται ιδίως από την από 23-6-2000 αίτηση του πρώτου των εναγόντων προς την Δ/νση ΧΟΠ Αχαΐας, το 7255/10-7-2000 έγγραφο της άνω Υπηρεσίας προς τους δικαιοπαρόχους των εναγο-μένων (που ήδη τότε είχαν μεταβιβάσει την Β1 ιδιοκτησία και το δικαίωμα χρή-σεως του επιδίκου χώρου στους εναγο-μένους), α) οι ενάγοντες προσέφυγαν στην αρμόδια Δ/νση ΧΟΠ Αχαΐας από το έτος 1996, β) Η παραπάνω Υπηρε-σία τους γνωστοποίησε ότι η κατασκευή νομιμοποιήθηκε με σχετική απόφαση που εκδόθηκε το ίδιο έτος, γ) στα σχε-τικά δικαιολογητικά που είχαν υποβάλ-λει οι δικαιοπάροχοι των εναγομένων στην άνω Υπηρεσία για τη νομιμοποίη-ση του ισογείου γκαράζ και την άδεια κατασκευής τοίχου δεν εμφανιζόταν ότι ο χώρος ήταν κοινόχρηστος αλλά ότι ήταν ιδιοκτησία τους και δεν υπήρχε συγκατάθεση των συνιδιοκτητών στην Υπηρεσία. Με τα δεδομένα αυτά η άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, όπως ισχυρίστηκαν οι εναγόμενοι. Οι δικαιο-πάροχοι των τελευταίων, ενώ ακόμη δεν είχε εκδοθεί η τελεσίδικη απόφαση επί της διαφοράς που είχε ανακύψει με τους ενάγοντες το έτος 1992, άρχισαν να προχωρούν σε περαιτέρω ενέργειες, ώστε η ανοικτή θέση στάθμευσης με απλό σκέπαστρο να μετατραπεί σε κλειστό χώρο στάθμευσης (γκαράζ), για να επιτύχουν δε το σκοπό αυτό απέ-κρυψαν από την αρμόδια Υπηρεσία ότι οι διενεργούμενες κατασκευές γίνονταν σε κοινόχρηστο χώρο και ότι δεν είχαν τη συναίνεση των λοιπών συνιδιοκτητών. Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι από το σύνολο του περιεχομένου των σχετι-κών συμβολαίων που έχουν μνημονευτεί παραπάνω συνάγεται ότι οι αρχικοί συνιδιοκτήτες απέβλεπαν στην παραχώ-ρηση χώρου στάθμευσης προς εξυπη-ρέτηση των αντίστοιχων συνιδιοκτητών και όχι στην κατασκευή κλειστών χώ-ρων στάθμευσης. Ακόμη η κατασκευή τοίχων και γκαραζόπορτας παρεμπο-δίζει αισθητά την πρόσβαση των συνι-διοκτητών στα υδρόμετρα της οικοδομής που ευρίσκονται στον επίδικο χώρο. (βλ. σχετικά και καταθέσεις μαρτύρων Α. Κ. «Στον στεγασμένο χώρο υπάρχουν τα ρολόγια της ΔΕΥΑΠ. . . . . Αν δεν μας ανοίξουν δεν πάμε στους γνώμονες, έχουν αποκλειστική χρήση πλέον. Δεν είχαμε καν πρόσβαση» και Γ. Δ. «Η θέ-ση αυτή δεν εμποδίζει τη χρήση των κοινοχρήστων. Υπάρχει πρόσβαση στην πίσω πλευρά . . . Η χρήση δεν παρεμ-ποδίζεται όταν η πόρτα είναι ανοικτή. Η πόρτα είναι γκαραζόπορτα. Όταν λείπουν οι κύριοι (εναγόμενοι) πότε είναι ανοικτή πότε κλειστή η πόρτα»). Το πρωτόδικο Δικαστήριο, επομένως που απέρριψε ως ουσία αβάσιμη την ένσταση καταχρήσεως των εναγομένων, ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις και οι δεύτερος και τρίτος λόγοι εφέσεως με τους οποίους οι εναγόμενοι ισχυρίζονται τα

αντίθετα, δεν είναι βάσιμοι. Κατά το μέρος όμως που με την εκκαλουμένη απόφαση υποχρεώθηκαν οι εναγόμενοι να επαναφέρουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση δια της κατεδαφίσεως και της κεραμοσκεπούς στέγης, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδεί-ξεις, αφενός μεν διότι η επίδικη θέση σταθμεύσεως είχε διαμορφωθεί από τους δικαιοπαρόχους των εναγομένων με στέγαστρο από ελενίτ από τη σύσταση ακόμη της οριζόντιας ιδιοκτησίας και με την προδιαληφθείσα 1093/95 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού κρίθηκε ότι κατά κατάχρηση δικαιώματος οι ενάγοντες ζητούσαν την κατάργησή της και αφετέρου, διότι η αντικατάστα-ση της στέγης από ελενίτ με κεραμίδια, ενώ ανταποκρίνεται και επιβάλλεται από τις σύγχρονες κατασκευαστικές αλλά αισθητικές προδιαγραφές, ουδε-μία ουσιαστική μεταβολή επέφερε στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την (κατά τα λοιπά) κατασκευή του υπόστεγου. Επομένως, πρέπει κατά παραδοχή του συναφούς τελευταίου λόγου εν μέρει και ως ουσία βασίμου, να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή, όπως ορίζεται στο διατακτικό, επαναλαμβανομένων και των μη πληττομένων με την έφεση

704/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αθανάσιος Καφέζας, Λευτέρης Σταύρου, Θεόδωρος Τζαμαλούκας**).

Πυλωτή (Pilotis). Έννοια και περιορισμοί μεταβίβασης σε τρίτους. Έννοια των όρων «διαμέρισματος ορόφου» και «οροφής». Προϋποθέσεις ακυρότητας της μεταβίβασης. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 1002, 1117 ΑΚ και 1, 2 παρ. 1, 3 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5, 13 του Ν. 5741/1929 προκύπτει ότι επί ιδιοκτησίας κατ΄ ορόφους, (οριζόντιας ιδιοκτησίας), δημιουργείται χωριστή κυριότητα επί ορόφου ή διαμερίσματος ορόφου και αναγκαστική συγκυριότητα, που αποκτάται αυτοδικαίως, κατ΄ ανάλογη μερίδα, επί του εδάφους και επί των μερών της οικοδομής που χρησιμεύουν στην κοινή χρήση όλων των οροφοκτητών. Οι ως άνω βα-σικές αρχές του θεσμού της, αρχές του θεσμού της οριζόντιας προκύπτουν σα-φώς από τις παραπάνω διατάξεις, οι οποίες όμως δεν προσδιορίζουν επαρ-κώς την έννοια του «ορόφου» και «δια-μερίσματος ορόφου». Από το πνεύμα, εν τούτοις, των διατάξεων για την οροφο-κτησία και ιδίως από το σκοπό τους – που, όπως προκύπτει και από την Ει-σηγητική Έκθεση του ν. 3741/1929, είναι η ευχερέστερη κάλυψη των στεγα-στικών αναγκών των πολιτών και η καθ΄ ύψος επέκταση των πόλεων – καθώς και από τα ερμηνευτικά πορίσματα εκ της κοινής πείρας και από τις σχετικές διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας (άρθρ. 11 του Γενικού Οικοδομικού Κα-νονισμού των ετών 1929, 1955 και 1973), συνάγεται ότι όροφος ή διαμέρισμα ορό-φου είναι το αναποχώριστο τμήμα της οικοδομής ή του ορόφου μετά των συ-στατικών του και του εντός αυτού (κυβι-κού) χώρου,

που περικλείεται τεχνικώς από κάτω, από τα πλάγια και από πά-νω, με τοίχους ή άλλα οικοδομικά στοι-χεία, ώστε να διαχωρίζεται σαφώς από τα λοιπά (διαιρετά ή αδιαίρετα) τμήματα της οικοδομής και να έχει αναχθεί σε συγκεκριμένο και ανεξάρτητο τμήμα αυτής, κατάλληλο προς χωριστή και αυτοτελή οικιστική εν γένει χρήση. Μόνο οι όροφοι και τα διαμερίσματα ορόφων, με την παραπάνω έννοια, καθώς και τα εξομοιούμενα από το νόμο με ορόφους υπόγεια και δωμάτια κάτω από τη στέγη (άρθρ. 1002 εδ. β΄ΑΚ και 1 παρ. 2 Ν. 3741/1929), μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να συσταθεί διαιρεμένη ιδιοκτησία επί ανοικτού χώρου, εκτός αν προβλέπεται στη συστατική της οροφοκτησίας πράξη ή σε μεταγενέστερη συμφωνία όλων των οροφοκτητών, που έχει μεταγραφεί νόμιμα, ότι ο χώρος αυτός πρόκειται να οικοδομηθεί, οπότε η σύσταση διαιρεμένης ιδι-οκτησίας αναφέρεται στους μελλοντικούς ορόφους ή διαμερίσματα και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της κατασκευής τους (άρθρ. 201 ΑΚ). Εξάλλου αν ληφθεί υπόψη ότι η θεσπιζόμενη με τα άρθρα 1002 ΑΚ και 1 του Ν. 3741/1929 αποκλειστική (χωριστή) κυριότη-τα επί ορόφου ή διαμερίσματος ορόφου αποτελεί την εξαίρεση του κανόνα «Superficies solo cedit» που έχει περιληφθεί στο άρθρο 1001 εδ. α΄του ΑΚ, οποιοδήποτε μέρος του όλου ακινήτου που δεν ορίστηκε έγκυρα, με το συστατικό της οροφοκτησίας τίτλο, ότι αποτελεί αντικείμενο της αποκλειστικής κυριότητας κάποιου συνιδιοκτήτη, υπάγεται αυτοδικαίως από το νόμο, στα αντικείμενα της αναγκαστικής συγκυριότητας επί του εδάφους και θεωρείται γι΄ αυτό κοινόκτητο και κοινόχρηστο μέρος του ακινήτου. Περαιτέρω, τα άρθρα 22 παρ. 9 κα ι32 παρ. 4 του ΝΔ 8/1973 «Περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού», όπως αντικαταστάθηκαν από τις παραγράφους 22 και 33 του άρθρου 1 του ΝΔ 205/1974, προέβλεψαν για πρώτη φορά την κατασκευή της οικοδομής επί υποστηλωμάτων για τη δημιουργία στο ισόγειο ανοικτού στεγασμένου χώρου που αφήνεται εξ ολοκλήρου κενός και χρησιμεύει για τη στάθμευση αυτοκινή-των. Ο κενός χώρος αυτός του ισογείου, που ονομάστηκε πυλωτή και αναφέρε-ται σε μεταγενέστερα νομοθετήματα ως «PILOTIS» (άρθρ. 1 παρ. 5 γ΄ Ν. 960/1979, όπως αντικ. με Ν. 1221/1981, 7 παρ. 1 περ. Αι΄ και 9 παρ. 10 ΓΟΚ/1985), είναι εξ ορισμού ανοικτός και συνεπώς ισχύουν γι΄ αυτόν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, δηλαδή η συμφωνία των οροφοκτητών να συστήσουν, σε τμήματα της πυλωτής που θα παραμείνουν ανοικτά, αυτοτελείς (διαιρεμένες ιδιοκτησίες), θα είναι άκυρη, ως αντι-κείμενη στις αναγκαστικού δικαίου δια-τάξεις που καθορίζουν τις θεμελιακές αρχές του θεσμού της οριζόντιας ιδιοκτησία (άρθρ. 174 ΑΚ) και συνακόλουθα τα τμήματα αυτά είναι κοινόκτητα και κοινόχρηστα. Αν όμως, προβλέπεται στην άνω συμφωνία ότι στα πιο πάνω τμήματα της πυλωτής θα κατασκευαστούν κλειστοί χώροι, δημιουργούνται έγκυρα διαιρεμένες ιδιοκτησίες στους περίκλειστους χώρους που θα κατασκευαστούν, παρά το γεγονός ότι η κατασκευή του επάγεται τυχόν υπέρβαση του ορίου κάλυψης ή του συντελεστή δόμησης και είναι πάντως αντίθετη προς τις ανωτέρω διατάξεις του ΓΟΚ/1973 που ορίζουν ότι ο χώρος της πυλωτής αφήνεται εξ ολοκλήρου κενός, αφού η παραβίαση των διατάξεων αυτών συνεπάγεται μόνο διοικητικές κυρώσεις και

δεν θίγει το κύρος της μεταξύ των οροφοκτητών συμφωνίας (ΟλΑΠ 583/1983). Σημειώνεται τέλος, ότι η προεκτεθείσα έννοια των διατάξεων για την οροφοκτησία, δεν είναι αντίθετη, αλλά επιβεβαιώνεται ουσιαστικά από τις ειδικές ρυθμίσεις των Ν. 960/1979 και 1221/1981 για τις θέσεις σταθμεύσεως αυτοκινήτων. Πράγματι, οι διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 5 εδ. α΄και β΄του Ν. 960/1979, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 1 του Ν. 1221/1981, προβλέπουν ότι για θέσεις σταθμεύσεως αυτοκινήτων που βρίσκονται σε στεγασμένους χώρους κτιρίου, το οποίο έχει υπαχθεί στο σύστημα της διαιρεμένης ιδιοκτησίας, κάθε θέση σταθμεύσεως αποτελεί διαιρεμένη ιδιοκτησία, της οποίας επιτρέπεται η αυτοτελής μεταβίβαση και σε τρίτους που δεν έχουν σχέση με το κτί-ριο. Με τις διατάξεις αυτές δηλαδή, αναγνωρίζεται χωριστή κυριότητα και επί των θέσεων σταθμεύσεως αυτοκινήτων που δεν είναι περίκλειστοι, αλλά απλώς στεγασμένοι, κατ΄ εξαίρεση του κανόνα ότι αντικείμενο διαιρεμένης ιδιο-κτησίας αποτελούν μόνο οι κλειστοί χώ-ροι ορόφων ή διαμερισμάτων. Ειδικά όμως για την πυλωτή, το τελευταίο εδά-φιο γ΄ της παραγράφου 5 του άνω άρθ-ρου ορίζει ότι οι δημιουργούμενες στην πυλωτή θέσεις σταθμεύσεως δεν μπο-ρούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαι-ρεμένης ιδιοκτησίας. Οι παραπάνω ρυθμίσεις και ιδίως αυτές των εδαφίων α΄ κα β΄, καθώς και εκείνη του εδαφίου γ΄, θα ήταν ασφαλώς περιττές, αν ήταν δυνατόν, με βάση τις ισχύουσες τότε διατάξεις να συσταθεί οριζόντια ιδιοκτησία επί ορισμένων ανοικτών χώρων του κοινού ακινήτου για να χρησιμοποιηθούν ως θέσεις σταθμεύσεως αυτοκινήτων. Ενόψει αυτών γίνεται φανερό ότι ο χώρος της πυλωτής ή ανοικτά τμήματα του χώρου αυτού δεν ήταν δυνατόν ούτε πριν από το Ν. 960/1979 και 1221/1981, να αποτελέσουν αντικείμενο διαιρεμένης ιδιοκτησίας και συνεπώς οι χώροι της πυλωτής ανήκαν και τότε στα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής, επί των οποίων μπορούσε μόνο να παραχωρηθεί, με τη συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία ή με μεταγενέστερη συμφωνία μεταξύ όλων των συνι-διοκτητών, δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως σε ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων της ίδιας οικοδομής (ΟλΑΠ 23/2000 ΕλλΔνη 42.58).

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες είναι κύριοι των κατωτέρω οριζοντίων ιδιοκτησιών – διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας που αποτελείται από υπό-γειο, ισόγειο (πυλωτή) και πέντε ορό-φους κτισμένης σε οικόπεδο που βρί-σκεται στη «Μέση Αγυιά» των Πατρών και στην οδό Λευκωσίας αρ. 9, έχει εμβαδόν 1.100 τ.μ. και συνορεύει κλπ. Ειδικότερα ο πρώτος και δεύτερη των εναγόντων είναι συγκύριοι του υπό στοι-χεία Α1 διαμερίσματος κλπ., ο τρίτος και η τέταρτη είναι συγκύριοι του υπό στοιχεία Δ1 διαμερίσματος κλπ.

Με την 36778/1976 πράξη συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας του συμβολαιογράφου Πατρών Χ. Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα, η οποία τροποποιήθηκε με τις 37868/1976 και 18470/1997 πράξεις των συμβολαιογράφων Πατρών Γ.Κ. και Κ. Σ. αντίστοιχα, που μεταγράφηκαν επίσης νόμιμα, η ως άνω πολυκατοικία υπήχθη από τον μοναδικό κύριο του οικοπέδου Χ. Κ. και διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3741/1929 και των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ. Την ανέγερση της οικοδομής ανέλαβαν οι εναγόμενοι – εργολάβοι με το σύστη-μα

της αντιπαροχής δυνάμει του 36265/1975 προσυμφώνου μεταβιβάσεως ποσοστών οικοπέδου εξ αδιαιρέτου και εργολαβικού του συμβολαιογράφου Πατρών Χ.Κ. Συμφωνήθηκε δε με τις ως άνω πράξεις μεταξύ του οικοπεδούχου και των εναγομένων ότι στον πρώτο θα περιέλθουν οι με στοιχεία Β4, Γ3 και Δ1 οριζόντιες ιδιοκτησίες, ενώ οι υπόλοιπες θα περιέλθουν στους εναγόμενους ως εργολαβικό αντάλλαγμα. Οι ανωτέρω αναφερόμενες οριζόντιες ιδιοκτησίες περιήλθαν κατά κυριότητα στους ενάγοντες από αγορά βάσει των συμβολαίων κλπ. Η προαναφερόμενη οικοδομή ανεγέρθηκε με την 2175/1975 άδεια οικοδομής της Πολεοδομικής Υπηρεσίας Πατρών με το σύστημα της αφέσεως του ισογείου χώρου ακάλυπτου (πυλωτή). Με βάση τη συστατική της οροφοκτησίας πράξη, ο ισόγειος όροφος αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο (πυλωτή) και περιλαμβάνει εκτός αυτού την κοινόχρηστη είσοδο, το κοινόχρηστο πλατύσκαλο, τον κοινόχρηστο χώρο του ανελκυστήρα, το κλιμακοστάσιο και τους λοιπούς κοινόχρηστους χώρους. Ειδικότερα, ο ενιαίος χώρος – πυλωτή αποτελεί οριζόντια ιδιοκτησία και συνορεύει ανατολικά κλπ., έχει εμβαδόν 436 τ.μ. και ποσοστό συνιδιοκτησίας στο οικόπεδο 20/1000. Επομένως, κατά τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του ΓΟΚ/1973 και του Ν. 3741/1929, και σύμφωνα με τα οριζόμενα στη μείζονα σκέψη, ο αφεθείς ελεύθερος και ακάλυπτος χώρος του ισογείου δεν μπορεί να αποτελέσει αυτοτελώς διαιρεμένη ιδιο-κτησία που να ανήκει σε έναν ή περισ-σότερους ιδιοκτήτες, αλλά ανήκει σε όλους τους οροφοκτήτες και συνεπώς συνεπώς και στους ενάγοντες κατά συγκυριότητα κατά το προαναφερόμενο ποσοστό συμμετοχής τους στα κοι-νόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικο-δομής. Έχουν δε όλοι οι ενάγοντες δικαί-ωμα χρήσης του χώρου, αυτού, τον οποίο χρησιμοποιούσαν κατά τον προο-ρισμό του. Ωστόσο οι εναγόμενοι τον Αύγουστο 1993 περιέφραξαν τον χώρο αυτό (πυλωτή) με δικτυωτό στορ, κιγκλι-δώματα και λευκά ηλεκτρικά ρολά και χρησιμοποιούν τμήμα αυτού ως χώρο στάθμευσης και το υπόλοιπο ως χώρο αποθήκευσης ξύλων, σιδερικών και συναφών υλικών, με αποτέλεσμα να παρακωλύονται οι ενάγοντες στη χρήση του χώρου αυτού και να παραβλάπτε-ται η αισθητική και υγιεινή της οικοδο-μής. Οι εναγόμενοι ισχυρίζονται, ότι είναι έγκυρη η σύμβαση μεταβίβασης της κυριότητας της πυλωτής ως οριζό-ντιας ιδιοκτησίας επειδή με βάση το άρ-θρο 37 της συστατικής της οροφοκτη-σίας πράξης (36778/1976 συμβόλαιο) προβλέπεται ότι ο χώρος της πυλωτής πρόκειται να οικοδομηθεί και συνεπώς έγκυρα δημιουργείται σ΄ αυτόν διαιρεμέ-νη ιδιοκτησία. Ο ισχυρισμός αυτός των εναγομένων είναι αβάσιμος κατ΄ ουσίαν. Και τούτο διότι, σύμφωνα με το παρα-πάνω άρθρο 37 της οροφοκτησίας, το ισόγειο της πολυκατοικίας – πυλωτή είναι από τις διαιρεμένες ιδιοκτησίες που περιέρχονται στους εργολάβους – εναγομένους και «θα δύναται να χρησι-μοποιηθεί ακωλύτως παρ΄ αυτών και ως επαγγελματική στέγη είτε και κατα-στήματα». Από το περιεχόμενο του πα-ραπάνω άρθρου συνάγεται, ότι με την πράξη συστάσεως οροφοκτησίας δεν ορίστηκε ότι η πυλωτή θα οικοδομηθεί, αφού δεν προσδιορίστηκαν σ΄ αυτή οι μελλοντικές οριζόντιες ιδιοκτησίες κατ΄ έκταση, όγκο, όρια και ποσοστό συνι-διοκτησίας στο οικόπεδο. Αντιθέτως, με την ως άνω πράξη (φύλλο 3 σελ. 2) ορί-στηκε, ότι η πολυκατοικία θα κατα-

σκευαστεί σύμφωνα με τα συνημμένα σχέδια, μεταξύ των οποίων και το σχέδιο κάτοψης του ισογείου ορόφου. Στο σχέδιο αυτό προβλέπεται ο χώρος του ισογείου είχε αφεθεί από τον αρχικό ιδιοκτήτη (οικοπεδούχο) ακάλυπτος και συνεπώς ανήκε στα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής. Περαιτέρω, οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι με βάση το άρθρο 37 της εργολαβικής συμβάσεως και της πράξης συστάσεως της οροφοκτησίας συμφώνησαν με τον μοναδικό οικοπεδούχο Χ. Κ. ότι το ισόγειο της οικοδομής (πυλωτή) θα περιέλθει ως εργολαβικό αντάλλαγμα σ΄ αυτούς προκειμένου να τον χρησιμοποιήσουν είτε ως επαγγελματική στέγη είτε ως καταστήματα. Ενόψει αυτού και λαμβανομένου υπόψη ότι είχαν στην κυριότητά τους τα υπό στοιχεία ΔΕ2 και Ε2 διαμερίσματα του τετάρτου και πέμπτου ορόφου της ίδιας πολυκατοικίας, η επίδικη σύμβαση για τη μεταβίβαση της κυριότητας της πυλωτής ισχύει κατά μετατροπή ως σύσταση δουλείας αποκλειστικής χρήσης του χώρου αυτού, την οποία θα ήθελαν τα μέρη αν γνώριζαν την ακυρότητα. Ο ισχυρισμός αυτός, του οποίου επιχειρείται η θεμελίωση στη διάταξη του άρθρου 182 ΑΚ, πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος, καθόσον οι εναγόμενοι δεν επικαλούνται ότι έγινε μεταγραφή της συσταθείσας τυχόν πραγματικής δουλείας χωριστής από τη μεταγραφή των περιελθουσών σ΄ αυτούς οριζοντίων ιδιοκτησιών (ΑΠ 558/1993 ΕλλΔνη 35.1539, ΑΠ 887/1976 ΝοΒ 25.342, ΕφΑθ 751/1994 ΕΔΠ 1994.194, ΕφΑθ 9017/1989 ΕλλΔνη 34.627). Αν ήθελε εκτιμηθεί, ότι με τον ισχυρισμό αυτό προβάλλουν ότι αν γνώριζαν την ακυρότητα της ανωτέρω δικαιοπραξίας ως εμπράγματης σύμβασης θα ήθελαν τη μετατροπή της ως σύμ-βασης δουλείας αποκλειστικής χρήσης του κοινόχρηστου χώρου της πυλωτής με βάση το άρθρο 13 παρ. 3 Ν. 3741/1929, τότε ο ισχυρισμός αυτός αορί-στως προτείνεται επειδή δεν προσδιορί-ζεται με σαφήνεια το είδος της χρήσης που θα συμφωνούσαν τα μέρη να ασκούν οι εναγόμενοι στην πυλωτή, αν γνώριζαν την ακυρότητα (ΕφΑθ 290/1998 αδημ.). Σε κάθε περίπτωση, ο εν λόγω ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατ΄ ουσίαν. Και τούτο διότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 37 της παραπάνω εργολαβικής σύμβα-σης, μεταξύ του οικοπεδούχου και των εναγομένων συμφωνήθηκε ότι το ισόγειο της πολυκατοικίας (πυλωτή) είναι από τις διαιρεμένες ιδιοκτησίες που περιέρχονται στους εργολάβους και θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ακωλύτως απ΄ αυτούς «και ως επαγγελματική στέγη είτε και καταστήματα εφόσον θα δύναται να χρησιμοποιηθεί ως τοιαύτη νομίμως». Από το περιεχόμενο της συμφωνίας αυτής συνάγεται ότι το είδος της χρήσης που συμφώνησαν τα μέρη ήταν η χρήση της πυλωτής μόνο ως επαγγελματικής στέγης και όχι οιουδήποτε είδους άλλη χρήση, για την οποία όμως έθεσαν ως αναγκαία προϋπόθεση να επιτρέπεται από το νόμο. Έτσι και ενόψει του ότι, σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, η πυλωτή αποτελεί εξ ορισμού ανοικτό στεγασμένο χώρο που ανήκει στα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής και δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί ως επαγγελματική στέγη, τα μέρη αν γνώριζαν την ακυρότητα δεν θα ήθελαν να παραχωρήσουν αποκλειστικά δικαίωμα οιουδήποτε είδους χρήσης της πυλωτής μόνο στους εργολάβους αφού το περιεχόμενο της βούλησης τους για ορισμένη και μόνο χρήση της πυλωτής

διατυπώθηκε συγκεκριμένα στον παραπάνω όρο του εργολαβικού, σε εκτέλεση του οποίου έγινε η μεταβίβαση.

936/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Δημήτριος Νίττας, Εφέτης**).
(Δικηγόροι: **Χρήστος Μούλιας, Χάρης Μπουγιούκος**).

Πολυκατοικία. Δαπάνες για κοινόχρηστα μέρη. Πότε αναζητούνται. Δαπάνες για νέα κατασκευή καθώς και για αποκατάσταση φθορών από την πλημμελή κατασκευή δεν ζητούνται νόμιμα από τον συνιδιοκτήτη.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 παρ.1 και 5 του Ν. 3741/1929, ο οποίος ρυθμίζει την ιδιο-κτησία κατ΄ ορόφους και ισχύει σύμφω-να με το άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, συνά-γονται τα εξής: 1) επί——— οικοδο-μής, επί της οποίας συνεστήθη οριζόντια ιδιοκτησία, αδιαίρετη είναι η ιδιοκτησία επί του εδάφους των θεμελίων, των πρω-τοτοίχων, της στέγης, των καπνοδόχων, των αυλών, φρέατων, ανελκυστήρων, βό-θρων, εγκαταστάσεων κεντρικής θέρμανσης και κάθε άλλου πράγματος, που χρησιμεύει για την κοινή χρήση των ιδιοκτητών. 2) Οι συνιδιοκτήτες μπορούν με κοινή συμφωνία τους, που περιλαμβάνεται στο κανονισμό πολυκατοικίας έχουσα εμπράγματη ενέργεια, να ρυθμίζουν τις μεταξύ τους υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που αφορούν στα κοινά πράγματα). 3) Εάν δεν υπάρχει τέτοια συμφωνία ο καθένας από τους συνιδιοκτήτες δικαιούται να κάνει χρήση των κοινοχρήστων πραγμάτων, προβαίνοντας στην επισκευή και ανανέωση τους, αρκεί να μην προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών και να μην μεταβάλει τον συνήθη προορισμό τους. 4) Ο καθένας από τους συνιδιοκτήτες υποχρεούται να συνεισφέρει στα κοινά βάρη κατά τον λόγο της αξίας του ορόφου ή του διαμερίσματος ορόφου επί του οποίου είναι κύριος και της αξίας της όλης οικοδομής. Ως «κοινά βάρη», στα οποία υποχρεούται να συμμετέχει ο κάθε συνιδιοκτήτης κατά των παραπάνω αναλογία, νοούνται όλες οι δαπάνες συντηρήσεως και επισκευής των κοινοχρήστων πραγμάτων, δηλαδή οι δαπάνες εκείνες που είναι αναγκαίες προκειμένου να αποκατασταθεί η ομαλή και σύμφωνα με τον προορισμό του λειτουργία του ήδη κατασκευασθέντος κοινού πράγματος, το οποίο υπέστη φθορές είτε λόγω της συνηθισμένης χρήσεως του, είτε λόγω της παρόδου του χρόνου, είτε εξ' άλλων γεγονότων. Επομένως, βασική προϋπόθεση για να γεννηθεί η υποχρέωση του συνιδιοκτήτη να συμμετάσχει στην παραπάνω δαπάνη είναι η προηγούμενη κατασκευή του πράγματος, το οποίο για οποιονδήποτε λόγο χρήζει συντηρήσεως, επισκευής και ανανεώσεως για να εκπληρώσει τον κοινόχρηστο προορισμό του κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις. Δαπάνες που δεν γίνονται για τον παραπάνω σκο-πό, αλλά για την εξ υπαρχής κατα-σκευή του κοινού πράγματος, δεν μπο-ρούν να αναζητηθούν από τον συνιδιοκτήτη με βάση τις παρατεθείσες διατά-

ξεις, εκτός και αν υπάρχει συμβατική δέσμευση των συνιδιοκτητών(βλ. Χρ. Κανέλλο, Η Οροφοκτησία σελ. 66, ΕφΑθ 5642/1985 ΕλλΔνη 26. 395, ΕφΠατρ. 624/1999 ΑχΝομ 16. 635) Στην προκειμένη υπόθεση, με την από 15-1-2004 αγωγή τους οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες ισχυρίστηκαν, κατ΄ εκτίμηση του δικογράφου τους, ότι με το 17892/1994 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Πατρών ΑΣ, που μεταγράφηκε νόμιμα, απέκτησαν ο πρώτος την ψιλή κυριότητα και η δεύτερη την επι-καρπία ενός διαμερίσματος με τα στοι-χεία Υ-3, που βρίσκεται στο υπόγειο της κειμένης στην Πάτρα και στην οδό Έλληνος Στρατιώτου αριθ, 81-83 πολυκατοικίας, η οποία έχει υπαχθεί στις διατάξεις περί οριζόντιας ιδιοκτησίας του Ν.3741/1929 και των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ. Ότι το παραπάνω διαμέ-ρισμα τους πλημμύρισε από όμβρια ύδατα του ακαλύπτου χώρου και της ταράτσας της πολυκατοικίας εξαιτίας της πλημμελούς κατασκευής του κοινό-χρηστου αγωγού αποχετεύσεως ομβρί-ων υδάτων και υπέστη σημαντικές φθο-ρές για την αποκατάσταση των οποίων απαιτούνται κ.λ.π. Ότι τη διαχείριση και συντήρηση των κοινοχρήστων μερών της οικοδομής έχει αναλάβει ο εναγόμενος. Ζήτησαν δε: α) να υποχρεωθεί ο εναγό-μενος, υπό την ιδιότητα του ως διαχει-ριστής της πολυκατοικίας, να προβεί στην κατασκευή νέου αγωγού αποχε-τεύσεως των όμβριων υδάτων και στην επισκευή των φθορών του διαμερί-σματος τους και στην περίπτωση αρνή-σεως αυτού να επιτραπεί στους ίδιους να προβούν στις ενέργειες αυτές με δι-κές τους δαπάνες και β) να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να τους καταβάλει το ποσό των 1.500 ευρώ, προς αποκατά-σταση της ζημίας που υπέστησαν, λό-γω των φθορών που προκλήθηκαν στο διαμέρισμα τους από την εισροή των όμβριων υδάτων και το ποσό των 3.000 ευρώ που απαιτείται για την επανακατασκευή του κοινόχρηστου αγωγού. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή, κατά το μέρος με το οποίο επιδιώκεται να υποχρεωθεί ο εναγόμενος, ως διαχειριστής, να προβεί στην εξ υπαρχής κατασκευή κοινοχρήστου μέρους της οικοδομής, άλλως να καταβάλει τη σχετική δαπάνη, δεν είναι νόμιμη, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην αρχή της παρούσας, αφού κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, πρόκειται για νέα κατασκευή, για την οποία πρέπει να υπάρχει συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών. Εξάλλου, η αγωγή και κατά το μέρος που επιδιώκεται η αποκατάσταση των επικαλουμένων βλαβών και φθορών του διαμερίσματος των εναγόντων, που οφείλονται, κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, σε πλημμελή συντήρηση του οφειλομένη σε υπαιτιότητα (αμέλεια) του εναγομένου- διαχειριστή, δεν είναι νόμιμη, για τους ίδιους με τους προεκτεθέντες λόγους. Κατά συνέπεια, η αγωγή πρέπει

949/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Στέλιος Μπιτσώρης, Χριστόφορος Σαράκης**).

Πολυκατοικία. Συνιδιοκτήτες. Αποτελούν ένωση προσώπων(107 ΑΚ). Η ένωση αυτή

παρίστανται στο δικαστήριο (αν και δεν αποτελούν σωματείο) δια του προσώπου στο οποίο έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεων(64 παρ. 3 ΚΠολΔ).Με το κανονισμό της οροφοκτησίας οι σχέσεις(δικαιώματα και υποχρεώσεις) μεταξύ των συνιδιοκτητών οι οποίες εκλέγουν διαχειριστή με σχετική απόφαση που προσβάλλεται μέσα στην αποσβεστική προθεσμία των έξι μηνών(101ΑΚ) με αγωγή και όχι ένσταση ή παρεπιμπτόντως. Ο διαχειριστής πρέπει να αποδεικνύει το νόμιμο διορισμό του. Βάρη συνιδιοκτητών. Αν δεν υπάρχει συμφωνία ρύθμισης τότε κατανέμονται μεταξύ τους ανάλογα με την αξία του ορόφου ή διαμερίσματος και μάλιστα κατά τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας τους. Περιστατικά. Απαλλαγή από δαπάνες. Παραγραφή σε

Κατά το άρθρο 62ΚΠολΔ έχουν την ικανότητα να είναι διάδικοι και ενώσεις προσώπων προς επιδίωξη σκοπού και αν δεν αποτελούν σωματείο. Οι ενώσεις αυτές, καίτοι στερούμενες νομικής προσωπικότητας, παρίστανται στο δικαστήριο δια των προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση υποθέσεων τους (άρθ. 64 παρ. 3 ΚΠολΔ).Από τις διατάξεις των άρθ.1,2 παρ. 1,3,4 και 13 ν.3741/1929, και 1002, 1117 ΑΚ προκύπτει επίσης ότι, υπό τους όρους των άρθ. 4 και 13 του άνω νόμου, όλοι οι συνιδιοκτήτες οικοδομής, που υπάγεται στις διατάξεις της κατ΄ ορόφους ιδιοκτησίας, μπορούν να ρυθμίσουν με συμ-φωνίες τους, που αποτελούν τον κανο-νισμό της οροφοκτησίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους τόσο στα κοι-νά μέρη που θα καθορίσουν, όσο και στις διαιρεμένες ιδιοκτησίες, κατά πα-ρέκκλιση των διατάξεων του νόμου αυ-τού, που αποτελούν ενδοτικό δίκαιο και ισχύουν μόνο ελλείψει αντίθετων συμβα-τικών ρυθμίσεων. Με τον ίδιο τρόπο μπο-ρούν να ορίσουν ένα πρόσωπο ως δια-χειριστή της οικοδομής και να καθο-ρίσουν με τον ανωτέρω κανονισμό πως θα διορίζεται ο διαχειριστής αυτός (πό-τε, για ποίο διάστημα, με ποια πλειο-ψηφία) από τις γενικές συνελεύσεις και τις παρεχόμενες εξουσίες του, μεταξύ των οποίων είναι και αυτές της εκτέλε-σης εργασιών συντήρησης των κοινών μερών, της κατανομής των δαπανών και των βαρών και της είσπραξης τους. Η τυχόν ακυρότητα της αποφάσεως αυτής της γενικής συνέλευσης των συνιδιοκτη-τών για την εκλογή διαχειριστή, πρέπει να προσβάλλεται, μέσα στη αποσβε-στική προθεσμία των έξι (6) μηνών, που ορίζει το άρθ. 101 ΑΚ προκειμένου περί αποφάσεων γενικής συνελεύσεως με-λών σωματείου, κατ΄ ανάλογη εφαρμο-γή, με αγωγή και όχι κατ΄ ένσταση ή παρεμπιπτόντως (βλ. Γεωργιάδη- Στα-θόπουλου Αστικός Κώδικας, αρθ. 101 αριθ. 7 και άρθ. 1117 αριθ. 19), εκτός αν δεν φέρει η απόφαση αυτή τα εξωτε-ρικά γνωρίσματα μιας τέτοιας απόφα-σης. Δεν περιλαμβάνεται, όμως, στην τελευταία αυτή εξαίρεση η απόφαση της γενικής συνέλευσης των συνιδιοκτη-τών, της οποίας το ελάττωμα αφορά το απαιτούμενο από το κανονισμό για τη λήψη της ποσοστό απαρτίας και πλειο-ψηφίας, ή συνδέεται με τη συμμετοχή στην ψηφοφορία προσώπου που δεν είχε δικαίωμα, όταν ή ψήφος επηρέασε βάσιμα ή ήταν δυνατό να επηρεάσει το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας(ΑΠ 1489/1999 και ΕφΑθ 228/2005 οπ. παρ.). Το διοριζόμενο ως διαχειριστής πρόσω-πο αποκτά την ιδιότητα του αυτή από τη στιγμή της αποδοχής του διορισμού του και κατά τη διάρκεια της θητείας του δεν είναι επιτρεπτή η

ενέργεια δια-χειριστικών πράξεων, που αφορούν τα κοινά της συνιδιοκτησίας από άλλους συνιδιοκτήτες κατά τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 2 και 5 εδ. α΄ Ν. 3741/1929, εφόσον αυτές έχουν ανατεθεί στο διαχειριστή, εκτός αν υπάρχει επείγου-σα περίπτωση ή επικείμενος κίνδυνος κατ΄ άρθρο 788 παρ. 2 ΑΚ. Ο κατά τα ανωτέρω διοριζόμενος διαχειριστής της πολυκατοικίας, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στον Κανονισμό, ως εντολοδόχος εκπροσωπεί αυτούς κατά τη διάρκεια της θητείας του ενώπιον κάθε δικαστηρίου παριστάμενος ως ενάγων ή εναγόμενος προκειμένου για υποθέσεις, που σχετίζονται με τη διαχείριση της πολυκατοικίας, δυνάμενος να ενάγει συνιδιοκτήτη ή εναχθεί απ΄ αυτόν για κάθε διαφορά από τη σχέση συνιδιοκτησίας. Συνεπώς η κατά τα άνω διαχειριστική εξουσία του νομίμως διορισμένου διαχειριστή αποτελεί προαπαιτούμενο στοιχείο της νομιμοποιητικής εξουσίας αυτού ενώπιον του δικαστηρίου ως ενάγοντος ή εναγομένου και έτσι ο ενάγων υπό την ιδιότητα του ως διαχειριστής πολυκατοικίας πρέπει να αποδεικνύει το νόμιμο διορισμό του και τις πα-ρασχεθείσες εξουσίες του(ΕφΑθ 6371/2005 ΕλλΔνη 47.602, ΕφΑθ 2083/1994 ΕΔΠ 1994. 217). Αποδείχθηκαν τα ακό-λουθα. Δυνάμει της από 10.5.1998 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των συνιδιοκτητών της υπαγόμενης στο Ν. 3741/1929 πολυκατοικίας που βρί-σκεται επί της οδού Χαβέλα αρ. 9 στην πόλη και Δήμο Αγρινίου, ο εφεσίβλητος – ενάγων διορίστηκε νόμιμα σύμφωνα με το άρθρο 14ο του υπ΄ αρ. 44316/5.6.1979 συμβολαίου σύστασης οριζο-ντίου ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας του συμβολαιογράφου Αγρινίου ΚΜ, που νόμιμα μεταγράφηκε, όπως αυτός συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με τη νομίμως μεταγραφείσα υπ΄ αρ. 50.049/11.10.1982 πράξη του ιδίου ως άνω συμβολαιογράφου, εκ νέου διαχειριστής της προαναφερό-μενης πολυκατοικίας, ενώ η κλήση των συνιδιοκτητών προκειμένου να λάβουν μέρος σ΄ αυτή έγινε με θυροκόλληση της εγγράφου προσκλήσεως από τον ίδιο ως απερχόμενο τότε, διαχειριστή στην εξώθυρα και το ασανσέρ της ανω-τέρω πολυκατοικίας, όπως παγίως συνηθιζόταν, η δε παρεχόμενη εξουσία αυτού ως διαχειριστή ήταν η προβλεπόμένη από το άρθρο 19ο του προαναφερθέντος συμβολαίου. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 4 παρ.Ι, 5 εδ. β΄ και 13 παρ. 1 Ν.3741/1929 προκύπτει ότι μεταξύ των εκατέρωθεν δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ή βαρών των συνιδιοκτητών κοινής οικοδο-μής, διαιρεμένης κατ΄ ορόφους ή μέρη αυτών, τα οποία ελλείψει συμφωνίας τους επιβάλλονται σ΄ αυτούς με βάση την αξία του ορόφου ή διαμερίσματος, που είναι κύριοι, περιλαμβάνεται και η συμμετοχή καθενός από τους συνιδιο-κτήτες στη δαπάνη συντηρήσεως και λειτουργίας της κεντρικής θερμάνσεως και συνεπώς η σύμβαση με την οποία απαλλάσσεται κάποιος συνιδιοκτήτης από την πιο πάνω δαπάνη, ως άγουσα στη μεταβολή εκατέρωθεν υποχρεώ-σεων των συνιδιοκτητών, πρέπει να γίνει με κοινή συμφωνία όλων υποβαλλόμενη στο συμβολαιογραφικό τύπο και μεταγγραφή (ΑΠ 900/1999 ΕλλΔνη 41.132). Εξάλλου αν δεν καταρτίστηκε ο προβλεπόμενος από τον κανονισμό πίνακας για την κατανομή δαπανών της κεντρικής θέρμανσης με βάση την συναπτόμενη κατά τα ανωτέρω συμφωνία των συγκυ-

ριών, ή ο πίνακας που καταρτίστηκε δεν έλαβε υπόψη για τον προσδιορισμό της ποσοστιαίας επιβάρυνσης κάθε ιδιοκτησίας τα καθοριζόμενα στον κανονισμό κριτήρια ή έλαβε υπόψη και άλλα κριτήρια, είναι άκυρος και δεν δεσμεύει τους συνιδιοκτήτες, εκτός αν εγκριθεί με συμπληρωματική δήλωση όλων περιβαλλόμενη σε συμβολαιογραφικό τύπο και μεταγραφόμενη, ενώ αν δεν γίνουν οι παραπάνω διατυπώσεις, τότε η κατανομή θα γίνει κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 εδ. β΄ Ν. 3741/1929 με βάση την αξία του ορόφου ή διαμερίσματος κάθε ιδιοκτήτη, όπως αυτή υπάρχει κατά το χρόνο που επιχειρεί-ται η σχετική διαδικαστική πράξη, ώστε να υπάρχει έννομο συμφέρον κατ΄ άρθρο 68 ΚΠολΔ (ΑΠ 1016/2005 ΕλλΔνη 46.1088. ΕφΑθ 5481/2004 ΕλλΔνη 46.845), έτσι δε πρέπει να προσδιορίζεται με αντικειμενικά κριτή-ρια ή αξία της όλης οικοδομής και κάθε οριζόντιας ιδιοκτησίας, ώστε από το συσχετισμό τους να καθορίζεται η πο-σοστιαία συμμετοχή κάθε ιδιοκτήτη στις δαπάνες θερμάνσεως (ΑΠ 702/1987 ΕΔΠ 1989/98).Επομένως στις περιοχές όπου ισχύει το σύστημα της αντικειμενι-κής αξίας των ακινήτων για τον προσδιορισμό της ποσοστιαίας συμμετοχής κάθε ιδιοκτήτη στις δαπάνες κεντρικής θέρμανσης λαμβάνεται υπόψη η αντικειμενική αξία της ιδιοκτησίας του και των άλλων οριζοντίων ιδιοκτησιών της πολυκατοικίας, όπως αυτή καθορίζεται από τους επί μέρους νόμιμους συντελεστές (ΕφΑθ 5239/1996 ΕλλΔνη 39.661). Συνεπώς με βάση τα προεκτεθέντα στη ανωτέρω μείζονα σκέψη οι 4ος, 6ος και 7ος λόγοι της κρινόμενης εφέσεως ότι οι εκκαλούσες δεν είχαν υποχρέωση συνεισφοράς τους στις δαπάνες του ανε-λκυστήρα και της θερμάνσεως, διότι δεν χρησιμοποιούσαν τον πρώτο, ούτε είχαν θερμαντικά σώματα, ούτε τοποθετή-θηκαν ποτέ τέτοια, ότι επί 23 έτη δεν τους ζητήθηκε κάτι τέτοιο δημιουρ-γώντας τους έτσι πεποίθηση ότι δεν θα ασκηθεί εναντίον τους αγωγή για κατα-βολή οποιωνδήποτε κοινοχρήστων δα-πανών και ότι η αξία των επίδικων ορι-ζόντων ιδιοκτησιών τους έπρεπε να υπολογισθεί με βάση τα ισχύοντα το έτος 1979, άλλως το έτος 1996, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι και η εκκα-λούμενη δεν έσφαλε, αλλά ορθά ερμή-νευσε και εφάρμοσε το νόμο απορρίπτοντας τους σχετικούς ισχυρισμούς. Σύμφωνα με το άρθρο 250 αρ. 17ΑΚ σε πέντε χρόνια παραγράφονται οι αξιώσεις των κάθε είδους μισθών, των καθυστερούμενων προσόδων, συντάξεων, διατροφής και κάθε άλλης παροχής που επαναλαμβάνεται περιοδικά. Στις προβλεπόμενες από τη διάταξη αυτή αξιώσεις περιλαμβάνεται και η κατά του κυρίου διαιρεμένης ιδιοκτη-σίας πολυόροφης οικοδομής αξίωση καταβολής των κατά τον κανονισμό συνιδιοκτησίας και το άρθρο 5 εδ. β΄ Ν. 3741/1929 αναλογουσών στην ιδιοκτησία αυτή δαπανών των κοινοχρήστων χώρων, αφού και η ανωτέρω αξίωση έχει αντικείμενο περιοδικώς, καθ΄ ορισμένα χρονικά διαστήματα, επαναλαμβανόμενη παροχή, διαφόρου, ενδεχομένως εκάστοτε ύψους, αλλά σαφώς καθορισμένου εκ των προτέρων περιεχομένου και δεν διατελεί ως προς τη γένε-ση και την ύπαρξη της από κάποια αί-ρεση, αλλά παράγεται με μόνη την πά-ροδο του υπό του νόμου ή της βούλησης των συναλλαγέντων τεταγμένου αναγ-καίου χρόνου(ΑΠ 330/1985 ΝοΒ 34.73, ΕφΑθ 428/2002 ΕλλΔνη 44.230). Η πενταετής αυτή παραγραφή αρχίζει κατ΄ άρθρο 253 ΑΚ

μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο συμπίπτει η έναρξη της, όπως η τελευταία ορίζεται στα άρθρα 251 και 252 ΑΚ. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει, η ένδικη από 3.10.2003 αγωγή κατατέθηκε την 4.11.2003 και επιδόθηκε αυθημερόν (βλ.σχετική επισημείωση του αρμοδίου δικ. επιμελητή ΧΑ) με αποτέλεσμα τα αγωγικά κονδύλια κοινοχρήστων δαπανών (συμπεριλαβανομένων εκείνων της θέρμανσης) για τα έτη 1996 και 1997 να είναι παραγεγραμμένα, εφόσον παρήλθε από του τέλους εκάστου πιο πάνω έτους(31.12) μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής η προβλεπόμενη πενταετία για την παραγραφή κάθε σχετικής αξίωσης, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην ανωτέρω μείζονα

1106/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλκαίος Βγενόπουλος, Γιάννης Κόττας**).

Πολυκατοικία. Δαπάνες επισκευής προσόψεως. Κανονισμός με πίνακες για δαπάνες που δεν προβλέπουν τρόπο (ποσοστό) κατανομής των δαπανών επισκευής των κοινόχρηστων μερών της οικοδομής και ειδικότερα των εξωτερικών τοιχωμάτων και των προσόψεων του κτιρίου. Βαρύνονται και οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων με το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου. Τρόπος καθορισμού. Περιστατικά.

……..Στον συνημμένο στον κανονισμό της ειρημένης πολυκατοικίας αναλογικό πίνακα δαπανών περιέχονται μόνον δύο στήλες αναλογίας δαπανών οι οποίες δεν αφορούν τα ισόγεια καταστήματα (και τις αποθήκες), όπως εν προκειμένω, ήτοι στήλη αναλογίας λειτουργικών δαπανών της οικοδομής, που κατά το προαναφερθέν άρθρο 20 εδ. β΄ και γ' του κανονισμού βαρύνουν μόνο τα διαμερίσματα, και στήλη συντελεστή δαπανών για τη λει-τουργία του ανελκυστήρα, υπάρχει κε-νό στην ως άνω συμφωνία σχετικά με τον τρόπο (ποσοστό) κατανομής των δα-πανών επισκευής των κοινόχρηστων με-ρών της οικοδομής και ειδικότερα των εξωτερικών τοιχωμάτων και των προ-σόψεων που ενδιαφέρουν εδώ. Για την ανεύρεση επομένως της αληθούς βουλήσεως των μερών και προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της δικαιοπραξίας (συμφωνίας) παρίσταται ανάγκη προσφυγής στους ερμηνευτικούς κανόνες των άρθρων 173 και 200 του ΑΚ, το πρώτο από τα οποία ορίζει ότι κατά την ερμηνεία της δήλωσης βουλήσεως αναζητείται η αληθής βούληση χωρίς προσήλωση στις λέξεις, το δε δεύτερο ότι οι συμβάσεις ερμηνεύονται όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη(βλ. αντί πολλών ΑΠ 337, 329/2006 ΕλλΔ 47.782-783). Το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπ΄ όψιν τα συμφέροντα των μερών και κυρίως της ενάγουσας, ως εκπρο-σώπου των συνιδιοκτητών που υπο-βλήθηκαν στη σχετική δαπάνη και στους οποίους αποβλέπει να προστατεύσει ο ερμηνευόμενος όρος, τον δικαι-οπρακτικό σκοπό της ρυθμίσεως και των εν λόγω δαπανών, τις συνήθειες και τις συνθήκες υπό τις οποίες έγιναν οι δηλώσεις βουλήσεως των συμβαλ-

λομένων και τη φύση της συγκεκριμένης σύμβασης (βλ. ΑΠ 337,329/2006 ενθ΄ ανωτ), κρίνει ότι κατά την αληθή βούληση των μερών, τη δηλωθείσα στην περιεχόμενη στον ως άνω κανονισμό συμφωνία που προαναφέρθηκε, ερμηνευόμενη όπως απαιτεί η καλή πίστη, ήτοι η συμπεριφορά που επιβάλλεται στις συναλλαγές κατά την κρίση χρηστού και εχέφρονα ανθρώπου, νοούμενη αντικειμενικά, αφού ληφθούν υπό-ψη και τα συναλλακτικά ήθη, ήτοι οι συνηθισμένοι στις συναλλαγές τρόποι ενέργειας (ΑΠ 337,329/2006 ενθ'ανωτ.), οι εξεταζόμενες δαπάνες κατανέμονται μεταξύ των οροφοκτητών της οικοδομής ανάλογα με το ποσοστό της συγκυ-ριότητας της κάθε ιδιοκτησίας επί του οικοπέδου της οικοδομής, όπως το ποσοστό αυτό προσδιορίζεται στην προηγούμενη από τις προαναφερθείσες στήλη του συνημμένου αναλογικού πίνακα δαπανών, νοουμένου ότι στα προρρηθέντα άρθρα 3 εδ. β΄ και 20 εδ. α΄ του κανονισμού μετά τις λέξεις «ποσοστών» και «ποσοστόν», αντίστοιχα, ηθελήθη η λέξη «συνιδιοκτησίας», ήτοι συγκυριότητας εκάστης ιδιοκτησίας επί του οικοπέδου, όπως το ποσοστό αυτό προσδιορίζεται στην προηγούμενη, ως άνω, στήλη του συνημμένου στον κανονισμό πίνακα αναλογίας βαρών (δαπανών), τα ποσοστά δε της συγκυριότητας της ιδιοκτησίας του εναγομένου επί του οικοπέδου της οικοδομής ανέρχονται, σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα (στήλη «ποσοστόν ιδιοκτησίας οικοπέδου»), σε 10/1000 το ποσοστό της απο-θήκης και 36/1000 το ποσοστό του κα-ταστήματος, και συνολικά σε 46/1000 επί του οικοπέδου της οικοδομής.

1165/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Χρήστος Παπαδημητρίου, Σωτήριος Αμούργης**).

Πολυκατοικία. Βιβλία διεκδικήσεων. Αγωγή. Οι διενέξεις μεταξύ των συνιδιοκτητών που απορρέουν από τη σχέση της οροφοκτησίας υπάγονται (άρθρο 17 παρ. 2 ΚΠολΔ) στην υλική αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και δικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 648επ. του ΚΠολΔ. Όχι όμως διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών που σχετίζονται με τα όρια της νομής ή της κυριότητας ή άλλων εμπράγματων δικαιωμάτων που πηγάζουν από τη σχέση της οροφοκτησίας, Αγωγή συνιδιοκτητών εναντίον άλλου συνιδιοκτήτη για την αμφισβητούμενη συγκυριότητα σε πράγματα που απορρέουν από τη συγκυριότητα (ακάλυπτοι χώροι).Εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. Περιστατικά.

Με την από 14-3-2004 αγωγή του, την οποία άσκησε ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, ο ενάγων και ήδη εκκαλών ισχυρίστηκε τα ακόλουθα: Ότι με την αναφερόμενη σ΄ αυτή δημόσια διαθήκη του, που δημοσιεύτηκε νόμιμα, ο πατέρας αυτού και του εναγομένου και ήδη εφεσιβλήτου Ι.Τ, που πέθανε κατά το έτος 1983, εγκατέστησε αυτόν (ενάγοντα) και τον εναγόμενο κληρονόμους του επί του περι--γραφομένου σ΄ αυτή (αγωγή) ακινήτου

(οικοπέδου με διώροφη παλαιά οικία και ισόγεια κουζίνα) και συνέστησε με αυτή (διαθήκη) οριζόντιες ιδιοκτησίες επί του ακινήτου αυτού, οι οποίες πε-ριήλθαν σ΄ αυτόν (ενάγοντα) και τον ενα-γόμενο ότι έχουν καταστεί συγκύριοι, κατ' ίσα ιδανικά μέρη, των ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου και ότι ο εναγό-μενος αμφισβητεί το δικαίωμα συγκυ-ριότητας αυτού (ενάγοντος) και το δικαί-ωμα του της σύγχρησης: α)επί του τμή-ματος του ακάλυπτου χώρου του οικο-πέδου, το οποίο (τμήμα) έχει εμβαδό 38,01 τμ, με την τοποθέτηση σ' αυτό τραπεζιών και άλλων αντικειμένων, που αποκλείει τη δυνατότητα πρόσβασης του στη συνιδιοκτησία του και με τον ισχυρισμό του ότι μόνο αυτός (εναγό-μενος) δικαιούται να χρησιμοποιεί το τμήμα αυτό ακινήτου και β) επί του τμή-ματος του ακάλυπτου χώρου του οικο-πέδου, το οποίο(τμήμα) έχει εμβαδό 124,29 τ.μ, με την ανέγερση σ΄ αυτό ισόγειου κτίσματος (αποθήκης), με την τοποθέτηση σ΄ αυτό ξύλων και διά-φορων άλλων αντικειμένων, με την καλ-λιέργεια κηπευτικών στον υπόλοιπο χώρο του τμήματος και με τον ισχυρισμό ότι μόνο αυτός (εναγόμενος) δικαιούται να χρησιμοποιεί το τμήμα αυτό ακινή-του. Μετά από αυτά, ο ενάγων ζήτησε, κατά την εκτίμηση του δικογράφου της αγωγής του:α) να αναγνωριστεί ότι είναι συγκύριος, κατά το ½ εξ αδιαιρέτου ιδανικό μερίδιο, των προαναφερόμενων δύο τμημάτων ακινήτου, β) να υποχρεω-θεί ο εναγόμενος αφενός μεν να άρει την προσβολή του προαναφερόμενου δικαιώματος του με την κατεδάφιση του κτίσματος (αποθήκης) και την απομά-κρυνση των προαναφερόμενων αντικει-μένων από αυτά (τμήματα ακινήτου), αφετέρου δε να παραλείπει στο μέλλον κάθε πράξη προσβολής με την παρε-μπόδιση της σύγχρησης των τμημάτων αυτών ακινήτου και γ) να απειληθεί κατά του εναγομένου χρηματική ποινή υπέρ αυτού (ενάγοντος) και προσωπική κράτηση για κάθε παράβαση αυτού στο μέλλον. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστή-ριο απέρριψε, με την προσβαλλόμενη απόφαση του, την αγωγή αυτή, ως απαράδεκτη γιατί δεν έχει εγγραφεί στα βιβλία διεκδικήσεων. Κατά της από-φασης αυτής παραπονείται ο ενάγων, με την κρινόμενη έφεση του, με την οποία ζητάει να εξαφανιστεί η προ-σβαλλόμενη απόφαση, γιατί το Πρω-τοβάθμιο Δικαστήριο δεν εφάρμοσε ορθά το νόμο, και να γίνει δεκτή η αγω-γή του. Από τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ.1 και 5 του Ν.3741/1929, που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, προκύπτει ότι το εμπράγματο δικαίωμα καθενός από τους ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερι-σμάτων δεν περιορίζεται μόνο επί της διαιρεμένης (χωριστής) ιδιοκτησίας του, αλλά επεκτείνεται εξ αδιαιρέτου επί των κοινόκτητων μερών της οικοδομής. Από το δικαίωμα αυτό του ιδιοκτήτη οριζό-ντιας ιδιοκτησίας απορρέουν και αξιώ-σεις του για παράλειψη ή εκτέλεση ενεργειών από άλλο συνιδιοκτήτη ορι-ζόντιας ιδιοκτησίας ιδιαίτερα όταν αυτός κάνει χρήση της διαιρεμένης ιδιοκτησίας ή προβαίνει σε ενέργειες στη δική του ιδιοκτησία κατά τρόπο που υπερβαίνει τα νόμιμα όρια και αντιβαίνει στο νόμο ή στους περιορισμούς που έχουν συμ-φωνηθεί με συστατική πράξη. Οι διενέ-ξεις μεταξύ των συνιδιοκτητών, που απορρέουν από τη σχέση της οροφο-κτησίας, υπάγονται, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ.2 του ΚΠολΔ, στην υλική αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδι-κείου, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και δικά-ζονται με τη διαδικασία των άρθρων 648

επ. του ΚΠολΔ. Δεν αποτελούν, όμως, απλές διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών ορόφων ή διαμερισμάτων, υπαγόμενες στην προαναφερόμενη αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου, εκείνες που σχετίζονται με τα όρια της νομής ή της κυριότητας ή των άλλων εμπράγματων δικαιωμάτων που πηγάζουν από τη σχέση οροφοκτησίας. Κατά συνέπεια, δεν υπάγεται στην προαναφερόμενη διαδικασία η αξίωση συνιδιοκτήτη, η οποία φέρει το χαρακτήρα αναγνωριστικής της κυριότητας αγωγής ή αρνητικής, και με την οποία επιδιώκεται η αναγνώριση της συγκυριότητας επί κοινόκτητου μέρους της οικοδομής ή η άρση της προσβολής αυτής (συγκυριότητας) που έγινε από άλλο συνιδιοκτήτη, εφόσον τα δικαιώματα αυτά αμφισβητούνται από τον τελευταίο (βλ. ΑΠ 1372/1997 ΕΔΠ 1998 σελ, 27, ΕφΑθ 6533/1991 ΕλλΔ/νη 33.391). Πε-ραιτέρω, αν ο ιδιοκτήτης οριζόντιας ιδιο-κτησίας προσβάλλεται από συνιδιοκτήτη στις εξουσίες του που απορρέουν από τη συγκυριότητα του στα κοινόκτητα μέρη, έχει εναντίον του προσβολέα, όσον αφορά την έκταση της ιδανικής του μερίδας, την προστασία που έχει σε ανάλογη περίπτωση ο συγκύριος, δηλαδή τη διεκδικητική αγωγή στην περίπτωση της αποβολής του, την αρνητική αγωγή στην περίπτωση της προσβολής με άλλο τρόπο εκτός από αφαίρεση ή κατακράτηση του πράγματος και την αναγνωριστική αγωγή στην περίπτωση της αμφισβήτησης (βλ. ΑΠ 115/2003 ΕλλΔ/νη 44.494, ΑΠ 1450/1983 ΝοΒ 32.1201, ΕφΠειρ 80/1996 ΕλλΔ/νη 37.1158). Με την αρνητική αγωγή μπο-ρεί να σωρευτεί η αναγνωριστική αγωγή για την κυριότητα του ενάγοντος (Παπα-δόπουλος: Αγωγές εμπράγματου δι-καίου (1989) παρ. 155 αρ.4 σελ. 371). Τέλος, αναγνωριστική και η αρνητική αγωγή, που αφορούν ακίνητο, εγγράφονται στα βιβλία διεκδικήσεων (Απ. Γεωργιάδης:Εμπράγματο δίκαιο (1991) παρ. 62V 4 αρ.29 σελ.630, Κεραμεύς-Κονδύλης-Νίκας: ΕρμΚΠολΔ άρθρ. 220 αρ. 7 σελ. 476, Παπαδόπουλος:ό.π. παρ. 138 αρ. 5 σελ. 346-347 και παρ.155 αρ.10 σελ. 372).Στην προκειμένη περίπτωση, ενόψει του εκτιθέμενου στην προηγούμενη σκέψη της απόφασης αυτής περιεχομένου της αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε ή προσβαλλόμενη απόφαση, γίνεται φανερό ότι με αυτή (αγωγή) επιδιώκεται η προστασία της συγκυριότητας του ενά-γοντος επί κοινόκτητων, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, μερών του οικο-πέδου και όχι η επίλυση διαφοράς που αφορά την εφαρμογή της πράξης σύστασης της διαιρεμένης (χωριστής) ιδιοκτησίας, ούτε η προστασία της σύγχρησης απλώς κοινόκτητων μερών του οικοπέδου, αφού με σαφήνεια ζητείται με το πρώτο αίτημα, η αναγνώριση της συγκυριότητας επί κοινόκτητων, σύμ-φωνα με τους ισχυρισμούς του ενάγοντος, μερών του οικοπέδου, η οποία, σύμφωνα με τους ίδιους ισχυρισμούς, αμφισβητείται από το εναγόμενο. Ειδικότερα, στο δικόγραφο της αγωγής αυ-τής, έχουν σωρευτεί αντικειμενικά αναγνωριστική αγωγή της συγκυριότητας του ενάγοντος στα επίδικα κοινόκτητα, κατά τους ισχυρισμούς του, τμή-ματα του οικοπέδου και αρνητική αγω-γή. Κατά συνέπεια, η αγωγή αυτή έπρε-πε να εγγραφεί στα βιβλία διεκδική-σεων, σύμφωνα με το άρθρο 220 παρ.1 του ΚΠολΔ.

1269/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Οικονόμου, Παύλος Αναγνωστόπουλος**).

Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα είναι όσα αναφέρονται ενδεικτικώς στο ν. 3741/1929 αλλά και όσα χαρακτηρίσθηκαν τέτοια από τον Κανονισμό που δεσμεύει τους συνιδιοκτήτες αλλά και τους διαδόχους της. Με τον Κανονισμό έγκυρα τίθενται περιορισμοί και απαγορεύσεις των αποκλειστικών κυριοτήτων πέραν των περιλαμβανομένων στα άρθρα 3 παρ. 1 και 5 ν. 3741/1929, οι οποίοι δεν καταργούνται, ούτε από αχρησία, ούτε από κατ΄ επανάληψη παραβίαση τους έστω και αν ούτε παραβλάπτεται η χρήση άλλων ιδιοκτητών ούτε μειώνεται η ασφάλεια των ιδιοκτητών ή του οικοδομήματος ούτε μεταβάλλεται ο συνήθης προορισμός. Κατάχρηση δικαιώματος. Πότε εφαρμόζεται στην παράβαση του κανονισμού. Τοποθέτηση καμινάδας σε εξωτερικό τοίχο της πολυκατοικίας και εγκατάσταση λέβητα και δεξαμενή καυσίμων

Από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρ. 1117 ΑΚ και 2 παρ. 1, 3 παρ. 1 και 2, 4 παρ. 1, 5 και 13 του Ν. 3741/1929 προκύπτει ότι, σε κοινή οικοδομή που έχει υπαχθεί στο καθε-στώς του νομοθετήματος τούτου, κοινό-κτητα και κοινόχρηστα μέρη της όλης οικοδομής δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαιρετής (αποκλειστικής) ιδιοκτησίας είναι εκτός από τα ενδει-κτικώς αναφερόμενα από τις παρα-πάνω διατάξεις πράγματα και εκείνα που έχουν από την κατασκευή τους προοριστεί για κοινή χρήση των συνι-διοκτητών, καθώς και όσα έχουν χαρα-κτηρισθεί ως κοινόκτητα και κοινόχρη-στα πράγματα, με κοινή συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών, ανεξαρτήτως του αν πράγματι γίνεται ή όχι χρήση τους από τους συνιδιοκτήτες ή δεν προσφέρονται σ΄ αυτούς για τον παραπάνω σκοπό (ΑΠ 1143/1976 ΝοΒ 25. 543 ΕΑ 707/2001 ΕΔΠολ 2001. 219). Η ως άνω συμφωνία αποτελεί σύμβαση, που κα-ταρτίζεται με τη σύμπραξη όλων των συνιδιοκτητών, με συμβολαιογραφικό έγγραφο που μεταγράφεται (Κανονι-σμός της Πολυκατοικίας) η οποία ρυ-θμίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώ-σεις τους τόσο ως προς τ' αναγκαστικά αδιαίρετα (κοινά) μέρη της οικοδομής, όσο και ως προς τις χωριστές οριζόντιες ιδιοκτησίες σε ορόφους ή διαμερίσματα και μάλιστα, κατά παρέκκλιση από τις ενδοτικού δικαίου διατάξεις του ανω-τέρω νόμου και του ΑΚ (ΑΠ 1271/1989 ΕΔΠολ. 1991. 158, ΕΑ 707/2001 ΕΔΠολ2001. 219). Οι κατά τον τρόπο αυτό δημιουργούμενοι περιορισμοί της κυριότητας έχουν κατά ρητή του άρθρ. 13 Ν. 3741/1929 επιταγή, το χαρα-κτή-ρα δουλείας και δεσμεύουν και τους διαδόχους των εξ αρχής συμβληθέντων ή όσων προσχώρησαν μεταγενέστερα στον καταρτισθέντα με τη σύμβαση κανονισμό (Εφ. Λαρ. 162/2002 Δικο-γραφία 2002. 242, ΕΑ 1476/1992 ΕΔΠολ1993. 78). Συνεπώς, με την ανω-τέρω σύμβαση που έχει για τις μεταξύ των συνιδιοκτητών σχέσεις ισχύ νόμου, έγκυρα τίθενται, περιορισμοί και απα-γορεύσεις των αποκλειστικών κυριο-τήτων πέραν των περιλαμβανομένων στα άρθρα 3 παρ. 1 και 5 Ν. 3741/1929,

οι οποίοι δεν καταργούνται, ούτε από ενδεχόμενη αχρησία τους, ούτε από την κατ' επανάληψη παραβίαση τους από ορισμένους συνιδιοκτήτες (ΑΠ 179/1980 ΝοΒ 28. 1472) αλλ' ισχύουν και αν ακόμη από την απαγορευμένη μεταβολή ή χρήση δεν παραβλάπτεται η χρήση άλλων ιδιοκτητών ούτε θίγονται τα δικαιώματα τους, ούτε μειώνεται η ασφάλεια των ιδιοκτητών ή του όλου οικοδομήματος ούτε μεταβάλλεται ο συνήθης προορισμός του (ΑΠ 1271/1989 ό.π., ΕΑ 1072/2001 ΕλλΔνη 42.955). Επομένως, όταν επιδιώκεται να αρθεί η παράνομη κατάσταση, που δημιουργήθηκε από τέτοια ενέργεια συνιδιοκτήτη, δεν είναι αναγκαίο να ερευνάται αν από αυτή παραβλάπτεται η χρήση των άλλων, για την άσκηση δε της εν λόγω αξιώσεως νομιμοποιείται τόσο ο διαχειριστής της πολυκατοικίας όσο και κάθε συνιδιοκτήτης (ΑΠ 1472/2001 ΕλλΔνη 2003. 980, 179/1980 ΝοΒ 29. 1472) στην έννοια του οποίου περιλαμβάνεται και ο επικαρπωτής (ΟλΑΠ 8/2002 ΝοΒ 2003.649). Είναι δε ορισμένη, κατ΄ άρθρ 216 ΚΠολΔΙΚ., η αγωγή στην οποία υπάρχει μνεία της κατάρτισης του κανονισμού της πολυκατοικίας και της μεταγραφής της. Όπως δε προκύπτει από το δικόγραφο της υπό κρίσιν αγωγής, ο ενσωματωμέ-νος στην υπ΄ αριθμ. 8370/95 πράξη συστάσεως οριζοντίων ιδιοκτησιών του Συμβολαιογράφου Ακράτας ΚΠ κανονισμός, έχει μεταγραφεί νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Ακράτας στον τόμο 148 και αριθμό 151 και ο σχετικός λόγος έφεσης ,περί αοριστίας του δικογράφου της αγωγής πρέπει ν' απορριφθεί. Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 281 ΑΚ η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται, αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι για την εφαρμογή της απαιτείται, κατ' αρχήν μακροχρόνια αδράνεια του δικαιούχου ν' ασκήσει το δικαίωμα του και παράλληλα να συντρέχουν και άλλα περιστατικά ή ειδικές συνθήκες και περιστάσεις που προέρχονται από την συμπεριφορά του ίδιου, από τα οποία, ενόψει και της αδράνειας να δημιουργήθηκε στον οφειλέτη, εύλογη πεποίθηση της μη ενάσκησης αυ-τού, οπότε και μόνο η μεταγενέστερη άσκηση του δικαιώματος, που τείνει σε ανατροπή της κατάστασης, που δημιουργήθηκε υπό ορισμένες συνθήκες και διατηρήθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα, αντίκειται προφανώς στην καλή πίστη, τα χρηστά ήθη ή τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος (ΑΠ 1198/2005 Τραπεζ. Νομ. Πληροφ. «ΝΟΜΟΣ»).

Η υπέρβαση είναι προφανής, όταν προκαλείται έντονη εντύπωση αδικίας σε σχέση με το όφελος του δικαιούχου από την άσκηση δικαιώματος και η μεταγενέστερη άσκηση του δικαιώματος καθίσταται μη ανεκτή κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου (ΟλΑΠ 8/2001 ΕλλΔνη 2001, 382, 17/1995 ΕλλΔνη 36. 1531). Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 262 παρ. 1 και 681 ΑΚ σαφώς συνάγεται ότι για την πληρότητα της ενστάσεως καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος πρέπει να προταθούν από τον ενιστάμενο τα ως άνω πραγματικά περιστατικά που αν αποδειχθούν αληθινά συνιστούν κατάχρηση (Εφ. Πειρ. 12/2005 Πειρ. Νομ. 2005. 32). Συνεπώς, ο σχετικός λόγος έφεσης περί απορρίψεως της ενιαίας καταχρηστικής άσκη-

σης του δικαιώματος ως αόριστης πρέπει ν' απορριφθεί. Αποδεικνύεται ότι το Νοέμβριο του έτους 2004, ο εναγόμενος για τη λειτουργία μονάδας κεντρικής θέρμανσης εντός του ανωτέρω διαμερίσματος του, τοποθέτησε εντός αλουμινένιας ντουλάπας λέβητα και δεξαμενή καυσίμων, στον εξώστη της ιδιοκτησίας του που βρίσκεται στην πρόσοψη όλου του κτιρίου επί της οδού Αμοργού και σύστημα απαγωγής των καπνών (καμινάδα) επί των εξωτερικών τοίχων της ως άνω πολυκατοικίας επί της οδού Αμορ-γού. Η εγκατάσταση των επιδίκων κατασκευών αντιβαίνουν τις διατάξεις του Κανονισμού της πολυκατοικίας, οι οποίες, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, δεσμεύουν απόλυτα τους συνιδιοκτήτες. Ειδικότερα, ο εναγόμενος, τοποθέτησε το σύστημα απαγωγής των καπνών (καμινάδα) στους εξωτερικούς τοίχους στην πρόσοψη της πολυκατοικίας κατά παράβαση των διατάξεων του εν λόγω Κανονισμού που ορίζουν ότι α) οι κοινόκτητοι και κοινόχρηστοι χώροι, μεταξύ των οποίων περι-λαμβάνονται οι εξωτερικοί τοίχοι, πρέ-πει να είναι ελεύθεροι (άρθρ. 3 παρ. 2) και β) απαγορεύεται από συνιδιοκτήτη η μεταρρύθμιση ή μεταβολή εξωτερικά της προσόψεως της ιδιοκτησίας του ή των κοινοκτήτων και κοινόχρηστων χώρων της πολυκατοικίας(άρθρ. 4 παρ. 7). Επιπλέον, η αναφερόμενη κατασκευή εκπέμπει καυσαέριο, αντικείμενη στη διάταξη του άρθρ. 5 παρ. 1 του Κανονισμού που απαγορεύει την εγκατάσταση οποιουδήποτε μηχανήματος ή εργαλείου, το οποίο προκαλεί εξατμίσεις ή αναθυμιάσεις που ενοχλούν τους άλλους συνιδιοκτήτες. Εξάλλου, η το-ποθέτηση λέβητα και δεξαμενής καυ-σίμων στον εξώστη της ιδιοκτησίας του εναγόμενου στην πρόσοψη όλου του κτι-ρίου, πέραν του ότι συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή – μεταρρύθμιση της πρόσοψης της ιδιοκτησίας του εναγόμενου (άρθρ. 4 παρ. 7) κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 5 διαταράσσει την ησυχία και την ασφάλεια των ενοίκων της πολυκατοικίας, αφού τα μηχανήματα αυτά περιέχουν εύφλεκτα υλικά ,προκαλούν θορύβους και κραδασμούς και επηρεάζουν την εμφάνιση της όλης οικοδομής, η οποία άλλωστε δεν διαθέτει την απαραίτητη υποδομή για την εγκατάσταση κεντρικής θέρμανσης (βλ. άρθρ. 8 παρ. 4 εδ. α του Κανονισμού). Περαιτέρω, παρά το γεγονός ότι οι λοιποί συνιδιοκτήτες ζήτησαν από τον εναγόμενο συμμορφωθεί με τον Κανονισμό και να αφαιρέσει τις επίδικες κατασκευές (βλ. το προσαγόμενο με επίκληση από τους ενάγοντες από 2-1-2005 πρακτικό της ΓΣ της πολυκατοικίας) ο τελευταίος εξακολουθεί να τις διατηρεί στις ανωτέρω θέσεις. Συνεπώς πρέπει ν' απορριφθούν οι σχετικοί λόγοι της έφεσης ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμοι.

1321/2006

(Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Φράγκος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αικατερίνη Βλάχου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ανδρέας Γάτσος, Νικόλαος Κορφιάτης**).

Πολυκατοικία. Κανονισμός. Απαγόρευση στους συνιδιοκτήτες διενέργεια μεταβολών ή ορισμένη χρήση. Αυτές οι απαγορεύσεις ισχύουν και όταν δεν παραβλάπτεται η χρήση,

ούτε θίγονται τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών. Κάθε συνιδιοκτήτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, χωρίς να ευσταθεί ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος έστω και αν παρήλθαν πολλά έτη από τη βλαπτική ενέργεια. Εκλογή διαχειριστή. Η προσβολή της σχετικής απόφασης πρέπει να γίνει σε εξαμηνιαία προθεσμία (101 ΑΚ). Κατασκευή θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο από τον ιδιοκτήτη καταστήματος του ισογείου. Απαγορεύεται έστω και αν η Πολεοδομία Πατρών έκρινε τις κατασκευές σύννομες και όχι αυθαίρετες. Περιστατικά.

Με τον κανονισμό, που έχει ισχύ νόμου ως προς τις σχέσεις των συνιδιο-κτητών, έγκυρα καθιερώνονται περιο-ρισμοί και απαγορεύσεις στη χρήση των παραπάνω πραγμάτων και πέραν των αναφερομένων στο άρθρο 3 του ν. 3741/1929, στις περί γειτονίας διατάξεις των άρθρων 1003, 1005 ΑΚ. Αν, κατά συνέ-πεια, με κάποιον όρο απαγορεύεται στους συνιδιοκτήτες η διενέργεια μετα-βολών σε κάθε περίπτωση ή ορισμένη χρήση των πιο πάνω πραγμάτων, η απαγόρευση αυτή, που έχει χαρακτή-ρα αρνητικής δουλείας, σύμφωνα με τα άρθρα 13 παρ. 3 του ν. 3741/1929 και 1117 Α.Κ, ισχύει και όταν από την απα-γορευμένη πράξη δεν παραβλάπτεται η χρήση, ούτε θίγονται τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών. Κάθε συνιδιο-κτήτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση. Το δι-καίωμα δε αυτό ασκείται σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις νόμου και δεν ασκείται καταχρηστικά ακόμη και αν παρήλθαν πολλά έτη από τη βλαπτική ενέργεια (ΑΠ 1471/2003, ΕΔΠολ 2004.103, ΑΠ 463/2003 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι εναγόμενοι είναι συγκύριοι, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου ο καθένας, ενός καταστήμα-τος, που βρίσκεται στην Πάτρα, στο ισόγειο πολυκατοικίας επί της οδού Τριών Ναυάρχων, αριθμ. 74-76. Η πολυκατοικία αυτή έχει υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3741/1929 δυνάμει της 101129/19-4-1977 πράξης σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας που έχει συντάξει ο συμ-βολαιογράφος Πατρών Ι.Σ και μεταγρά-φηκε νόμιμα. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού το Δεκέμβριο κάθε έτους οι συνιδιοκτήτες εκλέγουν έναν από αυτούς ή τους ενοίκους του κτιρίου ως διαχειριστή, ο οποίος μπορεί να επανεκλεγεί. Ο διαχειριστής εκπρο-σωπεί τους συνιδιοκτήτες ενώπιον των δικαστηρίων, παριστάμενος είτε ως ενάγων είτε ως εναγόμενος. Με νόμιμα ληφθείσα, σύμφωνα με τον Κανονισμό Πολυκατοικίας, απόφαση της Γενικής συνέλευσης των συνιδιοκτητών της 21-12-2001, ο ενάγων, σύμφωνα με τον άνω κανονισμό πολυκατοικίας, νόμιμα διορίστηκε διαχειριστής της παραπάνω πολυκατοικίας, όντας και ο ίδιος ιδιο-κτήτης διαμερίσματος της οικοδομής αυτής, ενώ με την από 21-1-2003 από-φαση των ίδιων συνιδιοκτητών, παρατά-θηκε η θητεία του τουλάχιστον για ένα ακόμη έτος και σε κάθε περίπτωση «μέχρι να ολοκληρωθούν οι δικαστικές ενέργειες» κατά των εναγομένων για πα-ραβάσεις του κανονισμού επί του ισο-γείου καταστήματος τους. Τις προανα-φερόμενες αποφάσεις της Γενικής συνέ-λευσης των συνιδιοκτητών δεν απο-δεικνύεται ότι προσέβαλε κάποιος συνι-διοκτήτης, ούτε άλλωστε οι εναγόμενοι

και ο υπέρ αυτών προσθέτως παρεμβάς επικαλούνται κάτι τέτοιο. Συνεπώς, ο ενάγων έχει αποκτήσει νόμιμα και διατηρεί την ιδιότητα του διαχειριστή της παραπάνω πολυκατοικίας, είχε σχετική εξουσιοδότηση των συνιδιοκτητών και νομιμοποιούνταν ενεργητικά στην άσκη-ση της από 25-9-2002 αγωγής και συνέχιση της παρούσας δίκης και επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχθηκε τα ίδια με την αυτή αιτιολογία και απέρριψε την ένσταση των εναγομένων και του προσθέτως παρεμβάντος, περί ελλείψεως ενεργητικής νομιμοποίησης του ενάγοντος, ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και ο σχετικός λόγος της έφεσης πρέπει ν΄ απορριφθεί ως αβάσιμος στην ουσία του. Αποδείχθηκε ότι το καλοκαίρι του έτους 1993 ο Σ.Κ. που μίσθωσε το κατάστημα των εναγομένων για να το χρησιμοποιήσει ως εστιατόριο, προέβη με τη συναίνεση των εκμισθωτών, στη διάνοιξη θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο της οικοδομής, διαστάσεων 0,90 Χ 2,20 μέτρων και στη συνέχεια τοποθέτησε μεταλλική κατασκευή (ράμπα), διαστάσεων 1,70 Χ 2,10 μέτρων, ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση στον ακάλυπτο χώρο. Στην κατασκευή αυτή τοποθετούν από τότε οι εκάστοτε ιδιοκτήτες της επιχείρησης εστιατορίου διάφορα αντικείμενα, όπως σκούπες, σφουγγαρίστρες, κουβάδες, καρέκλες, φιάλες υγραερίου (βλ. και προσκομιζόμενες φωτογραφίες του άνω χώρου). Η διάνοιξη θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο της οικοδομής από μισθωτή των εναγομένων συνιδιοκτητών αποτελεί ανεπίτρεπτη επέμβαση επί πρωτοτοίχου, που αποτελεί πράγμα κοινόκτητο για όλους τους συνιδιοκτήτες. Επίσης, η κατασκευή ράμπας επί του ακαλύπτου χώρου σε προέκταση της προαναφερόμενης θύρας αποτελεί κατασκευή επί κοινόκτητου και κοινόχρηστου χώρου, που παρεμποδίζει τη χρήση του ίδιου χώρου από τους υπόλοιπους συνιδιοκτήτες. Συνεπώς, υπάρχει ευθεία παράβαση των παραπάνω διατάξεων του κανονισμού και του νόμου (άρθ. 2 και 5 του ν. 3741/1929) από πλευράς των εναγομένων. Ο ισχυρισμός των τελευταίων ότι η διάνοιξη της θύρας έγινε, προκειμένου να αποκτήσει το κατάστημα τους (εστιατόριο) και δεύτερη έξοδο κινδύνου σύμφωνα με υπόδειξη της αρμόδιας πυροσβεστικής υπηρεσίας, δεν αρκεί για να θεμελιώσει δικαίωμα αυτών να προβούν σε μεταβολές επί κοινόχρηστων και κοινόκτητων μερών του κτιρίου. Εξάλλου, οι ίδιοι, ως συνιδιοκτήτες της οικοδομής που αποδέχθηκαν τον κανονισμό, είχαν υποχρέωση έναντι των λοιπών συνιδιοκτητών προς τήρηση των διατάξεων του, σε εκμίσθωση του καταστήματος τους για χρήσεις που αυτό θα είναι το κατάλληλο, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του οικήματος τους και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Οι εναγόμενοι και ο υπέρ αυτών προσθέτως παρεμβάς μισθωτής τους, πρότειναν ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου την ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος του ενάγοντος, για τους λόγους ότι οι συνιδιοκτήτες επέτρεψαν, άλλως ανέχθηκαν τις πιο πάνω μεταβολές, ότι δεν παραβλάπτεται η αισθητική και η στατική επάρκεια του κτιρίου, ότι επιτρέπεται από τον Κανονισμό η χρήση του καταστήματος τους ως εστιατορίου και ότι χωρίς την ανοιγείσα θύρα και τη ράμπα θα αποκλειστεί τέτοια χρήση, ενώ οι υπόλοιποι συνιδιοκτήτες δεν θίγονται από τις πιο πάνω μεταβολές αλλά αντίθετα οι ίδιοι με την επαναφορά θα υποστούν μεγάλη οικονομική ζημία. Από τα ως

παραπάνω αποδεικτικά μέσα που επικαλέστηκαν και προσήγαγαν οι διάδικοι δεν αποδεικνύεται ότι οι συνιδιοκτήτες της πολυκατοικίας επέτρεψαν στους εναγομένους ή τον προηγούμενο μισθωτή Σ.Κ., το 1993, να προβούν σε διάνοιξη θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο του καταστήματος και στην τοποθέτηση συνεχόμενης μεταλλικής κατασκευής, ούτε ότι με τη συμπεριφορά τους δημιούργησαν στους τελευταίους εύλογα την πεποίθηση ότι συναινούν σ΄ αυτές. Αντίθετα αποδεικνύεται ότι αυτοί υπέβαλαν προς το Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών αμέσως την από 5-10-1993 αίτηση τους περί λήψης ασφαλιστικών μέτρων, η οποία έγινε δεκτή εν μέρει με τη 1475/1993 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου και απαγορεύθηκε στους εναγομένους και τότε καθών μόνον να χρησιμοποιούν τον ακάλυπτο χώρο της πολυκατοικίας κατά τον τρόπο που αναφέρεται ειδικότερα στην απόφαση εκείνη. Επίσης, κατά τις Γενι-κές Συνελεύσεις της 26-9-2002 και 21-1-2003 οι συνιδιοκτήτες αποφάσισαν νόμιμα, να στραφούν δικαστικά εναντίον των εναγομένων. Οι παραπάνω κατασκευές δεν βλάπτουν πράγματι την αισθητική και τη στατική επάρκεια του κτιρίου, πλην όμως είναι αντίθετες προς ισχύοντα Κανονισμό, ενώ η σιδερένια κατασκευή προς τον ακάλυπτο χώρο παρακωλύει το δικαίωμα σύγχρησης των υπόλοιπων συνιδιοκτητών επί του ακάλυπτου χώρου. Το ότι η Πολεοδομική Αρχή Πατρών, μετ΄ αυτοψίαν, έκρινε τις άνω κατασκευές θύρας και ράμπας, σύννομες και ουχί αυθαίρετες, δεν τις καθιστά νόμιμες, αφού είναι αντίθετες προς τον ισχύοντα Κανονισμό της πολυκατοικίας, που έχουν αποδεχθεί και οι εναγόμενοι συνιδιοκτήτες. Τα επικαλούμενα από τους εναγομένους και τον προσθέτως παρεμβάντα περί επιτρεπόμενης κατά τον Κανονισμό χρήσης του καταστήματος ως εστιατορίου και οικο-νομικής τους ζημίας, δεν είναι ικανά να καταστήσουν την άσκηση του δικαιώματος των υπόλοιπων συνιδιοκτητών περί επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση καταχρηστική, καθόσον μπορεί να γίνει εκμετάλλευση του καταστήματος τους με εκμίσθωση για άλλη χρήση, που δεν απαι-τεί την άνω προς τον ακάλυπτο χώρο θύρα, ως έξοδο κινδύνου, οι ίδιοι δε συνυπέγραψαν τον άνω Κανονισμό Πολυκατοικίας και οι ίδιοι σαφώς, εγνώριζαν ότι θα είναι νόμιμη και δυνατή η χρήση του καταστήματος τους για επιτρεπόμενη χρήση, υπό την προφανή προϋπόθεση ότι το ίδιο το κατάστημα θα πληροί τις νόμιμες και παρά των αρμοδίων υπηρεσιών όπως Π.Υ, επιβαλλόμενες προϋποθέσεις για μια τέτοια χρήση και οι εναγόμενοι όφειλαν, πριν εκμισθώσουν το κατάστημα τους ως εστιατόριο, να βεβαιωθούν προηγουμένως ότι μπορεί να εκδοθεί σχετική νόμι-μη άδεια λειτουργίας του, ως εστιατορίου, χωρίς να απαιτηθούν μετατροπές σε κοινόκτητα μέρη της οικοδομής, άλλως να λάβουν την αντίστοιχη προηγούμενη συναίνεση των υπόλοιπων θιγόμενων συνιδιοκτητών.

14. ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

15/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή του δικηγόρου 3% επί του ποσού της

Καταδικάζει τον υπόχρεο προς καταβολή της αποζημιώσεως Δήμο Πατρέων, στην αμοιβή των δικαστικών εξόδων των δικαιούχων τα οποία ορίζει σε ποσοστό 3% επί της προαναφερθείσης αξίας των απαλλοτριουμένων ως αμοιβή της πληρεξουσίας δικηγόρου τους και σε ποσό τριακοσίων εξήντα (360 €) για την παράσταση κατά την συζήτηση.

38/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόερος Εφετών).
(Εισηγητής: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Αλεξάνδρα Γιαννοπούλου,** δικαστική αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., **Απόστολος Κυριαζής,** εφέτης).

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου.

Καταδικάζει το υπόχρεο σε αποζημίωση Ελληνικό Δημόσιο στην δικαστική δαπάνη των δικαιούχων της αποζημίωσης καθού η αίτηση – ανταιτούντος και κυρίως παρεμβαινόντων, την οποία καθορίζει για όλους από κοινού ως εξής: Σε ποσοστό 2% επί της καθορισθείσης αποζημίωσης ως αμοιβής του πληρεξουσίου τους δικηγόρου για την σύνταξη ανταίτησης, κύριας παρέμβασης και προτάσεων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου και Εφετείου, πλέον εξακοσίων (600) ευρώ για την παράσταση του δικηγόρου τους και στις δύο δίκες μετά των εξόδων.

82/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Αργύριος Σταυράκης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ασπασία Γρηγόρη, Γεώργιος Τσινούκας**).

Δικηγόροι. Διαδικαστικές ενέργειες από δικηγόρο άλλου πρωτοδικείου. Οι πράξεις αυτές (υπογραφή αγωγής, ανακοπής κ.λ.π.) είναι απόλυτα άκυρες και απορρίπτονται.

Από τις διατάξεις των άρθρων 44 και 54 &&2-4 του κώδικα των δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954) προκύπτει ότι απαγορεύεται σε δικηγόρο που δεν είναι διορισμένος στην περιφέρεια ενός Πρωτοδικείου να ενεργεί ενώπιον του Πρωτοδικείου αυτού διαδικαστικές πράξεις, όπως υπογραφή δικογράφου αγωγής, ανακοπής κ.ο.κ., χωρίς να συμπαρίσταται με δικηγόρο διορισμένον στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου ενώπιον του οποίου ενεργούνται οι πράξεις αυ-τές, οι ενεργούμενες δε παρά την αντί-θεσή τους στις ανωτέρω διατάξεις πρά-ξεις είναι απολύτως άκυρες (βλ. ΑΠ 1629/2002 Ελλ.Δ. 44.731, ΕΑ 10905/1998 ΝοΒ 48.481 με περαιτέρω παρα-πομπές). Εν προκειμένω, όπως προκύ-πτει από το δικόγραφο της ένδικης ανα-κοπής, που απευθύνεται στο Πολυμε-λές Πρωτοδικείου Αγρινίου, η ανακοπή αυτή είναι υπογεγραμμένη μόνον από την διορισμένη στον δικηγορικό σύλλογο Αθηνών δικηγόρο Ε.Μ.-Σ., χωρίς δηλαδή να προσυπογράφεται και από διορισμένον στο Πρωτοδικείο Αγρινίου δικη-γόρο, όπως δε προκύπτει από την εκ-καλούμενη απόφαση και τα ταυτάριθμα με αυτήν πρακτικά του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου κατά την συζήτηση της ανακοπής αυτής παραστάθηκαν οι ανακόπτοντες μόνον δια του διορισμένου στο Πρωτοδικείο Λευκάδος δικηγόρου Ξ.Γ., ο οποίος και δήλωσε την κήρυξη των ανακοπτόντων σε κατάσταση πτωχεύσεως και την εντεύθεν βίαιη διακοπή της δίκης, χωρίς την συμπαράσταση άλλου δικηγόρου, διορισμένου στο Πρωτοδικείου Αγρινίου. Επομένως και σύμφωνα με την προηγηθείσα μείζονα σκέψη τόσον το δικόγραφο της ανακοπής όσον και η κατά τα ανωτέρω παράσταση των ανακοπτόντων στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο πάσχουν ακυρότητα, και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που προχώρησε στην συζήτηση της υποθέσεως (ερήμην των ανακοπτόντων) και με την προσβαλλόμενη απόφασή του απέρριψε την ανακοπή ως απαράδεκτη δεν έσφαλε στην κρίση του αυτή, και είναι αβάσιμα και απορρι-πτέα τα αντίθετα που ο εκκαλών σύνδι-κος υποστηρίζει με τον μοναδικό λόγο της

124/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Παύλος Ζαβαλιάνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Φάνης Κατσίνας, Μιράντα Πολύχρου – Τσούκαλη, Σάββας Κούβελας**).

Δικηγόρος. Δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται στον πελάτη του δικηγόρου. Ανήκει στον πελάτη και όχι στο δικηγόρο και αγωγή για την είσπραξη τέτοιας αμοιβής είναι νομικά

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 176 έως 193 ΚΠολΔ και 177 Κώδικος περί Δικηγόρων, σαφώς προκύπτει ότι τα δικαστικά έξοδα, εις πληρωμή των οποίων καταδικάζεται ο ηττώμενος διάδικος, ανήκουν στο νική-σαντα διάδικο για τις δαπάνες στις οποίες εν γένει αυτός υποβλήθηκε για τη διεξαγωγή της δίκης και όχι στον πληρεξούσιο δικηγόρο του, τον οποίο οφείλει να αμείψει εξ ιδίων βάσει της μεταξύ τους υφιστάμενης σχέσης εντο-

λής. (ΑΠ 542/1979 ΝοΒ 27.1588, Κεραμέα Ερμ ΚΠολΔ Τόμ. 1ος σελ. 398). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο ενάγων δικηγόρος, με την από 24-5-2004 αγωγή του, ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγόμενη εταιρεία «Σ.Κ.Ο.Σ .– Α.Σ.Ε.» να του καταβάλει, νομιμοτόκως, το ποσό των 20.432 €, ως υπόλοιπο δικηγορικής του αμοιβής, που επιδικάστηκε ως έξοδα υπέρ του Αυτόνομου Σταφιδικού Οργανισμού (ΑΣΟ), δυνάμει της υπ΄ αριθμ. 26/2004 τελεσίδικης αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, στη θέση του οποίου υπεισήλθε η παραπάνω εναγόμενη ως καθολική του διάδοχος, καθόσον στη δίκη μεταξύ της ενάγουσας εταιρείας με την επωνυμία «ΠΑΡΘΕΝΩΝ Α.Ε.» και του άνω Οργανισμού, που ανοίχτηκε κατόπιν της από 22-11-2001 αγωγής, επί της οποίας εκδόθηκε η ανωτέρω απόφαση, αυτός (ενάγων) ήταν πληρεξούσιος δικηγόρος του τελευταίου. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την προαναφερόμενη 665/2005 απόφασή του, αφού έκρινε νόμιμη την αγωγή, στη συνέχεια την δέχτηκε εν μέρει στην ουσίαν της, επιδικάζοντας στον ενάγοντα το ποσό των 3.855,42 €. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται ο τελευταίος, για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας της εξαφάνισή της και την παραδοχή της αγωγής του στο σύνολό της. Με τέτοιο όμως περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή είναι μη νόμιμη, γιατί, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην μείζονα σκέψη, φορέας της επίδικης αξιώσεως, ήτοι της δικαστικής δαπάνης που επιδικάστηκε με την ως άνω υπ΄ αριθμ. 26/2004 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, είναι ο Α.Σ.Ο. και όχι ο ενάγων δικηγόρος, του Δικαστηρίου τούτου έχοντος εξουσία προς τέτοια έρευνα της αγωγής, λόγω του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης (άρθρο 522 ΚΠολΔ). Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση κατά το μέρος της που απέρριψε την αγωγή κατ΄ ουσίαν, γιατί δεν αρκεί απλή αντικατάσταση, κατ΄ άρθρο 543 ΚΠολΔ, της απορριπτικής αιτιολογίας, καθόσον αυτή οδηγεί σε διαφορετικό κατ΄ αποτέλεσμα διατακτικό (βλ. Σ. Σαμουήλ «Η έφεση» , έκδ. 1986 παρ. 613 σελ. 191) και αφού κρατηθεί και εκδικαστεί η πα-ραπάνω αγωγή κατά το ανωτέρω μέρος της (άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), να απορριφθεί ως μη νόμιμη. Ως προς το υπόλοιπο μέρος της η εκκαλούμενη απόφαση δεν εξαφανίζεται, παρότι εσφαλμένα επιδικάστηκε στον ενάγοντα το παραπάνω ποσό με βάση τις δια-τάξεις των άρθρων 100 επ. του Κώδικα περί Δικηγόρων, αφού η αγωγή δεν έχει τέτοιο αίτημα, και τούτο διότι δεν ασκήθηκε έφεση ή αντέφεση από την πλευρά της εφεσίβλητης κατά το ως άνω μέρος, μ΄ αποτέλεσμα το δευτεροβάθμιο τούτο Δικαστήριο να μη μπορεί να εκ-δώσει απόφαση επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα κατ΄ άρθρο 536 ΚΠολΔ (ΑΠ 192/1998 ΕλλΔνη 39.842).

200/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Ουρανία Παπαδάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Βασιλική Καραγιάννη, Δικαστική Αντιπρόσωπος Ν.Σ.Κ., Αθανάσιος Πούλιος, Ελένη Σχοινιωτάκη, Κων/νος Φιλιππόπουλος**).

Δικηγόροι. Αμοιβή σε δίκη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης με ποσοστό 3% επί της αξίας των απαλλοτριωθέντων.

Καταδικάζει το υπόχρεο προς καταβολή αποζημιώσεως Ελληνικό Δημόσιο στην αμοιβή των δικαστικών εξόδων των δικαιούχων τα οποία ορίζει σε ποσοστό 3% επί της προαναφερθείσης αξίας των απαλλοτριουμένων ως αμοιβή των πληρεξουσίων τους δικηγόρων και σε ποσό τριακοσίων ογδόντα (380) ευ-ρώ για την παράσταση κατά την συ-ζήτηση.

546/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεράσιμος Τσούνης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Λαμπρόπουλος, Διονύσιος Κότσιφας**).

Δικηγόρος. Εντολή προκειμένου να ασκήσει αγωγή από αδικοπραξία (αυτοκινητικό ατύχημα). Άσκησή της μετά την παραγραφή της αξίωσης, δηλαδή μετά από 6 και 7 έτη. Αναγνώριση από το δικηγόρο έγγραφα ότι οφείλει αποζημίωση στον πελάτη με βάση τα άρθρα 361 και 873 ΑΚ. Καθορισμός από το Εφετείο του ύψους της ζημίας και υποχρέωση του δικηγόρου να αποζημιώσει τον εντολέα. Περιστατικά.

Ο εκκαλών, θεμελιώνοντας την αγωγή του στην ΑΚ 873 και επικουρικώς σ΄ αυτήν του άρθρου 361 ΑΚ, ισχυρίστηκε ότι 1) κατά μήνα Σεπτέμβριο του έτους 1993 το αυτοκίνητό του (ταξί), εμπλακέν σε τροχαίο ατύχημα που προκλήθηκε από αποκλειστική υπαιτιότητα (αμέλεια) του οδηγού Ν.Λ., ο οποίος παραβίασε πινακίδα «STOP», υπέστη φθορές και βλάβες, ζημιωθείς συνολικώς το ποσό των 3.696.007 δρχ., 2) αμέσως μετά το ατύχημα και αφού συγκέντρωσε όλα τα απαραίτητα για την δικαστική διεκδίκηση της απαίτησής του έγγραφα, επισκέφθηκε στο γρα-φείο του τον δικηγόρο, ο οποίος παρέ-χει τις νομικές του υπηρεσίες απ΄ αμοι-βή, και του έδωσε, την εντολή να προβεί στις απαιτούμενες δικαστικές και εξώ-δικες πράξεις (σύνταξη αγωγής κατά των υπόχρεων, κατάθεση, επίδοση κλπ.) ώστε να ικανοποιηθεί η απαίτησή του, εκτελώντας την εκδοθησομένη δικαστική απόφαση σε περίπτωση μη εκούσιας συμμόρφωσης των υπόχρεων, 3) ένα χρόνο αργότερα και συγκεκριμένα την 2 Σεπτεμβρίου 1994 το ίδιο αυτοκίνητό του ενεπλάκη και πάλι σε τροχαίο ατύχημα στα Καβάσιλα Ηλείας από υπαιτιότητα του οδηγού του αντιθέτως κινούμενου αυτοκινήτου Α.Α., ο οποίος μπήκε στο αντίθετο ρεύμα πορείας, ζημιωθείς συνολικώς το ποσό των 2.362.424 δρχ. 4) και την υπόθεση αυτή την ανέθεσε στον εφεσίβλητο δικηγόρο, θέτοντας στη διάθεσή του και τα σχετι-κά αποδεικτικά έγγραφα, 5) ο εφεσί-βλητος, αθετώντας τη συμβατική του υποχρέωση από την μεταξύ τους σχέση της εντολής, άσκησε την αγωγή αποζη-μιώσεως στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αμαλιάδας το έτος 2000 και συγκεκρι-μένα την πρώτη την 3 Απριλίου 2000 και τη δεύτερη την 28 Μαρτίου 2000, δηλαδή μετά πάροδο

6 και 7 ετών, αντί-στοιχα, από την ημέρα των ατυχημά-των, με αποτέλεσμα να έχουν υποπέσει οι αξιώσεις του κατά των υπόχρεων σε παραγραφή, 6) δικάσιμος για τη συζή-τηση των αγωγών ορίστηκε η 18 Μαΐου 2000 και μετ΄ αναβολή η 15 Φεβρουα-ρίου 2001, οπότε και ματαιώθηκε η συζήτησή τους με πρωτοβουλία του εφεσιβλήτου, 7) ο εφεσίβλητος τις επα-νέφερε με κλήση για την δικάσιμο της 11 Οκτωβρίου 2001 αλλά και πάλι η συζήτηση των αγωγών αναβλήθηκε για την δικάσιμο της 14 Μαρτίου 2002, οπό-τε και συζητήθηκαν, αλλά απόφαση δεν εκδόθηκε με πρωτοβουλία του εφε-σιβλήτου, ο οποίος την 30 Οκτωβρίου 2000 (δεν είχε εκδοθεί ακόμη απόφα-ση) με δήλωσή του προς το δικαστήριο γνωστοποίησε ότι δεν επιθυμεί την έκδοση απόφασης και 8) ο εφεσί-βλητος, αναγνωρίζοντας την ευθύνη του για την ζημιά που υπέστη αυτός από αποκλειστική δική του υπαιτιότητα, αφού οι αξιώσεις του κατά των υπό-χρεων είχαν ήδη παραγραφεί λόγω της καθυστερημένης άσκησης των αγωγών, την 11 Οκτωβρίου 2001 εγγράφως δή-λωσε προς αυτόν (εκκαλούντα) επί λέ-ξει τα εξής: «αποδέχομαι να σας κατα-βάλω αποζημίωση σε περίπτωση που δεν ευδοκιμήσουν οι αγωγές σας κατά των Α. Α. και Ε.Λ. κλπ. ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας που εκδικάζονται την 14 Μαρτίου 2002». Ακολούθως δε ζήτησε, με βάση το ιστο-ρικό αυτό, να υποχρεωθεί ο εφεσίβλη-τος δικηγόρος να του καταβάλει ως αποζημίωση για την ζημία του με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής το ποσό των 49.976,33 ευρώ ή 17.029.434 δρχ., δηλαδή το κεφάλαιο που διεκδικούσε με τις ως άνω αγωγές αποζημιώσεως από αυτοκίνητο και επί πλέον του τόκους υπερημερίας εκάστου κεφαλαίου από 1-10-1993 για την πρώ-τη αγωγή και από 1-10-1994 για τη δεύτερη και μέχρι την 11-10-2001 που έγινε από τον εφεσίβλητο η έγγραφη αναγνώριση του χρέους του. Η εκκα-λουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη με την εσφαλμένη παρα-δοχή ότι «δεν μπορεί να θεμελιωθεί κα-τάρτιση σύμβασης μεταξύ των διαδί-κων, με βάση το ανωτέρω έγγραφο (εν-νοεί το έγγραφο της αναγνώρισης), διότι από το περιεχόμενό του προκύπτει ότι δεν υπάρχει συμφωνία σε ουσιώδες ση-μείο αυτής, ήτοι στο ύψος της οφειλό-μενης παροχής. Εξάλλου ο ενάγων δεν επικαλείται ότι ο προσδιορισμός αυτής ανατέθηκε σε κάποιον από τους συμ-βαλλόμενους ή σε τρίτο, έτσι ώστε ο προσδιορισμός αυτός να γίνει κατά τον τρόπο που θέλησαν τα μέρη από το δικαστήριο, κατ΄ ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 371 ΑΚ», περαιώνοντας δε τον συλλογισμό της, καταλήγει «κατό-πιν των ανωτέρω η υπό κρίση αγωγή είναι μη νόμιμη και πρέπει να απορ-ριφθεί τόσο κατά την κύρια βάση της, η οποία επιχειρείται να θεμελιωθεί στην ΑΚ 873, όσο και κατά την επικουρική, η οποία επιχειρείται να θεμελιωθεί στην ΑΚ 361, διότι η κατάρτιση έγκυρης σύμβασης αποτελεί προϋπόθεση, ώστε να τύχουν εφαρμογής τα δύο ανωτέρω άρθρα, η οποία προϋπόθεση, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αγωγή, δεν συν-τρέχει στην προκείμενη περίπτωση». Η οφειλόμενη από τον εφεσίβλητο αρχική παροχή πριν αυτή μετατραπεί λόγω της αθέτησης της σύμβασης σε δευτε-ρογενή χρηματική παροχή αποζημιώ-σεως, ήταν σαφώς ορισμένη, συνιστα-μένη, στα πλαίσια της μεταξύ των διαδί-κων καταρτισθείσας σύμβασης έμμισ-θης εντολής, στη σύνταξη, έγκαιρη

κα-τάθεση και επίδοση στους υπόχρεους των δύο αγωγών αποζημιώσεως του εκκαλούντος από τα αντίστοιχα τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα των ετών 1993 και 1994 και γενικώς την υποστήριξη από τον εφεσίβλητο δικηγόρο των υποθέσεων αυτών ενώπιον του αρμόδιου πολιτικού δικαστηρίου (Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας), ώστε ο εκκαλών, εφοδιασμένος με το νόμιμο εκτελεστό τίτλο, να επιχειρήσει την ικανοποίηση των απαιτήσεών του από το ατύχημα και με αναγκαστική εκτέλεση, αν οι υπόχρεοι σε αποζημίωση τούτου δεν συμμορφώνονταν εκουσίως με το περιεχόμενο της αποφάσεως. Η εκ μέρους του εφεσιβλήτου δικηγόρου καθυστερημένη άσκηση των ως άνω αγωγών και μάλιστα σε χρόνο που έχει ήδη συμπληρωθεί, όπως εν προκειμένω, και η πενταετής για τις απαιτή-σεις του δικαιούχου κατά των υπόχρεων – φυσικών προσώπων παραγραφή, εν επιγνώσει ότι αυτές (αγωγές), αν συζητηθούν, θα απορριφθούν στην ουσία τους λόγω παραγραφής, ένσταση που έχουν κάθε λόγο να προτείνουν οι υπόχρεοι σε αποζημίωση για να αποφύγουν την πληρωμή, εξού και υποχρεώθηκε εκ των πραγμάτων αυτός (εφεσίβλητος) με έγγραφό του προς τον εκκαλούντα την 11 Οκτωβρίου 2001 να δηλώσει «ότι αποδέχεται να του καταβάλει την αποζημίωση, αν δεν ευδοκιμήσουν δικαστικώς οι αγωγές», αποτελεί αθέτηση της συμβατικής του παροχής από τη σχέση της έμμισθης εντολής, διεπόμενη ως προς τις αστικές της συνέπειες από τις γενικές διατάξεις της μη εκπλήρωσης της συμβάσεως (ΑΚ 330 εδάφ. α΄, 297, 298,288). Στην επιβεβαίωση ακριβώς της δευτερογενούς αυτής αποζημιωτικής παροχής του εφεσιβλήτου για τη ζημιά που υπέστη ο εκκαλών από την εκ μέρους του (εφεσιβλήτου) αθέτηση της σύμβασης, απέβλεπε και η ως άνω από 11-10-2001 έγγραφη αναγνώριση της αποζημιωτικής του ευθύνης, έτσι ώστε η αναγνώριση αυτή χωρίς να αποστασιοποιείται με βάση τη θέληση των συμβληθέντων – διαδίκων, από την ως άνω νομική της αιτία, να συνιστά επιτρεπτή κατ΄ ΑΚ 361 αιτιώδη αναγνώριση χρέους και όχι αφηρημένη κατ΄ ΑΚ 873, επιτελώντας πρωτίστως αποδεικτική, επιβεβαιωτική λειτουργία της ήδη υπάρχουσας δευτερογενούς σε χρήμα ενοχής του εφεσιβλήτου λόγω της εκ μέρους του αθέτησης της κύριας σύμβασης της εντολής, χωρίς ταυτοχρόνως η διεκδικηθείσα από τον εκκαλούντα με τις αγωγές αποζημίωση να ταυτίζεται ποσοτικώς και με την οφειλόμενη από τον εφεσίβλητο αποζημίωση, το ύψος της οποίας θα προσδιοριστεί αποδεικτικώς. Επομένως για να καταρτιστεί εγκύρως μεταξύ των διαδίκων και η ως άνω από 11-10-2001 αναγνωριστική του χρέους αιτιώδης σύμβαση δεν ήταν αναγκαίο, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η εκκαλουμένη, να έχει καθοριστεί επακριβώς και στις λεπτομέρειές του και το ύψος της οφειλόμενης αποζημίω-σης, αφού αυτή ήταν συνάρτηση της πραγματικής ζημίας του εκκαλούντος από την μη εκπλήρωση της αρχικής συμβατικής παροχής του εφεσιβλήτου, πέραν του ότι ο επακριβής καθορισμός της οφειλομένης κάθε φορά παροχής από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν είναι προϋπόθεση για να θεωρηθεί τελειωθείσα η μεταξύ τους σύμβαση, δηλαδή καταρτισμένη, όπως τούτο προκύπτει σαφώς λ.χ. και από τα άρθρα 288, 371, 372, 279 ΑΚ. Συνεπώς η αγωγή, με βάση τα ιστορούμενα στο δικόγρα-φο, ήταν νόμιμη, στηριζόμενη στα άρθρα 361, 346, 288, 297, 298, 330 εδάφ. α΄,

713 ΑΚ και η εκκαλουμένη απόφαση που δέχτηκε τα αντίθετα, έσφαλε και πρέπει να εξαφανιστεί κατά παραδοχή της εφέσεως. Ακολούθως, η αγωγή πρέπει να εξεταστεί κατ΄ ουσίαν, αφού για το αντικείμενό της έχει καταβληθεί το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου.

Αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Την 11 Οκτωβρίου 1993 και περί ώρα 20.30 το αυτοκίνητο – ταξί του ενάγοντος με αριθμό Χ 3847, οδηγούμενο από τον ίδιο στην επαρχιακή οδό Λεχαινών – Κυλλήνης με κατεύθυνση τα Λεχαινά, στη δια-σταύρωση με την πάροδο Μιμόζα ενε-πλάκη σε τροχαίο ατύχημα με το υπ΄ αριθμ. ΡΖ 8971 Ι.Χ. φορτηγό αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της Ε.Λ., οδηγούμενο από τον Ν.Λ., ο οποίος κλπ.. .. .. Επομένως το συνολικό ποσό που εδικαιούτο ο ενάγων να λάβει ως αποζημίωση από τους υπόχρεους, Ε.Ξ. και Ν.Λ. και ενδεχομένως από την ασφαλιστική εταιρία, αν το ζημιογόνο αυτοκίνητο ήταν ασφαλισμένο, ανερχόταν σε 2.526.007 δρχ. Μετά το ατύχημα και αφού συγκέντρωσε όλα τα απαραίτητα για την δικαστική διεκδίκηση της απαίτησης έγγραφα, ο ενάγων επισκέφθηκε στο γραφείο του τον εναγόμενο δικηγόρο, ο οποίος παρέχει τις νομικές του υπηρεσίες επ΄ αμοιβή και του έδωσε την εντολή να προβεί στις απαιτούμενες δικαστικές και εξώδικες πράξεις, ώστε να ικανοποιηθεί η απαίτησή του, εκτελώντας την εκδοθησόμενη δικαστική απόφαση, σε περίπτωση μη εκούσιας συμμόρφωσης των υπόχρεων. Ένα χρόνο αργότερα και συγκεκριμένα την 2 Σεπτεμβρίου 1994 και περί ώρα 23.20 το ταξί του ενάγοντος, οδηγούμενο αυτή τη φορά από τον γιο του Β. (εξετασθέντα μάρτυρα), ενε-πλάκη πάλι σε τροχαίο ατύχημα στα Καβάσιλα Ηλείας από αποκλειστική υπαιτιότητα (αμέλεια) του οδηγού του αντιθέτως κινούμενου αυτοκινήτου με αριθμό ΗΑΕ 3882 (Ι.Χ. φορτηγού) Α.Α. (ιδιοκτησίας Α.Α.), ο οποίος, στην προσπάθειά του να προσπεράσει σταθμευμένο δεξιά ως προς την πορεία του όχημα (το Ι.Χ. φορτηγό αυτοκίνητο ιδιο-κτησίας Β.Π. με αριθμό ΗΑΒ 2746), μπήκε στο αντίθετο ρεύμα πορείας, δηλαδή σ΄ αυτό όπου εκινείτο κανονικά το ταξί του ενάγοντος. Οι βλάβες που προκλήθηκαν αυτή τη φορά στο αυτοκίνητο του ενάγοντος ήταν μικρότερες σε έκταση, δοθέντος ότι για την αποκατάστασή τους αυτός δαπάνησε συνολικά για ανταλλακτικά και εργασία 942.424 δρχ. (βλ. τα προσαγόμενα τιμολόγια – δελτία αποστολής και τιμολόγια παροχής υπηρεσιών). Ο ενάγων ζημιώθηκε επί πλέον 1) κατά το ποσό των 165.000 δρχ. για το χρονικό διάστημα των 11 ημερών από 2 Σεπτεμβρίου 1994 που έμεινε το αυτοκίνητό του στο συνεργείο για επισκευή, το οποίο θα κέρδιζε κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, αν δεν συνέβαινε το ατύχημα, χρησιμοποιώντας το αυτοκίνητο σύμφωνα με τον προορισμό του (11 Χ 15.000) και 2) κα-τά το ποσό των 150.000 δρχ. που αντι-στοιχεί στη μείωση της αγοραστικής του αξίας του αυτοκινήτου λόγω της συγκρούσεως. Επομένως το συνολικό ποσό που εδικαιούτο να λάβει ως αποζημίωση ο ενάγων από τους υπόχρεους ανέρχονταν σε 1.257.424 δρχ. Και την υπόθεση αυτή ο ενάγων την ανέθεσε στον εναγόμενο δικηγόρο αμέσως μετά το ατύχημα, θέτοντας στη διάθεσή του και τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα. Ο τελευταίος, αθετώντας τη συμβατική του υποχρέωση από τη σχέση εντολής, άσκησε για λογαριασμό του ενάγοντος εντολέως του τις αγωγές αποζημιώσεως στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αμαλιάδας, διεκδικώντας με αυτές αποζη-

μίωση μεγαλύτερη της ως άνω προσδιορισθείσας, το έτος 2000 και ειδικότερα την πρώτη αγωγή την 3 Απριλίου 2000 και την δεύτερη την 28 Μαρτίου 2000, δηλαδή μετά πάροδο 6 και 7 ετών, αντίστοιχα, από την ημέρα των ατυχημάτων, με αποτέλεσμα οι αξιώσεις του κατά των υπόχρεων να έχουν υποπέσει και στην πενταετή παραγραφή, ματαιώνοντας έτσι με την ως άνω αντισυμβατική του συμπεριφορά το σκοπό ενοχής, αφού πλέον ο ενάγων δεν έχει νόμιμο τρόπο να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του με αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης. Για τη συζήτηση των αγωγών αυτών ορίστηκε δικάσιμος η 18 Μαΐου 2000 και μετ΄ αναβολή η 15 Φεβρουαρίου 2001, οπότε και ματαιώθηκε η συζήτησή τους με πρωτοβουλία του εναγομένου, ο οποίος ευρισκόμενος σε αδιέξοδο, τις επανέφερε με κλήση για την δικάσιμο της 11 Οκτωβρίου 2001. Την ημέρα αυτή (11-10-2001) αναβλήθηκε και πάλι η συζήτηση των αγωγών για την δικάσιμο της 14 Μαρτίου 2002, συγχρόνως δε ο εναγόμενος, αναγνωρίζοντας την ευθύνη του για την ζημιά που είχε υποστεί ήδη ο ενάγων εντολέας του από δική του αποκλειστικά υπαιτιότη-τα, αφού οι αξιώσεις του κατά των υπόχρεων είχαν ήδη παραγραφεί λόγω της καθυστερημένης άσκησης των αγωγών, δήλωσε εγγράφως προς αυτόν (ενάγοντα) επί λέξει «αποδέχομαι να σας κα-ταβάλω αποζημίωση σε περίπτωση που δεν ευδοκιμήσουν οι αγωγές κατά των Α.Α. και Ε.Λ. κλπ. ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας, που εκδικάζονται την 14 Μαρτίου 2002». Την 14 Μαρτίου 2002 οι αγωγές συζητήθηκαν, αλλά ο εναγόμενος, διαβλέποντας ότι αυτές θα απορριφθούν στην ουσία τους για τον ως άνω λόγο, εμπόδισε με τη θέλησή του την πλήρωση της αίρεσης (ΑΚ 207), διατυπώνοντας την 30 Οκτωβρίου 2002 προς το δικαστήριο (δεν είχε ακόμη εκδοθεί η απόφαση) εγγράφως την δήλωση ότι δεν επιθυμεί την έκδοση απόφασης. Η ως άνω από 11 Οκτωβρίου 2001 έγγραφη αναγνώριση εκ μέρους του εναγόμενου της αποζημιωτικής του ευθύνης έγινε σε επιβεβαίωση ακριβώς της ήδη υπάρχουσας δευτερογενούς αποζημιωτικής παροχής του για την ζημιά που υπέστη ο ενάγων από την αθέτηση της σύμβασης, έτσι ώστε η αναγνώριση αυτή χωρίς να αποστασιοποιείται, με βάση τη θέληση των συμβληθέντων διαδίκων, από την ως άνω νομική της αιτία, να συνιστά επιτρεπτή κατ΄ ΑΚ 361 αιτιώδη αναγνωριστική σύμβαση χρέους, μη υποκείμενη από το νόμο σε έγγραφο τύπο, όπως η αφηρημένη υπόσχεση κατ΄ ΑΚ 873. Η αποζημίωση που δικαιούται να λάβει ο ενάγων κατά τα άρθρα 330 εδάφ. α΄, 297, 298 ΑΚ είναι 1) η περιουσιακή του ζημία (θετική και διαφυγόν κέρδος) από τα τροχαία ατυχήματα, δηλαδή τα ποσά των 2.526.007 και 1.257.424 δρχ., αντίστοιχα, όπως αυτά αναλύθηκαν παραπάνω και 2) οι τόκοι υπερημερίας επί του ως άνω κεφαλαίου από τότε που έπρεπε να ασκηθούν οι αγωγές (κατάθεση και επίδοση) και μέχρι το χρόνο που έπρεπε να εκδοθεί και να κοινοποιηθεί στους υπόχρεους από το αυτοκινητικό ατύχημα η επ΄ αυτών (αγωγών) δικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό, οπότε και συνήθως χωρεί η εξό-φληση των επιδικασθέντων κατά κεφά-λαιο, τόκους (υπερημερίας) και δικα-στικά έξοδα. Με βάση τα εκτεθέντα, ο εύλογος χρόνος για την άσκηση από τον εναγόμενο δικηγόρο των αγωγών αποζημιώσεως του ενάγοντος εντολέα του ήταν για το πρώτο ατύχημα το τέλος του έτους 1994 και για το δεύτερο το

τέλος του 1995, οπότε και θα άρχιζαν να τρέχουν οι τόκοι υπερημερίας (από την επομένη της επίδοσης της αγωγής), ενώ για την έκδοση και κοινοποίηση των αποφάσεων το αργότερο το τέλος του μηνός Ιουνίου του έτους 1996 για το πρώτο τροχαίο ατύχημα και του έτους 1997 για το δεύτερο. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα οι τόκοι υπερημερίας με βάση τα εκδοθέντα ΠΔΤΕ και ΠΥΣ, που έχουν δημοσιευτεί νομίμως στα οικεία ΦΕΚ είναι 1) από 28-9-1994 έως 30-3-1995 34%, 2) από 31-3-1995 έως 19-4-1995 32%, 3) από 20-4-1995 έως 30-7-1995 30%, 4) από 31-7-1995 έως 21-4-1996 29%, 5) 22-4-1996 έως 22-8-1996 28%, 6) από 23-8-1996 έως 16-2-1997 25%, 7) από 17-2-1997 έως 12-5-1997 24% και 8) από 13-5-1997 έως 8-1-1998 23%. Ως εκ τούτου οι τόκοι υπερημερίας ανέρχονται α) για το κε-φάλαιο των 2.526.007 δρχ. από 1-1-1995 έως και 30-6-1996 σε 1.130.525 δρχ. και β) για το κεφάλαιο των 1.257.424 δρχ. από 1-1-1996 έως 30-6-1997 σε 488.180 δρχ. Επομένως το συνολικό ποσό που δικαιούται να λάβει ο ενάγων ως αποζημίωση από τον ενα-γόμενο είναι αυτό των 5.402.136 δρχ. ή 15.853,66 ευρώ (2.526.007 + 1.130.525 + 1.257.424 + 488.180), κατά το οποίο και πρέπει να γίνει δεκτή κατ΄ ουσίαν η αγωγή του, καταδικαζομένου του εναγομένου, ως εν μέρει ηττηθέντος, σε μέρος των δικαστικών του εξόδων και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας κατά τα άρθρα 183 κα ι178 παρ. 1 ΚΠολΔ, ανάλογα με την έκταση της νί-κης και ήττας των διαδίκων. Η προ το-κοδοσία υποχρέωση του εναγόμενου δεν μπορεί να αρχίσει ενωρίτερα από την επίδοση της αγωγής και συγκεκρι-μένα από 11-10-2001 (χρόνος της αναγνωριστικής του δήλωσης), όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο ενάγων, διότι τότε ούτε όχληση έγινε, ούτε ορίστηκε προθεσμία προς εξόφληση συγκεκριμένου χρέους.

555/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Αθηνά Παπαματθαίου,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Ελένη Χαλιώτη, Νικόλαος Παπαϊωάννου**).

Προτάσεις. Εξυβριστικές φράσεις σε δικόγραφο. Διατάσσεται η διαγραφή τους είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου χωρίς χρονικό

Κατά τη διάταξη του άρθρου 206 ΚΠολΔ «ο δικαστής μπορεί ύστερα από αίτηση ενός διαδίκου ή και αυτεπαγγέλτως να διατάξει να διαγραφούν από τα δικόγραφα ή τις προτάσεις των διαδίκων εξυβριστικές ή άλλες ανάρμοστες φράσεις. .. ». Με την διάταξη αυτή, η οποία όπως και εκείνη του άρθρου 208 του ιδίου κώδικα αποβλέπει στην άμεση εξασφάλιση της διαδικαστικής τάξης, η οποία πρέπει να συγκεντρώνει τα στοιχεία της ευπρεπούς και εγκόσμιας συμπεριφοράς από όλους του παράγοντες της δίκης. Παρέχεται η εξουσία στο δικαστήριο μετά από αίτηση κάποιου ή αυτεπαγγέλτως χωρίς χρονικό περιορισμό να διατάσσει να διαγραφούν από τα δικόγραφα ή τις προτάσεις των διαδίκων εξυβριστικές ή άλλες ανάρμοστες φράσεις, ανεξάρτητα αν υπάρχουν

σ΄ αυτές θεμελιωτικά της αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της εξυβρίσεως περιστατικά ή άλλου (εγκλήματος), που ανάγεται στην προσβολή της τιμής και της υπολήψεως διαδίκου, πληρεξουσίου δικηγόρου ή και του Δικαστηρίου. Η απόφαση για τη διαγραφή εξυβριστι-κών ή ανάρμοστων φράσεων δεν αφορά τη διάγνωση ιδιωτικού δικαιώματος ούτε συνιστά επιβολή πειθούς, κατά την τεχνική του όρου έννοια, αλλά ηθική κύρωση της οποίας οι συνέπειες αντανακλούν στο πρόσωπο του πληρεξουσίου δικηγόρου, αφού εκείνος είναι ο συντάκτης του κειμένου, που οφείλει να γνωρίζει ότι η συμπεριφορά των διαδίκων οριοθετείται στα όρια της ευπρέπειας. Στην προκείμενη περίπτωση η ενάγουσα – εκκαλούσα ειδικώς παραπονείται με τον τελευταίο λόγο εφέσεώς της ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν απάντησε σε αίτημά της με την προσθήκη των προτάσεών της να διαταχθεί η διαγραφή από τις προτάσεις της πρώτης εναγομένης – εφεσιβλήτου των ακολούθων υβριστικών φράσεων: «ότι υποστηρίζω ψευδέστατα ότι δήθεν δεν εισέπραξα το Δάνειο», που θίγουν την τιμή και την υπόληψή της, καθόσον έχουν γραφεί από την τελευταία σε γνώση της αναλήθειας. Σύμφωνα όμως με τη νομική σκέψη δεν συντρέχει λόγος να διαγραφούν οι ως άνω φράσεις, καθόσον δεν θεωρούνται κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου εξυβριστικές ούτε ανάρμοστες αλλά έγιναν στα πλαίσια της αρνήσεως της αγωγής από την πλευρά της εναγομένης. Η εκκαλουμένη, επομένως δεν έσφαλε που απέρριψε την αγωγή στο σύνολό της, τα αντίθετα συνεπώς υποστηριζόμενα από την εκκαλούσα κρίνονται κατ΄ ουσίαν αβάσιμα και απορριπτέα, όπως και η υπό κρίση έφεση στο σύνολό της.

610/2006

(Πρόεδρος: **Βασίλειος Νανόπουλος,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Τρυφωνίδης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Κωνσταντίνος Ράπτης, Ιωάννης Ατσαλάκης**).

Δικηγόρος. Δεν έχει ευθύνη για παραβάσεις που τελεί με την σύνταξη αγωγών, εκθέσεων, εγκλήσεων, προτάσεων εξώδικων δηλώσεων κλπ., που γίνονται ύστερα από εντολή του πελάτη του και βρίσκονται μέσα στα όρια της εντολής που του δόθηκε, χωρίς να γνωρίζει την αναλήθεια εκείνων που εκθέτει και ήσαν αντικειμενικώς αναγκαία για την υπεράσπιση του πελάτη του. Περιστατικά.

Από τις διατάξεις των άρθρων 39 παρ. 1, και 48 του ΝΔ 3025/1954 και το συνδυασμό τους και με τις διατάξεις του άρθρου 367 ΠΚ, προκύπτει ότι ο δικηγόρος δεν έχει ευθύνη για παραβάσεις που τελεί με τη σύνταξη αγωγών, εκθέσεων, εγκλήσεων, προτάσεων εξώ-δικων δηλώσεων κλπ., που γίνονται ύστερα από εντολή του πελάτη του και βρίσκονται μέσα στα όρια της εντολής που του δόθηκε, χωρίς να γνωρίζει την αναλήθεια εκείνων που εκθέτει και ήσαν αντικειμενικώς αναγκαία για την υπεράσπιση του πελάτη του (ΑΠ 761/1988 ΠοινΧρ 1989.27).

Αποδεικνύονται τα ακόλουθα

πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων είναι αποκλειστικός κύριος, νομέας και κάτοχος ενός οικοπέδου επιφανείας 58,08 τ.μ., μετά των επ΄ αυτού παλαιών καταστημάτων, που βρίσκεται εντός του Δήμου Μεσολογγίου και στην συμβολή των οδών Λόρδου Βύρωνος και Αθανασίου Ραζηκώτσικα, περιήλθε δε σ΄ αυτόν εν μέρει από κληρονομιά των γονέων του και κατά το υπόλοιπο δυνάμει των 24972/23-6-1962 και 820/6-4-1993 συμβολαίων των συμβολαιογράφων Αθηνών και Μεσολογγίου Μ.Δ και Χ.Π., αντίστοιχα που μεταγράφηκαν νόμιμα. Στην ανωτέρω με αριθμό 820/1993 συμβολαιογραφική πράξη αναφέρεται ρητά ότι το εν λόγω ακίνητο του ενάγοντα δεν είναι άρτιο και οικοδομήσιμο σύμφωνα με την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία. Παρόλα αυτά ο ενάγων, τον Σεπτέμβριο του έτους 1999, ανέθεσε στον δεύτερο των εναγομένων, αρχιτέκτονα μηχανικό την σύνταξη αρχιτεκτονικής μελέτης και την υποβολή στο Πολεοδομικό γραφείο Μεσολογγίου τόσο αυτής, όσο και όλων των απαραιτήτων εγγράφων για τη χορήγηση αδείας ανέγερσης σ΄ αυτό τριώροφης οικοδομής (αφού θα κατεδαφίζονταν τα άνω παλαιά καταστήματα), χωρίς να του παραδώσει το προαναφερόμενο συμβόλαιο, αλλά μόνο τα 209/6-8-1952 πρακτικά συνεδρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου περί δημοσίευσης της διαθήκης του πατέρα του, στα οποία όμως δεν αναγραφόταν το εμβαδόν του ακινήτου. Ταυτόχρονα ο ενάγων υπέδειξε στον εναγόμενο μηχανικό διαφορετικά και όχι ακριβή όρια, με συνέπεια ο τελευταίος να συντάξει τοπογραφικό διάγραμμα, σύμφωνα με το οποίο η επιφάνεια του ακινήτου ανερχόταν σε 60,28 τ.μ. και να εργαστεί (συντάσσοντας, κατόπιν εντολής του ενάγοντα, αρχιτεκτονικές, στατικές μελέτες κλπ., που κατά νόμο είναι αναγκαίες για την έκδοση οικοδομικής άδει-ας), με δεδομένο αυτό το εμβαδόν, κατά το οποίο το ακίνητο μπορούσε να ανοι-κοδομηθεί. Μετά όμως την κατάθεση του οικείου φακέλου στο Πολεοδομικό Γραφείο Μεσολογγίου και το αίτημα του τελευταίου να προσκομισθεί το πλέον πρόσφατο συμβόλαιο, εν τέλει αυτό προσκομίστηκε, οπότε και προέκυψε η αδυναμία έκδοσης οικοδομικής άδει-ας, αφού το οικόπεδο, κατά τα ανωτέ-ρω, ήταν μη άρτιο και οικοδομήσιμο, παρόλο δε που ο εκκαλών εκλήθη εγ-γράφως από το άνω πολεοδομικό γρα-φείο να προβεί σε διόρθωση του παρα-πάνω πωλητηρίου συμβολαίου, αυτός δεν το έκανε, όπως και δεν δέχτηκε την υποδειχθείσα από τον δεύτερο εναγό-μενο λύση αγοράς του διπλανού οικο-πέδου ή μέρος του. Έτσι ο ενάγων, από κοινού με τον δεύτερο εναγόμενο πολιτι-κό μηχανικό, κατέληξαν στη λύση της επισκευής των υπαρχόντων καταστημά-των. Πράγματι, ο δεύτερος εναγόμενος συνέταξε, κατόπιν εντολής του ενάγο-ντα, μελέτη επισκευής και πίνακες του σχετικού προϋπολογισμού, τα οποία και απέστειλε στον ενάγοντα, πλην όμως τελικά ο ενάγων ανέθεσε σε άλλον μη-χανικό (Ι.Α.) την επισκευή των καταστη-μάτων του. Στη συνέχεια άσκησε κατά του ήδη εναγομένου μηχανικού ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου την από 16-6-2001 αγωγή του, με την οποία, επικαλούμενος υπερημερία του εναγομένου περί την εκτέλεση και παράδοση του συμφωνηθέντος μεταξύ του έργου (έκδοσης άδειας ανέγερσης οικοδομής) και δική του υπαναχώρηση από τη σύμβαση, ζητούσε την

επιστροφή της καταβληθείσης αμοιβής, την αποκατάσταση της ζημιάς που υπέστη καθώς και καταβολή χρηματικού ποσού για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης. Επί της ως άνω αγωγής εκδόθηκε η με αριθμό 41/2002 απόφαση του ως άνω δικαστηρίου, με την οποία αυτή απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβά-σιμη, η δε ασκηθείσα από 10-7-2002 έφεση του ενάγοντος απορρίφθηκε με τη με αριθμό 997/2004 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου. Στα πλαίσια της δίκης αυτής και κατά την συζήτηση της αγωγής που έγινε στις 14-2-2002, ο πρώτος εναγόμενος, ως πληρεξούσιος δικηγόρος του δευτέρου και κατόπιν εντολής αυτού για της απόκρουσή της υπέβαλε τις από 12-2-2002 έγγραφες προτάσεις και την από 19-2-2002 προσθήκη αυτών στις οποίες διαλαμβά-νονται και οι ισχυρισμοί: α) «δεδομένο είναι ότι χρησιμοποιήθηκε εργασία μου, πνευματική ιδιοκτησία μου, της μελέτης αναπαλαίωσης – επισκευής του κτιρίου από τον αντίδικο και τον ορισθέντα απ΄ αυτόν άλλο Μηχανικό, στην Πολεοδο-μία και επιφυλάσσομαι γι΄ αυτό», β) «.. ... ο ίδιος αγόρασε από τον αδελφό του Κ.Μ. (αλήθεια τον πήγε στα Δικα-στήρια για 30.000 δρχ.). ... », γ) «. .. .. και αυτός ο ενάγων ήθελε να φοροδια-φύγει με απαξίωση του ακινήτου, σε έκταση μη άρτια μη οικοδομήσιμη για να μην πληρώσει φόρο ! Ομολογία Ψευ-δούς δηλώσεως ενώπιον Αρχής. ....», και δ) «.. ... Αυτός εξαπάτησε εμέ με τα υποδειχθέντα απ΄ αυτόν απ΄ αυτόν όρια και εργάστηκα (μελέτες, σχέδια) σε εσφαλμένη δοθείσα (υπαιτιότητά του) βάση δεδομένων». Ο ενάγων ισχυ-ρίζεται ότι με τις εκφράσεις αυτές, οι οποίες συνιστούν βαρύτατη συκοφαντική δυσφήμισή του, οι εναγόμενοι επε-δίωκαν να προσβάλουν την προσωπι-κότητά του και ειδικότερα την τιμή και την υπόληψή του, λαμβανομένου υπόψη και του λειτουργήματος που υπηρετού-σε (Εισαγγελέας). Ως προς τον πρώτο των προσβλητικών ισχυρισμών, κατ΄ αρχήν, όπως εκτίθεται ανωτέρω, προέ-κυψε ότι πράγματι, κατόπιν μεταξύ τους συμφωνίας, ο δεύτερος εναγόμενος εκπόνησε και παρέδωσε στον ενάγοντα μελέτη αναπαλαίωσης των υφισταμένων επί του ακινήτου του παλαιών καταστη-μάτων. Επομένως και αφού στη συνέχεια επιμελήθηκε και εκτέλεσε την αναπαλαίωση αυτή άλλος μηχανικός, ο ισχυρισμός αυτός είναι αληθής, ενόψει και του ότι αποτελεί μέρος εκτενέστε-ρου ισχυρισμού, ο οποίος βάλει κατά του αγωγικού ισχυρισμού της υπαιτιό-τητας του εν λόγω εναγομένου, πέραν του ότι ουσιαστικά θιγόμενος από τον πιο πάνω ισχυρισμό είναι ο αναλαβών την αναπαλαίωση ως άνω μηχανικός. Ο δεύτερος ισχυρισμός, ο οποίος περιλαμβάνεται στην προσθήκη των προτάσεων και κατά ένα μέρος τίθεται εντός παρενθέσεως και με ερωτηματική μορφή, αποτελεί τμήμα μεγαλύτερης νοηματικής ενότητας, στα πλαίσια της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων και του σχολιασμού των ισχυρισμών του τότε και ήδη ενάγοντα περιεχομένων τόσο στην ανώμοτη κατάθεσή του, όσο και στο τρίτο φύλλο των προτάσεών του και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ότι «στο συμβόλαιο επέμενε ο αντισυμβαλλόμενος να αναγραφεί το αναγραφέν, διότι δεν ήθελε να καταβάλει φόρο. .. .», σε καμμία δε περίπτωση δεν ενέχει αιχμή κατά της τιμής και της υπόληψης του ενάγοντα. Περαιτέρω, όσον αφορά τον τρίτο ισχυρισμό, καταθέτοντας ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μεσολογγίου, ο ίδιος ο ενάγων καταθέτει ότι

στο 820/1993 αγοραπωλητήριο συμβόλαιο, με το οποίο απέκτησε τμήμα του επιδίκου ακινήτου του αναγράφεται το συγκεκριμένο εμβαδόν για καθαρά φορολογικούς λόγους. Το ίδιο επαναλαμβάνει και στην αρχή του τρίτου φύλλου των από 18-2-2002 προτάσεών του στο ίδιο Δικαστήριο. Επομένως τα όσα σχετικά αναφέρονται στον ανωτέρω ισχυρισμό, δεν αποτελούν γεγονότα αλλά αξιολογικές κρίσεις και γνώμες, οι οποίες δεν απέχουν από την αλήθεια, δεν χαρακτηρίζονται για την οξύτητά τους και δεν είναι ικανές να βλάψουν την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντα, δεδομένου ότι ο ίδιος, κατά τα ως άνω, δέχεται ότι η αναγραφή της συγκεκριμένης επιφάνειας του ακινήτου του απέβλεπε στην αποφυγή καταβολής φόρου. Τέλος, όσον αφορά τον τέταρτο ισχυρισμό αποδείχθηκε ότι ο δεύτερος εναγόμενος, σε εκτέλεση της συμφωνίας του με τον ενάγοντα και προκειμένου να υποβάλλει στο πολεοδομικό γρα-φείο Μεσολογγίου όλα τα απαραίτητα έγγραφα, συνέταξε τοπογραφικό διάγραμμα του επίδικου ακινήτου σύμφωνα με τα όρια που του υπέδειξε ο ιδιοκτήτης – ενάγων, όπως σαφώς αναφέρεται σ΄ αυτό, και τα οποία διαφοροποιούνται από τα πραγματικά ή σε κάθε περίπτωση από τα αναγραφέντα στο σχετικό συμβόλαιο, το οποίο δεν είχε ακόμη προσκομιστεί τόσο σ΄ αυτόν, όσο και στην αρμόδια ως άνω πολεοδομική υπηρεσία. Συνεπώς ο τελευταίος ισχυρισμός των εναγομένων, εκτός του ότι αποδείχθηκε αληθινός, αποσκοπούσε μόνο στην ενίσχυση της άμυνας του δευτέρου εξ αυτών και στην απόρριψη της εναντίον του αγωγής, αφού είχε άμεση σχέση με την ιστορική βάση αυτής και τα αποδεικτέα θέματα. Επομένως ο μεν πρώτος εναγόμενος, κινήθηκε μέσα στα πλαίσια της εντολής που του είχε δοθεί από τον δεύτερο εναγόμενο, δεν υπερέβη το αναγκαίο μέτρο, αλλά ενήργησε με πρόθεση εκτέλεσης των καθηκόντων του και διαφύλαξης των συμφερόντων του πελάτη του, χωρίς να έχει σκοπό εξύβρισης ή μείωσης της τιμής και της υπόληψης του ενάγοντα, ο δε δεύτερος εναγόμενος, δίνοντας την εντολή εκπροσώπησής του και υπεράσπισής του στον πρώτο εναγόμενο, ενήργησε με σκοπό την προστασία των συμφερόντων του, και την άμυνά του, έναντι της ως άνω αγωγής, χωρίς να αποδεικνύεται πρόθεση μείωσης του ενάγοντα, αφού δε δεν αποδείχθηκε η ιστορική βάση της αγωγής, ενώ αντίθετα αποδείχθηκε η ουσιαστική βασιμότητα του στηριζομένου στο άρθρο 367 του ΠΚ., αίροντας τον άδικο χαρακτήρα των

953/2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γεώργιος Κόκκορης,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Δημοσθένης Σπαθής, Στάθης Αντίοχος**).

Δικηγόροι. Πλήρης αμοιβή για την υπογραφή εγγράφου (173 Κωδ.Δικ). Απαιτείται υπογραφή από τον δικηγόρο και όχι μόνο σύνταξη δικογράφου. Αμοιβή δικηγόρου για την παράσταση. Επιδικάζεται μόνο για τον δικηγόρο που παραστάθηκε και όχι για κείνον που δεν παραστάθηκε αλλά έδωσε εντολή παρακλητικά να παραστεί συνάδελφος του. Αυτές οι διατάξεις είναι δημόσιας τάξης και δεν ισχύει σχετική

συνήθεια. Αυξημένη αμοιβή του δικηγόρου (98 Κωδ.Δικ). Απόκειται στην κρίση του δικαστηρίου που απορρέει από την συνδρομή πραγματικών περιστατικών που

Όπως προκύπτει από το άρθρο 173 του Κώδικα των δικηγόρων (Ν.Δ. 3026/1954), κατά το οποίο «η υπογραφή εγγράφου παρά δικηγόρου χορηγεί αυτώ το δικαίωμα της κατά τον παρόντα νομού πλήρους δια την σύνταξιν του εγγράφου αμοιβής», σε συνδυασμό προς τα άρθρα 100, 107 επ. 116 επ. του ίδιου Κώδικα, που καθορίζουν τα ελάχιστα νόμιμα όρια της πλήρους αμοιβής του δικηγόρου για την άσκηση από αυτόν διαδικαστικών πράξεων επί πολιτικών υποθέσεων, το κατά τον προμνησθέντα Κώδικα δικαίωμα αμοιβής του δικηγόρου προϋποθέτει υπογραφή από αυτόν των οικείων διαδικαστικών εγγράφων. Πράγματι, όπου ο Κώδικας των δικηγόρων θέλησε να ορίσει αμοιβή δικηγόρου για τη σύνταξη σχεδίου εγγράφου, διέλαβε ρητή περί τούτου σύνταξη, όπως στην περίπτωση του άρθρου 160. Μόνη, συνεπώς, η διατύπωση από το δικηγόρο του περιεχομένου της αγωγής, της αιτήσεως περί ασφαλιστικών μέτρων και των προτάσεων χωρίς την υπογραφή τους από τον ίδιο, δεν θεμελιώνει δικαίωμα του για την προβλεπόμενη από τον Κώδικα περί δικηγόρων αμοιβή για τη σύνταξη των διαδικαστικών αυτών εγ-γράφων. Εξ άλλου, την από τον ίδιο Κώδικα(άρθρα 107 επ. και 116) προ-βλεπόμενη αμοιβή για παράσταση κα-τά την επ΄ ακροατηρίου συζήτηση πο-λιτικών υποθέσεων δικαιούται μόνο ο κατ΄ αυτήν παριστάμενος δικηγόρος, αφού μόνον αυτός ενεργεί τη διαδικαστική πράξη της παραστάσεως και όχι ο δικηγόρος κατόπιν παρακλήσεως (εντολής) του οποίου παρίσταται ο πρώ-τος στο ακροατήριο. Τα ανωτέρω δεν παραλλάσουν, κατά το άρθρο 715 του ΑΚ, και επί υπάρξεως οιασδήποτε τυχόν σχετικής συνήθειας, διότι η εν λόγω ρύθμιση του Κώδικα των δικηγόρων είναι δημόσιας τάξεως, ως αναφερόμενη στην ελάχιστη νόμιμη αμοιβή δημοσίων λειτουργών, ήτοι των δικηγόρων, για την άσκηση από αυτούς του λειτουρ-γήματος τους (ΑΠ 1166/2001 ΕλλΔνη 44. 441, ΑΠ 1162/2001 ΕλλΔνη 44,440, πρβλ. ΟλΑΠ 1416/1997 ΕλλΔνη 39.341).

Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: κατά το μήνα Σεπτέμβριο 1993 η εφεσί-βλητη – εναγομένη έδωσε στον εκκα-λούντα-ενάγοντα, δικηγόρο διορισμένο στο Πρωτοδικείο Πατρών, την εντολή να ασκήσει κατά της τότε συζύγου της Α.Η ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης αγωγή για την αξίωση της συμμετοχής της στα αποκτήματα και να διεξαγάγει τη δίκη μέχρι τελεσιδικίας, χωρίς να συμφωνηθεί αμοιβή του. Σε εκτέλεση της εντολής αυτής ο εκκαλών- ενάγων προέβη στις ακόλουθες ενέργειες: 1) συνέταξε την από 5-11-1993 αγωγή (αριθ. Πρ. κατ. 41562193) ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, η οποία στρεφόταν κατά του τότε συζύγου εκεί-νης, με την οποία ζητούσε να υποχρεω-θεί ο εναγόμενος να της καταβάλει το ποσό των 45.000.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο, 2) συνέταξε τις από 2.2.1995 προτάσεις της α' συζήτησης, που ορίστηκε μετ' αναβολή στις 2-2-1995, ενώ ακολούθως η παραπάνω αγωγή απορρίφθηκε με την 10.083/1995 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης ως αόριστη. Στη συνέχεια ο εκ-καλών – ενάγων 3)συνέταξε την από 14-11-1995 αγωγή ενώπιον του ιδίου Δικα-στηρίου και για την ίδια αξίωση της

εφε-σίβλητης- εναγομένης, με την οποία η τελευταία ζητούσε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος σύζυγος της να καταβάλλει το ποσό των 60.000.000 δρχ. νομιμοτόκως, 4) συνέταξε τις προτάσεις της πρώτης συζήτησης της αγωγής αυτής την 10.10.1996, 5) συνέταξε τις προτάσεις για την αντίκρουση της ανταγωγής που άσκησε ο ανωτέρω εναγόμενος με τις προτάσεις του και συνεκδικάστηκε με την πιο πάνω αγωγή, ενώ επ΄ αυτών εκδόθηκε η 33626/96 προδικαστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, που έταξε αποδείξεις και 6) συνέταξε τις από 1-3-2001 προτάσεις της δεύτερης συζήτησης της εν λόγω υπόθεσης. Επί της παραπάνω αγωγής και της πιο πάνω ανταγωγής εκδόθηκε η 33626/96 προδικαστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, που έταξε αποδείξεις. Όλα όμως τα παραπάνω δικόγραφα, όπως ο ίδιος ο εκκαλών- ενάγων ομολογεί στο δικόγραφο της αγωγής του, υπέγραψε η διορισμένη στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης δικηγόρος Ε.Μ –Τ. Συνεπώς με βάση τα προεκτεθέντα στη μείζονα σκέψη ο εκκαλών –ενάγων δεν δικαιούται αμοιβής για τις ανωτέρω διαδικαστικές πράξεις του εφόσον δεν υπέγραψε ο ίδιος αυτές ,την αμοιβή για τις οποίες δικαιούται μόνον ο υπογράψας και παρασταθείς δικηγόρος, ενώ καμία άλλη διάταξη του Κώδικα Δικηγόρων δεν προβλέπει αμοιβή γι΄ αυτές, τυχόν δε αναλογική εφαρμογή άλλων διατάξεων αυτού για αμοιβή του για τις ανωτέρω πράξεις θα οδηγούσε στο άτοπο της υποχρέωσης του εντολοδόχου για καταβολή διπλής αμοιβής (μια στο συντάξαντα δικηγόρο και μία στον υπογράψαντα και παρασταθέντα δικηγόρο) για τις ίδιες πράξεις και επομένως η εκκαλούμενη δεν έσφαλε και οι 1ος, 2 ος (κατά το σκέλος του που αφορά τις ανωτέρω ενέργειες)λόγοι της κρινομένης εφέσεως και ο πρόσθετος λόγος (μόνος) της είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

Όπως προκύπτει από την διάταξη του άρθρου 98 παρ.1 του κώδικα δικηγόρων(ν.δ. 3026/1954) η επιδίκαση από τον δικαστή ή το δικαστήριο στο δικηγόρο αυξημένης αμοιβής σε σχέση με εκείνη που ορίζεται στα άρθρα 100 επ. του ιδίου κώδικα, ανάλογα με την επιστημονική εργασία, την αξία και το είδος της διεκπεραιωθείσης υποθέσεως, τον χρόνο που καταναλώθηκε, τη σπουδαιότητα της διαφοράς, τις ιδιάζουσες περιστάσεις της και γενικά τις καταβληθείσες δικαστικές η εξώδικες ενέργειες, απόκειται στην αναφερόμενη ρητά στην διάταξη κρίση του, που απορρέει από την συνδρομή και εκτίμηση πραγματικών περιστατικών, που προσδιορίζουν τα στοιχεία αυτά (ΑΠ 1996/2002 ΝοΒ 2003.1221).

15. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

501/2006

(Πρόεδρος: **Χαράλαμπος Δημάδης,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγήτρια: **Σπυριδούλα Γεωργάκη,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Χρήστος Μούλιας, Λεωνίδας Βλάχος**).

Οικόπεδο και γήπεδο. Έννοια των όρων αυτών. Η απαγόρευση κάθε δικαιοπραξίας που οδηγεί στην κατά νόμο απαγορευμένη δημιουργία μη αρτίων πολεοδομικώς οικοπέδων, αφορά μόνο ακάλυπτους χώρους, δηλαδή τμήματα οικοπέδου επί των οποίων δεν υφίστανται κτίρια και όχι οικόπεδα επί των οποίων έχει κτισθεί οικοδομή και ασχέτως αν το οικόπεδο επί του οποίου η οικοδομή είναι εξ ολοκλήρου κατειλημμένο από την οικοδομή ή το πλείστον αυτού είναι ακάλυπτο και αποτελεί την λοιπή εν γένει περιοχή της οικοδομής (άρθρο 6 παρ. 1 ν. 651/1977). Περιστατικά.

Η κατά το άρθρο 2 παρ. 1 και 3 του ν.δ. 690/1948, που καταργήθηκε με το άρθρο 3 του α.ν. 625/1968 και επανήλθε σε ισχύ με το άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 651/1977, απαγόρευση κάθε δικαιοπραξίας που οδηγεί στην κατά νόμο απαγορευμένη δημιουργία μη αρτίων πολεοδομικώς οικοπέδων, αφορά μόνο ακάλυπτους χώρους, δηλαδή τμήματα οικοπέδου επί των οποίων δεν υφίστανται κτίρια και όχι οικόπεδα επί των οποίων έχει κτισθεί οικοδομή και ασχέτως εάν το οικόπεδο επί του οποίου η οικοδομή είναι εξ ολοκλήρου κατειλημμένο από την οικοδομή ή το πλείστον αυτού είναι ακάλυπτο και αποτε-λεί την λοιπή εν γένει περιοχή της οικοδομής (βλ. ΑΠ 451/1969 ΝοΒ 18.38, ΑΠ 375/1969 ΝοΒ 17.1208, ΑΠ 117/1971 ΝοΒ 19.609). Η παραπάνω διάταξη έχει εφαρμογή μόνο επί «οικοπέδων» που όπως ορίζεται η έννοιά τους στο άρθρο 2 παρ. 13 του Ν. 1577/1985 είναι «κάθε γήπεδο, που βρίσκεται μέσα στο εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή μέσα στα όρια οικισμού χωρίς εγκεκριμένο σχέδιο». Περαιτέρω σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του Ν.Δ. της 17-7/16-8-1923 «περί σχεδίου πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών» που εφαρμόζεται για τη μεταβίβαση γηπέδων εντός «ζώνης», «απαγορεύεται οιαδήποτε μεταβίβασις της κυριότητας τμημάτων γης, επιφανείας εκάστου κάτω των χιλίων τετραγωνικών μέτρων, αποτελούντων μέρος συνεχομένων οικοπέδων ενός και του αυτού ιδιοκτήτου και κειμένων εντός της κατά το άρθρο 14 ζώνης. Η απαγόρευσις αυτή της τμηματικής μεταβιβάσεως της κυριότητας ισχύει και ως προς τα εμβαδού εν όλω κάτω των χιλίων τε-τραγωνικών μέτρων συνεχόμενα γήπεδα του αυτού ιδιοκτήτου, ων μόνον εν τω συνόλω των αδιαιρέτων επιτρέπεται η μεταβίβασις. ... ». Η αληθής δε έννοια και ερμηνεία της πιο πάνω διατάξεως σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 1853/1944 και την παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 1448/1950 είναι ότι η εκ τούτου ορι-ζόμενη ακυρότητα των κατά παράβαση αυτής γενομένων μεταβιβάσεων είναι απόλυτος. Από

την πιο πάνω διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του Ν.Δ. της 17-7/16-8-1923, που σαφώς ορίζει ότι απαγορεύεται η μεταβίβαση «τμημάτων γης» που αποτελούν μέρος συνεχομέ-νων «γηπέδων» σε συνδυασμό και με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 12 του ν. 1577/1985 του «Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού» που ορίζει ότι «γήπεδο είναι η συνεχόμενη έκταση γης που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου» σαφές καθίσταται ότι η πιο πάνω απαγόρευση της μεταβίβασης κυριότητας τμημάτων γης επιφανείας κάτω των 1.000 τ.μ. που αποτελούν μέρος συνεχομένων γηπέδων εντός ζώνης, αφορά μεταβίβαση ασκεπών τμημάτων γης, δηλαδή δεν καταλαμ-βάνει και τα τμήματα επί των οποίων υπάρχει οικοδόμημα (π.ρ.β.λ. τις πιο πάνω αναφερόμενες αποφάσεις του Α.Π.). Στην προκειμένη περίπτωση με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή, θεμελιούμενη ως προς τη νομική της βασιμότητα στις αναφερόμενες στη μείζονα νομική σκέψη διατάξεις που εφαρμόζονται για τη μεταβίβαση τμημάτων γης ευρισκομένων εντός ζώνης και όχι αυτές για της μεταβίβαση οικοπέδων (εντός σχεδίου ή οικισμού) αφού κατά τα αναφερόμενα σ΄ αυτή (αγωγή) το μεταβιβασθέν τμήμα γης ευρίσκεται εντός ζώνης, πρέπει ν΄ απορριφθεί ως μη νόμιμη, διότι, εφόσον κατά τα ιστορούμενα σ΄ αυτή το μεταβιβασθέν τμήμα γης των 360 τ.μ. δεν ήταν ασκεπές αλλά υπήρχε επ΄ αυτού παλαιά ισόγειος οικία κεραμοσκεπής αποτελούμενη από δύο δωμάτια και λοιπούς βοηθητικούς χώρους αυτής μετά της οποίας μεταβιβάστηκε με αμφότερα τα συμβόλαια, οι μεταβιβάσεις αυτές των οποίων ζητείται η ακύρωση, δεν εμπίπτουν στην απα-γόρευση των προαναφερομένων διατά-ξεων και συνεπώς είναι έγκυρες. Επο-μένως το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο απέρριψε την αγωγή ως μη νόμι-μη αν και εφαρμόζοντας για τη θεμε-λίωση της αγωγής διαφορετικές διατά-ξεις, δεν έσφαλε και ορθά κατ΄ αποτέ-λεσμα έκρινε, γι΄ αυτό και πρέπει ν΄ απορριφθεί ως κατ΄ ουσίαν αβάσιμος ο λόγος έφεσης που προσβάλλει την εκκαλούμενη για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου.

765 /2006

(Πρόεδρος: **Ανδρέας Τσόλιας,** Πρόεδρος Εφετών).
(Εισηγητής: **Γρηγόριος Κουτσοκώστας,** Εφέτης).
(Δικηγόροι: **Γεώργιος Βγενόπουλος, Ιωάννης Κίτσος, Πέτρος Χόρτης**).

Παραλιακοί οικισμοί. Έννοια. Οικοδομικές άδειες. Αναστολή εκδοσής τους. Περίπτωση όπου για την έγκριση πολεοδομικής μελέτης και συνακόλουθα για τη λήψη απόφασης περί αναστολής της έκδοσης οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά από υπουργική απόφαση ή ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας (εδώ Ιονίων Νήσων) και όχι ο νομάρχης ή ο

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 περ. β΄ του ΠΔ της 24-4/3-5-1985, περί του τρόπου καθορισμού ορίων οικισμών της Χώρας μέχρι 2.000 κατοίκους, κατηγοριών αυτών και καθορισμού όρων και περιορισμού δόμησης αυτών, παραλιακοί οικισμοί, ήτοι διακεκριμένα οικιστικά

σύνολα, κατά το άρθρο 1 αυτού, είναι όσα εμπίπτουν, στο σύνολό τους ή κατά τμήμα τους, σε ζώνη 500 μ. από τον αιγιαλό ή βρίσκονται έξω από τη ζώνη αυτή, αλλά η ανάπτυξή τους επηρεάζεται σημαντικά από τη θάλασσα, ενώ εξαιρούνται ως μη θεωρούμενοι παραλιακοί, όσοι οικισμοί βρίσκονται μέσα στη ζώνη των 500 μ., αλλά το κέντρο τους έχει υψόμετρο μεγαλύτερα ή ίσο με 100 μ., σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 2242/1994, περί πολεοδόμησης περιοχών δεύτερης κατοικίας σε ζώνες οικιστικού ελέγχου, προστασίας φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος κλπ., ο καθορισμός των ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης, καθώς και η έγκριση και τροποποίηση σχεδίων πόλεων και πολεοδομικών μελετών οικισμών παραλιακών, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 1 περ. β΄ του από 24-4/3-5-1985 ΠΔ ή ευρισκομένων σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή εφαπτομένων δασών ή δασικών εκτάσεων, καθώς και οικισμών που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες προστατεύονται κατά τα άρθρα 18 και 19 του Ν. 1650/1986 ή με βάση ειδικές συνθήκες, γίνεται με ΠΔ, μετά από πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Εξάλλου, κατά το άρθρο 95 παρ. 9 του Ν. 2508/1997, περί βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης των πόλεων και οικισμών της Χώρας κλπ., οι ρυθμίσεις, που προβλέπονται από το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 2242/1994, γίνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας μετά από γνώμη του περιφερειακού ΣΧΟΠ, ειδικά δε ο καθορισμός των ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης, καθώς και η έγκριση ή τροποποίηση σχεδίων πόλεων και πολεοδομικών μελετών, χαρακτηρισμένων ως παραδοσιακών, γίνεται με ΠΔ, μετά από πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, εξαιρουμένων των περιοχών αρμοδιότητας των Υπουργών Μακεδονίας Θράκης και Αιγαίου, όπου απαιτείται πρόταση των τελευταίων, και γνωμοδότηση του κεντρικού ΣΧΟΠ. Όσον αφορά την έννοια του παραλιακού οικισμού, το ζήτημα κατά πόσον η ανάπτυξη ενός οικισμού επηρεάζεται σημαντικά από τη θάλασσα αποτελεί πραγματικό περιστατικό, το οποίο εξετάζεται κατά περίπτωση από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία και ασκεί έννομη επιρροή μόνο στην περίπτωση που αφορά οικισμό, ο οποίος ευρίσκεται έξω από τη ζώνη των 500 μ. από τη θάλασσα, σε αντίθεση με το ζήτημα αν ανήκει στα διοικητικά όρια ενός Δήμου, ο οποίος είναι παραλιακός, κατά την έννοια της προαναφερόμενης διάταξης του από 24-4-/23-5-1985 ΠΔ, όπου δεν ασκεί καμία επιρροή. Εξάλλου, όσον αφορά την αναφερόμενη στο άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 2242/1994 έννοια των οικισμών, στην οποία, όπως προαναφέρθηκε, πα-ραπέμπει το άρθρο 25 παρ. 9 του Ν. 2508/1997, υπάγονται όλοι οι οικισμοί, ανεξάρτητα από πληθυσμό, αφού η αναφορά στους παραλιακούς οικισμούς του άρθρου 2 παρ. 1 περ. β΄ του από 24-4/3-5-21985 ΠΔ, έγινε προκειμένου να διευκρινιστεί η έννοια του παραλιακού οικισμού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη συγκεκριμένη διάταξη, δεν απαιτούνται δε και οι υπόλοιπες προϋ-ποθέσεις του προαναφερόμενου ΠΔ, περί πληθυσμού μέχρι 2.000 κατοίκους, αλλά και διάκρισης και κατάτα-ξης των οικισμών στις εκάστοτε κατηγο-ρίες με απόφαση του Νομάρχη, μετά από γνώμη του ΣΧΟΠ, κατά το άρθρο 2 παρ. 2 του ίδιου ΠΔ. Τέλος η αναστολή της χορήγησης οικοδομικών αδειών

και της εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών, καθώς και τροποποιήσεις τους γί-νονται, σύμφωνα με την εγκύκλιο 17442/3887/38/1998 και το έγγραφο 15372/3756/18-7-2001 του ΥΠΕΧΩΔΕ, από το όργανο που έχει την αρμοδιότητα να εγκρίνει την πολεοδομική μελέτη της συγκεκριμένης περιοχής.

Στην προκείμενη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων στο ακροατήριο του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου κατά την εκδίκαση της υπόθεσης και από όλα τα έγγραφα τα οποία νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με το συμβόλαιο 142/9-9-1996 που συντάχτηκε από το συμβολαιογράφο Λευκάδας Σ.Α., που μεταγράφηκε νόμιμα, η πρώ-τη από τους ενάγοντες απέκτησε λόγω γονικής παροχής την ψιλή κυριότητα του ακινήτου (οικοπέδου), το οποίο ευρίσκεται στην περιοχή «Ελαιουργική» της πόλης της Λευκάδας και ειδικότερα στο ΟΤ 408 και έχει εμβαδόν 881,47 τ.μ. Ο δεύτερος από τους ενάγοντες και η σύζυγός του διατήρησαν την επικαρ-πία του ακινήτου αυτού. Το οικοπεδικό αυτό τετράγωνο βρίσκεται μέσα στα όρια της επέκτασης, που προβλέπεται με το γενικό πολεοδομικό σχέδιο της πόλης της Λευκάδας, το οποίο εγκρί-θηκε με την 44315/2372/23-5-1989 τεύχ. Δ΄). Το οικοπεδικό αυτό τετράγωνο δεν αποτελεί ξεχωριστό οικισμό ώστε να ερευνώνται αυτοτελώς οι προϋπο-θέσεις του χαρακτήρα του ως παραλια-κού οικισμού κλπ., δεδομένου ότι βρί-σκεται μέσα στο εγκεκριμένο ρυμοτο-μικό σχέδιο της πόλης της Λευκάδας, που αποτελεί παραλιακό οικισμό, όπου δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί οικισμών κάτω των 2.0000 κατοί-κων, όπως προκύπτει από το 15373/5677/10-8-2001 έγγραφο της Διεύ-θυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού του ΠΕΧΩΔΕ, αφού βρίσκεται εντός ζώνης 500 μ. από τη θάλασσα και η ανάπτυξή του επηρεάζεται σημαντικά από αυτή, ενώ με τις Γ/180/85009 και Λ/Φ31/28887/2094/28-9-1974 αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού τμήμα αυτού που οριοθετείται από τις θέσεις «Άγιος Ιωάννης – Γύρα – ελαιόφυτος κάμπος – υπώρειες γύρω λόφων πόλης Λευκάδας», καθορίστηκε ως περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και, ακόμη, άλλο τμήμα ατού, που βρίσκεται εντός του ιστορικού τόπου της πόλης της Λευκάδας και οριοθετείται από τις παραλιακές οδούς και την οδό 8ης Μεραρχίας, θεωρούνται παραδοσιακά τμήματα, στα οποία δεν εμπίπτει, όπως προκύ-πτει από το 3455/Φ/10-9-1991 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λευκάδας, το προαναφερόμενο οικοδομικό τετράγωνο, αφού βρίσκεται εντός του τμήματος, απέχον 200 περίπου μέτρα από τα όριά του και πέραν του νοτίου ορίου του δεύτερου τμήματος, που είναι ο επαρχιακός δρόμος Λευκάδας – Νυδρίου, όπου δεν υπάρχουν υπώρειες λόφων. Με τα δεδομένα αυτά, αρμόδιος για την έγκρι-ση της πολεοδομικής μελέτης στην πε-ριοχή του προαναφερόμενου οικοδομικού τετραγώνου και συνακόλουθα για τη λήψη απόφασης περί αναστολής της έκδοσης οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών στο ίδιο οικοδομικό τετράγωνο, ενόψει του ότι η περιοχή αυτή ανήκει σε παραλιακό οικισμό και δεν ασκεί, κατά τα προαναφερόμενα, έννομη επιρροή ο πληθυσμός αυτού και ο χαρακτηρισμός του με τη διαδικασία του άρθρου 2 παρ. 2 του από 24-4/3-5-1985 ΠΔ, ήταν ο Πρόε-δρος

της Δημοκρατίας μετά από Υπουργική απόφαση ή ο Γενικός Γραμ-ματέας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων κατά τα ανωτέρω και όχι ο Νομάρχης ή ο βοηθός νομάρχη. Περαιτέρω, με την προαναφερόμενη επέκταση του σχεδίου πόλης της Λευκάδας και την εφαρμογή της σχετικής πράξης αναλογισμού, προσκυρώθηκε στο προαναφερόμενο ακίνητο των εναγόντων εδαφική λωρίδα επί της οποίας προεκτείνονταν μπαλκόνια και άλλα τμήματα της παρακείμενης οικοδομής του δεύτερου και του τρίτου από τους εναγομένους. Με την από 15-2-1999 αίτησή του προς το Τμήμα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λευκάδας, ο δεύτερος από τους ενάγοντες ζήτησε την έκδοση άδειας οικοδομής για την ανέγερση επί του οικοπέδου αυτού διώροφης οικοδομής με στεγασμένο χώρο στάθμευσης, συνολικού εμβαδού 672,21 τ.μ. Μετά την υποβολή της αίτησης αυτής, ο δεύτερος και τρίτος από τους εναγομένους υπέβαλαν στο Δημοτικό Συμβούλιο Λευκάδας την από 23-3-1999 αίτηση για τροποποίηση του σχεδίου πόλης της Λευκάδας, στο προαναφερόμενο οικοδομικό τετράγωνο 408 με την απόσπαση της προαναφερόμενης εδαφικής λωρίδας από το ακίνητο των εναγόντων και την απόδοσή της; στην κοινή χρήση με τη δημιουργία αντίστοιχου δημοτικού δρόμου (αδιέξοδου) πλάτους 2 μ. Με την 60/31-3-1999 απόφασή του το προαναφερόμενο Δημοτικό Συμβούλιο δέχθηκε την αίτηση αυτή. Οι ενάγοντες υπέβαλαν, κατά της απόφασης αυτής, ένσταση, η οποία απορρίφθηκε με την 105/24-5-1999 απόφαση του ίδιου Δημοτικού Συμβουλίου. Ακόμη, οι ενάγοντες άσκησαν, κατά της ίδιας απόφασης προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 18 του Ν. 2218/1999, η οποία απέρριψε την προσφυγή αυτή με την 15/23-6-1999 απόφασή της. Μετά από αυτά ο Δήμος Λευκάδας με το έγγραφό του 4211/28-5-1999 προς τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λευκάδας ζήτησε να προβεί αυτή σε όλες τις ενέργειες για την αναστολή των οικοδομικών αδειών στο προαναφερόμενο οικοδομικό τετράγωνο, μέχρι την τροποποίηση του σχεδίου πόλης με βάση της προαναφερόμενη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του. Με βάση το έγγραφο αυτό, ο πρώτος εναγόμενος, με την ιδιότητα του βοηθού Νομάρχη, απευθύνθηκε, με το από 2-6-1999 έγγραφό του, στο Τμήμα Πολεοδομίας της Διεύθυνσης Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λευκάδας και ζήτησε να ενεργήσει, σύμφωνα με το προαναφερόμενο αίτημα του Δήμου Λευκάδας. Εξάλλου, με την ίδια ιδιότητα ο πρώτος εναγόμενος, επικαλούμενος: α) τις διατάξεις του από 12-2-1923 ΝΔ, τις διατάξεις του ΑΝ 314/1968, όπως τροποποιήθηκε με το ΝΔ 1018/1971 και το άρθρο 34 παρ. 3 του Ν. 1557/1985, τις διατάξεις του ΠΔ 183/1995, τις προαναφερόμενες αποφάσεις 60/31-3-1999 και 105/24-5-1999 του Δημοτικού Συμβουλίου Λευκά-δας και β) το ότι ενόψει της επικείμενης τροποποίησης του σχεδίου πόλης οποιαδήποτε έκδοση οικοδομικής αδεί-ας θα δημιουργούσε τετελεσμένα γεγο-νότα, εξέδωσε την 4036/18-6-1999 από-φαση (ΦΕΚ 495/5-7-1999 τεύχ. Δ΄), με την οποία ανέστειλε για έξι μήνες την έκδοση οικοδομικών αδειών στο ΟΤ 408 στην περιοχή Περιβόλια – Δορυφόρος του Δήμου Λευκάδας. Όμως, η έκδοση της απόφασης αυτής ανήκε στην αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, σύμφωνα με

όσα αναφέρονται στην αρχή της σκέψης αυτής. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως που δέχτηκε το ίδιο, ορθά έκρινε και, συνεπώς ο πρώτος λόγος της έφεσης του πρώτου εναγομένου, με τον οποίο υποστηρίζεται το αντίθετο, είναι ουσιαστικά αβάσιμος.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ 2006

**(Ο πρώτος αριθμός είναι της αποφάσεως και
ο δεύτερος της σελίδας που δημοσιεύεται η απόφαση).**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

(Ο πρώτος αριθμός είναι της αποφάσεως και ο δεύτερος της σελίδας που δημοσιεύεται η απόφαση).

Δημήτριος Ζηνόζης

Α

Αγωγή

Αγωγή. Δεν δεσμεύεται το δικαστήριο από τις απόψεις των διαδίκων και χαρακτηρίζει την έννομη σχέση που δικάζεται αυτεπάγγελτα εφαρμόζοντας τον προσήκοντα νόμο. Πότε έχουμε συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. Περιστατικά. **330/323**
Αναγνωριστική αγωγή. Έννοια. Περιστατικά. **426/331**
Αγωγή αναγνωριστική. Παρά ταύτα καταδικάζεται ο εναγόμενος να πληρώσει γιατί θεώρησε το δικαστήριο την αγωγή ως καταψηφιστική. Άρα επιδίκασε περισσότερα από τα αιτηθέντα και εξαφανίζεται η απόφαση με λόγο εφέσεως. **474/336**
Αγωγή. Απόρριψη για τυπικούς λόγους (αοριστία). Ο εναγόμενος δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση με το λόγο ότι κακώς δεν απορρίφθηκε για ουσιαστικούς λόγους αφού δεν δημιουργείται σε βάρος του δεδικασμένο. Απόρριψη της έφεσης. **1466/434**
Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**
Διεκδικητική αγωγή. Απαιτείται ακριβής περιγραφή του ακινήτου ως προς την έκταση, την θέση, τα όρια και την ιδιότητα, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία για την ταυτότητά τους. Οι πλευρικές διαστάσεις του ακινήτου δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται. **79/144**
Αρνητική αγωγή. Εκδικάζεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο. Χωρεί και κατά του συγκυρίου. **256/149**
Γειτονικά ακίνητα. Ανοχές από καπνό, αιθάλη κ.λ.π.(1003 ΑΚ). Ο κύριος που θίγεται έχει την αρνητική αγωγή και αν υπάρχει και ζημία την αγωγή του άρθρου 914ΑΚ. Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**
Αρνητική αγωγή. Καλώς ενάγεται ο μισθωτής που ενήργησε τη διατάραξη. Περιστατικά. **962/175**
Αγωγή για κληρονομικό μερίδιο. Τρόπος υπολογισμού παροχών του έτους 1973 με θανάτους του 1993 και 1999. Περιστατικά που αποδεικνύουν την καταχρηστικότητα της αγωγής περί κλήρου. **41/224**
Νομή. Αναγνωριστική αγωγή περί νομής. Λεπτομέρειες. **810/463**
Διαιτητική απόφαση. Δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητα της από τα πολιτικά δικαστήρια αλλά μόνο για τη νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή για την ακυρότητά της. Τι ελέγχεται με την αγωγή αυτή. Πότε αποφασίζεται η σύναψη ΣΣΕ. Περιστατικά. **303/504**

Διεκδικητική αγωγή. Ενάγων και εναγόμενος. Ισχυρισμός του εναγομένου για δική του κυριότητα. Πότε είναι ένσταση και πότε άρνηση της αγωγής. **684/532**
Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού. Αν ο πλουτισμός προήλθε από την ακυρότητα της σύμβασης πρέπει για το ορισμένο της αγωγής να αναφέρονται σ΄ αυτή τα περιστατικά που συνεπάγονται την ακυρότητα της σύμβασης. **769/538**
Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ) και ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ). Δίκαιο με το οποίο διέπονται. Η υποκατάσταση του κοινωνικού φορέα στα δικαιώματα του δανειστή (από αδίκημα) διέπεται όχι από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί η ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης αν αλλοδαπός τραυματισθεί στην Ελλάδα. Πλαγιαστική αγωγή κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Προϋποθέσεις άσκησης. Περιστατικά με θανατωθέντα γερμανό υπήκοο. **1338/657**

Άδεια εργασίας

Σύμβαση εργασίας. Αποζημίωση για μη χορήγηση της ετήσιας άδειας. Όταν ζητείται διπλασιασμός της αποζημίωσης για άδεια, τότε πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι η άδεια προηγουμένων ετών δεν χορηγήθηκε από υπαιτιότητα του εργοδότη παρόλο που ο μισθωτής τη ζήτησε. **572/522**

Άδεια οδήγησης

Ένσταση συνυπαιτιότητας γιατί ο επιβάτης δέχτηκε να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο που ο οδηγός του δεν είχε άδεια οδήγησης και για μη πρόσδεση με ζώνη ασφαλείας. Περιστατικά. **310/55**
Ανήλικος που οδηγεί μοτοποδήλατο. Τραυματισμός του από αντίθετα ερχόμενο αυτοκίνητο. Η έλλειψη άδειας οδήγησης δεν συνδέεται αιτιωδώς με το ατύχημα δοθέντος ότι γνώριζε να οδηγεί μοτοποδήλατο. **453/626**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Επιβάτης αυτοκινήτου λόγω φιλοφροσύνης. Αν εγνώριζε ότι ο οδηγός του αυτοκινήτου δεν είχε άδεια οδήγησης, ότι ήταν σε κατάσταση μέθης και ότι είχε κλέψει το αυτοκίνητο τότε μπορεί να θεωρηθεί συνυπαίτιος του ατυχήματος (300 ΑΚ). **779/642**

Αδικαιολόγητος πλουτισμός

Σύμβαση έργου. Υπαναχώρηση εργοδότη με επίκληση κάποιας από τις περιπτώσεις νόμιμης υπαναχώρησης, που αναφέρονται στο άρθρο 686 ΑΚ. Η σύμβαση καταργείται από την αρχή (ex tunc) και συνεπώς αποσβήνονται όλες οι από αυτήν υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι οποίοι πλέον υποχρεώνονται να αποδώσουν κάθε τι που έλαβαν σε εκτέλεση της συμβάσεως, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Περιστατικά **536/81**
Αποκτήματα. Διετής παραγραφή της αξίωσης από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου. Μετά την παραγραφή δεν υπάρχει αξίωση ούτε από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Διατηρείται αν και έχει παραγραφεί η αξίωση στις εξαιρετικές περιπτώσεις της παραγραφής της αξίωσης από αδικοπραξία και της αξίωσης προς απόδοση της νομής. **535/196**

Διοικητικές συμβάσεις που υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια. Έννοια και προϋποθέσεις για να είναι μία σύμβαση διοικητική. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Όταν η υποκείμενη σχέση που προκάλεσε τον πλουτισμό είναι σχέση δημοσίου δικαίου, πρόκειται για διοικητική διαφορά ουσίας. Περιστατικά. **581/588**
Διοικητικές διαφορές και ιδιωτικές. Περιστατικά. Πώληση εντύπων στα ΤΕΙ χωρίς νόμιμη διαδικασία. Είναι ιδιωτική διαφορά και υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια. Βάση της σχετικής αγωγής είναι ο αδικαιολόγητος πλουτισμός. Τόκοι και επιδικαζόμενα δικαστικά έξοδα. **1094/595**
Δήμοι-Κοινότητες. Ανάθεση εκτέλεσης έργου σε ιδιώτη με δημοπρασία, πρόχειρο διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό με απευθείας ανάθεση. Διοικητική διαφορά. Δεν υφίσταται τέτοια όταν δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη σύναψη της σύμβασης κατά τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα. Σε περίπτωση ακυρότητας εφαρμόζονται οι διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Περιστατικά. **1405/608**

Αδικοπραξία

Αγωγή. Δεν δεσμεύεται το δικαστήριο από τις απόψεις των διαδίκων και χαρακτηρίζει την έννομη σχέση που δικάζεται αυτεπάγγελτα εφαρμόζοντας τον προσήκοντα νόμο. Αποζημίωση από παράβαση σύμβασης. Μπορεί πέραν της αξίωσης από τη σύμβαση να θεμελιώσει και αξίωση από αδικοπραξία όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση διαπραττομένη θα ήταν παράνομη ως αντικείμενη στο γενικό καθήκον να μην ζημιώνει κανείς τον άλλον υπαιτίως. Τότε έχουμε συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. Περιστατικά. **330/322**
Προσωπική κράτηση από αδικοπραξία ούτε καταργήθηκε ούτε περιορίστηκε από το άρθρο 11 του Συμφώνου για τα ατομικά δικαιώματα. Δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται στην αγωγή ότι στερείται περιουσιακών στοιχείων. Όταν όμως πρόκειται για προσωπική κράτηση από εμπορική απαίτηση, ο εναγόμενος μπορεί να προτείνει και να αποδείξει ότι η μη εξόφληση των χρεών του οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία του εξόφλησης. Ανώνυμη εταιρία και εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Δεν ευθύνονται οι διοικούντες αυτές για τα χρέη τους. Ευθύνονται όμως για αδικοπραξία προσωπικά (914 ΑΚ) όπως επί υπογραφής ακάλυπτης επιταγής, εν γνώσει ότι δεν υπήρχαν κεφάλαια. Αυτά ισχύουν και όταν η εταιρία πτώχευσε. **1318/424**
Πώληση κινητού. Αδικοπραξία. Μόνη η παράβαση σύμβασης δεν είναι αδικοπραξία. Πότε συμβαίνει η παράβαση σύμβασης να είναι και αδικοπραξία. Η υπερημερία ενός από τους συμβαλλομένους δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνη την αδικοπραξία όπως την εννοεί το άρθρο 914 Α.Κ. Υπεξαίρεση. Στοιχεία για την στοιχειοθέτησή της. Περίπτωση πώλησης κινητού. Με την παράδοση του πράγματος περιέρχεται στην κυριότητα του αγοραστή έστω και αν πιστώθηκε το τίμημα και δεν το καταβάλει στην συνέχεια. Περιστατικά. **48/34**
Πώληση κινητού. Αδικοπραξία. Μόνη η παράβαση σύμβασης δεν είναι αδικοπραξία. Πότε συμβαίνει η παράβαση σύμβασης να είναι και αδικοπραξία. **48/34**
Αδικοπραξία. Καταστροφή πράγματος και ύψος αποζημίωσης την οποία δικαιούται να αναζητήσει ο κύριος, ο νομέας και ο κάτοχος (εκμισθωτής). Περιστατικά. **153/37**
Αδικοπραξία. Τέτοια συνιστά και η απόκρυψη της εγκυμοσύνης από σχέση που είχε με άλλον άνδρα κατά το στάδιο του αρραβώνα. Επιδικάζεται αποζημίωση για ηθική βλάβη

του συζύγου για την απόκρυψη της εγκυμοσύνης και της πατρότητας του κοινού τέκνου που όμως δεν έχει πατέρα το σύζυγο. **219/46**

Αδικοπραξία και διεκδίκηση αποζημίωσης από απάτη. Υπόσχεση μεσάζοντος για τη λήψη επιχορήγησης από τον ΕΟΜΜΕΧ. Η τέτοια συμπεριφορά αποτελεί απάτη αλλά και παραβίαση του Ν. 5227/1931 περί μεσαζόντων. Υπάλληλος ΕΟΜΜΕΧ που συμφωνεί αμοιβή για μελέτες και προώθηση των μελετών για την έγκριση της επιχορηγήσεως διαπράττει αδικοπραξία. Περιστατικά. **301/52**

Οριζόντια ιδιοκτησία υπό κατασκευή. Κατασκευαστής που είναι συγχρόνως και πωλητής. Η σχετική σύμβαση είναι μικτή και εφαρμόζονται οι διατάξεις για την πώληση (για τη μεταβίβαση των ποσοστών και της οριζόντιας ιδιοκτησίας) και μισθώσεως έργου για την κατασκευή (χρόνος αποπεράτωσης της ανοικοδόμησης κλπ.). Ελαττώματα του έργου μετά την πώληση. Ουσιώδη και επουσιώδη. Δικαιώματα αγοραστή. Επιλογή ενός μέτρου. Δεν μπορεί να παραιτηθεί και να ζητήσει τη λήψη άλλου μέτρου. Έγκριση του αγοραστή. Συνέπειες. Κανονική εξέταση. Έννοια. Πταίσμα που επέφερε τη ζημία. Ταυτίζεται κατά το πραγματικό αυτού περιεχόμενο με την παραβίαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας και δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας, Π.χ. σε περίπτωση υπαιτίων ελλείψεων του έργου από αμέλεια του κατασκευαστή δεν μπορεί να γίνει λόγος περί συρροής αξιώσεων αποζημίωσης από σύμβαση (690 ΑΚ) όσον και από αδικοπραξία (914 ΑΚ). Περιορισμός ποσού της αγωγής. Έννοια και συνέπειες. Περιστατικά. **451/66**

Αδικοπραξία (του ΑΚ). Δεν εφαρμόζεται αναλογικά η διάταξη του άρθρου 308 παρ. 3 ΠΚ (δικαιολογημένη αγανάκτηση κλπ.). **468/77**

Αδικοπραξία. (Αυτοκινητικό ατύχημα). Πενταετής παραγραφή. Αγωγή αποζημίωσης για ορισμένο χρόνο. Τελεσιδικία της απόφασης. Παραγραφή τότε εικοσαετής (268 εδ. α ΑΚ). Η εικοσαετία περιλαμβάνει και την απαίτηση για την οποία δεν είχε εγερθεί αγωγή, υπό τον όρο ότι δεν είχε παραγραφεί η αξίωση για τον υπόλοιπο χρόνο κατά το χρόνο της τελεσιδικίας της πρώτης απόφασης. Αν έχει παραγραφεί, τότε δεν αναβιώνει η αξίωση που έχει παραγραφεί. Περιστατικά. **510/78**

Αδικοπραξία. Αν από το ζημιογόνο γεγονός προκύψει και ωφέλεια, πραγματική ζημία είναι ότι υπολείπεται μετά την αφαίρεση της ωφέλειας. Η ωφέλεια όμως αυτή πρέπει να τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με το ζημιογόνο γεγονός. Τέτοιος σύνδεσμος δεν υπάρχει όταν η ωφέλεια και η ζημία στηρίζονται – η κάθε μία – σε διαφορετική αιτία και ιδίως όταν η ωφέλεια οφείλεται σε εξαιρετική και ελεύθερη δραστηριότητα αυτού τούτου του ζημιωθέντος, κείμενη έξω από την συνήθη πορεία των πραγμάτων. **739/98**

Αδικοπραξία. Αυτοκινητικό ατύχημα με ακρωτηριασμό του ποδιού του ζημιωθέντος. Επιδίκαση αποζημίωσης του άρθρου 931 ΑΚ. Περιστατικά. **741/100**

Αδικοπραξία. ΙΚΑ. Δικαίωμα του ασφαλισμένου ή των μελών της οικογενείας του αξίωσης αποζημίωσης για ζημία που επήλθε λόγω ασθενείας, αναπηρίας ή θανάτου του υποχρέου σε διατροφή τους.Η αξίωση αυτή μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ για το όποιο ποσό οφείλει αυτό ασφαλιστικές παροχές στο δικαιούχο αποζημίωσης. Αν συνομολογείται από τον ενάγοντα ότι είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ ή προβάλλεται από τον εναγόμενο ότι ο ενάγων δικαιούται να απαιτήσει από το ΙΚΑ αποζημίωση χωρίς όμως συγκεκριμενοποίηση του ποσού που δικαιούται, τότε αναβάλλεται η συζήτηση της υπόθεσης για την προσκόμιση βεβαίωσης από το ΙΚΑ από την οποία να προκύπτει αν έλαβε ή όχι ασφαλιστική παροχή ο παθών, σε ποιο ποσό και για ποιο λόγο και για ποιο χρονικό διάστημα. **787/101**

Κοινωνία και συγκυριότητα. Χρησιμοποίηση του κοινού από συγκύριο αποκλειστικά. Υποχρεούται να αποζημιώσει τους λοιπούς συγκύριους είτε είχαν κάνει αυτή την χρήση του κοινού είτε όχι. Αρκεί η αποκλειστική χρήση για την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης ενώ σε περίπτωση αστικού ακινήτου ισούται με την μισθωτική αξία. Αγωγή αποζημίωσης από αδικοπραξία δεν αποκλείεται αρκεί να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της αδικοπραξίας. **1122/127**
Πώληση. Κατά γένους ορισμένου πράγματος. Ο πωλητής υποχρεούται να αποζημιώσει τον αγοραστή όταν από δόλο απέκρυψε το πραγματικό ελάττωμα ή δεν υπάρχει η συμφωνημένη ιδιότητα στο πράγμα όταν παραδίδεται αυτό. Μπορεί να θεμελιωθεί και αξίωση από αδικοπραξία όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση η διαπραττόμενη πράξη ή παράλειψη θα ήταν παράνομη γιατί είναι αντίθετη στο άρθρο 914 ΑΚ. Περιστατικά. Καθορισμός αποζημίωσης. Δεδικασμένο. Σε ποιές ενστάσεις εκτείνεται. **1201/131**
Γειτονικά ακίνητα. Παραγραφή αξιώσεως από αδικοπραξία. Τρέχει για όλες τις ζημίες, παρούσες και μέλλουσες εκτός από τις απρόβλεπτες για τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον είναι γνωστά όλα τα στοιχεία της αδικοπραξίας. Αν, λείπει κάποιο τότε ισχύει η εικοσαετής παραγραφή. Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**
Αποκτήματα. Περιστατικά. **535/196**
Προσωπική κράτηση. Αγωγή σχετική από αδικοπραξία. Μπορεί να ασκηθεί και συζητηθεί κατά τη διάρκεια της πτώχευσης αλλά δεν μπορεί να εκτελεστεί παρά μόνο μετά τη λήξη της πτώχευσης (ανάκληση, παύση εργασιών και εφόσον ο πτωχός δεν κηρυχθεί συγγνωστός). Αδικοπραξία. Εναπόκειται στην κρίση του Δικαστηρίου να διακόψει ή όχι την προσωπική κράτηση, και τη διάρκειά της. Κριτήρια για την αποδοχή της αγωγής για προσωπική κράτηση. **255/455**

Αθέμιτος ανταγωνισμός

Αθέμιτος ανταγωνισμός. Στοιχεία για την ύπαρξη του. Παραγραφή των αξιώσεων από θεμιτό ανταγωνισμό έξι μηνών. Παραγραφή εν επιδικία. Παράπονο του ενάγοντος ότι χωρίς υπαιτιότητα του ο προσδιορισμός της δικασίμου της αγωγής έγινε μετά την παρέλευση εξαμήνου από φόρτο εργασίας και συνεπώς δεν υπέκυψε στην παραγραφή η αγωγή του. Δεν ευσταθεί γιατί μπορούσε ο καλών να ζητήσει την προτίμηση της συζήτησης με σχετική αίτηση. **1313/421**
Αθέμιτος ανταγωνισμός. Έννοια. Περιστατικά. **230/452**

Αθλητικά σωματεία

Αθλητικά σωματεία. Τροποποίηση του καταστατικού προς εναρμόνιση με τον ν. 3262/2004 (άρθρο 30 παρ. 8). Γίνεται από το διοικητικό συμβούλιο. Περιστατικά. **285/15**

Αιγιαλός

Αιγιαλός. Προκύπτει μόνο από φυσικά φαινόμενα και δεν δημιουργείται με πράξη της Πολιτείας και ανήκει ο χαρακτηρισμός μόνο στον τακτικό δικαστή και όχι στη διοίκηση. Περιστατικά. **375/150**

Αιθάλη

Γειτονικά ακίνητα. Ανοχές από καπνό, αιθάλη κ.λ.π.(1003 ΑΚ). Ο κύριος που θίγεται έχει την αρνητική αγωγή και αν υπάρχει και ζημία την αγωγή του άρθρου 914ΑΚ. Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**

Αίρεση

Διαλυτική αίρεση με την οποία ορίζεται ότι η δικαιοπραξία που περιορίζει την εξουσία διάθεσης περιουσιακού δικαιώματος, εφόσον ο νόμος ορίζει κάτι άλλο έχει ενοχική μόνο ενέργεια και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης (177 ΑΚ). Όμως εκείνος που μεταβιβάζει απαλλοτριωτό δικαίωμα έχει τη δυνατότητα να προσδώσει στην ουσία εμπράγματη ενέργεια στη σχετική συμφωνία, οπότε σε περίπτωση μεταβίβασης το δικαίωμα επανέρχεται αυτοδίκαια στον αρχικό δικαιούχο. Χρησικτησία και απαγόρευση διάθεσης. Περιστατικά. **236/9**

Ακάλυπτος χώρος

Οικόπεδο και γήπεδο. Έννοια των όρων αυτών. Η απαγόρευση κάθε δικαιοπραξίας που οδηγεί στην κατά νόμο απαγορευμένη δημιουργία μη αρτίων πολεοδομικώς οικοπέδων, αφορά μόνο ακάλυπτους χώρους, δηλαδή τμήματα οικοπέδου επί των οποίων δεν υφίστανται κτίρια και όχι οικόπεδα επί των οποίων έχει κτισθεί οικοδομή και ασχέτως αν το οικόπεδο επί του οποίου η οικοδομή είναι εξ ολοκλήρου κατειλημμένο από την οικοδομή ή το πλείστον αυτού είναι ακάλυπτο και αποτελεί την λοιπή εν γένει περιοχή της οικοδομής (άρθρο 6 παρ. 1 ν. 651/1977). Περιστατικά. **501/714**

Αλβανοί

Αυτοκινητικό ατύχημα. Παθών ανήλικος Αλβανός που εκπροσωπείται από τους γονείς του. Νόμιμη αντιπροσωπεία. Ο ζημιωθείς δεν υφίσταται τις συνέπειες τυχόν συντρέχοντος πταίσματος του νομίμου αντιπροσώπου του. Ανήλικος που είναι θύμα τροχαίου. Περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 26 ΑΚ όταν πρόκειται για ανήλικο. Θύμα (Αλβανός). Η ικανότητα προς δικαιοπραξία και καταλογισμό θα κριθεί από το δίκαιο της Ιθαγένειας του φυσικού προσώπου που ενάγει ενώπιον του Ελληνικού Δικαστηρίου. **326/624**

Αλληλόχρεος (ανοικτός) λογαριασμός

Χρηστά ήθη. Ζημιά σε βάρος τρίτου κατά παράβαση του άρθρου 919 ΑΚ. Προϋποθέσεις. Η ζημιά μπορεί να είναι υλική ή ηθική και να την υποστεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Τράπεζα που κλείνει τον ανοικτό λογαριασμό αιφνιδίως. Πότε ενεργεί με τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Περιστατικά. **361/62**

Αλληλόχρεος λογαριασμός. Αγορά εμπορευμάτων με πίστωση του τιμήματος και καταβολή τμηματικών χρηματικών καταβολών έναντι του πιστωθέντος τιμήματος. Δεν πρόκειται για αλληλόχρεο λογαριασμό. **690/167**

Αλλοδαποί

Αλλοδαποί και δικαιοδοσία Ελληνικών Δικαστηρίων. Συμφωνία για εκδίκαση μελλοντικών διαφορών σε δικαστήρια άλλης χώρας. Είναι παράνομη. Εξαιρέσεις. **217/286**
Αλλοδαπός. Ικανότητα δικαστικής παράστασης (63-65 ΚΠολΔ). Κρίνεται κατ΄ αρχήν από το δίκαιο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου. Αν το αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν έχει ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο ιθαγένειας του θεωρείται ικανό να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια εφόσον έχει τέτοια ικανότητα κατά το ημεδαπό δίκαιο. Αν έχει τέτοια ικανότητα το φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατά το δίκαιο της ιθαγένειας του, νόμιμα παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια έστω και αν κατά το ελληνικό δίκαιο δεν έχει τέτοια ικανότητα. Αυτεπάγγελτη εξέταση της ικανότητας παράστασης ανηλίκου. Η ικανότητα δικαστικής παράστασης του κρίνεται κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής. Περιστατικά με ανήλικο. Πακιστανοί. Αναβολή έκδοσης απόφασης για να προσκομισθεί έγγραφο από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου για το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν που διέπει την ικανότητα δικαστικής παράστασης και την εκπροσώπηση τους στα δικαστήρια. **1148/411**
Άκυρη σύμβαση εργασίας αλλοδαπού που δεν έχει τη σχετική άδεια παραμονής και εργασίας. Εγείρεται αγωγή με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Τι δικαιούται να λάβει ο αλλοδαπός από τον εργοδότη του. **156/503**

Αμοιβαία κεφάλαια

Πρόστηση. Ευθύνη προστήσαντος. Αμοιβαία κεφάλαια. Διάθεση μεριδίων από αντιπρόσωπο. Ευθύνη της εταιρίας διαχειρίσεως αν ο αντιπρόσωπος δεν απέδωσε το αντίτιμο της συμμετοχής στον θεματοφύλακα ή στην εταιρία διαχείρισης. Περιστατικά. **457/72**
Αμοιβαία κεφάλαια. Είσπραξη χρημάτων από προστηθέντα της εταιρείας διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων αν και δεν είχε αυτό το δικαίωμα ο εισπράξας προστηθείς. Ο αγοραστής δεν είχε διαβάσει προηγουμένως το έντυπο όπου αναφερόταν η από αυτόν απαγόρευση είσπραξης χρημάτων γιατί έδωσε εμπιστοσύνη στον προστηθέντα που τον διαβεβαίωσε ότι έχει το δικαίωμα της είσπραξης τους. Σε τέτοια περίπτωση η απαλλακτική ρήτρα δεν έχει έννομη σημασία. Περιστατικά. **148/446**

Αναγγελία σε πλειστηριασμό

Αναγγελία σε πλειστηριασμό. Στοιχεία που πρέπει να περιέχει. Αναγγελία του Ελληνικού Δημοσίου. Στοιχεία. Ανώνυμη εταιρία και συνεταιρισμοί. Ευθύνονται οι διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές για οριστικούς φόρους. Λεπτομέρειες για την ευθύνη τους. Αόριστη αναγγελία. Περιστατικά. **398/328**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση

Διαταγή πληρωμής. Μπορεί να εκδοθεί για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ποία έγγραφα έπρεπε να επισυνάπτονται στην αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ώστε αυτή να γίνει δεκτή. Διαταγή πληρωμής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ. Δεκτή. Αμφισβήτηση της υποχρέωσης προς αποζημίωση γιατί κατά τη σύνταξη

της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης παραβιάστηκε ο νόμος. Νόμιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός αυτός και έχει τη δικαιοδοσία το δικαστήριο να ερευνήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης αυτής. Σε απαλλοτρίωση για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων υπόχρεοι προς καταβολή της αποζημίωσης είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι δήμοι. Λεπτομέρειες για την υποχρέωση αυτή. Τόκοι της αποζημίωσης για αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε οφείλονται. Περιστατικά. Αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλεως. Ποιος δικαιούται να προτείνει την ανάκληση. Περιστατικά. **752/373**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τεκμήριο ωφέλειας του παρόδιου ιδιοκτήτη κατά το άρθρο 1 Ν.653/1977. Το τεκμήριο είναι μαχητό. Η σχετική αγωγή για την ανακοπή υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια και όχι στα διοικητικά. Αναγκαστικές απαλλοτριώσεις υπό το καθεστώς του (νέου) νόμου 2971/2001. Ο νόμος 2971/2001 περιλαμβάνει τις απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται υπό την ισχύ του ή κηρύχθηκαν προηγουμένως και δεν έχουν ακόμη συντελεσθεί και δεν καταλαμβάνει και τις απαλλοτριώσεις που έχουν συντελεσθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του. Περιστατικά. **11/566**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Η αγωγή για αναγνώριση του δικαιούχου της αποζημίωσης μπορεί να γίνει κατά την τακτική διαδικασία ταυτόχρονα με την αγωγή καταψήφισης της αποζημίωσης χωρίς να είναι αναγκαίο να έχει προηγηθεί για την άσκηση της καταψηφιστικής αγωγής η αναγνώριση του δικαιούχου αποζημίωσης. Ανάκληση της απαλλοτρίωσης. Περιστατικά. **94/577**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου. Ποσοστά επί του ποσού της αποζημίωσης. **118/577**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Καθορισμός προσωρινής τιμής μονάδας αποζημίωσης από το Μονομελές Πρωτοδικείο που συζητήθηκε στις 24-2-2004. Αίτηση καθορισμού οριστικής τιμής μονάδας στο Εφετείο που συζητήθηκε στις 12-5-2005. Θα καθοριστεί η τιμή μονάδας με βάση την αξία της συζήτησης της αίτησης ενώπιον του Εφετείου γιατί μεταξύ των δύο συζητήσεων μεσολάβησε χρόνος μεγαλύτερος του ενός έτους. Αμοιβή δικηγόρου για σύνταξη προτάσεων και ανταιτήσεως που ασκήθηκε με τις προτάσεις. 2%. **211/579**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ο μισθωτής και γενικά ο νομέας του απαλλοτριωθέντος, δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης, εφόσον δεν έχει εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου. Περιστατικά. **337/580**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Η προθεσμία προς άσκηση αιτήσεως για οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης είναι εξάμηνη όταν δεν έχει κοινοποιηθεί η απόφαση. Η προθεσμία αυτή για τους καθών η απαλλοτρίωση δεν αναστέλλεται κατά τις δικαστικές διακοπές ούτε και κατά την περίοδο από 1 έως 31 Αυγούστου. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για το Ελληνικό Δημόσιο. Έτσι όμως η διάταξη της μη αναστολής για τους ιδιώτες είναι αντισυνταγματική και ισχύει γι΄ αυτούς ότι ισχύει και για το δημόσιο. Ο προβλεπόμενος στη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 2882/2001 περιορισμός της αρμοδιότητος του Εφετείου σε μόνο τον προσδιορισμό της αποζημίωσης και της ιδιαίτερης αποζημίωσης του άρθρου 13 παρ. 4 είναι ανίσχυρος γιατί προσκρούει στο άρθρο 1 του πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Τεκμήριο της ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών (ν. 653/1977). Άρθρο 33 ν. 2971/2001 που προβλέπει ειδική διαδικασία είναι ανίσχυρο. Συστατικά του ακινήτου που δεν περιέχονται στην απόφαση για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή στον κτηματολογικό πίνακα.

Επιδικάζεται αποζημίωση από το Εφετείο αν έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα. Δικαστικά έξοδα και αμοιβή δικηγόρου. **504/582**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Διάδικος είναι το Ελληνικό Δημόσιο που εκπροσωπείται στη δίκη για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης του ακινήτου που απαλλοτριώνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Αν η αίτηση στραφεί κατά του Γενικού Γραμματέα η αίτηση απορρίπτεται. Περιστατικά. **611/590**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Προθεσμία του Ν. 2971/2001 (άρθρα 33 παρ. 2-5) για την καταβολή πλήρους αποζημίωσης για ακίνητα που απαλλοτριώνονται εάν ανατρέπεται(το μαχητό) τεκμήριο. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται για τις απαλλοτριώσεις που δεν έχουν συζητηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (19-1-2002). Παραγραφή για την διεκδίκηση της αποζημίωσης. Περιστατικά. **743/593**
Αναγκαστική Απαλλοτρίωση. Ωφέλεια ιδιοκτήτου για τη δημιουργία οδού με την απαλλοτρίωση. Περιστατικά που αποδεικνύουν την ανυπαρξία ωφέλειας του ιδιοκτήτη. **952/594**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Το τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων είναι μαχητό και νομιμοποιείται ο κύριος του απαλλοτριωθέντος ακινήτου να ασκήσει αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων για την διεκδίκηση της αποζημίωσης του αν αποδειχθεί ότι δεν ωφελήθηκε από την διάνοιξη της οδού κ.λ.π. Διαδικασία απόδειξης της ωφέλειας του ιδιοκτήτη. Ρύθμιση με το άρθρο 33 ν. 2971/2001. Το εφετείο είναι αρμόδιο να εξετάσει ενιαίως κατά τη διαδικασία του οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης την ύπαρξη ή όχι ωφέλειας του ιδιοκτήτη του ακινήτου εάν απαλλοτριώνεται και αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό και εντεύθεν την υποχρέωση ή μη συμμετοχής του στις δαπάνες απαλλοτριώσεως. Περιστατικά. Παραγραφή της αξίωσης για την είσπραξη της αποζημίωσης που καθορίσθηκε προσωρινά ή οριστικά ενώ το δικαίωμα για δικαστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης υπόκειται στην εικοσαετή παραγραφή. **1130/597**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών. Είναι μαχητό σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 2971/2001. Διαδικασία που πρέπει να τηρείται. Το τεκμήριο ωφελείας κρίνεται από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως εφετείο. Η αίτηση για διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα προς τον φορέα του έργου πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή επιτροπή. Διαδικασία ενώπιον της επιτροπής και του εφετείου. Στοιχεία της αίτησης προς το εφετείο για να είναι ορισμένη. **1185/601**
Αναγκαστική Απαλλοτρίωση. Εξάμηνη προθεσμία για την υποβολή αίτησης για τον καθορισμό της οριστικής τιμής μονάδας αποζημίωσης. Εφόσον δεν κοινοποιήθηκε η απόφαση του Μον. Πρωτοδικείου, χωρεί εφαρμογή του άρθρου 263 ΑΚ αν η πρώτη (εμπρόθεσμη) αίτηση απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους και ασκήθηκε νεώτερη μέσα στην εξαμηνιαία προθεσμία από την τελεσίδικη απόρριψη της πρώτης αίτησης. Περιστατικά. **1212/603**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή του δικηγόρου 3% επί του ποσού της αποζημίωσης. **15/699**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου. **38/699**

Αναγκαστική εκτέλεση

Αναγκαστική εκτέλεση. Έξοδά της. Ποια θεωρούνται. Δεν περιλαμβάνονται τα δικαστικά έξοδα κάθε δανειστή για την δικαστική επιδίωξη της απαίτησής του. Αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης συνιστά πράξη διανομής του πλειστηριάσματος και προσβάλλεται μόνο με ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ. Στρέφεται και κατά του συμβολαιογράφου για έξοδα έκδοσης αντιγράφου του πίνακα και κοινοποιήσεών του με δικαστικό επιμελητή που δεν είναι έξοδα της εκτέλεσης και κακώς έχουν προαφαιρεθεί. Περιστατικά. Επιταγή προς εκτέλεση που συντάσσεται από δικηγόρο. Τα έξοδά της είναι έξοδα εκτέλεσης και προαφαιρούνται. Αν η επιταγή περιλαμβάνει μεγαλύτερο ποσό από το προβλεπόμενο από τον Κώδ. Δικηγόρων τότε επιβάλλεται εκκαθάριση της αμοιβής που απαιτείται να γίνει με ιδιαίτερη αγωγή και καταδίκη του οφειλέτη προς πληρωμή. Περιστατικά. Αν ακυρωθεί ο πίνακας, τότε το ποσό της διαφοράς περιέρχεται στον ανακόψαντα και όχι σε όλους τους δανειστές. Περιστατικά. **51/254**

Διαταγή πληρωμής. Έναρξη διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Ο οφειλέτης μπορεί να αμυνθεί είτε με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ είτε με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, επικαλούμενος εκτός από άλλους λόγους και λόγους που αφορούν την απαίτηση. Η διαταγή παύει να ισχύει αν δεν επιδοθεί μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την επόμενη της έκδοσής της. Η ακυρότητα αυτή λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως. **430/333**

Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα εκτελέσεως που προαφαιρούνται. Ποία είναι. Περιστατικά. **1052/394**

Αναγκαστική εκτέλεση. Πράξη που δεν μπορεί να γίνει από άλλον πλην του οφειλέτου (άρθρο 946. 1 ΚΠολΔ). Καταδίκη από το δικαστήριο του οφειλέτη για την εκτέλεση αυτή. Αυτεπάγγελτα το δικαστήριο καταδικάζει τον οφειλέτη σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να απαγγείλει τα μέσα αυτά του εξαναγκασμού, χωρεί αίτηση διόρθωσης και όχι ιδιαίτερη αίτηση με την οποία να ζητήσει την καταδίκη του οφειλέτη στις προαναφερόμενες ποινές. **1241/417**

Κατάχρηση δικαιώματος. Εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση. Περιστατικά **882/20**

Αναγκαστική εκτέλεση. Πάροδος των προθεσμιών του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Δεν χωρεί κανένα ένδικο μέσο για την ακύρωση της εκτέλεσης (π.χ. αναγνωριστική αγωγή) εκτός αν το ελάττωμα καθιστά την πράξη ανυπόστατη. Πολυκατοικία. Δικαίωμα του υψούν με κρατηθέντα ποσοστά οικοπέδου για την ανοικοδόμηση. Χωρεί αυτοτελής κατάσχεση. Αν δεν υπάρχει συμφωνία για το δικαίωμα του υψούν, τότε αυτό το δικαίωμα είναι αγαθό εκμεταλλεύσιμο που ανήκει στον κύριο του ακινήτου του οποίου η κατάσχεση περιλαμβάνει και το δικαίωμα του υψούν. Περιστατικά. **35/661**

Αναγωγή

Αυτοκινητικό ατύχημα. Εναγόμενοι δύο οδηγοί αυτοκινήτων για ζημιά που προξενήθηκε σε βάρος τρίτου. Αντικείμενο της δίκης είναι μόνο η αξίωση του τρίτου προς αποζημίωση και όχι η εξ αναγωγής ευθύνη του ενός οδηγού προς τον άλλο ή του και εις ολόκληρον ευθυνομένου προς τον άλλο. Ζητήματα ως προς την έναρξη ή την έκταση της ευθύνης ή προς το βαθμό συμμετοχής στο αδίκημα, θα κριθούν στα πλαίσια της μεταξύ τους δίκης αναγωγής. Άρα δεν χωρεί έφεση του ενός οδηγού (ομοδίκου) κατά του άλλου (συνεναγόμενου). **730/372**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Στοιχεία αγωγής για να είναι ορισμένη. Περιστατικά. Αναγωγή μεταξύ περισσοτέρων υπαιτίων. Προϋπόθεσή της είναι η καταβολή του ποσού που επιδίκασε

η απόφαση. Μπορεί να ασκηθεί όμως (η αναγωγή) και πριν την καταβολή μέσω του μηχανισμού της διάταξης του άρθρου 69 παρ.1περ.ε΄του ΚΠολΔ με παρεμπίπτουσα αγωγή στην δίκη αποζημιώσεως του παθόντος κατά των υποχρέων οφειλετών. **68/618**
Ασφαλιστική σύμβαση (αυτοκινήτου). Ο ασφαλιστής μπορεί να στραφεί κατά του ασφαλισμένου αν αποζημιώσει τον ζημιωθέντα χωρίς να έχει τέτοια υποχρέωση από τη σύμβαση. Αναγωγή γιατί ο οδηγός τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών. Μέθη οδηγού. Ποσοστά οινοπνεύματος. Σημασία για την ποινική δίκη και την πολιτική δίκη. **521/633**

Ανακοπή

α) Κατά της εκτέλεσης

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης. Αν για την διάγνωση της εκτελεστέας αξιώσεως εφαρμόζεται κάποια ειδική διαδικασία όπως π.χ. η διαδικασία των διαφορών από πιστωτικούς τίτλους, η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και για την εκδίκαση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Σώρευση ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής (632 ΚΠολΔ) και της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ δεν εμποδίζεται αν οι δύο ανακοπές υπάγονται στο ίδιο είδος διαδικασίας και η σύγχρονη εκδίκασή τους δεν επιφέρει σύγχυση. Επανάληψη της συζητήσεως στο Εφετείο χωρίς εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης. Περιστατικά. **50/253**
Ανακοπή κατά της εκτέλεσης (934 παρ. 1 ΚΠολΔ). Λεπτομέρειες για το εκπρόθεσμο. Περιστατικά. **270/294**

β) Επιταγή Ν. 5960/1933

Επιταγή. Αντιτάσσονται ενστάσεις κατά του κομιστή εάν στηρίζονται στις προσωπικές σχέσεις με τον εκδότη ή προηγούμενους κομιστές μόνο αν ο κομιστής κατά την απόκτηση της επιταγής ενήργησε με γνώση προς βλάβη του οφειλέτη. Τέτοια ενέργεια υπάρχει όταν ο κομιστής γνωρίζει κατά την απόκτηση του τίτλου ότι με την μεταβίβαση προς αυτόν είναι δυνατόν να ματαιωθεί η προβολή των ενστάσεων αυτών. Ενεχύραση τίτλου σε δανειστή. Γίνεται με οπισθογράφηση σε διαταγή της πιστώτριας στην ανώνυμη εταιρία(τράπεζα) χωρίς να απαιτείται άλλη έγγραφη σύμβαση ενεχυράσεως. Δεν αποκλείεται όμως η ενεχύραση και του κοινού τρόπου ενεχύρασης της απαιτήσεως με την τήρηση των διατυπώσεων των άρθρων 1247 και 1248 ΑΚ. Τίτλος που ενεχυράζονται με οπισθογράφηση είναι η συναλλαγματική, τα γραμμάτια εις διαταγήν και η επιταγή. Ανάληψη υποχρεώσεως με επιταγή για λογαριασμό τρίτου. Είναι δυνατή αλλά αυτό πρέπει να προκύπτει από το κείμενο της επιταγής και όχι από τις περιστάσεις με βάση εξωτερικά στοιχεία. Ανακοπή. Νέοι λόγοι προτείνονται μόνο με πρόσθετο δικογράφο. **902/471**

γ) Ανακοπή ερημοδικίας

Ανακοπή ερημοδικίας. Ο λόγος ανακοπής ότι απουσίαζε στο εξωτερικό και δεν μπόρεσε να εμφανιστεί στο Δικαστήριο, δεν είναι βάσιμος και απορρίπτεται η ανακοπή. **102/268**
Ανακοπή ερημοδικίας. Παράλειψη από την έκθεση επιδόσεως της συνήθους φράσεως «.. .. και αφού βρήκα τον ίδιο παρέδωσα εις χείρας του το δικόγραφο. .. κλπ.». Αυτή η παράλειψη δεν επιφέρει ακυρότητα της επίδοσης. **140/272**
Ανακοπή ερημοδικίας. Λόγος ανώτερης βίας και η αιφνίδια ασθένεια του δικηγόρου. Αν πιθανολογηθεί η ανώτερη βία τότε η ανακοπή γίνεται δεκτή. Περιστατικά. **208/285**

δ) Ανακοπή κατά έκθεσης πλειστηριασμού – αναγκαστική εκτέλεση

Ανακοπή κατά αναγκαστικής εκτέλεσης. Ποιο το αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκασή

της. Οργανισμός εργατικής κατοικίας (ΟΕΚ). Δάνεια προς τους δικαιούχους. Ακυρότητα κάθε δικαιοπραξίας ή προσύμφωνο διάθεσης του ακινήτου. Πότε υπάρχει. Για την κατάσχεση ακινήτου που αποκτήθηκε με δάνειο του ΟΕΚ απαιτείται πλήρης εξόφληση του δανείου και πάροδος δεκαετίας από την λήψη του δανείου. Περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης μετά την μεταγραφή της και την κοινοποίηση επιταγής για την παραλαβή του ακινήτου που πλειστηριάσθηκε, εφόσον όμως είχε ο οφειλέτης την δυνατότητα για την διάθεση του αντικειμένου. Ανακοπή κατά της εκτέλεσης σε ακίνητο που η διάθεσή του είναι απαγορευμένη πρέπει να ασκηθεί έως την έναρξη της τελευταίας πράξεως της εκτελέσεως δηλαδή μέχρι την σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού. Αν όμως επιφέρει απαγόρευση διαθέσεως τότε ο πλειστηριασμός δεν επιφέρει την μεταβίβαση του πλειστηριασθέντος. Περιστατικά. **99/262**

Ανακοπή κατά της έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού. Λόγοι που αναφέρονται σε κάποιο νομικό ελάττωμα του εκπλειστηριασθέντος πράγματος. Δεν είναι λόγος δικονομικής ακυρότητας για να προσβάλλονται κατά το άρθρο 933 ή 936 Κ.ΠολΔ. αφού ο υπερθεματιστής αποκτά όσα δικαιώματα είχε ο καθού η εκτέλεση, ο οποίος δεν είναι τρίτος δικαιούχος δικαιώματος για να έχει δικαίωμα άσκησης της άνω ανακοπής. Πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν ανακοπή κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης είναι αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 933 παρ. 1 ΚΠολΔ δηλαδή ο καθού η εκτέλεση και ο κάθε δανειστής που έχει έννομο συμφέρον. Ο υπερθεματιστής δεν νομιμοποιείται για την άσκηση αντιρρήσεων κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης, εκτός από την περίπτωση αναπλειστηριασμού λόγω μη κατάθεσης του πλειστηριάσματος. Αντίθετη άποψη (Μπέης.) **1085/404**

ε) Ανακοπή κατά πίνακα κατατάξεως

Πλειστηριασμός. Πίνακας Κατάταξης. Έξοδα της εκτέλεσης. Προαφαιρούνται. Πολλοί οι ανακόπτοντες δανειστές. Δεν βρίσκονται σε αναγκαστική ομοδικία. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στρέφεται και κατά του υπερθεματιστή και όχι κατά του συμβολαιογράφου. Περιστατικά **176/275**

Αμοιβές από σύμβαση εργασίας, καταγγελία σύμβασης εργασίας, απαιτήσεις εργαζομένων κατά την πτώχευση. Αμοιβές δικηγόρων. Μετά την κατάταξή τους, επακολουθεί η διαίρεση του πλειστηριάσματος κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ (1/3 και 2/3). Πίνακας κατάταξης. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στοιχεία της. Έξοδα πλειστηριασμού. Είναι και τα έξοδα επαναληπτικού προγράμματος μετά από νόμιμη αναβολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού. Νομιμοποίηση διαδίκων. Εξετάζεται από το Εφετείο και χωρίς λόγο έφεσης για την παραπομπή στο Εφετείο αλλά και το Πρωτοδικείο. Δικαστικός επιμελητής. Δεν στρέφεται η ανακοπή εναντίον του για την αμοιβή του αλλά κατά του επισπεύδοντος. Κοινοποίηση του πίνακα στους δανειστές. Δεν είναι έξοδα εκτέλεσης γιατί ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση. **203/278**

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτέλεσης. Προαφαιρούνται και μετά επακολουθεί η διανομή. Ανακοπή κατά του πίνακα (άρθρο 979 ΚΠολΔ). Παθητική νομιμοποίηση της ανακοπής. Απαράδεκτη κατά του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου υπέρ των οποίων αναγνωρίζεται με τον πίνακα ποσό εξόδων. Νόμιμη η παθητική νομιμοποίηση μόνον κατά του επισπεύδοντος δανειστή. Έξοδα επιδικασθέντα από διαταγή πληρωμής που εκτελέστηκε και έξοδα κοινοποίησης αντιγράφων του πίνακα κατάταξης, δεν περιλαμβάνονται στα προαφαιρούμενα έξοδα εκτέλεσης. Έξοδα κοινοποίησης επιταγής προς έναρξη της εκτέλεσης αφαιρούνται. **283/299**

Αναπηρία ή παραμόρφωση

Αναπηρία ή παραμόρφωση. Προϋποθέσεις επιδίκασης της σχετικής αποζημίωσης. **216/43**
Αναπηρία ή παραμόρφωση του παθόντος από αυτοκινητιστικό ατύχημα (931 ΑΚ). Αυτοτελής αξίωση που στηρίζεται σε περιστατικά πέρα από εκείνα που απαιτούνται για τη θεμελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 ΑΚ. Στοιχεία της αγωγής για αποζημίωση προς θεραπεία του τραυματισθέντος για να μην είναι αόριστη. Ιστορικό της αγωγής που στηρίζεται στο άρθρο 931 ΑΚ για να είναι ορισμένη. Νοσήλια για τη θεραπεία. Τι περιλαμβάνουν. Περιλαμβάνουν και έξοδα συγγενών που παραμένουν πλησίον του σε άλλη πόλη (έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακινήσεων). Περιστατικά. **310/55**
Αναπηρία ή παραμόρφωση από αδικοπραξία τρίτου (931 ΑΚ). Στοιχεία της σχετικής αγωγής. Παραγραφή διετής από αυτοκινητικό ατύχημα. Αν η ζημιά από αυτό εμφανίζεται μετά τη διετία, τότε η παραγραφή αρχίζει από τη στιγμή που αντικειμενικά καθίσταται δυνατή η πρόβλεψή της νέας δυσμενούς κατάστασης του παθόντος. Περιστατικά αναπηρίας και επιδίκαση αποζημίωσης γι΄ αυτήν και για διαφυγόντα κέρδη λόγω ανικανότητας παροχής υπηρεσιών ως ηλεκτρολόγος τα οποία μειώνονται σε ποσοστό 50% γιατί δύναται να ασκήσει άλλη εργασία (κλητήρας, θυρωρός, κλπ.). Περιστατικά. **834/104**
Αναπηρία ή παραμόρφωση (931 ΑΚ). Επιδικάζεται εύλογο χρηματικό ποσό παράλληλα με τη χρηματική ικανοποίηση του άρθρου 932ΑΚ. Παραγραφή. Διακοπή με την έγερση της αγωγής. Απόρριψη για τυπικούς λόγους(αοριστία) και έγερση νέας της αγωγής. Έννοια. Περιστατικά. **926/120**
Αναπηρία ή παραμόρφωση (931 ΑΚ). Επιδίκαση αποζημίωσης γιατί η σωματική κάκωση δημιουργεί προβλήματα ψυχολογικής και αισθητικής φύσεως κοινωνικής απαξίωσης και αποτελούν σοβαρό εμπόδιο για την άσκηση του επαγγέλματος του λιμενικού στις ειδικές δυνάμεις. Αποζημίωση 38.000 ευρώ που μειώνεται λόγω συνυπαιτιότητας του τραυματισμού σε ποσοστό 20%. **1072/126**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Τραυματισμός τρίτου. Επιδίκαση αποζημίωσης κατά το άρθρο 931 ΑΚ λόγω αναπηρίας η παραμόρφωσης του παθόντος. **1149/131**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Αναπηρία ή παραμόρφωση. Έννοια. **1019/644**
Αναπηρία ή παραμόρφωση (931 ΑΚ). Πότε η σχετική αγωγή είναι ορισμένη. **1413/659**

Αναπλειστηριασμός

Ανακοπή κατά της έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού. Ο υπερθεματιστής δεν νομιμοποιείται για την άσκηση αντιρρήσεων κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης, εκτός από την περίπτωση αναπλειστηριασμού λόγω μη κατάθεσης του πλειστηριάσματος. Αντίθετη άποψη (Μπέης.) **1085/404**

Αναπροσαρμογή αποζημίωσης

Αυτοκινητικό ατύχημα. Ανικανότητα προς εργασία από τον τραυματισμό του ενάγοντος. Επιδίκαση αποζημίωσης μέχρι το έτος 2036. Ετήσια αναπροσαρμογή της αποζημίωσης κατά 5% επί της αποζημίωσης του προηγούμενου έτους. Ευθύνη της ασφαλιστικής

εταιρίας μέχρι το ασφαλιστικό ποσό. Τρόπος υπολογισμού σε βάρος της ασφαλιστικής εταιρίας. Περιστατικά. Ανεύθυνη η ασφαλιστική εταιρία για τις φθορές πραγμάτων που προέκυψαν από το μεταφερόμενο φορτίο ή επί του μεταφερομένου με το όχημα φορτίου. Αναφορά του όρου αυτού στο ασφαλιστήριο. Αποτελεί ισχυρό όρο έστω και αν δεν υπέγραψε ο ασφαλισμένος το ασφαλιστήριο. Περιστατικά. **502/627**

Ανήλικος

Αλλοδαπός. Ικανότητα δικαστικής παράστασης (63-65 ΚΠολΔ). Κρίνεται κατ΄ αρχήν από το δίκαιο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου. Αν το αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν έχει ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο ιθαγένειας του θεωρείται ικανό να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια εφόσον έχει τέτοια ικανότητα κατά το ημεδαπό δίκαιο. Αν έχει τέτοια ικανότητα το φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατά το δίκαιο της ιθαγένειας του, νόμιμα παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια έστω και αν κατά το ελληνικό δίκαιο δεν έχει τέτοια ικανότητα. Αυτεπάγγελτη εξέταση της ικανότητας παράστασης ανηλίκου. Η ικανότητα δικαστικής παράστασης του κρίνεται κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής. Περιστατικά με ανήλικο. Πακιστανοί. Αναβολή έκδοσης απόφασης για να προσκομισθεί έγγραφο από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου για το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν που διέπει την ικανότητα δικαστικής παράστασης και την εκπροσώπηση τους στα δικαστήρια. **1148/600**

Ανήλικος. Εποπτεία και ευθύνη από την έλλειψη της. Προϋποθέσεις ευθύνης του εποπτεύοντος. Διατροφή συζύγου και τέκνου θανατωθέντος. Στοιχεία της αγωγής. **895/116**

Γονική μέριμνα. Κριτήρια για την ανάθεση στο γονέα. Ανήλικος. Ακρόαση του. Κριτήρια για την ωριμότητα. Πάντως η γνώμη του ανηλίκου δεν είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο. Περιστατικά. **182/184**

Ανήλικος. Ανάθεση της γονικής μέριμνας σύμφωνα με το συμφέρον του ανηλίκου. **868/217**

Ανήλικος. Σύμβαση εργασίας. Όροι εργασίας και καθορισμός αποδοχών. **522/522**

Ανήλικος που οδηγεί μοτοποδήλατο. Τραυματισμός του από αντίθετα ερχόμενο αυτοκίνητο. Η έλλειψη άδειας οδήγησης δεν συνδέεται αιτιωδώς με το ατύχημα δοθέντος ότι γνώριζε να οδηγεί μοτοποδήλατο. **453/626**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Θάνατος υιού που είναι υποχρεωμένος να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον οίκο των γονέων του (1508 ΑΚ). Ο υπαίτιος της θανάτωσης καταβάλλει αποζημίωση στους γονείς. Ισχύει και για το ανήλικο τέκνο. Η αποζημίωση περιλαμβάνει και την μελλοντική ζημία, για τη στέρηση των υπηρεσιών του θύματος στο μέλλον αν με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, καθώς και με βάση την υπάρχουσα κατάσταση κατά το χρόνο του θανάτου, είναι δυνατόν να γεννηθεί αξίωση παροχής υπηρεσιών από τον υπόχρεο για το εγγύς μέλλον. Στοιχεία της σχετικής αγωγής για να είναι ορισμένη. **829/643**

Ανταγωγή

Εκκρεμοδικία. Όσα ισχύουν για την αγωγή ισχύουν και για την ανταγωγή που είναι κατ' ουσίαν αγωγή. Άσκηση ανταγωγής με τις προτάσεις ενώπιον του κατωτέρου καθ΄ ύλην δικαστηρίου. Απορρίπτεται για έλλειψη προδικασίας. Περιστατικά. **960/390**

Αντέφεση

Αντέφεση. Πότε ασκείται. Περιστατικά. **1016/396**
Αντέφεση με τις προτάσεις. Απαράδεκτη η αντέφεση που ασκείται με την ενσωμάτωση στις προτάσεις ενώπιον του εφετείου των προτάσεων της πρωτόδικης δίκης. **1388/432**

Αντιπαροχή

Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**
Κατασκευή πολυκατοικίας με αντιπαροχή. Έχουμε πώληση και σύμβαση έργου όταν πωλείται σε τρίτο διαμέρισμα ημιτελές. **1137/129**
Σύμβαση έργου. Ανάθεση κατασκευής πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής. Καθυστέρηση περάτωσης του έργου. Δικαίωμα υπαναχώρησης του οικοπεδούχου. Δικαιώματα οικοπεδούχου αν πριν την υπαναχώρηση είχαν μεταβιβάσει προς τρίτους με υπόδειξη του εργολάβου ποσοστά οικοπέδου. Περιστατικά. **1275/137**

Ανώνυμη εταιρεία

Ανώνυμη εταιρία και συνεταιρισμοί. Ευθύνονται οι διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές για οριστικούς φόρους. Λεπτομέρειες για την ευθύνη τους. Περιστατικά. **398/328**
Ανώνυμη εταιρία και εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Δεν ευθύνονται οι διοικούντες αυτές για τα χρέη τους. Ευθύνονται όμως για αδικοπραξία προσωπικά (914 ΑΚ) όπως επί υπογραφής ακάλυπτης επιταγής, εν γνώσει ότι δεν υπήρχαν κεφάλαια. Αυτά ισχύουν και όταν η εταιρία πτώχευσε. **1318/424**
Νομικό πρόσωπο. Ανώνυμη εταιρεία. Ευθύνη και του εκπροσωπούντος οργάνου μαζί με την εταιρεία (71 ΑΚ). Ακάλυπτη επιταγή. Ευθύνεται και το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την επιταγή. Η ευθύνη αυτού που εκδίδει επιταγή δεν επηρεάζεται από την υποκείμενη σχέση. Αρκεί μόνο η προϋπόθεση της έλλειψης διαθεσίμων κεφαλαίων είτε κατά το χρόνο της έκδοσης είτε κατά το χρόνο πληρωμής και της μη πληρωμής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφάνισης. Επιταγή ευκολίας. Τι ισχύει. Εξαίρεση προσωπικής κράτησης των εκπροσώπων των ανωνύμων εταιρειών (1047 παρ. 3 ΚΠολΔ). Πότε ισχύει. Περιστατικά. **738/460**

Απαγωγή παιδιών

Διεθνής σύμβαση Χάγης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (ν. 2102/1992). Οι διαφορές δικάζονται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, επιτρέπεται όμως έφεση. Ο δικαστής αποφαίνεται όχι με πιθανολόγηση αλλά με πλήρη δικανική πεποίθηση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί να διατάξει την

επιστροφή του παιδιού αν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη του. Περιστατικά. **697/204**

Απάτη

Απάτη ΑΚ. Έννοια. Δεν απαιτείται η συνδρομή των όρων της απάτης του άρθρου 386 Π.Κ. Δικαιοπραξία με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Μπορεί να προσβληθεί ως προϊόν απάτης χωρίς να απαιτείται να κηρυχθεί το έγγραφο ως πλαστό. Απάτη με υπογραφή πληρεξουσίου εγγράφου. Περιστατικά. **608/18**
Αδικοπραξία και διεκδίκηση αποζημίωσης από απάτη. Υπόσχεση μεσάζοντος για τη λήψη επιχορήγησης από τον ΕΟΜΜΕΧ. Η τέτοια συμπεριφορά αποτελεί απάτη αλλά και παραβίαση του Ν. 5227/1931 περί μεσαζόντων. Υπάλληλος ΕΟΜΜΕΧ που συμφωνεί αμοιβή για μελέτες και προώθηση των μελετών για την έγκριση της επιχορηγήσεως διαπράττει αδικοπραξία. Περιστατικά. **301/52**

Αποδοχή αποφάσεως

Αποδοχή δικαστικής απόφασης που καθίσταται τελεσίδικη. Η έφεση απορρίπτεται. Περιστατικά. **77/261**

Αποδοχή κληρονομιάς

Αποδοχή κληρονομίας. Όροι για να μην είναι άκυρη. **435/237**

Αποζημίωση

Αποζημίωση (θετική ζημία και διαφυγόν κέρδος). Τα περιστατικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους πρέπει να εκτίθενται στην αγωγή. Αλλιώς είναι αόριστη. Περιστατικά. Διάδοση ψευδών ειδήσεων. (920 ΑΚ). Προϋποθέσεις εφαρμογής της. **231/288**
Αγωγή για αποζημίωση και διαφυγόντα κέρδη (297 και 298 ΑΚ). Τι πρέπει να αναφέρει η αγωγή για να είναι ορισμένη. Η απλή επανάληψη των άρθρων δεν είναι αρκετή. Απώλεια κερδών και αγωγή για αποζημίωση. Στοιχεία της. **30/28**
Αποζημίωση. Διεκδίκησή της εξ ολοκλήρου εφάπαξ επειδή υπάρχει σπουδαίος λόγος. Σπουδαίος λόγος για την εφάπαξ καταβολή. Έννοια. Δικαιούται ο ενάγων με τις προτάσεις να ζητήσει την καταβολή με δόσεις περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό παραδεκτά το αίτημα της αγωγής. Περιστατικά. **456/70**

Αποκλήρωση

Αποκλήρωση του κατιόντος. Προϋποθέσεις για την περίπτωση στέρησης της διατροφής του ανιόντος διαθέτη από τον υπόχρεο κατιόντα. **244/193**
Αποκλήρωση. Έννοια και περιεχόμενο. **1011/242**

Αποκτήματα

Αποκτήματα. Περιστατικά για τη συνεισφορά της γυναίκας και διεκδίκηση μεριδίου από τα αποκτήματα. **114/182**
Αποκτήματα. Διετής παραγραφή της αξίωσης από τη λύση ή την ακύρωση του γάμου. Μετά την παραγραφή δεν υπάρχει αξίωση ούτε από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Άσκηση αγωγής για αποκτήματα. Παραίτηση από το δικόγραφο (263 ΑΚ). Παρέλευση έξι μηνών χωρίς να ασκηθεί άλλη αγωγή. Η αξίωση έχει παραγραφεί. Περιστατικά. **535/196**
Αποκτήματα. Η σχετική αγωγή πρέπει να περιέχει ορισμένα στοιχεία αλλιώς απορρίπτεται ως αόριστη. Περιστατικά. **633/197**
Αποκτήματα. Προϋποθέσεις για την ευδοκίμηση της αγωγής. Ενστάσεις κατά της αγωγής. Περιστατικά. **689/200**
Αποκτήματα. Λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου 1400 ΑΚ. Χρόνος κρίσιμος για την εξεύρεση της τελικής περιουσίας του υπόχρεου συζύγου και χρόνος αποτίμησης της αξίας. Κρίσιμα στοιχεία της αγωγής. **811/214**
Αποκτήματα. Στοιχεία της σχετικής αγωγής. Αγωγή συζύγου κατά των κληρονόμων του άλλου συζύγου που αποβίωσε. Περιστατικά. **951/220**
Αποκτήματα. Η αύξηση της περιουσίας του συζύγου επί αγωγής πριν λυθεί ο γάμος αλλά για διάσταση για μια τριετία, υπολογίζεται κατά τον χρόνο της άσκησης της αγωγής για τα αποκτήματα. Περιστατικά. **970/221**

Απόφαση

Οριστική απόφαση. Αν συνεκδικαστούν πολλές αγωγές και για μία εκδόθηκε οριστική απόφαση για όλους του διαδίκους ενώ για την άλλη ή τις άλλες αγωγές εκδόθηκε μη οριστική απόφαση για όλους ή για μερικούς διαδίκους, η οριστική απόφαση που εκδόθηκε για όλους τους διαδίκους υπόκειται σε έφεση. Απόφαση πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ερήμην των διαδίκων. Εξαφανίζεται με την έφεση. Λεπτομέρειες. Διόρθωση αποφάσεως. Το αντικείμενο της διόρθωσης μπορεί να αποτελέσει λόγο έφεσης. **317/310**
Εφεση. Ασκείται κατά οριστικών αποφάσεων. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση δεν είναι οριστική. Απόφαση εν μέρει οριστική. Δεν επιτρέπεται έφεση. Ομοδικία. Αν η απόφαση είναι οριστική για ορισμένους ομοδίκους, δικαιούνται αυτοί να ασκήσουν έφεση. **1328/425**
Οριστική απόφαση. Έννοια. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση (532 ΚΠολΔ) δεν είναι οριστική και δεν χωρεί εναντίον της έφεση. Περιστατικά. **67/575**

Αρχαιολογικός χώρος

Περιβάλλον. Προστασία σε αρχαιολογικούς χώρους(άρθρο 24 του Συντάγματος). Περιορισμός στην εκμετάλλευση. Δεν δικαιούται ο ιδιοκτήτης να διεκδικήσει αποζημίωση σύμφωνα με τον Κώδικα αναγκαστικών απαλλοτριώσεων (ν.2882/2001) από το Εφετείο. Πότε και πως δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση. Περιστατικά. **1322/606**

Ασφαλιστήριο

Σύμβαση ασφάλισης. Προσωρινό σημείωμα ασφαλιστικής κάλυψης. Ισχύει μέχρις ότου εκδοθεί το ασφαλιστήριο και πάντως όχι πέραν της ημερομηνίας λήξεως που αναγράφεται στο σημείωμα, ακόμα και αν δεν ακολούθησε σύναψη ασφαλιστικής συμβάσεως. **1416/484**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Ανικανότητα προς εργασία από τον τραυματισμό του ενάγοντος. Επιδίκαση αποζημίωσης μέχρι το έτος 2036. Ετήσια αναπροσαρμογή της αποζημίωσης κατά 5% επί της αποζημίωσης του προηγούμενου έτους. Ευθύνη της ασφαλιστικής εταιρίας μέχρι το ασφαλιστικό ποσό. Τρόπος υπολογισμού σε βάρος της ασφαλιστικής εταιρίας. Περιστατικά. Ανεύθυνη η ασφαλιστική εταιρία για τις φθορές πραγμάτων που προέκυψαν από το μεταφερόμενο φορτίο ή επί του μεταφερομένου με το όχημα φορτίου. Αναφορά του όρου αυτού στο ασφαλιστήριο. Αποτελεί ισχυρό όρο έστω και αν δεν υπέγραψε ο ασφαλισμένος το ασφαλιστήριο. Περιστατικά. **502/627**

Ασφαλιστικά μέτρα

Διεθνής σύμβαση Χάγης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (ν. 2102/1992). Οι διαφορές δικάζονται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, επιτρέπεται όμως έφεση. Ο δικαστής αποφαίνεται όχι με πιθανολόγηση αλλά με πλήρη δικανική πεποίθηση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή του παιδιού αν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη του. Περιστατικά. **697/204**

Ασφαλιστική εταιρία

Εργατικό ατύχημα. Εφόσον ο παθών ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ και επήλθε εργατικό ατύχημα (όχι όμως από δόλο) ο εργοδότης και το πρόσωπο που προσλήφθηκε από τον εργοδότη απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης στον παθόντα έστω και αν υπάρχει “ειδική αμέλεια” δηλαδή δεν τηρήθηκαν διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών σχετικών με την ασφάλεια των εργαζομένων. Ο παθών μπορεί να ζητήσει μόνο αποζημίωση για ηθική βλάβη ή, σε περίπτωση θανάτου η οικογένεια του να ζητήσει αποζημίωση για ψυχική οδύνη. Η ασφαλιστική εταιρεία εάν έχει αναλάβει την κάλυψη της αστικής ευθύνης του ιδιοκτήτου του αυτοκινήτου που προκάλεσε το ατύχημα, δεν απαλλάσσεται αλλά ευθύνεται για αποκατάσταση της περιουσιακής και μη περιουσιακής ζημίας. Περιστατικά. **1117/559**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Ανικανότητα προς εργασία από τον τραυματισμό του ενάγοντος. Επιδίκαση αποζημίωσης μέχρι το έτος 2036. Ετήσια αναπροσαρμογή της αποζημίωσης κατά 5% επί της αποζημίωσης του προηγούμενου έτους. Ευθύνη της ασφαλιστικής εταιρίας μέχρι το ασφαλιστικό ποσό. Τρόπος υπολογισμού σε βάρος της ασφαλιστικής εταιρίας. Περιστατικά. Ανεύθυνη η ασφαλιστική εταιρία για τις φθορές πραγμάτων που προέκυψαν από το μεταφερόμενο φορτίο ή επί του μεταφερομένου με το όχημα φορτίου. Αναφορά του όρου αυτού στο ασφαλιστήριο. Αποτελεί ισχυρό όρο έστω και αν δεν υπέγραψε ο ασφαλισμένος το ασφαλιστήριο. Περιστατικά. **502/627**
Ασφαλιστική σύμβαση. Αυτοκινητικό ατύχημα. Ασφαλιστική εταιρεία. Κατάθεση από τον οδηγό του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου

από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή η από τον ίδιο τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης. Από την κατάθεση αυτή συνάγεται ότι ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις επίδικες αξιώσεις. Αν ο ζημιωθείς αποδείξει έστω και με την έγερση της αγωγής, την πρόταση αυτή, τότε καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής που ισχύει άμεσα. Η σύμβαση της σωρευτικής αναδοχής του χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση της ασφάλισης αλλά μόνο με την βεβαίωση από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία των εν λόγω στοιχείων. **736/640**
Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ) και ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ). Δίκαιο με το οποίο διέπονται. Η υποκατάσταση του κοινωνικού φορέα στα δικαιώματα του δανειστή (από αδίκημα) διέπεται όχι από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί η ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης αν αλλοδαπός τραυματισθεί στην Ελλάδα. Περιστατικά με θανατωθέντα γερμανό υπήκοο. **1338/656**

Ασφαλιστική σύμβαση

Ασφαλιστική σύμβαση (αυτοκινήτου). Ο ασφαλιστής μπορεί να στραφεί κατά του ασφαλισμένου αν αποζημιώσει τον ζημιωθέντα χωρίς να έχει τέτοια υποχρέωση από τη σύμβαση. Αναγωγή γιατί ο οδηγός τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών. Μέθη οδηγού. Ποσοστά οινοπνεύματος. Σημασία για την ποινική δίκη και την πολιτική δίκη. **521/633**
Ασφαλιστική σύμβαση. Αυτοκινητικό ατύχημα. Ασφαλιστική εταιρεία. Κατάθεση από τον οδηγό του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή η από τον ίδιο τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης. Από την κατάθεση αυτή συνάγεται ότι ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις επίδικες αξιώσεις. Αν ο ζημιωθείς αποδείξει έστω και με την έγερση της αγωγής, την πρόταση αυτή, τότε καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής που ισχύει άμεσα. Η σύμβαση της σωρευτικής αναδοχής του χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση της ασφάλισης αλλά μόνο με την βεβαίωση από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία των εν λόγω στοιχείων. **736/640**

Αυλή

Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη. Είναι νόμιμο είτε με τη συστατική πράξη της οροφοκτησίας είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες το κοινόκτητο μέρος κατά το νόμο να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής ιδιοκτησίας. Αν δεν υπάρχει τέτοια συμφωνία τότε εφαρμόζεται ο νόμος. Αυλή. Ισχύουν και γι΄ αυτή τα ανωτέρω. Μπορεί δηλαδή να ανήκει σε έναν ή πολλούς συνιδιοκτήτες με δικαίωμα μεταβίβασης της σε άλλο συνιδιοκτήτη. Περιστατικά. **204/674**

Αυτοκινητικό ατύχημα

Αυτοκινητικό ατύχημα από εξάρτημα γεωργικού ελκυστήρα. Υπάγεται στο Μονομελές Πρωτοδικείο που δικάζει με την ειδική διαδικασία για ζημίες από αυτοκίνητα και σε καμία

περίπτωση από το Πολυμελές Πρωτοδικείο λόγω ποσού. Περιστατικά. **246/291**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Μία αγωγή κατά του Επικουρικού Κεφαλαίου και μία κατά της Εθνικής Ασφαλιστικής. Δεν πρόκειται για αγωγές υπό αίρεση και είναι νόμιμη η άσκησή τους. **299/307**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Εναγόμενοι δύο οδηγοί αυτοκινήτων για ζημιά που προξενήθηκε σε βάρος τρίτου. Αντικείμενο της δίκης είναι μόνο η αξίωση του τρίτου προς αποζημίωση και όχι η εξ αναγωγής ευθύνη του ενός οδηγού προς τον άλλο ή του και εις ολόκληρον ευθυνομένου προς τον άλλο. Ζητήματα ως προς την έναρξη ή την έκταση της ευθύνης ή προς το βαθμό συμμετοχής στο αδίκημα, θα κριθούν στα πλαίσια της μεταξύ τους δίκης αναγωγής. Άρα δεν χωρεί έφεση του ενός οδηγού (ομοδίκου) κατά του άλλου (συνεναγόμενου). **730/372**
Ψυχική οδύνη από θανάτωση προσώπου σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δεν δικαιούνται να διεκδικήσουν οι γαμβροί και οι ανεψιοί του θανατωθέντος γιατί δεν ανήκουν στην «οικογένεια». **25/27**
Συμβιβασμός. Δεν απαγορεύεται να περιλαμβάνει τη ρύθμιση αξιώσεων του παθόντος για το παρελθόν και το μέλλον. Ανατρέπεται όμως όταν επέρχεται μεταβολή περιστατικών μεταγενεστέρων του συμβιβασμού. Εξαίρεση που δημιουργεί κραυγαλέα διάσταση ή δυσαναλογία μεταξύ συμβιβασμού και της ζημίας. Αυτό ισχύει και για τα αυτοκινητικά ατυχήματα. Περιστατικά. **232/47**
Αναπηρία ή παραμόρφωση του παθόντος από αυτοκινητιστικό ατύχημα (931 ΑΚ). Αυτοτελής αξίωση που στηρίζεται σε περιστατικά πέρα από εκείνα που απαιτούνται για τη θεμελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 ΑΚ. Στοιχεία της αγωγής για αποζημίωση προς θεραπεία του τραυματισθέντος για να μην είναι αόριστη. Ιστορικό της αγωγής που στηρίζεται στο άρθρο 931 ΑΚ για να είναι ορισμένη. Νοσήλια για τη θεραπεία. Τι περιλαμβάνουν. Περιλαμβάνουν και έξοδα συγγενών που παραμένουν πλησίον του σε άλλη πόλη (έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακινήσεων). Ένσταση συνυπαιτιότητας γιατί ο επιβάτης δέχτηκε να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο που ο οδηγός του δεν είχε άδεια οδήγησης και για μη πρόσδεση με ζώνη ασφαλείας. Περιστατικά. **310/55**
Αδικοπραξία. (Αυτοκινητικό ατύχημα). Πενταετής παραγραφή. Αγωγή αποζημίωσης για ορισμένο χρόνο. Τελεσιδικία της απόφασης. Παραγραφή τότε εικοσαετής (268 εδ. α ΑΚ). Η εικοσαετία περιλαμβάνει και την απαίτηση για την οποία δεν είχε εγερθεί αγωγή, υπό τον όρο ότι δεν είχε παραγραφεί η αξίωση για τον υπόλοιπο χρόνο κατά το χρόνο της τελεσιδικίας της πρώτης απόφασης. Αν έχει παραγραφεί, τότε δεν αναβιώνει η αξίωση που έχει παραγραφεί. Περιστατικά. **510/78**
Γονείς. Θανάτωση γονέων. Στέρηση του δικαιώματος διατροφής στα τέκνα. Απαραίτητα στοιχεία της σχετικής αγωγής. Σύζυγος. Θανάτωσή του σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δικαιώματα του συζύγου που επιζεί. Επιδίκαση αποζημίωσης για πρόσληψη οικιακής βοηθού προς εξυπηρέτηση του σχιζοφρενούς συζύγου. Προσδιορισμός ποσού αποζημίωσης για κάθε έτος (από το 2004-2009). Προσαύξηση της μηνιαίας αποζημίωσης κατά 15 ΕΥΡΩ για κάθε έτος. Πρόωρη άσκηση αγωγής για μεταγενέστερο χρόνο. Οικογένεια. Μέλη της για δικαίωμα είσπραξης αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. Περιλαμβάνονται ο σύζυγος, τέκνα, αδελφοί. Ποσά επιδικαζόμενα. Περιστατικά. **705/94**
Αδικοπραξία. Αυτοκινητικό ατύχημα με ακρωτηριασμό του ποδιού του ζημιωθέντος. Επιδίκαση αποζημίωσης του άρθρου 931 ΑΚ. Περιστατικά. **741/100**

Αναπηρία ή παραμόρφωση από αδικοπραξία τρίτου (931 ΑΚ). Στοιχεία της σχετικής αγωγής. Παραγραφή διετής από αυτοκινητικό ατύχημα. Αν η ζημιά από αυτό εμφανίζεται μετά τη διετία, τότε η παραγραφή αρχίζει από τη στιγμή που αντικειμενικά καθίσταται δυνατή η πρόβλεψή της νέας δυσμενούς κατάστασης του παθόντος. Περιστατικά αναπηρίας και επιδίκαση αποζημίωσης γι΄ αυτήν και για διαφυγόντα κέρδη λόγω ανικανότητας παροχής υπηρεσιών ως ηλεκτρολόγος τα οποία μειώνονται σε ποσοστό 50% γιατί δύναται να ασκήσει άλλη εργασία (κλητήρας, θυρωρός, κλπ.). Περιστατικά. **834/104**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Τραυματισμός τρίτου. Επιδίκαση αποζημίωσης κατά το άρθρο 931 ΑΚ λόγω αναπηρίας η παραμόρφωσης του παθόντος. **1149/131**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Παράβαση STOP. Αυτός που παραβιάζει το STOP είναι αποκλειστικά υπεύθυνος του ατυχήματος. **3/615**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Εμπλοκή άλλων σ'αυτό. Ευθύνονται όλοι εις ολόκληρον με δικαίωμα αναγωγής αυτού που επλήρωσε. Περιστατικά. Ποσά ψυχικής οδύνης σε σύζυγο και αδελφούς με αποκλειστικό υπαίτιο τον εναγόμενο. **13/615**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Μπορεί να είναι και εργατικό ατύχημα (άρθρο 1 ν.551/1914). Ο κύριος και κάτοχος του αυτοκινήτου και ο προστηθείς από αυτόν απαλλάσσονται από την ευθύνη για περιουσιακή ζημία των τρίτων εφόσον πρόκειται περί παθόντος ασφαλισμένου στο Ι.Κ.Α. (34.1 και 60.3 α.ν. 1846/1951). Η απαλλαγή αυτή ισχύει τόσο για την ευθύνη κατά τον Α.Κ. όσο και από την ευθύνη κατά τουν.ΓΠΝ/1911. Έτσι ούτε το ΙΚΑ ως υποκατάστατο τούτων δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την ζημία από τον εργοδότη και τον προστηθέντα οδηγό. Δικαιούνται όμως αυτοί να στραφούν κατά του ασφαλιστή γιατί έχουν ξεχωριστή αξίωση από την σύμβαση ασφάλισης. Μεταβίβαση των αξιώσεων του ασφαλισμένου παθόντος για ασθένεια, αναπηρία κ.λ.π. στο ΙΚΑ αλλά μόνο για αξιώσεις που έχουν προβληθεί με την αγωγή. Περιστατικά. **31/616**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Στοιχεία αγωγής για να είναι ορισμένη. Περιστατικά. Αναγωγή μεταξύ περισσοτέρων υπαιτίων. Προϋπόθεσή της είναι η καταβολή του ποσού που επιδίκασε η απόφαση. Μπορεί να ασκηθεί όμως (η αναγωγή) και πριν την καταβολή μέσω του μηχανισμού της διάταξης του άρθρου 69 παρ.1περ.ε΄του ΚΠολΔ με παρεμπίπτουσα αγωγή στην δίκη αποζημιώσεως του παθόντος κατά των υποχρέων οφειλετών. **68/618**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Θανάτωση μητέρας και συζύγου. Επιδίκαση ποσού για ψυχική οδύνη, διατροφή των τέκνων μέχρι την ενηλικίωσή τους, όχι όμως από την ενηλικίωσή τους μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας τους που θα σπούδαζαν γιατί το αίτημα αυτό είναι πρόωρο. Επιδίκαση αποζημίωσης στον σύζυγο για στέρηση των υπηρεσιών της συζύγου και μάλιστα μέχρι τότε που θα συμπλήρωνε το 70ο έτος της ηλικίας της. Ποσά για ψυχική οδύνη. **73/619**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Παθών ανήλικος Αλβανός που εκπροσωπείται από τους γονείς του. Νόμιμη αντιπροσωπεία. Ο ζημιωθείς δεν υφίσταται τις συνέπειες τυχόν συντρέχοντος πταίσματος του νομίμου αντιπροσώπου του. Ανήλικος που είναι θύμα τροχαίου. Περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 26 ΑΚ όταν πρόκειται για ανήλικο. Θύμα (Αλβανός). Η ικανότητα προς δικαιοπραξία και καταλογισμό θα κριθεί από το δίκαιο της Ιθαγένειας του φυσικού προσώπου που ενάγει ενώπιον του Ελληνικού Δικαστηρίου. **326/624**

Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Συνυπαίτιος πεζός μεγάλης ηλικίας (84 ετών) που διέρχεται κάθετα την οδό με κίνηση (Ακτή Δυμαίων των Πατρών) σε σημείο που δεν υπήρχε διάβαση. Συνυπαίτιος ο πεζός σε ποσοστό 70% για τον τραυματισμό του. **327/625**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Αποζημίωση για ηθική βλάβη (932 ΑΚ). Το συντρέχον πταίσμα του

οδηγού, δεν μπορεί κατ΄ αρχάς να καταλογιστεί στον επιβάτη. Άρα και το συντρέχον πταίσμα δεν μπορεί να είναι προσδιοριστικό στοιχείο της αποζημίωσης, λόγω ηθικής βλάβης. Ανήλικος. Έλλειψη μέριμνας του γονέως για την μεταφορά του (ειδικό κάθισμα κλπ.). Λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. **344/626**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Ανικανότητα προς εργασία από τον τραυματισμό του ενάγοντος. Επιδίκαση αποζημίωσης μέχρι το έτος 2036. Ετήσια αναπροσαρμογή της αποζημίωσης κατά 5% επί της αποζημίωσης του προηγούμενου έτους. Ευθύνη της ασφαλιστικής εταιρίας μέχρι το ασφαλιστικό ποσό. Τρόπος υπολογισμού σε βάρος της ασφαλιστικής εταιρίας. Περιστατικά. Ανεύθυνη η ασφαλιστική εταιρία για τις φθορές πραγμάτων που προέκυψαν από το μεταφερόμενο φορτίο ή επί του μεταφερομένου με το όχημα φορτίου. Αναφορά του όρου αυτού στο ασφαλιστήριο. Αποτελεί ισχυρό όρο έστω και αν δεν υπέγραψε ο ασφαλισμένος το ασφαλιστήριο. Περιστατικά. **502/627**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Βλάβες στο αυτοκίνητο. Επισκευή με καινούρια ανταλλακτικά. Λαμβάνεται υπόψη μόνο στον καθορισμό του κονδυλίου της μείωσης της αξίας του αυτοκινήτου και όχι για συνυπολογισμό κέρδους και ζημίας. Αίτημα του ζημιώσαντος να αποδοθούν σε αυτόν αυτούσια τα αφαιρεθέντα παλαιά τμήματα του βλαβέντος αυτοκινήτου. Είναι νομικά αβάσιμο. **571/638**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Ρυμουλκό και ρυμουλκούμενο. Σε περίπτωση ατυχήματος, η αστική ευθύνη βαρύνει τον κάτοχο-ιδιοκτήτη ή ασφαλιστή του ρυμουλκού οχήματος και όχι του ρυμουλκούμενου και εφόσον φυσικά η ασφάλιση του ρυμουλκού αυτοκινήτου καλύπτει και την ασφάλιση του ρυμουλκούμενου. Περιστατικά. **574/639**

Ασφαλιστική σύμβαση. Αυτοκινητικό ατύχημα. Ασφαλιστική εταιρεία. Κατάθεση από τον οδηγό του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή η από τον ίδιο τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης. Η κατάθεση αυτή συνεπάγεται ότι ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις επίδικες αξιώσεις. Αν ο ζημιωθείς αποδείξει έστω και με την έγερση της αγωγής, την πρόταση αυτή, τότε καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής που ισχύει άμεσα. Η σύμβαση της σωρευτικής αναδοχής του χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση της ασφάλισης αλλά μόνο με την βεβαίωση από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία των εν λόγω στοιχείων. **736/640**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Θάνατος υιού που είναι υποχρεωμένος να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον οίκο των γονέων του (1508 ΑΚ). Ο υπαίτιος της θανάτωσης καταβάλλει αποζημίωση στους γονείς. Ισχύει και για το ανήλικο τέκνο. Η αποζημίωση περιλαμβάνει και την μελλοντική ζημία, για τη στέρηση των υπηρεσιών του θύματος στο μέλλον αν με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, καθώς και με βάση την υπάρχουσα κατάσταση κατά το χρόνο του θανάτου, είναι δυνατόν να γεννηθεί αξίωση παροχής υπηρεσιών από τον υπόχρεο για το εγγύς μέλλον. Στοιχεία της σχετικής αγωγής για να είναι ορισμένη. **829/643**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Συντέχον πταίσμα του θανατωθέντος υπάρχει και όταν ο επιβάτης χωρίς σπουδαίο λόγο, δέχεται να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο οδηγούμενο από πρόσωπο για το οποίο γνωρίζει ότι τούτο στερείται άδειας ικανότητας οδηγού. Αποζημίωση για αποκατάσταση τραυματισθέντος. Πως καθορίζεται. Αναπηρία ή παραμόρφωση. Έννοια. Επίδειξη εγγράφων. Προϋποθέσεις. Ανικανότητα για αυτοεξυπηρέτηση και βοήθεια του τραυματισθέντος. Υπολογισμός της αποζημίωσης και μείωση της κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητας του. **1019/645**

Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Επιδίκαση διατροφής στη σύζυγο του θανατωθέντος για τα έτη από 16/11/2002 έως 15/11/2022 158,53 ευρώ μηνιαίως με ετήσια αναπροσαρμογή 3%. Επιδικαζόμενα χρηματικά ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε σύζυγο, τέκνα, αδελφούς και πεθερά. **1074/651**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Διεκδίκηση με αγωγή αποζημίωσης για βελτιωμένη τροφή. Στοιχεία που πρέπει να περιέχει η αγωγή για να είναι οριστική. **1189/652**
Αυτοκινητικό ατύχημα. ΙΚΑ. Έχει απευθείας αξίωση κατά του προς αποζημίωση υποχρέου, ο δε παθών δε νομιμοποιείται να ζητήσει από τον τελευταίο και τα κονδύλια που κατέβαλε στον παθόντα το ΙΚΑ. Παραγραφή της αξίωσης του ΙΚΑ διετής. Δεν έχει έννομη συνέπεια αν ο παθών άσκησε δική του αγωγή για την απαίτηση του ΙΚΑ κατά του υπαιτίου ούτε επιφέρει διακοπή της διετούς παραγραφής ούτε έχει εφαρμογή το άρθρο 263 ΑΚ. Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης. Προϋποθέσεις για να θεμελιωθεί η ευθύνη του από αυτοκινητικό ατύχημα. Η ευθεία αξίωση του παθόντος κατά του ΓΔΑ υπόκειται στη διετή παραγραφή του άρθρου 12 παρ. 2 ν. 489/76. Περιστατικά. **1264/652**

Αφανής εταιρεία

Αφανής εταιρία. Δεν έχει νομική προσωπικότητα, ούτε περιουσία εταιρική. Οι αφανείς εταίροι μετέχουν μόνο ενοχικά στα αποτελέσματα της δραστηριότητας του εμφανούς εταίρου και όχι ως κοινωνοί και συνοφειλέτες των υποχρεώσεων που δημιουργεί η δραστηριότητα του οφειλέτη. Εφαρμογή στην αφανή εταιρία των διατάξεων των άρθρων 741 και 765 ΑΚ. **149/447**

Β

Βεβαίωση ασφαλίσεως

Ασφαλιστική σύμβαση. Αυτοκινητικό ατύχημα. Ασφαλιστική εταιρεία. Κατάθεση από τον οδηγό του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου από αναγνωρισμένη στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή η από τον ίδιο τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης. Η κατάθεση αυτή συνεπάγεται ότι ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις επίδικες αξιώσεις. Αν ο ζημιωθείς αποδείξει έστω και με την έγερση της αγωγής, την πρόταση αυτή, τότε καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής που ισχύει άμεσα. Η σύμβαση της σωρευτικής αναδοχής του χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση της ασφάλισης αλλά μόνο με την βεβαίωση από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία των εν λόγω στοιχείων. **736/640**

Βίαιη διακοπή δίκης

Βίαιη διακοπή της δίκης λόγω θανάτου του διαδίκου. Μπορεί να επαναληφθεί από τους κληρονόμους με δήλωση στο ακροατήριο και εφόσον δεν αμφισβητηθεί η ιδιότητα του κληρονόμου, ακολουθεί η συζήτηση της υπόθεσης. Περιστατικά. **608/18**

Βιβλία διεκδικήσεων

Βιβλία διεκδικήσεων. Διαγραφή της αγωγής. Δεν επιφέρει κατάργηση της εκκρεμοδικίας. **1306/421**

Πολυκατοικία. Βιβλία διεκδικήσεων. Αγωγή. Οι διενέξεις μεταξύ των συνιδιοκτητών που απορρέουν από τη σχέση της οροφοκτησίας υπάγονται (άρθρο 17 παρ. 2 ΚΠολΔ) στην υλική αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και δικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 648επ. του ΚΠολΔ. Όχι όμως διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών που σχετίζονται με τα όρια της νομής ή της κυριότητας ή άλλων εμπράγματων δικαιωμάτων που πηγάζουν από τη σχέση της οροφοκτησίας, Αγωγή συνιδιοκτητών εναντίον άλλου συνιδιοκτήτη για την αμφισβητούμενη συγκυριότητα σε πράγματα που απορρέουν από τη συγκυριότητα (ακάλυπτοι χώροι).Εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. Περιστατικά. **1165/690**

Βιβλιάριο υγείας

Βιβλιάριο υγείας. Όταν συμπληρωθεί πενταετία από την έκδοση του πρέπει να θεωρηθεί. **1279/561**

Γ

Γειτονικά ακίνητα

Γειτονικά ακίνητα. Ανοχές από καπνό, αιθάλη κ.λ.π.(1003 ΑΚ). Ο κύριος που θίγεται έχει την αρνητική αγωγή και αν υπάρχει και ζημία την αγωγή του άρθρου 914ΑΚ. Παραγραφή αξιώσεως από αδικοπραξία. Τρέχει για όλες τις ζημίες, παρούσες και μέλλουσες εκτός από τις απρόβλεπτες για τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον είναι γνωστά όλα τα στοιχεία της αδικοπραξίας. Αν, λείπει κάποιο τότε ισχύει η εικοσαετής παραγραφή. Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**

Γερμανός υπήκοος

Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ) και ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ). Δίκαιο με το οποίο διέπονται. Η υποκατάσταση του κοινωνικού φορέα στα δικαιώματα του δανειστή (από αδίκημα) διέπεται όχι από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί η ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης αν αλλοδαπός τραυματισθεί στην Ελλάδα. Πλαγιαστική αγωγή κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Προϋποθέσεις άσκησης. Περιστατικά με θανατωθέντα γερμανό υπήκοο. **1338/656**

Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Προσωπικό τους. Σύμβαση εργασίας εκτάκτου προσωπικού που υπερβαίνει το έτος ή είναι αόριστης διάρκειας, είναι άκυρη γιατί αντίκειται σε απαγορευτική διάταξη του νόμου και ο μισθωτός τελεί πλέον σε απλή σχέση εργασίας, ο δε εργοδότης δεν υποχρεούται στην καταβολή μισθών υπερημερίας. Περιστατικά. **352/507**

Γεωργικό μηχάνημα

Αυτοκινητικό ατύχημα από εξάρτημα γεωργικού ελκυστήρα. Υπάγεται στο Μονομελές Πρωτοδικείο που δικάζει με την ειδική διαδικασία για ζημίες από αυτοκίνητα και σε καμία περίπτωση από το Πολυμελές Πρωτοδικείο λόγω ποσού. Περιστατικά. **246/291**

Γήπεδο

Οικόπεδο και γήπεδο. Έννοια των όρων αυτών. Η απαγόρευση κάθε δικαιοπραξίας που οδηγεί στην κατά νόμο απαγορευμένη δημιουργία μη αρτίων πολεοδομικώς οικοπέδων, αφορά μόνο ακάλυπτους χώρους, δηλαδή τμήματα οικοπέδου επί των οποίων δεν υφίστανται κτίρια και όχι οικόπεδα επί των οποίων έχει κτισθεί οικοδομή και ασχέτως αν το οικόπεδο επί του οποίου η οικοδομή είναι εξ ολοκλήρου κατειλημμένο από την οικοδομή ή το πλείστον αυτού είναι ακάλυπτο και αποτελεί την λοιπή εν γένει περιοχή της οικοδομής (άρθρο 6 παρ. 1 ν. 651/1977). Περιστατικά. **501/714**

Γλαύκος

Κοίτη μη πλεύσιμου ποταμού. Ανήκει στους ιδιοκτήτες των παραποτάμιων κτημάτων αν εγκαταλειφθεί (1072 ΑΚ). Έννοια «εγκατάλειψης». Περιστατικά εγκατάλειψης. Σε ποίον ανήκει το τμήμα που εγκαταλείφθηκε. Ποταμός Γλαύκος. Μείωση της κοίτης του. Περιστατικά. **897/470**

Γ.Ο.Κ.

Γ.Ο.Κ. Περιορισμοί της κυριότητας του ακινήτου. Προβλέπονται από το γειτονικό δίκαιο(άρθρα 1003 έως 1032 ΑΚ) αλλά και από τους ειδικούς διοικητικούς νόμους όπως είναι ο εκάστοτε ισχύον Γ.Ο.Κ. Ανοίγματα στους μεσότοιχους ή του οικοδομήματος που εφάπτεται στο κοινό όριο με άλλη ιδιοκτησία. Κλείνονται με δικαστική απόφαση και όχι με πράξη της διοίκησης. Σχετική αγωγή για το κλείσιμο. Διαφέρει από την αρνητική αγωγή και την περί νομής. Η αξίωση για το κλείσιμο των ανοιγμάτων δεν υπόκειται σε παραγραφή. Περιστατικά. **998/176**

Γονείς

Γονείς. Θανάτωση γονέων. Στέρηση του δικαιώματος διατροφής στα τέκνα. Απαραίτητα στοιχεία της σχετικής αγωγής. Σύζυγος. Θανάτωσή του σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δικαιώματα του συζύγου που επιζεί. Περιστατικά. **705/94**

Γονείς με ανάπηρο τέκνο

Γονείς που έχουν ανάπηρο τέκνο. ΕΛΤΑ. Δικαιούται ο γονέας, εάν φροντίζει το ανίκανο τέκνο, να έχει μειωμένο ωράριο κατά δύο ώρες. Περιστατικά. **993/554**

Γονική μέριμνα

Γονική μέριμνα. Κριτήρια για την ανάθεση στο γονέα. Ανήλικος. Ακρόαση του. Κριτήρια για την ωριμότητα. Πάντως η γνώμη του ανηλίκου δεν είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο.

Περιστατικά. **182/184**
Ανήλικος. Ανάθεση της γονικής μέριμνας σύμφωνα με το συμφέρον του ανηλίκου. **868/217**

Γονική παροχή

Γονική παροχή. Μπορεί να είναι εικονική και να υποκρύπτει δωρεά ή να υπερβαίνει το επιβαλλόμενο μέτρο. Ανάκληση της δωρεάς και σε περίπτωση συμπεριφοράς του δωρεοδόχου προς τον δωρητή κοινωνικώς αποδοκιμαστέας όπως π.χ. στέρηση διατροφής έστω και αν δεν ανέλαβε τέτοια υποχρέωση. Περιστατικά. **37/30**
Καταδολίευση δανειστών. Υπόκεινται σε διάρρηξη τόσο οι επαχθείς, όσο και οι χαριστικές δικαιοπραξίες (γονική παροχή). Απαιτείται για τη διάρρηξη η γνώση του τρίτου. Όταν ο τρίτος είναι ανήλικος τότε η γνώση θα κριθεί από τη γνώση των γονέων του. Δικαστική δαπάνη στη σχετική δίκη. Τρόπος υπολογισμού της. Περιστατικά. **540/83**
Καταδολίευση δανειστών (939 ΑΚ). Η γονική παροχή είναι «απαλλοτρίωση» ανεξάρτητα αν υπερβαίνει ή όχι το ανάλογο μέτρο που επιβάλλουν οι περιστάσεις, δηλαδή αν αποτελούν δωρεές εν όλω ή εν μέρει. **943/123**

Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης

Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης. Προϋποθέσεις για να θεμελιωθεί η ευθύνη του από αυτοκινητικό ατύχημα. Η ευθεία αξίωση του παθόντος κατά του ΓΔΑ υπόκειται στη διετή παραγραφή του άρθρου 12 παρ. 2 ν. 489/76. Περιστατικά. **1264/652**

Δ

Δάνειο

Δάνειο σε βιομηχανικές ή άλλες επιχειρήσεις για το οποίο εγγράφεται υποθήκη. Απαγορεύεται πριν την εξόφληση η εκμίσθωση ή η παραχώρηση της εκμεταλλεύσεως της βιομηχανικής επιχειρήσεως σε τρίτους χωρίς έγγραφη συναίνεση του δανειστού (ν.4112/1929), αλλιώς επέρχεται ακυρότητα της δικαιοπραξίας. Τι ισχύει για τις τράπεζες. Περιστατικά. **14/436**

Δανεισμός υπηρεσιών του μισθωτού

Σύμβαση εργασίας. Δανεισμός υπηρεσιών του μισθωτού. Στοιχεία της σύμβασης αυτής και υποχρεώσεις του εργοδότη. **792/543**

Δασικές εκτάσεις

Δασική έκταση. Παραχώρηση από το ελληνικό δημόσιο για γεωργική η δενδροκομική εκμετάλλευση. Η παραχώρηση τελεί πάντοτε και άσχετα από την παρέλευση μακρού χρόνου υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι διατηρείται από τον παραχωρησιούχο ή τους διαδόχους του η δενδροκομική εκμετάλλευση. Αν ελλείψει ο όρος αυτός η εκχώρηση ανακαλείται αυτοδικαίως μόλις διαπιστωθεί η επιγενόμενη απώλεια της προϋποθέσεως αυτής. Για την ανάκληση της εκχώρησης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του νομάρχη. **838/463**

Δεδικασμένο

Δεδικασμένο. Τι καλύπτει σε σύμβαση εργασίας για διαφορά που αναφέρεται σε μισθούς υπερημερίας. Δικαστική απόφαση τελεσίδικη, άδικη ή εσφαλμένη. Αποτελεί δεδικασμένο. Περιστατικά. **269/292**

Δεδικασμένο από απόφαση που απορρίπτει αγωγή εξώσεως. Τι καλύπτει και τι όχι. Περιστατικά. **577/346**

Δεδικασμένο. Δημιουργείται και όταν το αντικείμενο της νέας δίκης που διεξάγεται μεταξύ των ίδιων προσώπων είναι διαφορετικό από εκείνο που ζητήθηκε στη δίκη που προηγήθηκε, έχει όμως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του δικαιώματος που κρίθηκε κατ΄ αυτή. Πότε συμβαίνει αυτό. Ανατροπή του δεδικασμένου. Ανατροπή του δεδικασμένου. **586/347**

Προσημείωση. Διαταγή πληρωμής. Επίδοση πρώτη στη 4/6/98. Επίδοση δεύτερη την 1/10/98. Χωρεί άσκηση ανακοπής. Δημιουργία δεδικασμένου. Η προσημείωση όμως έπρεπε να μετατραπεί σε υποθήκη μέσα σε 90 ημέρες από την τελεσιδικία- αλλιώς χάνεται το εμπράγματο δικαίωμα. Περιστατικά. **1076/400**

Δεδικασμένο. Σε ποιές ενστάσεις εκτείνεται. **1201/131**

Το δεδικασμένο της διαπλαστικής απόφασης του διαζυγίου δεν εκτείνεται σε ζητήματα υπαιτιότητας σε καμιά περίπτωση ούτε και στην δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο (1442 ΑΚ). Άσκηση δύο αντιθέτων αγωγών από τους δύο συζύγους για διαζύγιο από ισχυρό κλονισμό. Αν το δικαστήριο δέχθηκε και τις δύο τότε καθένας από τους συζύγους θεωρείται ότι νίκησε και δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση που αν ασκηθεί, απορρίπτεται ως απαράδεκτη. **7/179**

Δεδικασμένο. Προϋποθέσεις. Λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα ακόμα και αν η τελεσίδικη απόφαση δεν προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας, εφόσον η έκδοσή της είναι γνωστή στο δικαστήριο από άλλη δικαστική του ενέργεια. Δίκη διανομής. Μετά την τελεσιδικία της απόφασης για τη δικαστική διανομή οι διάδικοι δεν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν τη συγκυριότητα επί του διανεμητέου. Περιστατικά. **744/237**

Δεδικασμένο. Μεταβολή του νομικού καθεστώτος. Συνέπειες. Κατάχρηση δικαιώματος. Περιστατικά. **204/674**

ΔΕΗ

ΔΕΗ. Ευθύνη νομικών προσώπων για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν(71 ΑΚ).ΔΕΗ. Διακοπή ρεύματος και εξ αυτής ζημία-σε επιχειρηματία. Αποζημίωση. Υπολογισμός της ζημίας σε περίπτωση θανάτωσης ζώων εξ αιτίας της διακοπής του ρεύματος. Περιστατικά. **922/21**

Δένδρα

Κυριότης. Απεριόριστο το δικαίωμα του κυρίου φύτευσης δένδρων. Έστω και αν από τα δένδρα αυτά επέρχεται σκίαση του γειτονικού ακινήτου. Για κλάδους και ρίζες που εισχωρούν στο γειτονικό ακίνητο χωρεί αρνητική αγωγή. **530/159**

ΔΕΥΑΠ

ΔΕΥΑΠ. Είναι προστήσασα γιατί έχει αναλάβει την επίβλεψη του έργου με τους

μηχανικούς της που εκπόνησαν την μελέτη. Άρθρο 34 του π.δ. 609/1985 αφορά τις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ κύριου του έργου και του αναδόχου και δεν απαλλάσσεται ο εργοδότης έναντι του τρίτου. Άρθρο 54 π.δ. 609/85. Αφορά και τις εσωτερικές σχέσεις ενάγοντος- αναδόχου και ο τελευταίος ευθύνεται έναντι τρίτων για ζημίες μετά την παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε μηνών. Περιστατικά. **892/110**
ΔΕΥΑΠ. Πρόσληψη προσωπικού. Περιστατικά. **1000/557**

Δήμος ή Κοινότητα

Δήμοι-Κοινότητες. Ανάθεση εκτέλεσης έργου σε ιδιώτη με δημοπρασία, πρόχειρο διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό με απευθείας ανάθεση. Διοικητική διαφορά. Δεν υφίσταται τέτοια όταν δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη σύναψη της σύμβασης κατά τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα. Κώδικας δημοσίου λογιστικού (ν.δ. 321/69). Κάθε σύμβαση για λογαριασμό του δημοσίου που έχει αντικείμενο άνω των 10.000 δραχμών ή δημιουργεί υποχρεώσεις διάρκειας υποβάλλεται στον τύπο του ιδιωτικού εγγράφου, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις. Προμήθειες και εργασίες δήμων και κοινοτήτων. Απαιτείται διαγωνισμός εκτός αν το αντικείμενο είναι μέχρι 2.000.000 δρχ. για τους λοιπούς δήμους πλην δήμων Αθηνών-Θεσσαλονίκης- Πειραιώς που προβλέπεται αξία 2.200.000 δρχ. Η πρόταση για σύναψη της σύμβασης και η αποδοχή μπορούν να γίνουν με χωριστά έγγραφα. Σε περίπτωση ακυρότητας εφαρμόζονται οι διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Περιστατικά. **1405/608**

Δημόσιο

Ιόνια νησιά. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε ακίνητο. Προϋποθέσεις. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία για τα ακίνητα του Δημοσίου και τις Μονές. **108/146**
Δημόσιο. Οποιοδήποτε δικόγραφο πρέπει να επιδίδεται και στον Υπουργό Οικονομικών, έστω και αν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικά με όργανο (διευθυντή Ταμείου, Οικονομικών Εφόρων κλπ.). Αν δεν γίνει η επίδοση τότε επέρχεται ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και σε οποιαδήποτε στάση της δίκης. Προϋποθέσεις καθορισμού αποζημίωσης για παράνομη χρήση δημόσιου κτήματος. Πρέπει να επιδίδεται στην κτηματική υπηρεσία του Δημοσίου και τον Υπουργό των Οικονομικών. Άλλως κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση της ανακοπής. Contra ΕφΠατρών 565/2006. Δεν απαιτείται κοινοποίηση στον Υπουργό των Οικονομικών. **562/587**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Διάδικος είναι το Ελληνικό Δημόσιο που εκπροσωπείται στη δίκη για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης του ακινήτου που απαλλοτριώνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Αν η αίτηση στραφεί κατά του Γενικού Γραμματέα η αίτηση απορρίπτεται. Περιστατικά. **611/590**
Δημόσιο-ΚΕΔΕ. Μπορεί να εκπροσωπείται από τον διευθυντή της Δ.Ο.Υ. ή του τελωνείου κ.λ.π. αλλά απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών. Η επίδοση στο δημόσιο ολοκληρώνεται με την επίδοση και στον Υπουργό Οικονομικών. Χωρίς αυτήν την επίδοση, ανεξάρτητα αν επέρχεται βλάβη στο Δημόσιο, επέρχεται απαράδεκτο ή ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο. Οριστική απόφαση. Έννοια. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη (532 ΚΠολΔ) δεν είναι οριστική και δεν χωρεί εναντίον της έφεση. Περιστατικά. **67/575**
Δημόσιον. Εγγύηση προς Τράπεζα υπέρ δανειολήπτη. Χρέος 268.753,65 ευρώ.

Προσωπική κράτηση του οφειλέτη. Προσωπική κράτηση επτά μηνών ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης. Είναι η ποσοτικώς ενδεδειγμένη. Απόρριψη εφέσεως του δημοσίου για αύξηση της προσωπικής κράτησης. **130/578**

Διαζύγιο

Διαζύγιο. Ισχυρός κλονισμός. Δεν εξετάζεται η υπαιτιότητα. Το δεδικασμένο της διαπλαστικής απόφασης του διαζυγίου δεν εκτείνεται σε ζητήματα υπαιτιότητας σε καμιά περίπτωση ούτε και στην δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο (1442 ΑΚ). Άσκηση δύο αντιθέτων αγωγών από τους δύο συζύγους για διαζύγιο από ισχυρό κλονισμό. Αν το δικαστήριο δέχθηκε και τις δύο τότε καθένας από τους συζύγους θεωρείται ότι νίκησε και δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση που αν ασκηθεί, απορρίπτεται ως απαράδεκτη. **7/179**
Επιμέλεια τέκνων. Διατροφή ανηλίκων μετά τη λύση του γάμου με διαζύγιο. Αγωγή ατομική μητέρας με την οποία ζητεί την προσωπική επικοινωνία του άρθρου 1520 ΑΚ. Η αγωγή απορρίπτεται γιατί τέτοια αγωγή ασκεί μόνο ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο και δεν ασκεί γονική μέριμνα ή επιμέλεια τέκνου. **832/216**
Διαζύγιο. Αντικειμενικός κλονισμός του γάμου. Στοιχεία της αγωγής και απόδειξης. Αν τα κλονιστικά γεγονότα αναφέρονται και στους δύο συζύγους ο γάμος λύεται. Αν όμως αναφέρονται μόνο στον ενάγοντα, η αγωγή απορρίπτεται. Περιστατικά. **888/218**

Διαθήκη

Διαθήκη ιδιόγραφη χωρίς ημερομηνία. Άκυρη. Πότε μπορεί να είναι έγκυρη. Περιστατικά. **210/230**
Διαθήκη ιδιόγραφη. Μη δημοσίευσή της και μη κήρυξή της κυρίας. Δεν επιδρά στο κύρος της διαθήκης. Περιστατικά. **248/233**
Διαθήκη ιδιόγραφη. Χρονολογία ψευδής ή εσφαλμένη. Προσδιορισμός της χρονολογίας με στοιχεία εκτός της διαθήκης αν είναι εφικτό και βάσει στοιχείων που αναφέρονται στην διαθήκη. Ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος. Μπορεί να προταθεί από πρόσωπο που αντλεί δικαιώματα από τη διαθήκη (υπό προϋποθέσεις) εναντίον εκείνου που επικαλείται ακυρότητά της. Περιστατικά. Καταχρηστική προσβολή της διαθήκης. **400/233**
Διαθήκη. Ακυρώσιμη λόγω πλάνης (1783 ΑΚ). Η πλάνη στη διαθήκη είναι ουσιώδης όταν αναφέρεται στην ταυτότητα του προσώπου ή αντικείμενο της κληρονομίας. Έννοια της πλάνης αυτής. Παραγωγικά αίτια της βούλησης. Κατ΄ αντίθεση με τις δικαιοπραξίες εν ζωή, η πλάνη στα παραγωγικά αίτια είναι δυνατόν να καταλήξει σε ακύρωση της διαθήκης. Περιστατικά. **744/237**
Διαθήκη. Λόγος ακύρωσης της λόγω πλάνης του διαθέτη περί τα παραγωγικά αίτια της βούλησης του. Διαθήκη εντελώς ασαφής και αόριστη. Είναι άκυρη. Αν υπάρχει όμως βάση για την ερμηνεία της τότε η ασάφεια αίρεται με την ερμηνεία με την οποία θα αναζητηθεί η αληθινή βούληση του διαθέτη, εννοούμενη από άποψη υποκειμενική και όχι αντικειμενική. Πάντως το άρθρο 200 του ΑΚ δεν εφαρμόζεται στην ερμηνεία της διαθήκης. Περιστατικά. **1011/242**
Διαθήκη. Ασάφεια και αοριστία της. Αναζητείται η αληθινή βούληση του διαθέτη (άρθρα 173 και 1781 ΑΚ) χωρίς να έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 200 του ΑΚ. Λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία εκτός της διαθήκης και μπορεί να διαταχθεί και η εξέταση μαρτύρων.

1153/249

Διαιτησία

Διαιτησία. Η διαφορά πρέπει να αναφέρεται σε ιδιωτικού δικαίου διενέξεις. Τ.Ε.Ε. Ενεργεί για την είσπραξη αμοιβής μηχανικού που προέρχεται από σύνταξη μελέτης. Σε κάθε περίπτωση δικαιούχος της αμοιβής είναι ο μηχανικός που έχει την εξουσία ελεύθερης διάθεσης της αμοιβής του. Συνεπώς, χωρεί συμφωνία περί υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία μεταξύ μηχανικού και πελάτη χωρίς τη σύμπραξη του ΤΕΕ. Περιστατικά. **1263/418**
Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας. (Ο.Μ.Ε.Δ.) (ν.1876/1990). Διαιτησία σε εργατικές διαφορές. Η σχετική απόφαση του διαιτητή ελέγχεται από το δικαστήριο μόνο για την νομιμότητα και όχι ουσιαστικά. **19/487**

Διαιτητική απόφαση

Συλλογική σύμβαση εργασίας. Διαδικασία επίλυσης διαφοράς μεταξύ συμβολαιογραφικού Συλλόγου (Αχαΐας) και συλλόγου υπαλλήλων συμβολαιογραφείων (Εφετείου Πατρών). Διαδικασία με μεσολάβηση διαιτητή. Διαιτητική απόφαση. Δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητα της από τα πολιτικά δικαστήρια αλλά μόνο για τη νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή για την ακυρότητά της. Τι ελέγχεται με την αγωγή αυτή. Πότε αποφασίζεται η σύναψη ΣΣΕ. Περιστατικά. **303/504**

Διακοπή δίκης

Διακοπή της δίκης. Η δίκη επαναλαμβάνεται αυτοδικαίως τριάντα ημέρες μετά τη κοινοποίηση της πρόσκλησης. Ως διάδικος υπέρ του οποίου διακόπτεται η δίκη λόγω θανάτου, θεωρείται ο κληρονόμος του ο οποίος δεν μπορεί να κληθεί για να επαναληφθεί η δίκη που έχει διακοπεί πριν περάσει η προθεσμία της αποποίησης. Ο προσκαλών διάδικος πρέπει να αποδείξει και τη νομιμοποίηση του προσκαλουμένου δηλαδή τη κληρονομική του ιδιότητα. **206/284**

Διανομή

Ομοδικία αναγκαστική (δίκη διανομής). Έφεση. Πρέπει να στρέφεται και εναντίον όλων των ομοδίκων. **4/250**
Διανομή. Σχετική αγωγή και δίκη. Ομοδικία αναγκαστική υπάρχει και στη δίκη αυτή. Ο εναγόμενος που ασκεί έφεση οφείλει με ποινή απαραδέκτου να την απευθύνει και κατά του αναγκαίου ομοδίκου του (συνεναγόμενου). Άρα δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή το άρθρο 76 του ΚΠολΔ. Περιστατικά. **348/327**
Έφεση που στρέφεται κατά εφεσιβλήτου που απεβίωσε μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως και πριν την άσκηση της εφέσεως. Είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται. Διανομή ακινήτου. Μία τέτοια έφεση απορρίπτεται για όλους τους εκκαλούντες – ενάγοντες γιατί στη δίκη διανομής η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά πάντων των κοινωνιών. Περιστατικά. **649/360**
Διανομή ακινήτου. Ασύμφορη ή αδύναμη η διανομή. Κριτήρια του δικαστηρίου για να καταλήξει στην άποψη αυτή και να διατάξει τον πλειστηριασμό του κοινού. Η σχετική απόφαση διορίζει συμβολαιογράφο ενώπιον του οποίου θα διενεργηθεί ο πλειστηριασμός. Σκέψεις για τον (εκούσιο) πλειστηριασμό .Αγωγή διανομής διαμερίσματος πολυκατοικίας.

Περιστατικά. **966/393**
Διανομή κοινού πράγματος. Έφεση δεν επιτρέπεται κατά της αποφάσεως εάν δέχεται συγκυριότητα και διατάσσει πραγματογνωμοσύνη αν είναι δυνατή ή μη η αυτούσια διανομή. **1034/397**
Διανομή. Η απόφαση που εκδίδεται έχει διαπλαστικό χαρακτήρα και κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το πραγματικό γεγονός ότι διαπλάσθηκε κάποια έννομη σχέση. Μετά την μεταγραφή της δικαστικής αποφάσεως ο μέχρι τότε συγκύριος καθίσταται αποκλειστικός κύριος του όλου ή μέρους του ακινήτου με πρωτότυπο τρόπο. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει για την εξίσωση των μερίδων να πληρώσει στους άλλους κοινωνούς χρηματικό ποσό ή σύσταση δουλείας. Αν δεν καταβληθεί το ποσό δεν ανατρέπεται η διανομή γιατί απλά ο δικαιούχος έχει ενοχική απαίτηση κατά του υποχρέου. Περιστατικά. **21/142**
Διανομή ακινήτων. Δεκτό το αίτημα του ενάγοντος να λάβει το ένα ακίνητο και να καταβάλει προς εξίσωση της αξίας του άλλου ακινήτου που λαμβάνουν οι εναγόμενοι και χρηματικού ποσού. Δικαστική δαπάνη σε δίκη διανομής (για πρωτοδικείο και εφετείο). Περιστατικά. **185/148**
Διανομή ακινήτου. Αυτούσια διανομή με σύσταση οριζοντίων ιδιοκτησιών. Πρέπει να υποβάλλεται σχετικό αίτημα έστω και με τις προτάσεις. **1203/178**

Διαπραγματεύσεις

Διαπραγματεύσεις. Έναρξη και λήξη τους. Επιδίκαση του αρνητικού διαφέροντος σε περίπτωση υπαίτιας ματαίωσης της κατάρτισης της σύμβασης. **1167/24**

Διαταγή απόδοσης μισθίου

Διαταγή απόδοσης μισθίου. Ανακοπή κατ΄ αυτής εμπρόθεσμα λόγω δόλου του εκμισθωτή. Περιστατικά. Απαγόρευση προσωρινής χρήσης του μισθίου. Είναι πραγματικό ελάττωμα του μισθίου. Δικαιώματα μισθωτή. Περιστατικά. Επανεγκατάσταση του μισθωτή. Προϋποθέσεις απαραίτητες. **291/301**

Διαταγή πληρωμής

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης. Αν για την διάγνωση της εκτελεστέας αξιώσεως εφαρμόζεται κάποια ειδική διαδικασία όπως π.χ. η διαδικασία των διαφορών από πιστωτικούς τίτλους, η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και για την εκδίκαση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Σώρευση ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής (632 ΚΠολΔ) και της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ δεν εμποδίζεται αν οι δύο ανακοπές υπάγονται στο ίδιο είδος διαδικασίας και η σύγχρονη εκδίκασή τους δεν επιφέρει σύγχυση. Επανάληψη της συζητήσεως στο Εφετείο χωρίς εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης. Περιστατικά. **50/253**
Έξοδα επιδικασθέντα από διαταγή πληρωμής που εκτελέστηκε και έξοδα κοινοποίησης αντιγράφων του πίνακα κατάταξης, δεν περιλαμβάνονται στα προαφαιρούμενα έξοδα εκτέλεσης. Έξοδα κοινοποίησης επιταγής προς έναρξη της εκτέλεσης αφαιρούνται. **283/299**
Διαταγή πληρωμής. Έναρξη διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Ο οφειλέτης μπορεί να αμυνθεί είτε με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ είτε με την ανακοπή του άρθρου

933 ΚΠολΔ, επικαλούμενος εκτός από άλλους λόγους και λόγους που αφορούν την απαίτηση. Η διαταγή παύει να ισχύει αν δεν επιδοθεί μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την επόμενη της έκδοσής της. Η ακυρότητα αυτή λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως. **430/333**

Διαταγή πληρωμής. Μπορεί να εκδοθεί για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ποία έγγραφα έπρεπε να επισυνάπτονται στην αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ώστε αυτή να γίνει δεκτή. Διαταγή πληρωμής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ. Δεκτή. Αμφισβήτηση της υποχρέωσης προς αποζημίωση γιατί κατά τη σύνταξη της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης παραβιάστηκε ο νόμος. Νόμιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός αυτός και έχει τη δικαιοδοσία το δικαστήριο να ερευνήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης αυτής. **752/373**

Προσημείωση. Διαταγή πληρωμής. Επίδοση πρώτη στη 4/6/98. Επίδοση δεύτερη την 1/10/98. Χωρεί άσκηση ανακοπής. Δημιουργία δεδικασμένου. Η προσημείωση όμως έπρεπε να μετατραπεί σε υποθήκη μέσα σε 90 ημέρες από την τελεσιδικία- αλλιώς χάνεται το εμπράγματο δικαίωμα. Περιστατικά. **1076/400**

Διατροφή τέκνων

Γονείς. Θανάτωση γονέων. Στέρηση του δικαιώματος διατροφής στα τέκνα. Απαραίτητα στοιχεία της σχετικής αγωγής. Οικογένεια. Μέλη της για δικαίωμα είσπραξης αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. Περιλαμβάνονται ο σύζυγος, τέκνα, αδελφοί. Ποσά επιδικαζόμενα. Περιστατικά. **705/97**

Διατροφή συζύγων και τέκνων από τον υπαίτιο θανάτωσης του συζύγου και πατέρα. Διεκδίκηση γονικής διατροφής μέχρι το έτος 2013. Αναπροσαρμογή του επιδικασθέντος ποσού σε τακτά χρονικά διαστήματα. **851/109**

Διατροφή τέκνων. Προϋποθέσεις. Αποκλήρωση του κατιόντος. Προϋποθέσεις για την περίπτωση στέρησης της διατροφής του ανιόντος διαθέτη από τον υπόχρεο κατιόντα. **244/193**

Επιμέλεια τέκνων. Διατροφή ανηλίκων μετά τη λύση του γάμου με διαζύγιο. **832/216**

Διατροφή τέκνων. Οι προϋποθέσεις επιδίκασης διατροφής και ο καθορισμός της έκτασης και του ύψους της κρίνονται κατά το χρόνο της έγερσης της αγωγής ή επί αιτήματος για την επιδίκαση από την υπερημερία από το χρόνο επέλευσης, το σχετικό πάντως δικαίωμα πρέπει να έχει γεννηθεί κατά την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Περιστατικά που δικαιολογούν την αύξηση του ποσού της διατροφής αν και γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση παρεμπίπτουσας ή αυτοτελούς μεταρρυθμιστικής αγωγής. Γεγονότα που μπορούν να έχουν ως επακόλουθο την παύση ή μείωση του ποσού της διατροφής, ο εναγόμενος- εκκαλών μπορεί να τα προτείνει κατά την έκκλητη δίκη (οψιγενής ισχυρισμός). **1252/222**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Θανάτωση μητέρας και συζύγου. Επιδίκαση ποσού για ψυχική οδύνη, διατροφή των τέκνων μέχρι την ενηλικίωσή τους, όχι όμως από την ενηλικίωσή τους μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας τους που θα σπούδαζαν γιατί το αίτημα αυτό είναι πρόωρο. Επιδίκαση αποζημίωσης στον σύζυγο για στέρηση των υπηρεσιών της συζύγου και μάλιστα μέχρι τότε που θα συμπλήρωνε το 70ο έτος της ηλικίας της. Ποσά για ψυχική οδύνη. **73/619**

Διατροφή φοιτητού ΤΕΙ. Μπορεί να εργαστεί τους θερινούς μήνες που διακόπτονται τα μαθήματα καθώς και τα σαββατοκύριακα και έτσι να εισπράττει κάποιο ποσό για τις δαπάνες του. Το υπόλοιπο ποσό θα διατεθεί από τους γονείς του. **802/213**

Διατροφή συζύγου

Διατροφή συζύγων και τέκνων από τον υπαίτιο θανάτωσης του συζύγου και πατέρα. Διεκδίκαση γονικής διατροφής μέχρι το έτος 2013. Αναπροσαρμογή του επιδικασθέντος ποσού σε τακτά χρονικά διαστήματα. **851/109**
Διατροφή συζύγου και τέκνου θανατωθέντος. Στοιχεία της αγωγής. **895/116**
Διατροφή συζύγου μετά από διάσταση. Στοιχεία. Και αν διακοπεί η συμβίωση, υπάρχει υποχρέωση διατροφής του που είναι συνέπεια της υποχρέωσης συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες και δεν εξομοιώνεται με τη συνηθισμένη διατροφή από το νόμο που ρυθμίζεται από τα άρθρα 1485 επ. ΑΚ. **237/192**
Διατροφή μεταξύ συζύγων. Στοιχειώδης διατροφή. Προβολή σχετικής ένστασης. Πρέπει να αναφέρεται και το ποσό της στοιχειώδους διατροφής αλλιώς η ένσταση είναι αόριστη. **719/211**
Διατροφή μεταξύ συζύγων. Μηνιαία εισοδήματα της συζύγου (800 €) και του συζύγου (300 €). Αποτίμηση προσωπικής εργασίας της συζύγου στην οικία της (700 € μηνιαία). Θανάτωση της συζύγου. Ο υπαίτιος της θανάτωσης είναι υπόχρεος να πληρώνει μηνιαία διατροφή στον σύζυγο 200 €. Επιδίκαση διατροφής από το 2004 μέχρι 31-10-2019. Τρόπος υπολογισμού της μηνιαίας διατροφής- Περιστατικά. **773/212**
Διατροφή συζύγων. Στοιχεία αγωγής για να είναι ορισμένη. **839/216**
Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Επιδίκαση διατροφής στη σύζυγο του θανατωθέντος για τα έτη από 16/11/2002 έως 15/11/2022 158,53 ευρώ μηνιαίως με ετήσια αναπροσαρμογή 3%. Επιδικαζόμενα χρηματικά ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε σύζυγο, τέκνα, αδελφούς και πεθερά. **1074/651**
Διατροφή μεταξύ συζύγων. Στοιχειώδης διατροφή. Προβολή σχετικής ένστασης. Πρέπει να αναφέρεται και το ποσό της στοιχειώδους διατροφής αλλιώς η ένσταση είναι αόριστη. **719/211**

Διαφέρον αρνητικό

Διαπραγματεύσεις. Έναρξη και λήξη τους. Επιδίκαση του αρνητικού διαφέροντος σε περίπτωση υπαίτιας ματαίωσης της κατάρτισης της σύμβασης. **1167/24**

Διαφυγόντα κέρδη

Αγωγή για αποζημίωση και διαφυγόντα κέρδη (297 και 298 ΑΚ). Τι πρέπει να αναφέρει η αγωγή για να είναι ορισμένη. Η απλή επανάληψη των άρθρων δεν είναι αρκετή. Απώλεια κερδών και αγωγή για αποζημίωση. Στοιχεία της. **30/28**

Διαχειριστής πολυκατοικίας

Πολυκατοικία. Κανονισμός. Απαγόρευση στους συνιδιοκτήτες διενέργειας μεταβολών ή ορισμένη χρήση. Αυτές οι απαγορεύσεις ισχύουν και όταν δεν παραβλάπτεται η χρήση, ούτε θίγονται τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών. Κάθε συνιδιοκτήτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, χωρίς να ευσταθεί ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος έστω

και αν παρήλθαν πολλά έτη από τη βλαπτική ενέργεια. Εκλογή διαχειριστή. Η προσβολή της σχετικής απόφασης πρέπει να γίνει σε εξαμηνιαία προθεσμία (101 ΑΚ). Κατασκευή θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο από τον ιδιοκτήτη καταστήματος του ισογείου. Απαγορεύεται έστω και αν η Πολεοδομία Πατρών έκρινε τις κατασκευές σύννομες και όχι αυθαίρετες. Περιστατικά. **1321/695**

Διεθνής δικαιοδοσία

Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Ν. 1814/88). Διαδικασία. Ασκηση προσφυγής και όχι έφεσης. Περιστατικά. **628/356**

Δικαιοδοσία

Αλλοδαποί και δικαιοδοσία Ελληνικών Δικαστηρίων. Συμφωνία για εκδίκαση μελλοντικών διαφορών σε δικαστήρια άλλης χώρας. Είναι παράνομη. Εξαιρέσεις. **217/286**
Εκούσια δικαιοδοσία. Έφεση κατά αποφάσεως. Δεν είναι απαράδεκτη η έφεση που δεν στρέφεται καθ΄ όλων εκείνων που έλαβαν μέρος στην πρωτόδικη δίκη. Κατάσχεση ειδικού περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή χώρου που συμφωνήθηκε να μεταβιβαστεί στον εργολάβο έναντι αμοιβής για την ανέγερση πολυκατοικίας (1022 ΚΠολΔ). Αίτηση για παροχή άδειας κατάσχεσης ειδικού περιουσιακού στοιχείου. Απαραίτητο περιεχόμενο. Περιστατικά. **566/343**

Δικαστική απόφαση

Δικαστική απόφαση. Διόρθωση δικαστικής αποφάσεως. Παράλειψη διορισμού συμβολαιογράφου από το εφετείο υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Συμπληρώνεται. Αίτημα για διορισμό και δικαστικού επιμελητή. Απορρίπτεται. **680/362**

Δικαστική δαπάνη

Σύμβαση εργασίας. Αγωγή του εργαζομένου με επικουρική βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Στοιχεία απαραίτητα για να είναι ορισμένη η αγωγή. Περιστατικά. Παλαιότερη αντίθετη άποψη. Είναι λόγος που επιτρέπει τον συμψηφισμό της δικαστικής δαπάνης. **650/361**
Πραγματογνωμοσύνη. Αμοιβή του πραγματογνώμονα. Συνυπολογίζεται κατά τον καθορισμό της δικαστικής δαπάνης. **1373/431**
Καταδολίευση δανειστών. Δικαστική δαπάνη στη σχετική δίκη. Τρόπος υπολογισμού της. Περιστατικά. **540/83**
Δικαστική δαπάνη σε δίκη διανομής (για πρωτοδικείο και εφετείο). Περιστατικά. **185/148**

Δικαστικό ένσημο

Δικαστικό ένσημο. Ερημοδικία εξαιτίας της μη καταβολής. Άσκηση εφέσεως του ερημοδικασθέντος με προβολή όλων των ισχυρισμών του τους οποίους μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως. Περιστατικά. **961/392**
Δικαστικό ένσημο. Μη καταβολή πρωτοδίκως. Απορρίπτεται η αγωγή ως αβάσιμη με την

έννοια ότι αν δε θεραπευτεί με την καταβολή του δικαστικού ενσήμου μετά την άσκηση εφέσεως, θα οδηγήσει σε ουσιαστικό δεδικασμένο που εμποδίζει την εκ νέου προβολή της ίδιας αξίωσης. Ανάλογη ερμηνεία έχει δοθεί στα πλαίσια των ειδικών διαδικασιών όπου επίσης η ερημοδικία δεν συνοδευόταν από επαχθείς συνέπειες, αλλά η συζήτηση χωρούσε, σαν να ήταν παρών ο διάδικος που απουσίαζε. Περιστατικά. **1060/399**
Δικαστικό ένσημο. Μη πλήρης καταβολή. Το δικαστήριο αναβάλλει την έκδοση οριστικής αποφάσεως και διατάσσει την επανάληψη της συζήτησης ώστε η ενάγουσα να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση καταβολής του προσήκοντος δικαστικού ενσήμου. Διατακτικό της αποφάσεως. **1465/434**

Δικαστικός επιμελητής

Δικαστικός επιμελητής. Δεν στρέφεται η ανακοπή εναντίον του για την αμοιβή του αλλά κατά του επισπεύδοντος. **203/278**
Δικαστική απόφαση. Διόρθωση δικαστικής αποφάσεως. Παράλειψη διορισμού συμβολαιογράφου από το εφετείο υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Συμπληρώνεται. Αίτημα για διορισμό και δικαστικού επιμελητή. Απορρίπτεται. **680/362**
Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτελέσεως. Ποια είναι αναλυτικά. Αμοιβή δικαστικού επιμελητή. Περιλαμβάνονται στα έξοδα που προαφαιρεί ο υπάλληλος του πλειστηριασμού από το πλειστηρίασμα. Δεν νομιμοποιείται συνεπώς να στραφεί ο δικαστικός επιμελητής κατά του οφειλέτη ή να αναγγελθεί για να καταταγεί με τον πίνακα κατάταξης και τυχόν ανακοπή κατά του πίνακα δεν στρέφεται εναντίον του. Η αμοιβή του δικηγόρου για την σύνταξη της επιταγής περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως. **1166/412**
Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα που προαφαιρούνται στον πίνακα κατάταξης. Μεταξύ αυτών είναι και οι αμοιβές του δικαστικού επιμελητή που αφορούν την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων που έγιναν για αναστολή του πλειστηριασμού με συμφωνία μεταξύ επισπεύδοντα και οφειλέτη. Έξοδα του δικηγόρου για σύνταξη επιταγής και εντολής προς εκτέλεση. Ποσά που προαφαιρούνται. Συμβολαιογράφος. Πότε και ποια ποσά προαφαιρούνται για αμοιβή του ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Περιστατικά και λεπτομέρειες σχετικής ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. **1332/426**

Δικαστικός συμπαραστάτης

Προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης (1672 ΑΚ). Νομιμοποιείται να ασκήσει και σχετική αγωγή και όχι μόνο στην άσκηση ασφαλιστικού μέτρου. **452/195**

Δίκη διανομής

Δίκη διανομής. Μετά την τελεσιδικία της απόφασης για τη δικαστική διανομή οι διάδικοι δεν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν τη συγκυριότητα επί του διανεμητέου. Περιστατικά. **744/237**
Δίκη διανομής. Προσεπίκληση των ενυπόθηκων δανειστών, των ενεχυρούχων κλπ(491 ΚΠολΔ). Πρόσθετα εξασφαλιστικά μέτρα υπέρ όλων αυτών. Ο αριθμός των προσεπικαλούμενων είναι καθοριστικός και αποκλείεται η προσεπίκληση άλλων προσώπων. Οι προσεπικληθέντες μπορούν να ασκήσουν κύρια παρέμβαση.

Ενυπόθηκος δανειστής για ένα μέρος της απαίτησης του και εγχειρόγραφος με το υπόλοιπο. Το δικαστήριο της διανομής δεν διατάσσει την καταβολή της εγχειρόγραφης ανακοπής. Περιστατικά. **956/173**

Δικηγόροι

Αναγκαστική εκτέλεση. Επιταγή προς εκτέλεση που συντάσσεται από δικηγόρο. Τα έξοδά της είναι έξοδα εκτέλεσης και προαφαιρούνται. Αν η επιταγή περιλαμβάνει μεγαλύτερο ποσό από το προβλεπόμενο από τον Κώδ. Δικηγόρων τότε επιβάλλεται εκκαθάριση της αμοιβής που απαιτείται να γίνει με ιδιαίτερη αγωγή και καταδίκη του οφειλέτη προς πληρωμή. Περιστατικά. Περιστατικά. **51/254**

Πτώχευση. Αμοιβές δικηγόρων. Μετά την κατάταξή τους, επακολουθεί η διαίρεση του πλειστηριάσματος κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ (1/3 και 2/3). **203/278**

Ανακοπή ερημοδικίας. Λόγος ανώτερης βίας και η αιφνίδια ασθένεια του δικηγόρου. Αν πιθανολογηθεί η ανώτερη βία τότε η ανακοπή γίνεται δεκτή. Περιστατικά. **208/285**

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτέλεσης. Προαφαιρούνται και μετά επακολουθεί η διανομή. Ανακοπή κατά του πίνακα (άρθρο 979 ΚΠολΔ). Παθητική νομιμοποίηση της ανακοπής. Απαράδεκτη κατά του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου υπέρ των οποίων αναγνωρίζεται με τον πίνακα ποσό εξόδων. Έξοδα κοινοποίησης επιταγής προς έναρξη της εκτέλεσης αφαιρούνται. **283/299**

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτελέσεως. Η αμοιβή του δικηγόρου για την σύνταξη της επιταγής περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως. **1166/412**

Πλειστηριασμός. Έξοδα του δικηγόρου για σύνταξη επιταγής και εντολής προς εκτέλεση. Ποσά που προαφαιρούνται. **1332/426**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου. Ποσοστά επί του ποσού της αποζημίωσης. **118/577**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου για σύνταξη προτάσεων και ανταιτήσεως που ασκήθηκε με τις προτάσεις. 2%. **211/579**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή του δικηγόρου 3% επί του ποσού της αποζημίωσης. **15/699**

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αμοιβή δικηγόρου. **38/700**

Δικηγόροι. Διαδικαστικές ενέργειες από δικηγόρο άλλου πρωτοδικείου. Οι πράξεις αυτές (υπογραφή αγωγής, ανακοπής κ.λ.π.) είναι απόλυτα άκυρες και απορρίπτονται. Περιστατικά. **82/699**

Δικηγόρος. Δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται στον πελάτη του δικηγόρου. Ανήκει στον πελάτη και όχι στο δικηγόρο και αγωγή για την είσπραξη τέτοιας αμοιβής είναι νομικά αβάσιμη. **124/700**

Δικηγόροι. Αμοιβή σε δίκη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης με ποσοστό 3% επί της αξίας των απαλλοτριωθέντων. **200/701**

Δικηγόρος. Εντολή προκειμένου να ασκήσει αγωγή από αδικοπραξία (αυτοκινητικό ατύχημα). Άσκησή της μετά την παραγραφή της αξίωσης, δηλαδή μετά από 6 και 7 έτη. Αναγνώριση από το δικηγόρο έγγραφα ότι οφείλει αποζημίωση στον πελάτη του με βάση τα άρθρα 361 και 873 ΑΚ. Καθορισμός από το Εφετείο του ύψους της ζημίας και υποχρέωση του δικηγόρου να αποζημιώσει τον εντολέα. Περιστατικά. **546/702**

Δικηγόρος. Δεν έχει ευθύνη για παραβάσεις που τελεί με την σύνταξη αγωγών, εκθέσεων,

εγκλήσεων, προτάσεων εξώδικων δηλώσεων κλπ., που γίνονται ύστερα από εντολή του πελάτη του και βρίσκονται μέσα στα όρια της εντολής που του δόθηκε, χωρίς να γνωρίζει την αναλήθεια εκείνων που εκθέτει και ήσαν αντικειμενικώς αναγκαία για την υπεράσπιση του πελάτη του. Περιστατικά. **610/708**

Δικηγόροι. Πλήρης αμοιβή για την υπογραφή εγγράφου (173 Κωδ.Δικ). Απαιτείται υπογραφή από τον δικηγόρο και όχι μόνο σύνταξη δικογράφου. Αμοιβή δικηγόρου για την παράσταση. Εκδικάζεται μόνο για το δικηγόρο που παραστάθηκε και όχι για κείνον που δεν παραστάθηκε αλλά έδωσε εντολή παρακλητικά να παραστεί συνάδελφος του. Αυτές οι διατάξεις είναι δημόσιας τάξης και δεν ισχύει σχετική συνήθεια. Αυξημένη αμοιβή του δικηγόρου (98 Κωδ.Δικ). Απόκειται στην κρίση του δικαστηρίου που απορρέει από την συνδρομή πραγματικών περιστατικών που προσδιορίζουν τα στοιχεία. **953/711**

Δικόγραφο

Δικόγραφο. Εννοια. **722/366**

Διοικητικές διαφορές

Διοικητικές διαφορές και ιδιωτικές. Πράξεις ή παραλείψεις των διοικητικών οργάνων που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή έλαβαν χώρα κατά την ενάσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους είχε ανατεθεί. Στις έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου εντάσσονται και οι διαφορές μεταξύ διοίκησης και διοικούμενου εάν είναι καθαρώς χρηματικές δηλ. έχουν ως αντικείμενο την αναγνώριση της οφειλής ορισμένου χρηματικού ποσού ή την καταψήφιση του. Αυτές δεν υπάγονται στο πλαίσιο της έννομης σχέσης του διοικητικού δικαίου. Περιστατικά. Πώληση εντύπων στα ΤΕΙ χωρίς νόμιμη διαδικασία. Είναι ιδιωτική διαφορά και υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια. Βάση της σχετικής αγωγής είναι ο αδικαιολόγητος πλουτισμός. Τόκοι και επιδικαζόμενα δικαστικά έξοδα. **1094/595**

Δήμοι-Κοινότητες. Ανάθεση εκτέλεσης έργου σε ιδιώτη με δημοπρασία, πρόχειρο διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό με απευθείας ανάθεση. Διοικητική διαφορά. Δεν υφίσταται τέτοια όταν δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη σύναψη της σύμβασης κατά τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα. Κώδικας δημοσίου λογιστικού (ν.δ. 321/69). Κάθε σύμβαση για λογαριασμό του δημοσίου που έχει αντικείμενο άνω των 10.000 δραχμών ή δημιουργεί υποχρεώσεις διάρκειας υποβάλλεται στον τύπο του ιδιωτικού εγγράφου, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις. Προμήθειες και εργασίες δήμων και κοινοτήτων. Απαιτείται διαγωνισμός εκτός αν το αντικείμενο είναι μέχρι 2.000.000 δρχ. για τους λοιπούς δήμους πλην δήμων Αθηνών- Θεσσαλονίκης-Πειραιώς που προβλέπεται αξία 2.200.000 δρχ. Η πρόταση για σύναψη της σύμβασης και η αποδοχή μπορούν να γίνουν με χωριστά έγγραφα. Σε περίπτωση ακυρότητας εφαρμόζονται οι διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Περιστατικά. **1405/608**

Διοικητικά δικαστήρια

Διοικητικές συμβάσεις που υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια. Έννοια και προϋποθέσεις για να είναι μία σύμβαση διοικητική. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Όταν

η υποκείμενη σχέση που προκάλεσε τον πλουτισμό είναι σχέση δημοσίου δικαίου, πρόκειται για διοικητική διαφορά ουσίας. Περιστατικά. **581/588**

Διοικητικές συμβάσεις

Διοικητικές συμβάσεις που υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια. Έννοια και προϋποθέσεις για να είναι μία σύμβαση διοικητική. Αδικαιολόγητος πλουτισμός. Όταν η υποκείμενη σχέση που προκάλεσε τον πλουτισμό είναι σχέση δημοσίου δικαίου, πρόκειται για διοικητική διαφορά ουσίας. Περιστατικά. **581/588**

Διόρθωση απόφασης

Διόρθωση αποφάσεως. Το αντικείμενο της διόρθωσης μπορεί να αποτελέσει λόγο έφεσης. **317/311**
Διόρθωση απόφασης (315 επ. ΚΠολΔ) με λόγο εφέσεως. Νόμιμος ο λόγος της εφέσεως. **320/320**
Δικαστική απόφαση. Διόρθωση δικαστικής αποφάσεως. Παράλειψη διορισμού συμβολαιογράφου από το εφετείο υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Συμπληρώνεται. Αίτημα για διορισμό και δικαστικού επιμελητή. Απορρίπτεται. **680/362**

Δ.Ο.Υ.

Εφεση. Απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση για μερικά κονδύλια επειδή δεν επιδόθηκε η αγωγή στην αμρόδια Δ.Ο.Υ., ενώ για άλλα κονδύλια έγινε δεκτή. Δεν χωρεί έφεση. **616/354**
Δικόγραφο. Εννοια. Ελληνικό Δημόσιο. Πρόσκληση του άρθρου 979 ΚΠολΔ (του σ/φου προς τον οφειλέτη, επισπεύδοντα και αναγγελθέντες δανειστές). Αρκεί η κοινοποίηση στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και δεν απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών γιατί η πρόσκληση του Σ/φου δεν είναι δικόγραφο. **722/366**
Δημόσιο-ΚΕΔΕ. Μπορεί να εκπροσωπείται από τον διευθυντή της Δ.Ο.Υ. ή του τελωνείου κ.λ.π. αλλά απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών. Η επίδοση στο δημόσιο ολοκληρώνεται με την επίδοση και στον Υπουργό Οικονομικών. Χωρίς αυτήν την επίδοση, ανεξάρτητα αν επέρχεται βλάβη στο Δημόσιο, επέρχεται απαράδεκτο ή ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο. Περιστατικά. **67/575**

Δωρεά

Γονική παροχή. Μπορεί να είναι εικονική και να υποκρύπτει δωρεά ή να υπερβαίνει το επιβαλλόμενο μέτρο. Ανάκληση της δωρεάς και σε περίπτωση συμπεριφοράς του δωρεοδόχου προς τον δωρητή κοινωνικώς αποδοκιμαστέας όπως π.χ. στέρηση διατροφής έστω και αν δεν ανέλαβε τέτοια υποχρέωση. Περιστατικά. **37/30**
Εικονικότητα πώλησης ενώ πρόκειται για δωρεά. Η αγωγή ακύρωσης της πώλησης υπάγεται στο Πολυμελές Πρωτοδικείο όπου και παραπέμπεται από το Εφετείο. **488/78**
Πώληση. Εικονικότητα. Δωρεά με τρόπο (διατροφής, συνοίκησης κλπ.). Εγκατάλειψη της πωλήτριας – δωρήτριας και αγωγή ακύρωσης της πωλήτριας με αίτημα την δήλωση

βούλησης για επαναμεταβίβαση. Απόσβεση του δικαιώματος ανάκλησης λόγω παρόδου της ετήσιας αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 510 ΑΚ. Αν τα πραγματικά περιστατικά (της εγκατάλειψης της δωρήτριας) συνιστούν λόγο αχαριστίας και παράλληλα παράβαση του τρόπου είναι εξακολουθητικά, θεωρούνται και λαμβάνονται υπόψη ως ενιαίο σύνολο, οπότε η προθεσμία αρχίζει από την τέλεση του τελευταίου παραπτώματος. Περιστατικά. **701/92**

Ε

Εγγύηση

Πώληση (αυτοκινήτου). Παροχή εγγυήσεων 12 μηνών για τυχόν ελαττώματα κ.λ.π. Εμφάνιση κατασκευαστικού ελαττώματος μέσα στην προθεσμία της εγγυήσεως. Η (εξάμηνη κατά το προϊσχύσαν δίκαιο) προθεσμία παραγραφής άρχεται από τότε που εμφανίσθηκε το ελάττωμα μέσα στην προθεσμία της εγγύησης. Περιστατικά. **9/26**

Εγγύηση προς Τράπεζα υπέρ δανειστή από το δημόσιο

Δημόσιον. Εγγύηση προς Τράπεζα υπέρ δανειολήπτη. Χρέος 268.753,65 ευρώ. Προσωπική κράτηση του οφειλέτη. Προσωπική κράτηση επτά μηνών ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης. Είναι η ποσοτικώς ενδεδειγμένη. Απόρριψη εφέσεως του δημοσίου για αύξηση της προσωπικής κράτησης. **130/578**

Έγκριση

Οριζόντια ιδιοκτησία υπό κατασκευή. Κατασκευαστής που είναι συγχρόνως και πωλητής. Έγκριση του αγοραστή. Συνέπειες. Κανονική εξέταση. Έννοια. Πταίσμα που επέφερε τη ζημία. Ταυτίζεται κατά το πραγματικό αυτού περιεχόμενο με την παραβίαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας και δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας, Π.χ. σε περίπτωση υπαιτίων ελλείψεων του έργου από αμέλεια του κατασκευαστή δεν μπορεί να γίνει λόγος περί συρροής αξιώσεων αποζημίωσης από σύμβαση (690 ΑΚ) όσον και από αδικοπραξία (914 ΑΚ). Περιορισμός ποσού της αγωγής. Έννοια και συνέπειες. Περιστατικά. **451/66**

Εγκυμοσύνη

Αδικοπραξία. Τέτοια συνιστά και η απόκρυψη της εγκυμοσύνης από σχέση που είχε με άλλον άνδρα κατά το στάδιο του αρραβώνα. Επιδικάζεται αποζημίωση για ηθική βλάβη του συζύγου για την απόκρυψη της εγκυμοσύνης και της πατρότητας του κοινού τέκνου που όμως δεν έχει πατέρα το σύζυγο. **219/46**
Εγκυμοσύνη. Απαγόρευση καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας κατά την διάρκειά της εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος. **63/494**
Εγκυμοσύνη. Απαγόρευση απόλυσης εργαζομένης στην περίοδο της εγκυμοσύνης, έστω και αν η εγκυμονούσα εργάζεται με απλή σχέση εργασίας, που στηρίζεται σε άκυρη σύμβαση εργασίας. Πάντως στην περίπτωση αυτή οφείλονται μισθοί υπερημερίας σε καταγγελία της σύμβασης έστω και αν υπάρχει απλή σχέση εργασίας. Περιστατικά. **352/507**

Εικονικότητα

Εικονικότητα πώλησης ενώ πρόκειται για δωρεά. Η αγωγή ακύρωσης της πώλησης υπάγεται στο Πολυμελές Πρωτοδικείο όπου και παραπέμπεται από το Εφετείο. **488/78**
Πώληση. Εικονικότητα. Δωρεά με τρόπο (διατροφής, συνοίκησης κλπ.). Εγκατάλειψη της πωλήτριας – δωρήτριας και αγωγή ακύρωσης της πωλήτριας με αίτημα την δήλωση βούλησης για επαναμεταβίβαση. Απόσβεση του δικαιώματος ανάκλησης λόγω παρόδου της ετήσιας αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 510 ΑΚ. Αν τα πραγματικά περιστατικά (της εγκατάλειψης της δωρήτριας) συνιστούν λόγο αχαριστίας και παράλληλα παράβαση του τρόπου είναι εξακολουθητικά, θεωρούνται και λαμβάνονται υπόψη ως ενιαίο σύνολο, οπότε η προθεσμία αρχίζει από την τέλεση του τελευταίου παραπτώματος. Περιστατικά. **701/92**

Έκθεση επιδόσεως

Ανακοπή ερημοδικίας. Παράλειψη από την έκθεση επιδόσεως της συνήθους φράσεως «.. .. και αφού βρήκα τον ίδιο παρέδωσα εις χείρας του το δικόγραφο. .. κλπ.». Αυτή η παράλειψη δεν επιφέρει ακυρότητα της επίδοσης. **140/272**

Εκκλησία

Εκκλησία. Προσωπικό της (νεωκόρος). Δεν αμείβονται με βάση της συλλογικές συμβάσεις αλλά με βάση τον υπ΄ αριθμό 2/1969 Κανονισμό της Εκκλησίας που εφαρμόζεται σε ψάλτες και νεωκόρους. **1293/604**

Εκκρεμοδικία

Έφεση. Αναβιώνει η εκκρεμοδικία που δημιουργήθηκε με την άσκηση της αγωγής. Συνεπώς, ο ενάγων έχει το δικαίωμα είτε με δήλωση που καταχωρείται στα πρακτικά είτε με ιδιαίτερο δικόγραφο να παραιτηθεί από την αγωγή οπότε η δίκη θεωρείται καταργημένη. Ο ρόλος του αντιδίκου. Περιστατικά. **66/257**
Εκκρεμοδικία. Όσα ισχύουν για την αγωγή ισχύουν και για την ανταγωγή που είναι κατ' ουσίαν αγωγή. Άσκηση ανταγωγής με τις προτάσεις ενώπιον του κατωτέρου καθ΄ ύλην δικαστηρίου. Απορρίπτεται για έλλειψη προδικασίας. Περιστατικά. **960/390**
Βιβλία διεκδικήσεων. Διαγραφή της αγωγής. Δεν επιφέρει κατάργηση της εκκρεμοδικίας. **1306/421**

Εκπαιδευτικοί

Εκπαιδευτικοί (ν. 1566/85). Προσωρινοί αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί. Σειρά προσλήψεως (ν. 2942/2001). Άρνηση προσλήψεως και αγωγή για απωλεσθέντες μισθούς. Περιστατικά. **674/591**

Έκπτωση (εργολάβου)

Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια

σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**

Ελεύθερος ανταγωνισμός

Σύμβαση. Ελεύθερος ανταγωνισμός. Ακυρότητα της σύμβασης λόγω αντίθεσης της στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, κρίνεται αναμφιβόλως από τα πολιτικά δικαστήρια και όχι από την επιτροπή ανταγωνισμού. Συμφωνία μεταξύ εταιρίας διάθεσης βενζίνης κλπ(ΤΕΧΑΚΟ) και πρατηριούχου βενζινοπώλου με διάθεση αποκλειστικά των προϊόντων της εταιρίας. Πότε η σύμβαση αυτή είναι άκυρη. Διατακτικό της απόφασης. **928/476**

Ελληνικό Δημόσιο

Ελληνικό Δημόσιο. Μόνο η κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών επιφέρει νόμιμες συνέπειες. Πίνακας κατάταξης. Εννοια και προθεσμίες. Προθεσμία ανακοπής κατά του πίνακα 12 ημερών και για το δημόσιο 30 ημερών είτε η εκτέλεση επισπεύδεται κατά τον ΚΠολΔ είτε κατά τον ΚΕΔΕ. Πρόσκληση του άρθρου 979 ΚΠολΔ (του σ/φου προς τον οφειλέτη, επισπεύδοντα και αναγγελθέντες δανειστές). Αρκεί η κοινοποίηση στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και δεν απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών γιατί η πρόσκληση του Σ/φου δεν είναι δικόγραφο. **722/366**
Διαταγή πληρωμής. Μπορεί να εκδοθεί για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ποία έγγραφα έπρεπε να επισυνάπτονται στην αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ώστε αυτή να γίνει δεκτή. Διαταγή πληρωμής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ. Δεκτή. Αμφισβήτηση της υποχρέωσης προς αποζημίωση γιατί κατά τη σύνταξη της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης παραβιάστηκε ο νόμος. Νόμιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός αυτός και έχει τη δικαιοδοσία το δικαστήριο να ερευνήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης αυτής. Περιστατικά. **752/373**
Καταδολίευση δανειστών (939 ΑΚ). Καταδολίευση σε βάρος του ελληνικού δημοσίου που είχε λαμβάνειν από του πωλητή - οφειλέτη από υπεξαίρεση χρημάτων. Χωρίς ένδικη σημασία αν η πράξη καταλογισμού έγινε μετά την καταδολιευτική μεταβίβαση. Περιστατικά και διατακτικό της αποφάσεως. **1305/139**
Δασική έκταση. Παραχώρηση από το ελληνικό δημόσιο για γεωργική η δενδροκομική εκμετάλλευση. Η παραχώρηση τελεί πάντοτε και άσχετα από την παρέλευση μακρού χρόνου υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι διατηρείται από τον παραχωρησιούχο ή τους διαδόχους του η δενδροκομική εκμετάλλευση. Αν ελλείψει ο όρος αυτός η εκχώρηση ανακαλείται αυτοδικαίως μόλις διαπιστωθεί η επιγενόμενη απώλεια της προϋποθέσεως αυτής. Για την ανάκληση της εκχώρησης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του νομάρχη. **838/463**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Η προθεσμία προς άσκηση αιτήσεως για οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης είναι εξάμηνη όταν δεν έχει κοινοποιηθεί η απόφαση. Η προθεσμία αυτή για τους καθών η απαλλοτρίωση δεν αναστέλλεται κατά τις δικαστικές διακοπές ούτε και κατά την περίοδο από 1 έως 31 Αυγούστου. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για το Ελληνικό Δημόσιο. Έτσι όμως η διάταξη της μη αναστολής για τους ιδιώτες είναι αντισυνταγματική και ισχύει γι΄ αυτούς ότι ισχύει και για το δημόσιο.

Ο προβλεπόμενος στη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 2882/2001 περιορισμός της αρμοδιότητος του Εφετείου σε μόνο τον προσδιορισμό της αποζημίωσης και της ιδιαίτερης αποζημίωσης του άρθρου 13 παρ. 4 είναι ανίσχυρος γιατί προσκρούει στο άρθρο 1 του πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Τεκμήριο της ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών (ν. 653/1977). Άρθρο 33 ν. 2971/2001 που προβλέπει ειδική διαδικασία είναι ανίσχυρο. Συστατικά του ακινήτου που δεν περιέχονται στην απόφαση για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή στον κτηματολογικό πίνακα. Επιδικάζεται αποζημίωση από το Εφετείο αν έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα. Δικαστικά έξοδα και αμοιβή δικηγόρου. **504/582**

Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου

Αλλοδαπός. Ικανότητα δικαστικής παράστασης (63-65 ΚΠολΔ). Κρίνεται κατ΄ αρχήν από το δίκαιο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου. Αν το αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν έχει ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο ιθαγένειας του θεωρείται ικανό να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια εφόσον έχει τέτοια ικανότητα κατά το ημεδαπό δίκαιο. Αν έχει τέτοια ικανότητα το φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατά το δίκαιο της ιθαγένειας του, νόμιμα παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια έστω και αν κατά το ελληνικό δίκαιο δεν έχει τέτοια ικανότητα. Αυτεπάγγελτη εξέταση της ικανότητας παράστασης ανηλίκου. Η ικανότητα δικαστικής παράστασης του κρίνεται κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής. Περιστατικά με ανήλικο. Πακιστανοί. Αναβολή έκδοσης απόφασης για να προσκομισθεί έγγραφο από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου για το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν που διέπει την ικανότητα δικαστικής παράστασης και την εκπροσώπηση τους στα δικαστήρια. **1148/411**

ΕΛ.ΤΑ

Γονείς που έχουν ανάπηρο τέκνο. ΕΛΤΑ. Δικαιούται ο γονέας, εάν φροντίζει το ανίκανο τέκνο, να έχει μειωμένο ωράριο κατά δύο ώρες. Περιστατικά **993/554**

Ενεχύραση

Ενεχύραση τίτλου σε δανειστή. Γίνεται με οπισθογράφηση σε διαταγή της πιστώτριας ανώνυμης εταιρίας (τράπεζας) χωρίς να απαιτείται άλλη έγγραφη σύμβαση ενεχυράσεως. Δεν αποκλείεται όμως η ενεχύραση και του κοινού τρόπου ενεχύρασης της απαιτήσεως με την τήρηση των διατυπώσεων των άρθρων 1247 και 1248 ΑΚ. Τίτλος που ενεχυράζονται με οπισθογράφηση είναι η συναλλαγματική, τα γραμμάτια εις διαταγήν και η επιταγή. **902/471**

Ένορκες βεβαιώσεις

Ένορκες βεβαιώσεις. Δικαίωμα προσαγωγής μέχρι τρεις ανεξάρτητα από τη φύση της υπόθεσης και τον αριθμό των διαδίκων κάθε πλευράς. Αν προσκομίζονται περισσότερες ο διάδικος που τις προσκομίζει πρέπει να προσδιορίσει ποιες αποσύρει αλλιώς το δικαστήριο θα λάβει υπόψη του μόνο τρεις κάνοντας σχετική μνεία στην απόφαση.

Ένορκες βεβαιώσεις με ιδιόγραφο σημείωμα του μάρτυρα, δεν απαγορεύεται. Περιστατικά. **321/321**
Ένορκες βεβαιώσεις. Ειδικές διαδικασίες. Λαμβάνονται υπόψη και περισσότερες από τρεις. **1209/415**
Ένορκες βεβαιώσεις. Δίδονται κατά την ώρα που αναγράφεται στην κλήση με ανοχή αναμονής 15 λεπτών από την ορισθείσα ώρα έναρξης. Αν υπάρχει άλλη υπηρεσιακή απασχόληση του ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, ο κλητευθείς αναμένει αλλά αυτό το γεγονός πρέπει να αναφέρεται στην ένορκη βεβαίωση. Περιστατικά. **1216/416**
Ένορκες βεβαιώσεις. Εκδίκαση εργατικών διαφορών. Λαμβάνονται υπόψη κατά την πλειοψηφούσα γνώμη όσες και αν είναι χωρίς τον περιορισμό του άρθρου 270 παρ. 2 ΚΠολΔ. Αντίθετη μειοψηφία εισηγητή. **1443/433**
Ένορκες βεβαιώσεις για την δίκη του Εφετείου. Νόμιμη η λήψη τους. **394/155**

Ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ)

Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ) και ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ). Δίκαιο με το οποίο διέπονται. Η υποκατάσταση του κοινωνικού φορέα στα δικαιώματα του δανειστή (από αδίκημα) διέπεται όχι από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί η ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης αν αλλοδαπός τραυματισθεί στην Ελλάδα. Πλαγιαστική αγωγή κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Προϋποθέσεις άσκησης. Περιστατικά με θανατωθέντα γερμανό υπήκοο. **1338/656**

Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ)

Ενοχή από σύμβαση (25 ΑΚ) και ενοχή από αδίκημα (26 ΑΚ). Δίκαιο με το οποίο διέπονται. Η υποκατάσταση του κοινωνικού φορέα στα δικαιώματα του δανειστή (από αδίκημα) διέπεται όχι από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα αλλά από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης. Με βάση το αλλοδαπό δίκαιο θα κριθεί η ασφαλιστική κάλυψη από αλλοδαπό φορέα κοινωνικής ασφάλισης αν αλλοδαπός τραυματισθεί στην Ελλάδα. Πλαγιαστική αγωγή κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Προϋποθέσεις άσκησης. Περιστατικά με θανατωθέντα γερμανό υπήκοο. **1338/656**

Ένωση προσώπων

Πολυκατοικία. Διαχειριστής. Εκπροσωπεί την ένωση προσώπων και διορίζεται είτε με παμψηφία είτε με τον τρόπο που προβλέπεται από τον κανονισμό. Η ομάδα αυτή των συνιδιοκτητών δεν έχει νομική προσωπικότητα. Αν αλλάξει ο διαχειριστής τότε η ένωση εκπροσωπείται από το νέο διαχειριστή χωρίς διακοπή της δίκης. Αν η έφεση ασκηθεί κατά του παλαιού διαχειριστή, η έφεση δεν είναι απαράδεκτη επειδή διορίστηκε νέος διαχειριστής αφού διάδικος είναι η ομάδα των συνιδιοκτητών. Στοιχεία της αγωγής του διαχειριστή για να είναι και ορισμένη. Οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων βαρύνονται με τις δαπάνες συντηρήσεως, επισκευής, αντικατάστασης και λειτουργίας των κοινών μερών του ακινήτου στα οποία υπάρχει αναγκαστική συνιδιοκτησία. Περιστατικά. **172/669**

Πολυκατοικία. Συνιδιοκτήτες. Αποτελούν ένωση προσώπων(107 ΑΚ). Η ένωση αυτή παρίστανται στο δικαστήριο (αν και δεν αποτελούν σωματείο) δια του προσώπου στο οποίο έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεων(64 παρ. 3 ΚΠολΔ).Με το κανονισμό της οροφοκτησίας οι σχέσεις(δικαιώματα και υποχρεώσεις) μεταξύ των συνιδιοκτητών οι οποίες εκλέγουν διαχειριστή με σχετική απόφαση που προσβάλλεται μέσα στην αποσβεστική προθεσμία των έξι μηνών(101ΑΚ) με αγωγή και όχι ένσταση ή παρεπιμπτόντως. Ο διαχειριστής πρέπει να αποδεικνύει το νόμιμο διορισμό του. Βάρη συνιδιοκτητών. Αν δεν υπάρχει συμφωνία ρύθμισης τότε κατανέμονται μεταξύ τους ανάλογα με την αξία του ορόφου ή διαμερίσματος και μάλιστα κατά τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας τους. Περιστατικά. Απαλλαγή από δαπάνες. Παραγραφή σε μια πενταετία.(250 ΑΚ). **949/685**

Έξοδα εκτέλεσης

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτέλεσης. Προαφαιρούνται και μετά επακολουθεί η διανομή. Ανακοπή κατά του πίνακα (άρθρο 979 ΚΠολΔ). Παθητική νομιμοποίηση της ανακοπής. Απαράδεκτη κατά του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου υπέρ των οποίων αναγνωρίζεται με τον πίνακα ποσό εξόδων. Νόμιμη η παθητική νομιμοποίηση μόνον κατά του επισπεύδοντος δανειστή. Έξοδα επιδικασθέντα από διαταγή πληρωμής που εκτελέστηκε και έξοδα κοινοποίησης αντιγράφων του πίνακα κατάταξης, δεν περιλαμβάνονται στα προαφαιρούμενα έξοδα εκτέλεσης. Έξοδα κοινοποίησης επιταγής προς έναρξη της εκτέλεσης αφαιρούνται. **283/299**
Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτελέσεως. Ποια είναι αναλυτικά. Αμοιβή δικαστικού επιμελητή. Περιλαμβάνονται στα έξοδα που προαφαιρεί ο υπάλληλος του πλειστηριασμού από το πλειστηρίασμα. Δεν νομιμοποιείται συνεπώς να στραφεί ο δικαστικός επιμελητής κατά του οφειλέτη ή να αναγγελθεί για να καταταγεί με τον πίνακα κατάταξης και τυχόν ανακοπή κατά του πίνακα δεν στρέφεται εναντίον του. Η αμοιβή του δικηγόρου για την σύνταξη της επιταγής περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως. **1166/412**

Εξουσία διάθεσης

Διαλυτική αίρεση με την οποία ορίζεται ότι η δικαιοπραξία που περιορίζει την εξουσία διάθεσης περιουσιακού δικαιώματος, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει κάτι άλλο έχει ενοχική μόνο ενέργεια και δεν επιδρά στο κύρος της διάθεσης (177 ΑΚ). Όμως εκείνος που μεταβιβάζει απαλλοτριωτό δικαίωμα έχει τη δυνατότητα να προσδώσει στην ουσία εμπράγματη ενέργεια στη σχετική συμφωνία, οπότε σε περίπτωση μεταβίβασης το δικαίωμα επανέρχεται αυτοδίκαια στον αρχικό δικαιούχο. Χρησικτησία και απαγόρευση διάθεσης. Περιστατικά. **236/9**

ΕΟΜΜΕΧ

Αδικοπραξία και διεκδίκηση αποζημίωσης από απάτη. Υπόσχεση μεσάζοντος για τη λήψη επιχορήγησης από τον ΕΟΜΜΕΧ. Η τέτοια συμπεριφορά αποτελεί απάτη αλλά και παραβίαση του Ν. 5227/1931 περί μεσαζόντων. Υπάλληλος ΕΟΜΜΕΧ που συμφωνεί αμοιβή για μελέτες και προώθηση των μελετών για την έγκριση της επιχορηγήσεως διαπράττει αδικοπραξία. Περιστατικά. **301/52**

Επαναφορά πραγμάτων

Επαναφορά πραγμάτων (152 επ. ΚΠολΔ). Αναφέρεται σε δικονομικές προθεσμίες που ρυθμίζονται αποκλειστικά από το δικονομικό δίκαιο που είναι δεκτικές παρατάσεως κατά το άρθρο 148 ΚΠολΔ και όχι στις αποσβεστικές προθεσμίες του ουσιαστικού δικαίου. Η προθεσμία του άρθρου 115 παρ. 2 του π.δ. 11/12-11-1929 είναι αποσβεστική προθεσμία και δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 152 επ. ΚΠολΔ. Περιστατικά. **332/324**

Επίδειξη εγγράφων

Επίδειξη εγγράφων. Προϋποθέσεις. **1019/645**

Επιβάτης αυτοκινήτου

Αυτοκινητικό ατύχημα. Επιβάτης αυτοκινήτου λόγω φιλοφροσύνης. Αν εγνώριζε ότι ο οδηγός του αυτοκινήτου δεν είχε άδεια οδήγησης, ότι ήταν σε κατάσταση μέθης και ότι είχε κλέψει το αυτοκίνητο τότε μπορεί να θεωρηθεί συνυπαίτιος του ατυχήματος (300 ΑΚ). **779/642**

Επίδομα γάμου και τέκνων

Επίδομα γάμου και τέκνων (οικογενειακό επίδομα). Δίδεται και στους δύο συζύγους. Σύζυγος που εργάζεται στην Υπηρεσία Αποκαταστάσεως Σεισμοπλήκτων με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου και σύζυγος που εργάζεται στην Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ). Δικαιούνται αμφότεροι να λαμβάνουν το επίδομα. Οικογένεια με τέσσερα τέκνα. Τρόπος υπολογισμού του επιδόματος. Παραγραφή δικαιώματος προς λήψη. Περιστατικά. **183/188**
Σύμβαση εργασίας. Διάκριση στην αμοιβή των εργαζομένων στον ίδιο εργοδότη όταν παρέχουν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας απαγορεύεται. Αυτό ισχύει και όταν η διαφορά του φύλου χρησιμοποιείται στο νόμο, στις ΣΣΕ ή ΔΑ ή στον κανονισμό εργασίας που έχει ισχύ νόμου ως στοιχείο προσδιοριστικό του ύψους ή της χρονικής διάρκειας της αμοιβής, στην οποία περιλαμβάνονται και τα οικογενειακά επιδόματα, αφού και αυτά παρέχονται στον εργαζόμενο έναντι απασχόλησης του. Ευνοϊκή ρύθμιση με βάση το φύλο για τους εργαζόμενους που έχουν ενήλικα άγαμα κορίτσια σε βάρος των συναδέλφων τους που έχουν ενήλικα άγαμα αγόρια, χωρίς η διάκριση αυτή να δικαιολογείται, πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη στο σύνολο της. Οικογενειακά επιδόματα και προϋπηρεσία. Απαραίτητη η γνωστοποίηση τους στον εργοδότη. Περιστατικά. **1470/562**

Επιθεώρηση Εργασίας

Σύμβαση εργασίας. Συμφωνία για μερική απασχόληση που συνάπτεται στην έναρξη της παροχής εργασίας είτε κατά τη διάρκεια αυτής γίνεται πάντοτε έγγραφα. Υποχρέωση να γνωστοποιηθεί η συμφωνία αυτή μέσα σε 15 ημέρες από την κατάρτιση της στην Επιθεώρηση Εργασίας, αλλιώς τεκμαίρεται ότι πρόκειται για σύμβαση με πλήρη εργασία. Το τεκμήριο όμως είναι μαχητό. Αν δεν τηρηθεί ο έγγραφος τύπος η σχετική συμφωνία

(για μερική απασχόληση) είναι άκυρη, οπότε ο εργοδότης θεωρείται υπερήμερος και οφείλει ολόκληρο το μισθό. **1279/561**

Επικαρπία

Επικαρπία. Δικαιώματα επικαρπωτή. **465/156**

Επικαρπωτής

Επικαρπία. Δικαιώματα επικαρπωτή. **465/156**

Επιμέλεια ανηλίκου

Επιμέλεια τέκνων. Διατροφή ανηλίκων μετά τη λύση του γάμου με διαζύγιο. Αγωγή ατομική μητέρας με την οποία ζητεί την προσωπική επικοινωνία του άρθρου 1520 ΑΚ. Η αγωγή απορρίπτεται γιατί τέτοια αγωγή ασκεί μόνο ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο και δεν ασκεί γονική μέριμνα η επιμέλεια τέκνου. **832/216**

Επιταγή προς εκτέλεση

Επιταγή προς εκτέλεση που συντάσσεται από δικηγόρο. Τα έξοδά της είναι έξοδα εκτέλεσης και προαφαιρούνται. Αν η επιταγή περιλαμβάνει μεγαλύτερο ποσό από το προβλεπόμενο από τον Κώδ. Δικηγόρων τότε επιβάλλεται εκκαθάριση της αμοιβής που απαιτείται να γίνει με ιδιαίτερη αγωγή και καταδίκη του οφειλέτη προς πληρωμή. Περιστατικά. **51/254**
Επιταγή προς εκτέλεση. Οι καταβολές του οφειλέτη δεν αποτελούν στοιχείο του περιεχομένου της επιταγής, αναγκαίο για το κύρος της, αλλά βάση ένστασης του οφειλέτη. Αν η επιταγή δεν περιέχει τα νόμιμα στοιχεία, επέρχεται ακυρότητα που κηρύσσεται από το δικαστήριο, εφόσον, κατά την κρίση του, από την αοριστία της επιταγής προκαλείται στον οφειλέτη δικονομική βλάβη, που δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλο τρόπο, παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας. Επιταγή προς πληρωμή για μεγαλύτερο ποσό. Ακυρότητα επέρχεται μόνο για το επί πλέον ποσό αλλά για το πράγματι οφειλόμενο αρχίζει και προχωρεί η αναγκαστική εκτέλεση. Περιστατικά. **1083/404**

Επιταγή ν. 5960/1933 και προς πληρωμή

Επιταγή (ν. 5960/33). Αυτός που δέχεται επιταγή γνωρίζοντας ότι αυτή δεν έχει αντίκρυσμα, δεν απαλλάσσει μεν με τη συμπεριφορά του τον εκδότη από την ποινική ευθύνη του άρθρου 79 του ν. 5960/1933, παρέχει όμως σ΄ αυτόν το δικαίωμα να αποκρούσει την αγωγή επικαλούμενος ότι με βάση ιδιαίτερη μεταξύ τους συμφωνία ο κομιστής έλαβε την επιταγή τελώντας σε γνώση της έλλειψης αντικρύσματος και με τη συμπεριφορά του αυτή που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο και προς τη ζημία και προς τη ζημιογόνο πράξη, δεν βρίσκεται σε καλή πίστη επιδιώκοντας την πληρωμή του ποσού της επιταγής, αφού έχει αποδεχθεί τον κίνδυνο των επιζήμιων συνεπειών από την έκδοση ακάλυπτης επιταγής. Ανάκληση της επιταγής ισχύει μόνο μετά την εκπνοή της

προθεσμίας εμφανίσεως. Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος από επιταγή. Περιστατικά. **663/165**

Επιταγή. Μη πληρωμή –Αδίκημα του ν.5960/33 αλλά και κατά το άρθρο 914 Α.Κ. Επιλέγει ο δικαιούχος ποια αγωγή θα ασκήσει κατά τον χρόνο της εμφάνισης. Ο εξ αναγωγής υπόχρεως προς πληρωμή που έγινε κομιστής της επιταγής κατόπιν εξοφλήσεως, δεν είναι δικαιούχος αποζημιώσεως εκτός αν η αξίωση του δικαιούχου από την αδικοπραξία μεταβιβάστηκε στον κομιστή εξ αναγωγής με εκχώρηση. Περιστατικά. **91/440**

Επιταγή Τραπεζική (ν. 5960/1933). Μη πληρωμή της εμπρόθεσμα. Δικαίωμα του δικαιούχου να ασκήσει την αξίωση του είτε με βάση την αδικοπραξία (914 ΚΠολΔ) είτε με βάση την αγωγή του άρθρου 40 του ν. 5960/1933). Η αξίωση στηρίζεται στην ανυπαρξία κεφαλαίων προς πληρωμή κατά το χρόνο της έκδοσης της επιταγής ή κατά το χρόνο της πληρωμής. Δικαιούχος προς αποζημίωση είναι ο κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφάνισης για πληρωμή και όχι ο εξ αναγωγής υπόχρεος προς πληρωμή που έγινε κομιστής της επιταγής κατόπιν εξοφλήσεώς της. Νομικά πρόσωπα. Ευθύνη και του υπογράψαντος την επιταγή. **112/443**

Επιταγή (Ν. 5960/33). Αμέσως ζημιούμενος μπορεί να είναι μόνο ο νόμιμος κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο εμφανίσεως αυτής και βεβαιώσεως της μη πληρωμής της γιατί τότε τελείται το έγκλημα και επέρχεται η ζημία στον κομιστή. Περιστατικά. **643/458**

Εποπτεία ανηλίκου

Εποπτεία ανηλίκου. Έννοια. Περιστατικά Τραυματισμός ανηλίκου με βράχυνση του δεξιού σκέλους κατά 2 εκ κ.λ.π. Επιδίκαση αποζημίωσης για ηθική βλάβη 75.000 ευρώ και για την αναπηρία 45.000 ευρώ. Περιστατικά. **837/108**

Εργατικό ατύχημα

Εργατικό ατύχημα. Εφόσον ο παθών ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ και επήλθε εργατικό ατύχημα (όχι όμως από δόλο) ο εργοδότης και το πρόσωπο που προσλήφθηκε από τον εργοδότη απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης στον παθόντα έστω και αν υπάρχει “ειδική αμέλεια” δηλαδή δεν τηρήθηκαν διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών σχετικών με την ασφάλεια των εργαζομένων. Ο παθών μπορεί να ζητήσει μόνο αποζημίωση για ηθική βλάβη ή, σε περίπτωση θανάτου η οικογένεια του να ζητήσει αποζημίωση για ψυχική οδύνη. Η ασφαλιστική εταιρεία εάν έχει αναλάβει την κάλυψη της αστικής ευθύνης του ιδιοκτήτου του αυτοκινήτου που προκάλεσε το ατύχημα, δεν απαλλάσεται αλλά ευθύνεται για αποκατάσταση της περιουσιακής και μη περιουσιακής ζημίας. Περιστατικά. **1117/559**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Μπορεί να είναι και εργατικό ατύχημα (άρθρο 1 ν.551/1914). Ο κύριος και κάτοχος του αυτοκινήτου και ο προστηθείς από αυτόν απαλλάσσονται από την ευθύνη για περιουσιακή ζημία των τρίτων εφόσον πρόκειται περί παθόντος ασφαλισμένου στο Ι.Κ.Α. (34.1 και 60.3 α.ν. 1846/1951). Η απαλλαγή αυτή ισχύει τόσο για την ευθύνη κατά τον Α.Κ. όσο και από την ευθύνη κατά τουν.ΓΠΝ/1911. Έτσι ούτε το ΙΚΑ ως υποκατάστατο τούτων δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την ζημία από τον εργοδότη και τον προστηθέντα οδηγό. Δικαιούνται όμως αυτοί να στραφούν κατά του ασφαλιστή γιατί έχουν ξεχωριστή αξίωση από την σύμβαση ασφάλισης. Μεταβίβαση

των αξιώσεων του ασφαλισμένου παθόντος για ασθένεια, αναπηρία κ.λ.π. στο ΙΚΑ αλλά μόνο για αξιώσεις που έχουν προσβληθεί με την αγωγή. Περιστατικά. **31/616**

Εργολάβος

Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**
Εργολάβος. Πότε ευθύνεται. Περιστατικά. **216/43**
Πώληση διαμερίσματος υπό κατασκευή από τον εργολάβο. Ύπαρξη ελαττωμάτων. Ευθύνη του εργολάβου. Κατασκευή πολυκατοικίας με αντιπαροχή. Έχουμε πώληση και σύμβαση έργου όταν πωλείται σε τρίτο διαμέρισμα ημιτελές. **1137/129**

Εταιρία

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης. Μετατροπή σε ανώνυμη. Δεν ιδρύεται νέο νομικό πρόσωπο αλλά μεταβάλλεται ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας. **508/340**
Ανώνυμη εταιρία και εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Δεν ευθύνονται οι διοικούντες αυτές για τα χρέη τους. Ευθύνονται όμως για αδικοπραξία προσωπικά (914 ΑΚ) όπως επί υπογραφής ακάλυπτης επιταγής, εν γνώσει ότι δεν υπήρχαν κεφάλαια. Αυτά ισχύουν και όταν η εταιρία πτώχευσε. **1318/424**

Ετοιμότητα εργασίας

Σύμβαση εργασίας. Περίπτωση απλής ή μη γνήσιας ετοιμότητας εργασίας. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις ειδικών νόμων και συλλογικών συμβάσεων ή διαιτητικών αποφάσεων αναφορικά με τα ελάχιστα όρια αμοιβής και τις προσαυξήσεις για νυκτερινή εργασία κ.λ.π. Περίπτωση φύλακα νυκτερινού κέντρου διασκέδασης. Περιστατικά. **20/492**
Ετοιμότητα προς εργασία. Διάκριση απλής ετοιμότητας και γνήσιας ετοιμότητας. Η απλή ετοιμότητα δεν υπόκειται στις βασικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Περιστατικά. **1470/562**

Εφαρμογή σχεδίου πόλεως

Σε απαλλοτρίωση για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων υπόχρεοι προς καταβολή της αποζημίωσης είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι δήμοι. Περιστατικά. **752/373**

Έφεση

Ομοδικία αναγκαστική (δίκη διανομής). Έφεση. Πρέπει να στρέφεται και εναντίον όλων των ομοδίκων. **4/250**
Έφεση. Αναβιώνει η εκκρεμοδικία που δημιουργήθηκε με την άσκηση της αγωγής. Συνεπώς, ο ενάγων έχει το δικαίωμα είτε με δήλωση που καταχωρείται στα πρακτικά

είτε με ιδιαίτερο δικόγραφο να παραιτηθεί από την αγωγή οπότε η δίκη θεωρείται καταργημένη. Ο ρόλος του αντιδίκου. Περιστατικά. **66/258**

Έφεση από τον εξοφληθέντα δανειστή που έχει υπογράψει εξοφλητική απόδειξη που αναγνωρίζει την εξόφληση χωρεί ένσταση. Η έφεση είναι απαράδεκτη. **125/271**

Έφεση εκ μέρους του εναγομένου όταν η αγωγή του ενάγοντος απορρίφθηκε. Απαιτείται έννομο συμφέρον. Πότε υπάρχει τέτοιο. **231/280**

Προσεπίκληση του υπόχρεου προς αποζημίωση και αγωγή αποζημίωσης. Αν δεν ασκήσει παρέμβαση πρόσθετη υπέρ του προσεπικαλούντος και αρνηθεί απλώς την υποχρέωση προς αποζημίωση, δεν καθίσταται διάδικος και επομένως δεν απευθύνεται η έφεση και κατ΄ αυτού. Οριστική απόφαση. Αν συνεκδικαστούν πολλές αγωγές και για μία εκδόθηκε οριστική απόφαση για όλους του διαδίκους ενώ για την άλλη ή τις άλλες αγωγές εκδόθηκε μη οριστική απόφαση για όλους ή για μερικούς διαδίκους, η οριστική απόφαση που εκδόθηκε για όλους τους διαδίκους υπόκειται σε έφεση. Απόφαση πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ερήμην των διαδίκων. Εξαφανίζεται με την έφεση. Λεπτομέρειες. Διόρθωση αποφάσεως. Το αντικείμενο της διόρθωσης μπορεί να αποτελέσει λόγο έφεσης. Περιστατικά. **317/310**

Έφεση. Απόρριψη αιτήματος αναβολής του πρωτόδικου δικαστηρίου, δεν αποτελεί σφάλμα και συνεπώς δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο εφέσεως. **421/331**

Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Ν. 1814/88). Διαδικασία. Ασκηση προσφυγής και όχι έφεσης. Περιστατικά. **628/356**

Έφεση. Αν η απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη. Ποία η οριστική απόφαση. Δυνατόν το αποτέλεσμα της δίκης να διατυπώνεται στο αιτιολογικό. Απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση για μερικά κονδύλια επειδή δεν επιδόθηκε η αγωγή στην αμρόδια Δ.Ο.Υ., ενώ για άλλα κονδύλια έγινε δεκτή. Δεν χωρεί έφεση. **616/354**

Εφεση που στρέφεται κατά εφεσιβλήτου που απεβίωσε μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως και πριν την άσκηση της εφέσεως. Είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται. Διανομή ακινήτου. Μία τέτοια έφεση απορρίπτεται για όλους τους εκκαλούντες – ενάγοντες γιατί στη δίκη διανομής η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά πάντων των κοινωνών. Περιστατικά. **649/360**

Εφεση. Αν στρέφεται και κατά προσώπου που δεν υπήρξε αντίδικος του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Συνεκδίκαση δύο αγωγών. **685/363**

Εφεση. Η επίδοση κλήσης προς τον εφεσίβλητο για την πρώτη συζήτηση της έφεσης που επισπεύδεται από τον εκκαλούντα γίνεται προσωπικά στον ίδιο (εφεσίβλητο). Μπορεί να γίνει τέτοια επίδοση και στον αντίκλητο που έχει νόμιμα διοριστεί (142 Κ.Πολ.Δ.) που είναι και ο δικηγόρος που διορίζεται πληρεξούσιος κατά το άρθρο 96 Κ.Πολ.Δ. Περιστατικά. **691/363**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Εναγόμενοι δύο οδηγοί αυτοκινήτων για ζημιά που προξενήθηκε σε βάρος τρίτου. Αντικείμενο της δίκης είναι μόνο η αξίωση του τρίτου προς αποζημίωση και όχι η εξ αναγωγής ευθύνη του ενός οδηγού προς τον άλλο ή του και εις ολόκληρον ευθυνομένου προς τον άλλο. Ζητήματα ως προς την έναρξη ή την έκταση της ευθύνης ή προς το βαθμό συμμετοχής στο αδίκημα, θα κριθούν στα πλαίσια της μεταξύ τους δίκης αναγωγής. Άρα δεν χωρεί έφεση του ενός οδηγού (ομοδίκου) κατά του άλλου (συνεναγόμενου). **730/372**

Έφεση. Άσκηση από διάδικο που δικάστηκε ερήμην κατά την πρώτη συζήτηση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Αν ασκηθεί από διάδικο που δικάστηκε ωσάν να ήταν παρών η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται εντός των ορίων που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. **767/378**

Έφεση. Εφεσίβλητος που παραστάθηκε στην πρωτόδικη δίκη για τον εαυτό του και ως νόμιμος αντιπρόσωπος άλλου (π.χ. ανηλίκων). Αν η έφεση στρέφεται με την μία ιδιότητα του εφεσιβλήτου θεωρείται ότι στρέφεται και για την άλλη και συνεπώς δεν είναι απαράδεκτη. **801/384**

Έφεση που ασκήθηκε εναντίον διάδικου που είχε αποβιώσει. Δεν είναι απαράδεκτη γιατί οι εκκαλούντες δεν γνώριζαν το θάνατο. **910/388**

Έφεση. Διαφορετικά τα αποτελέσματα όταν η έφεση ασκηθεί από ερημοδικασθέντα πρωτόδικα (οπότε εξαφανίζεται η εκκαλουμένη) και όταν ασκηθεί έφεση που ηττήθηκε πρωτόδικα οπότε περιορίζεται το εφετείο στην εξέταση των λόγων του δικογράφου και των προσθέτων λόγων. **920/389**

Δικαστικό ένσημο. Ερημοδικία εξαιτίας της μη καταβολής. Άσκηση εφέσεως του ερημοδικασθέντος με προβολή όλων των ισχυρισμών του τους οποίους μπορούσε να προτείνει και πρωτοδίκως. Περιστατικά. **961/392**

Διανομή κοινού πράγματος. Έφεση δεν επιτρέπεται κατά της αποφάσεως εάν δέχεται συγκυριότητα και διατάσσει πραγματογνωμοσύνη αν είναι δυνατή ή μη η αυτούσια διανομή. **1034/398**

Έφεση. Πρέπει να περιέχει και τους λόγους της έφεσης. Λόγοι έφεσης για παράβαση κανόνων δικαίου πρέπει να αναφέρει τον κανόνα που παραβιάστηκε και με ποιόν τρόπο έγινε η παραβίαση, αλλιώς είναι αόριστη. Περιστατικά. **1083/401**

Έφεση κατά αποφάσεως, που ανέστειλε την εκδίκαση αγωγής έως ότου περατωθεί σχετική δίκη (περί διανομής του κοινού). Είναι μη οριστική και δεν χωρεί έφεση. **1142/410**

Εφεση. Ασκείται κατά οριστικών αποφάσεων. Η απόφαση που κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση δεν είναι οριστική. Απόφαση εν μέρει οριστική. Δεν επιτρέπεται έφεση. Ομοδικία. Αν η απόφαση είναι οριστική για ορισμένους ομοδίκους, δικαιούνται αυτοί να ασκήσουν έφεση. **1328/425**

Άσκηση δύο αντιθέτων αγωγών από τους δύο συζύγους για διαζύγιο από ισχυρό κλονισμό. Αν το δικαστήριο δέχθηκε και τις δύο τότε καθένας από τους συζύγους θεωρείται ότι νίκησε και δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση που αν ασκηθεί, απορρίπτεται ως απαράδεκτη. **7/179**

Διεθνής σύμβαση Χάγης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (ν. 2102/1992). Οι διαφορές δικάζονται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, επιτρέπεται όμως έφεση. Ο δικαστής αποφαίνεται όχι με πιθανολόγηση αλλά με πλήρη δικανική πεποίθηση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή του παιδιού αν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη του. Περιστατικά. **697/204**

Έφεση από τον νικήσαντα διάδικο. Μια περίπτωση σε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας που ο νικήσας έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση. Περιστατικά. **957/547**

Εφετείο

Εφετείο. Δεκτή η έφεση και εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης που είχε δεχθεί την κύρια βάση της αγωγής. Το Εφετείο εξετάζει και χωρίς παράπονο την επικουρική βάση της αγωγής. **46/252**
Νομιμοποίηση διαδίκων. Εξετάζεται από το Εφετείο και χωρίς λόγο έφεσης για την παραπομπή στο Εφετείο αλλά και το Πρωτοδικείο. **203/278**
Το Εφετείο εξετάζει αυτεπάγγελτα το νόμιμο της αγωγής, το ορισμένο ή το απαράδεκτο και την απορρίπτει αν δεν στηρίζεται στο νόμο. Περιστατικά. **48/34**
Υποθηκοφύλακας. Άρνηση μεταγραφής συμβολαίου (αποδοχής κληρονομίας) με το οποίο, κατά την άποψη του Υποθηκοφύλακα δημιουργείται δρόμος. Κρίση του Εφετείου. Ένορκες βεβαιώσεις για την δίκη του Εφετείου. Νόμιμη η λήψη τους. **394/155**

Ζ

Ζώα

Αποζημίωση για ζημία που προξενήθηκε από ζώο. Ευθύνη κατόχου ζώου. **174/41**
Κλοπή ζώων (αιγοπροβάτων). Τρόπος καθορισμού της αποζημίωσης. **617/90**
Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**

Ζώνη ασφαλείας

Ένσταση συνυπαιτιότητας γιατί ο επιβάτης δέχτηκε να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο που ο οδηγός του δεν είχε άδεια οδήγησης και για μη πρόσδεση με ζώνη ασφαλείας. Περιστατικά. **310/55**
Ζώνη ασφαλείας. Χωρίς σημασία για το θάνατο του συνοδηγού αφού λόγω της σφοδρότητας της σύγκρουσης ο θάνατος θα επήρχετο έστω και αν φορούσε ζώνη. **557/637**

Η

Ηθική βλάβη και αποζημίωση

Αδικοπραξία. Τέτοια συνιστά και η απόκρυψη της εγκυμοσύνης από σχέση που είχε με άλλον άνδρα κατά το στάδιο του αρραβώνα. Επιδικάζεται αποζημίωση για ηθική βλάβη του συζύγου για την απόκρυψη της εγκυμοσύνης και της πατρότητας του κοινού τέκνου που όμως δεν έχει πατέρα το σύζυγο. **219/46**
Ηθική βλάβη και χρηματική ικανοποίηση. Βασική προϋπόθεση για την πρόκληση ηθικής βλάβης είναι η ικανότητα του φυσικού προσώπου να δέχεται επιδράσεις από τον εξωτερικό κόσμο ώστε να μπορεί ν΄ αντιληφθεί τις συνέπειες της άδικης πράξης και να προκληθούν σ΄ αυτόν διάφορα συναισθήματα π.χ. λύπης ή στενοχώριας. Αν αμέσως μετά την αδικοπραξία το θύμα χάσει τις αισθήσεις του και ασκηθεί αγωγή από το δικαστικό συμπαραστάτη του και το θύμα δεν ανακτήσει ποτέ τις αισθήσεις του και αποβιώσει μέχρι την τελεσιδικία της αγωγής, τότε δεν επιδικάζεται αποζημίωση. Περιστατικά. **599/88**
Κλοπή πράγματος. Δικαιώματα του κυρίου. Καταδίκη του κλέπτη από το ποινικό δικαστήριο. Θέματα για την αποζημίωση της ηθικής βλάβης. **617/90**

Ηλεκτρονικός Υπολογιστής

Ηλεκτρονικός υπολογιστής. Χειριστής του. Έννοια και υποχρεώσεις του. Περιστατικά. **423/516**

Η.Π.Α

Νομικό πρόσωπο. Η ικανότητά του ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του (άρθρο 10 ΑΚ). Ως έδρα νοείται η πραγματική έδρα, δηλαδή ο τόπος στον οποίο ασκείται πράγματι η διοίκηση του νομικού προσώπου και όχι ο τυχόν διάφορος τόπος που κατονομάζεται απλώς ως έδρα στο καταστατικό του. Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 10 ΑΚ εισάγεται για τις ναυτιλιακές εταιρείες (άρθρο 1 του Ν. 791/78) καθώς και με το άρθρο 24 παρ. 3 εδ. 2 της Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας της 3.8.1951 μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι εταιρείες που η σύστασή τους έγινε δυνάμει του νόμου και των κανονισμών που ισχύουν μέσα στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρούνται εταιρείες του μέρους αυτού και θα αναγνωρίζεται η νομική τους υπόσταση μέσα στα εδάφη του άλλου μέρους. Κήρυξη από Ελληνικό δικαστήριο εκτελεστής απόφασης που εκδόθηκε στις ΗΠΑ. Περιστατικά. **640/358**

Θ

Θανάτωση αδελφού

Θανάτωση αδελφού. Ψυχική οδύνη που επιδικάστηκε σε αδελφή του θανατωθέντος με συνυπαιτιότητα 20%. **706/97**

Θανάτωση συζύγου και πατέρα

Διατροφή μεταξύ συζύγων. Μηνιαία εισοδήματα της συζύγου (800 €) και του συζύγου (300 €). Αποτίμηση προσωπικής εργασίας της συζύγου στην οικία της (700 € μηνιαία). Θανάτωση της συζύγου. Ο υπαίτιος της θανάτωσης είναι υπόχρεος να πληρώνει μηνιαία διατροφή στον σύζυγο 200 €. Επιδίκαση διατροφής από το 2004 μέχρι 31-10-2019. Τρόπος υπολογισμού της μηνιαίας διατροφής- Περιστατικά. **773/212**

Ι

Ιατροί

Ιατροί. Δώρα από τους νοσηλευόμενους. Διαπράττεται παρανομία. Δεν διεκδικούνται από τον τρίτο – υπεύθυνο καταβολής της αποζημίωσης. Περιστατικά. **456/70**
ΙΚΑ. Γιατροί του ΙΚΑ. Νομικό καθεστώς που προβλέπει τη σχέση ΙΚΑ- γιατρών. Περιστατικά. **991/551**

Ι.Κ.Α.

Αδικοπραξία. ΙΚΑ. Δικαίωμα του ασφαλισμένου ή των μελών της οικογενείας του αξίωσης

αποζημίωσης για ζημία που επήλθε λόγω ασθενείας, αναπηρίας ή θανάτου του υποχρέου σε διατροφή τους.Η αξίωση αυτή μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ για το όποιο ποσό οφείλει αυτό ασφαλιστικές παροχές στο δικαιούχο αποζημίωσης. Αν συνομολογείται από τον ενάγοντα ότι είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ ή προβάλλεται από τον εναγόμενο ότι ο ενάγων δικαιούται να απαιτήσει από το ΙΚΑ αποζημίωση χωρίς όμως συγκεκριμενοποίηση του ποσού που δικαιούται, τότε αναβάλλεται η συζήτηση της υπόθεσης για την προσκόμιση βεβαίωσης από το ΙΚΑ από την οποία να προκύπτει αν έλαβε ή όχι ασφαλιστική παροχή ο παθών, σε ποιο ποσό και για ποιο λόγο και για ποιο χρονικό διάστημα. **787/101**

ΙΚΑ. Η αξίωση του ασφαλισμένου στο ΙΚΑ ή των μελών της οικογένειάς του προς αποζημίωση για ζημία που έγινε σ΄ αυτούς εξ αιτίας ασθενείας, αναπηρίας ή θανάτου του υποχρέου για διατροφή τους μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ για το ποσό που αυτό οφείλει για ασφαλιστικές παροχές στο δικαιούχο αποζημίωσης. Έτσι το ΙΚΑ έχει ευθεία αγωγή αποζημίωσης κατά του υπαιτίου, η δε αντίστοιχη προς τις παροχές αξίωση του δικαιούχου αποζημίωσης μειώνεται κατά το ποσό της άνω μεταβιβαζόμενης σ΄ αυτό όμοιας αξίωσης. Συνυπαιτιότητα ασφαλισμένου. Μειώνεται κατά το ποσοστό της στην υπαιτιότητα του ασφαλισμένου. Περιστατικά. **150/500**

ΙΚΑ. Γιατροί του ΙΚΑ. Νομικό καθεστώς που προβλέπει τη σχέση ΙΚΑ- γιατρών. Περιστατικά. **991/551**

Εργατικό ατύχημα. Εφόσον ο παθών ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ και επήλθε εργατικό ατύχημα (όχι όμως από δόλο) ο εργοδότης και το πρόσωπο που προσλήφθηκε από τον εργοδότη απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης στον παθόντα έστω και αν υπάρχει “ειδική αμέλεια” δηλαδή δεν τηρήθηκαν διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών σχετικών με την ασφάλεια των εργαζομένων. Ο παθών μπορεί να ζητήσει μόνο αποζημίωση για ηθική βλάβη ή, σε περίπτωση θανάτου η οικογένεια του να ζητήσει αποζημίωση για ψυχική οδύνη. Η ασφαλιστική εταιρεία εάν έχει αναλάβει την κάλυψη της αστικής ευθύνης του ιδιοκτήτου του αυτοκινήτου που προκάλεσε το ατύχημα, δεν απαλλάσεται αλλά ευθύνεται για αποκατάσταση της περιουσιακής και μη περιουσιακής ζημίας. Περιστατικά. **1117/559**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Μπορεί να είναι και εργατικό ατύχημα (άρθρο 1 ν.551/1914). Ο κύριος και κάτοχος του αυτοκινήτου και ο προστηθείς από αυτόν απαλλάσσονται από την ευθύνη για περιουσιακή ζημία των τρίτων εφόσον πρόκειται περί παθόντος ασφαλισμένου στο Ι.Κ.Α. (34.1 και 60.3 α.ν. 1846/1951). Η απαλλαγή αυτή ισχύει τόσο για την ευθύνη κατά τον Α.Κ. όσο και από την ευθύνη κατά τουν.ΓΠΝ/1911. Έτσι ούτε το ΙΚΑ ως υποκατάστατο τούτων δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την ζημία από τον εργοδότη και τον προστηθέντα οδηγό. Δικαιούνται όμως αυτοί να στραφούν κατά του ασφαλιστή γιατί έχουν ξεχωριστή αξίωση από την σύμβαση ασφάλισης. Μεταβίβαση των αξιώσεων του ασφαλισμένου παθόντος για ασθένεια, αναπηρία κ.λ.π. στο ΙΚΑ αλλά μόνο για αξιώσεις που έχουν προβληθεί με την αγωγή. Περιστατικά. **31/616**

Αυτοκινητικό ατύχημα. ΙΚΑ. Έχει απευθείας αξίωση κατά του προς αποζημίωση υποχρέου, ο δε παθών δε νομιμοποιείται να ζητήσει από τον τελευταίο και τα κονδύλια που κατέβαλε στον παθόντα το ΙΚΑ. Παραγραφή της αξίωσης του ΙΚΑ διετής. Δεν έχει έννομη συνέπεια αν ο παθών άσκησε δική του αγωγή για την απαίτηση του ΙΚΑ κατά του υπαιτίου ούτε επιφέρει διακοπή της διετούς παραγραφής ούτε έχει εφαρμογή το άρθρο 263 ΑΚ. Περιστατικά. **1264/652**

Ιόνια Νησιά

Ιόνια νησιά. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε ακίνητο. Προϋποθέσεις. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία για τα ακίνητα του Δημοσίου και τις Μονές. **108/146**

Ίση μεταχείριση

Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και ισότητας μεταξύ των εργαζομένων. Κάμπτεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος, όπως π.χ. όταν εργαζόμενοι παρέχουν εργασία με σχέση δημοσίου δικαίου ή και ιδιωτικού αορίστου χρόνου ενώ άλλοι που παρέχουν ίδια εργασία εργάζονται με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου γιατί η κάθε μία διέπεται από διαφορετικό νομικό καθεστώς. Ειδικό επίδομα που καταβάλλεται στους διπλωματούχους μηχανικούς ανωτέρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996. Σε ποιους δεν καταβάλλεται. **622/527**

Ισότητα μεταξύ εργαζομένων

Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και ισότητας μεταξύ των εργαζομένων. Κάμπτεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος, όπως π.χ. όταν εργαζόμενοι παρέχουν εργασία με σχέση δημοσίου δικαίου ή και ιδιωτικού αορίστου χρόνου ενώ άλλοι που παρέχουν ίδια εργασία εργάζονται με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου γιατί η κάθε μία διέπεται από διαφορετικό νομικό καθεστώς. Ειδικό επίδομα που καταβάλλεται στους διπλωματούχους μηχανικούς ανωτέρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996. Σε ποιους δεν καταβάλλεται. **622/527**

Κ

Καθαρίστρια

Σύμβαση μίσθωσης έργου. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Διαφορές μεταξύ τους. Σύμβαση μεταξύ δημόσιας υπηρεσίας και καθαρίστριας ιδιωτικού δικαίου. Είναι σύμβαση έργου. **772/541**

Κακοδικία

Κακοδικία. Σχετική αγωγή κατά συμβολαιογράφου. Δεν απαιτείται καταβολή παραβόλου όπως στην αγωγή κακοδικίας κατά δικαστή. Προθεσμία προς άσκηση της αγωγής κακοδικίας έξι μηνών από την γνώση της παράλειψης ή πράξης και του υπαιτίου και όχι από την τέλεση της πράξης. Καθυστέρηση σύνταξης του πίνακα κατάταξης μετά από τρίμηνο, επί 38 ημέρες. Ο οφειλέτης οφείλει τόκους μέχρι την σύνταξη του πίνακα κατάταξης, άρα δημιουργείται σε βάρος του ζημία και μπορεί να ζητήσει αποζημίωση ο οφειλέτης από τον συμβολαιογράφο. Γεγονότα που αποκλείουν την αποζημίωση. **23/ 250**

Καμινάδα

Τοποθέτηση καμινάδας σε εξωτερικό τοίχο της πολυκατοικίας και εγκατάσταση λέβητα και δεξαμενή καυσίμων στον εξώστη του διαμερίσματος. Απαγορεύεται. Περιστατικά. **1269/693**

Κανονισμός πολυκατοικίας

Πολυκατοικία. Συνιδιοκτήτες. Αποτελούν ένωση προσώπων(107 ΑΚ). Η ένωση αυτή παρίστανται στο δικαστήριο (αν και δεν αποτελούν σωματείο) δια του προσώπου στο οποίο έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεων(64 παρ. 3 ΚΠολΔ).Με το κανονισμό της οροφοκτησίας οι σχέσεις(δικαιώματα και υποχρεώσεις) μεταξύ των συνιδιοκτητών οι οποίες εκλέγουν διαχειριστή με σχετική απόφαση που προσβάλλεται μέσα στην αποσβεστική προθεσμία των έξι μηνών(101ΑΚ) με αγωγή και όχι ένσταση ή παρεπιμπτόντως. Ο διαχειριστής πρέπει να αποδεικνύει το νόμιμο διορισμό του. Βάρη συνιδιοκτητών. Αν δεν υπάρχει συμφωνία ρύθμισης τότε κατανέμονται μεταξύ τους ανάλογα με την αξία του ορόφου ή διαμερίσματος και μάλιστα κατά τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας τους. Περιστατικά. Απαλλαγή από δαπάνες. Παραγραφή σε μια πενταετία.(250 ΑΚ) **949/685**

Πολυκατοικία. Δαπάνες επισκευής προσόψεως. Κανονισμός με πίνακες για δαπάνες που δεν προβλέπουν τρόπο (ποσοστό) κατανομής των δαπανών επισκευής των κοινόχρηστων μερών της οικοδομής και ειδικότερα των εξωτερικών τοιχωμάτων και των προσόψεων του κτιρίου. Βαρύνονται και οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων με το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου. Τρόπος καθορισμού. Περιστατικά. 1106/

Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα είναι όσα αναφέρονται ενδεικτικώς στο ν. 3741/1929 αλλά και όσα χαρακτηρίσθηκαν τέτοια από τον Κανονισμό που δεσμεύει τους συνιδιοκτήτες αλλά και τους διαδόχους της. Με τον Κανονισμό έγκυρα τίθενται περιορισμοί και απαγορεύσεις πέραν των περιλαμβανομένων στα άρθρα 3 παρ. 1 και 5 ν. 3741/1929, οι οποίοι δεν καταργούνται, ούτε από αχρησία, ούτε από κατ΄ επανάληψη παραβίαση τους έστω και αν ούτε παραβλάπτεται η χρήση άλλων ιδιοκτητών ούτε μειώνεται η ασφάλεια των ιδιοκτητών ή του οικοδομήματος ούτε μεταβάλλεται ο συνήθης προορισμός. Κατάχρηση δικαιώματος. Πότε εφαρμόζεται στην παράβαση του κανονισμού. Περιστατικά. **1269/693**

Πολυκατοικία. Κανονισμός. Απαγόρευση στους συνιδιοκτήτες διενέργειας μεταβολών ή ορισμένη χρήση. Αυτές οι απαγορεύσεις ισχύουν και όταν δεν παραβλάπτεται η χρήση, ούτε θίγονται τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών. Κάθε συνιδιοκτήτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, χωρίς να ευσταθεί ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος έστω και αν παρήλθαν πολλά έτη από τη βλαπτική ενέργεια. Εκλογή διαχειριστή. Η προσβολή της σχετικής απόφασης πρέπει να γίνει μέσα σε εξαμηνιαία προθεσμία (101 ΑΚ). Κατασκευή θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο από τον ιδιοκτήτη καταστήματος του ισογείου. Απαγορεύεται έστω και αν η Πολεοδομία Πατρών έκρινε τις κατασκευές σύννομες και όχι αυθαίρετες. Περιστατικά. **1321/695**

Καπνός σε γειτονικά ακίνητα

Γειτονικά ακίνητα. Ανοχές από καπνό, αιθάλη κ.λ.π. (1003 ΑΚ). Ο κύριος που θίγεται έχει την αρνητική αγωγή και αν υπάρχει και ζημία την αγωγή του άρθρου 914ΑΚ. Παραγραφή αξιώσεως από αδικοπραξία. Τρέχει για όλες τις ζημίες, παρούσες και μέλλουσες εκτός από τις απρόβλεπτες για τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον είναι γνωστά όλα τα στοιχεία της αδικοπραξίας. Αν, λείπει κάποιο τότε ισχύει η εικοσαετής παραγραφή. **945/169**

Καταγγελία σύμβασης έργου

Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εργολάβου στην εκτέλεση του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη η υπαναχώρηση από την σύμβαση για το μη εκτελεσθέν τμήμα του έργου οπότε οφείλει την αμοιβή για το εκτελεσθέν τμήμα του. Καταγγελία εργοδότη. Ενεργεί για το μέλλον και δεν θίγονται τα μέχρι της καταγγελίας αποκτηθέντα δικαιώματα από τους συμβληθέντες στην σύμβαση έργου που ισχύει μέχρι την ημέρα της καταγγελίας. Ελλείψεις του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη να ζητήσει αποζημίωση για θετική ή αποθετική ζημία που συνδέεται αμέσως και αιτιωδώς με την ύπαρξη του ελαττώματος ή την έλλειψη της ιδιότητας και να κρατήσει το έργο με τις ελλείψεις του. **45/32**
Σύμβαση έργου. Υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλει την αμοιβή στον εργολάβο με την παράδοση του έργου. Αν έχει ελαττώματα ή ελλείψεις είτε ουσιώδεις είτε επουσιώδεις που καθιστούν το έργο ελαττωματικό ή μη σύμφωνο με τη σύμβαση και οφείλεται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργολάβος έχει υποχρέωση χρηματικής αποζημίωσης για κάθε θετική ή αποθετική από αυτές ζημία. Ο εργοδότης δεν έχει το δικαίωμα να προτείνει την ένσταση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της συμβάσεως και έτσι δεν μπορεί να καταστήσει ανενεργό το δικαίωμα του εργολάβου για την κατά το άρθρο 694 ΑΚ αμοιβή του, εκτός αν το έργο που παραδόθηκε είναι τελείως διαφορετικό από το συμφωνημένο. Καταγγελία της σύμβασης από τον εργοδότη (700 ΑΚ). Η καταγγελία ισχύει για το μέλλον και ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή για το μέρος του έργου που παραδόθηκε. Περιστατικά. **324/58**
Σύμβαση έργου. Μη έγκαιρη έναρξη ή καθυστέρηση στην πρόοδο του έργου χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη. Δικαίωμα εργοδότη να υπαναχωρήσει χωρίς να απαιτείται και υπερημερία του εργολάβου. Υπερημερία του εργολάβου. Τότε ο εργοδότης έχει δικαίωμα υπαναχωρήσεως (383-385 ΑΚ). Τότε καταργείται η σύμβαση έργου ex tunc και αποσβήνεται η υποχρέωση προς παροχή και αναζητείται η ληφθείσα παροχή αυτούσια ή η αξία της. Έννοια. Καταγγελία σύμβασης έργου (700 ΑΚ). Υποχρεώσεις του εργοδότη έναντι του εργολάβου. Δεν αποτελεί καταγγελία όταν ο εργοδότης επικαλείται αντισυμβατική συμπεριφορά του εργολάβου. Περιστατικά. **464/74**

Καταδολίευση δανειστών

Καταδολίευση δανειστών. Προϋποθέσεις. Ποιος δικαιούται να ζητήσει τη διάρρηξη της δικαιοπραξίας. Τέτοιος είναι ο φορέας ενοχικής απαίτησης που τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία, αρκεί η απαίτηση αυτή να είναι ληξιπρόθεσμη μέχρι την πρώτη στο ακροατήριο συζήτηση της αγωγής περί διαρρήξεως Υπόκεινται σε διάρρηξη τόσο οι επαχθείς, όσο και οι χαριστικές δικαιοπραξίες (γονική παροχή). Απαιτείται για τη διάρρηξη η γνώση του

τρίτου. Όταν ο τρίτος είναι ανήλικος τότε η γνώση θα κριθεί από τη γνώση των γονέων του. Δικαστική δαπάνη στη σχετική δίκη. Τρόπος υπολογισμού της. Περιστατικά. **540/83**
Καταδολίευση δανειστών (939 ΑΚ). Η γονική παροχή είναι «απαλλοτρίωση» ανεξάρτητα αν υπερβαίνει ή όχι το ανάλογο μέτρο που επιβάλλουν οι περιστάσεις, δηλαδή αν αποτελούν δωρεές εν όλω ή εν μέρει. **943/123**
Καταδολίευση δανειστών (939 ΑΚ). Η διάρρηξη της απαλλοτριωτικής πράξεως γίνεται δεκτή αν αυτός υπέρ του οποίου έγινε γνώριζε ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών του: Η αφερεγγυότητα του οφειλέτη πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο της άσκησης της αγωγής. Καταδολίευση σε βάρος του ελληνικού δημοσίου που είχε λαμβάνειν από του πωλητή- οφειλέτη απαίτηση από υπεξαίρεση χρημάτων. Χωρίς ένδικη σημασία αν η πράξη καταλογισμού έγινε μετά την καταδολιευτική μεταβίβαση. Περιστατικά και διατακτικό της αποφάσεως. **1305/139**
Πτώχευση. Καταδολίευση δανειστών. Την σχετική αγωγή εγείρει ο σύνδικος. Αυτό ισχύει και στην καταδολιευτική μίσθωση. Περιστατικά. **14/436**

Καταπίστευμα

Καταπίστευμα. Απαγόρευση διάθεσης με διάταξη τελευταίας βούλησης. Σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι.(1927 ΑΚ). Περιστατικά για καταπίστευμα, νόμιμη μοίρα και συνεισφορά. **1015/245**

Καταστήματα

Πολυκατοικία. Οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων βαρύνονται με τις δαπάνες συντηρήσεως, επισκευής, αντικατάστασης και λειτουργίας των κοινών μερών του ακινήτου στα οποία υπάρχει αναγκαστική συνιδιοκτησία. Περιστατικά. **172/669**
Πολυκατοικία. Δαπάνες επισκευής προσόψεως. Κανονισμός με πίνακες για δαπάνες που δεν προβλέπουν τρόπο (ποσοστό) κατανομής των δαπανών επισκευής των κοινόχρηστων μερών της οικοδομής και ειδικότερα των εξωτερικών τοιχωμάτων και των προσόψεων του κτιρίου. Βαρύνονται και οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων με το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου. Τρόπος καθορισμού. Περιστατικά. **1106/689**

Καταστροφή πράγματος

Αδικοπραξία. Καταστροφή πράγματος και ύψος αποζημίωσης την οποία δικαιούται να αναζητήσει ο κύριος, ο νομέας και ο κάτοχος (εκμισθωτής). Περιστατικά. **153/37**

Κατάσχεση

Κατάσχεση στα χέρια τρίτου. Αν δεν υποβληθεί δήλωση από τον τρίτο ή είναι ανακριβής αυτή που υποβλήθηκε, ευθύνεται έναντι του κατασχόντος σε αποζημίωση (985 ΚΠολΔ). Στοιχεία της βάσης της σχετικής αγωγής κατά του τρίτου. Περιστατικά και θέματα απόδειξης. **109/269**
Κατάσχεση ειδικού περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή χώρου που συμφωνήθηκε να μεταβιβαστεί στον εργολάβο έναντι αμοιβής για την ανέγερση πολυκατοικίας (1022

ΚΠολΔ). Αίτηση για παροχή άδειας κατάσχεσης ειδικού περιουσιακού στοιχείου. Απαραίτητο περιεχόμενο. Περιστατικά. **566/343**
Αναγκαστική κατάσχεση. Περιγραφή κατάσχεσης ατελής ή ανακριβής. Δεν επιφέρει ακυρότητα της εκτέλεσης. Δίδεται μόνο το δικαίωμα άσκησης ανακοπής διορθώσεως. **883/387**
Επιταγή προς πληρωμή για μεγαλύτερο ποσό. Ακυρότητα επέρχεται μόνο για το επί πλέον ποσό αλλά για το πράγματι οφειλόμενο αρχίζει και προχωρεί η αναγκαστική εκτέλεση. Κατάσχεση σε χέρια τρίτων. Στοιχεία απαραίτητα του κατασχετηρίου. Περιστατικά. **1083/404**

Κατάχρηση δικαιώματος

Κατάχρηση δικαιώματος εκ μέρους του εργαζόμενου που επί μια δεκαετία απέφυγε να βρει άλλη εργασία. Στοιχεία της για να είναι ορισμένη η ένσταση. **269/292**
Κατάχρηση δικαιώματος. Έννοια. Περιστατικά. **317/310**
Κατάχρηση δικαιώματος. Εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση. Περιστατικά **882/20**
Κατάχρηση δικαιώματος. Σχετική ένσταση. Στοιχεία της για να είναι οριστική. **1331/25**
Κοινωνία. Απόφαση πλειοψηφίας για τον τρόπο τακτικής διοίκησης και εκμετάλλευσης του κοινού πράγματος(στην ένδικη περίπτωση λεωφορείου). Η πλειοψηφία σχηματίζεται όχι κατά κεφαλήν αλλά με βάση το μέγεθος των μερίδων. Πότε είναι άκυρη η απόφαση της πλειοψηφίας. Άκυρη και αν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος. Περιστατικά. **992/123**
Κατάχρηση δικαιώματος. Αν η αδράνεια του δικαιούχου συνοδεύεται από ειδικές περιστάσεις που συνδέονται με προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου και ο ίδιος μεταβάλλοντας την στάση του επιχειρεί εκ των υστέρων ανατροπή της κατάστασης που έχει διαμορφωθεί και παγιωθεί δεν είναι απαραίτητο να προκαλούνται αφόρητες ή δυσβάσταχτες για τον υπόχρεο συνέπειες αλλά αρκεί να επέρχονται δυσμενείς απλώς για τα συμφέροντά του επιπτώσεις. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να καταστεί μη ανεκτή κατά την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη και συνεπώς καταχρηστική και απαγορευμένη. Εφαρμογή του άρθρου 281 ΑΚ σε όλα τα ιδιωτικά δικαιώματα και στην περί κλήρου αγωγή. Περιστατικά που αποδεικνύουν την καταχρηστικότητα της αγωγής περί κλήρου. **41/224**
Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη. Κατάχρηση δικαιώματος. Περιστατικά. **204/674**
Πολυκατοικία. Κατάχρηση δικαιώματος. Πότε εφαρμόζεται στην παράβαση του κανονισμού. Τοποθέτηση καμινάδας σε εξωτερικό τοίχο της πολυκατοικίας και εγκατάσταση λέβητα και δεξαμενή καυσίμων στον εξώστη του διαμερίσματος. Απαγορεύεται. Περιστατικά. **1269/693**

ΚΕΔΕ

Δικόγραφο. Εννοια. Ελληνικό Δημόσιο. Μόνο η κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών επιφέρει νόμιμες συνέπειες. Πίνακας κατάταξης. Εννοια και προθεσμίες. Προθεσμία ανακοπής κατά του πίνακα 12 ημερών και για το δημόσιο 30 ημερών είτε η εκτέλεση επισπεύδεται κατά τον ΚΠολΔ είτε κατά τον ΚΕΔΕ. Πρόσκληση του άρθρου 979 ΚΠολΔ (του σ/φου προς τον οφειλέτη, επισπεύδοντα και αναγγελθέντες δανειστές). Αρκεί η κοινοποίηση στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και δεν απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών γιατί η πρόσκληση του Σ/φου δεν είναι δικόγραφο. **722/366**

Δημόσιο-ΚΕΔΕ. Μπορεί να εκπροσωπείται από τον διευθυντή της Δ.Ο.Υ. ή του τελωνείου κ.λ.π. αλλά απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών. Η επίδοση στο δημόσιο ολοκληρώνεται με την επίδοση και στον Υπουργό Οικονομικών. Χωρίς αυτήν την επίδοση, ανεξάρτητα αν επέρχεται βλάβη στο Δημόσιο, επέρχεται απαράδεκτο ή ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο. Περιστατικά. **67/575**
Πρωτόκολλο αποζημίωσης σε βάρος εκείνων που χρησιμοποιούν αυθαίρετα ακίνητα του δημοσίου. Η ανακοπή που ασκείται από τον ενδιαφερόμενο κοινοποιείται στον προϊστάμενο της κτηματικής υπηρεσίας (και όχι στον οικονομικό έφορο) χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση και στον Υπουργό των Οικονομικών. Όταν όμως πρόκειται για ανακοπές του ΚΕΔΕ πρέπει να κοινοποιούνται και στον Υπουργό των Οικονομικών. **1184/600**

Κληρονομιά

Κληρονομιά. Η κτήση κυριότητας επέρχεται από τη μεταγραφή που ανατρέχει στο χρόνο του θανάτου χωρίς να συνεπάγεται και την κατάργηση δικαιωμάτων τρίτων στα κληρονομιαία ακίνητα τα οποία αποκτήθηκαν νόμιμα μετά το θάνατο του κληρονομούμενου. Κατάχρηση δικαιώματος. Έννοια. Περιστατικά. **317/310**

Κλονισμός ισχυρός για το διαζύγιο

Διαζύγιο. Ισχυρός κλονισμός. Δεν εξετάζεται η υπαιτιότητα. Το δεδικασμένο της διαπλαστικής απόφασης του διαζυγίου δεν εκτείνεται σε ζητήματα υπαιτιότητας σε καμιά περίπτωση ούτε και στην δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο (1442 ΑΚ). Άσκηση δύο αντιθέτων αγωγών από τους δύο συζύγους για διαζύγιο από ισχυρό κλονισμό. Αν το δικαστήριο δέχθηκε και τις δύο τότε καθένας από τους συζύγους θεωρείται ότι νίκησε και δεν έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση που αν ασκηθεί, απορρίπτεται ως απαράδεκτη. **7/179**

Κλοπή

Κλοπή πράγματος. Δικαιώματα του κυρίου. Καταδίκη του κλέπτη από το ποινικό δικαστήριο. Θέματα για την αποζημίωση της ηθικής βλάβης. Απαραίτητη η διατύπωση της επιφύλαξης στο ποινικό δικαστήριο για να δικαιούται να ζητήσει μεγαλύτερο ποσό από το αστικό δικαστήριο. Εξαίρεση του κανόνα. Κλοπή ζώων (αιγοπροβάτων). Τρόπος καθορισμού της αποζημίωσης. **617/90**

Κοινόχρηστη δημοτική ή κοινοτική οδός

Κοινόχρηστη δημοτική ή κοινοτική οδός. Πώς προσδίδεται ο χαρακτήρας αυτός σε ακίνητο. **17/142**

Κοινόχρηστο πράγμα

Κοινόχρηστα πράγματα. Ο ΑΚ δεν αναγνωρίζει τον τρόπο κτήσεως της ιδιότητας του κοινόχρηστου πράγματος με αμνημονεύτη αρχαιότητα που δεν έχει συμπληρωθεί μέχρι το χρόνο εισαγωγής του ΑΚ. **884/469**

Κοινωνία

Κοινωνία. Απόφαση πλειοψηφίας για τον τρόπο τακτικής διοίκησης και εκμετάλλευσης του κοινού πράγματος(στην ένδικη περίπτωση λεωφορείου). Η πλειοψηφία σχηματίζεται όχι κατά κεφαλήν αλλά με βάση το μέγεθος των μερίδων. Πότε είναι άκυρη η απόφαση της πλειοψηφίας. Άκυρη και αν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος. Περιστατικά. **992/123**
Κοινωνία και συγκυριότητα. Χρησιμοποίηση του κοινού από συγκύριο αποκλειστικά. Υποχρεούται να αποζημιώσει τους λοιπούς συγκύριους είτε είχαν κάνει αυτή την χρήση του κοινού είτε όχι. Αρκεί η αποκλειστική χρήση για την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης ενώ σε περίπτωση αστικού ακινήτου ισούται με την μισθωτική αξία. Αγωγή αποζημίωσης από αδικοπραξία δεν αποκλείεται αρκεί να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της αδικοπραξίας. **1122/127**

Κοινωφελής σκοπός

Κοινωφελής σκοπός. Έννοια. Η δημιουργία εκπαιδευτικού ιδρύματος εξυπηρετεί κοινωφελή σκοπό, το ίδιο και για θρησκευτικούς σκοπούς ή Μονές. Έννοια. Περιστατικά. **317/310**

Κοίτη ποταμού (Γλαύκος)]

Πρωτόκολλο αποζημιώσεως για παράνομη χρήση δημόσιου κτήματος. Προϋποθέσεις. Κοίτη ποταμού. Είναι κοινής χρήσης πράγμα που ανήκει στο Δημόσιο. **559/587**
Κοίτη μη πλεύσιμου ποταμού. Ανήκει στους ιδιοκτήτες των παραποτάμιων κτημάτων αν εγκαταλειφθεί (1072 ΑΚ). Έννοια «εγκατάλειψης». Περιστατικά εγκατάλειψης. Σε ποίον ανήκει το τμήμα που εγκαταλείφθηκε. Ποταμός Γλαύκος. Μείωση της κοίτης του. Περιστατικά. **897/470**

Κράνος

Κράνος. Ο θανατωθείς σε αυτοκινητικό ατύχημα κρίθηκε ως συνυπαίτιος σε ποσοστό 20% γιατί δεν φορούσε κράνος. **1151/651**
Κράνος. Συνυπαίτιος ο θανατωθείς σε ποσοστό 30% επειδή δεν φορούσε κράνος. Επιδικαζόμενα ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε συγγενείς του θανατωθέντος (55.000 € σε μητέρα, 25.000 € σε αδελφούς και 15.000 € στη γιαγιά). **1414/659**

Κ.Τ.Ε.Λ.

Κ.Τ.Ε.Λ. Συνταξιοδότηση εργαζομένου σ΄ αυτό λόγω ανικανότητας προς εργασία. Δικαιούται να λάβει την αποζημίωση του ν. 2112/1920 σε ποσοστό 40%. Η αξίωση αυτή δεν υπόκειται στην παραγραφή (του εξαμήνου) του ν. 2112/1920. Περιστατικά. **141/499**
Σύμβαση εργασίας προσώπων ειδικών κατηγοριών (άρθρο 1 παρ. 1 περ. β Ν. 2643/98).

Τοποθέτηση του προσώπου σε εργασία από την Επιτροπή του άρθρου 9 του ιδίου νόμου. Άρνηση πρόσληψης του εργοδότη. Περιέρχεται σε υπερημερία. Τοποθέτηση αδελφής προστατευόμενου σε εργασία (ΚΤΕΛ). Ενστάσεις για την τοποθέτησή της. Το δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να ερευνήσει ούτε και παρεμπιπτόντως τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της πρόσληψης. Περιστατικά. **735/536**

Κτηματολόγιο

Κτηματολόγιο. Καταχωρούνται οι δικαιοπραξίες, δικαστικές αποφάσεις και διοικητικές πράξεις που επάγονται σύσταση, αλλοίωση ή κατάργηση του εγγραπτέου δικαιώματος καθώς και οι κατασχέσεις επί ακινήτων, οι αγωγές και ανακοπές του άρθρου 220 ΚΠολΔ. Κτήση κυριότητας από κληρονομιά μπορεί να καταχωρηθεί στο κτηματολόγιο και πριν γίνει η εγγραφή αποδοχής και η μεταγραφή της. Όμως ο δικαιούχος δεν μπορεί να επιχειρήσει εγκύρως καμία πράξη ασκήσεως του δικαιώματός του πριν από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 1193 επ.ΑΚ. Διόρθωση ανακριβούς πρώτης εγγραφής (άρθρο 7 παρ.3 ν. 2664/98). Πότε απαιτείται η άσκηση αγωγής από τον αποκτώντα κυριότητα με αιτία την κληρονομική διαδοχή. «Άγνωστος ιδιοκτήτης». Διόρθωση. Περιστατικά. **65/569**

Κτηματολογικός πίνακας

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών. Είναι μαχητό σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 2971/2001. Διαδικασία που πρέπει να τηρείται. Το τεκμήριο ωφελείας κρίνεται από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως εφετείο. Η αίτηση για διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα προς τον φορέα του έργου πρέπει να υποβάλλεται μέσα ανατρεπτική προθεσμία δύο μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή επιτροπή. Διαδικασία ενώπιον της επιτροπής και του εφετείου. Στοιχεία της αίτησης προς το εφετείο για να είναι ορισμένη. **1185/601**

Κτίσμα

Κτίσμα. Ευθύνη του κυρίου για ζημίες σε βάρος τρίτου από πτώση του. Προσεπίκληση. Προϋποθέσεις άσκησης. Εργολάβος. Πότε ευθύνεται. Περιστατικά. **216/43**

Κυριακή

Υπερωρίες. Έννοια. Πενθήμερη εργασία εβδομαδιαίως. Απασχόληση τις Κυριακές. Είναι παράνομη εργασία και δικαιούται ο εργαζόμενος να διεκδικήσει με την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού έστω και αν κατά τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδος εργάστηκε λιγότερες ώρες από το εβδομαδιαίο ωράριο. Λεπτομέρειες και περιστατικά. **72/142**
Κυριακή και Σάββατο. Απασχόληση του μισθωτού. Δεν αποτελεί υπερεργασία ή υπερωρία με προϋποθέσεις. Περιστατικά. **423/516**
Σύμβαση εργασίας. Πενθήμερη εβδομαδιαία απασχόληση. Αν ο εργαζόμενος απασχολείται και το Σάββατο δεν θεσπίζεται με νόμο υποχρέωση του εργοδότη να χορηγήσει αναπληρωματική ανάπαυση στον εργαζόμενο που απασχολήθηκε κατά την

ημέρα αυτή ούτε η απασχόληση κατά την 6η ημέρα εξομοιώνεται με την απασχόληση την Κυριακή ώστε να εφαρμοσθούν αναλογικά για το Σάββατο οι διατάξεις που ισχύουν για την Κυριακή. Περιστατικά. **958/548**

Κυριότητα

Κυριότητα. Προσβολή από κύριο γειτονικού ακινήτου με την οποία εξαφανίστηκε ή μειώνεται το νερό από πηγή που βρίσκεται στο ακίνητο. Πότε η αγωγή είναι νομικά αβάσιμη. **516/157**
Κυριότης. Απεριόριστο το δικαίωμα του κυρίου φύτευσης δένδρων. Έστω και αν από τα δένδρα αυτά επέρχεται σκίαση του γειτονικού ακινήτου. Για κλάδους και ρίζες που εισχωρούν στο γειτονικό ακίνητο χωρεί αρνητική αγωγή. **530/159**

Λ

Λατομεία

Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**

Μ

Μαθητεία

Σύμβαση γνήσιας μαθητείας και εξαρτημένης εργασίας μαθητευόμενου. Σύμβαση (γνήσια) μαθητείας. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για τα χρονικά όρια εργασίας, νόμιμες αποδοχές, καταγγελία της σύμβασης εργασίας, αποζημίωσης απόλυσης. Στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μαθητευομένου το προέχον στοιχείο είναι η έναντι μισθού παροχή παραγωγικής εργασίας από τον μαθητευόμενο με παράλληλη μαθήτευση αυτού στο επάγγελμα ή την τέχνη με την οποία απασχολείται. Στη σύμβαση αυτή έχουν εφαρμογή οι γενικές και ειδικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Διαδικασία εργατικών διαφορών. Ο περιορισμός του αριθμού των μαρτύρων (270 παρ. 2 εδ. γ΄ ΚΠολΔ) δεν ισχύει. **390/512**

Μαθητευόμενος

Σύμβαση γνήσιας μαθητείας και εξαρτημένης εργασίας μαθητευόμενου. Σύμβαση (γνήσια) μαθητείας. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για τα χρονικά όρια εργασίας, νόμιμες αποδοχές, καταγγελία της σύμβασης εργασίας, αποζημίωσης απόλυσης. Στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μαθητευομένου το προέχον στοιχείο είναι η έναντι μισθού παροχή παραγωγικής εργασίας από τον μαθητευόμενο με παράλληλη μαθήτευση αυτού στο επάγγελμα ή την τέχνη με την οποία απασχολείται. Στη σύμβαση αυτή έχουν εφαρμογή οι γενικές και ειδικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Διαδικασία εργατικών διαφορών. Ο περιορισμός του αριθμού των μαρτύρων (270 παρ. 2 εδ. γ΄ ΚΠολΔ) δεν ισχύει. Ενστάσεις εκκαλούντος – εναγομένου

που δεν προτάθηκαν πρωτόδικα. Πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της έφεσης ή στο δικόγραφο των προσθέτων λόγων (όταν επιτρέπεται) ο λόγος της βραδείας προβολής τους, αλλιώς προβάλλονται απαράδεκτα. **390/512**

Μέθη

Αυτοκινητικό ατύχημα. Επιβάτης αυτοκινήτου λόγω φιλοφροσύνης. Αν εγνώριζε ότι ο οδηγός του αυτοκινήτου δεν είχε άδεια οδήγησης, ότι ήταν σε κατάσταση μέθης και ότι είχε κλέψει το αυτοκίνητο τότε μπορεί να θεωρηθεί συνυπαίτιος του ατυχήματος (300 ΑΚ). **779/642**

Μερική απασχόληση

Σύμβαση εργασίας. Συμφωνία για μερική απασχόληση που συνάπτεται στην έναρξη της παροχής εργασίας είτε κατά τη διάρκεια αυτής γίνεται πάντοτε έγγραφα. Υποχρέωση να γνωστοποιηθεί η συμφωνία αυτή μέσα σε 15 ημέρες από την κατάρτιση της στην Επιθεώρηση Εργασίας, αλλιώς τεκμαίρεται ότι πρόκειται για σύμβαση με πλήρη εργασία. Το τεκμήριο όμως είναι μαχητό. Αν δεν τηρηθεί ο έγγραφος τύπος η σχετική συμφωνία (για μερική απασχόληση) είναι άκυρη, οπότε ο εργοδότης θεωρείται υπερήμερος και οφείλει ολόκληρο το μισθό. **1279/561**

Μεσεγγύηση δικαστική

Δικαστική μεσεγγύηση. Επιφέρει νομική δέσμευση του αντικειμένου εάν τίθεται υπό δικαστική μεσεγγύηση που συνίσταται στη απαγόρευση διαθέσεως του που αν πραγματωθεί είναι άκυρη έναντι του υπέρ ού η μεσεγγύηση. **1002/394**

Μεταβολή συνθηκών

Μίσθωση. Μεταβολή των συνθηκών και αγωγή για μείωση του μισθώματος και των ποσοστών της αναπροσαρμογής. Περιστατικά. **233/50**

Μετάθεση υπαλλήλου

Ηλεκτρονικός υπολογιστής. Χειριστής του. Έννοια και υποχρεώσεις του. Μονομερής μεταβολή των όρων της εργασίας. Δικαιώματα μισθωτού. Μετάθεση υπαλλήλου από την Πάτρα στο Αίγιο. Συνέπειες. Περιστατικά. **423/516**

Μεσοτοιχία

Γ.Ο.Κ. Περιορισμοί της κυριότητας του ακινήτου. Προβλέπονται από το γειτονικό δίκαιο(άρθρα 1003 έως 1032 ΑΚ) αλλά και από τους ειδικούς διοικητικούς νόμους όπως είναι ο εκάστοτε ισχύον Γ.Ο.Κ. Ανοίγματα στους μεσότοιχους ή του οικοδομήματος που εφάπτεται στο κοινό όριο με άλλη ιδιοκτησία. Κλείνεται με δικαστική απόφαση και όχι με πράξη της διοίκησης. Σχετική αγωγή για το κλείσιμο. Διαφέρει από την αρνητική

αγωγή και την περί νομής. Η αξίωση για το κλείσιμο των ανοιγμάτων δεν υπόκειται σε παραγραφή. Περιστατικά. **998/176**

Μηχανικοί

Μηχανικοί. Αμοιβή για μελέτες. Άσκηση της αγωγής από το ΤΕΕ. Πρόσθετη παρέμβαση του δικαιούχου μηχανικού. Είναι αναγκαστική ομοδικία. Άρα η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά του ΤΕΕ και του παρεμβαίνοντος μηχανικού, αλλιώς απορρίπτεται η έφεση. Περιστατικά. **70/259**
Μηχανικός πραγματογνώμονας (σε δίκη διανομής ακινήτου). Δεν προσδιορίζεται η αμοιβή του με βάση το π.δ. 696/74 αλλά από το δικαστήριο κατά δίκαιη κρίση ανάλογα με την απασχόληση του και τις ειδικές γνώσεις που απαιτήθηκαν (β.δ. 25/3/1836). **1010/395**
Διαιτησία. Η διαφορά πρέπει να αναφέρεται σε ιδιωτικού δικαίου διενέξεις. Τ.Ε.Ε. Ενεργεί για την είσπραξη αμοιβής μηχανικού που προέρχεται από σύνταξη μελέτης. Σε κάθε περίπτωση δικαιούχος της αμοιβής είναι ο μηχανικός που έχει την εξουσία ελεύθερης διάθεσης της αμοιβής του. Συνεπώς, χωρεί συμφωνία περί υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία μεταξύ μηχανικού και πελάτη χωρίς τη σύμπραξη του ΤΕΕ. Περιστατικά. **1263/418**
Μηχανικός. Αγωγή για διεκδίκηση αμοιβής για εκπόνηση μελέτης και επίβλεψης έργου. Άσκηση από αυτόν ή από το Τ.Ε.Ε. Αιτητικό της αγωγής πρέπει να είναι η καταβολή της αμοιβής στο Τ.Ε.Ε. Ανάγκη ανακοίνωσης της αγωγής από το Τ.Ε.Ε. στον μηχανικό (αν αυτό ενάγει) ή στο Τ.Ε.Ε. αν ενάγει ο μηχανικός. **377/511**
Ειδικό επίδομα που καταβάλλεται στους διπλωματούχους μηχανικούς ανωτέρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2430/1996. Σε ποιους δεν καταβάλλεται. **622/527**

Μίσθωση εμπορική

Μίσθωση εμπορική. Καταγγελία από το μισθωτή (άρθρο 43 π.δ. 34/95). Απαραίτητο έγγραφο της καταγγελίας. Το έγγραφο όμως είναι συστατικός τύπος για την καταγγελία της μίσθωσης και όχι για την επίδοση του εγγράφου που μπορεί να γίνει με κάθε αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες. **756/100**

Μίσθωση

Μίσθωση. Παρεμπόδιση για τη χρήση του μισθίου. Δικαιώματα μισθωτή. **217/286**
Μίσθωση. Μεταβολή των συνθηκών και αγωγή για μείωση του μισθώματος και των ποσοστών της αναπροσαρμογής. Περιστατικά. **233/50**
Μίσθωση. Διαφορά για φθορές του μισθίου. Τι πρέπει να περιέχει η αγωγή για να είναι ορισμένη. Περιστατικά. **731/98**
Μίσθωση. Μισθίο με ελαττώματα. Δικαιώματα του μισθωτή. Περιστατικά. **893/113**
Μίσθωση από εκμισθωτή που δεν έχει τέτοιο δικαίωμα. Ο κύριος ή νομέας του ακινήτου δεσμεύεται εφόσον ο μισθωτής τελούσε σε καλή πίστη κατά τη σύναψη της μίσθωσης και ο κύριος δεν διαμαρτυρήθηκε εγγράφως κατά του μισθωτή μέσα σε τρεις μήνες από τότε που έλαβε γνώση της μίσθωσης(άρθρο 14 παρ 1 και 2 του π.δ 34/1995) **873/465**

Μίσθωση έργου

Σύμβαση μίσθωσης έργου. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Διαφορές μεταξύ τους. Σύμβαση μεταξύ δημόσιας υπηρεσίας και καθαρίστριας ιδιωτικού δικαίου. Είναι σύμβαση έργου. **772/541**

Μονή

Ιόνια νησιά. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε ακίνητο. Προϋποθέσεις. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία για τα ακίνητα του Δημοσίου και τις Μονές. **108/146**

Ν

Ν.Α.Τ.

Πλειστηριασμός πλοίου. Προνόμια επί του πλειστηριάσματος. Κατατάσσονται κατά πρώτο λόγο κατά το άρθρο 205 ΚΙΝΔ προνομιακές απαιτήσεις, οι ενυπόθηκες απαιτήσεις επί του πλοίου και μετά την πλήρη ικανοποίηση των απαιτήσεων τους ακολουθεί η κατάταξη των κατά τα άρθρα 975 και 976 του ΚΠολΔ προνομιούχων απαιτήσεων κατά την έκταση που οι τελευταίες καλύπτονται από το άρθρο 205 ΚΙΝΔ. Οι απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας πλοιάρχου και πληρώματος καθώς και τα δικαιώματα του Ν.Α.Τ. κατατάσσονται στην δεύτερη κατηγορία. Η διαδικασία κατάταξης των απαιτήσεων και τα μεταξύ των δανειστών προνόμια κρίνονται κατά το δίκαιο του χρόνου συντάξεως του πίνακα κατάταξης. Πλοίο με ξένη σημαία. Εφαρμοστέο δίκαιο για τα προνόμια. Περιστατικά και τρόπος κατάταξης. **1140/408**

Ναυτική εργασία

Ναυτική εργασία. Έννοια. Συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας. Κυρώνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Ποίες εφαρμόζονται και για τους ξένους πλοιοκτήτες. **934/546**

Ναυτιλιακές εταιρείες

Νομικό πρόσωπο. Η ικανότητά του ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του (άρθρο 10 ΑΚ). Ως έδρα νοείται η πραγματική έδρα, δηλαδή ο τόπος στον οποίο ασκείται πράγματι η διοίκηση του νομικού προσώπου και όχι ο τυχόν διάφορος τόπος που κατονομάζεται απλώς ως έδρα στο καταστατικό του. Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 10 ΑΚ εισάγεται για τις ναυτιλιακές εταιρείες (άρθρο 1 του Ν. 791/78) καθώς και με το άρθρο 24 παρ. 3 εδ. 2 της Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας της 3.8.1951 μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι εταιρείες που η σύστασή τους έγινε δυνάμει του νόμου και των κανονισμών που ισχύουν μέσα στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρούνται εταιρείες του μέρους αυτού και θα αναγνωρίζεται η νομική τους υπόσταση μέσα στα εδάφη του άλλου

μέρους. Κήρυξη από Ελληνικό δικαστήριο εκτελεστής απόφασης που εκδόθηκε στις ΗΠΑ. Περιστατικά. **640/358**

Νεωκόροι

Εκκλησία. Προσωπικό της (νεωκόρος). Δεν αμείβονται με βάση της συλλογικές συμβάσεις αλλά με βάση τον υπ΄ αριθμό 2/1969 Κανονισμό της Εκκλησίας που εφαρμόζεται σε ψάλτες και νεωκόρους. **1293/604**

Νομή

Νομή. Αγωγή για διατάραξη της νομής. Στοιχεία της για να είναι ορισμένη. Προσβολή από συννομέα. Αγωγή εναντίον του συννομέα. Περιστατικά διατάραξης. **175/147**
Νομή. Αναγνωριστική αγωγή περί νομής. Λεπτομέρειες. **810/463**

Νομικό πρόσωπο

Νομικό πρόσωπο. Η ικανότητά του ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του (άρθρο 10 ΑΚ). Ως έδρα νοείται η πραγματική έδρα, δηλαδή ο τόπος στον οποίο ασκείται πράγματι η διοίκηση του νομικού προσώπου και όχι ο τυχόν διάφορος τόπος που κατονομάζεται απλώς ως έδρα στο καταστατικό του. Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 10 ΑΚ εισάγεται για τις ναυτιλιακές εταιρείες (άρθρο 1 του Ν. 791/78) καθώς και με το άρθρο 24 παρ. 3 εδ. 2 της Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας της 3.8.1951 μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι εταιρείες που η σύστασή τους έγινε δυνάμει του νόμου και των κανονισμών που ισχύουν μέσα στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρούνται εταιρείες του μέρους αυτού και θα αναγνωρίζεται η νομική τους υπόσταση μέσα στα εδάφη του άλλου μέρους. Κήρυξη από Ελληνικό δικαστήριο εκτελεστής απόφασης που εκδόθηκε στις ΗΠΑ. Περιστατικά. **640/358**
ΔΕΗ. Ευθύνη νομικών προσώπων για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που το αντιπροσωπεύουν(71 ΑΚ).ΔΕΗ. Διακοπή ρεύματος και εξ αυτής ζημία-σε επιχειρηματία. Αποζημίωση. Υπολογισμός της ζημίας σε περίπτωση θανάτωσης ζώων εξ αιτίας της διακοπής του ρεύματος. Περιστατικά **922/21**
Νομικό πρόσωπο. Ανώνυμη εταιρεία. Ευθύνη και του εκπροσωπούντος οργάνου μαζί με την εταιρεία (71 ΑΚ). Ακάλυπτη επιταγή. Ευθύνεται και το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την επιταγή. Η ευθύνη αυτού που εκδίδει επιταγή δεν επηρεάζεται από την υποκείμενη σχέση. Αρκεί μόνο η προϋπόθεση της έλλειψης διαθεσίμων κεφαλαίων είτε κατά το χρόνο της έκδοσης είτε κατά το χρόνο πληρωμής και της μη πληρωμής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφάνισης. Περιστατικά. **738/460**

Νόμιμη μοίρα

Νόμιμη μοίρα. Αναπροσαρμογή παροχών προς τον μεριδούχο σε παλαιότερο χρόνο. Αναπροσαρμογή της αξίας της παροχής. Είναι αόριστος ισχυρισμός αν δεν περιέχει οριστικά στοιχεία(αύξηση τιμών, τιμή χρυσής λίρας κ.λ.π.) **946/241**
Καταπίστευμα. Απαγόρευση διάθεσης με διάταξη τελευταίας βούλησης. Σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι.(1927 ΑΚ).

Περιστατικά για καταπίστευμα, νόμιμη μοίρα και συνεισφορά. **1015/245**

Νομιμοποίηση διαδίκων

Νομιμοποίηση διαδίκων. Αρκεί ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι αυτός και ο εναγόμενος είναι τα υποκείμενα της επίδικης ουσιαστικής έννομης σχέσης, ανεξάρτητα αν είναι ή όχι βάσιμος ουσιαστικά ο ισχυρισμός αυτός. Περιστατικά Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης. Μετατροπή σε ανώνυμη. Δεν ιδρύεται νέο νομικό πρόσωπο αλλά μεταβάλλεται ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας. **508/340**

Νόμισμα

Μίσθωση. Μίσθιο με ελαττώματα. Δικαιώματα του μισθωτή. Συμψηφισμός. Στοιχεία του. Ανταπαίτησε σε ξένο νόμισμα και απαίτηση σε εγχώριο μπορούν να συμψηφιστούν αν δεν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο. Ο συμψηφισμός επέρχεται “δια” της προτάσεως του και “από” την πρόταση τους. Περιστατικά. **893/113**

Νοσήλια

Νοσήλια για τη θεραπεία. Τι περιλαμβάνουν. Περιλαμβάνουν και έξοδα συγγενών που παραμένουν πλησίον του σε άλλη πόλη (έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακινήσεων). Περιστατικά. **310/55**

Ξ

Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις

Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Υπάλληλοι τους. Υποχρεώσεις του εποχιακού υπαλλήλου με την επαναπρόσληψη του στη νέα περίοδο. Πότε χωρεί απόλυση. Καταγγελία. Λεπτομέρειες. Περιστατικά. **974/549**

Ο

Ο.Ε.Κ.

Ανακοπή κατά αναγκαστικής εκτέλεσης. Ποιο το αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκασή της. Οργανισμός εργατικής κατοικίας (ΟΕΚ). Δάνεια προς τους δικαιούχους. Ακυρότητα κάθε δικαιοπραξίας ή προσύμφωνο διάθεσης του ακινήτου. Πότε υπάρχει. Για την κατάσχεση ακινήτου που αποκτήθηκε με δάνειο του ΟΕΚ απαιτείται πλήρης εξόφληση του δανείου και πάροδος δεκαετίας από την λήψη του δανείου. Περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης μετά την μεταγραφή της και την κοινοποίηση επιταγής για την παραλαβή του ακινήτου που πλειστηριάσθηκε, εφόσον όμως είχε ο οφειλέτης την δυνατότητα για την διάθεση του αντικειμένου. Ανακοπή κατά της εκτέλεσης σε ακίνητο που η διάθεσή του είναι απαγορευμένη πρέπει να ασκηθεί έως την έναρξη της τελευταίας πράξεως της εκτελέσεως δηλαδή μέχρι τη σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού. Αν όμως επιφέρει απαγόρευση διαθέσεως τότε ο πλειστηριασμός δεν επιφέρει την μεταβίβαση του

πλειστηριασθέντος. Περιστατικά. **99/262**

Οικιακοί βοηθοί

Οικιακή βοηθός. Σύμβαση με τον αποβιώσαντα εργοδότη ότι θα "της άφηνε" ένα διαμέρισμα. Η σύμβαση με αντικείμενο τη διάθεση ορισμένων υφισταμένων αντικειμένων δεν είναι άκυρη γιατί η ακυρότητα του άρθρου 368 εδ. α' ΑΚ αφορά ολόκληρη την κληρονομιά ή ποσοστό αυτής. Αγωγή για ειθισμένους μισθούς. Απορρίπτεται αν δεν υπήρχε σύμβαση εργασίας αλλά ελεύθερη συμβίωση. Περιστατικά. **921/118**
Οικιακοί βοηθοί. Δικαιώματα και υποχρεώσεις. Μηνιαίες αποδοχές από 1-1-2000 μέχρι 30-6-2000. Δικαιώματα του εργαζομένου και αποδοχές με βάση την ε.γ.σ.σ.ε. Υπολογισμός μηνιαίων αποδοχών. **615/525**

Οικογένεια

Οικογένεια. Θανάτωση μέλους και αγωγή για ψυχική οδύνη. Τέτοια μέλη είναι ο (η) σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες (γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, οι αδελφοί και οι αγχιστείς πρώτου βαθμού). Δεν περιλαμβάνονται οι αγχιστείς πέραν του πρώτου βαθμού (σύζυγοι αδελφών) και τα παιδιά των αδελφών καθώς και τα αδέλφια των γονέων και οι θείοι. Το ποσό που επιδικάζεται απόκειται στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής. Δύναται το δικαστήριο να οδηγηθεί στον αποκλεισμό είτε όλων των ανωτέρω προσώπων είτε κάποιων είτε κάποιου από αυτά. Στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για ψυχική οδύνη και επιδικαζόμενα χρηματικά ποσά 65.000 € (για την μάνα) και 40.000 € (για κάθε αδελφή). **173/39**
Γονείς. Θανάτωση γονέων. Στέρηση του δικαιώματος διατροφής στα τέκνα. Απαραίτητα στοιχεία της σχετικής αγωγής. Σύζυγος. Θανάτωσή του σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δικαιώματα του συζύγου που επιζεί. Επιδίκαση αποζημίωσης για πρόσληψη οικιακής βοηθού προς εξυπηρέτηση του σχιζοφρενούς συζύγου. Προσδιορισμός ποσού αποζημίωσης για κάθε έτος (από το 2004-2009). Προσαύξηση της μηνιαίας αποζημίωσης κατά 15 ΕΥΡΩ για κάθε έτος. Πρόωρη άσκηση αγωγής για μεταγενέστερο χρόνο. Οικογένεια. Μέλη της για δικαίωμα είσπραξης αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. Περιλαμβάνονται ο σύζυγος, τέκνα, αδελφοί. Ποσά επιδικαζόμενα. Περιστατικά. **705/94**
Ψυχική οδύνη για θανάτωση προσώπου. Στην οικογένεια που τα μέλη της μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση για ψυχική οδύνη δεν περιλαμβάνονται οι πρώτοι εξάδελφοι, οι σύζυγοι των αδελφών, οι θείοι, οι ανεψιοί και κατά μείζονα λόγο τα τέκνα των ανεψιών του θύματος, ανεξάρτητα αν υπάρχουν και άλλοι εγγύτεροι συγγενείς. **136/624**

Οικογενειακό επίδομα

Επίδομα γάμου και τέκνων (οικογενειακό επίδομα). Δίδεται και στους δύο συζύγους. Σύζυγος που εργάζεται στην Υπηρεσία Αποκαταστάσεως Σεισμοπλήκτων με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου και σύζυγος που εργάζεται στην Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ). Δικαιούνται αμφότεροι να λαμβάνουν το επίδομα. Οικογένεια με τέσσερα τέκνα. Τρόπος υπολογισμού του επιδόματος. Παραγραφή δικαιώματος προς λήψη. Περιστατικά. **183/188**

Οικοδομή

α) Δικαίωμα επέκτασης της οικοδομής προς τα άνω. Αποτελεί εκμεταλλεύσιμο αγαθό και ανήκει στον κύριο του ακινήτου και δεν κατάσχεται αυτοτελώς αλλά συγκατάσχεται με ορισμένη οριζόντια ιδιοκτησία. Το αντίθετο ισχύει αν είναι αυτοτελές δικαίωμα που προβλέπεται από την πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας οπότε παραμένει υπόλοιπο. β) Πολυκατοικία με τρεις ορόφους των οποίων τα ποσοστά συνολικώς εξαντλούν το ποσοστό συγκυριότητας επί του όλου οικοπέδου χωρίς να παραμένουν υπόλοιπα ποσοστά για την δημιουργία άλλης οριζόντιας ιδιοκτησίας ούτε με την μορφή της στήλης αέρος. Μη αναφορά στο συμβόλαιο της οριζόντιας ιδιοκτησίας συμφωνίας για επέκταση καθ'ύψος της οικοδομής επί του κοινού οικοπέδου. Δεν υφίσταται αυτοτελές, αυθύπαρκτο πράγμα δεκτικό κυριότητας. Σε ποιόν ανήκει. **60/664**

Οικοδομικές άδειες

Παραλιακοί οικισμοί. Έννοια. Οικοδομικές άδειες. Αναστολή εκδοσής τους. Περίπτωση όπου για την έγκριση πολεοδομικής μελέτης και συνακόλουθα για τη λήψη απόφασης περί αναστολής της έκδοσης οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά από υπουργική απόφαση ή ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας (εδώ Ιονίων Νήσων) και όχι ο νομάρχης ή ο βοηθός νομάρχη. **765/715**

Οικόπεδο

Οικόπεδο και γήπεδο. Έννοια των όρων αυτών. Η απαγόρευση κάθε δικαιοπραξίας που οδηγεί στην κατά νόμο απαγορευμένη δημιουργία μη αρτίων πολεοδομικώς οικοπέδων, αφορά μόνο ακάλυπτους χώρους, δηλαδή τμήματα οικοπέδου επί των οποίων δεν υφίστανται κτίρια και όχι οικόπεδα επί των οποίων έχει κτισθεί οικοδομή και ασχέτως αν το οικόπεδο επί του οποίου η οικοδομή είναι εξ ολοκλήρου κατειλημμένο από την οικοδομή ή το πλείστον αυτού είναι ακάλυπτο και αποτελεί την λοιπή εν γένει περιοχή της οικοδομής (άρθρο 6 παρ. 1 ν. 651/1977). Περιστατικά. **501/714**

Ο.Μ.Ε.Δ. (Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας)

Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας. (Ο.Μ.Ε.Δ.) (ν.1876/1990). Διαιτησία σε εργατικές διαφορές. Η σχετική απόφαση του διαιτητή ελέγχεται από το δικαστήριο μόνο για την νομιμότητα και όχι ουσιαστικά. **19/487**

Ομοδικία

Ομοδικία αναγκαστική (δίκη διανομής). Έφεση. Πρέπει να στρέφεται και εναντίον όλων των ομοδίκων. **4/250**

Μηχανικοί. Αμοιβή για μελέτες. Άσκηση της αγωγής από το ΤΕΕ. Πρόσθετη παρέμβαση του δικαιούχου μηχανικού. Είναι αναγκαστική ομοδικία. Άρα η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά του ΤΕΕ και του παρεμβαίνοντος μηχανικού, αλλιώς απορρίπτεται η έφεση. Περιστατικά. **70/259**

Διανομή. Σχετική αγωγή και δίκη. Ομοδικία αναγκαστική υπάρχει και στη δίκη αυτή. Ο

εναγόμενος που ασκεί έφεση οφείλει με ποινή απαραδέκτου να την απευθύνει και κατά του αναγκαίου ομοδίκου του (συνεναγόμενου). Άρα δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή το άρθρο 76 του ΚΠολΔ. Περιστατικά. **348/327**
Ομοδικία. Αν η απόφαση είναι οριστική για ορισμένους ομοδίκους, δικαιούνται αυτοί να ασκήσουν έφεση. **1328/425**

Οριζόντια ιδιοκτησία

Οριζόντια ιδιοκτησία υπό κατασκευή. Κατασκευαστής που είναι συγχρόνως και πωλητής. Η σχετική σύμβαση είναι μικτή και εφαρμόζονται οι διατάξεις για την πώληση (για τη μεταβίβαση των ποσοστών και της οριζόντιας ιδιοκτησίας) και μισθώσεως έργου για την κατασκευή (χρόνος αποπεράτωσης της ανοικοδόμησης κλπ.). Ελαττώματα του έργου μετά την πώληση. Ουσιώδη και επουσιώδη. Δικαιώματα αγοραστή. Επιλογή ενός μέτρου. Δεν μπορεί να παραιτηθεί και να ζητήσει τη λήψη άλλου μέτρου. Έγκριση του αγοραστή. Συνέπειες. Κανονική εξέταση. Έννοια. Πταίσμα που επέφερε τη ζημία. Ταυτίζεται κατά το πραγματικό αυτού περιεχόμενο με την παραβίαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας και δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας, Π.χ. σε περίπτωση υπαιτίων ελλείψεων του έργου από αμέλεια του κατασκευαστή δεν μπορεί να γίνει λόγος περί συρροής αξιώσεων αποζημίωσης από σύμβαση (690 ΑΚ) όσον και από αδικοπραξία (914 ΑΚ). Περιορισμός ποσού της αγωγής. Έννοια και συνέπειες. Περιστατικά. **451/66**
Διανομή ακινήτου. Αυτούσια διανομή με σύσταση οριζοντίων ιδιοκτησιών. Πρέπει να υποβάλλεται σχετικό αίτημα έστω και με τις προτάσεις. **1203/178**

Ο.Τ.Α.

Διαταγή πληρωμής. Μπορεί να εκδοθεί για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ποία έγγραφα έπρεπε να επισυνάπτονται στην αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ώστε αυτή να γίνει δεκτή. Διαταγή πληρωμής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ. Δεκτή. Αμφισβήτηση της υποχρέωσης προς αποζημίωση γιατί κατά τη σύνταξη της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης παραβιάστηκε ο νόμος. Νόμιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός αυτός και έχει τη δικαιοδοσία το δικαστήριο να ερευνήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης αυτής. Σε απαλλοτρίωση για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων υπόχρεοι προς καταβολή της αποζημίωσης είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι δήμοι. Λεπτομέρειες για την υποχρέωση αυτή. Τόκοι της αποζημίωσης για αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε οφείλονται. Περιστατικά. Αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλεως. Ποιος δικαιούται να προτείνει την ανάκληση. Περιστατικά. **752/373**
Πράξη εφαρμογής. Δένδρα, φυτείες, μανδρότοιχοι, συρματοπλέγματα και λοιπές εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες σε ιδιοκτησίες που μεταβάλλουν ιδιοκτήτη με την πράξη εφαρμογής, αποζημιώνονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Ο καθορισμός της αποζημίωσης γίνεται από την Επιτροπή του π.δ. 5/1986. Σε περίπτωση διαφωνίας αποφαίνεται το αρμόδιο καθύλην δικαστήριο. Χρόνος κρίσιμος ο χρόνος συνεδρίασης της Επιτροπής. **419/581**

Όχληση

Πώληση. Υποχρεώσεις πωλητή και αγοραστή. Πίστωση του τιμήματος. Δεν υπάρχει τοκοδοσία. Αρχίζει, όμως χωρίς όχληση από τη λήξη της προθεσμίας που μπορεί να προκύπτει είτε από ορισμένη ημέρα που καθορίζεται στη συμφωνία είτε έμμεσα από άλλα γεγονότα που προσδιορίζουν τη λήξη, όπως π. χ. από την παρέλευση ενός μηνός από την παράδοση του εμπορεύματος. **213/42**

Π
Πακιστανοί

Αλλοδαπός. Ικανότητα δικαστικής παράστασης (63-65 ΚΠολΔ). Κρίνεται κατ΄ αρχήν από το δίκαιο της ιθαγένειας του φυσικού προσώπου ή της έδρας του νομικού προσώπου. Αν το αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν έχει ικανότητα σύμφωνα με το δίκαιο ιθαγένειας του θεωρείται ικανό να παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια εφόσον έχει τέτοια ικανότητα κατά το ημεδαπό δίκαιο. Αν έχει τέτοια ικανότητα το φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατά το δίκαιο της ιθαγένειας του, νόμιμα παρίσταται στα ελληνικά δικαστήρια έστω και αν κατά το ελληνικό δίκαιο δεν έχει τέτοια ικανότητα. Αυτεπάγγελτη εξέταση της ικανότητας παράστασης ανηλίκου. Η ικανότητα δικαστικής παράστασης του κρίνεται κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής. Περιστατικά με ανήλικο. Πακιστανοί. Αναβολή έκδοσης απόφασης για να προσκομισθεί έγγραφο από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου για το δίκαιο της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Πακιστάν που διέπει την ικανότητα δικαστικής παράστασης και την εκπροσώπηση τους στα δικαστήρια. **1148/411**

Πανελλήνια Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Πρακτόρων

Συλλογικές συμβάσεις κλαδικές. Έννοια. Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Συλλόγων Ελλάδος. Ένωση Ασφαλιστικών εταιρειών. Κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας που συνάπτονται μεταξύ τους. Οι κλαδικές συλλογικές συμβάσεις δεσμεύουν μόνο τους εργαζόμενους και του εργοδότες τους και μέλη των συμβαλλομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων. Επέκταση της δέσμευσής τους (άρθρο 12 παρ. 2 ν. 1876/1990). Πανελλήνια Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Πρακτόρων. Δεσμεύονται τα μέλη της από τις διατάξεις των συλλογικών συμβάσεων των υπαλλήλων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Περιστατικά. Αποχή εργαζόμενου από την εργασία του. Συνέπειες. Περιστατικά. **714/533**

Παραίτηση (από δικαίωμα ή δικόγραφο)

Δικόγραφο αγωγής. Παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής και εκ νέου έγερσή της. Ο εναγόμενος δικαιούται να μην απαντήσει μέχρι να του καταβληθεί η δαπάνη του που προσδιορίζεται από το Δικαστήριο παρεμπιπτόντως χωρίς να απαιτείται προηγούμενη εκκαθάριση. Η δαπάνη περιλαμβάνει και την αμοιβή του δικηγόρου για σύνταξη προτάσεων. Αναβάλλεται η συζήτηση της αγωγής μέχρι την καταβολή της δικαστικής δαπάνης που καθορίζεται από το Δικαστήριο. Περιστατικά. **307/308**

Παραγραφή

Παραγραφή. Προβολή το πρώτον ενώπιον του Εφετείου. Απορρίπτεται. **474/336**
Αθέμιτος ανταγωνισμός. Στοιχεία για την ύπαρξη του. Παραγραφή των αξιώσεων από αθέμιτο ανταγωνισμό έξι μηνών. Παραγραφή εν επιδικία. Παράπονο του ενάγοντος ότι χωρίς υπαιτιότητα του ο προσδιορισμός της δικασίμου της αγωγής έγινε μετά την παρέλευση εξαμήνου από φόρτο εργασίας και συνεπώς δεν υπέκυψε στην παραγραφή η αγωγή του. Δεν ευσταθεί γιατί μπορούσε ο καλών να ζητήσει την προτίμηση της συζήτησης με σχετική αίτηση. **1313/421**
Αδικοπραξία. (Αυτοκινητικό ατύχημα). Πενταετής παραγραφή. Αγωγή αποζημίωσης για ορισμένο χρόνο. Τελεσιδικία της απόφασης. Παραγραφή τότε εικοσαετής (268 εδ. α ΑΚ). Η εικοσαετία περιλαμβάνει και την απαίτηση για την οποία δεν είχε εγερθεί αγωγή, υπό τον όρο ότι δεν είχε παραγραφεί η αξίωση για τον υπόλοιπο χρόνο κατά το χρόνο της τελεσιδικίας της πρώτης απόφασης. Αν έχει παραγραφεί, τότε δεν αναβιώνει η αξίωση που έχει παραγραφεί. Περιστατικά. **510/78**
Πώληση. Η παραγραφή του άρθρου 543 ΑΚ αναφέρεται σε πραγματικά ελαττώματα του πωληθέντος ή έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας και όχι η αγωγή που εγείρει ένας από τους συμβαλλόμενους στην πώληση και ζητεί αποζημίωση λόγω μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της σύμβασης όπως είναι η αγωγή ένεκα νομικών ελαττωμάτων που υπάγεται σε εικοσαετή παραγραφή. Παραγραφή. Η εικοσαετής παραγραφή διακόπτεται με την ανακοίνωση της δίκης με προσεπίκληση, με άσκηση έφεσης κατά της πρωτόδικης απόφασης, με την επίδοση της τελεσίδικης απόφασης, με την έκδοση απόφασης, καθώς και με άλλες διαδικαστικές πράξεις. Περιστατικά. **797/103**
Αναπηρία ή παραμόρφωση από αδικοπραξία τρίτου (931 ΑΚ). Στοιχεία της σχετικής αγωγής. Παραγραφή διετής από αυτοκινητικό ατύχημα. Αν η ζημιά από αυτό εμφανίζεται μετά τη διετία, τότε η παραγραφή αρχίζει από τη στιγμή που αντικειμενικά καθίσταται δυνατή η πρόβλεψή της νέας δυσμενούς κατάστασης του παθόντος. Περιστατικά. **834/104**
Αναπηρία ή παραμόρφωση (931 ΑΚ). Επιδικάζεται εύλογο χρηματικό ποσό παράλληλα με τη χρηματική ικανοποίηση του άρθρου 932ΑΚ. Παραγραφή. Διακοπή με την έγερση της αγωγής. Απόρριψη για τυπικούς λόγους(αοριστία) και έγερση νέας της αγωγής. Έννοια. Περιστατικά. **926/120**
Γειτονικά ακίνητα. Ανοχές από καπνό, αιθάλη κ.λ.π.(1003 ΑΚ). Ο κύριος που θίγεται έχει την αρνητική αγωγή και αν υπάρχει και ζημία την αγωγή του άρθρου 914ΑΚ. Παραγραφή αξιώσεως από αδικοπραξία. Τρέχει για όλες τις ζημίες, παρούσες και μέλλουσες εκτός από τις απρόβλεπτες για τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον είναι γνωστά όλα τα στοιχεία της αδικοπραξίας. Αν, λείπει κάποιο τότε ισχύει η εικοσαετής παραγραφή. Αιθάλη από λατομείο. Ζημία στους πέριξ αγρούς και τα ζώα. Υπολογισμός της ζημίας. **945/169**
Επίδομα γάμου και τέκνων (οικογενειακό επίδομα). Δίδεται και στους δύο συζύγους. Σύζυγος που εργάζεται στην Υπηρεσία Αποκαταστάσεως Σεισμοπλήκτων με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου και σύζυγος που εργάζεται στην Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ). Δικαιούνται αμφότεροι οι σύζυγοι να λαμβάνουν το επίδομα. Οικογένεια με τέσσερα τέκνα. Τρόπος υπολογισμού του επιδόματος. Παραγραφή δικαιώματος προς λήψη. Περιστατικά. **183/188**
Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Προθεσμία του Ν. 2971/2001 (άρθρα 33 παρ. 2-5) για την καταβολή πλήρους αποζημίωσης για ακίνητα που απαλλοτριώνονται εάν ανατρέπεται(το μαχητό) τεκμήριο. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται για τις απαλλοτριώσεις που δεν έχουν

συζητηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (19-1-2002). Παραγραφή για την διεκδίκηση της αποζημίωσης. Περιστατικά. **743/593**
Παραγραφή της αξίωσης για την είσπραξη της αποζημίωσης που καθορίσθηκε προσωρινά ή οριστικά. Το δικαίωμα για δικαστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης υπόκειται στην εικοσαετή παραγραφή. **1130/597**
Αυτοκινητικό ατύχημα. ΙΚΑ. Έχει απευθείας αξίωση κατά του προς αποζημίωση υποχρέου, ο δε παθών δε νομιμοποιείται να ζητήσει από τον τελευταίο και τα κονδύλια που κατέβαλε το ΙΚΑ. Παραγραφή της αξίωσης του ΙΚΑ διετής. Δεν έχει έννομη συνέπεια αν ο παθών άσκησε δική του αγωγή για την απαίτηση του ΙΚΑ κατά του υπαιτίου ούτε επιφέρει διακοπή της διετούς παραγραφής ούτε έχει εφαρμογή το άρθρο 263 ΑΚ. Περιστατικά. **1264/652**
Σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου. Διετής παραγραφή της αξίωσης κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Αν όμως η ασφαλιστική εταιρία κατέθεσε βεβαίωση ασφαλίσεως του ζημιογόνου αυτοκινήτου στην αστυνομική αρχή, τότε κατά πλάσμα του νόμου αποτελεί η βεβαίωση αυτή πρόταση απευθυνόμενη αορίστως προς τους δικαιούχους αποζημιώσεως τρίτους σε περίπτωση πραγματώσεως ασφαλιστικού κινδύνου και ο ασφαλιστής ευθύνεται μέχρι του ασφαλιστικού ποσού. Έτσι με την αποδοχή της πρότασης αυτής που μπορεί να γίνει και με την έγερση της αγωγής από τον ενδιαφερόμενο κατά της ασφαλιστικής εταιρίας, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής οπότε υπάρχει πενταετής παραγραφή (937 ΑΚ). **1291/655**
Πολυκατοικία. Δαπάνες. Παραγραφή σε μια πενταετία.(250 ΑΚ) **949/685**

Παραγραφή εν επιδικία

Αθέμιτος ανταγωνισμός. Στοιχεία για την ύπαρξη του. Παραγραφή των αξιώσεων από αθέμιτο ανταγωνισμό έξι μηνών. Παραγραφή εν επιδικία. Παράπονο του ενάγοντος ότι χωρίς υπαιτιότητα του ο προσδιορισμός της δικασίμου της αγωγής έγινε μετά την παρέλευση εξαμήνου από φόρτο εργασίας και συνεπώς δεν υπέκυψε στην παραγραφή η αγωγή του. Δεν ευσταθεί γιατί μπορούσε ο καλών να ζητήσει την προτίμηση της συζήτησης με σχετική αίτηση. **1313/421**

Παραλιακοί οικισμοί

Παραλιακοί οικισμοί. Έννοια. Οικοδομικές άδειες. Αναστολή εκδοσής τους. Περίπτωση όπου για την έγκριση πολεοδομικής μελέτης και συνακόλουθα για τη λήψη απόφασης περί αναστολής της έκδοσης οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά από υπουργική απόφαση ή ο γενικός γραμματέας της περιφέρειας (εδώ Ιονίων Νήσων) και όχι ο νομάρχης ή ο βοηθός νομάρχη. **765/715**

Παρέμβαση

Προσεπίκληση. Δικαιούται να ασκήσει ο εναγόμενος για την καταβολή αποζημίωσης προσεπίκληση εναντίον εκείνου κατά του οποίου σε περίπτωση ήττας του, δικαιούται να στραφεί και να ζητήσει αποζημίωση για το ποσό που ενδεχομένως θα υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα και συγχρόνως να ενώσει μαζί με την προσεπίκληση και αγωγή αποζημίωσης. Προσεπικληθείς. Αν ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση έστω και επικουρικώς υπέρ του προσεπικαλέσαντος, τότε καθίσταται διάδικος και η έφεση του ενάγοντος στην κυρία

δίκη πρέπει να στρέφεται και εναντίον του. Αν δεν ασκήσει παρέμβαση αλλά απλά αρνηθεί την υποχρέωση προς αποζημίωση, τότε δεν καθίσταται διάδικος και η έφεση του αρχικού ενάγοντος και κατ΄ αυτού (προσεπικληθέντος) είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται. Το αντίθετο ισχύει για τον παρεμπιπτόντως ενάγοντα κατά του παρεμπιπτόντως εναγομένου. **703/364**
Δίκη διανομής. Προσεπίκληση των ενυπόθηκων δανειστών, των ενεχυρούχων κλπ(491 ΚΠολΔ). Πρόσθετα εξασφαλιστικά μέτρα υπέρ όλων αυτών. Ο αριθμός των προσεπικαλούμενων είναι καθορισμένος και αποκλείεται η προσεπίκληση άλλων προσώπων. Οι προσεπικληθέντες μπορούν να ασκήσουν κύρια παρέμβαση. Ενυπόθηκος δανειστής για ένα μέρος της απαίτησης του και εγχειρόγραφος με το υπόλοιπο. Το δικαστήριο της διανομής δεν διατάσσει την καταβολή της εγχειρόγραφης ανακοπής. Περιστατικά. **956/173**
Κύρια παρέμβαση. Το αίτημά της δεν μπορεί να είναι διάφορο ή ευρύτερο από το αίτημα της κύριας δίκης. Αν είναι ευρύτερο μπορεί να συνεκδικασθεί με την αρχική αγωγή ως αυτοτελής αγωγή εφόσον έχει τα στοιχεία τέτοιας αγωγής και ασκηθεί ως την πρώτη συζήτηση της κύριας αγωγής. Περιστατικά. **31/616**

Πεζός

Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Συνυπαίτιος πεζός μεγάλης ηλικίας (84 ετών) που διέρχεται κάθετα την οδό με κίνηση (Ακτή Δυμαίων των Πατρών) σε σημείο που δεν υπήρχε διάβαση. Συνυπαίτιος ο πεζός σε ποσοστό 70% για τον τραυματισμό του. **327/625**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Συνυπαιτιότητα πεζού σε ποσοστό 30%. Περιστατικά. **768/642**

Πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία

Υπερωρίες. Έννοια. Πενθήμερη εργασία εβδομαδιαίως. Απασχόληση τις Κυριακές. Είναι παράνομη εργασία και δικαιούται ο εργαζόμενος να διεκδικήσει με την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού έστω και αν κατά τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδος εργάστηκε λιγότερες ώρες από το εβδομαδιαίο ωράριο. Λεπτομέρειες και περιστατικά. **72/496**
Σύμβαση εργασίας. Πενθήμερη εβδομαδιαία απασχόληση. Αν ο εργαζόμενος απασχολείται και το Σάββατο δεν θεσπίζεται με νόμο υποχρέωση του εργοδότη να χορηγήσει αναπληρωματική ανάπαυση στον εργαζόμενο που απασχολήθηκε κατά την ημέρα αυτή ούτε η απασχόληση κατά την 6η ημέρα εξομοιώνεται με την απασχόληση την Κυριακή ώστε να εφαρμοσθούν αναλογικά για το Σάββατο οι διατάξεις που ισχύουν για την Κυριακή. Περιστατικά. **958/548**

Περιβάλλον

Περιβάλλον. Προστασία σε αρχαιολογικούς χώρους(άρθρο 24 του Συντάγματος). Περιορισμός στην εκμετάλλευση. Δεν δικαιούται ο ιδιοκτήτης να διεκδικήσει αποζημίωση σύμφωνα με τον Κώδικα αναγκαστικών απαλλοτριώσεων (ν.2882/2001) από το Εφετείο. Πότε και πως δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση. Περιστατικά. **1322/606**

Πίνακας κατάταξης

Καθυστέρηση σύνταξης του πίνακα κατάταξης μετά από τρίμηνο, επί 38 ημέρες. Ο οφειλέτης οφείλει τόκους μέχρι την σύνταξη του πίνακα κατάταξης, άρα δημιουργείται σε βάρος του ζημία και μπορεί να ζητήσει αποζημίωση ο οφειλέτης από τον συμβολαιογράφο. Γεγονότα που αποκλείουν την αποζημίωση. **23/250**

Πλειστηριασμός. Πίνακας Κατάταξης. Έξοδα της εκτέλεσης. Προαφαιρούνται. Πολλοί οι ανακόπτοντες δανειστές. Δεν βρίσκονται σε αναγκαστική ομοδικία. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στρέφεται και κατά του υπερθεματιστή και όχι κατά του Συμβολαιογράφου. Περιστατικά **176/275**

Δικόγραφο. Εννοια. Ελληνικό Δημόσιο. Μόνο η κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών επιφέρει νόμιμες συνέπειες. Πίνακας κατάταξης. Εννοια και προθεσμίες. Προθεσμία ανακοπής κατά του πίνακα 12 ημερών και για το δημόσιο 30 ημερών είτε η εκτέλεση επισπεύδεται κατά τον ΚΠολΔ είτε κατά τον ΚΕΔΕ. Πρόσκληση του άρθρου 979 ΚΠολΔ (του σ/φου προς τον οφειλέτη, επισπεύδοντα και αναγγελθέντες δανειστές). Αρκεί η κοινοποίηση στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και δεν απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών γιατί η πρόσκληση του Σ/φου δεν είναι δικόγραφο. **722/366**

Πίνακας κατάταξης. Δεν απαιτείται έκδοση αντιγράφων και κοινοποίηση του πίνακα κατάταξης προς τους δανειστές. Άρα δεν δικαιούται να ζητήσει ο του πλειστηριασμού υπάλληλος σχετική αμοιβή για τη δαπάνη έκδοσης αντιγράφων του πίνακα αφού αυτή η δαπάνη δεν είναι έξοδα εκτελέσεως. Ανακοπή κατά του πίνακα που αναφέρεται σε αιτιάσεις για τα έξοδα που προαφαιρέθηκαν με τον προσβαλλόμενο πίνακα. Η ανακοπή κατά του πίνακα είναι απαράδεκτη στρεφόμενη κατά του συμβολαιογράφου. Πλειστηριασμός δύο ακινήτων. Τρόπος υπολογισμού εξόδων κατατάξεως. Περιστατικά. **723/368**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Ποια δαπάνη αφαιρείται από το πλειστηρίασμα ως έξοδα του πλειστηριασμού. Η ανακοπή κατά του πίνακα υποχρεωτικά στρέφεται και κατά του υπαλλήλου του πλειστηριασμού για έξοδα που αυτός αφαίρεσε για δική του αμοιβή που δεν οφείλονται σε πταίσμα του επισπεύδοντος. Γενικό προνόμιο από σύμβαση εργασίας. Δεν ισχύει εφόσον το ποσό προέκυψε πέραν της διετίας πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Περιστατικά. Υπολογισμός του τρόπου κατάταξης για απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας. **775/379**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Απαιτήσεις που έχουν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κήρυξης πτώχευσης. Ποιες απαιτήσεις περιλαμβάνονται. Περιλαμβάνονται και παρεπόμενες απαιτήσεις από τόκους μέχρι την εξόφληση των απαιτήσεων. Τα ίδια ισχύουν και στην πτώχευση. Οι τόκοι απαιτήσεων που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας πρέπει να υπολογίζονται μέχρι την εξόφληση της κύριας απαίτησης ή τουλάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. **879/384**

Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα εκτελέσεως που προαφαιρούνται. Ποία είναι. Περιστατικά. **1052/398**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα που προαφαιρούνται στον πίνακα κατάταξης. Μεταξύ αυτών είναι και οι αμοιβές του δικαστικού επιμελητή που αφορούν την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων που έγιναν για αναστολή του πλειστηριασμού με συμφωνία μεταξύ επισπεύδοντα και οφειλέτη. Έξοδα του δικηγόρου για σύνταξη επιταγής και εντολής προς εκτέλεση. Ποσά που προαφαιρούνται. Συμβολαιογράφος. Πότε και ποια ποσά προαφαιρούνται για αμοιβή του ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Περιστατικά και

λεπτομέρειες σχετικής ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. **1332/426**
Πίνακας κατάταξης. Ο προσδιορισμός των εξόδων πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη πράξη του συμβολαιογράφου. Πίνακες εξόδων που συντάχθηκαν από τον επισπεύδοντα και τον δικαστικό επιμελητή. Πρέπει να κατατίθενται με ιδιαίτερη πράξη του σ/φου και τελικά στον πίνακα κατατάξεως πρέπει να αναφέρεται παράθεση των εξόδων και αιτιολογία για τα επί μέρους κονδύλια. Αλλιώς ο πίνακας κατατάξεως δεν έχει συνταχθεί νόμιμα και μεταρρυθμίζεται από το δικαστήριο. **1386/431**

Πλάνη

Διαθήκη. Ακυρώσιμη λόγω πλάνης (1783 ΑΚ). Η πλάνη στη διαθήκη είναι ουσιώδης όταν αναφέρεται στην ταυτότητα του προσώπου ή αντικείμενο της κληρονομίας. Έννοια της πλάνης αυτής. Παραγωγικά αίτια της βούλησης. Κατ΄ αντίθεση με τις δικαιοπραξίες εν ζωή, η πλάνη στα παραγωγικά αίτια είναι δυνατόν να καταλήξει σε ακύρωση της διαθήκης. Περιστατικά. **744/237**
Αποκλήρωση. Έννοια και περιεχόμενο. Διαθήκη. Λόγος ακύρωσης της λόγω πλάνης του διαθέτη περί τα παραγωγικά αίτια της βούλησης του. Περιστατικά. **1011/242**

Πλαστογραφία – Πλαστότητα

Πλαστογραφία. Αν αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, προτείνεται σε οποιαδήποτε στάση της δίκης. Αν δεν δημιουργούνται σοβαρές υπόνοιες ενοχής κατά ορισμένου προσώπου το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να αναβάλει τη διαδικασία και να διατάξει αποδείξεις. Περιστατικά. Ανακοπή κατά της εκτέλεσης (934 παρ. 1 ΚΠολΔ). Λεπτομέρειες για το εκπρόθεσμο. Περιστατικά. **270/294**
Πλαστότητα εγγράφου. Το άρθρο 463 Κ.Πολ.Δ. δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της πλαστότητας του άρθρου 464 Κ.Πολ.Δ. Μετά την κατάργηση της προδικαστικής απόφασης εφόσον κριθεί παραδεκτή η ένσταση της πλαστότητας το δικαστήριο την εξετάζει στην ουσία της με βάση τα προσκομιζόμενα από τους διαδίκους αποδεικτικά μέσα. **790/383**
Πλαστότητα εγγράφου. Πλαστότητα επιταγής. Προτείνεται κατά οποιουδήποτε κομιστή. Προτείνεται μόνο από εκείνον του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή και πρέπει να αποδείξει τον ισχυρισμό του. Αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο άτομο, μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή ή με τις προτάσεις ή και προφορικά όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική. Όποιος προβάλλει ισχυρισμούς για πλαστότητα εγγράφου είναι υποχρεωμένος ταυτόχρονα να προσκομίσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλαστότητα και να αναφέρει ονομαστικά τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, αλλιώς οι ισχυρισμοί είναι απαράδεκτοι. (463 ΚΠολΔ). Αυτή η υποχρέωση έχει εφαρμογή μόνο όταν ο ισχυρισμός πλαστότητας προβάλλεται κατ΄ ένσταση ή με παρεμπίπτουσα αγωγή όχι δε όταν η πλαστότητα του εγγράφου προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή αλλά και με ανακοπή. **1480/485**

Πλειστηριασμός

Ανακοπή κατά αναγκαστικής εκτέλεσης. Ποιο το αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκασή

της. Ανακοπή κατά της εκτέλεσης σε ακίνητο που η διάθεσή του είναι απαγορευμένη πρέπει να ασκηθεί έως την έναρξη της τελευταίας πράξεως της εκτελέσεως δηλαδή μέχρι τη σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού. Αν όμως επιφέρει απαγόρευση διαθέσεως τότε ο πλειστηριασμός δεν επιφέρει την μεταβίβαση του πλειστηριασθέντος. Περιστατικά. **99/262**

Πλειστηριασμός. Απαιτήσεις από επιδικασθείσα διατροφή (του οφειλέτη, της συζύγου και τέκνων) αν προέκυψαν τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού κατατάσσονται στη δεύτερη θέση μετά την αφαίρεση των εξόδων. Η απαίτηση πρέπει να προέρχεται μόνο από έξοδα διατροφής και όχι άλλες δαπάνες (π.χ. φωτισμού κλπ.). Περιστατικά. **154/272**

Πλειστηριασμός. Πίνακας Κατάταξης. Έξοδα της εκτέλεσης. Προαφαιρούνται. Πολλοί οι ανακόπτοντες δανειστές. Δεν βρίσκονται σε αναγκαστική ομοδικία. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στρέφεται και κατά του υπερθεματιστή και όχι κατά του Συμβολαιογράφου. Περιστατικά **176/275**

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτέλεσης. Προαφαιρούνται και μετά επακολουθεί η διανομή. Ανακοπή κατά του πίνακα (άρθρο 979 ΚΠολΔ). Παθητική νομιμοποίηση της ανακοπής. Απαράδεκτη κατά του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου υπέρ των οποίων αναγνωρίζεται με τον πίνακα ποσό εξόδων. Νόμιμη η παθητική νομιμοποίηση μόνον κατά του επισπεύδοντος δανειστή. Έξοδα επιδικασθέντα από διαταγή πληρωμής που εκτελέστηκε και έξοδα κοινοποίησης αντιγράφων του πίνακα κατάταξης, δεν περιλαμβάνονται στα προαφαιρούμενα έξοδα εκτέλεσης. Έξοδα κοινοποίησης επιταγής προς έναρξη της εκτέλεσης αφαιρούνται. **283/299**

Πίνακας κατάταξης. Δεν απαιτείται έκδοση αντιγράφων και κοινοποίηση του πίνακα κατάταξης προς τους δανειστές. Άρα δεν δικαιούται να ζητήσει ο του πλειστηριασμού υπάλληλος σχετική αμοιβή για τη δαπάνη έκδοσης αντιγράφων του πίνακα αφού αυτή η δαπάνη δεν είναι έξοδα εκτελέσεως. Ανακοπή κατά του πίνακα που αναφέρεται σε αιτιάσεις για τα έξοδα που προαφαιρέθηκαν με τον προσβαλλόμενο πίνακα. Η ανακοπή κατά του πίνακα είναι απαράδεκτη στρεφόμενη κατά του συμβολαιογράφου. Πλειστηριασμός δύο ακινήτων. Τρόπος υπολογισμού εξόδων κατατάξεως. Περιστατικά. **723/368**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Ποια δαπάνη αφαιρείται από το πλειστηρίασμα ως έξοδα του πλειστηριασμού. Η ανακοπή κατά του πίνακα υποχρεωτικά στρέφεται και κατά του υπαλλήλου του πλειστηριασμού για έξοδα που αυτός αφαίρεσε για δική του αμοιβή που δεν οφείλονται σε πταίσμα του επισπεύδοντος. Γενικό προνόμιο από σύμβαση εργασίας. Δεν ισχύει εφόσον το ποσό προέκυψε πέραν της διετίας πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Περιστατικά. Υπολογισμός του τρόπου κατάταξης για απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας. **775/379**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Απαιτήσεις που έχουν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κήρυξης πτώχευσης. Ποιες απαιτήσεις περιλαμβάνονται. Περιλαμβάνονται και παρεπόμενες απαιτήσεις από τόκους μέχρι την εξόφληση των απαιτήσεων. Τα ίδια ισχύουν και στην πτώχευση. Οι τόκοι απαιτήσεων που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας πρέπει να υπολογίζονται μέχρι την εξόφληση της κύριας απαίτησης ή τουλάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. **879/384**

Πλειστηριασμός πλοίου. Προνόμια επί του πλειστηριάσματος. Κατατάσσονται κατά πρώτο λόγο κατά το άρθρο 205 ΚΙΝΔ προνομιακές απαιτήσεις, οι ενυπόθηκες απαιτήσεις

επί του πλοίου και μετά την πλήρη ικανοποίηση των απαιτήσεων τους ακολουθεί η κατάταξη των κατά τα άρθρα 975 και 976 του ΚΠολΔ προνομιούχων απαιτήσεων κατά την έκταση που οι τελευταίες καλύπτονται από το άρθρο 205 ΚΙΝΔ. Οι απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας πλοιάρχου και πληρώματος καθώς και τα δικαιώματα του Ν.Α.Τ. κατατάσσονται στην δεύτερη κατηγορία. Η διαδικασία κατάταξης των απαιτήσεων και τα μεταξύ των δανειστών προνόμια κρίνονται κατά το δίκαιο του χρόνου συντάξεως του πίνακα κατάταξης. Πλοίο με ξένη σημαία. Εφαρμοστέο δίκαιο για τα προνόμια. Περιστατικά και τρόπος κατάταξης. **1140/408**

Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτελέσεως. Ποια είναι αναλυτικά. Αμοιβή δικαστικού επιμελητή. Περιλαμβάνονται στα έξοδα που προαφαιρεί ο υπάλληλος του πλειστηριασμού από το πλειστηρίασμα. Δεν νομιμοποιείται συνεπώς να στραφεί ο δικαστικός επιμελητής κατά του οφειλέτη ή να αναγγελθεί για να καταταγεί με τον πίνακα κατάταξης και τυχόν ανακοπή κατά του πίνακα δεν στρέφεται εναντίον του. Η αμοιβή του δικηγόρου για την σύνταξη της επιταγής περιλαμβάνεται στα έξοδα εκτελέσεως. **1166/412**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα που προαφαιρούνται στον πίνακα κατάταξης. Μεταξύ αυτών είναι και οι αμοιβές του δικαστικού επιμελητή που αφορούν την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων που έγιναν για αναστολή του πλειστηριασμού με συμφωνία μεταξύ επισπεύδοντα και οφειλέτη. Έξοδα του δικηγόρου για σύνταξη επιταγής και εντολής προς εκτέλεση. Ποσά που προαφαιρούνται. Συμβολαιογράφος. Πότε και ποια ποσά προαφαιρούνται για αμοιβή του ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Περιστατικά και λεπτομέρειες σχετικής ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. **1332/426**

Προσημείωση. Πλειστηριασμός. Κατάταξη της απαίτησης «τυχαίως» Προϋποθέσεις. Επικουρική κατάταξη για την περίπτωση που δεν οριστικοποιήθηκε η απαίτηση του προσημειούχου. Περιστατικά. **383/152**

Πλοιοκτήτης

Ναυτική εργασία. Έννοια. Συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας. Κυρώνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Ποίες εφαρμόζονται και για τους ξένους πλοιοκτήτες. **934/546**

Πολυκατοικία

Διανομή ακινήτου. Ασύμφορη ή αδύναμη η διανομή. Κριτήρια του δικαστηρίου για να καταλήξει στην άποψη αυτή και να διατάξει τον πλειστηριασμό του κοινού. Η σχετική απόφαση διορίζει συμβολαιογράφο ενώπιον του οποίου θα διενεργηθεί ο πλειστηριασμός. Σκέψεις για τον (εκούσιο) πλειστηριασμό. Αγωγή διανομής διαμερίσματος πολυκατοικίας. Περιστατικά. **966/393**

Σύμβαση έργου. Ανάθεση κατασκευής πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής. Καθυστέρηση περάτωσης του έργου. Δικαίωμα υπαναχώρησης του οικοπεδούχου. Δικαιώματα οικοπεδούχου αν πριν την υπαναχώρηση είχαν μεταβιβάσει προς τρίτους με υπόδειξη του εργολάβου ποσοστά οικοπέδου. Περιστατικά. **1275/137**

Αναγκαστική εκτέλεση. Πάροδος των προθεσμιών του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Δεν χωρεί κανένα ένδικο μέσο για την ακύρωση της εκτέλεσης (π.χ. αναγνωριστική αγωγή) εκτός αν το ελάττωμα καθιστά την πράξη ανυπόστατη. Πολυκατοικία. Δικαίωμα του υψούν με κρατηθέντα ποσοστά οικοπέδου για την ανοικοδόμηση. Χωρεί αυτοτελής κατάσχεση.

Αν δεν υπάρχει συμφωνία για το δικαίωμα του υψούν, τότε αυτό το δικαίωμα είναι αγαθό εκμεταλλεύσιμο που ανήκει στον κύριο του ακινήτου του οποίου η κατάσχεση περιλαμβάνει και το δικαίωμα του υψούν. Περιστατικά. **35/661**

Πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Συμφωνία άκυρη τρίτου με τον εργολάβο για αγορά διαμερίσματος. Μετά την εγκατάσταση του αγοραστή στο αγορασθέν διαμέρισμα και αφού παρήλθε μία τριετία μέχρι την έγερση αγωγής εκ μέρους του οικοπεδούχου για διεκδίκηση του διαμερίσματος η έγερση της αγωγής για το διαμέρισμα είναι καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος. **53/663**

α) Δικαίωμα επέκτασης της οικοδομής προς τα άνω. Αποτελεί εκμεταλλεύσιμο αγαθό και ανήκει στον κύριο του ακινήτου και δεν κατάσχεται αυτοτελώς αλλά συγκατάσχεται με ορισμένη οριζόντια ιδιοκτησία. Το αντίθετο ισχύει αν είναι αυτοτελές δικαίωμα που προβλέπεται από την πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας οπότε παραμένει υπόλοιπο. β) Πολυκατοικία με τρεις ορόφους των οποίων τα ποσοστά συνολικώς εξαντλούν το ποσοστό συγκυριότητας επί του όλου οικοπέδου χωρίς να παραμένουν υπόλοιπα ποσοστά για την δημιουργία άλλης οριζόντιας ιδιοκτησίας ούτε με την μορφή της στήλης αέρος. Μη αναφορά στο συμβόλαιο της οριζόντιας ιδιοκτησίας συμφωνίας για επέκταση καθ'ύψος της οικοδομής επί του κοινού οικοπέδου. Δεν υφίσταται αυτοτελές, αυθύπαρκτο πράγμα δεκτικό κυριότητας. Σε ποιόν ανήκει. **60/664**

Πολυκατοικία. Έλλειψη θέρμανσης στον πέμπτο όροφό της λόγω κακής κατασκευής της εγκαταστάσεως της κεντρικής θέρμανσης. Δικαιολογημένα ο ιδιοκτήτης διαμερίσματος του ορόφου αυτού αρνείται την καταβολή της δαπάνης της κεντρικής θέρμανσης αφού στο διαμέρισμά του δεν είχε θέρμανση. Καταδίκη του διαχειριστή να προβεί σε ορισμένες εργασίες για να υπάρχει θέρμανση και στον 5ο όροφο του διαδίκου. **62/667**

Πολυκατοικία. Διαχειριστής. Εκπροσωπεί την ένωση προσώπων και διορίζεται είτε με παμψηφία είτε με τον τρόπο που προβλέπεται από τον κανονισμό. Η ομάδα αυτή των συνιδιοκτητών δεν έχει νομική προσωπικότητα. Αν αλλάξει ο διαχειριστής τότε η ένωση εκπροσωπείται από το νέο διαχειριστή χωρίς διακοπή της δίκης. Αν η έφεση ασκηθεί κατά του παλαιού διαχειριστή, η έφεση δεν είναι απαράδεκτη επειδή διορίστηκε νέος διαχειριστής αφού διάδικος είναι η ομάδα των συνιδιοκτητών. Στοιχεία της αγωγής του διαχειριστή για να είναι και ορισμένη. Οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων βαρύνονται με τις δαπάνες συντηρήσεως, επισκευής, αντικατάστασης και λειτουργίας των κοινών μερών του ακινήτου στα οποία υπάρχει αναγκαστική συνιδιοκτησία. Περιστατικά. **172/669**

Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη. Είναι νόμιμο είτε με τη συστατική πράξη της οροφοκτησίας είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες το κοινόκτητο μέρος κατά το νόμο να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής ιδιοκτησίας. Αν δεν υπάρχει τέτοια συμφωνία τότε εφαρμόζεται ο νόμος. Αυλή. Ισχύουν και γι΄ αυτή τα ανωτέρω. Μπορεί δηλαδή να ανήκει σε έναν ή πολλούς συνιδιοκτήτες με δικαίωμα μεταβίβασης της σε άλλο συνιδιοκτήτη. Δεδικασμένο. Μεταβολή του νομικού καθεστώτος. Συνέπειες. Κατάχρηση δικαιώματος. Περιστατικά. **204/674**

Πολυκατοικία. Δαπάνες για κοινόχρηστα μέρη. Πότε αναζητούνται. Δαπάνες για νέα κατασκευή καθώς και για αποκατάσταση φθορών από το πλημμελή κατασκευή δεν ζητούνται νόμιμα από τον συνιδιοκτήτη. **936/684**

Πολυκατοικία. Συνιδιοκτήτες. Αποτελούν ένωση προσώπων(107 ΑΚ). Η ένωση αυτή παρίστανται στο δικαστήριο (αν και δεν αποτελούν σωματείο) δια του προσώπου στο οποίο έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεων(64 παρ. 3 ΚΠολΔ).Με το

κανονισμό της οροφοκτησίας οι σχέσεις(δικαιώματα και υποχρεώσεις) μεταξύ των συνιδιοκτητών οι οποίες εκλέγουν διαχειριστή με σχετική απόφαση που προσβάλλεται μέσα στην αποσβεστική προθεσμία των έξι μηνών(101ΑΚ) με αγωγή και όχι ένσταση ή παρεπιμπτόντως. Ο διαχειριστής πρέπει να αποδεικνύει το νόμιμο διορισμό του. Βάρη συνιδιοκτητών. Αν δεν υπάρχει συμφωνία ρύθμισης τότε κατανέμονται μεταξύ τους ανάλογα με την αξία του ορόφου ή διαμερίσματος και μάλιστα κατά τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας τους. Περιστατικά. Απαλλαγή από δαπάνες. Παραγραφή σε μια πενταετία.(250 ΑΚ) **949/685**

Πολυκατοικία. Δαπάνες επισκευής προσόψεως. Κανονισμός με πίνακες για δαπάνες που δεν προβλέπουν τρόπο (ποσοστό) κατανομής των δαπανών επισκευής των κοινόχρηστων μερών της οικοδομής και ειδικότερα των εξωτερικών τοιχωμάτων και των προσόψεων του κτιρίου. Βαρύνονται και οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων με το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου. Τρόπος καθορισμού. Περιστατικά. **1106/689**

Πολυκατοικία. Βιβλία διεκδικήσεων. Αγωγή. Οι διενέξεις μεταξύ των συνιδιοκτητών που απορρέουν από τη σχέση της οροφοκτησίας υπάγονται (άρθρο 17 παρ. 2 ΚΠολΔ) στην υλική αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και δικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 648επ. του ΚΠολΔ. Όχι όμως διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών που σχετίζονται με τα όρια της νομής ή της κυριότητας ή άλλων εμπράγματων δικαιωμάτων που πηγάζουν από τη σχέση της οροφοκτησίας, Αγωγή συνιδιοκτητών εναντίον άλλου συνιδιοκτήτη για την αμφισβητούμενη συγκυριότητα σε πράγματα που απορρέουν από τη συγκυριότητα (ακάλυπτοι χώροι).Εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. Περιστατικά. **1165/690**

Πολυκατοικία. Κοινόκτητα και κοινόχρηστα είναι όσα αναφέρονται ενδεικτικώς στο ν. 3741/1929 αλλά και όσα χαρακτηρίσθηκαν τέτοια από τον Κανονισμό που δεσμεύει τους συνιδιοκτήτες αλλά και τους διαδόχους της. Με τον Κανονισμό έγκυρα τίθενται περιορισμοί και απαγορεύσεις των αποκλειστικών κυριοτήτων πέραν των περιλαμβανομένων στα άρθρα 3 παρ. 1 και 5 ν. 3741/1929, οι οποίοι δεν καταργούνται, ούτε από αχρησία, ούτε από κατ΄ επανάληψη παραβίαση τους έστω και αν ούτε παραβλάπτεται η χρήση άλλων ιδιοκτητών ούτε μειώνεται η ασφάλεια των ιδιοκτητών ή του οικοδομήματος ούτε μεταβάλλεται ο συνήθης προορισμός. Κατάχρηση δικαιώματος. Πότε εφαρμόζεται στην παράβαση του κανονισμού. Τοποθέτηση καμινάδας σε εξωτερικό τοίχο της πολυκατοικίας και εγκατάσταση λέβητα και δεξαμενή καυσίμων στον εξώστη του διαμερίσματος. Απαγορεύεται. Περιστατικά. **1269/693**

Πολυκατοικία. Κανονισμός. Απαγόρευση στους συνιδιοκτήτες διενέργειας μεταβολών ή ορισμένη χρήση. Αυτές οι απαγορεύσεις ισχύουν και όταν δεν παραβλάπτεται η χρήση, ούτε θίγονται τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών. Κάθε συνιδιοκτήτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, χωρίς να ευσταθεί ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος έστω και αν παρήλθαν πολλά έτη από τη βλαπτική ενέργεια. Εκλογή διαχειριστή. Η προσβολή της σχετικής απόφασης πρέπει να γίνει μέσα εξαμηνιαία προθεσμία (101 ΑΚ). Κατασκευή θύρας προς τον ακάλυπτο χώρο από τον ιδιοκτήτη καταστήματος του ισογείου. Απαγορεύεται έστω και αν η Πολεοδομία Πατρών έκρινε τις κατασκευές σύννομες και όχι αυθαίρετες. Περιστατικά. **1321/695**

Πολυμελές Πρωτοδικείο

Εικονικότητα πώλησης ενώ πρόκειται για δωρεά. Η αγωγή ακύρωσης της πώλησης υπάγεται στο Πολυμελές Πρωτοδικείο όπου και παραπέμπεται από το Εφετείο. **488/78** Αρνητική αγωγή. Εκδικάζεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο. Χωρεί και κατά του συγκυρίου. **256/149**

Πραγματογνώμονας

Πραγματογνώμονες. Την αμοιβή τους θα την εισπράξουν από τον διάδικο που τους προσκάλεσε σε ορκωμοσία και διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης, έστω και αν κατέληξε σε λανθασμένο συμπέρασμα. Μηχανικός πραγματογνώμονας (σε δίκη διανομής ακινήτου). Δεν προσδιορίζεται η αμοιβή του με βάση το π.δ. 696/74 αλλά από το δικαστήριο κατά δίκαιη κρίση ανάλογα με την απασχόληση του και τις ειδικές γνώσεις που απαιτήθηκαν (β.δ. 25/3/1836). **1010/395**

Πραγματογνωμοσύνη

Πραγματογνωμοσύνη. Αμοιβή του πραγματογνώμονα. Συνυπολογίζεται κατά τον καθορισμό της δικαστικής δαπάνης. **1373/431**

Πρακτικά δίκης

Πρακτικά δίκης. Τα σφάλματα τους διορθώνονται από το δικαστήριο εκείνο του οποίου τη συνεδρίαση αφορούν και όχι με λόγο έφεσης. **1354/430**

Πράξη αναλογισμού

Διαταγή πληρωμής. Μπορεί να εκδοθεί για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Ποία έγγραφα έπρεπε να επισυνάπτονται στην αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ώστε αυτή να γίνει δεκτή. Διαταγή πληρωμής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ν.π.δ.δ. και ΟΤΑ. Δεκτή. Αμφισβήτηση της υποχρέωσης προς αποζημίωση γιατί κατά τη σύνταξη της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης παραβιάστηκε ο νόμος. Νόμιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός αυτός και έχει τη δικαιοδοσία το δικαστήριο να ερευνήσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα της πράξης αυτής. Σε απαλλοτρίωση για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων υπόχρεοι προς καταβολή της αποζημίωσης είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι δήμοι. Λεπτομέρειες για την υποχρέωση αυτή. Τόκοι της αποζημίωσης για αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε οφείλονται. Περιστατικά. Αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλεως. Ποιος δικαιούται να προτείνει την ανάκληση. Περιστατικά. **752/373**

Πράξη εφαρμογής

Πράξη εφαρμογής της πολεοδομικής νομοθεσίας. Με την μεταγραφή της αποκτάται πρωτότυπη κυριότητα επί των αναφερομένων σ΄ αυτήν ιδιοκτησιών. Περιστατικά. **317/310**
Πράξη εφαρμογής. Δένδρα, φυτείες, μανδρότοιχοι, συρματοπλέγματα και λοιπές εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες σε ιδιοκτησίες που μεταβάλλουν

ιδιοκτήτη με την πράξη εφαρμογής, αποζημιώνονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Ο καθορισμός της αποζημίωσης γίνεται από την Επιτροπή του π.δ. 5/1986. Σε περίπτωση διαφωνίας αποφαίνεται το αρμόδιο καθύλην δικαστήριο. Χρόνος κρίσιμος ο χρόνος συνεδρίασης της Επιτροπής. **419/581**

Σχέδιο πόλεως. Πολεοδομική μελέτη. Διαδικασία κύρωσης της. Με τη μεταγραφή της επέρχονται όλες οι αναφερόμενες στην πράξη εφαρμογής μεταβολές στις ιδιοκτησίες εκτός από αυτές για τις οποίες οφείλεται αποζημίωση. Η μεταβολή των ακινήτων που επέρχεται με την πράξη εφαρμογής συνεπάγεται την άμεση απόσβεση κάθε εμπράγματου δικαιώματος τρίτου που υφίσταται στα μεταβαλλόμενα ακίνητα, ενώ η πράξη εφαρμογής μετά την κύρωση της γίνεται οριστική και αμετάκλητη. Συνεπώς δεν είναι δυνατή είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος ενδιαφερομένου η επάνοδος της διοικήσεως επί του θέματος, οι πράξεις δε αυτές δεν υπόκεινται σε ανάκληση ή ανασύνταξη ούτε για λόγους νομιμότητας. Περιστατικά. **1441/611**

Προνόμιο

Γενικό προνόμιο από σύμβαση εργασίας. Δεν ισχύει εφόσον το ποσό προέκυψε πέραν της διετίας πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Περιστατικά. Υπολογισμός του τρόπου κατάταξης για απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας. **775/379**

Προσεπίκληση δίκης

Προσεπίκληση του υπόχρεου προς αποζημίωση και αγωγή αποζημίωσης. Αν δεν ασκήσει παρέμβαση πρόσθετη υπέρ του προσεπικαλούντος και αρνηθεί απλώς την υποχρέωση προς αποζημίωση, δεν καθίσταται διάδικος και επομένως δεν απευθύνεται η έφεση και κατ΄ αυτού. Περιστατικά. **317/310**

Προσεπίκληση. Δικαιούται να ασκήσει ο εναγόμενος για την καταβολή αποζημίωσης προσεπίκληση εναντίον εκείνου κατά του οποίου σε περίπτωση ήττας του, δικαιούται να στραφεί και να ζητήσει αποζημίωση για το ποσό που ενδεχομένως θα υποχρεωθεί να καταβάλει στον ενάγοντα και συγχρόνως να ενώσει μαζί με την προσεπίκληση και αγωγή αποζημίωσης. Προσεπικληθείς. Αν ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση έστω και επικουρικώς υπέρ του προσεπικαλέσαντος, τότε καθίσταται διάδικος και η έφεση του ενάγοντος στην κυρία δίκη πρέπει να στρέφεται και εναντίον του. Αν δεν ασκήσει παρέμβαση αλλά απλά αρνηθεί την υποχρέωση προς αποζημίωση, τότε δεν καθίσταται διάδικος και η έφεση του αρχικού ενάγοντος και κατ΄ αυτού (προσεπικληθέντος) είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται. Το αντίθετο ισχύει για τον παρεμπιπτόντως ενάγοντα κατά του παρεμπιπτόντως εναγομένου. **703/364**

Ευθύνη του κυρίου για ζημίες σε βάρος τρίτου από πτώση του. Προσεπίκληση. Προϋποθέσεις άσκησης. Εργολάβος. Πότε ευθύνεται. Περιστατικά. **216/43**

Δίκη διανομής. Προσεπίκληση των ενυπόθηκων δανειστών, των ενεχυρούχων κλπ(491 ΚΠολΔ). Πρόσθετα εξασφαλιστικά μέτρα υπέρ όλων αυτών. Ο αριθμός των προσεπικαλούμενων είναι καθορισμένος και αποκλείεται η προσεπίκληση άλλων προσώπων. Οι προσεπικληθέντες μπορούν να ασκήσουν κύρια παρέμβαση. Ενυπόθηκος δανειστής για ένα μέρος της απαίτησης του και εγχειρόγραφος με το υπόλοιπο. Το δικαστήριο της διανομής δεν διατάσσει την καταβολή της εγχειρόγραφης

ανακοπής. Περιστατικά. **956/173**

Προσημείωση

Προσημείωση. Διαταγή πληρωμής. Επίδοση πρώτη στη 4/6/98. Επίδοση δεύτερη την 1/10/98. Χωρεί άσκηση ανακοπής. Δημιουργία δεδικασμένου. Η προσημείωση όμως έπρεπε να μετατραπεί σε υποθήκη μέσα σε 90 ημέρες από την τελεσιδικία- αλλιώς χάνεται το εμπράγματο δικαίωμα. Περιστατικά. **1076/400**
Προσημείωση. Πλειστηριασμός. Κατάταξη της απαίτησης «τυχαίως» Προϋποθέσεις. Επικουρική κατάταξη για την περίπτωση που δεν οριστικοποιήθηκε η απαίτηση του προσημειούχου. Περιστατικά. **383/152**
Πτώχευση. Μετά την δημοσίευση της αποφάσεως που κηρύσσεται ο έμπορος ή η εμπορική εταιρεία σε πτώχευση, οι δανειστές δεν μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να συνεχίσουν εκκρεμή δίκη, αλλά οφείλουν προκειμένου να μετάσχουν στην διανομή της πτωχευτικής περιουσίας, να υποβάλουν τις απαιτήσεις τους στην διαδικασία της επαληθεύσεως των πιστώσεων εκτός αν υπάρχει εμπράγματη ασφάλεια (ενέχυρο ή υποθήκη). Αυτό ισχύει και στην περίπτωση εγγραφής προσημειώσεως πριν την ύποπτη περίοδο μέσα στην οποία μπορούν να μετατρέψουν την προσημείωση σε υποθήκη. Περιστατικά. **14/436**

Πρόστηση

Πρόστηση. Ευθύνη προστήσαντος. Αμοιβαία κεφάλαια. Διάθεση μεριδίων από αντιπρόσωπο. Ευθύνη της εταιρίας διαχειρίσεως αν ο αντιπρόσωπος δεν απέδωσε το αντίτιμο της συμμετοχής στον θεματοφύλακα ή στην εταιρία διαχείρισης. Περιστατικά. **457/72**
Πρόστηση. Ο εργολάβος είναι προστηθείς αν ο κύριος του έργου διεφύλαξε για τον ευατό του τη διεύθυνση και την επιβλεψη του έργου. Προστηθείς –Χρησημοποίηση από αυτόν τρίτου προσώπου για την εκτέλεση του έργου με τη βούληση του προστήσαντος. Τότε αυτός (ο προστήσας) ευθύνεται για τις δικαιοπραξίες τρίτου. Δημόσια έργα. Ισχύουν και σ΄ αυτά τα πιο πάνω δηλαδή ισχύει και σ' αυτά το άρθρο 922ΑΚ. ΔΕΥΑΠ. Είναι προστήσασα γιατί έχει αναλάβει την επίβλεψη του έργου με τους μηχανικούς της που εκπόνησαν την μελέτη. Άρθρο 34 του π.δ. 609/1985 αφορά τις εσωτερικές σχέσεις μεταξύ κύριου του έργου και του αναδόχου και δεν απαλλάσσεται ο εργοδότης έναντι του τρίτου. Άρθρο 54 π.δ. 609/85. Αφορά και τις εσωτερικές σχέσεις ενάγοντος- αναδόχου και ο τελευταίος ευθύνεται έναντι τρίτων για ζημίες μετά την παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε μηνών. Περιστατικά **892/110**

Προσύμφωνο

Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**

Προσφυγή

Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Ν. 1814/88). Διαδικασία. Ασκηση προσφυγής και όχι έφεσης. Περιστατικά. **628/356**

Πρόσωπα ειδικών κατηγοριών

Σύμβαση εργασίας προσώπων ειδικών κατηγοριών (άρθρο 1 παρ. 1 περ. β Ν. 2643/98). Τοποθέτηση του προσώπου σε εργασία από την Επιτροπή του άρθρου 9 του ιδίου νόμου. Άρνηση πρόσληψης του εργοδότη. Περιέρχεται σε υπερημερία. Τοποθέτηση αδελφής προστατευόμενου σε εργασία (ΚΤΕΛ). Ενστάσεις για την τοποθέτησή της. Το δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να ερευνήσει ούτε και παρεμπιπτόντως τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της πρόσληψης. Περιστατικά. **735/536**

Προσωπική κράτηση

Προσωπική κράτηση για συμβατικές υποχρεώσεις. Απαλλάσσεται ο οφειλέτης μόνο όταν η μη εξόφληση των συμβατικών υποχρεώσεων οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία προς εκπλήρωση. Την αδυναμία θα την επικαλεστεί και την αποδείξει ο οφειλέτης – εναγόμενος. Περιστατικά. **531/342**

Προσωπική κράτηση από αδικοπραξία ούτε καταργήθηκε ούτε περιορίστηκε από το άρθρο 11 του Συμφώνου για τα ατομικά δικαιώματα. Δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται στην αγωγή ότι στερείται περιουσιακών στοιχείων. Όταν όμως πρόκειται για προσωπική κράτηση από εμπορική απαίτηση, ο εναγόμενος μπορεί να προτείνει και να αποδείξει ότι η μη εξόφληση των χρεών του οφείλεται αποκλειστικά σε αδυναμία του εξόφλησης. Ανώνυμη εταιρία και εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Δεν ευθύνονται οι διοικούντες αυτές για τα χρέη τους. Ευθύνονται όμως για αδικοπραξία προσωπικά (914 ΑΚ) όπως επί υπογραφής ακάλυπτης επιταγής, εν γνώσει ότι δεν υπήρχαν κεφάλαια. Αυτά ισχύουν και όταν η εταιρία πτώχευσε. **1318/424**

Προσωπική κράτηση. Αγωγή σχετική από αδικοπραξία. Μπορεί να ασκηθεί και συζητηθεί κατά τη διάρκεια της πτώχευσης αλλά δεν μπορεί να εκτελεστεί παρά μόνο μετά τη λήξη της πτώχευσης (ανάκληση, παύση εργασιών και εφόσον ο πτωχός δεν κηρυχθεί συγγνωστός). Αδικοπραξία. Εναπόκειται στην κρίση του Δικαστηρίου να διακόψει ή όχι την προσωπική κράτηση, και τη διάρκειά της. Κριτήρια για την αποδοχή της αγωγής για προσωπική κράτηση. **255/455**

Δημόσιον. Εγγύηση προς Τράπεζα υπέρ δανειολήπτη. Χρέος 268.753,65 ευρώ. Προσωπική κράτηση του οφειλέτη. Προσωπική κράτηση επτά μηνών ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης. Είναι η ποσοτικώς ενδεδειγμένη. Απόρριψη εφέσεως του διαδίκου για αύξηση της προσωπικής κράτησης. **130/578**

Προσωπικότητα

Προσωπικότητα. Προσβολή της. Περιστατικά. **538/16**

Προτάσεις

Προτάσεις. Εξυβριστικές φράσεις σε δικόγραφο. Διατάσσεται η διαγραφή τους είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου χωρίς χρονικό περιορισμό. **555/707**

Πρωτόκολλο αποζημίωσης

Πρωτόκολλο αποζημιώσεως για παράνομη χρήση δημόσιου κτήματος. Προϋποθέσεις. Κοίτη ποταμού. Είναι κοινής χρήσης πράγμα που ανήκει στο Δημόσιο. **559/586**
Πρωτόκολλο αποζημίωσης σε βάρος εκείνων που χρησιμοποιούν αυθαίρετα ακίνητα του δημοσίου. Η ανακοπή που ασκείται από τον ενδιαφερόμενο κοινοποιείται στον προϊστάμενο της κτηματικής υπηρεσίας (και όχι στον οικονομικό έφορο) χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση και στον Υπουργό των Οικονομικών. Όταν όμως πρόκειται για ανακοπές του ΚΕΔΕ πρέπει να κοινοποιούνται και στον Υπουργό των Οικονομικών. **1184/600**

Πτώχευση

Αμοιβές από σύμβαση εργασίας, καταγγελία σύμβασης εργασίας, απαιτήσεις εργαζομένων κατά την πτώχευση. Αμοιβές δικηγόρων. Μετά την κατάταξή τους, επακολουθεί η διαίρεση του πλειστηριάσματος κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ (1/3 και 2/3). **203/278**
Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Απαιτήσεις που έχουν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κήρυξης πτώχευσης. Ποιες απαιτήσεις περιλαμβάνονται. Παρεπόμενες απαιτήσεις από τόκους μέχρι την εξόφληση των απαιτήσεων περιλαμβάνονται. Τα ίδια ισχύουν και στην πτώχευση. Οι τόκοι απαιτήσεων που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας πρέπει να υπολογίζονται μέχρι την εξόφληση της κύριας απαίτησης ή τουλάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. **879/384**
Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**
Πτώχευση. Απαραίτητα στοιχεία της αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης (ν. 2479/97). Αν δεν αναφέρονται τα στοιχεία αυτά στην απόφαση μπορούν να συμπληρωθούν κατά το άρθρο 227 ΚΠολΔ. **814/168**
Πτώχευση. Μετά την δημοσίευση της αποφάσεως που κηρύσσεται ο έμπορος ή η εμπορική εταιρεία σε πτώχευση, ο δανειστής δεν μπορεί να ασκήσει αγωγή ή να συνεχίσει εκκρεμή δίκη, αλλά οφείλουν προκειμένου να μετάσχουν στην διανομή της πτωχευτικής περιουσίας, να υποβάλλουν τις απαιτήσεις τους στην διαδικασία της επαληθεύσεως των πιστώσεων εκτός αν υπάρχει εμπράγματη ασφάλεια (ενέχυρο ή υποθήκη). Αυτό ισχύει και στην περίπτωση εγγραφής προσημειώσεως πριν την ύποπτη περίοδο μέσα στην οποία μπορούν να μετατρέψουν την προσημείωση σε υποθήκη. Καταδολίευση δανειστών. Την σχετική αγωγή εγείρει ο σύνδικος. Αυτό ισχύει και στην καταδολιευτική μίσθωση. Περιστατικά. **14/436**

Πτώχευση. Έφεση κατά αποφάσεως που είχε εκδοθεί πριν την έφεση των εκκαλούντων. Απορρίπτεται γιατί μόνο ο σύνδικος νομιμοποιείται να ασκήσει έφεση και όχι οι πτωχεύσαντες. **81/439**

Πτώχευση. Πτωχευτικοί πιστωτές που έχουν ενοχικές απαιτήσεις κατά του πτωχού που δεν εξοπλίζονται με υποθήκη, ενέχυρο ή ειδικό προνόμιο στερούνται του δικαιώματος της ατομικής δίωξης κατά του πτωχού και πρέπει να ακολουθήσουν τη διαδικασία των επαληθεύσεων. Διαδικαστικές πράξεις εάν έγιναν πριν την πτώχευση διατηρούν την ισχύ τους και μπορούν να συνεχισθούν από τον πιστωτή μετά την παύση της αναστολής των καταδιωκτικών μέτρων των δανειστών. Λεπτομέρειες. Περιστατικά **968/480**

Πτώχευση. Κήρυξη παύσεως των εργασιών για έλλειψη περιουσίας. Η πτώχευση αδρανεί και παύει το λειτούργημα του συνδίκου. Ο πτωχός διαχειρίζεται την πτωχευτική περιουσία και δικαιούται να ασκήσει τα δικαιώματα του ενεργητικώς και παθητικώς και να παρίσταται στο δικαστήριο προσωπικώς. Έφεση. Άσκηση της από τον πτωχό. Δεν απαιτείται ν ΄ απευθύνεται και κατά του συνδίκου. **1227/482**

Πτώχευση. Αναγκαστική εκτέλεση από ενεχυρούχο δανειστή, με σύμβαση συμβατικού ενεχύρου είναι επιτρεπτή, έστω και αν δεν παραδόθηκαν τα κινητά στη δανείστρια τράπεζα. Περιστατικά. **1344/483**

Πυλωτή

Πυλωτή (Pilotis). Έννοια και περιορισμοί μεταβίβασης σε τρίτους. Έννοια των όρων «διαμέρισματος ορόφου» και «οροφής». Προϋποθέσεις ακυρότητας της μεταβίβασης. Περιστατικά. **704/679**

Πώληση

Πώληση (αυτοκινήτου). Παροχή εγγυήσεων 12 μηνών για τυχόν ελαττώματα κ.λ.π. Εμφάνιση κατασκευαστικού ελαττώματος μέσα στην προθεσμία της εγγυήσεως. Η (εξάμηνη κατά το προϊσχύσαν δίκαιο) προθεσμία παραγραφής άρχεται από τότε που εμφανίσθηκε το ελάττωμα μέσα στην προθεσμία της εγγύησης. Περιστατικά. **9/26**

Πώληση κινητού. Αδικοπραξία. Μόνη η παράβαση σύμβασης δεν είναι αδικοπραξία. Πότε συμβαίνει η παράβαση σύμβασης να είναι και αδικοπραξία. Η υπερημερία ενός από τους συμβαλλομένους δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνη την αδικοπραξία όπως την εννοεί το άρθρο 914 Α.Κ. Υπεξαίρεση. Στοιχεία για την στοιχειοθέτησή της. Περίπτωση πώλησης κινητού. Με την παράδοση του πράγματος περιέρχεται στην κυριότητα του αγοραστή έστω και αν πιστώθηκε το τίμημα και δεν το καταβάλει στην συνέχεια. Περιστατικά. **48/34**

Πώληση. Υποχρεώσεις πωλητή και αγοραστή. Πίστωση του τιμήματος. Δεν υπάρχει τοκοδοσία. Αρχίζει, όμως χωρίς όχληση από τη λήξη της προθεσμίας που μπορεί να προκύπτει είτε από ορισμένη ημέρα που καθορίζεται στη συμφωνία είτε έμμεσα από άλλα γεγονότα που προσδιορίζουν τη λήξη, όπως π. χ. από την παρέλευση ενός μηνός από την παράδοση του εμπορεύματος. **213/42**

Πώληση. Εικονικότητα. Δωρεά με τρόπο (διατροφής, συνοίκησης κλπ.). Εγκατάλειψη της πωλήτριας – δωρήτριας και αγωγή ακύρωσης της πωλήτριας με αίτημα την δήλωση βούλησης για επαναμεταβίβαση. Απόσβεση του δικαιώματος ανάκλησης λόγω παρόδου της ετήσιας αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 510 ΑΚ. Αν τα πραγματικά περιστατικά (της εγκατάλειψης της δωρήτριας) συνιστούν λόγο αχαριστίας και παράλληλα

παράβαση του τρόπου είναι εξακολουθητικά, θεωρούνται δε και λαμβάνονται υπόψη ως ενιαίο σύνολο, οπότε η προθεσμία αρχίζει από την τέλεση του τελευταίου παραπτώματος. Περιστατικά. **701/92**

Πώληση. Η παραγραφή του άρθρου 543 ΑΚ αναφέρεται σε πραγματικά ελαττώματα του πωληθέντος ή έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας και όχι σε αγωγή που εγείρει ένας από τους συμβαλλόμενους στην πώληση και ζητεί αποζημίωση λόγω μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της σύμβασης όπως είναι η αγωγή ένεκα νομικών ελαττωμάτων που υπάγεται σε εικοσαετή παραγραφή. Περιστατικά. **797/103**

Πώληση. Πραγματικά ελαττώματα στο πωληθέν πράγμα. Τέτοιο ελάττωμα αποτελεί και η εν γένει ελαττωματική κατάσταση του πράγματος που κατ' αντικειμενική κρίση καθιστά το πράγμα ελαττωματικό για το σκοπό που προορίζεται. Δικαίωμα του αγοραστή να ζητήσει την μείωση του τιμήματος. Στοιχεία της σχετικής αγωγής του αγοραστή .Τρόπος υπολογισμού της μείωσης του τιμήματος. Πώληση διαμερίσματος υπό κατασκευή από τον εργολάβο. Ύπαρξη ελαττωμάτων. Ευθύνη του εργολάβου. Κατασκευή πολυκατοικίας με αντιπαροχή. Έχουμε πώληση και σύμβαση έργου όταν πωλείται σε τρίτο διαμέρισμα ημιτελές. **1137/129**

Πώληση. Κατά γένους ορισμένου πράγματος. Ο πωλητής υποχρεούται να αποζημιώσει τον αγοραστή όταν από δόλο απέκρυψε το πραγματικό ελάττωμα ή δεν υπάρχει η συμφωνημένη ιδιότητα στο πράγμα όταν παραδίδεται αυτό. Μπορεί να θεμελιωθεί και αξίωση από αδικοπραξία όταν και χωρίς τη συμβατική σχέση η διαπραττόμενη πράξη ή παράλειψη θα ήταν παράνομη γιατί είναι αντίθετη στο άρθρο 914 ΑΚ. Περιστατικά. **1201/131**

Ρ

Ρυμουλκούμενα

Αυτοκινητικό ατύχημα. Ρυμουλκό και ρυμουλκούμενο. Σε περίπτωση ατυχήματος, η αστική ευθύνη βαρύνει τον κάτοχο-ιδιοκτήτη ή ασφαλιστή του ρυμουλκού οχήματος και όχι του ρυμουλκούμενου και εφόσον φυσικά η ασφάλιση του ρυμουλκού αυτοκινήτου καλύπτει και την ασφάλιση του ρυμουλκούμενου. Περιστατικά. **574/639**

Σ

Σάββατο

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Κυριακή και Σάββατο. Απασχόληση του μισθωτού. Δεν αποτελεί υπερεργασία ή υπερωρία με προϋποθέσεις. Περιστατικά. **423/516**

Σύμβαση εργασίας. Πενθήμερη εβδομαδιαία απασχόληση. Αν ο εργαζόμενος απασχολείται και το Σάββατο δεν θεσπίζεται με νόμο υποχρέωση του εργοδότη να χορηγήσει αναπληρωματική ανάπαυση στον εργαζόμενο που απασχολήθηκε κατά την ημέρα αυτή ούτε η απασχόληση κατά την 6η ημέρα εξομοιώνεται με την απασχόληση την Κυριακή ώστε να εφαρμοσθούν αναλογικά για το Σάββατο οι διατάξεις που ισχύουν για την Κυριακή. Περιστατικά. **958/548**

Σπουδαίος λόγος

Αποζημίωση. Διεκδίκησή της εξ ολοκλήρου εφάπαξ επειδή υπάρχει σπουδαίος λόγος.

Σπουδαίος λόγος για την εφάπαξ καταβολή. Έννοια. Δικαιούται ο ενάγων με τις προτάσεις να ζητήσει την καταβολή με δόσεις περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό παραδεκτά το αίτημα της αγωγής. **456/70**

STOP

Αυτοκινητικό ατύχημα. Παράβαση STOP. Αυτός που παραβιάζει το STOP είναι αποκλειστικά υπεύθυνος του ατυχήματος. **3/615**

Συγκληρονόμοι

Συγκληρονόμοι. Πότε χωρεί έκτακτη χρησικτησία. Απαιτείται γνωστοποίηση του κατέχοντος τα κληρονομιαία προς τους άλλους συγκληρονόμους είτε ρητά είτε με πράξεις που αποδεικνύουν την άσκηση της νομής μόνο για λογαριασμό του. Απαιτείται γνώση και των άλλων συγκληρονόμων ότι ο νεμόμενος τα κληρονομιαία, νέμεται μόνο για τον εαυτό του και όχι ως αντιπρόσωπος και των λοιπών. **241/231**

Συγκυριότητα

Κοινωνία και συγκυριότητα. Χρησιμοποίηση του κοινού από συγκύριο αποκλειστικά. Υποχρεούται να αποζημιώσει τους λοιπούς συγκύριους είτε είχαν κάνει αυτή την χρήση του κοινού είτε όχι. Αρκεί η αποκλειστική χρήση για την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης ενώ σε περίπτωση αστικού ακινήτου ισούται με την μισθωτική αξία. Αγωγή αποζημίωσης από αδικοπραξία δεν αποκλείεται αρκεί να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της αδικοπραξίας. **1122/127**

Σύζυγος

Γονείς. Θανάτωση γονέων. Στέρηση του δικαιώματος διατροφής στα τέκνα. Απαραίτητα στοιχεία της σχετικής αγωγής. Σύζυγος. Θανάτωσή του σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δικαιώματα του συζύγου που επιζεί. Οικογένεια. Μέλη της για δικαίωμα είσπραξης αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. Περιλαμβάνονται ο σύζυγος, τέκνα, αδελφοί. Ποσά επιδικαζόμενα. Περιστατικά. **705/94**

Συλλογική σύμβαση εργασίας

Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας. (Ο.Μ.Ε.Δ.) (ν.1876/1990). Διαιτησία σε εργατικές διαφορές. Η σχετική απόφαση του διαιτητή ελέγχεται από το δικαστήριο μόνο για την νομιμότητα και όχι ουσιαστικά. Κλαδικές συλλογικές συμβάσεις. Περιέχουν τους όρους εργασίας που αφορούν τους εργαζομένους ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων πόλεως, περιφέρειας ή όλης της χώρας. Έννοια των όρων αυτών. Οι συμβολαιογραφικοί σύλλογοι είναι ν.π.δ.δ. και όχι συνδικαλιστικές οργανώσεις και δεν είχαν διαπραγματευτική ικανότητα για την σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας πριν το ν.2336/1995. Έννοια κρινόμενης διαφοράς. Συμβολαιογραφικοί σύλλογοι νόμιμα υπογράφουν συλλογικές συμβάσεις εργασίας με τους εργαζομένους στα συμβολαιογραφεία. Λεπτομέρειες και περιστατικά. **19/487**
Συλλογική σύμβαση εργασίας. Διαδικασία επίλυσης διαφοράς μεταξύ συμβολαιογραφικού

Συλλόγου (Αχαΐας) και συλλόγου υπαλλήλων συμβολαιογραφείων (Εφετείου Πατρών). Διαδικασία με μεσολάβηση διαιτητή. Διαιτητική απόφαση. Δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητα της από τα πολιτικά δικαστήρια αλλά μόνο για τη νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή για την ακυρότητά της. Τι ελέγχεται με την αγωγή αυτή. Πότε αποφασίζεται η σύναψη ΣΣΕ. Περιστατικά. **303/504**

Συλλογικές συμβάσεις κλαδικές. Έννοια. Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Συλλόγων Ελλάδος. Ένωση Ασφαλιστικών εταιρειών. Κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας που συναντούνται μεταξύ τους. Οι κλαδικές συλλογικές συμβάσεις δεσμεύουν μόνο τους εργαζόμενους και του εργοδότες τους και μέλη των συμβαλλομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων. Επέκταση της δέσμευσής τους (άρθρο 12 παρ. 2 ν. 1876/1990). Πανελλήνια Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Πρακτόρων. Δεσμεύονται τα μέλη της από τις διατάξεις των συλλογικών συμβάσεων των υπαλλήλων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Περιστατικά. Αποχή εργαζόμενου από την εργασία του. Συνέπειες. Περιστατικά. **714/533**

Ναυτική εργασία. Έννοια. Συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας. Κυρώνονται από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Ποίες εφαρμόζονται και για τους ξένους πλοιοκτήτες. **934/546**

Σύμβαση

Σύμβαση. Ελεύθερος ανταγωνισμός. Ακυρότητα της σύμβασης λόγω αντίθεσης της στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, κρίνεται αναμφιβόλως από τα πολιτικά δικαστήρια και όχι από την επιτροπή ανταγωνισμού. Συμφωνία μεταξύ εταιρίας διάθεσης βενζίνης κλπ(ΤΕΧΑΚΟ) και πρατηριούχου βενζινοπώλου με διάθεση αποκλειστικά των προϊόντων της εταιρίας. Πότε η σύμβαση αυτή είναι άκυρη. Διατακτικό της απόφασης. **928/476**

Σύμβαση ασφάλισης

Σύμβαση ασφάλισης. Προσωρινό σημείωμα ασφαλιστικής κάλυψης. Ισχύει μέχρις ότου εκδοθεί το ασφαλιστήριο και πάντως όχι πέραν της ημερομηνίας λήξεως που αναγράφεται στο σημείωμα, ακόμα και αν δεν ακολούθησε σύναψη ασφαλιστικής συμβάσεως. **1416/484**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Μπορεί να είναι και εργατικό ατύχημα (άρθρο 1 ν.551/1914). Ο κύριος και κάτοχος του αυτοκινήτου και ο προστηθείς από αυτόν απαλλάσσονται από την ευθύνη για περιουσιακή ζημία των τρίτων εφόσον πρόκειται περί παθόντος ασφαλισμένου στο Ι.Κ.Α. (34.1 και 60.3 α.ν. 1846/1951). Η απαλλαγή αυτή ισχύει τόσο για την ευθύνη κατά τον Α.Κ. όσο και από την ευθύνη κατά τουν.ΓΠΝ/1911. Έτσι ούτε το ΙΚΑ ως υποκατάστατο τούτων δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την ζημία από τον εργοδότη και τον προστηθέντα οδηγό. Δικαιούνται όμως αυτοί να στραφούν κατά του ασφαλιστή γιατί έχουν ξεχωριστή αξίωση από την σύμβαση ασφάλισης. Μεταβίβαση των αξιώσεων του ασφαλισμένου παθόντος για ασθένεια, αναπηρία κ.λ.π. στο ΙΚΑ αλλά μόνο για αξιώσεις που έχουν προβληθεί με την αγωγή. Κύρια παρέμβαση. Το αίτημά της δεν μπορεί να είναι διάφορο ή ευρύτερο από το αίτημα της κύριας δίκης. Αν είναι ευρύτερο μπορεί να συνεκδικασθεί με την αρχική αγωγή ως αυτοτελής αγωγή εφόσον έχει τα στοιχεία τέτοιας αγωγής και ασκηθεί ως την πρώτη συζήτηση της κύριας αγωγής. Περιστατικά. **31/616**

Σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου. Διετής παραγραφή της αξίωσης κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Αν όμως η ασφαλιστική εταιρία κατέθεσε βεβαίωση ασφαλίσεως του ζημιογόνου αυτοκινήτου στην αστυνομική αρχή, τότε κατά πλάσμα του νόμου αποτελεί η βεβαίωση αυτή πρόταση απευθυνόμενη αορίστως προς τους δικαιούχους αποζημιώσεως τρίτους

σε περίπτωση πραγματώσεως ασφαλιστικού κινδύνου και ο ασφαλιστής ευθύνεται μέχρι του ασφαλιστικού ποσού. Έτσι με την αποδοχή της πρότασης αυτής που μπορεί να γίνει και με την έγερση της αγωγής από τον ενδιαφερόμενο κατά της ασφαλιστικής εταιρίας, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής οπότε υπάρχει πενταετής παραγραφή (937 ΑΚ). **1291/655**

Σύμβαση Βρυξελλών

Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Ν. 1814/88). Διαδικασία. Ασκηση προσφυγής και όχι έφεσης. Περιστατικά. **628/356**

Σύμβαση εργασίας

Αμοιβές από σύμβαση εργασίας, καταγγελία σύμβασης εργασίας, απαιτήσεις εργαζομένων κατά την πτώχευση. Αμοιβές δικηγόρων. Μετά την κατάταξή τους, επακολουθεί η διαίρεση του πλειστηριάσματος κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ (1/3 και 2/3). **203/278**

Σύμβαση εργασίας. Αγωγή του εργαζομένου με επικουρική βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Στοιχεία απαραίτητα για να είναι ορισμένη η αγωγή. Περιστατικά. Παλαιότερη αντίθετη άποψη. Είναι λόγος που επιτρέπει τον συμψηφισμό της δικαστικής δαπάνης. **650/361**

Γενικό προνόμιο από σύμβαση εργασίας. Δεν ισχύει εφόσον το ποσό προέκυψε πέραν της διετίας πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Περιστατικά. Υπολογισμός του τρόπου κατάταξης για απαιτήσεις από σύμβαση εργασίας. **775/379**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Απαιτήσεις που έχουν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κήρυξης πτώχευσης. Ποιες απαιτήσεις περιλαμβάνονται. Περιλαμβάνονται και παρεπόμενες απαιτήσεις από τόκους μέχρι την εξόφληση των απαιτήσεων. Τα ίδια ισχύουν και στην πτώχευση. Οι τόκοι απαιτήσεων που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας πρέπει να υπολογίζονται μέχρι την εξόφληση της κύριας απαίτησης ή τουλάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. **879/384**

Σύμβαση εργασίας. Περίπτωση απλής ή μη γνήσιας ετοιμότητας εργασίας. Δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις ειδικών νόμων και συλλογικών συμβάσεων ή διαιτητικών αποφάσεων αναφορικά με τα ελάχιστα όρια αμοιβής και τις προσαυξήσεις για νυκτερινή εργασία κ.λ.π. Περίπτωση φύλακα νυκτερινού κέντρου διασκέδασης. Περιστατικά. **20/492**

Σύμβαση εργασίας. Καταγγελία της. Είναι αναιτιώδης μονομερής δικαιοπραξία αλλά υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ. Δεν είναι καταχρηστική η απόλυση του εργαζομένου που οφείλεται σε κλονισμό της εμπιστοσύνης, σε ανάρμοστη συμπεριφορά προς τον εργοδότη ή τους συναδέλφους του. **32/493**

Άκυρη σύμβαση εργασίας αλλοδαπού που δεν έχει τη σχετική άδεια παραμονής και εργασίας. Εγείρεται αγωγή με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Τι δικαιούται να λάβει ο αλλοδαπός από τον εργοδότη του. **156/503**

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Άκυρη καταγγελία της που διαπιστώθηκε με τελεσίδικη απόφαση. Η υπερημερία του εργοδότη παύει με επαναπρόσληψη του εργαζομένου ή με νέα έγκυρη καταγγελία ή δήλωση ότι αποδέχεται τις υπηρεσίες του εργαζόμενου.

Περιστατικά. Μισθοί από 19/12/1994 - 30/6/2003. Απασχόληση σε άλλο εργοδότη κατά το αυτό διάστημα. **416/515**

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπερωρίες. Για το αν συντρέχει περίπτωση υπερωριακής εργασίας λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και εφόσον ο μισθωτός απασχολήθηκε καθημερινά πέρα από τις συνήθεις ώρες ή τις κατά περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης. Υπερεργασία. Κριτήριο για την ύπαρξή της αποτελεί η εβδομαδιαία απασχόληση. Κυριακή και Σάββατο. Απασχόληση του μισθωτού. Δεν αποτελεί υπερεργασία ή υπερωρία με προϋποθέσεις. Ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση. Έννοια. Ηλεκτρονικός υπολογιστής. Χειριστής του. Έννοια και υποχρεώσεις του. Μονομερής μεταβολή των όρων της εργασίας. Δικαιώματα μισθωτού. Μετάθεση υπαλλήλου από την Πάτρα στο Αίγιο. Συνέπειες. Περιστατικά. **423/516**

Σύμβαση εργασίας. Άκυρη. Υπάρχει μόνο σχέση εργασίας. Τι δικαιούται να εισπράξει ο εργαζόμενος με μία τέτοια σχέση. **512/521**

Ανήλικος. Σύμβαση εργασίας. Όροι εργασίας και καθορισμός αποδοχών. **522/522**

Σύμβαση εργασίας. Αποζημίωση για μη χορήγηση της ετήσιας άδειας. Όταν ζητείται διπλασιασμός της άδειας, τότε πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι η άδεια προηγουμένων ετών δεν χορηγήθηκε από υπαιτιότητα του εργοδότη παρόλο που ο μισθωτής τη ζήτησε. **572/522**

Σύμβαση εργασίας. Πρόσθετη συμφωνημένη εργασία από το μισθωτό εκτός του νομίμου ωραρίου διαρκούς φύσεως που δεν είναι συναφής προς την αρχικά συμφωνηθείσα. Ο εργαζόμενος δικαιούται να λάβει πρόσθετη αμοιβή. Περιστατικά. **587/523**

Σύμβαση εργασίας προσώπων ειδικών κατηγοριών (άρθρο 1 παρ. 1 περ. β Ν. 2643/98). Τοποθέτηση του προσώπου σε εργασία από την Επιτροπή του άρθρου 9 του ιδίου νόμου. Άρνηση πρόσληψης του εργοδότη. Περιέρχεται σε υπερημερία. Τοποθέτηση αδελφής προστατευόμενου σε εργασία (ΚΤΕΛ). Ενστάσεις για την τοποθέτησή της. Το δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να ερευνήσει ούτε και παρεμπιπτόντως τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της πρόσληψης. Περιστατικά. **735/536**

Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού. Αν ο πλουτισμός προήλθε από την ακυρότητα της σύμβασης πρέπει για το ορισμένο της αγωγής να αναφέρονται σ΄ αυτή τα περιστατικά που συνεπάγονται την ακυρότητα της σύμβασης. Σύμβαση εργασίας. Καταγγελία για σπουδαίο λόγο (672 ΑΚ) Έννοια του σπουδαίου λόγου. Περιστατικά. Υπερωριακή εργασία. Λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και όχι η εβδομαδιαία απασχόληση. Υπερεργασία. Κριτήριο αποτελεί όχι η ημερήσια απασχόληση αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση. Αμοιβή. Ποσά που έπρεπε να καταβληθούν. **769/538**

Σύμβαση μίσθωσης έργου. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Διαφορές μεταξύ τους. Σύμβαση μεταξύ δημόσιας υπηρεσίας και καθαρίστριας ιδιωτικού δικαίου. Είναι σύμβαση έργου. **772/541**

Σύμβαση εργασίας. Δανεισμός υπηρεσιών του μισθωτού. Στοιχεία της σύμβασης αυτής και υποχρεώσεις του εργοδότη. Διευθυντής ή διευθύνων υπάλληλος επιχειρήσεων. Έννοια και δικαιώματά τους. Ποιες διατάξεις της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας δεν εφαρμόζονται. Υπερεργασία και υπερωρία. Έννοια. **792/543**

Σύμβαση εργασίας. Πενθήμερη εβδομαδιαία απασχόληση. Αν ο εργαζόμενος απασχολείται και το Σάββατο δεν θεσπίζεται με νόμο υποχρέωση του εργοδότη να χορηγήσει αναπληρωματική ανάπαυση στον εργαζόμενο που απασχολήθηκε κατά την ημέρα αυτή ούτε η απασχόληση κατά την 6η ημέρα εξομοιώνεται με την απασχόληση την Κυριακή ώστε να εφαρμοσθούν αναλογικά για το Σάββατο οι διατάξεις που ισχύουν

για την Κυριακή. Περιστατικά. **958/548**
Σύμβαση εργασίας. Συμφωνία για μερική απασχόληση που συνάπτεται στην έναρξη της παροχής εργασίας είτε κατά τη διάρκεια αυτής γίνεται πάντοτε έγγραφα. Υποχρέωση να γνωστοποιηθεί η συμφωνία αυτή μέσα σε 15 ημέρες από την κατάρτιση της στην Επιθεώρηση Εργασίας, αλλιώς τεκμαίρεται ότι πρόκειται για σύμβαση με πλήρη εργασία. Το τεκμήριο όμως είναι μαχητό. Αν δεν τηρηθεί ο έγγραφος τύπος η σχετική συμφωνία (για μερική απασχόληση) είναι άκυρη, οπότε ο εργοδότης θεωρείται υπερήμερος και οφείλει ολόκληρο το μισθό. Βιβλιάριο υγείας. Όταν συμπληρωθεί πενταετία από την έκδοση του πρέπει να θεωρηθεί. **1279/561**
Σύμβαση εργασίας. Διάκριση στην αμοιβή των εργαζομένων στον ίδιο εργοδότη όταν παρέχουν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας απαγορεύεται. Αυτό ισχύει και όταν η διαφορά του φύλου χρησιμοποιείται στο νόμο, στις ΣΣΕ ή ΔΑ ή στον κανονισμό εργασίας που έχει ισχύ νόμου ως στοιχείο προσδιοριστικό του ύψους ή της χρονικής διάρκειας της αμοιβής, στην οποία περιλαμβάνονται και τα οικογενειακά επιδόματα, αφού και αυτά παρέχονται στον εργαζόμενο έναντι απασχόλησης του. Ευνοϊκή ρύθμιση με βάση το φύλο για τους εργαζόμενους που έχουν ενήλικα άγαμα κορίτσια σε βάρος των συναδέλφων τους που έχουν ενήλικα άγαμα αγόρια, χωρίς η διάκριση αυτή να δικαιολογείται, πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη στο σύνολο της. Ετοιμότητα προς εργασία. Διάκριση απλής ετοιμότητας και γνήσιας ετοιμότητας. Η απλή ετοιμότητα δεν υπόκειται στις βασικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Οικογενειακά επιδόματα και προϋπηρεσία. Απαραίτητη η γνωστοποίηση τους στον εργοδότη. Περιστατικά. **1470/562**

Σύμβαση έργου

Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εργολάβου στην εκτέλεση του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη η υπαναχώρηση από την σύμβαση για το μη εκτελεσθέν τμήμα του έργου οπότε οφείλει την αμοιβή για το εκτελεσθέν τμήμα του. Καταγγελία εργοδότη. Ενεργεί για το μέλλον και δεν θίγονται τα μέχρι της καταγγελίας αποκτηθέντα δικαιώματα από τους συμβληθέντες στην σύμβαση έργου που ισχύει μέχρι την ημέρα της καταγγελίας. Ελλείψεις του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη να ζητήσει αποζημίωση για θετική ή αποθετική ζημία που συνδέεται αμέσως και αιτιωδώς με την ύπαρξη του ελαττώματος ή την έλλειψη της ιδιότητας και να κρατήσει το έργο με τις ελλείψεις του. **45/32**
Σύμβαση έργου. Υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλει την αμοιβή στον εργολάβο με την παράδοση του έργου. Αν έχει ελαττώματα ή ελλείψεις είτε ουσιώδεις είτε επουσιώδεις που καθιστούν το έργο ελαττωματικό ή μη σύμφωνο με τη σύμβαση και οφείλεται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργολάβος έχει υποχρέωση χρηματικής αποζημίωσης για κάθε θετική ή αποθετική από αυτές ζημία. Ο εργοδότης δεν έχει το δικαίωμα να προτείνει την ένσταση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της συμβάσεως και έτσι δεν μπορεί να καταστήσει ανενεργό το δικαίωμα του εργολάβου για την κατά το άρθρο 694 ΑΚ αμοιβή του, εκτός αν το έργο που παραδόθηκε είναι τελείως διαφορετικό από το συμφωνημένο.Καταγγελία της σύμβασης από τον εργοδότη (700 ΑΚ). Η καταγγελία ισχύει για το μέλλον και ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή για το μέρος του έργου που παραδόθηκε. Περιστατικά. **324/58**
Σύμβαση έργου. Μη έγκαιρη έναρξη ή καθυστέρηση στην πρόοδο του έργου χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη. Δικαίωμα εργοδότη να υπαναχωρήσει χωρίς να απαιτείται και υπερημερία του εργολάβου. Υπερημερία του εργολάβου. Τότε ο εργοδότης έχει

δικαίωμα υπαναχωρήσεως (383-385 ΑΚ). Τότε καταργείται η σύμβαση έργου ex tunc και αποσβήνεται η υποχρέωση προς παροχή και αναζητείται οι ληφθείσα παροχή αυτούσια ή η αξία της. Έννοια. Καταγγελία σύμβασης έργου (700 ΑΚ). Υποχρεώσεις του εργοδότη έναντι του εργολάβου. Δεν αποτελεί καταγγελία όταν ο εργοδότης επικαλείται αντισυμβατική συμπεριφορά του εργολάβου. Περιστατικά. **464/74**
Σύμβαση έργου. Υπαναχώρηση εργοδότη με επίκληση κάποιας από τις περιπτώσεις νόμιμης υπαναχώρησης, που αναφέρονται στο άρθρο 686 ΑΚ. Η σύμβαση καταργείται από την αρχή (ex tunc) και συνεπώς αποσβήνονται όλες οι από αυτήν υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι οποίοι πλέον υποχρεώνονται να αποδώσουν κάθε τι που έλαβαν σε εκτέλεση της συμβάσεως, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Περιστατικά **536/81**
Σύμβαση έργου. Καταγγελία από τον εργοδότη. Τι δικαιούται να ζητήσει ο εργολάβος. Περιστατικά. **582/87**
Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εκτέλεσης του έργου. Δικαιώματα του εργοδότη(υπαναχώρηση). Σε περίπτωση υπερημερίας του εργολάβου ο εργοδότης έχει τα δικαιώματα του άρθρου 383-387 ΑΚ. Σύμβαση εκτελεστέα με διαδοχικές τμηματικές παροχές .Καθυστέρηση σε μια τμηματική παροχή. Δικαίωμα του εργοδότη να υπαναχωρήσει από την καθυστερούμενη παροχή και να ζητήσει αποζημίωση. Τύχη των υπολοίπων τμηματικών παροχών. Υπαναχώρηση. Λύεται η σύμβαση αναδρομικά(ex tuuc). Αναζητούνται οι παροχές με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό είτε αυτούσιες είτε σε χρήμα. Δεν απαιτείται τύπος για την υπαναχώρηση ούτε όχληση. Περιστατικά. **1266/134**
Σύμβαση έργου. Ανάθεση κατασκευής πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής. Καθυστέρηση περάτωσης του έργου. Δικαίωμα υπαναχώρησης του οικοπεδούχου. Δικαιώματα οικοπεδούχου αν πριν την υπαναχώρηση είχαν μεταβιβάσει προς τρίτους με υπόδειξη του εργολάβου ποσοστά οικοπέδου. Περιστατικά. **1275/137**

Σύμβαση υπέρ τρίτου

Προσύμφωνο αγοράς οριζόντιων ιδιοκτησιών με τον εργολάβο που κατασκευάζει πολυκατοικία με το σύστημα της αντιπαροχής. Η σχετική σύμβαση δεν είναι γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου και δεν δικαιούνται οι συμβληθέντες με τον εργολάβο να στραφούν κατά των οικοπεδούχων σε περίπτωση έκπτωσης (και πτώχευσης στην συνέχεια) του εργολάβου. Ούτε και πλαγιαστική αγωγή μπορούν να εγείρουν για λογαριασμό του εργολάβου που επτώχευσε. **27/27**

Σύμβαση Χάγης

Διεθνής σύμβαση Χάγης για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (ν. 2102/1992). Οι διαφορές δικάζονται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, επιτρέπεται όμως έφεση. Ο δικαστής αποφαίνεται όχι με πιθανολόγηση αλλά με πλήρη δικανική πεποίθηση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή του παιδιού αν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη του. Περιστατικά. **697/204**

Συμβιβασμός

Συμβιβασμός. Δεν απαγορεύεται να περιλαμβάνει τη ρύθμιση αξιώσεων του παθόντος για το παρελθόν και το μέλλον. Ανατρέπεται όμως όταν επέρχεται μεταβολή περιστατικών μεταγενεστέρων του συμβιβασμού. Εξαίρεση που δημιουργεί κραυγαλέα διάσταση ή δυσαναλογία μεταξύ συμβιβασμού και της ζημίας. Αυτό ισχύει και για τα αυτοκινητικά ατυχήματα. Περιστατικά. **232/47**

Συμβίωση

Οικιακή βοηθός. Σύμβαση με τον αποβιώσαντα εργοδότη ότι θα "της άφηνε" ένα διαμέρισμα. Η σύμβαση με αντικείμενο τη διάθεση ορισμένων υφισταμένων αντικειμένων δεν είναι άκυρη γιατί η ακυρότητα του άρθρου 368 εδ. α' ΑΚ αφορά ολόκληρη την κληρονομιά ή ποσοστό αυτής. Αγωγή για ειθισμένους μισθούς. Απορρίπτεται αν δεν υπήρχε σύμβαση εργασίας αλλά ελεύθερη συμβίωση. Περιστατικά. **921/118**

Συμβολαιογραφικό έγγραφο

Απάτη ΑΚ. Έννοια. Δεν απαιτείται η συνδρομή των όρων της απάτης του άρθρου 386 Π.Κ. Δικαιοπραξία με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Μπορεί να προσβληθεί ως προϊόν απάτης χωρίς να απαιτείται να κηρυχθεί το έγγραφο ως πλαστό. Περιστατικά. **608/18**

Συμβολαιογραφικός Σύλλογος

Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας. (Ο.Μ.Ε.Δ.) (ν.1876/1990). Διαιτησία σε εργατικές διαφορές. Η σχετική απόφαση του διαιτητή ελέγχεται από το δικαστήριο μόνο για την νομιμότητα και όχι ουσιαστικά. Κλαδικές συλλογικές συμβάσεις. Περιέχουν τους όρους εργασίας που αφορούν τους εργαζομένους ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων πόλεως, περιφέρειας ή όλης της χώρας. Έννοια των όρων αυτών. Οι συμβολαιογραφικοί σύλλογοι είναι ν.π.δ.δ. και όχι συνδικαλιστικές οργανώσεις και δεν είχαν διαπραγματευτική ικανότητα για την σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας πριν το ν.2336/1995. Έννοια κρινόμενης διαφοράς. Συμβολαιογραφικοί σύλλογοι νόμιμα υπογράφουν συλλογικές συμβάσεις εργασίας με τους εργαζομένους στα συμβολαιογραφεία. Λεπτομέρειες και περιστατικά. **19/487**
Συλλογική σύμβαση εργασίας. Διαδικασία επίλυσης διαφοράς μεταξύ συμβολαιογραφικού Συλλόγου (Αχαΐας) και συλλόγου υπαλλήλων συμβολαιογραφείων (Εφετείου Πατρών). Διαδικασία με μεσολάβηση διαιτητή. Διαιτητική απόφαση. Δεν ελέγχεται για την ουσιαστική ορθότητα της από τα πολιτικά δικαστήρια αλλά μόνο για τη νομιμότητά της με αναγνωριστική αγωγή για την ακυρότητά της. Τι ελέγχεται με την αγωγή αυτή. Πότε αποφασίζεται η σύναψη ΣΣΕ. Περιστατικά. **303/504**

Συμβολαιογράφος

Πλειστηριασμός. Πίνακας Κατάταξης. Έξοδα της εκτέλεσης. Προαφαιρούνται. Πολλοί οι ανακόπτοντες δανειστές. Δεν βρίσκονται σε αναγκαστική ομοδικία. Ανακοπή κατά του πίνακα. Στρέφεται και κατά του υπερθεματιστή και όχι κατά του Συμβολαιογράφου. Περιστατικά **176/275**
Πλειστηριασμός. Έξοδα εκτέλεσης. Προαφαιρούνται και μετά επακολουθεί η διανομή.

Ανακοπή κατά του πίνακα (άρθρο 979 ΚΠολΔ). Παθητική νομιμοποίηση της ανακοπής. Απαράδεκτη κατά του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου υπέρ των οποίων αναγνωρίζεται με τον πίνακα ποσό εξόδων. Νόμιμη η παθητική νομιμοποίηση μόνον κατά του επισπεύδοντος δανειστή. Έξοδα επιδικασθέντα από διαταγή πληρωμής που εκτελέστηκε και έξοδα κοινοποίησης αντιγράφων του πίνακα κατάταξης, δεν περιλαμβάνονται στα προαφαιρούμενα έξοδα εκτέλεσης. Έξοδα κοινοποίησης επιταγής προς έναρξη της εκτέλεσης αφαιρούνται. **283/299**

Πίνακας κατάταξης. Δεν απαιτείται έκδοση αντιγράφων και κοινοποίηση του πίνακα κατάταξης προς τους δανειστές. Άρα δεν δικαιούται να ζητήσει όση του πλειστηριασμού υπάλληλος σχετική αμοιβή για τη δαπάνη έκδοσης αντιγράφων του πίνακα κοινού πίνακα αφού αυτή η δαπάνη δεν είναι έξοδα εκτελέσεως. Ανακοπή κατά του πίνακα που αναφέρεται σε αιτιάσεις για τα έξοδα που προαφαιρέθηκαν με τον προσβαλλόμενο πίνακα. Η ανακοπή κατά του πίνακα είναι απαράδεκτη στρεφόμενη κατά του συμβολαιογράφου. Πλειστηριασμός δύο ακινήτων. Τρόπος υπολογισμού εξόδων κατατάξεως. Περιστατικά. **723/368**

Διανομή ακινήτου. Ασύμφορη ή αδύναμη η διανομή. Κριτήρια του δικαστηρίου για να καταλήξει στην άποψη αυτή και να διατάξει τον πλειστηριασμό του κοινού. Η σχετική απόφαση διορίζει συμβολαιογράφο ενώπιον του οποίου θα διενεργηθεί ο πλειστηριασμός. Σκέψεις για τον (εκούσιο) πλειστηριασμό .Αγωγή διανομής διαμερίσματος πολυκατοικίας. Περιστατικά. **966/393**

Πλειστηριασμός. Πίνακας κατάταξης. Έξοδα που προαφαιρούνται στον πίνακα κατάταξης. Μεταξύ αυτών είναι και οι αμοιβές του δικαστικού επιμελητή που αφορούν την έκδοση επαναληπτικών προγραμμάτων που έγιναν για αναστολή του πλειστηριασμού με συμφωνία μεταξύ επισπεύδοντα και οφειλέτη. Έξοδα του δικηγόρου για σύνταξη επιταγής και εντολής προς εκτέλεση. Ποσά που προαφαιρούνται. Συμβολαιογράφος. Πότε και ποια ποσά προαφαιρούνται για αμοιβή του ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Περιστατικά και λεπτομέρειες σχετικής ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. **1332/426**

Συμψηφισμός

Συμψηφισμός. Στοιχεία του. Ανταπαίτησε σε ξένο νόμισμα και απαίτηση σε εγχώριο μπορούν να συμψηφιστούν αν δεν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο. Ο συμψηφισμός επέρχεται “δια” της προτάσεως του και “από” την πρόταση τους. Περιστατικά. **893/113**

Σύνδικος

Πτώχευση. Έφεση κατά αποφάσεως που είχε εκδοθεί πριν την έφεση των εκκαλούντων. Απορρίπτεται γιατί μόνο ο σύνδικος νομιμοποιείται να ασκήσει έφεση και όχι οι πτωχεύσαντες. **81/439**

Συνεισφορά

Αποκτήματα. Περιστατικά για τη συνεισφορά της γυναίκας και διεκδίκηση μεριδίου από τα αποκτήματα. **114/182**

Καταπίστευμα. Απαγόρευση διάθεσης με διάταξη τελευταίας βούλησης. Σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι.(1927 ΑΚ). Περιστατικά για καταπίστευμα, νόμιμη μοίρα και συνεισφορά. **1015/245**

Συνεταιρισμός

Ανώνυμη εταιρία και συνεταιρισμοί. Ευθύνονται οι διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές για οριστικούς φόρους. Λεπτομέρειες για την ευθύνη τους. Αόριστη αναγγελία. Περιστατικά. **398/328**

Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας της 3.8.1951 μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ

Νομικό πρόσωπο. Η ικανότητά του ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του (άρθρο 10 ΑΚ). Ως έδρα νοείται η πραγματική έδρα, δηλαδή ο τόπος στον οποίο ασκείται πράγματι η διοίκηση του νομικού προσώπου και όχι ο τυχόν διάφορος τόπος που κατονομάζεται απλώς ως έδρα στο καταστατικό του. Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 10 ΑΚ εισάγεται για τις ναυτιλιακές εταιρείες (άρθρο 1 του Ν. 791/78) καθώς και με το άρθρο 24 παρ. 3 εδ. 2 της Συνθήκης Φιλίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας της 3.8.1951 μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ που κυρώθηκε με τον Ν. 2893/54. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι εταιρείες που η σύστασή τους έγινε δυνάμει του νόμου και των κανονισμών που ισχύουν μέσα στο έδαφος καθενός από τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρούνται εταιρείες του μέρους αυτού και θα αναγνωρίζεται η νομική τους υπόσταση μέσα στα εδάφη του άλλου μέρους. Κήρυξη από Ελληνικό δικαστήριο εκτελεστής απόφασης που εκδόθηκε στις ΗΠΑ. Περιστατικά. **640/358**

Συνιδιοκτησία

Πολυκατοικία. Δαπάνες επισκευής προσόψεως. Κανονισμός με πίνακες για δαπάνες που δεν προβλέπουν τρόπο (ποσοστό) κατανομής των δαπανών επισκευής των κοινόχρηστων μερών της οικοδομής και ειδικότερα των εξωτερικών τοιχωμάτων και των προσόψεων του κτιρίου. Βαρύνονται και οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων με το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του οικοπέδου. Τρόπος καθορισμού. Περιστατικά. **1106/689**

Συντρέχον πταίσμα

Αυτοκινητικό ατύχημα. Αποζημίωση για ηθική βλάβη (932 ΑΚ). Το συντρέχον πταίσμα του οδηγού, δεν μπορεί κατ΄ αρχάς να καταλογιστεί στον επιβάτη. Άρα και το συντρέχον πταίσμα δεν μπορεί να είναι προσδιοριστικό στοιχείο της αποζημίωσης, λόγω ηθικής βλάβης. Ανήλικος. Έλλειψη μέριμνας του γονέως για την μεταφορά του (ειδικό κάθισμα κλπ.). Λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. **344/626**

Αυτοκινητικό ατύχημα. Συντέχον πταίσμα του θανατωθέντος υπάρχει και όταν ο επιβάτης χωρίς σπουδαίο λόγο, δέχεται να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο οδηγούμενο από πρόσωπο για το οποίο γνωρίζει ότι τούτο στερείται άδειας ικανότητας οδηγού. Αποζημίωση για αποκατάσταση τραυματισθέντος. Πως καθορίζεται. Αναπηρία ή παραμόρφωση. Έννοια. Επίδειξη εγγράφων. Προϋποθέσεις. Ανικανότητα για αυτοεξυπηρέτηση και βοήθεια του τραυματισθέντος. Υπολογισμός της αποζημίωσης και μείωση της κατά το ποσοστό της

συνυπαιτιότητας του. **1019/644**

Συνυπαιτιότητα

Αναπηρία ή παραμόρφωση του παθόντος από αυτοκινητιστικό ατύχημα (931 ΑΚ). Αυτοτελής αξίωση που στηρίζεται σε περιστατικά πέρα από εκείνα που απαιτούνται για τη θεμελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 ΑΚ. Στοιχεία της αγωγής για αποζημίωση προς θεραπεία του τραυματισθέντος για να μην είναι αόριστη. Ιστορικό της αγωγής που στηρίζεται στο άρθρο 931 ΑΚ για να είναι ορισμένη. Νοσήλια για τη θεραπεία. Τι περιλαμβάνουν. Περιλαμβάνουν και έξοδα συγγενών που παραμένουν πλησίον του σε άλλη πόλη (έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακινήσεων). Ένσταση συνυπαιτιότητας γιατί ο επιβάτης δέχτηκε να επιβιβαστεί σε αυτοκίνητο που ο οδηγός του δεν είχε άδεια οδήγησης και για μη πρόσδεση με ζώνη ασφαλείας. Περιστατικά. **310/55**
Ψυχική οδύνη σε αυτοκινητικό ατύχημα. Συνυπαιτιότητα θανατωθέντος σε ποσοστό 20%. Επιδικαζόμενα ποσά σε γονείς, αδελφούς, γιαγιάδες και παππούδες. **353/61**

Συνυπολογισμός κέρδους και ζημίας

Αυτοκινητικό ατύχημα. Βλάβες στο αυτοκίνητο. Επισκευή με καινούρια ανταλλακτικά. Λαμβάνεται υπόψη μόνο στον καθορισμό του κονδυλίου της μείωσης της αξίας του αυτοκινήτου και όχι για συνυπολογισμό κέρδους και ζημίας. Αίτημα του ζημιώσαντος να αποδοθούν σε αυτόν αυτούσια τα αφαιρεθέντα παλαιά τμήματα του βλαβέντος αυτοκινήτου. Είναι νομικά αβάσιμο. **571/638**

Σχέδιο πόλης

Σχέδιο πόλεως. Πολεοδομική μελέτη. Διαδικασία κύρωσης της. Με τη μεταγραφή της επέρχονται όλες οι αναφερόμενες στην πράξη εφαρμογής μεταβολές στις ιδιοκτησίες εκτός από αυτές για τις οποίες οφείλεται αποζημίωση. Η μεταβολή των ακινήτων που επέρχεται με την πράξη εφαρμογής συνεπάγεται την άμεση απόσβεση κάθε εμπράγματου δικαιώματος τρίτου που υφίσταται στα μεταβαλλόμενα ακίνητα, ενώ η πράξη εφαρμογής μετά την κύρωση της γίνεται οριστική και αμετάκλητη. Συνεπώς δεν είναι δυνατή είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος ενδιαφερομένου η επάνοδος της διοικήσεως επί του θέματος, οι πράξεις δε αυτές δεν υπόκεινται σε ανάκληση ή ανασύνταξη ούτε για λόγους νομιμότητας. Περιστατικά. **1441/611**

Σχέση εργασίας

Σύμβαση εργασίας. Άκυρη. Υπάρχει μόνο σχέση εργασίας. Τι δικαιούται να εισπράξει ο εργαζόμενος με μία τέτοια σχέση. **512/521**

Σωρευτική αναδοχή

Ασφαλιστική σύμβαση. Αυτοκινητικό ατύχημα. Ασφαλιστική εταιρεία. Κατάθεση από τον οδηγό του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωσης ασφαλίσεως του αυτοκινήτου από αναγνωρισμένη

στην Ελλάδα ασφαλιστική εταιρεία ή η από τον ίδιο τον οδηγό απόδειξη ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης. Η κατάθεση αυτή συνάγεται ότι ο προτείνων ασφαλιστής προσφέρεται να ικανοποιήσει τις επίδικες αξιώσεις. Αν ο ζημιωθείς αποδείξει έστω και με την έγερση της αγωγής, την πρόταση αυτή, τότε καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής που ισχύει άμεσα. Η σύμβαση της σωρευτικής αναδοχής του χρέους δεν καταρτίζεται ταυτόχρονα με τη σύμβαση της ασφάλισης αλλά μόνο με την βεβαίωση από τον υπαίτιο οδηγό στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία των εν λόγω στοιχείων. **736/640**

Σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου. Διετής παραγραφή της αξίωσης κατά της ασφαλιστικής εταιρίας. Αν όμως η ασφαλιστική εταιρία κατέθεσε βεβαίωση ασφαλίσεως του ζημιογόνου αυτοκινήτου στην αστυνομική αρχή, τότε κατά πλάσμα του νόμου αποτελεί η βεβαίωση αυτή πρόταση απευθυνόμενη αορίστως προς τους δικαιούχους αποζημιώσεως τρίτους σε περίπτωση πραγματώσεως ασφαλιστικού κινδύνου και ο ασφαλιστής ευθύνεται μέχρι του ασφαλιστικού ποσού. Έτσι με την αποδοχή της πρότασης αυτής που μπορεί να γίνει και με την έγερση της αγωγής από τον ενδιαφερόμενο κατά της ασφαλιστικής εταιρίας, καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής οπότε υπάρχει πενταετής παραγραφή (937 ΑΚ). **1291/653**

Τ

ΤΕΕ

Μηχανικοί. Αμοιβή για μελέτες. Άσκηση της αγωγής από το ΤΕΕ. Πρόσθετη παρέμβαση του δικαιούχου μηχανικού. Είναι αναγκαστική ομοδικία. Άρα η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά του ΤΕΕ και του παρεμβαίνοντος μηχανικού, αλλιώς απορρίπτεται η έφεση. Περιστατικά. **70/259**

Διαιτησία. Η διαφορά πρέπει να αναφέρεται σε ιδιωτικού δικαίου διενέξεις. Τ.Ε.Ε. Ενεργεί για την είσπραξη αμοιβής μηχανικού που προέρχεται από σύνταξη μελέτης. Σε κάθε περίπτωση δικαιούχος της αμοιβής είναι ο μηχανικός που έχει την εξουσία ελεύθερης διάθεσης της αμοιβής του. Συνεπώς, χωρεί συμφωνία περί υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία μεταξύ μηχανικού και πελάτη χωρίς τη σύμπραξη του ΤΕΕ. Περιστατικά. **1263/418**

Μηχανικός. Αγωγή για διεκδίκηση αμοιβής για εκπόνηση μελέτης και επίβλεψης έργου. Άσκηση από αυτόν ή από το Τ.Ε.Ε. Αιτητικό της αγωγής πρέπει να είναι η καταβολή της αμοιβής στο Τ.Ε.Ε. Ανάγκη ανακοίνωσης της αγωγής από το Τ.Ε.Ε. στον μηχανικό (αν αυτό ενάγει) ή στο Τ.Ε.Ε. αν ενάγει ο μηχανικός. **377/511**

Τ.Ε.Ι

Διοικητικές διαφορές και ιδιωτικές. Πράξεις ή παραλείψεις των διοικητικών οργάνων που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή έλαβαν χώρα κατά την ενάσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους είχε ανατεθεί. Στις έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου εντάσσονται και οι διαφορές μεταξύ διοίκησης και διοικούμενου εάν είναι καθαρώς χρηματικές δηλ. έχουν ως αντικείμενο την αναγνώριση της οφειλής ορισμένου χρηματικού ποσού ή την καταψήφιση του. Αυτές δεν υπάγονται στο πλαίσιο της έννομης σχέσεις του διοικητικού δικαίου. Περιστατικά. Πώληση εντύπων στα ΤΕΙ χωρίς νόμιμη διαδικασία. Είναι ιδιωτική διαφορά και υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια. Βάση της σχετικής αγωγής είναι ο αδικαιολόγητος πλουτισμός. Τόκοι και επιδικαζόμενα

δικαστικά έξοδα. **1094/595**

Τεκμήριο πατρότητος

Γνησιότητα τέκνου. Τεκμήριο πατρότητας του συζύγου της μητέρας κατά τον κρίσιμο χρόνο. Περιστατικά. **198/189**

Τεκμήριο ωφέλειας παροδίων ιδιοκτητών

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τεκμήριο ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών. Είναι μαχητό σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 2971/2001. Διαδικασία που πρέπει να τηρείται. Το τεκμήριο ωφελείας κρίνεται από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως εφετείο. **1185/601**

Τέκνα

Τέκνα συζύγων που βρίσκονται σε διάσταση. Προδικασία του άρθρου 681 Γ ΚΠολΔ. Είναι περιττή αν οι διάδικοι συμφωνούν σε ποιόν από τους γονείς πρέπει να ανατεθεί η επιμέλεια των τέκνων. **8/181**
Γνησιότητα τέκνου. Τεκμήριο πατρότητας του συζύγου της μητέρας κατά τον κρίσιμο χρόνο. Περιστατικά. **198/189**

Τίμημα

Πώληση. Υποχρεώσεις πωλητή και αγοραστή. Πίστωση του τιμήματος. Δεν υπάρχει τοκοδοσία. Αρχίζει, όμως χωρίς όχληση από τη λήξη της προθεσμίας που μπορεί να προκύπτει είτε από ορισμένη ημέρα που καθορίζεται στη συμφωνία είτε έμμεσα από άλλα γεγονότα που προσδιορίζουν τη λήξη, όπως π. χ. από την παρέλευση ενός μηνός από την παράδοση του εμπορεύματος. **213/42**

Τίτλος εκτελεστός

Προσωρινή διαταγή. Δεν είναι δικαστική απόφαση. Είναι όμως τίτλος εκτελεστός. Απαγόρευση μεταβολής της νομικής κατάστασης με προσωρινή διαταγή. Δικαστική μεσεγγύηση. Επιφέρει νομική δέσμευση του αντικειμένου εάν τίθεται υπό δικαστική μεσεγγύηση που συνίσταται στη απαγόρευση διαθέσεως του που αν πραγματωθεί είναι άκυρη έναντι του υπέρ ού η μεσεγγύηση. **1002/394**

Τοκοδοσία

Πώληση. Υποχρεώσεις πωλητή και αγοραστή. Πίστωση του τιμήματος. Δεν υπάρχει τοκοδοσία. Αρχίζει, όμως χωρίς όχληση από τη λήξη της προθεσμίας που μπορεί να προκύπτει είτε από ορισμένη ημέρα που καθορίζεται στη συμφωνία είτε έμμεσα από άλλα γεγονότα που προσδιορίζουν τη λήξη, όπως π. χ. από την παρέλευση ενός μηνός από την παράδοση του εμπορεύματος. **213/42**

Τόκοι

Τόκοι της αποζημίωσης για αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε οφείλονται. Περιστατικά. **752/373**
Οι τόκοι απαιτήσεων που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας πρέπει να υπολογίζονται μέχρι την εξόφληση της κύριας απαίτησης ή τουλάχιστον μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. **879/384**
Υποθήκη που γράφτηκε ως τοκοφόρος. Ασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από την κατάσχεση από οποιονδήποτε και αν ενεργήθηκε αυτή καθώς και τους τόκους μετά την κατάσχεση ως την εξόφληση του χρέους ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. Πότε ασφαλίζονται οι τόκοι. Περιστατικά με αναλυτικούς υπολογισμούς. **607/160**
Πώληση εντύπων στα ΤΕΙ χωρίς νόμιμη διαδικασία. Είναι ιδιωτική διαφορά και υπάγεται στα πολιτικά δικαστήρια. Βάση της σχετικής αγωγής είναι ο αδικαιολόγητος πλουτισμός. Τόκοι και επιδικαζόμενα δικαστικά έξοδα. **1094/595**

Τράπεζα

Τράπεζα. Κατάθεση χρημάτων. Μεταβιβάζεται η κυριότητα τους στην Τράπεζα που υποχρεώνεται να αποδώσει στον καταθέτη ίση ποσότητα χρημάτων. Ανάληψη των χρημάτων από τρίτο με πλαστά έγγραφα. Ζημιούμενη είναι η Τράπεζα που υποχρεούται να επιστρέψει τα χρήματα στον αληθινό καταθέτη. **474/336**
Χρηστά ήθη. Ζημιά σε βάρος τρίτου κατά παράβαση του άρθρου 919 ΑΚ. Προϋποθέσεις. Η ζημιά μπορεί να είναι υλική ή ηθική και να την υποστεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Τράπεζα που κλείνει τον ανοικτό λογαριασμό αιφνιδίως. Πότε ενεργεί με τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Περιστατικά. **361/62**
Δάνειο σε βιομηχανικές ή άλλες επιχειρήσεις για το οποίο εγγράφεται υποθήκη. Απαγορεύεται πριν την εξόφληση η εκμίσθωση ή η παραχώρηση της εκμεταλλεύσεως της βιομηχανικής επιχειρήσεως σε τρίτους χωρίς έγγραφη συναίνεση του δανειστού (ν.4112/1929), αλλιώς επέρχεται ακυρότητα της δικαιοπραξίας. Τι ισχύει για τις τράπεζες. Περιστατικά. **14/436**
Τράπεζα. Τραπεζική εντολή ή αποστολή εμβάσματος. Καταβολή μεγαλύτερου ποσού από την Τράπεζα σε κάποιο πρόσωπο από λάθος υπαλλήλου. Αγωγή τράπεζας κατά του εισπράξαντος το (μεγαλύτερο) χρηματικό ποσό. Σχετική αγωγή της τράπεζας. Περιστατικά. **293/456**

Υ

Υπαναχώρηση

Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση έναρξης εγκαίρως της εκτέλεσης του έργου που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου. Ο εργοδότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση χωρίς να περιμένει τον χρόνο παράδοσης του έργου. Για την υπαναχώρηση αρκεί απλή καθυστέρηση του εργολάβου χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα ή υπερημερία και η σύμβαση καταργείται ex tunc. Δικαίωμα αποζημίωσης του εργοδότη στην περίπτωση αυτή (387 ΑΚ). Κριτήρια για τον καθορισμό

της αποζημίωσης. Περιστατικά. **586/347**
Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εργολάβου στην εκτέλεση του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη η υπαναχώρηση από την σύμβαση για το μη εκτελεσθέν τμήμα του έργου οπότε οφείλει την αμοιβή για το εκτελεσθέν τμήμα του. Καταγγελία εργοδότη. Ενεργεί για το μέλλον και δεν θίγονται τα μέχρι της καταγγελίας αποκτηθέντα δικαιώματα από τους συμβληθέντες στην σύμβαση έργου που ισχύει μέχρι την ημέρα της καταγγελίας. Ελλείψεις του έργου. Δικαίωμα του εργοδότη να ζητήσει αποζημίωση για θετική ή αποθετική ζημία που συνδέεται αμέσως και αιτιωδώς με την ύπαρξη του ελαττώματος ή την έλλειψη της ιδιότητας και να κρατήσει το έργο με τις ελλείψεις του. **45/32**
Σύμβαση έργου. Υπαναχώρηση εργοδότη με επίκληση κάποιας από τις περιπτώσεις νόμιμης υπαναχώρησης, που αναφέρονται στο άρθρο 686 ΑΚ. Η σύμβαση καταργείται από την αρχή (ex tunc) και συνεπώς αποσβήνονται όλες οι από αυτήν υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι οποίοι πλέον υποχρεώνονται να αποδώσουν κάθε τι που έλαβαν σε εκτέλεση της συμβάσεως, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Περιστατικά **536/81**
Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εκτέλεσης του έργου. Δικαιώματα του εργοδότη (υπαναχώρηση). Σε περίπτωση υπερημερίας του εργολάβου ο εργοδότης έχει τα δικαιώματα του άρθρου 383-387 ΑΚ. Σύμβαση εκτελεστέα με διαδοχικές τμηματικές παροχές .Καθυστέρηση σε μια τμηματική παροχή. Δικαίωμα του εργοδότη να υπαναχωρήσει από την καθυστερούμενη παροχή και να ζητήσει αποζημίωση. Τύχη των υπολοίπων τμηματικών παροχών. Υπαναχώρηση. Λύεται η σύμβαση αναδρομικά(ex tuuc). Αναζητούνται οι παροχές με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό είτε αυτούσιες είτε σε χρήμα. Δεν απαιτείται τύπος για την υπαναχώρηση ούτε όχληση. Περιστατικά. **1266/134**
Σύμβαση έργου. Ανάθεση κατασκευής πολυκατοικίας με το σύστημα της αντιπαροχής. Καθυστέρηση περάτωσης του έργου. Δικαίωμα υπαναχώρησης του οικοπεδούχου. Δικαιώματα οικοπεδούχου αν πριν την υπαναχώρηση είχαν μεταβιβάσει προς τρίτους με υπόδειξη του εργολάβου ποσοστά οικοπέδου. Περιστατικά. **1275/137**

Υπεξαίρεση

Πώληση κινητού. Αδικοπραξία. Μόνη η παράβαση σύμβασης δεν είναι αδικοπραξία. Πότε συμβαίνει η παράβαση σύμβασης να είναι και αδικοπραξία. Η υπερημερία ενός από τους συμβαλλομένους δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνη την αδικοπραξία όπως την εννοεί το άρθρο 914 Α.Κ. Υπεξαίρεση. Στοιχεία για την στοιχειοθέτησή της. Περίπτωση πώλησης κινητού. Με την παράδοση του πράγματος περιέρχεται στην κυριότητα του αγοραστή έστω και αν πιστώθηκε το τίμημα και δεν το καταβάλει στην συνέχεια. Περιστατικά. **48/34**

Υπερεργασία

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπερωρίες. Για το αν συντρέχει περίπτωση υπερωριακής εργασίας λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και εφόσον ο μισθωτός απασχολήθηκε καθημερινά πέρα από τις συνήθεις ώρες ή τις κατά περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης. Υπερεργασία. Κριτήριο για την ύπαρξή της αποτελεί η εβδομαδιαία απασχόληση. Κυριακή και Σάββατο. Απασχόληση του μισθωτού. Δεν αποτελεί υπερεργασία ή υπερωρία με

προϋποθέσεις. Ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση. Περιστατικά. **423/516**
Υπερωριακή εργασία. Λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και όχι η εβδομαδιαία απασχόληση. Υπερεργασία. Κριτήριο αποτελεί όχι η ημερήσια απασχόληση αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση. Αμοιβή. Ποσά που έπρεπε να καταβληθούν. **769/538**
Σύμβαση εργασίας. Δανεισμός υπηρεσιών του μισθωτού. Στοιχεία της σύμβασης αυτής και υποχρεώσεις του εργοδότη. Διευθυντής ή διευθύνων υπάλληλος επιχειρήσεων. Έννοια και δικαιώματά τους. Ποιες διατάξεις της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας δεν εφαρμόζονται. Υπερεργασία και υπερωρία. Έννοια. **792/543**

Υπερημερία

Πώληση κινητού. Αδικοπραξία. Μόνη η παράβαση σύμβασης δεν είναι αδικοπραξία. Πότε συμβαίνει η παράβαση σύμβασης να είναι και αδικοπραξία. Η υπερημερία ενός από τους συμβαλλομένους δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνη την αδικοπραξία όπως την εννοεί το άρθρο 914 Α.Κ. Υπεξαίρεση. Στοιχεία για την στοιχειοθέτησή της. Περίπτωση πώλησης κινητού. Με την παράδοση του πράγματος περιέρχεται στην κυριότητα του αγοραστή έστω και αν πιστώθηκε το τίμημα και δεν το καταβάλει στην συνέχεια. Περιστατικά. **48/34**
Σύμβαση έργου. Καθυστέρηση εκτέλεσης του έργου. Δικαιώματα του εργοδότη(υπαναχώρηση). Σε περίπτωση υπερημερίας του εργολάβου ο εργοδότης έχει τα δικαιώματα του άρθρου 383-387 ΑΚ. Σύμβαση εκτελεστέα με διαδοχικές τμηματικές παροχές .Καθυστέρηση σε μια τμηματική παροχή. Δικαίωμα του εργοδότη να υπαναχωρήσει από την καθυστερούμενη παροχή και να ζητήσει αποζημίωση. Τύχη των υπολοίπων τμηματικών παροχών. Υπαναχώρηση. Λύεται η σύμβαση αναδρομικά(ex tuuc). Αναζητούνται οι παροχές με βάση τον αδικαιολόγητο πλουτισμό είτε αυτούσιες είτε σε χρήμα. Δεν απαιτείται τύπος για την υπαναχώρηση ούτε όχληση. Περιστατικά. **1266/134**

Υπερθεματιστής

Ανακοπή κατά της έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού. Λόγοι που αναφέρονται σε κάποιο νομικό ελάττωμα του εκπλειστηριασθέντος πράγματος (που νομιμοποιούνται) δεν είναι λόγος δικονομικής ακυρότητας για να προσβάλλονται κατά το άρθρο 933 ή 936 Κ.ΠολΔ. αφού ο υπερθεματιστής αποκτά όσα δικαιώματα είχε ο καθού η εκτέλεση, ο οποίος δεν είναι τρίτος δικαιούχος δικαιώματος για να έχει δικαίωμα άσκησης της άνω ανακοπής. Πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν ανακοπή κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης είναι αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 933 παρ. 1 ΚΠολΔ δηλαδή ο καθού η εκτέλεση και ο κάθε δανειστής που έχει έννομο συμφέρον. Ο υπερθεματιστής δεν νομιμοποιείται για την άσκηση αντιρρήσεων κατά των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης, εκτός από την περίπτωση αναπλειστηριασμού λόγω μη κατάθεσης του πλειστηριάσματος. Αντίθετη άποψη (Μπέης.) **1085/404**

Υπερωρία

Υπερωρίες. Έννοια. Πενθήμερη εργασία εβδομαδιαίως. Απασχόληση τις Κυριακές. Είναι παράνομη εργασία και δικαιούται ο εργαζόμενος να διεκδικήσει με την αγωγή του

αδικαιολόγητου πλουτισμού έστω και αν κατά τις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδος εργάστηκε λιγότερες ώρες από το εβδομαδιαίο ωράριο. Λεπτομέρειες και περιστατικά. **72/496**
Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Υπερωρίες. Για το αν συντρέχει περίπτωση υπερωριακής εργασίας λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και εφόσον ο μισθωτός απασχολήθηκε καθημερινά πέρα από τις συνήθεις ώρες ή τις κατά περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης. Περιστατικά. **423/516**
Υπερωριακή εργασία. Λαμβάνεται υπόψη η ημερήσια εργασία και όχι η εβδομαδιαία απασχόληση. Υπερεργασία. Κριτήριο αποτελεί όχι η ημερήσια απασχόληση αλλά η εβδομαδιαία απασχόληση. Αμοιβή. Ποσά που έπρεπε να καταβληθούν. **769/538**
Σύμβαση εργασίας. Δανεισμός υπηρεσιών του μισθωτού. Στοιχεία της σύμβασης αυτής και υποχρεώσεις του εργοδότη. Διευθυντής ή διευθύνων υπάλληλος επιχειρήσεων. Έννοια και δικαιώματά τους. Ποιες διατάξεις της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας δεν εφαρμόζονται. Υπερεργασία και υπερωρία. Έννοια. **792/543**

Υποθήκη

Υποθήκη που γράφτηκε ως τοκοφόρος. Ασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από την κατάσχεση από οποιονδήποτε και αν ενεργήθηκε αυτή καθώς και τους τόκους μετά την κατάσχεση ως την εξόφληση του χρέους ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. Πότε ασφαλίζονται οι τόκοι. Περιστατικά με αναλυτικούς υπολογισμούς. **607/160**

Υποθηκοφύλακας

Υποθηκοφύλακας. Άρνηση μεταγραφής συμβολαίου (αποδοχής κληρονομίας) με το οποίο, κατά την άποψη του Υποθηκοφύλακα δημιουργείται δρόμος. Κρίση του Εφετείου. **394/155**

Υπουργός Οικονομικών

Δημόσιο-ΚΕΔΕ. Μπορεί να εκπροσωπείται από τον διευθυντή της Δ.Ο.Υ. ή του τελωνείου κ.λ.π. αλλά απαιτείται και κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών. Η επίδοση στο δημόσιο ολοκληρώνεται με την επίδοση και στον Υπουργό Οικονομικών. Χωρίς αυτήν την επίδοση, ανεξάρτητα αν επέρχεται βλάβη στο Δημόσιο, επέρχεται απαράδεκτο ή ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο. Περιστατικά. **67/575**
Δημόσιο. Οποιοδήποτε δικόγραφο πρέπει να επιδίδεται και στον Υπουργό Οικονομικών, έστω και αν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικά με όργανο (διευθυντή Ταμείου, Οικονομικών Εφόρων κλπ.). Αν δεν γίνει η επίδοση τότε επέρχεται ακυρότητα που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και σε οποιαδήποτε στάση της δίκης. Προϋποθέσεις καθορισμού αποζημίωσης για παράνομη χρήση δημόσιου κτήματος. Πρέπει να επιδίδεται στην κτηματική υπηρεσία του Δημοσίου και τον Υπουργό των Οικονομικών. Άλλως κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση της ανακοπής. Contra ΕφΠατρών 565/2006. Δεν απαιτείται κοινοποίηση στον Υπουργό των Οικονομικών. **562/587**
Πρωτόκολλο αποζημίωσης σε βάρος εκείνων που χρησιμοποιούν αυθαίρετα ακίνητα του δημοσίου. Η ανακοπή που ασκείται από τον ενδιαφερόμενο κοινοποιείται στον προϊστάμενο

της κτηματικής υπηρεσίας (και όχι στον οικονομικό έφορο) χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση και στον Υπουργό των Οικονομικών. Όταν όμως πρόκειται για ανακοπές του ΚΕΔΕ πρέπει να κοινοποιούνται και στον Υπουργό των Οικονομικών. **1184/600**

Φ

Φοιτητής

Διατροφή φοιτητού ΤΕΙ. Μπορεί να εργαστεί τους θερινούς μήνες που διακόπτονται τα μαθήματα καθώς και τα σαββατοκύριακα και έτσι να εισπράττει κάποιο ποσό για τις δαπάνες του. Το υπόλοιπο ποσό θα διατεθεί από τους γονείς του. **802/213**

Φροντιστήριο

Αναπηρία ή παραμόρφωση. Προϋποθέσεις επιδίκασης της σχετικής αποζημίωσης. Φροντιστήρια ή κατ΄ οίκον διδασκαλία. Χωρίς σχετική άδεια η διδασκαλία είναι παράνομη. Έτσι αν ο διδάσκων τραυματιστεί από τρίτον, δεν δικαιούται να διεκδικήσει αποζημίωση για το διαφυγόν κέρδος. Περιστατικά. **216/43**

Χ

Χρησικτησία

Έκτακτη χρησικτησία. Έναρξη από την εισαγωγή του ΑΚ. Πώς υπολογίζεται ο χρόνος χρησικτησίας. Κληρονομιά. Η κτήση κυριότητας επέρχεται από τη μεταγραφή που ανατρέχει στο χρόνο του θανάτου χωρίς να συνεπάγεται και την κατάργηση δικαιωμάτων τρίτων στα κληρονομιαία ακίνητα τα οποία αποκτήθηκαν νόμιμα μετά το θάνατο του κληρονομούμενου. Περιστατικά. **317/310**
Χρησικτησία και απαγόρευση διάθεσης. Περιστατικά. **236/9**
Ιόνια νησιά. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε ακίνητο. Προϋποθέσεις. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία για τα ακίνητα του Δημοσίου και τις Μονές. **108/146**
Συγκληρονόμοι. Πότε χωρεί έκτακτη χρησικτησία. Απαιτείται γνωστοποίηση του κατέχοντος τα κληρονομιαία προς τους άλλους συγκληρονόμους είτε ρητά είτε με πράξεις που αποδεικνύουν την άσκηση της νομής μόνο για λογαριασμό του. Απαιτείται γνώση και των άλλων συγκληρονόμων ότι ο νεμόμενος τα κληρονομιαία, νέμεται μόνο για τον εαυτό του και όχι ως αντιπρόσωπος και των λοιπών. **241/231**
Χρησικτησία έκτακτη. Δεν απαιτείται καλή πίστη ή νόμιμος τίτλος. Συνυπολογισμός στην νομή του κατόχου και της νομής των δικαιοπαροχών. Αν πρόκειται για ειδική διαδοχή αρκεί αυτή να είναι μόνο στη νομή και όχι ειδική διαδοχή στο δικαίωμα κυριότητας. Αν πρόκειται για καθολική διαδοχή χωρεί συνυπολογισμός της νομής του δικαιοπαρόχου χωρίς να απαιτείται, αν αφορά ακίνητο, αποδοχή της κληρονομιάς με συμβολαιογραφικό έγγραφο και μεταγραφή η έκδοση κληρονομητηρίου και μεταγραφή του. **873/465**

Χρηστά ήθη

Χρηστά ήθη. Ζημιά σε βάρος τρίτου κατά παράβαση του άρθρου 919 ΑΚ. Προϋποθέσεις. Η ζημιά μπορεί να είναι υλική ή ηθική και να την υποστεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Τράπεζα που κλείνει τον ανοικτό λογαριασμό αιφνιδίως. Πότε ενεργεί με τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Περιστατικά. **361/62**

Ψ

Ψυχική οδύνη

Ψυχική οδύνη από θανάτωση προσώπου σε αυτοκινητικό ατύχημα. Δεν δικαιούνται να διεκδικήσουν οι γαμβροί και οι ανεψιοί του θανατωθέντος γιατί δεν ανήκουν στην «οικογένεια». **25/27**
Οικογένεια. Θανάτωση μέλους και αγωγή για ψυχική οδύνη. Τέτοια μέλη είναι ο (η) σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες (γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, οι αδελφοί και οι αγχιστείς πρώτου βαθμού). Δεν περιλαμβάνονται οι αγχιστείς πέραν του πρώτου βαθμού (σύζυγοι αδελφών) και τα παιδιά των αδελφών καθώς και τα αδέλφια των γονέων και οι θείοι. Το ποσό που επιδικάζεται απόκειται στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής. Δύναται το δικαστήριο να οδηγηθεί στον αποκλεισμό είτε όλων των ανωτέρω προσώπων είτε κάποιων είτε κάποιου από αυτά. Στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για ψυχική οδύνη και επιδικαζόμενα χρηματικά ποσά 65.000 € (για την μάνα) και 40.000 € (για κάθε αδελφή). **173/39**
Ψυχική οδύνη από θανάτωση προσώπου. Επιδικάζεται αποζημίωση στους συγγενείς εξ αγχιστείας πρώτου βαθμού δηλαδή πεθερό, πεθερά, γαμβρό και νύφη. **190/40**
Ψυχική οδύνη σε αυτοκινητικό ατύχημα. Συνυπαιτιότητα θανατωθέντος σε ποσοστό 20%. Επιδικαζόμενα ποσά σε γονείς, αδελφούς, γιαγιάδες και παππούδες. **353/61**
Θανάτωση αδελφού. Ψυχική οδύνη που επιδικάστηκε σε αδελφή του θανατωθέντος με συνυπαιτιότητα 20%. **706/97**
Ψυχική οδύνη. Επιδικαζόμενα ποσά σε σύζυγο, τέκνο, γονείς, αδελφούς και πεθεράς και πεθερού. **1447/139**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Εμπλοκή άλλων σ' αυτό. Ευθύνονται όλοι εις ολόκληρον με δικαίωμα αναγωγής αυτού που επλήρωσε. Περιστατικά. Ποσά ψυχικής οδύνης σε σύζυγο και αδελφούς με αποκλειστικό υπαίτιο τον εναγόμενο. **13/615**
Αυτοκινητικό ατύχημα. Θανάτωση μητέρας και συζύγου. Επιδίκαση ποσού για ψυχική οδύνη, διατροφή των τέκνων μέχρι την ενηλικίωσή τους, όχι όμως από την ενηλικίωσή τους μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας τους που θα σπούδαζαν γιατί το αίτημα αυτό είναι πρόωρο. Επιδίκαση αποζημίωσης στον σύζυγο για στέρηση των υπηρεσιών της συζύγου και μάλιστα μέχρι τότε που θα συμπλήρωνε το 70ο έτος της ηλικίας της. Ποσά για ψυχική οδύνη. **73/619**
Ψυχική οδύνη για θανάτωση προσώπου. Στην οικογένεια που τα μέλη της μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση για ψυχική οδύνη δεν περιλαμβάνονται οι πρώτοι εξάδελφοι, οι σύζυγοι των αδελφών, οι θείοι, οι ανεψιοί και κατά μείζονα λόγο τα τέκνα των ανεψιών του θύματος, ανεξάρτητα αν υπάρχουν και άλλοι εγγύτεροι συγγενείς. **136/624**

Ανήλικος. Έλλειψη μέριμνας του γονέως για την μεταφορά του (ειδικό κάθισμα κλπ.). Λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για ψυχική οδύνη. **344/626**

Ζώνη ασφαλείας. Χωρίς σημασία για το θάνατο του συνοδηγού αφού λόγω της σφοδρότητας της σύγκρουσης ο θάνατος θα επήρχετο έστω και αν φορούσε ζώνη. Ψυχική οδύνη. Επιδικάζεται και στις νύφες δηλαδή σύζυγοι υιών του θανατωθέντος. Ποσά επιδικαζόμενα σε σύζυγο, τέκνα, νύφες, εγγόνια και αβάπτιστο ανήλικο. **557/637**

Αυτοκινητιστικό ατύχημα. Επιδίκαση διατροφής στη σύζυγο του θανατωθέντος για τα έτη από 16/11/2002 έως 15/11/2022 158,53 ευρώ μηνιαίως με ετήσια αναπροσαρμογή 3%. Επιδικαζόμενα χρηματικά ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε σύζυγο, τέκνα, αδελφούς και πεθερά. 1074/651

Κράνος. Συνυπαίτιος ο θανατωθείς σε ποσοστό 30% επειδή δεν φορούσε κράνος. Επιδικαζόμενα ποσά λόγω ψυχικής οδύνης σε συγγενείς του θανατωθέντος (55.000 € σε μητέρα, 25.000 € σε αδελφούς και 15.000 € στη γιαγιά). 1414/659